

Antonij trombette Patauini minoriste theologi opus in Metaphysicā Arist. Padue in thomistas discussum: Cum qōnibus perutilissimis antiquioribus adiectis in optimā seriez redactis: ⁊ formalitates eiusdē cum additionibus ⁊ dilucidatione diligenti exculte.

¶ Reuerendissimo in christo patri ⁊ omnium litteratoꝝ eminentissimo. D. Domino Dominico
Grimani ⁊ .S. Nicolai inter imagines presbytero cardinali: ⁊ patriarche aquilegiēsi. Frater An
tonius trombeta ordinis minorum humillimus seruus sese supplex commendat.

Um pluribus iam annis elapsis ex cōmuni decreto scholarium in hoc gymnasio pata/
uino/me ad traditionem metaphysice contulissem: interlegendo difficultates locis con/
gruentibus multas exagitandas ediderā: quas scholares satis confuse collectas in vo/
lumen redegerūt: ⁊ studiosi doctrine doctoris subtilis: vt cōmode his intēdere possent:
eas iprimendas tradiderūt: quas cum solū inordinatas: sed plurimū depranatas inspicerem: ipsas
erroribus abiectis in ordinē aliquem redigere curaui: vt eoꝝ voluntati pariter: ⁊ fructui cōsulerē:
quo doctrinā doctoris: quem sequimur: ꝑclaram ⁊ saluberrimam facilius assequi possent: qua qui
prediti sunt: oēm cuiusqꝫ discipline laudem: atqꝫ intelligentiā sibi vendicasse vident: ⁊ vt vtar teste.
D. tua reuerēdissima: q̄q̄ ab ineunte adolescentia omni disciplinaꝝ genere semper florueris. adeo
vt nō humanū: sed celestem aīum scientiarum oīum ⁊ virtutum ornamentis imbutū prete ferre vi/
sus sis: quasi Platonis sententiā contestans: habitus morales simul ⁊ intellectuales esse nobis in
natos: tamē cum huius achademie scotice fontē exhauseris: ⁊ de doctrina eius argumēta plurima
⁊ gloriosa ꝑstiteris: te maiorē in modum tanq̄ numē aliqd celo demissum laudāt vniuersi: colunt:
⁊ admirantur. Itaqꝫ cū his: alijs etiā non ꝑtermissis: maxime delecteris: qui cōmentaria in exposi
tionem doctoris super sententias maxima. ⁊ ab oībus desiderata ingeniosissime: ⁊ plusq̄ dici pos/
sit argutissime edidisti: quibus ingeniū tuū excellentissimū ⁊ diuinuꝫ maxime cōprobatur. Quasdā
nostras disputationes questionibus supradictis adiectas: eas ꝑsertim: quas ad. D. tuam reueren/
dissimam scripsimus: dum sese apud nos cōtineret: ⁊ suū patriarchatū aquilegiensem adiret: sacro
nomini tuo dicare cōstitui: nō quo hec inspectione tua digna existimem: ꝙ tenuissima sint: ⁊ inopē
mineruam sapiant: sed vt meā in amplitudinem tuaꝫ: seruitutem ⁊ obseruantiā aliquo argumento
agnoscas: cui me atqꝫ ingenij mei vires oēs ac studia dedicaui: has questiones cum his prioribus
collectis: ideo adiunxi vt suppleant eaꝝ defectum diminutionēqꝫ: cū presertim materijs metaphysi
calibus in ordine libroꝝ Aristo. deessent plurime: ac locis illis: que posterius edite sunt: maxime cō
uenirent. Has igitur minutas nostras editiones pro tua singulari clementia benigne digneris exci
pere: in quibus nō rei dignitatē: sed mee in reuerendissimā. D. tuam seruitutis studiuꝫ: ⁊ volūtatis
promptitudinē metieris: quas cum legeris: me tibi dicatissimū seruū: ac deuotissimū esse prospicies.
Valeat amplitudo tua reuerēdissima: cui me humiliter ꝯmitto. Padue die. xiij. Junij. Mccccc. ij.

¶ Questiones Metaphysicales Eximij sacre Theologie Docto. M. Antonij Trombete Patauini ordi. Minorum in Phamosiss. Uniuersitate Pad. ab eodē edite: lecte: ⁊ disputate ad concurrentiā. M. Frā. Neritonensis ordi. Predi. sequuntur. Questio. j.

QUoniam teste Ar. p̄mo celi tex. cōmē. 220. siquis diuiso mltiplicit̄ vtat̄ tanq̄ 3 idiuiso imanifestū est s̄m quā nāim ipsi accidere qd d̄r. Icirco insistēdo circa diuisionē entis: qd cōiter ponit̄ subiectū metaphysice. Querit̄. ¶ Utrū ens prima diuisione diuidatur per finitū ⁊ infinitū. Et anteq̄ arguatur ad partes: declarat̄ titulus: q̄ōnis: in quo p̄mus terminus declarandus est ly finitum ⁊ infinitū. ¶ Pro cuius itelligentia est notādum: ꝙ vt habet Arist. primo physicoꝝ. tex. cōmē. 25. Ratio finiti ⁊ infiniti quantitati ꝯgruit. Et habet ibi cōmentatoꝛ ꝙ quātum est genus infiniti. Quātitas autē est duplex: quedā est quātitas molis: quedam est quātitas virtutis: quantitas molis est quantitas: s̄m quā aliquid extendit̄: ⁊ est dimensionatum aliqua triuꝫ dimensionum. quātitas virtutis est quātitas pfectionalis: de qua hꝫ Augu. 6. de trinitate. c. 8. In his que mole magna nō sunt: idem est maius qd melius. Scdm hanc duplicē quātitatē possumus distinguere duplicē infinitatē: quedā est ifinitas in quātitate molis: quedā in quātitate virtutis prima ifinitas est p̄uationi ⁊ potētie annexa: ⁊ appellat̄ tale ifinitū: ifinituꝫ potentiale seu in potētia. de quo loquit̄ Arist. in. 3. physico. tex. ꝯmē. 63. ꝙ infinitum est cuius quātitatem q̄tūcunq̄ accipiētibus semp restat aliquid accipere. Infinitū in quātitate virtutis est ifinituꝫ in actu. Et sic describit̄. ꝙ est illud qd q̄ocūq̄ finitum datū vltra quācunq̄ ꝓportionem finitam signabilem adhuc excedit: ⁊ tale ifinitum est illud qd cōtinet in se omnē entitatē ⁊ omnem perfectionē quātū possibile est talē entitatem ꝯtineri in aliquo vno: quod dico: q2 nō est possibile q̄olibet ens ꝯtineri realiter aut formaliter in aliquo vno: sed solū virtualr̄ ⁊ eminēter. Sicut dicitur ꝙ deus est bos: capra: aurum: lignum. non realiter aut formalr̄: sed soluꝫ eminenter: q2 omnis perfectio que est in creaturis reperitur in deo pfectiori modo q̄ sit in ipsis creaturis. Et sic continere est cōtinere virtualiter ⁊ eminenter. sicut ducatus continet soldum eminenter: q2 continet ipsum s̄m esse aureum: ⁊ nō s̄m esse argenteuꝫ: qui tamē soldus hꝫ esse argenteum in seipso. Sic q̄olibet ens ⁊ omnis perfectio eius (quum ꝯtineat̄ in deo tanq̄ in p̄ncipio ⁊ causa simpliciter prima) continetur in deo sub esse independenti: ⁊ etiā sub esse actualissimo. ⁊ cuꝫ talis perfectio sit in creatura in esse dependenti: ⁊ in esse potentiali: sequit̄ ꝙ perfectiori modo in deo cōtinetur: q̄ in creatura. ⁊ cum omnes creature possibiles esse sint infinite: deus cōtinens perfectiones infinitas: erit infinitus intensiue. ⁊ sic excedet quodlibet finitū vltra quācunq̄ proportionē finitam assignabilem. Sicut dictum est de duplici infinito: sic dicendū est de finito. nā quoddam est finitū in quantitate molis: ⁊ quoddam finitum in q̄titate virtutis ⁊c̄. Ex his ad ꝓpositū: in titulo questionis non accipitur infinituꝫ aut finitum in quantitate molis: sed in quantitate virtutis. ¶ Et arguit̄ primo negatiue ad q̄ōnem. Illa diuisio non est prima: qua dat̄ altera prioꝛ: ista est hꝰ. que est per finitū ⁊ infinitum: ergo ⁊c̄. maioꝛ est nota: ⁊ minoꝛ probat̄. Ens prius diuidit̄ per ens reale: ⁊ ens rōnis: q̄ per finitū ⁊ infinituꝫ: q2 finitum ⁊ infinitū iportat q̄titatē virtutis que cōpetit enti reali: ergo q̄olibet qd est finitū vel infinitū: est ens reale. Probat̄ eadē minoꝛ etiā. q2 ens rōnis est precise respectus rōnis: qd cum sit minime entitatis: nō importat aliquam q̄titatem virtutis: ergo q̄olibet finitū ⁊ infinituꝫ est ens reale. Sed diuisio que est entis realis: presupponit illam que est entis realis ⁊ rōnis: ⁊ semp presuppositum est prius presupponente. Sequit̄ ergo ꝙ illa est prioꝛ que est per ens reale ⁊ rōnis. ¶ Scdo principaliter arguitur ex fundamētis Sco. Presupponēdo p̄mo s̄m ipsū ꝙ finitum ⁊ infinituꝫ que diuidunt ens: distinguunt̄ ex natura rei ab ente. Scdo presupponit̄ ꝙ vnumq̄dq̄ per propriā vnitatem est indistinctū a se: ⁊ distinctū a quolibet alio. q2 vnitas vniuscuiusq̄ rei est illud sup quod fūdatur ipsa distinctio. Istis stantibus arguit̄. Ens distinguit̄ ex nā rei per Sco. a finito. sed q̄ocūq̄ distinguit̄ ab alio prius est vnū in se ⁊c̄. ex scdo presupposito. ergo prius ens est vnum q̄ sit finitum: ⁊ vlterius cum simili modo se habeat ad finitū: prius ens erit vnū q̄ infinitum. Probatur ꝯñtia prima. In eo signo in quo ens distinguitur a finito non intelligit̄ sibi competere finitas: q2 vt sic nō distingueretur ab ipsa: ⁊ in tali signo est vnum. alioquin non distingueretur: ergo vnitas est intimioꝛ q̄ finitas. ¶ Tertio p̄ncipalr̄ arguitur. Homo est finitus. Aut finit̄ in genere: aut in d̄ria vltima. Nō in genere: q2 d̄ria vltima est tota substātia rei completiue. vt vult Arist. 7. metaphy. tex. cōmen. 43. ergo finitur homo in ipsa differētia vltima. Ex quo sequit̄: ꝙ cum homo inq̄ztum aial sit vnum ⁊ nō finitū: per prius aduenit homini vnitas q̄ finitas. ¶ Item quarto arguitur. Illud quod est transcendens est intimius enti q̄ illud quod nō est transcendens vnitas est transcendēs. finitas ⁊ infinitas non. qd probatur de infinito: q2 infinitū tm̄ vni competit. transcendētia aūt competit pluribus. ergo sequit̄ propositum: ꝙ vnitas est prioꝛ infinitate ⁊ etiā finitate. ¶ Item vltimo arguitur. Infinitum est illud qd aggregat in se omnē perfectionē simpl̄r. sed non pōt in se cōtinere omnes. perfectiones simpl̄r sine multitudine ⁊ vnitate: ergo prius aliqd ꝯtinet in se vnitatem ⁊ multitudinem q̄ infinitateꝫ: q2 infinitas sequit̄ ad ꝯtinentiā vnitiuā oīum perfectionū simpliciter. Confirmat̄. Nā Scotus ponit inter quiditates attributoꝝ distinctionē formalem. sed distinctio fundatur super vnitatē ⁊ presupponit ipsam. ⁊ q2 vnum est qd est indiuisum a se: ⁊ diuisum a quolibet alio: ergo anteq̄ attributa intelligantur infinita: preintelligūtur habere vnitatem ⁊ multitudinem.

Ad oppositum tm̄ arguitur. Sicut se habet quātitas molis ad sbaꝫ: ita se habet quantitas virtutis ad ipsum ens. Sed sic est ꝙ quantitas molis est intimioꝛ sbe q̄ qualitas: ⁊ alia predicamenta. sic ergo erit de quātitate virtutis: ꝙ erit intimioꝛ enti. ergo ⁊c̄. maioꝛ pꝫ per ꝯuenientem similitudinem: q2 sicut quantitas molis insequit̄ sbam rōne mãe: sic quātitas virtutis insequitur ens s̄m rōnem entitatis. minoꝛ probatur: q2 qualitas ⁊ cetera accidentia materialia de necessitate presupponunt ipsam quātitatem alioquin vt dicit. s. Tho. qualitas esset sensibilis ⁊ insensibilis: quare ⁊c̄.

In ista q̄ōne sunt tres articuli. In primo declarabit̄ positio Doctoris sub. In scdo ponet̄ ꝯclusio responsiua ad questioneꝫ. Deinde tertio respondebitur ad argumenta in principio questionis.

Circa primum arti. sunt duo notāda. Est primo aduertendū ꝙ opio Doc. subti. est ꝙ ens prima diuisione diuiditur per quantum: ⁊ non quantum. Intelligendo per quantuꝫ quod includit quantitatem virtutis: ⁊ aliquem gradum perfectionalem. per non quantum intelligendo relationes diuinas. sicut paternitas ī patre: filiatio in filio: spiratio passiua in spiritu. s. Ista non possunt esse quanta. Declara-

tur: quia si sic: cum paternitas sit in patre formal̃r ꝛ non
in filio: filius careret formal̃r aliqua perfectione quã ha
beret pater. s. illa quã includeret ipsa paternitas. ¶ De-
claraẽ hoc idem aliter. Si. n. paternitas ꝯtinet quantita
tem virtutis: illa quãtitas virtutis aut esset finita: aut in
finita. Non est dandum p̃mum: q: omne finitũ (cum ha
beat rõnem partis respectu infiniti ꝛ excedaẽ ab ipo) ha
bet rõnem impfecti ꝛ ꝓpter hoc dixit Arist. 3. phy. tex.
cõmẽ. 64. vbi vult ꝙ totum ꝛ perfectum sunt idem. ꝛ ex
ꝯñti ꝙ pars inquantũ pars dicit imperfectionem: q: ex
ceditur a toto: ꝛ cum nullũ imperfectũ inueniaẽ forma-
liter in deo: nullum finituꝫ põt reperiri in patre formali-
ter. Non potest etiaꝫ dici: ꝙ paternitas in patre diuino
sit infinita formaliter: q: omne formaliter infinitum est
ens primũ simpliciter: per cuius accessum ꝛ recessum mẽ
suraẽ quodlibet ens quantũ. Sed nullus respectus põt
esse ens primum simpliciter: q: absolutuꝫ est prius respe-
ctiuo: ergo paternitas in patre non potest esse formaliter
infinita. Licet concedatur esse infinita fundamentaliter
ꝛ identice. s. per identitatem ad essentiam diuinaꝫ: q: s.
est eadem realiter essentie. q̃uis distinguatur ab ea for-
maliter. ¶ Insurgit vna difficltas circa ea que dicta sũt
Dictum est ꝙ relatio in diuinis nõ est formaliter quanta
de mente Scoti. Contra. Magis videtur ꝙ relatio diui
na sit formaliter quanta. q̃ relatio creata. Sꝫ ista que ẽ
in creaturis ſm Doctorẽ subti. est formaliter quanta qḋ
probatur. Tum q: cõtinetur sub ente finito: quod est for
maliter quantum. Tum q: per ipsum docto. subtilem in
primo sniarum. di. 28. q. vltima. Genus relationis diui-
ditur per differẽtias oppositas. quarum vna est nobilior
reliqua: ergo relinquitur: ꝙ multo magis hoc debet con
cedi de relatione diuina. ¶ Ad hoc nonnulli respondẽt
dicendo: ꝙ non fuit de intentione doctoris remouere a
relatione omnem quantitatem virtutis: sed solum illam
que spectat ad rationem principij actiui: volens ꝙ rela
tio non possit esse principiũ actiuuꝫ. sicut nec potest per
se terminare actioneꝫ aut motũ: vt vult Arist. 5. physico.
¶ Sed ꝯtra: q: data ista responsione sequeretur ꝙ pari-
formiter negasset a quantitate molis (que est genus ꝛ p̃-
dicamentum) quantitatẽ virtutis: sicut negauit a relatio
ne: q: eque bene q̃titas molis non est de formis actiuis
sicut nec ipsa relatio: ergo sequeretur propositũ: ꝙ vtro
biqꝫ negasset huiuscemodi q̃titatẽ virtutis: quod tñ nõ
fecit. ¶ Q, si tu dicas: quantitas est principium actiuuꝫ
in sensum actione intentionali. Contra: q: sensibile com
mune nõ causat propriam speciem in sensu: sed solum di
uersificat actionẽ in ipso: ꝛ causat diuersum modum im
mutandi. ¶ Ideo dicendum est aliter: ꝙ ideo relatio di-
uina nõ potest esse quanta: q: sibi repugnat finitas aut
infinitas intensiua. Non. n. potest esse finita formaliter:
q: tunc hrẽt rõnem partis: ꝛ tunc sequereẽ ꝙ eẽt. entitas
imperfecta. Neqꝫ põt eẽ formaliter infinita: q: tunc eẽt
formal̃r ens p̃m: vt dictũ est superius. p̃m autẽ. s. eẽ finituꝫ
ꝛ esse partem non repugnat relationi create. igitur ꝛc̃.
¶ Secũdo notandũ est principaliter: ꝙ quantitas virtu
tis quedam competit rei ſm esse essentie ꝛ quiditatiuũ:
quedam ſm esse indiuiduale. Prima quãtitas insequiẽ
vltimã differentiã specificam ꝯstitutam speciei: que dña
dr̃ ex. 7. metaphy. (vt allegatum est) esse completiue ꝛ p
fectiue tota substãtia rei. Secũda q̃titas virtutis cõpe
tit rei rõne ꝓprietatis indiuidualis: penes quã q̃titateꝫ
nõ est ordo essentialis inter indiuidua. Dicẽte Aristo. 3.
metaphy. cõ. 11. (in hoc cõmendante Platonem qui po
nebat ideas spẽrum ꝛ nõ generum) ꝙ inter spẽs est ordo
essentialis: ꝛ nõ inter indiuidua. volens ꝙ in indiuiduis
nõ est hoc prius ꝛ illud posterius: ꝓpter aliquam q̃tita
tem ꝯsequentem ipsum esse indiuiduale. Exẽplificatur de istis
qualitatibus. Certum est ꝙ albedo est perfectior essen-
tialiter q̃ nigredo. Nigredo tamen vt. 4. est perfectior
accidentaliter ꝛ indiuidualiter albedine vt. 2. ꝛ idem est

excedens essentialiter aliud: ꝛ ab illo excessum acciden-
taliter. Perfectio essentialis seu q̃titas est demonstrabi
lis de ipsa quiditate vel essentia. Sed pfectio accidenta
lis non potest demonstrari: q: diffinitio ꝛ demonstratio
non est singularium: vt habetur in primo posteriorum: ꝛ
in. 7. metaphy. tex. commen. 53.

His premissis de scđo art. poniẽ ꝯclusio resp̃si
ua ad q̃õnem que est ista. Ens
prima diuisione diuiditur per q̃tum ꝛ nõ quantũ: sic in
telligendo istã diuisioneꝫ esse ſm mẽbra diuidentia que
sunt intimiora ipsi diuiso. ¶ Ista ꝯclusio probaẽ. psuppo
nẽdo primo ꝙ qñ aliquid cõpetit alicui ꝯsiderato in se
ꝛ in esse quiditatiuo: illud est intimius illi q̃ illud qḋ nõ
competit ei in tali esse. Presupponiẽ secũdo: ꝙ vnitas:
veritas: multitudo ꝛ nõ cõpetunt rei in esse quiditatiuo.
Tum q: ista sunt passiones entis: vt vult Arist. 4. meta-
phy. vbi icipit tex. (Ex pbi est perscrutari ꝛc̃.) vbi hꝫ ꝙ si
cut numeri (inquantũ numerus est) paritas ꝛ imparitas
sunt quedam ꝓpria: hoc est passiones ꝛ ꝓprietates. Ita
entis (inquantũ ens est) sunt ꝓprietates ꝛ passiones. Tũ
etiam q: dato ꝙ vnitas nõ sit passio entis: adhuc nõ cõ
cedes ꝙ vnitas sit de quiditate entis. Hoc probatur: q:
Auicẽ. 5. metaph. vult ꝙ equinitas est tñ equinitas: ꝛ nõ
est vna neqꝫ plures. ita ꝙ vnitas ꝛ multitudo nõ compe
tit equinitati inquantũ. equinitas est. ¶ His stantib' ar
guitur. Quod cõpetit rei in esse quiditatiuo est intimius
illi eo qḋ nõ cõpetit sibi in tali esse: sed ita est ꝙ quãtitas
virtutis competit quiditati ꝛ nature in esse quiditatiuo
Unitas ꝛ multitudo nõ: ergo q̃titas virtutis est intimi-
or quiditati: maior pꝫ ex dictis minor ꝓbatur. Quia vni
tas ꝛ multitudo: aut cõpetunt rei in secundo modo: aut
si nõ: saltem nõ cõpetunt rei in esse quiditatiuo ſm Aui.
Quãtitas aũt virtutis cõpetit sic ipsi rei: quod probaẽ:
q: accipio equinitatẽ in esse quiditatiuo. nõ secludiẽ eq
nitas a differentia sua ꝯstitutiua: que cõparata ſm suaꝫ
rõnem formalẽ ad differentiã specificã asini est nobilior
ꝛ perfectior illa. que pfectio imediate ꝯsequiẽ essentiam
equinitatis rõne sue ꝓprie differentie: ergo equinitas ſꝫ
esse essentie ꝛ quiditatiuuꝫ est perfectior q̃ nã ꝛ essentia
asini: ꝛ in isto priori nõ intelligiẽ vt vna ꝛ neqꝫ vt plures:
ergo ꝛ in aliquo priori cõpetit tali nature q̃titas virtu-
tis: in quo tñ sibi non competit vnitas vel multitudo.
¶ Et confirmaẽ: quia Arist. 8. meta. tex. cõmẽ. 10. vult ꝙ
essentie inquantũ essentie se habẽt sicut numeri ꝛ ponit
ordinẽ essentialẽ inter naturas ꝛ quiditates ſm esse eẽn-
tie: ꝛ hoc nõ ꝓpter aliud: nisi q: quelibet essentia ꝯstitui
tur per aliquã differentiã essentialẽ: loquendo saltem de
istis essentijs inferiorib': ꝛ quia ipossibile est reperire du
as differẽtias essentiales esse eque pfectas. ita pariformi
ter ipossibile est reperire duas essentias seu naturas eq̃ p
fectas. Assumptũ de differentijs essentialib' ꝓbaẽ. quia
eẽntiales differẽtie diuidunt aliqḋ vnũ genus cõmune:
ꝛ quecũqꝫ sunt diuidẽtia aliqḋ vnũ cõe sunt opposita: ꝛ
ordinata eẽntial̃r iter se: ergo de necẽitate vna est nobilior
reliqua. ¶ Et ꝯfirmaẽ: cũ genus diuisuꝫ se habeat in po
respectu dĩaꝝ eẽntialiũ: ꝛ eadẽ po nõ possit eẽ eque pri
mo ad aliquos act' essentiales sine tali ordine: ꝛ (cũ po
ipsa generis primo nata sit pfici per vnũ actũ essential̃r q̃
per alium) sequiẽ ꝙ ipsuꝫ genus eque primo nõ respiciat
ipsas dĩas eẽntiales: vt pfectibile per ipsas. Qḋ etiam
ꝓbaẽ: q: vbi est maior inclinatio po ad actũ ibi po pri-
us nata est perfici per taleꝫ actũ: ad quẽ magis inclinaẽ:
q̃ per aliũ. Sed certũ est ꝙ maior est iclinatio potẽtie ge
neris ad vnũ actũ eẽntialẽ q̃ ad aliũ: ergo p̃us genus na
tum est pfici per ipm q̃ per aliũ. Ex quo sequiẽ ꝙ est or-
do eẽntialis pfectiõis iter actus iportatos per dĩas eẽn
tiales ſm se: ꝛ in ordine ad potentiã g̃nis que pficiẽ per
ipos actus. Et si dicas: ꝙ differẽtie eẽntiales nõ habent
ordinẽ perfectionis inter se inquãtũ sunt diuidentes ip-
sum genus: sed bene inquãtum ꝯstituunt ipsam specieꝫ.
¶ Cõtra hoc

¶ Cōtra hoc dupl'r. p̄mo q2 nō ɔstituūt ipsum spēm nisi
per diuisionē gn̄is: s3 qd̄ nō ɔstituit aliqd̄ nisi per diuisi
onē alteri⁹ isti ɔstituit inq̄ʒtū tale. s. inq̄ʒtū ens pfectū: se
quit̄ q̄ diuidit ēt inq̄ʒtū tale. ¶ 2° iprobat̄: q2 ɔstitutum
nō est pfecti⁹: nisi q2 ɔstituētia sunt pfectiora. Principia
eni. 12°. meta. tex. cō. 19. sunt pportionata p̄ncipiatis: ita
q̄ p̄ncipiatū perfecti⁹ icludit p̄n^a pfectiora: q2 da q̄ p̄n^a
sint eque pfecta (cū p̄ncipiata habeāt oēs suā pfectionē
a p̄ncipijs: ⁊ nulla sit pfectio in p̄ncipiatis: que nō cōti-
neat̄ virtual'r in p̄ncipijs) sequit̄ ppositū q̄ principiata
que sunt ip̄a ɔstituta: erūt eque perfecta: sed spēs ɔstitute
h̄nt ordinē perfectōis inter se. igit̄ ante istū ordinē ɔstitu
toꝝ erit ordo pfectōis ɔstituētiū: sed talia ɔstituētia sūt
dr̄e diuidētes genus. igit̄ ⁊c̄. ¶ Itē 2° principal'r arguit̄
p̄supponēdo. q̄ gradus pfectōis seu intēsiōis nō distin-
guit̄ formal'r neqʒ real'r ab eo cui⁹ est gradus. ¶ Qd̄ pro-
bat̄. p̄mo q2 pfectio rei est inseparabilis a re ⁊ res ab ip̄a
pfectiōe. ergo est eadē real'r. p3 ɔn̄ia q2 sicut ex sepabili
tate ɔcludim⁹ distictionē realē eoꝝ que separant̄: ita ex in
separabilitate cōcludim⁹ identitatē realē. ¶ Probat̄ 2° q2
perfectio non distinguit̄ formal'r a re. q2 dato hoc: q̄ sic
distingueret̄: seqret̄ q̄ quilibet gradus in albedine cōsti
tueret aliquid vnū in esse formali ⁊ q̄ditatiuo. Unde si-
cut differētia essentialis (q2 est distincta formal'r a genere)
ɔstituit aliquid in eē formali specifico distinctū ab alijs:
sic esset de quolibet gradu intēsionis in forma: q̄ q̄libet
talis adueniens q̄ditati forme ɔstitueret aliqd̄ distin-
ctum ab alijs in esse specifico ⁊ formali. ɔn̄s est falsū: q2
albedo vt duo: ⁊ albedo vt tria dr̄r esse eiusdē spēi ⁊ eius
dem rōnis formalis. cum habeant diffinitionē. ergo ⁊c̄.
¶ Qȝ si tu dicas. Dictū est perfectio rei est inseparabilis
a re: ⁊ ppter hoc ɔcludis identitatē realem inter ista. Con
tra. certum est q̄ gradus intentionis in albedine. s. grad⁹
vt duo: vel vt tria separātur a natura albedinis. ergo iste
gradus nō est idem realiter albedini. ¶ Ad hoc respōdet̄
q̄ nō quicūqʒ gradus intensionis in albedine ɔsequitur
essentiā albedinis: sed solum ille qui ɔsequitur essentialē
differentiā albedinis: qui est demonstrabilis de ip̄sa per
diffinitionē eius. Sed ille gradus intēsionis qui ɔsequit̄
pprietates indiuiduales ⁊ ipsam differentiā indiuidua-
lem: nō cōsequitur essentiā albedinis: sed solum esse indi
uiduale ⁊ māle: ⁊ ita sicut gradus ɔn̄s essentiam est inse-
parabilis ab essentia: ⁊ est idem real'r sibi: ita gradus qui
ɔsequit̄ esse indiuiduale est inseparabilis ab illo indiui-
duo cuius est gradus: ⁊ est idē real'r sibi. ¶ Isto stante ar
guit̄ sic ad ɔclusionē intentā. Illud quod nō distinguit̄
realiter aut formaliter a quiditate est intimius quiditati
eo qd̄ distinguit̄ formal'r ab ip̄sa: sed ita est q̄ q̄ʒtitas vir
tutis seu perfectionalis nō distinguit̄ formaliter a quidi
tate. Unitas ⁊ multitudo distinguuntur formal'r ab ip̄sa
q̄ditate nō soluʒ in spē: verū etiam in ente. ergo ⁊c̄. Di-
scursus bon⁹: maior est nota: ⁊ prima pars minoris ex pre
supposito. 2^a pars ip̄sius probat̄. Tum q2 vt cōmuniter
tenet̄ vnitas ⁊ multitudo sunt passiones entis: ⁊ passio
distinguit̄ formal'r s̄m oēs ab eo cuius est passio. Tum ēt
q2 si negaret̄ esse passiuo: multitudo distinguitur forma
liter ab ente. ergo vnitas. P3 ɔn̄tia: q2 oppositoꝝ eadeʒ
ratio est. Unitas ⁊ multitudo sunt opposita: tum etiā q2
sicut veꝝ ⁊ bonū dicūt aliquā formalitatē distinctam ab
ente: ita ⁊ vnū. ¶ Et ɔfirmat̄: q2 nō est idem ɔceptus for
malis huius qd̄ est esse ens: ⁊ esse vnū. q2 si esset idem cō
ceptus formalis vnitatis que opponit̄ multitudini ⁊ ip
sius entis: multitudo esset non ens: q2 opposita vnitati.
¶ Tertio principal'r argūtur. Illud nō est intimius enti
q̄ʒ q̄ʒtitas virtutis quod p̄supponit in ente ip̄saʒ q̄ʒtitatē
v̄tutis s3 vnū est h̄mōi. ergo ⁊c̄. maior est manifesta: ⁊ minor
pbat̄. pfectius. n. est esse vnū q̄ʒ multa: q2 dato opposito:
sequeret̄ q̄ q̄ʒto aliqd̄ includeret maiorē multitudinē es-
set perfectius: ɔn̄s est falsum: q2 maxima multitudo est
multitudo essential'r: sed ista nō ponit̄ in p̄mo ente: ⁊ ibi
ponit̄ vnitas: ḡ vnitas est pfectior multitudine: ergo vni
tas cōparata ad multitudinē p̄supponit pfectionē in en
te. ¶ Et ɔfirmat̄: q2 vnitas est pfectio simpl'r: multitudo
nō ē pfectio simpl'r: vt tenēt meta^{ci}. ⁊ theologi. ergo ⁊c̄.
¶ Itē 4° arguit̄ p̄supponēdo q̄ ordo essentialis isequit̄
rōnes formales ⁊ q̄ditatiuas ip̄soꝝ extremoꝝ: sicut or-
do essentialis qui est inter hoiem ⁊ asinuʒ: insurgit ex rō-
ne formali hoīs: ⁊ ex rōne formali asini: ita q̄ positis ip̄is
rōnibus formalib⁹ ⁊ specificis (q̄buscūqʒ alijs circunscri
ptis) statim insurgit iter ista ordo essentialis: qui est: q̄
hō est p̄or ⁊ pfectior essential'r ip̄so asino. Ex hoc arguit̄:
circūscripta q̄cūqʒ passione ip̄si⁹ q̄ditatis: ⁊ circūscripta
vnitate ⁊ multitudīe q̄ditas ip̄sa h3 ordinē ēētialē ad al
terā q̄ditatē: sed iste ordo ēētialis nō est nisi ordo s̄3 per-
fectionē ⁊ s̄m q̄ʒtitatē v̄tutis. ergo ip̄se q̄ditates in eē ab
stracto a q̄cūqʒ vnitate vel multitudine: icludūt aliq̄ʒ q̄ʒ
titatē v̄tutis: aliogn̄ in tali esse abstracto nō p̄nt eē funda
mēta imediata istius ordis. ¶ Et si dicas iste ordo est re-
latio vel respectus qui nō aduenit rei in esse quiditatiuo
Respondet̄ q̄ saltē erit ordo fundamētalis iter tales qui
ditates hoc est erunt fundamēta que imediate p̄nt subes
se tali ordini. ¶ Ultimo arguit̄. h3 Arist. 10. meta. tex. cō.
12. q̄ omne ens omni enti cōparatū aut est idē aut diuer
sum: ⁊ ex ɔn̄ti simile aut dissimile: eq̄le vel ineq̄le: vn̄ s̄m
ip̄sum vnūqd̄qʒ ens est quid: ⁊ quale ⁊ q̄ʒtuʒ. est. n. quid
quanto habet aliquā quiditatē vel essentiam: est equale
qualitate essentiali: modo quo act⁹ ⁊ forma dicit̄ esse q̄li
tas: ad modum loquendi Aristo. 5° meta. c. de quali. vbi
vult q̄ differentia essentialis est quedam qualitas: q2 est
actus ēētialis: ⁊ cū vnūqd̄qʒ ens sit in actu aliquo mo-
do: sic est q̄le. est etiā q̄ʒtū s̄m ip̄sum Aristo. p2o quāto h3
aliquē ordinē in entib⁹ ad p̄^m ens simpl'r: s̄m quē ordineʒ
dr̄ esse q̄ʒtum: ⁊ ita omne ens inq̄ʒtum quid: ad aliud cō-
paratū est idē vel diuersuʒ: inq̄ʒtū quale est simile aut dis
simile. inq̄ʒtū q̄ʒtū ⁊ h̄ns q̄ʒtitatē: est eq̄le vel ineq̄le: q2
idētitas ⁊ diuersitas imediate fundant̄ sup essentiā rei. si
militudo vel dissimilitudo sup q̄litatem: eq̄litas vel ine
qualitas sup q̄ʒtitatē. ¶ Ex hoc arguitur ad ppo^m. Unū-
qd̄qʒ ens acceptum s̄m suā essentiā ⁊ quiditatē: ⁊ nō cō-
sideratū vt vnuʒ: aut vt multa: est q̄ʒtū: vt p3 ex dictis. er
go q̄ʒtitas virtutis cōpetit q̄ditati ⁊ essentie rei: circūscri
pta vnitate vel multitudine: ⁊ sic p3 ad q̄ōneʒ. ¶ Arguit̄
q̄ diuisio entis per q̄ʒtum ⁊ nō q̄ʒtū nō est p̄^a ⁊ imediata
Presupponit̄ p̄mo q̄ illa diuisio est essentialis que euas-
cuat totā nām diuisi. 2° q̄ mēbra posterioris diuisionis
continent̄ sub altero mēbro p̄oris diuisionis. Isto stante
arguit̄. diuisio per q̄ʒtū ⁊ nō q̄ʒtū nō est h̄mōi. ergo ⁊c̄. Assū
ptū pbat̄: q2 ens diuidit̄ posteriori diuisione per absolu
tum ⁊ respectiuū: tūc q̄ro aut respectiuū ɔtinet̄ sub q̄ʒto
aut sub nō q̄ʒto: nō p̄° mō: q2 tūc quilibet respectus esset
q̄ʒtus: qd̄ est falsum: vt p3 in diuinis: si vero detur 2^m seq
tur q̄ finitū ⁊ q̄ʒtuʒ nō diuidit̄ in. x. p̄dicamēta. ¶ Scd̄o
arguit̄ p̄supponēdo q̄ pro quocūqʒ signo aduenit q̄ʒtuʒ
ip̄si enti pro eodē aduenit nō q̄ʒtuʒ: q2 q̄n aliqua duo di
uidūt vnū cōe pro quocūqʒ signo vnū ɔstituit. pro eodē
reliquū: sicut pro quocūqʒ signo corporeū ɔstituit corp⁹
pro eodē icorporeū spm̄. Presupponit̄ 2° q̄ nihil est q̄ʒ^m
nisi sit quid ⁊ in actu. p̄^m probat̄: l3 sit notū: q2 idētitas ē
relo intimior enti q̄ʒ eq̄litas: sed idētitas fundat̄ in ente
inq̄ʒtū quid. eq̄litas inq̄ʒtū q̄ʒtuʒ. igit̄ ⁊c̄. ¶ Et ɔfirmat̄:
q2 vnūquodqʒ est illud qd̄ est per essentiā suā ⁊ nō est al-
terū ⁊ nō per q̄ʒtitatē. 2^m pbat̄: q2 nihil pōt absolui a dr̄ia
ɔstitutiua ip̄si⁹ que est quidā actus essentialis ēt in vlti-
ma precisione: sed bn̄ a q̄ʒtitate. Ex hoc ɔcludit in tantū
pro quocūqʒ signo competit q̄ʒtum ip̄si enti ⁊ cōstituit
aliqd̄ ens in particulari pro eodeʒ nō q̄ʒtum. sed nihil est
q̄ʒtum nisi sit quid ⁊ in actu. ergo ⁊c̄. ¶ Et ɔfirmat̄ quia
sicut q̄ʒtitas molis competit enti s̄m q̄ in potentia ita
quātitas v̄tutis s̄m q̄ in actu: ⁊ ita diuisio que fit ip̄si⁹
entis per quid ⁊ nō quid erit prior: ⁊ similitudo per actū

⁊ potentiam. ¶ Ad pͥmū rńdet ꝙ iste due diuisiões sup̄scripte nō sunt subordinate ſm superius ⁊ iferius: aut ſʒ magis cōe ⁊ minus cōe: sed vna datur per intimiora ꝙ̄ alia: illa vʒ. que est per q̄ʒtum ⁊ nō q̄ʒtum. ¶ Ad scōm respondet ꝙ vnumquodqʒ prius est quid ⁊ quale ꝙ̄ q̄ʒtuʒ loquendo de quid ⁊ quali qualitate essentiali: ⁊ sic conceditur ꝙ prius est in actu essentiali ꝙ̄ sit q̄ʒtum: sed tamen talis actus quidditatiuus ⁊ essentialis: a quo accidit dr̄ia ꝯstitutiua essentialis non diuidit ens: qꝛ licet vnūquodqʒ ens sit sic in actu: nihil tn̄ quod est ens: est in potentia ad talem actuʒ: qꝛ sic simul esset ens ⁊ non ens: sed actus qui diuidit ens est act⁹ existentie: ⁊ potentia obiectiua sibi correspondens: ⁊ tunc q̄ʒntas virtutis est intimior enti ꝙ̄ actus exñtie: vt pʒ de quidditatib⁹ p̄dicamentalib⁹: que sunt q̄ʒta q̄ʒntitate v̄tutis: quū vna sp̄ēs sit nobilior alia: ⁊ tn̄ q̄libet sp̄ēs abstrahit ab exñtia. quare ⁊c.

Respondetur nunc ad argumēta principalia ⁊ pͥmo ad pͥmuʒ dicendo: ꝙ cū ens diuidit in ens reale: ⁊ in ens rōnis: hec nō est diuisio alicuius vnius conceptus vniuoci: sed precise vocis in suas significationes. quādo autē loquimur de pͥma diuisione entis accipimus ipsum ens vt vniuocuʒ ⁊ reale: ⁊ dicimus: ꝙ entis sic accepti prima diuisio est p q̄ʒtum ⁊ nō q̄ʒtum: quomō aūt enti reali ⁊ enti rationis: nō correspōdeat vnus conceptus vniuocus: videas Sco. in. 3. ⁊ 8. di. 2. ¶ Ad scōm argumentū respondet cōcedendo: ꝙ finitum distinguitur ab ente: ⁊ ens a finito tm̄modo negatiue. ¶ Pro quorū intelligentia: sunt tria notanda. ¶ Prima ꝙ ens acceptum ſm se in eo priori quo precedit vnitatem vel multitudinem: est nō ideʒ finito: ⁊ ecōtra. Unde distinctio (cum importet negationē inclusam in ipsa) potest accipi vel negatiue vel positiue. Negatiue accipitur q̄ʒtuʒ ad hoc ꝙ est: hoc non est illud: qꝛ si exponatur: tu differs ab asino: sic exponitur. tu es. ⁊ asin⁹ est: ⁊ tu non es asinus: ⁊ ita differre vel distingui potest accipi precise q̄ʒtum ad istam negationem inclusam que est: hoc non est illud. Sed distinctio capitur positiue: ⁊ tunc presupponit aliquam affirmationem ⁊ positionem .s. ꝙ hoc est: ⁊ illud est: ⁊ distingui sic positiue: semper est inter extrema positiua: ⁊ isto modo distinctio est passio entis: ⁊ etiā cuiuslibet inferioris ad ens. Sed distinctio negatiue sumpta potest esse entis: ⁊ nō entis. ¶ Secūdo notandum est: ꝙ omnis distinctio est non idētitas: ⁊ nō econtra. Aliqua. n. sunt non idem: que tamen nō distinguuntur: sicut chymera est non idem asino: ⁊ tamen nō distinguntur ab asino: qꝛ cum distinctio sit entitas positiua: capiendo ipsam positiue: nō potest fundari nisi in ente positiuo: ⁊ cum chymera non sit ens positiuum: non pōt esse fundamentū distinctionis. ¶ Tertio notandum ꝙ nō identitas in aliquo signo competit alicui: in quo nō competit sibi distinctio. Tum qꝛ idem ⁊ non idē sunt ꝯtradictoria: idem vel diuersum sunt ꝯtraria: oppositio ꝯtradictoria est prior oppositiōe ꝯtraria: cum presupponatur ab ipsa. ergo prius poterit competere alicui eē idē ⁊ nō idem. ꝙ̄ esse idem vel diuersum. Tū etiā qꝛ si humanitas abstrahatur ab omni passione entis: ⁊ ab oibus p̄prijs passionibus: certum est ꝙ humanitas nō distinguitur ab asino: qꝛ distinctio est passio entis. vt dictuʒ est: ⁊ in ista precisione seu abstractione humanitas nō est ideʒ asino: vt patet: ⁊ est: ergo est nō idem⁹. ¶ Ex quibus seqtur ꝓpositum: ꝙ ens distinguit a finito: ⁊ ecōtra: anteꝙ̄ sibi aduenIat vnitas vel multitudo: distinguit inquā negatiue: hoc est: est nō idem. ¶ Sed ꝯtra ea que dicta sūt instat. Tu dixisti: ꝙ ens vt presciendit ab vnitate ⁊ multitudine est nō idem finito. Cōtra. Illud qđ est nō idem alteri: prius est idem sibiipsi. Sed quodlibet qđ est idē sibi ipsi prius est vnū in se: qm̄ idētitas per Ar. 5. meta. ca° de ad aliquid. fundatur sup vnitatē. ergo seqtur ꝙ istud qđ est sic nō idē: prius est vnum in se: ⁊ sic habet ꝓpositum: ꝙ ens in ista p̄cisiōe prius est vnū ꝙ̄ finitum. ¶ Ad hoc respondet ꝙ idētitas capit vel formalr̄ vel fundamentaliter. Idētitas pͥmo mō sumpta est relatio actualis p̄supponens extrema ſm ꝓpriā rōnem vnitatis. 2° mō identitas nihil aliud est ꝙ̄ fundamentū ipsiuʒ cui nō repugnat idētitas ad seipsuʒ. Hoc stante: dico ꝙ illud qđ est nō idē alteri: prius est idē sibiipsi fundamentalr̄. hoc est. est aliquod fundamentū cui nō repugnat vnitas ⁊ idētitas ad se: qđ nihil aliud est: nisi ipsum esse ipsum. ¶ Ad 3m arg͡m rńdet: ꝙ vnicuiqʒ predicato quidditatiuo inclusio in aliquo maxime existente in gn̄e corrńdet aliqua q̄ʒtitas virtualis: ex quo oīa talia ꝯtinent sub finito: ⁊ ita ꝯcedo: ꝙ quot sunt predicata quidditatiua in hoīe tot sunt finitates virtuales: ⁊ ita finitur homo in rōne aīalis in aīali. Et inq̄ʒtū hō finitur in vltima dr̄ia specifica: ⁊ hoc mō intellexit Arist. 7. meta. ꝙ dr̄ia vltima est finalis sb̄a rei. Ex quo pʒ ꝙ capiendo hoīem inq̄ʒtū aīal: non prius dr̄ esse vnus ꝙ̄ finitus. ¶ Ad 4m arg͡m rńdet. negādo ꝙ finituʒ ⁊ infinitum nō sint transcendentia: ⁊ cū tu dicis: transcēdens dicit de oibus: negatur. Unde sicut de rōne gn̄is gn̄alissimi nō est ꝙ dicat de multis sp̄ebus (sicut forte ē de hoc gn̄alissimo: qđ est qn̄: qđ forte nullas sp̄ēs hʒ: vel si hʒ: paucas hʒ. Queadmoduʒ vult Doct. subtilis in de vlibus: sed de rōne gn̄is gn̄alissimi est ꝙ nō habeat sup̄ueniens genus ⁊ accidit ei ꝙ dicat de multis.) Sic etiā de rōne transcēdentis est: ꝙ nō sit per se i genere: neqʒ reductiue: ⁊ ei accidit: ꝙ dicatur de pluribus. ¶ Qʒ autē detur tale transcendens qđ tm̄ de vno dicit: declaratur: quia ens ⁊ passiones entis sunt transcendentes: ens autem nō tm̄ habet passiōes simplices: verūetiā passiones disiunctas: vt pʒ ex 4° meta. ⁊ 9. passiones autē disiuncte sunt: necessariū vel possibile. dependens: vel idependens: sed certū est: ꝙ independētia tm̄ vni cōpetit: qꝛ soli deo: etiam ſm viam phoꝝ: ergo aliqđ qđ est trāscēdens tm̄ cōpetit vni. ¶ Et cōfirmatur: qꝛ nō est imaginādum ꝙ passio disiuncta sit trāscendens: ⁊ pars passionis disiuncte nō sit transcendens. ¶ Ad 5m ⁊ vltimū argumentum respondetur negādo: ꝙ prius aliqd habeat oēs perfectiones formalr̄ in se: ꝙ̄ sit infinituʒ. Et cum tu dicis. infinitum est illud qđ ꝯtinet oēs p̄fectiones q̄ʒtum possibile est eas reperiri in aliquo vno. Respōdeo: ꝙ cōtinere in se oēs perfectiones potest esse vel formaliter vel virtualiter ⁊ eminenter. Formaliter: qn̄ ꝯtinet illas ſm suas rōnes formales: virtualiter ⁊ eminenter: qn̄ ꝯtinet illas tanꝙ̄ radix ⁊ fundamentū: ⁊ nobiliori modo ꝙ̄ cōtinentur in seipsis: eo modo quo dicimus: ꝙ soldus continet in ducato perfectiori modo ꝙ̄ in seipso: qꝛ in ducato ſm esse aureum ꝯtinet: ⁊ in seipso ſm esse argenteū: qđ est lōge minus nobile esse. Isto stante dicit: ꝙ deitas seu essentia diuina cōtinet oēs p̄fectiones diuinas radicaliter ⁊ virtualiter: etiā circūscriptis formalitatibus ipsarū p̄fectionū diuinarū: ⁊ est ipsa essentia principiū: ⁊ quasi cā: a qua fluunt oēs perfectiones diuine: tanꝙ̄ a radice ⁊ a fundamento. Unde ex ista ꝯtinentia virtuali ipsa dicit esse infinita formalr̄ ⁊ fundamentalr̄: ⁊ ipse p̄fectiōes in se ⁊ in suis formalitatib⁹ dicūtur solū formalr̄ infinite: ⁊ nō fundamentalr̄: ⁊ ꝓpter hoc Damascenus in primo suaꝝ sniaꝝ appellat essentiā diuinā pelagus sb̄e infinitū ⁊ interminatū. Un̄ sicut a pelago fluunt ⁊ emanant oīa flumina: ⁊ ad ipm̄ redeunt tanꝙ̄ ad radicem ⁊ fundamētum: sic ab essentia diuina fluunt oēs perfectiones ⁊ infinitates: ⁊ reducunt in ipsam: tanꝙ̄ in radicē ⁊ fundamētum: ⁊ ita se sola oibus alijs circūscriptis est formaliter ⁊ radicalr̄ infinita. ¶ Sed ꝯtra instat: qꝛ si essentia diuina est virtualiter ⁊ eminēter bona: vera: sapiens: ⁊ sic de alijs p̄fectionib⁹ diuinis: vn̄ est ꝙ iste p̄fectiones diuine fluunt ab eēntia ſm ꝓprias formalitates eaꝝ? Et arguit sic. Cōtinens aliqd nobiliori mō: nō dʒ ꝯtinere illud mō ignobiliori. Sʒ eēntia diuina (ꝯtinendo istas p̄fectiones virtualr̄ ⁊ eminenter) ꝯtinet p̄fectiōi ⁊ nobiliori modo ꝙ̄ vbi contineret eas formaliter: ergo frustra ponentur formalitates

formalitates earũ in essentia. ¶ Ad hoc respondetur: ꝙ nõ est ↄtra rõnem illius qd ↄtinet virtualiter aliqd: aliquã tum sic cõtinens: ꝙ ↄtineat ipsum formaliter: sicut substantia ↄtinet virtualr ipm accidens: ⁊ tñ recipit ipm in se formalr: ⁊ ↄtinet ipm continẽtia formali. Unde veruꝫ est quandoqꝫ: ꝙ illud qd continet virtualr aliquid: non continet illud in se formalr. Sed hoc nõ est ex continentia virtuali: sed ex aliquo alio: qd ↄcurrit cum ipso continente virtualiter: cui repugnat hr̃e illud in se formaliter: sicut sol continẽs virtualr caliditatẽ: nõ põt ↄtinere in se formalr caliditatẽ: ⁊ hoc ꝓpterea: qꝛ est corpꝰ simplex: vl substãtia simplex. nõ receptiua qualitatuꝫ elemẽtalium: nec passibilis ab hmõi qualitatibꝰ: ⁊ nõ ex cõtinẽtia virtuali: qꝛ si talis cõtinẽtia impediret vt tale ↄtinẽs nõ hr̃et in se ↄtentũ formaliter. Saturnꝰ: qui est frigidus virtualiter: ⁊ nõ ↄtinet caliditatem virtualiter: posset in se recipere caliditatem formaliter: quod est falsum. Ueniẽdo ad propositum. Dato ꝙ essentia diuina ↄtineat virtualr oẽs ꝑfectiones diuinas. ex plenitudine sue perfectionis hꝫ: ꝙ nõ tñ ↄtineat ipsas perfectiones virtualiter: verũ etiaꝫ ꝙ ponat ipsas realiter in esse. ¶ Ad vltimũ respõdet: qd est ↄfirmatio precedentis pn̄cipalis rõnis cum tu dicis. ꝙ infinitum hꝫ plures ꝑfectiones: ⁊ per ↄñs vnitatem ⁊ multitudinẽ. Dico ꝙ ↄsiderãdo istas perfectiones in infinito s̄m suas quiditates: nõ sunt vna perfectio: neqꝫ plures vnitate vel pluralitate formali: sꝫ bene sunt vna aut plures vnitate ⁊ pluralitate fundamẽtali: qd nihil aliud est dr̃e. nisi ꝙ ipse perfectiones in esse quiditatiuo accepte sunt fundamenta: vel tales quiditates: aut nãe. qbus non repugnat vnitas: aut multitudo formalis ꝑ aliquo signo posteriori: ⁊ in s̄cdo mõ dicẽdi ꝑ se. ¶ Et cũ dicis. iste ꝑfectiones s̄m suas qditates (ꝑ doc. subtilẽ) sunt distincte formalr. ergo habent vnitates formales. Rñdet. ꝙ aut intelligis ꝙ iste quiditates intelligant abstracte ⁊ precise in esse quiditatiuo: aut ꝙ intelligant simplr ⁊ nõ precise in tali esse. Si p̄mo mõ intelligit Sco. ꝙ distiguũtur formalr negatiue: hoc est ꝙ sunt nõ ideꝫ formalr. Ex quo postmodũ nõ sequit ꝙ ibi sit vnitas: aut multitudo formalis: qꝛ nõ idẽtitas psupponit qditatẽ: ⁊ nõ vnitatẽ formalẽ. Si autem tu intelligas s̄cdo mõ ipsas perfectiones diuinas: ↄcedo ꝙ distinguunt formalr positiue. ⁊ ꝙ includũt vnitatem ⁊ multitudinem formalem: ⁊ hoc nõ est contra dicta. Et sic patet ad questionem.

¶ Omnes hoĩes natura scire desiderãt.

Tex. prologi. Qõ. ij.

Ueritur. Utrũ tres demonstrationes qs facit san. Tho. ad demõstrandam ↄclusionem Arist. a priori: ⁊ ꝓpter qd (.s. oẽs hoĩes nã scire desiderãt) possint esse vna virtualiter. ¶ Et arguit ꝙ nõ. Illa que habent ordineꝫ essentialẽ inter se: ⁊ vnum dependet a reliquo: nõ possunt habere vnam demõstrationem. (Ista propositio probat a simili. in passionibus habẽtibus ordinem essentialem ad s̄bm ⁊ inter se. nõ enim est vna demõstratio: aut vnum medium ad demonstrandam quãlibet passionem de subiecto: qꝛ tunc demonstratio non esset ex immediatis:) sed ita est ꝙ ista tria: scientia habitualis: scientia actualis: ↄiunctio cum substantijs separatis: habẽt ordinem essentialem inter se ergo respectu istoꝝ nõ potest esse vna demõstratio. ¶ Et cõfirmatur: qꝛ Anto. A. in. q. p̄ma. dicit. ꝙ passio vltima nõ demonstratur de subiecto per diffinitionem subiecti sed per passionem immediatã: ergo a simili nõ demonstrabitur coniunctio cũ substantijs separatis de intellectu humano per rõnem appetitus nãlis: sed per hoc medium qd est scire actuale: alioquin demõstratio esset per caim remotam ⁊ ex principijs mediatis.

Ad oppositum tamen arguitur. Ille demõstrationes sunt tñ vna demonstratio: quarũ est vnũ tñ mediuꝫ demonstratiuum. Ista propositio pꝫ: ꝓpterea: qꝛ vnũ tñ mediũ nõ põt eẽ respectu plurũ demonstrationũ: ex s̄nia Arist. primo posteriorum. Augentur demonstrationes non per media: sed in post assumendo: sed istarũ trium demonstrationuꝫ est tñ vnũ mediũ demonstratiuuꝫ. ergo ⁊c̃. Minor probatur. vbi est tñ vna ratio appetibilis: ⁊ vna rõ appetẽdi ex parte appetẽtis: ⁊ ex p̃te appetibilis: ibi est tñ vna ratio appetitus. ⁊ ex ↄñti vnũ mediũ demonstratiuum: sed sic est in ꝓposito: ex parte appetẽtis est vna rõ appetitus nãlis: per quam demonstrantur ista tria de hoĩe: ex parte etiã appetibilium est tñ vna rõ appetendi. qꝛ quorumcũqꝫ est vna bonitas: eorum est vna ratio appetendi qꝛ bonitas est ratio appetibilitatis: sed ita est: ꝙ istorum trium dictorum. .s. sciẽtie habitualis: scie actualis: ⁊ coniunctionis cum substantijs separatis est tñ vna bonitas probatur hoc: quia quorum est vnus finis: ⁊ vna ratio finis: ibi est vna bonitas in entibus ad finem: qꝛ entia ad finem sortiũtur suam bonitatem a fine: sed ita est: ꝙ ista tria vel saltem duo ordinantur ad vnum finem: qꝛ scientia habitualis: ⁊ scientia actualis ordinantur ad coniunctionem cum substantijs separatis: ergo istoꝝ est vna bonitas. ergo vna ratio appetibilitatis. Sed ita est ꝙ ista tria demonstrantur de homine ex ratione appetitus naturalis: ⁊ ex ratione appetibilitatis: in isto ergo exquo medium demõstratiuum est ratio appetitus ⁊ appetibilitatis que est tñ vna. relinquitur ꝙ respectu istorum est tñ vnum medium demõstratiuum: nec ratio adducta in contrarium aliqualiter cogit.

In. q. ista primo premitto vnam distinctionem ex qua patebit rñsio ad qõnem. 2º soluam rationem in p̄ncipio. Ultimo mouebo dubiũ circa vnũ dictum Anto. A. vbi tractat istam questionem.

Quantum ad primum notandũ ꝙ duplex est ordo inter aliqua. Est enim ordo essentialis: ⁊ est ordo accidẽtalis. Ordo essentialis est inter illa quorum vnum dependet a reliquo: vel saltem preexigit ipsum. Ordo accidentalis est inter illa: inter que nulla est dependentia aut p̄exigentia. Si loquamur de ordine essentiali: nõ est ordo essentialis inter ista 3º nec q̃ꝫtuꝫ ad eẽ: nec q̃ꝫtũ ad appetibilitatem. Non eniꝫ scire actuale dependet in esse a sciẽtia habituali: quia potest esse scia actualis in intellectu sine scia habituali: qꝛ actꝰ precedit habitũ in poᵃ habituabili. Nõ depẽdet etiã scia actualis ab habitu q̃ꝫtum ad appetibilitatẽ. qꝛ itellectus põt primo p̃mitate itentionis appetere ipsuꝫ scire actuale. ergo itellectus in appetendo scire: nõ dependet ab habitu seu scia habituali. Si loquamur de ordine accñtali. Dico ꝙ ordo accñtalis est inter ista. ¶ Ex primo arti. sequitur solutio qõnis tenendo partẽ affirmatiuã quã probat ratio superius ad oppositum inducta.

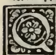
Quantum ad secundũ arti. Rñdeo ad rõnem in p̄nº factã: ⁊ ad eius cõfirmationem. Nõ est silitudo de passionibꝰ respectu subiecti: ⁊ de istis tribus: qm̃ iter passiones est ordo eẽntialis: ⁊ q̃ꝫtum ad esse: ⁊ etiã q̃ꝫtum ad cognosci: ⁊ s̄m hoc ꝓcedit argumẽtum tuũ de passionibꝰ entis: qm̃ passio vltima nõ põt demonstrari de subiecto per diffinitionẽ subiecti: sed soluꝫ per passionem ꝓpinquã ⁊ imediatã: ex eo ꝙ nõ est tñ ordo essentialis passionum ad subiectũ: verũetiam iter se: qd dici nõ potest de istis tribꝰ: qꝛ in ipsis est tñ ordo accidentalis: vt dictum est. quare ⁊c̃.

De vltimo p̄ncipali dubitat. Utrũ sit verũ qd dicit Ant. A. ꝙ appetitꝰ nãlis est de eẽntia rei ⁊ itellꝰ: ⁊ arguit ꝙ nõ: qꝛ data veritate istiꝰ sequit. ꝙ intellꝰ non ordinabit ad verũ tanqꝫ ad obm: neqꝫ appetitus ad bonũ tanqꝫ ad ꝓpriũ obm: ↄñs est falsum: qꝛ verũ est obm itellꝰ. bonũ est obꝫ appetitꝰ: vt oẽs tenẽt ⁊ ↄñtia ꝓbat. Intellꝰ iclinat nãlr ad sciaꝫ: ⁊ appetit ipaꝫ: aut iclinat ad ipaꝫ sciaꝫ tanqꝫ ad bonũ: aut tanqꝫ ad veꝝ.

Si dicis pm. ergo bonū erit obm intellē z nō verū. Si dicis 2m arguo sic: quicquid est obm alicui' est obm cuiuscūqz qd est de essentia eius: sed ita est: q scientia tanqz verū est illud ad quod intellectus inclinat: z appetitus: seu ista iclinatio: que est ipse nālis appetitus: est de essentia intellect'. ergo scientia. vt est ens verum: erit obiectū istius appetitus: z ita bonum nō erit obiectū appetitus: sed verū.

Ad istam difficultatem ego rñdeo dicendo. q cōcurrens exponens sniam Doc. non itelligit intentionē eius. ¶ Pro quo notādū pmo q aliud est esse idem essentialr alicui: z aliud est de essentia alicuius. pm.n. infert pm. z nō econuerso. Esse idem essentialr alicui est esse idē realr: z esse eandē rem cum illo: sed esse de essentia est esse de ɔceptu formali: z de qditate eius: z de ipso pdicari in pmo mō dicendi per se. Modo multa sunt idem realr: quoz vnū non pdicat de alio in pmo modo. sicut nos dicimus ppriā passionē z sbm esse idez realr z eandē rem: z tñ passio nō predicat per se in pmo modo: sed in scdo de subiecto. Istam distinctionē de esse idē essentialr: z de eēntia ponit. Ant. An. in. 7° meta. q. 1. z doc. sub. in eodē loco. ¶ Scdo notandū q intellect' pōt accipi duplr. vno modo vt nā. alio modo vt pm operatiuū. Si capiat vt nā: capit vt ens ordinatū ad finem ouētem ab eēntia sua. Si capiat vt potētia opatiua: seu vt pm: accipit vt est quedā potentia actiua vel passiua respectu sue ppie opationis vnde ens ordinatū ad aliqz pfectionē ouentē ab essentia sua: non semper est pm respectu illius pfectionis: sic q ista perfectio dicat esse ppria opatio eius: comō quo supficies ordinat ad albedinem aut nigredinem: a quibus ipsa perficitur: z tamen neutrum istorum est propria operatio eius.

His premissis. Rñdet ad argm. cū dicis intellect' inclinat ad sciam. aut. n. tanqz ad verū: aut tanqz ad bonum. Dico q si capiat intellectus vt potentia opatiua: ordinat ad sciaz tanqz ad verū: si capiatur vt nā pfectibilis quocūqz mō pfectiōe ouēte ab eēntia sua: ordinatur ad sciam tanqz ad bonū. Et cū dicis inclinatio z appetitus nālis itellectus est de essentia ipsius. Negatur hoc: qz est passio ei': z est eadez essentialr sibi: nō tñ est de essentia vt sit de ɔceptu formali ipsius. Et in hoc tu ondis qztū ignores pncipia Doc. z ita cū appetitus nālis nō sit de eēntia intellectus: pōt aliquid sub rōne boni esse obm ipsius appetit' sub qua ratione non est obiectum intellect'. Argm autē cōcluderet vbi appetit' nālis eēt de eēntia itellect'. Q̃o. iij.

Queritur. Utrū eodē appetitu itellectus appetat scientiā: z intelligere. ¶ Et arguit negatiue. Ubi nō est eadē potentia: ibi nō pōt esse idem appetitus: sed ita est q in itellectu appetēte sciam z ipm itelligere nō est eadē potētia. ergo nō pōt esse idē appetitus. Discursus bon'. z maior probat: qz appetitus z potentia vident esse idez: z maxime hoc est verū in intellectu. Nā ista pdicatio est eēntialis. itellectus est potētia. silr ista. itellect' appetit nāliter. ergo iste ppōnes ɔuertunt. nō ɔuerterent aūt nisi appetit' z potentia essent idē. ergo ppō maior est vera. minor aūt probat a sili de potētia mãe pme: z de eius appetitu. potētia mãe pme: que ad formā est eēntialis: po que est ad operationē ɔñtem formā est accñtalis. Modo essentiale z accidētale distinguunt realr. ergo iste po mãe pme nō sunt vna po: z a sili tales po in intellectu nō erunt vna po: ex quo sequit q erit et alius appetitus eēntialis z accidētalis in ipso intellectu. ¶ Scdo arguit. Ille po nō sunt idē: quarū vna fundat in vno fundamēto: z alia in alio: sed ita est q po eēntialis z accñtalis in mã hñt diuersa fundamēta: qz eēntialis fundat in mã pma: accñtalis in toto cōposito ex mã z forma. ergo iste po nō sunt vnū: z ita a sili po qrū vna est eēntialis: z altera accñtalis in itellectu: nō poterūt esse vna z eadē po z ex ɔñti sequet: q nō erit idē appetitus. ¶ Tertio pncipalr arguit. q itellectus nō imediate appetit ipsam sciam: z arguit sic. Agēs pp finē pri' z imediati' appetit finē: qz ea q sunt ad finez sed ita est q ɔiunctio cū substātijs sepatis z ipsum itelligere sunt finis respcū scie hitualis. ergo itellect' nō imediate appetit sciam hitualez.

Ad oppositum Et pro pte affirmatiua qōnis arguit: qcūqz sunt vnū z idē realr: multiplicato vno: multiplicat z reliquū: sed potentia essentialr z accidentaliter: siue i materia prima: siue in itellectu est eadē realiter mãe z intellectui: z per te nō sunt vna potētia. ergo multiplicata po multiplicabit mã z itellect': ɔñs ē falsum: qz tūc eadē mã nō recipet formā: z opationē ɔñtez formā. Neqz idē itellect' sciam habitualē recipet: z ipsuz intelligere. ergo falsum est illud ex quo sequitur.

In. q. hac pmitto tres distōnes. 2° pono ɔnes. 3° soluo rationes in principio.

Quantum ad pm. Pria distictio quaz pmitto est q actus est duplex: quidaz actus sbalis siue essentialis. quidā est actus accñtalis. Actus essentialis est omne illud qd est actus primus: z pm alicuius opationis: actus accñtalis est ipsa opatio actualis puenlens ab actu pmo. Et sicut duplex est act': ita duplex ē potentia corespondēs actui: quedā potentia correspondet actui essentiali: z dicitur potētia essentialis per respectum ad istum actū cui opponitur: quedā potentia correspondēs actui 2°: z dicit potentia accñtalis. ¶ Scdo pmittendū: q potētia in mã prima quedā est potētia absoluta: qdā est po respectiua. Potētia absoluta dicit eadem eē realr mãe pme: z est vna respectu oium formaruz receptibiliū in mã. Potentia respectiua distinguit realiter a mã prima: z multiplicat ad multiplicationē formarum receptibiliū in mã. ¶ Tertio notādū q intentio est duplex: quedā est itentio simplr: qdā executiōis. itentio simplr est cū aliqd principalr itendim'. itentio executionis: qua itendim' pp aliud. Penes vtrāqz itentionez pōt accipi alius z alius ordo. Penes intentionē simplr accipit ordo principalitatis z pfectiōis. Penes itentionem scdaz accipitur ordo executionis. Si loquamur de pa intentione: dicimus q agens p° itendit finē intētione simplr. si loqmur de itentione 2a: dicim' q ordine executionis agēs pri' itendit ens ad finez: qz finē: z tūc dicim' q eodē appetitu agēs appetēs finē p° in vno ordine appetit finē: z p° in alio ordine. s. executionis appetit ens ad finē. z nō est inconueniens: q eodē appetitu aliqd sit prius z posterius appetitum penes aliū z aliū ordinem.

His premissis. Quātū ad 2m sunt due ɔnes. prima q eodē appetitu fundamentali z absoluto: appetimus sciam z itelligere: hec pz: qm eodē inclinat aia itellectiua ad operationez quo inclinat ad habitum ordinatū in ipaz. ¶ Scda ɔclusio. Nō vno appetitu formali: z respectiuo appetimus illa duo. pbat. Qm sicut mã per aliū z alium appetitū respectiuum ordinat ad formā aque. ignis zč. ita intellectus noster ad scientiam z intelligere.

Quantum ad 3m artī. Rñdet ad pmū argm. Qñ dicis: vbi est eadē po: ibi est idē appetitus. Ista maior posset negari. Et cum dicis. po z appetitus sunt idē: nego. certū est q aqua est in po ad caliditatē z tñ aqua nō nāliter appetit ipsam caliditatez. sed ɔtra nāliter inclinat: ergo appetitus nālis z potētia non sunt idem. Unde appetitus nālis causat ex duob'. Uno modo ex potentia ad formā: secundo ex ɔformitate forme ad susceptiuum. Sed vbi forma est difformis: z non conuenit susceptiuo: non dicit tale susceptiuū appetere nāliter ipsaz formā: z ita potentia z appetitus non sunt idem. Tamē gratia disputationis admittat illa maior. s. q vbi nō est eadem potentia: ibi nō est idez appetitus: z negatur minor. Et cum tu dicis essentiale z accidentale sunt realiter disticta. Dico q accidētale z eēntiale accipiuntur duobus

piunť duobus modis. Uno mő intrinsece ꝛ formalr: alio mő extrinsece: ꝛ denoiatiue. Illud dicť eēntiale seu accidētale intrinsece: ꝛ formalr: qđ est ex se tale: ꝛ ꝑ aliqd intrinsecū: sed extrīsece dř eē tale ꝑ aliqd extrīsecū: ꝛ denominatione extrinseca. Nō dico: ꝙ accidentale ꝛ eēntiale ex se formalr ꝛ intrinsece nō possunt eē idez: ſʒ necessario distinguunť: sed eēntiale ꝛ accñtale extrinsece: ꝛ denoiatiue nō distinguunť realr. imo pñt esse vnū ꝛ idez. Potētia aūt in mā̃ ꝑma: que ē vna ꝛ eadē cū mā̃: dř esse eēntialis ꝑ habitudinē ad actū eēntialē: qui est actus ꝑm⁹: ꝛ sic denoiatť ab isto actu ꝑmo essentiali denoiatione extrinseca. Similr eadem potentia dř accidentalis in ordine ad actū secūduz ꝛ accidentalē: ꝛ dř accidentalis ista potētia denoiatione extrinseca mő nō est inconueniens ꝙ aliqđ vnuz ꝛ idez posset dici essentiale ꝛ accidentale extrinsece ꝛ denoiatiue. Ex quo sequiť ꝙ nō variať potentia in mā̃ ꝑma respectu forme ꝛ opationis consequentis formā: ꝛ hoc idem hʒ dici de potentia essētiali in intellectu ꝛ accidentali ꝛc. ¶ Ad scđum argᵐ. Rñdeť cū dicis: ille potētie sunt distincte que nō sunt in eodē subiecto ꝛ fundamēto. Rñdeo ꝯcedendo istam maiorē: ꝛ negať minor: ꝙ potentia essentialis ꝛ accidentalis mā̃e nō sint in codez subiecto ꝛ fundamento. ¶ Et si dicas. cuius est potētia eius ē actus: sed potētia essentialis ꝛ accidentalis respectu forme ꝛ operationis ꝯñtis formā fundanť in materia ꝑma. igiť forma ꝛ opatio forme fundať in mā̃ ꝑma: ꝯñs est falsum. ergo illud ex quo sequitur. ¶ Ad hoc rñdeť dicendo: ꝙ cuius est potentia: eius est actus: vel vt receptiui: vel vt illius: qđ est rő recipiendi. ita ꝙ in quocūqʒ fundatur potētia ad aliqd: in eodē recipiť illud vel saltē istud in quo est poᵃ est rő recipiēdi respectu illius. modo sic est ꝙ licet mā̃ ꝑma nō sit ꝑrimū receptiuū respectu operationis: est tamen rő recipiendi ipsi ꝯposito: qđ est imediatuz receptiuū ipsius. Qđ declarať. Sicut eniʒ actualitas ꝛ actiuitas cōpetit cōposito rōne forme: ita poᵃ passiua ꝛ receptiua ꝯpetit ꝯposito rōne mā̃e. ergo si cōpositū recipit opationem forme hoc est rōne mā̃e. ¶ Pōt ēt dari 2ᵃ responsio dicendo: ꝙ cuius est potētia eius est act⁹. veruʒ de potētia prima ꝛ imediata respectu act⁹. Sed potētia que fundať in mā̃ ꝑma siue sit eēntialis: siue accidētalis nō est poᵃ ꝑrima respectu opationis receptibilis in cōposito: sed est poᵃ remota. Poᵃ autez prima passiua ꝛ receptiua fundať in toto cōposito: ꝛ ita cui⁹ est poᵃ loquēdo de potētia ꝑrima: eius vt receptiui est actus. ¶ Sed ꝯ istā rñsionē instať sic. Certum est ꝙ potētia accidētalis in mā̃ ꝑma est ꝑrima respectu act⁹: qꝛ oīs potētia accidētalis ꝑ Ar. 2° de aīa. tex. cōmē. 5. ꝛ 8° phyſi. tex. cōmē. 32. est poᵃ ꝑrima. ǵ seqť ꝙ in mā̃ ꝑma imediate recipiť opatio actualis. ¶ Sc. 2° instať. Illā data ṽitate rñsionis seqť ꝙ erūt due potētie accidētales respectu eiusdē. vna cōpositi. ꝛ altera mā̃e ꝑᵉ. ¶ Ad ꝑᵐ istoꝝ. Rñdeť ꝑmittendo ꝙ aliqʒ potētiā esse ꝑrimā pōt esse vel ex pte act⁹ receptibilis ꝛ ex pte fundamēti in quo fundať talis poᵃ: ita vt sit ex pte vtriusqʒ tā̃ fundamēti q̄ʒ termini. Uel aliq̄ est ex parte termini solū. Illa dř esse ex pte vtriusqʒ: q̄ hʒ imediatuʒ ordinē ad ipm actū tanq̄ʒ ad terminū sic ꝙ ipm respicit nō mediāte alio. Et vltra hoc: q̄ fundamētū ipsius potētie, est imediate receptiuū ipsius: ſʒ poᵃ est ꝑrima ex pte termini soᵐ ꝑ oppositū: q̄ respicit terminū nō mediāte alio: ꝛ fundamētū ipsius potētie nō est imediate receptiuum ipsi⁹: sed aliqd aliud ꝑsupponit. Dico ǵ: ꝙ oīs potētia accidētalis est ꝑrima ſm Ar. vel rōne termini ꝛ fundamēti: vel rōne termini solū: qui respiciť imediate a tali potētia: ꝛ nō ꝑ aliqđ mediū: ꝛ sic ꝯcedo potētiā accidētalē fundatā i mā̃ ꝑma esse sic ꝑrimā ex pte termini: qui est actualis opatio: ſʒ nō ex pte fundamēti: qđ est essentia mā̃e: ſʒ potētia q̄ fundať in cōposito ē ꝑrima ex pte vtriusqʒ. ¶ Et per hoc rñdeť ad 2ᵐ: ꝙ nō est inconueniens ꝙ dent due potentie ꝑrime respectu eiusdē difformiter accipiendo ipsas: sed bñ est incōueniēs accipiendo vniformiter: ꝛ hoc est verū ēt de potentia accidētali: qꝛ. vʒ. vbi potentia accidentalis nō accipiatur vniformiter ꝛ eodē non est inconueniens talem potentiam multiplicari. Et que dicta sunt de potentia essentiali ꝛ accidentali in materia: applicentur ad potentiam essentialem ꝛ accidentalem intellectus respectu sciencie habitualis ꝛ operationis ꝯñtis habitum. ¶ Ad tertium ꝛ vltimum respondeť dicēdo: ꝙ eodē appetitu appetim⁹ q̄ʒlibet istaruʒ ꝑfectionuʒ. s. sciam habitualē: intelligere: ꝛ ꝯiūctionez cum substantijs sepatis. mő qui dictus est supius in 3° notando.

¶ Causa autē est qꝛ hic maxime cognoscere nos facit ꝛ multas rerū differentias demonstrat. Tex. ꝑlogi. Qő. iiij.

Queritur Utrū sensus visus sit nobilior sensus oībus alijs: ꝛ faciat magis scire. Et arguitur ꝙ nō. Ille sensus est nobilior: ꝛ facit magis scire: per quez homo efficiť sapiētior. Sed sensus auditus est huiusmodi. Testante Ar. in de sensu ꝛ sensato. Ubi concludit quare sapientiores a natiuitate priuatorū vtroqʒ sensu sunt ceci surdis ꝛ mutis. igitur ꝛc. Secundo sic arguitur. Ille sensus magis facit scire: per quē magis certificať intellectus de re cognoscibili. Sed sensus tactus est huiusmodi. ergo ꝛc. Maior est manifesta: qꝛ cognitio sensitiua ordinatur ad intellectiuam. minor autē probatur in exemplo de baculo existente in aqua: quē visus diiudicat esse fractum. Tactus au⁹ē iudicat ipsum esse integrum: ꝛ ita cognitio sensus tactus conformať veritati rei cognoscibilis: ꝛ per ꝯsequens intellectus videtur quodāmodo rectificari ꝛ certificari de veritate rei per sensum tactus: ꝛ non per sensum visus. ¶ Itez tertio arguiť. Ille sensus magis facit scire: qui est plurium contrarietatum q̄ʒ ille qui est vnius contrarietatis. Ista propositio patet: quia quum vnius contrarietatis sint ad minus duo extrema ſm genus. Ille qui est duarum contrarietatum est plurtū cognoscitiuus q̄ʒ ille qui est vnius tantū. Sensus visus est vnius contrarietatis. Sensus tactus est duarum contrarietatuʒ. testantur Ar. 2° de anima. tex. cōmē. 106. igiť ꝛc. ¶ Itē vltio. Prime qualitates sunt per se tangibiles: vt vult Ar. 2. de generatione. tex. cōmenti. vij. Sed vbicūqʒ est posteri⁹: ibi ꝛ suum prius. Igitur vbicunqʒ sunt qualitates visibiles. ibi sunt qualitates tangibiles. Sed quecunqʒ habent qualitates tangibiles sunt cognoscibilia tactu. ergo omnia sensibilia in quibus sunt qualitates visibiles sunt cognoscibilia a sensu tactus.

Ad oppositū tamē est Ar. i přio metaphy. in ꝑlogo qui ꝑbat naturalez dilectionem sensuum propter cognitionem sensitiuaʒ. ex hoc: ꝙ illum sensum magis nāliter diligimus qui est magis cognoscitiuus: cuiusmodi est sensus visus. Qđ ꝑbat ex duplici cā. Tum qꝛ est in cognoscendo certior. Tū qꝛ plures rerū differētias nobis ostēdit: qꝛ oīa corpora: tam superiora q̄ʒ inferiora lucē ꝛ colorē participant. Hāc eandez sententiā habet in de sensu ꝛ sensato: non multū post ꝑncipium: vbi inquit. Multas qdem differentias ꝛ multimodas visus annunciat potētia: qꝛ oīa corpora colorem participant⁹. Et postmodū subdit. Quare ꝛ cōia magis per hoc sentiunť. Dico aūt cōmunia: magnitudinē: motum quietem: figuram: numerum ꝛc.

In ista. q. Primo declaratur pars: que erit tenenda. Secundo soluentur rationes facte in principio.

Quantū ad primum. pars affirmatiua q̄ōnis est tenenda sub ista prima cōclusione affirmatiua. Sensus visus est nobilior ceteris sensibus: ꝛ magis cognoscitiuus: que quidē prima cōclusio ꝑbať quadrupliciter. Primo ex parte obiecti. Secūdo ex pte organi. Tertio ex parte medij. 4° ex parte actus sentiendi.

¶Ex prima via arguit nobilitas et perfectio sensus visus quantum ad pluralitatem cognoscibilium a tali sensu: et quo ad eius prioritatem respectu aliorum sensuum ex comparatione ipsius ad obiectum proprium. Secundo ex comparatione eius ad obiectum commune alijs sensibus. Tertio ex vniuersalitate obiecti eius. Primo sic. Ille sensus est prior et vilior in cognoscendo: cuius obiectum est simpliciter prius secundum naturam. Sed obiectum visus est huiusmodi. ergo etc. Maior est nota: quia ordo potentiarum quantum ad suas operationes est ex ordine obiectorum: circa que operantur: vt colligitur de mente Ar. 2. de anima. tex. com. 63. minor autem probatur. primo auctoritate Ar. 2. de generatione. tex. commenti. 7. preallegato. vbi vult: quod sicut visus est prior tactu. Ita et secundum ipsius: hoc est obiectum. cuius ratio visibilis (inquit ipse) non est corporis tangibilis passio secundum quod tangibile: sed secundum aliud. i. secundum aliquam aliam naturam vel qualitatem: que est communis corpori generabili et corruptibili: et etiam incorruptibili. Sicut est forsan natura perspicui. Et concludit. Et si contingat natura prius. Ex hoc innuens: quod illa ratio: secundum quam corpus est visibile: est prior natura qualitate tangibili: ac etiam ceteris qualitatibus sensibilibus. ¶Secundo probatur hec minor ratione sic. Illa qualitas dicitur esse simpliciter prior secundum naturam que conuenit corpori priori simpliciter: quam sint qualitates: que tantum conueniunt corpori generabili et corruptibili. Sed qualitas visibilis (sicuti est lux et color: extendendo nomen coloris) reperitur in corporibus celestibus: que sunt priora simpliciter et secundum naturam: et non reperiuntur alie qualitates sensibiles ab alijs sensibus exterioribus. igitur etc. ¶Secundo ex ista via arguit principaliter sic. Ille sensus est simplicior et nobilior cuius obiectum proprium est simplicius et nobilius. Sed obiectum proprium visus est huiusmodi. igitur etc. Maior est nota. Minor autem probatur: quia certum est: quod lux que est obiectum proprium visus est simplicior et immaterialior: quam alie qualitates sensibiles ab alijs sensibus exterioribus: propterea quia competit corpori simplicissimo: quod est spiritualius et immaterialius ceteris corporibus: in quo secundum Ar. nulla est materia: aut forma informans materiam. que est altera pars compositi. Alie autem qualitates sensibiles insequuntur composita: vel ratione materie: vel saltem ratione forme a materia comprehense. Sicut apparet discurrendo per omnes qualitates sensibiles sensuum exteriorum. ¶Item et tertio ex hac via probatur: quod iste sensus est plurium cognoscitiuus ex vniuersalitate obiecti: quia ille sensus est plurium cognoscitiuus: cuius obiectum formale et proprium reperitur in omnibus sensibilibus. Sed obiectum sensus visus. sicuti est lux vel color: est huiusmodi. igitur etc. Maior est manifesta: et minor etiam patet ex dictis. Et sic ex hac via: scilicet ex comparatione visus ad obiectum proprium: primo probatur prioritas nature de ipso. secundo simplicitas et immaterialitas. tertio vniuersalitas et communitas in cognoscendo. ¶Secundo principaliter ex hac via consimilibus rationibus probantur ista tria ex comparatione visus ad sensibile commune: quod est magnitudo: vel quantitas: quia ille sensus videtur esse prior: qui percipit magnitudinem simpliciter priorem. Sensus visus est huiusmodi: quia percipit magnitudinem existentem in corporibus celestibus: et non contractam ad corpus generabile et corruptibile: quemadmodum faciunt alij sensus exteriores. ¶Consequentia. Ista magnitudo: que est in corporibus celestibus: non insequitur sibi ratione materie: sed ratione forme. Magnitudo autem in istis inferioribus insequitur materiam. Sed qualis est ordo forme ad materiam: talis est ordo magnitudinis corporis celestis ad magnitudinem istorum inferiorum. Sed ordo forme ad materiam est ordo prioris simpliciter ad posterius. vt est de mente Ar. 7. metaphysice. tex. commenti. 7. et 9. metaphysice. tex. commenti. 13. vbi vult: quod actus est prior potentia simpliciter. igitur etc. ¶Per idem probatur simplicitas et immaterialitas de ipso visu ex sensibili communi: quia absolutum est simplicius et immaterialius contracto. Magnitudinem absolutam et indeterminatam ad corpus celeste et ad corpus generabile percipit sensus: et non alij sensus. igitur etc. ¶Et consimiliter probatur vniuersaliter: vt prius argutum est de sensibili communi quare etc.

Ex secunda via arguitur etiam tripliciter. primo sic. Ille sensus est nobilior: cuius organum est nobilioris complexionis. Organum sensus visus est huiusmodi. igitur etc. Maior videtur nota: quia quum virtus sensitiua fundetur in organo. Illa virtus est nobilior cuius organum est nobilius: et melius dispositum secundum complexionem. Minor autem probatur: quia illud organum est melioris complexionis et dispositionis: in quo magis residet sensus tactus: sed sensus visus est huiusmodi. igitur etc. maior huius prosyllogismi patet (primo: quia tactus est sensus necessarius ad vitam animalis: et ad eius esse. Vnde propter hoc concluditur cor esse principalissimum membrum animalis: quia in ipso principalius residet virtus tactiua. Vnde Ar. in de sensu et sensato vult. quod sensus tactus et gustus fundentur in corde) eadem maior prosyllogismi est nota per Ar. 2. de anima. Qui vult quod homo in tactu excedat cetera animalia. Et vlterius quod quanto complexio corporis humani et organi est contemperata et reducta ad quandam mediocritatem qualitatum primarum: tanto magis in ipso est intensior et efficacior sensus tactus: et per ipsum sensum viuaciorem melius percipitur obiectum tangibile. vnde dicit. molles carnem mente aptos dicimus: duros autem ineptos. Et est tex. commenti. 94. Minor autem syllogismi: probatur: quia in illo organo est viuacior sensus tactus: quod citissime leditur a nociuis: et statim sentit contrarium et nociuum. Sed organum visus. scilicet pupilla oculi est huiusmodi. igitur etc. ¶Item secundo principaliter sic. Illud organum videtur esse nobilius: ad cuius conseruationem plura sunt producta a natura. (Ista patet: quia natura non deficit in necessarijs: neque abundat in superfluis. ex. 3. de anima. tex. commenti. 45.) Organum visus est huiusmodi: vt patet de superciliis: palpebris: et alijs: quibus hic sensus conseruatur: et a nociuis defenditur. igitur etc. ¶Item tertio. Illud organum est nobilius et melioris dispositionis ad actum sentiendi: in quo predominatur elementum quantum ad illud quod est facillime impressionis et receptionis intentionum sensibilium. Sed sensus visus est huiusmodi. Nam in ipso predominatur aqua inquantum perspicua et diaphona: que qualitates sunt magis receptiue intentionum sensatarum: quam sint qualitates: secundum quas elementa in alijs sensibus predominantur: vt habet videri in 2. de anima. Et hoc non disputando modo. Vtrum oculus sit organum: visus: aut neruus obtici: sed tenendo communem viam: quod oculus sit tale organum: hec dicta sint.

Ex tertia via. videlicet ex parte medij arguitur nobilitas istius sensus. Arguitur etiam tripliciter. primo nam medium ipsius est simplicius et purius quam media aliorum sensuum. Ita quod quanto tale medium est subtilius et limpidius: tanto est melius dispositum ad acceptionem specierum visibilium. Ex hoc arguitur sic. Ille sensus est nobilior cuius medium est simplicius subtilius: et immaterialius: medium sensus visus est huiusmodi. igitur etc. ¶Item secundo. Ille sensus est nobilior: qui recipit intentiones sensatas per medium non solum generabile et corruptibile: sed etiam ingenerabile et incorruptibile quam sit sensus: qui tantum recipit per medium quod est materiale et corruptibile: sensus visus est huiusmodi qui immutatur a luce: non solum per aerem: verumetiam per medium: quod est celum: per quod medium percipit lucem solis et aliorum planetarum: alij autem sensus per ista inferiora generabilia et corruptibilia. igitur etc. ¶Item tertio. Ille sensus est immaterialior et ex consequenti certior qui immutatur per medium: quod recipit speciem sensibilem solum intentionaliter: et non materialiter. Sensus visus est huiusmodi: et nullus alius sensus preter ipsum. igitur etc. Maior est manifesta: quia quanto medium spiritualius recipit intentionem sensibilem: tanto organum sensus spiritualius immutatur. ¶Consequentia. quia ex secundo de anima. tex. commenti. 71. et 76. et deinceps: medium et organum sunt eiusdem rationis: quo ad illam qualitatem

lem qualitatem sm quam species sensibiles multiplicatur in medio ⁊ in organo: quia quum species sensibilis in medio ⁊ in organo sint eiusdem rationis: ⁊ passiua recipientia ipsas species erunt eiusdem rationis. Nam ex secundo de anima. tex. commenti. 66. inquit Auerroys. Melius est enim existimare ꝙ causa in diuersitate materie est diuersitas formarum: non ꝙ diuersitas materie sit causa diuersitatis formarum. Unde sicut diuerse forme alterius rationis sunt in diuersis substantijs alterius rationis. Ita forme eiusdem rationis sunt in subiectis eiusdem rationis. Et propter hoc Aristo. in secundo de anima. concedit organum ⁊ medium esse eiusdem rationis: quia species in medio ⁊ in organo sunt huiusmodi. Minor principalis probatur: quia medium per quod visus recipit speciem visibilem tantum immutatur immutatione intentionali: ⁊ non immutatione naturali. Voco autem immutationem naturalem: quando passum recipiens formam ab agente recipit ipsam formam sm illud esse reale: aut sm dispositionem materie conuenientem forme: prout forma est in agente. Immutationem autem intentionalem voco: sm quam passum recipit intentionem ⁊ speciem forme: non autem ipsam formam. Modo sic est. ꝙ sensus visus tantum recipit speciez obiecti visibilis: ⁊ similiter mediuz: ⁊ non recipit ipsum obiectum: aut formam eius sm esse reale. Alij autem sensus immutantur vtraqz immutatione: ⁊ similiter medium ipsorum. Nam in tactu ⁊ in gustu organum ⁊ medium alterantur alteratione simpliciter: quia organum ⁊ medium in immutatione tactus realiter alterantur sm caliditatem aut frigiditatem. Gustus ⁊ eius medium alterantur etiam alteratione simpliciter recipiendo realiter saporem. Odoratus ⁊ medium eius similiter alterantur alteratione simpliciter sm odorem realiter multiplicatum in medio ⁊ in organo. Similiter dicendum est de auditu ⁊ eius medio: que non tantum immutantur sm alterationem simpliciter: verum etiam sm motum localem aeris sonum defferentis. Et forte ad hanc intentionem dixit Ar. 7. phy. tex. commenti. 12. Et ipsi sensus alterantur. patiuntur enim: actus enim ipsorum motus est per corpus patiente aliquid sensu. quare ⁊c.

Ex via vltima ex parte actus arguitur nobilitas: ⁊ dignitas: ⁊ perfectio: istius sensus tripliciter. Primo sic: ille sensus est perfectior qui cognoscit duo contraria simul eque perfecte ⁊ distincte: ac si esset vnius: ꝙ sint illi sensus. qui confuse ⁊ indistincte percipiunt huiusmodi contraria. Sensus visus est huiusmodi ⁊ nullus alius preter ipsum. igitur ⁊c. Maior est manifesta. Minor autem probatur. Nam certum est: ꝙ si ponantur ante oculos duo contraria scilicet album ⁊ nigrum: sensus visus percipit vtrūqz distincte: ⁊ perceptio vnius non impediet perceptionem alterius. Alij autem sensus sic percipiunt contraria ⁊ opposita: ꝙ vnum impedit cognitionem alterius. Ratio pro sensu visus est: quia obiecta non immutant ipsum nisi intentionaliter: ⁊ per species que simul in suis actualitatibus vltimatis possunt esse in eodem subiecto. Quia si obiecta sunt contraria: species ipsorum aut etiam sensationes non sunt contrarie. Ratio pro alijs sensibus est per oppositum ad istud quod nunc dictum est: quia alijs sensus non tantum recipiunt sua obiecta intentionaliter: verum etiam realiter: recipiendo ipsa sm esse proprium reale ipsorum: ⁊ quia contraria nō possunt recipi simul in esse reali in aliquo subiecto in vltima eorum actualitate: ideo nullus aliorum sensuum potest percipere ipsa contraria perfecte ⁊ distincte sz proprias eorum actualitates: sed sensatio vnius impedit sensationem alterius. ¶ Item secundo ex hac via arguitur sic. Actus videndi est vniuersalior: ⁊ ad plura se extendēs igitur actus iste est perfectior ⁊ nobilior. cōsequentia est nota: ⁊ antecedens probatur. Nam per actum videndi simul attingimus plura obiecta: vt dictū est: simulqz attingimus magnitudinem quantumcunqz magnam: ⁊ etiaz figuram cuiuscunqz quantitatis. Tactus autem non attingit ⁊ cognoscit simul nisi magnitudinem determinate quantitatis sm proportionem ad organum: per quod exercetur sensatio tactus: simulqz nō attingit plures magnitudines ⁊ figuras distincte. Et per oppositum sensus visus simul percipit visibilia plura posita ante ipsum igitur ⁊c. Quod dixi de tactu idem dicendum est de alijs sensibus particularibus: ꝙ nō percipiunt: nisi vnuz obiectuz sensibile distincte ⁊ determinate quantitatis. ¶ Tertio ex hac via arguitur sic. Actus videndi est certior ceteris sensationibus sensuum exteriorum. Igitur visus excedit omnes alios sensus. Consequētia est euidens: ⁊ antecedens probatur. Nam certum est: ꝙ ille actus est certior per quem magis certificatur intellectus de re cognoscibili: vt superius arguebatur. Actus videndi est huiusmodi: quia vbi aliquod sensibile percipiatur per visuz: ⁊ per alios sensus: si cetera sunt paria quantum ad dispositionem organi ⁊ medij: magis statur iudicio sensus visus: ꝙ̄ aliorum sensuum. Hoc etiam iudicium de re cognoscibili magis insequitur intellectus: quod declaratur. Naz illud quod percipitur per sensum visus: magis imprimitur fantasie ⁊ imaginatiue: que sunt virtutes immediate deseruientes intellectui: ꝙ̄ illa que percipiuntur ab alijs sensibus. Cuius rei signum est: quia somniantes magis somniant de rebus visis: ꝙ̄ de alijs: que ab alijs sensibus percipiuntur. Ex quo infertur: ꝙ intellectus magis mouetur a sensibilibus per visum: ꝙ̄ ab alijs aliorum sensuum. Ex his omnibus apparet veritas conclusionis proposite. ¶ Secūda conclusio est ista. Sensus auditus magis facit scire quo ad scientiam habitam per doctrinaz. Ista conclusio patet ex sententia Arist. de sensu ⁊ sensato. vbi habet: ꝙ sermo audibilis existens causa est disciplinae non sm se: sed sm accidens. Et parum ante. Horum autem ipsorum ad necessaria quidem melior est visus: ⁊ sm se. Ad intellectum autem ⁊ sm accidens est auditus. Unde scientia quedam est habita per doctrinam: quedam est habita per propriaz inuentionem: ⁊ illa que est per inuentionem est simpliciter prior illa que habetur per doctrinam. Visus autem (quum sit prior sensus prioritate communitatis ⁊ vniuersalitatis vt dictuz est) confert ad scientiam simpliciter priorem sm se. Sed ad scientiam posteriorem que est per doctrinam confert auditus: qui est magis limitatus ⁊ determinatus ad determinata cognoscibilia. ¶ Aduertēdum tamen ꝙ auditus dicitur plus conferre per accidens ad scientiaz: propterea: quia non sic confert: nisi ex aliquo quod est accidentale obiecto audibili: in quantuz est audibile: aut immutatiuū auditus. Ex institutione enī ⁊ ꝑ accidēs vox audibilis est expressiua cōceptꝰ: qd̄ nō cōpetit sibi ex nā talis obiecti: sed ꝑ se a voluntate humana sic instituēte ⁊ determināte. Cui obiecto audibili sic īpositū ē: vt sit signū expressiuū ꝯceptꝰ: qr voces audibiles sunt sic promptissima signa ad hos ꝯceptꝰ exꝑmēdos pre ceteris alijs sensibilibꝰ que sunt obiecta aliorum sensuū. ⁊ sic pz ad questionē.

De vltimo articulo. Ad argumenta principalia respondetur. ¶ Ad primum ꝙ Ar. intelligit ꝙ ceci nati sunt sapientores q̄ꝫtum ad scientiam habendam per doctrinam: per accidens tamē vt dictuz est. Sed surdi ⁊ muti habentes visum sunt sapientiores cecis q̄ꝫtum ad sciētiam habitam per inuentionez ⁊ per se: ad quam visus per se ⁊ directe conducit. ¶ Ad secundum argumentum respondetur: concedendo maiorem: ⁊ negando minorem. Et ad probationem respondetur ꝙ cetera non sunt paria. Visus enim iudicat baculum existentem in aqua per medium grossum ⁊ indispositū. Tactus autem iudicat suum proprium sensibile imediate: aut per mediū sufficienter dispositū: ⁊ sic certius est iudiciuz tactus ꝙ̄ visus: qr cetera non sunt paria. ¶ Potest dici: ꝙ iudicium qd̄ videtur fieri per visum nō ē ipsius

visus: sed sensus cōis: q2 nō hz visus iudicare de sensibili nisi de colore: & de alijs: que spectāt ad naturā coloris. Similiter de magnitudine & de quantitate: sed non habet iudicare de his que accidunt magnitudini & quantitati quēadmoduz forte est esse continuū aut discōtinuuz. fractum aut integrū: que pertinent ad iudicium altioris sensus. Et sz hoc dixit Ar. secūdo de anima. tex. cōmen. 63. Et non decipitur visus: quoniam color neqz auditus: quoniam sonus. Sed quid coloratum aut vbi: aut quid sonans. Innuens per hec q accidentia que adueniunt sensibilibus proprijs: aut cōmunibus: non sunt diiudicāda per sensus particulares exteriores. ¶ Pro maiori tū intelligentia huius responsionis notandum est q sensatio vnius sensus potest comparari ad sensationez alteri9: vel due sensationes possunt comparari ad aliquod vnuz obiectum: quod percipitur & cognoscitur per vtrāqz sensationem. Si primomodo: dicimus sensationez visus esse certiorez quacunqz alia sensatione. Si secundo modo: cognitio que fit per duos sensus est certior qz illa que fit per vnum tantum. Et ita si vnum sensibile cognoscitur per sensum tactus & per sensum visus certius cognoscitur qz vbi cognoscatur solum per visum. ¶ Ad tertium argumētum respondetur concedendo maiorem: si cetera sint paria: & ad minorem dicitur q licet sensus visus sit vnius contrarietatis tantum: q2 tamen obiectum suum in pluribus reperitur qz sensus tactus. Ideo visus est pluriuz cognoscitiuus. ¶ Potest etiam dici q sensus tactus non est vnus: v est duarū contrarietatū nisi materialiter & subiectiue: sic q in quacūqz parte nerui: aut organi tactus fundatur potentia perceptiua vnius contrarietatis: fundatur & alia alterius contrarietatis: que potentie se consequuntur. quēadmodum extrema istarum contrarietatum perceptibilia a sensu tactus se consequuntur: q2 sicut qualitates actiue. videlicet caliditas & frigiditas fundantur in qualitatibus passiuis que sunt humiditas & siccitas: ita tactus perceptiuus contrarietatis inter caliditatez & frigiditatem vel ipsorum extremorum contrarietatis fundatur in tactu: qui est perceptiuus alterius contrarietatis. Unde qualis est ordo materie ad formā: talis est ordo istarum qualitatuz tangibilium: quod declaratur q2 qualitates passiue. s. humiditas & siccitas cōsequuntur compositum ratione materie cuius est pati & recipere. Qualitates autem actiue consequuntur compositūz ratione forme: ergo sicut forma fundatur in materia tanquam in subiecto: ita tactus perceptiuus qualitatis actiue fundatur in alio qui est perceptiuus qualitatis passiue. Unde in quacunqz etiaz modica parte nerui predominatur aliqua qualitas & dispositio: per quaz neruus percipit vnā contrarietatem: in eadem etiam est alia qualitas: per quam neruus percipit aliam contrarietatem: seu extrema ipsius. Q autez sint duo probatur: primo sic. Impossibile est vnum sensum tactus habere simul & semel duos actus perfectissimos. hoc enim non conceditur de intellectu: de quo magis videtur. Et ratio huius est: q2 vnus perfectissimus adequat sibi totam virtutem potentie in primo actu. Si ergo se cum compateretur alium actum perfectissimum: primus non adequaret: & sic simul adequaret & nō adequaret. Sed tactus simpliciter potest habere duos actus perfectissimos. Probatur tactus: simul sentit aquam frigidam & humidam esse. Sed non eodem actu. probo. q2 impossibile est actum sentiendi esse respectu talis obiecti: quo remoto esset iste actus sentiēdi. Sz remota frigiditate ab aqua (quod nō est impossibile vel per naturam: vel per artem vel per potentiam diuinam) adhuc tactus sentit humiditatem eius: ergo actus sentiendi humiditatē aque non est respectu frigiditatis ei9: nec est actus sentiēdi frigiditatē. Sunt ergo duo actus & perfectissimi. quoz vnus ab alio non dependet: vt visuz est: ¶ Pro. 2° probatur idez sic. Ratio obiectoz formaliter diuersorum non est respectu eiusdem actus: quiuz actus numeretur & mensuretur ab obiecto suo formali. Sz humidum & frigiduz sunt formaliter diuersa. ergo &c. ¶ Pro. tertio ab aqua inquantū frigida recipitur vna species in organo tactus: & inquantū humida alia species in eodez organo. Species enim frigiditatis non est species humiditatis: sed species in organo est principiuz actus vel formale: vel saltem inclinatiuum. Quum igitur ex duobus principijs disperatis: non ordinatis adinuicē: non egrediatur idem actus: sequitur q actus sentiendi frigiditatem & humiditatem aque sunt diuersi. Ex quo concluditur: q tactus est vnus materialiter & subiectiue non autem formaliter. ¶ Sed contra istam determinationem instatur: quia si tactus sunt duo: aut differunt numero: aut specie. non numero: quia sunt in eodem subiecto: qd non esset sm communem opinionem si solo numero differrent. Similiter alter eorum superflueret: quia quando aliqua sunt eiusdem speciei: a quocunqz potest pati vnum & aliud. Igitur a quacunqz contrarietate vel specie sensibili immutaretur vnus tactus & alius quia que sunt eiusdem speciei: quicquid competit vni: non repugnat alteri. Nec potest dici q differenat specie: q2 species vniuersi non sunt equales: quum se habent sicut numeri. ex. 8. meta. tex. cōmenti. 10. Ergo vnus tactus erit perfectior alio. Sed hoc videtur falsum. quia eque perfecte tactus sentit vnam contrarietatem sicut aliā. ¶ Ad hoc dicendum est: q illi tactus differunt specie: sicut & obiecta formalia. ¶ Ad obiectionem dicendum est: q ille perfectior est: qui est perfectioris contrarietatis scilicet calidi & frigidi. Et quum dicis. q vnus eque perfecte sentit suum obiectum sicut alius. Dicendum est: q quilibet eque perfecte sm proportionem attingit suum obiectuz: sed non eque perfecte simpliciter: & sm adequationem actus ad actum: aut potentie ad potentiam: vt diximus in questione precedente de difficultate in cognoscendo. Exemplum huius est. Oculus hominis eque perfecte sz proportionem potentie ad obiectum visibile videt solez: sicut oculus aquile. Sed non eque perfecte sm adequationez: quia actus videndi aquile est perfectior: quia acutior & limpidior qz actus videndi hominis. Sic dicendum est in proposito de sensationibus istorum sensuum. ¶ Ad vltimum respondetur. q qualitates tangibiles nō sunt priores simpliciter: vt allegatum est superius de mēte Aristote. ibidem. vbi vult. q obiectum visus sit prius natura qualitate tangibili: sicut superius expositum est & declaratum. Sed qualitates tangibiles ex eo dicuntur prime: quia in quocunqz susceptiuo sunt qualitates tangibiles: visibiles: & audibiles. Tangibiles presupponuntur ab alijs: vt priores respectu determinati susceptiui: scilicet respectu corporis mixti & elementati. Cum hoc tamen stat: q (non determinando istas qualitates visibiles ad corpus mixtum aut elementatum) sint priores simpliciter: sic q eis non repugnat esse in aliquo susceptiuo sine istis qualitatibus tangibilibus. Dicendum est etiaz ad minorem q vbicunqz est posterius. ibi est prius: veruz est vbi prius est de essentia posterioris. Sicut animal est de essentia hominis. Sed dato q qualitates tangibiles essent prime: non sunt tamen de essentia lucis & coloris: loquendo de colore extensiue. Ex quo sequitur q alicubi poterit reperiri lux & color vbi nō erit qualitas tāgibilis.

¶ Alia qdez igitur imaginationib9 & memorijs eueniūt. Tex. plogi. Q. v.

Ubitatur pmo. Utrum cogitatiua distinguatur ab extimatiua. Et arguitur auctoritate. S. Thome & Auerroys. q virtus cogitatiua non distinguitur a virtute extimatiua sic. Nulla virtus est ponenda nisi propter aliquam operationem que debet sibi competere & non alijs. Sed nulla operatio pōt cōpetere virtuti extimatiue que nō cōpetat virtuti

virtuti cogitatiue: ergo extimatiua non distinguit a cogitatiua. maior est manifesta. minor autē pbat extimatiua enim hȝ cōponere intētiones reseruatas in memoratiua z imaginatiua. sȝ hoc idē pt facere cogitatiua. g̃ supfluit extimatiua pter cogitatiuā: ita q̄ iste vtutes nō sunt distincte.

Ad oppositū dubij arguitur: ois po^a organica sensitiua determinat ad certū genus sensibiliū. qm̄ dispositio ipsi⁹ cōsistit in media pportione illius gñis: vltra qð nō pōt se extēdere. Sed cogitatiua est virt⁹ organica: z determinat ad intētionē sensataȝ ergo nō poterit apphēdere intentiones nō sensatas: neqȝ ipsas cōponere. g̃ opȝ dare virtutē supiorē que sit apprehēsiua istaꝝ intentionum z ipsaruȝ compositiua.

Respondeo breuiter. tenēdo opinionē Auicen. q̄ extimatiua distinguitur a cogitatiua. ¶ Pro rñsione tñ ad argumentū ante oppositū notandū: q̄ virtutes que habēt ordineȝ essentialem inter se: sic se habent: q̄ illa que est superior est pluriuȝ cognoscitiua: sicut apparet in exēplo de sensu pticulari exteriori: z sensu cōi. Et de sensu interiori: z intellectu. Uirtutes sensitiue interiores: z maxime cogitatiua z extimatiua habent ordinem essentialem: z vna subordinat alteri: g̃ illa que est supior. s. extimatiua poterit plura cognoscere q̄ȝ cogitatiua. z ita cum intentiones non sensate non apprehendant a cogitiua sȝ viaȝ Auicē. apprehendent ab extimatiua. ¶ Et per hoc apparet rñsio. ad argumētuȝ. Dicēdo q̄ necessitas ponendi extimatiuam distinctā a cogitatiua. est apprehensio aliquorum obiectorum: que non possunt apprehendi ab aliquo sensu interiori: aut exteriori. ¶ Sub eodem tex. queritur.

Utrum imaginatiua z memoratiua sint potentie apprehensiue: z cognoscitiue. Et arguit q̄ sic. q: expimur in nobis q̄ recordamur alicuius preteriti inq̄ȝtū preteritū ē: z silr imaginamur. Sȝ ista imaginatio nō pōt esse actus cogitatiue aut extimatiue: q: tunc cogitatiua aut extimatiua eēnt memoratiua: qð nō pcedit. Neqȝ ēt potest esse act⁹ sensus cōis z sensus pticularis exterioris: q: iste potentie nihil apphendunt nisi in pñtia rei sensibilis: ergo actus recordationis est memoratiue z imaginatiue. Ex quo sequit q̄ ipse sunt cognoscitiue perfectiori modo etiam q̄ȝ aliqua alia potentia: q: illa potentia dicit esse perfectior in cognoscendo que cognoscit difficiliora: sed ita est q̄ difficilius est cognoscere preterituȝ inquantum preteritum: aut futurum inquantum futuruȝ: z sic cognoscere est actus memoratiue z imaginatiue: ergo iste virtutes perfecti⁹ sunt cognoscitiue.

Ad oppositū m̄ arguit. Actiuo totali naturali z passiuo simul approximatis z nō ipeditis de necessitate sequit actio: sȝ actiuū totale per se sensationis z nāle est obiectū sensibile pñs in se vel in spē sensibili. passiuū nāle a tali obiecto est ipse sensus. z ista duo sunt in po^a memoratiua z imaginatiua. ergo in ipsis semp sequtur actus memorandi z imaginādi respectu illoꝝ obiectoꝝ. quoꝝ spēs sunt in ipsis. vel saltēȝ po^a memoratiua semp habebit actū recordatiōis respectu illius obiecti ad qð ipsa po^a memoratiua magis nāliter inclinat. Sed oppositū experimur in nobis: ergo memoratiua z imaginatiua: non sunt potentie cognoscitiue.

Pro respōsione g̃ ad arg^m pmittit primo q̄ po^a memoratiua nō est po^a tm̄ reseruatiua spēi: veꝝ ēt est aliq̄ po^a cui⁹ est apphēdere aliquē actū in nobis pteritū inq̄ȝtū pterit⁹ est: q̄ act⁹ preterit⁹ ē obiectū pmū recordatiōis. De hoc videas Sco. i 4. di. 45. q. 3. vbi diffinit memoria. ¶ Memoria est recordatio alicuius act⁹ preteriti inquātū preteritus est: qui ī sunt supposito recordanti. ¶ Scd̄m premissum est: q̄ ab actu existēte in nobis defluit quedam species in memoratiua: aut in aliq̄ po^a reseruatiua specieꝝ: que retinet similitudinem actus: qua postmodū defluente z redeunte ad cogitatiuam seu extimatiuā potest virtus cogitatiua aut extimatiua considerare ipm̄ actum non pñteȝ in se: sed in specie. z nō tñ potest hoc facere talis virtus: verū ēt pōt percipere totuȝ fluxum ipis inter instans in quo prefuit talis actus in nobis: z instans pceptiōis pñtis. Nec obstat q̄ iste fluxus dicat esse ens successiuū. q: successiuū sicut est motus: est per se sensibile. Silr si dicas q̄ iste fluxus q̄ est mot⁹ sit numerus: hoc non impedit: quin possit percipi a po^a sensitiua: qm̄ numerus est per se sensibilis. ¶ Q. si dicas: q̄ po^a sensitiua non potest percipere actuȝ pprīū: aut sensationē ipam: qm̄ hoc arguit reflexioneȝ potentie super actū: que reflexio puenit ex imaterialitate potētie. ¶ Respōdeo q̄ po^a sensitiua non potest percipe actuȝ ppriuȝ in se: dum sibi inest in se: z in existentia propria. Sȝ bene potest percipere actum propriuȝ pñtē in aliqua specie que p defluxuȝ ab aliqua potētia reseruatiua: mouet ipsam potentiā ad cōsiderationē ipsius actus representati per talē speciē. z sic cognoscere actū propriū nō arguit reflexionē po^e sup actū. ¶ Ultimo est notandū q̄ potentia memoratiua: z vniuersalr quecūqȝ potentia reseruatiua specieꝝ cōsistit in opposita dispositione nāli ei que est apprehensiua ipsoꝝ obiectoꝝ reseruatiua eni cōsistit in maxima siccitate z frigiditate. qm̄ sicci aut frigidi est bene retinere. Sed apprehensiua cōsistit in dispositione calida z humida: qm̄ humidi est facile apphendere. z p caliditatem fit defluxus spirituuȝ deferentium species ad ipsam potentiam apprehensiuam.

Ex his omnibus apparet responsio ad argumētum. Cum dicis q̄ actus memorādi z recordandi non est actus cogitatiue: aut extimatiue. Dico q̄ actus memorandi est actus cuiusdaȝ aggregati ex potentia memoratiua: z ex potentia cogitatiua seu extimatiua. Naȝ memoratiua non est tantū illa potentia que reseruat species: verū etiam alie potentie apprehensiue cōiuncte cū ipsa memoratiua. Dicit tñ appropriate attribui actus recordandi reseruatiue: ppterea q: per spēm reseruatam in ipsa fit immutatio cogitatiue aut extimatiue. Et qð dixi de actu recordandi: dico etiam de actu imaginādi: dicendo q̄ imaginatiua non tantum est potentia que reseruat species: verum etiam aliqua apprehensiua sibi coniuncta que immutatur a specie aliqua reseruata in ipsa imaginatiua zc.

¶ Experiētia q̄dem singulariū est cognitio. Tex. prologi. Q̄ō. vj.

Utrum natura obiecti sensibilis sit obiectū pmuȝ z formale sensus. Et arguit pro pte negatiua. Presupponendo: q̄ quandocunqȝ est aliquod vnuȝ primum obiectum alicuius po^e: pōt illud attingi per se a tali potentia. Isto stante arguitur sic. Quādocūqȝ aliqua potentia habet aliqð vnū p^m obȝ pōt illud cognoscere. Sed ita est q̄ potentia sensitiua habet naturam obiecti sensibilis pro pmo obiecto formali: ergo poterit cognoscere tale obiectum: z vlterius cum cognoscat hoc singulare: poterit cognoscere differentiam inter singulare z naturam cōem obiecti sensibilis: sed cognoscens extrema alicuius differentie poterit cognoscere ipsam differentiam: que dependet ab extremis. ergo sensus particularis exterior cognoscit talem differentiaȝ: sed hoc est falsum: ergo illud ex quo sequitur. ¶ Et pfirmatur: quia cum differentia ista inter nām cōem z ipȝ singulare: nō possit esse nisi dña rōnis sequit q̄ sensus exterior percipiet differentiā rōnis: z ita cognoscet relationē seu respectū rōnis. Et q̄ sequat arguit. q: differentia que est inter albedinē: exēpli gratia: z hanc albedinem: aut est sbalis: aut accidētalis. Non substantialis: q: albedo non differt ab hac albedine essentialr. vt pȝ. Neqȝ ēt ista differentia est accidētalis realis: quia si est accidentalis realis

aut est per accidēs propriū: aut per accidēs cōe. Nō p ac
cidēs ꝓpriū: q2 tale cōpetit p se vtriqȝ. supiori: ⁊ inferiori:
ergo p tale accn̄s nō distinguunť. Non p accn̄s cōe: quia
tale accn̄s ꝑmo cōpetit inferiori ⁊ secūdario supiori: ergo
dr̄ia nō pōt sumi penes tale accn̄s. Si ḡ erit aliqua dr̄ia
erit precise ꝑm accn̄s rōnis: ḡ sensus ꝑcipiet talem dr̄iam
sumptā ab accn̄te rōnis. Sed omnis talis dr̄ia que acci-
pitur ab accidēte rōnis: est ens rōnis ḡ ista dr̄ia rationis
percipietur a sensu. ¶ Scd̄o ꝑncipaliter arguitur. Data
veritate isti⁹ ꝙ nā obiecti sensibilis sit obiectū sensus seq
tur ꝙ sensus erit potētia abstractiua: ꝯn̄s ē falsuȝ. ḡ ⁊ ante
cedens ꝯn̄ia ꝓbatur. q2 qn̄cunqȝ potentia apprehendit
aliquod vnū obiectū realiter cōiūctū cū altero. ⁊ appꝛhē
dit illud sine illo potētia cognoscens abstrahit vnū a reli
quo: sed ita est: ꝙ nā obiecti sensibilis est realr̄ ꝯiūcta cuȝ
singulari: ⁊ ipsa percipiť a sensu sub ꝓpria rōne: ⁊ nō sub
rōne singularitatis: ergo talis potentia in cognoscendo:
abstrahit naturam a singulari. Et ꝯfirmatur: q2 scd̄o phy.
Mathematicus abstrahit q̄ntitatem a materia sensibili:
q2 ꝯsiderat taleȝ quantitatem sine ipsa materia: cui cōiū
giť realiter. ¶ Tertio arguiť data ista positione: sequitur
ꝙ species sensibilis in sensu eodē modo repn̄tabit obie
ctū sensui: sicut species intelligibilis in intellectu. Conse
quentia declarať. Nam species sensibilis in sensu repn̄
tat ipsam naturā sub rōne nature: ⁊ hoc idem representat
species intelligibilis in intellectu. ergo habeť propositū.
¶ Q: si tu dicas: ꝙ species intelligibilis repn̄tat nām vt
est in multis. ⁊ vt de multis. Contra: esse de multis est rela
tio rationis dependens ab intellectu possibili. sed speci-
es intelligibilis precedit omnem actum intelligendi: er-
go non potest repn̄tare nām vt est i multis: ⁊ de multis.

Ad oppositū tn̄ arguiť. Illud est obiectuȝ for-
male potētie sensitiue: qđ est rō
mouendi ⁊ terminandi actum potētie sensitiue. Ista ꝓpo
sitio patet quoniam obiectū formale se hȝ ad māle sicut
quo ad quod: ⁊ obiectuȝ formale est id per quod obiectū
māle mouet potentiam aut terminat actum eius: sed ita
est ꝙ obiectum sensibile nō mouet neqȝ terminat ipsam
potentiā sensitiuaȝ nisi sub rōne nāe: qđ ꝓbatur: q2 sicut
in actione reali ratio mouendi ⁊ terminandi est ipsa na-
tura vt ꝯcediť ab omnibus: ita etiam in actione intētio
nali. ergo in actione sensus natura obiecti sensibilis erit
ratio. mouēdi ⁊ terminandi actum sensus. Et confirmať.
illud est ratio terminādi ⁊ mouendi potentiaȝ sensitiuā:
sub qua aliqđ cognosciť ⁊ attingiť a potentia. sed ita est:
ꝙ obiectū sensibile attingiť ⁊ cognosciť sub rōne nature.
⁊ nō sub ratione singularis (vt in q̄ōne de vnitate nature
declarabiť. ⁊ amplius in. 7. metaphy. deo dante) ḡ ratio
nature. est ratio mouendi ⁊ terminandi: ⁊ ex cōsequenti
sequitur ipsam esse obiectum formale sensus.

In ista. q. primo premittētur aliqua notanda. Se
cundo rn̄debiť ad argumēta an̄ oppoᵐ.

Pro determinatione igitur q̄ōnis pre-
termittuntur qua
tuor. ꝑmū ꝙ sensus nō ꝑcipit nām sine singularitate: sed
necessario illā apprehendit in singulari: licet ipsa nā sit ra
tio apprehendēdi, ⁊ cognoscēdi. Unde sicut in actiōe rea
li nā est ratio agēdi. singularitas aūt est cōditio necessaria
cōcomitās talem rōnē agendi. Et silr̄ sicut nā est ratio ter
minandi in tali actione reali. ⁊ singularitas ꝯditio neces
sario annexa tali nāe: vt est ratio terminādi huiuscemodi
actionē: ita dicimus pariformiter in actione intētionali
obiecti sensibilis in sensu. ¶ Aduertēdū secundo. ꝙ diffe
runt intellectus ⁊ sensus in apprehēdendo nām ⁊ singula
ritatē. vterqȝ enī cōuenit in hoc: ꝙ neuter tā sensus quam
intellectus apprehēdit singularitatē distinctā a nā. Neqȝ
distinctā ꝯtra aliam singularitatem. Intellectus tamen
differt a sensu in hoc: q2 naturā ipsam seorsum a singulari
tate percipit ⁊ cognoscit: qđ nō facit sensus. Et ratio isti⁹
dr̄ie est ex parte intellectus: q2 species intelligibilis ꝑri-
mitur. non tn̄ ab obiecto in fantasmate qđ est singulare:
verȝ ēt ab intellectu agēte. qui est virtus abstracta. ꝑm esse
a mā: ⁊ ēt ꝑm operationē. q2 ei⁹ est abstrahere quiditatem
a cōditionib⁹ indiuiduātib⁹: dicente cōmē. 3. de aīa com
men. 18. Si quiditates essent abstracte vt posuit Pla. nō
indigeremus intellectu agēte. q2 igitur spēs intelligibilis
gigniť virtute intellectus agētis (cuius est abstrahere ta-
les q̄ditates) repn̄tat ipsa species nām abstractaȝ a singu
laritate: ⁊ ita itellectus possibilis potest apprehendere ⁊
cognoscē ipsam nām sine singularitate: species vō sensibi
lis (q2 totaliter causať ab obiecto sensibili singulari: sicut
a cā totali ⁊ adequata) hȝ repn̄tare nām ipsam: nō solum
sub rōne nāe: verȝ etiā sub rōne singularitatis: q2 ad ipaȝ
causandā nō concurrit aliq̄ virtus abstractiua. ¶ Est ter
tio aduertēdū: ꝙ lȝ singularitas nō sit rō apprehēdendi ⁊
cognoscēdi in actione sensus: cōcediť tn̄ esse obiectū co-
gnitū: vel ps obiecti cogniti. Nunqȝ tn̄ est mod⁹ obiecti
sub quo obiectū cognoscitur: ⁊ vt sic non est ratio cogno
scendi. ¶ Ultimo notandū est: ꝙ cum potentia cognosci
tiua habeat apprehendere obiectū suuȝ ꝑm aliquam vni
tatem cū sensus nō apprehendat obiectum sensibile ꝑm
vnitatem singulareȝ: apprehendet tale obiectū ꝑm vnita
tem nature. Ita ꝙ natura ⁊ erit ratio cognoscendi ⁊ erit
ratio cognita. In qua cognitione (vt dictū est) necessario
ꝯcurrit ipsa singularitas vt pars obiecti cogniti. Q: aūt
obiectuȝ sensibile sic cognoscať ꝑm vnitatem nature. ali
qualr̄ dictū est in precedentibus. Nam obiectum sub ea
rōne cognosciť: ⁊ sub illa vnitate: sub qua mouet poten-
tiaȝ cognoscitiuaȝ: q2 eadem est ratio mouendi: ⁊ termi-
nādi sed obiectū sensibile mouet sub ratione nature: ⁊ nō
sub rōne singularis. ergo ⁊c. Probať hoc ēt esse de mēte
Ar. in. 2. de aīa tex. cōmē. 63. vbi vult ꝙ sensus. particula
ris nō decipiť circa suuȝ ꝓpriū. sensibile: ⁊ hȝ ꝙ visus nō
decipiť circa colorē. quī color. Neqȝ auditus circa sonuȝ.
quī sonus: sed circa q̄d est coloratū: aut vbi est coloratuȝ.
ex quo vult hr̄e ꝙ visus apprehēdēs colorē ꝑȝ vnitatē nāe
non decipiť circa tale obiectū quo ad talē vnitatē appre
hensam: sed bene quo ad cōditiones cōcomitantes natu
ram. Ex quo vult habere: ꝙ natura est ratio apprehēdē-
di ⁊ cognoscendi respectu sensus.

His positis de secūdo arti. rn̄deť ad ꝑmum ar-
gu. ante oppositum ⁊ ei⁹ ꝯfirmatio
nē: ꝙ sensus apprehēdit colorē: ⁊ hunc colorē, sed idistin
cte nō distinguēdo colorē ab hoc colore: q2 nō distinguit
nāȝ a singularitate: vt dictū est: ⁊ sic cessat omnis questio.
¶ Ad scd̄m argu. reduco argumētū contra ipsuȝ. Omnis
potentia cognoscens aliquod vnū obiectum coniunctuȝ
cuȝ alio realiter: vbi tale obiectū apprehēdať sine illo. po
tentia cognoscens abstrahit ⁊ cognoscit abstracte. Ista
est tua. sed sensus quicunqȝ particularis: imo etiā interior
ꝑm recte sententes percipit accidētia sensibilia ꝯiuncta
realiter ipsi sbe: ⁊ percipit talia accidentia sine subiecto:
ergo omnis sensus cognoscit abstracte ꝯclusio est falsa:
etiam ꝑm te: ergo aliqua premissaruȝ: non minor vt de se
patet: ergo maior que est, tua. Ideo respōdetur ad formā
argumenti: ꝑmittendo: ꝙ duplex est abstractio: quedam
est speciei. ⁊ similitudinis ab ipsa re: ⁊ ista cōpetit intelle
ctui ⁊ non sensui. sensus enim non abstrahit speciem sen-
sibilem ab obiecto sensibili q2 species sensibilis gigniť:
sicut a causa totali de obiecto sensibili. quicquid dicant
non nulli Scotiste. hoc est de mente Doc. sub. in primo
sententiarum di. 3. q. 6. ⁊ q. 7. Ista abstractio speciei ⁊ si-
militudinis nō est ab aliquo pri⁹ cognito. sed ista abstra-
ctio est ab incognito: q2 intellectus agens abstrahens
speciem intelligibilem a fantasmate non cognoscit ipm
fantasma. Secūda abstractio est ꝑȝ operationē: ⁊ est quā
do aliqđ vnū includēs plures rōnes cognoscibiles: pre-
cise cōcipit ꝑm vnam illaȝ illam abstrahendo ab alia rō
ne prius cognita. Et ista abstractio semp ꝓsupponit illud
a quo fit abstractio esse prius cognitum. Applicando ad
propositum

propositum. sensus non percipit naturam coloris abstrahendo a singulari: sic q feratur in colorem post cognitionem singularis: sed simul apprehendit vtrumque: sed dato q apprehenderet colorem sine hoc colore. quod est falsum. adhuc non sequitur q ipse abstraheret: nisi addatur q precognosceret ipsum singulare: et isto modo nos dicimus mathematicum abstrahere quantitatem a materia sensibili: quia per intellectum cognoscit materiam sensibilem: a qua postmodum prescindit ipsam quantitatem per intellectum. considerando quantitatem sine ipsa materia sensibili. Et per hoc patet ad confirmationem. ¶ Ad vltimum argu. negatur consequentia: q species sensibilis et intelligibilis eodem modo representet. Species enim intelligibilis representat naturam sine singularitate: eo q gignitur mediante virtute abstracta que est intellectus agens: et ita species intelligibilis et in essendo et in representando est abstractior quam sit species sensibilis in representando: quia representat obiectum magis abstracte in essendo: quia recipitur in subiecto immateriali et inextenso: species vero sensibilis est materialis representando: quia representat singulare materiale: et est materialis in essendo: quia recipitur in subiecto materiali et extenso. quare instantia nulla. ¶ Et per hec sit sufficienter dictum quantum ad istam questionem.

¶ Cum his singulorum cognitiones maxime sunt proprie sensibus Tex. prologi. Questio vij.

Vlterius mouetur alia difficultas. Utrum singularitas sit causa sine qua non: in actione sensus respectu nature mouentis ipsum sensum? ¶ Et arguitur primo q non: quia data veritate istius: sequeretur q singulare non haberet propriam speciem in sensu: consequens est falsum: et consequentia probatur. sic se habet singularitas ad naturam sensibilem: quemadmodum quantitas ad colorem. quantitas enim est causa sine qua non respectu coloris in actione in sensum: sed quantitas non causat propriam speciem in sensu: ergo neque etiam singularitas. ¶ Item secundo arguitur. Et est confirmatio posterioris argumenti si singularitas non habet propriam speciem in sensu: ergo species sensibilis representabit ipsam naturam vniuersalem: quo dato sequitur q sensus cognoscet naturam vniuersalem: consequens est falsum. Nam si cognitio sensus est nature vniuersalis: quanto aliqua potentia sensitiua erit communior. tanto habebit obiectum communius quo dato sequitur (cum cogitatiua percipiat omnes intentiones. 10. predicamentorum secundum Commentatorem) q cogitatiua percipiet aliquam naturam communem omnibus predicamentis: sed talis natura est transcendens. ergo cogitatiua cognoscet naturam transcendentem: consequens est falsum igitur et antecedens. ¶ Et confirmatur: quia si potentia sensitiua cognoscit naturam. sequitur q infinite species alicuius vniuersalis poterunt esse in potentia sensitiua. Nam species per te causata a singulari sensibili representat naturam vniuersalem: sed non est maior ratio q vnum singulare sensibile causet vnam speciem vniuersalis quam aliud. ergo quodlibet singulare sensibile causabit aliam speciem vniuersalis. Et ita quot erunt singularia sensibilia apprehensa a sensu: tot erunt species vniuersalium in sensu. ¶ Item tertio arguitur probando: q sensus non habet speciem tamen representatiuam vniuersalis: quoniam dato opposito: sequeretur q potentia sensitiua per talem speciem cognosceret naturam vniuersalem sub ratione vniuersalis. consequens est falsum: et falsitas consequentis probatur. Nam de ratione vniuersalis est q sit de multis et in omnibus suis inferioribus. ergo nullum vniuersale potest cognosci: nisi cognoscatur: vt est in omnibus suis inferioribus: sed illa: in quibus natura vniuersalis continetur potentia sunt infinita. ergo sensus non poterit cognoscere naturam vniuersalem nisi cognosceret illa infinita consequens est falsum. ergo illud ex quo sequitur. ¶ Item vltimo arguitur si cognosceret sensus istam naturam vniuersalem: quero quando cognoscit ipsum singulare sensibile: aut cognoscit per eandem speciem: aut per aliam. si per eandem. ergo quot sunt singularia sensibilia: tot erunt species vniuersalium. consequens est falsum. igitur et antecedens: si per aliam et aliam: cum magis vniuersale distinguatur ex natura rei a minus vniuersali quot erunt vniuersalia secundum magis et minus: tot erunt species ipsorum vniuersalium in sensu. et ita multiplicabuntur species vniuersalium ad multiplicationem singularium in sensu.

Ad oppositum arguitur. Illud est causa sine qua non: quod est necessario requisitum ad hoc q causa possit attingere suum effectum: sine quo causa etiam non est in potentia propinqua ad suum effectum producendum: sed singularitas est huiusmodi. quod probatur: quia sicut in actione reali singularitas est conditio in causa necessario requisita ad causandum: ita etiam in actione intentionali et cetera ergo sicut ibi est causa sine qua non. ita et hic

Pro solutione istius difficultatis premittuntur primo duo notabilia. 2° soluentur argumenta.

Quantum ad primum artic. primo premittitur q sicut est alia ratio cognoscendi: et alia ratio cognita. Ratio cognoscendi in actione sensus (vt dictum est) est ipsa natura. Ratio vero cognita est totum obiectum quod cognoscitur a sensu et quodlibet quod est pars obiecti cogniti: vel quasi pars essentialiter in ipso inclusa. Ita alia est ratio representandi in specie sensibili representante et aliud est obiectum quod representatur. Ratio representandi est ipsa natura. quod adequate et per se representatur est totum singulare. Ratio representata. vt pars. est ipsa singularitas. Ex quo concluditur: q species sensibilis per se representat ipsum singulare: sed non nisi sub ratione nature ita q licet singularitas dicatur esse ratio representatiua indistincte: numquam tamen est modus: aut ratio representandi: sed solum natura quod probatur: quia species sensibilis representat obiectum sub ea ratione sub qua imprimitur sed non imprimitur sub ratione singularitatis: sic q singularitas sit ratio imprimendi: vt principium formale agendi in ipsum sensum: sed solum ipsa natura: ergo species sensibilis representabit obiectum sub ratione nature quando autem singularitas non sit ratio agendi neque in sensum neque in intellectum: dicetur 1. q. 35. Utrum singulare sit per se intelligibile a nobis. ¶ 2° notandum est licet natura apprehendatur a sensu: non tamen apprehenditur sub ratione vniuersalis in actu: et ratio est: quia natura vt est vniuersalis in actu: est natura in se abstracta ab omni supposito: et indifferens ad quodlibet tale. Sensus autem non percipit naturam sic abstractam: sed solum in singulari. ergo non percipit naturam sub ratione vniuersalis in actu.

Ex his de secundo arti. respondetur ad primum argumentum ante oppositum concedendo q quemadmodum se habet quantitas ad colorem: sic se habet singularitas ad naturam. et conceditur vlterius: q sicut quantitas non imprimit propriam speciem in sensum: ita nec singularitas: concedo tamen q ipsum singulare sensibile habet propriam speciem representatiuam ipsius: licet non sub ratione singularitatis: sed sub ratione nature: vt dictum est. Unde aliud est dicere q aliquid sit illud quod representatur: et aliud est dicere q sit ratio representandi. Ut dictum est. singulare est illud quod representatur: sed singulare vt singulare (hoc est sub ratione singularitatis) non est ratio representandi: sicut non est ratio cognoscendi. ¶ Ad 2m argu. respondetur. q species sensibilis non representat ipsam naturam sub ratione vniuersalis in actu: sed naturam in singulari: et ita etiam cognoscit ipsam. Et ad aliud quod tu infers: q si sensus cognoscit obiectum sensibile sub ratione nature: q cogitatiua cognoscet naturam transcendentem: concedo consequens et consequentiam: insequendo opinionem illam: que dicta est. Dico tamen q talis natura transcendens non percipietur a cogitatiua nisi in aliquo singulari: et cum aliqua singularitate: et ex hoc nihil mali sequitur. ¶ Ad aliud quod erat secunda confirmatio. negatur consequentia: quia pluralitas specierum est ex pluralitate representabilium: sed cum natura vniuersalis sit vna: quotquot species representabunt ipsam: representabunt tamquam vnam naturam vniuersalem. Uerumtamen concedo q quelibet species singularis impressa ab obiecto sensibili representabit ipsam naturam: et representabit vt vnam: non vt plures. Loquendo de vnitate sibi competente. Ex quo sequitur: q omnes species representantes naturam vniuersalem: erunt precise vna obiectiue et representatiue. licet possint esse plures formaliter. ¶ Ad 3m principale negatur consequentia. cognoscere enim naturam vniuersalem in potentia sufficit cognoscere ipsam in hoc singulari: aut in illo: et non oportet cognoscere ipsam vt in omnibus: imo etiam nec intellectus intelligens naturam vniuersalem in actu de necessitate cognoscit omnia illa: in quibus nata est esse ipsa natura: quia ad hoc q cognoscatur talis natura sub ratione talis vniuersalitatis: sufficit cognoscere ipsam sic abstractam a quolibet supposito: et indifferentem ad quodlibet suppositum indistincte in quo ipsa nata est reperiri: sed non oportet quodlibet suppositum: in quo nata est esse distincte concipi ab intellectu: et ita argumen-

tũ nihil ꝯcludit. ¶ Ad vltimũ r̄ndeť: ꝙ ꝑ eandẽ spẽm cognoscit singulare ⁊ vle: q: sicut se hꝫ obꝫ ad obm: sic se hꝫ repn̄tatiuũ ad repn̄tatiuũ: i ⁊ spẽs ad spẽm: sed singulare ꝯtinet eẽntialr oia supiora ⁊ vlia. ergo ꝯtinet ista oia cognitiue: sic ꝙ poterit facere oia ista actu cognita in potẽtia cognoscitiua ipoꝝ. ergo sic se hꝫ spẽs mltiplicata a tali obto ꝙ sicut ꝑ repñtat tale obm̄: ita repn̄tabit virtualr q̃ꝺlibꝫ iclusuꝫ in tali obiecto eẽntialr vel virtualr: ⁊ ita potẽtia per eandẽ spẽm singularis poterit cognoscere vlia ꝯtenta in singulari. Nunq̃ tñ sensus ista cõtenta in singulari cognoscet sub rõne vlis l actu: vt dcm̃ est freq̄nter. q: ⁊c.

¶ Act⁹. n. et gn̄atões circa singlare sũt.

¶ Tex. plogi. Qõ. viij.

Quia ꝯcurrens arguit ꝯtra vnuꝫ dictuꝫ doctoris subti. ꝑ metaphy. q. 6. ꝙ ab hoc moueri ⁊ ab illo moueri non potest abstrahi aliq̃ꝺ vnum cõe q̃ꝺ cõpetat alicui vli ꝑmo. Ut arg⁹ soluať adducitur ipugnatio sua. ¶ Et arguiť sic ꝯtra Doc. presupponendo ꝙ est dr̃ia īter accñs cõe ⁊ ꝓpriũ: qm̄ accñs ꝓpriũ fluit a ꝓprijs ꝑncipijs spẽi: ⁊ ꝑ se ꝑmo ꝯpetit vli: ſꝫ accñs cõe prio fluit a ꝑncipijs idiuidui: ⁊ prio ꝯpetit singulari. isto stãte arguiť sic. Data v̄itate isti⁹ põnis seq̄ť ꝙ nulla dr̃ia est inter accñs ꝓpriũ ⁊ cõe: q̃ꝺ ꝓbať: q: ꝑ se ab hoc moueri: ⁊ ab illo moueri abstrahiť vnum cõe q̃ꝺ cõpetit sbto vli ꝑ se ꝑmo. Sed ita est ꝙ ipm moueri est accñs ꝑ accidens: ⁊ accidens cõmune. Igiť accidẽs per accidẽs habebit aliq̃ꝺ vnuꝫ cõmune cui per se primo competit.

Ad oppositũ tñ arguiť. q̃ꝺ inest plurib⁹ vniuoce per se: ⁊ nõ inest vni per alteruꝫ: inest eis per aliquã nãm cõem: sed ipm moueri inest plurib⁹ eo mõ: quo dictũ est. ergo ⁊c. Maior est manifesta. Nam q̃ꝺ inest plurib⁹ vniuoce est eiusdẽ rõnis in oibus illis. tale aũt nõ ꝯsequiť ꝑncipia indiuidui. cũ talia sint oino alteri⁹ rõnis ⁊ primo diuersa. igiť ꝯsequeť aliq̃ vnã nãm per quã inerit oibus illis vniuoce. ¶ Et cõfirmať hoc. Nam q̃ꝺ inest pluribus per se: i inest eis ex aliq̃ cã intrinseca: qm̄ perseitas inherẽtie ꝑdicati formalis ad ipsum sbm est ex cã intrinseca: vt alias dictũ est. Sed talis cã intrinseca in sbto: nõ est aliqd ꝓpriũ alicui singulari ⁊ idiuiduo: q: tũc ꝑdicatũ tm̄modo inesset illi singulari: in quo esset cã ꝓpria illius ꝑdicati. Igiť dabiť aliq̃ꝺ vnũ cõe: per q̃ꝺ tale predicatuꝫ inest pluribus vniuoce. ¶ Itẽ ꝯfirmať hoc: q: scia nãlis: que est vera scia: non est nisi de q̃ditatibus reruꝫ s̄m ꝑhm 6⁰ meta. sed de q̃ditate corporis physici põt ista passio demr̄ari. vꝫ. mobilitas. Quiditas aũt corporis physici nõ est ꝑticularis: ſꝫ poti⁹ vlis: aut pluribus cõicabilis. Igiť mobilitas vl esse mobile poterit demõstrari: nõ solũ q: hoc corpus est mobile. cuꝫ demr̄atio sit vliuꝫ sicut ⁊ scia. ex 7⁰ meta. tex. c. 53. ⁊ primo posterioꝝ. Igiť hoc erit per mediũ cõe ⁊ vle. Tale autem non erit nisi natura cõmunis. Igitur ⁊c.

His premissis r̄ndeť ad argumẽtũ adductuꝫ in ꝑn⁰ Dicẽdo: ꝙ moueri capiť duob⁹ modis. Uno modo in actu. alio mõ in aptitudine. Si ꝑmo mõ est accñs ꝑ accñs. Si 2⁰ mõ est accñs ꝓpriũ: ⁊ vt accidens ꝓpriũ habet aliq̃ꝺ vnuꝫ cõe: cui ꝑ se ꝑmo cõpetit q̃ꝺ nõ hꝫ: vt accñs per accñs. Et qñ Anto. An. dicit ꝙ ab hoc moueri: ⁊ ab alio moueri abstrahitur vnũ cõe moueri: accipiť moueri: vt dicit aptitudinẽ ⁊ ñ actũ. Et ad hoc facit q̃ꝺ dicit: ꝙ ipm moueri est aliq̃ passio ꝯsiderata de aliquo sbto. s. in ꝑhia nãli. ¶ Uñ ꝯcedo ꝙ accñs ꝓpriũ differt ab accñte cõi in duob⁹: quoꝝ ꝑm̄ est: ꝙ cõpetit alicui sbto necio ꝑ cãꝫ itrinsecã ⁊ neciamr q: sbm ꝯtinet tale accñs virtualiter ꝯtinentia necessaria ⁊ effectiue ⁊ cognitiue. Effectiue: q: causat tale accidẽs: vel saltẽ includit ꝑncipia eẽntialia effectiua talis accidẽtis. Sic ꝙ si distingueret realr tale accidens sufficienter produceret in eẽ: vt alias diximus. Cognitiue: q: cognoscendo sbm passionis cognitione distincta. possum⁹ faciliter cognoscere passionẽ: sicut cognoscẽs cãm distincte cognoscit effectũ secundũ in quo differt: q: tale accidẽs (ex quo hꝫ cãm intrinsecã necessariã in tali sbto) ꝯsequiť rõneꝫ formalẽ sbti in quocũq̃ repiť talis ratio formalis. E conuerso aũt accidens cõmune in nullo sbto: sic necessario contineť: quin tale sbm possit separari a tali accidẽte: saltem q̃tum ad intellectũ essentialẽ ipsius: ita ꝙ non repugnat sibi esse sine tali accidẽte. Ulterius tale accñs non insequiť nãm sbti: vt nã est: sed vt in aliqua essentia singulari: ⁊ vt exñs: ⁊ hoc est q̃ꝺ dr̃: ꝙ tale accidẽs fluit ex principijs idiuidui: q: insequiť idiuiduũ quo ad existentiã actualẽ ipsi⁹. Et sic patet responsio ad q̃stionem.

¶ Primũ existimam⁹ sapiẽtẽ oia maxie scire vt ꝯtingit. Tex. plogi. Qõ. ix.

Queritur Utrum de mẽte doctoris subti. sit: ꝙ metaphysicus ꝯsideret q̃ditates rerum solum in vli. Uidetur ꝙ non: nã in primo sniarum. dist. 2. q. j. arguendo ꝯtra. s. Tho. dicit ꝙ metaphysic⁹ ꝯsiderat ad q̃ꝺ genus ptineat linea: ⁊ ꝙ ꝯsiderat isti. Linea est spẽs quãtitatis ꝯtinue: distincta ꝯtra corpus ⁊ supficiem. Sed ista ꝓpositio non cognosciť a metaphysico distincte: nisi ꝯcipiať q̃ditas linee in particulari. ergo ⁊c. ¶ Item 2⁰ in eodem. di. 3. q. 2. inq̄t. Principia aliaꝝ sciaꝝ sunt per se nota ex ꝯceptu ꝯfuso terminorum: sed ex metaphysica scita: postea est possibilitas inq̄rendi q̃ditatem terminoꝝ distincte. Postmodũ subdit: tunc. n. multa possunt patere metaphysico geometro: i q̃ nõ erãt prius nota geometro ex ꝯceptu ꝯfuso. ¶ Et ꝯfirmatur hoc ideꝫ per illud q̃ꝺ hꝫ ipse in 2⁰ sniaꝝ. di. 3. q. 6. circa medium. inquit. n. ꝙ nã prius est nãliter: q̃ꝫ hec nã. ⁊ vnitas ꝓpria ꝯſis nãm vt natura est: prior est nãlr vnitate eius: vt hec nã: ⁊ sub ista ꝯsideratione est de ea ꝯsideratio metaphysica: ⁊ assignať diffinitio ei⁹: ⁊ sunt ꝓpositiones ꝑ se primo mõ: hec ibi. Auctoritas est expssa. Hanc eãdem sniam hꝫ in eodẽ libro. ⁊ di. eadeꝫ. q. j. i corpore q̃õnis. vbi hꝫ hec verba. Equinitas nõ est ex se vna vnitate numerali: nec plures pluralitate opposita illi vnitati. Nec vniuersalis actu: eo modo quo aliquid est vle factum ab intellectu: nõ vt est obiectũ intellect⁹: nec est particularis de se: ſꝫ. n. nunq̃ sit realiter sine aliquo istoꝝ: nõ tñ est de se aliquid istoꝝ. Sed est prius nãliter oibus istis: ⁊ s̄m istam prioritatẽ nãlẽ est per se obiectuꝫ intellectus: ⁊ per se: vt sic ꝯsiderať a metaphysico. ⁊ exprimitur per diffinitionẽ: ⁊ ꝓpõnes vere primo mõ sunt vere rõne quiditatis sic accepte ⁊c. Hec auctoritas videtur expresse ad oppositũ huius: i ꝙ metaphysicus tm̄ ꝯsiderat in vniuersali. ¶ 2⁰. per rõnes. prima: q: sicut se hꝫ ens: vt est obiectũ intellectus ad intellectũ: ita videť se habere ens vt est sbm metaphysicũ ad metaphysicaꝫ: q: sicut se hꝫ obiectũ ad potẽtiã: ita se hꝫ ad habitũ. Sed intellectus est totius entis: vt obiectu ⁊ s̄m oẽm ambitũ entis. ex 3⁰ de aĩa. ergo ⁊ habit⁹ metaphysicus. ¶ 2⁰. 2⁰ metaphysicalis est scia ꝑfectissima. ex ꝑmo meta. ⁊ 6. ſꝫ noticia rei in vli est impfecta. ergo ⁊c. ¶ Itẽ vltima ratio. Considerans dr̃iam aliquoꝝ extremoꝝ s̄m ꝓprias rõnes: hꝫ ꝯsiderare illa s̄m ꝓprias rõnes ipsoꝝ. Sed metaphysic⁹ est hꝫ. igiť maior est nota. ex snia Aristo. 2⁰ de aĩa. cap. de sensu cõi. minor ꝓbať. Quia aliquis artifex ponit dr̃iaꝫ inter lineã inq̃ntũ linea est: ⁊ hoiem inq̃tũ hõ. Sꝫ iste artifex nõ erit meta. q: talis non ꝯsiderat hoiem: vt hõ: neq̃ nãlis: q: nõ ꝯsiderat lineã vt linea. ergo metaphysic⁹.

Ad oppositum ꝙ. s. hꝫ sit itẽtio Sco. ꝙ metaphysic⁹ ꝯsideret q̃ditates in vniuersali

vniuersali argr̃ auc̃tib' ei'. pº ẽi plogo pmi sniaꝝ.q.i.argumẽto.3.ꝯ pħos vbi hñtur hec vba. Si in aliq̃ scia nãliter possibili traderẽt h ppa: h eẽt i metaphisica. Sz ipa nõ est possibilis nãliter a nobis hñi de ppriis passiõibus subaꝝ separataꝝ: vt satis pz: q̃ illa nõ icludunt virtualr in p subiecto metaphisice.s.ente. H ẽt est qd dicit phs.p metaphisice. q oz sapiẽtẽ oia cognoscẽ aliq̃lr.i.i vli.ꝛ nõ in pticulari. ¶ Ad h ꝯfirmandũ subisert (qd addit Aristo.) dicens: ꝛ subdit.s. Az.q.n.nouit vlia nouit aliqualr oia subiecta. Sapiẽtẽ ãt vocat metaphisicũ: sic metaphisicã pbat ibi eẽ sapiẽtiã. Ecce q̃ expsse h exprimit Sco. suã intentionẽ. Hoc ẽt ẽ qd hz ipse i plogo metaphysice. ingt.n. Propriũ ẽ hui' scie dmõstrare p cãs vles: passiões vlissimas ꝛ p eẽntialia cuiuslibet: nõ inq̃ntũ h: sz inq̃ntũ sunt. ¶ Itez idẽ i eodẽ p metaphysice.q.8. Metaphysica nõ est pº scia pticularis de hoie: siue de hoie in pticulari: sz ẽ pma vlis de ipso in quantũ ens vel sba: ꝛ sic cogscit qd p sibi inest in vli: vt ens. Hec ibi. Et.6. metaphisice.q.i. de q̃ cuiqz subto spãli pº cognitio hẽtur i scia ppria de ipso. scda ãt in metaphisica. Essentiali' ẽt cogscit q̃libet scia spãlis qd pprij subiecti q̃ metaphisicus. Metaphisicus ẽt sine ipsa pfect' ẽ: pticularis sine illa nihil scit. m̃ applicãdo metaphisicaz ad notitiã cõfusam põt pfectioꝛ hñi de subiecto: q̃ hẽat pticularis inq̃ntũ talis: h ibi. Et i eodẽ.6.q. eadẽ inquit. Pria scia speculatiua ẽ de ente. nullã passionẽ pprã alicuius entis inferioris ꝯsiderãs: sz solũ passiones entis p mõ de ipso ꝛ per se non primo de quocunqz inferiori.

¶ He auctoritates sunt expressime: nisi dicas vt nõnulli dicunt proteruientes: qui ad fugã miserorũ confugiũt: negando (qd ab auctoribus antiquis cõcedit) vz. q iste liber metaphisice nõ fuerit Sco. sed alteri': qd est volũtarie ac temere dictũ: nullãqz de hoc rõnẽ hñe pñt: q h op' non fuerit ab ipso ꝯfectũ. Hanc sniaz doc. sub. auctores eius sequaces imitant: vt Ant. An. Scoti fidelis iterp̃s: ꝛ Landulphus Neapoli. ꝛ cõplures alij. ¶ Probat ẽt q h opinio sit vera in se: q metaphisi. cõsiderat q̃ditates reꝝ in vli per rõne p gñales. scdo p rões spãles. p sic. si metaphisica ꝯsideraret oẽs q̃ditates in pticulari sequeretur q q̃libet alia scia pticularis supflueret: ꝯñs est falsum: igit ꝛ añs: ꝯñtia pbat: q qdlibet ens ꝯsideratur in metaphi. sm pprã rõnẽ formalẽ ꝛ q̃ditatiuã. Sz pfectissima cognitio que põt hñi de re est sm rõnẽ q̃ditatiuam: vt habet.7. metaphisice: ꝛ pz rõne: q oĩs alia cognitio resoluit in istã tanq̃ in pmã simplr. ergo vnũqdqz pfectissime cognosceret in metaphisica. ¶ Et ꝯfirmat q cõsiderans sbm aliqd sm pprã rõnem: hz ꝯsiderare ppriam passionem. pbat ista. Nam ꝯsiderãs cãm: hz cõsiderare effectũ: q cognita cã distincte: statĩ cognoscit effectus. Non possum.n. cognoscere cãm distincte: nisi cognoscã virtutẽ eius: aut potentiã. ꝛ ex ꝯñti illud ad qd terminat potẽtia: qd est effectus. sbm aũt est cã cuiuscũqz passiõis ergo si metaphisica ꝯsiderat q̃libet q̃ditatẽ in pticulari ꝛ sub ppria rõne: nihil remanebit ꝯsiderandũ in scientijs spãlibus. ¶ Ad hoc videt. q metaphisica ꝯsiderat q̃libet q̃ditatẽ in se: sz alie scie spãles in ordine ad accidentia que cõpetunt sibi per accñs. ¶ Cõtra hãc rñsionẽ p q dato isto sequit: q quelibet alia scia a metaphi. erit de ente per accñs: ꝯñs est falsum. igit ꝛ añs: ꝯñtia pbat: accñs ppriũ nõ facit vnam per se cũ subiecto: cuius est accñs: eo mõ quo vnitas p se reqrit ad sbm scie: q vt inferius ostẽdet qdlibet sbm pmũ in scia dz ꝯsiderari sm ppriã rõnẽ q̃ditatiuã in scia cui' est sbm pmũ. Tũ q talis scia est scia pma de ipo. Tum q est pfectissima cognitio eius: ꝛ declat in exẽplo. Si.n. eẽt scia de hoie: pma scia d ipso nõ eẽt de ipso iq̃ntũ aial vel sba: q ista est ꝯfusa: neqz inq̃ntũ risibilis: q ꝯceptus passiõis est reducibilis in cõceptũ subiecti: ꝛ iõ talis cognitio nõ est pma q̃ ẽ de hoie in ꝯceptu passiõis: neqz talis scia pria eẽt de hoie in respectu ad aliud. s. vt est aial mãsuetũ nã: q ꝯceptus respectiuus reducit i ꝯceptũ absolutũ: g notitia pº ꝛ pfectissima de hoie eẽt de ipso sm pprã ꝛ q̃ditatiuã rõnẽ quare falsuz est q scia spãlis sit de q̃litate in ordine ad accñia.

¶ Probat scdo ꝯ eãdẽ rñsionẽ gñalr: q nulla ppria passio alicui' subiecti possit eẽ rõ formalis obiectiua: seu rõ ꝯsiderãdi sbm pm scientificũ in scia cui' est sbm pm: ꝛ p psupponit q sbm pm sm rõnẽ formalẽ obiectiuã: sub qua cõsiderat in scia: cuius est sbm pm: est simplr pm ad qd stat vltimata resolutio oium cognoscibiliuz in tali scientia. ¶ Istud psuppositũ pbat: ordo essentialis stat ad aliqd vnũ pm ꝛ supmũ: sz iter obiecta ꝯsiderata in scia est ordo eẽntialis: igit talis ordo terminabit ad aliqd vnũ pm: sz tale nõ est nisi sbm pmũ scientificũ sm rõnẽ ei' formalẽ: q̃ est rõ ꝯsiderãdi q̃cũqz ꝯsiderata in scia: igit ꝛc. ¶ Ex isto pmisso argr̃ sic sbm scientificũ pmũ ꝛ adeq̃tũ toti scie se hz ad rõnẽ ei' formalẽ ꝛ obiectiuã (q̃ est adeq̃ta rõ ꝯsiderãdi scie) sic qd ad quo: vel sic effectus formalis ad pnm formale: sz pnm formale est prius ex nã rei: vel saltẽ sm ꝯsiderationez effectu suo formali: g rõ formalis obiectiua est prioꝛ obiecto p ꝛ adeq̃to ipsi' scie. Sed rõ formalis passionis est posterioꝛ subiecto p scientifico. g nõ poterit eẽ rõ formalis obiectiua. ¶ Et ꝯfirmat h: q nullũ posteri' est rõ ꝯsiderãdi suũ prius: q prius non dependet a posterioꝛi: nec q̃ntũ ad eẽ: nec q̃ntũ ad cognosci: igit passio nõ poterit esse sic ratio considerandi subiectuz: cuius est passio.

¶ 2º arguo ad hoc idẽ pmittẽdo: q sbm in scia pm ꝛ adeq̃tũ est p notũ duplr in scia. s. quo ad nãm: ꝛ quo ad noꝛ vel q̃tum ad qd est: ꝛ q est: ex p posterioꝛ: ꝛ hoc ex snia Auerroys in plerisqz locis. in 2º phisicoꝝ in cõmẽto.22. ꝛ in scdo de aia. cõmento.27. que opinio est ẽt Auicẽ. h Albertus ꝛ doc. sub. alr sentiant: q̃ntũ ad notitiã: q in h tñ oẽs cõueniũt: q sbm pm est notissimũ p se: ꝛ q̃ ad nãz: ꝛ nõ põt cognosci p aliqd prius ptinẽs ad ipsam scientiã. ¶ Ex hoc argr̃ sic. Illud qd est pmũ ꝛ notissimũ in scia vtraqz notitia pdicta vel saltẽ quo ad nãm: nõ cognoscit sub aliquo ꝯceptu reducibili ad aliquẽ ꝯceptũ prioꝛẽ ad istã sciam ptinentẽ. Sed ita est q ꝯceptus passionis est reducibilis in ꝯceptũ subiecti q̃ditatiuũ prioꝛẽ ptinẽtez ad eãdẽ sciaz. igitur talis ꝯceptus passionis nõ est rõ ꝯsiderandi tale subiectũ in scia cuius est subiectum pmum.

¶ Itẽ 3º argr̃ vt supra: sbz pmũ in scia cui' est sbm pmũ: ꝯsiderat pfectissimo mõ quo põt ꝯsiderari in aliq̃ scia. (qd declarat. Nã dẽt oppositũ cũ tale sbm possit cognosci pfectissimo mõ in aliqua scia: si nõ ꝯsiderabit sic in illa scia cui' est sbm pmũ: sz in alia: nõ eẽt rõ: q̃re magis esset sbm pm p itentũ ab artifice h q̃ ibi: quũ psertim scia itẽdat pncipalr venari notitiã pfectã ꝛ distinctã de subiecto p: qd est finis obiectalis vltimus toti' scie: q est illd p qd alia ꝯsiderant: ꝛ ad qd oia alia ꝯsiderata in scia habent eẽntialẽ attributionez. Ista maiore pbata: assumo istã minorẽ.) notitia subiecti sub rõne passionis nõ est pfectissima notitia. Tuz q est respectiua: q oĩs aptitudo nãlis est respectus aptitudinalis. ꝯceptus aũt absolutus est pfectioꝛ respectiuo. Tũ etiã q ꝯceptus passionis nõ est pmus simplr: sed reducibilis in aliũ ꝯceptũ prioꝛem. Conceptus aũt pfectissimus simplr pmus: est ꝯceptus q̃ditatiuus rei: vt est ẽt de mẽte Az.7. metaphi. tex. cõmẽti.4. Igitur passio nõ est ratio formalis obiectiua subiecti scientifici in scientia. cuius est subiectum primum.

¶ Item quarto. oĩs passio est demonstrabilis de subiecto suo: sz nihil demonstrabile in scientia de subiecto est rõ ꝯsiderãdi pº. q ista pcedit oẽ scibile d subiecto p. igr̃ ꝛc. ¶ Rñdet ad maioꝛẽ ꝯcedẽdo ipam: nisi passio sit per se nota de subiecto. ¶ Cõtra. lz passio sit per se nota ex euidẽtia terminoꝝ ppõnis in q̃ pdicat de subiecto: nunq̃ tamẽ est per se nota ex notitia cause quã hz in subiecto.

¶ Preterea 5º ꝛ spãlr de nãli ꝛ mathe ca nulla scia pº p diuidens genus scie est de aliquo vno p accñs: quocũqz mõ accipiatur per accñs: q talis psupponit duas ad minus tractantes de q̃libet pte subiecti: vt pz de pspectiua que psupponit nãlem ꝛ mathematicã. sz scia nãlis ꝛ mathe-

matica sunt scie prime primo diuidētes gen. scie speculatiue. ergo ⁊c. ¶Et confirmat: q2 ens p accñs quocunq3 modo non est ens p se. ergo non potest esse per se cā alicuius passionis: q2 cāusitas cū sit conditio entis: eo mō quo aliqd est ens: eo modo est cā: ergo si ens p accidēs: erit cā per accñs. Ex quo sequitur: ꝙ non demonstrabit aliqua passio p se de toto p accñs: sed precise de parte: ⁊ ita scit de illa sed nō de toto. ¶Sed videt: ꝙ lz quiditas cum accñte faciat vnū p accñs in esse: tñ ꝯsiderata sub illo accñte: non est vnū per accñs. Exēplū. lz corpus mobile sit vnū per accñs in eē: tñ corpus sm ꝙ mobile vt sic ꝯsideratū: non est vnū p accñs. ¶Contra. corpus sm ꝙ mobile: aut dicit p̄cise corpus: aut p̄cise mobile. aut vtrūq3 non p̄mo modo: q2 tūc idē esset corpus sm ꝙ mobile: ⁊ corpus sm ꝙ corpus: qđ est falsum. Neq3 est dandū scđm: q2 tūc idē esset corpus sm ꝙ mobile: ⁊ mobile sm ꝙ mobile: quod adhuc est falsū: ergo est dandum tertium. Sed corpus ⁊ mobile non est aliquod vnum per se: neq3 vnū per se cognoscibile: ergo corpus sm ꝙ mobile non erit vnum per se cognoscibile.

¶Preterea scđo. si corpus sz ꝙ mobile ꝯsiderat in scia nāli: poterit mobilitas ꝯsiderari sine corpore ⁊ ita stabit ꝙ physicus cognoscat mobilitatē ignorato corpe. pbatur ꝯña. Nā dicit pħs in Elenchis: ꝙ h̄ est fallacia accñtis. Cognoscis coriscū: ⁊ ille est veniēs: ergo cognoscis venientem. stat enim te cognoscere subiectū ignorato accidente: ⁊ econtra. stat silr ꝙ cognoscas accñs: ignorato subiecto: sicut stat ꝙ cognoscas veniētiā que est in subiecto: ipso ignorato: ergo stabit simul ꝙ physicus ꝯsideret ⁊ cognoscat mobilitatē ignorato subiecto: qđ est corpꝰ.

¶Preterea 3°. si physicꝰ ꝯsiderat mobilitatē circa corpꝰ: aut cognoscit ipā p se: aut p accñs. Nō scđo mō: q2 nō eēt p se rō formalis ꝯsiderādi in physica: neq3 p se rō formalis obiectiua. Et tunc vltra eēt querēdū de illo rōne cuius mobilitas cōsideratur: ⁊ sic in infiᵐ. Si p se ergo mobilitatem considerabit inquantum: quid sed eadem mobilitas consideratur: vt quid in metaphysica: ergo erit eadē rō formalis considerata in duabus scientijs.

¶Itē 4°. nālis ꝯsiderat corpus inq̄ztū mobile: aut in eadem scia ꝯsiderat mobile inq̄ztū mobile: aut nō: si non ergo physica nō ꝯsiderat mobilitatē p se: q2 nō ꝯsiderat mobilitatem sub rōne mobilitatis: ⁊ inq̄ztū talis. si sic: ergo cognoscit mobilitatē inq̄ztū qd: ⁊ tūc sequit ꝙ idē sub eadē rōne formali cognitū ꝯsideret per se a diuersis scientijs: q2 eadē rō cognitionis est qua cognoscit corpus inq̄ztum mobile: ⁊ mobile inq̄ztum mobile: ⁊ mobilitas est rō ꝯsiderandi physica. ¶Sed videt. ꝙ non est eadē rō formalis ꝯsiderandi corpus inq̄ztum mobile: ⁊ mobile sm ꝙ mobile: q2 mobilitas accidit corpi: ⁊ p se inest mobili. ¶Contra. lz mobilitas possit h̄re diuersas comparationes ad cognita: sub ipsa tñ semp remanet eadem ratio formalis mobilitatis. eadem enim ratio formalis mobilitatis non variata: que accidit vni: est eadē essentialiter alteri: ⁊ tunc reducit argumentum vt p̄us: ꝙ eadem per sēratio non variata ꝯsiderabit in diuersis scientijs: hoc aūt est expresse falsum: q2 cum diuerse scie habeant diuersas rationes formales: non potest vna ratio formalis per se considerari ab vna ⁊ ab alia.

Ex quibus omnibus lz pateat veritas questionis in se: tamen pro declaratione questionis erunt duo articuli videndi. ¶Primus adducet aliqua notanda. ¶Secūdus vero conclusiones. ¶Deinde respondebit ad argumenta facta in p̄n. q.

Quantū ad p̄ᵐ sunt q̄nq3 notāda: quo⁊ p̄ᵐ est: ꝙ duplex ē q̄ditas. vna ē in eē ꝯiūcta mā̄e: alia est separata. Exēplū p̄mi: hūanitas l sua rōne formali icludit mā̄z (sic ꝙ ipa est de essentia hūanitatis: vt tenet Sco. in. 3. cū quo ꝯuenit. S. Tho. Vel saltē hūanitas cōcernit mā̄z. lz nō sit de q̄ditate eius: vt tenet Albertus ⁊ Auer. 7. metaphysice.) Exēplū scđi. deitas ⁊ q̄libet intelligentia est q̄ditas sepata. ¶2° notādū: ꝙ de q̄ditate sepata pōt h̄ri q̄druplex ꝯceptus. vnus ⁊ p̄mꝰ est trāscēdēs. ⁊ est duplex q̄dā q̄ditatiuꝰ q̄dā q̄litatiuꝰ: q̄ditatiuꝰ sicē est ꝯceptus entis: qui est q̄ditatiuꝰ respcū taliū sbaꝝ: q2 p̄dicat in q̄d trāscēdēs: q̄litatiuꝰ: sicē passiones entis: que p̄dicant in q̄le: ⁊ p modū actus seu determinātis. Secūdus ꝯceptus q h̄r de sba sepata est ꝯceptus q̄si generis gñalissimi: sicē est ꝯceptus sbe: vt sba ē. Tertiꝰ ꝯceptus est q̄si gñis subalterni: sicē est ꝯceptꝰ spūs: vel sube icorpee. Et ista duo. s. sba: ⁊ sba icorpea se h̄nt vt genus gñalissimū: vel subalternū. q2 vel itelligētie sūt in p̄dicamento: excepta prima (vt tenet cōiter) ⁊ sic ista sunt gñia respcū itelligētiaꝝ vel nō sūt in p̄dicamēto (vt lz Cōmē.) ⁊ tūc ista se h̄nt vt gñia: ⁊ nō sūt ꝓprie gñia ipsaꝝ. Quartꝰ ꝯceptus: q natus est h̄ri de q̄ditatibꝰ sepatis ⁊ ꝯceptus ꝓprius ⁊ specificus in quo cōcipiunt sub ꝓpria ⁊ spāli rōne. Sicē ꝯceptus deitatis respectu dei. Tres p̄mi cōceptꝰ h̄ntur a nobis nālr: qm̄ isti p̄nt abstrahi a sensibilibꝰ ⁊ imaginabilibꝰ. Quartꝰ aūt nō habet a nobis nālr: q2 ex sensibilibꝰ nō pōt abstrahi. Ex quo sequit: ꝙ de substantijs sepatis natus est h̄ri duplex cōceptus ꝓprius. Vnꝰ mixtus ⁊ aggregatus: vt ꝯcipiēdo deū sub rōne entis infiniti: q est ꝯceptus aggregās in se duos ꝯceptus. ⁊ totꝰ iste ꝯceptus soli deo ꝯuenit: ⁊ nō alij. Alius ꝯceptus ꝓprius de substantijs sepatis: est simplex ⁊ intuitiuus vt est ꝯceptus specificus cuiuscunq3 intelligentie. Primus est possibilis nobis ex naturalibus. secundus non.

¶3° notādū: ꝙ metaphysicū ꝯsiderare q̄ditates reꝝ in vlī pōt intelligi duobꝰ modis. Vno° ꝙ ipse q̄ditates ꝯsiderate a metaphysico in se sint vles: ⁊ sub rōne vlī ꝯsiderētur. Alio° ꝙ lz in se essent pticulares: nō tñ ꝯsiderantur sub rōne pticulari: sz solū vlī. Cō silr pōt dici: ꝙ ꝯsiderare q̄ditatē in pticulari pōt esse duobus modis. Vno°: ꝙ ipsa quiditas ꝯsiderata sit pticularis: alio° vt vltra hoc ꝯsideret sub rōne pticulari. ¶Vltio est notandū: ꝙ ꝯsiderationē metaphysi. esse de aliq̄ q̄ditate pticulari pōt esse vnomō absolute: sistēdo vltimate in tali ꝯsideratiōe pticulari: aliomō respectiue: referēdo talē ꝯsiderationē ad ens: ⁊ ad principia sumpta ab ente inq̄ztum ens est.

His premissis Quātū ad 1ᵐ arti. ponunt ꝯnes. 4. Prima est ista. Metaphysicus ꝯsiderat q̄ditates sepatas: nō solū in vlī. verū ēt in pticulari. ¶Pria ps istiꝰ ꝯnis pz. Nā q̄ditas sepata siue ꝯcipiat sub rōne trāscēdēti: siue sub rōne generis gñalissimi: vel q̄si gñis: ptinet ad metaphysicū. Probat q̄cunq3 est aliqđ sm p̄mū alicuiꝰ scie p̄mitate adequationis: q̄cqd includit rōnē eius: vt icludit illā ptinet ad illā sciam: sed ens inq̄ztū ens est subiectū p̄mū metaphysice. ergo sube sepate sub rōne entis ptinēt ad metaphysicū. Silr vt icludūt passiones entis ⁊ p̄mas ptes subiectiuas sic ptinēt ad metaphysicum: q2 artifex ꝯsiderās aliqd vnū subiectū p̄mū ꝯsiderat p̄mas ptes eiꝰ subiectiuas: g̃ ⁊ q̄cūq3 inq̄ztū icludūt illas: vt ē de mēte Cōmē. 2° physicoꝝ. cō. 21. dū dicit: ꝯsideratio de mā̄. vt supra allegatum est. ⁊ est sensus. lz nālis ꝯsideret de mā̄ sm p̄dicta h̄ntia h̄itudinē ad formā: metaphysicus tñ ꝯsiderat mā̄z sm ꝙ ens: ⁊ modi entis isunt illi. Hoc idē h3 cōmē. 2. de aia. cō. 27. vbi ingt. artifex. n. ponit subiectū sue artis: ⁊ diuidit gñia eiꝰ q̄si manifesta inesse g̃ (cum metaphy. cōstituat subiectū sue artis ens inq̄ztū ens: vt est de mente Ar. 4. meta. in p̄n. ⁊ habeat ꝯsiderare q̄si manifesta inesse p̄ma gñia eius q sunt. 10. gñia gñalissima) h3 ꝯsiderare oia ista ⁊ quecūq3 pticipāt rōnem eoꝝ: ⁊ ita sbas sepatas inq̄ztū sube sunt. ¶Secūda ps ꝯclusiōis pbat sube separate si ꝯsiderent sub rōne generis: vel quasi generis subalterni ⁊ in cōceptibus proprijs mixtis ⁊ aggregatis scilz sub ratione entis infiniti q̄ztū ad deū. vel sube imaterialis: quantū ad alias: ⁊ inquantum sunt nature intellectuales necesse esse actus puri: quantū ad istos cōceptus proprios eis ⁊ alijs non competentes pertinent ad metaphysicum

ad metaphysicū. pbaṫ ille qditates ptinēt ad metaphysicū que ɔcipiunt sub rōne entis: sicut sūt ista. Necitas actualitas simplicitas: idepēdētia: ifinitas: ⁊ hm̄oi: sed sbe separate ɔcepte in ɔceptu pticulari ɔcipiunt sub istis. ergo ⁊c̄. Sed loquēdo de ɔceptu pticulari ꝓprio simplici ⁊ intuitiuo: qditates sbaꝝ sepataꝝ nō ptinēt ad metaphysicā. put tradiṫ ab Ar. pbaṫ. Illa ptinēt ad metaphysicam: Ar. q̄ ɔsiderant sub rōnib⁹ abstrahibilib⁹ a sensibilibus ⁊ imaginabilib⁹. ⁊ sub passiōib⁹ entis que pñt sciri via sensus ⁊ fantasmatū: sȝ tales ɔcept⁹ ꝓprij simplices nō sunt abstrahibiles a sensibilib⁹. ergo ⁊c̄. ¶ Et si q̄ras ad quā sciam spectat ɔsiderare tales ɔceptus. ¶ Rñdeo q̄ q̄ntū ad sbas sepatas citra deū spectabit ad metaphysi. in se nō put habeṫ ab itellectu ɔiūcto: q̄ nihil cognoscit nisi abstrahendo a sensibilibus: sȝ quātū ad deū spectabit ad ipsam theologiā. ¶ Uel dōm est: q̄ quātū ad oēs substātias sepatas spectabit talis ɔsideratio ad theologiā. ⁊ hoc si tales ɔceptus haberent v̄tute obiecti theologici qđ in itellectu disposito pōt facere oia itelligibilia actu cognita: cū ex sui illuminatione nō determineṫ ad certū gen⁹ cognoscibiliū: ⁊ ita cāndo notitiā de qditatibus sepatis in itellu nr̄o sub ꝓpria rōne ipsaꝝ ⁊ de passionibus ꝓprijs causabit notitiā theologicā de istis: q̄ notitia theologica est notitia quā obiectū theologicū natū est cāre in itellu nr̄o. ¶ Aduertēdū tn̄ q̄ si notitia specificeṫ vel denoieṫ nō tm̄ ab obiecto a quo causatur: sȝ ab obiecto de quo ⁊ terminatiuo: cui⁹ est pncipaliꝰ specificare: vt dicemus in q̄one. 38. de regressu: cognitio de istis qditatibus citra deū magis diceretur metaphysica q̄ȝ theologica: ēēt dato q̄ cāreṫ ab obiecto theologico: q̄ nō ēēt de obiecto theologico: sȝ de alijs ab illo sicut geometria ēēt illa cognitio q̄ ēēt de linea ēt si talis cognitio cāreṫ ab obto theologico. seu ab aliq̄ supplēte vicē obiecti theologici. ¶ Q, si tu dicas Sco. i q̄one de subiecto theologie diċ istā ēē theologicā. ¶ Rñdeo. ipse accipit sciam specificari ab obiecto a quo causaṫ: ⁊ hoc teneṫ pbabilr. sȝ nō negat. qn̄ possit pbabilr teneri ipsam specificari ab obto de q̄ est. Un̄ nō valet: nō posuit istū modū: ergo negauit ipȝ. Locus ab auc̄te negatiue nō ẽ ⁊ forte istum modū specificādi tetigit in q̄one de subto theologie. cū dicit in p̄ arti. theologia. in nobis talis est cognitio q̄lez itells noster natus est hr̄e de obiecto theo. ¶ Q, si tu dicas: ergo de⁹ hr̄et distictos hitus sciales: ⁊ tūc theo. dei nō ēēt ois scia dei: qđ negat Sco. ¶ Rñdeṫ negādo ɔñtiā tenēdo pmū fundamētū. s. q̄ tm̄ specificatur scia ab obto a q̄ caṫ. Sȝ tenēdo scđȝ fundamētū: ɔcediṫ ɔñs ⁊ ɔñtia. Scđȝ pmū fundamētū locutus ē Sco. nō sȝ 2m. ¶ Uel dōm est ⁊ meli⁹: q̄ nō sir specificaṫ scia in itellu diuino ab obto creato: sicut specificaṫ in itellu creato: q̄ respcū itells diuini nihil aliud ab ēēntia diuina pōt p se terminare actū eius: sȝ solū ēēntia sic p se terminat ēt q̄đcūq̄ȝ aliud v̄tute ēēntie (vt declaṫ Sco. in reportatiōibus pisiēsibus lib. i. di. 36. q. i. In intellu verū creato nō solū ēēntia pōt p se terminare actū eius. verū ēt q̄đlibet aliud creatū. Rō v̄o huius dr̄ie in obto creato terminante videaṫ in. q. allegata. ⁊ sic saluabis q̄ ois scia dei est theo. nō aūt ois scia itells creati. Sȝ in ipo poterūt poni distincti hitus sciales. ¶ 2ª ɔ̄ pncipalis loquēdo de ɔsideratiōe qditatis in vli p̄ ⁊ scđo mō. Ad meta. spectat ɔsiderare oium entiū mālū qditates in vli. Ista ɔ̄ pȝ ex dictis. pbaṫ tn̄ sic. Scia cōissima ɔsiderās aliqđ vnū obiectū cōissimū ⁊ passiōes cōissimas oib⁹ entib⁹ hȝ ɔsiderare oia entia ⁊ qditates ipsaꝝ sub talib⁹ rōnib⁹ q̄ sbm in scia p̄m est illud p cui⁹ rōnē ɔsideraṫ quecūq̄ȝ ⁊ vlteri⁹ si sit pmū ⁊ adequatū ɔsiderabunṫ quecūq̄ȝ includūt rōnē eius (alioquin obm excederet sciaȝ: q̄ in aliquo includereṫ rō obiecti pmi. qđ nō ptineret ad ipsam sciam: ⁊ ita subiectuȝ excederet.) Sed metaphysi. ɔsiderat ens iquātū ens: ex 4° meta. in pn. qđ est cōe oib⁹: ⁊ ēt cōsiderat passiones omnibus competentes. ergo ⁊c̄.

¶ Tertia ɔ̄. Ad meta. spectat cōsiderare qditates rerū in pticulari respectiue: resoluendo tales qditates in ens: ⁊ in pncipia entis. Ista ɔ̄ pbaṫ. Illa qditas ptinet ad metaphy. sub ea rōne: sub qua p̄cise ɔsiderata: includit ens vel identice vel formaliter sed quiditas quecūq̄ȝ mālis ⁊ imālis: p̄cise ɔsiderata: iquātū talis icludit ens formalr vel idētice: ergo maior pȝ. q̄ sicut illa sunt cognoscibilia ab aliqua potentia: q̄bus obiectuȝ eius pmū est: cōe: sic qđ p̄dicaṫ de illis identice vel formalr. (vt est de mente doc. sub. in p̄ sniaꝝ. dist. 3. q. 3.) sic illa sunt ɔsiderabilia a scia q̄bus subiectū pmū scie sic est cōe. minor ēt pȝ. q̄ de quacūq̄ȝ qditate quātūcūq̄ȝ abstrahaṫ ⁊ p̄scindaṫ ab his que non sunt de quiditate eius (dūmō abstractio fiat p noia pmaꝝ itentionuȝ.) semp ens p̄dicaṫ saltem idētice. Un̄ ista est v̄a. humanitas est entitas in p̄dicatiōe idētica vt vult Sco. in. 8° dist. pmi. q. de attributis. in fine: ⁊ tn̄ non ɔcediṫ ista apud ipsum. humanitas est aialitas. neq̄ȝ in p̄dicatione formali: neq̄ȝ in p̄dicatione identica vt pȝ per ipm̄ in 3° meta. q. vnica: ⁊ in. 2. dist. 16. q. pma ⁊. q. 16. in de vlibus. Rō istius dr̄ie videaṫ ibi. ex quo sequiṫ. q̄ (cū qditas in pticulari accepta ⁊ cōsiderata sub rōne qua talis sit idētice ens: vna: v̄a: bona: ⁊ sic de alijs passionibus entis.) vt sic non subterfugit ɔsiderationeȝ meta. nō tn̄ dico q̄ ɔsidereṫ sub rōne pticulari sistendo in tali rōne particulari: aut in pncipijs ipsius: sȝ solum referendo ipsam ad ens. ⁊ ad pncipia entis: seu que sumuntur ab ente. Unde aliud est ɔsiderare humanitateȝ inq̄ȝtum quiditas includēs māṁ sensibilē: seu māȝ put est pncipiū potentiale ⁊ mobile: hn̄s ordinem ad formā nālē vt subiectū ipsius: ⁊ silr ɔsiderare formā humanitatis put est pn̄m opationis ⁊ motus in ipsa Aliud est ɔsiderare humanitatē vt quedam entitas in se: ⁊ vt icludit māṁ ⁊ formā: vt ista sunt pncipia essentie ipsius: circūscripta omni rōne motus ⁊ mutatiōis. Un̄ sicut ens: qđ pmo ɔsiderat meta. abstrahit a motu ⁊ quāto: ⁊ ab oi q̄litate sensibili: sic ⁊ q̄đlibet iquātuȝ ɔsideraṫ a meta. sic abstrahit. ⁊ sic meta. ɔsiderat qditatē māleȝ in pticulari respectiue in ordine ad ens ⁊ ad pncipia entis. Artifex aūt spālis ɔsiderat ipsam qditatē pticularē in se: sistēdo in ipsa: ⁊ in pncipijs eius vt sunt pncipia huius iq̄ȝtum huius. Un̄ lȝ phs nālis ɔsiderādo qditateȝ ignis p̄cisiue ⁊ abstractiue abstrahat a motu ⁊ mobilitate: tn̄ quiditas ignis vt ɔsideraṫ a nāli nō abstrahit a pncipijs motus ⁊ mobilitatis: sed de necessitate includit talis qditas māȝ vt mā est pncipiū potentiale ⁊ mobile: vel vt vtar v̄bis Auerroys in. 2. physi. includit māȝ vt est sbm forme: que est pn̄m opōnis ⁊ motus: ⁊ pȝ ista ɔ̄. ¶ Ultima ɔ̄. Meta. nō ɔsiderat qditates māles in pticulari: put qditas in se est pticularis: ⁊ sub rōne pticulari. Ista ɔ̄ pȝ ex dictis p q̄ faciūt argumēta adducta p ɔfirmatiōe opinio. doc. subt. ¶ Sȝ ex ista vltima ɔ̄ne isurgit vna difficultas: pp qđ est q̄ qditates sepate ɔsideranṫ a meta. sub rōne pticulari magis q̄ȝ qditates māles. Ur̄. n. q̄ sit ɔsilis rō de vtraq̄ȝ: cū vtraq̄ȝ sȝ Sco. in esse quiditatiuo abstrahat a motu. ¶ Rñdeṫ q̄ ꝓpriū est scie metaphy. ɔsiderare qditatē abstrahendo a motu ⁊ a mā sensibili. ergo ad ipsam maxie ptinēt illa que sm esse sunt sic abstracta: ergo cum modus ꝓprius ɔsiderādi in metaphy. (qui est abstrahere sm ɔsideratiōnē) ɔueniat istis qditatibus sepatis sm esse: maxime videnṫ ptinere ad metaphy. ⁊ nō iste quiditates que p̄cise abstrahunt sm ɔsideratiōnē ⁊ non sm esse que lȝ abstrahant sm ɔsideratiōnē a motu ⁊ mobilitate (loquendo de earuȝ esse quiditatiuo in pticulari) nō tn̄ vt sic abstrahunt a principijs motus ⁊ sensibilitatis: q̄ non abstrahunt a forma (naturali que est principium motus ⁊ sensibilitatis: ⁊ sic patet ad. q.

Nunc respondetur ad argumenta principalia. ⁊ primo ad primam auctoritateȝ: q̄ nullus artifex pōt ɔsiderare lineā ad qđ genus ptineat: nisi cui⁹ est ɔsiderare ipa gn̄a gn̄alissima. Hoc aūt ptinet ad metaphy.

qui ꝯſiderat q̄ntitateƺ:vt eſt de p̄mis ꝑtibus ſubiectiuis
entis:⁊ ita ſine habitu meta. nunq̄ƺ mathe. diſtincte co-
gnoſcit lineā:⁊ ex ꝯñti an ſit diſticta a ſup̄ficie ⁊ a corpe
Sƺ ad hoc cognoſcēdū dirigiť ꝑ ꝯcept⁹ metaphy. ¶ Ad
ſcd̄aƺ auctē pƺ rñſio. Nunq̄ƺ.n. aliq̇d p̄nᵐ cognoſciť diſti
cte:niſi reſoluať in oia ea in q̄ pōt reſolui:⁊ ita in ens:⁊
in alios ꝯcept⁹ metaphy. q̄s icludit:⁊ ita ſi termini ſb̄a
les ꝯcipiunť diſtincte nō ſiſtēdo in ipſis:ſƺ reſoluēdo in
ens:⁊ in p̄nᵃ ſumpta ab ente:hoc eni per habitū meta.
¶ Ad ꝯfirmationē per auctes. in 2° ſniaꝝ rñdeť queād-
modū dictū eſt in corpe q̄ōnis:ꝙ de q̄ditatib⁹ ſpālibus
in ordie ad ens:⁊ ad p̄nᵃ ei⁹ hř ꝯſideratio meta. ſƺ nō de
talibus q̄ditatibus ſiſtēdo in p̄ncipijs ꝓprijs ipſaꝝ:⁊ ſic
itellexit Sco. ¶ Vel dōm eſt ꝙ ꝯſideratio abſtracta ap-
propriate dř meta. cū meta. p̄ncipalř ſit abſtrahere. oēm
eni ꝯſideratonē realē abſtractā poſſum⁹ appellař meta.
¶ Et ſi dicas. Artifex ſpālis eq̄ abſtrahit q̄ditatē quā ꝯſi
derat ab his q̄ in ſūt ꝑ accñs:cū diffiniat ipaƺ:⁊ ꝯſiderat
ipam q̄ditatiue:ſicut ēt meta. q̄re igiť magis iſta abſtra
ctio q̄ditatis dř meta. q̄ƺ nālis vel mathe^{ca}. ¶ Rñdeť ꝙ
meta. magis abſtrahit a motu ⁊ q̄ntitate q̄ƺtuƺ ad ea q̄ p̄
ꝯſiderat:⁊ a p̄ncipijs iſtoꝝ vt iſtoꝝ p̄nᵃ ſunt:a q̄b⁹ nō ab
ſtrahūt artifices ſpāles. ergo ꝯſideratio abſtracta magis
appropriate pōt dici metaphy. Alia rō eiuſdē pōt aſſigna
ri:q̄ cū q̄ditas q̄ƺtūcunq̄ƺ abſtracta ſemꝑ includat ens.
ſaltē idētice:⁊ nō icludat ꝓpria p̄nᵃ nālia:aut mathema.
ſic ꝙ talia p̄nᵃ p̄dicenť de q̄ditate q̄cūq̄ƺ p̄dicatiōe:ſeq̄ť
ꝙ ꝯſideratio abſtracta magis dƺ dici meta. q̄ƺ phyſica:
aut mathema. ¶ Sƺ ꝯ̄ arguiť:q̄ ſicut iſta eſt v̄a. hūani-
tas eſt entitas:ita vř iſta ꝯcedēda:hūanitas eſt aīalitas
⁊ rōnalitas:q̄ iſta icludunť eēntialř in hūanitate. ¶ Et
ꝯfirmať:q̄ dicit cōmen. 7° meta. cō. 20. ꝙ ſoꝛ. nihil aliḋ
eſt q̄ƺ rōnalitas ⁊ aīalitas. ¶ Rñdeť:negādo iſtā. Hūani
tas eſt aīalitas ⁊c. q̄m lƺ aīalitas ⁊ rōnalitas ſic in abſtra
cto icludanť eēntialř:⁊ vt ꝑtes eēntiales in hūanitate:
nunq̄ƺ tñ p̄dicanť in recto p̄dicatiōe eēntiali:q̄ ꝑs ſum
pta ꝑ modū partis nō p̄dicať de toto in abſtracto auteƺ
ſic ſignificať:⁊ in ꝯcreto per modū toti⁹:q̄ ꝯcretū ſigni
ficans formā ſignificat ipſam in habitudine ad totū. q̄
per modū denoiantis ipm totū. ⁊ ita ꝯnotat totuƺ. lƺ ſi-
gnificet p̄ ꝑtem. ¶ Ad ꝯfirmationeƺ ⁊ ad Auerroym dř
vnomodo. ꝙ ipſe itelligat ꝙ Soꝛ. nil aliud eſt q̄ƺ aīalitas
⁊ rōnalitas itegratiue ⁊ ꝯſtitutiue:ſicut ꝯcediť ꝙ totuƺ
eſt ſue ꝑtes ꝯſtitutiue ⁊ itegratiue:q̄ ꝑtes integrāt ⁊ ꝯſti
tuunt ipm totū. ſƺ nō eſt verū ꝙ ꝑtes ſint ipm totum in
p̄dicatione formali:⁊ per identitateƺ. ¶ Vel dōm eſt ad
itentioneƺ eius:ꝙ Soꝛ. nihil aliud eſt q̄ƺ aīalitas ⁊c. q̄ lƺ
ipſe:ꝙ totuƺ nihil aliud eſt q̄ƺ ſue ꝑtes ſimul ſumpte:vt
hƺ videri in p̄io phyſi. cō. 17. ¶ Vel 3°. Alř dōm eſt (ſm
Sco. ⁊ Tho. q̄ tenēt oppoſitū.) ꝙ ab vtroq̄ƺ neganda eſt
iſta. Hūanitas eſt aīalitas ⁊ rōnalitas:in p̄dicatiōe eēn-
tiali ⁊ ꝑ identitatē:q̄ ſb̄m ſe hƺ ꝑ additionē ad p̄dicatū:
q̄ ſb̄m ſignificat totū:p̄dicatū partes:⁊ totum addit ad
partes ēt ſimul ſumptas:⁊ ita iſta non eſt formalis:neq̄ƺ
identica hūanitas eſt aīalis ⁊c. Iſta tñ ꝯcediť ꝑ idētita
tem:⁊ eſt v̄a identice hūanitas eſt entitas:q̄ quāuis iſta
extrema ſint abſtracta remanet tñ alterū extremū:qḋ eſt
entitas infiᵐ ſaltē ꝑmiſſiue. ꝑꝑ quā ifinitatē identificať
alteri extremo ꝑfecta identitate:que eſt identitas realis.
Nam ⁱnfiᵐ ſiue ſit tale actualř:ſiue ꝑmiſſiue:ſemꝑ iden
tificat ſibi realř q̄cq̇d ē ſibi cōpoſſibile. Et hoc ſm Sco.
in p̄ma di. 8. q. penul. Ex quo appet ꝙ nunq̄ƺ pōt fieri
tanta abſtractio in p̄mis itentionib⁹ ꝙ hūanitas abſtra
hat ab ente:⁊ a p̄ncipijs entis:per que pōt demonſtrari
aliq̇d de humanitate demōſtratiōe metaphy. ſƺ bene in
iſta abſtractione humanitas abſtrahit a p̄ncipijs nālib⁹
q̄ vt ſic abſtrahit a materia ſenſibili:⁊ ab animalitate:
quia hec non predicatur de ipſa.

Ad rationes rñdeť:⁊ p̄ ad p̄mā negādo maio
rem. obiectū.n. ſe hƺ ad potētiā:
ſicut motiuū ad mobile:vel ſicut actiuū ad paſſiuū ⁊c.
ſcd̄a de aīa:⁊ ex pl̄ibus alijs locis. ſƺ obiectū ſe hƺ ad ha
bitū:ſicut cā efficiēs ad effectū:⁊ ſicut mēſura ad mēſu-
ratū. ſcibile.n. cauſat ſciam:⁊ mēſurat ipſaƺ:ex. 5. meta. ⁊
nō cauſat poᵗᵐ neq̄ƺ mēſurat:ſƺ bene agit in ipſam:⁊ mo
uet. Silř 2° ſic ſe hƺ obiectū p̄mum ad poᵗᵐ:ꝙ ſi aliq̇d
obiectū mouet aliquā potentiā:⁊ cognoſciť ab aliq̄ poᵃ
q̇dcūq̄ƺ in quo ſaluať rō realis obi ē cognoſcibile a tali
poᵃ:ita ꝙ poᵃ reſpicit tale obiectū ſm oēm moduƺ quo
icludit rōnē obi p̄mi. vt pƺ inducēdo in oib⁹ potētijs:⁊
maxīe hoc eſt verū de intellu ⁊ obiecto ei⁹:q̄ itellc itel
ligit vel pōt itelligere:q̄ƺtū eſt ex nā itelle:q̇dlibƺ ens:nō
ſolū ſm rōnes gñales ⁊ cōes:veruƺ ēt ſm ꝓprias rōnes.
Et hoc eſt q̇d dicit Ar. 3° de aīa. opƺ itellm eſſe imixtuƺ
ad hoc:vt oia itelligat:tex. cō. 4. ſƺ obiectum reſpicit tm̄
habitū ſm rōnes aliq̄s ⁊ nō ſm oēs:vt pƺ diſcurrendo ꝑ
oēs. ⁊ rō eſt:q̄ diſtincti hitus hñt diſtincta ⁊ determina
ta p̄ncipia:q̄ nō excedūt:⁊ ita limitatio ipſoꝝ ſtat ad illa
p̄ncipia:⁊ q̄ meta. eſt hitus vl̄is:eſt tm̄ rō cognoſcendi
obiecta in vl̄i:nō in ꝑticulari. ¶ Ad rōnē ſcd̄am p̄n. Rñ
deť:ꝙ meta. eſt ſcia ꝑfectiſſima q̄ƺtū ad ſb̄as ſeꝑatas q̄s
cōſiderat ꝑfectiſſimo mō:quo pñt ꝯſiderari in aliq̄ ſcia
hūanitus inuenta:⁊ ēt ꝑfectiſſima eſt q̄ƺtū ad tranſcēdē
tia que ꝯſiderat que ſunt certiſſima cognoſcibilia certi
tudine euidentie. ¶ Pro quo notādū eſt:ꝙ obiectū eſſe
certius contingit duobus modis. Vno° q̄ in ſe ꝑfectius
⁊ actualius ens:alio° q̄ ſit euidentius apud intellm:⁊
de quo itelle plures gradus cognoſcibilitatis attingit:
⁊ iſte due certitudines ſunt ſeꝑabiles. Aliq̇d eni pōt eſſe
certius p̄mo modo q̇d non eſt ſcd̄o mō:ſicut eſt deus ⁊
itelligētie. hñt enim certitudinē actualitatis ⁊ ꝑfectiōis
q̄ƺtū eſt ex ꝑte ipſaꝝ:⁊ tñ nō hñt certitudineƺ euidētie. ⁊
ꝓpter hoc dixit Ar. 11. de aīalibus:ꝙ q̄ƺuis de imālibus
minimā cognitionē hēam⁹:iſta tñ deſiderabilior eſt co-
gnitione magna que pōt hři de mālibus. vnde materia-
lia ⁊ ſenſibilia ſunt certiora nobis certitudine euidētie:
ſƺ nō certitudine ꝑfectiōis. Nā loquēdo de iſta certitu-
dine:ſicut aliq̇d eſt ens:ita eſt in ſe certū:ita ꝙ talis cer
titudo inſequiť entitatem:⁊ de vtraq̄ƺ certitudine fecit
mentionē Ar. in p̄mo de aīa in p̄n. De iſta ēt certitudie
fecit mentionē in p̄ poſterioꝝ:vbi cōꝑat demōſtrationē
vlem ad ꝑticularē:⁊ vult ꝙ vl̄is ſit certior:⁊ facit magis
ſcire q̄ƺ particularis. Applicādo ad ꝓpoſitū:meta. eſt ꝑfe
ctior q̄cūq̄ƺ alia ſcia quo ad ſb̄as ſeꝑatas ſm p̄mā certi-
tudinē. Quo ad tranſcēdētia eſt ꝑfectior rōne ſcd̄e certi
tudinis:⁊ ſm ꝓportionē obiecti ad potētiā q̄ƺ alia ꝑticu
laris:q̄ plures gradus cognoſcibilitatis attingimus de
vl̄i q̄ƺ de ꝑticulari. ¶ Sed arguiť. Cognitio alicuius in
ꝑticulari eſt ꝑfectior q̄ƺ cognitio eius in vl̄i:q̇d ꝓbať du
pliciter. Tū q̄ cognitio alicui⁹ in vl̄i eſt ꝯfuſa. ḡ ipfecta.
Tū 2° q̄ ꝑticulare icludit vl̄e:⁊ nō econtra:ḡ ſicut ꝑti-
culare eſt ꝑfecti⁹ vl̄i:ita cognitio ꝑticularis eſt ꝑfectior
vl̄i. ¶ Ad h̄ rñdeť. ad p̄mū:ꝙ cognitio alicui⁹ ꝑticularis
in vl̄i eſt ꝯfuſa:q̄ cognoſcere ꝯfuſe eſt cognoſcere aliq̇d
ſicut dř ꝑ nomē:vel cogſcere ipm ſolū in vl̄i:q̄ vl̄e ꝯti-
net ꝑticulare ꝯfuſe ⁊ idiſtincte. tñ cognitio vl̄ia in ſe nō
eſt ꝯfuſa. Vñ aliud eſt dīce ꝙ ꝑticulare cognoſciť in vl̄i:
aliud ꝙ vl̄e in ſe cognoſcať. p̄ma eſt ꝯfuſa ſcd̄a diſtincta
Metaphy. eſt ipſoꝝ vl̄iuƺ in ſe:q̄ ꝑ ſe p̄ eſt vl̄iuƺ:ꝑ accñs
ꝑticulariū:⁊ iō meta. q̄ƺtuƺ ad ſuū obiectū q̇d reſpicit ꝑ
ſe eſt diſtincta:⁊ vt eſt cognitio ꝑ ſe. q̄ƺtū v̇o ad obiectū
ꝑ accñs eſt ꝯfuſa:⁊ vt cognitio ꝑ accñs:⁊ hoc nō icōue
nit ꝙ cognitio aliq̄ ſit ꝑ ſe diſticta:ꝑ accñs ꝯfuſa. ¶ Sƺ
ꝯ̄ q̄ cuicūq̄ƺ cōpetit vnuƺ oppoſitoꝝ ꝑ ſe:reliquū oppo-
ſituƺ nō cōpetit ſibi neq̄ƺ per ſe:neq̄ƺ ꝑ accñs:ſƺ ꝯfuſum
⁊ diſtinctuƺ ſunt oppoſita:⁊ metaphy. eſt ꝑ ſe diſtincta:
ergo ⁊c. ¶ Rñdeť. ꝙ ꝑ ſe pōt determinare vel cōpōnem
ipſam ⁊ iherentiā formalē p̄dicati ad ſb̄m:vel poteſt de-
terminare ipm p̄dicatū p̄momodo maior eſt v̄a:⁊ nego
minorē ſub iſto ſenſu. 2° mō ꝓpō maior eſt falſa:⁊ minor
vera:neq̄ƺ

da:neq3 ista.ꝯfusuz p accñs ⁊ distinctū p se sunt opposita:vt p se ⁊ p accñs determinát ip̄m p̄dicatū:sicut albū simplr̄ ⁊ nigrū sm̄ qd ⁊ p accñs nō opponunt. ¶Ad 2m dicendū. ꝙ p̄ticulare put icludit vle est pfecti⁹:sȝ vbi non icludit:nō est pfecti⁹. Daꝶ exēplū a Dionysio dicēte.ꝙ esse dei p̄cise sumptū:vt distinguit ꝯ alias pfectiōes attributales.s.sapiētiā ⁊ itellm̄ est qd pfecti⁹:iñ accipiēdo esse sapientie put includit esse diuinū:nō est pfecti⁹ ip̄z esse in deo q̄ȝ sapiētia. Applicādo ad ꝑpositū ip̄m p̄ticulare put ꝯsideraꝶ ab artifice sp̄ali:nō includit vle:qꝛ ei⁹ nō est ꝯsiderare tales rōnes vles:sȝ soluȝ p̄ticulares:⁊ iō talis cognitio nō est pfectioꝛ. Neq3 est verū:ꝙ sicut obiectū ad obiectū.sic se habeat cognitio ad cognitionē:qꝛ obiectū simplr̄ includit obiectū:sed nō cognitio cognitionē:qꝛ cognitio sciētifica hȝ determinata p̄ncipia scibilis:vltra que nō se extēdit:qđ non est dōm de obiectis q̄re ⁊c̄. ¶Ad rationē vltimā dicendū ꝙ per vnū habitū nō cognoscit vtrūq3 extremuȝ:⁊ ďria coꝝ:sed distinctis habitibus.vñ siue relatio specificeꝶ a termino:siue a fundamento sm̄ diuersas opiniones talis erit habitus vel actus cognoscitiuus differentie:quale erit fundamentum aut terminus.quare ⁊c̄.

¶Fere autem ⁊ difficillima sunt hominibus ad cognoscendum que maxime sunt vniuersalia. Tex.plo. Cō.x.

Queritur. Utrū magis vlia sint nobis notiora q̄ȝ min⁹ vlia. ¶Et arguiꝶ p p̄te affirmatiua p illā auctē vulgarē in p̄ phys. Ex vlib⁹ ad singularia opꝫ ꝑcedere. Itȝ ibi Ar̄.ꝙ ꝑcedēdū est in nālib⁹ ex notiorib⁹ nobis ad ea q̄ sunt minus nota nobis:⁊ notiora nāe. Sȝ in nālib⁹ ex vlibus est ꝑcedēdū:ḡ vlia sunt nobis notiora. ¶Sȝ ad hoc ridēt Scotiste.ꝙ vlia ďr notiora notitia distincta. ¶Sȝ ꝯ. Ar̄.pbat vlia esse notiora p hoc:ꝙ vle est qđdā totū cōprehendēs plura sub se:vt p̄tes. Sȝ totū cognoscit cognitione ꝯfusa(vt dicit ipse.)ergo vle est nobis noti⁹ notitia ꝯfusa. ¶Et ꝯfirmaꝶ. Probat.n.vle eē noti⁹ p exēplū de toto itegrali:qđ est noti⁹ apud sensuȝ:⁊ de toto eēntiali qđ est noti⁹ q̄ȝ p̄tes diffinitiēes vel eēntiales. Et per exēplū de toto vli in cognitione pueri:sȝ oīa ista tota cognoscunꝶ cognitiōe ꝯfusa.ḡ ip̄m magis vle ꝯgnoscitꝶ a nobis p̄us cognitione ꝯfusa. ¶Itē arguiꝶ. Illa ďr nobis esse p̄us cognita:quoꝝ singularia p̄us ⁊ efficaci⁹ mouēt sensuȝ:sȝ ita est ꝙ singularia magis vlis p̄us ⁊ efficacius mouent sensum.ergo sequitur ꝑpo̅m. ¶Item 3° arguiꝶ. Intells̄ semper procedit de imperfecto ad pfectum per mediū:sȝ ita est ꝙ mediū inter purā ignorantiā ⁊ cognitionē pfectā est cognitio ꝯfusa magis vlis.ergo relinquitur ꝙ intells̄ p̄us deuenit in notitiaȝ ꝯfusaȝ magis vlis:q̄ȝ ad notitiam alicuius particularis.

Ad oppositū. Illa q̄ sunt cōpositiora sunt nobis magis ⁊ prius nota:p p̄hm loco p̄dicto:sȝ min⁹ vlia sūt cōpositiora q̄ȝ magis vlia.ḡ magis cognita. Probaꝶ minoꝛ:min⁹ vlia cōponunꝶ ex magis vlib⁹. ¶Itē cōpō actualis est maioꝛ cōpositio ⁊ itensioꝛ q̄ȝ sit cōpositio potētialis:sȝ min⁹ vlia cōponunꝶ cōpōne actuali ex magis vlib⁹.magis aūt vlia si cōponunꝶ ex min⁹ vlib⁹ cōponunꝶ cōpōne potētiali.ḡ maioꝛ ⁊ actualioꝛ est cōpositio min⁹ vlis q̄ȝ compositio magis vlis. ¶Itē illa q̄ sunt p̄oꝛa sm̄ nāȝ:p̄ncipia eēntialia rei sunt nobis minus nota:⁊ magis nota nāe:sȝ magis vlia sunt p̄ncipia essentialia respectu minus vlis.⁊ sunt p̄oꝛa sm̄ naturam.ergo minus nota nobis.

In ista.q. quinq3 faciem⁹. P̄rio p̄mittemus distinctiones q̄sdā. 2° ponemus ꝯnes rñsiuas ad.q. 3° mouebimus dubia ꝯ ipsaȝ ⁊ soluemus. 4° iducemus opinionē San.Tho.nostre determinationi contrariam:⁊ eam impugnabimus. Quinto ⁊ vltimo soluemus rationes ante oppositum.q.

Quantuȝ ad p̄m artm̄. P̄ria distīō sit ista. P̄rimitas capiꝶ trib⁹ modis. Uno° pro p̄mitate originis. 2° mō p p̄mitate pfectiōis. 3° p p̄mitate adequationis:seu cāltatis p̄cise. sic ꝑ triplicē p̄mitatē est triplex ordo p̄mus est ordo originis.iste ordo est iter illa quoꝝ vnū p̄cedit alterū via originis ⁊ ḡnationis. Ali⁹ est ordo pfectionis q est iter illa:quoꝝ vnū est p̄us altero sm̄ perfectionē. De istis duob⁹ ordinib⁹ facit mētionē Ar̄.in.9.meta.ꝙ illa q̄ sunt p̄oꝛa via ḡnationis:sunt posterioꝛa ꝑ sb̄am ⁊ pfectionē. Et iste ordo duplex accept⁹ ex p̄mitate originis:⁊ ex p̄mitate pfectiōis est oppositus in nobis ita ꝙ illa q̄ sunt p̄oꝛa ꝑ ḡnationē sūt posterioꝛa pfectiōe. ¶Et est aduertēdū ꝙ isti ordines sunt oppositi:vbi sint iter aliq̄ eiusdē rōnis vel isra idē genus sb̄ale aut accñtale. Sȝ si isti ordines accipianꝶ inter diuersa ḡna:non est verū ꝙ illud qđ est p̄us via ḡnatiōis:sit posteri⁹ pfectione.sicut forma sb̄alis est illa quā sequiꝶ forma accñtalis:⁊ tñ nō sequiꝶ:ꝙ forma accñtalis sit pfectioꝛ forma sb̄ali. De istis ordinib⁹ videas Sco.in p̄ sn̄ia ꝑ distin.3.q.2. P̄rimitas cāltatis est p̄mitas adeq̄tionis:de q̄ p̄mitate loquiꝶ p̄hs in p̄ posterioꝝ.cap.de vli:volens ꝙ vle qđ est ꝑpria passio cōpetit subto p p̄mitate cāltatis p̄cise. ¶Scđa distinctio. Aliud est itelligere ꝯfusuȝ:⁊ aliud intelligere ꝯfuse. Intelligere ꝯfusuȝ ē itelligere aliqđ vnuȝ in quo plura ꝯfundunꝶ vt p̄tes. Sȝ intelligere ꝯfuse:est aliqd itelligere sicut exp̄miꝶ p nomen:vel sicut isenus ⁊ particulare itellr̄ in vli. Ita ēt aliud est itelligere distinctū:⁊ aliud itelligere distincte itelligere distinctū est itelligere aliqd idistinguibile in p̄tes.sicut itelligo Soꝛ.qui Soꝛ.est idistinguibilis in p̄tes subiectiuas. Sȝ itelligere distincte est itelligere sicut exp̄miꝶ p diffinitionē. Unde ꝯfusum vel distinctū itelligere iportat ꝯditionē se tenētē ex p̄te obiecti.sȝ distincte itelligere vel ꝯfuse iportat ꝯditionē se tenentē ex p̄te cognitionis. Qꝫ aūt aliq̄ cognitio possit esse distincta ex p̄te obiecti:⁊ nō ex p̄te cognitionis declaraꝶ a sili. Dicimus.n.ꝙ aliq̄ cognitio est certa ex p̄te obiecti:⁊ icerta ex p̄te cognitionis:⁊ aliq̄ econtra vñ cognitio q̄ est de deo ďr eē certioꝛ q̄ȝ cognitio mathematica ex p̄te obiecti. Tñ cognitio mathematica est certioꝛ certitudine se tenente ex parte cognitionis q̄ȝ sit cognitio de deo. ¶3⁹ distinctio. Aliqd pōt cognosci triplr̄. vno° cognitione actuali. 2° mō cognitione habituali. 3° modo cognitione virtuali. illud ďr cognosci cognitione actuali;qñ aliqd actu cognosciꝶ. Cognitione hītuali:qñ est in ꝑxima dispōne ad cognosci:nisi aliqd ipediat. Cognitione v̄tuali aliqd cognosciꝶ:qñ cognosciꝶ v̄tute alicui⁹ qđ p se p̄mo terminat itellectionem sicut p̄ticulare cognosciꝶ in vli:qñ tale vle p se ⁊ p̄mo terminat intellectionē.⁊ breuiter p̄tes oēs v̄tualiter intelligunꝶ in toto:quando ipsum totum per se primo intelligitur.

De secundo artm̄. P̄is premissis poniꝶ p̄° ꝯ.(Loquēdo de cognitiōe actuali via originis.) P̄rimū cognitū cognitione ꝯfusa est sp̄ēs sp̄alissima:cuius singulare forti⁹ ⁊ efficacius mouet sensuȝ.(⁊ hoc dimittendo difficultateȝ:de cognitione singularis ad qōnem.35.An per se intelligaꝶ a nobis.) Ista ꝯ pbatur. P̄remittendo.ꝙ oē agēs nāle agit sm̄ vltimum v̄tutis sue in passum proportionatū sibi sufficienter approximatum:⁊ debite dispositū. Istud p̄missum pbaꝶ. Agens nāle necessario agit:per Ar̄.2° physicoꝝ. Distinguentes agens nāle ab agente a ꝑposito penes oppositū moduȝ agendi. Agens nāle sic agit:ꝙ in p̄tāte sua non est nō agere:sȝ agens a ꝑposito sic agit:ꝙ potest non agere.etiam presente passo. ¶Modo arguiꝶ sic.qđ de necessitate agit:agit sm̄ vltimū virtutis sue:qꝛ sicut in potestate sua nō est agere:⁊ non agere:ita in p̄tāte sua non est modus agēdi.s.agere intense:aut remisse:sed agit quantum potest:nisi sit impediens. ¶P̄is premissis probatur conclusio

sic. oē agēs qd agit ſm vltimū ꝟtutis ſue ꝑducit effectū ꝑfectiſſimū quē pōt ꝑducere in paſſo ſibi proportionato debite diſpoſito ⁊ ꝯuenienter approximato. Sȝ ita eſt ꝙ illa q̄ ꝯcurrūt ad cāndū itellectionē: agūt ſm vltimuȝ ꝟtutis ſue ꝗ producūt in itellu ꝯceptū ꝑfectiſſimū quē poſſūt producere. Sȝ talis ꝯcept⁹ ꝑfectiſſim⁹ eſt ꝯceptus ſpēi ſpāliſſime ꝯfuſus: ꝗ producunt iſtū ꝯceptū in itellu poſſi. Maior pꝫ: nā ex oppoſito ꝑdicati īferꝭ oppo^m ſubiecti. Si a. n. ꝙ agēs nō producat effectū ꝑfectiſſimū quē pōt producere: ꝗ nō agit ſȝ vltimū ꝟtutis ſue: ſȝ agit citra vltimū ꝟtutis ſue. minor eſt manifeſta qꝛ cāſatio ꝑmi ꝯcept⁹ ꝑcedit oēȝ actū volūtatis: ⁊ ē nālis proueniēs ab agētib⁹ nālib⁹ q̄ ſūt ſpēs itelligibilis. itellꝰ agēs: ⁊ itellꝰ poſſis: ſȝ agētia nālia agunt ſȝ vlt^m ꝟtutis ſue: vt ex ꝑmiſſo ꝑſuppoſito pꝫ: ꝗ iſta agētia cāṅt ꝑfectiſſimū ꝯceptum ꝙ aūt ꝯcept⁹ ſpēi ſpāliſſime ꝯfuſus dicaꝭ eē ꝑfectiſſim⁹ appꝫ qꝛ icludit oēs alios ꝯcept⁹ ſuꝑiores: ⁊ aliqd ſuꝑaddit ad ipſos: iſte ēt ꝯcept⁹ ſubeſt po^e ⁊ ꝟtuti iſtoꝝ agētiū in ꝑ inſtāti nāe: qd nō eſt dōm ꝯ ꝯceptu diſtīcto ſpēi ſpāliſſime vt videbiꝭ iferi⁹. ¶ Cōfirmaꝭ iſta rō: qñcūqȝ ſūt aliq̄ duo agētia nālr eq̄ approximata alicui paſſo debite diſpoſito: illō qd eſt actuali⁹: ꝯuenit illō qd eſt min⁹ actuale in agēdo circa paſſuȝ. Sȝ rō ſpēi ſpāliſſime: ⁊ rō ſuꝑioris puta gn̄is ſūt duo agētia nālr in itellm poſſȝ q eſt paſſuȝ diſpoſitū ad receptionē vtriuſqȝ ꝯcept⁹ ⁊ rō ſpēi ſpāliſſime eſt actualior q̄ ſit rō gn̄is: ergo rō ſpēi in mouēdo itelluȝ poſſibilē ꝑuenit rōnē gn̄is: ⁊ alioꝝ ſuꝑioꝝ. minor ꝑ ꝑma pte pꝫ. ſcḋa ꝟo ꝑbaꝭ. qm̄ in ordine eēntiali ſuꝑioꝝ ⁊ iferioꝝ q̄nto rō eſt iferior: tāto eſt actualior. Alias ꝑbatiōes iſtius ꝯnis videas a Sco. in ꝑ ſniaꝝ diſt. 3. q. 2. ¶ 2^a ꝯ ꝑncipalis eſt iſta. Primū cognitū (via originis in cognitiōe actuali ⁊ diſtincta) eſt ens ꝑbaꝭ. ꝑſupponit. n. ꝙ cognitio actualis diſtincta attendiꝭ penes illud qd pauciora icludit: ⁊ qd eſt min⁹ diſtinguibile in ptes eēntiales. Incluſio. n. ptiū eēntialiū ē actualior icluſio: q̄ icluſio ptiū ſubiectiuaꝝ: qꝛ ꝑma eſt actualis: ſcḋa eſt potētialis. Iſto ſtante arguiꝭ ſic. Illud ꝑus cognoſciꝭ ꝑoritate originis in cognitiōe actuali ⁊ diſtincta qd eſt min⁹ diſtinguibile in ptes eēntiales: ſȝ tale eſt ens inq̄ztū ens. ꝗ ens iq̄ztū ens dꝛ eē ꝑ^m cognitū via origis in cognitiōe actuali ⁊ diſtincta. Maior pꝫ ex ꝑmiſſo. Ilū ꝯcept⁹ diſtinct⁹ eſt ille ꝯceptus q reſoluiꝭ in ꝑn^a eēntialia ⁊ exꝑmiꝭ noie diffōnis: ſicut ꝯceptus ꝯfuſus eſt ille q nō reſoluiꝭ in ꝑn^a eēntialia ſeu in ptes eēntiales: ⁊ exꝑmiꝭ noie diffiniti: ꝗ maior eſt vera. ¶ Et ꝯfirmaꝭ iſta rō. illud dꝛ ꝑus cognitum cognitiōe diſtincta qd pōt cognoſci ſine alijs: ⁊ alia nō ſine ipſo. hoc pꝫ ꝑ rōnē ꝑoris poſitā a pħo. 5. meta. ca. de ꝑori. Priora ſm nām ſunt q̄cūqȝ ꝯtingūt eē ſine alijs ⁊ alia nō ſine ipſis. Sȝ ita eſt: ꝙ ens ꝯcipi pōt ſine alijs iſferiorib⁹ q̄ztū ad ſuū ꝯceptū q̄ditatiuū ⁊ diſtinctū: ⁊ iferiora nō ſine ente: ꝗ ꝯceptus entis dꝛ ꝑus cognoſci cognitione diſtincta ordine originis. Alias q̄ȝ ꝑbatiōes iſtius ꝯnis videas a Sco. in ꝑ ſniaꝝ: loco ꝑus allegato. ¶ 3^a ꝯ eſt ꝙ magis vlia ꝑus cognoſcunꭍ cognitiōe habituali ⁊ virtuali. Premitto ꝑ eius ꝑbatione (pterea q̄ dixi de cognitiōe hitali) ꝙ cognitio hitualis obti nō ē niſi pn̄tia obti ad itellm ſm quā pn̄tiam obm eſt pn̄s itellectui ſub rōne actu itelligibilis. Et cognitio ꝟtualis eſt cognitio ſm quā aliqd itelligiꭍ: vt pa obti ꝑ itellectū. Vn̄ cognitio hitualis ſeu ꝟtualis non iportat aliquem actū 2^m cognoſcitiuū itellꝰ. ¶ Iſta ꝯ (h ſtāte) ꝑbaꭍ ſic. q̄lis eſt ordo aliquoꝝ in entitate: talis eſt ordo i cognoſcibilitate: vbi talia ſūt pn̄tia itellm ſub rōne actu itelligibiliuȝ: ſȝ talis eſt ordo aliquoꝝ in entitate ꝙ illa q̄ ſūt ipfectiora ſi ſunt ſuſceptibilia i aliq̄ ſuſceptiuo: nata ſūt ꝑus ꝑficere ſuſceptiuū: q̄ȝ illa q̄ ſūt ꝑfectiora. ꝗ talis erit ordo in cognoſcēte ꝙ illa q̄ ſūt ipfectiora ꝑus nata ſūt ꝑficere itellm q̄ ꝑfectiora: ſȝ magis vlia ſūt ipfectiora minus vlib⁹. ꝗ magis vlia ꝑus cognoſcunꭍ cognitiōe hituali. ⁊ ita ꝑ^m cognitum cognitiōe hituali eſt ipm ens: h idē dico de cognitione

ꝟtuali videas ꝑ h qōne ꝑallegatā in ꝑ ſniaꝝ. ¶ 4^a ꝯ. ꝑ^m cognitū ordine ꝑfectiōis eſt deus. ¶ Pro itellectiōe iſti⁹ ꝯnis eſt aduertendū: ꝙ cognitio pōt itelligi eſſe ꝑfectior duobus modis. Primō ꝙ ſit ꝑfectior ſimplr. Alio⁹ ꝙ ſit ꝑfectior ſm ꝑportionē potentia ad obm. Illa cognitio eſt ꝑfectior ſimplr: q̄ eſt de obto ſm ſe ꝑfectiori. illa aūt eſt ꝑfectior ſm proportionē ſm quā potētia cognoſcēs plēs gradus cognoſcibilitatis attingit de obto cognoſcibili. Iſta diſtinctio eſt de mēte pħi in ꝑ de aīa in ꝑn°. Bonoꝝ honorabiliū ⁊c̄. ¶ Loquēdo de cognitiōe ꝑfectiori ſimplr. Nr̄a ꝯ ꝑbaꭍ. illud eſt ꝑ^m ſimplr tale: cui⁹ cognitio eſt actualior ſimplr: ſȝ cognitio de deo eſt hō: ꝗ ⁊c. maior nō. mior pꝫ. Ilū cognitio dei hꝫ oēȝ actualitatē ⁊ ꝑfectionē quā hn̄t oēs a^e cognitiōes ex pte po^e. ⁊ vltra h aliaȝ ſuꝑaddit ad actualitatē cognitiōis q̄ eſt de alijs obtis: q̄ actualitas ſuꝑaddita eſt ex pte dei: q ſuꝑaddit actualitateȝ ad oia a^a obta itelligibilia: ⁊ cū cognitio nata ſit hr̄e aliq̄ȝ actualitatē ab obto: illa q̄ erit de deo erit actualior q̄ ſit q̄cūqȝ de alijs. ¶ Sȝ loquēdo ꝯ cognitiōe ꝑfectiori ſm ꝑportionē. illa q̄ ſūt magis ſenſibilia ⁊ mālia: ſūt nobis magis cognita ordie cognitiōis ſm proportionem. ¶ Iſta 5^a ꝯ ꝑbaꭍ. Illa q̄ ꝑus ⁊ efficatius mouēt ſenſum: ſunt prius cognita in iſto ordine: qꝛ de ipſis plures gradus cognoſcibilitatis attingimus: ſed illa q̄ ſunt magis ſenſibilia ⁊ materialis: prius ⁊ efficatius mouent ſenſuȝ. ergo iſta ſunt nobis magis ⁊ efficatius cognoſcibilia. Pro declaratiōe dictaꝝ ꝯnū imediate ꝑcedētiū. Notādū ꝙ nō eſt icōueniēs: ꝙ aliqd dicaꭍ ꝑfecti⁹ ſimplr cognitū de q̄ tn̄ nō plēs ꝗdus cognoſcibilitatis attingim⁹ q̄ de a^o min⁹ cognito: qd declaꭍ in exēplo. Certū eſt ꝙ lumē ſolis eſt aliqd ꝑfecti⁹ viſibile a nobis q̄ lumē cādele. Eſto. n. ꝙ lumē ſolis ſit viſibile ſm. 10. ꝗdus potentia nr̄a viſiua non erit ꝟtutis viſiue niſi quo ad. 4. ꝗdus: qꝛ ex q̄ eſt inadeq̄ta ſm ꝟtutē maior erit viſibilitas ex pte ſolis: q̄ ſit ꝟtus viſiua ex pte po^e viſiue videntis. Eſto ēt ꝙ lumē cādele ſit viſibile ſȝ. 4. ꝗdus: po^a nr̄a viſiua q̄ erit ꝟtutis viſiue: exēpli gr̄a ſm. 4. ꝗdus adeq̄biꭍ ei: ⁊ tūc tot gradus viſibilitatis attingit de ipſo lumine cādele: quot gradus hꝫ de ꝟtute viſiua. Si cōparaꭍ aūt viſio po^e videntis ad vtrūqȝ viſibile: illa viſio q̄ erit de lumie ſolis erit ꝑfectior ſimplr: qꝛ de ꝑfectiori viſibili ſm eſſe. ⁊ illa alia erit ꝑfectior ſm ꝑportionē: qꝛ q̄ztē viſibilitatis eſt ipꝫ obm: tāte ꝟtutis eſt potētia vidēs: ita ꝙ plus de viſibilitate attingit potētia vidēs ſm ꝑportionē ſue ꝟtutis ad viſibile de lumine cādele: q̄ȝ attingat de lumine ſolis ſm talē ꝑportionē. ¶ 6^a ⁊ vltima ꝯ: ꝑ^m cognitū ꝑmitate adeq̄tionis (vt obm nāle ex nā potentie) eſt ens iq̄ztū ens. Declaro. Illud eſt obm nāle ex nā potētie ꝑ^m ⁊ adeq̄tū: ad qd po^a nāliter ordinaꭍ: ⁊ ad qdlibet ꝯtētū ſub ipſo: ſic ꝙ in quocūqȝ iueniꭍ rō talis obti: ad ipm eſt nālis iclinatio potētie: ⁊ ad nihil potētia nālr iclinaꭍ: q̄n in illo iueniaꭍ rō talis obti: ſȝ ens iq̄ztuȝ ens ſm totū ambitū ei⁹ eſt illud ad qd potētia itellectiua nālr iclinaꭍ: ꝗ ens iq̄ztū ens eſt ſic ꝑmū obm nāle. Maior pꝫ ex adeq̄tione obti ad potētiā minor aūt probatur. qꝛ h eſt de mente Ar. 3° de aīa vbi dicit: ꝙ opꝫ eē itellm imixtū ad hoc vt oē itelligat. Probaꭍ ēt rōne: vnūqdqȝ nālr iclinaꭍ in ſuā propriā ꝑfectionem: ſȝ potētia itellectiua ꝑficiꭍ ꝑ itellectiōes cuiuſcūqȝ entis. ergo naturaliter inclinatur ad quodcunqȝ ens.

His ꝑmiſſis deuenio ad tertiū arti. i q̄ obijcio ꝯ dictaꝫ: ⁊ ꝯ ꝯnes poſitas i 2° arti. ¶ Et ꝑ obijciꭍ ꝯ rōnē ꝑme ꝯnis. Deinde ꝯ ꝯfirmationē eiuſdēȝ tertio ꝯ ꝯneȝ ꝑmā in ſe multiplr. Prio iſtaꭍ ſic. Tu aſſumis iſtā ꝑpōnē: ꝙ qñcūqȝ eſt aliqd agēs nāle approximatū paſſo ſufficiēter diſpoſito: ꝑducit effectū ꝑfectionem quem poteſt producere. ſub iſta maiori accipio iſtā minorē ſed effectus perfectiſſimus qui natus eſt produci itellectu poſſibili ꝟtute itellꝰ agētis: ⁊ ſpēi itelligibilis: ⁊ alioꝝ ꝯcurrentiū ad itellectionē eſt ꝯceptus ſpēi ſpāliſſime diſtinctus ⁊ ꝑfectus: igr̄ iſta concurrentia ad

intellectionem

intellectionē p pducūt istū ɔceptū:ɔñs est falsū:ḡ aliq̄ pmissarū:nō minor:ḡ maior q̄ est tua. ¶ 2° arguit̃ ɔ̄ ɔfirmationē. Tu accipis istā ppōnē q̄ncūqȝ sunt aliq̄ due rōnes:quarū vna est actualior ꝛ pfectior alia:illa q̄ est pfectior puenit min⁹ pfectā in agēdo in passuȝ sibi approximatū ꝛ dispositū:sub ista maiori accipio istā minorē. Sȝ ita est ꝙ rō gñis est magis vlis:ꝛ magis vlē puenit rōne spēi in agēdo in itellūȝ posteȝ:ḡ rō gñis erit pfectior q̄ȝ sit rō spēi:ɔñs est falsuȝ:ergo aliq̄ pmissarū:nō minor:vt pȝ p expientiā:ergo maior q̄ est tua:ꝛ ita rō assumit falsuȝ. ¶ Possum⁹ ēt alr̄ formare argm̄ sic assumēdo eādē maiorē addēdo:ꝙ illa rō q̄ est actualior ꝛ pfectior puenit minus pfectā in agendo in passuȝ in q̄cūqȝ distātia ponat̃ ꝗ p te rō spēi est actualior ꝛ pfectior rōne gñis:ergo mouebit itellm̄ posteȝ in q̄cūqȝ distātia maiori:qd̄ est falsuȝ:vt pȝ p expientiā. ¶ 3° arguit̃ ɔ̄ ipsaȝ ɔ̄nē in se.p̄. Qualis est ordo aliquorū apud sensuȝ:talis est ordo eorū apud itellectū. Sȝ magis vlē p̄us pcipit̃ a sensu q̄ȝ min⁹ vlē:ergo talis erit ordo apud itellm̄ ꝙ magis vlē prius pcipit̃ ab itellū q̄ȝ min⁹ vlē:maior pȝ ɓm oēs:minor est nota p experientiā.ꝛ h̄ pbat pħs a signo de puero. ¶ Et ɔfirmat̃ ista rō. Qualis est ordo aliquorū in essendo:talis est ordo eorū in mouēdo:ꝛ agendo:sȝ ita est ꝙ in obto itelligibili talis est ordo rōnū itelligibiliū ɔtentarū in tali obto ɓm esse:ꝙ illa q̄ est vlior est p̄or in esse:ergo talis erit ordo ꝙ illa p̄us mouebit itellm̄. ¶ Itē arguit̃ scd̄o ad idē. q̄cūqȝ cognoscit īferi⁹:cognoscit supius (p locū a pte subtiua) ꝛ nō ecōtra:q: tūc cōmitteret̃ fallacia ɔñtis. Sed ita est ꝙ supius est magis vlē:ergo quicūqȝ cognoscit īferi⁹ cognoscit magis vlē:ꝛ nō ecōtra. Sȝ illd̄ p̄us nā cognoscit̃ a quo nō ɔuertit̃ subsistēdi ɔñā. ergo magis vlē p̄us nālr cognoscit̃. ¶ Itē 3° argr̄. sicut se hȝ obm ad habitū:sic se hȝ ad itellm̄. Sȝ sic se hȝ obm ad hītū:ꝙ in q̄cūqȝ habitu sciali magis vlia p̄cedūt ordie doctrine min⁹ vlia ergo sic se hȝ ad intellm̄:ꝙ magis vlia p̄us nata sunt ɔcipi q̄ȝ min⁹ vlia:maior appȝ p ɔuenientē silitudinē:qm̄ idē vr̄ ordo obtorū ad hītus ꝛ potētias quarū sunt hītus:pbat̃ minor:qm̄ in scīa q̄cūqȝ:aut cōi:aut spāli est pcessus ab vlib⁹ ad pticularia. ¶ Et h̄ ɔfirmat̃ ex pcessu scīe nālis. Nā liber physicorū ordie doctrine p̄cedit oēs alios libros nāles:ꝛ in li.physicorū ptractat̃ de p̄ncipijs vlissimis:ꝛ cāis rerū nāliū:ergo seq̄t̃ ppositū ꝙ magis vlia sunt nobis magis nota. ¶ Itē argr̄ 4° psupponēdo ꝙ quotienscūqȝ aliqd̄ vnum cognoscibile depēdet in cognosci ab alio diffinit̃ ab illo. Isto stāte argr̄ sic. p te min⁹ vlia cognoscunt̃ p̄us q̄ȝ magis vlia:aut iste ordo ɓm quē cognoscit̃ min⁹ vlē p̄us est ordo eēntialis. aut accn̄talis:nō accn̄talis:qm̄ iste ordo nō est nec̄ius:ꝛ posset eē ꝙ itellꝰ nō prius cognosceret min⁹ vlē q̄ȝ magis vlē:ergo iste ordo est essentialis:ergo de nec̄itate ad h̄ ꝙ itellꝰ itelligat magis vlē:opȝ ꝙ p̄us itelligat min⁹ vlē:sȝ (p suppositū) qd̄ depēdet in cognosci ab alio hȝ diffiniri p illud:ergo magis vlē diffinit̃ p minus vlē:ꝛ ita aīal p hoieȝ. ¶ Qȝ si tu dicas:ꝙ qñ aliqd̄ depēdet ab alio in cognosci in ordie cognitiōis disticte diffinit̃ p illud:sed magis vlē nō depēdet a min⁹ vli in cognitiōe disticta:sed in cognitiōe ɔfusa.ergo nō hȝ diffiniri p ipm̄. ¶ Cōtra. hō p te exēpli grā cognoscit̃ cognitiōe ɔfusissima:aīal:qd̄ posteri⁹ cognoscit̃ nō pōt cognosci cognitiōe in tāto gradu ɔfusiōis:ḡ aīal distinctius cognoscit̃ q̄ȝ cognoscat̃ hō. Ex quo seq̄t ꝙ aīal cognoscit̃ cognitiōe distincta:sȝ corpus in cogn̄osci depēdet ab aīali:ḡ nō nisi in cognitiōe disticta:ḡ corpus saltē diffiniet̃ per aīal. ¶ Itē arguit̃ 5°:illd̄ est p̄us cognituȝ:qd̄ est magis ɔfusuȝ:sȝ ita est ꝙ magis vlē est magis confusum q̄ȝ minus vniuersale:ergo ꝛc̄. pbat̃ minor:q: qd̄ ɔtinet aliq̄ indistincte ꝛ sine ordine:illud ɔtinens est magis ɔfusum:q̄ȝ illd̄ qd̄ ɔtinet aliqd̄ ordinate:sȝ magis vlē ɔtinet sine ordine minus vlia:ꝛ minus vlē cōtinet ordinate magis vlia:ḡ maior cōfusio est in magis vli q̄ȝ in minus vniuersali. ¶ Et confirmatur:q: homo ɔtinet

supiora iclusa in ipso puta sbāȝ limitate ꝛ determinate: sed sba nō ɔtinet hoiem:nisi illimitate ꝛ indeterminate ḡ maior ɔfusio est in sba:q̄ȝ in hoie:ꝛ p ɔñs sequit̃ ꝙ magis vlia:q: magis ɔfusa:p̄us cognoscunt̃ a nobis. ¶ Arguit̃ 6° ɔ̄ eandeȝ ɔ̄nē ꝛ presupponunt̃ duo. p̄m ꝙ intellꝰ semp pcedit de potētia ad actuȝ:ꝛ non pcedit de extremo ad extremū nisi p medium. Exēplū grā. Si dȝ in aliquo passo īroduci aliq̄ forma itēsa:p̄us introducit̃ forma remissa ꝛ īroducet̃ in p̄ gradu anteq̄ȝ īroducat̃ forma sub pfectissimo gradu:ꝛ hoc hȝ veritatē in oīb⁹ formis acq̄sibilibus successiue. Presupponit̃ 2° ꝙ itellectio est forma itensibilis ꝛ remissibilis:ꝛ successiue acquirit̃. Isto stāte arguitur sic. itellꝰ p̄us recipit itellectionē ipsectaȝ q̄ȝ itellectionē pfectā:sed itellectio impfecta est itellectio entis:q: in ista itellectiōe ɔueniūt oīa que actualr̄ cognoscunt̃ ab itellū:ergo p̄ itellꝰ intelligit ens q̄ȝ aliqd̄ aliud:ꝛ p ɔñs magis vlē. ¶ Arguit̃ 7° ꝙ 3ᵃ ɔ̄ ɔ̄dicat p̄me ɔ̄ni. Nā dictū est in tertia ɔ̄ne ꝙ p̄us obm est pñs itellectui sub rōne entis q̄ȝ sub rōne alicuius iferioris. Ex hoc argr̄ sic. eo mō quo obm est pñs itellectui eo mō mouet: sȝ p̄us obm est pñs itellectui sub rōne magis vlia vt hītū est in illa ɔ̄ne.ḡ obȝ pñs p̄us mouet sub rōne magis vlis q̄ȝ sub rōne min⁹ vlis. ¶ 8° ꝛ vltio arguit̃ ɔ̄ vltimā ɔ̄neȝ pbādo. ꝙ ens nō est obm p̄mū p̄mitate adeq̄tiōis itellꝰ ex nā potētie. Illud est obm ex nā potētie qd̄ pportionat̃ potētie cognoscēti:sȝ q̄ditas rei mālis pportionat̃ potētie itellectiue nr̄e:ḡ q̄ditas rei mālis est sicut obm p̄mū. maior est nota. minor pbat̃. Nā po⁹ itellectiua est ɔiuncta māe ɓm eē:abstracta ɓm ɔ̄sideratiōnē.q: nō depēdet ab organo. Sed talis est quiditas rei materialis.

Respōdet ad oēs istas obiectiones:ꝛ p̄ ad p̄mā p̄mittēdo ꝙ agēs nāle respiciens aliquos duos effectus essentialr̄ ordinatos inter se:ꝛ ad ipȝ agens:prius hȝ pducere effectū impfectū q̄ȝ pfectū:ꝛ h̄ hȝ ex ordine eēntiali ipsorū effectuū iter se:ꝛ ad ipȝ agēs: ꝛ ex limitatiōe ipsi⁹ agētis. Agens.n. limitatuȝ ꝛ iperfectū ex sua impfectiōe hȝ ꝙ nō possit attingere terminuȝ vltimate itentū:qui est termin⁹ pfectus:nisi prius attingat mediū eēntialr̄ ordinatū. Ex quo seq̄tur:ꝙ (cū cognitio ɔfusa spēi spālissime sit mediū essentialr̄ ordinatum respectu cognitiōis distincte in ordine ad ipȝ agens:qd̄ est itellꝰ ɔiūctus) prius itellꝰ cū alijs ɔcurrentibus ad actū intelligendi pducet notitiā ɔfusam spēi spālissime q̄ȝ pducat notitiā distinctā. ¶ Et p h̄ rn̄detur ad formā argumēti:qñ tu subsumis:sȝ notitia distincta est effectus pfectissim⁹ q natus est hr̄i de spē spālissima.ḡ itellꝰ pri⁹ pducet ꝛ recipiet ɔceptū distinctū spēi spālissime:q̄ȝ aliquē aliū ɔceptū. ¶ Rn̄deo negādo argm̄ sȝ opȝ addere in minori:ꝛ talis ɔcept⁹ distinctus pōt pduci in tali istāti ab itellū:ꝛ subest in tali istāti ptāti eius actiue. Sȝ negatur ista minor p scd̄a pte:ꝛ pp hoc additū est in minori agēs nāle approximatuȝ passo ꝛc̄. pducit effectū pfectissimū quē pōt pducere. Unde notāda est illa additio quē pōt:q: in primo istāti pōt in ɔceptū ɔfusum:ꝛ nō in ɔceptū distinctū pp rōnes adductas. ¶ Ad scd̄m argumentū rn̄detur. p̄mittēdo duo. primuȝ ꝙ aliqd̄ dr̄ esse actualius ꝛ pfectius duobus modis. Uno mō intensiue. Alio mō extēsiue. illud dr̄ actualius itensiue qd̄ maioreȝ pfectionē icludit in se v̄tualr̄. illud aūt est actualius extēsiue:qd̄ ad plures pfectiōes se extendit:ꝛ est in se magis īdeterminatū ꝛ vlē. Premitto scd̄o:ꝙ illud qd̄ est actualius alio. Uel est eiusdē rōnis cū illo. Uel est alteri⁹ rōnis. Exēplū p̄mi. dicim⁹ ꝙ calīn: vt. 8. est eiusdē rōnis cū calido vt. 4. Exēplū scd̄i: calīn vt. 8. ē alteri⁹ rōnis a frido: vt 4. Si loq̄mur de magis actuali ꝛ min⁹ actuali q̄ sūt eiusdeȝ rōnis:certū est ꝙ magis actuale approximatū passo cū min⁹ actuali p̄uenit minus actuale in agēdo:sed vbi magis actuale ꝛ minus actuale sunt alterius rōnis:non opȝ:neqȝ est necessariū ꝙ magis actuale p̄ueniat minus actuale:sicut forma sbālis que est actualior caliditate in

igne nõ puenit caliditatem in agendo circa passum: sed caliditas preuenit formã sbalem. Applicando ad ppositum. Rõ spẽi spãlissime r rõ generis dñr esse alterius rõnis: r ita nõ opz q illud qd preuenit ipsam rõnem spẽi in agendo dicat esse actualius r perfectius: r per hoc pz ad formam argumenti. ¶ Pz ét ad scdam formã eiusdez argumẽti cũ tu assumis: q qñ sunt due res: quaz vna est actualior reliqua rc. Ista maior est vera vbi rõnes tales sunt eiusdem rõnis. Sicut si calidũ: vt. 8. r calidũ vt. 4. approximent alicui passo: calidũ vt. 8. preueniet calidũ vt. 4. r tunc minor est vera: q rõ spẽi spãlissime est actualior rõne generis. Et cum infert: ergo preuenit rõnez generis in quacũqz distantia ponat: negat argumentũ: q omne agens limitatũ reqrit determinataz distãtiã: vltra quã nõ põt. ¶ Põt ét dari alia rñsio dco: q qñ sunt aliq duo agẽtia: quoz vnũ est actualius reliquo itensiue r extensiue: f. mg actualius in qcũqz distãtia ponat puenit illud qd est min' actuale. Sz vbi agẽs actuali' sit actualius itensiue r nõ extensiue: r aliud min' actuale itẽsiue sit actualius extensiue: istud scdm puenit min' actuale in aliq distãtia: r põt istud actualius extensiue (lz nõ itensiue) mouere passum in maiori distantia pp suã illuminationẽ: sed vbi cetera sint paria: qñtũ ad intensionẽ r extẽsionẽ: actualius puenit min' actuale. Sic in pposito: rõ gñis que est actualior extẽsiue qz sit rõ spẽi. ex sua illuminatione poterit in aliq distãtia mouere itellm possibilẽ: in qua nõ poterit mouere rõ spẽi que nõ est sic illuminata. Nec est verũ q semp illud qd est pfectius r actuali' itensiue: pus agat vel possit agere in maiori distãtia. Certũ est enĩz q forma sbalis est pfectior forma accñtali: sicut forma sbalis ignis caliditate: r tñ in aliq distantia ignis calefacit per caliditatem: in qua distantia nõ põt ignire per formã sbalem suã. ¶ Ad 3^m arg^m cũ dicis: qlez ordinẽ hñt aliq apud sensum: talem hñt apud intellectũ: ↄcedo istã. Et cũ tu dicis: q apud sensum talis est ordo cognoscibiliũ q aliqd prius cognoscit sub rõne magis vlis. ¶ Dico q hoc est pp imoderatã distantiã r idebitaz approximationem obti ad potentiã: sed vbi obm sit debite approximatũ po^c pus mouet sub rõne spẽi spãlissime qz sub rõne gñis: r sic intelligit: q qñ agens est debite approximatũ passo (si sit nãle) pducit effectũ pfectissimũ: quẽ põt pducere. ¶ Ad ↄfirmationez dicte rõnis cum dicis. Qualem ordinez hñt aliq in essendo: talẽ ordinem hñt in mouendo. Nego istã ppõnez. Non. n. opz q habeant in mouendo ordinem talez: qualem in essendo. Nam certũ est q forma sbalis pus inest cõposito: qz forma accñtalis: r tñ forma accidentalis puenit in agendo q agens per formaz accidentalem pus alterat: qz per formam substantialem generet.

Uttamen clarius intelligantur solutiones ad 2^m ar. r ad tertium: instatur contra ipsas. Nam ex ipsis solutionibus sequit destructio prime cõclusionis secundi arti. qd pbatur. Tu dixisti in solutione secunde rõnis: que erat ↄfirmatio pme rõnis ad primaz ↄnem q qñ sunt duo agentia: quoz vnũ est pfectius reliquo respectu alicuius passi: nõ opz q pfectius puenit minus pfectũ: vbi pfectius r impfectius sint alterius rõnis. Sed bene vbi talia agentia sunt eiusdem rõnis. Ex ista rñsione destruo rõnez dicte ↄclusionis ante positã: r ostendo q ipsa nihil ↄcludit: r arguo sic. Quandocunqz sunt aliqua duo agentia respectu alicuius passi: quorũ vnũ est pfectius reliquo: si sint alterius rõnis nõ opz q pfectius puenit impfectius in agendo in passum: sed bene hoc est verum vbi agentia sunt eiusdẽ rõnis: sed rõ spẽi spãlissime est alterius rõnis a rõne gñis. r ista sunt duo agentia sic ordinata respectu intellectus possibilis q spẽs est perfectius r actualius agens ipso genere. ergo non opz q ratio speciei preueniat rõnem generis in mouendo intellectum possibilem: cuius oppositũ dicit pma ↄclusio. s. spẽm spãlissimam esse pmũ cognitum rc.

Quare solutio destruit ↄclusionem. ¶ Secundo contra aliã solutionem instatur. Tu dixisti ad tertium ar. q qualem ordinẽ hñt aliqua apud sensum talem ordinẽ habẽt apud intellectum. ¶ Uerũ est vt dicis: vbi ista sunt sufficienter approximata sensui r intellectui. Sed ↄtra hoc arguitur. Ubi agens est sufficienter approximatum passo debite disposito illud agens agit in istãti r producit effectũ pfectissimũ quez põt: sed pte obm qd dz mouere itellectũ: opz vt sit sufficienter approximatũ intellectui ergo aget in instãti in itellectu possibili: cum intellectus sit summe dispositus: ex quo nõ puenit aliqua resistẽtia ad obm: ipm obiectũ causabit ↄceptũ pfectissimũ: r ita causabit ↄceptũ distinctissimũ spẽi spãlissime: cuius ét oppositum asserit prefata ↄclusio: que ponit spẽm spãlissimam primum cognitum in notitia confusa.

Ad hec respondetur r p ad p^m t dicendo q rõ accepit q quecũqz sunt duo agentia sufficienter approximata alicui passo debite disposito: illud qd est actualius r perfectius puenit illud qd est min' actuale in agẽdo: siue sint agẽtia eiusdẽ rõnis. [illegible]ue alterius. ¶ Intelligo agentia eẽ sufficiẽter approximata passo: qñ qdlibet ipsoz est in tali distantia r pñtia: vt possit passum attingere: r perficere per aliquã formam. Unde non eodem modo dr esse sufficienter presens agens perfectũ r imperfectum respectu passi: vbi talia agentia sunt alterius rõnis: q maior presentia requirit passi ad agẽs pfectius qz ad agens impfectius: sicut exemplificatum est de igne qui in aliq distãtia r presentia ad combustibile potest calefacere in qua non potest ignire: sed vbi ista agentia habeant sufficientem approximationem: r passum sit summe dispositum: qd erit perfectius agens: preueniet minus perfectũ. Uñ si ignis esset sufficienter approximatus alicui cõbustibili summe disposito: non habente ↄriũz forme ignis: pus per formam suam sbalem igniret: saltem ordine nature: qz calefaceret: r q alteratio seu calefactio pcedat: hoc est ppter formã ↄriam forme introducende. ↄcedo ergo illã maiorem sic q quãdocũqz sunt aliqua duo agentia quoz vnũ est perfectius reliquo: r sunt sufficienter approximata alicui passo summe disposito: agens pfectius siue sit eiusdem rõnis: siue alterius: preuenit in agendo illud agens quod est minus perfectum. ¶ Ad secundaz instantiã rñdet ↄcedendo q obiectũ in debita approximatione ad intellectũ mouet in instãti. Et cuz tu dicis. ergo causat ↄceptum pfectissimũ. Nego argumentũ loquendo de ↄceptu perfectissimo distincto speciei spãlissime. Et cuz tu dicis: in passo nulla est resistentia ad agẽs ergo subito forma perfecta introducit. Rñdeo q forma perfecta nõ semp introducit. Et hoc vel ex ordine essentiali forme perfecte r impfecte. Uel ex limitatione agentis naturalis. Uel ex dependẽtia ipsius agentis ad aliqd agens cuius prius est operari seu pducere impfecte. Ita in pposito dico q est ordo essentialis inter ↄceptũ pfectũ spẽi spãlissime r impfectũ: qz ordo est inter istas formas respectu intellẽs ↄiuncti: non ex pte intellẽs inqñtũ intellectus est: qz itellẽs ↄiunctus respicit istos ↄceptus ordine quodaz essentiali. ¶ Uel 2° qz itellẽs ↄiunctus est quedã natura limitata: que nã hz ab instituente eam: q prius deueniat ad mediũ qz ad extremũ. i. qd mediuz est ↄceptus ↄfusus spẽi spãlissime. Unde ordo pfixus a deo hz seruari ab omni agente nãli: q ordo pfixus est: q agẽs nãle pueniens ad extremũ: pus ordine tpis vel nãe deueniat ad mediũ. Uel põt tertio esse iste ordo pp dependẽtiaz intellẽs ad sensuz: cui' est opari circa obm ↄfuse r indistincte: qz sensus nõ est distinguere r resoluere obm sensibile in sua pn^a r qz eo mõ itellẽs itelligit (in pma ei' ogõne) quo fantasia fantasiat: nõ itellẽs tñ apprehẽdit obm ↄfuse. ¶ Ad 2^m arti. ↄ pmã ↄnez. Quũ tu dicis: itellecto inferiori intelligit supius: r nõ ecõtra. ergo supius pus nã intelligit. Dico q locus a pte subiectiua ad totuz in

pntis

prītio ꝯcernentibꝰ vel ꝯtētibus actu itelligēdi nō tenet.
Cū nō valet hō itellr. ergo aial itelligit: sed bene valet
in existentia (vz. Illud qd intelligit est hō. ergo illud qd
intelligit est aial) cum ly est. ¶ Ad tertium quū tu dicis.
Qualem ordinem hñt obiecta ad habitū: talem ordinez
hñt ad potentiam. Ista posset simplr negari: tñ gra dis-
putationis admittatur. Et cuz tu dicis: ꝙ in habitibus
ꝛ scientijs: scia de vlibus precedit sciaz de pticularibus.
Rñdet ꝙ alius est ordo in scientijs disperatis: ꝛ alius in
scientijs partialibus cōtentis in vna scia totali. Primo
est talis ordo: ꝙ scia de particularibus precedit sciam de
vlibus: vt pz in mathematica ꝛ physica: que precedunt
metaphysicam. Sed in scientijs partialibus sub vna
scia totali: scia vlis precedit sciam particularem. Ratio
primi est ex ordine cognoscibilium. Particularia enim
sunt prius cognita nobis: ꝛ magis vlia nāe: q̄re a particu-
laribus tanq̄ a notioribus est inchoandū. Ratio secūdi
est: qꝛ scia totalis incipit a notitia subiecti primi: cuius
nōtitia seu cognitio pncipalr intendit. Cum autez sbm
pmū est qddam cōe ad oia ꝯsiderata in scia: maxime in
scientijs humanitus inuentis: hinc est: ꝙ scia vlis in his
precedit sciam particularem. Alia via ad pbanduz: ꝙ in
scia vna totali sit icipiendū ab vlibus sumit ex ꝯtinētia
virtuali subiecti. In scia enim totali sbm pmū cuius co-
gnitio distincta pncipaliter inuestigat in scientia: primo
virtualr ꝯtinet pncipia totius scie: a quibus dependet
tota certitudo ꝛ notitia oium ꝯnum: ꝛ cum in scia inue-
stiget distincta cognitio cognoscibilium: opz precōcipe-
re pncipia: ꝛ ita vlia. Et ꝯsimilis est ordo in scientijs sub
alternatis: quēadmodū dictum est de scientijs partiali-
bus. Alia ꝛ tertia via pōt assignari ad eandē ꝯnem. (vz.
ꝙ in scia vna totali incipiendū sit ab vlibus) ex mō pce-
dendi in notitia scientifica: in qua est pcessus ab vlibus
ad particularia. ꝛ ratio est: qm̄ scia intendit venari noti-
tiam distinctā cognoscibiliū in particulari seu in specie.
¶ Modus aūt deueniendi ad notitiam distinctam ipsoꝝ
est per diuisionē vliuz in ipsa particularia. ergo ipsa scia
hz incipere ab vlibus: ꝛ ita a causis vlioribus: que sunt
notiores apud nos in notitia distincta: q̄ȝ cause particu-
lares: ꝛ hoc est qd vult phs primo phys. in pncipio. Ex
vlibus ad particularia opz procedere. Hec tñ que dicta
sunt ꝙ pcedendū est ab vlibus ad particularia: non itel-
ligantur de scientijs disperatis: vt dixi. ¶ Et si dicas:
ꝙ hoc concludit de scientijs disperatis: ꝛ silr de oibus.
¶ Rñdet ꝙ in scientijs spālibus totalibus nō habet di-
stinctissima cognitio cognoscibiliū in ipsa scia ante me-
taphysicam. lz bene distincta habeat: sicut possibile est
haberi in tali scia spāli: ꝛ ita non opz incipere ab vlissi-
mis ad habendum notitiam de cognoscibilibus: sed suf-
ficit incipere ab vlibus ptinentibus ad eandez sciam: ꝛ
nō ad aliā. Unde mathematico sufficit scire ꝙ numerus
est q̄ntitas discreta: ꝛ nō cōtinua: ad hoc ꝙ sciat numerū
esse parē vel iparē. nō autem opz ꝙ sciat: an numerus sit
sba vel accidēs. Applicādo ista que dicta sunt ad mīno-
rem formalē argumēti. Dico ꝙ talis est ordo in scientijs
disperatis: q̄lis est ordo cognoscibiliū apud intellectuz:
quia sicut intellectus incipit a pticularibus cognoscēdo
consisentia in habitibus habitus pticulares ordine do-
ctrine pcedunt habitus vle. ¶ Ad ꝯfirmationē cū tu di-
cis scia nālis incipit a libro phys. in quo pertractantur
vlissima. Dico ꝙ scia nālis vt continet oēs alios libros
nāles est vna scientia totalis: ꝛ in scientijs ptialibus cō-
tentis in vna scientia totali: incipiendū est ab vlissimis:
ppter rōnes pdictas. ¶ Ad 4m qn̄ dicis. Data veritate
istius ꝙ minus vle pus cognoscat: q̄ȝ magis vle: seque-
retur ꝙ magis vle diffiniretur per minus vle. Negatur
ꝯntia. Et ad pbationem quando tu dicis: aut ordo iste
cognoscendi minus vle prius q̄ȝ magis vle est essentialis
aut accidentalis. Dico ꝙ iste ordo est essentialis respe-
ctu intellectus ꝯiuncti qui intelligit per dependentiam
ad sensum. Et ad pbationem cum tu assumis istam ppō-
nem. omne qd dependet ab alio essentialr in cognosci:
hz diffiniri per illud. Rñdeo quemadmodū iste arguens
rñdit in lra: ꝙ vera est ista ppō vbi aliqd dependet essen-
tialiter in cognosci ab alio in ordine cognitionis distin-
cte: sed falsa est ista ppō in ordine cognitiōis ꝯfuse: ꝛ rō
est: qꝛ ꝯceptus diffinitiuus est ꝯceptus distinctior q̄ȝ cō-
ceptus diffiniti: qdcūq; igit dependet ab alio in cogno-
sci cognitione distincta (sic ꝙ illud per quod cognoscit
distinctius cognoscit) hz diffiniri per illud: sed nō est sic
in pposito: qꝛ magis vniuersale dependet a minus vni-
uersali in ordine cognitionis confuse. Et ad illud quod
dicis ꝯtra hanc responsionem: ꝙ quando cognoscit ho-
mo: ꝛ postmodum aial: aial distinctius cognoscitur q̄ȝ
homo: qꝛ non tanto gradu ꝯfusionis. Concedo. Et cum
tu dicis. ergo dependet corpus a cognitione aialis in or-
dine cognitionis distincte. Nego ꝯsequentiaz: qꝛ qd de-
pendet ab alio ordine cognitionis distincte: opz ꝙ illud
per qd cognoscitur distinctius cognoscat: sz nō est sic in
pposito: qꝛ aial non distinctius cognoscit q̄ȝ corpus: cū
ꝯceptus distinctus sit conceptus minus resolubilis in
alios conceptus. ¶ Pōt etiam dici: ꝙ lz corpus depen-
deat a cognitiōe aialis. quantum ad cognosci in aliquo
gradu cognitionis distincte: nō tñ sequitur: ꝙ possit diffi-
niri per ipsum: qꝛ diffinitio 6° topicoꝝ est per diffiniē-
tia que sunt priora simpliciter ꝛ principia essentialia dif-
finiti: sed animal nō est pus corpore: nec principiū essen-
tiale respectu ipsius. ergo corpus non habet diffiniri per
aial. ¶ Ad qntū quando dr: Illa que sunt magis ꝯfusa:
sunt nobis prius cognita: dico ꝙ duplex est confusum:
quoddam distinguibile in partes essentiales: quoddam
confusum distinguibile in partes subiectiuas quodlibet
istorum dr esse confusum ꝛ distinguibile in partes suo or-
dine: sed comparando confusum distinguibile in partes
essentiales: quod appellatur confusuz essentiale: ad ꝯfu-
sum qd est distinguibile in partes subiectiuas: quod dr
confusum vle: confusum essentiale est magis confusum:
q̄ȝ confusum vle. Qd probat: qꝛ tale confusum essentiale
actualiter confundit partes essentiales quas actualiter
icludit: sz confusuz vle potentialr cōfundit partes subie-
ctiuas: quas soluz potentialr includit: ꝛ hoc est qd dr pri-
mo phycoꝝ ꝙ tale confusum componitur compositio-
ne potentiali ex partibus potentialibus.

¶ His premissis: rñdet ad formā argumēti cū dicis. Illud
pus cognoscitur quod est magis ꝯfusum. ꝯcedo istam.
sed nego minorem ꝙ magis vle sit magis ꝯfusum: ꝛ ad
pbationem ipsius: qꝛ magis vle ꝯtinet suas partes sine
ordine: ꝛ minus vniuersal continet suas partes ordi-
nate: ꝛ cum maximo ordine. Rñdeo negādo assumptuz
pro pma parte. Unde dico ꝙ magis vle cōtinet partes
subiectiuas ordinate. Propterea: qꝛ nō icluditur in par-
tibus subiectiuis neq; respicit ipsas nisi mediantibus
drijs essentialibus diuidentibus ipsum: qꝛ iferiora nō re-
spiciunt predicationez superioris: nisi p diuisionē ipsius
drias essentiales: ꝛ cum drie essentiales habeant iter se
ordinē essentialem: sequitur ꝙ magis vle respicit ordinate
ipsas ptes subiectiuas. Item cum magis vle pdicet sm
pus ꝛ posterius de suis partibus (ꝛ vbi est pus ꝛ poste-
rius essentialr dcā: ibi est ordo essentialis: qꝛ pus ꝛ poste-
rius sunt passiones ordis.) ergo magis vle respicit suas
ptes: ꝛ cōtinet ipsas ordinate: ꝛ ita sicut minus vle ꝯti-
net magis vle: ordinate ita magis vle minus vlia ordi-
nate. ¶ Sed adhuc istatur: qm̄ minus vle ꝯtinet magis
vle ꝛ limitate ꝛ determinate: ꝛ magis vle ꝯtinet minus
vlia ideterminate ꝛ illimitate. ergo vr ꝙ magis distin-
cte ꝛ ordinat ꝯtineat minus vniuersale magis vniuersa-
lia: q̄ȝ ecōtra. ¶ Ad hoc rñdetur. ꝙ minus vniuersale cō-
tinet magis vlia limitate ꝛ determinate actualiter. Sz
magis vle ꝯtinet minus vlia soliū limitate ꝛ determina-
te potentialr: ꝛ qꝛ actualis limitatio respcū pluriū dicit

maiorē ꝯfusionē:vt dcm̄ est superius:q̄ꝫ limitatio poten
tialis:sequitur ꝓpo^m:ꝙ min⁹ vle est magis ꝯfusum. ¶Sꝫ
adhuc instat:magis vle est indeterminatū rōne vlitatis:
sꝫ minus vle est determinatū rōne minoris vlitatis.ḡ mi
nus vle est magis distinctū. ¶Ad h̄ r̄ndet dicēdo:ꝙ du
plex est indeterminatio. Una est indeterminatio vlis ad
ꝑticularia;alia est idetermĭnatio totius ad ꝑtes.ideter-
minatio vlis est:ſm quā q̄ditas vlis est idifferēs ad q̄li
bet ꝑticulare.scda idetermĭnatio est ſm quā totū nō de
terminat magis ad vnā ꝑtē q̄ꝫ ad aliā q̄ꝫtū ad iclusionē
essentialē:qꝛ totū eq̄ essentialr̄ icludit vnā ꝑtem essentia
lem sicut aliā cū ab oibus ꝑtib⁹ itrinsece ⁊ essentialr̄ cō-
ponētibus dependeat sic essentialr̄. Utrū aūt magis de
pendeat ab vna ꝑte essentiali q̄ꝫ a reliqua ipm̄ totū essen
tiale videbit alias. Applicādo ad ꝓpositū.si loquamur
de indeterminatiōe vlis:q̄ꝫto aliq̄d est minus vle:tanto
magis est determinatū determinatiōe opposita tali in-
determinatiōi. Si loquamur de indeterminatiōe totius
ad partes:q̄ꝫto aliqd est minus vle:tanto magis est ide-
terminatū:⁊ q̄ꝫto aliqd est magis vle:tanto magis deter
minatum determinatiōe opposita indeterminatiōi to-
tius ad ꝑtes. Rō ꝑmi.qꝛ tale est magis resolubile in par
tes essentiales. Rō scdi:qꝛ est minus resolubile in ꝑtes
essentiales. Et per hoc pꝫ ad ꝯfirmationē ibi factā. ¶Et
si queras.que est maior indeterminatio vel idetermina-
tio totius ad partes:vel indeterminatio vlis ad particu
lare. ¶Dico ꝙ est maior itensiue ⁊ actualior indetermi-
natio totius ad partes:q̄ꝫ sit idetermĭnatio vlis ad ꝑti-
cularia:qꝛ illa est actualis cum respiciat ꝑtes actualr̄ in-
clusas:ista est potentialis cū respiciat ꝑtes potentiales.
¶Ad 6^m ar^m r̄ndet admittēdo ꝓsuppositū ꝑmū.ꝙ potē-
tia ꝑus deuenit ad mediū.q̄ꝫ ad extremū:⁊ actū impfe
ctum q̄ꝫ ꝑfectissimuꝫ:vbi inter istos actus sit ordo essen
tialis:alr̄ nō. Admitto et̄ ꝙ itells̄ ꝓcedit de po^a ad actū.
¶Et ad ar^m:quū tu dicis. Intells̄ recipiens itellectiōes
ꝑus recipit itellectioneꝫ iperfectā:q̄ꝫ ꝑfectā. Ista posset
negari:loquēdo de itellectiōe ꝑfecta ⁊ impfecta diuer-
soꝝ obtoꝝ:vt declarabit iferius:lꝫ sit vera de itellectiōe
respectu eiusdē obti.ꝓpter ordinē essentialē ipsaꝝ intel-
lectionū. Et ad ꝓbationem ꝙ forma que acqrit successi-
ue:prius acquiritur sub gradu iperfecto:q̄ꝫ ꝑfecto. Ista
posset negari qn̄ forma acqrit in subo sum̄e disposito.
Sicut lumē acqrit ipsi medio aereo h̄nti summā dispō-
nem respectu illuminatiōis.acqrit in q̄ꝫ sub gradu ꝑfe-
ctissimo. Un̄ aūt sit vera ista ꝓpō:ꝙ potentia recipiens
actū:ꝑus recipit actū iperfectum q̄ꝫ ꝑfectū:ꝺcm̄ est su-
perius in 3° arti.r̄ndendo ad instantiā cōtra solutionem
tertij argumēti.ꝙ est ex triplici cā ⁊c̄.vt ibi. Et cū tu di-
cis:ꝙ forma que est itellectio acqritur successiue:qꝛ est
intensibilis ⁊ remissibilis:ꝯcedo ꝙ acqritur successiue:
ꝙ.vꝫ.cognitio de vno ⁊ eodeꝫ obto prius acqrit sub gra
du imperfecto:q̄ꝫ sub gradu ꝑfecto vbi est ordo essentia
lis iter istas itellectiōes. Sꝫ tn̄ nō ꝯcedo ꝙ itellectio iclu
dens aliquos gradus intensiōis acqrat successiue in ꝑte
ſm istos gradus. Sꝫ quecūqꝫ itellectio in aliquo gradu
acqrit:in eo istanti in quo ꝓducit hꝫ oēm gradū sibi cō
petentem. ¶Aliter pōt r̄nderi. Admittēdo ꝙ itellectus
ꝑus simplr̄ recipit itellectionem iperfectā:q̄ꝫ ꝑfectā.(⁊
hoc admittat gr̄a disputationis.) Et cū tu dicis:ꝙ itel-
lectio remississima ⁊ imperfectissima est itellectio entis.
R̄ndeo:ꝙ ꝑfectio in cognitiōe pōt esse vel ſm certitudi
neꝫ ⁊ euidentiā cognitiōis:vel quātū ad obm̄ ⁊ entitatē
obti. Si ꝑmo mō accipiat perfectio in cognitiōe:quāto
cognitio est de aliquo magis vniuersali:tanto est perfe-
ctior:qd̄ declarat de mente Arist.ꝑmo meta.vbi vult.ꝙ
q̄ꝫto cognitio est d̄ aliquo qd̄ pauciora icludit ⁊ ꝯcernit
tanto est certior. Et iō scia metaphy.que est de vlissimis
que pauciora icludunt:certissima est ⁊ ꝑfectissima ꝑfe-
ctiōe euidētie. Si v̄o loquamur de cognitiōe ꝑfectionis
q̄ꝫtū ad obm̄:quāto cognitio est de min⁹ vli:tāto est ꝑfe

ctior:qꝛ minus vle addit ad entitatem magis vlis:⁊ ta-
lis cognitio est perfectior:qꝛ de ꝑfectiori obto q̄ꝫ cogni-
tio magis vlis:lꝫ sit imperfectior imperfectiōe euidētie.
Et isto° dicimus ꝙ cognitio q̄ est de ente est iperfectissi
ma rōne obti.cuꝫ obm̄ tale cōe positiue ⁊ actualr̄ nō in-
cludat aliquā perfectionē:cum possit stare cū oi ente:⁊
ꝑdicet de ipso. Sꝫ tn̄ cognitio entis est ꝑfectissima per-
fectione euidentie:qꝛ certissima ⁊ euidentissima est:cuꝫ
ꝯceptus entis nō sit resolubilis in aliquē ꝯceptū priorē.
¶Ad septimū argumētū qd̄ fit:ꝙ vꝫ.tertia ꝯclusio ꝯdi-
cat prime:in qua dcm̄ est ꝙ cognitiōe habituali magis
vlia prius cognoscunt. Cū dr̄ quō aliq̄ sunt p̄ntia intel-
lectui:eo mō mouent. R̄ndet negando hoc assumptū:
vbi sit aliqd impediēs motionē ipsi vlis. Un̄ quātūcūqꝫ
obm̄ sit p̄ns itellectui sub rōne magis vniuersalis:tn̄(qꝛ
itellectus in itelligēdo ⁊ in mouēdo dependet a sensu:⁊
sensus mouet ab obto extra sub rōne n̄ae specifice)qn̄
obm̄ est in debita distātia ad sensuꝫ:opꝫ intellm̄ moueri
ab obiecto sub rōne n̄ae specifice:⁊ ita obm̄ p̄ns sub rō-
ne vlis:nō pōt mouere sub tali rōne:ex impedimēto sin
gularis sinsibilis ad extra mouentis ipm̄ sensum. Cōce-
do ergo ꝙ quecūqꝫ sunt p̄ntia intellectui eo ordine mo-
uent itellm̄ quo ordine sunt p̄ntia:nisi eoꝝ motio impe
diat ab aliquo sensibili extra. ¶Ad 8^m ⁊ vltimū ꝯ vlti-
maꝫ ꝯnem:cum tu dicis.q̄ditas rei mālis est obm̄ ꝑmuꝫ
potētie itellectiue.nego istā:⁊ cum dicis:obm̄ ꝓportio-
natur potētie dico ꝙ veruꝫ est:⁊ ex hoc sequit:ꝙ obm̄ ⁊
potētia nō h̄nt silem modū essendi n̄alem:qꝛ ꝓportio est
relatio iter dissilia ⁊ opposita sicut iter actiuū ⁊ passiuū
⁊ inter totū ⁊ partē:inter finitū ⁊ infinitū. vn̄ ꝓportio est
iter disperata ⁊ opposita q̄ sunt oino dissimilia:sꝫ silitu-
do seu relatio silitudinis est inter silia ſm modū essendi
n̄alem. Mō relatio silitudinis nō est inter obm̄ ⁊ po^{am}:
sed solum relatio ꝓportionis. Et hoc ꝓbat de mēte. S.
Tho. Quia habitudo ⁊ relatio que est obti ad po^{am} est re
latio motiui ad mobile:que sunt opposita relatiue:sicut
actiuū ⁊ passiuū:⁊ illa que sunt opposita:nō opꝫ vt ꝯue
niant in esse n̄ali. ¶Quā si tu dicas.lꝫ po^a actiua sit dissi
milis in eē n̄ali po^e passiue:nō tn̄ obm̄ dꝫ esse dissile po^e
itellectiue:qꝛ itellectio fit per assimilationē cognoscētis
ad cognitum. ¶Dico ꝙ po^a itellectiua assimilat obto
q̄ꝫtuꝫ ad actū cognoscendi ⁊ intelligēdi que est silitudo
obti:⁊ quātū ad spēm intelligibilē receptaꝫ ab obto. Sꝫ
nō opꝫ ꝙ assimilet obto in esse n̄ali. Sꝫ solū per similitu
dinē receptam ab obto:que est actus itelligēdi:aut spēs
itelligibilis. Et declarat in exēplo. Certū est ꝙ visus mo
uet a colore mālī:⁊ recipit specieꝫ coloris sine mā:⁊ per
talem spēm assimilabit colori:⁊ sit actu color.ꝑ ꝓbm̄.2.
de aīa.⁊ tn̄ visus nō assimilabit in esse n̄ali colori mālī a
quo mouet. Si ḡ hoc est verum de visu:ꝙ nō oporteat
ad hoc ꝙ moueat a colore assimilari sibi in esse n̄ali mul
to minus hoc requirit in potētia itellectiua respectu sui
obiecti. Et ita negat ꝙ(ꝓpter ꝯuenientiā ⁊ silitudinem
n̄alem ad itellectuꝫ)oporteat talem quiditatem mālem
esse obiectuꝫ n̄ale itellectus ex n̄a potentie intellectiue.
Quare apparet veritas nostrarum conclusionum.

Quantū ad 4^m arti^m ꝑ ꝯfirmāda veritate q̄ōnis
ꝺterminate adducunt rōnes ꝯ fundamē
tum thomistaꝝ ponētiū oppositū istaꝝ ꝯnū. Et ꝑ ponaꝫ
eoꝝ fundamētū ⁊ ꝯnē ex eo sequētē. 2° ipugnabo vtrūqꝫ.
¶Circa ꝑmū. Ponit. S. Tho. i ꝑma ꝑte.q.85.ar.3.in de
terminatione q̄ōnis:ꝙ rō ꝓꝑ quā intells̄ nr̄ prius itelli-
git magis vlia est:qꝛ itells̄ noster ꝓcedit de potentia ad
actum. Un̄ h̄ sunt v̄ba eius in forma. Cōsiderare opꝫ ꝙ
itellectus noster de potentia ad actū ꝓcedit.omne aūt
qd̄ ꝓcedit de potentia in actū:prius ꝑuenit ad actū in
cōpletū:qui est medius iter potentiā ⁊ actū:q̄ꝫ ad actuꝫ
ꝑfectū. Actus aūt ꝑfectus ad quē ꝑuenit intellectus est
scia ꝑfecta:per quā distincte ⁊ determinate res cogno-
scuntur. Actus aūt incōpletus est scia imꝑfecta:per quā

scuntur res

sciunt res idistincte sub qdā ɔfusione. Qd.n.sic cognoscit: fm qd cognoscit i actu: ₇ quodamō in po^a. Un̄ phs dicit p̄ phy. q̄ sunt nobis p̄mu₃ manifesta ₇ certa ɔfusa magis. posteri^us aūt cognoscimus distinguēdo distincte p̄ncipia ₇ elta. ¶ Manifestū est aūt q̄ cognoscere aligd in quo plura ɔtinent sine h̄ q̄ hēat p̄pa notitia vniuscuiusq₃ eo₂ q̄ ɔtinent in illo: est cogscere aligd sub ɔfusione qdā₃. sic aūt pōt cognosci totū vle ₇c. Et postmodū sub dit. Prius igit occurrit itellectui nr̄o cognoscere aial q̄₃ cognoscere hoiem. ₇ eadē rō est: si cōparem^us qōcūq₃ magis vle ad minus vle. Et q₂ sensus exit de potētia in actū sicut ₇ itells: idem ordo cognitōis appet in sensu. Nam p̄ fm sensu₃ diiudicamus magis cōe q̄₃ min^us cōe: ₇ fz locu₃: ₇ fm tp̄s ₇c. ¶ Ex isto textu nos elicim^us istā ɔnē: q̄ magis vlia p̄us cogscunt a nobis q̄₃ min^us vlia. ¶ Cōtra hāc ꝗ̄ ɔne₃ in se instat. Deinde ɔ̄ fundamēta. p̄ q̄ magis vle p̄us itelligat q̄₃ minus vle: appet esse falsum duplici via. p̄ma ex q̄busdā auc̄tib^us scd̄a ex rōnib^us. Pria auc̄tas est ph̄i i p̄ phy. tex. cō. 5. vbi h₃. sustinēt h̄ idē quodāmō ₇ noia ad rōnem. vbi vult Ar. q̄ diffinitū sit p̄us notū q̄₃ sint sue ptes: notitia ɔfusa: sȝ diffinitu₃ est minus vle q̄₃ sint ptes diffiniētes. ꝗ̄ minus vle est nobis p̄us cognitū. ¶ Alia auc̄tas est Ar. ₇ Cō. in. 3. de aia cōmento. 10. vbi h̄r. q̄ p̄ma forma itella est qditas abstracta a singulari: q̄ est nā specifica: ₇ posteri^us itelligit qditatē abstractā a tali nā quousq₃ deueniat ad qditatē simplicē. Et ista sūt v̄ba Cōmē. Et nece est vt forma expimētet p̄ aliquā v̄tutē: ₇ hoc erit ex hac v̄tute aut per dispōne₃ silem linee recte: cū itellexerit p̄mā formā exntē in hac re singulari: aut fz dispōne₃ silem linee sperali qū fuerit reuersa: querendo itelligē qditatē illi^us deide qditatē illi^us qditatis: quusq₃ pueniat ad simplicē qditatē i illa re. v̄bi grā. q̄ p̄ itellit qditatē carnis deide qrit itelligere qditatē isti^us qditatis: ₇ h̄ erit dum inueniet quiditatē in qditate: ₇ nō cessabit: quousq₃ deueniet ad formam simplicem. ¶ Hoc idem habet in eodē. 3. in cō. 36. vbi cōmendat Cōmē. opinionē Auēpa. ₇ vult q̄ itellectus natus est abstrahere qditatē a singulari ₇ itelligere ipsam: ₇ vlterius abstrahit qditatem a quiditate: ₇ sic successiue itelligendo qditatem post qditatē deuenit vltimate ad qditatem simplicē. ¶ Est ēt auc̄tas Arist. in p̄ poste. cap. 2° p̄mi tractatus. vbi Arist. ponit: q̄ nō est idem prius nā: ₇ ad nos: neq₃ notitius nā ₇ nobis. Et subdit Ar. Dico aūt priora ₇ notiora quo ad nos proxima sensui: simplr aūt priora ₇ notiora q̄ longius sunt. Ex quo tex. vult q̄ illa dicant esse notiora apud nos que proxima sunt sensui: ₇ minus nota que remotiora sunt. Et declarat q̄ sunt longiora a sensu ₇ minus nota nobis. notiora qdem apud nām sunt (inqt ipse) longiora qdē vlia. maxime aūt proxima singularia: ex qua snia vult: q̄ particularia ₇ singularia sunt nobis notiora.

Deinde instat q̄ttuor rōnib^us: qua₂ prima est ista: si itellectus noster prius itelligit magis vlia q̄₃ minus vlia: aut iste ordo est essentialis: aut accn̄talis (vt ēt arguebat cōcurrens ɔtra Sco.) Si dicas q̄ iste ordo itelligendi prius magis vlia sit accn̄talis. ergo intellectus pōt indifferenter prius itelligere magis vle: ₇ min^us vle. Si iste ordo est essentialis. ergo necessarius: q₂ nullus ordo est essentialis: nisi sit necessarius. ergo necio p̄us cognoscet magis vle anteq̄₃ cognoscatur minus vle. Sȝ hoc est falsu₃: q₂ tūc necessario ad cognitionē speciei specialissime op₃ nos cognoscere oia supiora ₇ vlia: ex quo notitia ipso₂ haberet ordinē essentialem ₇ necessariū ad notitia₃ spēi. Sed hoc est falsum. s. q̄ nos cognoscamus oia magis vlia: q₂ superiora genera multa in recta linea predicamentali ₇ multe differentie essentiales ipso₂ generum sunt nobis incognite. ergo iste ordo nō est essentialis nec accn̄talis. ergo nullo mō pōt dici q̄ p̄us itelligatur magis vle q̄₃ minus vle: qd̄ tn̄ nō sequit: ponendo minus vlia prius cognosci ab intellectu nostro. ¶ Scd̄o p̄ncipalr argr. Illud est difficilius ad cognoscēdū cuius abstractio est difficilior. Sed abstractio magis vlis est difficilior: q̄ abstractio min^us vlis. ergo ₇c. ɔn̄a nota. maior pbat: q₂ intellectus nihil intelligit nisi abstrahendo vel abstractione speciei ₇ silitudinis a re: vel abstractione magis vlis a minus vniuersali. ergo vbi difficilior abstractio: ibi difficilior intellectio: sed pbat minor: q₂ abstractio a magis dissimilibus ₇ oppositis dr̄ esse difficilior: q₂ quanto aliqua magis conueniunt: tanto facilius ab illis pōt abstrahi aliqd̄ vnū cōmune: sȝ ita est q̄ abstractio generis est ex magis dissimilibus ₇ oppositis: q̄₃ abstractio speciei: q₂ abstractio generis est a diuersis fz speciem: ₇ abstractio speciei a similibus in specie. ergo illa est difficilior ista ₇c. ¶ Item tertio arguit sic. qualis est ordo scientia₂: talis est ordo cognoscibiliū in scientijs: sȝ talis est ordo scientiarum q̄ metaphysica est vltima ordine doctrine: ₇ scientie speciales p̄cedunt in tali ordine. ergo cognoscibilia in metaphysice posterius cognoscunt ordine doctrine: q̄₃ cognoscibilia in sciētijs spālib^us sȝ cognoscibilia in metaphy. sunt magis vlia. ergo magis vlia posteri^us cognoscunt discursus bonus: maior assumpta p₃: q₂ ordo sciaru₃ est ex ordine cognoscibiliū. minor aūt est Auic. primo metaphy. 3. ₇ Cōmē. cōmen. 3°. 6° meta. Cuius verba hec sunt. manifestu₃ est aūt: q̄ si aliq̄ sb̄a imobilis est q̄ ista sb̄a est p̄ma: ₇ sciētia istius est scia vlis: ₇ ph̄ia p̄ma: ₇ dixit (supple Ar.) in esse: q₂ ordo adiscendi istā sciam est posterius: ₇ ideo discimus eam post ph̄icam: ex qua snia concludit: q̄ physica est prior ordie doctrina q̄₃ metaphy. ¶ Itē 4° arguit sic: illud vle p̄us cognoscit ab itellectu cuius singulare fortius mouet ip₃ sensum: sed singulare minus vlis fortius mouet ipsum sensum. ergo minus vle prius cognoscitur ab intellectu maior p₃. minor pbatur duplr. primo sic. Sensus mouet a singulari. ergo maxime mouet a maxime singulari: sȝ maxime singulare est singulare speciei spālissime. Unde cum singulare sit ens determinatu₃ vltima determinatiōe. ₇ singulare speciei spālissime sit determinatū nō solu₃ determinatione singularitatis: sȝ determinatiōe nāe q₂ h₃ nām determinatissimam nō determinabilē vlteri^us per aliquā drīam essentialem: sequitur q̄ tale singulare est singulare simplr. ergo cum sensus moueatur a singulari: h₃ p̄mo moueri a tali singulari simplr: qd̄ est in vltimata actualitate: ₇ ex pte nāe: ₇ ex parte singularitatis. ¶ Item scd̄o eadem minor pbat: q₂ tale est actualius ₇ singulare magis vlis est potentialius. ¶ Item est perfectius cum superaddat aliquid perfectionis ad singulare magis vniuersalis. modo quod est actualius ₇ perfectius: fortius mouet ipsum sensum (vbi sit in debita distantia ad ipsum) q̄₃ illud quod est potentialius ₇ impfectius. ergo tale singulare spēi spālissime fortius mouet.

His habitis ɔ̄ opinione₃ in se: iam argr̄ ɔ̄ fundamēta. S. Tho. Tenet. n. p̄ q̄ gcquid est in re: ₇ ex nā rei singulare. ex quo fundamēto arguit oppo^m sue ɔnis. p̄supppono tn̄ p̄us q̄ illud qd̄ p̄cedit actū intelligendi est reale. maxime si p̄cedat actum p̄ncipiu₃ itelligēdi: q₂ ens rōnis est illud qd̄ depēdet ab actu collatiuo itellectus aut alteri^us potētie iesse. ¶ Probat ēt triplr idē suppo^m sic. Tū p̄ q₂ tale obm est cā effectus realis: qui est actus p̄mus intelligēdi. Tū scd̄o q₂ talis p̄m^us actus refert ad ip̄m obm relatione reali: ₇ relatio realis est ad terminū realem. Tu₃ vltimo q₂ talis actus p̄mus depēdet ab obto. vt a mensura ₇ ens reale nō pōt dependere ab ente rōnis vt a mensura. Isto stāte argr̄. Intellectus in primo actu itelligēdi itelligit aligd in re. Aut. n. tale est vle: aut singulare: si dicas q̄ est vle. ergo dabitur vle in re. si singulare. ergo p̄mo intelligit singulare. ergo non vle: aut magis vle. ergo ₇c. verbi gratia. reducitur ad formam: vt ipsi videant ad maiorē vel minorem: vel ad ɔsequentiam. Et arguit sic. Quicquid est in re est singulare: sed quicqd prima itellectione intelligit est in re. ergo quicqd prima intellectione itelligitur est singulare.

¶ Argumentū est in p̄mo p̄me. maior est. S. Tho. minor p̄bata est: q2 q̄d p̄ causat actum itelligendi ip̄m est reale. ¶ Sed ad h̄ forte rńdebūt: dicēdo q̄ illud q̄d p̄ma itellectione itelligit̄ est singulare magis v̄lis: ⁊ non singulare minus v̄lis. ¶ Sz ꝯ. duplr̄. Primo q2 ponit. S. Tho. in p̄ma p̄te. q. 86. arti. p̄. q̄ singulare nō itellr̄ nisi reflexe: ⁊ indirecte. ergo nullū singulare magis: aut minus v̄lis p̄ma itellectione intellr̄ sm̄ ip̄m. ¶ 2° ar̄ ad idē: q2 si itellr̄ p̄us singulare magis v̄lis q̄z minus v̄lis: sit singulare magis v̄lis a. ⁊ singulare min⁹ v̄lis b. si a. p̄us itellr̄ q̄z b. Aut est aliq̄ distinctio iter a. ⁊ b. aut nulla. si 2^m vnū3 nō pōt terminare itellm̄ sine altero: ⁊ ita itelligēdo vnū: itelligitur reliquū3. Si est aliqua distictio: aut realis: aut rōnis. (Scd̄m ip̄m) nō realis p3. Neq3 rōnis. p̄bo: distinctio rōnis est illa q̄ causat̄ per actū collatiuū itellc̄s: aut p̄ actū alteri⁹ potētie collatiue: s3 obm̄ mouens itellm̄ ad p̄mā itellectionē p̄cedit oēm actū collatiuū itellc̄s: ⁊ ēt actum cuiuscūq3 alterius potētie collatiue. ergo nulla h̄ pōt eē distinctio rōnis. ¶ 2° ar̄. ꝯ aliud fundamētū. Assumit. n. istā p̄pōnē: q̄ itellc̄s nr̄ p̄cedit de po^a ad actū: ad p̄bādū q̄ magis v̄le p̄ius itellr̄. Contra. ista p̄pō assumpta: aut nihil ꝯcludit p̄ opinione istius: aut ipsa est simplr̄ falsa: q2 cū dicis: q̄ itellc̄s p̄cedit de potentia ad actū aut itelligis: q̄ p̄us itellc̄s aliq̄d itelligat in potentia anteq̄z itelligat in actu. Et si sic ista p̄pō est v̄a s3 nō est ad p̄po^m: q2 cū itellc̄s itelligit sp̄ēm sp̄ālissimā: p̄ius itelligit talem sp̄ēm in potentia: q̄z in actu: ⁊ isto mō p̄cedit de potētia ad actū. Et ex hoc nō concludit̄: q̄ opoiteat itellm̄ p̄us hr̄e ꝯceptū v̄liorem: q̄z minus v̄le3. Si itelligas q̄ itellc̄s p̄cedit de potentia ad actu3 hoc est de notitia imp̄fecta ad p̄fectā. Cōtra. q2 ista nō est v̄lr̄ vera. Nā cū itellc̄s p̄cedit a notitia p̄missa4 ad notitiā ꝯnuin: nō p̄cedit de notitia imp̄fecta ad perfectā: s3 ecōtra. Quia notitia p̄missaru3 est p̄fectior. Silr̄ cū p̄cedit a notitia cāe ad notitia3 effectus nō p̄cedit de notitia imp̄fectiori ad p̄fectiore3: ⁊ p̄ hoc p3 illud eē falsum: q̄ oē q̄d procedit de potentia ad actū: p̄ius p̄cedat de actu imp̄fecto ad actū p̄fectū. Nā certū est q̄ aer illuminat⁹ a sole nō p̄ius recipit aliquē actū incōpletū ante actū cōpletū. Silr̄ itellc̄s p̄us recipit actū: q̄z habitū: ⁊ tn̄ actus est p̄fectior habitu. Voluntas ēt q̄nq3 ex dilectiōe dei diligit p̄ximu3: ⁊ tn̄ dilectio dei est p̄fectior: ⁊ sic q̄si p̄ īfinitas īstātias apparet falsitas istius p̄pōnis. Vn̄ ad hoc q̄ p̄pō sit v̄a opotteret p̄bare ordinē essentialē actus in cōpleti ad cōpletū. q̄d ipse nō p̄bat. Sed hoc declaratū fuit a nobis sup̄ius. q̄uo actus imp̄fect⁹ p̄cedit actū p̄fectum. ¶ Itē 3° argr̄ ꝯ aliud fundamentū. Dicit enim q̄ scīa qua sciunt̄ v̄lia est scīa incōpleta. Cōtra: q2 p̄mo poste. h3 Ar. q̄ demonstratio v̄lis est potior p̄ticulari. ergo notitia v̄lis que acq̄rit̄ per demōstrationē v̄le3 est potior q̄z sit notitia p̄ticularis: sicut p̄fectius est scire (sm̄ ip̄m Ar.) q̄ ois triangulus h3 tres q̄z q̄ ysocheles h3 tres. ¶ Ite3 4° falsum est illud q̄d dicis: q̄ scīa v̄lis est scīa sm̄ q̄d ⁊ in potentia: p̄pterea q2 in ip̄so v̄li intelligunt̄ p̄ticularia sub q̄dā ꝯfusione. Ex quo infero: q̄ notitia v̄lis est notitia ꝯfusa. Cōtra. Illa p̄batio nulla est que p̄cedit sm̄ fallaciā equiuocationis. Sed tua probatio est h°: q̄d declarat̄: q2 aliud est loqui de notitia actuali alicui⁹ obiecti. Aliud de notitia virtuali aliquoru3 que in ip̄so ꝯtinent̄. Licet notitia v̄tualis particulariū in v̄li sit ꝯfusa respectu ip̄so4 in tali v̄li virtute cuius illa intelligunt̄: notitia tn̄ actualis ip̄sius v̄lis: est distincta notitia. vn̄ nō dr̄ esse ꝯfusa penes illa que sunt extrinseca ab aliquo obiecto: ⁊ extrinsece in ip̄so ꝯfundunt̄: sed solu3 penes illa que in ip̄so ꝯfundunt̄ intrinsece. particularia v̄o sunt extrinseca a magis vniuersali: ⁊ in ip̄so extrinsece ꝯfundunt̄. ergo non d3 dici confusa penes illa. maior p3: q2 notitia h3 specificari ab obiecto: ⁊ ab his que sunt intrinseca obiecto: vt etiā p̄ se p3. ¶ Arguit̄ quinto ꝯ aliud fundamentu3 q̄d est: q̄ cum sensus procedit de potentia ad actū: idem est ordo cognitionis apud sensum: qui est apud intellectu3: sic q̄ sensus p̄ius cognoscit obm̄ sub rōne magis cōis: q̄z sub rōne minus cōis. Cōtra hoc argui̅t. Sensus non cog̅scit nisi singulare: g̅ nō cognoscit sub rōne magis cōis. ¶ Q̄ si dicas q̄ sensus nō cognoscit magis cōe in se: s3 bene in singulari. ¶ Cōtra aut. n. cognoscit cōe in singulari sic q̄ singularitas est rō cognoscēdi. Aut sic q̄ nā cōis sit rō cognoscēdi: nō pōt dari p̄mū (sequēdo p̄n^a tua: ⁊ sm̄ veritatē) q2 illud nō est rō cog̅scēdi q̄d nō est rō mouendi. (q2 illud est rō mouēdi in quo agens assimilat sibi passum: s3 agens nō assimilat passum sibi in singularitate. ergo) singularitas nō est rō mouēdi: ⁊ p̄ ꝯn̄s nō est rō cognoscēdi maior p3. q2 obm̄ sub ea rōne cognoscit̄: sub qua mouet potentiā cognoscentē. Si v̄o dat̄ 2^m. v3. q̄ nā cōis in singulari sit rō cognoscēdi: hoc ideo est: q2 singulare sub rōne nāe mouet. Cōtra. Illud nō est rō mouēdi: q̄d est oino idem re ⁊ rōne illi cui repugnat rō mouendi: sed nā cōis est oino eade3 singularitati re ⁊ rōne in eo istanti in quo obm̄ sensibile mouet sensum. ergo nā cōis nō pōt eē rō ⁊ p̄n^m mouendi. Totus p̄cessus est clarus: ⁊ assumptū pro minori p̄bat̄. Nam per te nā nō distinguit̄ realiter a singulari: neq3 ex nā rei. Non distinguit̄ etiā in isto instanti quo mouet sensu3 distinctione rōnis. Ratio est: q2 distinctio rōnis causat̄ per actū collatiuu3 itellc̄s: aut alterius potētie collatiue. s3 in isto instāti nullus actus collatiuus p̄cedit obm̄ sensibile aut sensatione. ergo nulla ibi pōt eē distinctio rōnis. ¶ Et ꝯfirmatur minor de distinctione rōnis: q2 actus realis nō pōt dependere ab ente rōnis. Ista est manifesta: s3 sensatio est actus realis. ergo nō dependet ab ente rōnis: s3 obm̄ sensibile hn̄s in se aliqua3 distinctionē rōnis est ens rōnis: vel saltē aggregatum ex ente reali ⁊ rōnis. ergo sensatio nō potest dependere ab obto aliquo in se icludēte talē distictionē. ¶ Et ꝯfirmat̄ rō principalis. quecūq3 sunt indistincta oino sm̄ rem: si vnum terminat aliquā actione3 realem: ⁊ reliquum: sed natura magis cōis: ⁊ natura minus cōis sunt idem sm̄ re3 oino. ergo impoīe est q̄z natura magis cōis terminet aliquā sensationē realē: nisi eā ēt terminet nā min⁹ cōis. Et hoc: presupposito q̄ obm̄ sensibile sit in debita distātia ad sensu3: q2 vbi nō est debita distantia ex illuminatione nāe cōis q̄ maior est q̄z sit illuminatio nāe minus cōis potest obm̄ sub ratione magis cōis in maiori distantia mouere sensu3: q̄z sub rōne minus cōis. ¶ Confirmat̄ 2° ista ratio: q2 illud obm̄ sensibile p̄mo apprehendit̄ a sensu: q̄d sp̄ēs sensibilis p̄mo rep̄resentat. Sed sp̄ēs sensibilis p̄mo rep̄ntat singulare sp̄ēi sp̄ālissime: posita debita distantia: vt dc̄m̄ est. ergo ⁊c. maior est manifesta. minor p̄bat̄. Sp̄ēs sensibilis primo representat obm̄ sub ea ratione sub qua imprimitur in sensu sed imprimit̄ sp̄ēs ab obto sub rōne nāe specifice. Tum q2 isto est actualior ⁊ p̄fectior. Tu3 q2 sp̄ēs talis sensibilis est nālis silitudo cāta ab obto rep̄ntans ip̄m adequate s3 rationē sibi eēntialr̄ competentem. ergo magis rep̄ntat ip̄m sub ratione que sibi eēntialius ⁊ perfectius competit: q̄z sub illa ratione que sibi remote ⁊ minus p̄ncipalr̄ competit. Ex q̄bus omnibus apparet falsitas istius opinionis.

Quantum ad vltimū arti. Restat rńdere ad argumenta adducta ante oppositum. ¶ Ad p̄mum rńdet̄ ꝯcedendo: q̄ in scīa nāli nos p̄cedimus a notioribus nobis ad ea que sunt minus nota nobis. Et pro intelligentia huius p̄mitti̅t: q̄ duplex est modus p̄cedendi in scīa nāli. Unus est a cōpositis ad p̄ncipia ⁊ cās. Alius est a principijs ⁊ causis ad ipsa composita seu principiata. In primo p̄cessu p̄cedimus in notitia ꝯfusa. in 2° p̄cessu procedimus in notitia distincta. Scd̄s p̄cessus ꝯtinet duo membra. Primū membrū est p̄cedere a causis v̄libus: ad cās p̄ticulares. Aliud membrū est p̄cedere a causis p̄ticularibus ad ipsa composita ⁊ totus iste p̄cessus est in ordine distincte cognoscendi. Ex hoc habet̄ q̄ qn̄ Arist. dicit: q̄ ex v̄libus ad singularia oportet

ria op3 pcedere:h h3 vitatē in pcessu distincte cogſcēdi ⁊ hoc ꝯsonat itentioni Ar.q itendit tradere:notitiā sciētificā ⁊ distinctā rerū nāliū:q notitia sciētifica d3 esse p cās:⁊ cū cāe vliores sint notiores cāis singularibꝰ ipoꝝ cōpositoꝝ nāliū:in notitia distincta icipiēdū est a cāis vlissimis:⁊ pp hoc dixit:ꝙ ex vlibus ad singularia.i.in spēs op3 pcedere. ❡S3 ꝯ̄ ar.q2 Ar.pbat:ꝙ magis vle ē notius pticulari p exēplū de toto itegrali:⁊ de toto qdi tatiuo:⁊ p exēplū de puero:s3 certū est ꝙ oīa ista exᵃ pcedūt de notitia ꝯfusa ⁊ indistincta.g ex istis exēplis pbaſ ꝙ magis vle est notius notitia ꝯfusa. ❡Ad h rñdeſ ꝙ totū vle icludit duo:icludit rōne totiꝰ ⁊ rōne vlitatis. Cōsilr dōm est de toto itegrali:⁊ de toto eētiali:penes rōnē totiꝰ:vnūqdq3 istoꝝ dr eē simplr ⁊ abˢᵉ notiꝰ:s3 penes rōnē vlitatis essentialitatis:aut itegralitatis:q sunt rōnes cōcomitātes ipsa in totalitatē seu rōnē totiꝰ:dicimus toᵐ cogſci:vel ꝯfuse:vel distincte. Rōne vlitatis dr cogſci distincte.rōne itegralitatis:aut eētialitatis:dicimus ipm cognosci ꝯfuse:⁊ sicut iste rōnes ꝯcomitātes aduenīūt toti a posteriori ⁊ p accñs:ita dicimus ꝙ ipsi toti accidit ꝙ sit notius tali vel tali notitia.puta ꝯfusa vel distincta. Pbando aūt Ar.ꝙ cā vlis est notior cā pticulari:accipit ꝙ vle est qddā totū ⁊ cā pticularis est ps:⁊ totū inqtū totū abˢᵉ ⁊ simplr est notiꝰ sua pte.g ex h ꝯcludit,ꝙ cāe vliores dñr esse nobis notiores cāis pticularibꝰ:⁊ ad h pbandū:ꝙ totū est absente notiꝰ sua pte iducit exēpla de toto itegrali:⁊ de toto eētiali:qm̄ qdl3 istoꝝ ex rōne totalitatis est notiꝰ suis ptibus:siue apud sensū:siue apud itellm:s3 dissilitudo est:qm̄ ista tota ex rōnibꝰ ꝯcomitātibꝰ totalitatē:sunt notiora notitia ꝯfusa:totū aūt vle ex rōne ꝯcomitāte:est notiꝰ notitia distincta.vn̄ in exēplis apud auctores spē ꝯsiderare sile ⁊ dissile:vt h3 Dam.ꝑ liᵒ suaꝝ sen.ingd.n.Qd in oībꝰ est sile idē vtriq3 erit.Et Ar.ꝑ poꝝ.Exᵃ ponimus nō vt ita sit:s3 vt sentiant q addiscunt. ❡Alr rñdet ad hoc Landulphus neapolitanꝰ imitator Scoti.Dicit.n.ꝙ duplex est ꝯfusū(quēadmodū dcm̄ fuit in corpore qōnis)vnū vle.alterū eētiale.Essentie est distinguibile in ptes eētiales. vle in ptes subiectiuas.⁊ penes vtrāq3 distinguibilitatē pōt accipi aliq notitia:seu aliqs ꝯceptus ꝯfusus:q2 ꝯceptus ꝯfusus est ille q nō resoluiſ in ptes rei ꝯceptibilis:sicut ꝯceptus diffinitiuꝰ est ille q resoluiſ in ptes diffinitas.Si capiamus ꝯfusum eētiale:qn̄to aliqd est minus vle:tāto magis ꝯfuse cognosciſ penes distinguibilitatē in ptes eētiales.Si capiaſ ꝯfusū vle:qn̄to aliqd est magis vle:tāto magis ꝯfuse cognosciſ:⁊ hoc penes distinguibilitatem in ptes subiuas:q2 nunq3 tale ꝯfusum vle distinguibile cognosciſ:nisi qn̄ resoluiſ in ptes sbiuas. Dicit g ꝙ Ar.dicit:ꝙ vtrūq3 ꝯfusū cogſciſ a nobis notitia ꝯfusa.Vn̄ qn̄ dicit:ꝙ ex vlibꝰ ad singularia ⁊c̄.accipit magis vle:vt est qddā totū distiguibile in ptes subiectiuas:⁊ vt sic est notiꝰ minꝰ vlibꝰ.S3 qn̄ Scotiste accipiunt ꝙ magis vlia sunt notiora notitia distincta:cōparant magis vlia:⁊ ipsa cōsiderant vt sunt ptes eētiales minus vlium:⁊ nō est icōueniens:ꝙ idē dicaſ esse prius ⁊ posterius cognitum respectu eiusdē in diuerso genere notitie. ❡Si queriſ qd istoꝝ.s.ꝯfusum essentiale vt tale ꝯfusum est:⁊ ꝯfusum vle vt tale ꝯfusum:est prius ⁊ magis notum in gn̄e notitie ꝯfuse? ❡Rn̄deſ ꝙ ꝯfusum eētiale:ppter inclusionē eētialē ⁊ actualē partiū ipsaꝝ(q2 vle)solūmō potentialr icludit partes. ❡Et si dicas.Si magis vle minus cōfuse cognosciſ q3 minus vle.g vr ꝙ cognoscaſ distincte accipiendo ipm vt qddam ꝯfusū. ❡Ad hoc rñdeſ negādo ꝯñtiam.qm̄ daſ latitudo ⁊ gradus in genere cognitionis ꝯfuse. Non enim latitudo cognitionis ꝯfuse cōsistit in indiuisibili. ❡Et vlterius est aduertendū:ꝙ nō est inconueniens penes aliam ⁊ aliam distinguibilitatem ipsius ꝯfusi:respectu vnius ⁊ eiusdem esse magis ⁊ minus notum. Non solum in diuerso genere notitie:sed etiam in eodē:nō tn̄ sm eandē distinguibilitatē:s3 penes aliā:⁊ aliā:vt dcm̄ est.Alia est.n.distinguibilitas in ptes eētiales.alia in ptes subiectiuas.Et iste distinguibilitates sunt alteriꝰ rōnis.Si cōpareſ magis vle ad minꝰ vle penes distinguibilitatē in ptes essentiales:minus ꝯfuse cognosciſ q3 minus vle.Si penes distinguibilitatē in ptes sbiuas:magis ꝯfuse cognosciſ penes talē distinguibilitatē magis vle q3 minꝰ vle. ❡Per h rñdeſ ad exᵐ de puero:dicendo ꝙ illa auc̄tas facit p ꝯnem nr̄a. Auc̄tas.n.sonat:ꝙ puer prius cognoscit singulare.sub rōne spēi:q3 singulare vt singulare est:ita ꝙ ibi nō est cōpatio magis vlis ad minꝰ vle:s3 est cōpatio spēi ad singulare ⁊ idiuiᵐ ⁊ ꝯcediſ ꝙ spēs pintelligiſ ab itellu nr̄o ipsi singulari signato(qcqd sit d singulari vago)⁊ rō q2 itellus eo mō itelligit q moueſ ab obto.s3 singulare inqtū singulare nō mouet:q2 singularitas nō est rō mouēdi.mouet aūt sub rōne spēi:⁊ nāe specifice.ergo itellus prius itelligit spēz q3 ipm singulare:⁊ h est qd ingt pbs:ꝙ puer prius cognoscit hoiez sub rōne hois.distinguēdo ip3 a nō hoie:q3 cognoscēdo hūc hoiez:distinguēdo ipm ab eo qd nō est h hō. Alia rō est.q2 vle intelligiſ directe sm nos:seu nā specifica.singulare signatū reflexe:⁊ pp hoc dixit Ar.illud qd dcm̄ est. ❡Ad 2ᵐ pncipale qn̄ dr. Illud dr esse prius cognitū ⁊c̄.Cōcedo maiorē:s3 nego minorē3:q2 dato ꝙ obm sensibile sit approximatū sensui in debita distātia:prius obm sensibile mouet:vt dcm̄ est sub rōne nāe specifice:q3 sub rōne gn̄is:aut alteriꝰ magis vlis.Et cetera q dicenda sunt ad hoc argumētū habenſ in corpe qōnis. ❡Ad vltimū qd est potissimum fundamētū.S. Tho.dōm est:ꝙ ipᵉ fuit valde deceptꝰ:ponēdo.magis vle prius cogſci ex h.fundamēto.ꝙ notitia ꝯfusa dicaſ eē mediū iter purā ignorātiā ⁊ notitiā distictā. ❡Pro quo notādū ꝙ cognosci distincte(vt hīnū est prius)pōt eē duobus modis.Vnoᵒ qn̄ aliqd itellr sicut expͥmiſ p nomē. Alioᵒ qn̄ itellr in suo vli:sicut qn̄ itellr hō in vli:vn̄ l3 itellectio aialis in se dicaſ eē distincta in cōpatiōe ad itellectionē q p se terminaſ ad hoiez:tn̄ itellectio aialis vt est ipsoꝝ ꝯtentoꝝ in aiali est ꝯfusa:⁊ nō est incōueniens ꝙ aliqd obm per se terminās itellectionē adequans ipsam itelligaſ distincte:l3 ꝯtenta in ipso itelligant ꝯfuse:sicut cognitio cāe dr eē distincta:sed cognitio eadē vt est effectus ṽtualr ꝯtenti in ipsa cā est ꝯfusa. Et sic possumꝰ distinguere de duplici cognitiōe respcū cāe.Vna est actualis:⁊ est illa q p se terminaſ ad cā3. Alia est ṽtualis:⁊ est illa eadē que p se terminaſ ad cām:vt est ṽtualr effectus ꝯtenti in cā. Ita ꝙ illa q est actualis cāe:est ṽtualis effectus.Ex hoc accipiſ ista ppō.oē qd cognosciſ ꝯfuse pōt eē ex altera duaꝝ cāꝝ:aut q2 cognosciſ sicut expͥmiſ p nomē:aut q2 cognosciſ ṽtualr in suo vli vel supiori:⁊ ex h ꝯcedo ꝙ cognitio ꝯfusa est media iter purā ignorātia3 ⁊ cognitionē distincta3:⁊ ꝙ itellus in pcessu cognitionis nālis prius deuenit ad cognitionē ꝯfusam q3 ad cognitionem distinctā.Et cū tu arguis prius obm nāle cognosciſ cognitione ꝯfusa q3 distincta.ergo prius cognosciſ cognitione vli.Tu cōmittis fallacia3 ꝯñtis:arguēdo a ppone hīte duas cās ṽitatis:ad alterā illarū.Argumētū est sile acsi qs argueret a disiunctiua ṽa:ad alterā ptē. Vn̄ ista ꝯñā est bona:hō cognosciſ ꝯfuse.ergo cognosciſ:vel sicut expͥmiſ p nomē:vel cognosciſ in suo vli.S3 arguēdo hō cognosciſ ꝯfuse.ergo cognosciſ in suo vli:tu arguis implicite a disiunctiua ad alterā pte3.⁊ est acsi tu argueres.hō cognosciſ vel sicut expͥmitur per nomē:vel in suo vli.ergo hō cognosciſ in suo vli.ꝯñā nulla est.Dico ergo ꝙ mediū eētialr ordinatū ad cognitionē distincta3(quēadmodū habitū est in corpore qōnis)est:qn̄ ob3 itelligitur ab itellectu nr̄o:sicut expͥmiſ per nomen:⁊ ꝯcipiſ in ꝯceptu spēi spālissime:⁊ in ꝯceptu diffiniti.Et sic patet quid est dicendum quantum ad istam questione3.

❡Sciarum xᵒ certissime sunt q maxie priorū sunt.Tex.plogi. Qō.xi.

Trum iferius dicaf ee pfecti⁹ q̄3 superius z magis cōe vl̄e ꝫ. Et arguit ꝯcurrens ꝙ supius sit pfecti⁹ q̄3 iferius. Prius tñ notat ipse: ꝙ nō cōparaf iferius ad supius: vt iferi⁹ icludit supius: ſ3 vt iferi⁹ accipif i se vt distinctū a supiori. Exēpli grā. Accipiaf gdus itellīu⁹ vt distinguif ꝯ gdū sensitiuū. Et qrif. Utrū talis gdus itellīu⁹ sit pfectior gdu sensitiuo. Et arguit ꝙ gradus sensitiu⁹ sit pfectior gradu itellectiuo. Illud qd̄ est cōicabili⁹ est pfecti⁹ eo qd̄ est min⁹ cōicabile: ſ3 ita est ꝙ gradus sensitiu⁹ z aialis est cōicabilior gradu itellectiuo. g̃ est pfectior. maior pbaf. Bonū iō bonū: q̄ cōicabile. g̃ q̄to magis bonū: tanto magis cōicabile. minor aūt manifesta est de se. ℭ 2° pncipalr arguit. q̄to aliqd est magis depēdēs: tāto est magis impfectū: ſ3 ita est ꝙ gradus itellectiu⁹ z vlr qd̄libȝ iferi⁹ dr ee magis depēdēs. g̃ zc̄. maior est manifesta: q̄ dependētia arguit impfectionē. minor ēt appet: z pbaf sic: qñ aliq̄ duo sic se hñt ꝙ (si vnū sepaf a reliq̄) vnū illoꝝ remanet in esse ſm rē: aliud remanet in esse ſm imaginationē: qd̄ remanet i esse ſm reȝ est min⁹ depēdēs: q̄3 sit illud qd̄ remanet in esse ſm imaginationē. Sȝ ita ē ꝙ supi⁹. s. aial si sepaf ab itellectiuo: remanet i eē ſ3 rē. z itellectiuū sepatū a sensitiuo remanet in esse ſ3 imaginationē. g̃ sequif ppositū. ꝙ sensitiuū est min⁹ depēdens. ℭ Tertio argr̄. Illud qd̄ pdicaf in quid est pfectius eo qd̄ predicaf in quale: sed gradus sensitiuus pdicaf in qd. Intellectiuus pdicatur in quale. ergo gradus sensitiuus est perfectior.

Ad oppositū argr̄. In q̄cūq3 gñe est ordo eēntialis in istis inferioꝛib⁹: illa que sunt posteriora via gñationis in eodē gñe: sunt priora ſm sbam z pfectionē: ſ3 gradus itellectiu⁹ hȝ ordinē essentialem ad gradū sensitiuū: z est posterior via gñatiōis. ergo prior ſm sbaȝ z pfectionē. maior est Arist. 9. meta. expsse: z appet iducēdo in oīb⁹ formis sbalibus z accn̄talibus. Aia. n. itellectiua: q̄ posterior q̄3 aia sensitiua ē pfectior: z sensitiua q̄ posterior vegetatiua ē pfectior ea zc̄. ℭ Itē Ar. 7. politicoꝝ. vult: ꝙ pfectiōis sit in sensitiua in hoīe attingere itellectiuā. Ex h̄ ꝯcludit ꝙ q̄ sensitiua impfectior itellectiua attingit ipaȝ itellectiuā pfectiorē: iō ipsa est pfectior. ℭ Ex qb⁹ rñdef ad argumēta. ℭ Notādū tñ pmus: ꝙ ista positio: ꝙ iferi⁹ dicaf eē nobili⁹ positiue suo supiore: est Sco. i. 4. sen. di. 45. q. 1. in corpe q̄ōnis. z fundamētū suū est: q̄ qd̄libȝ iferi⁹ z min⁹ vl̄e icludit magis vl̄e vel actualr vel v̄tualr: z eminēter. Itaq3 distinguendo formā itellectiuā a forma sensitiua. adhuc forma itellectiua ꝯtinet virtualiter z eminenter formā sensitiuā: z hoc est qd̄ dicit Ar. scd̄o de anima ꝙ sensitiuum continetur in intellectiuo sicut trigonum in tetragono.

In. q. ista pmo soluemus argumenta in pncipio. Ex quibus patebit determinatio questionis secundo soluentur quedam obiectiones.

Quantū ad pm̄. Rñdef ad pm̄ argm̄ z reduco p ipsȝ ꝯ arguētē. Qd̄ est cōicabili⁹ est pfecti⁹: ſ3 ita ē ꝙ sba gñlica ē cōicabilior q̄3 sit eēn̄ dina. g̃ sba ē nobilior z pfectior: minor pbaf: q̄ sba gñlica cōicaf plibus dr̄ntib⁹ spē z nūero: ſ3 eēntia dina tm̄ cōicaf plib⁹ dr̄ntibus nūero suppositalr. g̃ rō tua nulla ē. ℭ Ad formā g̃ argumēti rñdet: ꝙ oē qd̄ ē magis cōicabile sine sui diuōe: z i maiori vnitate ē pfecti⁹: ſ3 nō ē sic magis vl̄e respectu min⁹ vl̄is: imo eꝫ. g̃ ppō assūpta est falsa. Uñ duo ꝯcurrūt i vl̄i. s. rō cōicabilitatis: z rō diuisibilitatis. Pria rō dic̄ pfectiōeȝ z ad hūc sensū dixit Diony. ꝯ sūmo bono. Bonū q̄to magis bonū: tāto magis sui ipsi⁹ diffusiuū: z cōicatiuū. Et pp h̄ dicim⁹ eēntiā dinā esse pfectissimā: q̄ ē maxie cōicabilis sine sui diuōe: z in vnitate singularitatis. Alia rō ꝯcurrēs i vl̄i est diuisibilitas q̄ arguit ipfectiōeȝ q̄ oē diuisibile expectat aliquā pfectionē a diuidētibus: z est pōle ad illa. Sic gen⁹ hȝ suā pfectioneȝ a dr̄ntijs diuidentib⁹: z est i pō ad ipas. Ex q̄ seqf ꝙ (cū q̄to aliqd est vl̄ius: tāto sit diuisibili⁹) tale dr̄ esse impfecti⁹ zc̄. ℭ Ad 2m̄ argumētū rñdef. Reducendo pmus illud ꝯ aduersariū z assumo maiorē in q̄ dicebaf. Quāto aliqd magis depēdet ab alio tāto est impfecti⁹ itūc addo: ſ3 ita est: ꝙ cōpositū sbale magis depēdet q̄3 ptes essentiales itrinsece: q̄ sunt mā z forma. g̃ cōpositū est magis impfectū: q̄3 ptes itrinsece. ꝯñs falsuȝ. ergo aliq̄ pmissaꝝ: nō minor. ergo maior. Qꝫ aūt cōpositū magis depēdeat. pbaf: q̄ depēdet a suis cāis itrinsecis: z cāe itrinsece nō depēdēt ab ipso. g̃ seqf ppom̄. ℭ Itē scd̄a istātia ꝯ eādē maiorē. plꝰ depēdet sba cōposita q̄3 accn̄s aūt sba cōposita dependet ab efficiēte a mā z forma: accn̄s aūt tm̄ ab efficiēte depēdet. g̃ sba cōposita erit ipfectior. ℭ Qꝫ si tu dicas: ꝙ accn̄s depēdet a sbto. ℭ Cōtra. depēdētia est eēntialior ipsi⁹ sbe cōposite ad pn̄ intrin̄ q̄3 sit accn̄tis ad subm̄. Probaf h̄: q̄ p nullā potētiā pōt sba cōposita nō depēdere a cāis itrinsecis: ſ3 bñ accn̄s pōt p aliq̄3 potētiā nō depēdere a sbto: q̄ p diuinā pom̄. g̃ depēdētia ad cās itrinsecas est eēntialior sbe cōposite. ℭ Rñdef g̃ ad formā argu. q̄to aliqd plꝰ depēdet zc̄. dico ꝙ ista ē vā ceteris parib⁹ q̄3tū ad actualitatē z pōlitatē depēdētis: ita ꝙ sicut aliqd est dependēn⁹ alio: ita ista sint eq̄lia in actualitate: z pōlitate: vel ꝙ maioreȝ dependētia isequaf maior pōlitas: sed vbi illd̄ qd̄ magis depēdet sit magis in actu: seu actuali⁹ z illd̄ qd̄ min⁹ depēdet sit minus in actu: ppō nō est vā. Nō ita est in pposito: ꝙ lȝ iferi⁹ plꝰ depēdeat q̄3 supi⁹: tñ iferius est magis in actu q̄3 supius. ℭ Ex h̄ ꝯfirmaf ꝯ nrā: qd̄cūq3 est simplr pōli⁹ z magis in potētia. dr̄ eē ipfectius: ſ3 supi⁹ z vl̄ius vt distinctū ꝯ min⁹ vl̄e est pōli⁹ respectu min⁹ vl̄is: q̄ in pō ad ipm: sicut aia sensitiua ad itellm. ergo supi⁹ ē impfecti⁹. ℭ Ad vltm̄ rñdef: cū tu dicis: qd̄ pdicaf in qd: est pfecti⁹ eo qd̄ pdicaf in q̄le. Dico ꝙ pdicari in qd pōt accipi duob⁹ modis vl q̄3tū ad rē pdicatā: vel q̄3tū ad modū pdicādi. Illd̄ pdicaf in qd q̄3tū ad rē pdicatā qd̄ idicat qditatē z eēntiā rei. Illud pdicatur q̄3tū ad modū pdicādi qd̄ pdicaf p modū potentialis ꝯtrahibilis. Dr̄ia pdicaf in qd q̄3tū ad reȝ pdicatā. q̄ idicat qditatem z eēntiaȝ spēi de q̄ pdicaf: nō tñ pdicaf in qd q̄3tū ad modū: ſ3 in q̄le. ℭ Pro quo notādū: ꝙ sicut est in cōposito reali: ita in cōposito rōnis. in composito reali qd̄ est p se vnū est assigre aliqd vt potētiā z aliqd vt actū: q̄ ista duo ꝯcurrūt ad oē cōpositū. Et si potētia est p se vna: z actus p se vnus: faciūt vnuȝ cōpositū p se vnū. si per accn̄s: p accn̄s. In cōposito rōnis ista ēt ꝯcurrūt. vȝ. act⁹ z po⁹: z ita cū gen⁹ z dr̄ia ꝯstituūt vnū cōpositū per se: dr̄ia nō pōt hr̄e rōnē po⁹: q̄ nō ē idetmīata neq3 potētialis respcū gñis. ergo nō poterit pdicari p modū po⁹: sed pdicabif p modū act⁹. Act⁹ āt forma z q̄litas (loquēdo de q̄litate eēntiali z trāscēdēti) sūt idē apud Ar. ergo cū dr̄ia sumaf a q̄litate z a forma trāscēdēti: pdicabif p modū q̄lis. ℭ Aduertēdū tñ ꝙ act⁹ qdā ē aduenies po⁹ ꝯstituēs vnū p se cū potētia: qdā act⁹ aduenies po⁹ ꝯstituēs vnū p accn̄s z ſm qd cū potētia: sicut accn̄s aduenienssbe. Dr̄ia eēntialis nō sumif ab actu ꝯstituente vnū ſm qd: ſ3 ab actu ꝯstituēte vnū p se: z eēntialr. z h̄ ē qd̄ dr̄ ꝙ dr̄ia pdicaf in q̄le eēntiale: q̄ sumif ab actu z a q̄litate eēntiali. Qñ g̃ dr̄ illd̄ qd̄ pdicaf in qd est pfectius eo qd̄ nō pdicaf in qd. si tu itelligis de pdicari in qd rōne rei de q̄ pdicaf: ꝯcedo tibi istā. Si itelligis z rōne rei: z rōne modi pdicādi. nego tibi istā: q̄ qd̄ pdicaf i qd q̄3tū ad rem: z q̄3tū ad modū: pdicaf p modū po⁹: z per moduȝ ꝯtrahibilis: qd̄ pdicaf in qd q̄3tū ad rem pdicatā pdicatur p modū actus z qd̄ pdicaf istomō est pfectius zc̄.

Ex his q̄ dcā sūt appet rñsio ad q̄sdā obōnes qb⁹ pbaf: ꝙ ds̄ nō sit ens pfectissime. Tū q̄ daretur aliqd vnū qd̄ eēt cōicabili⁹ deo. Tū q̄ ds̄ magis depēderet q̄3 illd̄ supi⁹ z cōe. sub q̄ ds̄ ꝯtinef. ℭ Rñdeo negādo q̄3libȝ ꝯñtiā. Nā esto ꝙ def aliqd cōius deo: qd̄ sit cōicabili⁹: illd̄ tñ ē ipfecti⁹: ppea q̄ cōicaf i sui diuōe: z i minori vnitate: q̄3 ds̄ cōicef: ig̃ seqf ꝙ tale ē ipfecti⁹: vt

dictum est

dictū est supius. Siīr 2ᵐ ꝯñtiā .s. ꝙ deus magis dependeret: nego: qꝛ depēdētia sp̄ est ad aliqd ꝑus ſm rē ⁊ ī eē: cū aūt in re ⁊ in esse nihil dicaꝛ esse ꝑus deo: ergo repugnat deo simpl̄r depēdere. Uñ si est aliq̃ ꝑoritas entis ad ipm deū: ista ꝑoritas est tm̄ p actū itellc̄s abstrahētis ⁊ ꝑdicātis: ⁊ ergo ad tale ꝑus nulla pōt esse depēdētia dei. ¶ Sz argueba[t] postmodū .s. n. eēt verū ꝙ cōius ⁊ vliu̇s dicaꝛ eē ꝑfectius ꝑmissiue: sequereꝛ ꝙ dareꝛ aliqd ꝑfecti⁹ deo. ¶ Rñdetur negādo ꝯñtiā. Dicimus .n. supius eē ꝑfecti⁹ ꝑmissiue vbi tale cōpaꝛ ad iferi⁹ qd nō ꝯtinet in se v̇tualiter ⁊ eminēter oēm ꝑfectionē supioris cū aūt deus ꝯtineat essentialr̄ vel eminēter vnūqdqꝫ ens: nō pōt dici ꝙ deꝛ aliqd ꝑfecti⁹ ꝑmissiue. Uñ ifinito nulla pōt fieri additio: qꝛ tale ifinitū ꝯtinet oē ens: vel eēntialr̄ vel eminēter. Et eē si dreꝛ: ꝙ deo dareꝛ aliqd ꝑfectius extēsiue: sꝫ nō itēsiue: nō eēt icōueniēs. ꝑfectius extēsiue est illd cui⁹ esse repeꝛ in plibus vel realr̄: vel formaliter. nō ens sic repiꝛ in plibus q̃ꝫ deus: ergo vt sic videreꝛ esse ꝑfectius extensiue: sꝫ tale ꝑfecti⁹ extēsiue nō includit de se aliquaꝫ actualitatē itensiue. Deus aūt oēm actualitatēꝫ icludit q̃ꝫtū pole est oēm talem actualitatem includi in aliquo vno: ergo deus est ens ꝑfectissimuꝫ intensiue quare ⁊c.

¶ De veritate quidem theoria sic quidē difficilis. et infra.

¶ Quare si sic videtur habere vt ꝓuerbialiter dicimus in foribus quis derelinquit. Tex. cō. j. Questio. i.

Vtrum ꝑma ꝑn̄ cōplexa sint ꝑ se nō aut depēdeāt a sensu. ¶ Et arguiꝛ multipl̄r ꝙ sic. ꝑ ꝑsupponēdo ꝙ q̄cūqꝫ sb̄a nō est ens in tp̄e opō ipsi⁹ nō mēsuraꝛ tp̄e ⁊ si tp̄e mēsuraꝛ: neccio dependet ab aliq̃ exñte in tp̄e. Isto stāte argr̄. Ꝑropōnes ⁊ sylli sunt opōnes (aīe) q̃ hñt in tp̄e. ergo depēdent ab aliquo qd tp̄e mēsuraꝛ. Sz ita est ꝙ itellc̄s ⁊ aīa itellectiua nō mēsuranꝛ tp̄e. Sz ꝑcise aīa sensitiua aut opō eius. ergo ꝓpōnes ⁊ sylli eēntialr̄ dependent ab aīa sensitiua ⁊ a cognitiōe ipsi⁹ minor ꝓbaꝛ dupl̄r. ꝑ qꝛ seq̄reꝛ ꝙ aīa sepata opareꝛ in tp̄e. ꝯñs est falsum. 2° eadē minor ꝓbaꝛ sic. Qd est ens in tp̄e subiacet motui: sꝫ aīa itellectiua non pōt subiacere motui cū sit idiuisibilis: ⁊ idiuisibile non pōt moueri: ex .6. ph̄i. ergo relinquiꝛ ꝙ aīa intellectiua non subiacet motui neqꝫ tp̄i. ¶ Q[uod] si dicas idiuisibile eē p se mobile. ¶ Contra: qꝛ ſm aduersarios indiuisibile si mouereꝛ: hꝫ successionē ⁊ diuisionē motus nō ex pte sui: sꝫ ex pte magnitudis sup q̃ꝫ fit mot⁹. ergo a sili si ꝓpōnes ⁊ sylli fiāt in tp̄e diuisibil: h̓ erit v̇tute sensus ⁊ alicui⁹ qd subiacet motui ⁊ tp̄i. ¶ 2° ꝑncipalr̄ argr̄. qñ ꝯcurrūt ad aliq̃ꝫ vnā actionem agēs vle ⁊ pticulare: non pōt agēs vle in actionē: nisi ꝯcurrēte pticulari: sꝫ ita est ꝙ itellc̄s est agēs vle respectu ꝓpōnū: siue sit itellc̄s polis siue agēs. ergo non poterit talis itellc̄s formare ꝓpōnes nisi ꝯcurrēte aliquo agēte pticulari: sꝫ tale agēs pticulare est ipm fanᵐᵃ. ergo actio ⁊ formatio ꝓpōnum ⁊ sylloꝝ neccio dependebit a fanᵉᵉ. ¶ 3° ꝑncipalr̄ argr̄. ꝑsupponēdo. ꝙ lꝫ in ꝑ actu cōpositiuo itellc̄s itelligat ipꝫ ꝓpōnē formatā ab ipso itellc̄u: nō tm̄ itelligit ipam cōpōnē in se: aut cōposiōnē ꝓpōnis in se in ꝑ actu recto: sed solūmō in 2° actu ⁊ in actu reflexo. Isto stāte argr̄ sic. Intellc̄s in ꝑ actu qñ itelligit istā ꝓpōnem. exēpli grā. hō est aīal. q̃ro ad qd terminaꝛ ista itellectio. Nō est dōm ꝙ termineꝛ ista itellec⁹ ad cōpōnē seu ad cōposiōnē ꝓpōnis in se. ex ꝑmisso. ergo terminabiꝛ ad terminos simplices ipsi⁹ ꝓpōnis: ita ꝙ in ꝑ actu cū itelligo hoīeꝫ eē aīal: itelligo hoīem: itelligo aīal ⁊ vnionē istoꝝ. Sz no⁹ terminoꝝ simpliciū dependet a sensu: ⁊ a cognitione sensitiua p aduersarios. ergo nō poterit itellectus itelligere aliq̃ꝫ ꝓpōnē: nisi p depēdētiā ad sensuꝫ. ¶ 4°. ꝑn⁹ ⁊ vltio argr̄. Si eēt verū ꝙ itellc̄s ī cogn̄scēdo ꝑn⁹ cōplexa nō depēderet a sensu seq̄reꝛ ꝙ leso organo fanᵉ itellc̄s posset itellīre ipa ꝑn⁹ ⁊ formare ꝓpōnes ꝑmas ⁊ imediatas. ꝯñia ꝓbaꝛ: qꝛ p te hītis termīs in itellc̄u: itellc̄s pōt cōponere ipsos terminos adinuicē: ⁊ formare ipa ꝑncipia sine q̄cūqꝫ dependētia a sensu. Sz in casu posito termini pñt hīri in itellectu p species intelligibiles. ergo itellc̄s in isto casu poterit componere ⁊ formare propositiones: ⁊ ex ꝯsequenti itelligere veritatem istarum propositionum.

Ad oppositu ē ph̄s ꝑ poste. Ꝑncipia cogn̄scimus iq̃ꝫtū termios cogn̄scim⁹. ergo no⁹ cōplexa ꝑn̄oꝝ eēntialr̄ nō depēdet nisi a termis: ⁊ a no⁹ termioꝝ itellectiua. ¶ Itē argr̄ .6. eth̄i. distinguit Ar. itellc̄m q est h̄itus ꝑncipioꝝ a sc̄ia: qꝛ itellc̄s est h̄itus euidēs ex se .i. hꝫ euidētiā nō mēdicatā aliūde q̃ꝫ ex se. Sc̄ia āt est ex alijs. h̓ est hꝫ euidētiā acceptā a ꝑncipijs cognitis in itellectu.

In ista. q. sunt .4. arti. In ꝑ dicā. q̃liter cognitio itellectiua depēdet a sensitiua cognitione. In 2° ponā ꝯnē p q̄ōne. In 3° mouebo dubia ꝯ sc̄dm artᵐ ⁊ soluā. 4° ⁊ vlt⁹ rñdebo ad argumenta in pede. q.

Circa ꝑmā ptē notādū ꝙ dupl̄r ē itellc̄n⁹ icōplexa q̃dā h̄re p ꝑmā opōnē de ob̄to. q̃dā hꝫ p abstractionēꝫ ab ob̄to ꝑmouēte itellec⁹. ꝑ⁹ sumpta appellaꝛ pria itellec⁹. 2ᵒᵒ appellaꝛ sc̄da. ¶ Loquēdo de ꝑ⁹ itellectiōe: poniꝛ ista ꝯ. ꝙ oīs talis itellectio eēn̄ʳ dependet a fanᵉᵉ ⁊ ab actu fantasiādi. Ista ꝯ pꝫ de mēte ph̄i .3. de aīa. speculamur īnq̄t ipe qd qd est in fantasmatib⁹. Et iterū ibi. Neče est itellc̄n̄teꝫ fantasma speculari. Et alibi ēt in eodē 3°. t. c. 30. Neq̃qꝫ sine fantasmate itelligit aīa. Ꝑrobaꝛ ēt rōne. Illa opō eēntialr̄ depēdet ab aliq̃: sine quo nō pōt eēntialr̄ cāri. Sz ꝑma opō nō pōt eē ī itellc̄u mꝫ cāri sine fantasmate. ergo eēntialr̄ depēdet ab ipo fantasmate. ¶ Sz si loq̄mur de sc̄da itellectiōe: dico talē ꝯclōnē ꝙ lꝫ illa 2ᵃ itellec⁹. hēat ordinē eēntialē ad fanᵐᵃ. seu ad actū fantasiādi: nō tm̄ eēntialr̄ depēdet a fantasmate. Neqꝫ ē icōueniēs ꝙ sit ordo eēntialis iter aliq̃ (q ē simpl̄r neccius) sine depēdētia eēntiali: qꝛ vt hꝫ Sco. i de ꝑ ꝑn⁹ ē ordo eēntialis iter hoīeꝫ ⁊ asinū: ⁊ tm̄ h̓ nulla est depēdētia eēntialis. Depēdētia eēntialis sp̄ est ad ꝑus ī aliq̃ gn̄e cāe. Sz certuꝫ est ꝙ fantasma nō sp̄ cāt istā 2ᵃᵐ itellectiōeꝫ: neqꝫ est cā ī aliq̃ gn̄e cāe respcū ꝑncipij imediati isti⁹ sc̄de itellectiōis. ergo sc̄da itellec⁹ nō depēdet eēntialr̄ a fantasmate. Et pp̄ h̓ dixit Aui. ꝙ fantasma est vehiculū spēꝝ itelligibiliū ad itellc̄m qb⁹ h̄itis: itellc̄s nō curat amplius de fantasmate: imo fantasma est potius sibi in onus. Sic exemplificat de iumēto. iumētū .n. est neccīū hoī ī itinere: sꝫ qñ ꝑueniꝛ ad terminū: ē sibi ī on⁹. Cōcludiꝛ tm̄ d mēte Ar. ꝙ sp̄ ē ordo eēntialis itellectiōis ad ipꝫ fantasma: seu ad v̇tutē fantasticā: ⁊ pp̄ h̓ dr̄ ꝙ itellc̄s in q̃libꝫ itellectiōe regulariter ꝯuertiꝛ ad fantasma: q̃ ꝯuersio pōt itelli duobus mōis: vl̄ ꝙ sit ꝯformis opō circa idē obꝫ vtriusqꝫ v̇tutis itellc̄iue ⁊ fanᵉᵉ. ⁊ sic ē verū ꝙ ista ꝯuersio sit ī q̃libꝫ itellectiōe: qꝛ qñcūqꝫ itellc̄s itellīt aliqd vle fātasia fantasiaꝛ circa sinᵉᵉ illi⁹ vlis. Uñ ista ꝯformis opō ē iter potētias subordiatas: qꝛ po⁹ supior nō pōt ꝑfecte opari: seu h̄re ꝑfcāꝫ opōnē: nisi pō iferior q̃ pt opari circa idē opeꝛ Sic pꝫ ſsu cōi ⁊ d ſsu exteriori. Ul̄ ista ꝯuersio ad fātasmata pt itelli ꝯuersio passiui ad actiuū: ⁊ tē ista ꝯuersio ē ī pō ī pria itellectiōe: qꝛ itellc̄s polis nō itellīt nisi p receptionē spēi itellibil̄ a fātasmate. Ita ꝙ nō tm̄ ī pria itellectiōe est ꝯuersio ex ꝯformitate opōnis: verū ēt qꝛ itellc̄s agēs n̄ abstrahit spēm a fātasmate: nisi fanᵃ fātasiāte. pt ⁊ itelli ista ꝯuersio itellc̄s ad fanᵐᵃ ī sic passiui ad actiuū nō qd ꝙ tali passiuū recipiat forᵐ ab actiuo: sꝫ aliq̃ꝫ ꝑfectionē ī for⁹. ⁊ ita itellc̄s polis a fātasmate recipit itēsiōeꝫ spēi itellibilis. Ex qb⁹ oīb⁹ seq̄ꝛ: ꝙ ista ꝯuersio nō ē ad fātasma: sic ad ꝓpriū ob̄m itellc̄s: nꝫ ad rep̄ntatiuū ipi⁹ ob̄ti nꝫ ad illd a q̃ sp̄ recipiat spēꝫ itelligabilē aut actū itellīdi. Sz ista ꝯuersio n̄ ē nisi ꝯformitas opōis: qꝛ qd cūqꝫ itellc̄s intelligit: circa idē fantᵃ fantasiaꝛ. vel circa aliqd ad qd obꝫ itellc̄m hꝫ habitudinē. ¶ Ex h̓ argr̄ sic. Illa itellectio.

nõ depẽdet ẽentialr a fantasmate: respectu cui⁹ ipm̃ fantasma nõ est pn̄ᵐ aut cã ipsi⁹: sȝ respcũ 2ᵉ intellectiõis fantasma nõ est pn̄ᵐ aut cã: sȝ solũ spẽs itelligibil' cãta p pᵃᵐ imutationẽ itell's. ergo a fanᵗᵉ nõ dpẽdet ẽentialr 2ᵃ intellec°.

Quantum ad 2ᵐ qd̃ hȝ videri in ista q̃one pono talem 2nẽ. s. q̃ notitia cõplexa pn̄°ᵖ nõ dependet a notitia sensitiua ⁊ experimẽtali: per quã apprehẽdant᷑ extrema eẽ 2iuncta in re: ⁊ i effectu. ¶ Ista 2 pbat᷑ psupponẽdo tria. pmũ q̃ 2formitas p̃dicati ad sbm̃ ipsi⁹ pn̄cipij: ⁊ cuiuscũq; ppõnis est ṽitas pn̄cipij h̃ hȝ declari in. 6. meta. qñ. n. p̃dicatũ ẽ 2forme subiecto: cõplo est ṽa. qñ aũt est difforme: cõplo est falsa. ¶ Scd̃o psupponit᷑: q̃ cã necẽia ⁊ pcisa isti⁹ 2formitatis in pn̄° cõplexio est cõpositio terminoꝝ in itellu: ⁊ apprehẽsio ipsorum: qꝛ sicut ipolẽ est eẽ albedinẽ. ⁊ albedinẽ sb. quin iter ista isurgat 2formitas vel difformitas: ita ipolẽ est extrema pn̄cipij eẽ in itellu: ⁊ esse cõposita ad seinuicẽ: quin isurgat 2formitas toti⁹ cõplonis ad terminos. ¶ Premittit᷑ tertio q̃ euidẽtia pn̄cipij cõplexi tm̃ depẽdet a terminis vt pȝ p Ar. p̃ poste. ⁊. 6. ethi. In hoc distinguit᷑ euidẽtia pn̄cipij ab euidẽtia 2nis: qꝛ euidẽtia 2nis hȝ cãm extrinsecã a q̃ ẽentialr depẽdet. Sed euidẽtia pn̄cipij depẽdet tm̃ a cã itrinseca q̃ cã itrinseca sunt termini pcepti ab intellectu: ⁊ cõpositi ad seinuicẽ. ⁊ hoc est qd̃ ingt Linco. s. poste. q̃ ppositio per se nota est illa que non habet causam comparticipem ⁊ extraneam: sed bene intraneam.

His premissis probat᷑ cõclusio sic. Posita cã necessaria alicuius effectus de necessitate seq̃tur effectus (si illa cã est totalis ⁊ sufficiẽs) sȝ ita est q̃ cã necessaria ⁊ totalis sufficiẽs (respectu veritatis principij ⁊ euidẽtie ipsius) est apprehensio terminoꝝ simpliciũ: ⁊ cõpositio ipsoꝝ in intellectu. ergo istis positis in itellectu: de necessitate sequit᷑ veritas pn̄cipij ⁊ euidẽtia ipsius. ⁊ hoc circũscripto q̃cũq; alio. ergo circunscripto hoc: q̃ extrema pn̄cipij apphendant᷑ esse vnita in re p sensum: nõ minus itellectus pcipiet ṽitatẽ pn̄cipij: ⁊ ẽt euidẽter cognoscet ipm̃. Et tũc vltra. illud non depẽdet essentialr ab aliquo quo circũscripto nihil min⁹ illud hȝ esse: ergo (si circũscripta pceptione in sensu 2iũctionis extremoꝝ in re veritas pn̄cipij possit eẽ euidẽs itellectui) seq̃tur q̃ talis veritas nõ dependet ab aliq̃ cognitione in sensu. ¶ Scd̃o arguit᷑. Si. n. eẽt verũ q̃ stãte pceptiõe extremoꝝ principij in itellectu ⁊ cõpositione ipsoꝝ non imediate ipm̃ pn̄cipiũ euidenter cognoscat᷑ ab itellectu seq̃tur q̃ erũt in itellectu due notitie ṽtualr repugnãtes Consequẽs est falsũ: qm̃ sicut due notitie formalr repugnantes. vel (vt cõiter dicam) duo opposita formalr repugnãtia nõ p̃nt eẽ in eodẽ subiecto: neq; duo opposita virtualr: qꝛ sicut albũ simplr ⁊ nigrũ simplr: non stant simul in eodẽ: ita albũ ⁊ illud qd̃ est cã necessaria ⁊ simplr nigri nõ stant simul: qꝛ ista duo ṽtualr repugnãt. 2ña pbat᷑. Et accipiamus hoc pn̄cipiũ. Omne totũ est maius sua pte cã totalis ⁊ necẽia notitie ṽitatis toti⁹ cõplonis est notitia totius ⁊ ptis ⁊ cõpositio ipsoꝝ. Aut. n. posita notitia istoꝝ terminoꝝ ⁊ cõpõne ipoꝝ in itellectu: habetur notitia: q̃ h̃ cõplo est ṽa. Aut nõ. Si dicas q̃ sic. habeo ppoᵐ: qꝛ istis positis q̃buscũq; alijs circũscriptis insurgit in itellectu notitia istius pn̄cipij: ⁊ ṽitatis eius. Si aũt dicis: q̃ nõ isurgit notitia ṽitatis pn̄cipij in itellectu. ergo cũ notitia totius ⁊ ptis ⁊ cõpõne istoꝝ: poterit stare opinio q̃ cõpõ istius pn̄cipij est falsa. Sed ista opinio ṽtualr repugnat notitie totius ⁊ ptis ⁊ cõpõni ipsoꝝ: qꝛ h̃ duo icludũt (vt cã necẽia) ṽitatẽ totius pn̄cipij ⁊ euidẽtiã eius: ⁊ ita sunt cã necessaria notitie opposite isti opinioni quã hẽo: q̃ h̃ cõplo est falsa. ergo stabũt in itellu due notitie ṽtualr repugnãtes: qꝛ notitia totius ⁊ ptis cuȝ cõpõne istoꝝ terminoꝝ q̃ est cã necẽia opposite notitie ipsi opinioni. ergo sicut illa notitia opposita opinioni: formalr repugnat ipsi opinioni: ita q̃cq̃d est cã necẽia ipsius d᷑ ṽtualr repugnare tali opinioni. ¶ 3° arguit᷑.

Illa notitia q̃ est certissima notitia nõ depẽdet ab aliq̃ notitia ipfectiori: sȝ notitia itellectiua max° pn̄cipij d᷑ esse certissima notitia: ⁊ certior q̃cũq; cognitiõe sensitiua. ergo notitia isti⁹ principij nõ dependebit ẽentialr ab aliq̃ notitia sensitiua: maior est manifesta. minor aũt pbat᷑. Tũ p̃ qꝛ illa notitia est certior q̃ iudicat de alia q̃lis ipsa sit: hm̃ est notitia intellectiua maxĩe pn̄cipioꝝ. Tũ 2°. qꝛ illa cognitio est certior p quã verũ discernit᷑ a ṽisili: sȝ p itellm̃ ⁊ nõ p sensuȝ verũ discernit᷑ a ṽisili: qꝛ sensus q̃ñq; vtit᷑ spẽ p re. nõ itell's. ergo cognitio itellectiua est certior sensitiua. Tũ 3°. qꝛ illa notitia est certior p quã ṽitas obiecti pcipit᷑: sȝ ṽitas rei nõ pcipit᷑ a sensu: sȝ ab itellu. ergo notitia itell's d᷑ eẽ certior. minor p sylli pbat᷑: qꝛ ṽitas rei nõ itellr nisi p actũ reflexũ: ⁊ p poᵃᵐ reflectẽtẽ se sup obm̃ cognitũ ⁊ cõpantẽ ipȝ ad actũ ppriũ iq̃ʒtũ sile vel dissile. cũ ṽitas obti nõ sit nisi 2formitas rei cognite ad actũ cognoscitiuũ. nulla aũt po° põt reflectere se sup obm̃ aut sup actũ cognoscitiuũ nisi itellectus. ergo seq̃tur ppositũ. s. q̃ cognitio intellectiua est certior cognitiõe sensitiua. Eadẽ minor patet p btm̃ Ans. li° de veritate dicẽtẽ. Ueritas est rectitudo. sola mente perceptibilis.

Quãtum ad 3ᵐ artiᵐ p̃ 2 2ᵃᵐ 2nez primi articuli argr dupl'r. p̃ p te ordo est essentialis intellectionis ad aliquã opationem in sensu: aut iste ordo est prioris ad posteri⁹: aut posterioris ad prius. Si prioris ad posterius: vr̃ q̃ itellectio põt esse sine opatione in sensu. Si posterioris ad p̃us: ergo est depẽdẽtia essentialis. ¶ Rñdeo q̃ est ordo ẽentialis prioris ad posterius: ⁊ dico q̃ nõ repugnat itellectioni: nec ex pte sui: nec ex pte obiecti esse sine opõne in sensu: sȝ si nõ põt sine tali opõne: hoc est iq̃ʒtũ conectit᷑ sensui: ⁊ potẽtia opatiua circa aliqd̃ vnũ obm̃ nõ pfecte opat᷑ (queadmodũ dictũ est) nisi po° iferior subordinata operet᷑ circa illud: si põt operari. Ex quo sequit᷑ q̃ ex nã itell's ⁊ ex nã itellectionis nõ repugnat ipsi itellectiõi separi a sensu. Prioritas autem nãe est ex p se rõne q̃ditatiua rei: ⁊ non est ex aliquo annexo cui aliquo mõ p accñs 2iungit᷑. ¶ Scd̃e 2 idẽ istat certũ est q̃ obm̃ respcũ itellectiõis est mouẽs nõ motũ: ⁊ itell's est mouẽs motũ: sȝ mouẽs motũ dependet a mouente nõ moto. ergo vr̃ q̃ itell's in cãndo itellectionẽ depẽdeat ab obiecto qd̃ relucet in fantasmate. ¶ Ad h̃ rñdet᷑ q̃ duplex est actus itell's. vnus est actus pmus: q̃ est spẽs itelligibilis. alius est actus scd̃s q̃ est ipsa actualis itellectio. obiectũ 2currit ad vtrũq; actũ cũ itellu agẽte aut possibili: sȝ in neutra istarũ motionuȝ respcũ actus pmi aut scd̃i itell's mouet᷑ ab obto: sed solũ itell's cũ obiecto 2currit respcũ vtriusq; motionis: tanq̃ȝ due cãe ptiales 2stituẽtes vnã totalẽ: in q̃ cã totali itell's est cã principalior ⁊ pfectior: ⁊ nullo mõ motus neq; aliq̃d recipiẽs ab altero ptiali pricipio: qd̃ est ipm̃ obm̃ p̃ns in fantasmate: vel in spẽ itelligibili: ⁊ ita in agẽdo itell's nullo mõ dependet essen'r ab ipso fanᵗᵉ neq; a specie itelligibili: q̃ʒtũcũq; qd̃libet istoꝝ necessario 2currat. ¶ Et p hoc rñdet᷑ ad argumentũ q̃ itell's respectu itellectionis est mouẽs motũ prior motione: q̃ est ad spẽm itelligibilem. Ita q̃ qñ d᷑ itell's est mouens motus: est cõparatio duaꝝ motionũ puenientũ ab eodẽ pricipio ordine quodã: sȝ nõ est cõparatio principij partialis ad alterũ principiũ ptiale.

¶ Cõtra 2nem secundi arti. arguit᷑. Sicut se hñt principia ad 2nes: sic se hñt extrema ad principia. Sȝ principia sic se hñt respectu 2nũ: q̃ ipsa sunt notiora 2clusione. ergo sic se habebũt extrema respectu principij: q̃ erũt notiora ipso principio. Sed extrema ⁊ termini simplices non cognoscunt᷑ nisi per sensum. ergo cognitio sensitiua erit certior ⁊ euidẽtior notitia itellectiua terminoꝝ principij. ¶ Respondeo ad hoc premittendo q̃ lȝ itellectus in acq̃sitione spẽi itelligibilis dependeat a sensu: vt dictũ in prima 2clusione primi articu. huius. q. nõ tñ dependet quo ad vsum ipsius: vt pȝ in secunda conclusione eiusdem arti. põt enim itell's vti specie itelligibili prius

habita per

habita p sensum ad itelligēdū qōcūq3 obm iclusuz in spē
(qcqd fit de sensu) z opatiōe i sensu z ita pōt itell9 abstra
here oēm ɔceptū iclusuz in ꝑ obto repñtato p spēz: z ipm
ɔponere cū alioz z sic cōponere z diuidere virtute ꝓpria
dato ēt (p ipoſſe vel ſm ꝙ imaginanť theolo.) ꝙ in aīa se
parata nulla eēt opatio in sensu: tūc i ista abstractione z
cōpōne nō depēdet itell9 a sensu nisi occasiōalr: z remo
te. Dico tñ ꝙ (qꝛ itell9 ɔnectiť sensui) nlla ē opatio i itel
lectu quā nō comiteť aliq̄ in sensu: z sic ē ordo essentialis
cognitiōis itellīue ad aliquā cognitionez sensu: lz non sit
depēdētia essentialis tanq̄ȝ a cā. prima ipsi⁹: loquēdo de
intellectione q̄ fit p abstractionē post primū cognitū: z
per cōpōnē z diuisionē: vt pȝ in ꝑalle. 2° ɔne. ꝙ aūt aliqō
passuz depēdeat ab agēte eēntialr q̄ȝ ad acq̄sitionē for
me: z nō q̄ȝtū ad vsuz: declarať in exēplo: mā disposita ꝑ
forma subalī ignis depēdet eēntialr quo ad acq̄sitionē
forme subalis ignis ab igne gn̄ante: z tñ nō depēdet es
sentialr quo ad calefacere. pōt. n. suppositū hñs formaz
subalez ignis calefacere destructo igne gn̄ante. Sic di
cendū ē de itellu in acq̄sitione spēi itelligabilis. Ex his
oibus ridet ad formā: cum tu dicis. Sicut se hñt pñ⁹ ad
ɔnes. ita extrema ad ꝑncipia: ɔcedo istā. Sȝ cū tu dicis:
extrema sunt notiora principijs: trāseat ista: sed extrema
cognoscūť tñ per sensum. Dico ꝙ extrema ꝑncipioꝝ vt
abstracta a sensibilibus: z vt cōposita: nō depēdēt a sensi
b⁹ nisi occasionalr: qꝛ abstractio z cōpō ipsoꝝ terminorū
ꝑncipaliꝰ fit virtute luminis nālis itell9: z nō ꝟtute fā
tasmatū. ¶ Possum etiā dicere alr ſm viā cōem ɔcedē
do: ꝙ notitia in itellectu dependet eēntialr a sensu. Di
co tñ ꝙ nō ɔsili depēdentia essentiali dependet q̄li depē
dentia depēdēt ɔnes a ꝑncipijs aut pñ⁹ ab extremis. sic
enī depēdent ꝑncipia ab extremis ꝙ dependēt in essen
do z in causando ipsas ɔnes. Sed extrema principiorū
in intellectu sic depēdent a sensu ꝙ lȝ depēdeant in eēn
do nō tñ in causando: qꝛ intellectus ɔcurrentib⁹ termi
nis z notitia ipsoꝝ causat euidentē veritatē z notitiā de
pñ° (quicqd sit de sensu) ita ꝙ dato per impoſe ꝙ sensus
nō esset: itell9 ex no⁹ terminoꝝ z cōpositione ipsoꝝ causa
ret adhuc talē notitiā euidentē de pñ°. ¶ Cōtra minorē
tertie rōnis ꝑ adductā. vȝ. ꝙ notitia intellectiua est cer
tior sensitiua: q̄druplr arguiť. Primo Ar. in. 8. physic. tex.
cō. 26. dicit ꝙ frustra est q̄rere rōnē. vbi hꝫ aliquid digni⁹
rōne. Illud aūt qō dr esse dignius rōne (vt exponit Cō
men.) est notitia sensitiua: ergo sequiť oppositum istius:
qō deduxit rō tertia. ¶ Ad hoc respondeť triplr vno mō
(ſm mentē Cōmē.) ꝙ illud qō est dignius rōne est cōgre
gatio oium sensuū: per quā apphēditur z cognosciť mo
tum esse: z verꝝ est ꝙ cognitio sensitiua de aliquo vno ob
iecto per iudiciū cuiuscūq3 sensus exterioris: est certior i
tellectiua de eodē obto. cōparando tñ intellectiuam ad
q̄slibȝ sensitiuā cuiuscūq3 sensus seorsuz: nō erit cognitio
sensitiua certior z euidentior itellectiua de eodē obiecto
z circa idem. ¶ Uel possumus dicere ꝙ per dignius rō
ne itelligiť etiā vnica cognitio sensitiua vnius sensus cir
ca idem obm: intelligēdo tñ per rōnē: notitiā discursiuā
sophysticam ɔcedētez ex falsis: z hoc facit ad rōnez Ar.
destruentē opinionē Zenonis negantis motū per rōnes
sophysticas z falsas. Mō dignior est cognitio sensitiua
quacūq3 rōne falsa z sophystica. z sic loquiť Arist. in tex.
cōmē. 22. eiusdē. 8. physico. vbi dicit: ꝙ dimittere sensuz: z
seq rōnē: est ifirmitas intellectus: z in hoc loco inuehiť
ɔtra rōnez sophysticā Zenonis. ¶ Uel 3° possumus dīc
ſm ꝙ dicit Sco. in ꝑ meta⁴⁴. q. 4. ꝙ per dignius ratione
Ar. intellexit itellectū q est habit⁹ ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ: q̄ ad
herem⁹ ꝑncipijs p se notis. Isto mō frustra queriť rō: lȝ ē
cognitio discursiua z demōstratiua etiā non sophysticat
vbi hꝫ aliqd dignius rōne. i. vbi hꝫ habit⁹ intell9: quo p
se z euidēter cogscim⁹ ꝟitatē rei: z vult dīc. ꝙ qñ aliquid
est p se notū apud itellectū: ei⁹ nō ē q̄rēda rō demōstrati
ua: z lȝ facit ad ꝓpositū ipsi⁹: qñ arguit ɔ negātes motū

z dicētes oia quiescē. mō motū eē est p se notū nō solū apō
oēm sensum (cū sit sensibile cōe) verū ēt apud itellm: qꝛ ē
principiū cognitiōis in scia nāli. qō pñ⁹ cognitionis in
scia nō est demōstrabile: aut saltē nō est necīu dmōstrari.
¶ Difficultas est 2° ɔ idē: qꝛ itell9 diiudicās aliqd de ali
quo obto diiudicat per notitiā acceptā a sensu: sȝ ois il
la notitia vr esse certior: a qua depēdet alia q̄ȝ sit illa que
dependet. Igiť notitia sensitiua est certior notitia intel
lectiua. ¶ Ad hoc ridet quēadmodū dicit Sco. in me
taphy. sua in hac eadē qōne. si itell9 indicat ō aliq̄ obto
per aliq̄ȝ notitiā sensitiuā diiudicat ꝑ talē notitiā acce
ptā a sensu occasionalr z nō per se. ita ꝙ notitia in sensu
nō est p se z essentialis cā notitie itellectiue. Unde si no
titia in sensu hꝫ aliq̄ȝ cāūtatē ꝑfectioꝛē supra notitiā itel
lectiuā: q̄ȝ sit cāūtas occasionalis: ista cāūtas nō est nisi
quo ad apphensionē simplicē terminoꝝ. nō autē quo ad
cōpōnē z diuisionem principioꝝ z ɔclusionem: que de
ducunť ex ꝑncipijs. ¶ Tertio ad idē sic. Si notitia intel
lectiua est certior q̄ȝ notitia sensitiua: hoc ideo est. qꝛ itel
lectus reflectit se sup actū ꝓpriuz: z sup ꝓpriū obm diiu
dicādo de veritate actus z obti: sed ita est ꝙ iste act⁹ re
flexus nō est verus: nisi ex veritate primi actus: z actus
recti: ergo in oi actu: itellect⁹ nō est ꝑ verus respectu sui
ꝓprij obti: sed sensus respectu sui ꝓprij obti semꝑ est ve
rus in oi actu stāte dispōne medij. organi z debita distā
tia: ꝗ sensus vr certior q̄ȝ itellect⁹. ¶ Ad hoc ridet dicen
do: ꝙ certitudo maior in cognitione itellectiua nō poni
tur solū ꝑꝑ actū reflexū: sed etiā ꝑꝑ ɔpōnē z diuisionem
que est per se nota itellui: aut ex per se nota inferť: in q̄rū
neutra depēdet notitia itellectiua seu intell9 a sensu: ni
si occasionalr. ¶ Et pro maiori intelligētia isti⁹ rñsionis
est aduertēdū: ꝙ sicē sensus in primo actu respectu sui ꝓ
prij obti semꝑ est verus (loquēdo de sensu particulari ex
teriori: vbi ɔcurrūt tres ɔditiōes posite in 2° de aīa. s. di
spositio organi. dispō medij: debita distātia obti sensibi
lis ad sensuz) ita intell9 in ꝑ actu semꝑ est verus respectu
sui ꝓprij obti: z quo ad apphensionē simplicē ipsi⁹: z (qō
plus est) dato ꝙ sensus erraret circa ꝓpriū obm sensibile
itell9 tñ in apphensiōe simplici nō errat. Dato enī ꝙ vi
sus ꝑcipiens aliqd qō est nigrū diiudicaret: illud esse al
bū: itellect⁹ tñ itelligēdo ipsaz albedinē z apphēdēdo ap
ꝑhensione simplici: semꝑ erit verus. Ita enī ɔcipiť ab in
tellectu albedo p visuz iudicātez illud qō est nigruz ac si
esset albū: sicut ɔcipiť albedo ab itellectu per visuz vere
videntē albū: qꝛ ad hoc ꝙ itellect⁹ aliquid vere ꝑcipiat:
sufficit ꝙ ad ipsum ꝑueniat aliq̄ spēs repñtatiua ipsius
obti itelligibilis: z cū per visuz iudicantē esse albū illud
qō est nigrū deferať spēs repñtatiua albi ad itellectum:
eque bñ: z eque vere per intellectū ɔcipieť albedo nunc
sicut alias. Ex hoc ɔcludimus ꝙ certitudo in notitia in
tellectiua cōpetit sibi ex tribus. ꝑmo ex hoc ꝙ itellect⁹ ē
reflexiu⁹ supra se. sup actū ꝓpꝛiuz: z sup obiectū. qō nō cō
petit sensui. 2° cōpetit certitudo notitie itellectiue: qꝛ in
tellectus semꝑ vere apphendit obiectū simplex simplici
apphensione. z tertio ꝓpter cōpōnez z diuisionē vt stati
diceť. ¶ Ad formā ergo argu. cū dicis notitia itellectiua
dr esse certa ex hoc: qꝛ itellect⁹ reflectit se supra se. Respō
deo ꝙ nō tñ ꝑꝑ illud itellectus est certus: verū ēt ꝑꝑ cō
positionē: z diuisionē: que ꝓprie ꝑtinet ad ipsuz intelle
ctum z nō ad sensum. Loquendo de cōpositione princi
pioꝝ z ɔclusionū: que deducunť ex principijs in quib⁹
itellectus nullo mō dependet essentialiter a sensu. ¶ Ad
uertendū tñ ꝙ itellectus bñ pōt errare in aliqua notitia
cōplexa. que nō est notitia ꝑncipij vel ɔnis deducibilis
ex principijs: sed est notitia totaliter dependens a sensu
z si sensus errabit circa suum ꝓpriū obm: errabit etiā in
tellect⁹ i tali noti⁹ dependēte a sensu. Dico tñ nō eē nece
itellm errare i tali noti⁹ cōplexa in q̄ intell9 seqť sensum
errantē. Pōt. n. vel p aliq̄ȝ notitiā sumptā a sensu veriori:
vel sumptā ab eodē sensu alias melius disposito diiudi

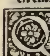
C

care de errore sensus. Dico aũt sensuz eẽ meli⁹ dispositũ: qñ nõ est ipeditus p aliqd extrinsecũ ipediẽs: aut per in dispõnẽ organi: aut per imoderatã distantiã. ¶ Sed insurgit h̃ vna difficultas: quõ itellꝰ pcipiat sensuz aliquẽ nõ errare: vel sensum eẽ meli⁹ dispositũ? ¶ Dico ꝙ põt diiudicare per aliq̃z ꝓpõnez per se notã gescentẽ in aĩa q̃ nõ depẽdet a sensu nisi occasionalr. ẽ.n. ꝓpõ per se nota apd itellm. põ nãlis nõ libera vt in plibus recte agiti g̃ q̃tienscũq̃z itellꝰ percipiat aliq̃z põaz sensitiuaz sic sentire obm aut sic opari vt in plibus iudicabit talẽ sensũ nõ errare sed recte agere: ꝛ qñ pcipiet itellꝰ ꝙ sensus circa ꝓpriũ obm opaẽ in paucioribꝰ i diiudicabit itellꝰ sensum errare. ¶ Ex quo ꝯcludimꝰ vnũ correlariũ: q̃z nũq̃z decipiẽ sensus inquãtũ deseruit itellui quo ad apphensionez simplicẽ terminoꝝ: neq̃z q̃ ad ꝯpõnez ꝛ diuisionẽ pncipiorũ ꝛ ꝯnum deducibiliũ ex pncipijs: sed bñ põt decipi iq̃ztũ deseruit itellui q̃ ad aliq̃z notitiã ꝯplexã: que nõ est de pnᵒ: aut de ꝯne deducẽda ex pnᵒ i que segtur sensum errãtez: in q̃ tñ nõ est necũ ipm itellm errare: qꝛ põt corrigẽ actuz ꝓpriũ; ꝛ actũ sensus per aliq̃z notitiã ꝯpleram per se notã itellui ꝛ euidentẽ ex termis. ¶ 4ᵒ ꝛ vltiᵒ istaẽ ꝯ eandẽ minorẽ. Nã hĩ ex ꝓ de aĩa ꝙ scia de aĩa est certissima scia iter oẽs nãles. Tũ qꝛ est de certiori obto. Tũ qꝛ certiori mõ ꝓcedit: sed ꝓcessus ꝛ modꝰ ꝓcedẽdi nõ dꝛ eẽ certior: nisi qꝛ est ꝓcessus ex sensibilibus. g̃ sensibilia sunt certiora: ꝛ notitia ipoꝝ est certior apud itellꝫ. ¶ Hoc idẽ cõfirmaẽ ꝑ de scientijs mathematicis. Scie.n. mathemaẽ. dñr esse in ꝓ gradu certitudinis: nõ ꝑꝑ aliud: nisi qꝛ ex sensibilibꝰ ꝓcedũt. ¶ 2ᵒ ꝯfirmaẽ ꝑ illud pmi posterioꝝ. ꝑꝑ qd vnũquodq̃z tale: ꝛ illud magis: sed ita est ꝙ pnᵉ cognoscunẽ ꝑꝑ terminos: termini aũt ꝑꝑ sensuz g̃ sensus est certior i cognoscẽdo q̃z itellꝰ. ¶ Ad h̃ rñdeẽ pmittẽdo vnũ. vꝫ. ꝙ cũ certitudo magis ꝓprie ꝯueniat cõpõni ꝛ diuisioniq̃z simplici apphensioni rei cognoscibilis (vt dcm̃ est supiꝰ) aliq̃ cõplexio seu ꝯpõ reꝝ cognoscibiliũ põt eẽ ex se euidẽs. vl euidẽtia solũ apud sensuz. ꝛ sic ista ꝯplo: nix est alba: est euidens apud sensuz: ꝛ nõ apud itellm: qm̃ itellꝰ apphẽdẽs terminos ꝛ cõponẽs ipos adinuicẽ: nõ assentit cõplexioni. Dato ꝙ nõ sit ꝓcepta a sensu. Aliq̃ vᵒ ꝯplo est euidens apud intellm: ꝛ nõ apd sensuz. sic icorꝑalia nõ eẽ in loco: ꝛ que ꝯplo nõ põt ꝓcipi ab aliq̃ sensu. Aliq̃ vᵒ ꝯplo ẽ euidens ꝛ apd sensuz ꝛ apd itellꝫ: sic ista: hõ viuit: hõ sentit. Loquẽdo de ꝯplone actuali: vel aptitudinali. Dico mõ ꝙ lꝫ illa ꝯplo que est euidẽs apud vtrãq̃z põaz cognoscitiuã ꝛ itellꝫ ꝛ sensuz dicaẽ eẽ certior ꝛ euidẽtior q̃z sit illa que tm̃ apphẽdiẽ ab itellu: nõ tñ est veꝝ: ꝙ q̃cũq̃z ꝯplo apphẽdiẽ a sensu: sit certior illa que apphendiẽ ab itellu tm̃. immo ꝯtingit oppoᵐ. ¶ Ex h̃ rñdeẽ ad argᵐ. Scia nãlis libri de aĩa est certior: nõ tm̃ qꝛ sit de certiori obto: sed qꝛ certiori mõ ꝓcedit. Procedit.n. ex his que sunt p se euidẽtia apud sensuz: ꝛ apud itellꝫ: vt pꝫ discurrẽdo per ea: q̃ sunt meᵃ in demõstrationibꝰ de aĩa. ¶ Per h̃ etiaz rñdeẽ ad illud de mathematicis ꝓcedunt eniz ille scie ex q̃ sũt per se nõ ꝛ apud sensuz: ꝛ apud intellꝫ. ¶ Ad aliã auctez phi ꝑ posterio. ꝑꝑ qd vnũquodq̃z ꝛc̃. Dico ꝙ illa auctas hꝫ itelligi de cãis per se ꝛ eẽntialibꝰ vniuocis ꝛ adeq̃tis: mõ sic termini sunt cã noᵉ pncipij: nõ sunt cã vniuoca vniuocatione cõpleta i sed tm̃ vniuocatiõe incõpleta eo mõ q̃ Arist. 7. metaᵉᵉ vocat gñonẽ domus ad extra eẽ vniuocã nõ sunt ẽt cã adeq̃ta iꝫ itellꝰ ex lumine suo nãli ꝯcurrẽtibus termis ꝛ noᵉ ipsoꝝ causat euidentẽ notitiã ꝯplonis pncipij. Silr termini nõ cognoscunẽ ꝑ sensuz: vt per cãz essentialez oĩno: vt dcm̃ est in pmo arti. ꝯne 2ᵉ. ꝛ in responsione pme rationis huius articuli.

Quantũ ad vltiᵐ arti. Ad argᵃ pncipalia. ad ꝓᵐ rñdeẽ ꝙ nulla opatio actualis ipsiꝰ aĩe itellectiue siue sit simplex apphensio. siue ꝯpõ ꝛ diuisio siue discursus ꝑ se mẽsuraẽ tpe: sꝫ solũ per accñs pro q̃zto ista nõ ꝓcipiunẽ ab itellu: nisi ꝑ delationẽ spẽꝝ ad itellꝫ que fit mediante sensu. ꝛ mediãte motu alteratione facta in sensu: vt hꝫ. 7. phẽcoꝝ. Inductio spẽꝝ itelligibiliũ in itellectu: segtur inductionẽ alicuiꝰ forᵉ in sensu. cuꝫ aũt sensus altereẽ ꝛ moueaẽ (auc̃te Ar. ꝓallegata) segẽ ꝙ forᵉ in intellu acqrunẽ ex tpe ꝛ motu ꝑ accñs. q̃lꝫ in talis forᵉ sꝫ totũ suũ esse idiuisibilr acqriẽ. ꝛ nõ ꝑ ptẽ post partẽ. Tũ ex pte ipsaꝝ formaꝝ. Tũ ex pte sbti qd ꝑficiẽ ab istis formis. Põt tñ iste forme intendi ꝛ remitti per maiorez conatũ poᵉ itellectiue se ferentis supra obm. Vel per ꝯsiderationẽ illoꝝ a q̃bus iste forme depẽdent. Nunq̃z tñ ista intẽsio ꝛ remissio q̃ztũ ad quẽlꝫ gradũ acquisituz forᵉ fit in tpe. neq̃z successio gradus ad gradum fit in tpe. ꝙ. vꝫ. gradus ipse diuisibilr aut q̃ztuz ab subꝫi aut q̃ztũ ad eẽntiam eius acquiraẽ: sed q̃cq̃d acqriẽ de istis: acqriẽ in instanti: ita ꝙ ex pñtia obti mouẽtis ad itellm possibilem: in istanti sequiẽ illud esse forme qd acqriẽ. ¶ Et ꝑ h̃ rñdetur ad illud de syllis ꝛ discursu: ꝛ de alijs. discursus.n. nõ fit in tpe nisi per accñs: ex ordine essentiali itellꝰ ad sensum: neq̃z discursus vt discursus est: icludit eẽntialr. successionem tpis sed solũ mõ successionẽ ordine nãe: ꝙ. vꝫ. vnũ cognoscaẽ post aliud ordine nãe: ꝛ ex noᵃ vniꝰ deueniatur in notitiã alteriꝰ: qꝛ ẽt vt dicũt theologi: aĩa separata sic discurrit: ꝛ nõ successiue nec in tpe. Et per hoc ẽt apparet rñsio ad illud qd accipiebaẽ de motu aĩe itellectiuis. nõ.n. per se subiacet motui: sed per accñs. Dꝛ.n. in 4. phẽsi. cõ. 45. ꝙ aĩa est in loco per accñs: qꝛ.s. est pars corꝑis qd est in loco: ꝑ se: sed eo mõ quo aliqd est in loco eo mõ moueẽ: aĩa per accñs ẽ in loco: ergo per accñs mouetur. Dꝛ ẽt ibi ꝙ celũ est in loco per accñs. tñ hoc.s. esse in loco per accñs inest celo ꝑ se: ꝛ nõ per accñs. Dꝛ tñ ꝙ rõ que adduciẽ ad hoc ꝙ aĩa itellectiua nõ moueẽ; quia ipsa est idiuisibilis: nõ ꝯcludit: vt habitũ est in ꝓcedentibus q̃õnibꝰ. s. 11. ꝛ. 12. Et cũ dꝛ ꝙ accñs diuisibile nõ põt fundari in idiuisibili. dcm̃ est ibi ꝙ accñs diuisibile hñs ptes simul existẽs nõ põt fundari in aliq̃ idiuisibili: sꝫ accidẽs diuisibile cuius nihil est in actu simul nisi idiuisibile: põt fundari in idiuisibili. sic est motus: ꝛ ita lꝫ ꝯcedaꝫ ꝙ aĩa nõ possit moueri per se sequendo pnᵃ Ar. tñ ratio quã tu adduxisti minus ꝯcludit ꝓpoᵐ ꝛ itentũ tuũ. q̃ꝫo aũt valet rõ Ar. 6. phẽsi. ꝙ idiuisibile nõ potest moueri. dictuz est loco ꝓallegato ꝛ amplius diceẽ in sequentibꝰ. ¶ Sed ꝯ istã rñsionẽ datã ad ꝓᵐ argᵐ pncipale isurgunt due difficultates. ¶ Pma difficultas: qꝛ dcm̃ fuit ꝙ operatio aĩe intellectiue acqriẽ in istãti ꝛ idiuisibiliter in eo istãti in quo acqriẽ. ¶ Cõtra. qꝛ Ar. 3. de aĩa dicit ꝙ nos intelligimꝰ cũ ꝯtinuo ꝛ q̃zto: g̃ vꝫ ꝙ opatio itellꝰ mẽsuratur ꝯtinuo ꝛ q̃zto: ꝛ ꝑ ꝯñs tpe. ¶ 2ᵃ diffi. qꝛ ꝯcessum fuit itellectionẽ itẽdi ꝛ remitti: sed oĩs itensio ꝛ remissio forᵉ videẽ esse motus tpe mẽsuratꝰ: g̃ itellectio acquiriẽ tpe. ¶ Ad pmã difficultatẽ rñdeẽ dicẽdo: ꝙ auctas Ar. hꝫ intelligi ꝙ itelligimꝰ in tpe ꝛ ꝯtinuo ꝯseruatiue: qꝛ formaz ꝯquisitã in instãti ꝛ idiuisibilr possumꝰ ꝯseruare in tpe: ꝛ sic itelligimꝰ cũ ꝯtinuo ꝛ q̃zto: ꝯseruãdo ipam itellectionem nõ ꝓducendo ipsaꝫ in aliq̃ mẽsura diuisibili. ¶ Ad scd̃am dico: ꝙ itensio ꝛ remissio q̃dã est respectu forme hñtis ꝯ̃riuz ꝛ dispõnem ꝯ̃riã in subto: ꝛ sic respectu sbti diuisibilis: qd ꝓue natũ est ꝑfici ꝑm vnã ptẽ q̃z ꝑm aliaz. q̃dã est itensio forme idiuisibilis ꝛ respectu sbti idiuisibilis. Pme itensio. i. respectu forme hñtis ꝯ̃riũ ꝛ sbm diuisibile fit in tpe: ꝛ per motũ. Scd̃a aũt intensio fit in istanti. sic est de itellectiõe. itellectio.n. est forᵃ indiuisibilis. i. idiuisibilr acq̃sita cui nihil opponiẽ nisi ꝓuatio que est ignorãtia: sed nihil ꝯ̃riũ ei opponiẽ. Silr itensio ipsiꝰ est respectu sbti idiuisibilis nullũ hñtis ꝯ̃riũ: g̃ ista itensio põt fieri in istanti. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ pncipale rñdeẽ dñdo ꝙ duplex est idetminatũ: vt colligiẽ de mẽte Scoti in pmo sniaꝝ dis. 7. q. vnica: ꝛ i. 35. di. q. vnica. In vtroq̃z dis. arguẽdo ꝯ. S. Tho. ꝛ i. 3. dis. ꝓᵃ. q. 7. Quoddaz est idetermĩatũ idetermĩatiõe poᵉ actiue q̃dã indetermĩatũ indetermĩatione potentie passiue. indetermĩatũ idetermĩatione poᵉ actiue, i. est de se sufficiẽter determinatum: ꝛ

tum: ⁊ limitatū respectu sue actiōis: q2 si determinatū ⁊ limitatū respectu vni⁹ actiōis pōt ex se sufficienter agere sine q̄cūqȝ determināte: multo magis illud qđ est ideterminatū idetermination e respectu pluriū actionū: q2 ista illimitatio seu indeterminatio actiōis oino nō tollit aliquā cālitatē ⁊ pfectionē ab agēte: sed posita cālitate respectu vni⁹ effect⁹ ponit ꝯsimilē respectu alterius. ḡ vbi tm̄ vnā cālitatē hȝet si possȝ ex se sufficiēter in effcm̄ multo magis vbi hēat aliā ꝯsilez poterit vtrūqȝ effcm̄ pducere: ⁊ hoc psupposito: passo sibi sufficienter approximato: ⁊ debite disposito: sed idetermīnatū idetermīnatōe scđo mō (sicut est mā pma respectu pluriū formaꝝ subaliū) opȝ ꝙ determinet̄ aliūde q̄ȝ ex se: ⁊ ab aliq̄ agēte pficiente ipm per aliquā formā. Nō ad ppositū applicādo. itellect⁹ agens seu possibilis cāns ipsam ꝯpositionē est indeterminatus idetermination e po⁹ actiue: ḡ nō opȝ ipsam aliūde determinari. Uel possumus dicere ꝙ si determinet̄ ab aliquo agēte pticulari (eo mō quo dr̄ cā iferior determinare supiorē) determinat̄ poti⁹ ad vnā ꝯpositionē q̄ȝ ad aliā per speciē itelligibilē que exns in itellectu magis mouet ad vnū obm ꝯcipiendū q̄ȝ ad aliud. ¶ Ad 3ᵐ pncipale r̄ndet̄ pmittendo: ꝙ duplex est cōpositio. s. mālis, ⁊ formalis: ꝯpositio mālis est, ꝯpō in re que nihil aliđ est q̄ȝ vnio realis extremoꝝ. cōpositio formalis diuidit̄. quedā est actus cōpositiuus itellect⁹: qđā ē ꝯpositio formata ab intellu que est obm prioris ꝯpōnis formalis ⁊ actus ꝯpositiui. In pma ꝯpōne qua itellꝯ cōponit vnū extremū cū reliquo: affirmādo vnū de alio (sicut formādo istā ppositionē: hō est aial) intellꝯ hȝ actū quo affirmat pdicatū de subto⁹: ⁊ iste actus appellat̄ ꝯpositio formalis. scđa ꝯpositio formalis obtiua hȝ eē obtiue in itellectu. Loquēdo de ꝯpōne formali: siue de actu ꝯpositiuo: siue de ꝯpōne formata q̄libȝ talis hȝ veritatē ja ꝯpōne māli in re: ⁊ hoc est qđ dr̄ ab Ar̄. in pdicamētis. Ex eo ꝙ res est vel nō est ꝯpositio dr̄ esse vera vel falsa. Si loq̄mur de ꝯpōne māli: illa intelligit̄ p actu intellꝯ ⁊ actu recto. Si loq̄mur de ꝯpōne formali que est act⁹ cōpositiuus intellꝯ: ista itelligit̄ actu reflexo: ⁊ veritas istius cōpositionis formalis hȝ itelligi nō solū per actū reflexum sed etiā per actū collatiuū itellꝯ ꝯparantis ipsuȝ actum ꝯpositiuū ad ꝯpōnem in re sub rōne silis vel dissimilis: ⁊ cognoscēdo ipm actū ꝯpositiuū esse silem cōpositioni māli in re: cognoscit̄ veritas istius actus: cū veritas act⁹ nō sit nisi ꝯformitas act⁹ ad rem cognitā. si aūt cōparatur vt dissimilis: cognoscit̄ falsitas ipsius actus: ⁊ cōpositionis formalis⁹. Si vero loquamur de cōpositione formali obtiua formata ab itellectu: dico ꝙ ista intelligitur seu pōt intelligi actu recto: q̄ntūcūqȝ non itelligat̄ ipsam esse ꝯpositionē aut ppōnē nisi actu reflexo⁹. Un̄ aliud est itelligere ꝯpositionē in se formatā ab itellectu. aliud est itelligere ipsam ꝯpositionē esse cōpositionē ⁊ cōplexionem itellect⁹. 2ᵐ nō pōt itelligi nisi itelligendo actū cōpositiuū itellꝯ. Sed pmō bñ pōt itelligi: nō itellecto actu cōpositiuo. sicut nō possum intelligere istā ppōnem (hō est aial) esse ppositionē formatā ab itellectu nisi intelligam actū per quem format̄. possum tm̄ itellig̃ eandē ppositionem in se: sine itellectiōe actus cōpositiui. ¶ Qn̄ ergo tu dicis: cū intelligo ꝯpōnē ⁊ ppositionē: ad quid terminatur ista itellectio? R̄ndeo ꝙ terminat̄ ad cōpositionē in re que hȝ esse obtiue ⁊ repn̄tatiue: in itellectu: ⁊ ita terminat̄ ad vtrāqȝ cōpositionē. s. ad ꝯpōnem mālez: ⁊ ad cōpositionē formalē. Licet nō terminet̄ ad talē ꝯpōnē formalez hñtez esse obtiuū in aīa sub ea rōne sub qua hȝ esse obiectiuū. ita ꝙ cognoscit̄ ⁊ itelligit̄ illud qđ obijcitur itellectui. licet nō itelligat̄ illud sub rōne qua obijcitur. Nec valet argᵐ. hoc obijcit̄ itellectui: ⁊ hoc itelligit̄: ergo itelligit̄ sub rōne qua obijcit̄. Falsitas ꝯñe pȝ ex logica: qr est fallacia ꝯñtis ponēdo ꝯñs. ⁊ etiā accntis. ¶ Ad vltᵐ argᵐ. R̄ndet̄ negando: ꝙ leso organo fantasie itellectus posset formare ppositiones ⁊ syllogismos: ⁊ ratio adducta est in corpe q̄ōnis. nō. n. est pptera: q2 pceptio veritatis pncipij cōplexi dependeat essentialr̄ a pceptione vnionis extremoꝝ pncipij in re: sed hoc est pp ordinē eēntialē quē hȝ intellꝯ ad sensuȝ. leso eni organo fantasie sit inordinat⁹ discursus fantasmatū: pp quē nō pōt itellꝯ itellig̃ ita vnū qđ nō aliđ. ⁊ p ꝯñs nō pōt recte discurrē syllogizare: ⁊ formare ipsas ꝯpōnes. q̄re apparet ꝙ argumēta adducta ꝯ̄ itētionē. Doctoꝝ min⁹ ꝯcludūt. q̄re ⁊c̄.

¶ Forsan aūt ⁊ difficultate duobus modis existēte nō in rebus sed in nobis est eius cā. Tex. cōmē. primi. Qō. ij.

Ueritur. Quo difficultas itelligendi sit. ex pte intellꝯ aut ex pte reꝝ. Ut determinat Anto. ⁊ An. ⁊ Sco. ¶ Uidet̄ enim ꝙ ex pte reruȝ sit difficultas cognoscēdi. qđ pbat̄ sic. Qđ est po⁹ itelligibile: ⁊ nō actu itelligibile est cum difficultate cognoscibile: q2 facilius intelligit̄ qđ est actu itelligibile q̄ȝ illud qđ est po⁹ itelligibile. Sed ita est ꝙ res māles sunt po⁹ intelligibiles: ⁊ immateriales actu itelligibiles: vt colligitur de mente Auerroys. 3. de aīa Cōmē. 18. Igitur difficultas itelligēdi nō tm̄ est ex parte intellꝯ nostri. ¶ Et ꝯfirmat̄ vnūquodqȝ cognoscitur bm qđ est in actu vt est de mēte Ar̄. 9. metaᶜᵉ. tex. cōmē. 10. ḡ que sunt ipo⁹ sunt cū difficultate cognoscibilia: ita ꝙ difficltas se tȝ ex parte ipsoꝝ. ¶ Itez arguit̄ scđo qn̄ passum est summe dispositū respectu actiōis alicui⁹ agentis nulla est difficultas ex parte ipsius passi: ⁊ presertim hoc est verū vbi passum per actionē agētis perficit̄. Sed ita est: ꝙ intellꝯ noster possibilis est passiuus respectu cuiuscūqȝ obti itelligibilis ⁊ per ipsuȝ nāliter perficit̄: quum ad qđlibet tale nāliter iclinet̄: igitur nulla difficultas est ex pte ipsius in recipiendo actū intelligendi a q̄libet itelligibili. ¶ Itez tertio arguit̄. Si eēt difficultas ex pte itellꝯ nr̄i in itelligendo aliqđ itelligibile: maxie eēt respectu sbaꝝ imāliuȝ quaꝝ itelligibilitas excedit virtutē cognoscitiuā itellꝯ nr̄i. Sed h̄ est falsuȝ: q2 in h̄ differt sensus ab itellu: q2 sensus corrumpit̄ ab excellēti sensibili. Intellꝯ aūt habilitatur ⁊ confortatur ab excellēti intelligibili: igit̄ nulla difficultas est ex pte nr̄i intellꝯ intelligere sbas separatas.

Ad oppositū tamē est Ar̄. 2⁰ metaᶜᵉ in pn⁰: qui dicit: ꝙ difficultas: vel cā difficultatis nō est in rebus. sed in nobis: quod probat: q2 sicut oculi noctue. ⁊c̄.

In ista. q. pmo recitabit̄ opinio Cōmē. ⁊ excludetur. 2⁰ loco ponetur opinio ppria. 3⁰ loco soluentur rationes in principio. q.

Circa pᵐ est opinio Cōmētatoris in 2⁰ metaᶜᵉ. in cō. p ꝙ intellꝯ nr̄ pōt cōparari vel ad res imāles: vel māles. Si pmō difficultas cognoscēdi est ex parte itellꝯ nr̄i: q2 tales sube ex se sunt actu itelligibiles: ⁊ ex se sufficienter in actu vt possint mouere intellꝫ sibi pportionatuȝ: sed intellꝯ nr̄ est iproportionatus talib⁹ cognoscibilibus: sic sūt sube sepate: qm̄ cog̃scibilitas ipaꝝ excedit v̄tutē cog̃scitiuā itellꝯ nr̄i. Igit̄ si itelligunt̄ a nobis: cum difficultate itelligunt̄: q̄ difficultas ē ex pte itellꝯ nr̄i. Sȝ si itellꝯ nr̄ ꝯparet̄ ad subas māles: tales sube sūt iproportionate itellui nr̄o: ex defectu se tenēte ex pte ipsaꝝ. Qm̄ eaꝝ cognoscibilitas excedit̄ a v̄tute cog̃scitiua itellꝯ nr̄i. Et ēt (quū talia itelligibilia sint tm̄ itelligibilia in po⁹: ⁊ fiūt in actu p opationē itellꝯ agētis.) seq̄tur ꝙ si qua est difficultas itelligēdi ⁊ cognoscēdi: ista difficultas se tenebit ex pte ipsarū rerū: ⁊ nō ex parte itellectus. ¶ Sȝ istuȝ modum dicendi impugnat Sco. ⁊ Anto. An. sic. Si est difficultas ex parte intellectus nostri in intelligendo res māles ex parte rerū māliuȝ. Igitur cōparate ad quēcūqȝ intellectum: erūt ex se cū difficultate cognoscibiles ⁊ ita cōparate ad intellectum diuinū: cuȝ difficultate intelli

gentur. ¶ Ista ĩpugnatio ꝯ Auerroym nulla est: ppterea qꝛ ſm ipsum in. 12. meta^{ce}. cõmẽ. 51. ⁊ in. 3. de aia. cõmẽ. 5. ⁊. 8. Intelligentia prima que est deus nihil itelligit extra se. Tamẽ presupponẽdo ꝙ aliqd intelligat extra suaʒ essentiaʒ. videtur ꝙ qdcunqʒ intelligibile qd est ex se cũ difficultate cognoscibile cõparatum ad quẽcunqʒ itellectuʒ mobilẽ a tali obiecto: aut saltem per se primo terminabileʒ: ⁊ nõ virtute alteri⁹ erit a tali intellu cũ difficultate cognoscibile. Modo itellus diuinus: neqʒ est mobilis a rebus mãlibus: neqʒ terminabilis ab ipsis quemadmodum dictũ est in. q. 25. vʒ. de intelligere diuino. Igit tales res nõ cognoscent cum difficultate ab intellu diuino: qui virtute essentie vt obiecti mouẽtis: aut primo terminantis intelligit quicquid intelligit.

Quantũ ad 2^{m} arti^{m} dõm est: ꝙ ois difficultas in cognoscendo se tenet ex parte intellectus nostri. qd declarat prenotando duo. Primuʒ ꝙ potentia intellectiua habet difficultatẽ in cognoscẽdo quãdo est improportionata obiecto cognoscibili. Est aũt iproportionata: aut ppter maximam entitatẽ obiecti: aut pꝛpter minimã: sed quelibet istarũ iproportionatum est ex defectu virtutis cognoscitiue qd probat. Nam qd itellectus nõ possit intelligere maxime cognoscibilia: hoc est: qꝛ virt⁹ eius cognoscitiua excedit a cognoscibilitate obiecti: ergo defectus est ex parte ipsius. Improportio etiã respectu eoꝝ que sunt minime entitatis puenit ex defectu ipsius intellectus: qd probatur per Ar. in de sensu ⁊ sensato: qui vult: ꝙ si visibile decrescit in minus in infinitum necesse est visum crescere in mai⁹ in infinitũ si debeat visibile percipere: ergo ad cognitionem minimi cognoscibilis requirit perfectioꝛ virtus in cognoscẽdo. ergo ꝙ intellectus nõ possit intelligere minima: hoc est ex defectu virtutis cognoscitiue in intellectu. ¶ Scdo notandum est: ꝙ cognitio perfecta ſm pportioneʒ est duobus modis. Uno modo ſm pportionem rei ad virtuteʒ suam motiuam: aut terminatiuam itellectus. Et sic vnũquodqʒ eque perfecte cognoscitur ſm proportionem: qꝛ (quum virtus sequat ſbam ⁊ essentiam rei) in quãto gradu: ⁊ in quanta proportione est entitas sua: in tanto gradu est eius virtus motiua. Et qʒtum est ens: tantum proportionabiliter mouet. Scdo modo põt intelligi cognitio perfecta ſm proportionem rei ad potentiam tendentem in ipsam rem: ⁊ qꝛ intellectus noster plus tendit in sensibilia ⁊ mãlia: ⁊ hoc qꝛ plures grad⁹ cognoscibilitatis attingit de sensibilibus qʒ insensibilibus ppter ordinem intellectus intelligentis ad sensum: ideo (ſm pportionem hoc secundo mõ potentie tendẽtis in obm) sensibilia perfectius cognoscunt: qʒ isensibilia. ¶ Et per hoc soluit ꝯdictio: que videtur esse iter doc. sub. in p̃ dist. 3. q. 2. ⁊ eundẽ in 2° meta^{ce}. Habet enim in primo loco prealegato: ꝙ intellectus noster pfecti⁹ ſm pportionẽ cognoscit sensibilia ⁊ mãlia: qʒ isensibilia ⁊ imãlia. Et in 2° meta^{ce} vult: ꝙ eque pfecte ſm pportionẽ cognoscant ab intellu materialia: sicut imaterialia. Ex his que dicta sunt apparet dissolutio difficultatis.

Ad argumẽta principalia. Ad primuʒ pʒ rñsio ex dictis: ꝙ eque faciliter ſm pportionẽ entitatis ad ṽtutem motiuã vel terminatiuã obti ⁊ eque pfecte mouẽt: aut terminãt intellm res mãles sicut imãles. Sed siqua difficultas est in cognoscẽdo. ista est solũmodo ex debilitate ṽtutis cognoscitiue tam respectu eoꝝ que sunt maxime cognoscibilia qʒ respectu eoꝝ que sunt minime cognoscibilitatis. Nec obstat ꝙ intellus agẽs respectu mãliũ faciat actu itelligibile: qd est po^{a} itelligibile: qꝛ solũmõ hoc est pp ordinẽ ẽentialẽ itellus nri intelligẽtis ad fantasmata: qꝛ nihil itelligit primo ⁊ ipso lue: nisi abstrahẽdo a fantasmatibus. Unde obm relucẽs in fantasmate: quũ hẽat esse mãle ⁊ extẽsuʒ nõ põt mouere intellm possibilẽ qui est imãlis. ⁊ in extẽsus: qꝛ opʒ agens ⁊ patiens in q̃cũqʒ ordine esse pportionata qʒtum ad esse mãle: ⁊ imãle: ⁊ ita quũ obʒ in fantasmate nõ possit sic mouere itellm possibilẽ. necesse est itellectũ agentẽ de ipso pducere spẽm itelligibilẽ: in qua relucet obm qd est pportionatũ mouens respectu intells possibilis: qd obm in spẽ habet esse imãle: ⁊ inextensum. Et per hoc apparet ad istantiã de po^{a} itelligibili ⁊ actu itelligibili. Et per hoc etiã pʒ rñsio ad ꝯfirmatõeʒ. ¶ Ad 2^{m} pncipale rñdetur. premittẽdo ꝙ intells hʒ vno modo ꝯsiderari vt passiu⁹ ⁊ receptiuus actus itelligẽdi: ⁊ vt est in pura po^{a} passiua respectu obti intelligibilis. Alio mõ vt actiuus ⁊ opatiu⁹: qꝛ pono itellm possibilẽ etiã actiue ꝯcurrere ad actũ intelligẽdi. Si primo mõ accipiatur itells: sic est summe dispositus nullã hñs resistentiam ad obm cognoscibile vel ad actũ itelligendi quẽ recipit. Si secũdo mõ: ꝯsiderer vt est actiuus act⁹ itelligendi: ⁊ opatiuus (hoc est vt per actualẽ opationẽ que est act⁹ intelligendi formalr intelligat) sic itellectus hʒ aliquã resistentiã ad obm itelligibile ⁊ ad actuʒ itelligendi circa ipsuʒ pp debilitatem ṽtutis cognoscitiue: aut actiue in agendo ⁊ operãdo circa ipsum obm: que resistẽtia est: ꝙ ṽtus eius cognoscitiua: aut actiua nõ pportionat cognoscibilitati obti pp eius maximã: aut minimã cognoscibilitatem. Nec obstat ꝙ respectu alicuius itelligibilis virtus cognoscitiua itellectus excedat eius cognoscibilitatem: qꝛ ad cognoscendũ tale imperfectũ cognoscibile requiritur acutioꝛ ⁊ p̃stantioꝛ virtus in cognoscente: qʒ sit virtus intellectus nri. per Ar. in de sensu ⁊ sensato: vt superius allegatũ est. ¶ Ad tertiũ ⁊ vltimũ argumentum pʒ per ea que dicta sunt. Nã lʒ intellect⁹ confortetur ab excellenti itelligibili ⁊ vigoret ⁊ nõ corrũpat: quemadmodum sensus ab excellenti sensibili: tñ qꝛ virtus itellectus est debilis in cognoscendo: ppter quã debilitatem non potest attingere obm ſm omnẽ gradum sue cognoscibilitatis. Aut si attingit imperfecte attingatur: difficultas ⁊ defectus istius cognitionis nõ est ex parte rei: sed ex parte intellectus cognoscentis.

¶ Nescimus autem verum sine causa vnumquodqʒ maxime ipsum alioꝛuʒ est per quod alijs inest vniuocatio. Tex. cõmẽ iiij. Questio. iij.

Ueritur Utrũ si demõstret cã per effectũ: possit dari regressus. ¶ Quidaʒ arguũt ꝙ nõ p̃supponẽdo ꝙ demõstratio sit ex notiorib⁹. 2° p̃supponunt ꝙ itells nũqʒ põt aliqd itelligere nisi fantasia existit in actu. tertio p̃supponũt ꝙ vna no^{a} in intellu fit itẽsioꝛ alia. Et 4° p̃supponunt ꝙ ista intẽsio nõ fit in aia itellectiua vt itellectiua est: sed in viribus sensitiuis. Tum qꝛ in. 7. phycoꝛũ. in pte itellectiua nulla est alteratio. Tum qꝛ itensio ⁊ remissio fiunt successiue: ⁊ in tpe: ⁊ aia nõ subiacet motui ⁊ tpi: ergo ⁊c. Quibus suppositis stantib⁹ arguit sic. Si per effectũ demõstrat cã tũc opʒ ꝙ in ipa cogitatiua fiat intensioꝛ no^{a} effectus: siue ꝙ sit magis notus effect⁹ qʒ cã: tenet ꝯña per pmũ presuppositũ: si postmodũ fiat regressus demõstrabit effect⁹ per cãm: sed cũ effectus sit minus notus qʒ cã: ergo per min⁹ notũ demõstrabit magis notũ. ¶ Q si tu dicas: ꝙ cũ itells accipit aliqualẽ cognitionẽ ipsi⁹ cãe: tũc itells negociat circa illã cãʒ: ⁊ negociando vendit in maiorẽ notitiã ei⁹. ¶ Cõtra. certũ ẽ ꝙ ista negociatio est qdã actus intelligendi ⁊ cũ intellectus nõ possit aliqd intelligere nisi fantasia sit in actu. si ergo ista intensio fit in aia intellectiua: nõ fit in ipsa: nisi quia fit i anima sensitiua: ergo intenditur notitia effectus. ¶ Secundo pncipaliter arguit. Cõcesso isto regressu: sequeret ꝙ aliqua cognitio continue intenderetur: ⁊ tñ in fine intensionis illa cognitio prius habita corrumperet pbat ꝯña. p̃supponẽdo: ꝙ scia qꝛ. ⁊ pp qd. spẽ distinguunt ⁊ ex

ꝯsequenti

 cõiti numero. Tunc sic. si per cãm demonstratur effect⁹: tũc acquirit no⁹ ipsi⁹ effect⁹ pp quid. sed hoc distinguit spẽ a priori: ꝗ prior corrũperet. qꝛ ꝛc. ¶ Tertio pncipalr arguit. Data veritate isti⁹ sequeret ꝙ pfectius cognosce rent supiora ꝗ̃ iferiora: cõñs est falsũ: ꝛ pbat cõña: qꝛ nũ ꝗ̃ pcedim⁹ a cã sup effectũ in regressu: nisi habuerimus itensiorẽ cognitionẽ cause: hoc aũt nõ erit: nisi cognouerimus cãm illius cãe. Sed cãe istoꝛ iferioꝛ sunt cãe superiores: ꝗ opꝫ nos cognoscẽ cãs superiores. i. ꝛ cum per illas demõstrabim⁹ cãs ppinquas effectuũ iferioꝛ: erunt cause supiores notiores ipsis effectibus inferioribus.

Ad oppositũ ti est cõis snia phoꝛ. Et tot⁹ pcessus Ar. p° ꝛ scdo posterioꝛ.

Pro declarãda ista. q. sunt tres arti. In p pmittẽt aliq̃ necia. In 2° ponet determiatio qõnis. In 3° videbitur ad arg⁹ in pn. q.

Quantũ ad pᵐ pmitto distõnes. Pria. ꝙ multipliciter itelligere possumus dari regressum. Uno mõ ꝙ cognito aliq̃ qꝛ. possit cognosci cognitõe pp qd. ꝛ h̃ p diuersa media: qrũ vnũ sit qꝛ. alterũ pp qd. vt si cogscim⁹ p eclypsim lune: ꝙ terra iterponit iter solẽ ꝛ lunam: possumus postea p solẽ eẽ in capite draconis ꝛ lunam in cauda vel eꝫ: cogscere euidenti⁹ ꝛ certi⁹ iterpõne terre dyametralr: qd fuit pus demõstratũ per eclypsim lune. ꝛ iste est pmus modus dandi regressum. Scdo mõ possumus itelligere dari regressum itelligẽdo ꝙ aliquod vnũ cognoscat cognitõe qꝛ. per aliud: ꝛ illud per qd cognoscit postmodũ cognoscit cognitione pp quid. p ipm vt faciliter apparet in pmisso exẽplo de eclypsi respectu terre iterpõnis inter se precise. De p mõ dãdi regressum nõ est difficultas: sed de 2°. De pmo mõ est textus Auerroys 2° phycoꝛ cõmẽto. 22. ꝯ Auicẽ. qui volebat ꝙ nullus artifex posset pbare suũ subm esse. Neqꝫ cãs subti in aliquo gñe demõstrationũ: ꝯ quẽ iuehit Cõmẽ. ꝙ pñt demonstrari dmõstratione signi: ꝛ si ille cãe habuerunt cãs priores: poterunt demonstrari per illas demonstrationes simpliciter: ꝛ de hoc videas cõmentũ allegatum. ¶ Secundo distõ est ista. dari regressum põt esse dupliciter vel in eadem scientia: vel in diuersis.

Quantũ ad 2ᵐ artiᵐ pono ꝯnes. Prima est. De regressu in diuersis sciẽtijs nõ est difficultas: quin talis dari possit ꝛ de facto det. pꝫ. Nã pnᵐ aliqd in scia iferiori notũ qꝛ. p effectũ aut expientiã: in scia supiori põt esse notũ pp qd. loquẽdo. s. de regressu pmo mõ in pma diuisiõe posita in pcedenti arti. huius. q. ꝛ aliqualr tangit in. q. sequẽti. arti. 2°. rõne 2ᵃ ꝯ Egidiũ Romanuꝫ in fine. ¶ Scda ꝯ. In eadẽ scia sm pncipia Ar. nõ est ipossibile dari regressuꝫ. s. ꝙ si cã demonstret per effectuꝫ demonstratione qꝛ. eadẽ cã demõstret effectũ demõstratione pp quid. loquẽdo de 2° mõ pme distinctiõis in p° arti. hui⁹ qõnis. Hec ꝯ pbat auctrib⁹ ꝛ rõne. Pria auctas est Ar. p poste. vbi Ar. demrat diam iter demõstratiões qꝛ. ꝛ pp qd. ꝛ h̃ vel respectu eiusdẽ scie: vl respectu diuersarũ: ꝛ dicit ꝙ possumus demõstrare ꝙ planete sunt prope: qꝛ nõ sintillant: ꝛ sic demõstrant esse ppe per nõ sintillare: tanꝗ̃ per effectũ: ꝛ postmodũ possum⁹ demõstrare nõ sintillare per eẽ ppe. pp qd. ꝛ a priori. Cõsilr demõstratur circularitas de luna per augmẽtũ circulare luminis in luna a posteriori: ꝛ postmodũ regredim⁹ ad demõstrandũ augᵐ circulare luminis per circularitatẽ. corporis pp quid. Nec valet dic: ꝙ Ar. loquit hic ꝯditionalr. qꝛ Arist. docet qũo habita demõstratione qꝛ. põt haberi demõstratio. pter quid. sic. Si b. sit mediũ a. maior extremitas c. minor. Fiat inquit a. medium b. maior extremitas c. minor: ꝛ tũc habetur demõstratio. pter quid. Si aũt loqueretur ꝯditionaliter si daretur regula nulla esset qꝛ nullibi ista regula exerceri posset seu haberet locum. Mõ nõ est mos Ar. aliqd docere aut tradere qd nullibi habeat veritatẽ. ꝛ sit simpliciter ipole. qꝛ ꝛc. ¶ Ad h̃ fac. qd dicit Auerroys primo posterioꝛ cõmento. 30. si sciuerimus ꝙ luna est sperice figure. pp lucẽ que augmentat in figura lunari: est pole nobis. vt ꝯuertam⁹ ppõneꝫ maiorem. ꝛ dicam⁹ cãm in essentia luminis cũ hac dispositione: ppterea ꝙ ipsa est sperica: ꝛ ꝯponet demrãtio h̃ mõ. Luna est sperice figure: ꝛ qd est sperice figure: opꝫ ꝙ lux eius augmẽtet cũ hac dispõne. qm̃ est cũ hac figura. Iaꝫ. n. venimus cũ h̃ dictione in cãm: pp quã vr luna cũ hac dispositione: ꝛ h̃ est illud qd denoiat demõstratio qꝛ: h ille. Ecce qũo expresse cõmẽtator ponit regressuꝫ. ¶ Hanc eandem sniaꝫ hꝫ Ar. p phycoꝛ. Et Cõmẽtator. p. 2. 3. cõmẽ. Habet Ar. ꝙ in notitia cãrum rerũ nãlium venimus ex cõpositis resoluendo in partes: ꝛ in cãs. Et hꝫ idẽ Cõmen. cõmento. 3. cui⁹ tex. est h̃. Et illa que sunt nota apud nos primo de reb⁹ nãlibus sunt cõposita cãta ab elementis: ꝛ ille que sunt ignota apud nos nãliter sunt cãe: ꝛ certuꝫ est ꝙ cognoscim⁹ ipsa cõposita p cãs: dicẽte pho. Tũc vnũ qdqꝫ arbitramur cognoscẽ: cũ cãs cognoscimus primas: ꝛ principia pma: vsqꝫ ad elemẽta. ergo sm ipm datur regressus. ¶ Hoc idem hꝫ Aristo. 8. phycoꝛ. vbi pbat eternitatem primi motoris per eternitateꝫ motus: in pn°. 8. Et circa finẽ: pbat eternitatẽ motus: per eternitatẽ pmi motoris. demonstratiõe ppter quid. Et hoc dicit Cõmẽ. cõmẽto. 53. Innitimur inqt in hoc sermone iducere cãm ppter quã fuit necesse: vt pmuꝫ motũ a motore nõ transmutabili sit eternum ꝛ motũ in loco: ꝛ est ecõuerso ei qd declaratũ est in pn° istius tractatus. s. ꝙ ex pbatione eẽntie istius motus fuit pbatum pmũ motorẽ esse: ꝛ ex hoc apparet ꝛ illud qd quesiuit a pn°. h ibi. ¶ Respondet ꝙ Ar. qñ regredit pbando eternitateꝫ mot⁹ per essentiam motoris: est regressus topicus. ¶ Contra. sequitur: ꝙ cum regressus topicus seu syllogism⁹ topicus nõ aggeneret scientiã: sed opinionem: de eternitate motus per essentiaꝫ primi motoris erit tñ opinio nõ scientia. ¶ Cõs si tu ꝯcedas ꝯsequens: sequitur ꝙ cum nulla sit cognitio certior ꝗ̃ illa que est per suam causam: maxime vbi sit causa proxima: nulla alia no⁰ certior habebitur de eternitate motus. ¶ Si dicatur ꝙ motus est etern⁹: qꝛ mobile nũquaꝫ incepit esse: hoc est per causaꝫ. ¶ Contra. maior est depẽdentia motus ad efficiens ꝗ̃ ad subm aut materiaꝫ: probatur. qꝛ dependentia motus ad subiectũ nõ est nisi per efficiens transmutans. ¶ Item habitudo efficientis ad motum est necessaria per Arist. sed mobilis ad motuꝫ est contingens: qꝛ circũscripta itelligentia mouente: mobile est sine motu: ergo ꝛc. ¶ Et confirmatur: ois potentia passiua est ꝯtradictionis. 9. meta. tex. cõmen. 17. Sꝫ mobile est in potẽtia passiua respectu mot⁹: ergo ꝯtradictionis: sed potentia efficientis primi ad motũ est simplr necessaria. ¶ Rñ. ad principale arguit. Arist. 2° de anima primo inuestigat diffinitionem cõem ipsius aie. Postmodũ ex ipsa inuestigat ppriã vniuscuiusqꝫ partium aie. Et tertio demõstrat diffinitionẽ mãlem ꝛ cõem per propriã ipsius. pp qd. ꝛ a priori. cõsimilẽ pcessuꝫ hꝫ p posteriorum de diffinitione mãli ꝛ formali ipsius demõstratõis: qꝛ ꝛc. Sꝫ qꝛ locus ab auctoritate est debilissimus. Scdo per rõnes ꝯ nra pbat: pmo sic. Qñcunqꝫ habita noti⁹ de cã per effectũ põt hri notitia itensior de cã ꝗ̃ sit illa que habet per effectuꝫ: possum⁹ regredi a cã sup effectũ: sꝫ sic est ꝙ de cã cognita per effectũ possumus hre cognitiõeꝫ certiorẽ ꝛ pfectiorẽ de ipsa sine effectu: ꝗ ꝛc. Maior est a te ꝯcessa. minor pbatur. psupponẽdo ꝙ q̃cũqꝫ due po⁰se hñt sicut excedens ꝛ excessuꝫ: se hñt in pportione geometrica, iter se: sed inter actus aut habitus ipsaꝛ est pportio Arithmetica. pportio Geometrica est vbi est similitudo pportionum: qualis est pportio. 9. ad. 6. ꝛ. 6. ad. 4. vbiqꝫ est pportio sexqaltera: sꝫ est dissimilitudo excessuũ. 9. excedit. 6. per. 3. sed. 6. 4. per. 2. proportio Arithmetica est dissimilitudo pportium: sed similitudo excessuum: talis est. 8. ad. 6. ꝛ. 6. ad. 4. 8. ad. 6. est pportio sexqtertia: sed. 6. ad. 4. sexqualtera: h tñ est similitudo excessuuꝫ. Nam. 8. excedit sex. per. 2. ꝛ. 6. 4. per. 2. Cũ igit due po⁰ inequales

nunq̃ ꝯsimili excessu excedát actus suos: inter ipsas est pportio geometrica: ꝛ si aliq̃ pportio dicatur eē in ipsis actibus pōꝝ inequalium: erit tñ pportio arithmetica cōparando ipsos ad suas potētias. H̄ hȝ Sco. in p̄ sniarū di. 17. circa finē: ꝛ in tertio sniaꝝ dis. 27. q. vnica in fine. ¶ Dis stantib⁹ arguit̃ sic. Quecūq̃ due po^e sunt inequales pducūt vel pducere pñt suos effectus inequalis itensionis. Probat̃. sicut po^a pfectior pducit pfectiorē effectum in entitate: ita pōt in excessu inequali ipm̄ intēdere: dato ꝙ cooperet̃ sibi po^a iferior. ita ꝙ cū po^a superior sit efficatior ad pducendū suū actū: erit etiā efficatior ad intendendū ꝛ augmentādū: sed ita est ꝙ intelle^s ꝛ sensus sunt due po^e: quarum vna operat̃ ad notitiā cause. s. itellectus: ꝛ alia ad no^{am} effectus per te: ergo cū intellus sit pfectior virtus: poterit magis itendere notitiā cause: q̃ȝ poterit intendere sensus no^{am} effectus. ¶ Et confirmat̃: qꝛ aut intellectus ꝛ sensus operantur simul ad no^{am} cause habita prima no^a de causa per effectum: aut simul ad no^{am} effectus: aut intellectus ad notitiā cause: ꝛ sensus ad no^{am} effectus. Non scd̄o mō vt pȝ: qꝛ intellectus habita no^a de causa discurrit circa ipsaȝ: ꝛ nō circa effectū. Neq̃ tertio mō: qꝛ itellectus ꝛ fantasia subordinata sūt in operando. circa qd̄cunq̃ operat̃ intellectus: circa idē operatur fantasia: qꝛ iste po^e sunt subordinate: ꝛ oportet potentiam inferiorē habere actum circa idē: circa quod operat̃ potentia superior: pp̄ter ordinem essentialē. Dabitur ergo prim⁹ modus: ꝙ vterq̃ operabitur circa causam: ergo habebitur intentū: ꝙ efficatior ꝛ intensior notitia habebit̃ de causa per vtranq̃ potentiā operantem circa eandē: q̃ȝ fuerat illa que erat de effectu. ¶ Itē. 2°. si nō posset haberi intensior notitia de causa in intellectu: nisi intenderetur notitia effectus: hoc esset vt dicis: qꝛ itensio nō posset fieri in intellectu in instāti: qꝛ talis itensio est successiua ꝛ in tp̄e. Sed cōtra: qꝛ ois illa intensio pōt fieri in instāti q̄ fit respectu subti indiuisibilis nullū habētis ꝯtrarium: sed itensio que fit in intellectu est huiusmodi. Nam intellectus est indiuisibilis nullū habēs cōtrariū scientie: cui nihil opponit̃ nisi ignorātia. Est etiā sume dispositus per abiectionem ꝯrij: nō dico per equalē inclinationē ad intelligibile: ergo ois intensio in ipso poterit fieri in instanti. ¶ Itē. 3°. si non daret̃ regressus: hoc esset vt tu dicis: qm̄ notitia qꝛ. ꝛ pp̄ quid. ipsius effectus vna ex altera nō posset itendi: quia sunt alterius speciei: ꝛ ex pluribus differentib⁹ specie: nō fit aliquid intensius. Sed cōtra. quecūq̃ due notitie sunt de eodem obto oīno sunt eiusdem rationis formalis: sed notitia qꝛ. effect⁹: ꝛ pp̄ qd. eiusdē sunt de eodem obto oīno. Nam si cognoscatur ꝙ hō est risibilis ex sensu: ꝛ cognoscatur ꝙ sit risibilis per hoc: qꝛ est animal rōnale: p̄ma cognitio ꝛ scd̄a nō distinguunt̃: nisi s̄m magis pfectū ꝛ minus pfectū: ꝛ isti gradus nō variant rōnē formalē alicui⁹: sicut albedo intensa ꝛ remissa sunt eiusdē rōnis formalis. ¶ Et si dicas ꝯtra. demonstratio pp̄ qd. ꝛ qꝛ. sunt distincta s̄ȝ speciem. ergo ꝛ scia. ¶ Itē. p̄ncipia demonstratiua in demōstratione qꝛ. ꝛ pp̄ qd. sunt p̄ncipia scie: sed ista sunt distincta s̄m spēm: ergo ꝛ no^e. ¶ Ad primū r̄ndetur: ꝙ cāe efficientes instr̄ales distincte s̄m spēȝ nō distinguūt effectū specie. sicut sanitas iducta a nā ꝛ a casu nō distinguūtur specie. silr̄ sectio que fit mediante securi ꝛ alio instr̄omō habet distinctionē specificā. Et ꝙ cause efficiētes instr̄ales nō distinguant suos effectus: maxime apparet eē de mente San Tho. qui vult ꝙ causa instr̄alis nō agit neq̃ mouens: nisi qꝛ mota a principali agente. demonstratio pp̄ qd. ꝛ qꝛ. ꝯcurrūt precise instr̄aliter: quare ꝛc̄. ¶ Ad 2^m. qd̄ hȝ maiorē difficultatē. R̄ndeo ꝙ quecūq̃ due cāe efficiētes prime effectus si sint cāe perse distinguūt suos effect⁹: si vna nō ꝯtinet̃ in alia: neq̃ ambe in vna 3^a. nō sic est: ꝙ principia demōstrationis: quoꝝ vnū est pp̄ qd. alteruȝ qꝛ. continent̃ virtualr̄ in subo. de quo demōstratur passio: ꝛ p̄ncipia d̄mōstratiua nō cānt notitiā de cōclusione nisi virtute subti de quo aliqd demōstrat̃: vt statim dicet̃. q. sequēti de medio demōstrationis. q̄ ex quo virtute subti sic causant notitiā de ꝯne nō distinguent ipsaȝ no^{am} s̄m spēm: sed solū s̄m magis perfectū: ꝛ min⁹ perfectum in eadē specie. ¶ Itē ꝯfirmat̃ hec r̄nsio. Habit⁹ seu notitia specificatur magis ab obto: de quo est scia: q̃ȝ a p̄n° efficiente: ꝛ declaratur in pulcherrimo exēplo. Geometria si infundat̃ intellectui nr̄o a deo erit eiusdē rōnis cū illa que erit nālr̄ acq̄sita per ppriam spēm. ꝛ tñ hec ꝛ illa que sunt de eodē obto nō erunt ab eodeȝ efficiente s̄m spēm: sed a distinctis. ergo p̄n^a efficientia nō semp distinguūt spē. quare ꝛc̄. ¶ Sed hic isurgit vna difficultas. si p̄n^a demōstratiua nō distinguūt sciētias: seq̄tur ꝙ scia nālis erit mathe^{ca}. ꝯns falsuȝ: q̄ ꝛc̄. ꝯna pbatur. eadem ꝯ ꝯsiderat̃ a nāli ꝛ mathe^{co}: puta ꝙ terra est rotūda: sed a nāli per hēe partes equalr̄ tendētes ad centrū. a mathe^{co}. s. astrologo p vniformē ortū ꝛ occasuȝ signoꝝ. q̄ si p̄ncipia demr̄atiua nō distinguūt: sed obm̄ de quo aliqd demōstrat̃: sequit̃ ꝙ scia nālis sit mathe. ¶ Ad hoc r̄ndet̃: ꝙ notitia qꝛ. ꝛ pp̄ qd. de eodē ꝛ in eisdeȝ terminis: vel que nō excedūt p̄ncipia alicuius vni⁹ scie s̄m genus sūt eiusdeȝ spēi: alr̄ non: mō nō est sic in pposito. Uel pōt dici: ꝙ nō est eadē ꝯ formalis ꝯsiderata ab vtroq̃ artifice. licet sit eadē mālis: neq̃ circularitas cōsideratur eodeȝ mō a nāli: ꝛ a mathematico. Circularitas a nāli ꝯsiderat̃ vt est passio corpis nālis: aut terminus eius: sed a mathematico vt est passio q̄ntitatis: ꝛ ita nō est eadem circularitas formalis vtrobiq̃ ꝛ talis notitia seu ꝯsideratio distinguitur ex h̄ ꝙ tale obm̄ de quo est no^a hȝ in se multiplicē rōnem formalē s̄ȝ quā multiplr̄ pōt ꝯsiderari. ꝛ nō tñ vno mō. ꝛ addendū est: ꝙ iste rōnes formales: per quas cōsiderat̃ a mathe^{co} ꝛ a nāli sunt disperate: ꝛ vna nō subordinat̃ alteri. Nam aliud est ꝯsiderare ꝙ aliqd sit circulare: qꝛ nā corporis circularis determinat sibi talē figuraȝ: ꝛ aliud est considerare aliquid esse circulare: qꝛ q̄ntum. aut rōne alicui⁹ alteri⁹ ptinentis ad quantitatē. Sed rōnes cognoscēdi qꝛ. ꝛ pp̄ qd. sunt subordinate. Nam ex accidētib⁹ seu ex opationib⁹ cognoscim⁹ effectus. Sicut ex ridere cognoscim⁹ hoiem esse risibilē. Mō operatōes insequunt̃ nām ꝛ q̄ditatē rei: ergo rōnes cognoscendi qꝛ. ꝛ pp̄ qd. ad seinuicē ꝯsequūtur: subordinantur: quare ꝛc̄. Q aūt de eodē diuerse scie ꝯsiderēt: apparet ex. 2. phyco rum. Nam de linea supficie: ꝛ corpore ꝯsiderant nālis ꝛ mathematicus sub diuersis rōnib⁹: ꝛ hoc hȝ cōmen. ibi. cō. 16. Silr̄ Doc. sub. in. 6°. meta^{ce}. Nālis ꝛ mathema. cōsiderāt subam corporeā ꝛ quantitateȝ circa ipsam. Mathema. n. ꝯsiderat subaȝ corporeā pro quāto suba corporea includit p̄ncipia q̄ntitatis: quēadmodū est mā prima ꝛ ita necessario ꝯsiderat mām: lȝ nō vt p̄n^m potentiale siue mobile: ꝛ ita mathematicus diffinit per mām: nō inq̄tuȝ p̄n^m mot⁹. phycus vero ꝯsiderat eandē subam corporeā inquantū in cōceptu: quē de corpe hȝ: icluduntur p̄ncipia motus ꝛ operationis: ideo per mām sic diffinit: nō ꝙ motum ponat in diffinitiōe: qꝛ ille est passio apud eum: sed mām s̄m ꝯsiderationem ꝯctam: s̄m quā est p̄ncipiū motus. ¶ Q si tu dicas: iste diuerse ꝯsideratiōes seu diuerse rōnes formales: sub q̄bus aliqd̄ vnū obm̄ cōsideratur: vident̃ esse distincta media ad demonstrandū diuersas passiones: vel eandē passionem alr̄ ꝛ alr̄ ꝯsideratam: ergo scie diuerse sunt ex diuersis medijs demonstratiuis. ¶ Itē. diuerse rōnes formales: sub q̄bus aliqd̄ vnū obm̄ ꝯsiderat̃: arguunt diuersas diffinitiones ꝛ diuersum modū diffiniendi: ꝛ distincte diffinitiones sunt distincta media demōstratiua: ergo scie distinguūtur ex medijs: qd̄ est ppositum. ¶ Ad ista r̄ndetur: ꝙ distincte scie habēt distinctos modos diffiniēdi. Metaphysicus enī in diffiniēdo oīno abstrahit a mā: qꝛ sicut ens qd̄ primo ꝯsiderat: ita ꝛ quodlibet inquātum sub eius ꝯsideratione cadit: nō includit materiā. Mathema. ꝛ nālis diffiniunt per mām alio ꝛ alio modo vt dictum est: ꝛ ita ex

diuersis

diuersis modis diffiniēdi ɔcludit distinctio sniaꝝ. ¶Ex hoc respondet ad vtrāq; instantiā ɔcedendo totū pces- sum vsq; ad vltimā ɔñtiam: cum tu infers: ergo scie disti guunt ex medijs. Dico ꝙ ꝗ si media aliquo modo distin guant: qḋ nō est negatū: nō tñ quecūq; media: sed solum illa que sunt essentialr ordinata: ꝗ in eodē ordine eēntialr ꝗ de istis loquitur cōmē. 3. meta^{ce}. cō. 2. Si eni sube fue- rint diuersoꝝ principioꝝ: relinquit ꝙ ɔsideratio ipsoꝝ sit plurib⁹ ꝗ̄ vni sciētie ꝛc̄. media accidētaliter ordinata nō distinguunt: neq; media in diuersis ordinib⁹: sicut est mediū pp̄ quid: ꝗ q̄r. ¶Mediū pp̄ quid est eētialiter or- dinatum: nō aūt medium q̄r: ergo ꝛc̄.

His premissis quātum ad 3^{m} artm^{m} rñdet ad arg^{a} pncipalia admittēdo pre supposita preter vlt^{m}. Cōcedo intensionē fieri in habitu ꝗ in actu intellꝰ inq̄ztum ista sunt in intellu. Et ad illud qḋ adducit in. 7. physicoꝝ ɔcedit: ꝙ in parte itellectiua ꝗ in intellectu nō fit ppꝛie alteratio: que est mot⁹ succes siuus ꝗ in tp̄e. Ista enim alteratio nō est in parte intelle- ctiua: ꝗ ita intēsio ꝗ remissio. ¶Sed ɔ. eo mō quo Ar. negat partem intellectiuā alterari: eo mō ɔcedit sensum sic alterari. Inquit eni ꝗ ipsi sensus alterant. patiunt. n. Actio enim ipsorū motus est per corpus patiente aliqd sensu. Sed certum est: ꝙ sensus nō alterat alteratione q̄ sit motus successiu⁹: ꝗ in tp̄e (loquendo de omni sensu) vt pꝫ de visu: ḡ negat etiā alterationē instantaneā ab in- tellectu: inq̄ztum intellectus est: ꝗ ita intensionē. ¶Rñ- deo Ar. nō ɔcedit alterationē esse ad aliquam qualitatē nisi que pōt pmo acquiri. Sic ꝙ ipsa nō tñ nō ɔsequat per accidēs ad formā inductam: quēadmodū est relatio sed nec eius inductio necessario sequat inductionē ali- cuius forme prioris: ꝗ tūc sm ipsuꝫ in nullo sbto est alte- ratio: nisi illa sit prima ꝗ imediata p alterāti in ordine al terationis: ꝗ illo mō ad sciam vel ad ɔsiderationē nō est alteratio imediata p alteranti in illo ordie: q̄r p^{m} alterās est obꝫ extra. cognitio aūt in intellu nō imediate causat ab obto extra: sed ab aliquo in aīa. s. a spē. q̄r intelligim⁹ cū volum⁹ tex. 2. de aīa: q̄r ad intelligēdū habemus obie ctum intra: ad sentiendū requirit obm extra. Q; aūt in- telligat de tali alteratiōe de qua dcm̄ est: apparet: q̄r pa- rum ante ɔcedit sensum alterari dicens: quēadmodū al legatū est in opponēdo tex. cō. 1 2. ipsi sensus alterant: ꝗ postmodū negat ptem itellectiuaꝫ alterari: in tex. cōmē. 20. ꝗ videt. assignare pro rōne: q̄r notitia itellectiua acci pitur: nō imediate ab obiecto extra: qḋ est p^{m} alterās in isto ordine: sed mediāte cognitione sensitiua. vnde ad p bandum ꝙ nulla mutatio est ad scientiam ait. Ex ea eni que est sm partem experientia vniuersalem accipimus scientiam: ꝗ sic illud verbum (sciens maxime ad aliquid di) ꝺꝫ intelligi sic: ad aliquid. i. ad obiectum intra: ꝗ non imediate ad obm extra: qḋ est primū alterans: ꝗ ista con clusio sic particulariter intellecta de alteratiōe pma suf- ficit ad ppositum suum ibi: q̄r ɔnem illā ꝙ mouēs ꝗ mo tum simul sunt: intēdit pbare inductiue in oīb⁹ motibus ꝗ spāliter in alterationib⁹ videt habere instantiā de illis qualitatibus que nō imediate inducunt a pmo alterāte q̄r alteratuꝫ: ꝗ si simul sit cum primo alterante: nō tamē cum pꝰ in illo ordine. ¶Uel pōt dici ꝙ Ar. intelligit de alteratione que est motus: vel si est indiuisibilis: est mu- tatio terminatiua vel cōtinuatiua motus: vel saltē que est subiecti mobilis vel mutabilis: ꝗ ab aliquo agente nā li. Nullū istoꝝ inuenit in parte intellectiua: nam ipsa est indiuisibilis: ꝗ ita nō susceptiua motus qui requirit sub iectuꝫ diuisibile. Ipsa etiā q̄r indiuisibilis: ideo nō est lo caliter psens alicui agēti nāli: q̄r nō replet locū. Agēs aūt physicū nō est actiuuꝫ: nisi in passum sibi localiter psens sensus aūt per oppositum pōt dici alterari: q̄r sensus est sbm q̄ztuꝫ recipiens formā: ꝗ ab agente nāli cui est loca- liter psns. Et per hoc pꝫ quid dicendū sit de intellu. Sed ad illud qḋ dicit. intensio ꝗ remissio est successiua: ergo fit in tp̄e. Dr̄ ꝙ lꝫ itensio ꝗ remissio fiat cū aliq̄li successi one: nō tñ ois intensio successiua fit in tp̄e: sed soluꝫ illa que fit. sbto diuisibili hñte ɔtuum: ꝗ dispōnē oppositam forme in. ¶Ad 2^{m} pncipale pꝫ rñsio ex dictis in. 2. arti. rñdendo ad pmā istantiā ɔtra tertiā rōnem pncipaleꝫ: ꝗ etiā ad difficultatē deide motā: ꝙ noti^{e} q̄r. ꝗ pp̄ qd. de eodē ꝗ in eisdē terminis. vel q̄ notitie nō excedunt ppꝛia pncipia scie sunt eiusdē spēi. ¶Pōt etiā dici: ꝙ ille noti^{e} distinguunt spē ꝗ vna aduenīēte alia nō corrūpit. Et ꝙ notitia que est pp̄ qd pōt intendi: lꝫ alia que est q̄r. nō in tendat: neq; inconuenit: ꝙ plures no^{e} actuales distincte sm spēm sint in eodē: sicut plures habit⁹: aut plures spe- cies intelligibiles quarū q̄libꝫ pōt itendi sine alia. ¶Q; si tu dicas. Ar. 2° topicoꝝ: hꝫ ꝙ ɔtingit plura scire: lꝫ nō itelligere: qḋ nō videt verū: si possumus hr̄e simul distin ctas itellectiones actuales. ¶Rñdetur dupl̄r. p ꝙ phs vult ostēdere ꝙ scire hitualē necessario est pluriū: sed in- telligere actuale nō nēcio est pluriū: q̄r pōt esse vni^{s}. Q; aūt sic intelligat. probo: q̄r aut intelligit ꝙ scire possum⁹ plura habitualr: ꝗ nō itelligē plura habitualiter: ꝗ pꝫ ꝙ nō: q̄r sunt idē. s. scire habitualr ꝗ itelligē habitualr. Aut itelligit ꝙ plura possumus scire actualr: ꝗ nō intelligere actualr: ꝗ hoc ēt est falsuꝫ: q̄r sunt idē: ḡ intellexit de scire habituali qḋ necessario est pluriū: sed nō intelligē actua- le: nēcio est pluriū: q̄ztūs possit esse. ¶Aliter rñdetur: ꝙ scia est ɔnū intellꝰ pncipioꝝ: ex. 2. posterioꝝ. scire ḡ neces sario est pluriū: q̄r ad sciam nēcio ɔcurrit tota deductio syllogistica: sed itellꝰ pncipioꝝ nō est pluriū: sed vniusꝫ nō accipiēdo pncipia pro dignitatib⁹: que sunt ppōnes cōplexe: sꝫ pro diffinitionib⁹ que nō signant eē vel nō eē ex p posterioꝝ: ꝗ taliū suppōnū hitus est itellꝰ: q̄r est me- diuꝫ in demrātione. ¶Sꝫ est aliud dubiū vtrū plēs itel lectiōes actuales eiusdē spēi possint eē in eodē itellectu. De h̄ alias. ¶Ad 3^{m} ꝗ vltimū negat ɔña. ꝙ sequat: ꝙ su- periora pfecti⁹ cognoscant a nobis: q̄ꝫ ista iferiora ꝗ sensi bilia. Ad pbationē rñdet: ꝙ non opꝫ cognoscere cāꝫ ali- cuius effectus simplr ad hoc ꝙ talis effectus cognoscat pp̄ qd. ꝗ sm cōem modū sue cognitiōis: sed sufficit ꝙ co gnoscat sub ea rōne sub qua est causa. Unde cognoscen- do deum in ratione cāe pme sufficit cognoscē ꝙ est pri mū ens: ꝗ independēs: ꝗ ꝙ agit a se: ꝗ hoc sufficit vt co- gnoscat eē primū efficiens: ꝗ qḋ est sūmuꝫ bonū: vt cogn scat esse cā finalis: ꝗ isto mō superiora perfectius cogno- scunt per discursum: ꝗ per negociationē itellectus q̄ztuꝫ ad aliquā rōnem sue cognitionis: q̄ꝫ isti effectus inferio res. Et ista pfectior ꝗ maior cognitio superioꝝ facit ad hoc ꝙ effectus isti inferiores possint cognosci ppter qd ꝗ sic patet ad questionem istam.

¶Et manifestū est ꝙ res hñt principiū ꝗ ꝙ cause rerum omnium nō sunt infi nite. Tex. cōmen. v. Questio. iiij.

Queritur. Utrū detur status in oī genere causaruꝫ. Et ar- guitur ꝙ non. Primo. quia generatio est eterna: ꝗ nunq̄ incepit esse: ꝗ lꝫ successiue vna post aliā: sꝫ cuilibꝫ gñationi corrñdet ppꝛia mā: ppꝛia forma efficiens: ꝗ finis. igitur ꝛc̄. ¶Maior pꝫ. quia mot⁹ nunq̄ in cepit esse: ex. 8. physicoꝝ. tex. cōmē. 4. 5. ꝗ 6. ¶Motus aūt est cā gñationis in istis inferiorib⁹: ex 2° de generatione tex. cō. 54. ꝗ 55. igitur ꝛc̄. ¶Scdo. iter primā cāꝫ ꝗ q̄li- bet aliam est distantia infinita. Igitur inter primaꝫ cām ꝗ q̄libet aliam possunt accipi infinita media. ergo ꝛc̄. Antecedens declarat: q̄r quādo distantia non accipitur penes quantitatem iteriacenteꝫ inter extrema: tanta est distātia: q̄ztus est excessus pfectioris extremi: q̄r distātia nō tm̄ reperit in q̄ztitate molis: sed etiā in quātitate per fectionis suo modo: sed prima causa excedit in infinituꝫ quamlibet aliam causam. Igitur ꝛc̄.

Ad oppositū est Aristo. scđo metaphi. tex. cō- men. 5. ⁊ Cōmentator.

In ista. q. primo ponentur distinctiones. Scđo re- spondebitur ad. q. Et tertio obijcietur contra determinationem.

Quantū ad primuȝ. Prima distinctio est hec. Cau- saruȝ quedā est per se: quedā per accidēs. Illa est per se: que sm̄ propriam nām aliquid causat: sic q̄ eius nā est per se ⁊ ppria ratio formalis agendi: vt edifi- cator respectu edificationis. edificator enim īportat artē edificandi: que est per se ratio formalis edificandi: ⁊ per se ⁊ essentialiter ordinat̄ ad edificium: sicut ad propriuȝ ef- fectuȝ. Alia est causa: que dr̄ per accñs. que nō sm̄ ppriā nām causat: sed est accñs ꝯiunctū: cuȝ eo: qđ est per se rō formalis agendi: vt musicū edificat. musica. n. est accñs eius: qđ est per se ratio formalis agendi: q2 musica ꝯiun- gitur cū arte: ⁊ pro tāto musicū edificat: q2 edificator est musicus. ¶ Scđa distinctio cāᷓrum: quedā sunt essentia- liter ordinate: quedā accidētaliter ordinate: prime sunt que ordine quodā essentiali ⁊ necessario ꝯcurrunt ad ali- quē effectū causandū vt sol ⁊ hō: respectu gñatiōis hoīs. Cause accidentalr̄ ordinate sunt: que ordine quodā acci- dentali ꝯcurrunt ad aliquē effectū causanduȝ. vt Sor. ⁊ pater ipsius ꝯcurrūt ad gñationē Martini: si Martin⁹ sit filius Sortis. ¶ Et est aduertendū: q̄ ex alio orit̄ disti- ctio causaꝝ per se: ⁊ per accidēs: ⁊ ex alio scđa distinctio. Prima oritur ex cōparatione cause ad effectum. 2ª orit̄ ex cōparatione duaꝝ causarū: inquantuȝ ab eis puenit aliquis effectus ordine quodā essentiali vel accidentali: ⁊ inter causas assignatur triplex differentia in vtraqȝ di- stinctione. Prima est: q2 cause essentialiter ordinate: sūt quarū vna depēdet ab alia in causando quicquid sit de esse ipsius: vtruȝ. vȝ. in esse depēdeat causa superiorē vel nō? Unde qñqȝ cause essentialiter ordinate dependēt in esse: ⁊ in causando: qñqȝ dependēt nō q̄ȝtum ad esse: sed q̄ȝtum ad aliquē influxuȝ: aut aliquā formaȝ receptam a superiore: semp tñ depēdet in agendo a superiore. Qñqȝ vero ⁊ tertio: cause essentialiter ordinate nō depēdent q̄ȝ- tum ad esse: nec q̄ȝtum ad influxum: sed imediate attin- gunt effectuȝ ordine quodā essentiali: sic q̄ vna perfecti- us ꝯcurrit q̄ȝ reliqua: vna tamē non mouet̄ ab alia: neqȝ recipit aliquā formā: aut influxum. Exemplum primi. ce- luȝ ⁊ ignis in gñatione ignis. Exemplū secūdi. manus ⁊ baculus in mouēdo pilam: ⁊ sm̄ Auerroym motor sepa- ratus ⁊ motor ꝯiunctus in mouēdo celuȝ: vt in. 12. meta- phy. cō. q̄rti. Exemplum tertij. pater ⁊ mater in gñatiōe prolis cōcurrit semen viri ⁊ semē femelle: ordine quodaȝ essentiali: sic q̄ quantūcunqȝ intenderetur in infinitum: virtus seminalis viri nō posset sine semine femelle inge- nerationē fetus. ¶ Si loquamur de causis accidentali- ter ordinatis: nulla dependet ab alia in causando: licet forte in esse: ⁊ hoc presupposito q̄ idētitas agētis requi- ratur ad idētitatem numeralē effectus. Quod pȝ videri. 8. meta. tex. cō. 11. ⁊ cōmen. 12. vbi Aris. nō assignat di- uersitatē effectus: nisi ppter diuersitatē mouētis aut ma- terie. Qȝ autē causa accidētaliter ordinata nō depēdeat ab alia in causando patet. quia Sor. potest generare pa- tre suo existente mortuo. ¶ Secūda differētia que sequi- tur ex prima est: q̄ in essentialiter ordinatis. causa prior semp est perfectior: ⁊ alterius speciei seu rōnis a secūda: ⁊ in prima cōcurrit cōmuniter triplex prioritas: prima est nature. q2 prior cōmuniter est vniuersalior q̄ȝ posterior in causando: ⁊ ad plures effectus se extendit: vt pȝ de deo ⁊ intelligentia scđa. Secūda prioritas est sm̄ perfectiōeȝ essentialeȝ in causando q2 prior semp est essentialiter per- fectior: ⁊ hoc cōpetit omnibus prioribus. Tertia priori- tas que sequitur ex secunda est: q̄ cause essentialiter or- dinate semp sunt alterius rationis: sed cause accidētali- ter ordinate: nō habent istas cōditiones dictas: vt patet intuenti. Et hec secunda differentia sequit̄ ex prima: q2 ex quo posterior depēdet a priore. essentialiter in causan- do: ⁊ qđ est vnius rationis nō dependet essentialiter ab alio eiusdem rationis: quia vnum istoruȝ potest tantum intendi in sua virtute: q̄ alterum superflueret. igitur ⁊c̄. ¶ Tertia differētia est: q̄ cause essentialr̄ ordinate simul actu sunt: ⁊ actu causant. Accidentaliter ordinate sunt: ⁊ causant successiue: vna post aliam: ⁊ sequitur ex prima ⁊ secūda. Nam quia causa secūda depēdet in causando a prima: non poterit scđa causare: nisi causante prima: ⁊ ex ꝯsequenti esse sine prima. Similiter ex eo q̄ superior habet perfectiorem causalitatem supra effectum q̄ȝ infe- rior: oportet q̄ causante inferiore: superior causet aliogn effectus posset esse sine eoȝ quo essentialius depēderet: quod est impossibile. quia tunc non dependeret effe- ctus essentialiter ab ipsa: ⁊ vlterius aliqua per se causali- tas deesset effectui: nisi omnes simul ꝯcurrerent ad cau- sationem effectus.

De secundo articulo dicitur ad. q. q̄ datur sta- tus in causis in quolibet genē cau- se. Tuȝ quia hoc probat Aristo. 2. metaphysice. tex. com. 5. ⁊ postmodum sigillatim in quolibet genere cause: ⁊ vt videatur itentio Aristote. ponuntur tres propositiones. ¶ Prima est ista. In causis essentialiter ordinatis nō est possibilis infinitas. ¶ Secūda. in accidentaliter ordina- tis nō est possibilis infinitas: nisi ponatur stat⁹ in essen- tialiter ordinatis. ¶ Tertia. q̄ negādo ordinem essentia- lem in causis: adhuc īfinitas est impossibilis. ¶ Iste tres propositiones colligūtur de mēte Cōmenta. 2° metaphy- sice cōmen. 6. Inquit enim Cōmētator. Necesse est si ali- qua res nō fuerit primum: vt vniuersum: nō habeat cau- sam omnino: ⁊ hoc manifestum est in motis que mouēt se: adinuiceȝ habentibus situm. s. que sunt insimul: ⁊ ista impossibile est vt sint infinita: essentialiter aut acciden- taliter. Si autem fuerit positum in vniuerso carenti situ tunc erit impossibile essentialiter quia vniuersum nō ha- bebit motorem omnino: sed est necessarium accidentali- ter. Quādo primus motor fuerit positus: nō motus om- nino: quia tunc erit eternum: ⁊ mouebit vnuȝ post aliud in eternum: ⁊ hec omnia declarata. in. 8° phyricorū: hec Cōmētator. Ponit hic Cōmē. aliquas ppositiones: Qua- rum prima est ista. Si cause essentialiter ordinate proce- dunt in infinitū: nulla erit causa. Secūda est. In causis habētibus sitū: siue essentialiter: siue accidētaliter ordi- natis: nō est possibilis īfinitas. Tertia est. In causis eēn- liter ordinatis nō habentibus situm est īpossibilis infini- tas essentialis. ¶ Prima propositio probatur ab Aristo- tele. sic. tex. cōmēti prefati. Si cause essentialiter ordina- te procedunt in infinitum: ⁊ maxime efficientes: nulla erit causa efficiens. consequens est euidēter falsum: ⁊ cō- tradicit antecedenti. igitur antecedens: cōsequentia pro- batur. presupponendo: q̄ vbi datur in causis aliquid prius: ⁊ aliquid posterius: ⁊ aliquid medium: semper prius est causa motionis medio ⁊ vltimo: quia omnia mouent in virtute primi: ita q̄ si primum non mouet: mouent alia: ⁊ si primum non efficeret: nō efficerent alia ⁊ sic remota causalitate primi: remouetur causalitas ab omnibus alijs: sed vbi est infinitas: ibi non est primum. ergo vbi est infinitas: ibi non est causalitas in primo: sed si non est causalitas in primo non est in alijs. igitur po- nere infinitatem in causis agentibus est remouere om- nem causalitatē: sed hoc est impossibile. igitur primum scilicet esse infinitatem in causis agētibus. ¶ Secundo presupponit. q̄ vbi est infinitas: ibi non est primum: sed in infinito omnes partes sunt medie. ¶ Pro cuius de- claratione notandū est: q̄ medium quod accidit in agē- tibus ⁊ causis habet tres conditiones. Quarum prima est: q̄ eo ipso q̄ est mediū: nō est primuȝ in causantibus: nec habet virtutem super oīa causata: quia ipsuȝ causa- tum non habet virtutē super seipsuȝ. Scđa conditio est. q̄ mediū habet respectuȝ ad primum: ita q̄ sua causali-

tas per quā

tas per quaz potest causare nõ est nisi in virtute primi: ĩõ est mouẽs motum. Ultima cõditio est: ꝙ omne agẽs medium est mouens motum: quum enim medium moueat posteriora: est mouens: quum autem moueat virtute primi est motum: si autem daretur infinitas in causis: cause essent medie ſm primam proprietatem: qꝛ nulla ipsarum esset prima: nec haberet virtutẽ super omnia causata. tamen ſm secũdã proprietatẽ nõ essent medie: qꝛ nõ haberent habitudinez ad aliquot primũ. Similiter cause non essent medie ſm tertiam proprietatẽ: quia lꝫ quelibet eẽt mouẽs mota: nulla tamen moueret in virtute pmi. ❡Et per hoc soluit obiectio cõtra Ar. ꝙ ratio probãs statum in causis petit pncipiũ: qꝛ assumit ꝙ in causis datur primuz ꝛ vltimum nisi patet. qꝛ accipit mediũ tãtũ negatiue per priuationẽ primi ꝛ vltimi. nõ autẽ positiue: qđ hꝫ habitudinẽ ad primum ꝛ vltimum. ❡Secunda propositio Cõmẽ. ꝙ in causis habentibus situm nõ est possibilis infinitas: neqꝫ essentialis: neqꝫ accidẽtalis. Hec propositio pbat. psupponẽdo ꝙ Cõmẽ. per causas habẽtes situz intelligit causas que nõ tantũ cõcernunt situm positionem ꝛ q̃titatem. veruz etiam sunt simul: quẽadmodum corpora celestia: elementa: mixta que simul actu existũt: per causas nõ habentes situm: intelligit causas nullã cõcernentes q̃titatez in esse: quẽadmodũ deus ꝛ intelligentie. Hoc presupposito probatur conclusio. Naz dato opposito ipsius sequeret ꝙ daretur infinitum in actu. q̃ñs est impossibile ex tertio physicoruz. ꝛ pmo celi. igitur antecedens. consequentia probatur: quia ex omnibus istis causis infinitis actu existentibus fit vna magnitudo infinita: ꝛ vlterius: quuz omne corpus sit mobile: in tempore finito moueretur corpus infinitum: cuius oppositum demõstratur. 6. physi. ❡Tertia propositio Cõmentatoris est: ꝙ si cause nõ habent situm in istis est impossibilis infinitas essentialis. Hec probatur: qꝛ in istis est deuenire ad motorez oino imobilem: tam per se q̃z per accidẽs: vt demonstratur. 8. physi. ❡Alij exponũt Cõmen. dicendo ꝙ ſm ipsuz duplex est vniuersum: quoddaz habens situz ꝛ ista vniuersitas est causaruz essentialiter ordinatarum. Aliud est vniuersum carens situ: ꝛ est vniuersitas causaruz accidentaliter organicarum: quarũ vna est post aliã: ꝛ nõ simul. In pmo vniuerso non est possibilis infinitas neqꝫ essentialis: neqꝫ accidentalis: qꝛ tunc daretur infinitum in actu: vt argutũ est. In alio vniuerso est possibilis ĩfinitas accidẽtalis: nõ eẽntialis. nam tale vniuersum est multitudo indiuiduoruz. que est accidẽtaliter ordinata: vt homo ab hoie: in eadẽ specie. ❡Sed pretermissa expositione Cõmentatoris. Uidẽduz est de trib⁹ propositiõibus: quas pono doctor subtilis in primo sen. di. 2. q. 2. ad mentem Ar. in hoc. 2. meta. ꝛ postmoduz arguenduz est cõtra ipsas: ꝛ rões soluende sunt. ❡Prima ppositio de mẽte Aristo. ſꝫ ipsuz est ista. In essentialiter ordinatis nõ est possibilis ĩfinitas in quocũqꝫ genere cause. ❡Secunda. In accidẽtaliter ordinatis nõ est possibilis ĩfinitas: nisi ponat statꝰ in eẽntialiter ordinatis. ❡Tertia ppositio. In accidẽtaliter ordinatis nõ est possibilis infinitas: etiaz si negetur ordo eẽntialis. ❡Prima ppter breuitatẽ dicat a. 2ᵃ b. 3ᵃ. c. pᵃ pbatur psupponẽdo: ꝙ ois causa in eo ꝙ cã nõ est vltima: qꝛ vltima nihil causat: similiter ois causa causans in virtute alterius non est prima. Ex his duab⁹ suppositionib⁹ seqꝫ ꝙ si cause eẽnt ĩfinite: quelibet causaret in virtute alterius: ꝛ ita nõ esset pma nec vltima: sed oẽs medie. q̃ñtia probatur: qꝛ cause essentialiter ordinate sunt: quaruz vna dependet ab alia in causando ex dictis superius. ergo vna causaret in virtute alterius: ꝛ ita oẽs essent medie per abnegationẽ pmi ꝛ vltimi. Ex hoc arguitur. Omnes cause medie simul accepte habẽt causalitatem ab aliqua vna cã: alioquin vniuersitas causarum mediarum nõ esset cãta. Qđ enĩ ẽ causatũ hꝫ cãlitatẽ ab eo a quo causat: qꝛ hꝫ virtutẽ causatiuam ab illo. sed quelibet causarũ mediaꝝ est cãta. ergo quelibet istaruz causarum mediaruz habet causalitatez ab aliqua vna causa. ista nõ est aliqua istius vniuersitatis: qꝛ tũc eẽt cã suiipsius. g̃ est extra istam vniuersitatem: ꝛ per q̃ñs est incausata ꝛ indepẽdens. ergo ista causa est prima. ❡Scdo probat eadem conclusio. Illa que oĩa sunt simul in actu: nõ possunt esse infinita. sed oẽs cãe essentialiter ordinate sunt simul in actu igitur ꝛc. maior patet per Aristo. ꝛ oẽs phantes. minor probatur ex prima differentia posita superius inter causas essentialiter ordinatas ꝛ accidentaliter ordinatas. Nam infima causa essentialiter ordinata causante quelibꝫ alia necessario causat. ❡Tertio. vbi nõ est primum ibi non est essentialiter prius: sed vbi est infinitas: nõ est primum. ergo ibi non est essentialiter prius: ꝛ maior patet: ꝛ minor probatur: quia illud est prius quod est principio propinquius. quinto metaphysice. sed vbi est infinitas nõ est principium. igitur neqꝫ prius. ❡Quarto in essentialiter ordinatis quanto causa est prior aut superior tanto est perfectior: ergo in infinitum superior: est in ĩfinituz perfectior. ꝛ si sic. ergo erit idepẽdẽter causans ꝛ nõ in virtute alterius: ꝛ per cõsequẽs prima.

Sed vt videatur q̃tum iste rationes cõcludunt. Arguitur cõtra ipsas primo contra primam: ꝙ eque bene cõcludat de causis accidentaliter ordinatis sicut de essentialiter ordinatis. Quia accipio omnes patres generantes si sint infiniti. igitur omnes sunt medij: ꝛ si sint medij: causalitas omnium est ab aliqua vna causa. Illa non est aliqua vna illarum: quia si sic illa esset causa suiipsius. Igitur est aliqua causa prima que est causa omnium. ❡Item est dubium circa cõmentum quintũ. vbi Aristo. ponẽs ꝙ cause non procedunt in infinitum ſm rectitudinem Cõmen. exponit ꝙ Aristo. forte intelligat per causas ſm rectitudinez: causas que sunt eiusdem speciei: vt homo ab homine: ꝛ per ſm speciez: intelligit causas que sunt de diuersis speciebus collocatis sub eodem genere: sed cause que sunt eiusdem speciei sunt accidentaliter ordinate: ꝛ in istis est processus in infinitus. Et Aristo. intendit: ꝙ in causis ſm rectitudinẽ nõ est processus infinitus. ergo contradictio vel Cõmen. nõ exponit ad intentionez Aristo. ❡Tertio si esset processus in infinitum in causis accidentaliter ordinatis: esset numerus infinitus: ꝛ species numerorum sunt essentialiter ordinate. Igitur ponẽdo infinitatem in causis accidentaliter ordinatis ponitur infinitas in eẽntialiter ordinatis. ❡Quarto arguitur. ꝙ rõ adducta prima: per quaz probatur status in causis petit pnᵐ: qꝛ assumit oẽs causas eẽ medias. Igit rõ ponit pmũ ꝛ vltimuz: qꝛ mediũ hꝫ habitudinez ad vtrũqꝫ: vnde ponere mediũ sine extremis est impossibile. ❡Itẽ rõ assumit ꝙ oẽs cause medie simul accepte habent cãm aliquã. Rñdens dicet ꝙ lꝫ quelibet causa in ordine causatoruz ꝛ depẽdẽtiũ sit causata ꝛ dependẽs ab aliqua causa scilicet hec cã ab aliqua prior: ꝛ alia ab alia successiue: nõ tñ sequit: ꝙ oẽs simul accepte sint causate ab aliqua vna: sꝫ est fallacia figure dictionis cõmutatur eni singulare in plurale. ❡Itẽ arguit cõtra aliã rõnez: quũ dicit ꝙ causa in infinitũ superior est in infinitum perfectior: dicet ꝙ nõ datur causa in infinitum superior: accipiendo infinitũ cathegoreumatice: sed sincathegoreumatice: ad hunc sensuz: ꝙ quacũqꝫ cã data: poterit dari superior: sꝫ tñ nunq̃ȝ deuenit ad aliquã que hẽat ĩfinitã distãtiã ad qualibet assignabilez.

Ad hec respondetur ꝛ primo ad pmum dicẽdo ꝙ ista consequẽtia est bona. Omnes cause sunt medie. ergo omnium causalitas est ab aliqua vna causa: presupposito ꝙ sint essentialiter ordinate. Naz si sicut iste cause sũt simul ꝛ vna agit in virtute alterius: ꝛ per q̃ñs quelibet ps istius multitudinis agit in virtute vnius: sic ꝙ omniũ causalitas istius multitudinis ẽ ab aliq̃ vna cã. Igit oium causalitas istarũ causarũ essentialr ordinataruz erit ab vna Patet q̃ñtia. qꝛ illđ qđ p se cõpetit cuilibet parti alicu⁹

totius: videt͛ per se competere toti. ¶ Et confirmatur: q͛
multe cause simul accepte in ꝓposito: habēt causalitatē
ab aliq̄ vna cā: q͛ oēs iste simul accepte sunt medie. Igi
tur quum in toto ordine causarū eēntialr̄ ordinataꝝ oēs
sint medie: sequit͛ ꝙ oium cālitas toti⁹ vniuersitatis erit
ab vna. Neq̄ vlteri⁹ ista ꝯñtia valet simplr̄. Oēs cāe sūt
medie: igit͛ oiū cālitas est ab vna: vt pꝫ in instātia addu-
cta de patrib⁹ generā ib⁹: q͛ iste cause sunt accidētaliter
ordinate: ⁊ vna nō agit in virtute alterius. Neq̄ etiam si
mul reqrunt͛: ⁊ ita nō valet ꝯñā in istis: sed bene in eēn-
tialiter ordinatis: valet etiā ꝯñtia ex alio medio: q͛ si cau
se sunt essentialiter ordinate: opꝫ ꝙ in istis sit aliqd essen
tialiter prius: q͛ prius ⁊ posterius sunt passiones ordis:
⁊ si est ordo essentialis: in tali est prius ⁊ posterius essen-
tialiter: sed nō est prius essentialiter nisi sit ꝑmū eēntiali
ter. q͛. 5. meta. ca. de priori. Prius est illud qd̾ est ꝑn° pro-
pinquius. igitur ⁊c̄. ¶ Sed contra. q͛ in tempore ⁊ motu
est prius ⁊ posterius. ex. 4° phy. quum tempus sit nu-
merus: motus ꝑm prius ⁊ posterius. igitur ⁊c̄. ¶ Rūdet͛
ꝙ ꝑus ⁊ posterius in tempore sunt ex assignatiōe nostra
assignando aliqd̾ vnum nunc pro ꝑn° respectu cuius ali
qua pars temporis dicit͛ prior: ⁊ alia posterior: ⁊ hoc de-
clarat phs 5° meta. ¶ Ad 2ᵐ qd̾ est contra Cōmen. dōm
est vno modo: ꝙ Aristo. ꝓbat statum in causis etiaꝫ acci-
dentaliter ordinatis ex testimonio alioꝝ: ⁊ maxime plato
nis: q͛ posuit mundum incepisse ex tempore: ⁊ ex ꝯsequēti
habuit ponere causas eiusdeꝫ speciei non ꝓcedere in in-
finitū ⁊ ita datur status in causis ꝑm rectitudinē tam ac-
cidētaliter ordinatis: q̄ȝ essentialiter ordinatis. Cōmenta
tor autē habens respectū ad opinionē platonis dixit: ꝙ
forte Aristo. intendit per causas ꝑm rectitudinem causas
eiusdem speciei: vt homo ab homine. Uel dicendū est: ꝙ
Cōmen. in ista expositione secūda loquitur dubitatiue ⁊
cum forte: ⁊ istam nō approbat: neq̄ acceptat: sed scđaꝫ
solum. ¶ Ad tertium respondet͛. ꝙ cause accidentaliter
ordinate sunt successiue vna post aliam in infinituꝫ: ⁊ sic
cōceditur processus infinitus in numeris ⁊ figuris: in po
tentia tantuꝫ ⁊ nō in actu. ¶ Et si dicas. ordo essentialis
stat ad aliqd̾ vnum primū ⁊ supremū omniuꝫ. ergo quū
spēs numeroꝝ sint essentialiter ordinate: dabitur aliqua
species numeri infinita ⁊ suprema: ⁊ ita numerus infini
tus. ¶ Rūdeo qcq̄d sit de numero infinito. Utrum sit da
bilis vel non: de quo aliqualiter tetigimus in. q. de pre-
scientia dei futuroꝝ contingentium: saltem pro nunc di
citur ꝙ in speciebus seu formis: que sunt de perfectione
vniuersi: datur status numeri nō sunt de perfectione vni
uersi: ⁊ in istis nō incōuenit esse processum in infinitum.
¶ Uel dicitur ꝙ numeri nō sunt forme ⁊ species: q͛ vna
sola est forma specifica omniuꝫ numeroꝝ. Nam trinari⁹
nō differt a binario in specie: sicut nec linea maior ⁊ mi-
nor: ⁊ hoc potest probari ex. 8. meta. tex. cō. 10. vbi Arist.
ponit numeri diffōnes assimilari diffinitionibus natura
ruꝫ ⁊ quiditatū. Uult enim vt exponit Cōmen. ꝙ diffini
tio superioris. s. animalis ex additione alicuius dr̄e fit
diffinitio inferioris. s. hoīs: quēadmodū ex additione vni
tatis nā vnius nūeri transfert͛ ad aliā nāꝫ: videas Cōmē.
ibi. Quemadmoduꝫ qñ ab aliquo numero. Ex qbus ver-
bis cōcludit: ꝙ vnitas in numero addita vel variata cō-
stituit numerū maiorē aut minorē. superiorē ⁊ inferioreꝫ.
Sed rō ⁊ diffinitio superioris ⁊ inferioris nō distingunt͛
ꝑm spēꝫ: vt diffinitio aīalis ⁊ hoīs. ¶ Item numeri nō cō
ponunt͛ nisi ex vnitatibus. ergo ptes vnius numeri que
sunt vnitates: nō differūt ptibus alterius: ⁊ sic oē qd̾ est
realiter in vno numero: est in alio realiter: siue h̾ sint vni
tates: siue aliqua alia forma: vt dr̄ia formalis: q͛ talis for
ma aut dr̄ia formalis nō pōt sumi nisi ab vnitate: ex quo
ꝯcludit: ꝙ numerus est spēs spālissima de genere q̄ntita
tis. ⁊ numeri distincti sunt indiuidua in eadē specie: mo
do inter indiuidua nō est ordo eēntialis. igit͛ ⁊c̄. ¶ Sed
ista rñsio nō pōt stare: qm̄ ex hac rñsione sequit͛: ꝙ arith-
metica nō esset scia: q͛ est de numeris. si igitur numerus
est species spālissima: sequit͛ ꝙ numeri indiuiduales erūt
de consideratione arithmetici: sed singularium ⁊ indiui
duoꝝ non est scia. igit͛ ⁊c̄. ¶ Itē. Arithmeticus aliā passio
nem ꝓbat de trinario: q̄ȝ nō ꝓbat de binario. ergo ꝑ alia
ꝑn̄ª que sūt per se: ⁊ si sic: sequit͛ ꝙ illa passio competit ꝑ
se trinario: tūc sic: quecunq̄ sunt indiuidua eiusdeꝫ spēi:
qcq̄d per se cōpetit vni cōpetit alteri: sed binarius ⁊ tri-
narius sunt eiusdem spēi: ergo qcq̄d arithmetic⁹ demon
strabit de trinario: poterit demonstrare de binario: ꝯñs ē
falsum. igit͛ illud ex quo sequitur. Unde oportebit dicere
ꝙ nihil poterit demonstrari de binario ⁊ trinario: nisi ꝑ
rōnem numeri: nō autē sub rōne qua trinari⁹ aut binari⁹:
qd̾ est falsuꝫ in arithmetica. Igitur dōm est aliter: ꝙ nu-
meri distinguuntur ꝑm spēm. ¶ Pro quo notandū ꝙ nu
merus minor nō est pars numeri maioris nisi potentiali-
ter acceptus: ⁊ q̄ntū ad vnitates mālēs: vnde si numer⁹ tri
nari⁹ ꝯstituit͛ ex binario: hoc ideo est. q͛ binarius ꝯtinet
geminaꝫ vnitatē: ex qua cum alia vnitate cōstituit͛ trina
rius. Sed q̄ntum ad formam specificā quaꝫ importat bi-
narius: vt est distincta spēs ab ipso: ⁊ q̄ntū ad vnitatē for
malē insequētē formā specificā ꝑm quā binarius est per se
vnus vnitate specifica: binarius nō ꝯstituit trinariū: ⁊ sic
pōt saluari Euclides in 5° Geometrie. ⁊ Aristo. 5° meta.
ca. de colobon. vbi habet: ꝙ numerus minor est pars nu
meri maioris: ⁊ sic intellexit Cōmentator: ꝙ per additio-
neꝫ vnitatis: numer⁹ trāsfert͛ ad aliā nām. h̾ est verū q̄ntū
ad eē mālē in numero: nō q̄ntū ad esse formale. ¶ Ad istā
tiam. ergo que adducitur ꝙ datur infinitas in potētiā in
essentialr̄ ordinatis. s. in numeris. Respondet͛: ꝙ Ar. ne
gat processuꝫ īfinitū in eēntialiter ordinatis: vbi est ordo
cū depēdētia eēntiali posterioris ad ꝑus. Nō sic est in nu
meris: q̄ntuꝫ ad suū esse formale: vt dictū est. ¶ Ad quartā
rationē ꝑncipaleꝫ rñdet͛: ꝙ ratio nō petit ꝑnᵐ: q͛ assumit
mediū ꝑuatiue nō positiue. Priuatiue: hoc est per abne
gationem primi ⁊ vltimi: nō ꝙ cause sint medie ꝑ habitu
dinem ⁊ respectū positiuum ad primū ⁊ vltimum. ¶ Ad
quintā instātiaꝫ rñdetur: ꝙ ista ꝯñtia nō valet de forma.
Quelibet cā media est causata. igitur omnes simul sunt
causate: neq̄ valet ista ꝯsequētia. Uniuersitas causarum
mediarum nō est causata. Igitur aliqua nō est causata: ſꝫ
tenet gratia materie: q͛ si vniuersitas causarum nō sit ab
aliqua vna cā: nō esset aliqua causa ꝑma oium: neq̄ esset
inter illa aliqua prior essentialiter alia: q͛ dictum est: pri⁹
essentialiter est illud: qd̾ est ꝑn° propinquius. ergo si nullū
primum: nihil est essentialiter prius. Ex quo concluditur
ꝙ si oēs cause sunt medie: ⁊ sit ordo essentialis inter illas:
oium causalitas est ab aliqua vna in accidentaliter ordi
natis: nō valet ꝯñtia: quare ⁊c̄. ¶ Ad vltimā instantiam
respondetur ideo dari cām in infinitum superiorē in eēn
tialr̄ ordinatis: quia tales cause sunt simul in actu: ⁊ vna
est perfectior reliqua. Unde sicut in numeris si daretur
multitudo infinita in actu daretur numerus actu infini
tus cōtinens in se infinitas vnitates. s. numerus qui cō-
prehenderet in se totam īfinitā multitudinē: ita si daren-
tur cause īfinite simul in actu: quarū vna cōtineret perfe
ctionē alterius: oēs perfectiones que essent in istis īfini-
tis causis vnitiue cōtinerentur in aliq̄ vna: ita ꝙ alicui⁹
cause assignate ad aliquā cām superioreꝫ eēt distantia nō
solū īfinita: hoc est īdeterminata: sed infinita per cōtinen-
tiam vnitiuam īfinitarū perfectionū. Nō eniꝫ repugnat
istas īfinitas perfectiōes vnitiue ꝯtineri posse ī aliq̄ vna
propter ordineꝫ essentialē causarū: ꝑm quē vna continet
ꝑfectionē alteri⁹. Ex quo videt͛ ꝙ aliq̄ cā inferiore data.
possit dari distātia īfinita actualis ad aliquā cām ī īfini-
tum superiorē. Si eñi quacūq̄ distātia finita data actua
li alicui⁹ cause ad aliā dat͛ maior actualis. ergo datur distā
tia maior ī īfinitū q̄cūq̄ finita assignabili: ſꝫ distātia ma
ior q̄cūq̄ finita assignabili ē īfinita. ergo ⁊c̄. ¶ Secunda pro
positio doctoris subtilis ē. In eēntialiter ordinatis nō est
possibilis

possibilis ĩfinitas: nisi ponaƭ status in eẽntialr ordinatis. ℂ Probaƭ: nulla successio aliquoꝝ eiusdeꝫ rõnis põt perpetuari nisi ab aliquo cã perpetuante in infinituꝫ durante: a qua tota successio: ⁊ quodlibet eiꝰ dependet: sed successio accidentalr ordinatoꝝ est aliquoꝝ eiusdẽ rõnis: sicut successio hoĩs ab hoĩe: ⁊ equi ab equo. ergo habet aliquã cãꝫ in infinitũ durãtẽ: a qua tota successio: ⁊ quodlibet ipsiꝰ dependet: talis cã nõ est aliqd istiꝰ successionis: qꝛ oĩa in ista successione qñqꝫ sunt: ⁊ nõ sunt: ⁊ vnũ desinit esse post aliud. Ergo ista cã erit alterius rõnis ⁊ ordinis ab istis: ⁊ per ꝯñs erit aliqd a quo tota ista successio eẽntialr dependet: sed in isto ordine est status: vt pbatuꝫ est ergo ⁊c̃. Totꝰ iste pcessus est clarus: ⁊ maior pncipalis est nota: qꝛ sicut aliqd nõ põt esse nisi a sua cã: ita nõ põt perpetuari nisi ab aliq̃ cã perpetuãte. Unde Ar. ppetuitatẽ successionis in generãdo ⁊ corrũpẽdo reducit ad aliqd perpetuũ dicens. 2. de generatiõe. tex. cõ. 55. Propter motũ solis in obliquo circulo fiunt generationes ⁊ corruptiões in istis iferiorib̃ꝰ. ℂ Tertia propositio docto. subtilis est. ꝙ negato ordine eẽntiali. adhuc daƭ staƭꝰ in accñtaliter ordinatis. ℂ Probaƭ: qꝛ aliq̃ nã est effecta ⁊ causata: vt de se patet. ḡ vel a se: vel a nullo: vel ab aliquo alio. nõ a nullo: qꝛ qd̃ nihil est: nullius est cã: neqꝫ a se: qꝛ nulla res est que seipsam gignat vt fit. ex p̃ de trini. ca. p̃: ⁊ 2° de aĩa. tex. cõ. 47. si ab alio: habeƭ ppositũ: qꝛ ista cã est simplr p̃ma ⁊ in cãta negãdo ordinẽ essentialẽ. ℂ Sed dices forte: ꝙ ista cã nõ est p̃mã: neqꝫ i causata. ℂ Cõtra: qꝛ ista cã aut causata seꝰ ⁊ indepẽdenter aut causat ab alio depẽdenter: ⁊ in virtute alicuius. si p̃ modo habetur intentũ: ꝙ est prima. si secundo modo: statim ponitur ordo essentialis: ⁊ sic ponis ordinem essentialem negando ordineꝫ essentialem. Et sic patet ad questionem.

Ad argumẽta in p̃nꝰ ridet: ꝙ posita gñatione perpetua: cause infinite accidẽtaliter ordinate: in quocũqꝫ gñe cause p̃cesserũt vna post aliã. sꝫ dubiuꝫ est de cã mãli: que manet eadem in generato ⁊ corrupto. Dõm est: ꝙ mã quedaꝫ est propinqua q̃daꝫ remota: mã p̃mõ ẽ mã disposita q̃ntitatiue: ⁊ qlitatiue pro forma s̃bali introducẽda: ⁊ si ista mã hꝫ dispositiones alterius ⁊ alterius rõnis: ⁊ vna est subm̃ forme in virtute alteriꝰ. Iste mãe sunt eẽntialr ordinate: queadmoduꝫ est mã p̃ꝰ respectu forme elemẽti ⁊ elemẽtuꝫ respectu mixti: ⁊ mixtũ respectu alterius. Nã elemẽtuꝫ nõ est subꝫ forme mixtionis: nisi rõne mãe p̃me: ⁊ in istis nõ est processus in infĩᵐ: vt ostendit Ar. in l̃ra. tex. cõ. 5. meta. si võ mã sic disposita nõ habet ordinem ad aliã in rõne subti: vt est mã ligni ⁊ lapidis: iste accñtalr ordinanƭ: ⁊ iste possunt esse infinite. si loq̃mur de mã prima ⁊ nuda: ista põt esse vna numero oĩuꝫ formarum ad se inuicẽ succedentiũ alia tñ est in generãte ⁊ alia ingenito: ⁊ hoc declarauimꝰ in q̃daꝫ. q. ordinaria de hac mã. Ex quo ꝯcediƭ: ꝙ infinite mãe accidẽtaliter ordinate successiue sunt possibiles. ℂ Ad vltimũ ridet: ꝙ duplex est distantia. q̃dã dimẽsionalis: q̃da p̄fectiõalis. Prima est s̃m quã aliqua distant penes q̃ntitatẽ interiacentẽ: vt de se pꝫ. Scd̃a est per excessuꝫ p̄fectiõis vnius sup aliud: vt ista distantia nihil aliud sit: nisi excessus p̄fectiõis vnius extremi sup aliud extremuꝫ. Prima distãtia est q̃ta s̃m q̃ntitatem mediĳ interiacentis: ⁊ ista distãtia nũq̃ꝫ est inter imediata: sꝫ mediata. Scd̃a distãtia est q̃ta sꝫ q̃ntitatẽ p̄fectiõis p̄fectionis extremi: vt tãta sit q̃ta est p̄fectio eius: ⁊ ista põt esse inter illa que sunt imediata: queadmoduꝫ ponit Ar. 10. meta. ⁊ in p̃dicamẽtis. Contraria sunt que maxime distant sub eodeꝫ gñe: ⁊ tñ aliqua contraria sunt imediata p p̃uationeꝫ mediĳ iteriacẽtis. Applicãdo ad ppositũ. Deꝰ distat in ĩfinitũ a creatura distãtia p̄fectionali nõ solum ab illa que hꝫ aliqd̃ mediũ s̃m p̄fectioneꝫ ad ipm̃: verũ ẽt a creatura suprema possibili. ℂ Sed ꝯ̃ hoc arguiƭ: qꝛ si deus distat i ĩfinitũ a q̃cũqꝫ creatura. ḡ vĩ ꝙ possit pducere creaturã nobiliorẽ quacũqꝫ data in infinituꝫ. Quia potentia infinita queadmoduꝫ est potẽtia diuina nõ adequaƭ per quodcũqꝫ finitũ. ℂ Ad hoc ridet: ꝙ licet deus forte possit pducere nãm p̄fectiorẽ in infinitũ quacũqꝫ data q̃tũ est ex se: tamẽ ex pte nãe factibilis i istis naturis daƭ status: non quidẽ ex pte dei: sed ex parte nature: sic̃ forte nõ repugnat deũ posse facere albedinẽ ⁊ nigredinẽ sil̃ q̃uis ex parte ipsarũ formarũ repugnãnũ ⁊ icõpossibiliuꝫ hoc nõ sit possibile. Tenẽdo: ꝙ ipossibilitas rei fiende sit ex pte rei factibilis: non ex pte dei faciẽtis: qd̃ hꝫ videri in p̃ sen. di. 43. Et sic patet determinatio. q. ⁊ finis.

ℂ Nõ enim fit ex generatione qd̃ fit sed est post gñationẽ. Tex. cõ. vĳ. Qõ. v.

Mouctur questio. Utrum gñatio substãtialis distinguatur a termino. ℂ Et arguiƭ negatiue tribꝰ argumentis: quoꝝ p̃ᵐ est: p̃supponẽdo ꝙ illa que distinguunƭ realiter: habent aliquẽ ordinem. Isto stante arguiƭ sic. si est distinctio iter generationem substantialẽ ⁊ terminũ eius. erit aliquis ordo inter generationẽ ⁊ formã genitã. Aut enim erit ordo temporis: aut ordo vniuersalis ad particulare: aut ordo nature. Non est dicendũ ꝙ sit ordo temporis: propterea qꝛ generatio est mutatio instantanea. Neqꝫ est ordo vlis ad particulare: de quo loquitur Ar. in p̃dicamentis: ⁊ in 5° meta. ꝙ est inter illa a quoꝝ vno non cõuertitur ꝯñtia cum hoc verbo. Sum es est. sed nõ potest esse talis ordo inter gñationeꝫ ⁊ formã. Tum quia generatio nõ est vniuersalior forma: neqꝫ e conuerso. Tum qꝛ non saluaƭ regula nõ conuertendi ꝯsequentiã inter gñationem ⁊ formã. ergo nec talis ordo potest esse inter ista. Nec ẽt potest eẽ ordo nature: quoniaꝫ talis ordo est duobus modis inter aliqua: aut eniꝫ qꝛ vnũ est prius origine reliquo: aut quia vnuꝫ est cã ⁊ p̃nᵐ alterius. Non est dicendũ ꝙ generatio sit prior origine forma. quia tunc esset gñatio sine forma. Nec secundo modo: pp̃terea qꝛ generatio non est causa forme: ⁊ preterea quod est prius natura primo ⁊ scd̃o mõ est prius s̃m esse. ergo si sic esset prior generatio forma staret generationem esse sine forma. Neqꝫ potest dici ꝙ generatio habeat ordinem dignitatis ad formaꝫ: ꝙ vꝫ. ipsa sit dignior forma: qꝛ generatio est respectus: ⁊ forma est ens absolutum. ergo nullomodo generatio põt dici esse prior forma. ℂ Et per easdeꝫ rationes probatur: ꝙ forma non sit prior generatiõe. Non prioritate temporis: vt patet. Nec prioritate que est eius a quo nõ conuertitur subsistendi ꝯsequentia. Non prioritate nature s̃m origineꝫ: ꝙ. vꝫ. ipsa prius originet: q̃ꝫ generatio: vt patet. Nec etiã vt forma dicatur esse prior generatione ꝙ sit p̃ncipiuꝫ ⁊ causa eiꝰ: qꝛ generatio fundareƭ in forma tanq̃ꝫ in subiecto: ⁊ subiectum habet prius esse q̃ꝫ accidens quod fundatur in ipso: ergo prius forma haberet esse q̃ꝫ generaretur: quod est falsum. Neqꝫ potest dicere ꝙ forma sit prior s̃m dignitatẽ ⁊ p̄fectioneꝫ. qꝛ si sic eẽt prior: aut generatio fundaretur in forma tanq̃ꝫ in subiecto: aut fundaretur in materia prima. Non est dandum scd̃m: qꝛ nullum accidens fundatur in materia: nisi mediante forma substantiali: vt colligitur de mente Ar. p̃mo physico. Materia ⁊ forma substantialis sunt causa omnium accidentiũ. Si detur primum redit argumentum quod prius: ꝙ forma cũ sit subm̃ ipsius gñationis: prius habebit esse q̃ꝫ gñatio: ḡ poterit esse ⁊ intelligi esse forma sine gñatione. ꝯñs est falsum: qꝛ tunc forma nõ acciperet esse per generationem. Si võ tu dicas: ꝙ generatio ⁊ forma sunt sil̃: Quero qua simultate sunt sil̃. nã vt hꝫ Ar. in post predicamẽtis. ⁊ 5° meta. aliq̃ sunt sil̃ simultate tẽporis: aliqua simultate nãe: ⁊ hoc duobꝰ modis: aut loquẽdo d̃ simultate nature reqsita ad nãm correlatiuoꝝ: aut de simultate nãe: que est eoꝝ que conueniũt in aliquo vno genere: eo mõ quo asinus ⁊ hõ dicunƭ esse simul in nã aĩalis. Si tu des p̃mum: ꝯtra illa que sunt simul simultate tpis habent aliquẽ ordineꝫ nãe inter se: sꝫ forma ⁊ gñatio nõ hñt

ordinē nāe. ḡ non pñt dici sil simultate tpis. ¶ Si dicas q̄ sint sil simultate nāe. Cōtra. forma & gñatio nō sūt correlatiua: quoniā vnū est de gñe substātie: & alterum de genere passionis: aut alterius predicamenti: neq̄ etiā sunt simul natura: q̄ conueniant in aliquo genere: vt de se patet. ergo nullo mō sunt simul. Ex hoc arguitur sic. Illa q̄ nullo modo sunt simul: & nō habēt aliquē ordinē inter se: vident̄ esse idē realr: sed generatio & forma sunt huiusmodi. ergo gñatio & forma sūt idē realr. ¶ Scdo pncipaliter arguit̄ psupponendo duo. p̄ q̄ gñatio instātanea de necessitate psupponit aliquē motū factū in tpe. Hoc vr̄ esse de mēte Cōmē. 4° phy. cō. t29. vbi vult q̄ si illuminatio fiat respectu aeris: que illuminatio est actio instantanea. hoc hz fieri per motū localem corporis luminosi ad aerē illuminabilē: ita q̄ si nō esset talis motus: nō posset assignari rō ppter quā iste aer magis illuminat̄ in hoc instanti q̄ prius. ¶ Scdo psupponitur: q̄ mutatio instantanea si hz terminū a quo: qui est puatio forme: nō hz rōne sui: sed rōne mot' pcedentis: qd̄ declarat̄. Nā si detur oppositū: qd̄. vz. mutatio instātanea habeat terminū a quo rōne sui: sequeretur q̄ duo 2dictoria eēnt sil in eodē instāti. vel mutatio instātanea esset diuisibilis: & ex 2nti in tpe. 2ntia pbatur: q̄ mutatio instātanea est in instāti. ergo hz suos per se terminos in instāti: sz terminus a quo & terminus ad quē sunt per se termini istius mutationis. ergo isti termini sunt in instāti: sed isti termini sunt 2tradictorij: q2 puatio & forma sunt 2dictoria circa subiectū aptū natū. ergo duo 2tradictoria eēnt simul in eodē instanti. Si aūt dicas q̄ isti termini. puta puatio & forma sint in alio & in alio instāti: & inter quecūq̄ duo instantia cadit tempus medium. ergo mutatio media inter terminos esse in tali tpe intermedio. & ita mutatio instantanea esset in tpe. & per 2sequēs diuisibilis. Ex istis arguitur sic. omnis mutatio distincta realiter a termino: accipitur vt via realis in terminū realem: sed gñatio forme substātialis non pōt accipi vt via realis in terminū realē. ergo nō distinguitur realiter a termino. maior videtur nota. Qm̄ mutatio aut accipit̄ vt via in terminū: aut accipit̄ vt terminus. Si accipiat̄ vt terminus nō distinguitur a termino: si vt via in terminū (cū via distinguat̄ a termino vie) vt sic accipitur vt distincta a termino. minor autem probatur: q2 mutatio vt via habet per se terminum a quo: & terminū ad quē: q2 non possumus imaginari viā eē sine terminis. sed gñatio non habet de se istos terminos. ergo non potest accipi vt via. ergo accipietur vt terminus: ex quo sequit̄: q̄ nō distinguet̄ a termino. ¶ Ultimo p ista pte arguit̄ presupponēdo ex fundamētis Sco. q̄ illa sunt idē realiter: quoz vnū non pōt separi a reliquo. Habita ista maiore assumo istā minorē: sed forma subalis & terminus generationis nō pñt separi a gñatiōe. ergo generatio substantialis & termin' eius sunt idē realiter: minor pbatur. Certum est sm Sco. q̄ suba genita in eodem instanti 2seruat̄ a corpib' celestib' a deo: & intelligētijs: sz ista cōseruatio est gñatio: qd̄ pbat̄: q2 certū est q̄ corpa celestia aliqd influūt in sbam genitā: aut corpa celestia influūt p se per assistentiā: aut p h̄ q̄ dant aliquā entitatē: & aliqd eē sube genite. Nō ē dicēdū pm̄: qm̄ assistētia illa corpoz celestiū ē relatio. p ipsā aūt relationē corpa celestia nō influunt i hec iferiora: aut 2seruāt ipa. ḡ influūt dādo aliquā entitatē: sz vbi aliqd vnū recipit aliq̄ entitatē ab alio. ibi ē actio & passio: actio aūt & passio fundant̄ in motu. ex 3° phy. aut mutatiōe. ḡ ibi erit aliq̄ mutatio: aut illa erit mutatio sbalis: aut accñtalis: nō accñtalis: q2 erit aut loci mutatio: aut augmētatio: aut diminutio: aut alteratio. Nullū istoz est: vt pz discurrendo per singula: qm̄ suba genita 2seruat̄ in istāti sequēti pductionē ipsius. ḡ ista mutatio erit subalis: sz ois talis mutatio ē gñatio vel corruptio. ḡ suba genita qñ 2seruat̄ semp gñat̄. ¶ Et 2firmat̄: q̄ ista mutatio nō fit alteratio. q2 aut eēt ad accñs 2ueniēs: aut ad accñs discōueniēs subto & sube genite. ¶ Nō est dōz q̄ fit ad accñs discōueniēs: q2 tūc per tale accñs nō 2seruaret̄: sz magis corrūperet̄ suba: si fit ad accñs conueniēs (cū tale accñs depēdeat i eē & i 2seruari a suo subto) oporteret prius subiectū & sbam 2seruari in se: q̄z cōseruaretur per accidēs. & tunc ista 2seruatio precedens erit terminata ad sbam rei: & non ad accidens. ergo erit generatio.

Ad oppositū tñ arguit̄ ex aucte Ar. in 2° phi'. vbi habet̄ q̄ illud qd̄ fit est post gñationem: qd̄ nō tantum est verum de cōposito: sz etiā de forma. Et etiam ratione sic. Illa que sunt in distinctis pdicamentis: distinguunt̄ realiter: sed gñatio substantialis & termin' siue formalis: siue totalis sunt in distinctis pdicamētis. ergo &c. maior probat̄: q2 pdicamēta sunt pmo diuersa. ex. 5. meta. & sūt simpliciter diuersa entia: ex 10. mēta. ergo nihil vnius est idē ens alicui alteri'. minor aūt pbat̄. Nā gñatio vel est de pdicamēto passionis: loquēdo de gñatione formalr sumpta: vel de pdicamento relonis. Forma aūt sbalis est de pdicamēto sube. ergo &c.

In ista. q. pmo pmittent̄ distīnctiōes. 2° loco determinabit qō. 3° & vlt' soluēt̄ argumēta i pn'.

Quantū ad pm̄. Prima distīctio est ista. Gñatio sbalis pōt accipi duob' modis. vno mō sub rōne mutatiōis. alio mō sub rōne pductiōis. Uel sub alijs v̄bis: vt est actio transmutatiua: vel vt est actio pductiua. si pmo mō sic est actus māe pme. si 2° mō sic ē act' forme: vt termini formalis: vel cōpositi vt termini totalis. pma rō in gñatione respicit sbm mutatum. 2° respicit terminū pductū. ¶ Secūda distīnctio est ista. q̄ cū generatio ipotet respectū. duplex est respectus iportatus in gñatione. Primus est extrinsecus adueniēs. Secundus est intrinsecus adueniēs: gñatio vt mutatio est respectus extrinsecus adueniēs. sed gñatio vt pductio est respectus intrinsecus adueniēs. Qz aūt gñatio vt mutatio sit sic respectus extrinsecus adueniēs declarat̄: q2 ille respect' est extrinsecus aduenienes: qui nō necessario oritur ex nā fundamēti posito termino: sz posita mā pma & posito gñante: hoc est illo qd̄ gñat nō de necessitate ponit̄ mutatio i mā pma. ḡ mutatio est respectus extrinsecus aduenienes: sz posito pducto inq̄tū pductū est de necessitate ponit̄ pducens: & ex vtroq̄ posito necessario insurgit pductio: q2 nō est imaginabile esse aliquid qd̄ pducatur: & q̄ sit pducēs sine productiōe in eo qd̄ producit̄. igit̄ gñatio vt productio est respectus intrinsec' adueniēs: qd̄ nō est de ipsa mutatione: q2 ad hoc q̄ mutabile mutet̄ ab aliquo trāsmutante vltra mām transmutationis requirit̄ debita applicatio. approximatio: & dispositio in transmutabili. ergo mutatio ipsa nō de necessitate orit̄ ex ipsis extremis positis in esse solū: sed multa alia requirūt: que non requiruntur ad rōnē pductionis: q2 statim q̄ ponit̄ productū & producens: imediate sequitur productio in producto.

His premissis. Quantū ad secūdū pncipale ponūtur q̄tuor 2clusiones. ¶ Prima est ista. Generatio sub rōne mutationis est respectus de pdicamento passionis. Probatur. Illud quo passum formaliter refert̄ ad agens est de pdicamēto passionis: q2 passū non refertur ad agens nisi mediante passione: sed subz mutabile inq̄tū mutabile est: refertur ad agens. ergo mutatio ipsa est de predicamēto passionis. minor patet: q2 q̄cquid trāsmutatur: trāsmutatur ab agēte & transmutatur inq̄tum agens agit in ipsum producēdo aliq̄ formā in ipso transmutabili. vnde sicut actio est respectus agentis ad passum: ita transmutatio est respectus passi ad agēs. ¶ Cōfirmatur hoc. Quia ois respect' extrinsec' aduenienes aut est de pdicamēto passionis: aut in aliquo alioz generū: de qbus ptractat auctor. 6. pncipioz: sed nō vtq̄ possit reduci ad aliqd genus q̄z ad predicamētū passionis: vt pz discurrēdo p singula. ergo &c. ¶ Scda 2clusio est ista. Gñatio vt pductio est de pdicamēto relationis. Ista 2clusio pz. Ois respectus itrinsec' adueniēs: qui de necessitate & eēntialr oritur ex ipsis extremis

trinsecus positis in eē ptinet ad pdica^m relonis: qꝛ ibi ponū
tur illa que ſm ſe ⁊ eēntialr ſunt ad aliqd: ſꝫ ita ē: ꝙ pdu
ctū eſt hōi: vt dictū eſt. ergo eſt de pdicamēto relonis. ¶ Ter
tia ꝯcluſio eſt iſta. respect⁹ mãe vt pfectibilis: ad formaꝫ
ꝑfectiuā ipſius mãe: ⁊ respect⁹ mãe ad formā pus pfi
cieꝫ ipſaꝫ vel ad puationē forme: ſm quā pficiẽ iſti duo
respect⁹ ſunt de eēntia mutationis. Et qꝛ iſti duo. ſ. ꝙ mã
pficiaẽ p formā: ⁊ ordo ipſius ad puationē pcedentē for
maꝫ depēdent ab agente: qꝛ forma nō pficit mãm niſi ab
agente: coexigitur vel regrĩẽ respect⁹ mãe ad agēs ad rōneꝫ
mutatiōis: ita ꝙ mutatio eſt respect⁹ mãe vt pfectibilis
ad formā pficientē vna cū respectu ad puationē pceden
teꝫ formā: ⁊ vltimo cū ordine ipſius mãe que pficiẽ a for
ma ad ipm agens. ¶ Iſta ꝯcluſio ſic intellecta probaẽ ex
ſnia Ar. 6° phy. Mutari (inqt ipſe) eſt aliter ſe hēe nūc ꝙ̃
pus idē manēs. Per h̓ ꝙ dicit idē manēs exprimiẽ ſbm
in ipſa mutatiōe. p h̓ ꝙ dr̃ aliter ꝙ̃ pus: exprimiẽ forma ſm
quā ſbꝫ e aliter hꝫ nūc ꝙ̃ pus. p h̓ ꝙ dr̃ nūc aliter ꝙ̃ pus:
exprimit respect⁹ mãe ad puationeꝫ oppoſitaꝫ forme. ⁊ qꝛ
forma vt dictū eſt: nō eſt pfectio ſm quā ſbm aliter ſe hꝫ
nūc ꝙ̃ pri⁹: niſi ỽtute agētis. ideo coexigitur vl̓ cōcomitan
tur ponĩẽ respect⁹ mãe ad ipꝫ agēs. ¶ 4ᵃ ⁊ vltia ꝯ eſt iſta.
Gñatio diſtinguiẽ realr a termino. Iſta ꝯ pbaẽ multipli
citer: ⁊ p̓ ſic: illō quo manēte: alterū nō manet: ⁊ quo cor
rupto: alteꝝ nō corrūpiẽ diſtinguiẽ realr ab illo altero: ſꝫ
ita eſt ꝙ termin⁹ gñationis formalis: q eſt forma manet nō
manente gñatione. ergo relinquiẽ ꝙ gñatio diſtinguiẽ a for
ma realr. maior pꝫ. ex p̓ pn°. qꝛ ipoſſibile eſt ideꝫ realr ſil
eſſe ⁊ nō eſſe. Probationeꝫ iſtius ꝑpōnis videas in doc.
ſubti. in 2° ſen. di. 1. q. 5. circa pn^m. minor aūt pbaẽ. hꝫ Ar.
⁊ cō. 6. phy. tex. ⁊ cō. 44. Q ipoſſibile ſit ideꝫ ſil eſſe ſub
trāſmutari: ⁊ vltimo trāſmutato eſſe: ſed ita eſt: ꝙ gñatio
nō eſt niſi ipm trāſmutari. ergo qñ forma hꝫ genitū eē ſeu cō
poſitū per formā nō eſt amplꝰ gñatio. ¶ Hoc idē ꝯfirma
tur per Ar. in pmo de gñatione. tex. cō. 55. habitibus exi
ſtentibus in mã ceſſat motus. ¶ Probaẽ ēt rōne ſic. Il
lud dr̃ gñari in aliquo inſtāti in quo pmo capit eſſe: ſic ꝙ
eius eſſe imediate ſuccedit nō eſſe: ſꝫ forma pmo capit eē
in pmo inſtāti quo res generaẽ ⁊ fit: ⁊ nō in aliquo inſtā
ti ſequēti: neqꝫ ſuū eſſe imediate ſuccedit nō eſſe. ergo tm̄mō
in pmo inſtāti ſui eē gñatur: ⁊ nō in aliquo alio. ¶ Et cō
firmaẽ. Quia res pmanēs i hoc diſtinguiẽ a re ſucceſſiua
qm̄ totū eſſe ſil accipit in p̓ inſtāti: ꝙ idē eē manet in quo
cunqꝫ inſtāti ſequēti: qꝛ deẽ oppoſitū ꝙ nō maneat idem
ergo ſuū eſſe eſſet ſucceſſiuū ⁊ fluxibile. ergo nō diſtingueret
res pmanēs a ſucceſſiua: ſed ita eſt ꝙ res pmanēs totum
ſuū eſſe capit in pmo inſtāti. ergo tm̄mō in pmo inſtāti gñā
tur. ¶ Et cōfirmaẽ h̓ 2°: qꝛ ſicut motus ad terminū mo
tus: ſic gñatio ad terminū fbalē. Sꝫ mot⁹ diſtinguiẽ rea
liter a termino. qꝛ habito termino motus: ceſſat mot⁹. ergo
ēt ſic ſe hēbit gñatio ad terminū: ꝙ habito termino ceſſa
bit. ¶ Et ꝯfirmaẽ vltio. Quia ſicut corruptio ad terminuꝫ
corruptionis: ita in ꝑpoſito. Sed corruptio ē in eo inſtāti
quo res corrūpiẽ ⁊ termin⁹ formalis. ſ. forma corrūpen
da tūc nō eſt. igiẽ ⁊c. ¶ Itē hec eadē ꝯcluſio pꝫ de mente
Cōmē. 4. meta. cōmēto. 2. vbi vult: ꝙ gñatio ⁊ corruptio
ſunt via in ſbam: aut in negatiōes ſubē. Via autē diſtin
guiẽ realr a termino vie: qꝛ vt vult ipe Cōmē. ibi. ens aliō
vt via: aliud vt terminus vie. ¶ Ex quo ſequiẽ. Q ſicut
mot⁹ diſtinguiẽ a termino vt via: ita gñatio ſic diſtigueẽ
a termino fbali. ¶ Itē arguiẽ ſic. Nihil eſt idem realr ali
cui qō ē cā effectiua: vl̓ rō pductiua eiuſdē. Sꝫ gñatio eſt
hōi. ergo ⁊c. maior ē manifeſta: qꝛ nihil gñat ſeipm: aut eſt rō
gñandi ſuipſius: vt hꝫ Ar. 2. de aia. tex. cō. 47. nihil gñat
ſe ſꝫ ſeipm ꝯſeruet. ¶ Probaẽ ēt rōne. Quia tūc ideꝫ eſſet
pus ⁊ poſteri⁹ ſeipſo: vt deducit beat⁹ Aug⁹. p̓ de tri. ca.
p̓. Sꝫ gñatio ē rō pductiua vel gñatiua respectu termini
fbalis: qō pbaẽ. qꝛ ad idē gen⁹ cāe ptinet ars ⁊ artifex. 5.
meta. tex. cō. 3. Sꝫ ita eſt ꝙ gñatio ē pn^m formale gñandi
ſaltē vt via. ergo diſtinguiẽ realr a termino. ¶ Iteꝫ arguitur

ſic. Generatio actiua nō eſt eadeꝫ realr termino fbali pro
ducto. ergo neqꝫ generatio paſſiua. pꝫ ꝯña ſm Tho. Actio
⁊ paſſio ſūt idē realr. ergo ſi vnū idētificaẽ alteri: ⁊ reliquū.
Probatur modo añs. Gñatio actiua aut depēdet eēntia
liter ab agente vli ſolū: aut ab agente pticulari ſoluꝫ: aut
ab vtroqꝫ ſil. Nō eſt dandū pn^m aut 2^m. Qm̄ in gñatiōe eſt
ordo eēntialis inter agēs vle ⁊ pticulare. ergo vnuꝫ nō gñat
ſine reliquo. ergo nō gñante agente pticulari: non gñati
agēs vle: ſꝫ hito termino fbali gñationis agēs pticulare
nō gñat: qꝛ nihil īfluit in ipſuꝫ genitū: neqꝫ ab ipo genitū
eēntialr dependet. Qō patet: qꝛ nō exñte agēte pticulari
termin⁹ fbalis manet in eē. ergo relinquit. ꝙ agēs pticulare
nō gñat in quocūqꝫ inſtanti quo genitū eſt: ſed deſinēte
gñatione actiua: deſinit eē generatio paſſiua. Tuꝫ qꝛ iſta
ſunt ſil nā: cū ſint reſpectus ſeinuicē ꝯñtes. Tū ēt qꝛ p ſe
ſunt idē realr quoꝝ corrupto vno corrūpiẽ ⁊ reliquū: re
linquiẽ ꝙ nulla gñatio erit manēte termino fbali. ergo gña
tio nō eſt eadē genito: ſeu termino fbali gñationis. ¶ Et
ꝯfirmaẽ. Illa nō ſūt idē realr: quoꝝ vno multiplicato rea
liter: reliquū nō multiplicaẽ: ſed gñatio multiplicaẽ (ma
xime gñatio actiua) nō multiplicato tmino fbali. Qō de
claraẽ. hꝫ n. Cōmē. 5. phy. cō. 38. ꝙ ſi for^a ē alia: ⁊ actio erit
alia: ſꝫ ita ē ꝙ forma generātis vlis ⁊ for^a gñantis pticularis
(que ſunt pn^a generatiua) ſunt realr ⁊ eēntialiter diſticte.
ergo erunt diſtincte actiones. ¶ Iteꝫ arguiẽ ſic. Nullus
reſpect⁹ extriſecus adueniens eſt idē realiter fundamēto:
ſed ita eſt ꝙ generatio ſub rōne mutationis eſt hōi: vt pa
tet in pmo arti. ſupius ergo ⁊c. maior pbaẽ. Ille reſpect⁹
eſt nō idem realr fundamēto ⁊ termino: per quoꝝ poſitio
nem realem nō poniẽ realr: ſꝫ ita eſt ꝙ talis reſpectus ex
trinſecus adueniēs eſt hōi: qm̄ nō de neceſſitate oritur: po
ſito fundamēto realr: ⁊ termino ipſius regrit enim realeꝫ
poſitionē alicuius diſtincti eſſentialiter a fundamento ⁊
tmino. Nā actio ⁊ paſſio nō ponūẽ realr i eē: poſito acti
uo ⁊ paſſiuo: niſi ponaẽ realr approximatio paſſi ad agēs
que approximatio diſtiguiẽ eēntialr ab vtroqꝫ extremo
ruꝫ. ſ. actiuo ⁊ paſſiuo. ergo per realeꝫ pōnē extremoꝝ. ſ.
materie ⁊ agētis nō poneẽ gñatio in eē de neceſſitate. er
go diſtingueẽ generatio vt mutatio eſſentialr a termino.
¶ Et ꝯfirmatur: qō fundaẽ ſubiectiue in materia pma ante
formā ſubaleꝫ: diſtinguiẽ eēntialr a termīo ſubſtātiali: ſꝫ
generatio eſt actus materie pme ⁊ fundaẽ in ipa anteqꝫ
forma inſit ipſi mãe: qꝛ mã pus eſt ſub trāſmutari ꝙ̃ ſub
trāſmutato eē. ergo ſequiẽ propoſitū. ¶ Itē ille reſpectus
nō eſt idē eēntialr fundamēto q eſt ad terminū poſſibilem nō
eſſe: iſta ꝑpoſitio pꝫ: qꝛ cū reſpect⁹ magis dependeat eēn
tiali⁹ a termino ꝙ̃ a fundamēto: (cū diffiniatur p ipſuꝫ
⁊ nō p fundamētū) remoto termino deſinit eſſe reſpect⁹:
⁊ cū termin⁹ diſtinguaẽ eēntialr a fundamēto reſpectus
remoto termino eēntialr diſtincto a fundamēto: poterit
remanere fundamētū ꝙ̃tū ad oēm ſuā realitateꝫ: ⁊ tñ nō
remanebit reſpect⁹. ergo relinquiẽ ꝙ reſpect⁹ nō erit idē rea
liter fundamēto: ſed gñatio paſſiua eſt ad terminū. puta
ad agēs qō eſt poſſibile nō eē: qꝛ eſt a generāte ꝑximo pti
culari: qō agēs ꝑximū pōt nō eē. ¶ Q ſi tu dicas: ꝙ talis
generatio nō eſt ad h̓ agēs pticulare: ſed ad agens in cōi.
¶ Cōtra. Eo mō q gñatio actiua eſt ad terminū fbaleꝫ: eo
mō gñatio paſſiua eſt ad agēs: ſꝫ gñatio actiua ē ad termi
nuꝫ fbaleꝫ in pticulari. Probaẽ. Ad illud eſt gñatio vt ad
terminū: qō p̓ iduciẽ p motū: ſꝫ ita ē: ꝙ ſingulare ⁊ pticu
lare iduciẽ p̓ p motū. ex ſnia Ar. p̓ meta. Act⁹ ⁊ gñatiōes
ſunt circa ſingularia. ergo iſto mō generatio erit ad agēs pti
culare: qꝛ nō eſt maior rō ꝙ ſit ad terminum ſubſtāntialeꝫ
particularem ꝙ̃ ad agens. ¶ Reſpondeẽ ad hoc: ꝙ ma
nente fundamento alicuius reſpectus: manet tota reali
tas reſpectus: ſed nō manet reſpectus ſub omni ratione:
qꝛ non ſub illa rōne: ſub qua erat reſpectus: ita ꝙ deſinit
eſſe ꝙ̃tum ad rōneꝫ reſpectus: ⁊ nō ꝙ̃tum ad ꝑpriam rea
litateꝫ reſpectus: qꝛ nō habet aliaꝫ realitatem a realitate
fundamenti. ¶ Cōtra. qro de illa rōne reſpectus ſub qua

nõ manet aut illa fuit aliqd qđ ierat fundamēto: aut nihil. si dicas ꝙ nihil. ğ nunq̃ rõ respectus fuit: ꝛ ita gñatio sub rõne respect⁹ est nihil. si aũt dicas ꝙ fuit aliquid: aut fuit aliqd idē fundamēto: aut fuit aliqd aliud a fundamēto. Si dicas ꝙ fuit aliqd idē fundamento. ergo aliquid idem ipsi fundamento nũc nõ est manente ipso fundamento: ꝛ ita aliqd simpliciter idez sibi est: ꝛ non est. Est quidez ad esse fundamenti: ꝛ nõ est ad definitionem istius rõnis: quã tu ponis esse eandez fundamento: ꝛ ita idem simul erit ꝛ nõ erit. ¶ Item vltimo arguit̃ sic. Principia distinctiua relationũ: ꝛ effectiua distinguunt̃ essentialr a relationib⁹: ꝛ hoc vlr est verũ de oĩbus pncipijs quorũcunq̃ respectuũ: sed pn⁹ effectiua gñationis sunt fundamentũ ꝛ termin⁹: ğ termin⁹ est forma substantialis inducta. ergo relinquit̃. ꝙ forma sbalis distinguit̃ essentialiter a gñatione. ¶ Nunc tertio rñdet̃ ad argumēta principalia. ꝛ pmo ad primũ pmittēdo: ꝙ triplex est ordo: qdam est ordo tpis: qdã est ordo nãe: qdam est ordo originis: ordo tpis est inter illa: quoꝝ vnum pcedit tpe ꝛ actuali duratione aliud: ordo nãe est inter illa: quoꝝ vni non repugnat esse sine ꝯtradictõe absq̃ alio. De qua prioritate nãe loquit̃ Ar. 5. meta. ca. de prio. ꝛ in. 7. meta. tex. cõ. 4. vbi vult. ꝙ quelibet sba pcedit quodlibet accñs tpe: capiendo tps nõ pro actuali duratiõe: sed pro sepabilitate: sm quã aliqđ vnũ est sepabile ab alio: ꝛ in nullo iplicat ꝯtradictionem esse sine illo. Ordo originis est inter ille: quoꝝ vnum originatur ab alio: vel coexigit aliud: aut psupponit ad suũ fieri ꝛ gñari. Isti ordines sic se hñt: ꝙ cũ simultate opposita vni ordini stat alius ordo alteri⁹ rõnis. Aliqua enim sunt simul tpe: que tñ hñt ordinē nãe. sicut sbm ꝛ ppria passio sunt in eodē instanti tpis ꝛ pducunt̃: ꝛ tñ sbm est prius nã propria passione. Silr aliqua sunt simul nã: quoꝝ vnũ est prius origine alio: sicut cã ꝛ cãtũ sunt sil nã: inq̃tuz sunt correlatiua. ꝛ tñ cã origine pcedit ipsum cãtũ. ¶ His stãtib⁹ rñdet̃ ad argum̃ discurrendo per singulas pbationes. Et dr̃ ꝙ termin⁹ sbalis est prior nã q̃ȝ sit gñatio sub rõne mutationis: ꝛ ẽt sub rõne pductionis: lȝ gñatio sub rõne mutatõis nõ sub rõne pductionis sit prior origine termino formali qui est ipsa forma. Dico ergo ꝙ terminus formalis gñationis est prior nã gñatione: qꝛ ab ipso nõ cõuertit̃ subsistēdi ꝯñtia qꝛ sequit̃. generatio mutatio est. ergo termin⁹ est: ꝛ nõ ecõtra. terminus mutationis est hᷓ est ipsa forma substantialis: qui est terminus: ergo gñatio est pma ꝯñtia ꝯcedit̃. 2ª negat̃. ¶ Aduertēdũ tñ ꝙ ipsa forma põt accipi vel vt in fieri vel vt in eē. Si accipit̃ v in fieri: ꝯcedit̃ ꝙ est sil nã: hᷓ est nãli intelligentia cum ipsa gñatione: que simultas nãe reqritur ad nãm correlatiuorum: ꝛ ita cũ fieri ipsius forme ꝛ ipm mutari in subiecto mutabili sint correlatiua: forma vt in fieri est simul cũ ipo mutari: ꝛ ex ꝯñti cũ gñatione sub rõne mutationis. Dicitur ẽt ꝙ terminus qui est forma est prior nã secũdo modo q̃ȝ sit ipsa gñatio: ꝛ cuȝ tu infers poterit ğ esse terminus gñationis: ꝛ ẽt intelligi sine gñatione ꝯceditur. ¶ Q, si tu dicas ꝯtra. Generatio vt via pcedit terminum vie. ¶ Dico ꝙ pcedit ordine originis: ꝛ concedo ꝙ gñatio est prior origine ipsa forma: qꝛ psupponit̃ a fieri ipsius forme: nõ tñ sequit̃: ꝙ sit prior nã. Vñ nõ oē prius origine ē prius nã. ¶ Et si tu arguas. Qđ est prius nã: est pri⁹ tpe: vt vult Ar. 7. metaphy. ¶ Rñdeo prioritas tpis nõ ē prioritas sm actualē durationē. sed pcise sm sepabilitatez ab alio: quēadmodũ dictũ est: ꝛ cũ nõ iplicet ꝯdictionez subaȝ posse separi ab accñte: relinqt̃ ꝙ suba sit prior isto⁹ qlibet accñte. ¶ Q, si tu dicas. Si termin⁹ subalis ē prior qlibet accñte nã isto⁹. ğ poterit sba pducta eē prius q̃ȝ sit ei⁹ pductio: ꝛ in aliq̃ istãti nãe erit sba accipiēs eē: i quo nõ erit ipsa pductio sm quã accipit esse. ¶ Rñdet̃ cõcedendo ꝯñs ꝛ ꝯñtiã. ꝙ prius in aliquo instanti nãe est absolutũ in effectu: qđ est fundamētũ pductiõis passiue q̃ȝ sit ipsa pductio passiua. ꝛ hᷓ de mēte doc. sub. p sen. dis. 35. Qui vult. ꝙ abso^m in cã sinẽ quocũq̃ respectu rei ꝛ rõnis: sequat̃ abso^m in effectu: ita ꝙ in primo signo nãe est cã sub rõne mere absoluta: ꝛ in 2° signo nãe est abo^m in effectu: qđ sequit̃ ab ipsa cã. In 3° signo nãe est respect⁹ si absolutio effect⁹ ad absolutũ in cã. In quarto sign nãe ꝛ vltimo sequit̃ respectus cause ad effectum: ita ꝙ pductio passiua nõ est nisi in tertio signo nature: ꝛ effectus sub rõne mere absoluta est in scđo: ꝛ ita ꝯcedit̃ ꝙ lȝ in secundo signo effectus non pducat̃ p actualē pductionez passiuã in ipso: ꝯcedit̃ tñ ꝙ in tali signo sequit̃ absolutuȝ in cã. Probationē istius psuppositi videas loco pallegato. ¶ Cõcedit̃ vlteri⁹ ꝙ termin⁹ substãtialis est prior origine q̃ȝ sit gñatio. Et cum tu dicis: ꝙ gñatio tunc erit in forma subiectiue. Dico ꝙ licet gñatio sub rõne pductionis sit in forma tanq̃ȝ in subiecto: vel in toto cõposito: tñ sub rõne mutatiõis est in ipsa mã pma. Et cum tu dicis. Nullũ accñs põt fundari in mã pma. rñdeo ꝙ nullũ accidens absolutũ ꝛ pfectuȝ põt fundari in mã pma. Sed si loquamur de accñte respectiuo: ꝛ de accidētib⁹ iperfectis: multa talia fundant̃ in mã pma sicut est potentia respectiua ad q̃ȝlibet formã gñabilē ꝛ corruptibilē q̃ po⁹ respectiua: lȝ dicat̃ eē respect⁹ rõnis: qꝛ ē ad nõ ens: nõ tñ ē respect⁹ rõnis fabricat⁹ p opus intell's: qꝛ circũscripto oĩ opere itellectus. mã sic est in po⁹ ad talē formã generãdã. ꝛ ita iste respectus lȝ sit rõnis ex parte termini: non tamē est rõnis ex parte fundamēti: sed competit sibi ex nã rei.

Sed cõtra rñsionē datã adducũt̃ q̃dã sophysmata. Tu dixisti: ꝙ terminus subalis gñationis est prior natura q̃ȝ sit generatio. ¶ Ex hoc arguitur sic. data ista ppõne: sequit̃ ꝙ termin⁹ subalis nõ incipet esse per generationē: ꝯñs est falsuȝ: ꝛ ꝯtra oẽs phos. ergo ꝛ añs. ꝯñtia probatur. Sum⁹ in illo instãti nature in quo termin⁹ subalis precedit generationē saltē sub rõne productionis. Certũ est ꝙ in illo instãti nature nõ est gñatio ꝛ iste termin⁹ habet eē ergo talis termin⁹ incipit eē: ꝛ nõ per gñationē. ¶ 2°. arguit̃. Tu dixisti: ꝙ absolutum in cã pcedit abso^m in effectu sine oĩ respectu rei ꝛ rõnis. Arguitur tunc sic. Terminus subalis in ipso prio in quo pcedit respectuȝ hȝ eē a sua cã: qꝛ aut est ens a se: aut ab alio: sed qđ hȝ esse ab alio: hȝ respectum ad illud vt ad dans esse: ğ ante oẽm respectũ rei ꝛ rõnis erit aliqs respectus in ipso effectu: qđ implicat ꝯtradictionez. ¶ Cõfirmat̃ hᷓ. Quia Ar. hȝ. 3. phys. ꝙ eē ab alio ꝯstituit ipam passionē: ꝛ esse a quo aliud ꝯstituit ipsaȝ actionem. ergo si effectus est ab alio in isto prio: includit respectum passiuum ad ipsum agēs: q est passio: ꝛ omni passioni corrñdet actio. ğ effectus est ab alio p actionē ꝛ passionē: qui sunt respectus generationis passiue ꝛ actiue.

Ad primũ rñdet̃. premittēdo ꝙ incipe esse p gñationem potest intelligi duob⁹ modis. Vno⁹ formalr p gñationē sibi formalr inexistez. alio⁹ fundamētaliter sic ꝙ sit fundamētuȝ cui non repugnat gñatio: sed ei cõpetit simplr ꝛ absolute sine determinatiõe signi. Si pmomõ intelligat̃: negat̃ hoc ꝙ oē qđ incipit eē incipiat esse p gñationē. 2° mõ ꝯcedit̃: qꝛ talis termin⁹ ē fundamentũ cui simplr ꝛ absolute cõpetit gñari sine q̃cunq̃ determinatione signi vel instãti: maxime loquendo de signis nãe. ¶ Ad 2^m sophysma: cuȝ tu dicis. esse ab alio ꝛc̃. ¶ Dico ꝙ eē ab alio formaliter necessario includit respectũ passionis ad agēs: ꝛ sic intellexit Ar. 3° phy. sed eē ab alio fundamētalr: nõ est verũ ꝙ tale icludat aliquē respectũ ad agēs. maxime p illo signo p q̃ nã pcedit respectũ. ¶ Vel possumus dicere: ꝙ eē ab alio põt intelligi vel positiue vl negatiue. illđ ē ab alio positiue qđ realiter ponit̃ in eē ab agēte p aliquē respectũ ad ipm agēs. Negatiue aliqd est ab alio: qꝛ nõ est a se: sed ad sui eē presupponit aliqd dans eē. dicim⁹ tũc ꝙ effect⁹ sub rõne absoluto est ab alio negatiue: qꝛ nõ est a se: qꝛ si eēt a se: esset deus. Sȝ tñ cũ hᷓ nõ ē ab alio positiue p iclusionē alicui⁹ respectus ad ipm agens pducens. ¶ Ad 2^m arg^m pncipale. Rñdetur ꝯcedendo: ꝙ mutatio instantanea rõne sui

habet

habet terminū a quo ⁊ terminū ad quem: ⁊ non ratione motꝰ ꝓcedentis: qḋ declarať: qꝛ sic terminꝰ ad quē mutationis istātanee distinguiť a termino motꝰ: ita ꝑuatiōes correspōdētes istis terminis sūt alie: ⁊ alie inter se distincte ꝓbať. ꝑuatōes multiplicanť ad multiplicationē habituū oppositoꝝ. ḡ si habitꝰ sūt distincti: ꝑuatiōes erūt distincte. sȝ aliꝰ est terminꝰ ad quē alterationis ꝓcedētis gñationē ⁊ alius ipsius gñationis. ḡ erūt distincte ꝑuatōes correspōdētes istis terminis positiuis: sȝ q̄tuoꝛ terminis correspondent due mutatiōes ꝑ se distincte. ḡ mutatio instātanea ⁊ motus sunt mutationes distincte. Et cū tu dicis. si mutatio instantanea hēt terminū a quo rōnes sui sequereť ꝙ aut duo ꝯdictoria essent in eodē instāti: aut ꝙ mutatio instātanea esset visibilis. Nego vtrāq̄ ꝯñtiam. Et cū tu dicis. Mutatio istātanea est in instāti. ḡ termini q sunt de rōne sui sunt in istāti. Nego ꝯñtiā: qꝛ ad esse mutatiōis instātanee sufficit ꝙ termini oppositi sint imediati: sic etiā in ꝓposito: qꝛ ꝑuatio forme sbalis est in toto tp̄e ꝓcedente instans generationis: ⁊ ipsa forma est in ipo instāti imediate sequēte. sic ꝙ iter illud instās ⁊ tp̄s mensurās ꝑuationē forme nihil mediat. ¶ Q; si tu dicas. Diuisibile non est imediatū idiuisibili. ꝓpterea quoniā qcq̄d accipiť i ipso diuisibili inter ipm ⁊ indiuisibile aliq̄d mediat. Rñdeť imediatū capiť duobꝰ modis. Unoº dr̄ vnū esse imediatū alteri inter qḋ sm̄ se totū ⁊ aliud nihil mediat. alioº capiť imediatū qḋ sm̄ se totū sequiť alterū. si capiť imediatū ꝑmoº dicimꝰ ꝙ diuisibile est imediatū idiuisibili: qꝛ inter diuisibile sm̄ se totū ⁊ indiuisibile nihil mediat: si v̇o capiť imediatū scḋo mō: sicut idiuisibile ē imediatū diuisibili: ⁊ nō ecōtra: qꝛ idiuisibile sȝ se totū ⁊ quālibet eiꝰ ꝑtē nō pōt eē imediatū idiuisibili. ex q̄ apparet: ꝙ ꝑuatio est imediata foꝛe introducende eo mō q̄ mensura ꝑuatiōis est imediata istāti gñatiōis. Ex q̄ seqť: ꝙ cū gñatio hēat terminū a quo: ⁊ terminū ad quē: rōne sui generatio pōt accipi vt via in terminū sbalē ⁊ generatio accipiť sicut via in q̄ȝtuȝ est mutatio: ⁊ actꝰ ipsius mutabilis: qꝛ sic origine ⁊ ordine generatiōis ꝓcedit terminū sbalē.

¶ Ad vltimū argumentū. rñdetur ꝑmittendo duo ꝑm̄ ꝙ respectꝰ effectus ad cām dantē eē pōt cōparari vel ad non eē ipsiꝰ effectꝰ imediate ꝓcedēs eē: vel pōt cōparari ad esse quasi ꝑhabitū. si cōpeť nō eē imediate precedēs esse: sic iste respectꝰ dr̄ eē gñatio: vel ꝓductio. si cōpeť iste respectus ad ipȝ esse q̄si ꝑhabitū: sic dr̄ ꝯseruatio. Uñ gñatio ⁊ ꝯseruatio nō distiguunť nisi penes istos respectꝰ: siue isti respectꝰ ꝯcomitātes respectū effectꝰ ad cām dan: ē eē sint reales: aut rōnis: in h̄ nō ē cura. ¶ Scḋȝ notādū ē ꝙ conseruatio nō est ꝓductio vel cāūo alicuiꝰ noue entitatis ⁊ ꝯseruare nō ē nouā entitatē influē: sȝ ē rē existētē in entitate hita tenē vel facere ꝑsistē. Uñ ꝯseruatio describiť a theologis sic. Cōseruatio ē eiusdē entitatis i numero ꝑsistentis manutenētia ꝑ efficiētiā poꝰ potētis ipsam ꝯseruare. Ex his sequiť. ꝙ cāūo cāe dātis eē nō est gñatio: nisi in ꝑº instāti: qꝛ in eo istāti cāūo est gñatio in quo eē rei cāte imediate succedit nō eē. Sȝ ita est ꝙ in ꝑ instāti eē ipsius rei cāte imediate succedit nō eē. ḡ ⁊c. ¶ Per h̄ rñdeť ad formā argumēti negādo: ꝙ gñatio semꝑ maneat cū re gñata: qꝛ tm̄ manet in ꝑ istāti: vbi est ordo imediatiōis esse ad nō eē imediate ꝓcedēs: ⁊ desinente isto ordine. ipsa cāūo nō est ampliꝰ gñatio. ¶ Et cū tu dicis. agētia sic sunt corpa celeꝰ ꝯseruātia: aut aliq̄d influūt in rē ꝯseruatā: aut nō. Rñdeo ꝙ nō ifluūt aliquā entitatē nouā ꝑtinētē ad eēntiā seu subāȝ rei: sȝ ꝑcise ifluūt ad eādē entitatē ꝑus hitā: faciēdo ipam ꝑsistē: ⁊ tenēdo ipsaȝ rē in entitate ꝑus habita. ¶ Et si q̄ras. Utrū corpa celestia agāt i rē ꝯseruatā. dico ꝙ agūt: nō ꝓducēdo aliq̄d de nouo: sȝ agūt manutenēdo ⁊ ꝯseruādo sbam rei iā hitā. ¶ Et cuȝ tu dicis: ꝙ actio fundať in motu ⁊ in mutatiōe. ¶ Dico negādo ꝙ oīs actio fundeť in motu: aut in mutato esse: qꝛ mutatio est vbi passum trāsit de ꝑuatione ad actū: sed vbi nullus est trāsitus de ꝑuatiōe ad actū: ibi nulla ē mutatio. post ꝑmū instans: in quo res accipit eē. nō trāsit ipsa res causata de ꝑuatiōe eē sbalis ad ipȝ eē sbale. ḡ ibi nulla mutatio. ¶ Et ꝯfirmať: qꝛ q̄n forma est coeua subto: ibi est actio respectu forme in subo ꝯseruante formā: ⁊ tm̄ nulla est mutatio in subiecto: qꝛ cū talis mutatio fit de ꝑuatione ad actū: in eodē instāti sbm esset sub ꝑuatione ⁊ forma coeua ipsi subto: ḡ h̄ nulla mutatio dato ꝙ hic sit aliqua actio: sic est in ꝓposito. Cōseruať res sbalis per aliquam actionē agētis ꝯseruātis: sine q̄cūq̄ mutatione. ¶ Sȝ instať adhuc. Corpa celestia influūt cāndo aliqḋ accidēs in re ꝯseruata: h̄ est mutatio: aut ḡ erit causatio sbalis: aut aliq̄ alia mutatio ꝑtinēs ad alterum genus mutationis. Sȝ non vr̄ ꝙ possit ꝑtinere ad aliqḋ genus mutationis alteriꝰ a mutatione subali: ḡ opȝ prius subam mutari in se: q̄ȝ muteť ad tale accñs. ¶ Et ꝯfirmať: qꝛ si est accidēs ꝯueniēs: tale accñs ꝯseruatur a sba. ḡ nō pōt ipsaȝ talez sbaȝ conseruare. si est accñs disconueniens qḋ influitur a corpoꝛ celesti: tūc non ꝯseruabit substātiā: sȝ corrumpet. ¶ Ad ista rñdeť ꝯcedēdo: ꝙ corpora celestia influūt aliqḋ accñs ꝯueniens: ⁊ ex ꝯñti cōcediť: ꝙ mutatio rei ad tale accñs est alteratio. Et cū tu dicis ꝙ non pōt esse mutatio in re quo ad illud accñs nisi sit mutatio in substantia. Negať hoc. ¶ Ad ꝯfirmationem cū tu infers ꝙ accidens conseruatur a substātia ⁊c. Rñdeť ꝙ substātia ꝯseruat ipsum accñs ꝯueniens q̄ȝtum ad esse: substantificando ipsum. Sed accidens non ꝯseruat esse substantie: nisi dispositiue: qꝛ sicut accidens nō generat substantiā: nisi pro quanto disponit mām ad terminum substātialeȝ: nō attingendo taleȝ terminū: ita accidens nō pōt cōseruare substantiā: nisi disponēdo ad hoc ꝙ corpora celestia possint effectiue ꝯseruare substantiā: q̄ȝtum ad suū eē. ¶ Sȝ instať: qꝛ corpa celestia ⁊ substantia ꝯgenita vniformiter se habent: ita ꝙ nulla ē variatio: neq̄ ex ꝑte corporis celestis: neq̄ est ꝑte esse subalis ꝓducti: sed agente ⁊ passo vniformiter se habentibꝰ: semꝑ est eadē actio ergo sicut actio ꝓueniens inter ista erat gñatio: ita ⁊ in quocunq̄ instanti sequenti erit generatio. ¶ Ad hoc rñdetur ꝯcedendo istam ꝙ agente ⁊ passo vniformiter se habentibꝰ: semper sequiť eadem actio vniformiter se habens. Sed negať ꝙ agens gñans: ⁊ ipm esse substantiale ꝓductum vniformiter se habeat in quocunq̄ instāti: qꝛ vt dictū ē aliū ordinē hȝ ipm esse sbale in primo instāti: ⁊ aliuȝ ordinē in quocūq̄ instāti sequenti. Ordo. n. quē hȝ in primo instanti: qui est ad nō esse imediate ꝓcedens esse: corrumpiť ⁊ desinit eē in quocūq̄ instāti posteriori: ⁊ ita nō vniformiter se hȝ actio agentis in primo instāti: ⁊ in aliis sequentibꝰ. Ita ꝙ lȝ dareť ꝙ esset eadeȝ actio qua agēs generat: ⁊ qua conseruat: eadem inquā materialiter: nō tamen est eadem formaliter vt dictū est penes alium ⁊ alium respectum ad nō esse precedens esse ⁊ ad esse prehabitum. Et sic est finis istius questionis.

¶ Quedaȝ vero ad se inuicem reflectūtur. alteriꝰ enim corruptio est generatio alterius. Tex. cō. vij. Q̄ō. vj.

In materia de rōnibus seminalibus. Cōcurrens meus arguit cōtra Sco. ꝙ aīa sensitiua non ꝓducať imediate a deo. Propterea: qꝛ sequeretur: ꝙ agens gñans non posset corrumpere ipm viuens aīa sensitiua: ⁊ ꝓbat ipse sic. Difficilius est corrūpere q̄ȝ generare: sed per te agens generans non pōt generare animam sensitiuam: ergo non potest ipsam corrumpere. Assumptum pro maiori nititur multis rōnibus probare. ¶ Cōtra quē intendo arguere: ⁊ vt ordo hēať in dictis nr̄is. Quero. Utrū hoc sit verūȝ qḋ ipse dicit. vȝ. ꝙ difficiliꝰ sit corrūpere q̄ȝ generare. Et arguiť ꝙ sic: qꝛ sile pōt gñari a sili: sed qḋ corrūpitur. nō corrūpiť a sili: sed req̄rit agens corrūpens itēsiꝰ ⁊ ꝑfectiꝰ. Nā exēpli grā. calidū vt 4ºr pt gñare calidū vt 4ºr.

ꝛ frigidū vt 4ᵒʳ nō pōt corrūpere calidū: vt q̄tuor: ſʒ bene frigiduʒ vt q̄tuor corrūpit calidū vt duo. ḡ relinquit̄ ꝙ difficili⁹ erit corrūpere q̄ꝫ gn̄are: q: illa actio ē difficilior q̄ requirit intēſius ꝛ pfectius agens in agendo: ſed actio corruptiua eſt huiuſmōi: ꝛ nō actio generatiua. ergo ꝛc.

Ad oppoſitū arguit̄. Sicut eſt in artificialib⁹: ita eſt in nālib⁹. ex. 2. phyſi. ſed ſic eſt in artificialib⁹: ꝙ facili⁹ eſt deſtruere q̄ꝫ ꝯſtruere. ḡ ſic erit in nālib⁹. ¶ Itē 2ᵒ ſicut eſt i actib⁹ itellis ita i actiōib⁹ ex̄ itellectū: ſʒ in actib⁹ itellis facili⁹ eſt deſtruē q̄ꝫ ꝯſtruere: q: difficili⁹ ē ꝯſtruē ꝓpōnē vlēʒ formatā ab itellu: q̄ꝫ deſtruere: vt hʒ Ar. ꝑ prior. c. 23. ḡ ſequit̄ ꝓpoᵐ.

In hac. q. ꝑmittent̄ aliq̄ diſtinctiōes. 2ᵒ ponent̄ ꝯnes. Deinde ſoluentur rōnes in ꝑn. q.

Quantū ad ꝑᵐ. Pria diſtinctio eſt iſta. aliqd eſſe pfectius alio: vel eque pfectū cum illo: aut minus pfectū pōt eē duobus modis. Uno⁹ eſſentialiter ꝛ q̄ditatiue. Alio⁹ accidentalr̄. Primo⁹ illud eſt pfectius vel eque pfectū: qḋ ſʒ ſuā eēntiā ꝛ q̄ditatē excedit aliud: vel alteri equat̄: ſic nos dicim⁹ ꝙ homo eſt pfectior q̄ditatiue aſino: q: circūſcriptis oībus accn̄tib⁹ ꝛ oībus his que nō ſunt de q̄ditate hoīs ꝛ ſilr̄ de q̄ditate aſini: adhuc eſt verum dr̄e: ꝙ hō q̄ditatiue eſt pfectior aſino. Secūdo modo aliqd dr̄ eſſe pfectius accidētaliter: ſicut albedo vt quattuor eſt pfectior albedie vt duo: que maior pfectio ꝛ minor nō attendit̄ ſm eē ſpecificū: ſed ſolū ſm eſſe māle: ꝛ indiuiduale: ꝛ ſm hoc nō incōuenit vt aliqd dicat̄ eſſe pfectius alio accidentalr̄: qḋ tn̄ eſt impfectius eēntialr̄ ꝛ q̄ditatiue. Exᵐ frigiditas vt q̄tuor eſt perfectior intēſiue accn̄talr̄ caliditate vt duo: tamen caliditas vt duo eſt pfectior frigiditate vt q̄tuor eſſentialr̄: qḋ declarat̄. Qḋ eſt demōſtrabile de aliq̄ ſpē: ē demōſtrabile de q̄libet indiuiduo illius ſpēi: ſed demōſtrat̄ de caliditate: ꝙ eſt q̄litas pfectior eēntialr̄ frigiditate. ḡ demōſtrabit̄ de q̄libet indiuiduo caliditatis: ꝙ hēat cōſilem ordinē pfectionis ad quodlibet indiuiduū frigiditatis. Lʒ frigidū accidētaliter poſſit excedere calidū: vt in exēplo dato. ¶ Secūda diſtinctio eſt iſta. Aliqd eē pfecti⁹ vel eque pfectū alio pōt eē dupl̄r vel in eodē gn̄e: vel in diuerſis. Exᵐ primi. Quelibet ſb̄a cū alia ſb̄a ē pfectior vel eq̄ pfecta in eodē gn̄e: q: in gn̄e nāe ſb̄alis. Exᵐ ſecundi. quelibet ſb̄a cū q̄libet accn̄te. aliud enim gen⁹ eſt nāe ſb̄alis: ꝛ aliud nāe accn̄talis. ¶ 3ᵃ diſtinctio eſt. Gn̄atio ſiue corruptio quedā ſim pliciť. q̄dā ſʒ q̄d. Prima eſt gn̄atio ſub̄e. Scḋa ē accn̄tis.

Quantū ad 2ᵐ articulum. Primo ponā concluſiones preambulas. ſecundo ad. q. rn̄ſiuas.

Circa ꝑmā ptem q̄ōnis pono. 5. concluſiones. ¶ Pria ꝯcluſio eſt iſta. Gn̄atio ſiue ſimpl̄r ſiue ſm q̄d requirit agens eque pfectū ſiue pfecti⁹ eēntialr̄ ꝛ q̄ditatiue. nō ſolū in eodem gn̄e: verum etiam in eadem ſpē: cuʒ termino formali generationis. Prima ps iſtius ꝯcluſionis ꝓbatur. Nullus effectus pōt excedere ſuaʒ cām. Nā effectus vel eſt vniuocus vel equoc⁹: ſi vniuoc⁹ ergo eſt eq̄ pfectus cū ſua cā: q: eiuſdē ſpēi: ſi equoc⁹. ḡ eſt inequalis pfectiōis. aut ḡ maioris pfectiōis: aut minoris: non minoris: q: oīs pfectio effect⁹ cāe equoce v̄tualr̄ ꝯtinet̄ i cā. ḡ nulla pfectio eſt in effectu que nō ſit in cā: ꝛ h̄ verū ē de cā equoca totali in ſuo ordie: aut ptiali: ſaltēʒ principali. Iſta aūt ꝓpoſitio. ꝙ impfecti⁹ ſimpl̄r ſʒ genus aut ſʒ ſpeciē nō ſit neq̄ʒ poſſit eē totale ꝑnᵐ reſpectu pfectionis: eſt eq̄ nota ſicut aliq̄ in phyſica: q̄ negata: nemo poſſet ꝓbare aliquē ordinē entiū. Uideas Sco. in 4ᵒ di. 12. q. 3. in corpore q̄ōnis. videndo ſm mētē ꝓpriaʒ. Iſta ſic ꝓbata: addo minorē iſtā. Sʒ termin⁹ formalis. ꝓduct⁹ p gn̄tionē ſimpl̄r aut ſm q̄d eſt aliqs effect⁹. ḡ nullus effectus ꝓductus p gn̄ationē excedit ſuā cām. ¶ Ex hoc pʒ 2ᵃ ps cōcl̄onis. Quia ſi ipfecti⁹ ſʒ gen⁹ poſſet gn̄are pfecti⁹: accn̄s poſſet gn̄are ſb̄aʒ: ꝯñs eſt falſuʒ. ergo ꝛ illud ex q̄ ſequit̄. ¶ Et ſi dicas ꝙ accn̄s in v̄tute ſub̄e pōt gn̄are ſb̄am. ¶ Contra. aut illud in v̄tute cui⁹ agit eſt cā efficiēs ſub̄e. aut non: ſi ſic: habet̄ ꝓpoſitū: q: nō eſt ſb̄a: in v̄tute cui⁹ aliqd agit: niſi inq̄ʒtum ſub̄a. ergo ſub̄a vt ſub̄a eſt cā efficiēs ſb̄e. qḋ negat̄. ¶ Et ſi dicas ꝙ eſt efficiēs remotū. Eo habet̄ magis ꝓpoſituʒ: q: cā q̄to ꝑorī tanto verius cauſat. ex ꝑma propōne de cauſis. ¶ Si dicas ꝙ ſub̄a nō agit ſed eſt aliquid in cuius v̄tute agit accn̄s. ¶ Cōtra. in nullo gn̄e cāe videt̄ aliqd cāre in virtute alteri⁹: niſi illud alteruʒ ꝑncipalius cāet in eodem gn̄e. ¶ Cōs. ſi ſub̄a nō agit. ergo effect⁹ eſt pfectior ſua p ſe cā efficiēte. Nā illud p te: in v̄tute cui⁹ agit nullo⁹ eſt efficiēs. Cōſequēs dat̄ ab aduerſariis. ¶ Sed contra. q: lʒ effect⁹ eēt ſimplex in re: tn̄ ſʒ intellm pōt diuidi in duo. ſ. in illud in quo equat̄ ſue cāe: ꝛ illud in quo excedit cām. Primuʒ dicat̄ a. 2ᵐ dicat̄ b. Iſte effect⁹ ſm a p̄ciſe ē effect⁹ adeq̄tus ſue cāe: q: ſimpliciter eq̄ pfectū ens ſicut ſua cā. ergo b. vel erit a ſeipſo: vel a nullo. Nō eni pōt b. eē ſicut a p ſe cā a cā effect⁹ ſʒ a. q: cā nō pōt vltra effectū ſibi adeq̄tū: q: iā effect⁹ nō eēt adeq̄tus: ſʒ effect⁹ ſm a. eſt effect⁹ adeq̄t⁹. ergo ꝛc. ¶ Alias ꝓbationes hui⁹ ſcḋe ptis videas in 4ᵒ ſen. doc. ſubti. di. 2. q. allegatis. ¶ Scḋa ꝯ. corruptio ſiue ſimpl̄r ſiue ſm q̄d lʒ requirat pfecti⁹ corrūpens vel eq̄ pfectū eēntialr̄ ſm genus. Nō tn̄ ſemp requirit pfecti⁹ ſpē. ꝑma ps ꝓbat̄: q: accn̄s nō poteſt corrūpere ſb̄am: ſʒ ſolū ſub̄a corrūpit ſb̄am. ergo ꝛc. ſecūda ps ꝓbat̄: q: aq̄ que eſt ipfectior igne: q̄nq̄ʒ corrūpit ipʒ. ¶ Et ſi q̄ras. Un̄ eſt ꝙ ipfecti⁹ actiuū ſm gen⁹ nō pōt corrūpe pfecti⁹: ꝛ tn̄ impfecti⁹ ſm ſpēʒ pōt. ¶ Rn̄deo ipfecti⁹ actiuū ſm gen⁹ nō pōt corrūpe pfecti⁹ ens ſm genus: q: nō pōt inducere ſiue gn̄are niſi impfectius ens ſm genus illud qḋ ipfecti⁹ nō pōt eē ſuccedens corruptiōi pfectionis ſm gen⁹. Non eni pōt accn̄s eē ſuccedens corruptioni ſub̄e. q: ſi illud ſoluʒ ſuccederet: ſub̄a vt ſub̄a eſſet q̄ſi ānihilata. Sed in pfectius ſʒ ſpēʒ nō eſt ſic: q: impfecti⁹ in hoc qḋ pōt inducere aliqd ſile ſibi: pōt inducere aliqd qḋ pōt ſuccedere ipſi corrupto eiuſdē gn̄is: ꝛ ita ſub̄a non annihilat̄: q̄re ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯcluſio. Lʒ gn̄atio ſimpl̄r aut ſm q̄d q̄nq̄ʒ ſit ab agēte perfectiori pfectione accn̄tali q̄ꝫ ſit eius termin⁹ formalis: non tamē ſemp. nec illud neceſſario requirit̄. Pōt eniʒ eē ab agente eq̄ pfecto tali pfectione. Hec ꝯ pʒ. Nā calidū: vt. 8. pōt gn̄are caliduʒ vt. 8. Silr̄ in ſubſtātiis. Dato ꝙ forme eoꝝ itēdant̄: forma ſb̄alis ignis vt. 8. intenſa pōt gn̄are ignē intenſum vt. 8. quare ꝛc. ¶ 4ᵃ ꝯ. corruptio ſiue ſimpl̄r ſiue ſʒ q̄d de neceſſitate requirit̄ pfecti⁹ agēs accidētaliter q̄ꝫ ſit forma corrūpenda. Nā calidū vt q̄tuor nō pōt corrumpere frigiduʒ vt. 8. q: a ꝓportione minoris inequalitatis nō ꝓuenit actio. neq̄ʒ caliduʒ vt. 8. pōt corrūpere frigidū vt. 8. ḡ ꝛc. ¶ 5ᵃ ꝯ. lʒ. corruptio requirat pfectius agens accn̄talr̄: nō tn̄ eēntialr̄. Iſta ꝯ patet ex ſcḋa ꝯne: q: aq̄ que eſt ipfectior igne: pōt corrūpere ignē. ¶ Ex his ꝯnib⁹ ꝛ maxime ꝑma ſequunt̄ duo correlaria: quoꝝ ꝑmū eſt tale. Gn̄atio nō pōt eē ab ipfectiori agēte: neq̄ʒ eēntialiter. neq̄ʒ accidētaliter: ſed ab eque pfecto: vel a perfectiori vt pʒ ex dictis. ¶ Secundū correᵐ. corruptio licet non poſſit eē ab imperfectiori accidentaliter. poteſt tamen eſſe ab imperfectori eſſentialiter. Hoc patet ex dictis.

Quantū ad 2ᵃᵐ ptēʒ q̄ōnis pono duas ꝑncipales ꝯnes. ¶ Prima quaꝝ eſt iſta. Gn̄atio per ſe ꝛ eſſentialr̄ eſt difficilior corruptione. Iſta ꝯ ꝓbat̄ ſic. Illa actio eſt difficilior q̄ requirit agēs ſimpl̄r pfecti⁹ eſſentialr̄. ſʒ gn̄atio eſt hō. ꝛ nō corruptio. ḡ ꝛc. maior pʒ: ꝛ minor ē euidēs ex dictis. ¶ Itē 2ᵒ illa actio ſimpl̄r eſt difficilior q̄ necio a plib⁹ d̄pēdet: ſʒ gn̄atio ē hō: ꝛ nō corruptio ḡ ꝛc. maior pʒ. mīor p'. Gn̄atio ē actio acquiſitiua: corruptio ē actio dep̄ditiua. Mō in nālib⁹ mutatio acq̄ſitiua ꝑſupponit ordine nāe mutationem deperditiuā: q: agēs nāle nō iducit formam: niſi aliam corrumpēdo. ergo ꝛc. ¶ Et ſi tu dicas: ꝙ ſicut generatio preſupponit corruptionem: ita econuerſo. ¶ Reſpondetur negando iſtud. Naʒ poſterius ordine nature preſupponit prius non aūt econtra. Mō ſic ē: ꝙ corruptio ordine nāe precedit gn̄ationem. Nam

tionem. Nã lȝ corruptio forme corrũpende: ⁊ gñatio forme gñande fiãt ⁊ in eodẽ instãti tpis fint: prius tñ nã corrũpitur forma corrũpẽda: q̃ȝ itroducat foia gñanda. Aliogn posset itelligi forma gñanda cũ forma corrũpẽda siãt esse in eodẽ subto. Põt aũt itelligi forma corrũpẽda corrũpi absq; q forma gñanda itelligat̃ introducta. imo hoc põt ee in re per põaȝ diuinã. si eni in illo istanti in quo agens corrũpit formã suspẽderet deus actionẽ pductiuã agentis: agẽs corrũperet: ⁊ nõ gñaret. Nõ põt aũt deus facere q agẽs itroducat formã: nisi expellat incompossibilẽ. Aliogn due forme formalr repugnantes eẽnt siãt. q̃re ⁊c̃. ❡ Cõtra tñ istã ɔ̃nem arguit̃ sic. Illa actio difficilior est que est iter terminos formalr repugnãtes: sed corruptio est hmõi ⁊ nõ gñatio. g̃ ⁊c̃. Discursus est bonus cuȝ maiori: ⁊ minor probat̃. Nã gñatio est inter terminos similes: qꝛ ois gñatio est aliquomõ a sili. ex. 7. meta[tc]. Corruptio aũt est iter dissimiles terminos: iter quos est repugnãtia formalis: vel virtualis. Gñatio iter terminos siles formalr vel virtualiter. ergo ⁊c̃. ❡ Rñdetur q maior est vera vbi cetera sint paria. sic q illa que est iter silia nõ psupponit necessario actionẽ que est inter terminos dissiles: q̃liter nõ est in pposito. q̃re ⁊c̃. ❡ Scdã ɔ̃. Corruptio accidentaliter est difficilior: q̃ȝ generatio. Probat̃. Illa actio ẽ difficilior accñtaliter que dpẽdet ab agẽte pfectiori accidẽtaliter corruptio est hmõi: vt pȝ ex dictis. ergo ⁊c̃. ❡ Ex istis sequit̃ vnũ correlariũ: q nõ icõuenit eandẽ actionẽ esse faciliorẽ ⁊ difficiliorẽ diuersis modis. Naȝ corruptio est facilior eẽntialr. difficilior aũt accidẽtalr: ⁊ ista nõ repugnant. ❡ Q̃. si querat̃ que ista ꝑ põt dici facilior simplr. ❡ Rñdet̃ q corruptio. qd̃ pbatur. Q̃ñcunq; aliqua duo dependẽt a duob[us]: ⁊ vnũ est tale simplr: alterũ est tale sȝ quid: illud est simplr tale qd̃ depẽdet a simplr tali. Sed facilitas ⁊ difficultas in actiõe attẽdit̃ in ordine ad agẽs pfecti[us] vel iperfectius: ⁊ agẽs perfectius essentialiter ⁊ q̃ditatiue est simplr perfectius: ⁊ nõ agẽs pfectius accidẽtaliter. Gñatio aũt fgnt agẽs pfecti[us] eẽntialr q̃ȝ corru[us]: ⁊ dpẽdet ab ipso: g̃ gñatio est difficilior simplr q̃ȝ corru[us].

Et sic pȝ ad q̃onẽȝ: ⁊ ad arg[ta] adducta i pn[o]. Ex q̃ pȝ q ignorãter locut[us] est in ista mã cõcurrens meus in 7. meta. ⁊ multũ equocauit de difficultate actiõis a facilitate: determinãdo q̃onẽ ɔ̃ Ar. ⁊ oẽs peripatheticos pp ruditateȝ ⁊ indispõnẽ sue virtutis fantastice. quare ⁊c̃.

❡ Necẽ ẽ aggredi ad q̃sitã sciaȝ. ⁊ infra.

❡ Quo nãq; mõ possibile est mot[us] pncipiũ eẽ in imobilib[us]. Tex. cõ. iij. Q̃õ. j.

Queritur. Utrũ in intelligẽtijs possit esse motus subiectiue? ❡ Et arguit̃ q nõ. Nullum accidens diuisibile põt fundari in subiecto idiuisibili. Angelus seu intelligentia est indiuisibilis. ergo ⁊c̃. ❡ Q̃õ. si esset verum q angelus posset moueri motu locali. Sequeretur q eius motus componeretur ex mutatis esse: ⁊ silr magnitudo super quã moueret̃ componeret̃ ex punctis: ɔ̃ñtia probatur: qm̃ angelus motus sup aliquã magnitudinem semp dum mouet̃ est in spacio sibi equali. sit gratia exẽpli a. instãs: in a. instanti est in spacio sibi equali: ⁊ hoc per mutatũ eẽ imediate post hoc erit in spacio sibi eq̃li. sed spaciũ ei equale est indiuisibile ⁊ punct[us]: g̃ pũctus erit imediatus pũcto ⁊ sic cõmẽsurãdo totã magnitudinẽ: tot[us] fluxus ipsius. cõponet̃ ex mutatis eẽ: ⁊ magnitudo silr ex idiuisibilib[us].

Ad oppositũ tñ arguit̃: qꝛ oẽ receptiuũ aliquaꝝ formaruȝ qd̃ nõ est ex se determinatũ ad vnã illaꝝ: neq; illimitatũ ad oẽs q̃rũ est ex se: põt mutari ab vna i alteraȝ. Ista propositio patet: qm̃ ex opposito predicati infertur oppositũ subiecti. si eni nõ põt mutari ab vna in alterã vel hoc erit ppter determinationẽ ad vnã. vel pp illimitationẽ ad oẽs: eo modo quo dicit̃ q deus est illimitatus ad omnia vbi: ⁊ iõ nõ põt moueri ab vno vbi in alteruȝ: sed angelus est receptiu[us] vbi loquẽdo de vbi diffinitiuo: ⁊ nõ determinat̃ ad vnuȝ: vt pȝ ſm theologos: neq; ẽ illimitat[us] ad oia vbi: qꝛ nõ est immẽsus: ergo poterit mutari ab vno vbi in alterum vbi.

Circa istã q̃onẽ sunt tres arti. pmo ponet̃ vna opi. cũ suis motiuis quã nõ teneo. 2[o] aliter dicam ad q̃onem. 3[o] ⁊ vlti. soluaȝ rõnes prioris opinionis: ac ẽt ad argumẽta in principio facta respondebimus.

Quantũ ad p[m] est opinio quorũdã que tenet partem negatiuã q̃onis. Pro qua adducunt rõnes Ar. hincide. p[a] rõ est in. 6. phys. vbi Ar. pbat: q omne qd̃ mouet̃ est corpus. Et rõ est talis: omne qd̃ mouet̃: partim est in termino a quo: ⁊ partim in termino ad quẽ (loquendo de pñbilitate se tenẽte ex parte mobilis) sed angelus nõ põt esse ptim in termino a quo: ⁊ ptim in termino ad quẽ rõne sui: qꝛ nõ habet partẽ ⁊ partẽ: ergo nõ põt moueri. ❡ Scda ratio est ista: quam hȝ Ar. in. 4. phys. pbãdo q motus nõ põt esse in vacuo: q̃lis ẽ pportio medij ad mediũ in subtilitate: talis est pportio mot[us] ad motũ in velocitate ⁊ tarditate: mõ h ratio applicat̃ ad ppositũ sic. qualis est pportio mobilis ad mobile in subtilitate: talis est pportio motus ad motũ in velocitate: vt supra: sed angeli ad corpus nulla est pportio in subtilitate: ergo motus angeli ad motũ corporis nulla est pportio in velocitate ⁊ tarditate. Sed omnis motus possibilis ad aliũ motũ possibileȝ est aliq̃ pportio: g̃ motus angeli nõ est possibilis. ❡ Itẽ 3[o] si angelus posset moueri: possȝ moueri in eq̃li tpe per aliquod mediũ cũ corpore: ɔ̃ñs est falsum: qꝛ videt̃ q mediũ minus resistat idiuisibili q̃ȝ diuisibili: ɔ̃ñtia probatur a simili eo mõ quo arguit phs. loco pallegato pbãs. q si esset motus in vacuo q aliqd̃ corpus moueret̃ in eq̃li tpe per vacuũ ⁊ plenũ. Probatur a sili. sit ita q angelus moueat̃ in tpe a. corp[us] moueat̃ in tpe b. tps b. habeat pportionẽ millecuplã ad a. ita q sit maius b. in millecuplo q̃ȝ a. Accipiatur aliud corpus qd̃ se hẽat in subtilitate in tanta pportiõe ad primũ corpus qd̃ mouet̃ in tpe b. q̃nta pportio est ipsius b. ad a. ⁊ tũc tale corpus datũ erit subtili[us] alio ſm gradum millecuplũ. Sed q̃nto aliquod corpus est subtilius: tãto velocius mouebit̃: ⁊ in minori tpe: g̃ tps in quo tale mouet̃ est min[us] tpe b. in millecuplo: sed tps min[us] ſm gradũ millecuplũ ipso b. est eq̃le tẽpori a. g̃ istud corpus mouebitur inequali tpe cum angelo: qd̃ videtur absurdum.

Quantũ ad 2[m] principale. nõ obstantibus istis rationibus: teneo parteȝ affirmatiuã questionis: pro cuius determinatione premittẽda sunt duo posita in. ij. q. de duplici successione ⁊ de duplici ɔ̃paratione motus ad mobile ⁊ ad magnitudineȝ super quam fit motus: que fuit vtruȝ sub̃a nãlis sit subiectuȝ in phia nãli respõdendo ad pmũ principale. ❡ Quibus pmissis pono hanc cõclusionem q angelus põt moueri motu cõtinuo ⁊ nõ repugnat indiuisibili de genere q̃ntitatis aut de genere sub̃e per se moueri: (⁊ hoc loquẽdo de motu habente ɔ̃tinuitatem ⁊ successionẽ a spacio.) Ista ɔ̃clusio probatur: quãdocunq; aliqua duo alicui competunt: quorum vnũ est per se: ⁊ alterũ per accidens: remoto eo qd̃ est per accidens remanet illud qd̃ est per se: sed motui cõpetit habere q̃ntitatem ⁊ diuisibilitatem ex spacio ⁊ magnitudine super quã mobile mouet̃: ⁊ hoc competit motui per se. q aũt habeat q̃ntitatẽ seu diuisibilitatem ex mobili cõpetit motui per accñs. ergo remoto hoc q mobile ex se hẽat diuisibilitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ pmanẽte q̃ntitate spacij: poterit motus esse q̃ntus per se: ⁊ ex spacio. Maior est manifesta ex terminis: minor aũt probat̃ per Ar. 5. meta. cap. de q̃nto. vbi hȝ Ar. dico autẽ nõ qd̃ mouetur: sed quod motũ est. nã per esse q̃ntum illud: ⁊ mot[us] est q̃ntus: vt declaratum est in pieallegata. q.

De tertio arti. His pmissis p̃ rñdet̃ ad rõnes alterius opi. ⁊ p̃ ad pmã. q illa rõ Aris. non

plus ↄcludit nisi ꝙ illud qđ mouet motu hñte ↄpletam successionē ⁊ ↄtinuitatē est q̃ntū ⁊ diuisibile. Si aūt intelligit illa rō de omni motu petit pncipiū: qm̄ illa maior assumpta que dicit: ꝙ oē qđ mouet ptꝫ est in termino a quo: ⁊ ptim est in termino ad quem: aut intēdit de partibilitate: mobilis: aut de ptibilitate forme que acquiritur: seu spacij: sup quo aliquid mouet localiter. Si p̄ modo petit pnm̄: nisi intelligat de motu hñte cōpletā successionē ex vtraqꝫ cā successionis: vt dictū est in qōne predicta. nam intēdit pbare ꝙ oē quod mouet est corpus: ⁊ accipit istā maiorem: ꝙ oē quod mouet hꝫ ptem ⁊ ptē: ⁊ p ↄñs est corpus. ḡ assumit quod dꝫ probare. Si vō intelligatur ptim ⁊ ptim p ptibilitate forme: vel spacij super quod aliqd mouet: sic nō est ↄ̄ propositū nr̄m. ¶ Ad 2ᵐ rñdet: ꝙ illa ppositio. q̃lis est pportio medij ad mediū ⁊c̄. vera est ceteris parib⁹. Et iō seqꝛ motū non eē in vacuo. aut saltē vera est ↄ̄ eos q posuerūt vacuum esset totam cām motus: vel successionis in motu. Sed in pposito. arguendo hic sılr̄ de mobilib⁹: sicut ibi de spacijs: ista propositio pōt negari. vꝫ. q̃lis est pportio mobilis ad mobile in subtilitate: eadē est pportio ⁊c̄. Et si accipias q̄ est proportio huius sub rōne qua mobile: ⁊ alterius sub rōne qua mobile. Cōcedo. sed tūc minor est falsa. Angelus enim nō solum vt indiuisibilis mobilis est motu: cōtinuo: quemadmodū dictū est: vez ēt est mobilis continue inq̃ntū hꝫ virtualē q̃ntitatē ſm quā pōt coexistere loco q̃nto: ⁊ ita est pportio angeli ad corp⁹ sub rōne que mobilis: ⁊ tūc non est vez ꝙ angelus vt sic sit indiuisibilis: sed ſm q̃ntitatem virtualē est diuisibilis. ¶ Per hoc rñdetur ad tertiā rōnē: ↄcedēdo illud qđ infert: ꝙ in eq̄li tpe poterit moueri angelus ⁊ corpus. ¶ Pro quo notādum ꝙ motus hꝫ duplicem successionē vltra ea que dicta sūt de successione motus in iam sepe dicta. q. vna est successio eēntialis: alia est successio accñtalis. successio eēntialis competit motui ex diuisibilitate spacij seu medij per qđ mobile mouetur: sed successio accidētalis cōpetit motui ex aliq̄ q̃litate supaddita spacio: vel medio que ē raritas vel dēsitas: penes quas medium est pmotiuū vel impeditiuū ipsi⁹ mot⁹. vꝫ. penes subtilitatē mediū pmouet penes densitatem impedit ipm motum. Et rōne istarū qualitatū seu cōditionū accidentaliū q̄ superadduntur spacio aut medio: motus hꝫ successionē accidentalem: ⁊ velocitatē: lꝫ a spacio ⁊ medio habeat successionem eēntialem ⁊ velocitatē essentialem. inq̃ntū ista sunt quanta. s. medium ⁊ spaciū. Dicendū est igit ꝙ si Angelus ⁊ corpus moueꝛ in equali spacio (si cetera sint paria) nata sūt moueri motu eque veloci velocitate eēntiali: ⁊ ī equali tpe: inq̃ntū tps mensurans cōparatur ad motū essentialem: seu includentē successionē essentialē. ¶ Et cū tu dicis. medium plus resistit corpori q̃ꝫ angelo. Respondet negando. loquēdo de medio inq̃ntū hꝫ ptes q̃ntitatiuas. ⁊ inquantū est quātū. Nā sicut corpus nō pōt pertransire de extremo ad extremū. nisi per oīa media ⁊ per oēs partes q̃ntitatiuas: ita ēt Angelus isto ordine ptransibit totū spaciū: ⁊ hoc si mouet motu includente totā realitatem motus: ordo eni p̄fixus a nā qui est inter aliqua ordinata: est idē respectu cuiuscūqꝫ nāe limitate. cum igit ordo ptium inter se: ⁊ respectu extremorū sit p̄fixus a nā talis ꝙ vna ps est prior altera parte: ⁊ ptes intermedie p̄cedunt alterz extremorū: iste ordo hꝫ seruari a qualibet nā limitata: ⁊ ex ↄñti ab angelo. Et ergo sicut corpus prius ptransibit in aliquo tpe ptē priorē: q̃ꝫ partem posteriorē: ⁊ prius ptes itermedias: q̃ꝫ deueniat ad extremū sic ēt angelus consili ordine mouebit ⁊ ita ab equali spacio erit eq̄lis successio essentialis ⁊ eq̄lis velocitas essentialis. lꝫ forte angelus vt idiuisibiliter mot⁹ veloci⁹ moueretur velocitate accidētali q̃ꝫ corp⁹. Quia ↄditio accñtalis superaddita ipsi medio non tātum resisteret ipsi angelo sicut corpori: lꝫ concederetur ꝙ angelus motus diuisibiliter ⁊ coexistens loco quāto: motu eque veloci velocitate essentiali ⁊ accidentali moueretur cum corpore in equali tempore.

Jam secundo in hoc arti. rñdetur. Ad argumēta pncipalia: ad pmū patet ex dictis i. q. ij. vtrū suba nālis sit ſbm pbie nālis. ¶ Ad 2ᵐ rñdet negādo ↄñtiā: ⁊ cū tu dicis. ꝙ semp est in spacio sibi equali. aut ly semp distribuit pro oī instātı: ⁊ sic conceditur ꝙ in quolibet instāti est in spacio sibi equali: seu in aliquo indiuisibili supposito. si aūt ly semper. distribuat tam p istanti q̃ꝫ pro tpe: vt sit sensus ꝙ in oī instāti: ⁊. in oī tpe est in spacio sibi eq̄li. negat. nā in. A. instanti est in spacio sibi eq̄li: ⁊ in tpe imediate terminato ad. A. istās est in spacio sibi ieq̄li: Nō eni idiuisibile: ⁊ imediatū idiuisibili: ⁊ ita post idiuisibile imediate nō ē i spacio idiuisibili: sed diuisibili: ⁊ ita lꝫ in q̄libet instāti sit in spacio indiuisibili: in quolibet tamen tpe: ⁊ in qualibet pte tpis est in spacio diuisibili. ¶ Pro quoz intelligentia maiori est notandum ꝙ cū dicimus idiuisibile moueri super aliquam magnitudinē dicimus ipsum in quolibet instāti esse in puncto sibi equali. In parte tamen accepta inter quelibet duo instantia est sup ptē magnitudinis supposite fluendo: quia mouet cōtinue: nō signādo actualiter puncta in magnitudine supposita: lꝫ potius p cōtinuum fluxum ⁊ motū ↄtinuādo punctum suppositum linee vel magnitudini. ⁊ magnitudinem pūcto: ⁊ hanc ptem magnitudinis alteri pti magnitudinis per mediū punctū: quia nō mouetur de puncto in punctum ⁊ de indiuisibili ad indiuisibile in spacio magnitudinis supposite: sed fluit potius ↄtinuando oīa que sunt in spacio. Ex quib⁹ apparet responsio. ꝙ Angelus nō mouetur commensurando semper magnitudinē suppositam: sed solū in quolibet instanti temporis mēsurantis. quare ⁊c.

¶ Impossibile autē p̄dicari aut spēs de pprijs differentijs aut gen⁹ sine suis speciebus. Tex. cōmen. x. Qō. ij.

Queritur. Utrū ppositio per se cōuertat in p se. ¶ Et arguitur ꝙ sic. Ista est per se. Ens est vnū: ⁊ ↄuertit in istā. vnū est ens: sed ista ē per se: in quā ↄuertit: ḡ p se ↄuertit in p se. Assūptū pbat pro minori: ⁊ pro scđa pte ipi⁹. qꝛ ista. vnū est ens: est necessaria. ḡ p se: añtecedēs est euidens: qꝛ aliter extrema istius ppositionis vnirentur ↄtingenter: sed hoc est falsū. ḡ ↄñtia p⁹. Quia si ista vnum est ens: nō est per se: sed p accñs: aut est per accidens eo modo quo loquit metaphysicus: qui vult ꝙ illa propositio sit per accñs quando p̄dicatū est ex̄ rōnem formalem subiecti: aut est per accñs eo mō quo loquitur logicus: ⁊ Ar. p̄ posterio. qñ propositio est talis ꝙ eius ſbm non hꝫ rōnem formalē inherentie p̄dicati. Si tu intelligas per accñs p̄ modo. contra. eque bene ista ē per accñs. ens est vnū. qꝛ predicatum est ex rōnem formalem subiecti. sicut ista. vnū est ens. ḡ non pōt dici ꝙ ista sit per accñs p̄ modo. Si vō tu dicas ꝙ ista sit p accidēs secūdo mō. s. vnū est ens. ↄ̄. si ista ppositio. vnū est ens: ē necessaria: aut a se: aut ab alio hꝫ suā necessitatē. si dicas ꝙ a se ē necessaria p se. ḡ est ppositio p se. Si tu dicas ꝙ hēt necessitatē ab alio: q̄ro de cā ipsi⁹ necessitatis: aut cā ista causat necessario istā ppōnē q̃ntū ad suā veritatē: aut cāt ↄtigēter. Nō ē dōm ꝙ causat ↄtingēter. qꝛ tūc ista pposito eēt ↄtingēs: ⁊ ↄtingēter vā. Si dicas ꝙ cāt necessario veritatē ipsi⁹. ḡ ista ppositio: vnū est ens. dpēdebit a cā ista necessario cāute depēdētia essentiali: lꝫ depēdentia semp est ad p̄us. ḡ ista ppositio. vnū ē ens: hēt aliqd p̄us: sed nō pōt hēre aliqd p̄us: qꝛ extremis istius nihil est p̄us. ḡ ista ppō q̃ntū ad suā vitatē nō pōt depēdere ab aliqua cā necessario cāute. ¶ Itē pbat. Oē p accñs hꝫ reduci ad p se: sicut ad p̄us: lꝫ nulla ppositio est p̄or ista. vꝫ. vnū est ens

est ens. ergo ista nõ põt eẽ vera p accñs. maior est Ar. 1. phisi. minor pbat. q2 ppositio illa est prior q̃ est ex terminis po rib9: sz nihil e puis vt dictũ e in terminis isti9 ppõnis. ergo ꝛc.
¶ Secũdo ꝛ vltimo argui. Quecũqz sũt due ppositiões in quarũ vna est depẽdẽtia ad pdicatũ: in altera est depẽdẽtia ad subm: illa cui9 depẽdẽtia est ad predicatũ dr eẽ magis p se q̃ alia. Probat ista: q2 dependẽtia ad pdicatũ est depẽdẽtia ad formã: cũ pdicatũ se hẽat ad modũ forme dependẽtia ad sbm est depẽdẽtia ad mãm: q2 sbm se hz vt mã respectu pdicati. Sed eẽntialior est depẽdentia ad formã q̃ ad mãm. ergo ppositio in qua est dependẽtia ad predicatũ dr esse magis p se: q̃ ppositio cui9 dependẽtia est ad sbm. sed ita est: q2 in ista ppõne dicendo. vnũ est ens. sbm depẽdet a pdicato: ꝛ in ista. ens ẽ vnũ. pdicatũ dependet a subiecto. ergo ista propositio. vnum est ens. dicitur esse magis per se. q̃ ista. ens est vnum.

Ad oppositũ ꝛ pro pte negatiua arguit Ar. p posterioꝝ hz: q2 ppositiones per se non cõuertuntur. Ita q2 per se non conuertitur in per se: sed ista est per se. homo est risibilis ergo ista i quã conuertitur. vz. risibile est homo: non est per se.

In ista. q. primo premittã distinctiones. 2° rñdebo ad. q. 3° ad rationes in principio.

Quantũ ad pͫ pmitto distictiones. Prima est: q2 ppositio est duplex: quedã per se. quedã per accñs: ppositio per se est illa cui9 pdicatũ hz rõnẽ formalẽ intrinsecã inherẽtie in subto. Propositio per accidẽs per oppositũ est illa cui9 pdicatũ nõ hz rõnẽ formalẽ iherẽtie intrinsecam in subto ppositio que habet talem intrinsecam rõnem formalem in subto adhuc ẽ duplex: qm̃ q̃dam sic hz talem rõnem formalẽ itrinsecã in subto: q2 pdicatum est itra q̈ditatem subti: ꝛ isto mõ qñ idẽ pdicat de seipso: vel diffinitio d diffinito: vel ps diffõnis de diffinito: predicatum sic ẽ intra sbm. Quãqz vo predicatum ppõnis lz hẽat talem rõnẽ formalem inherentie in subto: est tñ ex q̈ditatem subti. Et ista propositio cuius pdicatum est ex subm hñs talẽ rõnẽ formalẽ inherẽtie in subiecto est duplex. Quedã enim est in cui9 subto includit ratio nec̃ia formalis iherentie pdicati. q̃dã vo cuius pdicati inherentia non est nec̃ia in subto. pͣ ppositio est p se in 2° mõ. 2ͣ ppositio ẽ p se in 4° mõ. Exẽplũ pmi. hõ est risibilis. Exemplum secũdi. volũtas vult. calidũ calefacit. In subto secunde ppõnis nõ est rõ nec̃ia respectu pdicati: ꝛ h hz Sco. in 3. sniaꝝ. di. 7. distinguẽtẽ ppõnem per se secũdimodi a propositione p se q̈rti modi: p h q2 sbm vni9 hz rõnẽ ꝛ causam nec̃iam inherentie predicati. ꝛ altera non. Ex quo sm ipm ꝛ sm rei veritatem: omnis propositio p se hz causam itrinsecã in subto: p quam predicatũ in est tali subto. Ex h est snia Auer. 2. d aia. cõmẽ. 66. sup illud. visibile est color. Inqt. visibile eni in rei veritate est color: aut ẽ illud qd p se est visibile: ꝛ ẽ dr̃e p se. nõ sm pmã itẽtionẽ itentionũ de qb9 dr illud qd est eẽntialr: ꝛ est modus in quo pdicatũ est in sba subiecti: sz hz itentionẽ scdã: ꝛ est illud in quo sbm est in diffõne pdicati. Color eni est cã vt res sit visibilis. Sed p h qd dixit: sed in eo iuenit cã: itẽdit hz q2 color ẽ cã: vt in eo inuenit cã vt aliqd sit visibile. h Auer. Ex qb9 cõcludit: q2 idõ ista ẽ p se color est visibilis: q2 pdicatũ hz cãz in subto. Et pm9 ꝛ scd9 modus hñt cõsilez cãlitatẽ in subto respectu pdicati q̃tũ ad iherẽtiã: sed nõ q̃tũ ad inclusionẽ eẽntialẽ predicati in subto. h idẽ hz Cõmẽta in cõ. 67. Vñ h sunt vba cõmẽtato. Ar. posuit pͫ: q2 color est visibilis p se: ꝛ q2 sile est dr̃e colorẽ visibilẽ: ꝛ hoiez risibilẽ. s. de gñe propositiõis eẽntialis in q̃ sbm est cã pdicati: nõ pdicatũ cã subti. Hec Cõmẽ. Et itelligit ppõnẽ eẽntialẽ p se: q̃ p tanto dr eẽntialis: q2 pdicatũ icludit eẽntialr realr in subto: nõ tñ eẽntialr q̈ditatiue: sicut in p mõ vbi est iclusio pdicati in subto q̈ditatiua. ¶ 2ͣ distinctio sit ista. Dria est iter ppõnẽ p se: ꝛ ppõnẽ p se notã. illa ppositio est p se: vt dictũ est: que hz intrinsecã cãz ꝛ necessariã iherẽtie in subto respectu pdicati. illa est per se necessaria cui9 extrema hñt imutabilẽ habitudinẽ vnionis int̃ se: q̃lecũqz eẽ habeãt ipsa extrema siue in re siue in intellectu. Propositio per se nota est illa que habet euidentiam ex terminis propriis vt sui sunt: ꝛ nõ ab aliqua propositione priore.

His pmissis. Quãtũ ad 2ͫ ponit ista q̄. q2 propositio p se nõ ꝯuertit i per se. h ꝯ p9. psupponẽdo q2 nõ est circulus in dependẽtia eẽntiali in eodem gñe cause. Isto stãte arguit sic. cuiuscũqz ppõnis pdicatũ depẽdet a subto q̃tũ ad rõnem formalem inherentie intrinsecã in subto: sbm ipsius nõ potest ꝯsili depẽdẽtia dependere a pdicato: sed in q̃lib3 ppõne p se: predicatum sic depẽdet a subto. ergo ecõtra sbm nõ potest depẽdere a predicato. ergo p se nõ conuertitur in per se. ¶ Et confirmatur. Quia ista dependentia vr̃ esse ad aliqd in rõne pncipij formalis: q2 oĩs depẽdẽtia q̃ est sm rõnẽ formalẽ itrinsecã: reducit ad gen9 cãe formalis. sed in tali depẽdẽtia eẽntiali in eodẽ gñe nõ est circulus: ergo seqt ppositũ. ¶ Et ꝯfir9 2°: q2 si p se ꝯuerteret i p se. maxime ppositio p se pmi modi ꝯuerteret in ppõne p se: q2 nõ est maior rõ q2 ppositio p se scdi modi ꝯuertat in per se: q̃ ppositio p se pmi modi. Sz ꝯñs est falsum: q2 ppositio pmi modi ꝯuertat in p se. Qm̃ sic ista. hõ ẽ aial. ꝯuerteret in istã: aial est hõ: sicut in ppõne p se. Sed cũ p se p supponat de oi: vt hz Ar. p poste. ergo ppositio vlis affirmatiua ꝯuerteret simplr. ¶ Item 2° pn9 arguit. Ar. p poste. vult q2 passio pdicat p se 2° de subto. ergo in diffõne passionis sbm cadit vt additũ. ex. 7. meta. tex. cõ. 17. ꝛ 19. i ex9 d sumo. Sz qd cadit in diffõne alicui9 vt additũ nõ est itra q̈ditatẽ ei9: nec cõpetit ei p̃ sone p mõ: q2 nihil aliud ẽ eẽ aliqd additũ alicui: nisi eẽ extraneũ a rõne ei9 formali. ergo propositio in quã ꝯuertit ppositio secũdimodi nõ est per se. ¶ Et ꝯfirmat hoc per illud qd dicit Ar. in primo poste. de statu pncipioꝝ: vbi vult: q2 propositiones per se non conuertuntur: ꝛ hoc habet veritatẽ sm ipsum: tã in predicatis essentialib9 q̃ accidẽtalibus: ergo ꝯclo nostra vera.

Quantũ ad 3ͫ arti. Rñdet ad arg9 ante oppositũ. Ad pͫ cũ dicis. ista est p se. ens ẽ vnũ: ꝛ ꝯuertit in istã. vnũ est ens. ista est nec̃ia. vnum est ens ergo p se. Rñdeo ꝯcedendo: q2 ista propositio. vnũ est ens: est nec̃ia: ꝛ cum tu dicis. ergo per se. Nego ꝯñtiam. Ad probationem. ista aut est nec̃ia de se: aut ab alio. Rñdeo q2 ista est nec̃ia de se intrinsece ꝛ formaliter. ꝛ tñ non sequitur q2 sit per se. vnde ab alio hẽt propositio q2 sit nec̃ia d se. ꝛ ab alio habet q2 sit p se. Dicimus ppõnem eẽ nec̃iã de se: quando extrema ipsius sunt imutabiliter vnita in q̃cũqz eẽ ꝯcipiant: siue i re: siue i itellectu: ita q2 nec̃itas ppõnis est ex imutabili habitudine terminoꝝ: sed ppositio est p se: qñ in subto icludit rõ formalis iherentie pdicati ad ipsum. Nõ stat aliq̃ extrema ppõnis eẽ imutabiliẽ vnita. ꝛ hr̃e nec̃iaz habitudinẽ ad se iuicẽ: ꝛ vnũ nõ includere rõnẽ formalẽ iherẽtie alteri9. sic est in ista. vnũ ẽ ens. ly vnũ. nõ põt hr̃e rõnẽ formalẽ iherẽtie predicati: cũ in predicato sit rõ formalis iherẽtie subti. Et cũ tu dicis si ista est p accñs. vnũ est ens. ergo presuppõit aliq̃ priorẽ. Cõcedo ꝛ dico: q2 ista. ens est vnũ. est prior q̃ ista. vnũ ẽ ens: ꝛ cũ tu dicis. q2 terminus istius ppõnis vnũ ẽ ens: nõ ẽ aliquis termin9 prior. ergo nulla ppositio prior. Nego argumẽtũ: qm̃ ex eisdẽ terminis põt formari ppositio prior ꝛ posterior. prior vbi predicamẽtũ directe predicat de subiecto. posterior vbi termin9 in priori ppõne predicat idirecte: mõ passio q̃ se hz vt act9 ꝛ forma respectu subiecti predicat directe. sbz aũt cũ se hẽat vt m ã: predicat: idirecte. ¶ Ad alterũ argͫ. Rñdet negãdo assumptũ: q2 qñ i aliq̃ ppõne ẽ depẽ ad predicaͫ: ꝛ in alia ad sbm: illa in qua ẽ dpenͣ ad predicaͫ dicat esse magis p se: q2 pseitas i propositione ẽ ex dependẽtia predicati ad sbm. nõ aũt ex dependẽtia subiecti ad predicatũ. ¶ Põt et argui reducendo argͫ ꝯ ipsum. Quecũqz in aliq̃ propõne ẽ dpẽ ad predicatũ: illa propositio ẽ magis p se q̃ sit illa vbi nõ ẽ tãs

hs dependentia. ista ẽ vna: sed in ista propõne. ens ẽ vnum: ẽ magis dependentia ad predicatũ q̃ȝ i ista. vnũ ẽ ens. Probat. illud magis hȝ rõnẽ predicati. qd magis hȝ rõnẽ forme. ⁊ illud hȝ magis rõnẽ subiecti: qd magis hȝ rõnem mãe. Ista est vna: sed passio hȝ rõnẽ forme respectu subiecti: ⁊ nõ ecõtra. ergo maior erit dependentia in ista ppositõe: Ens est vnũ: q̃ȝ in ista. vnũ est ens. ¶ Põt et 2° rñderi: q̃ vbi est depen° ad illud qd est pdicatũ hȝ eẽ ⁊ sm dici. ibi est eẽntialior ⁊ maior dependẽtia. Et cũ dicis: q̃ in ista ppõne: vnũ est ens: est depen° ad ipm predicatũ. Respõdeo q̃ lȝ ens dicat eẽ predica^m respectu vni^s sm dici: non tñ est predicatũ sm eẽ. Vñ ens est p^m predicatũ sm eẽ respectu eoꝝ q sũt i recta linea pdicamẽtali: sȝ respectu passionũ ppriaꝝ ⁊ dñaꝝ: seu modoꝝ ꝯtentiũ: nõ est p^m pdicatũ: sed respectu istoꝝ est primuȝ subiectũ. quare ⁊c.

¶ Est scientia que speculatur ens inq̃ȝtum ens ⁊ infra.

¶ Unde nobis entis inq̃ȝtũ ẽ ens pme cãe sũt accipiẽde. Tex. cõ. pmi. Qõ. j.

Queritur Utrum ens inq̃ȝtum ens habeat pn^a. loquendo de pncipiis incõplexis: ⁊ vt inq̃ȝtuȝ. tenetur specificatiue. ¶ Et arguit q̃ nõ. Nam qñ di ens inq̃ȝtũ ens hȝ pn^a. aut ly inq̃ȝtum. specificat rõnẽ entis cõeȝ: aut aliquaȝ pticularẽ: nõ rõnem cõem: qr rõ cõis abstrahit a cã ⁊ a cãto. Neqȝ ẽt specificat rõnẽ entis vt ẽ limitata ⁊ determinata ad sua iferiora: qr hinc sequeret q̃ i aliquo inferiori ad ens eẽt duplex entitas: vna cõis: altera pticularis: cõis in qua ꝯueniret ens creatũ cũ deo: particularis sm quã ens creatũ eẽt cãtũ. ¶ Scdo pncipalr arguit sic. Cõfirmãdo pcedẽs arg^m q̃ȝtũ ad hoc q̃ ens vt limitatũ nõ hȝ pncipia: ⁊ arguit sic. Ens inq̃ȝtũ sȝ meta. hȝ pncipia: sȝ ens inq̃ȝtũ sȝ metaphysice nõ est ens limitatum: ergo ens vt limitatum non habet principia.

Ad oppositũ est Ar. i pn° q̃rti metaphy. Ubi hȝ: q̃ scia metaphysi. considerat ens inq̃ȝtũ ens: ex eo q̃ ꝯsiderat pmas cãs: que sunt cãe entis inq̃ȝtũ ens est. ⁊ hãc eadẽ sniaȝ hȝ in pn°. 6. ¶ Et pbat rõne. Effectus vlis hȝ reduci in cãs vles: sȝ esse ẽ effectus vlissimus: ergo hẽt reduci in cãs vlissimas: sȝ tales cause sunt deus ⁊ intelligentie. igitur ⁊c.

In ista. q. pmo ponent quedã distõnes. 2° recitabitur opinio q non tenet. 3° rñdebit sm mentẽ ppriã. Ultimo soluent rõnes in principio.

Quantũ ad pmũ. ¶ Prima distinctio est ista pn^a entis quedã sũt cõplexa. quedã incõplexa. cõplexa sunt pncipia inherẽtie ppetatũ ⁊ passionuȝ ad ens. principia incomplexa sunt principia entis q̃ȝtũ ad esse. ¶ Scda distinctio est ista: q̃ ens potest considerari q̃ȝtũ ad essentiam ⁊ rationem entis. Aliomodo q̃ȝtuȝ ad eius scibilitatem: ⁊ vt de eo aliquid est scibile.

His stantib⁹ de scdo. Rñdet a nõnullis ⁊ est snia San. Tho. in p^a parte. q. 45. ar. 5. q̃ ens ⁊ eẽ est effect^s ipsi^s dei: ita q̃ ad eẽ nõ ꝯcurrit agens gñans: sȝ pcise agẽs pmũ: qd est de^s. ⁊ fundamẽtũ suũ est illud qd adductũ est ad oppositũ. s. effect^s vlissim^s hȝ reduci in cãm vlissimã. eẽ est hm. ergo ⁊c. ¶ Uñ imaginatur q̃ in effectu pducto plures gradus ꝯcurrũt quorũ qlibet est termin^s actionis determinati agẽtis. Nã in aia h ꝯcurrit eẽ qui est qdã gradus pfectionis in ipso cõcurrit gradus sube gradus corporeitatis. gradus viuentis. gradus sensitiui. Gradus pm^s qui est eẽ: determinate est a deo. ⁊ gradus sube est determinate ⁊ pcise ab aliq̃ intelligẽtia citra deũ. Et sic de oib^s aliis gradib⁹ i quoꝝ qlibet ꝯcomitat ipm cõpositũ vt termin^s determinate actiõis respectu determinati agẽtis. ¶ Cõtra istã opinionẽ istat: pbãdo q̃ eẽ nõ tñ est a deo. verũ ẽt a generante. ¶ Et arguit sic. a quocũqȝ gñatur cõpositũ: ab eodẽ est eẽ cõpositi. Sed cõpositũ est a gñante. Igit ab eodẽ est eẽ cõpositi maior patet: qr gñatio est via ad eẽ. Et pbat etiam alia rõne: qr a quocunqȝ gñatur cõpositũ per ei^s actionẽ forma est in mã. Sed formã esse in mã est cõpositũ hẽre esse: qr nõ est imaginabile q̃ forma sit in mã: ⁊ cõpositũ non habeat eẽ: qr aut esse precedit cõpositũ: aut sequit ipsuȝ. Si precedit: ergo in aliquo instãti priori erit eẽ cõpositi in quo nõ erit ipsum cõpositũ: qd est absurdũ. Si vo sequtur ipm cõposituȝ: in aliquo instanti erit cõpositũ i quo nõ erit esse compositi: ⁊ tunc sequit q̃ quũ in aliquo priori sit ipm compositũ in quo nõ est ei^s eẽ: poterit sine ꝯdictione compositũ separari a suo esse: qr priora sm naturaȝ sunt quecunqȝ cõtingũt eẽ sine aliis: ⁊ alia nõ sine ipsis. Testante Ar. 5. meta. ca. de priori. Quum igit cõposituȝ prius generet q̃ȝ suũ esse: non repugnabit composito fieri ⁊ generari sine suo eẽ. Nec valet dicere q̃ eẽ necessario cõcomitat cõposito: qr nõ cõcomitat ipm vt terminus actionis agẽtis nãlis: sed vt terminus actionis diuine: ⁊ (quum deus nõ agat ex necessitate nãe: sed libere ad extra: quũ cõpositũ fiat a gñante) poterit deus nõ dare eẽ ipsi cõposito. ¶ Nec ratio adducta de effectu vniuersali ⁊ cã vniuersali aliqualiter cogit. Nam aut ipsa peccat p fallaciam equiuocationis. Aut minor ratiõis erit falsa. ¶ Pro quo notãdũ q̃ vniuersal^s dicit duobus modis scilȝ sm predicationem ⁊ perfectionẽ. Illud est vniuersalius predicatione: cuius ratio dicit aut repit in plurib^s. Illud aũt est vlius sm perfectionẽ: cuius rõ est pfectior aut pluriũ perfectionũ cõtentiua. Quãdo ergo tu dicis. effectus vniuersalis hȝ reduci in causas vles: aut tu itelligis de vli sm perfectionẽ (in maiori. ⁊ in minori) aut sȝ predicationem: si sic q̃ in vtraqȝ premissa vniformiter accipiatur vlius: si sic: minor est falsa: q̃ esse sit effectus vlior sm perfectionẽ: qr qd stat cũ im perfectissimo ente: non põt esse vlius sm perfectionẽ: qr nihil est primũ imperfectissimo: aut stat cũ ipso: nisi sit imperfectũ. Esse autẽ est hmõi: igitur minor est falsa. Si vo tu assumas i vtraqȝ premissa vlius sm pdicationẽ. maior ẽ vera: ⁊ adhuc minor est falsa: q̃ȝtum ad istã partẽ: q̃ deus sit cã vlior sm pdicationẽ. Si vo aliter sumas vlius in maiore: ⁊ aliter in minore: argumentũ est in quattuor terminis: ⁊ peccat sm equiuocationẽ. ¶ Dõm est igitur: q̃ genitũ sm eẽ est nõ solũ a deo: veꝝ ẽt a gñante. ⁊ ab oibus causis eẽntialiter ordinatis: ita q̃ ad eundẽ effectũ sm eundeȝ gradũ concurrunt oẽs cãe predicte ordine essentiali. Non quidem sic q̃ in aliquo priori nã deus causet esse cõpositi: in quo nõ causat gñans: aut aliqua causa secunda. ¶ Pro quo notandũ: q̃ ordo nãe vno modo est inter aliq̃ q possunt esse sine seinuicem (aut causate) sine ꝯdictione. Alio modo ordo nãe est inter aliqua: quoꝝ vnũ est perfectius reliquo: aut perfectius ⁊ principalius agit. Si loquamur de ordine nãe pmo mõ: nõ est ordo talis inter primã cãȝ causantem esse: ⁊ ipsum generãs: sed in quocũqȝ instanti nature prima causa causat esse cõpositi: in eodẽ istãti nature generans causat idẽ esse. Licet (scdo mõ loquẽdo) prima cã principalius causet q̃ȝ cã scda aut generãs. ¶ Aduertendũ tñ q̃ lȝ ipsum esse sit a causa prima ⁊ scda sit eẽ tñ in tali gradu determinato ⁊ determinate pfectionis: est a cã secũda. s. a gñante ⁊ nõ a prima. Nam causa secũda nõ addit prime ad pducendũ effectum sȝ esse. nisi vt addat ordiata ⁊ limitata pfectio effectui: que limitatio perfectionis nõ posset esse a causa prima solũ: ⁊ maxime sm principia Ar. ponẽtis primã cãm agere ex necessitate nãe. Quecũqȝ eni causant ab aliqua cã imediate agẽte sm vltimũ virtutis sue (sicuti est cã nãlis) sũt eque pfecta ⁊ in eodẽ gradu pfectionali. Igit si oia eẽnt imediate a deo cãnte ex necessitate nãe eẽnt eque pfecta. ¶ Sȝ insurgit difficultas pp qd deus ⁊ intelligẽtie dicunt esse cãe entitas rei sm Ar. vt superius allegatũ est in. 4. ⁊ in 6. meta. ¶ Rñdetur primo: q̃ sic dicunt: qr entitas rei q̃ȝ

effectus

effectus primus eis principalius attribuitur. Sunt enim principaliores cause in essendo: et in causando. Igitur (cum primum causatum in re sit rei entitas: dicente Proculo libro de causis. Prima rerum creatarum est esse. hoc est primum habitum et productum in re: est esse) entitas et esse tanquam primus effectus causis primis principalius debet attribui: et ita appropriate dicuntur cause entitatis: non quidem quia alie cause non concurrant: sed quia non sic primo et principaliter causant. ¶ Alio modo potest exponi textus Ar. quia entitas simpliciter dicitur esse a talibus causis: quia specificatio et determinatio effectus est ab agente particulari: et ab aliis causis particularibus et ut dictum est superius. Nam quia universales cause non specificant: sed particulares: ideo dicitur: quod talis entitas est a particularibus: sed entitas absolute accepta ab universalibus. ¶ Tertio modo potest dici: quod prime cause dicuntur cause entitatis: quia aliquid causant et effective sine motu ut alias diximus in questione. Utrum metaphysicus possit probare substantias separatas esse. Et tale causatum sine motu et mutatione est insensibile et immateriale. Esse ergo simpliciter est a causis universalibus. Sed esse sensibile aut materiale a particularibus que non causant sine motu.

Ex his quantum ad 3m arti. Respondetur ad questionem secundum duplicem conclusionem. prima est hec. Ens incomplexum ens (specificative) habet principia incomplexa prout ens includitur in suis inferioribus. que sic declaratur. Nam quod competit alicui inferiori contento sub ente: non repugnat rationi entis sed aliquod contentum sub ente est principiatum et habet principia incomplexa. igitur non repugnat enti sub ratione absoluta entitatis habere principia incomplexa. ¶ Secunda conclusio est: quod ens inquantum ens habet principia: ut ly inquantum. tenetur reduplicative que sunt principia inherentia proprie tantum ad ipsum ens. Ista conclusio probatur. Omne subiectum habens proprietates et passiones per se primo sibi inherentes habet principia per que tales proprietates possunt sciri et demonstrari de ipso ens est huiusmodi. ergo etc. De istis autem principiis locutus est Ar. primo posteriorum. quum ait subiectum habere proprietates et principia. Non enim intellexit de principiis in esse nature ut intelligatur subiectum scientificum necessario habere talia principia: sed solum de principiis inherentie: que sunt principia subiecti non secundum esse: sed in eo quod scibile. Et sic patet ad questionem.

De ultimo arti. Ad argumenta principalia: ad primum respondetur quod ens potest considerari vel in se: vel in suis inferioribus. Si in se et in communi: non habet principia incomplexa. Si ut includitur in suis inferioribus: sic habet principia. Et ad improbationem cum dicis: quod tunc darentur due entitates in re. Respondetur negando consequentiam. Et ad probationem quod entitas particularis limitata distinguitur ab entitate in communi. Dico quod entitas que accipitur ut limitata: est eadem cum seipsa accepta in communi. eadem enim entitas potest concipi conceptu determinato et adequato ipsi rei: vel potest concipi conceptu indeterminato: et inadequato rei a qua accipitur: et ita quantumcunque sit una entitas in re et in effectu in intellectu tamen existens obiective distinguitur secundum conceptum determinatum: et indeterminatum: et ita non habes quod alia sit entitas particularis in re ab illa que concipitur ut in communi cum semper sit eadem secundum rem: differens secundum intellectum abstrahentem et secundum conceptum abstractum. ¶ Ad 2m responsum est in corpore questionis: quod ens ut subiectum metaphy. non habet principia incomplexa: quia ut sic accipitur in communi. Sed bene habet principia complexa: que non sunt principia ipsius quantum ad esse: sed solum quantum ad eius scibilitatem: et sic dicuntur potius principia inherentie passionum: quam dicantur principia entis. Et quum tu dicis quod ens limitatum non habet talia principia. Negatur: propterea quia quicquid est medium ad sciendum aliquam passionem de inferiori: ergo ens limitatum habet talia principia. ¶ Potest etiam dici negando argumentum in ea forma qua deducitur: quia in ipso concurrit duplex fallacia: prima est: quia procedit ex puris indefinitis. Ex quibus nihil concluditur. Alia fallacia est: quia argumentum est in tertia figura minore existente negativa: et sic nihil concluditur quare etc.

¶ Ens autem multis modis dicitur et ad unam aliquam naturam. Tex. comme. ij. Q. ij.

Mouetur questio. Utrum ens quod est commune deo et creature: sit univocum: sic quod habeat aliquam unam rationem formalem communem deo et creature. ¶ Et arguitur negative. presupponendo tria. primum quod nihil est intelligibile: nisi includat ipsum ens quiditative. Istud presuppositum probatur. intelligibilitas est passio entis. passio non potest competere alicui nisi cui competit ratio formalis subiecti. sicut nihil potest esse risibile nisi sit homo. et includat rationem formalem hominis. ¶ Secundo presupponitur: quod nullum commune dividitur nisi sit in se unum et univocum. Ista propositio patet: quia quod est in se divisum non potest dividi. ¶ Tertium presuppositum est. quod contentiens nunquam includit quiditative ipsum continibile. Similiter dividens nunquam includit quiditative ipsum divisum. Ista propositio probatur quia si sic: aut includeret precise ipsum divisum: aut aliquid aliud. Non est dandum primum. quia tunc in diffinitione committeretur nugatio: quia in ea ponitur dividens et divisum (sicut in diffinitione hominis ponitur animal et rationale.) Et si idem importaretur per utrumque: idem bis repeteretur. si datur 2m sequitur idem quod prius. scilicet quod aliquid idem bis dicitur. ¶ His presuppositis arguitur sic. si ens sit commune: ut dictum est (cum sit unum et univocum) divideretur per aliqua dividentia. sint illa exempli gratia finitum et infinitum. Aut finitum includeret ens quiditative: aut non. Non est dandum primum ex tertio presupposito. ergo dandum est 2m. scilicet quod non includit ipsum ens quiditative. sed quod non est ens quiditative: non est intelligibile. igitur finitum non esse intelligibile. igitur nec verum. ¶ Sed ad hoc respondent Sco. quod non oportet quod illud quod est intelligibile sit ens quiditative: sed sufficit quod sit ens realiter et identice. ¶ Contra. omnis conceptus univocus habet unam rationem formalem tantum: ergo ratio formalis entis erit tantum una. Antecedens est evidens: quia si conceptus habet multiplices rationes formales. non esset univocus: ut patet ex diffinitione univoci et equivoci. Tunc sic ista una ratio formalis entis aut est realis: aut quiditativa. Si est realis: ergo tantum realiter includetur in dividente: ergo ipsum dividens non erit intelligibile: ut prius argutum est. Si autem est quiditativa: ergo quiditative includetur in dividente: quia quod est in se quiditativum: est cuilibet alteri quiditativum. consequens est falsum: et contra tertium presuppositum. igitur et antecedens. ¶ Item quod tantum realiter ens includatur in dividente. scilicet finito sic probatur. quia certum est quod finitum dividens ens distinguitur ab ente: ergo est unum. quod est unum: est ens etiam quiditative: quia impossibile est quod passio (ut dictum est) competat alicui nisi illi competat ratio subiecti. ¶ Item. si in ente concurrunt realitas et quiditas. ita quod ratio entis sit realis et quiditativa: aut realitas entis est prior quiditate entis saltem secundum rationem. aut econtra. si dicas quod est prior: ergo dividentia in illo priori erunt precise ens realiter: et sic non erunt intelligibilia ex primo presupposito. Si autem quiditas est prior: ergo dividentia includet rationem entis quiditative: et ita erit contra tertium presuppositum. Ex quo sequitur quod ens nullo modo potest dividi: et ex consequenti non est univocum. ¶ Secundo principaliter arguitur. illa que univocantur in aliquo communi habent aliquam similitudinem: sed inter ens creatum et increatum nulla potest esse similitudo. Tum quia in infinitum distant (quia tanta distantia est inter extrema: quantus est excessus perfectionis extremi. extremum perfectius est ens increatum: et excedit creaturam excessu infinito: ergo distantia inter deum et creaturam erit infinita. Ex hoc infertur: quod cum inter ista nulla sit similitudo: ab istis non potest abstrahi unus conceptus communis univocus) tum etiam quia plus conveniunt ars et artificiale: quam deus et creatura quia inter artem et ipsum artificiale non est distantia infinita: et tamen ab arte et artificiali. scilicet domo non potest abstrahi unus conceptus univocus immediatus: ex eo: quia domus est effectus equivocus respectu artis: ergo si ab istis non abstrahitur aliquod unum commune univocum immediatum: multo minus

a deo: ⁊ creatura. ¶ Arguitur tertio principaliter. p̃supponēdo ꝙ ens: qđ predicatur de deo: sit illud idem ens qđ est in deo. Quo stante arguit̃ sic. aut ens qđ p̃dicat̃ de deo est summe necesse esse. aut nō summe necesse eē: si datur primū (cū istud ens includat̃ in creatura): sequitur ꝙ creatura erit summe necesse esse. si autē rō entis in se nō sit necesse esse. ⁊ ista ratio includit̃ in deo: ergo aliqđ icludet̃ in deo q̃ditatiue ⁊ formaliter. qđ nō erit necesse eē: ergo deus non erit ens summe necessariū: ꝯñs est ipossibile. ergo illud ex quo sequit̃. ¶ Quarto arguit̃. si ens importaret vnū cōceptū realē ⁊ cōem vniuocū sequeretur ꝙ in deo essent due entitates: vel due rōnes formales entitatis. ꝯñs est falsum. ergo ⁊ añs. ꝯñs sic deducit̃. sicut se hꝫ aial in cōi ad hoiem (s̄m viā Sco.) sic se hꝫ ens in cōi ad h' ens quod est deꝰ: sed sic habꝫ animal ꝙ importat anima sensitiua particulari i homine (quod probatur: quia animal in cōi s̄m Sco. distinguitur ex nā rei a suo inferiori: ergo aia sensitiua cōis sic distinguetur ex nā rei ab hac aia sensitiua p̃ticulari: quo dato sequit̃ ꝙ in hoie erunt due aie sensitiue ex nā rei distincte) ex hoc infert̃ ppositū ꝙ (cum entitas cōis distinguat̃ ex nā rei ab hac entitate p̃ticulari.) in deo erunt due entitates distincte ex nā rei. ¶ Item q̃nto p̃ncipalr̃ arguit̃: p̃supponēdo: ꝙ q̃n sūt duo termini cōuertibiles: ⁊ vnus p̃dicat̃ de altero cū ista distictione inq̃ztū. ly inq̃ztū nō reduplicat aliqđ aliud a subto: sꝫ tm̄ illud qđ est s̄bm. Ut dđo: hō inq̃ztū hō est risibilis: ly inq̃ztū. precise reduplicat illud qđ ē hō: sꝫ q̃n termini nō sunt ꝯuertibiles ly. inq̃ztū reduplicat aliqđ cōe ad subꝫ. Ut dicēdo: hō inq̃ztū aial est sensitiuus. Isto stāte arguit̃ sic. Ar. 7. meta. hꝫ ꝙ accñs inq̃ztū ens diffinit̃ per s̄baꝫ: aut ly. inq̃ztū. reduplicat aliqđ ꝯuertibile cū accñte: aut aliqđ cōe. Si p̃mo mō habet̃ intentū: ꝙ ens qđ predicat̃ de accñte cōuertit̃ cum ipso. Si v̄o dicas ꝙ reduplicat aliqđ cōe: tunc sequit̃: ꝙ oē ens diffinit̃ per s̄baꝫ: q: sicut sequit̃: hō inq̃ztū aial est sensitiuus: ergo oē aial ē sensitiuuꝫ ita in pposito: ⁊ tunc vltra. Oē ens diffinit̃ per s̄bam: ergo s̄ba diffinit̃ per s̄bam: ⁊ sic in infiᵐ. ¶ Ultimo arguitur. si ens sit sic cōe vniuocū. ergo ens de se erit potētiale: ergo (cū includat̃ in deo) aliqđ potentiale erit in deo: qđ ē falsum. 2ª ꝯña patet. Prima pbat̃: q: oē ꝯhibile ē in potētia respectu ꝯhēns: ens est hm̄oi: ergo ⁊c. ¶ Nec valet dicē ꝙ ens ꝯhit̃ per modos intrinsecos qui nō distinguunt̃ realiter: nec formalr̃ ab ente. ¶ Quia stāte ista idētitate reali ac ēt formali: quā tu ponis: cū ꝯcedas modū intrinsecuꝫ ꝯhentē nō esse de eēntia entis: neqꝫ includi in eius q̃ditate. ita ꝙ ens cōsideratū s̄m suā q̃ditatē nō icludit modū contrahentē: ergo vt sic: ē in potētia ad ipsum: ⁊ cū vlterius ex potētia ⁊ actu fiat vnū per cōpositionē: sequitur ꝙ ex ente ⁊ modo: fiet vnum compositum: ⁊ cum tale includatur in deo: vel sit ipsemet deus: dabitur aliqua cōpositio in deo: quod sapit heresim.

Ad oppositū tm̄ arguitur. Nullū equiuocū potest esse s̄bm primū alicuius sciet neqꝫ obiectū primuꝫ itellectus. Sed ita est ꝙ ens est s̄bm primū scie metaphysice: ⁊ obiectū p̃ᵐ itellectus. ergo ⁊c. maior pbat̃. q̃ztū ad primā ptē: q: equiuocū importat tantūmodo vocē cōem: sed de voce nulla passio sciri pōt similiter scia demōstrat passiones de subto: sed hoc non pōt esse de aliquo ꝯceptu equoco. dicēte Ar. j. posteriorum. scia est vniꝰ g̃nis subiecti: hoc ē scia est de ꝯtinēte passionē scibilē de subto: qđ s̄bm est vnū s̄m rōnē formalem ⁊ vniꝰ g̃nis: hoc est habēs aliq̃ꝫ vnitatē genericā: vel quasi genericā. equiuocū aūt nō hꝫ talē vnitatē. ergo ⁊c. Probat̃ ēt scđa ps. q: obiectū primū potētie cōparat̃ ad ipaꝫ potentiā: vt motiuū ad mobile: aut vt terminatiuuꝫ ad terminabile: sed qđ mouet aliquā potentiā: de necessitate hꝫ aliq̃ꝫ formā: seu aliquā vnā rōnē formalem per quaꝫ mouet: alioq̃n nō moueret. Equocū aūt nullam vnā rōnem formalē hꝫ: ergo vt sic non pōt esse obiectū p̃ᵐ potētie. Hoc idē ponit̃ ex rōne terminādi actū potētie. q: qđ i se terminat actū potētie ē in se vnū: ⁊ pp hoc dicit Ar. 4. meta. tex. cōme. 10. qui vnū nō itelligit: nihil itelligit. q̃si dicēs ꝙ q̃cq̃d itelligit̃: itelligit̃ sub rōne vnius: ⁊ ex ꝯñti qđ terminat actū intelligēdi: terminat vt vnum. ¶ Minor p̃ncipalis pbat̃ q̃ztū ad p̃mā ptē. Tū ex. 4. meta. in p̃nº ⁊ ex cō. p̃ eiusdē. Tū q: si ens ꝯsiderat̃ in meta. aut ꝯsiderat̃ tanq̃ꝫ s̄bm p̃mū: ⁊ sic habet̃ intētū aut aliqđ ꝯtentum sub subiecto p̃: ⁊ hoc nō pōt dari. q̃re ⁊c. Scđa ps eiusdē minoris pbat̃ per Auicē. j. metaphi. ca. 5. dicētē. ens p̃ma ipressione ipmit̃ in aia: nec pōt manifestari ex alijs notioribꝰ ⁊ certioribꝰ se. Ex qua s̄nia arguit̃ sic. qđ p̃ occurrit potētie cognoscitiue ⁊ est notissimū inter oia cognoscibilia a potētia: est obiectū eiꝰ p̃mū: q: sicut s̄bm in sciētia est notissimum in ipsa: ⁊ est primū qđ occurrit intellectui in tali scientia: sic est de obiecto p̃mo respectu potentie. qđ primo occurrit ei vt sibi notissimū: sed ens est huiusmodi. per Auicē. respectu intellectꝰ nostri ergo ⁊c.

In ista. q. sunt tres arti. primo ponentur distictiones. secundo loco conclusio responsiua. tertio ⁊ vltimo respondebitur ad argumenta.

Circa p̃mū arti. sunt q̃nqꝫ notāda. ¶ Primo notāduꝫ est: ꝙ cōceptus vnomō accipit̃ ex pte itellectꝰ: alio mō ex pte obiecti. Primo mō ꝯceptus appellat̃ cōceptus formalis. 2º mō appellat̃ ꝯceptꝰ obiectiuꝰ. p̃mus cōceptus est actꝰ itelligēdi quo aliqđ cōcipit̃ ⁊ intelligit̃ scđs cōceptus est ipsum obiectū ꝯceptibile qđ ꝯcipit̃ ⁊ itelligit̃. ¶ Pro quo est notandū: ꝙ talis ꝯceptꝰ obiectiuus est obiectū p̃ns intellectui sub rōne mouentis: aut terminātis actū potētie: vel s̄m aliquos qđ est in prima dispositione ad mouendū intellectū vel terminandum: quēadmodū est obiectū relucens in spē intelligibili: que vel actu mouet intellectū: vel saltē est in potentia prima ad mouendū. Sco. tñ in theorematibꝰ vr̃ dicere: ꝙ obiectū hñs relationē actualē ad itellꝫ sub rōne mouētis aut terminātis est ꝯceptꝰ. Unde dicit: cōceptū dico oē actu cognitū put hꝫ esse in itellu nō sicut forma in re: sed put cognitū est in cognoscēte: ⁊ tale eē in. dicit relationē obiecti ad intellm vel ecōuerso: vel vtriusqꝫ ad vtrūqꝫ. In. 9. tñ theoremate extēdit nomen ꝯceptus ad obm intelligibile. Unde hꝫ hec v̄ba. Conceptū dico: ꝙ actū itelligēdi terminat. hoc obm dr̃: vel intelligibile vel intellectū vel intentio. p̃mū cōissimū est ad oēs potētias. scđꝫ ad obiectū intellectus in potentia vel in actu. tertiū ad obiectū intellectus in actu. 4ᵐ Arabes in vsu habent vt Auicē. ⁊ Auerroys. Unde sicut intētio dr̃ equiuoce de obiecto ⁊ actu: sic ⁊ ꝯceptus. hic autē accipitur per obiecto. Hec Sco. ex quo ꝯcludit: ꝙ nō tm̄ obiectū actu itellectū. seu actu terminans intellectionē est cōceptus: sed ēt obiectū qđ terminat in potentia. ¶ Ulterius est aduertendū circa hoc ꝙ cōceptus obiectiuus est prior conceptu formali respectu cuius est causa ⁊ principium: q: actus intelligendi causat̃ effectiue ab obiecto ꝯceptibili representato in specie intelligibili. Ex quo sequit̃. ꝙ cuꝫ queritur. Utrū ens importet vnū ꝯceptū cōeꝫ deo ⁊ creature: nō queritur de ꝯceptu formali: sed de ꝯceptu obiectiuo: q: de ꝯceptu formali nō est difficultas vtrū eodē actu itelligendi possimus intelligere ens qualitercūqꝫ cōe deo ⁊ creature. Sed querimꝰ vtrū huic nomini ens. correspondeat aliq̃ ratio obiectiua que de se possit terminare vnū actū itelligēdi: que rō sit cōis deo ⁊ creature. ¶ Secūdo principalr̃ est notandū ꝙ inter ꝯceptū obiectiuū ⁊ p̃mā intentionē nō est alia differētia: nisi ꝙ ꝯceptus ē ipa res ꝯceptibilis sub ea rōne qua est presens itellectui vt actu intelligibilis vel intellecta: sed p̃ma intentio ē ipa res posita in esse cognito s̄m aliquē ꝯceptū imediate abstrahibilē ab ipsa re: sicut hō ꝯceptus vel intellēs inq̃ztum hō: hoc est sub rōne humanitatis vel sub rōne alia. s. aialitatis. viuentis. ⁊c. que sit imediate abstrahibilis: dicit̃ eē prima intētio. Un̄ diffinit̃ intētio prima a docto. subtili in p̃mo s̄niaꝝ. di. 23. ꝙ est ꝯceptꝰ imediate abstrahibilis a re: quod

re: qđ nihil aliud est dicere: q̄ꝫ ꝙ rõ ꝯceptibilis imediate abstracta a re ꝛ ab intellectu ꝯsiderata dr̄ est prima itentio. ex quo sequit̄: ꝙ cū ꝯceptus entis sit aliq̄ rõ ꝯceptibilis: a re ipsa imediate abstrahibilis: pro q̄nto ista rõ cōsiderat̄ ab itellectu: ꝛ est actu cognita per actū simplicē intelligendi dr̄ intentio prima: vel ꝯceptus prime intentionis. ¶ Tertio ṗncipalr̄ notandū ꝙ intellectus agens vel possibilis pōt abstrahere ab obiecto oēm rōnē intelligibilē seu ꝯceptū inclusum in obiecto essentialr̄ vel virtualiter: puta ab albedine relucēte in spē intelligibili pōt abstrahere rōnē coloris q̄litatis: ꝛ entis: ꝛ pōt ſm ipse intellectus sup ipsam rōnē abstractā: absq; hoc ꝙ ferat̄ sup illud a quo abstraxit. q̄ꝛ (cū sit virtus abstractiua) ea que sunt vnita in re: potest separare ꝛ diuidere a se inuicē ꝛ tūc poterit ꝯsiderare rōnem entis abstractā a re sensibili: nō ꝯsiderādo rē ipsam sensibilē: ꝛ cū rō entis sic abstracta sit: illud in quo non tm̄ ꝯuenit obm̄ sensibile: verū ēt insensibile (q̄ꝛ verꝫ ē dr̄e ꝙ rō entis cōpetit tali obiecto: ꝛ vere enunciat̄ ꝛ ṗdicat̄ de ipso) ideo rō entis est rō cōis vtriq;. ¶ Quarto notandū est: ꝙ cōceptus obiectiuus quidā est nois tm̄ ꝛ vocis: q̄daꝫ est nois ꝛ rei. primo mō est q̄n aliquod nomen cōcipit̄ ab intellectu imediate significans plura: cui non rñdet vna res significata. Ita ꝙ nulla vna res intelligit̄ sub vno noie significante. Sed plura imediate subintelligunt̄. 2° mō est: q̄n nomini significāti corrñdet vna res significata que remāet eadē vt ꝯcepta apud oēs cōcipientes. Ita ꝙ q̄ntūcūq; vox ꝛ nomen variaret̄: semp remanet eadē res intellecta ꝛ ſꝫ hoc distingunt Ar. voces a ꝯceptib' ṗmo periermenias volens: ꝙ conceptus idē sit apud oēs. Licet non voces. ¶ Ultimo notandū est: ꝙ ꝯcept' entis cōis deo ꝛ creature non dr̄ realis realitate subiectiua ꝛ exñte: q̄ꝛ quodlibet qđ est sic reale est exñs ꝛ singulare: qđ nō cōpetit cōceptui vli entis: sed bn̄ est realis realitate obiectiua: q̄ꝛ ē aliquod vnū obiectū ꝯceptibile ex nā rei: hñs esse obiectiuū in intellectu mediante aliqua spē intelligibili repñtāte. Qđ obiectū ꝯceptibile in itellectu ṗcedit oēm actū intelligēdi ꝛ oēm actū collatiuū: cū cā ꝛ in itellectu actū intelligēdi de se vna cum intellectu agēte aut possibili: ꝛ q̄ꝛ cā nāṁ ṗcedit effectū: ideo ꝯceptus entis obiectiuus ē prior actu intelligēdi: ꝛ vt sic dr̄ realis: q̄ꝛ nō depēdet ab actu intelligēdi in fieri ꝛ in ꝯseruari: cū maneat habitualiter in intellectu manente spē itelligibili. nō depēdet ēt ab actu collatiuo intellectus: ergo vt sic est realis: q̄ꝛ ens rōnis ṗpꝛijssime dictū ē: qđ causatur per actū collatiuū intellectus: sicut omnes intentiones secunde: ergo vt sic est ens reale. Et etiam conceptus entis realis: quia immediate abstrahitur a re. ꝛ ei subsistit aliqua res in effectu ꝛ extra animam.

Quantū ad 2m arti. pono hanc ꝯnē: ꝯceptus entis est vnus ꝯceptus vniuocus deo ꝛ creature. Primo ṗbat̄. Impossibile est eundē ꝯceptū eidem intellectui oino simul eē certū ꝛ dubiū: sed aliq̄s intellectus est cert' de aliquo qđ est ens: dubitando: vtꝝ sit de' vel creatura: ergo ꝛc. ¶ Ad hoc rñdet̄ ab aduersarijs concedendo maiorē: ꝛ ad minorē dr̄. ꝙ intellect' est cert' de aliquo vno disiūcto q̄n dr̄ ꝙ deus est ens: ꝛ silr̄ creatura dubitat tñ de q̄liber pte disiuncti. ¶ Sed ꝯ̄ istā rñsionē instat̄. Impossibile est eundē ꝯceptū oino haberi sub disiunctione ꝛ sine disiūctione. Sed ꝯceptus entis a disputātibus de ṗmo ṗncipio habet̄ sine ordisiunctōe: ꝛ ꝯceptus īferiores ꝯcipiunt̄ ab ipsis cuꝫ disiunctiōe: ergo nō sunt idē ꝯceptus maior est mādifesta. Qm̄ dato opposito sequeret̄ ꝯdictio: minor aūt ṗbat̄. Quia tam ṗhs: qui ponebat illud qđ ṗbebat̄ primū ṗn̄m eē icreatū: q̄ꝫ ille q ponebat tale ṗn̄m eē creatū affirmabat illud ṗn̄m eē ens. Dubitabat autem vtrum hoc vel illud. Disiunctio ergo nō cadebat super conceptum entis certum: sed super conceptus dubios: ergo conceptus entis est alius a conceptu dubio. ¶ Secundo aliter respondent dicendo: ꝙ ens quod dicitur de deo: ꝛ ens qđ dr̄ de creatura nō īportāt vnū ꝯceptū: sed duos ꝯceptus: qui ṗp maximā ṗpinquitatē ꝛ silitudinē: vident̄ eē vnus cōcept': ꝛ dñt vlteri' ꝙ ꝯceptus entis qđ dr̄ ꝺ creatura: causat ꝯceptū entis qđ dr̄ de deo. ¶ Primū dictū impugnat̄. Impossibile ē intellectū ꝯcipere aliquos duos cōceptus hñtes analogiam ꝛ ordinē essentialē inter se: nisi vnū cōceptū distiguat ab alio. ¶ Probo istā ṗpositionē. Qm̄ sicuti est ordo eēntialis ꝛ analogia inter aliquos ꝯceptus in essendo: ita ꝛ in intelligendo. Qm̄ sicut res se hꝫ ad eē: ita se hꝫ ad concipi ꝛ intelligi. Sed cōcipiendo ꝯceptus qui ſm esse habent talem ordinē essentialē inter se de necessitate intellectus distingunt vnū a reliquo. Qm̄ cuꝫ ordo essentialis sit respectus fundatus in ipsis cōceptib' hꝫ se: ꝛ respect' non possit ꝯcipi nisi cōceptis extremis. s. fundamento ꝛ termino. respectus ergo intellectus nō cōcipiet istos cōceptus in se: nisi distinguat vnū a reliquo. Et ꝯfirmatur per Ar. 2. de aīa probantem dari sensum cōem: qui arguit: ꝙ q̄ꝛ est aliq̄s sensus qui percipit differētiā inter sonuꝫ ꝛ colorē: ideo est dare sensum percipientē sonū ꝛ colorē qui est sensus cōis. Sic in ṗposito de cōceptibus hñtib' ordinē essentialē inter se ꝙ vterq; erit proprius ꝛ distict' a reliquo. ¶ Et confirmat̄: q̄ꝛ q̄n intellectus intelligit ꝙ deus est ens ꝛ creatura est ens: q̄ro ad q̄d terminat̄ illa intellectio. aut terminat̄ ad cōceptū cōem entis: aut ad cōceptū ṗpriū. Non primo mō per te: ꝑ secūdo mō. Sed intellectus ꝯcipiēs ꝯceptū ṗpriū alicuius: ꝯcipit sub rōne illi' ṗpria. Sed rō que est ṗpria vni obiecto est alteri icōpossibilis: ergo intells sic ꝯcipiēs ꝯcipiet ipm̄ ꝯceptum sub rōne alteri icōpossibili. Sed intells ꝯcipiēs rationē alteri icōpossibilē: distingunt talē rōnē a quacūq; alia: ergo habet̄ ṗpositū. ¶ Et ꝯfirmat̄. nō magis isti duo cōceptus entis dicti de deo ꝛ de creatura sunt vn' vel videt̄ vnus q̄ꝫ duo ꝯcept' de duobus indiuiduis in eadē spē. Sed q̄cūq; intells hñet ꝯceptus duoꝝ indiuiduoꝝ: distingueret vnū a reliquo: ergo sic erit in ṗposito. ¶ Itē ꝯ̄ 2m dictū cū dr̄ ꝙ ꝯceptus entis dicti de creatura: causat cōceptū entis dicti de deo arguit̄ sic. Nullū obiectū creatū pōt causare ꝯceptū ṗfectiorē suo ṗprio ꝯceptu q̄ditatiuo: sed ꝯcept' entis dicti de deo est ṗfectior: q̄ꝫ ꝯcept' entis dicti de creatura (q̄ꝛ iste ꝯcept' creature hꝫ attributionē ꝛ analogiā ad illū ꝯceptū dictū de deo: ꝛ analogia seu ordo eēntialis semp est ad prius ꝛ ṗfectius) ꝑ ꝯcept' creature vel entis creati non poterit causare ꝯceptū entis dicti de deo. maior p'. q̄ꝛ cā equoca ṗpria. prima: ꝛ totalis: in suo ordine: nāliter agēs non pōt causare effectū ṗfectiorē effectu sibi adeq̄tori ꝛ sibi simillimo. Sed obiectū (respectu cōceptus q̄ditatiui) est hꝫ. est eni cā totalis in rōne cause particularis: ꝛ est cā equoca respectu cōceptus q̄ditatiui: quē causat vt effectū ṗpriū ꝛ sibi silimū: est ēt cā nāliter agēs: ꝛ cū causet ſm vltimū virtutis sue ṗducit ꝯceptū sibi adequatū: alioqn̄ nō ageret ſꝫ vltimū virtutis sue: ex quo sequit̄ ꝙ nō poterit causare illum cōceptum de deo. ¶ Itē scđo arguit̄ ad idē. Nam data veritate istius ꝙ ꝯcept' entis creati causaret ꝯceptū entis dicti de deo: sequeret̄ ꝙ aliq̄ creatura posset causare notitiā ṗfectissimā ꝛ intuitiuā que appellat̄ visio de essentia diuina: ꝯñs est falsum: ꝑ añs. ꝯñtia p'. ꝛ accipio illum ꝯceptuꝫ de deo qui cātur virtute creature: que creatura causans talē ꝯceptū sit exēpli gratia albedo. Iste ꝯcept' causatus ab albedine hꝫ certū ꝛ determinatū gradū ṗfectionis: ꝛ accipio ꝯceptū ṗfectissimū ꝺ essentia diuina. Iste ꝯceptus (q̄ntūcunq; ṗfectior ṗ: cū sit creatura ꝛ ens creatū) hꝫ aliq̄ꝫ ṗportionē in rōne excedētis ad illum cōceptū qui causat̄ in nobis nāliter, virtute albedinis. Sit ergo ṗportio exēpli cā millecupla: ita ꝙ ista visio que est excedēs: excedat in millecuplo illū aliū ꝯceptū in nobis nāliter causatū. Tūc accipiat̄ aliq̄ vna creatura que hēat talē ṗportionē ad albedinē datā ſm excedētiā: q̄lis est ṗportio visionis ad cōceptum datū. Ita ꝙ sicut illa visio

est pfectior in millecuplo priori ɔceptu: ita ꝯ creatura sit perfectior albedine ſm gradum millecuplũ: ⁊ tunc sequitur: ꝙ sicut albedo potuit causare mĩliter illum conceptum priorẽ entis: ita ꝯ creatura poterit causare visionẽ de essentia: ratio est euidens. Quoniam qualis ꝓportio est albedinis ad conceptum entis datuꝫ: talis proportio est creature nunc date ad visionem de essentia diuina. ꝯñs est falsum: q: secundum oẽs non ponitur talis visio posse causari in nobis nisi virtute eẽntie diuine. Secundo ad ꝯnẽ principalẽ arguitur. Impossibile est aliq̃ plura in eodẽ ɔceptu omnino simul ɔuẽire ⁊ differre. Sed deus ⁊ creatura ɔueniunt in ɔceptu entis: ⁊ differũt in ɔceptibus ꝓpriis: ergo ⁊c. maior patet: q: ipossibile est ideꝫ fundamẽtũ fundare in se oppositos respectus: ⁊ respectu eiusdẽ termini: qm̃ tũc sequeret̃ ɔdictio cũ in q̃libet specie oppositionis includat̃ ɔdictio: sed ɔueniẽtia ⁊ discõuenietia sunt respectus oino oppositi: ergo ⁊c. ¶ Et confirmat̃. Ipossibile est idẽ agens respectu eiusdẽ passi vniformiter se hñtis cãre distinctos ⁊ oppositos effect⁹. Sꝫ ita est ꝙ ɔcept⁹ quo deus ɔuenit cũ creatura: ⁊ ɔcept⁹ quo differũt: sunt oino oppositi in intellectu possibile vniformiter se hñte. ergo nõ possunt causari ab eodẽ obiecto: ergo obiectũ causans vnũ istoꝝ ɔceptuũ non causat reliquũ. ¶ Sed ad hoc videt̃: ꝙ deus ⁊ creatura secluso oi ope intellectus non cõueniunt in aliquo vno ɔceptu: ꝓpterea q: repugnat eis hĩe aliquẽ vnũ ɔceptũ cõem qui sit cõceptus realis: aut ex nã rei. ¶ Cõtra istã rñsionẽ instat̃: ꝑmo in q̃buscũqꝫ eẽntialiter ⁊ realiter includit̃ vnũ extremuꝫ ɔdictionis: illis de necessitate est aliq̃ vna rõ cõis realis ⁊ essentialis. Sed in deo ⁊ in creatura sic icludit̃ vnũ extremũ ɔdictionis: ergo ⁊c. maior ꝓbat̃. Quia extremũ ɔdictionis ⁊ ꝑsertim positiuum nõ tm̃ hꝫ vnitatẽ nominis: sed nois ⁊ rei: vt dr̃ ꝑmo elencorũ. Tũc isto stãte accipio hoc extremũ ɔdictionis qd̃ est. aliq̃ res huic extremo opponit̃ ɔdictorie. nulla res seu nihil. Tunc querit̃ aut de⁹ ⁊ creatura sunt aliq̃ res: aut nihil. si dicis ꝙ sunt aliqua res: habeo ꝓpositũ: q: tũc q̃ro: aut sunt aliq̃ res realiter ⁊ essentialr̃: aut per rõnẽ ⁊ intellectũ. Nõ secũdo mõ: q: tunc sequit̃: ꝙ deus nõ esset vere ⁊ realr̃ ens: sed ꝑcise p intellectũ: ergo pari mõ deus ẽ res: ⁊ silr̃ creatura. Ex quo sequit̃ ꝙ in istis includit̃ hoc extremũ ɔdictiõis: qd̃ ẽ aliq̃ res realr̃ ⁊ eẽntialr̃. Si aũt dicas ꝙ deus ⁊ creatura non sunt aliq̃ res. ergo sunt nulla res: ⁊ per ɔñs nihil. ¶ Item ɔ rñsionẽ scđo arguit̃: quecũqꝫ distinguunt̃ eẽntialr̃ ⁊ non ſm cõem rõnẽ inclusam in eis hñt aliq̃ꝫ vnã rõnem cõeꝫ in qua cõueniũt: sed deus ⁊ creatura sũt hmõi: ergo ⁊c. Maior est nota: q: ex opposito ꝑdicati infert̃ oppositũ subiecti: minor ꝓbat̃: q: si distinguit̃ deus a creatura: aut distinguitur inq̃ꝫtũ res ⁊ ens: aut nõ: si dicas ꝙ non habeo ꝓpositum: si dicas ꝙ sic: ergo oẽ ens ⁊ res distinguit̃ a creatura. ista ɔñtia patet: ab inq̃ꝫtũ reduplicatiue tẽtũ ad ipm vle valet ɔñtia eo mõ: quo arguit Ar. ꝑ priorũ. s. si iustitia esset bonũ inq̃ꝫtũ bonũ: iustitia eẽt oẽ bonũ. sic in proposito. ɔñs tñ est falsum: q: tũc creatura cũ sit aliq̃ res: distingueret̃ a seipsa. Si aũt dicas ꝙ deus non distinguit̃ inq̃ꝫtũ res ⁊ ens: habeo ꝓpositũ ꝙ deo ⁊ creature conueniat rõ entis ⁊ rei. ¶ Et ɔfirmat̃. Nulla rõ est distinctiua alicuius ab aliquo qd̃ nõ cadit sub ɔdictorio illi⁹ rationis (exẽpli gratia. Albedo nõ distiguit aliqd nisi ab eo qd̃ cadit sub non albo. Non enĩ albedo distingunt albũ ab albo. sed albũ a nõ albo) sed ita est ꝙ creatura nõ cadit sb ɔdictorio entis ⁊ rei: ergo ens ⁊ res nõ distinguunt deuꝫ a creatura. ¶ Ad hoc videt̃. ꝙ ens nõ hꝫ ɔdim̃. propterea q: in equocis nõ dat̃ ɔdictio. ¶ Cõtra Ar. 4. meta. reducit oẽm ɔdictionẽ ad eẽ vel nõ esse. Unde ꝓbãdo ꝑmum ꝑncipiũ. tex. cõmẽ. 9. ꝓbat: ꝙ oppositũ ꝑmi ꝑncipij non põt venire in mentẽ: q: tunc opiniones ɔrie eẽnt in mẽte vna: ⁊ ꝓbat hoc: q: ɔdictionis opiniones sunt contrarie. ¶ Ex quo infert: ꝙ cũ eẽ ⁊ nõ esse sint ɔdictoria. nõ possumus opinari idẽ esse ⁊ nõ esse: silr̃ ꝓbat ꝙ ɔdictiõis nullũ est mediũ: per hoc ꝙ nõ est medium inter veꝝ ⁊ falsuꝫ ⁊ hoc probat tex. cõ. 27. Probat autẽ assumptũ per hoc: ꝙ veꝝ est esse qd̃ est falsum est esse qd̃ non est sed sicut nõ est medium inter dicere ⁊ opinari aliquid esse qd̃ ẽ: ⁊ opinari aliqd esse qd̃ nõ est: ita inter veꝝ ⁊ falsum non ẽ dare mediũ. Ex quo infert ꝙ inter cõtradictoria multo minus dabitur mediũ. ¶ Itẽ secũdo ipse probat: ꝙ si inter esse ⁊ non esse daretur medium: inter generationeꝫ ⁊ corruptionem daretur aliqua mutatio media: que ratio nõ valeret: nisi esse ⁊ nõ esse eẽnt contradictoria. ¶ Sꝫ. arguitur tertio. Omnes species oppositionis habent reduci ad aliquã primam oppositionem: ergo omnis oppositio contradictoria habet reduci ad aliquã primã oppositionẽ contradictoriã. Sed talis prima oppositio nõ potest esse inter esse ⁊ nõ esse alicuius in particulari. (q: qua rõne esset inter hoc eẽ: ⁊ illud esse: pari formiter ẽt iter quodlibet aliud eẽ ⁊ nõ eẽ sibi oppositũ.) ⁊ ita stabit ꝓpositũ: ꝙ enti est ɔdic̃m. s. nõ ens. ¶ Sꝫ. ad principale. vltimo arguitur. Unius potentie est vnum obiectũ primũ ſm aliquã vnitatẽ. ¶ Probat̃ ista: q: obiectũ comparat̃ ad potentiã sicut motiuum ad mobile: ⁊ sicut actiuũ ad passiuum. Modo si mobile est in se vnũ: ⁊ motiuuꝫ erit vnuꝫ: q: ista sunt correlatiua: ⁊ multiplicato vno multiplicat̃ ⁊ reliquũ: ergo si datur aliq̃ vna potentia que sit prio mobilis: dabit̃ aliqd qd̃ erit primo motiuũ. Sed ita est ꝙ intellectus est potentia mobilis ad omnẽ actũ intelligendi: ergo oportet assignare aliquod vnũ qd̃ sit ꝑmo motiuũ: per cuius rationeꝫ cetera moueant ipsum intellectũ. aut saltem terminẽt actũ intelligendi. Sed tale nõ ẽ nisi ens inq̃ꝫtũ ens: q: intellꝯ possibilis inclinat̃ ad ens: ⁊ ad qd̃libet ɔtentũ sub ente: ⁊ nãliter ꝑficit̃ per quodlibet tale: ergo ens inq̃ꝫtũ ens sic erit obiectũ potẽtie itellectiue: ⁊ tale nõ est vnũ ſm rõnẽ (q: precedit actũ intelligẽdi: cuꝫ sit cã effectiua ipsius actus: ergo nõ erit aliquod vnũ cõstitutum in suo esse: ⁊ in sua vnitate per actũ itelligendi) ergo vnitas ei⁹ erit realis. ¶ Ad hoc videtur. ꝙ obiectũ primũ potentie itellectiue comparat̃ ad talẽ potẽtiã mediante actu intelligẽdi: ⁊ est aliquod vnum constitutum in suo esse per actum intelligendi. Unde nõ est imaginãdum ꝙ sit aliquod vnũ cõe ex natura rei qd̃ moueat intellectum possibilẽ. sed solum ens in particulari sic mouet. ¶ Contra hoc primo arguit̃. prior est habitudo obiecti ad potentiã q̃ꝫ sit ad actum. Quia prior est habitudo agentis ad passum: q̃ꝫ ad formã inductam in passo: que forma nõ inducitur nisi agens ⁊ passum sint approximata. Sed ita est ꝙ obiectũ se habet vt agens respectu potẽtie. ergo ⁊c. ¶ Item scđo sic causa nã precedit effectũ. ergo obiectũ intelligibile nã precedit intellectionẽ. ⁊ per ɔñs non cõstituitur in suo esse per ipsam. ¶ Item tertio contra illud qd̃ dicis ꝙ ens in particulari mouet: certum est ꝙ hoc est vnum principium metaphysicale. Ens ẽ vnũ: Hoc totũ complexum intelligitur: ⁊ quelibet pars ipsi⁹: ergo ⁊ subiectũ istius propositiõis. Sed tale ens vel subiectum non est aliquod ens particulare: (q: nullum ens particulare. potest esse primum subiectũ respectu principij simpliciter primi i sciẽtia cõmunissima: q: qua ratiõe vnũ: eadem ratione ⁊ quodlibet aliud) ergo stabit ꝓpositum. ¶ Et confirmatur. q: intelligo ens qd̃ est obiectum intellectus primũ ⁊ adequatum vnica intellectione simplici: quod vnica intellectione intelligitur habet vnum conceptum ⁊ vnã rationem intelligibilem. sed ens sic intellectũ nõ est aliquod ens particulare: ergo ⁊c. ¶ Multe alie rationes ad hanc eandeꝫ cõclusionẽ (quas cã breuitatis omitto) pertractantur ab Anto. An. in. 4. meta. ⁊ a doc. subtili in primo sententiaꝝ di. 3. ⁊ 8. ¶ Cõfirmatur cõclusio principalis auctoritatib⁹. Auctoritas ẽ Ar. 2. meta. tex. cõ. 4. vbi habet ꝙ primũ ens qd̃ ẽ de⁹: ⁊ vniuersaliter principia sempiternorum sunt maxime vera: ⁊ maxime entia: q: sunt causa veritatis ⁊ entitatis in aliis. Unde facit istam ɔñtiã. Principia sempiternoꝝ sunt

causa

causa entitatis in alijs et similiter veritatis. ergo sunt maxime entia: et maxime vera. Ista consequentia tenet secundum ipsum per hoc principium quod posui tibi. Unum quodque maxime ipsum aliorum est: per quod alijs inest vniuocatio. Uult enim ex hoc sensu quod illud est maxime ens: quod est causa entitatis in alijs vniuoca et non equiuoca: et hoc apparet ex sententia eius. Tum quia dicit per quod alijs inest vniuocatio. Tum secundo quia exemplificat de igne: qui est maxime calidus: quia est causa caloris in alijs. Sed certum est quod ignis est causa vniuoca respectu caloris: ergo propositio assumpta per quam tenet consequentia Ar. habet intelligi de causa vniuoca. Tum tertio: quia hoc dicit Comenta. in commen. exemplificando de igne volens quod hoc nomen ignis magis sit dignum habere hanc intentionem calidum: quia est causa caliditatis in alijs. Tum arguitur sic. Illud quod est causa vniuoca entitatis et veritatis in alijs est maxime ens et maxime verum. deus est huiusmodi secundum ipsum Ar. ergo etc. Aut enim in minori accipitur quod deus est causa vniuoca: vel equiuoca: seu analoga. Si primo modo habetur intentum: quia cum causa vniuoca et effectus eius sint eiusdem rationis. Sequitur quod deus et creatura in ente sint eiusdem rationis. Si vero accipiatur in minori secundo modo: argumentum est in. 4. terminis: et nihil concludit. ¶ Ad idem facit quod dicit. Commen. in. 4. meta. co. 2. vbi vult quod scientia metaphysica. considerat de ente inquantum est ens. et subdit. quod in hoc genere inueniuntur predicata essentialia sicut inueniuntur in genere quod dicitur vniuoce: et habet quod predicata essentialia non inueniuntur in genere quod dicitur equiuoce. Auctoritas est expressa: quod cum in ente sint predicata essentialia: ens non dicitur equiuoce. ¶ Nec obstat quod dicas quod ens dicitur multipliciter. Quia secundum ipsum ly multipliciter intelligitur analogice que analogia (secundum nos) stat cum vniuocatione. ¶ Nec obstat secundo quod dicat quod ens non dicit vnam intentionem communem. Quia forte intelligit de intentione communi que habet eundem modum essendi et descendendi in sua inferiora: que vnitas intentionis non stat cum analogia: quia analogum est illud quod predicatur secundum prius et posterius: et ita cum ens sic predicetur non habet talem intentionem communem. Et hoc est quod sepenumero dicit: quod ens dicitur analogice non equiuoce. ¶ Ad hoc etiam est auctoritas Aui. primo meta. ca. 2. vbi habet quod substantia et qualitas et cetera predicamenta non habent aliquam vnam communem intentionem: nisi intentionem essendi: hoc est entis inquantum ens est: cuius quedam sunt ei quasi species: quedam sunt ei quasi accidentia propria. Et in ca. 4. facit Auicen. Ar^m quod facit Sco. de conceptu certo: et dubio. Inquit enim omnes imaginantur certitudinem entis: dubitant autem. Utrum sit agens vel patiens: et mihi hucusque non patuit nisi per discursum. Unde vult quod cum certitudine entis stat dubitatio: an aliquid sit agens vel patiens. ¶ Huius opinionis est Algacel in metaphysica sua in primo tractatu: vbi habet quod quidam homines putauerunt: quod ens non predicat alium conceptum a suis inferioribus dicentes: quod esse accidentis nihil aliud sit ab esse substantie. i. ordo ad substantiam: et hoc est falsum. Nam certum est quod questio qua queritur de aliquo an est: est alia a questione qua queritur quid est. Uolens quod predicatum quod est esse simpliciter: sit aliud a predicato quod est ens in particulari quando questiones distincte sunt de obiectis distinctis.

Sed contra primam rationem instatur primo: quia ille modus arguendi de intellectu certo et dubio non valet. Quod declaratur. Sint exempli gratia. tres in vna camera obscura qui vocentur hoc nomine sor. volo quod aliquis istorum percutiat me existentem in illa camera. Nunc certus sum quod sor. me percussit: dubito autem vtrum hic sor. vel ille. ergo sor. importat vnum conceptum communem pluribus: quod est impossibile. ¶ Item secundo consimile exemplum potest haberi: si ponatur piscis marinus qui vocatur canis: et canis latrabilis: in vno sacco moueatur aliquis istorum: sum certus quod illud quod mouetur est canis latrabilis: vel piscis marinus: dubito tamen vtrum hoc vel illud determinate. ergo canis importat vnum conceptum communem ad vtrumque. ¶ Item tertio certum est quod Sco. concedit vle esse ens reale. S. Tho. dicit ipsum ens rationis: vterque istorum est certus quod est ens: dubitat autem vtrum sit reale: vel rationis. ergo intellectus habet conceptum entis vnum et alium a conceptu entis realis et rationis. ergo vniuocum quod est falsum: vt patet.

Pro responsione ad ista sunt tria premittenda. Primo (propter ea que diximus de conceptu nominis et rei) est aduertendum: quod ad hoc quod ab aliquibus duobus vel pluribus possit abstrahi aliquis vnus conceptus: oportet quod in aliquo conueniant: et aliquo differant. Si enim in omnibus conuenirent: essent idem: et per consequens conceptus abstractus non esset communis: sed proprius illis. Si etiam omnino differrent et essent primo diuersa: ab eis non posset abstrahi aliquis vnus conceptus communis: quia primo diuersa in nullo conueniunt. ex sententia. Ar. 10. meta. tex. co. 13. et in 5°. meta. ca. de eodem vel diuerso. ¶ Presupponitur secundo quod canis latrabilis et piscis marinus non possunt conuenire in aliqua ratione magis speciali: quam sit ratio animalis posito quod animal sit vltimum genus istis: quia si conuenirent in aliqua ratione magis speciali illa ratio esset media inter rationem animalis et propriam rationem specificam que non videtur posse dari: propterea quia differentia specialis specifica cuiuslibet istorum adueniens animali constituit speciem specialissimam vtriusque: vel saltem speciem subalternam: dato quod ipsa species constituta non esset vltima species. ¶ Tertio notandum est: quod a pluribus suppositis non potest abstrahi aliquis conceptus communis suppositalis: quia conceptus suppositalis est simpliciter incommunicabilis: vt alias declarauimus: quia suppositum vt suppositum est vltimum in genere substantie: et est ens subsistens et incommunicabile. conceptus autem communis communicabilis. ergo non est conceptus suppositalis.

His stantibus respondetur ad omnia argumenta vnica responsione: quod cum intellectus est certus de istis quantum ad casum datum. s. quod sor. percussit: aut quod canis mouetur: et quantum ad 3^m: quod vle est ens: loquendo de ente communi enti reali: et enti rationis. Dico quod intellectus non habet aliquem vnum conceptum obiectiuum ad illa: sed precise conceptum nominis et vocis. Unde si sum certus: quod sor. me percussit: non sum certus nisi quod aliquis homo cui impositum est hoc nomen sor. me percussit. Ita quod certitudo cadit super conceptum hominis. et non super conceptum aliquem suppositalem communem attenuitate qui sit inferior ad conceptum specificum: quia impossibile est dari talem conceptum: quia sequeretur quod conceptus hominis: non esset conceptus speciei specialissime: aut quod conceptus suppositalis esset pluribus communicabilis: et ita cum sum certus quod sor. me percussit non sum certus: nisi quod hic homo: aut ille homo quibus impositum est hoc nomen sor. me percussit. ¶ Quod si tu dicas. Idem dicam de ente: quod cum sum certus quod aliquid est ens. sum certus quod est hoc ens aut illud ens: et dubito de qualibet istorum determinate. ¶ Respondetur quod non est consimilis impossibilitas abstrahendi conceptum communem a pluribus entibus: sicut a pluribus suppositis est possibile abstrahere conceptum communem inferiorem conceptu speciei specialissime propter rationes adductas. Et per hoc respondetur ad aliud quod non sum certus de aliquo conceptu obiectiuo: quando sum certus quod canis mouetur in sacco: nisi de conceptu animalis contracti ad hoc animal vel ad illud. Et sum certus quod aliquod animal cui impositum est hoc nomen canis: mouetur: et non sum certus de aliquo vno conceptu imediate significato per hoc nomen canis: qui conceptus sit nomini significanti adequatus. et hoc quia hoc nomen equiuocum canis imediate significat plura sub vno nomine significante. ita quod variato isto nomine canis apud diuersos et diuersa idiomata non remanet aliquis vnus conceptus qui sit idem apud omnes in mente concipientis: qui conceptus huic nomini correspondeat adequate: sed non est sic de ente. Quia quantumcunque vox varietur importans rem significatam per hoc nomen ens: semper remanet idem conceptus apud omnes. Et per hoc respondetur ad 3^m quod cum Sco. est certus quod vle est ens. et similiter. S. Tho. isti non sunt certi nisi de conceptu nominis et vocis: et non de aliquo conceptu obiectiuo quem omnino impossibile est ab istis abstrahere: et certitudo non est in intellectu nisi respectu huius: quod vniuersale aut est ens reale: aut rationis: ita quod certificatur intellectus immediate de pluribus

indeterminate acceptis. quare 𝔢c. ¶ Insurgit alia diffi-
cultas circa ea que dicta sunt. Nã si ens ẽ vniuocum: erit
cõtrahibile ⁊ diuisibile: sed omne tale est potentiale: ⁊ in
potentia respectu cõtrahentis. ergo sequitur ꝙ ens de se
includit aliquã potentialitatem: quod repugnat ipsi deo.
¶ Ad hoc rñdet premittẽdo ꝙ potentie est triplex. s. phy
sica metaphysica. ⁊ logica. Ista distinctio accipit̃ penes
propositiones: de quibus considerant diuersi artifices.
Potentia physica est qua aliqd caret aliquo: ⁊ est capax
eius: sic ꝙ illud cuius est capax non competit ei in actu:
sicut superficies carens albedine est in potẽtia physica ⁊
naturali ad ipsam albedinem. secũda est qua aliquid non
includit aliud qditatiue: siue in re: siue in cõceptu tertia
potẽtia est qua aliquid nõ includit in suo cõceptu repu-
gnantiã aut ↄtradictionẽ: prima repugnat ei qḋ ẽ neces-
sariũ ex se: ⁊ etiã cõceptui entis: qḋ est necessarium prim-
siue. 2ª aut̃ 3ª nõ repugnat neq̃ necessario: neq̃ cõceptui
entis: ⁊ ista potẽtia non ponit aliquam imperfectionem.
¶ Et si tu dicas: ꝙ etiã talis potẽtia metaphy. non solũ
reperit̃ in ente: verũ etiã reperit̃ in quolibet alio vniuer
sali: vbi vniuersale non includit quiditatiue ipsum ↄtra-
hens. ergo non erit magis in ente potentia metaphy. q̃3
in alijs. ¶ Respondetur negando cõsequentiã: pro quo
est notandũ ꝙ quodlibet aliud ab ente quod est vniuer
sale contrahitur per aliquid habẽs distinctam realitatem
⁊ formalitatẽ ab ipso contrahibili: qr quodlibet vniuer-
sale existens in recta linea predicamentali contrahit̃ per
differentiã essentialem que importat distinctam realitatem
⁊ formalitatem cõtrahibili. Ens aũt ⁊ quodlibet vniuer
sale transcendens cõtrahit̃ ad sua inferiora solũ per mo-
dos intrinsecos nõ dicentes distinctas formalitates: aut
realitates ab eo qḋ ↄtrahit̃: ⁊ ita ens includit ipsum con
trahẽs realiter ⁊ formaliter: ⁊ h3 ex se (ꝓp infinitatem ꝑ
missiuam que sibi cõpetit. vel sub alijs v̇bis ex sua maxi
illimitatione:) vnde sic includat idẽtice ⁊ formaliter ipm
cõtrahens qḋ est modus intrinsecus. Cetera v̇o vniuersa
lia que nõ sunt trãscedẽtia nõ includunt idẽtice ⁊ forma
liter ipsum contrahens propter eoꝝ limitationem ⁊ finita
tẽ: qr qḋlibet tale cum sit finitum ⁊ limitatum: nõ h3 ex se:
vnde includat ipsum contrahens realr: ⁊ per idẽtitatem.
Unde si ↄtrahentes est idẽ realiter cõtrahibili in istis vlti
bus predicamentalibus: hoc est solum rõne tertij: in quo
cõueniunt cotrahens ⁊ contrahibile: sicut animal ⁊ ratio
nale dicunt̃ esse idem realiter ratione hominis: quia ra-
tiõe huius sũt insepabilia in esse: ꝙ etiã contrahibile nõ
includat formaliter ↄtrahens apparet in istis: qr semꝑ ge
nus est extra rõnem formalem differentie: ⁊ econtra. Ex
quo sequit̃: ꝙ in istis vltra potentiam metaphy. est etiam
potentia physica: que est ꝙ tale ↄtrahibile nõ habet ex se
vnde includat ꝑ idẽtitatem seu identice: qḋlibet quod
est secũ ↄpossibile. Illud autem dicit̃ esse in potentia phy
sica ⁊ naturali: qḋ nõ habet ex se vnde includat actualem
alterius: ⁊ ex hoc vlterius sequit̃: ꝙ ex alio ẽ potẽtia phy
sica i istis: qr cum quodlibet istoꝝ sic ex se careat actualita
te alterius. s. ↄtrahentis: ⁊ per ↄñs sit finitum: ⁊ quodli-
bet finitũ dicat̃ esse priuatũ respectu alicuius gradus en
titatis: qui natus ẽ cõpetere ei inquantum est ens: ꝓpter
hoc dicit̃ esse in potentia ad talem gradum entitatis: ⁊ ita
carere simplr eo gradum: sicut talpa dr̃ priuata visu: qui
natus est ei cõpetere inquãtum est aial. Sed ista priuatio
⁊ potẽtia nõ repit̃ in ente inq̃tũ ens est: ⁊ ita in eo nulla
est potentia physica: s3 solũ potẽtia metaphy. ¶ Et si tu
dicas: ↄhẽs distingunt̃ formalr a ↄcto. g̃ ⁊ modus intrinse
cus distiguet̃ formalr ab ente. ¶ Rñdet̃ ꝙ modum intrin
secũ distingui formalr ab ente põt ẽẽ vel positiue vel ne-
gatiue. positiue: ꝙ hẽat distinctã formalitatem. negatiue
ꝙ nõ sit de eẽntia itrinseca ⁊ rõne formali illi⁹ cui⁹ est mo
dus. p̓mo mõ negat̃ ꝙ modus itrisecus ⁊ vlr qḋlz ↄhens sic
distiguat̃ formalr a ↄcto. 2° mõ ↄcedit̃: ꝙ modus nõ est
de intellectu formali qditatis: qr si ipsa diffiniret̃. mod⁹
nõ caderet in diffinitione eius: sed ex hoc nõ sequit̃ mo
dum habere distinctã formalitatẽ: nec seqtur. modus nõ ẽ
de eẽntia. ergo habet distictã formalitatẽ: negat̃ argumẽ-
tum. alias ista declarabunt̃. Ulterius ↄcedit̃ ꝙ ente ↄtra
hibili est potẽtia logica: q̇ ẽt nõ repugnat necessario. Nam
ꝓpositio formata ex ↄtrahibili ⁊ cõtrahente dr̃ esse possi-
bilis potentia logica: qr oẽ talẽ est sic posse cui⁹ extrema ꝑ intel
lectũ cõposita nõ iplicãt ↄtradictionẽ: ⁊ isto° ista ꝓpõ est
possibilis po⁹ logica. de⁹ est. ergo 𝔢c. ¶ Per hoc soluit̃ obie-
ctio q̃ solet fieri dĩo: ꝙ oẽ diuisibile est potentiale: ⁊ ens in
potẽtia. ¶ Rñdet̃ ꝙ oẽ diuisibile ꝑ aliqua realiter vel for
maliter disticta est ens in potẽtia: s3 vbi diuidit̃ aut ↄtra
hit̃ ꝑ ea q̃ sunt sibi idẽ formalr ⁊ realiter. nõ est verũ ꝙ sit
ens in potẽtia nisi eo mõ quo deus ẽ. ¶ S3 adhuc istat̃ sic.
oẽ p̓dicatũ i q̃le ẽ act⁹ respcũ illius de quo p̓dicat̃: qr q̃li-
tas ⁊ act⁹ ↄuertunt̃. ex 5° meta. tex. cõ. 19. modi intrinse-
ci p̓dicant̃ in q̃le de ente vt ↄcedit. Sco. n. 8. di. p̓mi. q. 3.
rñdendo ad p̓ᵐ argumẽtũ. igit̃ modi erũt act⁹ respectu en
tis. act⁹ refert̃ ad potẽtiã. igit̃ ens erit po⁹ respectu modi:
nec valet illa ↄtinẽtia idẽtica ⁊ formalis entis ad modos:
qr saltem distinguunt̃ ex nã rei. g̃. vt sic vident̃ q̃lificare ⁊
ꝑficere ipm ens. Hoc argumẽtũ est difficile tñ pro nũc rñ
det̃ ꝙ eo mõ quo modus est actus eo modo presupponit
potẽtiã: ẽ. n. act⁹ q̃lificans ⁊ nõ ꝑficiẽs essentialr ⁊ qdita-
tiue: ⁊ sic p̓supponit aliqd nõ sic q̃lificatũ ⁊ ꝑfectũ ⁊ si ta
le debet dici esse in po⁹: hec est solũ po⁹ metaphysica aut
logica. ⁊ hec potẽtia est ꝙ l3 nõ icludit. illḋ qditatiue seu
hoc nõ repugnat illi. ¶ Sed ↄtra. dato ꝙ modus nõ ꝑfi-
ciat ens qditatiue: tñ vr̃ ꝙ ꝑficiat aliq̃ mõ ꝑm Scotũ: qr
ↄceptus quo res cõcipit̃ sine modo est impfect⁹. ¶ Rñ-
det̃ ꝙ Scot⁹ pro tanto ↄcedit ↄceptũ eẽ impfectũ: qr nõ
adequat̃ rei que ↄcipitur: s3 nõ iperfectus quia sit rei im
perfecte in se. ¶ Sed ↄtra. pscindat̃ res a modo. certũ est
ꝙ est impfecta respectu sumpsius cum mõ. ¶ Rñdet̃ ꝙ est
impfecta q̃tũ ad ↄceptũ nõ q̃tũ ad rẽ: qr illũ realr ⁊ for-
maliter ↄtinet. ¶ Sed ↄ̃tes ↄcepta in eẽ qditatiuo nõ h3
illũ modum. cũ postmodum aduenit ei aut addit aliquid
aut nihil. nõ secũdo mõ. ergo p̓mo mõ. ⁊ si sic prius res erat
impfectam. ¶ Ad hoc dr̃ ꝙ modus addit alqd rei modali
ter ⁊ ex nã rei. sed cũ infert̃. ergo prius res erat impfecta.
negat̃ ↄñtia. tñ qr nihil dr̃ impfectũ nisi careat pfectio
ne ⁊ signo in quo pfecto nata est in esse: sicut catulus nõ
dr̃ impfectus ꝑm visum ante nonum diem: tum secundo
qr res virtualiter ↄtinet modum sicut subiectum ꝓpriam
passionem: ⁊ ens ex sua illimitatione ⁊ infinitate per-
missiua continet quemlibet modum sibi compossibilem
ẽt in p̓mo signo nature virtualiter. ¶ Sed ad principale
insurgit difficultas: qr si ens diuidit̃ sequit̃ ꝙ ens ꝑm ꝓ
priam vnitatem nõ erit in deo: ⁊ in creatura: qr oẽ quod
diuidit̃ corrumpitur ꝑm ꝓpriam vnitatem. ¶ Item aut
ens ꝑm se totũ q̃tũ ad ꝓpriã vnitatẽ est in deo: aut non.
si det̃ p̓ᵐ. ergo extra deũ nihil est ens: qr totũ est illud ex
qḋ nihil ẽ. ex 3° phys. ⁊ ita sequit̃ ꝙ creatura nõ erit ens
si v̇o dat̃ 2ᵐ: sequit̃ ꝙ deus erit ens ꝑm qd: qr non ꝑm to
talẽ rõnẽ entis. ¶ Ad ista rñdet̃: ⁊ p̓ ad p̓ᵐ. dicendo: ꝙ nũ
q̃3 vnitas aliq̃ corrũpitur: nisi per pluralitatẽ oppositam
tali vnitati ⁊ hoc i qr vnũquodq̃ corrũpit̃ per ei⁹ opposi
tum: ⁊ incõpossibile: sed si pluralitas nõ opponit̃ vnitati.
sed est solũ dispata ⁊ cõpossibilis: talis vnitas nõ corrum
pit̃ exẽplũ hui⁹. aial est vnũ vnitate generica eius vnitas
nõ destruit̃ nisi per pluralitatẽ genericã i ita ꝙ si diuide-
ret̃ in plura gña aialis: aial nõ esset vnũ gñe: nec remane
ret sic vnũ: s3 qr differẽtie aialis diuidẽtes aial habẽt vni
tatẽ specificã: ⁊ ipse sibi hñt multitudinẽ specificã solũ dis
peratã: ⁊ nõ oppositã eius vnitate. idõ diuisio facta per ta
les drãs nõ tollit ei⁹ vnitatẽ: qr cũ pluralitate specifica
stat vnitas generica q̃ tali pluralitati nõ opponit̃. Et per
h rñdet̃ de diuĩõe: qr qḋ diuidit̃ diuisiõe opposita sue vni
tati nõ remanet vnũ. S3 falsũ ẽ: qñ solũ diuidit̃ diuisiõe
dispata. ¶ Ad aliud rñdet̃ ꝙ tota rõ entis ẽ in deo: ⁊ cum
tu dicis.

tu dicis. ergo nihil entis erit in creatura. Negatur argᵐ.
¶ Ad ꝓbationes dico: ꝙ auctoritas Ar. sic intelligitur. Totᵐ est il-
lud extra quod nihil est: hoc est cui nihil deest requisitũ ad
naturã totius: ⁊ isto° ꝯcedo: ꝙ totũ ens est in deo quia
deo nihil deest requisitum ad naturã entis. Sed cũ hoc
stat: ꝙ totũ ens nõ sit precise in deo. sic nõ intelligitur illud
Ar. ꝙ aliquod totum sit in aliquo sic ꝙ sit precise in illo.

Respõdetur mõ ad argumẽta ꝑncipᵒ adducta i
ꝑnᵒ ⁊ ꝑ ad ꝑᵐ. negãdo ꝑᵐ ꝓsuppo
situm. qcquid sit de aliis. ¶ Pro quo etiam nõnᵐ: ꝙ ens
habet duplicem cõitatẽ ad sua inferiora. vna est cõitas:
ꝑdicatiõis quiditatiue respectu dei ⁊ creature. 10. ꝑdica
mentorũ: ⁊ oium que sunt in recta linea ꝑdicamentali: ⁊
etiã prĩũ essentialium generum ꝓter drias vltimas. Alia
est ꝑdicationis denoiatiue seu identice quam cõitatẽ hꝫ
ad drias vltimas ⁊ passiones ꝓprias: ⁊ modos intrīse-
cos. modo dr: ꝙ quodlibet qđ est intelligibile vel est ens
quiditatiue: vel identice ⁊ realiter. Et si tu dicas ꝯceptᵒ
entis est simplr. simplex: aut ꝯceptus eius erit realis aut
quiditatiuus. dico ꝙ est vtrũqꝫ: ⁊ hoc quod dico reale ⁊
quiditatiuũ in ente nõ importat duas rões: imo vnã: ⁊
eandẽ: qꝛ eadem ratio entis que est qditatiua: quo ad ꝑ-
dicationem respectu aliquoꝝ est realis seu denoiatiua re
spectu alioꝝ de qbus repugnat aliquid ꝑdicari quiditati
ue: sicuti sunt primo diuersa. que ex sñia Ar. 10. meta. nõ
sunt aliquid idem ens qditatiue. ¶ Ad illud cum infere-
batur. ergo finitũ diuidẽs ens nõ est itelligibile. ergo nec
verũ. Nego realiter ⁊ denoiatiue. Cõcedo tñ quiditatiue.
Tum qꝛ verũ ⁊ qlꝫ alia passᵒ entis nõ ꝑdicatur de aliquo qui
ditatiue: sꝫ solũ idẽtice. Tũ etiã qꝛ ipm diuidẽs (cũ sit sim
pliciter simplex ⁊ modus intrinsecus entis) nihil includit
qditatiue: qꝛ est ꝑmo diuersũ ab oi qditate: vt alr decla
rabitur. Et ꝓ nunc sic declaratur: qꝛ si modus intrinsecus
importaret aliquã qditatẽ vel icluderet aliqd qditatiue:
tunc qlibet modus ⁊ gradᵒ itrinsecᵒ adueniẽs alicui ꝯsti
tueret illud cui adueniret in eẽ qditatiuo distincto (quẽ-
admodũ drie eẽntiales: que iportãt distictã qditatẽ ex se
cuicũqꝫ adueniũt ꝯstituũt distinctũ eẽ specificũ ⁊ qdita
tiuum) ꝯñs aũt est falsum: qꝛ tunc quotcunqꝫ gradus in-
tensionis adueniret qditati albedinis: ꝯstituerent in ea
distincta esse specifica ⁊ qditatiua: qđ est falsum: cũ oẽs
albedines (qualiscunqꝫ intensionis aut remissionis) sint
eiusdem speciei: ⁊ hẽant eandẽ diffinitionem. Ex quo se-
quitur: ꝙ (cum diuidẽs ens sit modus seu gradus intrin
secus) nihil icludit quiditatiue: neqꝫ est ex se quiditas: ⁊
ita si diuidens dicatur eẽ itelligibile ⁊ verũ: est solũ tale de
noiatiue ⁊ realr: ⁊ ex ꝯñti isto modo est ens. ¶ Aduerten
dum tñ pro maiori euidentia istius rñsionis: ꝙ nõ solum
conceptus entis dr qditatiuᵒ ⁊ realis q̃ꝫtum ad modum
ꝑdicãdi: sꝫ etiã dr realis ⁊ qditatiuus q̃ꝫtum ad modum
essendi. Est. n. qditatiuus in mõ essendi: qꝛ est determina
bilis saltẽ per modos itrinsecos: ⁊ ois ꝯceptᵒ determina
bilis ꝑ ꝯceptᵒ determinãtes dr qditatiuᵒ ⁊ ꝯceptᵒ deter-
minans qualitatiuᵒ: sicut appet in exẽplo de gñe ⁊ dria.
est ẽt ꝯceptus entis realis: qꝛ hꝫ esse ex nã rei etiã abstra
ctum per aliqđ repñtatiuũ ipsiᵒ ante oẽꝫ actũ itelligẽdi
⁊ ita in ipso ꝯcurrit: q̃ꝫtum ad esse realitas: ⁊ ẽt qditas: nõ
tñ itelligendo ꝙ ista iportent distinctas rões formales.
Per hꝫ rñdetur ad aliud cũ tu dicis. diuidens ipm ens di
stinguitur ab ente. g̃ est vnũ. ꝯcedo: ⁊ cũ tu infers. g̃ est ens
qꝛ vnũ est passio ꝯñs ens. Rñdeo ꝙ est ens realr seu de-
noiatiue: qꝛ diuidẽs eoᵒ quo ẽ vnũ realr ⁊ denoiatiue: ⁊
nõ qditatiue: est ens. ¶ Et per hꝫ apparet ad aliud: cũ tu
dicis: aut realitas entis ꝑcedit: aut qditas. dr ꝙ hꝫ nõ est
ordo realis realitatis ad qditatẽ eiᵒ: qꝛ ordo est iter diuer
sa: mõ eadẽ rõ formalis entis est qditatiua ⁊ realis. Unñ hꝫ
qđ dico reale ⁊ qditatiuũ: lꝫ ꝯpetat vni ⁊ eidẽ rõni entis:
importat tñ diuersum modũ ꝑdicãdi: vt dcm̃ est: qui mo
di diuersi in vna ⁊ eadẽ rõne ꝯcurrunt: ⁊ nõ est incõueni
ens: ꝙ illud quod est simplr simplex sic habeat diuersũ

modum predicandi: dũmodo habeat vnam simplicem
rõnem formalẽ. ¶ Q. si tu queras de istis modis ꝑdicã-
di: quis istoꝝ sit prior: vel modus predicandi quiditatiue
vel denominatiue: seu idẽtice. ¶ Rñdetur. ꝙ cũ modus
predicandi sumatur in ordine ad ea de quibus ratio forma
lis predicatur: qualis erit ordo eoꝝ dẽ quibus ens predi
catur talis erit ordo in modo predicandi: cuius declara-
tionem alias discutiendã relinquo. ¶ Ad secũdũ princi
pale rñdetur. Dicendo ꝙ deus ⁊ creatura ꝯueniũt ⁊ sunt
similia ꝯueniẽtia ⁊ silitudine in aliquo ꝯceptu transcen-
dente. Dissimilia autẽ in rationibus specificis ⁊ ꝓpriis:
sm quas distant in infinitũ. Et cũ arguitur ꝓbando mi-
norẽ primo: qꝛ a duobᵒ distantibus in infinitũ non põt
abstrahi aliqs ꝯceptus cõis: dr ꝙ eoᵒ quo distant: ab eis
nõ põt abstrahi ꝯceptus cõis: sed distant deus ⁊ creatura
in infinitũ solũ in ꝯceptibᵒ specificis. ergo vt sic nõ põt
ab eis abstrahi aliqs cõceptᵒ specificus. imo nec generi-
cus. Tum qꝛ deus non est in genere. Tum quia q̃libet cõ
ceptus genericus distat in infinitum a ꝯceptu deitatis.
¶ Sed ꝯtra istam rñsionẽ instatur: qꝛ oportet illa a quibus
abstrahitur ꝯceptus qualitercunqꝫ cõmunis aliquo modo
cõuenire ⁊ esse silia: sed deus ⁊ creatura in ꝓpriis ꝯcepti
bus: nullo modo sunt similia. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc respon-
detur dicẽdo. ꝙ ideo ꝯueniunt deus ⁊ creatura: qꝛ reali-
tas essentie diuine ⁊ creature nata est ꝯcipi seu abstrahi
per intellectũ a ꝓprio gradu intrinseco: ⁊ cũ realitas sic
abstracta causet ꝯceptũ cõmunẽ: pro tãto ab istis potest
abstrahi vnus conceptus cõis. ¶ Pro quo est notãdum
ꝙ omnis realitas in effectu ⁊ in re habet gradum intrin-
secum inseparabilem sm esse: separabilem tamen sm con
ceptum: per actum intellectus abstrahentis: ⁊ tunc reali
tas sic abstracta concipitur ab intellectu cõceptu cõmu
ni imꝑfecto. ⁊ inadequato: sicut si realitas albedinis vt
tria abstrahatur ab intellectu a tanto gradu intẽsionis: ⁊
consideretur inq̃ꝫtum albedo: tunc ista realitas sic abstra
cta ꝯcipitur in ꝯceptu albedinis: in quo nõ tantum ꝯue
nit albedo vt. 3. verumetiam albedo vt. 4. ⁊ vt. 5. Potest
etiam ꝯcipi ipsa realitas albedinis: cum tanto gradu: ⁊
sic ꝯcipitur ꝯceptu proprio sibi: ⁊ adequato. Ad proposi
tum applicando essentia que est in deo habet gradum in
trinsecũ infinitatis. qui licet sit inseparabilis sm rem: est
tamen separabilis sm intellectum abstrahentem: ⁊ tunc
potest ꝯcipi essentia in se: non concepta infinitate: ⁊ cũ
in tali ꝯceptu essentie vt essentia est: nõ tantum ꝯueniat
essentia infinita verum etiam essentia finita (qꝛ verũ est
dicere ꝙ quelibet istarum est essentia) pro tanto dicimus
ꝙ a deo ⁊ a creatura abstrahibilis est ꝯceptus cõmunis:
que natus est vtriqꝫ conuenire. Ex quo cõcludo ꝙ deus
⁊ creatura in hoc cõueniunt: ⁊ sunt similia: quia realitas
cuiuscunqꝫ ipsorum nata est causare in intellectu vnum
conceptum obiectiuum cõmunem in quo conueniunt.
¶ Q. si tu dicas cõuenientia ista ⁊ similitudo habet fun
dari super aliquam vnitatem. ex 5° meta. caᵒ de ad ali-
quid: ⁊ tunc querendum est de ista vnitate. ¶ Ad hoc re
spondetur. ꝙ ista ꝯuenientia fundatur super vnitatẽ cõ
ceptus obiectiui abstrahibilis a deo ⁊ a creatura. ¶ Et si
tu dicas: iste conceptus ante abstractionem intellectus
nõ est in actu. ergo rõne ipsius nõ erit cõuenientia actua
lis inter deum ⁊ creaturam. ¶ Respondetur conceden-
do ꝯsequens ⁊ consequentiam: quia ante abstractionẽ
ꝯceptus. inter deũ ⁊ creaturã nulla est ꝯuenientia actua
lis seu similitudo: sed bene est ꝯuenientia fundamẽtalis
⁊ aptitudinalis: que ꝯuenientia ꝓsupponit fundamen-
tum in aptitudine ⁊ nõ in actu: ⁊ talis cõuenientia fun-
damentalis est: ꝙ qđlibet istoꝝ natũ est causare ꝯceptum
cõẽ eodẽ mõ quo dcm̃ est. ¶ Ad 2ᵐ ꝓbationẽ minoris
scđe principalis rõnis: cũ tu dicis minus cõueniunt de
us ⁊ creatura q̃ꝫ ars ⁊ domus artificialis. Respondetur
negando illud: imo dico ꝙ plus distant ars ⁊ domᵒ arti
ficialis in conceptu abstrahibili specifico: q̃ꝫ deus ⁊ crea

tura in ꝯceptu abstrahibili trāſcēdenti: q2 a domo ⁊ arte
⁊ vniuerſaliter ab omni effectu equiuoco / ⁊ cā equoca:
nō pōt abſtrahi aliqs ꝯceptus cōis ſpecificus: qui ſit vni
uocus illis: ſ3 bñ a deo ⁊ a creatura pōt abſtrahi ꝯceptus
cōis vniuocus trāſcendens: nec diſtantie pfectionalis in
finitas que eſt dei ad creaturā tollit talem ꝯuenientiā in
ter illa: ſ3 accidit qḋ ſic vniuoca paruz vel multū diſtent.
¶ Ad tertiū pncipale ridetur: pmittendo ꝙ rō formalis
entis: ⁊ quecūqȝ qditas pōt cōſiderari hēre duplex eē. vnū
qḋ eſt eē obiectiuū in intellectu: qḋ h3 eſſe p actum ei9 ab
ſtractiuū. Aliud eſſe eſt eē ſubiectiuū: qḋ habet i ſuis infe
rioribus. Iſto ſtante ridetur: ꝙ ſi ꝯſiderer ens ⁊ accipia-
tur ſm pmū eſſe: nō eſt de ſe neceſſe eſſe: neqȝ de ſe nō ne-
ceſſe eſſe: ſ3 abſtrahit ab vtroqȝ: ⁊ eſt qḋlibet iſto⁊ pmiſſi
ue. Si vero ꝯſiderer 2° mō: ſic in deo eſt neceſſe eſſe actu
⁊ poſitiue. Et quū dr omne qḋ eſt in deo eſt de ſe ne ceſſe
eſſe. Rñder ꝙ omne qḋ eſt in deo incōicabile ab extra ſi-
cut eſt deitas. ⁊ alia que cōpetunt deo: ⁊ non alijs: ſunt
de ſe neceſſe eſſe. S3 vbi rōnes aliq̄ formales ſint in deo
que non repugnant creaturis cōicari: non oportet ꝙ ſint
de ſe neceſſe eſſe: q2 per actum intellectus abſtrahentis
pñt eſſe indifferentes ad neceſſe eſſe. ⁊ non neceſſe eſſe: l3
in eſſe ſubiectiuo eſſentialiter ſint neceſſe eſſe. ¶ Ad quar
tum reſidetur negando: ꝙ ſi ens eſt vniuocum: ꝙ due rō
nes entis: vel due entitates ſint in deo. Et ad pbationez
poſſet negari ſimilitudo. Tamē admittir vt videar q̄ntuȝ
illa ſimilitudo ꝯcludat veritatez. Et ad minorez dr: ꝙ rō
ſenſitiui in cōi diſtinguir ex natura rei ab hac anima ſen
ſitiua: que diſtinctio eſt: ꝙ hec anima ſenſitiua ſupra ſen
ſitiuaȝ in cōmuni: addit dr̄iam indiuidualem: vel forte
eſſentialem.: loquendo de ſenſitiua in homine: vt diſtin
guir a ſenſitiua in bruto: ⁊ tunc illa ꝯña. (Iſta ſunt diſtin
cta ex natura rei: q2 vnuȝ addit ſupra aliud aliquid diſtin
ctū ex nā rei. ergo hoc ⁊ illud ſunt duo entia realiter di-
ſtincta) negatur. naȝ ad hoc ꝙ aliqua dicanr eſſe duo ta-
lia: requirunr due ꝯditiones: qua⁊ pma eſt. ꝙ ambo cō-
ueniunt in vna rōne cōi. Et 2ª: ꝙ illa rō realiter numere
tur ⁊ pluriſicer i illis ſ3 equalē vnitatē: aut pluralitatez.
Vñ hō ⁊ aſinus. ſor. ⁊ pla. dñr duo aialia: quia iſta habēt
has duas ꝯditiones: vt de ſe p3: ⁊ pp hoc ſuperius ⁊ infe
rius non dñr eſſe duo in ratione ipſius ſuperioris: q2 non
ꝯueniūt in tali rōne: ſed vnū ꝯtiner ſub alio. Ratio etiā
ſuperioris: nō numerar ⁊ pluriſicar in ſupiori ⁊ inferiori
ſm equalē vnitatez: q2 vnitas ſupioris eſt minor vnitate
inferioris: nō diſperata / neqȝ oppoſita reſpectu illius: ⁊
ita hec aia ſenſitiua ⁊ aia ſenſitiua cōis nō ſunt due pp rō
nes pdictas: q2 eadē realitas ⁊ eadē res importar p ſenſiti
uum: vt ſenſitiuū eſt: ⁊ per hoc ſenſitiuū differēs ſolūmō
per dr̄iam indiuidualē: que oīno eſt extra rōnem ſenſiti-
ui. ¶ Et per hoc rider ad rōnem de ente: dicendo ꝙ hoc
ens quod eſt in deo: ⁊ ens in cōi acceptum a pte rei ſunt
vnum ⁊ idem / ⁊ non dr̄it niſi rōne alicuius extrinſeci a
quiditate ⁊ rōne alicuius extrinſeci a quiditate ⁊ ratio-
ne entis. Ex parte autē intellectus differt hoc ens: ⁊ ens
in cōi penes cōceptum determinatum: ⁊ indetermina-
tum: ⁊ ita nō habeo ꝙ hoc ens ſit aliud ab ente in cōi ac-
cepto in rōne entis. ſed ſolummodo ꝙ hoc ens addit ali
quid ad rōnem entis: quod eſt extraneum ab ipſo: ⁊ nō ē
de rōne ipſius. ¶ Ad 5m reſpondetur: quicqd ſit de auc̄te
adducta: ꝙ ly inq̄ȝtū. in iſta auc̄te. accñs inq̄ȝtū ens diffi
nitur per ſubam. tener ſpecificatiue: ⁊ eſt ſenſus ꝙ acci-
dens acceptuȝ ſub rōne entis diffinir per ſubam. Et iſta
ppō eſt vera. Et cuȝ tu iſeres. g̃ oē ens diffinir per ſubam:
negatur argumētū: q2 nō valet a ly inq̄ȝtū. ad ipm vlr: niſi
qñ tener reduplicatiue. ¶ Pōt 2° rideri tenēdo ly inq̄ȝ-
tum. reduplicatiue: ⁊ tunc ly inq̄ȝtū. reduplicat ꝯceptuȝ
cōem entis diffinibilis: ⁊ tūc ſeqtur ꝙ oē ens diffinibile
diffinir per ſubaȝ: q2 ens diffinibile aut eſt ſuba: aut acci
dens. ſi ſuba diffinir per ſubam: ſi accñs etiā diffinir per
ſubam. ex eodē 7° meta. ¶ Pōt 3° rideri: ꝙ ens redupli
catū per ly inq̄ȝtū. eſt ens qḋ eſt in alio ſicut in ſubto: ſiue
ſit accñs: ſiue ſuba: ⁊ tūc dicenduȝ eſt: ꝙ ens: qḋ eſt accñs
diffinir per ſubam que eſt eius ſubiectuȝ. Silr ens qḋ eſt
ſuba entis in alio ſicut in ſubto diffinir per ipm ſubiectū:
ſicut p3 ex 2° de aia. de forma ſbali que eſt aīa: que diffini
tur per corpus: ⁊ vlr oīs actus qui eſt in alio: ſicut in ſbto
ſiue ſit ſbalis: ſiue accidentalis diffinitur per ipm ſubm.
¶ Ad vltimum patet reſponſio in corpore queſtionis.

¶ Q. m ſicut ſūt numeri inq̄ȝtū numerus ꝓprie paſſiones vt paritas ⁊ imparitas ⁊c. ſic enti inq̄ȝtū ens ſunt quedaȝ ꝓpria. Textu cōmēti. v. Queſtio. iij.

Ueritur. Utruȝ ens tranſcendēter
ſumptū: ⁊ vt ſubiectū me
taphy. hēat veras ⁊ proprias paſſiones de ſe
demonſtrabiles. ¶ Et arguitur ꝙ nō. pmo
ſic argumento cōi oium tho. Si ens h3 v̄as
⁊ ꝓprias paſſiones / ſeqrer ꝙ ens eſſet cā re
ſpectu iſta⁊ paſſionū: ſ3 h̄ eſt falſuȝ. l. ꝙ ens ſit cā reſpectu
ſua⁊ paſſionuȝ. g̃ añs. ꝯña pbar: q2 paſſio cōpetit ſubie-
cto p ſe in 2° mō: ſ3 nullū pdicatū cōpetit in 2° mō dicē-
di p ſe: niſi hēat cāȝ itrinſecā in ſubto. g̃ ſi ens hēt paſſio
nes: eſſet cā ipſarum. Falſitas ꝯñtis pbar: q2 aut erit cā
finalis: aut mālis: aut formalis: aut efficiens (per ſufficien
tē diuiſionē.) S3 nulla iſta⁊. g̃ ⁊c. Nō. n. eſt cauſa finalis:
q2 finis h3 rōnez boni: vt habetur 2° ⁊ 5° meta. ⁊ 2° phy.
ſed ens in iſto pori quo pcedit ſuas paſſiones: nō pōt hēe
rōnē boni: q2 prius ens eſt vnū: verū q̄ȝ ſit bonū. Si ergo
ens dicerer in iſto pori quo pcedit paſſiones ſuas: eſſe bo
nuȝ: ſeqrer ꝙ bonitas pcederet alias paſſiones. Nō eſt ēt
cauſa formalis aut mālis: qm̄ tales ſunt cauſe intrīſece ⁊
quiditatiue rei: ſed ita eſt ꝙ ens nō eſt de quiditate iſta-
ruȝ. ergo ens nō pōt eſſe cā mālis: neqȝ formalis ſua⁊ paſ
ſionuȝ. Probar ēt ſeparatim ꝙ nō ſit cā mālis: q2 aut mā
prima. Aut mā cōpoſita. Non pma. quia nullus diceret.
Nec cōpoſita: q2 tūc ens nō eēt ſimplr ſimplex. Nec po-
teſt dici ꝙ ens ſit cā efficiens reſpectu ſua⁊ paſſionū: qm̄
efficiēs ⁊ effect9 diſtinguunr realr. Sed ita eſt ꝙ ens nō
diſtinguir realr a ſuis ꝓprijs paſſionib9. g̃ ens nō pōt eē
cauſa efficiens ſua⁊ paſſionuȝ. ¶ Scḋo arguir. de ſubie-
cto paſſionuȝ pſupponitur in ſciētia qd eſt: ⁊ qr eſt. Sed
ita eſt ꝙ ſm Sco. quia eſt diſtinguitur realiter a quid eſt.
⁊ quid eſt. eſt reſpectu paſſionis: ⁊ non quia eſt. ergo di-
ſtinguitur realiter paſſio a ſubiecto.

Ad oppoſitū eſt Ar. in 4° meta. tex. cō. 5. vbi
habet: ꝙ ſicut numeri inq̄ȝtū nu
merus eſt: ſunt quedam ꝓprie paſſiones: vt imparitas:
paritas: cōmenſuratio: equalitas: excedentia: ⁊ defectio
ſic entis inq̄ȝtum ens eſt: ſunt quedam ꝓpria: ⁊ ea ſunt
de quibus eſt phy perſcrutari veritatem ⁊c. in eodeȝ quar
to in principio habet Ar. ꝙ eſt ſcientia qua ſpeculatur
ens: inq̄ȝtum ens: ⁊ que huic inſunt ſm ſe: vbi Cōmē. cō
mento primo. habet: ꝙ manifeſtuȝ eſt per ſe h̄ eſſe aliquā
ſcientiam que conſiderat de ente: inq̄ȝtum ens eſt: ⁊ de
accidentibus eſſentialibus enti in eo ꝙ eſt ens: hec Cō-
men. ¶ Q. ſi forte diceres: ꝙ iſta accidentia eſſentia-
lia entis non ſunt paſſiones entis inq̄ȝtum ens eſt: ſ3 infe
riorum ad ens. ¶ Cōtra h̄ arguir dupl̄r. Tum q2 dicit ꝙ
iſta ꝯſideratio de accidētib9 eēntialib9 entis nō eſt alicu
ius ſciētie ſciētia⁊ pticularium. Manifeſtū eſt. n. inqt ipſe:
ꝙ nō eſt alicui9 ſcie ſcia⁊ pticulariū ꝯſideratio de ente ſ3
ꝙ ens ē. S3 tm̄ eſt ſcia⁊ pticulariū ꝯſideratio de accidēti
bus que accidūt alicui parti partiū entiū accipiēdo illā
partē quaſi diſtinctā ab ente: ſicut faciūt ſnie meta ⁊c.
Cum etiam q2 inferius dicit: manim eſt ꝙ nos querimus
in hac arte pncipia vltima: que ſūt pncipia ſimplr: ⁊ ſub
dit. Et intendit ꝙ pnª ſimplr debet queri de entib9 que
ſūt ſimplr: ⁊ ſic accident gbuſdā vt ſint ſenſibiles nō ſim
plices: tunc

plices: tūc nō ɔ̄uniūt ista pn° nisi sm q̄ sunt entia simplr: non sm q̄ sunt entia. verbi gratia. mobilia aut mathematica. Modo ex hoc textu i arguitur sic. Metaphysicus non demonstrat aliquam passionem de subiecto suo. s. de ente: nisi per pncipia simpliciter entis i inq̄ntum ens est. Sed talia principia nō ɔ̄tinent ppter quid passionis particularis entium particularium: igitur metaphysicus nō demonstrat aliquā passionē alicuius entis particularis de ente: igitur demonstrabit aliquam passionem entis inq̄ntum ens est de ipso ente in se: nisi diceres q̄ metaphysica nullā habet demōstrationē. Questio. iiij.

Sed quoniā solo istius questionis depēdet ab vna questione generali. Utrū. vz. passio si eadem realiter cū subiecto: ideo ad soluendā q̄ōnem s specialiter motam in isto prius circa generalē. Et arguit pmo q̄ nō: qr passio est in pdicamēto qualitatis in 3ª specie q̄litatis: subm q̄nq3 est in alio pdicamēto. Sz pdicamenta sunt ipermixta: et p diuersa: ex 5° meta. g nihil vni° ē aliqd alteri°. Cs. 2° cā et cātū distinguunt realr. Sed ita est q̄ subm est cā respectu proprie passionis. igit tc. maior est manifesta. ex snia Ar. 2. de anima. tex. cō. 47. vbi hēt Ar. q̄ nihil gn̄at: se sz seipsum saluet. Et hoc ɔcludit ppo°. q̄ sicut nihil gn̄at seipsum. ita nihil causat seipsum quo ad eē simplr: et ita cā et causatū in esse simplr distinguunt realiter. minor est manifesta: qm̄ passio fluit et causatur a principijs subiecti. Et confirmatur hoc: quia passio demonstratur de subto per diffinitionē subti sm cōem viam. Sed demonstratio est per ea que sunt cause in essendo et inferēdo: vt vult Ar. pmo posteriorum igitur tc.

Ad oppositū arguit. Oē abso° prius eēntialr et realr distinctū pōt p aliquā potēnā esse sine posteriori. ista ppositio pz: qr prius essentialr non dependet a suo posteriori in eē. Mō vnūq̄dq3 pōt esse: vel saltē sibi nō repugnat esse sine eo a quo essentialr non dependet. Et ɔfirmat ista maior: qr sm Ar. 5° meta. ca° de prio. illa sunt priora sm nām et essentiā q̄cūq3 ɔtingunt eē sine alijs et nō alia sine ipsis: ista maiore sic pbata: accipio hanc minorē (sed subiectū est prius essentialr ppria passione et distinctum realr ab ipsa et est etiam absolutum respectu ipsius. ergo tc.

Quoniā cōia sunt pponēda pticularib° via doctrine. ex snia Ar. p phy. in pn°. ideo questio 2° mota pmo est determinanda: qr est gn̄alior q̄3 questio prima: que est de passionibus spālib° entis: pro cui° determinatione tria sunt videnda. Primo opinio thomistarum ponet et impugnabit. Scdo opinio quam sequimur ex prioris impugnatione concludet. Tertio ɔtra determinationem instabitur et soluetur.

Quātū ad primū ē aduertendum: q̄ opinio thomistarū tenet partem negatiuā q̄ōnis. vz. q̄ passio nō est eadem realiter cū subto cuius fundamēta sunt habita in pncipio q̄ōnis. Cōtra quā opinionē arguitur multipliciter. Primo sic. Si esset verū q̄ passio sic distingueret a subto sequeret pcessus in infinitum in passionib°: ita q̄ daret passio ante passionē in infinitū. ɔn̄s est falsum. Qm̄ scibilia non sunt infinita que pñt de aliquo sciri: passio scitur de subiecto. igit tc. Prima ɔn̄a pbatur. qr certū est q̄ passio est nālis aptitudo ad aliquē actum sicut risibilitas ad actū ridendi: inhibitas ad actū inhiendi. Tunc sic. aptitudo ista nālis distinguit realiter a subtō: et nō repugnat subto habere istam aptitudinē naturalem. ergo subiectum erit capax istius aptitudinis. ergo. erit aptū natū recipere istā aptitudinē. ergo ante aptitudinem dabitur aptitudo in subto. Et confirmat: qr circūscripta risibilitate ab hoie per intellectum: aut homini repugnat ipsa risibilitas: aut nō. Non est dicendū q̄ sibi repugnat: qr passio egreditur a pprijs pncipijs subiecti: ei aūt nō repugnat actus: qō icludit ipsa pncipia eēntialiter ordinata ad actum. principia speciei seu subiecti specifici, sunt hmōi: et passio est actus ad quē essentialr ordinant ipsa pncipia. Igit passio nō repugnat subto vbi ipsa per intellectū circūscribit a subiecto. Sed illud cui nō repugnat aliquis actus est capax et receptiuū ei°. igitur ppria passio psupponit in subiecto aliquā aptitudinē et capacitatem nālem: et tunc vlterius querit de priore aptitudine et capacitate vtrū sit eadem realiter: vel distinguatur. si est eadem: pariformiter standū erat in primo: et dicendum erat: q̄ aptitudo naturalis. s. risibilitas respectu hois erat eadem sibi: si aūt distinguat realiter: pcedit vt prius: et sic in īfinitū. Si vō detur scdm mēbrū pncipale: q̄ ppria passio circūscripta a subto per intellectum non repugnat subiecto: sequitur idem qō prius. Secundo principaliter arguitur. sicut se hēt passio nature intellectualis ad ipsā nām: ita se habet passio nature corporalis et nālis. Sed passio nature intellectualis est eadē realiter sibi: qō probat i qr si circumscribat nā intellectualis per intellectū aut sz rem ab omni re realiter differente: adhuc ipsa est intellectiua: et est apta nata intelligere et capax act° intelligendi. ergo talis aptitudo que est eius ppria passio nō distinguit realiter ab ipsa. Et confirmatur. qr circūscripta ab itelligētia oi re ab ipsa realiter differente: adhuc ipsa est motiua celi vel alicui° alteri° mobilis: igit motiuitas nō est aliquid realiter differens ab ipsa. Sed motiuitas est eius ppria passio. ergo tc. Itē ɔfirmat hoc idē: et accipio corp° nāle vt nālr ē et vt icludit principia eēntialia ipsius diffinitiua sibi cōpetētia per se in pmo modo: in quo signo prescendimus ab ipso oēs q̄litates sensibiles et nāles: sed tantū includit pncipia subalia habentia habitudinem ad tales qualitates sensibiles nāles: et tunc querit: aut in ista precisione corpus nāle est mobile: aut nō. nō est dicendum q̄ non: qr tale corpus includit māꝫ: que est pncipiū potentiale et mobile et includit māꝫ et formā: quarū q̄libet est nā. nā aūt est pn° mouendi et quiescēdi eius: in quo est. 2° phy. ergo oē illud in quo sunt talia pnª est capax ipsius motus: qō aūt sic est capax: est mobile. ergo corpus naturale precisum ab oi re realr dn̄te est mobile. Item ad idē arguit. Posita cā in actu alicuius effectus: de necessitate ponit effectus. 2. phy. et 5° meta. (qō nō tm̄ est verum de istis vt sunt relatiua: veruetiā de istis quo ad absoluta: vt subsunt relationibus actualibus cause in actu et effectus in actu) sed ita ē q̄ posita nā specifica (quocunq3 ab ipsa realiter dn̄te circūscripto) ponit cā in actu que est sufficienter pductiua ipsius passionis (cū passio fluat imediate a dn̄tia vltima cōstitutiua spēi) igit necessario (quocunq3 realiter dn̄te a natura specifica circūscripto) ponetur effectus in actu speciei qui est ipsa passio. Q si tu dicas: q̄ ista iplicāt ɔtradictionem: q̄ passio sit effectus i et nō distinguat realiter. Contra. causa habens ordinē essentialē ad actū pducendi: distinguitur: realiter ab effectu: sed causa que tantū habet ordinem ad pncipia pductiua (que q̄ntum est ex se nata sunt pducere ipsum effectū nisi eēt effectus in actu pueniens eius causalitatem) nō distinguitur realiter ab effectu. hoc declarabit amplius inferi°. ergo tc.

Quātū ad 2m huius q̄ōnis. Ex his oībus teneo istā ɔ̄nem quā inducunt rationes adducte: q̄ passio sit eadem realiter cū subiecto: que tn̄ distinguuntur formaliter et ex natura rei.

Quantū ad tertiū hui° pme q̄ōnis ɔtra istas rōnes instatur. nā videt q̄ argumenta adducta eque bene concludunt contra scotistas ponentes distinctionē formalē et ex natura rei iter passionē et subm: sicut contra thomistas ponentes distinctionē realem iquia ex quo hō distinguit ex natura rei a risibilitate: prescindendo hoiem per intellectū a risibilitate: tunc quero i vtrū homini repugnet actus ridendi. vel nō et pcedit vt prius. Cs. cōtra ɔ̄nem in se arguit. vz. q̄ passio sit eadē realiter. Nihil est prius naturaliter seipso: sz subm ē prius na-

turaliter passione. igit passio nõ est idez cuz subiecto. maior est manifesta: z minor est etiaz euidẽs: qz subm natura precedit passionẽ. ¶ Tertio arguit. Nihil demonstratur de seipso: qz tunc idem esset precognitũ qȝtum ad qz est. z etiam ignotum: qz de subiecto psupponit quid est: z qz est: nõ autez de passione: qz est sed solum quid est. Sz ita est qꝫ passio demonstrat de subiecto. igitur zc. ¶ Ad hec rñdetur. z pmo respondet ad primuz: qꝫ aliud est log de precisione subiecti in esse quiditatiuo. aliud de precisione in esse reali. pma precisione abstrahit subiectuz ab omnibus que sibi non cõpetunt in pmo modo dicendi per se: z in ista pcisione nulla capacitas seu aptitudo nãlis sibi competit: qz ista aduenĩut in secundo modo: z ita in tali pcisione subiectum est tantuz capax pnatiue seu negatiue: i sic qꝫ in tali precisione nõ est capax actus cui⁹ est aptitudo. non tamen includit aliqd repugnans: sed in precisione reali subiectum est capax positiue z actu: quia in tali abstractione sibi non repugnat capacitas positiue z actualis. cũ subm tantũ accipiat cuz his que sibi identificant realiter siue sint qditatiua sibi siue non. ¶ Ad 2m rñdet: ac etiaz ad tertiũ qꝫ licet passio dicat eẽ eadẽ realiter subto: distinguit tñ formalr: z hec distictio sufficit ad hoc qꝫ aliqd idẽ realiter possit pcognosci z demonstrari. Silr idem oino non põt esse prius nã z posterius seipso. ¶ Sed bene illud qḋ est idẽ realiter: z distinctũ formalr.

Ex hoc determinatur prima questio tenendo partem affirmatiuam questionis. vz. qꝫ ens habet veras z pprias passiones de ipso demonstrabiles: circa quã pte. Prima pclusio itenta pbabitur. 2° ptra dicta arguetur z soluetur. Ultimo ad argumenta in principio vtriusqz. q. respondebitur.

Quantũ ad primũ pclusio pz auctoritatibus supius inductis ex snia Arist. in quarto metaph. vt supra arguendo ad oppositũ isti⁹ qõnis. ¶ Hoc etiã pbat rõne prima est. qz dato qꝫ ens inquãtuz ens nõ hñet pprias passiones. sequeret qꝫ metaphysica nullã haberet demonstrationẽ: pñs est falsum qm̃ ppriuz est metaphy. diffinire per eẽntialia simplr: z demonstrare per cãs eẽntiales simplr priores z notiores: ac etiaz per principia entis simpliciter: inqȝtum ens est: vt vult Ar. z Cõmentatorem in. 4. metaphy. locis preallegatis: z in. 6. in principio. z hoc psequit Cõmentator in cõmento pmo. pña probatur. quia demonstratio est ex pmissis: que sunt per se perseitate primi modi z secundi. Mediũ enim per quod demonstrat ipsa pclusio: que est propositio per se secundi modi: est diffinitio subiecti vel passio prior respectu passionis posterioris: ex qbus integrat primus mod⁹ dicendi per se: aut secundus modus: z ita primus mod⁹ z secundus dicendi per se necessario ingrediuntur ipsaz demonstrationez. Igit si nulla sit passio per se primo cõpetens enti inqȝtum ens est. sequit qꝫ secundus modus nõ ingrediet demonstrationem metaphysicã. Quo dato sequit hoc absurdum qꝫ primus z secundus modus non sint necessarij ad demõstrationẽ: vel qꝫ nullus syllogism⁹ in metaphysica erit demonstratiuus: psequens est falsuz. quia tales syllogismi qui fiũt in metaphyca: aut sunt elẽci: aut sunt thopici: aut demonstratiui. Non elenci vt de se pz: nec etiaz thopici: qz tales pcedunt ex probabilibus tantum: z non necessarijs: igit tales erunt demõstratiui. ¶ Et confirmatur. qz qḋ est perfectionis in habitu quo cognoscit cõclusio per principia demõstratiua: nõ est negandũ a metaphysica: que est habitus nobilissim⁹: quo cognoscitur cõclusio per principia demonstratiua nobilissima: sed habere pprias passiones de subiecto demonstrabiles veras z reales: z principia quibus passiones demonstrantur: attribuit cuilibet habitui: quo cognoscitur conclusio per principia demonstratiua tanqȝ eoꝝ perfectio. igit zc. Maior est mãifesta: qz que sparsa sunt in inferiorib⁹: collecta sunt in superioribus. Minor etiã pz. qz dato opposito minoris sequeret qꝫ pmus z scḋs modus nõ essent necessarij ad demõstrationez. cuius oppositũ vult Ar. primo posterioꝝ. ¶ Nec valet dicere qꝫ metaphysica sit sapiẽtia: z nõ scia. qz (cũ de rõne formali scie inqȝtũ huius sit esse habitũ quo cognoscunt pclusiones per principia demõstratiua: siue demõstratio pcedat ex causis inferiorib⁹: sicut est in scia que distinguit ptra sapiẽtiam: siue ex causis altissimis: sicut est sapientia) cõstat qꝫ pncipia demõstratiua repiunt tam in causis altissimis: qȝ in inferiorib⁹: z ex pñti: qꝫ habitus qui est sapientia: est ẽt scia: pñt scia est ille habit⁹ quo assentit pclusioni deducte ex pncipijs necessarijs z per se. ¶ Et pfirmat. qm̃ certissima scia ptinet passionẽ pbatũ de subto: pp qd z a pori. sed metaphysica ẽ certissima scia: vt vult Ar. in plogo metaphysice: z Cõmen. in pmo de anima. cõmẽ. pmo. igit zc. ¶ Quod si tu dicas: qꝫ metaphysica nõ est scientia: pp quid: quia nõ est scientia per cãm in inferendo z in essendo. ¶ Contra arguit. z sit scḋa ratio p conclusione. si prius nãliter z aliud (hoc est distinctum realiter a posteriori) põt esse medium sciendi posterius naturaliter: z aliud (hoc ẽ ipsum posterius distinctum realiter) hoc non ẽ inquantum est aliud z distinctum: sed inqȝtuz est prius naturaliter: z vt sic est prius notum sm se. Et cum ab ipso dependeat certitudo posterioris: i poterit esse principium cognoscendi ipsũ posterius: lz non sit realiter distinctũ. Sed ita est in ente: z in passionibus entis: i qꝫ ens est prius naturaliter eo qḋ ponit eius passio. z ab ipso dependet omnis certitudo ipsarũ passionũ. cũ ptineat virtualiter ipsas: qz ab ipso tanqȝ a radice z a fundamento fluũt omnes passiones metaphysicales. igitur stãte identitate earuz ad ens: poterit ipsum ens esse principiũ z ratio sciendi ipsas passiones. ¶ Et confirmatur hoc: qm̃ Aristo. in. 6. metaphysice dicit. qꝫ pncipia z cause querunt entium inquantũ entia sunt in metaphysica. Sed ista principia non sunt entis per se: qz ens inqȝtum ens (intelligendo reduplicatiue ly inqȝtum) non habet pncipia sui cõplexa siue incõplexa: sed solum entis in eo qꝫ scibile ẽ: z vt de eo aliquid scitur z demonstratur. quemadmodum ostensum est alibi. sed illud quod scitur z demonstratur non est nisi passio eius de quo demonstratur. ergo si entis sunt pncipia in eo qꝫ scibile. sequitur qꝫ eius sunt pprietates z passiones. ¶ Et ad illud qḋ tu dicis qꝫ scia propter quid ẽ per causaz in essendo z in inferẽdo. z ex pmo posterioruz. Respondetur qꝫ causa est ad cuius esse sequitur aliud: sic ad prius natura. ¶ Pro quo est nõdum qꝫ ad hoc qꝫ aliquid sit causa necessaria respectu alicuius effectus. Primo requirit qꝫ ipsa posita: necessario ponatur effectus. Secunduz qḋ requiritur est: qꝫ sit prior natura ipso effectu. Non enim solũ per hoc qꝫ vno posito: ponitur reliquum: pcluditur aliquid esse causam alterius: qz cũ risibili posito in esse ponatur humanitas siue homo: non tamen pp hoc esse risibile est causa huius: qḋ est esse hominem: z hoc qz esse risibile est posterius naturaliter esse hominis. Tertium qḋ requiritur ad hoc qꝫ aliqd sit causa vltra istas duas conditiones est: qꝫ tale habeat ordinem essentialẽ immediatum: vel ad actum causandi respectu effectus: vel ad pncipia sufficienter causatiua ipsius: sic qꝫ quantũ est ex se possit illud causare vbi nõ sit aliquod impedimentum: vel habeat omnes conditiones requisitas ad actuz causandi talis causa habens ordinem ad principia: z nõ ad actum causandi põt appellari causa remota: i quẽadmodum diceremus: qꝫ calefactiuum habens calorem includit pncipiuz sufficienter causatiuum caliditatis in ligno: i z esset sufficienter principium z causa quantum est ex se illius calefactiõis: vbi haberet calefactibile sibi approximatum sufficienter: i z ita esset causa quantuz est ex se z principiũ calefactionis: lz non haberet actum calefaciendi pp ter imoderatam distantiam calefactibilis ad ipsum. Unde non est inconueniens qꝫ aliquid sine omni actu calefaciendi sit aptum natuz calefacere: immo aptitudo põt esse in aliquo respectu alicui⁹ actus: i qui est oino impossibilis

no impossibilis subiecto apto nato: sicut dicim⁹: ꝙ oculus cecus est aptus natus videre: cum cecitas sit negatio in subiecto apto nato. ex. 5. metaphysice. capitulo de priuatione. Et etiã in postp̄dicamentis. Ad ppoᵐ applicando vult Ar. ꝙ scientia ppter quid fit per causam in essendo ⁊ in inferendo. intelligens per cãm in essendo: quicquid est prius naturaliter: aliquo habens ordinem essentialem ad actũ causandi: vel ad principia sufficiẽter causatiua. Sic etiam de ente. Nam ens licet nõ actu causet ipsas passiones ppter identitatem realez earũ ad ipsum ens: nec vt sic habeat actualem existentiã: sʒ ab illa sit abstractum: tamen ens est illud quo posito imediate ponit̃ principiũ: per qḋ vnaqueqꝫ suarum proprietatum possit sufficienter poni in esse: sicut omne aliud principiuz: vbi habet conditiones illas que requiruntur ad actum causandi: sicuti est distinctio realis: ⁊ existentia actualis. prima nãqꝫ requiritur: quia nihil causat seipsum: ex secundo de anima. tex. cõmenti. 47. Requirit̃ etiam existentia actualis: quia singularis existentis sunt actiones elicitiue ⁊ terminatiue. primo metaphysice. ¶ Qꝫ autẽ detur talis causa abstrahens ab omni existentia ⁊ singularitate. patet de mente Aristo. secũdo physicorum. tex cõmenti. 38. ⁊ quinto metaphysice. text. cõmenti. 3. Ubi habet. Qꝫ effectus vniuersalis cause sunt vniuersales. ⁊ effectus particularis cause sunt particulares. passio autez est vniuersalis: vt habet videri primo posteriorum. capitulo de vniuersali. igit̃ eius causa erit vniuersalis. ¶ Itẽ hoc de causa vniuersali alicuius effectus probatur secũdo. quia in hoc distinguitur accidens proprium ab accidente per accidens: quoniam proprium fluit a proprijs principijs speciei. Accidens per accidens fluit a pprijs principijs indiuidui. ¶ Hoc idem confirmatur per Ar. 12. metaphysice. tex. cõmen. 19. vbi habet hanc eandem sententiã. ¶ Et confirmatur hec solutio: ⁊ põt esse tertia ratio pro ꝯclusione p̄ncipali: qꝛ quecunqꝫ habent ordinez essentialem inter se: sic ꝙ vnum ex sui natura est pri⁹ altero: ⁊ dependet ab ipso: per prius poterit demonstrari posterius propter quid ⁊ a priori: nõ obstante identitate reali vnius ad alteruz: quod declaratur: quia cuz ordo essentialis dependentie consequat̃ extrema ƀm suas quiditates ⁊ rationes formales: non variatur talis ordo per ea que aduenunt rõni formali a posteriori. Ex hoc infertur propositũ sic. Sicut se habent aliqua vbi distinguũtur ƀm rem: sic se habent vbi distinguuntur ƀm rationez formalem. Sed vbi est distinctio ƀm rem: prius potest demonstrare posterius: ⁊ prius est ratio sciendi ipsuz posterius: igitur vbi talia non distinguuntur ƀm rez: sed precise ƀm rationem formalem: prius in eo ꝙ prius poterit demonstrare posteri⁹. Exẽplũ: ista habẽt ordinẽ essentialem substãtia: virtus: potẽtia ⁊ operatio. Certuz est: ꝙ vbi ista distinguuntur ƀm rẽ: per subãz a priori possumus cognoscere virtutẽ: ⁊ per virtutẽ potentiã: ⁊ per potentiã operationẽ: ergo vbi ista tm̃ distinguunt̃ ƀm rõnẽ formalem: vnũ poterit esse rõ cognoscẽdi respectu alterius. Ex quo cõcludit̃: ꝙ cuz sit ordo eẽntialis īter passiones entis ƀm suas qditates ⁊ rõnes formales: ⁊ ꝟ rõne entis qḋ se habet vt p̄ncipiũ respectu istaꝝ passionũ: passio prior poterit esse ratio cognoscẽdi posteriorez. ¶ Aliter põt responderi ad ppõnem Ar. in p̄mo posteriorũ. vꝫ. ꝙ mediũ ppter qd est cã in essendo: ⁊ in inferẽdo: dicẽdo ꝙ ipse accipit cãm extensiue p p̄ncipio: ⁊ quacũqꝫ rõne p̄ncipij: penes quã aliq̃ hñt ordinez eẽntialez ƀm eẽ ⁊ ƀm pprias rõnes qditatiuas: subm aũt est p̄ncipiũ ⁊ cã isto mõ ipsarũ passionũ q̄tuz ad ordinẽ essentialẽ: ⁊ est ratio essendi vnicuiqꝫ in suo esse: ⁊ per ꝯsequens est rõ cognoscendi ipsas. Et nõ opꝫ ꝙ tale p̄ncipium distinguat̃ realr̃ a p̄ncipiato.

Quantũ ad 2ᵐ arti. cõtra conclusionem obijcitur vbi dr̃ ꝙ ens habet proprias passiões demonstrabiles de ipso sic. Data veritate huius: sequeret̃ ꝙ idem demonstraretur de seipso; consequentia probatur: quia passiones entis sunt idem realiter enti: ⁊ per te demonstrabiles de ente: igitur idem demonstrabitur de seipso. ¶ Preterea ad idem secũdo arguitur. Passiones entis ƀm Sco. distinguuntur formaliter ab ente. Sed illa que distinguuntur formaliter: distinguuntur ex natura rei: ƀm Sco. igitur passiones entis distinguuntur ex natura rei ab ente. Sed que distinguũtur ex natura rei: habent distinctas naturas ⁊ essentias: igitur ens ⁊ passio entis habebũt distinctas naturas: ⁊ ita natura entis erit extra naturam passionis: ⁊ econtra. Sed que habent distinctas naturas: distinguunt̃ realiter ⁊ essentialiter ƀm ipsuz Sco. igitur ens ⁊ passio entis distinguunt̃ realiter ꝯsequens est falsuz. ergo aliqua premissaꝝ. Sed quelibet premissaꝝ sumit̃ ex fundamentis Sco. igitur sua fundamenta sunt falsa. ¶ Item tertio arguitur. Si ens in sua maxima cõitate haberet proprias passiones sequeret̃ ꝙ passio predicaret̃ per se in secũdo mõ de ente: igit̃ in ente erit ratio p̄ncipij ⁊ cãe istaꝝ passionũ: qꝛ ƀm Cõmẽta. secũdo de anima tex. cõment. 67. ppositio per se secundi modi est qñ subꝫ est causa p̄dicati: ecõuerso aũt ẽ in ppõne per se p̄mi modi: vbi p̄dicatum est cã subiecti. Igitur ens in sua maxima cõitate habebit rõnẽ cause ⁊ p̄ncipij: ex quo sequitur: ꝙ non erit qḋdam cõe cause ⁊ causato p̄ncipio ⁊ p̄ncipiato. ¶ Item quarto ⁊ vltimo arguitur. Si subm vniuersaliter ponit̃ habere cãlitatez effectiuaz respectu proprie passionis: sequit̃ ꝙ quicqd erit ens. erit sic cã effectiua ipsius passionis: ⁊ ita cum materia prima dicat̃ esse ens. sequit̃ ꝙ sic erit causa effectiua passionis entis: consequens est falsuz. Tum qꝛ secundo phycoꝝ dr̃: ꝙ materia ⁊ efficiens non coincidunt in idem numero. Tum etiam quia materia prima est ens in pura potentia: efficiens autem est in actu: dicente Ar. 3. phyſi. tex. cõmen. 17. Semper existimabitur species aliqua mouens. etiam hanc sententiam habet. 9. metaphysice. ¶ Ad ista respondetur: ⁊ primo ad primum: reflectendo argumentum contra arguentez: quia ƀm san. Tho. diffinitio ⁊ diffinitum sunt idem realiter ⁊ ex natura rei: ⁊ precise distinguunt̃ ƀm rõnez ⁊ intellectum: ⁊ tamen non negaret san. Tho. ꝙ passio sit per se nota de diffinitione: que non est per se nota de diffinito: ergo distinctio rationis ƀm ipm sufficit ad hoc ꝙ aliquid demonstretur de vno: ⁊ tamen non sit demonstrabile de aliquo. Ideo respõdeo ⁊ dico: ꝙ vbicũqꝫ est distinctio formalis ⁊ ex natura rei inter aliqua: vnuz potest demonstrari de reliquo. Sed vbi est oimoda identitas ex natura rei: neutrum demonstratur de altero. Aut potest demonstrari: ⁊ ratio huius secundi est: quia ƀm phm. vij. metaphysice. tex. cõmen. 59. non potest formari questio propter quid ipsum est ipsum. Unde dicit ibi phs: ꝙ querere propter quid hõ: ẽ hõ aut homo est animal rationale: in quibus vtiqꝫ est identitas formalis: ⁊ ex natura rei: nihil est querere. Ratio autem primi est: quia vbi est distinctio formalis ⁊ quiditatiua inter p̄dicatum ⁊ subiectum: querendo propter quid predicatum inest subiecto: nõ est querere propter quid ipsum est ipsum. ¶ Ad secũduz argumentum respondetur: negã do istã ppõnez. Illa que distinguunt̃ ex natura rei habẽt distinctas naturas ⁊ essentias. Unde illa que distinguuntur ex natura rei precise sunt que possunt esse fundamenta cõtradictionis: siue habeant distinctas naturas: siue nõ: vt in formalitatibus diximus diffuse. Sicut dicimus ꝙ diffinitio ⁊ diffinitũ fundamẽtalr̃ sumpta (nõ obstãte ꝙ iportẽt eãdẽ nãz) dicunt̃ distigui ex nã rei: qꝛ vt sic possunt eẽ fundamẽta ꝯdictiõis. Diffinitio. n. ꝯstituit diffinituz (fundamẽtalr̃ loquẽdo) ⁊ diffinitũ nõ cõstituit diffinituz: ĝ i diffinitiõe ⁊ diffinitio saluat̃ ꝯdictio. ¶ Ulterius aduertẽdũ: ꝙ differt distictio ex nã rei a distictiõe eẽntiali: qm̃ distictio eẽntialis sp̄ iportat distictas nãs exĩtes aut subsistẽtes: quaꝝ vna existit: aut saltẽ põt existẽ sine reliq̃. ¶ Sed ꝯtra. Illa que distinguuntur formaliter habent distincta qd rei: sʒ illa q̃ hñt distincta qd rei distinguunt̃

realiter. ergo ⁊c. ¶ Rñdeo: ꝯcedo assumptū. Et cū dicis: que hñt distincta qd rei sunt distincta realr. Nego istam: qm̄ dicimus oē illud hr̄e qd rei: qd̓ exprimit̄ p aliqd̓ vnū nomē importans aliqd: cui nō repugnat aliquid subesse in effectu. Et quia distincti conceptus formales sic exprimuntur per diuersa nomina importantia huiusmodi: dicimus ꝙ ista habēt distincta quid rei. ¶ Pro quo notandum est: ꝙ quid rei potest intelligi vel vt accipitur a realitate subiectiua: vel a realitate obiectiua. Si primo modo: sic quecūqȝ important distincta quid rei. sunt distincta realiter. Si accipitur secundo modo: nego ꝙ illa que habēt disticta quid rei distinguantur realiter. ¶ Sȝ contra arguitur: quod est formaliter distinctum ab alio est extra realitatem alterius: ex quo habet distinctas realitates. Sed quod est extra realitatem alterius: distinguitur realiter ab illo ergo quod habet realitatem distinctam ab alio: distinguitur realiter. ¶ Rñdetur: qd̓ est extra realitatem subiectiuam alterius distinguitur realiter ab illo. Sed quod est extra realitatem quiditatiuam seu obiectiuam precise distinguitur formaliter ⁊ nō realiter. Et concedo ꝙ ipsum ens est extra realitatem quiditatiuam passionis. Et si tu infers. Ens est extra realitatē quiditatiuā passionis: ergo distinguitur realiter a passione: ꝯsequētia nō valet. Arguis enim a distinctione realitatū obiectiuaꝝ ad distinctiōeȝ realitatū subiectiuaꝝ. Modo nō seqtur sunt distincta realitate obiectiua. ergo ⁊ subiectiua: qꝛ in vna realitate subiectiua pñt cōcurrere multe realitates obiectiue. ¶ Ad tertium respondetur: ꝙ ens potest considerari tripliciter. Uno modo in se. Secundo modo in ordine ad suas passiones: ⁊ tertio modo in ordine ad inferiora. Si primo modo: ens nec est causa: neqȝ causatuȝ: sed abstrahit ab vtroqȝ: ⁊ est cōmune vtriqȝ. Si secundo modo: sic est causa: ⁊ concedo ꝙ quibuscūqȝ cōpetit vt respiciant istas passiones: illa per naturam entis isto modo sunt causa istarum passionum: eo modo quo subm est cā sue proprie passionis. Si vero ens tertio modo ꝯsideret̄ (cū inferiora que pticipant rōnem entis aliqua sint cause aliqua causata) p hbitudinem quā hȝ ad ista inferiora: abstrahit a cā ⁊ a cāto. ¶ Ad quartū ⁊ vltimū rñdet̄ nō esse incōueniēs ꝙ aliquid qd̓ est ens in pura potētia (sicut mā prima) p nām entis que est sibi eadē realiter: sit cā efficiēs vnitatis: ⁊ aliaꝝ passionum transcēdentiū: lȝ per illud qd̓ addit formalr ad ens (qd̓ soluȝ ens ꝯcludit realiter ⁊ idētice) nullo modo sibi cōpetat cālitas efficiētis: ⁊ sic cōcedo mām esse realiter ⁊ idētice efficiēs: non aūt formaliter: sic ꝙ efficientia sibi cōpetat per propriam formalitateȝ: sed solum per aliquid quod est idem sibi realiter. ¶ Pōt etiam dici: ꝙ mā q̄ntum ad illud qd̓ addit supra ens: ⁊ ſm propriā quiditatem est causa efficiens sue proprie vnitatis: qꝛ nō solū enti: sed cuilibet inferiori ad ens correspondet ppria vnitas: que competit sibi in secundo modo dicendi per se: ⁊ per se primo: vt est de mente Doc. subti. in secundo. di. 12. q. 1. ⁊ ostensuȝ fuit alias pleri[s]qȝ locis. ¶ Et ad illud quod dr̄: ꝙ ꝯñs est falsum primo: quia materia ⁊ efficiens nō coicidūt: ⁊ secundo qꝛ mā esset in actu. ¶ Respondet̄ ad primum: ꝙ efficiens hñs imediatū ordinem ad actum efficiendi: quod est efficiens reale ⁊ physicum non coincidit cuȝ materia prima: qꝛ nihil est tale nisi sit in actu per formam sensibileȝ ⁊ nālem. ¶ Et ſm hoc pȝ ad alterum qd̓ dixit Ar. tertio physicoꝝ. superius allegatum. semp existimabit̄ spēs aliq̄ mouens. Sed efficiens hñs solum ordinem ad aliqd̓ qd̓ principiū essentiale intrīsecū: qd̓ est efficiēs metaphysicū: a quo nata ē seq aliqua passio: bñ pōt coincidere cuȝ mā: qꝛ tale nō opȝ esse in actu per formā: sed sufficit ꝙ sit in actu p suā eēntiā ⁊ q̄diтateȝ: ⁊ sic pȝ secūdus articulus. ¶ Sed contra istā determinationeȝ arguit̄. ens est subm metaph.: aut vt ꝯsideratur in se: aut in ordine ad passiones: aut vt respicit inferiora: si p̄mo modo: ergo vt sic nō habet passiones: quod est falsum: ⁊ consequētia pȝ: qꝛ vt sic abstrahit a passionibus: si scd̓o modo: ergo ens est cā illarum: ⁊ vt sic est subiectum metaphysice: ergo nō est subiectum ens: vt indifferens ad causam ⁊ causatum. Si vt respicit inferiora: contra. prius ens respicit suas passiones q̄ȝ inferiora: qꝛ prior est habitudo entis ad predicata que sibi competunt per se q̄ȝ que competunt per accidēs: inferiora accidunt enti p accñs. passiones p se: g̊ ⁊c. ¶ Itē ꝙ ens in se: vt indifferens ad causam ⁊ causatum non est subiectum: qꝛ subiectū in scientia comparat̄ ad habituȝ cuius est subiectum: sicut causa ad effectum: ex sententia Ari. 5. metaph. tex. cōmē. 20. qꝛ mensurat habitū: vt etiaȝ hoc vult Doctor subti. in prologo primi. q. 3. sed ens est subiectum metaphysice: ergo sub ea ratione sub qua est subiectum causat habitum: ergo non est subiectuȝ: vt indifferens ad causam ⁊ causatum: sed precise vt causa: ⁊ tunc rediret opinio eoꝝ: qui dicunt ꝙ causa vt causa est subiectum metaphysice: quā improbat Auic. primo metaph. capi. primo. ⁊ Albertus etiam in primo sue metaphysice. ca. secundo. ¶ Ad hec respōdet̄ ꝙ ens ſȝ totaȝ suaȝ indifferentiaȝ ⁊ indeterminationem ad alia est subiectum metaphysice. quam indeterminationem habet ab intellectu abstrahēte: ⁊ vt sic nullam passionem cōtinet actualiter ⁊ positiue: sed solū potētialiter ⁊ permissiue. ⁊ ita sub ista totali indifferentia ad illa de quibus predicatur non est actualiter causa: neqȝ causatum: sed bene permissiue. ¶ Sed cōtra. sub illa ratione ens habet passiones actualiter: ⁊ est causa illaruȝ: sub qua est subiectum: sed ens sub rōne cōmunissima est subiectū. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc respondet̄ distinguēdo maiorem: aut eniȝ cuȝ dicis. sub illa ratione: intelligis rationem cōceptibilem obiectiuam: aut per rōnem itelligis modum cōcipiendi. primo modo est vera: qꝛ quecunqȝ ratio obiectiua formalis ponatur esse entis: vt est subiectuū metaphysice: ab illa actualiter ⁊ in refluunt omnes passiones metaphysice: que sunt ipsius primo: si vero ratio intelligatur secundo modo in maiori: maior est falsa: quia valde bene stat ꝙ a tali ratione entis actualiter fluant ipse passiones in re ⁊ in effectu: ⁊ tamen per intellectum abstrahentem ipsum conceptum entis a rebus: etiam ante actum intelligendi: si sit abstractio per intellectum agentem: aut per actū intelligendi: si sit abstractio per intellectuȝ possibilem: ipsum ens habeat conceptum indeterminatum ad oia illa de quibus dicit̄: ⁊ tunc non continet illa nisi potentialiter: ⁊ vt sic nō est causa actualiter. Ad illud quod additur ꝙ ens prius respicit passiones ⁊c. Hoc est falsum: quia modi intrinseci prius aduenіunt enti: per quos cōtrahitur ad inferiora q̄ȝ passiones: ⁊ prius ens respicit illud de quo predicatur quiditatiue q̄ȝ de quo predicatur per accidens: predicatur autem ens quiditatiue de deo ⁊ creatura: de passionibus non nisi per accidens. ¶ Ad secundum respondetur ꝙ subiectum comparatur ad habitum non ſm conceptum eius simplicem: quia habitus scientie non est de simplicibus ⁊ incomplexis: sed de complexis: ⁊ eorum cognitiuus: sed ens in eo ꝙ scibile continet passionē demonstratam de ipso: ⁊ vt sic est causa actualis ipsius: ⁊ sic licet ens ſm suam essentiam communissime acceptam sit subiectum metaphysice radicale. ⁊ si potentialiter contineat virtualiter habitum: tamē nō ꝯtinet virtualr actualr habitū: nisi i eo ꝙ scibile.

Quantū ad tertium ⁊ vltimum arti. primo ad prime questionis argumenta principalia respondetur. ¶ Ad primum vt habitum est in corpore. q. premittēdo. ꝙ efficiens est duplex quoddam remotuȝ: ⁊ quoddam propinquuȝ: efficiens remotum est quod habet in se principia effectiua alicuius: licet nō habeat oia necessario requisita ad pducēdum istum effectū: ⁊ huius habet̄ exēplū a Sco. in tertio sniaꝝ. dis. 22. q. 1. Dicimus enī calefactiuū quod habet in se calorē: qui est principiū sufficiēter productiuū respectu alterius caloris in ligno. Si tale calefactiuū nō est approximatuȝ ligno: dicit̄ esse calefactiuum

calefactiuum remotum: et tale efficiens remotum non habet immediatum ordinem ad actum: nec potest attingere ipsum actum. Sicut dicimus quod materia que est pars speciei et nature specifice est principium corruptionis: ut abstrahit ab existentia: non tamen talis materia est causa propinqua corruptionis: et hoc est quod innuit philosophus 7. metaphysice. Quiditates et species non corrumpuntur etc. Efficiens propinquum est illud quod habet in se principia productiua respectu effectus cum omnibus necessario requisitis ad actum. et isto modo dicimus: quod tale efficiens ultra principia productiua que includit requirit existentiam: singularitatem: et distinctionem in materia: iste sunt conditiones necessarie ad hoc quod aliquid dicatur esse efficiens proximum. unde efficiens proximum appellatur efficiens physicum et reale: sed efficiens remotum dicitur esse efficiens metaphysicum. ¶ His premissis: dico quod ens dicitur principium respectu suarum passionum: principium dico et causa remota ita quod causalitas entis respectu suarum passionum non potest reduci ad aliquam aliam causalitatem nisi efficientis et materie. Et cum dicis efficiens et effectus distinguuntur realiter. Dico quod efficiens quod habet immediatum ordinem ad actum distinguitur realiter ab effectu. Sed efficiens remotum habens ordinem immediatum ad principia essentialia intrinseca: que sunt sua ratio formalis: et non habens omnibus necessario requisitis: non distinguitur realiter ab effectu: ex quo non realiter causat. ¶ Et si diceres. Efficiens est efficiens secundum aliquam realitatem: sed ens abstrahit ab omni realitate existente et subiectiua. ergo ens non potest habere rationem efficientis. ¶ Dico quod efficiens propinquum: seu physicum et reale est efficiens secundum realitatem singularem quia habet immediatum ordinem ad actum: et actus est singularis. ergo tale efficiens est singulare. Tamen efficiens remotum. i. metaphysicum et abstractum: quod est efficiens per se secundum realitatem quiditatiuam et essentiam: abstrahens est a realitate existentie: et non est abstractum a realitate quiditatiua. Sic quodlibet subiectum ut in communi dicitur esse causa efficiens respectu proprie passionis: et tamen abstrahit a singularitate.

Sed circa dictam solutionem oriuntur tres difficultates. videlicet circa illud quod dicis quod subiectum est efficiens remotum passionis. Contra quod primo arguitur sic. Illud quod est efficiens remotum: quandoque erit efficiens propinquum: sed per te tale efficiens est remotum. ergo quandoque erit propinquum: et per consequens non tantum erit efficiens per hoc quod includit principia essentialia ipsarum passionum: verum etiam erit efficiens in efficiendo et causando. ¶ Secundo quia dicis quod efficiens remotum includit principia essentialia etc. Contra. quia principium productiuum est illud quod est aptum natum producere. Sed quod est aptum natum producere quandoque producit. ergo principium essentiale intrinsecum quandoque producet: vel saltem erit ratio producendi quod patet: quia dato opposito. scilicet quod nunquam producat: sequitur quod aptitudo in ipso principio ad producendum erit frustra. ¶ Tertia difficultas. efficiens habet effectibile pro suo correlatiuo: sed ubi est unum correlatiuorum est et alterum. ergo ubi est efficiens ibi erit effectibile. per naturam correlatiuorum. Sed per te subiectum est efficiens respectu passionum. ergo passio est effectibilis.

Ad ista et primo ad primam istarum difficultatum cum dicitur. efficiens remotum etc. Dico concedendo illam: et hoc quando conditiones requisite ad producendum sunt possibiles tali efficienti. conditio autem requisita ad causandum est distinctio realis: ut patet in fine primi articuli huius. q. 2. ergo ubi tollitur talis distinctio: ibi non potest esse efficiens actuale. ¶ Ad secundam cum dicitur. principium productiuum etc. Concedo vel aptitudine propinqua vel remota. Et cum dicis aptitudo que non potest coniungi actui est frustra. Dico quod illa aptitudo est frustra que est respectu alicuius quod nullo modo potest habere suum esse. Sed ubi tale in suo esse et in sua actualitate preuenit aptitudinem: aptitudo ad tale positum in esse non est frustra. ¶ Ad 3m cum dicitur ubi est efficiens etc. Concedo proportionabiliter. Dico tamen quod subiectum est efficiens remotum ut efficiens dicit ordinem ad principia essentialia intrinseca: et non ut dicit ordinem ad actum: et concedo: quod sicut subiectum est efficiens isto modo. ita etiam passio est effectibilis: ita quod nisi in sua actualitate preueniret principia productiua ipsius subiecti quo ad ipsorum causalitatem ipsa realiter efficeretur. ¶ Ad secundum argumentum principale quod fiebat. de subiecto passionum presupponitur in scientia quid est: et quia est. Respondeo negando tibi: quod (secundum Scotum) quid est: distinguatur realiter a quia est. Scotus enim in 4° sententiarum. di. 1. q. 2. habet: quod quia est: est precognitio de esse essentie simpliciter. quid est. autem est precognitio de esse essentie in specie. Modo esse essentie simpliciter non distinguitur realiter ab esse essentie specifice. Sicut homo non distinguitur realiter ab ente. Unde quando queritur de aliquo si est: queritur utrum sit tale cui non repugnat esse existere. Cum vero querimus quid est: querimus quid (in particulari et in esse) sit. et questiones tales non distinguuntur realiter.

Ad argumenta principalia 2e questionis dicendum est quod passio est equiuocum: secundum quod distinguitur in 5° meta. in multa significata. Sed passio que est in predicamento qualitatis significat qualitatem secundum quam est alteratio: et tunc vel sumitur absolute: vel cum determinatione. Absolute sumpta est conuertibilis cum passibili qualitate vel est quoddam superius ad ipsam. Sumpta autem determinate distinguitur contra passibilem qualitatem prout passibilis qualitas dicitur illa a qua aliquid denominatur denominatione significante permanentiam forme in subiecto. Absolute igitur tertius modus specierum qualitatis est passio: que dicit comparationem qualitatis ad subiectum natum alterari secundum eam: vel comparationem qualitatis ad sensum cui infert passionem. Sed capiendo passionem pro aptitudine naturali: que insequitur naturam specificam: non est per se in predicamento qualitatis: neque in alio aliquo predicamento: sed solum reductiue in eo in quo est subiectum. quod autem non sit per se in predicamento: apparet per hoc quia in eo reponeretur tanquam species. species autem est constituta ex genere et differentia: ex quibus duobus integratur diffinitio. Omne autem quod diffinitur habet aliquam passionem scibilem de ipso per eius diffinitionem a priori: cum passio egrediatur a principijs intrinsecis et formalibus speciei: ut patet in alio loco. de medio demonstrationis. Igitur passionis esset passio in infinitum. quod sic declaratur: quia si passionis sit passio sit illa passio a. aut a. est per se in predicamento aut non. si secundo modo. ergo prima passio non est etiam per se in predicamento: quia eadem est ratio de una sicut de reliqua. Si primo modo: sequitur processus in infinitum: quia semper quelibet erit per se in predicamento tanquam species. ¶ Concessa etiam illa maiore: quod passio sit per se in predicamento: potest responderi ad minorem quod predicamenta sunt per diuersa quiditatiua et conceptum formalem eorum: ita quod nullum illorum formaliter includit alterum: nec aliquid alterius: sed per identitatem in essendo et identice unum contineat alterum. ¶ Ad 2m dicendum est in corpore questionis: quod causa que est causa ex immediato ordine ad actum causandi distinguitur realiter a causato: sed illa que habet ordinem ad principia essentialia intrinseca: et non ad actum immediate: non distinguitur realiter: quia causatum preuenit in suo esse actuali actum causandi: sed non preueniat principia essentialia causatiua: et hoc est quod dixit Scotus in 2° sententiarum. di. 1. q. 5. loquendo de relatione que continetur per identitatem in fundamento. Dicit enim quod ipsa continentia que est per identitatem relationis ad fundamentum: quasi preuenit ipsam accidentalitatem relationis: ne ipsa relatio possit esse accidens: quia ipsa perfecte continetur in substantia: que tamen relatio: si non sic contineretur: ex se non haberet forte quod esset per identitatem substantia. Sic dicimus de passione causata quod continetur identice in causa. Ipsa enim continentia identica preuenit ipsum actum causandi sic quod per prius habet esse actuale ipsum causatum puta passio quam possit ab ipsa causa realiter et actualiter causari.

¶ Contraria vero est opinio opinioni que est contradictionis. palam quia impossibile est simul existimare eundem esse et non esse. Textu. commen. ix. Questio. v.

Queritur. Utrum opiniones ꝯdictoriorū sunt ꝯtrarie? Argr̄ ꝙ non: q2 si sic: seqtur ꝙ in itellectu erit ppue alteratio. ꝯñs est falsum. ꝯ ꝯ Ar. 7° phy. tex. cō. 20. igit̄ ⁊ añs. ꝯña pbat̄: q2 cōtraria sunt que mutuo se expellunt. Si igit̄ opiniones sunt contrarie posset itellectus transmutari ab vna in reliquā: ⁊ ita in intellectu fieret transmutatio cū abiectione ꝯtrarij que transmutatio non esset nisi in genere qualitatis. ¶ 2°. sicut se habent cōtradictoria ad opiniones contrarioꝝ: ita cōtraria ad opiniones contradictorioꝝ. Sed opiniones contrarioꝝ nō sunt contradictorie. ergo neqꝫ ꝯtradictorioꝝ opiniones erunt contrarie. ¶ 3°. entia diminuta ſm qd nō possunt esse ꝯtraria: q2 si sic: spēs albi ⁊ spēs nigri essent cōtrarie in medio: ⁊ in sensu: imo etiā in itellectu: qd̄ est falsuꝫ: vt pꝫ. Sꝫ opiniones quorūcunqꝫ obiectoꝝ sunt entia diminuta: q2 sunt silitudines entiū. igit̄ ⁊c. ¶ 4°. arguit̄. Opiniones debent cōformari his quoꝝ sunt opiniones: tū q2 in aīa representant que sunt extra aiam: ⁊ sunt silitudines eoꝝ: ⁊ pter hoc dr̄ tertio de aīa. intellm̄ esse oīa fieri: qd̄ hꝫ itelligi p species ⁊ similitudines receptas: tum q2 pro tanto opinio ⁊ scīa in anima est vera: pro q̄nto conformatur rei intellecte: sꝫ ita est: ꝙ contradictoria extra animam non sunt contraria: q2 contractio ⁊ contrarietas sunt oppositione diminute ſm speciem. ergo ⁊c.

Ad oppositum est Ar. 4° meta. tex. cō. 9. ⁊ scd̄o periermenias in fine.

Pro determinatione istius q̄ōnis sunt tria notāda: q2 pmū est ꝙ oīs repugnātia aliquoꝝ hꝫ reduci aliquā spēꝫ oppōnis: q2 sicut cōpossibilia ex rōnib⁹ formalib⁹ pprijs sunt cōpossibilia: ita repugnātia ex pprijs rōnib⁹ formalibus repugnāt: ⁊ ista repugnātia nō est nisi q̄dā oppositio q2 si nō illa que repugnāt seinuicē cōpaterent̄. ergo vbi non se cōpatiunt̄ vnū alteri opponit̄: ⁊ quū ista oppositio sit ex nā itrinseca ipsoꝝ repugnantiū: sequit̄ ꝙ p se opponunt̄: ⁊ ita ſm nām ipsoꝝ sunt in aliqua specie oppositorꝫ. ¶ Scd̄o notādū: ꝙ oppositio ꝯtradictoria est prior ⁊ maxima oppositio. ꝙ sit prior pꝫ: q2 extrema ipsius sunt simplr̄ priora. s. ens ⁊ nō ens: ⁊ in entib⁹ cōissimis ⁊ vlissimis in essendo ⁊ in pdicando repertur contradictio: aut pōt saluari vbi nulla alia species oppōnis saluatur: sicut pꝫ inter ens ⁊ nō ens. deum ⁊ non deum. ¶ Probatur etiam eius prioritas ex alio: q2 talis oppositio ꝯtradictoria infertur ab omnibus alijs: ⁊ psupponit̄ ⁊ ipsa nullam aliam psupponit: ⁊ vlterius pōt reperiri in oibus entibus. nō aūt alie spēs oppōnis. ¶ Itē in aliquo prior cōpetit q̄ditati rei ⁊ nāe: in quo nō cōpetunt alia opposita: q2 capiendo quācūqꝫ essentiā rei in esse q̄ditatiuo pōt esse fundamētū ꝯtradictionis: sꝫ nō fundamentū aliarū oppōnuꝫ. homo. n. in esse q̄ditatiuo ꝯsideratus neqꝫ est idē: neqꝫ diuersus ab asino: ⁊ tñ sic ꝯsideratus est nō ideꝫ asino: nō tñ est idem: tum q2 identitas est passio nō cōpetens rei in tali ꝯsideratōe: tū q2 si esset idē sic per nihil sibi adueniēs posset fieri nō idē: ⁊ sic pꝫ prioritas ꝯtradictiōis. ¶ Probat̄ etiaꝫ eius maioritas: q2 qd̄ est rō repugnātie oib⁹ alijs oppositis magis repugnat: ⁊ hꝫ maiorē repugnātiā. ¶ Cōtradictio est hꝫ. ergo ⁊c. maior est Ar. 2° meta. tex. cō. 4. Primū i vnoquoqꝫ gñe qd̄ est cā essendi alijs in aliquo esse: ipꝫ est maxie tale. minor pꝫ q2 alia opposita p tāto opponunt̄: p quāto includūt oppositionē ꝯtradictoriam: hoc vr̄ esse de mēte Ar. qui dicit 4° meta. tex. cō. 6. oīa ꝯtraria debere reduci ad habitū ⁊ priuationē: ⁊ priuatiue opposita ad ꝯtradictoria: q̄ sunt ens ⁊ nō ens. ¶ 5°. ad pncipale arguit̄. Que se totis opponunt̄: magis opponunt̄: q̄ꝫ q̄ aliqb⁹ rōnib⁹ ipsoruꝫ sicut que se totis sunt diuersa: ⁊ in nullis sunt ꝯuenientia magis differūt: q̄ꝫ que aliquo nō ꝯueniūt. ex 5° meta. c. de eodē ⁊ diuerso: ⁊. 10. meta. tex. cō. 12. sꝫ cōtradictoria sunt se totis distincta: ꝯtraria ⁊ alia opposita nō igit̄ ⁊c. ¶ 6°. q2 si aliqd̄ cōe diuidit̄ p aliq̄ diuidētia: magis opponunt̄ imediate diuidētia: q̄ꝫ ꝯtēta sub altero diuidētiuꝫ. Ista pꝫ: q2 q̄nto aliq̄ in paucioribus ꝯueniūt: tanto plus differūt: ⁊ si ex se repugnant: magis opponūtur. Ex hoc isert̄: ꝙ magis opponit diuisuꝫ ⁊ suū oppositū: q̄ꝫ diuidētia ⁊ diuisum iter se: sꝫ ens ⁊ nō ens immediate opponūtur. ergo plus opponūtur q̄ꝫ ꝯtenta sub ente: ⁊ diuidētia ipꝫ: sꝫ ꝯtraria ⁊ alia opposita ꝯtinent̄ sub ente: qd̄ pꝫ de relatiue oppositis ⁊ ꝯtrarijs. etiam priuatiue opposita aliquo modo ꝯtinent̄ sub ente: q2 priuatio cōnotat aliquod positiuum: quum sit negatio in genere. igit̄ ⁊c. ¶ Sꝫ cōtra istam determinationem instatur: q2 iferius est perfectius superiore: q2 addit ad ipsum sicut homo ad aīal. ergo si ꝯdictio sit superior ad omnes alias oppōnes: q2 includit̄ in eis: alie oppositiones erūt maiores. ¶ Ad hoc r̄ndet̄: ꝙ iferius vel includēs aliquādo addit ad superi⁹ pfectionē: quemadmoduꝫ homo ad aīal: aliquādo addit aliquid distrahens a rōne supioris inclusi. sicut color includit lucem: q2 oīs color est lux: ⁊ tamen color nō est ita pfecta lux sicut lux in seipsa. color enim est actus diaphani terminati: lux est actus diaphani interminati: loquēdo de luce pura ⁊ simplici. Ita in ppofito: omnis oppositio addit ad cōtradictionem ꝯditionem distrahentem a maxima repugnātia. Patet de priuatione ⁊ habitu que addit positionem subiecti determinati: pꝫ de ꝯtrarijs relatiuis: que addūt pōnem in vtroqꝫ extremo: ⁊ sic distrahunt a vera repugnantia. ¶ Tertio notādū: ꝙ opiones circa opinabilia nō tñ dicunt cognitionē ipsoꝝ: sꝫ etiaꝫ assensum quēdā seu adhesionē: qd̄ idem est: qui assensus si sunt oppositoꝝ maxime ꝯdictorioꝝ sunt ꝯtrarij: ⁊ hoc seruatis cōditionibus que requirunt̄ ad ꝯtradictioneꝫ. De quibus habet̄ pmo elench. Hoc autem premissum pbatur: q2 sicut scīa est cognitio certa certitudine euidētie. ex pmo posterioꝝ. quā euidentiaꝫ hꝫ ex pncipijs demonstratiuis. ⁊ sexto elench. est habitus quo determinate verum dicimus: sic etiam fides ⁊ opinio est cognitio adherens vni parti cōtradictionis. est enim determinata enunciatio: sicut dr̄ sexto ethico. ⁊ illud cuius est opinio est determinatum in extimatione opinantis.

His premissis. R̄ndet̄ ad q̄ōnē: ponēdo istā ꝯnē. Opiniōes ꝯtradictoriorū sunt ꝯtrarie. Probat̄ ista ꝯ. tū ex auctē Ar. 2° periermenias: in fine. tum rōne: q2 quū iste opiones repugnēt ista repugnātia aut est ꝯtrarietatis: aut relatiua: aut priuatiua: aut ꝯtradictoria: p sufficientē diuisionem. Sed ista nō est priuatiua: q2 istius repugnātie alterū extremum est formaliter nihil: lꝫ ꝯnotet aliqd̄ positiuū. Opiniōes aūt cōtradictorioꝝ ambe sunt positiue: nec repugnātia ista est ꝯtradictiōis p eandem rōnem: q2 alterū extremū cōtradictionis nihil est: qd̄ nō est in ppofito nec ēt est repugnātia relatiua: q2 tales opiniones date: nō referunt̄ ad se inuicem: vt pꝫ: sic ꝙ vna posita altera ponat̄. Relinquitur ꝙ talis repugnantia erit contrarietatis.

Sed hic isurgit difficultas: q2 videt̄ eque bñ cōtrarioꝝ esse ꝯtrarias opiniones: tuꝫ q2 ꝯrioꝝ sunt effectus cōtrarij. Sed spēs ⁊ itellectiōes in intellectu sunt effectus ꝯtrarioꝝ. Igit̄ spēs ⁊ cognitiones itellectiue erūt ꝯrie: opioꝫ cognitio itellectiua. igi ⁊c. ¶ Cōfirmat̄: q2 cognitio ꝯformat̄ rei cognite: alioquin nō eēt eius silitudo: nec vera in se sꝫ falsa. igit̄ si obta ex̄ aiaꝫ sūt ꝯtraria: ⁊ opiones erūt ꝯtrarie. ¶ 2°. ꝯria p tāto sunt cōtraria ⁊ repugnātia p q̄nto icludūt ꝯdictoria. g̃ vbi est cōtradictio in re: erit etiā repugnātia cōtradictionis in cognitione: sed in ꝯtrarijs saluat̄ contradictio. ergo cōtrariorum erunt cognitiones contrarie.

Ad ista respondet̄: ⁊ ad pmum dr̄: ꝙ contrariorum sunt ꝯtrarij effect⁹ in agentibus vniuocis ⁊ totalibus. ppter pmaꝫ conditionē excludit̄ instantie de speciebus sensibilibus aut itelligibilibus ꝯtrarioꝝ que

sunt causa

ſunt cauſa equiuoca ſpēꝝ ꝓpter 2ᵐ excludiꝭ inſtātia de intellectionibus ſimplicibus in intellectu: ac etiā ſenſationibus in ſenſu: vbi concurrunt ambe conditiones: qꝛ nec obiecta itelligibilia: aut ſenſibilia ſunt totalis cā intellectionis aut ſenſationis. vbi. n. agens eſt eiuſdē rōnis cū effectu: ſi cauſe ſunt ꝯtrarie: neceſſe eſt effectus eē cōtrarios. ¶ Et ſi dicas: ꝙ iſta riſio ꝯcludit: ꝙ etiā opiniones ꝯtradictorioꝝ nō erunt cōtrarie: quia cōtradictoria ſunt cā equiuoca reſpectu opinionū. ¶ Rńdetur ꝙ ꝓciſe ꝯcludit: ſi vniformiter arguaꝭ de contradictorijs ſicut argutū eſt de ꝯtrarijs opiniones ꝯtradictorioꝝ nō eē cōtradictorias: ⁊ hoc ꝯcediꝭ. ¶ Ad cōfirmationē dico: ꝙ cognitio ſimplex, vt diſtinguiꝭ ꝯtra cōplexā ꝯformaꝭ rei in repn̄tando: qꝛ eſt ſilitudo ⁊ imago repn̄tatiua rei: ſed nō in eſſendo: aliqn ſi res cuius eſt imago eēt ſba: ⁊ ipſa imago eſſet ſba: qḋ eſt euidenter falſum. ſi vō loquamur de cognitiōe cōplexa: quū iſta ꝑter ſilitudinē rei iportet aſſenſum vel diſſenſum: nō pōt eadē cognitio ſiue actualis ſiue habitualis eſſe duoꝝ ꝯtradictorioꝝ ſimul in eodē intellu: aut etiā due qbus aſſentiaꝭ vtriqꝫ quo ad eſſe ſiꝭ verū aut ſimul falſuꝫ de eodē. Sꝫ bn̄ pn̄t due cognitiōes aut habitus: ⁊ etiā idē hitus quo aſſentiꝭ vnū eſſe verū: ⁊ aliud falſuꝫ: ⁊ hoc totū eſt in cognitione cōplexa itellꝰ. qꝛ nō pōt itellectus aſſentiri vel diſſentire: niſi cōponat diuidat. ¶ Et per hoc rńdetur ad illud qḋ tangiꝭ in hac ꝯfirmatione: ꝙ niſi cognitio cōformareꝭ rei cognite: cognitio eſſet in ſe falſa ⁊c̄. ¶ Rńdeꝭ negando ꝯn̄am: qꝛ veritas nō eſt in cognitione icōplexa: put veritas opponiꝭ falſitati: ⁊ ſm hoc dicit Ar. tertio de aīa. tex. cō. 26. circa qḋ qd eſt itellectus ſimplex ſemꝑ eſt verus: ⁊ hāc eandeꝫ ſniaꝫ hꝫ 9ᵒ meta. textu cō. penul. vbi dꝭ. circa qditatē ſimplicē nō eſt error aut deceptio. Un̄ ſi in opatione icōplexa ꝯcediꝭ aliqua vitas: q̄ eſt ꝯformitas opōnis ad obm: iſta veritas eſt talis q̄lis eſt vniuſcuiuſqꝫ effectus ad ſuaꝫ cām cui natus eſt ꝯformari: ⁊ lꝫ effectus realis extra aīaꝫ hēat ſilitudinē aliquā realē ad ſuā cām: vel ſaltem poſſit hr̄e: ſic itelligendo ꝙ effectus ſit talis in re ⁊ eſſe: q̄lis eſt ſua cā: nō tn̄ hoc eſt verū in effectibꝰ intētionalibus aīe: vbi tales effectus ꝓciſe ſunt, deriuate ſilitudines itentionales diminute ⁊ iperfecte: quū deficiāt a ꝑfecto eſſe rei cuius ſunt ſilitudines: ⁊ ita iſta obta realiter eſſe ꝯ̄ria in re extra ⁊ incōpoſſibilia: ⁊ tn̄ ſpēs ꝯtrarioꝝ aut cognitiones incōplexas nō eſſe ꝯ̄rias. ¶ Ad 3ᵐ rńdeꝭ: ꝙ ſi qd cōcludit ꝓciſe ꝯcludit cognitiones eſſe ꝯtrarias rōne ꝯtradictionis: ⁊ ita ꝯcedo: ꝙ opiniones ꝯtrarioꝝ nō ſunt ꝑ ſe ꝑmo ꝯtrarie: ſed per accñs: ꝓ quanto includunt ꝯtradictionem. ¶ Ex his patet ad. q.

Ad argumēta ꝑncipalia. ¶ Ad ꝑmū diximꝰ in qōne de regreſſu: quō in ꝑte itellectiua nō eſt ꝓprie alteratio. Et ad illā auctē in. 7. poſſet dici: ꝙ Ar. nō loquit ibi ſm opinionē ꝓpriā: ſꝫ ſꝫ opinionē. Plato. ⁊ hoc atteſtaꝭ Cōmē. ibi. dicēs: in fine cōmē. Intelligit in hoc loco nō ꝙ hec ſit opinio eiꝰ: ſꝫ itēdit declarare vꝫ opiniōis eiꝰ: hec ipe. ſnia aūt. Platonis quā itendit declarare eſt: ꝙ nīm ſcire eſt quoddā reminiſci. Quā recitat Auguſtinꝰ. 12. de trinitate. ⁊ Ar. ꝑ poſteriorum. Unde arguit ſic Ariſt. ex iſta opinione ſeqtur ꝙ acquirere cognitionē in ꝑncipio non eſt generatio neqꝫ alteratio: ⁊ ꝓbat hoc: qꝛ homo ſm hoc ſit ſciens ⁊ intelligens: quando quieſcit: ⁊ firmatur quemadmoduꝫ quādo ſurgit a ſomno ⁊ in alia tranſlatione Commenta. habetur ꝙ anima non mutatur in prima acceptione ſcientie: ſicut nec mutatur: quando poſt impedimentuꝫ ſomni vel ebrietatis poteſt vti ſcientia qua prius non poterat vti. vel dato: ꝙ Ariſto. dicat hoc ſm opinionem propriam: reſponſum eſt in. q. predicta. ¶ Ad ꝓpoſitum tn̄ ⁊ ad formam argumenti concedimus alterationem poſſe eſſe in itellectu cum abiectione contrarij: nunqꝫ tamē iſta eſt motus: aut per ipſam abijciꝭ aliqḋ a ſubſtātia itellectus: ⁊ talis alteratio corruptiua oīno negaꝭ ab itellectu: quum ſit icorruptibilis. Alteratio aūt corruptiua ꝑ obiectionē ꝯtrarij nō exn̄tis in ſba intellꝰ: nō eſt ipoſſibilis itellectui. ¶ Ad 2ᵐ rńdeꝭ negando maiorē: ⁊ ſilitudinem. Nā due opiniones ꝯtradictorioꝝ bn̄ pn̄t eſſe ꝯtrarie: ſꝫ due contrarioꝝ nō pn̄t eſſe ꝯtradictorie: ⁊ rō: qꝛ cōtradictoria ſic ſe hn̄t: ꝙ alterū eſt pura negatio: ſꝫ opiniones ſunt ambe poſitiue. igꝛ ⁊c̄. ¶ Ad tertium rńdeꝭ: ꝙ lꝫ dicaꝭ entia diminuta ſimplr: que depēdent ab actu itelligendi in fieri ⁊ in ꝯſeruari: ſeu ab actu collatiuo intellꝰ nō poſſe eſſe ꝯtraria quēadmodū ſunt itentiōes ſcḋe: aut entia ſimplr rōnis: nō tn̄ eſt verū de entibꝰ diminutis: ſicut ſunt ſpēs itelligibiles: ⁊ ēt opiones: q̄ vltra lꝫ ꝙ ſunt forme itentionales: ēt ſunt rōnes reales. ſunt. n. itentiones: nō ꝓut itentio diſtinguiꝭ ꝯtra ens reale: ſed ꝓut intentio appellaꝭ illud per qḋ potentia in alteruꝫ tendit: ⁊ dꝭ hec intentio quaſi in alterum tentio: vn̄ cū forme iſte iformāt ſbm nō ꝑficiūt ipm in ſe: ſꝫ in ordine ad aliud. ſ. ad obm in qḋ tendere faciunt ipſam potentiā cognoſcētem. ¶ Ad vltimum pꝫ ex dictis in corpore qōnis. ¶ Sꝫ ꝯtra dicta inſurgit vna difficultas: qꝛ vꝭ ꝙ opiones ꝯ̄dictorioꝝ nō ſint contrarie: qꝛ pn̄t eſſe ſimul in eodē itellectu ſm Cōmē. nam ſi duo hoies cogitent duo ꝯtradictoria itellꝰ ſimul habebit duas opiones ꝯtradictorioꝝ igꝛ ⁊c. ¶ Ad hoc rńdeꝭ ꝙ opiones ꝯtradictorioꝝ nō ſūt ꝯtrarie: niſi ſumanꝭ in ordine ad idē: ⁊ ſm idē: modo in ꝓpoſito nō eſt ſic: qꝛ iſte opiones ſunt in itellꝰ in ordine ad diuerſa fantaſmata. ¶ Uel dōm eſt: ꝙ opiones ꝯtradictorioꝝ ſm Ariſt. nō ſunt ꝯtrarie: q̄litercūqꝫ ſumanꝭ ⁊ ad Ariſ. in quarto meta. ⁊ ſcḋo periermenias dꝭ. ꝙ loquitur ex ypotheſi: ⁊ ex ꝯceſſus ab aduerſario: qui ꝯcedit ꝯ̄dictoria dici ⁊ ꝑdicari de eodē: ⁊ arguit: ꝙ ſi ꝯtradictoria verificanꝭ de eodē: multo magis ꝯtraria que videnꝭ minus repugnare q̄ꝫ ꝯtradictoria: vt oſtenſum eſt ſupra: ⁊ ſilr rńdeꝭ ad illud ſcḋi periermenias. ꝙ loqtur Ariſto. nō ꝙ ita ſit ſꝫ ſolum ex conceſſis ab aduerſario. ¶ Sꝫ ꝯ̄. qꝛ ex ꝓceſſu Ariſt. ibi conuinciꝭ contrariuꝫ. nam arguit Ariſt. ꝙ ſi qs exiſtimat ꝯtradictorias idē ineſſe contingit vt exiſtimet ꝯtraria eidē ſimul ineſſe: ⁊ ꝓbat ꝯn̄am: qꝛ cōtraria eſt opinio opinioni: q̄ eſt ꝯtradictionis. Et ſubdit ipoſſibile eſt ſimul exiſtimare eūdē eē ⁊ nō eſſe idē: ſimul eniꝫ habebit ꝯ̄rias opiones. vbi vꝭ abſolute loqui: ⁊ nō ex ypotheſi: ⁊ Cōmē. ꝓſequiꝭ ꝙ ſi duo ꝯtradictoria verificanꝭ de eodem: ꝯtingit ſic dicenti opinari: ꝙ duo ꝯ̄ria exiſtāt ſimul in eodē in actu. vbi grā. ꝙ idē eſt calidū ⁊ frigiduꝫ ſimul: ⁊ ens ⁊ nō ens: qḋ eſt ipoſſibile: mō nō adderet hoc: qḋ eſt ipoſſibile: ſi eſſet ipoſſibile ex ypotheſi ⁊ nō ſimpliciter. ¶ Iteꝫ ſi ꝯcediꝭ ab aduerſarijs: ꝙ duo ꝯtradictoria ſimul inſunt eidē: pariformiter ⁊ multo magis cōcedent ꝙ ꝯtraria ſic iſunt. igiꝭ ſm eos ꝯ̄ns rōnis Ariſt. nō erit manifeſtius ipoſſibile: q̄ꝫ aīs ꝯceſſum. ḡrō ducens ad ipoſſibile nihil ꝯcludet: qꝛ talis dꝫ inducere aliqḋ ipoſſibilius aut ſaltē manifeſtius in ipoſſibilitate q̄ꝫ ypotheſis interimēda. ¶ Et per hoc ēt arguiꝭ contra illud dꝭ de ſcḋo ꝑier. ꝙ ibi loquiꝭ ſm opionem ꝓpriā. Nam Ariſt. itendit ibi ꝓbare: ꝙ enūciationes ille q̄ ſunt de extremis ꝯtrarijs: nō ſunt ꝯtrarie: ſed ille que ſunt de ꝯtrario mō enunciandi: qḋ ꝓbat per hoc: qꝛ ſicut ſe hn̄t enūciationes mentales: q̄ꝫtum ad contrarietatē ⁊ nō cōtrarietatem: ſic ſe hn̄t enunciationes vocales: qꝛ ea que ſunt in voce: ſunt eaꝝ que ſunt in aīa paſſionū note: ſed enūciationes mentales q̄ ſunt de ꝯtrario mō enūciandi ſunt ꝯtrarie: ⁊ nō ille q̄ ſunt de ꝯtrarijs extremis. igꝛ ⁊c̄. minoreꝫ ꝓbat. 8. rōnibus. ⁊ ꝑma eſt ꝙ opinio qua vnus opinaꝭ: ꝙ bonū eſt bonū: ⁊ opinio qua alius opinaꝭ: ꝙ malū eſt malū: nō ſunt cōtrarie: qꝛ ambe ſunt ſimul vere ⁊ tn̄ ſunt de extremis ꝯtrarijs. igiꝭ ⁊c. Cōcludit igiꝭ Ar. ꝓbando minorē ex itentione ꝓpria: ꝙ oīones mentales que ſunt de cōtrario modo enūciandi ſunt contrarie: ⁊ non que ſunt de extremis cōtrarijs: ⁊ itelligit per cōtrarios modos enunciandi illos: quorum vnus eſt affirma

tiuus: ꝛ alius negatiuus. ¶ Ad hoc facit. s. rō ad ꝓbatio nem ꝓdicte minoris: q̄ est: ꝙ ꝯtraria sunt que plm̄ distāt ſ; enūciationes de ꝯrijs modis enūciandi plus distant: q̄ʒ ille que sunt de rebus ꝯtrarijs. ¶ Cōtra aliam rñsionē instatur: qꝛ hitudo seu depēdentia ad diuersa fantasmata nō tollit īcōpossibilitatē istaꝝ opinionū qꝛ impossibile est: ꝙ idem itellc̄s firmiter assentiat vtriqꝫ parti ꝯtradictionis: ēt ꝙ cognitio ad quā sequiꝛ assensus depēdeat a diuersis ꝯtrarijs. opinio aūt est cognitio cū assensu: vt dictū est supra. ¶ Pꝫ. ſ; cognitio itellectiua dependeat a ꝯtrarijs. fantasmatibus: non tñ assensus: ſ; totalr ab aīa assentiēte. Nā si a quocūqꝫ causaꝛ cognitio causaꝛ assensus. ita ꝙ cognitio ꝛ assensus essent idē: sicut vnus ꝛ idez hō itelligit simul duo ꝯdictoria: qd̄ oꝫ ꝯcedere: ita assentiret duobus ꝯdictorijs simul: qd̄ nō ꝯcediꝛ. ¶ Pꝫ. ſ; cōtraria possint esse in eodē subto diuisibilis ꝑ cōparationes ad diuersa: nō tñ in eodē subto idiuisibili: quēadmodum est intellc̄s: qꝛ ꝯtrariuꝫ inexns toti: iformat ipm̄ ſm qdlꝫ sui: ꝛ ita vꝛ alterū nō posse inesse nisi vnū repugnās ꝛ incōpossibile fundeꝛ in altero incōpossibili: qd̄ est falsum. Et sic est finis istius questionis.

¶ Principiū qdez dr̄ aliq̄d qdē vñ. ꝛ ifra.
¶ Quapꝑ ꝛ natura ꝑncipiū et elemētū. ꝛ mens et voluntas et suƀa ꝛ qd̄ cuiꝰ causa. Tex. commenti primi.
¶ Ampliꝰ vt finis hoc ē qd̄ est cuiꝰ cā vt āƀulādi sanitas tex. cō. ij. ꝛ postmodū.
¶ Et adinuicem cause sunt vt laborare causa est vecbie ꝛc. Ibidez.
¶ Et istud ꝑncipiū ē cā finalis. oēs ēniꝫ cāe nō sūt ꝑncipia nisi ꝑꝑ istud ꝑmū. Cōmen. j.   Qō. j. ij. iij. ꝛ. iiij.

Uerunt q̄ttuor de fine. Primo vtrū sit ꝑnm̄. 2° vtrū sit ꝑ se cā. 3° vtrū sit cā efficiēns. 4° vtrū sit nobilissima cāꝝ. ¶ Ad ꝑm̄ arguiꝛ ꝙ nō: qꝛ de rōne ꝑncipij est eē ꝑmū. ex snīa Arist. 5. meta. ca. de ꝑnº. tex. cō. ꝑ. de rōne finis est esse vltimū vt hr̄ i eodē 5°. tex. cō. 21. vbi dr̄. finis vltimoꝝ aliqd est: ꝛ ad praua trāsferētes dicimus ꝑfecte ꝑditū ꝛ ꝑfecte corruptū eē cui nihil deest corruptionis ꝛ mali: ſ; in vltimo est ꝑmū ꝛ vltimū opponunꝛ. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū tñ est Aꝝ. in ꝑnº. 5. meta. vbi enumerat finem inter principia.

Ad secundum arguiꝛ negatiue. si finis esset ꝑ se cā in eo instāti in quo agēs agit moueret actu causando effectū sic corrñdentē: ſ; nō mouet actu in eo istanti: igiꝛ nō est per se cā talis effectus maior est manifesta: qꝛ cā in actu actualr mouet. minor aūt ꝓbatur: qꝛ cā que mouet actu est in actu: ſ; finis in tali istāti nō est in actu. igiꝛ nō mouet actu ꝛ ꝑ ꝯñs non actualr cāt. maior ꝓbaꝛ. qꝛ motio seqꝛ entitatē cāe. igꝛ si motio est actualis entitas cāe est etiā in actu. ¶ Pꝫ. hoc idē ꝯfirmaꝛ. nullū exñs pōt fundari in nō existente: motio actualis est existens ꝛ fundaꝛ in entitate cause. minor aūt ꝓbatur. sanitas enim ꝓpter quā medicus operatur circa ifirmum in eo istanti quo operaꝛ nō est: qꝛ nullum agens operaꝛ ꝓpter illud qd̄ iaꝫ habeꝛ. ¶ Ad oppositū tamen est Aristo. in quinto meta. tex. cōmen. 2.

Ad tertium q̄situ arguiꝛ ēt negatiue. nam data veritate istiꝰ. q. sequiꝛ ꝙ idē respcū eiusdē erit cā ꝛ causatū. ꝯñs est falsum. igꝛ aīs. ꝯña si deduciꝛ. nā sicut finis est cā efficiētis. ita efficiēs ē cā finis. Igiꝛ cōparando finē ad efficiēs: finis esset cā ꝛ causatū. Et vlterius seqtur: ꝙ idē respectu eiusdē esset prius ꝛ posterius: ꝛ alia multa incōueniētia que cōiter deduciūꝛ. ꝯñe iste facilr ꝓbantur ꝛ patent cuicūqꝫ exꝑto in phīa. ¶ Ad oppositum est Aristo. quinto meta. textu cō. 2.

Ad quartum q̄situ argꝛ silr negatiue. si finis esset nobilissima cāꝝ sequereꝛ ꝙ cālis finis cōpeteret nobilissimis entibus. ꝯñs est falsum: igiꝛ ꝛ aīs. ꝯña ꝓbaꝛ. qꝛ qd̄ est ꝑfectiōis in ente nō dꝫ negari nobilissimis entibus: causalitas est ꝯditio ꝑfecta in ente ꝛ ꝑ te cālitas finis est nobilissima cālitas. sequitur ꝓpositū: falsitas ꝯñtis tñ ꝓbaꝛ: tum qꝛ nobilissima causata nō hñt cām finalē: quēadmodū sunt imobilia: teste Aꝝ. 3° meta. tex. cō. 3. Tuꝫ ēt qꝛ deus est agens respcū oium causabiliū: ꝛ tñ nō agit propter finem ipsoꝝ: quod ꝓbatur qꝛ aut talis finis esse ipsummet agens primum: aut esset aliud ab ipso: non ꝑmo mō: qꝛ cālitas primi efficientis nō esset simplr ꝑma: sed esset causata ab aliquo priore. s. ab ipso fine qui. vꝫ. forte ponereꝛ esse amor quo se diligit ꝑmuꝫ efficiens. Et tunc actio ꝑmi agentis eēt causata ex amore sui: sed talis actio est illud qd̄ sƀa ꝑmi agentis. igitur eius sƀa esset causata: qd̄ sapit heresim in phīa. Si vero finis ꝓpter quem primum agens agit sit aliud ab ipso ꝑmo efficiente sequeretur ꝙ deus in agendo dependeret ab aliquo extra se ꝛ ordinaretur ad illud ꝯñs est absurdum ꝛ incōueniens. igitur illud ex quo sequitur. ꝛ ꝯsequentia pꝫ: quia in agens in agendo dependet a fine a quo actualiter mouet.

Ad oppositū tñ est Cōmen. capi. de ꝑncipio. cōmēto ꝑmo in q̄nto meta. vbi hꝫ istud ꝑncipiū. Intendiꝛ ad sciendum in hac scia q̄uo est in se: ꝛ q̄uo est ꝑmū: ꝛ istud ꝑncipiū est cā finalis. oēs enim cause non sunt ꝑncipia: nisi ꝓpter istud ꝑmū. ꝛ cōmento 3°. Cōplementū: largitas ꝛ bonū nō inueniꝛ in rebus: nisi ꝓpter cām finalē. ꝛ hanc eandē snīam hꝫ Aꝝ. in scd̄o phyco. tex. cōmen. 31. hoc idem sentit Aꝝ. 5. meta. tex. cōmen. 3. vt supra allegatum est.

Determinatio istaꝝ. q. diuiditur in tres articulos: in quoꝝ ꝑ ponunꝛ distinctiones. In scd̄o eliciunꝛ ꝯnes determinatiue. q. Et tertio obijcieꝛ ꝯtra solutionez q̄ōnis: ꝛ ꝯtra ipsas ꝯnes.

Prima distō est h: finis cuꝫ habeat rōnem termini ꝛ vltimi aliquo mō: terminꝰ pōt ꝯsiderari 2r. Unoº simplr ꝛ absolute: vt. vꝫ. terminat ꝛ finit aliud qd̄ terminaꝛ per ipm̄. Alio mō cōsideratur vt ꝯtrahitur ad actionem agentis: ꝛ est illud ꝓpter qd̄ agens agit. Primo modo finis seu terminus non hꝫ rōneꝫ cause: qꝛ sic punctus in linea posset dici cā linee: qd̄ nō est verum. Scd̄o mō finis est per se cā: ꝛ vt sic includit duo: quoꝝ vnū est māle ꝛ alterum formale: vnū per modū generis: aliud ꝑ modum dr̄e: māle est rō termini: formale est ꝙ sit intentum ab agente: ꝛ istud ꝓprie ꝯstituit finem in rōne cāe. ¶ Scd̄a distinctio est: finis est duplex quidam est finis quo: quidam est finis gratia cuius: vt est de mente Aris. scd̄o de aīa. tex. cō. 35. ꝛ scd̄o phy. tex. cōmen. 24. Finis quo maxime principalis est operatio nobilissima potentie: ſm quā a potentia attingitur nobilissimum obm̄: eo mō quo diceretur ꝙ visio pulcherrimi visibilis: est finis potentie visiue ꝛ hoc de mēte Aꝝ. in. 10. ethico. Ubi hꝫ ꝙ circa nobilissimum ꝛ perfectissimum obm̄ potentie est perfecta delectatio ꝛ quietatio potentie. Finis gratia cuius est ipsum obm̄ qd̄ attingaꝛ a potentia per talem operationem: maxime si sit optimū oium eoꝝ q̄ ꝯtinentur sub obiecto adequato potentie: vt colligitur ab Aꝝ. in eodem libro. Ista distinctio est etiā Cōmen. scd̄o eclicōmēto. 17. Cū dicit ꝙ duplex est finis. s. dictus ꝑmaria intentione: ꝛ finis dictus scd̄aria itentione: vbi per finē dictum ꝑmaria intentione debemus intelligere finem gr̄a cuius: ꝛ finem rei operate: ꝛ per finem dictum secūdaria itentione: finem quo ꝛ finem operationis vel generationis. finis

nerationis. finis quo apud Scotistas cōiter appellat finis formalis finis gr̃a cui⁹ appellat finis obiectalis. ¶ 3ª distinctio finis gr̃a cui⁹: qdā est obiectū pductū in esse reali p motū: qdā est psuppositus in tali esse in actiōe & opōne po⁹. Exēplū pmi. forma nālis que per motū & gñationem pducit dr̃ finis gñationis: vt vult Ar. 5. meta. c. de nā. tex. cō. 5. Exemplū scd̃i. deus est obiectū qd̄ attingit per itellm̃ & voluntatē: & est finis vltimate qetatiuus eiusdē intellcͤ & voluntatis. Qd̄ dixi de obiecto pfectissimo itellcͤ & volūtatis idē dicat de obiecto sensus. ¶ 4ª distictio. finis adhuc est duplex. Quidā est finis attingendus solū per opōnē. qdā est finis qui est cā finalis: finis pmo mō dictus est oē illud in quo tanq̄ in obiecto qetat & satiat po⁹. finis q est cā finalis est illud pp qd̄ amatū & desideratū efficiēs agit pducēdo aliqd in effectu: & isti duo fines sic distinguunt: qm̄ stat aliqd eē finē attingendū p opōnem respectu alicuius: qd̄ tn̄ respcū eiusdē nō est finis q est cā finalis. Exēplū deus. n. respectu suipsius est finis attingendus p opationē: qꝛ respectu sui ppꝛij itellcͤ & volūtatis est vltimate qetatiuus: & in ipo est pfecta qetatio & delectatio po⁹ itellectiue: ac ēt volūtatis diuine: & tn̄ nō est suipsius cā finalis: qꝛ in tali opōne btifica & quietatiua sui itellcͤ nō efficit aliud ad extra & talis finis: dictus isto mō est deus respectu oium creaturarū intellectualiū tm̄ & nō respectu alioꝝ: sed finis qui est cā finalis vltimus: & vt Cōmēta. inqt: dictus pmaria itentione: est deus glīosus respectu oium cābiliū. qꝛ pp se amatū & desideratū causat ad ext̃ qcqd causat. ¶ Quinta distictio cōiter. posita ab Auic. 6. meta. c. 5° est: q rēs pōt itelligi esse causata dupl'r. vel q̄tū ad entitatē: vel q̄tum ad cālitatē. Est. n. cāta quo ad entitatē: qn̄ suū esse recipit ab alio: & in esse aut in fieri essential'r dependet ab illo: vel pōt itelligi 2° mō esse causata qn̄ suā causalitatē hꝫ ex motione alterius cause que causalitas ꝯsequit suā entitatē. ¶ Sexta distictio. aliqd esse nobilius alio ꝯtingit duobus modis: vno mō simpl'r: alio mō s̃m qd. simpl'r vnūqdq̄ ens reale qd̄ est sub̃a hꝫ nobilius esse in se q̄ habeat in esse obiectiuo itellectus creati. Exēpli gr̃a: lapis hꝫ nobilius esse in re & in effectu q̄ habeat in itellectu. Et hoc vel vt ibi repn̄tat sub rōne actu itelligibilis: vel entis vt actu itelligit: & h̄ est verū de oi eo qd̄ est pfectius cognitione intellectuali in intellcͧu creato: quēadmodū est q̄libet sub̃a. hec. n. ponit esse pfectior simpl'r in se: & in re q̄ si ipsa cognitio itellectiua que est accñs: & cōparādo talē sub̃am ad cognitionē itellectualē h⁹ itellcͤ talis sub̃a in se hꝫ pfectius esse simpl'r q̄ habeat in cognitione actuali: aut in itellectu creato: sed vbi aliqd est inferius ipsa cognitione intellectiua: hꝫ nobilius esse simpl'r in intellcͧu creato q̄ habeat in se: pro tanto qꝛ obiectū in itellectu hꝫ tale esse participatiue quale esse hꝫ ipsa cognitio intellectiua. Et hoc de mēte August. 9. de trini. c. 4. Superiora tn̄ & pfectiora q̄ sit itellectio hn̄t nobilius esse s̃m qd in itellcͧu q̄ in se: qꝛ in intellcͧu hn̄t esse imāle & icorruptibile q̄tū est ex parte itellectus & nō in nā ppꝛia. iferiora itellectiōe se hn̄t opposito mō. Cōparando tn̄ qd̄cūq̄ iferius: siue sit sb̃a siue accidens ad esse obiectiuū qd̄ hꝫ de intellectu diuino hꝫ nobilius esse simpl'r & perfectius q̄ habeat in se eo q habet tale esse participatiuū: quale esse hꝫ formaliter ipsa cognitio diuina: quod pbatur. Per illud Augu. supra Jo. pmo. cap. Quod factum est in ipso vita erat. Ubi hꝫ Aug. Res cognita est in verbo vita creatrix & hoc ideo: qꝛ cognitio eius est real'r vita creatrix. Q̄ꝫ. n. de cognitio dr̃ obiectiue hoc in ipsa cognitione: opꝫ iueniri real'r. ¶ Ex his ponuntur quedā ꝯ̃nes responsiue ad questionem: & in hoc erit determinatio secundi articu.

Prima ꝯ̃. finis est pn̄m & causa per se. ista ꝯ̃ determinatiua primaꝝ duaꝝ qonū: pꝫ ex auctē Ar. secundo phys. & in. 5. meta. vt allegatum est supra. Nam certū est q illud qd̄ rn̄det ad interrogationē factā p qōnēꝫ querentē pp qd de aliquo est cā: qꝛ pp qd: querit cāꝫ vt hꝫ ex s̃nia Arist. in. 2. posterio. & 7. meta. tex. cō. penul. Et etiaꝫ rōne pꝫ. qꝛ responsiuum dꝫ assignari in spāli qd̄ interrogatiuū querit in gn̄ali. Sed finis rn̄det ad iterrogationē factā pp qd: vt si querat. pp qd. Sortes ambulat. Conuenienter rn̄det. vt sanet. ergo &c. Hec est ratio Aris. 2° phy. & 5. meta. vt allegatum est supra. Hoc idem pbat per illud. 2. physi. tex. cō. 89. vꝫ. finis in agibilibus se hꝫ vt pncipiū in speculabilib⁹. Sed ita est q pncipiuꝫ in speculabilibus est cā per se & essentialis notitie ꝯ̃nis. g̃ in agibilibus finis erit cā eoꝝ que sunt ad fineꝫ. Hoc idē ꝯfirmatur. s̃m Ar. in principio. 5. meta. vt etiā allegatuꝫ est supra: finis hꝫ rōnē principij: sꝫ s̃m ipm totiens dr̃ cā: quotiens dr̃ principiū. igr̃ finis est cā. Cōfirmat etiā per illud qd̄ dicit Cōmē. ibi. Ubi inqt hoc nomē cā dr̃ de oibus rebus in qbus diximus q hoc nomē pncipiū dr̃ de eis. Et h̄ vr̃ s̃nia Ar. 4. meta. tex. cō. 3. vbi dic̄ q sic se hꝫ vnum & ens: quēadmodū pncipiū & cā. Et inuit q pncipiuꝫ & cā inuicē ꝯuertunt sicut vnū & ens. Probat etiā rōne q̄tuꝫ ad hoc q finis sit per se pncipium. Omne p se agens agit pp finē. Igitur finis hꝫ rōneꝫ pncipij. ex h̄ q pmo. venit in mentem agentis sub rōne boni & appetibilis: cū sit bonū & optimū alioꝝ: vt dicit Ar. in qnto. meta. Agens aut motum a fine pducit formā: que cōicatur mãe: qua cōicata vltimo sequit cālitas mãe que est q ipsa substantificat formaꝫ. Ex quo apparet q in toto isto pcessu: illud qd̄ est primū a quo oēs alie cālitates. originantur est ipse finis: mīs aūt assumptū in rōne ē Ar. 2. physi. tex. cō. 49. Et pbatur etiam sic. Omne agens in cuius actione pōt accidere error agit pp ter finem: sed omne agens per se est hmōi. ergo omne agens per se agit pp ter finem. Et hoc siue sit agens s̃m nām: siue s̃m propositum: quēadmodū pbatur loco pallegato. Et notanter dr̃. Omne agens per se: vt excludatur agens per accidens: qd̄ est casus vel fortuna. Maior assumpta in ista rōne probatur. ex. 2. phy. tex. cōmē. 62. Illa actio est frustra que non ꝯsequitur finem intentum igitur si nullus finis sit intentus nullum agens ageret frustra: nec erraret. igr̃ omne agens qd̄ pōt errare agit pp fineꝫ. tale aūt est agēs nāle: & etiam agens per intellm̃. Utrūq̄ enim pōt errare & frustrari in actione sua. ¶ Secunda cōclusio. finis est causa cālitatis efficiētis. Ista ꝯclusio pbat sic. Agēs qd̄cunq̄ si est per se agens nō agit: nisi motū a fine. sꝫ mouēs est cā nō solū motionis passiue eius qd̄ mouet: sed etiaꝫ cuiuscunq̄ per se sequentis motioneꝫ passiuam: sed motionem passiuam agentis qua mouetur a fine: sequitur motio agentis ad extra in re: igitur finis est cā nō solum motionis passiue: s̃m quā agens mouet: sed ēt motiōis actiue qua agens agit pducendo aliqd in effectu. ¶ Itē scd̄o hoc id est pbat. eo mō finis hꝫ rōnē cause quō hꝫ rōnem pp qd: sed finis hꝫ rōneꝫ pp qd. nō solū respectu effectus extra in re: sꝫ ēt respectu agentis. qd̄ pbat: qꝛ nō solū illud qd̄ fit ordinat ad fineꝫ: & est pp finē: sꝫ ēt ipm agens per se agit pp finē. ergo finis est cā nō solū effectus ad ext̃ sꝫ ēt agentis q̄tū ad eius cālitatem. ¶ Cōfirmat. qꝛ ipossē est dari duo principia eque pria simpl'r respectu alicui⁹ effectus: vel duas cālitates eque primas simpl'r: sꝫ si finis nō esset cā cālitatis agētis: tunc cālitas agentis & cālitas finis essent eque prime simpl'r. igr̃ &c. ¶ Ista ꝯclusio cōfirmat p illud qd̄ dicit Ar. in. 5. meta. & 2. phy. vbi supra. ¶ Tertia ꝯ̃. finis quo seu gñationis est cā s̃m esse qd̄ hꝫ in itentione agētis. Hec ꝯ̃ pbat ex diffōnibus premissis: nā scd̄o physi. cō. 24. vt dcm̄ est & Cōmē. ibidem cō. 70. ponit q duplex est finis. qdā est finis gñationis: qdā est finis rei genite: que diffō coincidit cū diffōne superius posita de fine quo. & gr̃a cuius. Gñatio autēꝫ est duplex: q̄daꝫ est nālis: q̄dam artificialis: finis gñationis nālis est forma pducta ab agente nāli: vt forma sub̃alis ignis artificialis: vt forma domus in domificatiōe. Forma artificialis pōt hr̃e duplex esse: vnum in mente artificis & est esse intentionale: aliud in re extra: & in effectu

¶Difficultas q̄onis q̄ est. Utrū finis sit p se cā in eē itētionali: aut ēt sit mouēs agēs ad agēdū: nō est de fine rei genite siue de fine gr̄a cui⁹ vltimato ⁊ p̄ncipij: sꝫ solū de fine gn̄atiōis ⁊ marie gn̄atiōis artificialis. Et ita hꝫ ꝯ q̄ nūc ponit̄ ꝓbabit̄ q̄ztū ad istā gn̄ationē artificialez: lꝫ ēt de gn̄atiōe nālī hoc possit intelligi ⁊ ad ipsaz applicari. Sit ḡ ꝯclusio talis. finis quo seu gn̄atiōis ē cā p se: vt est in itentiōe agētis. ꝓbat̄ ista ꝯ. Eo mō finis hꝫ rōnē cāe: q̄ mō est p̄or effectu: q: oīs cā nā p̄cedit effcm̄ ⁊ est p̄or ipo: ꝫ finis ꝓm esse: qḋ hꝫ ex̄. non est sic p̄or effectu neq; his q̄ sunt ad finē: ꝫ solū est p̄or vt in itentiōe agētis. Igit̄ finis ꝓm esse itētiōale hꝫ rōnez cāe. hec ērō Auicē. 6. meta. c. 5. ¶2° argr̄ ad idē. Eo mō finis hꝫ rōnē cāe: quo mō nō hꝫ rōnē cāti: q: idē sub eadē rōne nō p̄ōt hr̄e rōnē cāe ⁊ cāti ꝫ finis scḋm eē reale: qḋ hꝫ ex̄ est realr̄ cātus. scḋm eē qḋ hꝫ in itentione agētis: nō ē cātus ab agēte: igr̄ finis vt est in itentiōe agētis sic est cā. ¶3° argr̄ ad idē. Eo mō finis hꝫ rōnē cāe: quo mō ꝯcurrit cū agēte ad cāndū effcm̄: q: in oī cātione est ꝯcursus cāz adinuicez ad ponēdū effcm̄ in esse: ꝫ finis ꝯcurrit cū agēte vt est in itentiōe ipsi⁹. nō aūt vt est ex̄: q: vt sic ſeq̄tur actionez agētis ⁊ nō vnit̄ ei vt cānti. igit̄ ⁊c. ¶4° ꝯ. finis gr̄a cui⁹ q̄ est finis rei genite nō solū est cā: vt in itentiōe agētis: verū ēt in esse reali. Ista ꝯ p̄mo declarat̄ ex p̄missis. s. ꝙ finis q̄dam est finis sub fine. q̄dā est finis vltim⁹. Exēpli gr̄a: in motu ad sanitatem ꝯtingit esse finē: qui est sanitas: ⁊ finē q̄ est ꝑfectio hoīs vel hō ꝓm corpus. Medicus. n. itendēs cāre sanitatem ⁊ appetens ipsam nō appetit sanitatē pp̄ seipsam: ꝫ p̄pter ꝑfectionē hoīs: ⁊ tūc finis qui est hō ꝓm esse reale p̄existit motui qui est ad sanitatē: ⁊ ꝓm suū esse reale mouet medicum ad operanduz. Sanitas aūt vt p̄concepta tanq̄ bonū ꝯueniens homini solū in tali esse mouet medicum ad operandū. ꝓbat̄ ergo p̄missa ꝯclusio ꝓm p̄hm scḋo physi. tex. cō. 24. hō est finis artificialiū. ¶Constat aūt ꝙ hō est vere cā artificialium: ⁊ hoc in esse reali. ḡ finis gr̄a cui⁹ est vere cā: tā in esse reali: q̄z in esse itentionali. cū habeat vtrūq; esse. Et hoc ꝯfirmat̄: p ea que dicta sunt: sub ea rōne finis est cā: sub qua mouet agēs ad agēdum: ꝫ ita est ꝙ finis gr̄a cui⁹ mouet agens ad agendū ꝓm esse reale qḋ sibi cōpetit: vt patuit in exēplo de motu ad sanitatē. Igit̄ ⁊c. ¶5ª ꝯ. finis est nobilissima oīuz cārum. Ista ꝯ ꝓbat̄. auctībus ⁊ rōnibus. p̄ma auctas est. Auicen. 6. meta. c. 5. vbi hꝫ. ꝙ si de vnaquaq; cārum esset scīa: illa que esset de cā finali esset nobilior alijs p̄tibus illius scīe: ⁊ ipsa esset sapīa: que ꝯñia nō valeret nisi finis esset nobilissima cārum: cū scīa mensuret̄ ab obto ⁊ sortiatur suā dignitatem ⁊ ꝑfectionē ab ipso: vt pꝫ ex p̄mo de aīa in p̄n°. ⁊. 5. meta. c. de ad aliq̄d. Ad idez est Cōmē. in capl̄i de p̄n°: vt allegatum est supra. Et silr̄ in. 3. cōmē. eiusdez. 5. meta. ꝓbatur etiā rōne ista ꝯ sic. Illa causa est nobilior que est mouens ⁊ nō mota actualr̄ ab alio: q̄z sit illa que est mouens mota actualr̄ ab alio. Sꝫ ita est ꝙ cālitas finis est mouens non mota actualr̄ ab aliqua cā p̄ore: ⁊ cālitas efficiētis mãe ⁊ forme sunt mouentes mote actualr̄: ergo cālitas cāe finalis est simpl̄r nobilior ceteris causis. Discursus bonus: ⁊ maior est manifesta: q: in mouentibus ⁊ motis mouens est prestantius moto. Et q̄zto aliqua cā est independentior tanto est nobilior ⁊ ꝑfectior: q: sicut ens quāto est independentius tanto nobilius. Ita ēt cā que est ꝓprietas ⁊ passio entis vel saltez motus diuidens ipsum ens. Et notanter dr̄ in maiori ꝙ cā mouens nō actualiter mota: pp̄ instantiaz que posset fieri de po° ⁊ obto sibi correspondente. vbi potentia mouet̄ ab obto in ꝓductione actus ꝓprij. Et tn̄ po° est nobilior obto. Ad qḋ dr̄ ꝙ in ꝓductione actus po° que cōcurrit actiue ad talē actuz q̄zuis simul cōcurrat cū obto vel cū specie sibi ipressa ab obto ad cāndum actū propriuz: in eo tn̄ istāti quo ꝓducit actū: nō mouet̄ ab obto: q: nihil recipit ab ipso. Neq; patitur: sed bene mota est ab ipso antecedenter recipiendo spēm representatiuam ipsius: sed potentia ⁊ obm̄ in eo instāti quo agūt ad actū ꝓducendū ⁊ opōnem actualē potētie eliciendaz p se ꝯcurrūt sine motione quacūq; vnius ab altero. ¶Dr̄ si instares ꝙ finis nō semp actualr̄ mouet efficiens ad agendū: q: h̄ns habitū nō deliberat. ḡ nō opꝫ ꝙ agens hēat semper actu itentionē finis: ꝫ sufficit ꝙ itētio finis moueat v̓tualiter h̄ntez habitū: sicut ēt apparet ad sensum de multis qui faciunt plura nihil cogitādo de illo fine: ꝫ solum in habitu. Ex quo sequit̄. ꝙ nō est verū ꝙ agēs nō agat nisi motū actualr̄ a fine. ¶Ad hoc videt̄ de mēte cōmēta. 2. phy. cō. 86. Dr̄ lꝫ agens artificiale in oībus actibus suis nō actualr̄ deliberet ⁊ cogitet de fine: vt est in arte texēdi ⁊ suēdi. In aliq̄bus tn̄ opꝫ ꝙ agēs artificiale in omni sua actione actualiter cogitet de fine: vt in arte medēdi ⁊ nauigandi: ⁊ sic hꝫ intelligi rō adducta ꝙ agēs pp̄ finē actualr̄ mouet̄ a fine: in aliq̄bus artibus marie p̄ncipalioribus. ¶Uel dōm est ꝙ mouēs motū ab alio p̄ōt itelligi duobus modis: vno mō ꝙ motū recipiat aliquā formam in actu p̄mo respectu alicuius opōnis seu actiōis eliciēde a tali actu p̄mo: nō hꝫ tn̄ motionē actualē a priore mouēte: sic ꝙ cū mouet actualr̄ ad actū 2ᵐ nō dependet a cā priore: neq; in habēdo v̓tutē per quā mouet: neq; ēt in actione actuali: sic ꝙ recipiat aliquē influxum aut motionē in actu scḋm quā exit in actualē opōnem. Alio mō ꝙ hꝫ motū oīno hēat formā ⁊ v̓tutē per quā mouet ab alio. p̄mō nos dicimus ꝙ potētia sensitiua mouet̄ ab obto recipiēdo spēm sensibilem. Sed potentia sensitiua agēs in ꝓducēdo actū sentiendi: lꝫ ꝯcurrat cū spē sensibili: aut cū obto repn̄tato in tali spē: virtutē tn̄ seu formaz: per quā sensus agit: nō recipit ab obto. neq; ēt actualez motionem ad actū actualr̄ recipit. Et iō q̄zuis ambo cōcurrant ordine quodā eēntiali: nulla tn̄ itarū cāz actus sentiendi mouet̄ actualr̄ ab alia: ⁊ si sensus non moueat ista scḋa motione: que est ad actualem sensationem: nisi motus aūter ⁊ remote priori motione que est ad actum p̄mū. 2° mō mouens motū nō solū recipit aliquem actū p̄mū: aut v̓tutem p quā mouet ad actū 2ᵐ. ꝫ ēt motionē actualē ad talē actū scḋz recipit ab aliquo p̄ori mouēte. Ita ꝙ vel in oī motiōe sua qua mouet ad extra actualr̄ mouet̄ a p̄ore mouēte: vel saltem motio sua actualis originat̄ a motione actuali p̄oris mouentis adeo ꝙ in mouente moto nō esset actualis motio ad effectū: cāndum: nisi p̄cederet ⁊ esset in actu motio actualis p̄oris mouētis ad eundē effectū cōem. Uñ hoc posterius iō mouet: q: est actualr̄ motū a p̄ore: ⁊ tunc dicimus ꝙ ista motio scḋa istius scḋi mēbri est motio virtualis ꝓxima posterioris a p̄ore mouēte. motio aūt que est potētie ab obto recipiēdo spēm: est motio habitualis remota ⁊ p hoc apparet: ꝙ omne illud qḋ est mouens: q: actualr̄ mouetur ab alio aut saltem virtualr̄ ꝓximo: est ignobilius ipso mouente. Sꝫ si sit motum ab alio priore habitualr̄ remote. ⁊ antecedenter non sequit̄ motū esse ignobilius mouente: ex hoc dr̄ ꝙ omnis motio qua agens mouetur a fine vel est actualis vel virtualis proxima.

Quantū ad tertiū arti. obijcit̄ ꝯtra determinationem q̄ōnis. ⁊ p̄mo ꝯtra illud ꝙ finis sit cā: q: cā est illud ad cuius esse sequit̄ aliud: vt hꝫ Boetius in topi. Sed ita est ꝙ ad esse finis nihil sequit̄. sed ipse finis sequit̄ ad alia. igit̄ ⁊c. ¶Ip̄a. scḋm Cōmenta. vt habitum est supra: ꝓbat̄ finem esse cām ex hoc qḋ est p̄ncipium. ¶Contra hoc argui̇t̄. Si omne p̄ncipium sit causa. sequit̄ ꝙ punctus in linea sit causa linee: consequens est falsum: q: non videtur in quo genere cause possit esse vt patet discurrenti per singula.

Obijcitur ēt ꝯ ꝯnem scḋam determinatiuā tertij q̄siti. vꝫ. ꝙ finis est cā cālitatis agētis. ¶Cōtra hoc arguit̄ p̄ p̄supponēdo ꝙ eiusdem ad se non potest esse ordo essentialis. Istud presuppositum ꝓbat̄. q: ordo essentialis est inter ea q̄ sunt distincta essentialr̄. Id. n. non p̄ōt ordinari ad seipsuz essentialiter. ¶Scḋm

presuppositum

p̄suppositum est: ordo essentialis nō pōt esse iter ea q̄ sunt eiusdē spēi. hoc pȝ de mēte Ar. 3. meta. tex. cō. 11. Comendantis Platonē dicentē iter indiuidua eiusdē spēi non esse hoc prius: ⁊ illud posterius essentialr: pp̄ qȝ vt dicebat ipse ponēda erat idea speciei spālissime. vt posterius essentialr posset reduci ad aliqȝ prius. ¶3m p̄suppositum est q̄ agens vniuocū: ⁊ ex ꝯniti forma ipsius est eiusdem spēi cum forma geniti hoc de se pȝ: qȝ gn̄atio vniuoca est illa que est iter extrema eadē vel filia ſm spēm. ¶Ultio p̄supponit̄ q̄ finis ⁊ forma coicidūt in idē nūero. ex. 2. phy. tex. cō. 70. Hoc stāte argr̄ sic. finis gn̄ationis vniuoce q est forma est eiusdē spēi cū efficiēte: ⁊ idē numero cū forma: qȝ eadem forma que inducit̄ p gn̄ationē est finis actionis agentis. Igr̄ nō est ordo essentialis iter efficiēs ⁊ finem. Sed si finis esset cā agentis: esset ordo eētialis iter finē ⁊ efficiens: qȝ cause sit ꝯcurrentes ad aliquē vnū effectū cāndū diuersoꝝ generū ordine quodā essentiali simul ꝯcurrunt. Igr̄ finis nō pōt simul ꝯcurrere cū efficiente: mouendo ipm ad p̄ductionē effectus. ¶2o p̄ncipaliter arguit̄. Finis ſm q̄ est in itentione agentis nō est nobilior ipso esse agētis: qȝ nō hȝ nobilius esse q̄ȝ agens in quo est. ḡ ſm illud esse nō est cā agētis. ¶3o arguitur. Aliud qȝ est cā alicuius vr̄ dare esse illi: aut aliqd isluere in ipm. Ista p̄pō pȝ: sed finis nihil dat: aut isluit in ipm agens: qȝ si agens hr̄et eandē vim actiuā ⁊ nihil itenderet: eodē mō p̄duceret effectū. Et ꝯfirmat̄. Nam certū est q̄ in itentiōe ignis qn̄ gn̄at ignē. nihil est: qȝ dat̄ oppositum: tūc querit̄ de isto mō essendi in. nā aut iste modus essendi in. erit modus essendi accn̄tis in s̄bo: aut forme s̄balis in mā: aut sicut locatū in loco. Et nō vr̄: q̄ finis in intentione agentis possit hr̄e aliquē istoꝝ modoꝝ eēndi in agente. ¶4o arguit̄. Deus sub rōnem finis vltimi ponit̄ obm actus btīfici. hoc aūt nō est inq̄ȝtū mouet aliqȝ agens ad agendum vt desiderabile. ¶5o sic. cālitas finis est opposita cālitati agentis. primo metaphy. sed efficiēs est p̄ncipiū motus. ergo de rōne finis nō est initiare: sed terminare motū: ⁊ si sic. sequitur q̄ nō possit primo mouere agens ad agendum. ¶6o arguit̄. Causalitas prima simplr̄ nō resoluitur in aliam causalitatē sed causalitas efficiētis est prima. Igr̄ cālitas efficientis nō resoluitur in finē: neq̄ȝ causatur ab ipso: maior est manifesta: qȝ qȝ est simplr̄ primum non resoluit̄ in aliquid prius: minor aūt p̄bat̄: qȝ si cālitas efficientis nō est prima: hoc est qȝ dependet a fine: hoc aūt est falsum: qȝ p̄bat̄. qȝ dato hoc sequit̄ q̄ finis solū poneret effectū in esse circunscripto omni efficiēte: ꝯn̄s est falsum. Igr̄ ⁊ añs: ⁊ ꝯn̄a p̄batur. Nihil causat efficiens: nisi mediante sua cālitate que fit ab ipso: sed si finis fit cā: cālitatis agentis: tūc cā finalis sola poneret in esse cālitatē agentis: sine ipso agente: qȝ p̄bat̄. Quia agens nullo mō eliceret suā causalitatē: qȝ si ficiaut seipso: aut ipsamet cālitate. Non seipso per te: qȝ ponis talem causalitatē esse causatā a fine: nō etiā eliceret cālitatem p̄priam: seipsamet cālitate: qȝ idē nō est rō cāndi seipsum. Igr̄ agens nihil faceret ad effcm̄ cāndū: qȝ est impossibile. ¶Septimo ad idē p̄ncipalr̄ arguit̄. Quod p̄cedit primum causatū: est in causatū: sed cālitas primi agentis p̄cedit primum causatum: igit̄ est incāta: ꝯn̄a tenet cum maiori. minor aūt p̄bat̄. Nam cā p̄cedit causatū. ergo quicquid est rō causandi ipm causatū silr̄ p̄cedit. Sed primū agens est causa p̄mi causati: qȝ p̄mū causatum est effectiuum primi agentis igr̄ cālitas primi agentis p̄cedit primū causatū. ¶Et ꝯfirmat̄. Aut p̄mū agens agat per essentiā p̄priam: aut per aliud a se distinctum essentialr̄. Si p̄mo. Habet̄ p̄positū. qȝ cum essentia sua fit ei rō cāndi ⁊ sua cālitas. sequit̄ q̄ eius cālitas est in causata. Si det̄ 2m. Cum illud fit causatum depēdet ab ipso primo: sicut a causa. ¶Et tunc querendum est de eo quod est ipsi deo ratio causandi aut talis ratio est essentia propria dei aut aliquid aliud. Si primo mō habetur intentū. Si 2o modo proceditur: vt prius: ⁊ ita aut erit p̄cessus in isinitū: aut stabit̄ in hoc q̄ cālitas p̄mi entis effectiua est in cāta. ¶Postremo argr̄ ſm Ar. p̄ posterioꝝ. nō ꝯtingit cās esse adinuicē cās: qȝ tūc idem esset cā ⁊ effect' respcū eiusdē: ⁊ p ꝯn̄s idē eēt cā suipsi'. Et rursum idē esset prius ⁊ posterius seipso: ⁊ deniq̄ȝ seq̄ret̄ q̄ posset fieri demōstratio circularis: qȝ est ꝯ p̄hm p̄ posterioꝝ. Et possent iste ꝯn̄e oēs p̄bari per istas maxias. Quicqd est cā cāe: est cā cāti. Quicqd est prius priore: est p̄us posteriore: ⁊ vlterius. oīs cā p̄maria plus insluit in effectum q̄ȝ causa secundaria.

Obijcit ꝯ ꝯnē 3am superius positam. p̄ sic. effectus cuiuslibȝ realis q̄ȝ cā ei' dȝ eē realis: tū qȝ cā: q est nō ens aut ens in po a nō pōt esse p̄ncipiū entis realis ⁊ in actu: qȝ cū effectus realis dependeat eētialr̄ a sua cā ⁊ dependentia essentialis fit realis: igit̄ termin' dependentie erit realis: qȝ nō est relō realis: nisi extrema sint realia ⁊ maxime terminus. Et vlterius cum dependentia essentialis fit semp prius: ⁊ aliquo mō p̄fectius. sequitur q̄ effectus realis nō pōt esse a cā nō reali. Tum etiā qȝ cālitas effectus realis est respectus realis. vt p̄us. respectus nō pōt esse maioris entitatis q̄ȝ fit suū fundamentū. Igit̄ fundamentū cālitatis realis est ens reale: ſȝ ita est q̄ effectus proueniens a fine est realis: ⁊ finis: vt est in intētione agētis nō hȝ esse reale: sed solū itentionale: scd̄m aūt esse qȝ hȝ ex̄. est ens reale. igitur ⁊c. ¶Scd̄o principalr̄ arguit̄ sic. eo mō finis hȝ rōnem cāe quo mō hȝ rōnem pp̄ qd respectu agētis ⁊ respectu eoꝝ que sunt ad finē: qȝ questio pp̄ qd semp dicit cāȝ. ex. vij. meta. cō. 59. sed agēs qȝcūq̄ȝ qȝ est p se agēs agit pp̄ finē ex̄: ⁊ non p̄pter finē in itentione: nō enim medicus opatur p̄pter sanitatē preconceptam: qȝ illa hȝ esse diminutum. ſȝ opatur pp̄ sanitatē acquirendam in effectu que hȝ p̄fectum eē. Igit̄ finis est cā vt hȝ esse extra: ⁊ in effectu. Cōfirmat̄ qȝ omne agēs agit pp̄ finē nō habitum. nō aūt pp̄ finem habitū: qȝ habitibus p̄ntibus in mā cessat motus p̄mo de gn̄atione. tex. cō. 55. sed finis: vt est in itentione agētis est habitus ante motionē eius: ⁊ solum est habendus: vt est ex̄. ergo solum vt extra hȝ rōnem cause. ¶Ex his pōt formari sic rō. Finis est cā sub illa rōne sub qua oia alia ordinant̄ ad ipm: ſȝ omnia entia que sunt ad finem ordinantur in ipsum ſm esse reale ⁊ non itentionale: tum qȝ tale esse est diminutum: tum qȝ est iam habitum anteq̄ȝ ad ipsum aliquid moueat̄. igitur ⁊c. ¶3o arguit̄. Finis nō est causa ſm illud esse quod est posterius entitate agētis: sed eē in itentione agentis est posterius entitate agētis: ⁊ ex ꝯnti sua causalitate: qȝ p̄bat̄. qȝ illud qȝ hȝ esse obiectiue in aliquo est posterius eo in quo hȝ tale esse. Finis aūt hȝ esse obiectiue in ipso agente per te. ergo entitas finis est posterior entitate agētis. ¶4o principalr̄ arguit̄. Eo mō finis hȝ rōnem cau'e quo mō distinguit̄ ab agente: qȝ vt est idē agenti nō facit p̄priū genus cāe ſȝ reducit̄ ad cām agentē. Finis aūt nō distinguit̄ ab agēte vt est in itentione ipsius: ſȝ soluȝ vt est extra: qȝ p̄bat̄. Quia obm qȝcūq̄ȝ ex̄is in aīa: siqd causat: cāt vt efficiēs ⁊ vt extra in effectu cāt vt finis ſm Auer. 12. meta. cō. 36. in exemplo de balneo vbi hȝ balneū in mente mouet vt agens desideratum ⁊ motū: vt extra mouet vt finis. Igr̄ in itentione non habet aliud genus cause ab efficiente. ¶Item quinto arguitur ad idē. de rōne finis ſm p̄hm in. 5. meta. ⁊ 2. physicorum. vt supra allegatum est; sunt duo. s. q̄ sit quid optimum ⁊ vltimū. Ista ꝯueniunt fini ſm esse reale. ergo ⁊c. ꝯn̄a tȝ cum maiori. minor aūt probatur. quia finis in itentione p̄cedit ea que sunt ad finē: ⁊ vlterius in tali esse nō est quid optimū: cuȝ perfectius sit esse finis in re ⁊ in effectu q̄ȝ in itentione agētis. tex. cō. 2. ſȝ vr̄ esse itentio p̄hi in. 5. meta. ca. de causa. vltimo. vbi vult q̄ finis ⁊ efficiēs sunt sibinuicem cause per se ⁊ non per accidens: sed agens est per se causa finis ſm esse quod hȝ extra. ergo ēt finis erit cā: vt est extra. p̄bat̄ ꝯn̄a. Nā si finis sit cā: vt est in intentione agentis: ⁊ agēs

est cā finis: vt est extra: tūc agens nō esset p se cā finis: sȝ ꝙ finis hȝ rōnē cause per se: sed solū p accñs. Cui° oppo^m dicit phs. v. ꝙ cāe sunt sibi inuicē cāe p se ꝛ nō p accñs hoc est q̄tum ad esse penes quod sunt cause.

Obijcit et ꝯtra s^m ꝯclusionē d̄terminatiuā vltime q̄onis sic. Causa est ꝯditio ꝛ ꝓprietas entis vel pars subiectiua ipsius. igr̄ eo mō quo dr̄ ens eo mō dr̄ cā: sȝ ens magis dr̄ de efficiēte forma ꝛ mā: q̄ȝ de fine: q꞉ certum est ꝙ efficiens mā ꝛ forma sunt entia realia ꝛ in actu. finis aūt est tm̄ ens in po^a. maxie loquēdo de fine quo: cū talis finis sit terminus motus. Igr̄ ens nō dr̄ maxime de fine. ꝛ per ꝯñs neqȝ cālitas. ¶ Cōfirmat̄ ꝛ redit in idē. Cālitas simplr̄ ꝛ realis est nobilior causalitate ſm qd ꝛ metaphorica siue itentionali: cālitas agētis est causalitas simplr̄ ꝛ realis. Causalitas finis est metaphorica ꝛ itentionalis. igr̄ ꝛc. ¶ Itē ad h̄ argr̄. Si finis eēt nobilissima causarū: tūc potissima demōstratio esset per finem. ꝯñs est falsum. Tum ex snīa Ar. i ꝓmo de aīa. tex. cō. 11. vbi hȝ ꝓncipiū oīs demōstratiōis est ipm̄ qd̄ quid est. Finis aūt nō ꝑtinet ad q̄ditatē rei cū sit cā extrīseca. Tum etiam: q꞉ qd̄ quid est: ꝛ q̄ditas rei sumit̄ a forma ꝛ nō a causis extrīsecis. igr̄ ꝛc. ¶ Ad h̄ argumēta ꝯtra determinationē q̄onis r̄ndetur. Et ad primum r̄ndetur ꝙ ad esse finis in itentione alia sequūtur ꝛ ipse finis in esse reali sequitur alis ordinata in finē ſm tale esse: ꝛ isto mō finis est causa ſm esse itentiōale ꝛ nō ſm esse reale. ¶ Ad scdm̄ r̄ndetur ꝛ dicit̄ ad itentionem Cōmēta. cō. ꝓmo vt est allegatuȝ. Q꞉ omne pricipiū est cā: ꝛ pricipiū ꝛ causa se ꝯsequūtur ꝯuertibiliter. Et ad istātiam de pūcto. R̄ndetur ꝙ pūctus est causa linee. tum q꞉ linea diffinitur p pūctum: tum etiam q꞉ pūctus ꝯtinuat lineam ꝛ termiat ipsam. Et dato ꝙ pūctus nō esset de essentia linee in eo ꝙ linea. est tamē de essentia linee in eo ꝙ terminata ꝛ cōtinua: cum ꝯtinuuȝ sit illud cuius partes copulantur ad aliquē terminū cōem vt dicitur in predicamētis. Et ad illud qd̄ infertur ꝙ nō est causa efficiens nec finalis. r̄ndetur ꝙ est causa efficiens ꝯtinuationem aut terminationē linee: vel pro quāto igredit̄ diffinitionē eius: vt est terminata ꝛ ꝯtinua est cā formalis ipsius: q꞉ oēs partes diffinitiōis sunt forme: vt hȝ videri. vij. meta. tex. cō. 35. Albertus tamē. Scotus. ꝛ alij ꝯtradicūt huic snīe Auer. asserentes causam ꝛ principium se hr̄e ſm magis cōe ꝛ minus cōmune. Ita ꝙ omnis causa est ꝓncipium ꝛ non ecōtra ꝛ hoc capiendo ꝓncipium large: q꞉ capiendo ꝓncipium vt ꝯtrahitur ad causam ſm Cōmē. ꝓmo physi. co. ꝓmo. dr̄ tm̄ de causa efficiente. causa vero de causa finali: ꝛ. 12. meta. cō. 23. causa dr̄ de oibus causis. ꝛ sic cā in plus se hȝ q̄ȝ ꝓncipium: capiendo ꝓncipium stricte ꝛ ꝓprie extensiue tamē capiendo ꝓncipium: ꝓncipium est communius causa ſm istos. Neqȝ hoc dicit Ar. ꝙ se inuicem ꝯsequantur. sed solum inquit: quotiens dr̄ principiuȝ: totiens dicitur causa. ꝛ subdit. omnes. n. cause ꝓncipia sunt. Ex hoc inuens causam multipliciter dici ſm multiplicationē principij. ¶ Sed ꝯtra habitum est superius ꝙ vnum ꝛ ens se inuicem ꝯsequuntur sicut ꝓncipium ꝛ causa ens ꝛ vnum se ꝯsequuntur ꝯuertibiliter. ergo ꝛc. Maior ꝛ minor habentur ex. 4. meta. tex. cō. 3. ¶ Respondetur ꝙ ꝓncipium ꝛ cā differunt formaliter: quēadmodū superius ꝛ inferius: siue magis cōe ꝛ min° cōe: que differūt ex natura rei ꝛ formaliter ex parte vni° extremi: q꞉ lȝ supius seu magis cōe sit d̄ eēntia iferioris. Non tm̄ iferius est de essentia superioris. Aristotiles aūt volens oñdere distinctionē formalē ꝛ ex natura rei: iter vnum ꝛ ens ꝯclusit: ꝙ quemadmodum ꝓncipiuȝ ꝛ causa sunt idē realiter ꝛ distincta formaliter. sic est de ente ꝛ vno. Sed quantum ad ꝯuertibilitatem ꝛ ambitum cōmunitatis vtrobiqȝ: non est similitudo.

Ad obiecta ꝯtra tertiā q̄onem que ꝓbant ꝙ finis nō est cā cālitatis agētis ꝛ sunt ꝯ scdam ꝯnē ꝓncipalē. R̄ndet̄ ꝛ ꝓmo ad ꝓmū admittēdo primū ꝛ 2^m ꝓsuppositū ad hūc sensum ꝙ eiusdē ad se acceptuȝ scdm̄ vnā ꝛ eandē rōnē nō pōt esse ordo eēntialis ꝛ silr̄ inter ea que sunt eiusdē speciei quatenus sunt eadē ſm spēm ꝛ ſm eandē rōnē accepta: nō est sic ordo essentialis. idē tm̄ acceptū ſm diuersas rōnes formales: ꝛ alterius rōnis pōt hr̄e ordinē essentialē ad seipsum sicut sortes acceptus scdm̄ rōnē veri fundat ordinē essentialē ad se sub rōne boni. Et ꝯsimiliter dicat̄ de his que sunt eiusdem spēi: cum in ipsis possint ꝯcurrere diuerse rōnes formales. ex quo sequit̄ ꝙ forma agētis vt est in actu per essentiā suam: aut et ipm̄ suppositū agens per formaȝ poterit esse agens ꝓducens aliquē effectuȝ: q꞉ ratio agendi ipsi agenti: est actus ꝛ forma ipsius teste Aristo. 3. phys. tex. 17. Semp extimabit̄ iquit species aliqua mouens forma aut geniti que est eiusdē speciei cum forma gn̄antis accepta sub rōne boni ꝛ appetibilis in itentione agētis poterit esse finis mouens agēs ad agendum ꝛ ita hr̄e ordinē essentialē ad ipsuȝ in rōne principij ꝛ cause. ¶ Ad 2^m r̄ndet̄. ꝙ quicquid sit de ante ꝯñs nō valet. Cuȝ infert̄. ergo finis ſm illud esse nō est cā agentis: nam vt dicetur iferius. Ad hoc ꝙ aliqd sit cā alicuius nō opȝ ꝙ habeat nobilius esse simplr̄: nisi sit cā causans virtute ꝓpria: aut sit ꝓncipalr̄ causans: vel pōt dici ꝙ arg^m ꝯcludit ꝙ finis nō est cā agentis quātum ad esse. Cuȝ hoc tm̄ stat ꝙ sit cā ipsius q̄ȝtū ad eius causalitatē: de hoc amplius iferius p tractabit̄. ¶ Ad 3^m r̄ndetur admittendo maiorē. ꝙ. vȝ. cā aliqui diffluit in cātum: ꝛ negat̄ minor. nam finis dat ꝛ ifluit in ipsum agēs artificiale amorē ꝛ desiderium respectu sui loquēdo de fine quo: p quē amorē: postmoduȝ agēs mouet̄ ad agendū. Vñ originaliter ꝛ ꝓncipaliter est cā motionis agētis ad extra respectu eiusdē finis in esse reali. Et quando dicis. ꝙ si agēs haberet eandem vim actiuam ꝛ nihil itenderet. eodē modo produceret effectuȝ: negatur hoc: q꞉ vbi nō eēt intentio ꝛ appetitus vel rationalis vel sensitiuus vel naturalis: ibi nulla seq̄retur actio in agente. Et quādo queris: quid est in itentione quādo gn̄at ignē. R̄ndetur ꝙ in igne gn̄ante est itentio ꝛ appetitus naturalis: qui est iclinatio naturalis ignis in ignē gn̄anduȝ tanq̄ȝ in illud quod est eius ꝑfectio: q꞉ semp genitum: cum faciat ad ꝯseruationē spēi est aliquo modo ꝑfectio gn̄antis: vt est de mente Aristo. 2. de aīa. tex. cōmē. 35. Et cum tu queris de modo essendi in. Dico ꝙ finis est in agēte obiectiue: vel sicut cognitum in cognoscēte. in agētibus p cognitionē: ꝛ similiter sicut appetibile in appetēte. Et ex ꝯñti: q꞉ ibi reꝑit̄ p aliquaȝ spēm eius repūtatiuam: pōt reduci iste modus eēndi in. ad modum eēndi accñtis in subiecto ꝛ forme ꝑficiētis in proprio ꝑfectibili. ¶ Ad quartum r̄ndetur. Q꞉ deus sub ratione finis vltimi est obiectum actus beatifici. Iste tm̄ finis nō est finis qui est causa finalis: sȝ est finis obiectalis attingēdus p opationē itellectus ꝛ volūtatis in quo vtraqȝ potentia maxime quietatur: ꝛ talis finis obiectalis non hȝ ordinē ad aliquod agens quod moueatur ab ipso efficiendo ꝛ producēdo aliquid in effectu. Sȝ si loquamur de fine qui est causa finalis: cuius propria ratio est mouere efficiēs ad agēdum: vt amatus ꝛ desideratus talis finis de necessitate requirit agens: quod moueatur ab ipso: ꝛ isto modo respcū nullius est causa finalis: nisi respectu cuius est causa efficiens: ꝛ ex ꝯñti deus respcū sui nō est causa finalis: neqȝ et respectu actus btīfici. Sȝ solum finis obiectalis: qui nihil aliud est nisi obm̄ vltimate quietatiuum potentie opatis circa ipm̄. ¶ Ad q̄ntum r̄ndetur ꝙ causalitas finis est opposita causalitati agētis multiplr̄: tum q꞉ motio finis est motio metaphorica p modum. s. amati ꝛ desiderati: q̄ motio cum terminetur ad obm̄ in esse amato est motio itentionalis ꝛ respectu effectus qui fit in esse reali est etiam realis motio aūt agentis est motio realis tm̄ terminata ad eē reale ipsius effectus: tum etiam q꞉ motio efficientis est initians motum ꝛ nullo mō terminās. de rōne aūt finis. nō est solūmodo initiare

mõ initiare motum: sz ẽt terminare. tum etiam qr motus proprie z realis initiaf imediate ab ipso efficiẽte sicut a principio imediato. a fine aũt sicut a principio remoto. quare zc. ¶ Ad 6m rñdef. ↄcedẽdo maiorẽ: z negãdo minorẽ. Et ad pbationẽ ipsius ↄcedif: q cãlitas efficiẽtis resoluif in finẽ. Et ad iprobationẽ huius cũ dr: q finis solum poneret effcm̃ in esse zc. negatur ↄña. q̃ ĩfertur. Et ad pbationẽ ipsius ↄceditur q efficiẽs nihil cãt: nisi mediante sua causalitate. Et cũ tu inferes q talis causalitas est p se a fine. Rñdetur ↄcedẽdo. q est a fine mouentis ipsum efficiẽs ad agẽdũ: tñ elicitiue est ab ipso efficiẽte. vñ lz originalr: siue, occasionalr sit a fine mouentis. nunq̃z tñ est ab ipso fine: vt actus elicitiuus: seu vt actio imediate puenienss. vñ pro tanto finis causat causalitatẽ agẽtis pro quãto ex amore sui mouet ipsum agẽs ad causalitatẽ eliciẽdam: sm quaz causat postmodũ finẽ ad extra. Vñ talis causalitas efficiẽtis motiue est a fine. elicitiue ab ipso efficiente. Et si dicas efficiẽs mouef passiue ad eliciendam suã causalitatẽ a fine. ergo finis est causa motionis passiue qua agẽs mouetur. Sz motio actiua ipsi⁹ agentis imediate sequif motionem passiuam ipsiusmet agentis. Et h vr ẽẽntialis ↄsecutio motionis actiue ad motionẽ passiuaz. Igitur motio actiua vr causari a fine. Rñdetur ↄcedendo. q ad motionẽ passiuam in agente: sequif motio actiua extra. Negaf tñ q sit essentialis ↄsecutio vnius ad alterum maxime in agẽtibus liberis: z etiaz in nãlibus que pñt ipediri p extrinseca. admisso tñ q esset ẽẽntialis ↄsecutio nõ sequitur: q si motio actiua quam elicit agens ↄsequaf ad motionẽ passiuam. q nõ sit motio actiua elicitiue ab agente: qr agẽs est illud: qd mouef ad extra: z elicit ex se suaz causalitatẽ: que est sibi rõ agẽdi p formam suam sm quam est in actu. ¶ Ad 7m cum dr qd pcedit primũ causatũ est incausatum. Ↄcedi tur maior. z etiã minor: z ↄsequẽter totus processus vsq ad vltimum ↄñs illatum. qd etiã ↄcedif. vz. Ois causalitas in ipso ente est icausata put causatũ dr esse illud qd capit esse ab alio distincto ab ipso essentialiter. In pmo ente tñ imaginamur duplicez cãlitatẽ. quaꝝ vna est motio realis ad extra: p quam pducif effectus in esse reali: que est realis saltẽ ex parte effectus: qcqd sit ex parte dei. Alia est motio metaphorica p quam primuz agens vult pducere aliqd ad extra ex amore sui. sic q pp se amatuz z desideratũ vult causare effectũ in re: z tũc dicimus q lz primum ens ex amore sui causet ipm effcm̃ seu itendat ipm causare: z sm hoc saluef causa finalis in ipo: nunq̃z tñ ↄcedif esse cã finalis respectu suiipsius: sz solũ respcũ effectus pducti. vtraq tñ causalitas est incausata: sm tñ nrm modũ itelligendi pus ↄcipimus primum ens velle alia a se ex amore sui q̃z efficere z causare realiter illa: z ita vr cãlitas primi efficientis pexigere causalitatẽ finis qui est ipmmet efficiens. pro q̃zto nõ efficit ad ex̃ nisi ex amore sui. ¶ Ad 8m cum arguitur ex pmo posterioꝝ. c. 3. vbi oñdit q circulo impoĩe est demostrare. nõ contingit causas esse ad seinuicẽ causas: z ↄsequẽter deducẽdo ad incõuenĩens: q idẽ esset cã z effectus respectu eiusdẽ zc. Rñdetur p ea que pmissa sunt supius: q aliud est loqui de efficiente z fine z alijs causis q̃ztuz ad entitatẽ ipsaꝝ aliud q̃ztũ ad eaꝝ causalitatẽ: z cõparando efficiens ad finem sm entitatem: ponuntur alique ppõnes. Prima est. q efficiens sm entitatem est prius fine accepto sm entitatem. Ista ppositio pbatur. qr efficiens vel cõparatur ad esse qd hz finis ad extra: vel cõparaf ad esse finis in itentione. Si primo mõ cũ finis sm tale esse sit effect⁹ agẽtis. effectus aũt est posterior sua cã. Igitur efficiẽs est prior fine sm tale esse. Cõfirmaf. quantũ ad hoc esse prioritas efficientis respectu finis: finis vel est sba vel accñs si est accñs z efficiens quoq est sba. sequitur propositum q efficiens est prius. Si aũt finis est accidens z efficiẽs silr z finis est causatum ab efficiẽte sm tale esse reale sequitur idem qd prius ex ordine nãli qui est inter cãm z

causatũ. Si vo finis accipiaf sz eẽ itentionale sic adhuc efficiẽs est prius fine: qr finis in tali esse hz esse obiuũ in ipso efficiẽte. sz eẽ obiuũ est posteri⁹ illo in quo ẽ. igr zc. Et ita sequif q entitas efficiẽtis est prior fine in quocũq esse. ¶ Et si diceres q efficiẽs est accñs z finis sba. ↄ. nullũ accñs põt esse effectiuũ sbe: qr nõ agit ad aliqd pfectius se z vltra spẽm ppriã. igif tale efficiẽs nõ erit sba. ¶ Si vo loquamur de cãlitate pficiẽtis z finis. Sit ista scda ppõ. cãlitas finis est prior cãlitate efficiẽtis: qr cãlitas cause mouẽtis nõ mote nõ solũ est nobilior vt pbatum est supra. verũetiaz prior causalitate cause mouẽtis mote. finis aũt mouet z nõ est motus. Efficiẽs aũt mouet motũ. ergo cãlitas finis est prior cãlitate efficientis. Cõsilr dõm est de nobilitate: queadmodũ dcm̃ est de prioritate. Naz si loquamur de eoꝝ entitate vel efficiens cõparatur ad finẽ in re extra: vel in itentione si pmo mõ vel efficiens est vniuocum: vel equiuocũ: si pmo mõ est eq̃ pfectum: si scdo mõ est pfectius. ¶ Si vero effectus cõparatur ad finẽ in intentione. Sit ista 3a ppõ. agẽs est nobilius sm esse entitate formali finis: qr entitas simplr realis est nobilior entitate sm qd z potẽtiali entitas efficiẽtis est h⁹. g zc. Et vlterius entitas q̃ est p se: est nobilior entitate q̃ est in alio: finis sm suũ esse: in quo est cã: est in efficiẽte: z efficiẽs hz esse p se. igif ppositum. ¶ Si vo loquamur de ipsoꝝ causalitate z q̃raf q̃ ipsarum sit nobilior. Sit ista quarta ppositio tenẽda. causalitas finis est nobilior. causalitate efficientis: qr talis cãlitas efficiẽtis est mouens mota z dependens a causalitate finis. ¶ Sz ↄtra cãlitas isequens entitatez priorem pcedit aliã: que isequif entitatem posteriorem: causalitas efficientis est h⁹ respectu cãlitatis finis. igif zc. Rñdeo negãdo maiorem. nam certũ est q sba pcedit qualitatem in ipsa. z tñ qualitas prius agit: q̃z sba: qr prius alterat q̃z gñet. Silr q̃ztitas est prior nã albedine in ipsa: z tñ q̃ztitas ad hoc q imutet sensum dependet a qualitate zc. ¶ Sed alio modo formaf rõ: cã prior sm esse non dependet a posteriori sm esse: qr depẽdentia est pexigentia huius ab hoc in alteritate nãe: z posterius sm esse sic vr pexigere prius z nõ eꝯ. sed efficiens sm esse est prius fine. g nõ dependebit a fine: vel si sic finis nõ erit posterior sm esse. Ad hoc rñdef glosando maiorem sic: q prius sm esse nõ dependet sm esse a posteriori. adhuc tñ stat q dependeat q̃ztũ ad cãlitatem: vel q̃ztũ ad aliquã eius ppnetatem: sicut sba q̃ztum ad esse nõ dependet ab albedine: sz bñ q̃ztum ad hoc qd est disgregare. Silr mã nõ dependet a q̃ztitate in esse: sz bñ quo ad esse extẽsum: z q̃ztuz. ¶ Ex his rñdetur ad instantiã principalem: q̃ erat vltima sumpta ex pmo posterioꝝ: in qua dr cause nõ sunt ad seinuicez cãe. Rñdetur q verũ est in eodẽ gñe cause: sz in diuerso non incõuenit: neq ẽt sunt sibiinuicem cause quo ad entitatem ipsaꝝ: qr forma nõ causat entitatem mãe: sz psuppo nit ipsam: cũ sit ingñabilis z incorruptibilis. silr mã nõ causat entitatem forme: sz substantificet ipsam. Pariformiter dõm est de efficiente z fine: q̃ztũ ad hoc q lz efficiens causet finem sm suam entitatem. non tñ finis est cã efficientis q̃ztũ ad suũ esse. ¶ Eodem modo rñdetur ad illam maximã. vz. Quicqd est cã cause est causa causati. Et silr quicqd est prius priore zc. Iste ppõnes hñt veritatem. vbi cause accipiantur vniuoce z in eodem gñe. ¶ Sed si equiuoce accipiantur: z in diuersis generibus queadmodũ est in pposito: nõ sequif incõueniens qd infertur. vñ in ista ppõne. quicquid est causa cause est causa causati. variaf pma respectu medie: z media respectu vltime. ¶ Ad illud qd dr. omnis cã pma plus influit in effectu zc. Rñdef hoc hre veritatem in causis essentialr ordinatis ↄcurrentib⁹ ad eũdez effcm̃ in eodez gñe cãe.

Ad argumẽta ↄtra tertiã ↄclusionem respõdetur premittendo q aliud est causam causare in aliquo esse: z aliud est ipsam causare pro aliquo esse. Stat. n. causam habere suam causalitatẽ

in aliquo esse: ꝛ tñ cãre. ꝛ ꝑ alio. sic ꝙ aliud esse terminet cãlitatẽ eiusdẽ: ſm hoc dr: ꝙ finis quo: seu q acquirit ꝑ motũ: dũmõ nõ sit vltimus ꝛ ꝑexis motui in eẽ itentionali causat ꝛ mouet efficiẽs ad agẽdũ. nõ tñ ꝑ esse itentionalis causat sed ꝑ esse reali. Ex quo sequit̃ ꝙ si cã finalis sit cã in esse itentionali nõ est cã in tali esse simplr ꝛ absolute: sꝫ in ordine ad eẽ reale. Ita ꝙ vnũ ꝯcurrit obtiue. s. itentionale nõ ꝑcise ꝛ absolute sꝫ in hitudine ad esse reale. ¶ Scđo notãdũ est ꝙ esse obiectiuũ finis in itentiõe agẽtis: cũ sit eẽ ipsius finis pñtatũ agẽti sub rõne boni ꝛ appetibilis: ꝛ hoc per aliq̃z formã realẽ: que est spẽs ipsi᷒ repñtatiua: tale esse obiectiuuꝫ est aliqđ esse ex nã rei: qꝛ nõ est aliqđ ꝯstitutuꝫ in tali esse repñtato ꝑ actũ itelligẽdi aut per actũ collatiuũ alicuius potẽtie collatiue. Esse aũt obiectiuũ: qđ sequit̃ actum itelligẽdi: ꝛ dependet ab actu collatiuo itellꝰ: sicut sunt itẽtiões scđe: est ꝑcise ens rõnis. ¶ Tertio notãdũ ꝙ loquẽdo de fine grã cui᷒ q est finis ꝑexistens motui talis est cã tã in eẽ itentionali q̃ȝ in esse reali: vt si hõ edificat domũ: domus ẽ finis quo edificationis. Domus aũt ordinat̃ ad hoiem ꝛ ꝯseruationẽ ipsius sicut ad finẽ principalem: qꝛ nõ itendit edificator edificare domũ: nisi ꝓꝑ salutẽ ipsius. ¶ Et si ꝯ hoc istat̃. Oꝫ hõ est causa efficiẽs artificialium. ergo nõ est cã finalis ipsoꝝ. ¶ Item scđo de rõne finis est ꝙ sit qđ vltimũ. per Arꝫ. vbi supra. Homo aũt prior est artificialibus. Et rursum. Si sanitas sit cã deambulationis sortis: eo ꝙ intendit sanitatẽ. Silr gñatiões istoꝝ iferiorum erunt cause finales dei ꝛ itelligentiaꝝ: vel saltem actionis ipsaꝝ. itendunt. n. gñationes istoꝝ iferioꝝ: sicut sortes intendit sanitatem. Et ꝓpterea tu dixisti ꝙ finis in intentione est cã ꝑ esse reali ipsiusmet finis. ergo relinquit̃ ꝙ ideꝫ erit cã suiipsius. Nam finis in intentione ꝯcurrit simul cũ efficiẽte ad causationẽ finis ad ex̃. ergo sequit̃ ꝓpositũ. ¶ Ad ista r̃ndet̃. ꝛ ad ꝑmũ dr̃ ꝙ nõ est icõueniens ꝙ idẽ sit finis saltem grã cuius ꝛ efficiens respectu eiusdeꝫ. Deus. n. est cã finalis: ꝛ efficiens oium creaturarũ. ¶ Ad scđm r̃ndetur. ꝙ dcm̃ pħi dꝫ intelligi de fine minus ꝑncipali qui dr̃ finis quo. si. n. itelligeret̃ de fine grã cuius nõ posset saluari q̃uo deus esset cã finalis oium cãbiliuꝫ. ¶ Ad 3m dr̃ ꝙ nõ est incõueniens ista inferiora esse fines minus ꝑncipales actionum dei ꝛ intelligẽtiaꝝ: q̃uis deus sit finis grã cuius ꝛ principalis respectu ipsaruꝫ. ¶ Ad 4m ꝯcedit̃ ꝙ idẽ est finis qui est causa ꝛ effectus in esse intentionali ꝛ in esse reali ꝛ ex ꝯñti ꝯcedit̃ ꝙ finis ſm esse intentionale est cã suiipsius in esse reali neqꝫ incõuenit ꝙ idem respcũ suiipsius sit cã ꝛ causatum penes diuersa esse: quoꝝ vnũ competit sibi vt causa. alterum vt effectus.

His stãtibus respondet̃ ab obiecta ꝯ tertiam ꝯnẽ tertie q̃õnis. Et ad ꝑm arg m r̃ndeo. ꝛ ad maiorem dico ꝙ cuiuslibet effectus realis cã debet esse realis aliquo mõ: vt dictum est supra. Et ad ꝓbationem primam maioris ꝯcedit̃ ꝙ illud quod est simpliciter nõ ens: aut ens in potentia nõ põt esse ꝑncipiuꝫ entis realis ꝛ in actu. Et ad illud qđ infertur ꝙ effectus realis dependet essentialiter a sua causa: ꝛ dependentia essentialis est realis: qꝛ dependentia semꝑ est ad prius ꝛ ꝑfectius: vel saltem nõ ad imperfectius. ex quo postmodum infertur ꝙ effectus realis nõ põt esse a causa nõ reali. Respondetur ꝙ iste ꝓcessus non ꝓcedit ꝯtra dicta in q̃õne. qꝛ ꝯceditur causa finalis aliquo mõ esse realis. Sꝫ ad illud qđ ꝯcludit̃. vꝫ. dependẽtiaꝫ essentialem effectus esse realem. respondetur negando hoc assumptũ: qꝛ non ois dependentia essentialis: est realis: qꝛ in entibus pure rõnis est dependentia essentialis: ſm quã aliqđ dependet ab aliquo: ꝛ tñ non est realis. vnde dependentia eẽntialis est dependentia necessaria per quam vnum. s. dependens necessario ad suum esse requirit illud a quo dependet. ¶ Et cũ dicis ꝙ dependentia semper est ad ꝑus ꝛ perfectius. ¶ Respondetur negando: qꝛ dependentia necessaria seu ꝯnexio põt esse inter aliqua eque perfecta ꝛ põt aliqđ esse ꝑexactũ ad esse alicui᷒: qđ tñ ẽ iperfecti᷒ ꝑexigẽte: queadmodũ forma sbalis ꝑexigit q̃ntitatẽ in mã ad hoc ꝙ sit in mã ꝛ vniat̃ ei: ꝛ tñ q̃ntitas nõ est ꝑfectior forma sbali. Silr actus sentiẽdi depẽdet a spẽ sensibili ꝛ ꝑexigit ipsaꝫ: ꝛ tñ actus sentiẽdi est ꝑfectior spẽ sensibili. verũtamẽ illud qđ ꝑmo ꝛ ꝑncipalr terminat depẽdẽtiaꝫ alicuius. illđ est ꝑfectius depẽdẽte: sꝫ si terminet scđario aut v̾tute alterius nõ opꝫ ipm esse ꝑfectius. Sic est in ꝓposito de fine in agẽte artificiali. nã lꝫ effectus depẽdeat a fine in esse intẽtionali: tale esse nõ terminat depẽdẽtiaꝫ effectus virtute ꝓpria: sꝫ v̾tute esse realis. s. v̾tute itellꝰ ꝛ cognitiõis dirigẽtis. Hec dicta sunt ad ꝓbationes ꝑmi. añtis quatenus minus ꝯcludũt ꝓpositũ opponentis: sꝫ non ꝙ añs assumptuꝫ de fine ꝙ sit cã non realis sit ꝯcedendũ. qꝛ ꝯcedimus cãm finaleꝫ esse cãm realẽ. ¶ Scđa ꝓbatio ẽt ipsiusmet añtis minus ꝯcludit ꝯtra intentionem nostram determinatam superius. ad quam dr̃ ꝯcedendo. ꝙ causalitas effectus realis est respectus realis: ꝛ vlterius ꝙ talis respectus qui est realis non põt fundari in ente pure intentionali: vt dictum est. Sed in ordine seu habitudine ad ens reale non inconuenit. aut virtute esse: quod participat in intentione agentis.

Ad secundũ principale cũ arguit̃. Eo mõ finis hꝫ rõnem cause ꝛc. R̃ndet̃ ꝙ finis ſm esse intentionale hꝫ rõneꝫ ꝓꝑ qđ: ꝛ nõ tñ ſm esse reale lꝫ pro esse intentionali nõ sit ꝓꝑ quid. Et cuꝫ tu dicis. medicus nõ operat̃ ad sanitatem preconceptaꝫ põt hoc negari: qꝛ etiã infirmus querit sanitateꝫ: ꝛ medicus agit ad ipsam: qꝛ ꝑconcipit eam tanq̃ȝ obiectũ ꝯueniens: vel si ꝯceditur ista ꝓbatio ꝯcludit ꝙ sanitas pro esse itentionali non est finis: ꝛ etiam ꝙ pro illo esse agens nõ agit: sꝫ ꝙ in esse intentionali finis nõ moueat agens hoc nõ ꝯcluditur: ꝛ per hoc apparet ad ꝯfirmationẽ cũ dicitur. Omne agens agit ꝓꝑ finẽ non hitum ꝛc. Veruꝫ est si nõ habet̃ sub omni rõne sub qua est sibi bonuꝫ. finis aũt in intentione agentis ꝑcise est hĩ. Et cum infert̃ ꝙ habitibus presentibus in mã cessat motus r̃ndet̃ ꝙ presentib᷒ habitibus in mã in esse reali ꝛ sub hac rõne dicta cessat motus. Et vlterius cũ infertur ꝙ oia ad fineꝫ ordinant̃ ſm esse reale. Negat̃ hoc. imo ordinant̃ ad ipm finẽ ſm esse intentionale: qꝛ penes illud esse entia que sunt ad finem: ordinant̃ ad finẽ respectu cuius habent rõnem ꝓꝑ quid: sed entia ad fineꝫ nõ tñ includũt ꝓꝑ quid respcũ finis in esse reali: verũ ẽt in esse itentionali. Quia si queratur ꝓꝑ quid agens agit. s. edificator edificat domum. respondet̃ qꝛ vult habere domuꝫ vt vtilem sibi: ꝛ vt bonum sue saluti conueniens: ꝛ ad illud qđ additur ꝙ tale esse intentionale est diminutũ. r̃ndet̃ ꝙ hoc est falsuꝫ: qꝛ forte hꝫ nobilius esse ꝑticipatuꝫ in mente Arꝫ. q̃ȝ in se lꝫ nõ verius: vt dictũ est supra. ꝛ ẽt lucidius inferius declabit̃. Et rursuꝫ ad illud ꝙ finis in esse itentionali est hitus ꝯceditur. Sed dr̃ ꝙ non est habitus in illo esse pro quo causat seu quod vltimate intenditur.

Ad tertiũ principale ẽt pꝫ q̃uo finis est cã ꝑor ſm causalitatẽ respectu agentis ꝛ non ſm entitatẽ quocũq̃ȝ mõ: lꝫ quantũ ad esse ꝑticipatuꝫ a fine posset saluari prioritas entitatis finis ad entitatẽ agẽtis tñ tenẽdo ꝙ finis ſm entitatẽ sit posterior entitate agentis. Dicit̃ ꝙ illa maior assumpta in argumento est falsa: qꝛ non opꝫ ꝙ cã mouens aliã cãm ſm esse sit prior olno entitate cause mote. sed sufficit ꝙ ſm cãlitatẽ sic sit ꝑor: queadmodũ dicimus ꝙ forma est cã mouẽs mãm ꝛ ꝑm causalitatis mãe necessitans ipsaꝫ: ꝛ tñ mã scđm entitatẽ est prior saltem origine forma.

Ad quartũ ꝑncipale cũ dr̃. Eo mõ finis hꝫ rõnẽ cause finalis: quo mõ distinguit̃ ab agente. Cõcedit̃ maior ꝛ negat̃ minor. Et ad ꝓbationeꝫ cũ dr̃. obꝫ qđcũq̃ȝ extꝰ in aia causat effectiue esse ñ sibi ꝯuenientẽ ꝛc. sꝫ Auerroym. 12. meta. ad hoc r̃ndet̃. ꝙ in aia est duplex motio realis obti pñtatu: q̃rũ vna est motio intellectus

tio intelle̅s possis a fantasmate vel a spe̅ itelligibili ⁊ obm represitatū in istis mouet effectiue intelle̅m pote̅m ad actū itelligēdi: ꝯcurrēte tm̄ itelle̅u agētis. Alia est motio realis in volūtate ꝑm quā obm̄ itelle̅m sub rōne boni ⁊ appetibilis p̄ntat seu offert volūtati: qd̄ obꝫ sic p̄ntatū vna cū volūtate agente mouet voluntatē pure passiuam: aut ēt seipsaꝫ ad actū amoris ⁊ desiderij ⁊ q̄libꝫ istaꝝ motionū ptinet ad cāl'itatē effectiuā. Ita ꝙ sicut itellectio actualis causat effectiue ab intellectu agētis ⁊ obto p̄ntato in fantasmate. Ita volitio actualis: q̄ est amor vel desiderium obti rep̄ntati cogniti ⁊ app̄hensi sub rōne boni ⁊ appetibilis causat effectiue ab obto sic app̄henso ⁊ a volūtate agētis vt dcm̄ est: ⁊ sic volitio ipsa seu desideriuꝫ est effectus realis cātus realr̄ a volūtate ⁊ obto volibili. In volūtate ēt est motio metaphorica que est ipsius obti volibilis p̄ntis sub rōne boni: iquātū ꝑ amorē causatū: q̄ est ipsa volitio. obm̄ sic p̄ns capit esse volitū ⁊ amatū: qd̄ eē volitū nō est nisi respectus rōnis in ipso obto sic p̄ntato. ¶ Pro quo duo sunt notanda quoꝝ p̄mum est ꝙ in istis operationibus que sunt. sentire itelligere. ⁊ velle seu amare: semꝑ eaꝝ obta ꝑducunt̄ per istas opōnes in aliquo esse rōnis. s. sensibile terminās actualr̄ actū sentiēdi ꝑducitur ꝑ sentire in esse sensato: ⁊ obm̄ in actu itelligēdi cōsilr̄ ꝑducit̄ in esse itellecto ⁊ cognito ꝑ actualē itellectionē: ⁊ qd̄ dixi de sensu ⁊ itelle̅u ita: itelligēdū est de volūtate. dico ḡ ꝙ obm̄ qd̄ causat effectiue vna cū volūtate actū volendi ꝑ ipꝫ velle imediate capit eē volitū ⁊ amatum: ⁊ ista ꝑductio appellat̄ metaphorica: q2 nō terminat̄ imediate ad aliqd̄ esse reale ex̄: sed precise ad esse rōnis. ⁊ ꝑm hoc Arꝫ. 9. meta. tex. cō. 16. nō posuit istas opōnes imanentes esse actus ꝑductiōis: sꝫ esse vltimos fines: ⁊ ꝑfectiones potētiaꝝ opatiuaꝝ: vt hꝫ ēt ꝑ eū. 10. ethi. q̄uis eadē ꝑductio metaphorica remote seu mediate terminetur ad finez ex̄ q2 mediāte agēte. ¶ 2° notādū: ꝙ ꝑducto obto volibili in esse amato ⁊ desiderato: vt dcm̄ est: obꝫ in quo fundat̄ tale esse amatū: qd̄ est p̄ns ipsi voluntati sub ea rōne: sub qua amat̄ determinat agēs: cognoscens appetens ad ꝑsecutionē ipsius obti volibilis ꝑm esse qd̄ hꝫ ex̄ in re: ⁊ ita quantūcunq3 motio metaphorica fit ab obto in esse itentionali. s. in eē amato ⁊ desiderato: terminatur tm̄ ad esse reale ipsius obti qd̄ est finis in effectu ⁊ in re ⁊ hoc ꝑ q̄nto mouet agēs ad ꝑsecutionē finis in re. ¶ Ex hoc videt̄ ad itentionē Auerroys quo ad auc̄tem preallegatam d̄o: ꝙ ipse non plus vult in illa auc̄te nisi distinguere motionē realē effectiuā in voluntate: que est ab obto volibili cāante actū desiderij ⁊ amoris: a motiōe ⁊ ꝑductione metaphorica: que est obiecti nō vt volibilis ⁊ diligibilis: q2 hoc totū ꝑtinet ad efficiēs: sꝫ vt actualiter amati ⁊ desiderati: que motio lꝫ fit ab obto ex̄nte ī aīa: tm̄ terminatiue est ad ex̄ ⁊ ad esse reale ipsius finis: ⁊ per talez motionē attingit̄ finis ad ex̄: ⁊ efficiēs ꝑsequit̄ ipsuꝫ ꝑm tale esse. Ex quo sequit̄ ꝙ quātūcūq3 obm̄ in eē intentionali fit p̄n^m ipsius motionis: terminus tm̄ ipsius est ipmmet obm̄ in eē reali. Et ita lꝫ obm̄ in mēte vt p̄ns volūtati sub rōne volibilis moueat vt agēs: tm̄ vt actualiter amatū in mēte mouet vt finis ⁊ ꝑ tanto dr̄ tale obꝫ mouere ad ex̄ in rōne finis: q2 motio eius vt est amatuꝫ terminat̄ ad ipsum finem ex̄ determinando ipsum agēs ad ꝑsecutionē finis in re. Et ad Auerroym dr̄ ꝙ nō plus vult: nisi ꝙ obm̄ in mēte sub rōne appetibilis mouet vt agens: sed nō vt actualiter amatū. ¶ Sed instat̄ ꝯ istum modum dicendi: tu dicis ꝙ obm̄ vt amatū: est p̄ncipiū istius motionis metaphorice que attribuit̄ finis. Cōtra. ex hoc sequeret̄ ꝙ p̄ncipiuꝫ istius motionis qd̄ est obm̄ amatū ꝑm esse rōnis esset p̄ncipiū ipsius: q2 certū est ꝙ obm̄ vt amatū est ens rōnis: sꝫ tale ꝑ te est p̄ncipiū cāl'itatis finalis. Igit̄ talis cāl'itas finis erit ꝑcise rōnis: ⁊ ꝑ ꝯñs nō erit cāl'itas realis. ¶ Ad hoc pōt dici vno mō ꝙ ois motio ⁊ ꝑductio ⁊ vlr̄ ois respect' eēntiali' depēdet a termino ad quez q̄z a p̄n°: q2 diffinit̄ ꝑ termino ⁊ nō ꝑ p̄ncipiū a quo. vn̄ Arꝫ. 5. phy. tex. cō. 4. Mutatio ⁊ motus magis hꝫ denoiari. s. denoiatiōe a p̄ori ⁊ quo ad nāꝫ ab eo qd̄ est in qd̄: q̄ꝫ ab eo qd̄ est a quo ⁊ sic ibi distigunt spēs mutationum. De ista denoiatione loquit̄ Arꝫ. 2. de aīa. tex. cō. 49. dicens. A fine vnūqd̄q3 denoiari iustū ē. Cū igit̄ terminus ad quē istius motiōis finalis sit realis sequit̄ ꝙ ista motio ⁊ cāl'itas finis erit realis: ⁊ hoc q̄ntū ad rē: lꝫ quo ad nos alr̄ denoiet̄: vt hitū est supra. ¶ Vel pōt dici ⁊ melius ꝙ qn̄ dr̄ obm̄ vt amatū mouet in rōne finis. ly vt amatū. pōt accipi triplr̄. vno mō reduplicatiue ⁊ tūc denotat̄ illud qd̄ seq̄t̄. ly vt esse ꝑcisaꝫ ⁊ adeq̄taꝫ cām iherētie ꝑdicati ad s̄bm. Sic ꝙ ꝑdicatuꝫ ꝑdicat̄ de determinabili. per ly vt. vlr̄: qn̄ dr̄ obm̄ vt amatū mouet efficiēs ad agendū: ⁊ tūc esset sensus ꝙ ista rō que est esse amatū est ꝑcisa ⁊ adequata rō ꝑꝑ quam obm̄ mouet in rōne finis ⁊ est cā finalis. Scd̄o mō capit̄. ly vt. ꝑmissiue ⁊ tūc denotat ꝯditionem aliquā quā s̄bm secuꝫ ꝑmittit: qn̄ ꝑdicatū sibi inheret: vt d̄o. Soꝝ. vt hō. est albus. 3° mō accipit̄ specificatiue. ⁊ tunc specificat aliquā rōnez nec̄io requisitā ad hoc ꝙ ꝑdicatū in sit subiecto. ¶ Hoc premisso videtur ꝙ obm̄ appetibile vt amatum mouet in rōne finis: vt ly vt. tenet̄ ꝑmissiue ⁊ specificatiue. nō aūt reduplicatiue: ⁊ est sensus obm̄ acceptuꝫ sub rōne q̄ amatur mouet vt finis. vel denotat. scd̄o modo ꝙ obm̄ mouet vt finis si ipsum ꝯcomitet̄ ista rō que est esse amatum ab agēte: ita ꝙ ista rō est nec̄io cōcomitās ipm̄ obm̄ vt est causa finalis: q̄uis nō cōpetat sibi per se: vt sit rō ꝑ se ⁊ essentialis ꝑꝑ quā finis causat. Vn̄ illud qd̄ est rō mouendi ipsi fini formalis ⁊ per se est eius bonitas: vel formalis que sequit̄ ipsam q̄ditatē ꝑꝑiam finis vel est bonitas q̄ditatiua: que appellat̄ bonitas radicalis: ⁊ istam bonitatē vt mouet efficiēs ꝯcomitat̄ iste respectus rōnis qui est esse amatū. Qꝫ aūt possit esse aliq̄ ꝯditio nec̄io requisita ad esse alicui' que tm̄ nō cōpetit sibi ꝑ se: apparet in multis. Nā ꝯnexio ⁊ vnio cāꝝum adiuicē: approximatio passi ad agēs est cōditio necessario req̄sita ad hoc vt cause causent suū effectum: ⁊ tm̄ nullū istoꝝ est eis ꝑ se ⁊ eēntialis rō cāndi: ⁊ tūc posset ꝯcedi ꝙ cāe vt ꝯnexe. vt vnite ⁊ approximate causant effcm̄. Silr̄ pōt exēplificari de mobili quod mouet̄ motu ꝑꝑrie dicto: tale mobile qd̄ mouet̄ ad formā accn̄talē: nec̄io est in actu per aliq̄ꝫ formā priorem illa forma: ad quā mouet̄: ⁊ tm̄ illa forma per quam est in actu: nō est ꝑ se rō essentialis ꝑm quam mouet̄ ad formā. Cū motus sit actus entis in potētia ꝑm ꝙ in po°. ex. 3. phys. tex. cō. 6. Sic d̄m est in ꝑposito de esse amato qd̄ est rō nec̄io req̄sita ad cāl'itatem finis non tm̄ ꝑ se ⁊ essentialis. Sꝫ rō essentialis ⁊ ꝑ se ipsius obti: vt est cā finalis est ꝑfectio eius: seu bonitas: ⁊ h̄ vel q̄ditatiua vel formalis que est passio q̄ditatis ⁊ nāe. vt est de mēte Doctoris sub. in p̄mo sniaꝝ. di. p̄ma q° vlti. ¶ Sed adhuc istat̄: q2 ex his dictis sequit̄ ꝙ aliq̄s respectus rōnis ꝯcurrat nec̄io ad effcm̄ realem seu ad cāl'itatem eius. ꝯñia pꝫ ex dictis. ¶ Ad hoc videt̄. ꝯcedendo ꝯñs ⁊ ꝯñaꝫ vn̄ nō est icōueniēs ꝙ aliquis respectus: sic nec̄io ꝯcurrat: dūmō nō sit ꝑ se ⁊ essentialis. Et si tu dicas. ḡ effect' realis depēdebit ab aliquo ente rōnis. Negat̄ ꝯñia. nam secus est dr̄e. ꝙ aliquid dependeat ab aliquo. aut ꝑexigat ipm̄ in suo esse. Aliud ꝙ ad suum esse nec̄io coexigat vel ad ipm̄ necessario consequat̄. Concedo igit̄: ꝙ talis respectus rōnis coexigit̄ ad esse ipsius effectus vel saltē necessario consequat̄ ad causalitatē finis. lꝫ non per se ⁊ essentialr̄ requirat̄: ⁊ ꝙ hoc non videat̄ mirum apparet in exemplo de priuatione veritas istius dicti: q2 certum est ꝙ ad eē compositi qn̄ fit ⁊ generat̄ necessario ꝯcurrit priuatio ⁊ coexigit̄: ⁊ tamen priuatio est purum nihil: ⁊ ens rōnis: quantum ad suum formale significatum. ex 4. meta. tex. cōmen. 2. priuationes sunt non entia.

Ad quintū arg^m p̄ncipale ꝯ tertiā ꝯnēz pꝫ r̄nsio ex his q̄ dcā sūt. ¶ Ad vlt^m vbi dr̄ ꝙ finis ⁊ efficiens sunt sibi inuicem cāe per se nō per accñs

dens.ridet q ponēdo finē esse cāz hz eē itentiōale est cā
p se cāsalitatis agētis: ꝛ efficiēs est p se cā finis sm esse qd
hz ex̄ in effectu. ¶ Et cū iferetur: q efficiēs est cā p accns
finis: si sit cā ipsi⁹ sm esse ex̄: eo q dz esse cā ipsi⁹, finis hz
illud esse in quo causat. Rndet q lz esse reale finis nō sit
illud in quo cāt. tn̄ est eē p quo cāt. Et qz dcm̄ est q finis
in esse itentionali absolute nō est cā. sz in ordine ad eē rea
le ipsius finis ex̄: iō efficiēs est cā finis q̄tū ad illud esse
quod aliquo modo requiritur ad eius causalitatem.

¶ Ultimo rndet ad istātias adductas ꝯ ꝯnē gntā supra po
sitaz de nobilitate finis. Et ad pmā cū dr: q ens magis
dr de forma efficiēte mā ꝛc. Rndet ad aliqbus negādo
assumptū. nā lz finis nō sit ens reale in eē in quo cāt: est
tn̄ reale sm eē p quo cāt. vel pōt dici ꝛ meli⁹ q ly. magis
ens. pōt itelligi idē qd realius ens vel id qd nobilius ꝛ p
fectius. Si pmo mō itelligat: ꝯcedit q ens magis dr de
mā efficientis ꝛ forma: q̄z de fine sm illud eē in quo cāt
ꝛ sm esse formale qd sibi cōpetit vt est cā: qcqd sit de eē
qd hz ptcipatiue. Si vo itelligat scdo mō negat assum
ptū. nec idē est eē reali⁹ ens ꝛ nobili⁹. Nā eē reali⁹ est hre
veri⁹ eē tale in re. nobili⁹ aūt est eē pfecti⁹ in aliq̄ ꝯditiōe
pfecta entis: que. s. in ente absolute sumpto ponit pfe
ctionē. Exēplū. albedo in mente ꝯcepta hz nobilius esse
qz est imālis: in alterabilis ꝛ in corruptibilis: q̄tuz est ex
pte itells: que ꝯditiones ponūt pfectionē in ente. sed tn̄
nō est verior ꝛ realior albedo in mēte q̄z ex̄. Ex hoc ꝯclu
dimus: q ens simplr sumptū ꝛ absolute nō ꝯ̄ctuz ad esse
specificū finis: magis hoc est nobilius ꝛ aliquo mō pfe
ctius dr de fine q̄z de efficiēte ꝛ alijs causis. lz forte alie
cāe sint veriores in suo esse specifico ꝛ determinato ꝛ ha
beant maiorē realitatē q̄z finis in eē in quo cāt. Et qn̄ dr
q ens in potētia est ens diminutuz ꝛc. Rndet ꝯcedēdo
hoc esse veruz respcū realitatis ꝛ veritatis esse specifici ꝛ
determinati ipsius finis: sz non est ens in potētia exclu
dens ocm̄ entitatē simplr. vn̄ nō valet ista ꝯn̄a. hoc est ve
rior lapis: g̃ verius ens. sicut nō valet. hoc est pfectissim⁹
lapis. g̃ pfectissimū ens. Ex quo sequit q finis in eē iten
tionali pōt hre nobilius esse absolute ꝛ simplr: lz nō rea
lius aut verius respectu esse determinati ipsius finis. De
esse obtiuo finis nobiliori simplr aut sz qd in itellu crea
to aut increato satis dcm̄ est superius in distōnib⁹. distō
ne. 6. in corpe qōnis: an̄ ꝯnes declinatiuas qōnis. Et cō
formiter ad illā distōnem rndēdo pōt dici ad ppositū q
finis quo: in itentione agētis: ꝛ loquēdo de fine artificia
li ꝛ de fine agentis p cognitionē: de quo est difficultas.
quicqd sit de alijs: est ens reale ptcipatiue: qz ptcipat
esse cognitionis: sm quam est obm mouēs ipsam volūta
tez vel artificē ad operādū: ꝛ tūc vtute cognitionis q̄ est
ens reale: aut etiā itells mouet ipm agens ad agendū: ꝛ
talis finis sic itentus hz pfectius esse ꝛ nobilius partici
patiue: q̄z sint entia quecūqz iferiora cognitione actuali
intells: seu ēt ipo itellu dirigēte ꝛ volūtate iperante exe
cutionez finis. queādmoduz determinat Scotus in. 4°
dist. pma. q. pma. ꝛ in pmo dist. 3. q. 4. post quartū arti.
vbi hz q obta in intellu diuino mouēt itellm creatū vir
tute itells diuini: a quo pducunt talia obta in esse obie
ctiuo: ꝛ in eē itelligibili. ꝛ tūc ꝯcedit ipse q hmōi obta hnt
aliqd esse ex nā rei: per qd pnt mouere intellm creatū ad
cognitionem ipsoꝝ. ꝛ ita ex hoc ꝯcluderet q nō soluz fi
nis est realis in eē p quo cāt. verū etiaz in esse in quo est
cā. ¶ Et per hoc rndet ad multas instantias pserim ad
istā. cā dū realr cāt hz esse reale: qz cālitas sequit entitatē
rei: sed ita est q cā finalis in eo istanti quo agēs agit rea
liter causat: g̃ hz eē reale. Ad quā instantiaz rndet ꝯcedē
do ꝯn̄s ꝛ ꝯn̄am: loquēdo de eē qd cōpetit cāe vel forma
liter vel participatiue. Et si dicas nō qdlibet agēs pp ter
finez mouet a fine in esse itentionali: ex quo nō qdlibet
agens est cognoscens finē ppter quem agit rndeo q oē
agens per se itendit finem: qz appetit ipsum vel appeti
tu naturali vel sensitiuo aut volitiuo. Appetere aūt finē
quocūqz istoꝝ modoꝝ est finē itendere: ꝛ esse in itentiōe
agētis. Istud aūt appetere vel psupponit cognitionez in
appetente vel in alio a quo dirigit. Si loquamur de ap
petente appetitu sensitiuo vel volitiuo: tale appetens
est cognoscēs finē pp quē agit: ꝛ de talib⁹ pcedit rō ad
ducta. Si vo appetens solū appetat appetitu nāli: cum
appetat vtute dirigētis in finē: qd dirigens est ipsa itelli
gentia cognoscens. adhuc hr itentuz. Et hoc est qd ingt
Auerroys. 12. meta. cō. 18. Opus nāe est opus itelligētie.
Ex quo seqtur q oīs finis vel formalr est in itentione co
gnoscēns vel vtualr ꝛ participatiue: ꝛ ita pōt saluari isto
mō realitas cāe finalis. Pōt tertio mō rnderi saluando
hōi realitates per ea que dicta sunt superius de esse obti
uo rei intelligibilis ꝛ volibilis: qd hz esse ante actum in
telligendi: vt premissum est supra.

Ad ꝯfirmationē argumēti pncipalis supe
rius adducti. Cum dicitur
causalitas simpliciter ꝛ realis est nobilior causalitate sz
quid. patet responsio ex dictis. Nam ppositio assumpta
pro maiori est vera si sint cause in eodem genere cause:
in diuersis tn̄ nō incōuenit. Uel iuxta viam que nūc po
sita est dicitur q causalitas finis est realis: ꝛ est nobilior
ceteris causis. vt pbatuz est supra. ¶ Ex hoc etiam rnde
tur ad illud quod additur. vz. causalitas finis est causali
tas sm quid: ꝛ metaphorica: respondetur negando hoc
assumptuz q sit causalitas sm quid: qz finis realiter cau
sat ꝛ concurrit simul cū efficiente ꝛ alijs causis. Conce
dit tamen q est causalitas metaphorica: qz motio ipsius
finis in ratione amati ꝛ desiderati: ꝛ mouere sic vt ama
tum: est mouere metaphoricuz: qz mouere isto modo est
pducere vel constituere rem in esse amato ꝛ desiderato.
Et pro quanto res capit sic esse amatum ab ipso fine di
citur istud causare metaphoricum: ꝛ sm quid penes esse
amatuz qd est esse sm qd attributū ipsi rei a fine mouēte
vnde omne aggregatum ex pluribus: quoꝝ vnuz est tale
simplr: aut ens reale: alterū est ens rōnis ꝛ sm qd: totuz
natū est denoiari denoiatione a posteriori: ꝛ quo ad nos
a debiliori: seu ignobiliori: sed non denoiatione quo ad
nām ꝛ a priori de qua dcm̄ est supra. Cum igit ita sit q fi
nis in esse obtiuo habeat aliqd esse ex nā rei. vt premissuz
est: ꝛ aliqd esse rōnis: quod est esse amatum rōne qua fi
nis est amatus: appellat ens sm quid. Et causalitas p
ueniens ab isto toto aggregato denoiat ab ente sm qd.
Et sic appellatur causalitas sm quid ꝛ metaphorica: qz
denoiatio totius aggregati semp sequit debiliorem par
tem. Et ad illud qd cōmuniter dicitur: q causalitas finis
est intentionalis. responsuz est q est intentionalis: vt di
stinguitur contra materiale: ꝛ appellatur intentionalis:
qz est quedam intentio agentis per quaz tendit in obie
ctum ꝛ in finem producendū in esse reali. ¶ Ad vltimū
pro ista parte cum arguit. Si finis esset nobilissima cau
sarum potissima demonstratio esset per finem. Respon
detur vno modo. concedendo ꝯn̄s ꝛ ꝯn̄am. Unde cum
omnes cause possint demonstrari per finez. ꝛ finis in agi
bilibus sit sicut principium in speculabilibus: cumqz pn
cipium in speculabilibus sit illud a quo dependet tota
certitudo ꝛ euidentia ꝯclusionis seu demonstrationis:
sequit q etiam a fine sumetur omnis certitudo ꝛ euidē
tia causati ꝛ etiam aliarum causarum dependentiuz ab
ipso. Et cum dicitur. q qd quid est: est principiuz demō
strationis. respondetur q qd quid est intelligitur nō tm̄
pro eo quod dicit quid est esse rei: sz pro omni eo qd di
cit ppter qd: qd maxime cōpetit fini. Et cum dicitur q
qd quid est maxime accipitur a forma. Negatur hoc. ꝛ si
inueniat ab Aris. q qd quid est sit forma: intelligit Aris.
qd quid est esse formam appropriate: pro q̄tō qd qd est
notificat diffinitū. sicut forma notificat illud cui⁹ ē forma
vel accipitur a forma vt a parte pncipaliori ꝛ notiori in
trinseca diffinito. finis aūt est cā extrinseca. Uel pōt dici
ꝛ est scda rnsio: q certitudo cognitiōis pōt accipi: vel qz
sit de

sit de certiori obto in se & bz ppriā entitatē que appellat certitudo simplr: vel de certiori obto sm pportionez ad potentiā cognoscētē: vn̄ aliqd est certi⁹ in se: qd tn̄ nō est certi⁹ sm pportionē ad potētiā. illud. n. est certi⁹ in se qd plres gradus in se ꝯtinet cognoscibilitatis. Illud aūt est certi⁹ in ordine ad potētiā cognoscētē de quo ipa plures gradus cognoscibilitatis attingat: cū igr ita sit q forma in re sit nobis notior & euidentior q̄ ad nos: sic q de ipa plures gradus cognoscibilitatis attingimus: q̄z de fine. sequit q certior cognitio quo ad nos & sm pportionez potentie nr̄e itellectiue ad obm itelligibile habet de forma q̄z de fine: cū hoc tn̄ stat: q p finem habeat cognitio certior simpliciter & quo ad naturam. Et sic ad qōnem.

Ad argumēta adducta in pn̄° qōnis. ¶Ad pmuz pz rn̄sio ex dictis. vz. q finis est pncipiū & pmū in eē intētionali: vltimū aūt i eē reali: & p̄m & vltimū isto mō nō opponunt: qr ista nō accipiunt sm idē. ¶Ad 2m argm scdi q̄siti. Ꝯcedit q finis i eo instāti in quo agēs agit mouet actu cāndo effectū sibi correspōdētē: & ita ꝯcedit maior & negat minor. Cū ad pbationē dr: cā q̄ mouet actu est in actu: ꝯcedit q est i actu sm aliqd eē. s. aut ex agēs: aut in itentiōe agētis & in esse obtiuo: neqz reqrit q illd qd est actu mouēs: marie metapho^ce sit actualr ex in re: sz sufficit q sit in actu bz aliqd eē obtiuū: aut ex nā rei. ¶Ad ꝯfirmationē p ista via & 2° q̄sito. Rn̄det ad qōnē admittēdo ipaz p nūc. sz negat q entitas finis in eē in q̄ cāt nō sit extra: vn̄ lz sanitas in eē reali in istāti quo agēs agit nō sit sanitas extra tn̄ in eē itētionali est aliqd extra saltē hn̄s eē ex nā rei. ¶Ad argumēta tertij q̄siti. Cū dr data vitate isti⁹ seqret q idē respcū eiusdē &c. Rn̄sio pz ex his q̄ dicta sunt ad istātias adductas ꝯtra tertiā ꝯnē pncipalē. ¶Ad argumēta q̄rte. q. cū dr si finis eēt nobilissima cāz: seqret q cālitas finis cōpeteret nobilissimis entib⁹. ꝯcedit ꝯn̄s & ꝯn̄tia. & ad p̄mā iprobationē ipsi⁹ rn̄det ad itētionē Ar. loco palle. q imobilia q̄ sūt de⁹ & itelligētie nō hn̄t cāz finalē: q̄ attingat p motū aut mutationē: qr in ipsis pductio aut actio nullū psupponit sbm mutatū qd trāseat de puatione ad actū: sz in ipsis est simplr emanatio de nō eē ad eē. Deus aūt respectu oium aliaz itelligentiaz a se est finis duplr. Vno° ē finis q est cā finalis: qr ex amore sui pducit ipas itelligētias. Alio° est finis obiectalis: seu attingēdus per opōnē: qr in ipo deo tāqz i pfectissimo itellibili & volibili: vnaqqz intelligētia getat & delectat: de⁹ aūt respectu suipsi⁹ est tm̄mō finis attingēdus p opōnē qr i seipo vltimate beatificat p itellm & volūtatē. ¶Ad scdaz iprobationē. cū dr q de⁹ ē agēs respectu oiuz cāb^m. & tn̄ nō agit pp finē ipsoz: negat h assumptū. Et cū tu dicis: aut talis finis eēt ipmmet agēs pmū &c. Rn̄det q est ipz pmuz agēs in q̄ ꝯcurrit duplex cālitas. s. efficiētis & finis. Et cū tu dicis. g cālitas pmi efficiētis nō eēt simplr pma: sz eēt cāta ab aliq priore. negat ꝯn̄tia. Et cum dr q actio pmi agētis est cāta ex amore sui: dato q pmū agēs sit cā finalis. ¶Rn̄det q talis cālitas pmi efficiētis nō ē nisi velle vel amor determinatiu⁹ creature ad existēdū: & amor iste est qddā simplr icātū: idē simplr eēntie diue. verū tn̄ sm nrm modū itelligēdi intelligim⁹ ipz velle diuinū vt terminat ad creaturā: q̄ ad exn̄tiā ipsius pergere ipmmet velle aut amorē: q̄ de se deus diligit: & ex ꝯn̄ti cū pp se amatum & desideratū deus causet qcqd cāt: seqt q ipm velle quo se diligit sit q̄si cā amoris vt determinat ad creaturam & ad exn̄tiaz eius. Et sic vr sm nrm modū itelligēdi q cālitas effectiua dei dependeat & sit q̄si cāta a cālitate finali pro quanto preexigit ipsam. ¶Pōt etiam dici q deus agit ppter finem alium a se: qui non est finis ipsius dei: sed effectus & est finis minus pncipalis propter quē agit vt dictum est in corpore questionis.

¶Ampli⁹ āt alia sm nūerū sūt vnū alia bz spēm &c. Tex. cōmen. xij. Qō. v.

Queritur Vtrū indiuiduatio nāe fiat p hecheitatē seu pprietatē idiuidualē: vel p mām & q̄ntitatez. 1
¶Et arguit q nō p pprietatē idiuidualez: qr data vitate hui⁹: seqret: q ordo iter idiuidua eiusdez spēi eēt ordo eēntialis & p se. ꝯn̄s est falsum. Tū qr in idiuiduis est pcessus in infinitūz sz in ordine eēntiali nō est pcessus in ifim. g talis ordo nō est iter idiuidua eiusdē spēi. Tū ēt qr h est ꝯ Ar. i 3° meta. tex. cō. 11. Vbi cōmēdat Platonē volētē: q in idiuiduis eiusdē spēi nō est hoc prius: & illud posteri⁹: pp qd sm ipz Platonez oia idiuidua vt posteriora reducebant ad aliqd prius sepatū: ad qd oia talia hēbant essentialē ordinē: qd sm ipm erat idea spēi sepata ab idiuiduis. Ar. ꝯcordat cū Pla. in p̄. s. q in idiuiduis nō est ordo prioris & posterioris eēntialr: & discordat in alio. Ꝯsequētia pma sic pbat. psupponēdo q pprietas indiuidualis in sor. nō est accn̄s sor. sz est eadē cū sba sor. Et silr in alijs. Presupponit ēt q ordo iter aliq̄ attēdit penes pn̄a distinctiua: ita q talis ē ordo iter disticta: q̄lis eēt iter pn̄a distictiua. Ex hoc argr sic. Ordo q ē iter sor. & Pla. ē penes dr̄ias sbales. g iste ordo erit sbalis: sz ois ordo sbalis est ordo p se & eēntialis. g &c. minor vr nō: qr sbale distigut ꝯ accn̄tale: & p se ꝯ p accn̄s. ¶Et ꝯfirmat ista rō: qr ordo pn̄°z distinctiuoz bz reduci ad illud pdica^m cui⁹ sūt ipsa pn̄a distinctiua: sz talia pn̄a sūt ī pdicamēto sbe respcū ipoz idiuiduorū q̄ distiguunt. g talis ordo erit sbalis. ¶2° pncipaliter 2
argr. Data ista pōne: seqt q dr̄ia specifica vltia spēi spālissime nō eēt pfectissima dr̄ia. ꝯn̄s ē falsuz & ꝯ doc. subti. s. Tho. & alios. Et vr eē de mēte Ar. 7. meta. vbi vult q dr̄ia finalis sit tota sba rei: & logt de dr̄ia spe^ca: qd nō eēt: nisi talis dr̄ia cōprehēderet oēz pfectionē rei. ꝯn̄a sic deducit. Ois 1a dr̄ia est pfectior q̄ psupponit alias dr̄ias supiores: sz dr̄ia specifica nō psupponit oēs dr̄ias q̄ sūt in idiuiduo: & eꝯ dr̄ia idiuidualis sic psupponit tales dr̄ias g dr̄ia idiuidualis est pfectior dr̄ia spe^ca. ¶Et ꝯfirmat qr q̄nto act⁹ est posterior: tāto pfectior. p Arist. 9° meta. Priora gn̄atiōe sūt posteriora sm sbaz & pfectionē: sz ita est q actus idiuidualis seu pprietas ipsi⁹ ē posterior act⁹ ipsa dr̄ia spe^ca. g pfectior. ¶Itē ꝯfirmat hoc: qr si sic eēt quēadmodū ista pō ponit: seqret q daret pfectio ifinita pter deitatē & eēntiā diuā. ꝯn̄a sic deducit. Nō. n. pp aliā cām ponit esse ipole q spēs multiplicent in ifinitū: nisi pp hoc: qr daret pfectio ifinita. s. aliq̄ dr̄ia in ifinitū posterior: q̄ psupponeret oēs alias: & ista eēt in ifinitūz pfectior ista dr̄ia data. Asili arguit. Si dr̄ia idiuidualis est posterior psupponēs ifinitas dr̄ias: erit i ifinitū pfectior sz nō est polis ifinitas in idiuiduis eiusdē spēi. g segt ppositū. ¶3° pncipalr arguit sic: psupponēdo: q q̄ntitas ē 3.
pn̄m p se diuisiōis seu distōnis: & hoc pbat: de mēte Ar. in. 5. meta. c. de q̄ntitate vbi diffinit q̄ntuz p eē diuisibile in ptes eiusdē rōnis: q̄rū q̄libet nata est eē vnū aliqd: & h aliqd itelligēdo p h aliqd ipm idiuiduū. Ex h psupposito arguit sic. Data pōne scotistaz sequitur h absurdū & incōueniēs: q idē idiuiduū distiguet ab alio duplici distōne: & p duo pncipia distinctiua: ꝯn̄s est falsuz. g aīs ꝯn̄a aūt pbat. qr pprietas idiuidualis bz istos est pncipiū distinctiuū nūeralr vni⁹ idiuidui ab alio silr q̄ntitas extra i eo sic est pncipiū distictiuū. g idē distiguet ab alio distōne nūerali: & eiusdē rōnis duob⁹ pncipijs distinctiuis q̄ erūt eq̄ p distictiua. ¶Et ꝯfirmat h: qr q̄ntitas aut distinguit: p se: aut distinguit p accn̄s. si dicas q p se: hr ppositū. Si dicas q p accn̄s: ꝯ hoc duplr. Tū qr hoc ē ꝯ Ar. loco pallegato: & i pdicamētis. Tū qr nō magis distigueret q̄ntitas vnū idiuiduū ab alio q̄z reliq̄ accn̄tia. ¶Itez ꝯfirmat hoc idē: qr si q̄ntitas aduenit aliqbus idiuiduis eiusdē spēi: aut diuidit ipsa seu distinguit: aut iuenit ipa diuisa & distincta. Si p̄mō: hr ppositū: qr illa nō sūt diuisa nisi p q̄ntitatē. si det scdz. g cū alia accn̄tia adueniāt indiuiduis in esse distincto: non magis q̄ntitas diuidet

q̃̃ alia accñtia. ¶ 4° pn' ar. Si sit verū ꝙ ꝓprietates indiuiduales distinguūt ipa idi°: seq̃ref ꝙ tales ꝓprietates indiuiduales ɔtinerent in nã specifica eo mõ q̃ iferius ɔtinet' i suo supiori. ꝙ si ɔcedit cū oẽ distiguibile possit distingui in oĩa illa quoꝝ pn° distinctiua ɔtinet in se virtualr: aut p se: seqr̃ ꝙ spẽs spãlissima possit diuidi p se in in ifinita. Probaf ista vltima ɔña: qꝛ idiuidua in eadẽ nã pñt multiplicari in ifinitū respectu quoꝝ nã ipsa ɔtinet p se ꝓpetates iduiduales. ḡ p se sic poterit diuidi in ifinita. ɔña est falsum. Tum qꝛ citra dñam specificã spẽi spãlissime nulla est dña p se: vt est de mẽte. Porphirij in de vlib°. vbi vult: ꝙ spẽs spãlissima sit athoma. vel idiuisibilis: qȯ nõ ẽ itelligẽdū de idiuisibilitate opposita cuicunqꝫ diuisioni: qꝛ certū est ꝙ spẽs spãlissima diuidif in idiuidua: sꝫ hꝫ itelligi ḋ idiuisibilitate opposita diuisiõi p se: ꝛ pp hoc dixit cõmẽdãdo. Platonẽ ꝙ a gñalissimis ad spẽs spãlissimas descendẽdo: iubet. Plato quiescere. ¶ Hoc idẽ ɔfirmaf p Ar. 10. meta. vbi vult: ꝙ citra spẽꝫ spãlissimã q̃cũqꝫ dña est: est accñtalis. ¶ 5° pncipalr arguif. data ista põne seqtur ꝙ ꝓprietas indiuidualis erit dña eẽntialis ꝛ q̃dã eẽntia: ɔñs est falsuꝫ. ꝛ ɔña ꝓbaf. In idiuiduo illud qȯ ꝓcedit eẽ actuale est eẽntia: qꝛ nõ vr̃ in idiuiduo posse repiri aliqd nisi sit essentia vel eẽtitas a q̃ est eẽ actuale ẽt ḃꝫ Sco. sꝫ ꝓprietas idiuidualis ꝓcedit eẽ actualis existẽ ḃꝫ Sco. ḡ ꝓprietas idiuidualis est eẽntia ḡ si distinguit: distiguit eẽntialr: ꝛ cū nã specifica distinguaf in ifinita: ipsa species eẽntialr distinguef in ifinita. ¶ Itẽ 6° argr̃. si ꝓpetas idiuidualis ɔstituit idiuiduuꝫ. s. hecheitas: aut ɔstituit idiuiduuꝫ p se. sic ꝙ p se cõpetat ei: aut p accñs. Si 2° mõ. ḡ poterit separi hecheitas ab indiuiduo ꝛ singulari: ꝛ ita remanebit idiuiduū: ꝛ nõ p hecheitatem. si aũt cõpetat singulari p se: aut p se p̃ modo aut p se 2° mõ: nõ est dõm 2m: qꝛ tũc hecheitas eẽt passio singularis. Neqꝫ est ẽt dõm p̃mũ. Tuꝫ qꝛ ꝓprietas idiuidualis. ꝓdicaref q̃ditatiue de ipso singulari: qȯ nõ ɔcedi tur a Scotistis: qꝛ ꝓprietas talis est p̃ diuersa ab oĩ q̃ditate. Tũ qꝛ talis ꝓprietas est modus intrinsecus vt cõuer dr̃ ꝛ modus talis nõ est de q̃ditate illi° cui° est modus. ḡ nõ cõpetit singulari p se. ¶ Ultio arguif. hecheitas dr̃ ab h hec hoc pnomine demõstratiuo. cui si nõ corrñdet aliqd demonstratū: cassuꝫ est ꝛ vanũ ḃm. Priscianũ in minori volumine. Isto stãte q̃rif. Utrũ p hecheitatẽ aliqd demõstref: aut nõ. si dicas ꝙ sic. Si tale demonstratum nõ est nisi ipꝫ singulare ergo seqtur ꝙ hecheitati correspondet ꝛ subijcif aliquod singulare. ergo hecheitas aduenit singulari constituto in esse singularitatis. Si autem dicas ꝙ ipsi hecheitati non subijcitur aliquid demonstratum ergo hoc pronomen hecheitas est vanum ꝛ ficticium.

Ad oppositũ tñ ꝛ p pte affirmatiua q̃õnis ar. p̃ma sba per se opaf ꝛ p se terminat gñationẽ. Ista ꝓpõ pꝫ q̃ꝫtũ ad p̃mã ptem ꝓpterea: qꝛ actio est per se suppositi seu singularis. ex p̃ meta. q̃ꝫtũ ad scḋaꝫ appet per idẽ in p̃ meta. in ꝓlogo. Actus ꝛ gñatiões versanf circa singularia. Ex hoc arguif sic. sba p̃ma per se operaf. ergo per se est ens. Ista ɔña pꝫ: qꝛ causalitas ꝛ actiuitas insequtur entitatẽ rei. cū sit cõditio entis. ergo vnũquodqꝫ sicuti operaf ita est ens. ergo si per se operaf: per se est ens: sꝫ substantia p̃ma icludens q̃ꝫtitatem non est ens per se: sꝫ per accñs quatenus includit ipsam. ergo substantia prima non est talis per q̃ꝫtitateꝫ.

In ista. q. p̃ ponenf q̃dã ꝓambula. 2° determinabif qȯ sꝫ multipli cẽ ɔñe excludẽdo opinionẽ. S. Tho. de idiuiduatiõe p q̃ꝫtitatẽ ꝛ mãm. tertio loco determiabif qȯ iuxta opi. quã seqmur. 4° v̇o loco videbim° ad argu°: ꝛ difficultates isurgẽtes ɔ 3m artm. 5° soluemus auc̃tes ꝛ rõnes p̃me opionis q̃ est. s. Tho. 6° ꝛ vltimo soluentur argumenta in principio q̃õnis facta.

Circa p̃mã ptẽ sunt q̃ttuor ꝓambula. p̃ est aduertẽduꝫ ꝙ cū querimus de cã idiuiduatiõis ipsius idiuidui: nõ accipimus idiuiduũ aut ẽt singulare: vt ista ipoꝛtant itentiões scḋas: qꝛ idiuiduũ vt est itentio scḋa idiuiduaf effectiue ab itellectu: formalr aũt ab itentiõe scḋa: q̃ est idiuiduatio. Et ɔsilr dõm est de singulari. Sꝫ querimus de idiuiduo ꝓ substrato huius intẽtionis scḋe. s. de so. Plato. aut Cice. ꝛ q̃rimus cũ idiuiduũ sit ens in istis iferiorib° icõicabile: cui ɔdictoie repugnat plurib° cõicari: ac ẽt plurificari: qd est illud p qȯ repugnat tali enti plurib° cõicari. Et nõ q̃rim° de cã formali pp quã repugnat tali enti cõicari ad plura: qꝛ talis cã formalis est ipa formalis repugnãtia: vñ sicut albũ albedine formalr est albũ: sic repugnãs repugnãtia ipsa formalr repugnat: sꝫ q̃rim° de cã isti° repugnãtie. qd est illȯ quo tanq̃ꝫ fundamẽto ꝓrio ipsi° repugnet idiuiduo plib° cõicari. ¶ Scḋꝫ ꝓambulũ est. ꝙ cũ q̃rim° de singulari: nos nõ q̃rim° quo formalr singulare vel idiuiduũ sit vnũ numero: qꝛ certũ est ꝙ vnũ numero est vnũ tale formalr p suã vnitatẽ numeralẽ. sꝫ q̃rimus q̃ tanq̃ꝫ fundamẽtũ ꝓrimo ipsi° vnitatis numeralis idiuiduũ est vnũ nũero: qȯ est q̃rere: qd ẽ illȯ ad qȯ imediate cõsequif vnitas nũeralis. Ex q̃ appet ꝙ male dicũt aliq: ꝙ idiuiduũ mãlr est idiuiduũ p materiã formalr p formã: q̃ꝫtitatiue p q̃ꝫtitatẽ: q: tunc qȯ facillima eẽt: qꝛ sic diceref ꝙ idiuiduũ albificatiue ẽ idiuiduũ p albedinẽ. Ita ɔpiter facile eẽt assignare rõnẽ idiuidualẽ idiuidui iq̃ꝫtũ tale aut tale. Tertiũ ꝓambulũ est: ꝙ cũ q̃rim° de singulari idiuiduo: q̃rim° de singulari signato ꝛ determinato: ꝛ nõ de singulari cõi vago ꝛ ideterminato: qȯ singulare signatũ est simplr icõicabile: in quo cõcurrũt due rõnes: q̃rũ vna est eẽ h ꝛ singulare: alia rõ est idiuisionis: ḃm quã est idiuisum a se. singulare enim ꝛ est singulare ꝛ est idiuisuꝫ: pp quã idiuisionẽ sortif h nomẽ qȯ est idiuiduũ. De vtraqꝫ rõne in ipso q̃rim° ꝛ vtriusqꝫ cãm inq̃rimus ꝛ q̃rẽdo de vna rõne q̃rim° de alia. Et vlterius q̃cq̃d est cã vni° est ẽt cã alteri° qȯ declaf: qꝛ qñ sũt duo effect° eẽntialr ordinati: q̃cq̃d est cã vni° est cã alterius: ꝛ q̃cq̃d est cã p̃oris: est cã posterioris: sꝫ ista duo. s. eẽ singulare: ꝛ eẽ idiuisuꝫ: sũt duo effect°: q̃rũ p̃oꝛ est eẽ singulare q̃ꝫ eẽ idiuisuꝫ. ḡ q̃cq̃d est cã singularis est cã idiuisionis: ꝛ ita si assignabim° cãm pp quã idiuiduũ ẽ singulare: eãdẽ assignabim° eẽ cãꝫ idiuisiõis. ¶ Ultimũ ꝓambuluꝫ ẽ. q̃ttuor sũt vnitates: q̃rũ vna ẽ nũeralis: alia specifica. 3° gñica. 4° trãscẽdẽs: ꝛ iste vnitates distinguunf iter se quẽadmodũ entitates distiguunf: ad q̃s ipe vnitates ɔsequunf. Et rõ est: qꝛ vnitas est pa° entis: multiplicato subto: multiplicaf ꝓpria pa°. Ex quo seqtur: ꝙ cũ singularitas sit alia a nã specifica: ꝛ natura specifica a natura gñica: ꝛ natura gñica a rõne formali entis inq̃ꝫtũ ens est sequitur ꝙ ẽt iste vnitates erunt alie ꝛ distincte.

Quãtuꝫ ad 2m articulũ ẽ opio. s. Tho. ꝛ suoꝝ seq̃ciũ ꝙ idiuiduatio fiat p mãm sbtaꝫ q̃ꝫtitati signate. Ita ꝙ cũ in idiuiduo° ɔcurrãt duo. s. esse idiuisuꝫ a se ꝛ diuisum a q̃libet alia. P̃mũ idiuisiõis ẽ mã: sꝫ diuisionis est q̃ꝫtitas. p̃m pꝫ: qꝛ i fũda° nãe nihil ẽ distinctũ. 2m ẽt pꝫ: qꝛ act° sepat ꝛ distiguit. ex. 7. meta. tex. cõ. 49. Ex q̃ ɔcludif: ꝙ nõ solũ mã ẽ pn̄m idiuiduatiõis: sꝫ ẽt q̃ꝫtitas. ¶ Pro mã hñtur multe auc̃tes: q̃rũ p̃ma est in. 7. meta. tex. cõ. 28. vbi hꝫ Ar. ꝙ gñans gñat aliud pp mãꝫ. Calias ꝛ Socra. inq̃t ipse diuersa sunt pp mãm: eadẽ aũt specie. ¶ Itẽ in eodẽ. 7. hꝫ tex. cõ. 41. ꝙ in q̃busdã substãtijs qȯ qd erat eẽ: ẽ idẽ cũ eo cui° ẽ: i q̃busdã aũt nõ. Sic i subijs mãlib°. Et hãc eãdẽ sniam hꝫ i. 8. meta. tex. cõ. 8. Ex q̃ vr̃ (lꝫ nõ ad itẽtionẽ. s. Tho. q ponit mãm eẽ ptẽ q̃ditatis rei specifice) ꝙ mã sit ex q̃ditateꝫ rei: ꝛ nõ cõpetat illi: qȯ hꝫ p q̃ditateꝫ. Et ita cũ mã sit i idiuiduo: ꝛ sit ex q̃ditatẽ: vr̃ ꝙ sit pn̄m idiuidui i eo ꝙ idiuiduũ ẽ. ¶ Itẽ hr̃ h idẽ i. 12. meta. tex. cõ. 49. vbi ꝓbat Ar. ꝙ nõ pñt eẽ plẽs celi p̃mi qꝛ nõ pñt eẽ plẽs p̃mi motores. Uñ arguit ꝙ si eẽnt plẽs p̃mi celi foret pn̄m inq̃t ipse circa vnũq̃dqꝫ ipẽ vnũ: nũero v̇o multa: sꝫ q̃cũqꝫ sunt nũero multa hñt mãm multã. Uñ ɔcludit. endelechia. n. vnũ specie ꝛ numero. p̃mum mouens imobile. Arguit ḡ vnitatem celi ex vnitate p̃mi

motoris

motoris p nō habere mām. ꝛ facit mentionē spālr de mā pma. ❡ Hoc idem habeť in tertio de aīa. ꝙ aliud est ma gnitudo: aliud, magnitudinis esse: in mālibus. tex. cō. 9. ex qua auctē: vt pus. ❡ Silr a Cōmē. habeť ꝙ si intelle esset indiuiduatiuo: esset mālis: ꝛ silr species itelligibilis. ❡ Pro q̄ntitate ꝙ sit pncipiū indiuiduationis: hr cō. 6. p phyſi. ois multitudo ingt Cōmē. aut est bm formā: aut bm q̄ntitatē. Ex quo sequiť ꝙ cū multitudo bz formā sit formalis ꝛ specifica: bm q̄ntitatē sit mālis ꝛ idiuidualis sequiť ꝙ q̄ntitas sic est pncipiū indiuiduationis. ❡ Pro hac pte adduciť rō talis. Qñcunq̧ aliq̄ passio p se pmo cōpetit alicui: cuicūq̧ cōpetit rōne illius. Sed ita est ꝙ diuisibilitas in ptes eiusdem rōnis per se p cōpetit q̄ntitati: ex sniaꝫ Ar. 5. meta. de q̄ntitate: ꝛ q̄ntitas nō facit vnū p se cuꝫ sba. qd̄ declarať. Tū ex snia Ar. 5. meta. ca. de ente ꝛ vno. Tum p rōnem: qꝛ vnū p se non fit: nisi ex p se actu: ꝛ ex p se potentia. queadmoduꝫ vult Ar. 8. meta. sed ita est ꝙ sba nō est per se potētia respectu q̄ntitatis: qꝛ vnū per se receptiuū ordinať essentialr ad actuꝫ eiusdē gn̄is. g̃ potētia substātialis ordinať p se ad actum sbalem: sꝫ q̄ntitas nō est actus sbalis: sꝫ accn̄talis: ꝛ bz gd g̃ nō facit vnū p se cū sba. Ex hoc ꝯcludiť: ꝙ cū ex sba ꝛ q̄ntitate nō fiat vnū p se: nō pōt sbe quante (vt includit totuꝫ aggregatū ex sba ꝛ q̄ntitate) p se p cōpetere diuidi in ptes eiusdē rōnis: sed si cōpetit sbe: cōpetit tm̄ p accidens: ꝛ ita sbe p accñs ꝛ q̄ntitati per se p. Ex hoc arguiť vltra. qd̄ est pncipiū p se pmū diuisionis aliquorum: est pncipiū primū eoꝝ distōnis: sed q̄ntitas est principium primū diuisionis in aliqua plura eiusdem rōnis. ergo est principiū eoꝝ distōnis inq̄ntū sunt eiusdē rōnis: sed spēs spālissima diuidiť tali diuisione. ergo cōpetit spēi spālissime p q̄ntitatē sic diuidi. ❡ Et ꝯfirmať hoc: qꝛ vnū indiuiduū nō distinguiť ab alio indiuiduo. nisi p aliā ꝛ aliā formam. Sed forma nō est alia ꝛ forma: nisi qꝛ recipitur in alia ꝛ alia pte mãe: sed mā nō bz ptem distinctam ab alia pte: nisi sit quāta. ergo p q̄ntitatē vltimate fit hec distinctio numeralis. ❡ Et cōfirmať hoc: qꝛ generans: vt dictū est superius generat aliud, pp̄ter mām. g̃ mā geniti est quanta: ꝛ pncipiū distōnis ei est q̄ntitas: ꝙ sit q̄nta talis mā geniti pbať: qꝛ agens nāle agens in mām nō agit in mām nudam: sed in mām quātā. Aliogn ex nō quāto generareť q̄ntuꝫ: ꝛ ex nō corpe corpus: vt deducit Cōmē. in de sba orbis: ꝛ ideo vult ꝙ dimensiones interminate pcedūt in mā formam sbalem generandaꝫ ꝛ generationē eius. Ex hoc inferť ppositū ꝙ cū mā geniti sit q̄ta: ꝛ nō q̄ntitate gn̄antis: qꝛ illa q̄ntitas nāliter precedit via gn̄ationis q̄ntitatē geniti. ergo illa q̄ntitas gn̄antis nāliter pcedit distōnem geniti: qꝛ qd̄ nāliter precedit esse alicuius naturaliter pcedit eius, distinctionem. ergo q̄ntitas generantis nāliter preexigitur ad distinctionem geniti. ergo est principium necessario preexactum ad hoc ꝙ genituꝫ distinguatur a generante.

Quantum ergo ad istū 2m articulū. Contra istaꝫ opi. pono tres ꝯclusiões. pma est ista. ❡ Materia nō ꝯstituit aliqd in esse idiuiduali. pbať pmo auctē. 2o rōne p Ar. bz in. 7. meta. tex. cō. 39. Q mā accipiť in vli: ꝛ in singulari. Unde bz hec v̄ba. Palam ꝙ aīa quedam sba est. corpus v̄o mā: hō aut aīal qd̄ est ex vtrisq̧: vt vlr. lꝫ aliqui textus dicant: vt vle: ꝛ subdit: ꝙ sor. aut corifcus: vt singulariter: ꝛ postmodū ꝯcludit. Siquidem aīa dr dupl'r. s. in vniuersali ꝛ in singulari: ꝛ subdit inferius: si v̄o simpl'r aīa hoc: ꝛ corpus hoc vt qdem vle ꝛ singulare. Ex quo textu habeť: ꝙ forma ꝛ mā possunt accipi in vli: ꝛ in singulari. ❡ Itēꝫ tex. cōmē. 35. habet hāc eandem sniam. Ingt enim homo ꝛ equus: ꝛ que ita sunt in singulis: vel bm alium tex. In singularibus non sunt substantia: sed quoddam simul totum. ex hac rōne ꝛ hac materia vt vniuersaliter: singulare, vero ex vltima materia. Socrates iam est. Ex qua snia bz ꝙ homo ꝛ equus in cōi sunt ex hac materia: ꝛ hac rōne. hoc est forma: vt vlr acceptis. Socra. aūt ex hac mā ꝛ ex hac forma signata. ❡ Hanc sniam bz Arist. 12. meta. tex. cōmē. 27. vbi bz hec verba. Eoꝝ que sunt in eadeꝫ specie: diuersa nō spē: sed qꝛ aliud est mā tua: ꝛ spēs: ꝛ mouens: ꝛ mea: rōne aūt vlī eadē. In qua snia vult. ꝙ pncipia sunt pportionata pncipiatis quo ad vnitatē ipsoꝝ pncipiatorum ꝛ distōnem eoꝝūdem. vnde concedit Arist. vnitatē mãe ꝛ distōneꝫ: queadmodū ipsius forme. Ita ꝙ sicut forma bz vnitateꝫ ꝛ distōnem in particulari ꝛ vlī: sic etiaꝫ mā. Ex his oibus auctoritatibus concludimus: qd̄ materia vt materia est: nō bz de se vnitatē numeralē bz quā ei repugnet ꝯtradictoꝛie pluribus cōicari: sed q̄ntū est ex se: est pluribus cōicabilis. Ex hoc arguiť, qd̄ nō est de se incōicabile: nō pōt ꝯstituere aliqd in esse incōicabili: sed ita est: ꝙ indiuiduū in istis inferioribus bz esse incōicabile ꝛ iplurificabile in plura. ergo mā non pōt constituere aliqd in esse indiuiduali. ❡ Maioꝛ est manifesta: qꝛ quodcunq̧ est pncipiuꝫ ꝯstitutiuū: non constituit aliqd in esse opposito: ꝛ in vnitate aliqua opposita sue pprie vnitati: sicut implicat ꝯtradictioneꝫ: ꝙ albedo aliquid formaliter cōstituat in esse opposito albedini: qꝛ forma non dat esse subiecto vel supposito formaliter: nisi tale esse quale est suum pprium esse formale. ergo si est aliqua entitas cōicabilis de se nō ꝯstituet aliquid in esse incōicabili. minoꝛ est manifesta ex dictis. ❡ Et confirmatur ista ratio: qꝛ si materia esset sic principiū indiuiduationis: sequereť ꝙ materie esset materia. Probatur: qꝛ qd̄ est natura vlis: nō contrahitur ad esse indiuiduale: nisi p materiaꝫ: vt tu dicis: sed ita est ꝙ materia est quedam natura vniuersalis habens sub se indiuidua. ergo determinabiť materia ad esse indiuiduale per aliam materiam. ❡ Item arguitur auctoritate Cōmen. 2. de anima cōmen. 8. vbi vult: ꝙ indiuiduum substantie sit indiuiduum p suam formam ꝛ non p suā materiā: ꝛ rō est ista: qꝛ quodcunq̧ est pncipale principium entitatis in re: est etiā principiū pncipale vnitatis ꝯsitas entitatem: sed forma in indiuiduo est pncipium pncipale entitatis indiuidui. ergo sic erit ꝛ vnitatis indiuidui: ꝛ ita magis a forma erit vnitas numeralis: ꝛ indiuidualis q̄ꝫ a materia. Contra istam opinioneꝫ est ꝛ articulus dānatus parisius ꝛ excōicatus qui dicit ꝙ sigs dixerit deū nō posse multiplicare formas sine mā error. Itē alius articulus. qui dixerit formā nō recipere diuisionē sine mā. g̃ error. ❡ Q si dicať ꝙ ista snia nō, est dānata vbiq̧: dato ꝙ sit dānata parisius. ❡ Cōtra. snia dānata alicubi p vniuersitatē famosaꝫ: vbiq̧ est dānata aut suspecta de heresi: nō solum, auctoritate. Diocesani epi: sed ꝛ auctoritate. D. pape: vt pꝫ extra de hereticis. c. ad abolendam. ❡ Scdo principalr p ista ꝯne rōne argi. psupponendo: qd̄ est de mente. S. Tho. ꝙ mā est pars q̄ditatis rei specifice. cū quo ꝯuenit Sco. lꝫ nō sit de intētione Auer. 7. meta. cō. 34. isto stāte arguiť sic, qd̄ est de quiditate: ꝛ de essentia nature specifice: nō est principiū indiuiduationis: qꝛ detur oppositum sequeretur ꝙ natura specifica esset idiuidua: sed per te mā est de q̄ditate rei specifice. ergo ꝛc. ❡ Ad hoc respondeť. ꝙ mā bm suū esse pōt comparari vel ad formā a qua bz esse: vel ad ipsꝫ generans a quo pducitur forma dans esse mãe. bm hoc materia bz duos gradus in esse: qui lꝫ sint vnū ꝛ idem in re: ꝛ ex natura rei: distinguunť tn̄ rōne: ꝛ ita esse materie pōt ꝯsiderari bm gradū: qui est a forma vel bm gradum qui est a generante: bm gradū qui est a forma. esse materie est cōicabile. bm gradum qui est a generante eius esse est esse incōicabile. bm primum graduꝫ ꝯstituit spēm. bm alium gradum constituit indiuiduum. ❡ Contra istam rnsionem instatur: materia ꝯstituit indiuiduū bm gradū qui est a gn̄ante: bm ꝙ talis gradus est in re: ꝛ ex natura rei: aliogn nō ꝯstitueret idiuiduū reale: qꝛ reale non ꝯstituiť nisi p illud qd̄ est in re: ꝛ ex nā rei: aut g̃ iste gradus in re est cōicabilis. aut incōicabilis: si cōicabilis. g̃ non pōt ꝯstituere idim: si icōicabilis nō poterit mā bm istum

gradū qui est in re constituere spēz: ꝛ ita materia nō erit pars spēi. ¶ Q. si tu dicas: ꝙ cōstituit ſm ꝙ ille gradus est a forma. ¶ Cōtra. q̄ro qd intelligis per istū gradū esse a forma: aut intelligis p̄cise ipm gradū esse in re: aut aliqd ꝯñs gradū: si p̄mō: arguit. vt prius. vz. ꝙ est cōicabilis: aut nō. ꝛ pcedit: vt prius. Aut si intelligis aliqd ꝯñs graduz: aut illud est rei: aut rōnis: si aliqd rei: aut tale est idē gradui: vt est a generante: aut nō: si dicas ꝙ non: ergo dabit distinctio realis in gradibus entitatiuis mãe: ꝛ ita in esse mãe vt mã est eēt distinctio realis: qd est falsuz. si vō dicis: ꝙ est idē gradui: vt est a generāte: ꝛ illud est icōicabile. g̃ ꝛ iste gradus vt est a forma. ¶ Q. si tu dicas nō sequit: q2 iste gradus vt a gñante distinguit a seipso vt est a forma distinctione rōnis. ¶ Cōtra. nulla habitudo rōnis hꝫ variare illud qd est in re. Sed iste gradus hꝫ ꝙ est in re est incōicabilis: vt prius. ergo nō ꝯstituit spēz ſm ꝙ est in re sed soluz per ꝯsiderationem intellē. ¶ Si vō des 2m principale: principalis diuisionis. s. ꝙ illud ꝯñs gradū est rōnis. g̃ mã ſm esse rōnis ꝛ per ꝯsiderationem intellectus est pars spēi: ꝛ nō vt in re. Item contra idē 2° si mã cū gradu vt est a forma ꝯstituit spēz. ergo mã vt sola rōne differens a gradu: qui est a generāte ꝯstituit spēz. pbat ꝯña. q2 mã vt est a forma nō distinguit a seipsa vt est a generante nisi per respectum rōnis: q2 mã vt est a forma nō distinguit a seipsa vt est a generante nisi p hoc ꝙ cōparat ab intellectu ad ipsam formam. Sed vtraqꝫ cōparatio tam ad formaz q̃z ad generans est respectu rōnis cū fiat ab intellectu. g̃ sequit ppositū ꝙ ipsa mã distincta a distinctione rōnis a seipsa vt est a gñante ꝯstituit spēm. ¶ Et ꝯfirmat hoc quādo dr mã vt sola rōne differens a gradu qui est a generante: aut hoc qd dicitur sola rōne differens importat rōnem formalez predicati vt sit sensus: mã per hoc qd est differre sola rōne a gradu qui est a generante constituit spēm. Aut per ly sola rōne differens: intelligit aliquid ꝯñs rōnem formalez predicati. vz. huius qd est constituere spēm. si p̄mo mō cuz hoc qd est differre sola rōne. nō importet nisi relationem rōnis: ergo mã vt est relatio rōnis constituit spēm. Si vero importatur per ly differre sola rōne. aliquid consequens rōnem formalem predicati. tunc quero de illo respectu cuius illud: vt dicit rationem consequentem hoc: non est nisi materia ſm se. ergo non ſm gradum aliquem distinctum distinctione rationis constituit. sed materia hꝫ

2a. ratio

propriuм esse qd hꝫ in re: qd est ppositū. ¶ Secunda rō principalis ad conclusionem primam est talis. Quicqd primo formaliter cōstituit in aliquo esse ꝛ in vnitate correspondenti tali esse se toto p̄mo repugnat ei diuidi diuisione opposita tali vnitati. Ita ꝙ circūscripto quocūqꝫ alio per possibile vel impossibile: quod est de intellectu illius constitutiui: manente solo intellectu eius formali non pōt tale diuidi diuisione opposita sue vnitati. (Ista ppositio assumpta pbatur exemplo ꝛ ratione: p̄mo sic. rationale primo ꝯstituit hoiem in esse rationali: ꝛ in vnitate specifica manente ipso rationali quocunqꝫ alio circunscripto: qd nō est de intellectu rationalis se toto repugnat rationali diuidi diuisione specifica que opponitur sue vnitati. Probatur hoc idez ratione: q2 esto ꝙ aliquid primo constituat aliquid aliud in esse formali ꝛ in vnitate correspondente tali esse. ꝛ non repugnet sibi se toto diuidi diuisione opposita sue vnitati. ex quo talis diuisio non repugnat ei se toto: si sibi repugnat aliquo modo: per aliud sibi repugnabit: sit illud aliud a. aut. n. a. se toto sic repugnat diuidi: aut per aliud. Si dicas ꝙ sic: habetur propositum: q2 istud a. erit illud per qd ipm constitutum primo constituitur in suo esse formali. si autem dicas ꝙ per aliud sibi repugnat: tunc quero de illo ꝛ sit illud b. ꝛ sic aut erit processus in infinitum: aut vbicunqꝫ stabitur illud erit vltimum per quod constitutum constituitur in suo esse primo ꝛ in vnitate correspondente tali esse ꝛ ei se toto repugnabit diuidi diuisione opposita tali vnitati. Habita ista maiore que nūc probata est assumo istam minorem) sed materia primo constituit indiuiduum in esse indiuiduale: ꝛ in vnitate eius. ergo materie repugnabit diuidi diuisione opposita vnitati numerali: ꝯñs est falsum: q2 materia diuiditur ꝛ numeratur in plura numero distincta. ergo aliqua premissarum est falsa. Non maior vt pbatū est. g̃ minor: q̄ est positio tua. Ad hoc rñdet: ꝙ mã constituit indiuiduū incōpletum. q2 solūmodo constituit q̃tum ad indiuisionē in se: sed nō quo ad diuisionem a quolibet alio. ¶ Sed contra: q2 si mã cōstituit indiuiduū: cōstituit ipm in vnitate numerali: q2 nihil pōt ꝯstituere aliquid in aliquo esse: nisi constituat illud in aliqua vnitate consequente esse cuz vnitas sit passio entis adequata. Sed per vnitatem vnūquodqꝫ est indistinctum a se. ꝛ distinctū a quolibet alio. ergo indiuiduum per vnitatem quā habet a mã distinguetur a quolibet alio. ¶ Et cōfirmat: q2 indiuiduū incōpletum ꝯstitutū per mãm aut addit aliquaz entitatē supra nãm specificam aut nō. nō est dicenduz ꝙ nō: quia tunc tale indiuiduū nihil esset p̄ter speciē: ꝛ ita nō esset indiuiduū aliquo mō. Si vero mã de se ꝯstituens indiuiduū addit ad nãm specificam aliquā entitatē. ergo ꝛ vnitatez. que vnitas nō erit specifica: sed numeralis. Sed per talē vnitatem numeralez. illud cuius est vnitas est indistinctum numeralr a se. ꝛ distinctū numeralr a quolibet alio. g̃ ppositū. ¶ Itē confirmatur hoc: q2 indiuiduū incōpletū per mãm: aut est cōicabile: aut incōicabile. ꝛ hoc loquēdo de cōicabilitate per identitatē alicui. cui cōicat ipm cōicabile. vel de icōicabilitate opposita cōicabilitati p identitatē. ꝛ est sensus. idiuiduū incōpletū aut est cōicabile alicui vt idē illi. aut icōicabile icōicabilitate opposita tali cōicabilitati. nō est dōm primum. s. ꝙ sit cōicabile: q2 tunc nō esset indiuiduū aliquo modo. ergo erit incōicabile alteri p identitatē. ergo erit nō idē illi: q2 qd ē sic incōicabile: ē nō idē illi respectu cuius ē incōicabile. Ex quo sequit. ꝙ si sit non idē illi. ergo erit diuersum ab illo: tenet ꝯña. q2 idem ꝛ diuersum sunt opposita imediata circa idē. ex. 10. meta: ꝛ a negatiōe vnius oppositi imediati ad positionē alterius: cum debito medio: valet argumentum: ꝛ ita sequitur ppositū. Vltimo accipio hoc indiuiduū incōpletum: aut ē aliqd preter sor. ꝛ quodlibet aliud indiuiduū. aut nihil. si nihil. ergo nulla res est: ꝛ per ꝯñs nō est aliqd: nec aliqua res. ꝛ ita tanq̃ figmentum ꝛ nihil relinquat. si aūt des ꝙ sit aliquid p̄ter sor. ꝛ extra ipm. ergo est aliqua res. ꝛ aliquod vnuz extra ipm sor. ꝛ p̄ter ipsum. Sed qd est aliquid vnum preter aliud: est distinctum ab illo: q2 distinctio immediate fundatur super vnitate rei. ꝛ est passio entis: ꝛ ita p ppositū. ¶ Vltima ratio ad principale: ꝙ mã non sit principiuz indiuiduationis est (ꝛ instat argumento consueto de duabus animabus. vt ipm ꝯfirmemus ꝛ declaremus.) Nam certuz est ꝙ aīa intellectiua prius natura est terminus creationis q̃z infundat corpori. Sed in isto priori est hec ꝛ singularis. ergo sua singularitas nō est a corpore. maior pbat. Tum q2 actio est singularis terminatiue: vt habetur primo meta. Tum etiam q2 priora ſm naturam sunt illa que contingunt esse sine alijs. ꝛ alia nō sine ipsis. vt est de mente Arist. 5. meta. ca. de priori. Ad quem modū prioritatis reducit omnes alios modos ibidez positos. ꝛ. 7. meta. hꝫ ipse. Esse substantie est p̄mum oīum entiū. Et subdit. Aliorum. n. nulluz est separabile a substantia. Ex quo concludit: ꝙ cum non repugnet anime esse sine corpore: ipsa nō solū ſm sbam: sed ſm existentiam ꝛ singularitatez est prior natura corpore ꝛ materia. Et in isto priori cū sit terminus creationis: sequit: ꝙ prius erit singularis ꝛ hec: q̃z infundatur corpori. vnde aīa nō pōt eē in re aliquo mō: aut in corpore sine sua singularitate vel existētia singulari. ¶ Sed ad hoc rñdet. aīa nō indiuiduat per corpus: neqꝫ per vnionē actualez ad corpus: sed per aptitudinez ad hoc corpus. ¶ Contra hoc multipliciter

primo

primo aptitudo non conuenit alicui: ⁊ repugnat alteri p se per illud qd̃ est cõe vtrisq;: sed necessario preexigit distinctionem illoꝝ: q2 detur oppositũ. Aptitudo sicut competeret vni: ita ⁊ alteri. Sed ita est: q aptitudo ad hoc corpus cõpetit anime a. ⁊ repugnat anime b. ergo anima a. distinguitur ab anima b distinctione precedente ipsam aptitudinẽ. ergo prima distinctio ipsarũ non est per aptitudines. ¶ Sc̃do. 2° aptitudo nõ est ens absolutũ: sed respectiuũ: quia rõ aptitudinis nõ põt esse aut itelligi sine termino. ergo est ens ad aliud: ⁊ nõ ad se: ⁊ ergo nõ absolutũ: sed absolutuz semper est prius respectiuo. ergo cuz sb̃a anime: in qua fundatur ipsa aptitudo sit absoluta: sequit̃ q erit prior q̃z sit ista aptitudo. Ex quo sequit̃ vlteri᷒ cuz ista aptitudo sit ens singulare: ⁊ ens singulare nõ potest fundari nisi in ente singulari. (q2 cũ fundamentuz sit cã fundari saltẽ mãlis in qua: ⁊ effectus singularis causa est singularis) q aĩa prius erit singularis: q̃z sibi aduẽiat ista aptitudo. ¶ Et confirmatur: q2 cã vt cã, nã precedit effectũ: sed ita est: q sb̃a aĩe est causa istius aptitudinis que est singularis. ergo in isto priori ipsa aĩa erit singularis. Probat̃ hec vltima ↄñia: q2 cõditio cause necessario requisita ad causandũ effectũ singularem est ipsa singularitas. ergo si aĩa causat aptitudinẽ singularẽ: in quocũq; signo intelligit̃ cã: intelligit̃ eẽ singularis. ¶ Itez 3°. ipsa aptitudo non est ens in actu: q2 qd̃ preexigit non ens: nõ est ens in actu. Aptitudo ꝑexigit nõ ens: q2 corp᷒ qd̃ non dũ est vel saltẽ potest intelligi nõ esse. ergo non est ens in actu. Sed ita est q h̃ aĩa est actu singularis singularitate absoluta: ⁊ in actu. ergo nõ est singularis per istã aptitudinẽ. ¶ Sc̃o. 4° aĩa nõ est ꝓpter corpus. ergo nõ distinguit̃ propter distinctionẽ corporis: aut habitudinis ad corp᷒: ↄñia est euidens: q2 sicut aliquid non est propter aliud: ita nõ distinguit̃ propter distinctionẽ eius: q2 vnũquodq; sicut se hz ad eẽ: sic se hz ad vnitatẽ ⁊ distinctionẽ ↄñtez eẽ: antecedẽs aũt apparet: q2 potı᷒ mã ẽ ꝓp formã: q̃z ecõtra. ¶ Et cõfirmat̃ hoc q2 Auerroys p̃mo de aĩa. cõmen. 53. mẽbra leonis nõ differunt a mẽbris cerui: nisi q2 anima differt ab anima. Et 2° de aĩa. cõmẽto. 60. melius, est eñ existimare: q distinctio formaruz sit cã in diuersitate mãe: q̃z q diuersitas mãe sit causa diuersitatis formarũ. ¶ Secũda ↄclusio principalis huius secundi arti. nulla sub̃a põt indiuiduari per aliqd̃ accidẽs. Probat̃ ista conclusio tripliciter. p̃mo sic. Nõ minus est possibile deũ cõseruare subaz sine quolibet accñte: q̃z ecõuerso. sed ipossibile est deuz cõseruare subam in re sine sua singularitate. ergo nullũ accidẽs est rõ singularitatis: in substantia maior ꝓbatur ẽt s̃m p̃hm: qui attribuit sub̃e rõnẽ entis p̃mi simplr̃ respectu alioꝝ. g̃ s̃m ip̃m si est possibile ens posterius simplr̃ eẽ sine ente p̃ori simplr̃: multo magis concedet: q ens prius põt eẽ sine posteriori: minor est euidẽs: q2 nihil est in re ⁊ in effectu nisi sit singulare. ¶ Itẽ sc̃do arguit̃. sb̃a est p̃mũ ens. cognitione diffinitione: ⁊ tp̃e. g̃ p̃ma suba que est ꝑfectissima sb̃a sic ẽ simplr̃ p̃᷒ respectu oium alioꝝ: ↄñia est euidens: q2 sicut simplr̃ ad simpliciter: ita maximũ ad maximũ. sed p̃᷒ sb̃a nõ est nisi sb̃a singularis: sicut pz p Ar. in p̃dicamẽtis. ergo ista p̃cedit triplici p̃mitate quodlibet accñs. ¶ Sc̃o. Confirmat̃. h̃ subm recipiẽs sc̃dam ꝑfectionẽ: vt subm nã p̃cedit illam sc̃dam ꝑfectionẽ. g̃ nõ ↄstituit̃ in suo esse p illã sc̃daz perfectionẽ: q2 tũc posterius cõstitueret in esse suũ p̃us. ¶ Q: si tu dicas q posteri᷒ nõ cõstitunt p̃us in eẽ: sed bñ in singularitate seu in eẽ singulari. ¶ Cõtra. subm vt subm alicuius accñtis singularis de necessitate est singulare: cum sit cã mãlis ipsi᷒ accñtis. g̃ nõ tm̃ p̃cedit accñs in eẽ: verũ ẽt in singularitate. vñ arguit̃ sic. sicut cã i suo eẽ p̃supponit̃ ad cãndũ effectũ: ita p̃supponit̃ q̃ztũ ad oẽm conditionẽ necessario reqsitã ad cãndũ ip̃m effectũ: s3 singularitas ẽ h̃ȯ conditio ꝓpterea: q2 actiões sũt singularũ nõ solũ terminatiue: sic q terminẽt̃ ad singulare: s3 ẽt elicitiue: seu p̃ncipatiue sic q p̃ncipient̃ a singularibus. g̃ cũ subz sit cã accñtis mãlis in qua: ⁊ ẽt q2 ↄseruat ip̃m: sequit̃ q nõ tm̃ tũ p̃supponit̃ in eẽ: verũ ẽt in esse singulari. ¶ Item 3° ad istã ↄñẽ arguit̃ sic. In quolibet gñe per se est indiuiduũ: circũscripto quocũq; alio: igit̃ ⁊ rõ idiuidualis est per se in quolibet gñe. ↄñia pz: q2 indiuiduũ nõ est sine ratiõe indiuiduali: antecedẽs aũt ↄ̃claratur tripl̃r. p̃mo sic. i quolibet gñe per se dat̃ p̃mũ predicabile. igit̃ ⁊ vltimũ subijcibile. tenet ista ↄñia: q2 p̃dicabile ⁊ subijcibile sunt correlatiua. g̃ si dat̃ primitas ex pte vni᷒: dabit̃ primitas ex pte alteri᷒: qm̃ ista extrema debent eẽ ad seinuicem ꝓportionata. Sed primũ subijcibile nõ est sp̃ẽs sp̃alissima: q2 ista est cõicabilis pluribus: vt patet ex diffone ipsius. Illud aũt qd̃ est cõicabile vel diuisibile in plures ptes subiectiuas nõ est primũ subm: ex quo aliqd̃ alterũ ei subijcit̃: vt pars subiectiua. g̃ p̃mũ subijcibile erit ip̃m indiuiduum. ¶ Et cõfirmat̃ hoc: q2 sp̃ẽs per se p̃dicat̃ de indiuiduis: ⁊ includit̃ in ipsis per se. ergo quodlibet idiuiduum erit vnũ per se: q2 detur oppositũ. g̃ erit vnũ per accidens. Sed eo mõ quo aliqd̃ est vnũ: eo mõ recipit p̃dicationẽ alterius. ergo sp̃ẽs tm̃ per accidẽs predicaret̃ de indiuiduo. ¶ Sc̃do ꝓbatur idẽ antecedẽs: q2 sp̃ẽs l3 per se p̃mo referat̃ ad genus: tñ per se nõ p̃mo refert̃ ad indiuidua: ⁊ per se respicit ipsa: sed ordo per se ⁊ essentialis non est nisi ad ens per se. ergo indiuidua ad que refert̃ species sunt entia per se. ergo nõ indiuiduant per aliqd̃ accidẽs. Sed ita est q in genere substãtie est per se sp̃ẽs. ergo ibi erũt idiuidua per se. ¶ Et ↄfirmat̃ hoc. primũ ⁊ perfectissimũ esse in genere substãtie nõ est eẽ p accidẽs: sed prima substãtia que est indiuiduũ hz esse primũ ⁊ perfectissimũ in tali genere. ergo nõ est talis per aliquod accidens. Antecedẽs huius vltime ↄñie pro minori patet p Aristo. in predicamẽto sub̃e. ¶ Tertio ꝓbatur idẽ antecedens: q2 coordinationes p̃dicamẽtoꝝ sunt primo diuerse vel saltẽ impermixte: ita q nihil vnius est aliqd alterius ergo qd̃ est in ordinatione p̃ni᷒ substãtie: non includit aliquid alterius p̃ni᷒. indiuiduũ est h᷒. ergo ⁊c̃. ¶ Q: si tu dicas. q indiuiduũ existens in p̃dicamẽto substãtie ẽ incõpletũ. ¶ Cõtra hoc argutũ est supius: ⁊ arguit̃ nũc sp̃aliter dupl̃r. p̃ sic. Nã tale idiuiduũ aut dicit p̃cise naturã specificã: aut aliqd aliud supra nãm specificã. Nõ ẽ dandũ primũ: q2 tũc idiuiduũ, nõ eẽt idiuiduũ: q2 indiuiduũ dr̃ esse illud qd̃ nõ diuidit̃ in plura. vñ idiuiduũ dr̃: quasi nõ diuiduũ: sed sp̃ẽs ipsa ẽ per se cõicabilis ⁊ diuisibilis in plura: qd̃ p se patet q2 ex nã sua intrinseca. indiuiduum aũt nõ est ex nã sua diuisibile. ergo sequit̃ q idiuiduuz p se exñs in predicamẽto nõ est p̃cise ipsa sp̃ẽs. Si autẽ det̃ 2ᵐ q indiuiduũ incõpletũ aliquid addit supra nãm specificã: aut illud cõpetit nature specifice per se: aut p accidens. Si per se: habetur intentũ. Si per accidens: arguitur vt prius. ¶ Sc̃o. 2° omnis natura que est simplr̃ indiuisibilis ⁊ incõicabilis pluribus in istis iferiorib᷒: est complete indi᷒: q2 nulla rõ videt̃ esse indiuidui incõpletũ indiᵐ est in istis inferiorib᷒: nisi rõ indiuisibilis simplr̃ ⁊ incõicabilis plurib᷒: sed indiuiduum per se exñs in genere: vt aliquid addit supra sp̃ẽm: est sic incõicabile ⁊ indiuisibile. ergo est indiuiduũ completũ. ¶ Et cõfirmat̃ hoc. illa entitas que additur supra naturã specificam: aut est cõicabilis: aut incõicabilis. Non cõicabilis: vt tu etiã concedis: ergo incõicabilis: ergo cõstituet naturã in esse icõicabili. ergo constituet in esse idiuiduali completo: q2 nihil aliud requirit̃ ad hoc: q natura sit indiuidua. ¶ Tertia conclusio ⁊ vltima articuli secundi est ista. Quãtitas non põt esse p̃ncipiũ indiuiduationis: ꝓbatur ista cõclusio octupliciter. Et primo sic. Nam si sic aut erit quantitas interminata: aut terminata. Non interminata. Tum q2 ista est in diuersis indiuiduis: vt est de mente Cõmẽ. i de sb̃a orbis. Illud autẽ qd̃ sic est in diuersis indiuiduis: non põt eẽ prin̄ᵐ indiuiduationis: vt p se pz. Tum etiã q2 quãtitas interminata p̃cedit formã in mã: qd̃ autẽ sic p̃cedit formã: p̃cedit indiuiduũ ↄstitutũ p formam. Rõ

autem indiuidualis simul est cum ipso idiuiduo. q̄re ⁊c.
Nec ꝓt dici: ꝙ q̄titas terminata. primo quia ista seq-
tur formam in mā. sed ſm ponentes q̄titatē eē p̄n^m indi
uiduationis: q̄titas induiduās precedit formā: vt faci-
ens mām distinctam ab alia mā ⁊ capacē forme distin-
cte: quia forma non distinguitur a forma ſʒ istos: nisi q̄
recipitur in distincta mā: que distinctio fit per q̄ntitatē.
Secundo ēt apparet propositū: quia q̄titas terminata
variatur per rarefactionem ⁊ condensationem nulla fa-
cta mutatione in ſba rei ergo idem manens ſbaliter mu
tare ab vna singularitate in aliā. ¶ Hoc idē ꝯfirmat p
Aui. 3. meta. sue. qui vult q̄titatē mutari per diuersam
figurationē. ¶ Scḋo pncipal. ad eandē ꝯnē arguit quē
admodū argutū est superius ꝯ opinionē imediate ꝓcedē
tē: ex hoc ꝙ ſba est prior nā q̄titate: qḋ nō tm̄ hʒ intelligi
de ſba que est deus. sed de ſba que est p^m diuidētū ens:
q: Ar. 7. meta. eo mō ꝓbat ſbam eē primā: quō ꝓbat esse
vnū diuidentiū ipſi^o entis: q: ibi tractat de ordine eorū
que diuidūt ipm ens: ⁊ pertractādo de ſba: videt vt inqt
ipse ptractari de oibus alijs entib^9. Ex quo vī loq de ſba
ſm toti genus sube. ¶ Ꝯ. si tu dicas (vt dictū est prius
de accnte) ꝙ prima ſba est prior q̄titate terminata i eēn
do: nō aūt in diuidēdo: q: q̄titas est rō distinguēdi vnū
indiuiduū ab alio: sed nō est rō eēndi. ¶ Contra istā rñsio
nē instat: ꝓpterea: q: isto rñsio seipsum destruit. si enī p^a
suba est prior in eēndo ipsa q̄titate: ⁊ p^a suba non ꝓt in
telligi esse p^a suba: nisi inq̄tū hec. ḡ sequit propositum.
¶ Itē. arguit: forma ē prior cōposito ex. 7. meta. tex. cō. 7.
Igit vel q̄titas erit prior p̄ma suba: vt suba p^a est ⁊ vel si
nō est sic p̄or: nō erit forma in eēndo: respectu p̄me sube
vt p^a est. Sed qḋ nō est forma in eēndo: nō ē forma i vni-
tate ꝯnte eē: ⁊ qḋ nō ē sic forma q̄tū ad vnitatē: nō ē for
ma q̄tū ad distinctionē: que est passio vnitatis. ḡ quāti
tas nō erit forma ⁊ p̄n^m distinguēdi. Assumptū ꝓbat: de
vnitate ꝯnte esse: q: a quocūq res hʒ eē: hʒ vnitatē ꝯntē
esse: ⁊ nulla alia ē cā vnitatis nisi ipsa entitas rei: ex quo
habet prima ps minoris: sed ꝙ suba tpe ꝓcedat q̄titatē:
aut possit precedere ꝓbat: pter ea que dicta sūt. ex aucte
Ar. in. 7. meta. Nā certū est: ꝙ deus ꝓt creare ſbā pa-
nis sine q̄titate: q: si q̄titatē ꝓt creare sine suba: mul-
to magis ecōuerso vt argutū est supius. Et tūc sequitur:
ꝙ panis creatus tpe ꝓcedit q̄titatē: ⁊ ita sequit proposi
tum. ¶ Ad hoc ꝓt dici: ꝙ deus ꝓt creare q̄titatem si
ne suba: vt patet in sacro altaris: ⁊ postmodū creare aliā
subam ⁊ eā efficere q̄titate ꝯseruata. Ex hac rñsione se-
quunt aliqua que sapiunt heresim in theo^a. vʒ. ꝙ aliqs
panis idem numero nō trāsubstātiatus erit idē indiuidu
um numero cū pane trāsubstātiato: ⁊ ita idē numero p̄-
cise erit trāsubstātiatū ⁊ nō trāsubatum. ¶ Sequit 2° ꝙ
null^9 panis singularis in eucharistia erit trāsubat^9. ꝯña
ꝓbatur. Nā certum est ꝙ nullū singulare transubatur in
aliud: nisi singularitas transubetur in singularitatē alte-
rius (q: sicut suba nō transubatur in subam. nisi cui^9 desi
tioni succedit esse alterius: sic singulare nō trāsubstātiat
in singulare: nisi cuius desitioni singularitatis succedit
alia singularitas.) Sed ita est: ꝙ cū panis trāsubstātiat
in sacro altaris: manet singularitas istius panis: seu ra-
tio singularitatis que est eius q̄titas. ergo sequitur ꝓposi
tum. ¶ Item tertio arguit ad p̄ncipale sic. Substātia est
maxime ens: per Ar. 7. meta. tex. cō. 2. ergo prima suba
erit maxime ens: ꝯña est euidens. Et tunc vltra. illud
per qḋ p̄ma ſba est maxime ens est magis est ipsa per rō-
nem Ar. loco preallegato. ⁊ 2° meta. tex. cō. 4. Sed quā
titas per te est illud per qḋ ſba est hec: ⁊ per ꝯsequēs pri
ma substātia. ergo quātitas erit magis ens q̄ prima sub
stātia. ¶ Ad hoc rñdetur: ꝙ quātitas nō est illud per qḋ
prima substātia sit substātia: sed solū est illud per qḋ disti
guitur: ita ꝙ est ratio distinguendi. ⁊ nō est ratio essendi.
¶ Contra hoc argutū est supra: quia quod constituit sub
stantiam in esse singulari: non tm̄ est ratio distinguendi:
verum etiam est ratio essendi: sed per quantitatē consti-
tuitur substātia primo in esse singulari. ergo quātitas est
principiū essendi. Item secūdo. quocunq aliqd p̄mo cō
stituitur in esse: eodem formaliter distinguitur: cum eadē
sint principia essendi ⁊ distinguendi. ergo si per quātita
tem nō ꝯstituitur suba in esse prime substātie: sed p illud
erit principium primum distinguendi: ⁊ non quantitas.
¶ Itē. tertio arguit sic. contra istam responsionē. accipio
duas substantias primas que sint a. ⁊. b. exempli gratia.
Certum est ꝙ a. ⁊. b. precedunt nā ipsam q̄titatem. Tūc
sic. a. ⁊. b. in isto p̄ori circūscripta quātitate aut manent
in suo esse: ⁊ in vnitate cōsequente esse: sic ꝙ a. non sit b.
aut nō. Si dicas ꝙ sic: habetur propositū: q: a. manet in
suo esse qḋ est esse singulare ⁊ incōmunicabile: ⁊ in vnita
te singulari sine quantitate: ⁊ ita manet distinctum a. b.
circumscripta q̄titate. Si vero dicas ꝙ non manet: aut
hoc est: q: alterū corrumpitur ⁊ desinit esse circūscripta
q̄titate: aut q: vtrūq sic corrūpitur. Non est dandū pri
mū: q: nō est maior ratio: ꝙ circūscripta q̄titate corrū-
patur. a. q̄ b. cū hēant equalē entitatē ⁊ vnitatē: neq dā-
dum est 2^m: q: tunc substātia prima nō esset prior nā q̄ti-
tate: vel nō posset intelligi sic esse prior. ¶ Ulteri^9 ad de-
structionem posterioris: sequeret destructio prioris eēn-
tialiter: ⁊ ita deus nō posset conseruare prius essentiali-
ter sine posteriori eēntialiter: a quo realiter differret: qḋ
videtur impossibile: q: maior est dependentia essentialis
posterioris ad prius in esse: q̄ econtra. ergo si deus con-
seruat posterius sine priori: multomagis ecōtra. ¶ Ꝯ. si
tu dicas: ꝙ a. ⁊. b. manent circūscripta quātitate ⁊ sed nō
manent distincta. ¶ Cōtra. quodlibet istoꝝ est simplici-
ter in actu: q: quodlibet hʒ propriam mām: ⁊ ꝓpriā for-
mā: aut ergo sunt vnum: aut distincta. Si secūdo modo
habetur propositum: si primo mō sequitur ꝙ ex duobus
simpliciter in actu fiet vnū: qḋ est impossibile: prima cō-
sequētia ꝓbatur: qm̄ idē ⁊ diuersū nata sunt dici de quo
libet: ⁊ sunt imediate opposita circa ens. ex. 10. metaph.
¶ Et preterea improbat ꝙ a. ⁊ b. sint vnū: q: quero de eē
actuali istoꝝ: aut enī est esse cōicabile: aut incomunicabi
le circumscripta q̄titate. Si cōmunicabile. ergo vniuer-
sale. si incōicabile ergo quodlibet istorū esse erit singula
re. ¶ Itē. 4° ad principale arguit sic: presupponendo pri
mo ꝙ in re ⁊ in effectu nihil est reale nisi singulare: ſʒ vi-
am. S. Tho. Secūdo p̄supponit ꝙ dependētia entis rea
lis est ad ens reale: ⁊ terminatur ad ipsum. Ex his duo-
bus arguitur sic. illa conditio que est necessaria simplici
ter interminante dependentiā realem non est ab ipso de
pendente. (q: tunc ipsum dependēs esset causa qua ter-
minus depēdentie terminaret ipsam dependentiā realē:
⁊ ita terminaret in virtute dependētis: q: haberet ab ip
so depēdente ꝙ sic terminaret. ⁊ vlterius cum terminās
dependētiam sit causa per se dependentis si depēdentia
talis est cū causalitate ipsum causatū depēdens esset cau
sa ꝓpter quā terminans depēdentiā esset sufficiens cau-
sa ipsius depēdentis: ⁊ sufficiēter terminaret dependen-
tiam eiusdem:) sub ista maiore sic probata: accipio istā
minorem. q̄titas est ens reale depēdens realiter ⁊ essen-
tialiter a suba. ergo suba terminans talem dependētiā
est ens reale. Sed non est ens reale nisi per singularitatē
ergo suba sic terminans est singularis. ergo singularitas
que est conditio requisita ad ſbam terminantē dependē
tiā q̄titatis nō erit a q̄titate. ¶ Et ꝯfirmat hoc: ⁊ redit
in idē. Causatum indiuidue sube non est rō indiuidua-
lis ſbe indiuidue: sed quātitas est hō. ergo ⁊c. maior pro
batur: q: causatū nō dat entitatē sue cāe ⁊ ſʒ presupponit
ipsam: q: dato opposito cā haberet a cāto suā virtutē ⁊
esse: ⁊ ita idē eēt cā suipsius. minor pʒ. ex ſnia Ar. vij. me
ta. vbi vult: ꝙ si ſba est in actu ⁊ necesse est aliquā alterā
ſbam esse in actu. Sed si q̄tū: aut quale sit in actu: nō ē
necesse pexistē q̄tū aut quale: nisi ptāte ⁊ ⁊ ex tex. cō. 32.
Ex qua ſnia sequitur: ꝙ suba est causa efficiens quanti
aut qualis.

aut qualis. Ut arguatur sic. nõ põt esse q̃ntũ aut q̃le sine cã efficiente: sed põt esse q̃ntũ aut quale in fieri ⁊ genera ri sine quãto aut quali preexistente: ⁊ sic de alijs accñti bus. ergo q̃ntuz aut quale erit a sub̃a effectiue. Hanc eã dem sniam h̃z Ar. in p̃n°. vij. ꝙ accñtia nõ sunt entia: ni si q̃z entis. per hr. q̃z denotãdo aliquã cãlitatẽ in sub̃a: q̃z si negetur cãlitas effectiua: saltẽ nõ negabit̃ cãlitas mã lis. ⁊ tunc vltra: vt etiã argutũ est supius. Effectus ꝑticu laris seu singularis presupponit cãm singularẽ: vt est de mẽte Ar. 5° meta. ⁊ 2° phys. ergo sb̃a in eẽ singulari pre supponit̃ a q̃ntitate. ¶ Itẽ ad p̃ncipale 5° arguitur. Q̃d ẽ de se nã ꝯtibilis ad singularitatẽ nõ est de se hoc: ⁊ singu lare: ⁊ ex ꝯñti nõ potest esse alteri rõ idiuiduãdi. Ista pro positio p̃z: quia semp tale ꝯtitur per aliq̃d ad esse singu lare: ⁊ tunc illud aliud est ratio indiuiduandi: ⁊ nõ nã cõ tracta. ¶ Item nã sic ꝯtrahibilis est pluribus cõicabilis. q̃d est cõicabile nõ põt ꝯstituere aliq̃d inesse incõicabili: q̃z nihil constituit aliud formaliter in aliquo esse opposi to suo esse formali: vel sub mõ essendi sibi ꝯdicente ⁊ re pugnante: sed q̃ntitas est nã sic ꝯtibilis ad esse singulare ergo ⁊c. ꝯñtia est nota cum maiori. minor aũt ꝓbat̃. Tuz q̃z in gñe q̃ntitatis sunt per se spẽs ⁊ gña sicut in alijs: vt de se patet. Tum etiã q̃z due q̃ntitates differũt vt forme: ⁊ per te oĩs dr̃ia formalis per formas est dr̃ia specificat̃ ḡ iste due q̃ntitates sic differrẽt specifice. ꝙ si tu neges ꝙ oĩs dr̃ia formarũ sit specifica: excipiendo q̃ntitatẽ ab ista ꝓpõne vli: que est fundamentuz tui edificij ruinosi: per q̃d teneo: ꝙ dr̃ia formaꝝ sit specifica. Tunc querit̃: quõ due q̃ntitates differũt numeralr̃: ⁊ tũc dices: ꝙ aut seip sis: aut per situs: q̃z vna est in vno situ: ⁊ alia in alio. con tra primũ arguit̃ ꝙ nõ seipsis differũt numeraliter: q̃z tũc quecũq̃z due q̃ntitates numeralr̃ differrent: ⁊ ita superfi cies ⁊ linea immõ numeralr̃ differrent: q̃d est falsum. Si dicas: ꝙ per situs. aut eniz tu accipis situm: vt est per se p̃dicamẽtũ: ⁊ hoc mõ situs nõ est rõ distinguendi nume raliter: q̃z vt sic est posterior q̃ntitate: ⁊ nullũ posterius est sic rõ distinguẽdi suũ prius. Si aũt situs accipiat̃ prout est dr̃ia q̃ntitatis: put dr̃ q̃ntitas ꝯstare ex ꝑtibus habẽti bus positionẽ: certũ est ꝙ talis situs nõ põt eẽ sic princi piũ distinguẽdi: q̃z nihil aliud eẽt dicere q̃ntitas a. distin guit̃ a q̃ntitate b. per situm: ac si dicat̃ q̃ntitas a. hñs par tes ꝑmanẽtes ⁊ ꝯtinuatas ad seinuicẽ distinguit̃ ab alia q̃ntitate b. hñte huiuscemodi ꝑtes. Sed nõ est noti° q̃nti tatem differre a q̃ntitate ẽm ꝑmanentiã ⁊ ꝯtinuitatẽ sua rũ partiũ q̃z ẽm se. ḡ nõ est notius q̃ntitatẽ differre a q̃nti tate magis ẽm sitũ: q̃z ẽm se. Ista vltima ꝯñtia ꝓbat̃: q̃z permanẽtia ꝑtiũ in q̃ntitate: ⁊ ꝯtinuitas earundẽ ꝯstitu unt positionẽ ⁊ sitũ ꝓut situs est dr̃ia q̃ntitatis. Ex q̃ seq tur ꝙ dicere q̃ntitatẽ differre a q̃ntitate ẽm permanentiã ⁊ ꝯtinuitatem partiũ: est dicere: ꝙ q̃ntitas seipsa differt a q̃ntitate: ⁊ tũc vltra. dato ꝙ ꝑmanentia ⁊ ꝯtinuitas in partib° faciat differre q̃ntitatẽ a q̃ntitate: aut ꝑtes in q̃nti tate a partib° alterius q̃ntitatis: vlterius est querendum quõ situs resultãs ex ꝑmanentia ⁊ ꝯtinuitate partiũ dif fert ab alio situ: ⁊ procedit̃ vt prius argutũ est de quãti tate: q̃z aut seipso aut aliquo alio. nõ seipso: q̃z talis situs nõ est de se hic: ⁊ singularis. ḡ aliquo alio: ⁊ ita remanet eadem q̃o que prius. ¶ Itẽ 6° ad p̃ncipale arguit̃: ⁊ pre sertim ꝯ fundamentũ ipsoꝝ: ꝙ q̃ntitas ideo est p̃n^m indi uiduationis: q̃z est p̃n^m diuisionis in ꝑtes eiusdez rõnis. Cõtra hoc fundamentũ arguit̃ sic. Q̃d est p̃n^m diuisiõis opposite diuisioni vlis in ꝑtes subtiuas: nõ est p̃n^m idi uiduationis: s; q̃ntitas est h̃mõi. ḡ ⁊c. maior ẽ nõ: q̃z nihil ẽ p̃n cipiũ diuisionis alicuius q̃d ꝯtinet in se diuisionẽ oppo sitam illi: ⁊ est per se p̃n^m talis diuisionis. minor aũt ꝓba tur. Uñ eni diuidit̃ in suas ꝑtes subiectiuas sic: ꝙ q̃lib; pars subtiua est ipsum vle in recto. Ita ꝙ veꝝ est dr̃e: h̃ est hoc in recto: sicut appꝫ iductiue in oĩbus. Sed q̃ntũ nõ diuiditur in partes: quarũ q̃libet sit ipsuz q̃ntuz diui sum: ita ꝙ ip̃m q̃ntũ nõ p̃dicat̃ de ipsa ꝑte q̃ntitatiua p̃e dicatione in recto: vt de se p̃z. ḡ q̃ntitas nõ est p̃n^m diuisi uũ seu rõ didendi vle in suas ꝑtes subtiuas: ita ꝙ lz diui sio quãti ꝯcurrat cũ diõne vlis: tñ diuisio quãti vt q̃ntũ est: est alia a diuisione vlis: q̃z ille diuisiones sũt op posite ⁊ distincte que hñt oppositos modos p̃dicãdi to tius diuisi in suis ꝑtibus. diuisiones istoꝝ sunt h̃mõi. ḡ ⁊c. ¶ Et ꝯfirmat̃: q̃d est rõ diuidẽdi aliq̃d vnũ diuisibi le: i est illi formalr̃: si sit per se rõ diuidẽdi: sed q̃ntitas nõ inest formalr̃ ⁊ per se spẽi que diuidit̃ in suas ꝑtes subti uas: vt de se p̃z. ⁊ etiã probat̃: q̃z spẽs est per se in p̃dica mento: ⁊ ẽt per se diuidit̃: sed q̃ntitas facit vnũ per accñs cũ spẽi ⁊ nõ est per se ꝯtractiua spẽi: q̃z nihil vnius p̃dica menti per se ꝯtrahit̃ per aliq̃d alterius p̃dicamenti. ḡ sequit̃ ꝓpositũ. ¶ Q̃ si dicat̃ ꝙ lz q̃ntitas nõ faciat vnuz per se in essendo: tñ facit vnũ per se in diuidendo. ¶ Sed ꝯtra q̃z spẽs q̃ntum ad suũ esse q̃d h̃z per se in p̃dicamento est per se diuisibilis ⁊ cõicabilis plurib° idiuiduis: sed spẽs vt h̃z esse per se in p̃dicamẽto. (loquẽdo de spẽ sb̃e) nõ in cludit ipsam q̃ntitatẽ. ḡ vt sic: nõ erit per se diuisibilis per q̃ntitatẽ. ¶ Itẽ. vij. principalr̃ arguit̃ ꝯtra illud fundamẽ tum q̃d ponũt: ꝙ ió forma sit distincta a forma: q̃z recipi tur in distincta mã: que mã est distincta per q̃ntitatẽ. Cõ tra hoc arguit̃ ⁊ primo ꝙ forma distinguat̃ a forma per mãm. q̃ñcunq̃z aliqua duo sic se habẽt: ꝙ vnũ est potẽtia ⁊ alterũ actus: potius potẽtia distinguit̃ per actũ q̃z ecõ tra. Ista est Ar. vij. meta. tex. cõ. 49. vbi vult: ꝙ act° di stinguit ⁊ sepat: ⁊ Cõmen. in. 2° de aia cõmẽto 60° vt su perius allegatũ est: vult: ꝙ mã magis distinguat̃ per for mã: q̃z ecõtra. Et in p̃ de aia. cõmento. 53. Sed ita est: ꝙ mã se h̃z vt po^a. forma vt actus. ḡ magis mã distinguetur per formã q̃z ecõtra. ¶ Itẽ 8° ⁊ vltimo iprobat̃ aliud fũ damentũ: q̃z quecunq̃z duo sic se hñt ꝙ vnuz est sub̃m ⁊ alterũ est accñs: magis h̃z accñs distinctionez a subiecto q̃z sub̃m ab accidẽte. Ista ẽt est tua: q̃z ẽm te accñs h̃z esse a sub̃to: ⁊ etiã vnitatẽ: q̃z dicis: ꝙ in eodem subiecto non possunt fundari plura accidentia: solo numero differẽtia sed ita est: ꝙ mã est subiectum respectu q̃ntitatis: ergo po tius q̃ntitas distinguetur per mãm: q̃z econtra.

Impugnata opinione. S. Tho. ⁊ alioꝝ: nunc de 3° articulo ponẽda est positio Docto. subti. tenẽtis idiuiduationẽ fieri per aliquã enti tatẽ positiuã simplr̃ incõicabilẽ. ⁊ hoc in nã creata: quã entitatẽ positiuã appellat hecheitatẽ: seu ꝓprietatẽ indi uidualem. ¶ Et pro declaratione istius positionis ponẽ tur alique ꝯclusiones: quarum prima est ista. Nã specifi ca contrahitur ad eẽ indiuiduale per aliquod positiuũ. ¶ Ista ꝯclusio probat̃. primo rõnibus. ⁊ primo sic. Que cunq̃z sunt vltime dr̃e: q̃bus differũt alique positiue sũt entia positiua: sed ratio indiuidualis est h̃mõi. ḡ ⁊c. maior est manifesta: q̃z illa quibus aliq̃ vltimate differũt sunt vl timata ꝯstitutiua rei differẽtis: ergo si faciũt differre po sitiue cõstituũt in aliquo esse positiuo. vltima ꝯñtia. pro batur: nullum enĩ priuatiuũ facit differre positiue. mi nor aũt ꝓbatur. q̃z dr̃e indiuiduales seu rõnes tales sunt vltima quib° aliq̃ differũt positiue: cũ indiuidua ꝯtenta sub spẽ sint entia positiua. ¶ Et probat̃ etiaz ista minor: q̃z oĩs dr̃ia differentiũ reducit̃ ad aliq̃ p̃mo diuersa: alio quin eẽt ꝓcessus in infinitũ in p̃ncipijs distinctiuis. Et est de mente Ar. hoc assumptũ 5° meta. t. 10. sed indiui dua differũt: ⁊ nõ sunt p̃mo diuersa (q̃z ꝯueniũt in natu ra: ⁊ vt sic sunt aliq̃d idẽ entia ad modũ loquẽdi Ar. 10. meta. tex. cõ. 12. ⁊ 5. meta. ca. de eodez vel diuerso) ḡ opꝫ deuenire ad aliq̃ p̃n° distinctiua indiuiduoꝝ que sũt p̃° diuersa. Sed talia p̃n^a sunt rõnes idiuiduales: q̃z sunt vl tima distinctiua. ḡ ⁊c. ¶ Itẽ scd̃o hoc idẽ ꝓbat̃. illũd per q̃d spẽs est athoma ⁊ idiuisibilis est enĩ positiuum. ḡ multo magis illũd per q̃d idiuiduũ ẽ idiuiduũ. ꝯñtia ꝓbat̃: quia vnitas nũeralis est maior ⁊ ꝑfectior q̃z sit vnitas specifi ca. ḡ sic vnitas specifica ẽ positiua ⁊ ẽ pa° entis positiui ita vnitas idiuidual̃ erit positiua: ⁊ ꝯseq̃t̃ aliq̃d positi^m.

Sed tale ad qḋ ꝯsequit̃ nõ est nisi ꝓprietas idiuidualis. igit̃ ꝛc. ¶Scḋa ꝯ est ista. entitas positiua ꝯtrahens naturã ad eẽ idiuiduale est de se hec ꝛ idiuisibilis ꝛ incõicabilis simplr̃ in creaturis. ¶Et pro declaratione hui⁹ notãduz est: ꝙ sicut idiuiduũ in oĩ nã siue creata siue icreata ẽ idiuisibile: ita rõ idiuidualis ipsiuz ꝯstituẽs. ita ꝙ sic soꝛ. est idiuisibilis in plures ptes subiectiuas: ita indiuiduũ increatũ qḋ est hic de⁹: sed est dr̃ia: qm̃ quodlibꝫ idiuiduũ creatum est idiuisibile ꝛ incõicabile: sic ꝙ ei ꝯdictoꝛie repugnat pluribꝫ cõicari: ꝛ diuidi: sed indiuiduo increato tm̃ repugnat diuidi ꝛ nõ cõicari: sed hoc hꝫ ꝙ possit pluribus cõicari ab ifinitate sue essentie ꝛ nãe: vt apḋ Theologos est manifestũ. ¶Mis positis ꝓbat̃ ꝙ rõ idiuidualis in creaturis sit sic idiuisibilis: ꝛ de se hec per rõnẽ adductã ꝯtra opinionẽ de mã ꝯstituẽte singulare. Illud qḋ se toto primo ꝯstituit aliqḋ vnũ in aliq̃ entitate ꝛ in vnitate ꝯñte talem entitatẽ ei se toto ꝑmo repugnat diuidi diuisione opposita tali vnitati. Sed rõ indiuidualis que est ista entitas positiua: de qua habet̃ in ꝑma ꝯne est hꝫ: quare ꝛc. maioꝛ est manifesta ꝛ ꝓbata est loco ꝑallegato: quia rõnali qḋ ꝯstituit aliquid in eẽ specifico: repugnat diuidi diuisione specifica. minoꝛ aũt ꝓbat̃: qꝛ ꝓprietas idiuidualis de qua est mentio se tota primo ꝯstituit ipm̃ indiuiduũ in esse indiuiduali: ꝛ ꝯtrahit ipsaꝫ nãm ad singularitatem. quare ꝛc. ¶Tertia ꝯ est ista: entitas positiua se hꝫ ad nãm specificã aliquo mõ: queadmodũ se hꝫ dr̃ia specifica ad genus: sicut enim gen⁹ ꝯtrahit̃ per modũ potẽtie per dr̃iam specificã tanq̃ꝫ per actũ distinguentẽ ꝛ cõtrahentẽ: sic proprietas idiuidualis per modũ actus vel quasi actus ꝯtrahit ꝛ determinat ipsaꝫ nãm ad esse idiuiduale: sed est dr̃ia: qm̃ dr̃ia specifica ꝯtrahendo ꝛ diuidẽdo nãꝫ: nõ excludit oẽm diuisionẽ seu diuisibilitatẽ: sed solũ illaꝫ que opponit̃ diuisioni specifice: ita ꝙ repugnat dr̃ie specifice (ad quã cõsequitur vnitas specifica sicut passio ꝛ ꝛ ipsi ꝯstituto per dr̃iam specificã. s. spẽi) diuidi in plures spẽs: sed proprietas idiuidualis adueniens nãe excludit oẽm diuisionẽ: ꝛ etiã diuisibilitatem. Et etiã ꝯuenientia dr̃ia idiuidualis ad dr̃iam specificã: qm̃ sicut dr̃ia specifica sumit̃ a forma vel a realitate forme: ita etiã dr̃ia idiuidualis: sed est discõuenientia iter istas duas dr̃ias: qm̃ specifica sumit̃ qñq꜃ a forma distincta a forma a qua accipit̃ genus; qñq꜃ genus ꝛ dr̃ia specifica sumunt̃ ab eadem forma: sed ab alia ꝛ alia realitate forme: seu formalitate: qḋ idẽ est: ꝛ ab alio ꝛ alio ꝯceptu formali: ꝛ tũc dr̃ia specifica sumit̃ ab vltimo ꝯceptu formali forme: ꝛ ab vltima realitate euisdẽ: ꝛ tunc est dr̃ia vltima. ꝛ hꝫ ꝯceptũ simplr̃ simplicẽ: ꝛ primo diuersũ ab oi alia dr̃ia. Sꝫ differẽtia indiuidualis semꝑ sumit̃ ab vltima realitate forme: ꝛ semꝑ hꝫ ꝯceptũ simplr̃ simplicẽ: ꝛ est primo diuersa ab oi alia dr̃ia. ¶Ex q̇bus oibus cõcludit̃: ꝙ se hꝫ per modũ actus respectu nãe specifice: qḋ declarat̃ sic. Omne illud qḋ est vnũ per se ꝯstitutũ ex pluribus: ꝯstituit̃ ex vno vt actu: ꝛ altero vt po⁹. Ista ꝓpositio patet. ex. 8. meta. qꝛ vnitas totius per se resultãtis ex ꝑtib⁹ nõ est nisi ex rõne actus: ꝛ ex rõne po⁹. Sed ita est ꝙ singulare est constitutũ ex nã specifica: ꝛ ex rõne idiuiduali vt est vnũ per se. ꝓbat̃: qꝛ est per se in gñe ipsiuꝫ singulare: ꝛ nihil est per se in gñe: nisi sit vnũ per se. g̃ ꝛc. ¶Aduertendum est pro declaratione isti⁹ ꝯnis: ꝙ nã que ꝯtrahitur per ꝓprietatem indiuidualẽ põt ꝯsiderari duplr̃. Uno modo vt quiditas est: ꝛ vt ꝑn^m essendi intrinsecũ alicui in esse quiditatiuo. Alio mõ vt ens determinabile: diuisibile: ꝛ ꝯtrahibile ꝑ vlterioꝛem actualitatem: sic qḋ nõ hꝫ vltimã actualitatẽ. Si ꝑmo mõ cõsideret̃: sic nã hꝫ rõnem actus: ꝛ forme ꝛ ꝫm hoc dixit Ar. 5⁰ meta. ca. de cã. ꝙ forma qḋ qd est ꝛ 7. meta. tex. cõ. 35. vult ꝙ mã ꝛ forma sint ptes spẽi ꝛ q̇ditatis: quã spẽm appellat ibi: quod quid erat esse. Et ꝑꝑ hoc Cõmen. cõmẽto. 34. 7. meta. vult. ꝙ quiditas sit tm̃ forma: ꝛ nõ mã: que ꝫm ipsiuꝫ est deferens quiditateꝫ. Ex quo ꝯcluditur: ꝙ nã vt quiditas ꝛ ꝑncipiuꝫ alicui⁹ in eẽ quiditatiuo hꝫ rõnẽ forme ꝛ per oppo^m ꝓprietas indiuidualis cõparata ad nãꝫ ꝫm tale eẽ: dr̃ mã: ꝓpterea: quia mã opponit̃ relatiue forme: sed cũ ꝓprietas indiuidualis sit ꝑ diuersa ab oi q̇ditate: ꝛ hẽat oppositũ esse ipsi q̇ditati: ꝑꝑ hoc: qꝛ itelligẽdo q̇cunq꜃ q̇ditatẽ saltẽ limitataꝫ: ꝛ in creaturis: in tali q̇ditate sic itellecta nõ itelligit̃ aliq̇d: vnde ipsa sit h̃ idiuisibilis ꝛ icõicabilis: imo in ipsa hoꝫ oppositũ itelligit̃: sed in ꝓprietate idiuiduali itelligitur: vñ ipsa sit hec idiuisibilis ꝛ icõicabilis. ergo ipsa est primo diuersa ab oi q̇ditate: ꝛ ab oi esse q̇ditatiuo. Et ꝑ ꝯñs si q̇ditas est forma: ꝓprietas idiuidualis: que q̇ditati opponit̃: appellat̃ mã. Et ꝑꝑ hoc dixit Ar. in. 7. meta. tex. cõ. 41. vt supra allegatũ est. ꝙ in quibusdã substãtijs: qḋ quid est: est idẽ cum eo cui⁹ est: volens exp̃sse: ꝙ in substãtijs compositis mã ꝛ forma includuntur in q̇ditate: vbi exemplificat de naso simo: ꝛ de curuitate: ꝛ postmoduꝫ imediate subdit: ꝙ quecunq꜃ ꝯcipiunt̃ cum mã: non est idem qḋ qd est: cũ eo cuius est vbi per mãꝫ nõ põt itelligere mãm que est altera ps cõpositi: qꝛ oppositũ hui⁹ añ ipsiuꝫ sit. ergo hꝫ itelligere de mã que opponit̃ q̇ditati: q̃ q̇ditas est forma totius. ¶Ex hoc sequit̃ illud qḋ dicũt logici: ꝙ in quacunq꜃ ꝓpõne subm̃ hꝫ rõnẽ mãe ꝛ ꝑdicatum forme: ex eo ꝙ ꝑdicatuꝫ vr̃ inexistere: aut inesse ipsi subto. illud aũt qḋ substat hꝫ rõnem mãe: cũ aũt hecheitas seu ꝓprietas idiuidualis ꝯstituat nãm in vltimato eẽ subtiuo: sequit̃ ꝙ hꝫ rõnem mãe: ꝛ ꝑsertim qꝛ eẽ ꝯstitutũ per ipsaꝫ hecheitatẽ est ꝑ diuersum ab oi q̇ditatiuo cum sit incõicabile ꝛ idiuisibile. Sed nã 2⁰ mõ ꝑncipalr̃ põt ꝯsiderari: vt ꝯtrahitur ꝛ determinat̃: ꝛ quũ diuisibile semꝑ habeat aliquã actualitatẽ a diuidẽtibus ꝛ determinabile a determinãte: sequitur: ꝙ hecheitas vt determinans ꝛ distinguens: seu diuidens: habet rationem actus.

Quantũ ad 4^m articulũ isurgũt alique difficultates. ꝑma est: qm̃ ꝓprietas idiuidualis est actus: ꝛ nã quã ꝯtrahit aliquo modo actus (vt dixisti) ꝛ proprietas indiuidualis est posterioꝛ actu q̇ditatiuo. g̃ vr̃ ꝙ talis act⁹ idiuidualis sit ꝑfectioꝛ actu q̇ditatiuo. ¶Et cõfirmatur: qꝛ 9⁰ meta. habet̃ ꝙ posterioꝛa ꝑnatione sunt prioꝛa ꝫm subam ꝛ ꝑfectionẽ: actus idiuidualis est posterioꝛ actu q̇ditatiuo. g̃ est ꝑfectioꝛ. ¶Ad hoc r̃idet̃. negando istã ꝯñam. a. est actus posterioꝛ. b. g̃ perfectioꝛ: ista cõsequẽtia tenet. vbi actus prioꝛ ꝛ posterioꝛ sũt eiusdẽ rationis: in eẽ q̇ditatiuo vel in eẽ singulari ꝛ suppositali: exemplum. caliditas sequit̃ formã s̃balẽ ignis in mã: ꝛ tñ nõ sequit̃ ꝙ caliditas sit perfectioꝛ forma s̃bali ignis: ꝛ hic qꝛ caliditas ꝛ forma s̃balis nõ sunt eiusdẽ ordis ꝛ eiusdẽ generis: mõ singularitas est actus idiuidualis distinctus ꝯ actũ q̇ditatiuũ: ꝛ oĩno alterius rõnis ab ipso. g̃ ex ei⁹ posterioritate nõ lꝫ iferre maioꝛẽ ꝑfectioneꝫ. Et per hoc pꝫ ad ꝯfirmationẽ adductã. ¶Secũda difficultas est: qꝛ dictũ est: ꝙ dr̃ia idiuidualis est dr̃ia diuidens per se nãm specificã. Contra hoc argui̇t̃. qꝛ Ar. 10. meta. circa finem vult. ꝙ vltima diuisio que est per se ꝛ essentialis: fiat per dr̃ias specificas. g̃ nõ datur vlterioꝛ. diuisio per se. Cuius oppositũ tu dixisti. ¶Item Porphiri⁹ dicit: ꝙ spẽs spãlissima est athoma ꝛ idiuisibilis: qḋ nõ hꝫ itelligi: nisi de idiuisibilitate opposita diuisioni per se. ¶Et cõfirmat̃: qꝛ nulla diuisio per se est in infinita: diuisio spẽi est hꝫ. g̃ non est in infinita. Unde vꝛvult Porphi. in diuisiõe spẽi iubet Plato qescere. ¶Ad ista r̃idetur. ꝛ ꝑ ad ꝑ^m ꝙ Ar. loco ꝑallegato: ingrit que sũt ille dr̃ie vltime ꝛ eẽntiales que faciũt specificã ꝯuetatẽ: ꝛ determinando se dicit ꝙ vltima diuisio sic faciẽs specificã ꝯuetatẽ ẽ diuisio ꝑ differẽtias specificas. ꝛ si que sit vlterioꝛ diuisio: illa ẽ quasi per accidẽs: nõ ꝑtinẽs aliquo mõ ad ꝯuetatẽ specificaꝫ. Ex hoc nõ habet̃. ꝙ non fiat diuisio spẽi in idiuidua ꝫm ipm̃: imo magis sequit̃ oppositũꝫ: qꝛ vult ꝙ diuisio spẽi in idiuidua fiat ꝑ accñs: ꝛ h̃ veꝝ est: qꝛ fit ꝑ aliq̇d qḋ ẽ oĩno ex̃ q̇ditatẽ specificã: ꝛ alteri⁹ rõnis a q̇ditate: eo mõ q̃ diuidẽs per accñs ẽ extra rõneꝫ formalẽ illius qḋ diuidit

z oino alteri rõnis ab ipso: neq3 ptinẽs ad eẽ gditatiuũ ɔstituti p tale diuidẽs. Et sic ɔcedo fieri diuisionẽ spẽi in indiuidua p acciña: vt diuiso p accñs distiguit̃ ɔ̃ diuisionẽ q ditatiuã z eẽntialẽ i illa q̃ hñt ordinẽ eẽntialẽ iter se qualr̃ ter nõ est in ɔposito: qz spẽs nõ diuidit̃ diuisione gditatiua: h est in aliq̃ ɔstituta in eẽ gditatiuo p ipsa diuidẽtia: z neq3 i aliq̃ hñtia ordinẽ eẽntialẽ: sicut sunt iduidua: queadmodũ est de mente Ar. 3. metaph. ¶ Et cõfirmat̃ h: qz nec° gl3 recte sentiẽs h3 ponere diuisionẽ spẽi i iduidua: cũ iduiduũ sit in recta linea p̃dicamẽtali: sicut p3 in p̃dicamẽto sbe. vbi ponit̃ sba p̃a i que est p̃m sbm in tota illa linea predicamẽtali: qua remota: vt ingt ibi Ar. impõle e ali qd alioz remanere. ¶ Post h rñdet̃ ad Porphi. q spẽs est athoma z indiuisibilis diuisione gditatiua. ¶ Et ad 3m q diuiso gditatiua nõ ẽ vltra spẽz spãlissimã z in infinitũ: qz diuiso gditatiua est in illa que hñt ordinez eẽntialẽ iter se: in qb° nõ põt poni ɔcessus in infinitũ: z iõ in tali diuisione uisit Plato gescere. z de ista diuisione nõ curauit Ar. qz solũmõ curauit de diuidentibus que cum diuiso faciunt essentialez p̃dicationẽ de his in que diuidunt̃: z dicũt eẽm pp qd respectu passiõis scibilis z demr̃abilis de sbto: ita q ad duo ɔtendebat. s. ad p̃dicationẽ essentialẽ: z ad p̃dicata essentialia que dñt pp qd respectu passionis: qz oĩa ista ordinabat ad sciam libri posterioz. ¶ 3a difficultas. dcm̃ est q hecheitas est dr̃ia ɔstituẽs vnũ p se iduiduũ cũ nã z gditate. Dubitat̃ z q̃rit̃. vtrum illa hecheitas sit sba vel accñs. si sba: g̃ iduiduũ erit sbale. si accñs: g̃ qõl3 erit accñtale. ¶ Ad h rñdetur: q ɔprietas iduidualis nõ est formalr̃ sba vel accñs: qz realitas que h3 ɔceptũ simpliciter simplicem: z est p̃ diuersa ab oi alio nihil gditatiue z formaliter icludit: vt colligit̃ de mente Ar. 5. metaphysice. ca° de eodẽ vel diuersoz. to. eiusdẽ tex. cõmenti 12. Sed ita est q ɔprietas iduidualis est h°: qz sicut in cõpositiõe physica. z nãli deueniendũ est ad aliq̃ q̃ sunt p̃ diuersa se totis distincta. z simplr̃ simplicia: sic q nihil vnius est aliqd alterius: z vnũ nõ icludit aliud in suo cõceptu formali: sic in ɔpositione metaphysicali seu formalium ɔceptuũ. assumptũ ɔbat̃ pro p̃ma pte: qz forã vltima dans esse cõposito nihil icludit ipsius mãe: sed est p̃ diuersa ab ipa: sic q est p̃. actus z p̃ receptibilis: z nullo° po° receptiua in suo ordine: z mã est p̃ po°: z nullo° actus z ita vnũ totalr̃ est ex̃ aliud: z se toto distinctum ab alio: sic in cõpõne metaphysicali ɔcept° vltimus actualis est ɔcept° dr̃ie iduidualis cõceptus vltimus potẽtialis est cõceptus entis. g̃ dr̃ia iduidualis q̃tũ ad suũ ɔceptum formalẽ est ex̃ ens: z nõ icludit formalr̃ ipm: z sicut nõ includit ens formalr̃: ita nihil icludit iferius ad ens isto°. ¶ Aduertenduz tñ. q l3 dr̃ia iduidualis non sit formalr̃ ens: aut sba vel accñs: illa tñ proprietas que determinat sbam ad esse iduiduale realr̃ z identice est sba: z illa que determinat accñs est realr̃ accñs: ita q ɔprietas est talis idẽtice. qualis est nã quam ɔ̃hit aut determiat. ¶ Quarta z vltima difficultas: qz si ɔprietas iduidualis est sba: cum sba diuidat̃. ex 2° de aia. z ex. 7. metaph. in mãm: formã z cõpositũ: v3 q ɔprietas iduidualis sit aliqd istoz. ¶ Ad hoc rñdetur. q sba vel accñs põt cõsiderari: vel vt nã z gditas: vel vt ens in vltima actualitate. si p̃mo°. sic sba siue sit compositum: siue mã: siue forma abstrahit ab oi hecheitate. Si vero ɔsideret̃ sba in vltima eius actualitate: z q̃tum ad actum vltimũ eius: z vltimã eius realitatem: sic ɔprietas iduidualis est sba que est forma: z sba que est mã: z substãtia que est cõpositũ: ita q cũ qõlibet istoz acceptuz vt nã sit determinabile per aliquas vltimas realitates actuales que sunt eedem nãe determinabili realiter. sequit̃ q ɔprietas induidualis que est talis realitas vltima est idẽtice forma: idẽtice mã: z etiã cõpositũ. ¶ Et si tu dicas. nã per te est eadem ɔprietati iduiduali. ergo erit inseparabilis a tali ɔprietate. ¶ Rñdebit̃ in qõne de vnitate nãe. Pro nũc tñ dr̃: q nã q̃ est i oc iduiduo: z est eadẽ isti iduu° ẽ isepabilis a singularitate istius iduidui. ¶ Pro quo est notãduz. q nã ɔut h3 aliq̃3 vnitatẽ z idẽtitatẽ ad singularitatẽ vel ɔprietatẽ iduidualẽ est insepabilis a tali ɔprietate: ita q destructa singularitate: destruit̃ nã q̃tũ ad talẽ vnitatẽ quã h3 ab ipsa singularitate: z ita cũ nã informet̃ a ɔprietate iduiduali: z determinet̃ ad ipsa: est vna numero (l3 denoĩatiue vt dicet̃ in qõne p̃allegata) ab vnitate numerali ɔ̃sistẽte ipsam ɔprietatez iduidualẽ. Et ɔcedo: q destructo sor. destruit̃ h humanitas in sor. nõ tñ ɔcedit̃ q destruat̃ humanitas s̃m vnitatem specificã q̃ per se p̃mo sibi ɔpetit. Et ita l3 destructo sor. destruat̃ h humanitas: q̃tũ ad vnitatẽ nũeralẽ: nõ tñ dstruit̃ q̃tũ ad vnitatẽ specificã: l3 p̃ci se q̃tũ ad hoc esse signatũ z singulare; qõ hẽbat in h singulari: rõne cuius nã erat eadẽ realr̃ singulari z etiã eius singularitati. vñ ptes in cõposito per se hñt idem esse qõ h3 cõpositũ loq̃ndo de esse cõicato a cõposito ipsis partib°: z ita sequit̃ q ad destructionẽ cõpositi destruit̃ esse ptiuz qõ hñt a cõposito. De eẽ ptiũ z toti° videas Sco. in quol3 qõ. 9. ¶ Et si tu dicas. nã specifica manet i Platone sor. corrupto. z ista est eadẽ cũ humanitate sor. z h3 eandẽ vnitatẽ. g̃ h distinguitur realr̃ ab illa. ¶ Rñdet̃. q nã in Platone est eadẽ s̃m spẽm: sed nõ eadẽ s̃m numez z ita nõ op3 q h destruat̃ q̃ est in Pla. illa destructa: q̃ est in sor. ¶ Et cũ tu dicis: q h3 eandẽ vnitatez. de h diffuse dicetur a nobis in qõne p̃allegata: vbi dicemus q forte nõ est eadẽ vnitas positiua: l3 forte sit eadez p̃uatiua. videas ibi. ¶ Uel dr̃m ẽ: q dato q vna z eadẽ nã hñs vnã vnitatem positiuã sit in oĩbus iduiduis: z sit eadẽ realr̃ illis: nõ sequit̃ q nõ possit separi ab illis h est esse sine q̃cunq3 istoz sub disiunctione. Et cũ tu dicis: q illa que separantur sunt distincta realr̃: verũ est. vbi ɔpossint separari s̃m esse exñtie: ita q illud qõ est sepabile ab alio possit existere ɔpria existentia. nã aũt circũscripta singularitate nullam exñtiaz põt hr̃e de se: ergo vt sic nõ distinguit̃ a tali singularitate. ¶ Ultra iaz dicta: solo p̃ncipalis qõnis. v3. q nã iduiduet̃ per hecheitatem: ɔfirmat̃ ex s̃nia Ar. in. 7. metaph. ca. de ptibus diffõnis. tex. cõ. 35. vbi h3 q nã est pars gditatis. Mõ qõ est de intrinseca rõne gditatis nõ ptinet ad rõnem iduidui inq̃tũ indiuiduũ est: seu nõ est rõ eius iduidualis: cũ iduiduũ s̃m ipsuz sit oĩno ex̃ gditatez. ¶ Confirmat̃ eadem solo per Comẽ. 2. de aia. cõ. 8. vbi vult q induiduũ nõ est hoc per suaz mãm: sed per suã formã inq̃tũ hec. Sed certũ est s̃m ipsum q sor° vt sor° ẽ tota gditas spẽi z rõ singularis ẽ extra gditatem. g̃ forma vt forma nõ est rõ singularitatis: sed s̃m ipz forma iquantũ hec: est sic ratio singularis. ergo sub ratione hecheitatis est ratio indiuidualis.

De quinto arti° p̃ncipali: his positis. respondet̃ ad rõnes. S. Tho. z p̃ ad auctẽm Ar. in. 7. Dicẽdo q s̃nia Ari. ibi qñ dicit. Gñans gñat aliud pp mãm: est q idee quas ponebat Plato: nõ erant necie ad generationẽ vniuocã: qz taz distinctio que est gñantis a genito: q̃3 assimilatio põt seruari in gñatione vniuoca que sunt ɔditiões reqsite ad ipsaz: z hoc sine q̃cũq3 põne ideaz. agẽs gñans assimilat mãm in forma qua agit producẽdo in ipsã formã terminãtem gñationẽ: z ex q̃ ɔficit talẽ mãm per formã terminãtez: z mã eius nõ ɔficit̃ per ipsam: sed est iam ɔfecta per formaz: sequit̃ q alia mã est ipsius gñantis z geniti g̃ cõpositũ erit distinctũ a cõposito: qz cui° mã est alia: z ipsum cõpositũ ex mã erit aliud. Dico tñ q forma est pncipalior rõ distinguẽdi gñans a genito: q̃3 mã: qz illud qõ est p̃n̈m pncipalius quo cõpositũ h3 vnitatẽ: est etiã pncipalius q̃tũ ad distinctionẽ ipsius. Forma aũt est p̃n̈m pncipalius vnitatis cõpositi q̃3 mã. g̃ principalius distinctionis. Distinguẽdo tñ p̃n̈m assimilatiuũ ɔ̃ p̃n̈m distinctiuũ: forma est p̃n̈m assimilandi cõpositũ in vnitate forme ɔducte: nõ quidẽ nũali: sed nature z speciei: z mã cũ nõ sit pñcipiũ assimilatiuũ: qz nõ est actiua z qualitas essentialis: vt est forma. dicit̃ esse p̃n̈m distinctiuũ distinctũ ɔ̃ assimilatiuũ: qñ ergo Ar. di-

cit. Gñans gñat aliud pp mãm: aut tu itelligis pp mãm tanq̃ pp pñm distinctiuũ simplr. Et hoc nõ itellexit Ar. Aut intelligis pp mãm tanq̃ pp pñm distinctiuũ distinctũ ꝯ assimilatiuũ. Et isto mõ ꝯcedit. ¶ Uel põt dici q̃ gñans gñat aliud pp mãm: sicut pp cãm pexitẽ alietatis ⁊ distõnis. mõ lȝ forma geniti dicat ee cã distõnis. nõ est tñ cã pexitis alietatis ⁊ distõnis: sȝ sola eius mã est sic cã pexiõis. ¶ Ad 2m aucto. cũ tu dicis. In aliqb' sbiis idẽ est qd qd est: cum eo cuius est. Rñdet q̃ eo mõ q̃ aliqd eius hȝ: qdqd est eo mõ qdqd est est idẽ sibi. Et ita cũ spẽs hẽat qdqd est per se pmo: qdqd est: est idẽ sibi p se p: ⁊ qi singulare hȝ qdqd est nõ p. sȝ solũ per ptẽ. s. p mãm specificã que est ei itrinseca. Ita qd qd est singularis: est idẽ sibi per se nõ pmo. ¶ Uult g̃ Ar. q̃ in qbusdã sbiis: qd qd est: nõ est idẽ cũ eo: cui' est per se p: ⁊ maxime in ꝯceptis cũ mã: qd est verũ sm ipsum capiendo mãȝ: nõ pro mã que est altera pars ꝯpositi: sed pro mã que opponit forme totius ⁊ quiditati: sicut est hecheitas. Mã in oibus hñtibus talem mãm ꝯhentẽ qditatẽ nõ est idem qd qd est: cũ eo cuius est: ⁊ hoc loquẽdo de idẽtitate sm quã aliqd vnũ est aliqd idẽ alicui per se pmo. ¶ Utrũ autẽ hoc sit verũ: q̃ in ꝯceptis cũ mã intelligendo per mãm illud qd est altera pars cõpositi: qd cũ forma facit vnuȝ per se: qd qd est dicat esse idẽ cũ eo cuius est? ¶ Dicendũ est ad itentiõeȝ Ar. q̃ in istis est oĩmoda identitas qditatis ad illud cuius est qditas: ⁊ rõ est: qꝛ sm ipsum nã illa que caret illa mã est implurificabilis i plura idiuidua: qꝛ si esset sic plurificabilis plurificaret in ifinita: imo esset actu plurificata in ifinitis: qꝛ qcqd põt eẽ in nã necessaria: ibi de facto est: qꝛ po^a in istis non distat ab actu. Dicẽte Ar. 9. metaphy. Est aũt po^a nihil sempiternũ. tex. cõ. 27. cuȝ igit nã que caret mã sit necĩa. Si est plurificabilis: in ifinita est plurificabilis. ergo ifinita idiuidua essent in tali nã: ꝯñs est falsum: qꝛ nulla multitudo ifinita idiuiduoꝛ põt esse in aliq̃ nã specifica simul in actu. Assumptũ aũt q̃ natura plurificabilis in plura sit plurificabilis in infinita. pbatur: qꝛ nã plurificabilis nõ determinat ad certũ nũeꝛ suppositoꝛ: qꝛ qua rõne est in trib' ⁊ in. 4. eadem rõne ⁊ in ifinitis. vt declarat doc. subt. q. 2. qlibet. Et hoc ꝯcludit ppositũ: q̃ nã necĩa (cũ nõ sit plurificabilis ⁊ determinabilis per plures ppuetates idiuiduales: imo p nullam) sit de se hec ⁊ singularis: ⁊ nõ per aliq̃ȝ entitatẽ positiuã sibi aduenientẽ: sed solũ seipsa. Ex quo sequit q̃ quiditas: vel qdqd est: ⁊ illud cui' est sunt oĩno idẽ: ⁊ illud cuius est qdqd est nõ ꝯcipit cuȝ mã. vȝ. put mã accipit pro contrahente ipsam mãm: neq̃ȝ put mã est altera pars cõpositi. Et sic apparet intentio Ar. que ꝯfirmat per hoc: qm̃ talis nã que est necessaria est nã cui nulla cõpetit po^a vt declaratur. 12. metaphy. cõmẽ. 41. ⁊ 9. metaphy. vt allegatũ est: ergo talis nã necĩa nõ hȝ aliq̃ȝ po^tm ad aliq̃ȝ hecheitatẽ: quare ⁊c̃. ¶ Et per hoc apparet ad 3m qd adductũ est de. 12. metaph. q̃ si plures essent primi celi. plures essent pmi motores itendit ibi Ar. excludere a p motore nõ solum mãm que est altera pars cõpositi: sed etiã mãm que est ꝯhens qditatẽ: qꝛ talis mã ꝯhens nõ potest esse in aliquo: nisi illud sit potẽtiale ad aliud: hoc est ad aliq̃ȝ realitatẽ ꝯtrahentẽ: ⁊ quasi pfectibile per ipsaȝ. Sȝ cuȝ sm ipsum Ar. primus motor sit endelechia: ⁊ purus actus: sequitur q̃ nullaȝ habebit mãm: loquendo de mã vtroq̃ȝ modo. ¶ Per hoc respondet ad quartã auctem que est. 3. de aia: vbi dr. q̃ aliud est magnitudo: ⁊ magnitudinis esse. Dico q̃ per magnitudinẽ itelligitur singulare mãle: ⁊ qꝛ icludit mãm hoc est hecheitatẽ que est ex̃ qditatem. Ideo aliud est eẽ magnitudinis ab ipsa magnitudine. Et cũ dicit. q̃ in quibusdam est idem qdqd est illi cuius est. Non est intellẽs eius: q̃ in mãlibus: hoc est includentibus materiaȝ que est altera pars cõpositi nõ sit idem quodqd est cum eo cuius est: sed vult habere: q̃ in quibusdam: hoc est in his que non icludunt aliqd qd sit materiale ꝯdistinctũ ꝯtra qditatẽ etiã q̃ includat materiam que est altera ps cõpositi: qd qd est: est idẽ sibi. ⁊ hȝ apparet ex textu suo: qi exẽplificat dicens. Sicut caro ⁊ carnis esse sunt idẽ: sed certũ est q̃ caro ẽt abstracta a singularitate includit mãm: vt de se pȝ. Ergo mã talis non ipedit idẽtitatẽ qditatis: ad illud cui' est qditas. Neq̃ȝ est verum (quicqd dicat Cõmen. in. 7. meta. cõmẽto. 34.) q̃ mã sit extra qditatẽ rei specifice: qi hoc expsse est de mente Ar. in eodẽ. 7. tex. cõmen. 35. vbi habet. mã est ps spẽi. Specie aũt dico: qd qd erat esse. ergo sm ipsuȝ mã est ps qditatis. ¶ Rñdetur etiã ad illud qd dicit Cõmen. 3. de anima. Qd si intellectus esset indiuiduatus: esset mãlis. Ad hoc patet ex dictis. ¶ Uel dñm est sm ipsum q̃ si intellectus esset idiuiduatus multiplicaret ad multiplicationem corpoꝛ humanoꝛ: ⁊ esset forma informãs materiã: ⁊ in esse dependẽs a mã: ⁊ ita eẽt extensus ⁊ mãlis: ⁊ recipet extense ⁊ mãliter spẽm intelligibilẽ. ¶ Ad auctẽȝ Cõmen. in pmo physicoꝛ: que facit pro quãtitate vbi dr q̃ oĩs multitudo est per formã vel per q̃ntitatẽ. Rñdetur vnico verbo: q̃ multitudo entiũ mãliũ est per q̃ntitatem a posteriori: ⁊ ꝯcomitanter. Unde verũ est q̃ ad quãcũq̃ȝ distictionẽ numeralẽ que est per ppuetates idiuiduales necessario ꝯcomitat in re mãli distinctio q̃ntitatiua: non tñ q̃ talis distinctio sit precise cã distinctionis numeralis. Et ad illud qd dr: q̃ multitudo est sm formã. Rñdet q̃ aut ipse accipit formaȝ vt est forma ⁊ nã: aut inq̃ntum hec. Si inq̃ntũ forma ipsa est pñm distinctiõis specifice: ⁊ nõ numeralis: qꝛ forma sm ipȝ in. 7. metaphy. cõmen. 34. est tota qditas rei: g̃ nõ põt esse pncipiũ distinctiuũ distinctione opposita distinctioni qditatiue. Si võ accipiat inq̃ntũ hoc: ꝯcedo formã esse pncipiũ distinctionis nũeralis: ⁊ multitudinẽ nũeralẽ esse per formã. ¶ Ad rõnes adductas ad primã: rñsum est aliqualiter reducẽdo ipsam rõnem ad oppositũ opinantis. Nã certũ est q̃ q̃ntum non diuidit in suas ptes eo mõ quo vniuersale diuiditur in ptes subiectiuas: qꝛ nulla pars in quã est diuisio est ipsum totũ quantũ diuisum. Bene veꝛ est: q̃ in ipso vli omogeneo per accñs ꝯcurrũt due diuisiones: quarũ vna est vlis in ptes subiectiuas: alia est totius q̃nti in partes q̃ntitatiuas. sed iste diuisiones sunt alterius rõnis: ⁊ ꝯcurrũt in eodẽ per accidẽs: q̃ sint alterius rõnis pȝ: qꝛ pars subiectiua est ipsuȝ totũ vlẽ diuisum: pars aũt q̃ntitatiua nequaq̃ȝ. Similiter totũ vlẽ maxime specificũ diuidit in ptes eiusdẽ rõnis: sed totũ q̃ntitatiuũ nõ sic diuiditur tali diuisione: qi si vnus numerus ꝯstituat ex alio: numer' diuisus in suas ptes q̃ntitatiuas nõ est in partes eiusdẽ rõnis. Silr Ar. nõ dicit q̃ q̃ntum diuidat in ptes eiusdẽ rõnis. 5. metaphy. c. de q̃nto. Sed dicit q̃ q̃ntuȝ diuidit in ptes que insunt: quoꝛ singulũ: aut vtrũq̃ȝ natuȝ est esse vnũ aliqd: per hoc qd dicit que isunt: excludit diuisionem vlis in ptes subiectiuas. qi vult Aristo. q̃ ptes in quas est diuisio q̃nti insunt toti diuiso ⁊ actualr cõponũt: sed ptes subiectiue nõ insunt toti diuiso: neq̃ȝ actualiter componũt. g̃ hec diuisio nõ est illa: per hoc qd dicit natũ est esse vnũ aliqd: excludit diuisionẽ ꝯpositi in partes essentiales. s. mãȝ ⁊ formã: quoꝛ nullũ natũ est eẽ vnũ aliqd. hoc est per se exñs: ppterea quia mã nõ põt per se esse sine forma. Neq̃ȝ ecõtra sm pncipia Ar. per hoc qd dicit: ⁊ hoc aliqd i excludit diuisioneȝ gñis in suas spẽs: quaꝛ nulla est hoc aliqd. ex quo ꝯcludim'. q̃ lȝ in eodeȝ sit rõ toti' q̃nti: ⁊ totius vniuersalis: alia tñ est rõ totius inquãtũ est totũ quantũ: ⁊ alia inquantũ est totum vlẽ. Unde sicut diuisiones sunt alie ⁊ alteri' rõnis: ita ⁊ ipsa tota diuisa. ¶ Ad ꝯfirma. cũ tu dicis: q̃ generãs generat aliud pp mãm: ⁊ q̃ gñat de mã q̃nta. ¶ Ad pm rñsum est in corpe q̃õnis: qꝛ agens naturale nõ agit nisi in passum qd est in opposita dispõne forme per quã agit. ergo materia passi est alia a materia generãtis. ¶ Uel põt dici: q̃ generat aliud pp materiam put materia opponit forme totius. ¶ Ad 2m. s. de materia q̃nta ꝯcedo q̃ forma alia ⁊ alia est in alia ⁊ in alia materia: nõ tñ q̃ alietas ⁊ distinctio materie

ctio materie

ctio materie fit cū distōnib forme quēadmodū ꝓbatum. est supi⁹ ex snia Cōmē. p̄ de aīa. cōmē. 53. ⁊ in. 2. cōmē. 60. Neqꝫ ēt q̄ntitas est cū distōnes meteriei ꝓpterea: q2 mā recipit ipsaꝫ q̄ntitatē: ⁊ hoc aliqd nō pōt recipi: nisi in eo ꝙ est hoc aliqd. Ita ꝙ sicut vnū p̄supponit aliud quātū ad entitatē: ita etiā p̄supponit q̄ntū ad vnitatem. ¶ Et ad illud quod tu dicis: ꝙ dimēsiones precedunt in materia formā substantialeꝫ: ⁊ presupponunt̄ ab ipsa: quicqd sit de intentione Auerroys: nego istam.

Propterea q̃ tales ita ponētes sunt qnqꝫ rōnes prima q2 forma que determinat̄ ad ꝓpriū susceptiuū. sicut ad pfectibile nō potest pficē aliō susceptiuū. sicut albedo angelū: ⁊ sapia lapidē. Sꝫ forma sb̄alis: cū sit act⁹ determinat̄ ad mām sb̄alem: se ad po^{am} talē. ḡ non poterit pficē tanq̄ꝫ ꝓpriū susceptiuū ipsas dimēsiones. ¶ Itē 2° forma cū ꝓprio susceptiuo facit vnuꝫ per se: sed ita est ꝙ forma sb̄alis nō facit vnuꝫ per se cū q̄ntitate: q2 q̄ntitas est actus per accñs: dans esse ꝑm qd: ⁊ mā po^a per se. vt per se respicit actū sb̄alē. ḡ ⁊c. ¶ Iteꝫ 3° actus p̄supponit po^{am} ordine originis: sꝫ nihil gñe priori p̄supponit aliqd (ordine originis aut pfectionis) de gñe posteriori. ergo forma sb̄alis nō presupponit q̄ntitatem. ¶ Itē 4° illud qd̄ est rō terminādi depēdētiā alicui⁹ nō depēdet ab illo. Sed forma sb̄alis est ratio terminādi dependentiā cuiuscūqꝫ accñtis: q2 forme cū mā est cā oīuꝫ accidētiū. vt est de mēte Aris. p̄ phycoꝝ. tex. cō. 80. ergo forma sb̄alis non dependebit a q̄ntitate. ¶ Ultimo. nihil dependet ab aliquo vt potētiali ⁊ susceptiuo: nisi de eius po^a educat̄. Sꝫ ita est ꝙ forma sb̄alis non educit̄ de po^a dimensionū: q2 act⁹ sb̄alis non educit̄ nisi de po^a sb̄ali. ergo ⁊c. Ex quo ꝯcludim⁹: ꝙ forma cꝑis in mā nō presupponit q̄ntitateꝫ: sicut illud in quo imediate recipiat̄. Dicit̄ tñ ꝙ de sb̄a q̄nta que p̄fuit vsqꝫ ad istans gñatiōis (tanq̄ꝫ de corrupto) gñatur aliud quantū. ¶ Et ad illud Auerroys: ꝙ ex nō corꝑe gñaret̄ corpus: dico ꝙ ex non corꝑe: vt de corrupto nō gñatur corpus: sed bñ in instanti gñatōis de nō corpore gñatur corpus: q2 de eo qd̄ fuit corpus quātitate sibi inherente vsqꝫ ad istans gñationis gñatur aliud corpus alia q̄ntitate sibi inherente: ⁊ nō est inconueniens ꝙ ex nō corpore isto⁹ gñetur corpus: q2 sicut de nō toto ꝯposito: ⁊ de eo qd̄ est pars. gñatur ipsuꝫ compositū vt de parte: ita de eo qd̄ nō est corpus in istāti gñationis poterit gñari corpus. ¶ Et ad illud qd̄ dicitur cōiter. ꝙ agens nāle non agit: nisi in sb̄am quantaꝫ: ⁊ nō attingit ad mām nudā. ¶ Ista auc̄tas nō est multuꝫ magnifacienda: q2 agens attingē passum nō est nisi ipsuꝫ perficere: cuꝫ aūt agens naturale per formā sb̄alem imediate perficiat tanq̄ꝫ ꝓprium susceptiuum ⁊ ꝓpriū pfectibile essentiā māe p̄me ⁊ sb̄am eius: sic agens nāle attigit essentiam materie: ⁊ ita materiā nudam.

Quātū ad 6^{m} ⁊ vltimū arti. Ad argumenta p̄ncipalia r̄ndetur. p̄mo ad p̄^{m} premittendo: ꝙ ordo essentialis est ille qui per se ꝯsequit̄ rōnes formales ipsoruꝫ terminoꝝ seu extremoꝝ. Unde ad ordinem eētialem duo ꝯcurrunt: quoꝝ p̄^{m} est: ꝙ est ordo extremorū ꝑm esse quiditatiuuꝫ. 2^{m} quod ꝯcurrit est: ꝙ posito vno extremo necīo isurgit habitudo ordinis ad aliud extremū. Ex quo sequit̄: ꝙ ordo eētialis est tm̄ iter q̄ditates ⁊ essentias q̄ditatiua: ⁊ vlterius sequit̄ ꝙ est ordo necīus de necessitate isurgens positis extremis ipsius ordinis. ¶ 2° p̄supponit̄ ꝙ ordo sb̄alis pōt intelligi eē sb̄alis vel extrinsece: h̄ est per p̄ncipia distinctiua sb̄alia: vel itrinsece ꝙ sit sb̄aliter vel eētialr̄ ꝯcomitās ipsa p̄ncipia distinctiua. primo⁹ ordo sb̄alis nō ē necīus semꝑ ⁊ vlr: neqꝫ vt sic pōt dici essentialis. alio⁹ ē necīus ⁊ essentialis. ¶ His positis: r̄ndet̄ ad arg^{m} ꝯcedendo: ꝙ ordo iter indiuidua est per p̄n^a distinctiua: que sunt sb̄a saltē identice: ⁊ realr̄ vel denominatiue: loquēdo de indiuiduis in p̄dicamento sb̄e. Et cum tu infers. ergo iste ordo ē sb̄alis: ꝯcedo ꝙ iste ordo est sb̄alis ex itrinsece: h̄ est penes extrema sb̄alia nō tñ est sb̄alis itrinsece: ⁊ vt sic nō ē eētialis. ¶ Et per hoc r̄ndet̄ ad aliud quū dicit̄: ꝙ iste ordo erit per se: quia penes p̄n^a que sunt per se diuisiua nāe specifice: dicit̄ ꝙ iste ordo est per se extrinsece ⁊ denominatiue: nō aūt intrinsece ⁊ formaliter: q2 solū talis ordo est ꝑ se qui de necessitate insegtur extrema posita in esse qd̄ nō est iter idiuidua eiusdē speciei: q2 posito sor. ⁊ posito pla. nō de necessitate isurgit habitudo posterioris ad prius: aut econtra. Et rō est ista: q2 quecūqꝫ sunt eiusdē rōnis formalis: quicqd cōpetit vni: nō repugnat alteri. Ergo si alicui indiuiduo in gñe sb̄e cōpetit eē prius respectu alterius: nō repugnabit alteri idiuiduo sic esse prius. Unde ista solutio innititur huic fundamēto: ꝙ quilibꝫ effectus vnus numeraliter possit esse a quolibet pluriū agentiū eiusdē rōnis cōcurrente eadem materia. quā opinionē insequitur doct. sub. in 2° sniaꝝ. di. 20. q. 2. Ex quo ꝯcludit̄: ꝙ iter indiuidua nō est ordo per se: neqꝫ essentialis proprie. ¶ Ad scđm argumentū respondet̄: negando ꝙ dr̄ia idiuidualis dicat̄ pfectior dr̄ia specifica: lꝫ nō cōcedat̄: ꝙ dr̄ia vltima specifica sit tota sb̄a rei. nisi finaliter: ⁊ completiue vt hꝫ videri in. 7. metaph. Et cū tu dicis dr̄ia. Dr̄ia p̄supponens alias dr̄ias est pfectior: ꝯcedit̄ si dr̄ia presupponens ⁊ p̄supposita sint eiusdem ordinis q̄ditatiui: ita vt si vna est q̄ditatiua ⁊ altera q̄ditatiua: sed vbi dr̄ia p̄supponens sit alterius generis ⁊ ordis q̄ntū ad esse q̄ditatiuum: nō opꝫ ꝙ p̄supponens sit perfectior presupposito: mō sic est ꝙ dr̄ia idiuidualis est extra oēm ordinē rei q̄ntum ad esse q̄ditatiuuꝫ: q2 nō pertinet ad quiditatem. vt dictum est: neqꝫ ad eē essentiale quiditatiuū: sed est p̄mo diuersa ab oī q̄ditate. igit̄ nō est perfectior quacūqꝫ presupposita: ⁊ ita nō est pfectior dupl'r. Tū q2 nullam illaꝝ p̄suppositarū includit in suo ꝯceptu. Tuꝫ q2 est alterius rationis ⁊ ordis a qualibet tali p̄supposita. Et cum tu dicis. Actus qui est posterior via originis est pfectior. Uerum est: si sit eiusdeꝫ ordis ⁊ coordinationis essentialis: ⁊ eiusdem generis cum priore: sed vbi sit alterius generis vel ordis: non sequit̄. modo dr̄ia indiuidualis est actus hypostaticus: dr̄ia specifica est differētia q̄ditatiua. ergo iste dr̄ie sunt oīno alterius rationis ⁊ ordis. ¶ Et confirmatur hoc: q2 certum est ꝙ in cōposito quod gñatur priuo via originis inducitur forma sb̄alis in passo: q̄ꝫ aliqua qualitas ꝯñs formā subalem: ⁊ tñ certuꝫ est: ꝙ qualitas nō est perfectior forma subali iducta. ¶ Per hoc r̄ndet̄ ad vltimam ꝯfirmationē negando ꝙ sequat̄ aliq̄ꝫ dr̄iam esse infinitam. Et ad probationem dr̄ ꝙ qñ aliqua dr̄ia p̄supponit dr̄ias infinitas ordine quodā essentiali ⁊ per se: illa differentia est infinita: qd̄ non est in ꝓposito: quēadmodū dictuꝫ est. ¶ Ad tertiū principale arg^{m} r̄ndetur negando ꝙ idem distinguatur duobus p̄ncipijs distinctiuis que sint primo distinctiua: qd̄ declaratur: q2 ex rōne q̄nti vt q̄ntuꝫ est nō habet̄ ꝙ distiguatur in partes eiusdem rōnis precise: q2 si quantū distinguat̄ in bicubitum ⁊ tricubitū: ⁊ ista sint alteri⁹ spēi. tunc diuisio: q̄nti in eo ꝙ q̄ntum nō sit in ptes eiusdeꝫ rōnis. Sed quicqd sit de hoc. dr̄ ꝙ principiū p̄mo distinctiuuꝫ alicuius in aliqua plura eiusdē rōnis est hecheitas seu ꝓprietas idiuidualis Q̄libet aliud quod sic est. p̄n^{m} distinctiuuꝫ ꝯcomitāter est p̄n^{m} distinctiuū in ꝯsimiles partes ⁊ nō ꝓprimo. Unde idem potest distingui ab alio per duo p̄n^a distinctiua distinctione alterius ⁊ alterius rōnis: sicut est distinctio vl' diuisio que fit per hecheitatem vel q̄ntitatē. Naꝫ hecheitas sic est principiū distinguendi ꝙ illud in quod totum diuiditur: est ipsuꝫ totuꝫ diuisum: ⁊ includit rōnem eiusꝫ quod nō est sic in diuisione q̄nti: vt q̄ntuꝫ est: q2 ratio q̄nti nō includit rōnem totius: sed aliq̄ꝫ aliam rōnem que est cōis toti diuiso ⁊ parti in quā diuidit̄. Et ꝑ hoc ꝯcedit̄: ꝙ lꝫ indiuiduū p̄mo ⁊ per se indiuiduet̄ per hecheitatē ⁊ a priori: tñ per accñs ⁊ a posteriori idiuiduat̄ per q̄ntitatem. ¶ Et ex hoc r̄ndetur ad ꝯfirmationē primā ⁊ scđam qñ infert̄. Q2 si q̄ntitas adueniꝫ idiuiduo precōstituto in

esse individuali: non magis q̄ntitas erit p̄n^m divisionis et individuationis: q̄z alia accñtia. Rñdetur negādo ꝯñaz: q2 cum q̄ntitas sit p̄^m ens iter oīa accñtia: qd̄ immediate inest sb̄e: p̄ius sb̄a accñtaliter iduiduabit per q̄ntitatē q̄z per alia accñtia: et sic etiā p̄a° erit p̄n^m divisionis. ¶Ad 4^m arg^m cū dī ꝙ oēs dr̄ie iduiduabiles per se cōtinent in spē que dividit: transeat ista: et cum isert ꝙ spēs per se dividit in isinita ꝯceditur etiā hoc ꝯñs: et ad iprobationem ipsius: ꝙ spēs est athoma et idivisibilis: ꝯceditur ꝙ est athoma: hoc est idivisibilis divisione opposita divisioni quiditative: sed nō opposita divisiōi simplr̄. Quia nullus h3 negare qd̄ spēs non dividat in idividua de quibus predicat per se: et in p̄mo° et per hoc apparet etiā ad illud Plato ꝙ sistendū est in divisione spēi spālissime in arte et scientia: q2 solū in arte ꝯsiderantur predicata que faciunt ad specialē ordinē p̄dicationis essentialis: et que possunt dicere propter qd respectu passionis scibilis de sb̄to: qualr̄ nō reperit in descensu spēi ad idividua: q2 in spē terminat oīs ordo essentialis eoꝝ p̄dicabiliū que faciunt ad sciam h̄ndam de aliquo sb̄o scibili queadmodū dictū est superius. ¶Ad Ar.10.metaph.dictū est supra. ꝯ solutionē p̄ncipalē. ¶Ad 5^m rñdet p̄ p̄mittendo: ꝙ esse capit duobus modis: et silr̄ essentia. Uno° prout est illud quo aliqd p̄mo recedit a nō eē: et ē ex̄ itellectū et po^{em} sue cause. isto mō qd̄libet ens qd̄ est p̄ter actum itellect° sive sit totū sive pars habet esse. Alio° accipit esse pro actu ultimo rei cui nō advenit ulterior actus sic ꝙ nō est alteri ratio essendi. Et isto mō nulla pars intrinseca alicui° vel quasi pars dr̄ h̄re esse: sed solū illud qd̄ est in actu ultimate cōpleto. Ex quo sequit ꝙ (cū unūqd̄q3 sicut h3 eē: ita h3 eēntiaz) nō solū ꝯstitutū per aliqua ꝯstituentia h3 esse et essentiā: verū etiā ipsa cōstituentia. Esse etiā ultra hoc qd̄ dictū est capitur pro exñtia vel subsistētia rei. que est modus intrinsecus utriusq3 esse p̄ mō et scd̄o mō sumpti. posterior nā quolibet ipsoꝝ. ¶Scd̄o p̄mittit. ꝙ essentia quedā est q̄ditativa: et est illa cui nō repugnat: ꝯdictione pluribus cōicari sive sit totalis sive partialis rei. Alio° capit eēntia pro eēntia idividuali cui essentie repugnat pluribꝰ cōicari: que eēntia idividualis pōt accipi vel pro essentia totali idividui: vel pro ꝯstituēte ipm in eē individuali. ¶Ex his rñdet ad arg^m ꝯcedendo ꝙ dr̄ia individualis est formalr̄ eēntia: et ē ꝯstitutive: q2 ꝯstituit unaz eēntiā idividualē per se. Et cū tu isers. ḡ dr̄ia idividualis facit differre essentialr̄. si tu itelligas essentialr̄ q̄ditative nego ꝯñam: q2 dr̄ia talis est p̄ diversa ab omni q̄ditate. ut dictū est. Si tu itelligas essentialr̄. idividualiter: ꝯcedo: et ulterius ꝙ sic facit differre accñtalr̄. ut distinguitur ꝯtra differre eēntiale q̄ditativū. Conceditur etiam ꝙ facit differre accidentalr̄: q2 talis dr̄ia nō ponit aliquē ordinē eēntialem in nā: que ꝯstituitur et dividit per ipsam: queadmodū dictum est superius. ¶Ad 6^m et penultimū rñdetur: ꝙ proprietas individualis competit singulari per se in primo°: et cum tu isers. ergo q̄ditative cōpetit ei: nego arg^m. Unde predicatio in p̄mo° nō solū est q̄ñ p̄dicatum iportat q̄ditatē sb̄ti: vel partē q̄ditatis. Verū etiā quādo rō p̄dicati icludit intrinsece et formalr̄ in rōne sb̄ti: sicut pars essentialis ipsius: vel q̄si pars: et hoc sive illud p̄dicatum sit q̄ditas: vel primo diversum a q̄ditate: sicut est entitas idividualis. ¶Q: si tu dicas: ꝙ primus modus est q̄ñ diffinitio predicat de diffinito: vel pars diffōnis. rñdetur ꝙ extendendo nomē diffōnis ad quamcunq3 rationem exp̄mentē eēntialia intrinseca rei: ꝓpositio Ar. h3 veritatem. Sed si accipiatur diffō solum pro rōne q̄ditativa exprimēte q̄ditatem diffiniti: vel partem q̄ditatis. nō est verum ꝙ solum illa predicatio sit per se in primo modo: in qua sic predicatur diffinitio de diffinito. ergo &c. ¶Pro quo est notandum: ꝙ si aliqua ratio possit exprimere quicqd convenit ad entitatem idividui: non tamē illa rō erit perfecta diffinitio: q2 nō exprimit quod quid erat esse. Et s̄m p̄hm primo thopi. Diffinitio est ex primens quiditatem rei. Et ideo ꝯcedo ꝙ singulare nō est diffinibile diffōne alia a diffōne spēi: et tamē est per se ens addens aliq̄z entitatē entitati spēi: sed illa per se entitas quā addit. nō est entitas q̄ditativa: et sicut nō h3 ipm singulare ꝓpriam diffonem eo mō quo dictū est: ita non h3 aliq̄z passionem: sed tm̄ passiones spēi: et ita eius non est demr̄atio: neq3 scia alia a scia spēi. ¶Ad ultimū rñdet ꝯcedendo ꝙ ꝓnomen demr̄ativū: qd̄ nihil demr̄at cassum est et vanum. Et dico ꝙ ꝓprietas idividualis est hecheitas in predicatione denoīativa. Qm̄ hecheitas est scd̄a itentio: que nō predicat de p̄ma: nisi denoīative et a posteriori. Et cum tu dicis. ipsum demōstratuz: aut est idividuū: aut non. dr̄ ꝙ hecheitas in abstracto nō demōstrat totū idividuū: sed partem eēntialē ipsius: illam. v3. que est ultimatū ꝯstitutivū ipsius. i. ꝓprietatē idividualem: puta sorteitatē vel platoneitatē. Si tm̄ accipiatur hecheitas in ꝯcreto demōstrat ipsum idividuum totuz. Et cum tu dicis: ḡ hecheitas nō ꝯstituit ipsum idividuuz: s3 advenit p̄constituto. Rñdetur qd̄ hecheitas ut est scd̄a itentio nō ꝯstituit idividuū: sed illud qd̄ est denoīatū ab hecheitate ultimate et partialr̄ ꝯstituit: q2 idividuū non tm̄ ꝯstituit ex ꝓprietate idividuali: verūetiam ex nā specifica penes quā h3 esse q̄ditativū: et s̄m hoc dixit Porphirius: ꝙ species dicit totam q̄ditatem idividuorum. Ex ꝓprietate autem idividuali habet esse idividuale primo diversum ab omni quiditate.

¶Scd̄m se vero dr̄ q̄cūq3 significant figuras p̄dicatiōis: quotiēs. n. dr̄ toties eē significat. Tex. cō. xiiij. Q. ō. vj.

Utrum ꝯcurrens meus. 7. metaph. pro tractat māz de eē et eēntia determinādo ipsam ꝯ doct. subti. iō ꝯ ipsuz movet hec q̄o. ¶Utrū esse et eēntia distinguātur realr̄. ¶Et arguit p̄ ꝙ sic auctībꝰ. et 2° rōnibus. p̄ma auct̄as est Ar. 2° posteriorū dicentis: ꝙ eē nō est sb̄a rei. Ex hoc arguit sic. Illa distinguuntur realr̄: quoꝝ unum nō est aliud realiter: s3 esse nō est eēntia realr̄. ḡ &c. Maior est nota: et minor probat. Aliqua essentia est sb̄a: sed nullum eē est sb̄a. ergo nullū eē est essentia. Scd̄a auctoritas est Avi. 5. metaphy. cap. p̄. ubi h3 ꝙ eē accidit enti: in eo ꝙ nō est necesse eē. Ex hoc arguitur sic. illud qd̄ accidit alicui nō est illud realiter cui accidit: sed ita est ꝙ eē accidit essentie in eo ꝙ non est necesse eē. ergo relinquitur: ꝙ eē nō est essentia. ¶Tertia auct̄as est Algaçelis in logyca sua: et eandē sniaz h3 Illarius. 10° de trini. quā etiā approbat Boeti° in lib. de hebdomadibus: ubi vult: ꝙ diversum est eē: et illud qd̄ est. ¶Ex secunda via probat etiā rōne p̄mo sic. Illud qd̄ est indifferens ad aliud distinguit realr̄ ab illo sed eēntia est indifferens ad eē: et ad suum oppositum. s. ad non eē ergo essentia distinguitur realiter ab eē. maior nota: q2 quod est indifferēs ad opposita non includit aliquod istoꝝ realiter: et eēntialiter. minor autē de se patet. Illam eēntia potest h̄re eē et non esse. Sicut essentia rose in hyeme non habet eē: et in estate habet eē. ḡ &c. ¶Item scd̄o oīs creatura est cōposita ex actu et po° realr̄. igitur actus et po^a in creatura distinguunt realiter: sed essentia est potentia respectu eē: et eē est actus. ergo &c. ¶Et confirmatur: q2 creatura est possis eē: sed quodlib3 tale h3 potentiā et actum realiter distincta: q2 ex quo est in potētia nō est purum nihil. et ex quo recipit esse ab agente includit actum: et ista duo se habent sicut res et res. igitur &c. ¶Item 3° arguit. Qd̄ h3 eē ex alio distinguit realiter ab eo: qd̄ cōpetit rei ex se: sed ita est ꝙ eēntia rei cōpetit rei ex se. eē autē ab alio: q2 ab efficiēte. ergo eēntia distinguit ab esse realiter minor ꝓbat. circūscripto omni efficiente. et omni extrinseco ab hoīe: hō est hō: et hō est aīal: sed hō nō pōt eē circunscripto efficiente. ergo sequit propositū.

¶Item 4°

¶ Item quarto arguitur. Omne esse per se subsistens est infinitū: ʒ nulla creatura est infinita. ergo nulla creatura hʒ eē p se subsistēs: ʒ illud esse qd̓ nō est per se subsistēs: est in alio receptuʒ: ergo eē creature distinguit̄ realr̄ ab eo in quo recipit̄: ʒ recipit̄ in essentia rei. ergo distinguit̄ realr̄ ab essentia rei. maior probatur: q: sicut albedo si esset per se subsistens nulli inherens: includeret totā pfectionem possibilē cōpetere albedini: ⁊ esset īfinita in tali nā: sic dicendum est de sbā: ⁊ de eē sbali: q si esset in se: ⁊ p se subsistens: īcluderet pfectionē cuiuscūq; eē. ⁊ ita eēt infinituʒ. ¶ Itē 5° arguit̄. Nullū eē subsistens est creatū: oē eē creature est creatū. ḡ nullū eē creature est subsistēs. Discursus bon⁹. maior pbat̄. Nā esse subsistēti cōpetūt nobilissime ꝯditiones entis: sicut sunt eē pmū ens eē neċe eē: ⁊ independēs: q: tale eē subsistens est nobilissimum esse. Ex ista maiori cuʒ aliis ꝓpōnib⁹ assumptis: que sunt de se euidētes: sequit̄ ꝯclusio itenta: ⁊ nulluʒ esse creature sit esse subsistens. Et tunc vltra. Nullum esse creature est subsistens. ergo est receptuʒ in alio. Sed omne receptum distinguit̄ realiter a recipiente. ergo esse creature distinguit̄ realiter ab eo in quo recipit̄: sed recipit̄ in essentia: sicut actus vltimus ⁊ completiuus essentie. ergo ⁊c.

Ad oppositū tñ arguit̄. Cōmen. 4. metaph. cō. 3° hʒ: q ens ⁊ vnū significant eādem nām ⁊ essentiā: ⁊ nō distinguunt̄ realr̄. Idē enim ſm ipsuʒ ⁊ Aris. est ens: ⁊ hō. homo importat essentiam: ens ipsum esse. ergo esse ⁊ essentia sunt idem.

In ista. q. sunt quatuor articuli. In pmo recitabit̄ opi. Thomistarum ⁊ impugnabit̄. ¶ In 2° ponent̄ quedā necia pro via Doct. subti. in hac materia. ¶ In 3° ponet̄ opi. Doct. subti. ¶ In quarto respondebitur ad argumenta in pnci. q.

Quātū ad pmū articulū. Est opi. Thomistarū q esse ⁊ essentia in oib⁹ citra deū differūt realr̄: ita q eē est act⁹ p se vltim⁹ eētie: ⁊ pfectio eius. ⁊ ita sit vera cōpositio ⁊ realis ex esse ⁊ eētia ⁊ cū eētia sit per se po⁹ respectu eē: in oib⁹ est cōpositio ex actu ⁊ po⁹. Fundamēta istius positionis sunt tacta arguēdo ad parteʒ affirmatiuam qonis. Tum q: eētia est indifferēs ad eē ⁊ nō esse: pp quā indifferētiā ꝯcludit̄ etiā distinctio realis. Tum q: esse recipit̄ in eētia: sicut per se actus in per se potētia. ⁊ recipiens ⁊ receptum distinguuntur realiter.

Sed ꝯtra istam positionē instat̄ octo mediis: ⁊ pmo arguit̄ ꝯtra fundamētuʒ acceptuʒ ex parte indifferētie sic. Manēte eadē rōne: manet ideʒ effectus. Sed tota ratio quare ponit̄ ab istis eētiam differre ab esse: est ꝓpter indifferētiā eētie ad esse: ⁊ ad nō esse. Nam vt dicunt. lapis est in potētia vt sit: ⁊ vt nō sit. ergo vbi talis indifferentia inuenit̄ ibi ponēda est talis distinctio: ʒ ita est q est cōsimilis indifferentia esse ad esse ⁊ nō esse. Esse enim rose in hyeme nō est: in vere est. Consimilis etiā indifferētia est eētie ad eētiam ⁊ nō essentiam. Eētia enim creature ab eterno nō est eētia (nisi ponas eētias eternas modo platonico.) Eētia auteʒ creature est essentia post creationeʒ. ergo esse differt realiter ab esse: ⁊ essentia ab essentia: quod est ridiculosum dicere. ¶ Et cōfirmat̄ qt̄ū ad hoc q essentia rei create nō sit ab eterno: q: eternitas ⁊ duratio sunt ꝯditiones rei existentis. Eternitas enim est existentia interminabilis vite ſm Boetiū: sed essentia creature, non existit ab eterno. ergo ⁊c̄. ¶ Confirmatur secūdo. Quia si essentia creature haberet esse ab eterno: creatura nō posset de nouo creari: q: creatio creature non esset de simpliciter nihilo sui. Ex quibus sequitur: q in creatura nō solum erit compositio ex esse ⁊ essentia. verūetiam ex esse cum esse: ⁊ ex essentia cum essentia. ¶ Itē. secūdo arguit̄ sic. Realitas rei non differt a re: ⁊ nec facit realem cōpositionem cum ipsa. (Dicere enim q aliquid cōponit̄ cum sua realitate videtur ridiculum.) Sed actualitas rei ⁊ esse rei nihil aliud est q̄ʒ realitas rei. (Qd̓ pʒ: q: nihil aliud est dicere rem esse actualiter: q̄ʒ esse realiter: ⁊ hr̄e esse nihil aliud est q̄ʒ hr̄e realitateʒ: sicut nihil aliud est dicere: rem nō esse: q̄ʒ rem nō hr̄e realitatē.) ergo esse nullā realē cōpōnē facit cuʒ essentia. ¶ Itē. 3°. Dicere q hō verus cōponat̄ cum sua veritate: vel hō affirmatus cum sua affirmatione: nō vr̄ bn̄ intelligibile. Cum igit̄ rei actualitas. ⁊ per ꝯn̄s esse: non sit aliud q̄ʒ positio veritatis: ⁊ affirmatio rei. (Res. n. i po⁹ nō est res vera simplr̄: ʒ est res diminuta. vt apparet. 9. metaph.) impoſe est q esse faciat cōpōnem cū essentia. vel q ab ipsa realiter distinguat̄. ¶ Itē. 4° esse ⁊ eētia: hūt eandē ꝯtradictioneʒ. Nihil enim puat est: qd̓ nō puet eētiaʒ: nec est aliud nihil qd̓ puet eētiaʒ a nihilo puante eē: quare ⁊ affirmatio erit eadē. ergo est ideʒ eē ⁊ eētia. ¶ Itē. quinto act⁹ ⁊ potētia diuidunt ens: sicut conditio distrahēs ⁊ pficiens: quēadmodū si diceres: q homo viuus ⁊ homo mortuus diuidunt hoiem ipsum. Licet nō sit oīmoda similitudo. sicut ergo licet inferre: hō mortuus. ergo nō hō simpliciter: sic lʒ inferre. Ens in po⁹. ergo non ens simplr̄. sil̄r lapis in po⁹. ergo non lapis simplr̄. Econtra aūt sequit̄. Lapis in actu. ergo lapis simplr̄: sicut sequit̄: hō viu⁹. ergo hō simplr̄. sicut ergo hō viuus nō facit cōpositionem cuʒ hoie: sed excludit distractionē ei⁹. ⁊ affirmat ipm esse simplr̄ sic actualitas ad lapidem nō ponit cōpositioneʒ: sed affirmat lapidem simplr̄: quem potentia distrahebat aliquo mō. Actualitas igitur rei quā importat existere vl̄ esse: nullā distinctionem realem vel cōpositionē facit cuʒ lapide qui nominat essentiam: sic nec reʒ esse simpliciter: facit cōpositionē realem ad illam rem. Et hec ratio fundatur in dicto cōmen. 9. metaph. cōmen. 7. dicit enim q essentie que non sunt extra animā: nō dicunt̄ eē simplr̄: ʒ dicunt̄ esse in anima appetitiua aut cognoscitiua. Illud enim qd̓ est in potētia nō dr̄ eē: q: entia in ꝓprio aspectu sunt illa que sunt in actu ⁊ induxit hoc Ar. ad declarandum causam latentie ꝓpter quaʒ hoc nomē ens nō dicit̄ simpliciter apud vulgus de eo qd̓ est in potētia: ⁊ si sit in anima in actu. Hec Cōmentator. Ex quo sequit̄: q nullā cōpositionem ponit esse in actu: sed excludit distractiones: diminutionē: ⁊ imperfectionem rei: ⁊ ponit eaʒ in eē simplr̄. ¶ Item sexto arguit̄. Si essentia cōponitur cum esse: ⁊ distinguit̄ realiter ab ipso esse: aut est sbā: aut est accidens. si dicas q est accidens. ergo ex eē ⁊ eētia sit vnū per accidens saltem in substantiis. Quod est contra ponentes istam opi. ⁊ contra veritatem: si dicas q est substantia: aut est materia: aut forma: aut cōpositū: sed nullum istoꝝ. est ergo relinquit̄: q eē nō est substantia: ⁊ per ꝯsequens non facit cōpositionē substantialē cum eētia. ¶ Quod si tu dicas: q eē est substantia: ⁊ neges diuisionem istam substantie in tria membra dicendo: q ista diuisio ē eorum que sunt in gn̄e: modo eē non est p se in gn̄e. ¶ Cōtra. materia ⁊ forma non sunt p se in gn̄e: sed reductiue: ergo similiter poterit dici de eē: quia omne quod est substantia (qualitercunq; est substantia citra deum) est p se aut reductiue in gn̄e substantie. Esse non est p se in gn̄e (vt tu dicis.) ergo erit reductiue. Sed cōtra. quod est reductiue in gn̄e reponit̄ vt pn̄m ipsius: ʒ eē nō ē principiū gn̄is substantie. (q: tale pn̄m ē materia vel forma sbalis: vel agens substantiale. quod ē compositum.) ergo eē nullo mō poterit poni in gn̄e substantie. vt pn̄m. ¶ Quod si tu dicas: q eē lʒ nō sit pn̄m quo aliquid existit in gn̄e substātie. ē tn̄ pn̄m quo aliquid simplr̄ existit. ¶ Contra omne quod ponitur in gn̄e vt pn̄m illius: est illud quo aliquid existit vt in tali gn̄e (sicut apparet discurrēdo per omnia pn̄a generū.) sed eē vt tu dicis non est illud quo aliquid existit: vt in gn̄e substantie. ergo nō pōt poni vt pn̄cipiū eius: ⁊ per ꝯn̄s nō poterit eē in tali gn̄e reductiue. Neq; est in gn̄e p se. ergo erit nihil ⁊ vnum chimericū. ponēdo ipsum realr̄ distinctū ab eētia. ¶ Item arguitur 7°. Dato q eētia ⁊ eē distinguerētur realr̄: ⁊ etiā eēt actus eētie: sequeretur: q in qualibet gn̄atione eēnt duo termini totales: ⁊ duo formales. ꝯn̄s ē falsuʒ. ergo an̄s. ꝯsequētia

pbaf psupponendo duo: quoꝝ pmū est φ cōpositū p se
vnū fit ex per se actu: ꝛ p se po. hoc vult Ar. 8. metaph.
vbi nullā aliam rōnem assignat: quare cōpositū sbale est
per se vnū: nisi q: materia est per se po: ꝛ for sbalis est p
se actus. Scdo psupponit: φ essentia est per se po respe
ctu esse: ꝛ esse est per se act essentie. Ex hoc ꝯcludit ppo
situꝫ: φ illud qd ꝯstituit ex essentia ꝛ esse: erit per se vnū.
Quo dato: sequit φ erūt duo cōposita hntia per se vni-
tatem: quoꝝ vnū erit cōpositū ex mā ꝛ forma sbali: alte-
rum erit ex essentia ꝛ esse: ꝫ vnūqdqꝫ cōpositū p se vnum
natū est esse terminus totalis alicuius actionis. ergo in
generatione sbali erunt duo termini totales: ꝛ etiaꝫ duo
termini formales: quoꝝ vnus erit esse: ꝛ alter forma sba-
lis. Quod probatur: q: ille est terminus formalis gñatio-
nis quo aliqd gñatur: ꝫ ita est: φ esse ꝛ forma sbalis sunt
hmōi. ergo ꝛc. Probaf minor. eo mō quo aliqd est rō eēndi:
eo est ratio gñandi: sed rō essendi est ipm esse. ergo erit ēt
rō gñandi. Uel potest formari ista ratio sic. Eo quo ali-
quid gñatur: eo est. si p te ipm cōpositū nō gñat per eē:
sic φ esse sit terminus gñationis. ergo nō habebit esse per
ipm esse. ꝯñs est falsuꝫ. g aliqua premissaruꝫ: nō maior. er-
go minor. ¶ Itē arguit vltimo: sequeref: φ daref pcessus
in īfinitū in essentijs: q: si est esse ꝛ eēntia fit cōpositū per
se vnū resultabit 3 entitas distincta realr a pncipijs ꝯsti
tuentib: q: nō est maior rō φ ex mā ꝛ forma resultet vna
tertia entitas disticta realr a suis pnb: (vt tu ꝯcedis:) qꝫ
ex eē ꝛ eēntia. cū sint ista per se potentia: ꝛ per se act: ꝛ g
sicut ex illis duob resultat vna p se vnitas. ita resultabit
vna p se eēntia. Et tūc qref de illa eēntia: qūo se hꝫ ad esse
vt prius: ꝛ sic pcedef in īfinitū. Nec valet dicere: φ eē nō
sit terminus gñationis: q: ipm nō est: nec fit: sed est illud.
quo aliqd est: q: sic etiam forma nō dicif eē: nec fieri: nisi
ratione cōpositi. ꝛ tñ est terminus formalis generationis
sm oēs. sic dicendū est de ipso eē: ꝛ qcūqꝫ ratio assignabi
tur de esse φ nō sit terminus: poterit assignari de forma.

Dimissa ergo ista opinione. ¶ Quātū ad scdm
artim pro introductione opinionis
secūde ꝯtradictorie ad pcedentē quā sequif Doct. subti.
φ eē ꝛ eēntia nō distinguunf realr: videdū est: qd itelliga
tur per esse: ꝛ qd p eēntiā. ¶ Pro quo pmo notanduꝫ est:
φ eē vno accipitur pro eē eēntie. Alio pro eē existentie.
Primo eē ꝛ eēntia nō distinguunf: nisi penes moduꝫ cō
cipiēdi in cōcreto: ꝛ in abstracto que distinctio est distin
ctio rōnis: q: penes modos ꝯcipiēdi logicales: qui sunt
intētionales: ꝛ entia rōnis. ꝛ hoc modo intelligit Sco. in
3. sniaꝝ. di. 6. q. prima. φ esse ꝛ eēntia distinguunf quēad-
moduꝫ dictum est. 2 eē accipif pro esse existere. ꝛ tūc ta-
le esse importat existētiam actualem que est modus itrin
sec eēntie ꝛ qditatis. ¶ Scdo ē aduertēduꝫ φ eadē res ē
essentia ꝛ qditas. Res. n. que hꝫ eē existētie. vel saltez cui
nō repugnat esse existentie dr eēntia. ꝛ ille res qbus sic re
pugnat eē existere: nō hñt rōnē eēntie: neqꝫ dicunf eēntie.
Jō chi: aut entia ipossibilia nō dñr hre eēntia: ita φ eēn
tia vel est res ꝯiuncta cuꝫ exñtia: vel cui nō repugnat exi
stere. Quiditas aūt est eadem res vt abstrahit ab exñtia:
ꝛ qditas est oē illud qd icludif eēntialr in alio. ꝛ quidita-
tiue. vel pertinet ad qditatem ꝛ essentiaꝫ rei. siue illud sit
diffinibile: siue nō. ¶ Tertio est aduertēdū. φ eēntia ꝛ qdi
tas se hñt. sicut superius ꝛ iferius. ois eniꝫ essentia est qdi
tas. cui saltē nō repugnat plib cōicari. ꝛ nō econtra. Qd
declaraf. q: in diuina nā sunt multe qditates ꝛ formalita
tes: etiā sm Ar. s. qditas itellectus. voluntatis. entis sbe
ꝛ ipsūs. ꝛ tñ est vnica essentia. ꝛ rō est illa. q: ille qditates
dñr hre ppriuꝫ eē essentie. quibus nō repugnat esse. ꝛ hre
esse sine altero. sed iste quiditates in deo non possunt esse
aut existere sine essentia diuina ꝛ existētia eius. ergo iste
quiditates non sunt plures essentie. Ex quo sequitur. φ
eēntia ꝛ qniditas lꝫ sint idē sm rem. tamē dñt. q: eēntia
est illud. cui nō repugnat eē. qditas aūt est illud qd exprī-
mitur per dffonē. ꝛ ptinet ad qditateꝫ rei. ¶ Ulterius 4
est aduertēduꝫ sm docto. subti. in quolibeto. q. 9. φ eē ac
cipif duob modis: ꝛ silr eēntia. vno put eē est illud quo
aliqd recedit a nō eē: ꝛ p illud aliqd recedit a nō esse. per
qd est ex suaꝫ cām ꝛ itellm: ꝛ illo vnūqdqꝫ qd est ex potē
tiaꝫ sue cause ꝛ intellm hꝫ ppriū esse: ꝛ vt sic dr hre ppriā
essentiā: ꝛ illo mā ꝛ forma in cōposito sbali hꝫ proprium
esse ꝛ ppriaꝫ eēntiā. Alio accipif eē pro actu vlti ipsius
rei: cui non aduenit actus vlterior: ꝛ illo eē est illud quo
aliqd vltimate est: ꝛ illud nō est rō vlteri eēndi. sicut sup
posituꝫ sbale: ꝛ solum illud sic hꝫ esse: ꝛ etiam essentiam.

His positis. Pono tres ppōnes: quarū prima
est ista. Esse eēntie ꝛ existētie nō ha
bent ordinē durationis ꝛ originis iter se: ita φ eēntia dura
tione pcedat ipaꝫ exñtiā. vl originef eēntia prius: qꝫ existē
tia: aut φ exñtia originef ab eēntia. ¶ Ista ppositio pa-
tet qꝫtuꝫ ad primā ꝛ secūdam partē. Quia quodcunqꝫ est
prius duratione alio est singulare ꝛ existēs. q: duratio est
ꝯditio existentis inquātū exñs est: sed eēntia vt eēntia de
se nō existit. ꝫ abstrahit ab exñtia. cuꝫ sit indīns ad existe
re: ꝛ nō existere. ergo eēntia nō est prior duratione existen
tia. ¶ Et vlterius sequif per eandem rōnē: φ nō est prior
origine: q: quicqd originaf est existens. ¶ Et ppō vlteri
pꝫ qꝫtuꝫ ad tertiā partē. s. existētia nō originaf ab eēntia:
q: nullū eē reale: ꝛ i actu originaf ab eo qd nō est in actu
existentia est ens reale ꝛ in actu: cū sit realitas ꝛ actuali-
tas rei. essentia aūt (circumscripta existētia) nō est in actu:
ꝫ indīns ad actum: ꝛ potentiaꝫ. ergo inter eēntiam ꝛ exi
stētiaꝫ nō est ordo originis. ¶ Scda ppositio est ista. In-
ter essentiā ꝛ existētiam est ordo nāe: q: ordo nāe est inter
illa quoꝝ vnū psupponit reliquuꝫ: sed existentia psuppo-
nit essentiā: ꝛ nō econtra. ergo essentia est prior nā existen
tia. ¶ Itē qd cōpetit alicui p se in pmo ex prius nā: eo qd
cōpetit ei per accidēs. ꝫ eēntia cōpetit rei per se in pmo
modo. existētia aūt nō: sed accidēs: q: accidit eēntie φ sit
in actu actualitate existētie pp indifferētiā quā hꝫ eēntia
ad actuꝫ ꝛ potētiaꝫ ꝛc. ¶ Tertia ppō est ista. Essentia pce
dit ordine pfectionis ipsam existētiā pbaf. Illud qd pti-
net directe ad gen sbe: est pfectius quacūqꝫ alia pfectio
ne scda sibi adueniēte: que nō ptinet ad illud genus: eēn-
tia est huiusmodi: ꝛ nō existētia. ergo ꝛc. Maior vr nota:
q: cū pdicamentū sbe dicaf esse pfectissimum inter alia:
qcqd est directe in illo: est pfectius quocūqꝫ nō existēte in
illo. Minor pbatur: q: pdicamenta sunt de eē essentie: ꝛ
nō de esse existētie. vt hꝫ Boetius sup pdicamēta: qd pba
tur ab ipso: q: si pdicamenta eēnt de esse existētie: rosa in
hyeme non esset in predicamēto. ¶ Confirmaf ista tertia
ppositio. Nobilissima pfectio cōpetit cuicunqꝫ per suuꝫ
ppriū genus: ꝛ p suā ppriā dñam. ideo homo est pfectior
asino: q: hꝫ dñam nobiliorē eēntialem qꝫ sit dña asini: ꝫ
genus ꝛ dñtia ptinent ad qditatē ꝛ eēntiam rei. existētia
aūt non. ergo (cum eēntia sit illud per quod nobilissima
pfectio cōpetit rei: ꝛ nō existētia) eēntia est nobilior existē
tia. Et confirmaf scdo. Certum est φ homo plus excedit
asinū in pfectiōe: qꝫ hō in potētia hoiem in actu: ꝫ ita est
φ homo excedit asinū per essentiam. ꝛ hō in actu hoiem
in po excedit p exñtiam. g relinquif φ essentia ē qd pfe
ctius exñtia. Maior assumpta vr nota. q: hō in po ꝛ hō
in actu sunt eiusdē spēi cū habeāt eandē diffonē. hō autē
ꝛ asinus sunt alteri spēi: mō illa que sūt diuersaꝝ specie
rum hñt maiorē dissimilitudinē in pfectione ꝛ in equali
tate qꝫ illa que sunt eiusdē speciei: quare sequif ppositū.

Ex istis ppositiōibus. Jam quantū ad 3m articulum
respōdef ad quesitū: ponēdo quattuor ꝯclu
siones: quaruꝫ prima est ista. Esse essentie ꝛ existentie nō
distinguunf formaliter. Ista ꝯclusio pbatur sic. Illa que
sunt oino idem sm diffinitionē nō distinguunf formali-
ter: ꝫ esse eēntie ꝛ existētie sunt hmōi. qd pbatur: q: hō nō dr
esse alterius rōnis formalis vt in po: aut in actu: sed act
nō addit ad essentiā: nisi existentiā. ergo existētia non di
stinguif formaliter ab eēntia. ¶ Et confirmaf. Qd distin

guntur formaliter

guit formaliter ab alio ⁊ ſi addat illi ꝯſtituit aliqd formaliter diſtinctū. ſicut pȝ inductiue in oībus hn̄tibus diſtinctas formalitates. Sed exiſtētia addita nature ⁊ eſſentie nō conſtituit aliquid formalr̄ diſtinctum ⁊ alterius rationis ab eēntia ⁊ natura ſiue exiſtētia. ergo relinquit ꝙ exiſtētia nō diſtinguit formalr̄ ab eēntia. ¶ Scd̄a concluſio. Eſſentia ⁊ exiſtētia nō diſtinguūtur realiter. iſta ꝯcluſio ꝓbat tripliciter. Pmo ſic. qꝛ in eēntialiter ordinatis ⁊ realr̄ diſtinctis per aliq̄ȝ potentiam videt prius poſſe ſeparari a poſteriori. ſic ꝙ nō implicat ꝯtradictionē ex rōne ꝑoꝝ: vt prius eſt eſſe ſine poſteriori: ſed ita eſt, ꝙ eſſentia nō pōt ſeparari ab exiſtentia ꝑ aliq̄ȝ potētiā. ergo ⁊c̄. Maior ꝓſupponit pro nūc: ⁊ pȝ ex his que diximus circa tractatum formalitatū ad mentē Doct. ſubti. minor aūt ꝓbatur: qꝛ actio cuiuſcunq̄ȝ potentie ꝓductiue terminat ad exiſtēs ⁊ ſingulare: qꝛ actiones ſunt ſingulariū. ex pmo metaph. ſȝ oē quod eſt ſingulare exiſtēs: nō pōt ſeparari ab exiſtētia. ergo ⁊c̄. Scd̄o probat. Quod manet alio nō manēte: vr̄ habere aliquā realitatē: ſȝ eēntia ſine exiſtentia nullā hȝ realitatē: qꝛ exiſtentia rei eſt actualitas ⁊ realitas rei. ergo ꝓpoſitū. ¶ Itē tertia que diſtinguunt realiter ſe hn̄t ſicut res ⁊ res: qꝛ diſtinctio realis eſt inter rem ⁊ rem: ſȝ eēntia ⁊ exiſtētia nō ſunt hꝰ: qꝛ res loquēdo de vera ⁊ reali re eſt tm̄ exiſtens: ⁊ ꝯuertitur cū ente in actu actualitate exiſtētie ꝓut hȝ videri in tractatu noſtro ꝑallegato circa pn̄m. ¶ Tertia ꝯcluſio. Eſſentia ⁊ exiſtentia diſtinguunt: ſicut qditas ⁊ modus intrinſecꝰ. Probatur: qꝛ modus intrinſecꝰ eſt ille qui adueniens vel diſcedens a re nō variat eiꝰ rōnē formalē vel ꝯſtitui ꝑ ipſuȝ. Sȝ exiſtētia nō variat rōnē formalē eſſentie: neq̄ȝ etiā ꝯſtitui: vt ꝓbatū eſt: qꝛ hō exiſtēs nō diſtinguit formalr̄ ab hoīe in poᵃ. ergo ⁊c̄. ¶ Quarta ⁊ vltima concluſio. Eſſentia ⁊ eſſe exiſtere diſtinguunt ex nā rei. Probat illa ꝯcluſio: illa nō ſunt penitus idem: quoꝝ vnū eſt indifferēs ad alterum: ⁊ ad oppoſitū ipſius circunſcripto omni opere intellectus. Iſta ꝓpoſitio pȝ: ſȝ eſſentia eſt indifferēs ad exiſtere ⁊ nō exiſtere nullo intellectu ꝯſiderāte. vt etiā ꝯcedunt aduerſarij. ergo ⁊c̄. ¶ Et cōfirmatur pmo. Quia illa que ſunt penitus idem: qcquid cōpetit vni: cōpetit alteri: ⁊ quicqd repugnat vni repugnat etiā alteri: ſȝ poᵃ obiectiua repugnat exiſtentie reali: ⁊ nō repugnat eēntie. ergo ⁊c̄. ¶ Cōfirmatur hoc 2°. Illud qd̄ accidit alicui: hȝ aliquā diſtinctionē ex nā rei ab illo: qꝛ nihil idem accidit ſibi ipſi. ſed exiſtentia accidit eſſentie. ergo ⁊c̄. Minor probatur. Si enim exiſtentia non accideret eſſentie. ergo eſſet de rōne ſui. ergo non poſſet quiditas ⁊ eſſentia intelligi ſine exiſtētia: qꝛ nihil pōt diſtincte intelligi ſine eo qd̄ eſt de eēntia ſui. Oppoſitū tamen experimur: qꝛ intelligimus entiam intellectum diffinitiuo: cuȝ diffinitio ſit ipſius eſſentie vt abſtrahit ab exiſtentia. vt habetur. 7. metaphy. tex. cōmen. 53. ergo eſſentia non eſt omnino idē cū exiſtentia. ¶ Cōfirmat hoc tertio. Eſſentia cōpetit rei per ſe in pmo mō. ⁊ exiſtētia per accidēs. ergo eſſentia ⁊ exiſtentia non ſunt idem omnino.

Quibus premiſſis. Quantum ad vltimū articulum. Reſpondetur ad argumenta in pncipio qōnis: ⁊ pmo ad auctoritatem Ariſt. dicendo ꝙ illa auctoritas facit pro 4ᵃ concluſione quatenus inter eſſe ⁊ eſſentiā fundat diſtinctio ſeu nō identitas ex nā rei. Sed ex hoc nō ſequit diſtinctio realis inter eſſentiam ⁊ eſſe. ¶ Ad ſcd̄am auctēm que eſt Aui. pōt rn̄deri pmittendo: ꝙ eſſentia (extēdendo nomē eſſentie) quedam ſimpliciter determinatur ad eſſe exiſtere: quedam determinat ad nō eſſe. Quedam eſt cui ꝯtingens eſt eſſe. Et quedam cui ꝯtingens eſt nō eſſe. Prima eſſentia eſt nā ſimpl̄r neceſſaria que ſic determinatur ad eſſe: ꝙ nō hȝ poᵗᵐ intrinſecā ꝑ quā poſſit nō eē. Scd̄a eēntia dr̄ eē eēntia īpoſſibilis: que ſi determinat ad nō eē: ꝙ nō hȝ poᵗᵐ ad eſſe. Tertia ⁊ 4ᵃ eſſentia eſt q̄lȝ nā poſſibilis: cui ꝯtingenter cōpetit eē: aut nō eē. Hoc ſtante pōt dici ſm̄ vnā opinionē: ꝙ in nā neceſſaria eſſe exiſtere eſt de eſſentia talis nāe. ſicut nōnulli Scotiſte ponunt: ⁊ ꝙ exiſtētia eſt de rōne formali eēntie diuine. Sic ſm̄ iſtos in quolibet neceſſario eē eſt de rōne formali eſſentie. in alijs aūt nō. ¶ Sed ꝯtra iſtā opinionē inſtat: qꝛ iſta rn̄ſio nō eſt ad mentē. Doc. ſubti. Tenet eni ipſe Doctor: ꝙ q̄cūq̄ȝ ſunt in creaturis: ⁊ in deo: ſunt eiuſdē rōnis formalis: ſed exiſtentia reperitur in vtroq̄ȝ: tā in deo q̄ȝ in creatura: ⁊ exiſtētia in creatura nō eſt de qditate eēntie ſm̄ ipm̄. ergo nec exiſtentia ſic erit de quiditate eēntie diuine. ¶ Et improbatur hoc ēt rōne duplici. Pma. Quecūq̄ȝ duo in ſuis ꝯceptib⁹ formalib⁹ ſimpliciſſimis ⁊ abſtractiſſimis nō ſe inuicē formaliter icludūt in nullo inferiori vniunt: vt vnū ſit idem formaliter alteri. (Iſta ꝓpoſitio pȝ: qꝛ ſi conceptus formalis vnius nō includit formalem cōceptū alterius) manētibus iſtis ſub ꝓpria rōne in aliquo (vnū nō includit formaliter alteruȝ.) Sed ita eſt ꝙ exiſtentia ⁊ eſſentia ſic in ſuis cōceptibus formalibus diſtinguunt: vt pȝ per Boetium ſup predicamēta volentē ꝙ pdicamēta ſint de eſſe eēntie: ⁊ non de eſſe exiſtēne. ergo ⁊c̄. ¶ Itē quādo duo cōceptus ſunt ordinati ad aliquē vnū tertiū conceptuȝ: ſi ꝯceptus prior nō eſt idem formaliter illi tertio: nec poſterior ſic erit idem. ſed ita eſt: ꝙ ens importat cōceptum ad quē iſti alij ꝯceptus ordinātur ſcilȝ ꝯceptus vnitatis: veritatis: ⁊ aliaꝝ paſſionū entis: ⁊ iſti ꝯceptus ſunt propinquiores enti q̄ȝ exiſtētia (qd̄ ꝓbat: qꝛ paſſiones entis cōpetūt per ſe ſcd̄o modo: ipſi enti. exiſtētia aūt cōpetit nō per ſe i pmo modo: neq̄ȝ in ſecūdo mō.) ergo ſicut paſſiones entis diſtinguunt formalr̄ ab ente ſequit etiā ꝙ exiſtētia. ¶ Sed ꝯtra: qꝛ dictū eſt ꝙ eſſe exiſtere non diſtinguit formalr̄ ab eēntia. ¶ Rn̄det ꝙ lȝ non diſtinguat formaliter poſitiue: diſtinguit tamē formaliter negatiue. ſic ꝙ non eſt de intellectu formali eēntie vt eēntia eſt. pmo mō intelligēda eſt pma cōcluſio poſita ſuperius. ſcd̄o mō intelligit hec rō nūc adducta. dr̄ia inter diſtinctionē formalem poſitiuam ⁊ negatiuam patet in tractatu noſtro formalitatū vbi agitur de diſtinctione formali. ¶ Ideo rn̄dendū eſt ad ſecūdā auctoritatē aliter. Premittendo ꝙ accidēs pōt accipi tribus modis. vno modo pro eo ꝙ accidētaliter pficit rē in ſuo eſſe cōpleto atq̄ȝ pfecto: ſicut albedo eſt accn̄s hoīs: alio mō pro eo qd̄ extraneat a conceptu formali ⁊ qditate alicuius. eo modo quo differentia dicit accidere generi: ⁊ inferius accidere ſuo ſuperiori: ⁊ tale accidens nō eſt accn̄s pmo modo. Tertio mō dicitur accidens quodlibet mutabile: cuius eſſe eſt contingens. Loquendo de accidente primo mō: nulla exiſtentia in aliquo eſt eius accidēs. Sed ſcd̄o mō capiendo accn̄s: exiſtētia in quolibet ſiue ſit creatū: ſiue increatū eſt eius accn̄s. pro quāto in nullo tali quiditatiue includit: ſȝ eſt modus ſue qditatis. Si capiat tertio mō. ſic in quolibet creato: eē eſt accn̄s: quatenus tale eſſe eſt mutabile. In increato aūt cū excludat omnē mutabilitatē ⁊ ꝯtingentiā: eſſe nullo mō eſt accidēs eius: ⁊ ita intelligitur ꝙ ens increatū eſt de ſe ſuū eſſe. quatenus tale incōmutabiliter ⁊ neceſſario ſequit ſuā eſſentiā. ¶ Ad algaçelē ⁊c̄. pȝ reſpōſio ex dictis: ꝙ. ſ. diuerſū eſt eē: ⁊ qd̄ eſt: ꝓpter diſtinctionē rei a ſua exiſtētia que diſtictio eſt ex natura rei: lȝ non realis. ¶ Ad rationes rn̄det. Et pmo ad pmā in qua cōſiſtit totū fundamētū opinionis Tho. ꝙ. vȝ. iō eēntia diſtinguit ab eſſe realiter: quia eēntia eſt indifferēs ad eſſe ⁊ nō eſſe. Reſpondet negādo iſtā propoſitionē: quando aliqd eſt indifferens ad vnū ⁊ ad opoſitum eius: ꝙ diſtinguat realiter ab illo: niſi addendo ꝙ illud indifferēs hēat verā ⁊ ꝓpriā realitatē: ꝓpterea qꝛ diſtinctio realis eſt inter rē ⁊ rem: loquēdo de re exiſtentie vel ſubſiſtentie nō aūt de re eſſentie. Unde inter hominem in potētia obiectiua ⁊ aſinū in potentia obiectiua nō eſt diſtinctio realis actualis: qꝛ iſta non ſe habent ſicut res ⁊ res illo mō. Eſſentia aūt vt diſtinguit ab eſſe exiſtere: non eſt res iſto mō: neq̄ȝ hȝ ꝓpriā ⁊ verā realitatē: cum ſua realitas ſit exiſtentia ⁊ actualitas. ergo vt ſic eſſentia nō diſtinguitur realiter ab

esse. ¶ Ad scdm quod tu dicis: q vnuquodq creatu est compo
situ ex actu z potetia. Si tu intelligas q ista copositio ex
actu z po^a sit ex re z re positiuis: negatur. Si aut intelli-
gas q ista compositio sit: sicut ex habitu z priuatione: co
ceditur. Primu pbat: q accipio ista coponentia que sunt
actus z po^a p tere sint A. z B. z quro: aut a. z b. sunt copo
sita sic ex actu z po^a: aut non. Si dicas q sunt coposita.
quro de coponentibus vt prius: z sic. aut erit pcessus in infi-
nitum: aut opz stare i hoc: q aliqd creatu no est copositum
tali copone. 2^m dem pbat: q nullu ens creatu hz entitate
sm oem gradu pfectionis qui natus est copetere entitati
in se: pp qd caret illo gradu entitatis inqtu est ens: z ita
dr ee priuatu illo gradu inqtum est ens: lz no sub rone p-
pria specifica: eo mo quo dr. 5. metaph. ca^o. de priuatione:
q talpa est priuata visu inqtu aial: no tn inqtu talpa. sic
dr in pposita: q oe ens creatum est copositu ex ente: pro
quto includit ipm: z ex priuatione alicuius gradus entita
tis: z ita ex positiuo z priuatiuo: seu ex actu z po^a: itellige
do p actu aliqd positiuum: z p po^am aliqd priuatiuu. Sz
lz sic icludat ipm ens creatu habitu z priuatione: no tame
intelligo q ipsa priuatio sit de essentia entis creati cu nul
la priuatio includat qditatiue in ente positiuo. sed intelli-
go q ad esse qditatiuu entis creati sequitur talis priuatio:
z ita pariter seu concomitanter ipsa creatura est priuatio seu
ens priuatiuu: no tn qditatiue. ¶ Ad confirmatione respon
detur: q q vnuqdq est copositu ex actu z potetia mo p-
dicto seqtur qlibet creatura ee in po^a obiectiua pro quto
pot esse terminus po^e pductiue simplr. ¶ Q si tu arguas
confirmado arg^m Tho. q ois creatura: aut est purus actus:
aut pura po^a: aut coposita ex actu z po^a: non primo^o: aut
scdo mo. ergo tertio mo. ¶ Rndeo q arg^m no cocludit: q
creatura sit coposita ex actu z po^a: sicut ex re z re: sz solu
eo mo quo diximus. vnde ista copo no solu tenet z conce-
dit in oibus citra deum a theologis: verumetia ab Ar. q lz
poneret qualibet intelligetia citra prima esse actu purum
priuatiue (p priuatione ois potetialitatis ad aliqs formas
siue sbalem siue accidentales: vt hz videri de mete sua in
12. metaph. z de mete Comen. ibide. come. 30. z. 41. vbi
negat oem potetialitate in sempiternis z necessarijs) tn no
poneret ipse Ar. siue Comentator qlibet intelligentiam ci-
tra prima esse actum puru positiue per inclusione ois actua
litatis z pfectionis possibilis reperiri in entibus. vt de se
pz. quare zc. ¶ Ad tertiam rone principalem dr: q quoti-
ens dicit causa totiens dicit per se: z ex se sicut enim cau
sa quedam est formalis quedam est efficiens: ita pot dici ali-
quid esse ex se tale formalr: z aliquid esse ex se tale effecti
ue: nec ista duo contradicunt. s. q aliqd sit ex se: formali-
ter tale: hoc est intrinsece z qditatiue: z tn ab alio effecti-
ue. vn concedimus muscam esse sbam ex se formaliter: z tn
non esse sbam ex se effectiue. Quia nulla sba dicit esse sba
ex se formaliter: z a se effectiue nisi deus. vt etia hz concede
re san. Tho. de mete Ar. volentis oem intelligentia secun
dam dependere effectiue a prima. ¶ Ex ista distinctione
apparet rnsio ad arg^m: concedo q illud qd e ex se tale: no
est illud qd est ab alio tale. Si tu accipias vniformiter z
in eode gne cause ly ex se. Sed si tu intelligas difformiter
ly ex se accipiedo formalr: z ly ab alio: effectiue: nego illa
ppositione assumptam intelligendo: ista distingui realiter
z tuc negatur minor que accipitur sub illa maiore: q ho-
mo sit sua substatia ex se effectiue: imo est ab alio: z sicut
homo sm existentia est ab alio effectiue: ita etiam sz eem
tiam: q esse essentie z existetie no separant in generatione
z corruptione: vt allegatu est superius de mete Ar. in. 4.
metaph. Et per hoc multa arg^a consilia soluunt. ¶ Contra
ista rnsione instat: q vr q eentia abstrahat ab oi motu: z
ab oi mutatione. z per ons ab efficiete. ergo ista no est ab
alio effectiue. ¶ Et confirmat. Quia essentie rerum sm Ar.
dnr ee eterne z icomutabiles. g no sunt effectibiles: z per
ons no depedetes ab efficiete. ¶ Ad hoc rndet: q eentia
sm rone essentie vt prior na existentia abstrahit ab oi mo-
tu z mutatione: ita q pcise considerata sm suam ronem for
malem abstrahit ab oibus his que sibi isunt per accns: tn
includes ea que copetut rei in pmo mo dicedi per se: aut
in scdo: z vt sic abstrahit ab oi efficiete: sz eentia no conside
rata sic pcise: sz in ordine ad existetia: z ad ea que sibi isunt
per accns: no abstrahit ab efficiete: neqz a motu: aut mu-
tatione. Ita q lz ista qditatiue z formalr no includat: tn
ista sunt sibi copossibilia: z sic itelligo eentia ee effectibi-
lem. Loquedo de essentia creata. Quia qncuqz res crea-
ta pducit sz esse existetie: pducit et sz esse essentie. ¶ Ad
confirmatione de eternitate alias diximus. Quod essentia e
eterna negatiue: non positiue. Negatiue: q no est ex tpe:
neqz includens de se coexistentia ad qlibet partem tpis.
Sed tn no est eterna positiue: q eternitas positiue est co
ditio existis: z illius qd hz coexistetia ad qlibet drlam tpis
de se formalr. Consilr vr de icomutabilitate: q est icomu-
tabilis z necessaria eentia rei negatiue: no positiue. Nega
tiue: q no est possibile aliter se habere in sua rone forma
li z qditate: non tn essentia est necessaria positiue: q tale
necessariu positiue est qd de se hz existetia indefectibile: qd
no copetit essentie z qditati create. ¶ Ad 4^m. Rndet ne
gando maiore: pro quo est notandu q ens subsistens sm
significatione vocabuli est ens incoicabilr existens: sicut
est suppositum in na substantiali: seu in gne sbe: vnde solu
illud suppositum dicit subsistens qd no est alteri coicabi-
le: tn capiendo subsistens pro existete: dico q aliquod est
subsistens ex se: z a se. Isto modo est tn vnu subsistens qd
est deus: q de se existit: z a nullo habet suam existetia. Ali-
qd subsistit ex se: z no a se: sicut sba creata hz enim ex se in
trinsece z formalr (lz no qditatiue) subsistentia per quam
subsistit: sed tn no subsistit a se: sz per dependentia ad pri-
mam cam a qua in existentia essentialiter dependet. Aliqd
vero non subsistit: nec a se: nec ex se. sed in alio existit ab-
solute tn: quia suu esse no est ad aliqué terminum. Et isto
modo accides absolutu existit in sba. z rone sbe subsistit
sed tale accns in alio subsistes: no subsistit ad aliud: sive ad
aliquem terminu: sic q sua entitas sit relata ad terminu.
q cu sit entitas absoluta: no refertur ad aliqué terminu
aliquid vero vltimo subsistit in alio: z ad aliud: sicut om-
ne accidens respectiuu. Per hoc rndetur. q omne subsi-
stens ex se: z a se: est infinitum: sed negat q eentia creata. s.
sba: subsistat ex se: z a se. Et ad pbatione cum dicis. Albe
do si esset subsistens alteri no inherens esset infinita. Ne-
go istam ppositionem: z ad pbationem cum tu dicis: q ha-
beret tota perfectionem sue speciei: negat hoc: q si ali-
quod indiuiduum alicuius speciei ex hoc solo q no est in
ma: haberet totam perfectione speciei: (cum ipsa qtum est
ex se: possit esse in infinitis indiuiduis: z q sibi non repu-
gnat sic esse in ifinitis ex sola causa priuatiua: que est care-
re ma: z no esse in subiecto) videret q ipsum indiuiduum
haberet perfectionem infinitam. Sed quicqd pot habere
pfectionem infinitam est infinitum: quia in necessarijs no
differt esse a posse. ergo ipsa species per separatione a ma
haberet pfectione infinitu: z ita species ipsa no haberet
determinatione: specificationem: z limitationem ab vlti
ma sua dria que dria vltima addita generi costituit spem.
Consequens vltimum illatu est in conueniens: q si pcise ali-
qd indiuiduu accidentis separet a ma (nihil positiue fa-
ciendo. aut ponedo circa ipsum) ex sola separatione care-
tia materie nihil de nouo esset in ipso accidente quod no
prefuerit. ergo sicut antea no erat infinitu: ita nec mo: vt
separat a suo sbto. Si aut tu intelligas: q forma separata a
ma no hz esse pticipatu nisi ab ipsa ma qn talis forma nu
meret z diuidat p ipsam mam (loquedo de ma in q) ppo
sua assumpta est falsa: z perit pn^m consimiliter: q dico formam
specifica posse pticipari: diuidi: z nuerari: alr qz p mate-
riam: q dico ipsam nuerari z diuidi p pprietates indiui-
duales que sunt ipe hecheitates. ¶ Per h pz ad vltimum
concedendo. Q nullu subsistes ex se z a se est creatu: sed bn
subsistes ex se. z no a se ponit esse creatu. Et ad pbatione
respondeo.

respondeo. subsistenti ꝑmo mõ cõpetunt nobilissime cõditiones: & nõ scđo mõ. Et sic patet ad istam questionez.

¶ Quecũq; in eadẽ ĩba entia differẽtiaz hñt: eadez ꝟo spẽ bis opposite dicta. Ante textũ cõmẽti. xvj. Qõ. vij.

Queritur vtrũ plura accidentia possint esse in eodem subiecto vno ꝟm numerum: que precise distinguantur numeraliter? Et arguitur ꝙ nõ: qꝛ a quo res habet entitatem: habet vnitatez: sed ita est ꝙ accidẽs hꝫ entitatẽ a subiecto. ergo hꝫ vnitatẽ a subiecto. ergo si sbm ẽ vnũ numero: accidentia que nõ habẽt aliã dĩam q̃ʒ numeralẽ: erũt vnũ numero. ¶ Et ꝯfirmaᷓ: qꝛ sicut vnitas specifica est ab vna forma ꝟm speciez: ita vnitas numeralis est ab vna materia ꝟm numerum (ꝟm Ar. 5. metaphy. ca. de vno.) Sed ita est ꝙ subiectũ est materia accidentis. ergo si subiectuz est vnũ numero: accidens erit vnum tali vnitate.

Ad oppositũ tamen arguiᷓ. In causa extrinseca alicuius stãte vnitate: põt esse pluralitas in effectu: sed ita est ꝙ subiectum est causa extrinseca respectu accidentiuz. ergo stante vnitate in subiecto possunt plurificari ipsa accidentia.

In ista. q. sic ꝓceditur. qm̃ primo impugnatur fundamentũ cuiusdã opinionis. Scđo improbatur ipsa opi. in se. Et tertio respõdeᷓ ad argumẽta.

Primo arguitur contra fundamentum opi. s. Tho. Fundamẽtũ eius est: ꝙ qꝛ accidẽs hꝫ entitatez a subiecto: habet vnitatẽ. & ex hoc ꝙ habet vnitatez: qualis erit vnitas in subiecto: talis erit vnitas in accidẽte. ¶ Cõtra hoc fundamẽtũ arguitur. Aut enĩz itelligit ꝙ accidẽs habet vnitatẽ a subiecto formaliter: aut effectiue aut materialiter. Si formaliter: tunc est sensus ꝙ vnitas subiecti formalis est vnitas accidẽtis: maxime ꝟm istam opi. que dicit ꝙ ens non habet entitatẽ formalez nisi per sbam: sed si vnitas subiecti est vnitas formalis accidentis. ergo nõ poterit esse accidens: neq; itelligi sine suo subiecto. Probatur cõsequentia: qꝛ impossibile est aliqd eẽ: aut intelligi sine propria vnitate formali: sed vnitas subiecti est huiusmodi. ergo &c̃. Si tu intelligis ꝙ accidens habet vnitatem effectiue a subiecto. Tunc si stante vnitate in causa efficiente potest esse pluralitas in effectu. ergo dato ꝙ subiectuz sic vnuz numero: potest plurificari ipm accidens: quod est effectiue ab ipso subiecto. ergo nõ ꝓbatur intentuz: ꝙ vnitas subiecti sit cã vnitatis accidentis adequate: sic ꝙ non possit causare aliud accidens: & vlterius sibi inherere. Si vero intelligat: ꝙ accidens habet vnitatez a subiecto mãliter: est sensus ꝙ accidens ꝟm suũ esse: & ꝟʒ suã vnitatẽ fundatur in subiecto. Si ꝟo concludẽs: qꝛ subiectum est illud in quo accidẽs fundaᷓ: & ẽ cã materialis in qua: si est vnum numero non possunt in ipso plura accidentia numero fundari. Tu petis contra me. hoc habes probare: qꝛ de hoc est questio.

Secundo arguitur cõtra positionẽ in se. & ꝓbatur ꝙ plura accidẽtia solo nũero differẽtia possunt esse in eodẽ sic. In omni ordine eẽtiali stãte vnitate in priori essentialiter: põt esse pluralitas posterioris: nõ per se: nec adequate inherẽtis priori. (Ista propositio patet inducẽdo in omnibus habentibus ordinez essentialem. Nã causa) qꝛ est prior essentialiter causato (stãte vnitate in ipsa: potest eẽ pluralitas in causato. Et ꝙ dicaᷓ ꝙ causatũ nõ iheret ipsi cause vniuersaliter. Hoc nõ arguit ꝙ sit maior repugnãtia ad pluralitatẽ eius qđ inheret q̃ʒ illius quod nõ iheret: & maxime quãdo illud qđ inheret nõ inheret per se: neq; adeq̃te. Si enim inheret per se: necessario iheret: & illo stãte forte subiectuz nõ posset aliqd recipere eiusdẽ rationis vbi inherẽs perficeret totã capacitatẽ subiecti cui inheret. ergo per oppositũ vbi nõ per se: neq; adequate ihereret: sic ꝙ nõ ꝑficiat totã capacitatem subiecti cui iheret: dato ꝙ sbm sit vnum: põt tñ id plurificari in eo. Ista ergo sit maior sic probata.) Sed accidens de quo est mentio habet ordinem essentialem ad subiectũ: & non per se: neq; adequate ei inheret. ꝙ nõ per se appatet: qꝛ nõ necessario cum sit delebile: neq; adequate: cum possit sbm aliud recipere intensiue & extensiue (hoc est ꝙ aliud intensiꝰ potest recipeꝛ: & ad aliud eiusdẽ rationis potest se extendere) ergo tale nõ inheret ei adequate extẽsiue. ergo stante vnitate in subiecto poterit tale plurificari. ¶ Preterea secũdo arguiᷓ ꝙ ista opinio sit falsa in accidentibus respectiuis. Tum primo: quoniam (presupponendo ꝙ paternitas in cõmuni fundatur sup genuisse: igiᷓ hec paternitas super hoc genuisse. Similiter filiatio fundaᷓ super genituz esse. ergo hec filiatio super hoc genitum esse) isto stante arguitur. Multiplicato fundamẽto alicuius relationis: multiplicatur & ipsa relatio: qꝛ multiplicato priori essentialiter multiplicaᷓ posterius: sed ita est ꝙ multiplicaᷓ fundamentũ relatiõis que est paternitas: quoniaz distincti actus generãdi sunt alij atq; alij. ergo multiplicatur paternitas fundata in ipsis. Tum scđo hec paternitas in isto patre ad hunc filium signatũ est hec: & singularis: aut per hanc paternitatez per se primo referᷓ ad hunc filiũ: aut ad filiuz in cõmuni: nõ ad hunc filiũ vt tu dicis. ergo ad filiũ in cõi. ¶ Sed cõtra. Quecũq; due relationes sunt mutue. & seinuicẽ respiciẽtes. si vna est singularis: & alia est singularis. Sꝫ paternitas in isto patre est singularis. & hec. g̃ relatio sibi correspondens tanq̃ʒ terminus primus illius relationis: erit vna vnitate singulari. Sed destructa hac filiatione: destruitur hec paternitas. ergo per hanc paternitatem nõ põt pater referri ad alium filium: quoniã eadẽ simul esset & nõ esset. esset eniz ad existentiã filiationis A. & nõ esset ad destructionem filiationis B. ergo eadem esset & non esset. Tum tertio. hec paternitas alio modo: seu per aliaz habitudinem respicit hunc filiũ signatum. & per aliaz respicitꝰ aliũ filiuz. ergo per habitudines diuersas. Sed iste habitudines sunt diuersi respectus eiusdem rõnis (Quia ad terminos eiusdem rõnis fundatos in eadem paternitate.) ergo plures respectus eiusdem rationis poterunt eẽ in eodem numero. ¶ Et ꝯfirmatur: qꝛ isti respectus non fundanᷓ in paternitate vt distincti ab ea: vt dicit ista opinio. ergo sunt idem realiter paternitati. Tunc sic. multiplicato aliquo eiusdem rõnis quod est idem realiter alicui: multiplicatur etiam illud cui est sic idez. Sed ita est ꝙ respectus isti multiplicanᷓ qui sunt idez realiter paternitati. ergo multiplicaᷓ paternitas. ¶ Itẽ. tertio tripliciter arguiᷓ. Plures potentie respectiue sunt ad distinctas formas numerales. ergo positio falsa. Antecedens ꝓbatur. Presupponẽdo ꝙ potentia respectiua materie est ad hanc formã ꝑmo: & nõ ad formã in cõi: qđ ꝓbatur: qꝛ ad illud est ꝑmo potentia mãe: qđ primo in ipsa mã induciᷓ per motũ. Sed ita est ꝙ forma singularis ꝑmo inducitur per motũ. Quoniam actus & gñationes sunt circa singularia: ex ꝑmo metaphy. ergo qđ induciᷓ ꝑ motũ in mobili: ꝑmo est singulaᷓ. ¶ Et si tu dicas ꝙ ly circa in auctoritate predicta importat circunstantiam subiecti motus: & nõ termini: & est sensus: ꝙ illud circa qđ (tanq̃ʒ circa sbꝫ) est motus: est singulare: nõ tñ illud circa quod est motus tanq̃ʒ circa terminuz. ¶ Cõtra. Qđ iduciᷓ in singulari primo tanq̃ʒ in subto est ꝑmo singulare: sꝫ qđ induciᷓ ꝑ motuz induciᷓ in subto singulari ꝑmo. g̃ tale est singulare. & per ꝯñs nõ tñ subiectũ: circa qđ est motus: verũ etiã terminꝰ est singularis: & hoc est qđ dicit Auctor sex ꝑncipiorum. ꝙ natura occulte operaᷓ: & ꝓducẽdo singulare: producit vniuersale. ¶ Itẽ. 4° arguiᷓ. Esto eniz ꝙ sit potẽtia ad albedinẽ A. in mã: & potentia ad albedinẽ B. que numeraliter distinguunᷓ. Adueniat albedo A. ipsi mãe que postmodũ desinit eẽ. aut est eadẽ potentia ad albedinem B. que fuit ad albedinem A. aut alia. Si scđo mõ habeᷓ intentũ. Si primo mõ: cuʒ ad albedinẽ preteritã nulla sit

potētia: sequit ꝙ eadem potētia simul erit ⁊ non erit. Est enim potētia ad albedinē B. ⁊ eadem ad albedinem. A. ⁊ ista nō est put respicit albedinē. A. ⁊ est prout respicit albedinē B. ergo eadem simul erit. ⁊ nō erit. Vel potest formari ratio sic. Eadē est potentia ad albedinē A. ⁊ ad albedinem B. sed A. est impossibile naturaliter iduci B. autem est possibile. Ergo eadē est potentia ad id qḋ est possibile ⁊ ipossibile naturalr induci. ¶ Item arguit quinto. potentia que est in te: ⁊ in me: aut distinguunt in rōne subiecti pcise: aut distinguūtur ratione termini. Si secūdo mō. habet propositū. Si pimo modo. ergo ois potētia que est in te ⁊ in me precise numeraliter distinguunt consequētia patet: quoniam pncipia distinctiua precisa ⁊ adequata numeraliter distinguuntur.

Ex his apparet responsio ad argumentum adductū in pnᵒ. Nam dicit ꝙ accidēs hȝ entitatē effectiue a subiecto: ⁊ p ꝯns vnitatē. Silr hȝ talē vnitatem ⁊ entitatē mālē a subiecto: ꝙ aūt dependeat a subiecto in hoc duplici gn̄e cause: apparet de mēte Ar. 7. metaphy. vbi vult ꝙ si sbā est in actu: necesse est sbam pexistere in actu: vt si animal est in actu: necesse ē vt aliquod animal pexistat in actu a quo fit. Sed si sit q̄le: aut q̄tum in actu nō est necesse pexistere q̄tuȝ: aut qualē nisi potestate. Ex quo ꝯcludit: ꝙ pōt causari q̄titas ⁊ q̄litas effectiue: ⁊ pduci solū a sbā nulla pexistente quātitate aut q̄litate. Quod aūt dependeat accñs a sbā in gn̄e cause materialis: patet per eundē phm̄ ibidē. vbi vult ꝙ accidentia diffiniunt p sbm. Sed ex hoc nō ꝯcludit: ꝙ entitas accidentis ⁊ eius vnitas dependeat a sbā seu a subto in genere cause formalis. Sed solū in gn̄e cause efficiētis ⁊ materialis. Modo idē efficiens pōt pducere plures effectus distinctos sm̄ numerū. silr in eadē mā: ⁊ in eodē subto numero possunt fundari plura numeraliter distincta. Et si tu accipies oppositum contra me tu petis pncipium.

¶ Principia ⁊ cāe q̄runt entium. et ifra.

¶ De ipso quod quid est nullā rationeȝ faciunt. Tex. cōmēti. j. Q̄ō. j.

Queritur vtruȝ medium in demonstratione potissima sit qḋ quid est subiecti: vel passionis? Et videtur ꝙ diffinitio passionis sit tale mediuȝ. Nam secundo posterioꝝ habet ꝙ diffinitio maioris extremitatis est tale mediuȝ quod appellat rationeȝ pmi termini. Sed pimus terminus: aut maior extremitas est passio. ergo ⁊c.

Ad oppositū est Ar. 4. phy. tractatu de loco. vbi vult: ꝙ diffinitio loci dȝ esse talis: ꝙ per ipsaȝ sciamᵘ nō solū quid est locus: veꝝ etiaȝ ꝙ per ipsam sciamus ⁊ possimus demōstrare oēs passiones loci. Ostendit eni quatuoꝛ ꝯditiones que debent cōpetere diffinitioni loci. quaꝝ pima est ꝙ ipsa sit talis: vt per ipsam sciamus qd est locus. Secūdo ꝙ per eā soluātur oēs difficultates ⁊ q̄ōnes circa locū. Tertio ꝙ per eaȝ possimus demōstrare oēs passiones loci de ipso. Quarto ꝙ per ipsam possit ostendi causa erroꝝ ⁊ discordie in opinionibus circa locum. Ex quo sequitur propositum.

In ista. q. sunt quatuoꝛ articuli. pmo adducit impugnatio cōcurrentis cōtra Egidium: ⁊ impugnatio ipsa excluditur. secūdo arguit cōtra Egidium ex intentione ppria sub cōclusiōe determinatiua q̄ōnis. tertio adducentur alique difficultates ad oppositū. Ultimo soluetur ratio in principio questionis.

Circa pmū est aduertēdum: ꝙ in mā de medio demonstrationis recitat Cōcurrens meus duas opiniones. Quaꝝ vna est Egidij Romani tenentis: ꝙ medium in demonstratione potissima dr̄ diffinitio passionis: non diffinitio idētica: sed diffinitio dicēs. pp qd. volens vlteriᵘ ꝙ passio pima est demōstrabilis de subto p passionē abstractionis gn̄is: ⁊ per diffōnēȝ subti nisi sit per se nota de subiecto: ꝙ si ita esset remanet simplr indemonstrabilis. ¶ Et ꝯtra hoc arguit sic Cōcurrēs. sit exēpli grā disciplinabilitas pma passio hois: que habeat demōstrari per sensibilitatē: que sensibilitas est passio aialis. aut ḡ disciplinabilitas demōstrabit p sensibile absolute acceptuȝ: aut p sensibile ꝯtractū. Nō est dicendum ꝙ demōstret p sensibile absolute acceptū: qm̄ demōstratio nō eēt p cām propriaȝ ⁊ adequatā: ergo demōstrabit disciplinabilitas per sensibilitatē cōtractā: aut ergo sensibile ꝯtractum est post rationale: aut ante rōnale. Si est post rōnale. Certuȝ est ꝙ sensibilitas est in predicamento qualitatis: ⁊ qḋ est in pn̄to q̄litatis ꝯtrahitur per ppriā drīā illius gn̄is. Cōtractum autem per drīā generis qualitatis est spēs qualitatis: ergo sensibile cōtractū est spēs qualitatis: ⁊ est post rationale: ergo est passio: qꝛ qḋ est imediate post rationeȝ specificaȝ est passio illius cui cōpetit: ergo sensibile ꝯtractuȝ erit pma passio: ⁊ nō disciplinabilitas: qꝛ tale sensibile ē prius q̄ȝ disciplinabile vel disciplinabilitas. Si dicas ꝙ tale sensibile contractū est ante rationale. ergo est quid cōmunius qꝛ illud qḋ ē ante drīam ppriā specificā est quid cōmunius ⁊ vniuersalius. ergo nō poterit eē mediū ad demōstrandū disciplinabilitatē. qꝛ nō mediū adequatū. Et vlterius sequit: ꝙ quū tale sensibile mediet inter rōnale ⁊ hominē: aliqd mediabit inter ptes diffinitionis: aut iter diffinitū ⁊ diffinitionē: qḋ est ꝯtra phm̄. vi. metaphysice. ¶ Secūdo arguit ꝯtra illud qḋ dicit Egidius. s. ꝙ passio pima sit indemonstrabilis de subiecto. aut eni passio pima est indemōstrabilis de subiecto demonstratiōe quo ad nos: aut demōstratione quo ad nāȝ. Si demōstratione quo ad nos. ergo etiā passiones posteriores erūt indemonstrabiles. pbatur ꝯñtia: qꝛ passiones posteriores sunt nobis notiores q̄ȝ passiones pores. Probatur hoc: qꝛ passiones posteriores magis habēt rationē effectus q̄ȝ passiones pores. Sed quecūqȝ habent magis rōnem effectus sunt nobis notiora. ḡ ⁊c. Maioꝛ pbat: qꝛ passiones posteriores plus distāt a cā. ergo magis habet rōnē effectᵘ. Si dicas ꝙ ē indemōstrabilis. demōstratione quo ad nām. Contra. ista passio prima habet cāȝ intrisecā in subto: sed oē habēs cāȝ pōt demōstrari p illā. ḡ ista passio poterit demōstrari. Sed ista non est nisi diffinitio subiecti. ergo passio pima poterit demōstrari per diffinitionem subiecti. ¶ Ad ista videt: pmittēdo de mēte Egidij: ꝙ qm̄ ipse dicit vnam passionē demōstrari de subto p passionē abstractionis generis: intelligit ꝙ talis passio cōtrahitur per diffinitionē subiecti. Ita ꝙ totuȝ mediū erit vnuȝ aggregatū ex diffōne subiecti: ⁊ passione abstractionis gn̄is. Et quando arguit sensibilitas vel sensibile est in predicamēto q̄litatis. Cōcedo sm̄ Egidiuȝ: lȝ nō ꝯcederē sm̄ Scotuȝ. Et quū dr̄: opȝ ꝙ ꝯtrahatur. ꝯcedo ergo per ppriā drīā istius gn̄is. Nego ꝙ in rōne medij habeat cōtrahi per drīā propriaȝ istius gn̄is. Et quū dicit: illud qḋ est in vno gn̄e: habet ꝯtrahi per drīaȝ ppriaȝ illius gn̄is. Dico: ꝙ sicut duplex ē indeterminatio: ita duplex est cōtractio. Indeterminatio eni quedā est ad singularia. ⁊ ista est vniuersalis vel gn̄is ad particularia. Quedaȝ est indeterminatio ad effectum: ⁊ ista ē indeterminatio cause vel principij ad pncipiata. Si loquamur de indeterminatione vlis ad singularia: tale indeterminatum ad plura singularia habet determinari per ppriam differentiā illius gn̄is. Sed indeterminatuȝ secundo modo. i. indeterminatione cause: non opȝ ꝙ determinet per aliqd illius generis in quo ē. sed sic est ꝙ medium habet rationē cause respectu ꝯclusionis. ergo si est indeterminatum: est indeterminatuȝ indeterminatiōe cause: ⁊ ita determinabitur per aliquid alterius gn̄is. Et quū tu dicis. sensibile cōtractū: aut ē ante rōnale: aut post. Dico ꝙ nec ē post: nec ante. Sed est aggregatum ex sensibili ⁊ rōnabili. Et dato ꝙ eēt post: nō sequit ꝙ eēt ppria passio ⁊ adeq̄ta respectu hominis: sed est aliqd pcedēs pmā passioneȝ: qḋ se habet vt mediuȝ

vt mediū demonstratiuū. ¶ Ad scđm rñdet̄ isequēdo pn̄cipia egidij: q̄ passio prima est indemonstrabilis de subiecto demōstratione simplr̄: ⁊ hoc qñ est p̄ se nota. Et ita ꝯcedo q̄ est indemōstrabilis demonstratione quo ad naturā: ⁊ demonstratione quo ad nos: q̄ nō pōt demōstrari p̄ aliquod mediū nobis noti⁹ ⁊ certi⁹. Et quū tu dicis. Certū est: q̄ passiones posteriores dicuntur nobis notiores q̄ prima passio. Nego tibi istā. Et ad ꝓbationē: qñ dicis passiones posteriores magis hñt rationē effect⁹. ḡ sūt nobis notiores. Rñdetur q̄ aliqd̄ hr̄e magis rōnē effect⁹: pōt eē dupl'r. Aut q̄ plus distat a cā per elongationē a cā: aut 2° mō per hoc q̄ excludit oēm causalitatē. Si tu itelligis pmo mō: q̄ illud qđ h̄z magis rationē effect⁹ p̄ elongationē a cā: dicat̄ esse nobis notius. Nego tibi istam: q̄ certū est q̄ relatio insequēs fundamētū ⁊ terminū magis elongat̄ a cā ꝓducente ipsam q̄ termin⁹ a fundamētu: ⁊ tñ relatio non est nobis notior. Uñ gloso illā ꝓpositionē sic. q̄ q̄to aliqd magis distat a cā: ⁊ est sensibilius: vel distat a cā in rōne sensibilis: tale est nobis notius. S̄z vbi tale est min⁹ sensibile q̄ illud qđ min⁹ distat: non est verū q̄ sit nobis notius: imo qđ est ꝓpinqui⁹ cause dr̄ notius. Sed si intelligis distare a cā: vel hr̄e magis rationē effect⁹: p̄ exclusionē cuiuscūq̄ causalitatis. adhuc nego illā ꝓpositionē: q̄ q̄to aliqd magis distat a cā: sit nobis notius q̄ multa sunt que sic magis distant a cā per exclusionē causalitatis: ⁊ tñ non sunt notiora: sicut in exēplo dato de relatione. Relatio enī excludit oēm causalitatē: ⁊ tñ non est notior fundamēto ⁊ termio. Applicādo ad ꝓpositū. passio pma est euidētior de subto: q̄ sensibilior. Et l̄z nō plus distet p̄ elongationē a cā q̄ alie passiones posteriores: tñ passio p̄ᵃ (q̄ est sensibilior) ē nobis notior: ⁊ non habeo ꝓ inconuenienti q̄ idē dicat̄ eē nobis noti⁹: ⁊ quo ad nām vbi in ipso ꝯcurrit maior sensibilitas: ⁊ ita passiones priores subiecti sunt nobis notiores: quia sensibiliores: ⁊ etiam sunt notiores quo ad naturam.

Dimissa impugnatione Cōcurrentis: q̄tū ad scđm articulū arguo ꝯtra Egidiū tenēdo istā cōclusionē determine tuā q̄ōnis: cuius ꝓbatio erit impugnatio opinionis Egidij. vz. diffinitio subiecti est medium in demonstratione potissima: per quam diffinitionē nō repugnat pmā passionē posse demōstrari. ¶ Pro hac ꝯclusione arguit̄ multipliciter. Et prima ratio fundatur in sententia ⁊ dicto Ar. secūdo metaphy. tex. cōmen. 4. Ubi habet: q̄ vnūquodq̄ maxime ipsum aliorum est per quod alijs inest vniuo°. Et exemplificat: sicut ignis est calidissimus. q̄ est causa caloris in alijs: ⁊ subdit Ar. Quapropter semper entiū principia esse verissima necesse est. Ex quo concludit: q̄ quando in aliquo ordine est aliqđ pmum. penes cuius accessum ⁊ recessum alia sunt talia: illud est maxime tale. assumatur ergo ista maior. Illud qđ est principiū ⁊ causa alioꝝ: q̄ sint talia: est maxime tale. Ad istā maiorē addo istā minorē. Diffinitio subti est pnᵐ ⁊ cā alioꝝ: vt sint media ⁊ pnᵃ demōstratiua. Probatur. Nā q̄to magis aliquid appropinquat ad diffinitionem subiecti: tāto magis h̄z rōnem demōstrādi in passionib⁹ eni eēntialr̄ ordinatis: quanto passio est prior: tāto magis est ratio demōstrādi: ⁊ quāto posterior: tāto min⁹. Quod nō est: nisi quia quelibet talis accedit vel recedit ab illo quod est maxime ratio demonstrandi. qualis est ratio seu diffinitio subiecti. Unde passio prima est magis ratio demōstrādi q̄ scđa: ſ3 magis ⁊ min⁹ attendit̄ in cōparatiōe ad maximū. Ita q̄ si nō est maximū tale: nō ē magis tale. Ergo diffinitio subiecti maxime est rō demr̄andi. ¶ Sed ad h̄ rñdet̄. Q. pᵐ ⁊ maximū pnᵐ demr̄atiuū est diffō prime passionis. ¶ S̄z ꝯ arguit̄. pmittēdo: q̄ est dr̄ia iter syllogismū demr̄atiuū ⁊ dialeticū. Nā dialeticus ꝯcludit p̄ mediū ꝓbabile. Syllogism⁹ demr̄atiuus per mediū necessariū: qđ est cā necia passionis: qđ qdē vocat̄ ꝑꝑ quid. Ita q̄ querere demonstrationē est querere ꝓpter qd passionis de subto. Ex quo sequitur q̄ ois passio que h̄z propter qd: demonstrabilis est. Ois aūt ꝓpositio que non h̄z ꝑꝑ qd est indemōstrabilis. S̄z sm Ar. 7. metaphy. ca. vltimo. Tex. cōmē. 59. In ꝓpositionib⁹ in qbus p̄dicat̄ aliud de alio: ꝯtingit querere ꝑꝑ quid: ⁊ reddere cām predicati de subiecto. In ꝓpositionibus aūt vbi idem p̄dicat̄ de seipso: nō ꝯtingit querere ꝑꝑ qd: nec reddere cāz p̄dicati. Tales aūt ꝓpositiones sunt: in qbus p̄dicat̄ diffinitio de diffinito. Si ergo ita est: opꝫ q̄ ꝓpositiones in qbus p̄dicant̄ passiones de subiecto sint demr̄abiles. Ille aūt i qbus p̄dicat̄ diffō de diffinito sint idemr̄abiles. Qñ enī p̄dicat̄ passio de subto: ibi p̄dicat̄ aliud de alio. ⁊ per ꝯñs ibi ꝯtingit querere ꝓpter qd. Qñ aūt p̄dicat̄ diffō de diffinito: p̄dicat̄ idē de seipso. Quia diffinitio ⁊ diffinitū sūt idē realiter ⁊ formalr̄: l̄z distinguant̄ ex nā rei. ⁊ ideo tales ꝓpones nō habent ꝓpter qd. Uñ imaginādū est: q̄ si tres passiones oriant̄ a qditate. tertia reducit̄ ad secūdā: tanq̄ ad ꝑꝑ qd: ⁊ per illā demonstrat̄. Scđa aūt reducit̄ ad nāz ⁊ qditatē subiecti. Quiditas aūt est indemōstrabilis de subto: q̄ qñ qditas p̄dicat̄ de eo cuius est qditas: idē p̄dicat̄ de seipso. singulum enī qđ quid est: nō est aliud a suimet sba: ⁊ qđ qd erat eē dicit̄ singuli sba vt dicit̄ in. 7. metaphy. Et ita sunt duo genera ꝓpositionū. Quedam enī est ꝓpositio resolubilis ad priorē. ⁊ hec est ois ꝓpositio in qua p̄dicat̄ aliq̄ passio de sbiecto: quedā est ꝓpositio irresolubilis: q̄ est illa in qua p̄dicat̄ diffinitio de diffinito: ⁊ sicut ꝓpositiones irresolubiles sunt radix ⁊ fundamētum ꝓpositionum resolubilium: quo ad manifestationē veritatē de eis: ita demonstratio in qua p̄dicat̄ diffinitio subti de diffinito: que demonstrat pmā passionē: est radix ⁊ fundamētū oiū demr̄ationū sequētiū. Uñ rō sic formari pōt. Ois ꝓpositio que h̄z ꝓpter quid p̄dicati de subiecto est demr̄abilis. S̄z propositio in qua p̄dicat̄ prima passio de subto ē h̄ō. ḡ ⁊c. ¶ S̄z ad istā rōnē pōt rñderi dicēdo q̄ propositio in qua p̄dicat̄ pᵃ passio de subto: nō est demr̄abilis: l̄z habeat ꝑꝑ qd predicati de subiecto ⁊ ratio. Quia talis passio pma est euidens de subiecto: ⁊ ideo ꝓpositio in qua predicat̄ talis passio de subiecto est per se nota. Et ita intelligendū est: q̄ propositio q̄ habet ꝑꝑ quid demr̄abilis. Uerum est vbi predicatum nō inest euidenter subiecto: ⁊ sic nō est propositio per se nota: qđ nō est in proposito. ¶ Cōtra. propositio p̄ se nota est illa que est euidēs ex terminis: ita q̄ euidens est predicatum inesse subiecto ex sola notitia ꝯfusa terminoꝝ q̄cq̄d sit de notitia distincta: sicut ista est p̄ se nota. (Oē totū est mai⁹ sua parte) apud geometras ex notitia confusa terminoꝝ. Quoniā Geometra nō ꝯsiderat distincte terminos suarū ꝓpositionū inq̄tū geometra: sed solū metaphysic⁹. Et tamen geometra vtit̄ ista propositione pro pn° per se noto: ⁊ hoc h̄z ex sola cōfusa notitia terminoꝝ: ⁊ multis alijs sic vtitur: sicut est de ista. Linea est lōgitudo sine latitudine ⁊c. Et nō ꝯsiderat istā q̄tū ad terminos distinctos. Nō enī considerat. Utrū linea sit sba vel accidēs distincta ꝯtra corp⁹ ⁊ superficiē ⁊c̄. Quibus stātibus arguitur sic. Omnis illa propositio est demōstrabilis que non h̄z oēm euidentiā possibilem haberi de inherētia p̄dicati ad sbm. Sed propositio in qua predicat̄ prima passio de subiecto est h̄ō. ḡ ⁊c̄. Maior probat̄: q̄ q̄diu propositio nō habet oēm euidentiā sibi possibilē: de ea ꝯtingit dubitare ⁊ querere ꝑꝑ qd. ⁊ ita est propositio dubitabilis: ⁊ per ꝯñs demonstrabilis: patet maior. minor aūt probat̄. Presupponēdo: q̄ duplex ē euidētia propositionis. Una est ex terminis. sic q̄ notis terminis: statim euidēs est itellectui p̄dicatū inesse subiecto. ⁊ ista euidētia facit propositionē per se notā. ⁊ sic locutus est Ar. primo posterioꝝ. Principia cognoscimus inquantum terminos cognoscimus. Secunda euidentia est ex notitia cause: ⁊ ista est distincta a prima euidentia. Non habita notitia ⁊ euidentia. q̄ maioritas inest toti: ⁊ minoritas parti: adhuc possumus ignorare causam que est: q̄ totum continet partē: ⁊ aliquid vltra: ⁊ sic demōstrat Alacen. qđ totū est ma

tus sua pte p hoc q̄ ptinet: partē: ⁊ aliqd̄ vltra. Sil̄r lz si euidēs apud intellectū q̄ motus inest mobili. ex sola noticia terminoꝝ: nō est in̄ euidēs ex notitia cause. s. ex diffinitione corporis mobilis. ex qua diffōne habet̄ notitia de cā motus. Ista aūt scōa euidētia nō requirit̄ ad per se notitiā ꝓpositionis: sine qua ꝓpositio pōt esse per se nota quēadmodū dictū ē. Ex hoc arguit̄. Illa ꝓpositio nō habet oēm euidētiā sibi possibilē: q̄ hz euidentiā ex terminis: ⁊ nō ex notitia cāe: sz ꝓpositio in qua ṗdicat̄ ꝑma passio de subto est hōi: dato q̄ sit p se nota. ḡ ꝯclusio vā. ¶ Sed ꝯtra istā rōnē instat̄. Ar. 2° phys. dicit q̄ tentare demonstrare nām eē: ridiculū est: ex eo q̄ nām esse est manifestū p se: ⁊ per se notū nō debet demōstrari. Et hoc idē hz Cōmē. 6° queraf ibi. ¶ Ad hoc ridet̄. Q̄ p se notū, inq̄ztuz est notum ⁊ manifestū nō debet demonstrari. Quia tunc sequeret̄ q̄ p imanifesti⁹ ꝓbaret̄: vt deducit Ar. ⁊ cōmētator. ⁊ ita cū ꝓpositio p se nota q̄ńq̄z sit euidens ex notitia ꝯfusa terminoꝝ: q̄ est notitia q̄: ⁊ a posteriori: nō pōt a posteriori declarari: q̄ illud posterius esset manifestius sed bene ꝓpositio per se nota ex notitia ꝯfusa terminoꝝ q̄ztuz ad euidentiā distinctā que est ex notitia cāe: sz quā euidētiā nō est p se nota: pōt ꝓbari: ⁊ hoc nō est ꝯtra Ar. Naz habita ista ꝓpōne tanq̄z manifesta: q̄ nā est in reb⁹. Ar. inuestigat diffōnez nāe per quā distinctius cognoscit nām esse: ⁊ in alio gn̄e notitie ab illa p quā ꝓpositio in q̄ enunciat̄ esse de nā est manifesta p se. q̄re ⁊c. ¶ Per hoc ridet̄ ad illud qd̄ dicit Ar. ꝑmo posteriorum. in ꝑn° scdi tractatus q̄ ꝑncipia nō ꝯtingit demonstrare. Vex est i illa sciētia vbi ħitur p ꝑncipijs p se notis: sed bene in alia priori. Vn̄ aduertendū q̄ ꝓpositio p se nota nō demōstrat̄ q̄ztū ad euidētiam ex notitia cāe: nisi p ꝯceptū distinctū terminoꝝ: qui inuestigat̄ per ꝑnª metaphysicalia: ⁊ p ꝯceptus spectātes ad metaphysicā: q̄ diffō q̄ditatiua rei nō habetur nisi p viā cōpositiōis ⁊ diuisionis. In q̄bus ꝓcedun⁹ p ꝯcept⁹ metaphysicales. ex quo sequitur. q̄ ꝑncipia in sciētijs spālib⁹ p se nota ex terminis nō pn̄t ꝓbari in ipsis: sz in supiori scia ⁊c. ¶ Scōa rō principalis est ista ꝑmittendo ꝑmo: q̄ quecūq̄z sunt ꝑnª essendi: sunt ꝑnª cognoscēdi. 2° ꝑmittitur q̄ illa q̄ exꝑmunt̄ p diffōnez sunt ꝑnª essentialia ⁊ intrinseca diffiniti. 3° ꝑsupponit̄ q̄ passio fluat a subiecto p rōnē formalē spā: ⁊ a ꝑncipijs eēntialibus intrinsecis. His stantibus arguitur. Quecūq̄z sunt ꝑnª essentie subiecti ħitis passiones sunt ꝑncipia ĩherētie illaꝝ passionū: sz q̄cunq̄z sunt ꝑnª inherētie passionū: sunt ꝑncipia cognoscēdi respectu illaꝝ. talia aūt sunt illa que exꝑmunt̄ p diffinitiōez subiecti. ḡ diffinitio subti ē ꝑnᵐ cognoscēdi respectu passionū: sed h̄ nō est nisi in demonstratiōe potissima. ḡ ⁊c. maior pz ex 3° ꝑmisso minor ex ꝑmo. alia minor assumpta pz ex 2° q̄re ⁊c. ¶ Tertia rō est: ꝑsupponēdo q̄ sola ꝓpositio imediata est indemōstrabilis. Immediata aūt est duplex: q̄dā imediatiōe subti: q̄dā imediatiōe cāe: ⁊ cuz illa que est imediata imediatiōe subti nō sit simpl̄r imediata q̄ aliq̄ ꝓpositio dat̄: iter cuius sbm ⁊ ṗdicatū nō est mediū in rōne subti: ⁊ in̄ pōt eē aliqd medium in rōne cāe: ⁊ cuz imediatio cāe sit simpl̄r imediatio excludēs oēm mediationē: ⁊ nō illa imediatio que est subti: ꝓpositio imediata quacūq̄z immediatione subti hz reduci ad imediatā imediatiōe cāe: sicut ad ꝓpōnez simpl̄r idemōstrabilez. Sicut illud qd̄ est sm̄ qd reducitur ad illud qd̄ est simpl̄r. Ex hoc arguitur sic. Propositio imediata est idemr̄abilis: ⁊ mediata demōstrabilis. ḡ q̄zto aliqd est imediati⁹: tāto idemr̄abili⁹: ⁊ q̄zto mediatius: tāto demr̄abili⁹: sz nulla ꝓpō in qua ṗdicat̄ passio de subto est simpl̄r imediata: sz mediata. ergo est demonstrabilis. Et vlterius sequitur: q̄ (si aliqua ꝓpō in q̄ ṗdicatur scōa passio de subto demonstraret̄ p ꝑmā passionē: cū ꝓpositio in q̄ ṗdicat̄ pria passio de subto. nō sit simpl̄r imediata) poterit hr̄e euidētiaz ex alio. vz. diffone subti. ⁊ ita ꝑª passio seu diffō ei⁹ nō demr̄abit simpl̄r passionē scōaz: nisi resoluat̄ in diffōnez subti: ⁊ demr̄aretur p illā q̄re ⁊c.

Circa tertiā partē isti⁹ q̄ōnis mouentur q̄dā dubia: ꝑᵐ est q̄ mediū p qd̄ demōstratur passio: ⁊ ipsa passio debēt esse eiusdez gn̄is: sed diffinitio subti ⁊ passio nō sunt eiusmodi. ergo ⁊c. Maior ꝓbatur: q̄ mediū ⁊ passio sunt vni genea: ⁊ eiusdē rōnis: seu gn̄is. Nō eni ꝯtingit demōstrātē descēdere de gn̄e in gen⁹ minor aūt pz: q̄ diffō subti q̄ńq̄z est de gn̄e sube: ⁊ passio semp de gn̄e q̄litatis. ergo ⁊c. ¶ Secūdo arguitur. Mediū in demōstratiōe dz hr̄e rationē medij: sic q̄ sit posteri⁹: ⁊ ꝑus ṗdicato. si enī esset posteri⁹ vtroq̄z nō eēt mediū iter vtrūq̄z: sed tertium ad vtroq̄z. sil̄r si eēt prius vtroq̄z non eēt mediū: sed ꝑmū. Mediū igit̄ dz esse prius vno. s. ṗdicato: ⁊ posteri⁹ alio. s. subto: sed diffinitio subti est prior subto ⁊ passione. ergo non hz nām medij: sed nām primi. ¶ 3° arguitur. Si dffō subti sit mediū ad demōstrādū: aut ergo ad demōstrāduz ꝑmā passionē: aut demonstrādū ꝯ̄n̄tes ꝑmā: non ad demōstrādū ꝑmā: q̄ illa immediate inheret subto. ⁊ est euidens: seu per se nota de sbto. Nec ad demōstrādū ꝯ̄n̄tes: q̄ sic demonstratio nō esset ex ꝓprijs ⁊ imediatis: q̄ scōa passio nō fluit a subto: nisi mediāte prima: ⁊ ita ꝓpositio in qua predicatur scōa passio de diffōne depēdet a ꝑore ꝓpōne. s. ab illa in qua ṗdicatur ꝑma de diffinitione: q̄re si demōstratur 2ª passio p diffone subti: nō erit ex imediatis: neq̄z ēt ex ꝓprijs: q̄ diffō nō solū est cā scōe passionis: sed ēt oium aliaruz. q̄re ⁊c. ¶ Quarto arguūt nōnulli. Si diffinitio subiecti esset mediuz ⁊c. sequeretur q̄ hoc ꝑnᵐ oriretur a ꝑmissis demr̄ationis. vz. de quolibet ente dr̄ eē vel nō eē: ⁊ non ꝑmisse ab eo. ꝯ̄n̄s est falsum: ⁊ falsitas ꝯ̄n̄tis ꝓbat̄: q̄ tale ꝑnᵐ est maxima dignitas que ingredit̄ q̄ūlibet demōstrationez virtualr̄ ⁊ nō formalr̄: qd̄ nō est: nisi virt⁹ isti⁹ ꝑncipij saluetur in q̄libet ꝑmissa. ergo ꝑmissa orit̄ a ꝑn° non econuerso. Probatur ꝯ̄n̄tia: q̄ tale ꝑnᵐ oritur a q̄ditate rei. q̄ enīz hō sit hō: ⁊ nō sit nō hō: hoc est ex q̄ditate hois. Nam sicut repugnātia repugnāt ex rōnib⁹ formalib⁹: ita q̄cūq̄z sunt compossibilia ex rōnib⁹ formalib⁹ sunt compossibilia: ⁊ ita ex sua rōne formali hz q̄ sit hō: ⁊ hoc sit sibi incōpossibile. s. nō homo. Si ḡ ratio formalis hois sit mediuz in demonstratione in qua demr̄at̄ passio de hoie (cū esse hominē vel nō hoiem oriat̄ a rōne formali hois) ꝓpositio in qua enūciant̄ duo ꝯtradictoria sub disiūctiōe de hoie (q̄ est ꝑnᵐ ꝑᵐ) orietur a ꝑmissis demr̄atiōis in qua demr̄at̄ aliq̄ passio de homine: ⁊ ita tale ꝑnᵐ nō ingredietur v̄tualiter q̄ūlibet demonstrationem.

Ad ista ridetur. Et ꝑmo ad ꝑᵐ ꝯcedendo maiorē: ⁊ negando minorē. Nō enī passio est per se in aliquo ṗdicamēto. cuius vna ꝓbabilitas est: q̄ dato opposito esset spēs alicuius ṗdicamēti. ergo hr̄et diffinitiones. ergo passionē: cū a dñia vltima rei semp fluat aliqua passio. ergo passiōis esset passio in infinitū. Dōz igitur q̄ passio in nullo est predicamēto p se ⁊ directe: sed solū reductiue. Et cuz tu dicis q̄ passio est in tertia spē q̄litatis. dico q̄ talis passio in tertia spē q̄litatis nō est passio que est nālis aptitudo: sed passio in 3ª spē est q̄litas sensibilis de facili mobilis ꝯ̄s actū appetitus sensitiui: hoc appet in ṗdicamētis a Sco. ca. de q̄litate. ⁊ ēt a Burleo eodem ca°. Neq̄z ēt passio que ṗdicatur p se in 2° mō est nālis potētia de gn̄e q̄litatis: que est secunda spēs q̄litatis: nā illa scōa spēs est nālis facilitas ⁊ agilitas ad agendū vel patiēduz. hoc patet per exēpla Ar. que pōnit ibi de pugillatore ⁊ cursore. Vn̄ nālis potentia vno mō pōt accipi pro respectu potētie ad opationē: ⁊ sic ptinet ad gen⁹ relatiōis. Vel pōt accipi pro fundamēto talis respectus: qd̄ est sbz ⁊ ꝑnᵐ talis opationis: sicut intells ⁊ volūtas sunt ꝑnª ꝓductiua intellectionis ⁊ volitiōis. Vel pōt accipi pro facilitate ⁊ agilitate vtēdi hm̄ potētia hoc tertio modo sumitur nālis potētia. ⁊ hoc sm̄ Doc. in 2° di. ix. Potētia aūt 2° mō nō distinguit̄ eēntialr̄ ab eo cui⁹ est poª: ēt hz Aug. 5. de trini. Inqt eni de itellectu ⁊ volūtate sūt vna mens: vna eēntia: vna vita. non sunt ergo accñtia ipi⁹ aīe quare ⁊c. Pōt ēt dici tenendo q̄ si passio in secundo modo sit in tertia

sit in tertia specie qualitatis: ista propositio est gloſandā: mediū ꝛ passio sunt vnigenea seu eiusdē rōnis: non qdē eiusdē gñis: sed eiusdē coordinatiōis ꝛ eiusdē ordis. Nō eni diffō triāguli ordinat ad demonstranduꝫ passionem de qdrato: qꝛ diffō triāguli ꝛ passio qdrati nō sunt infra eundē ordinē ꝛ eandē coordinationeꝫ: sed bñ diffō subti qd est triāgulus ꝛ passio ei⁹ sunt eiusdē ordis. Nam diffō triāguli p̄ respicit triangulū. 2° p̄mā passionē. 3° scdam. ꝛ sic de alijs: ꝛ ita oēs passiones triāguli hñt ordineꝫ ad diffōneꝫ triāguli sm p̄us ꝛ posteri⁹: qd nō est de passioni bus qdrati. ¶ Ad 2ᵐ rñdet p̄mittendo ꝙ duplex est mediū. quoddā mãle: qddā formale: ꝛ sm cālitateꝫ. Medio p̄ mō accepto repugnat hr̄e rōneꝫ p̄oris. Nā est posteri⁹ p̄ ꝛ p̄us 2°. Sꝫ mediū cāle: pp qd. vꝫ. vnū declarat de alio seu reducit in ipm: bñ pōt hr̄e rōnem p̄oris. isto mō diffō sbti est mediū. est eni cā iherētie p̄petatuꝫ ꝛ passionū ad ipsuꝫ sbm: cū oēs passiones ordine qddā fluant a sbto per rōnem formalem ei⁹: ꝛ ita rō formalis subti est cā per quā reducit passio ad subm: ꝛ declarat de ipso. cā autē in eo ꝙ cā hꝫ rōnem p̄mi: vt hꝫ videri in. 5. meta. tex. cōmēti p̄mi. ¶ Ad 3ᵐ rñdet dicēdo ꝙ diffō est mediuꝫ formale ad demonstrandā p̄mā passionem de subto. Virtualr āt ad demonstrandū ꝯntes: ꝛ cū dr̄ ꝙ p̄ma passio ē p se nota d̄ subto. Esto ꝙ ita sit. ergo nō est demōstrabilis ꝛc. negat ꝯnīa: vt declaratū est in corpe qōnis in p̄ arti. ¶ Aduertendum tñ ꝙ qñ demonstrat 2ª passio de subto: non demonstrat per diffōneꝫ subti sed per primā passionē: qꝛ talis passio est ratio formalis iherētie scde ad sbm: ꝛ aliquo mō est cā ipsius. ¶ Pro quo notandū vt hꝫ Sco. in p̄. ꝛ in. 4° ꝛ in multis locis: ꝙ qñ plures effect⁹ p̄ueniunt ab eadē cā ordine quodā: cā nō est cā p̄pinqua respectu posterioris: nisi p̄ore posito in eē: ꝛ ita effect⁹ p̄or vr̄ ꝯstitue illud qd est cā posterioris in rōne cāe p̄pinque: ex quo sequit ꝙ posterior a p̄ore essentialr dependet: ex q̄ sua cā nō est in actu sufficiēter: ꝛ in po⁹ prima ad cāndaꝫ ipsaꝫ passionē posteriorē: nisi ipsa p̄ore posita in esse: ꝛ sic prior passio est aliquo mō cā nō tm̄ in iferēdo: sed ēt in eēndo: ꝛ dr̄ cā sine q̄ nō: sm ꝙ cōiter dr̄: sꝫ sm Sco. est cā p̄erigitiua non efficitiua: ꝛ illo mō p̄⁹ passio respectu s. de est rō formalis iherētie: q̄re ꝛc. ¶ Ad 4ᵐ ꝛ vltimū rñdet. Q. sꝫ p̄nᵐ de q̄libet ente ꝛc. pōt accipi: vel in termis gñalib⁹ ꝛ trāscēdentib⁹: vt formādo ipm: quēadmodū dictū ē. s. de q̄libꝫ ente dr̄ eē vel nō esse. Alio ꝛ scdo mō pōt accipi in termis spālib⁹: vt dicendo: de hoie dr̄ risibile vel non risibile: quomodocunqꝫ accipiat: semp accipit a qditate. Sed acceptū cōiter ꝛ gñalr oritur a qditate entis cōissime accepti. In spāli aūt acceptū orit a qditate i spē. Ex h rñdet ad argᵐ: ꝙ siue diffō subti: siue passionis sit mediū: semp p̄misse oriunt ꝛ depēdent ab isto p̄nº qd declarat. Nā veritas p̄missaꝝ virtualr ꝯtinet in termis: ꝛ hoc duob⁹ modis. s. effectiue: ꝛ cognitiue. Effectiue: qꝛ termini apphensi in itellu: ꝛ cōpositi si sūt ꝯformes: cānt ꝯformitatē ꝯplexionis: q̄ ē veritas p̄pōnis. Cognitiue etiam tales termini ꝯtinēt v̄tualr v̄itatē p̄pōnis: pro quāto no⁹ ipsius ꝯnis nō p̄t hri sine notitia terminoꝝ: ꝛ marie sbti i quo ꝯsistit p̄ncipalr rō ꝯnis. termini aūt p̄missaꝝ (v̄tualiter saltem) radicalr ꝯtinent in termis primi p̄ncipij sic īferius ꝛ min⁹ cōe v̄tualr ꝯtinet in magis cōi. Cum autē p̄mū p̄nᵐ q̄stū ad ꝯnē ꝛ v̄itatē ꝯtineat in suis termis: sequit ꝙ v̄itas cuiuscūqꝫ p̄misse depēdeat a p̄ p̄nº cū depēdeat a termis ei⁹. ꝛ sic p̄misse dnr̄ oriri ab isto p̄nº ꝛ ꝯtineri v̄tualr i ipso. dr̄ ēt igredi v̄tualr quālibet demr̄ationē: qꝛ aliqd formalr igredit: ꝛ qd v̄tualr ꝛ radicalr ꝯtinet i ipso.

Ultimo ad argᵐ p̄ncipale adductū in p̄nº rñdet: ꝙ duplex est rō seu diffō: q̄daꝫ est qd: q̄daꝫ pp qd. Diffō dicēs qd est diffō idicās qditatē ꝛ eēntiā diffiniti. Diffō dicēs. pp qd. ē illa q̄ dicit rōnē iherētie formalis p̄dicati ad sbm: ꝛ cū passio iħereat formalr subto p rōneꝫ ei⁹ formaleꝫ: qꝛ fluit ab ipso p taleꝫ rōneꝫ: rō diffinitiua sbti dr̄ diffō passiōis: nō qdē dicēs qd. ꝛ isto⁹ rō passionis pp qd. nō qd. ē med⁹ in demr̄atiōe potissima. q̄re ꝛc.

¶ Qm̄ vo physica scia est circa qddā genus entis: nā circa talē eē sbaꝫ in q̄ ē p̄ncipiū mot⁹ ꝛc. Tex. cōmēti. j. Qō. ij.

Utrum sba nālis possit eē sbm p̄muꝫ p̄hie nālis. ¶ Et p̄ arguit negatiue. Si eēt veꝝ ꝙ sba nālis eēt sic sbm: sequeret ꝙ angelus ꝛ intelligētia posset moueri. ꝯns falsum. g̃ antecedēs. ꝯnīa est euidens: qꝛ angelus est sba nālis sm aduersarios. Falsitas ꝯntis septupliciter p̄bat. Et p̄. Si āgelus moueret: mot⁹ reciperet subiectiue in ipso āgelo: sed oē accñs recipit suū eē a subto. mot⁹ aūt ē accñs fundatū in angelo ꝛ angelus est indiuisibilis: g̃ mot⁹ erit idiuisibilis: ꝯns falsum. ꝛ ꝯ Ar. ꝛ oēs peripatheticos. ¶ Et cōfirmat ista ratio. ꝯtinuitas ē de ratione mot⁹. g̃ in q̄cunqꝫ est mot⁹ illud erit ꝯtinuū. g̃ angelus erit ens ꝯtinuū: ꝛ hēbit ꝯtinuitatem. ¶ Scdo arguit. p̄bando eādē falsitatē ꝯntis. si enim angelus posset moueri moueret in instanti. ꝯns falsum: qꝛ motus tpe mēsurat. 4° phẏsi. Probat ꝯnīa. illud mouet in instāti cui nulla est resistētia: sed ita ē ꝙ angelo nihil resistit. g̃ angelus mouet in instanti. maior p̄bat: qꝛ successio in motu est ex aliq̄ resistētia mobilis ad motorē: vel medij ad mobile vel vtriusqꝫ ad ipsuꝫ mouens: ex cōmen. 4. phẏsi. tractatu de vacuo. cōmē. 71. sꝫ nullū tale pōt dari respectu angeli. g̃ angelus mouet in instāti. ¶ Item 3° eadē falsitas ꝯntis arguit. Nam data veritate isti⁹ ꝙ mot⁹ reciperet in idiuisibili: sequeret ꝙ motus eēt abstract⁹ ab oī mã: ꝛ ita (cū mot⁹ consideret a p̄bo nāli) aliquid abstractū a mã cōsideraret. a p̄bo nāli. ¶ Itē 4° sequeret ꝙ p̄hs nālis: eque bñ ꝯsideraret de intellectu ꝛ volūtate angeli: sicut de motu illius: qꝛ q̄ hñt equalē abstractōeꝫ a mã vident ptinere ad eundē artificem: sed eq̄ bñ est abstract⁹ mot⁹ a mã in casu isto: sicut intellect⁹ ꝛ volūtas ipsi⁹ angeli. g̃ si p̄hs nālis ꝯsiderat motū: ꝯsiderat ēt intellm ꝛ volūtatē. ¶ Itē 5° oē qd mouet (citra corpus celeste qd mouet motu regulari ꝛ vniformi) pōt sistē se: ꝛ aliqñ velocitare ꝛ tardare motū suū: sed angelus p se sic mouet. g̃ poterit sistē se: ꝛ velocitare motum suū: ꝛ ita poterit tripudiare ꝛ saltare. ¶ Itē 6° arguitur eadem falsitas sic 6° phẏsi. ꝛ 8. habet ꝙ mot⁹ est diuisibilis: ꝛ est respectu ei⁹ qd est diuisibile: vt p̄bat in. 6°. illud qd est indiuisibile nullo mō pōt moueri. ¶ Et ꝯfirmatur. qd eni mouet diuidit in ptem motā: ꝛ ptem mouentē. 8. phẏsi. qdlibet tale est diuisibile. ¶ Itē vltimo ad idem. omne qd mouetur ab alio. angelus mouet. g̃ ꝛc. ꝛ tunc vltra. illud a quo angelus hꝫ motum nō vr̄ esse nisi magnitudo: sed nō vr̄ in quo gñe cause magnitudo sit cā motus nisi in gñe cause mãlis: sed hoc nō: qꝛ mã est intrinseca rei. magnitudo est extrinseca. quare ꝛc.

Ad oppositū ꝛ pro pte affirmatiua arguitur. auctē Ar. 6. meta. tex. cōmē. p̄mi. vbi hꝫ Ar. qm̄ vo physica est scia circa quoddā genus entis: ꝛ circa sbam in q̄ est p̄nᵐ mot⁹: ꝛ stat⁹: ꝛ parū post subdit. Physica est theorica; sed theorica circa ens qd ē possibile moueri: ꝛ circa sbaꝫ. g̃ sm ipm sba in q̄ est p̄nᵐ mobilitatis dr̄ esse sbm p̄hie nālis: tale p̄nᵐ mobilitatis in sba appello nālitateꝫ. g̃ sba nālis sub rōne nālitatis dr̄ esse sbm p̄hie nālis. ¶ Itē cōmen. 2. phẏ. cōmen. 3. Sciendum ꝙ sbm istius libri est nã: ꝛ principia naturalia: que sunt cōia oibus entibus naturalibus.

In ista. q. primo ponā ꝯnēꝫ rñsiuā. 2° soluā rōnes in p̄ncipio. 3° mouebo dubia: ꝛ soluam.

Quantū ad p̄muꝫ sit h ꝯ. vꝫ. ꝙ nālis sba est subiectū p̄hie nālis. ¶ Et pro ista ꝯclusione arguitur sic. Illud est subiectū p̄mū formale in aliqua scia: sm cuius rōnē ipꝫ est cognoscibile pfectissima cognitiōe possibili hñda de tali subto in scia p quā rōneꝫ alia cognoscun

tur: sed ita est φ nālitas sub rōne nālitatis est illud p qd̄ sb̄a ipsa est cognoscibilis pfectissime cognitione possibili hñi de tali sb̄a in scia nāli. g̃ sb̄a nālis dr̄ esse sb̄m p̄mū scie nālis. maior est manifesta. Et amplius declarat expo nēdo qd̄ itelligit̃ p nālitatē. Intelligo eni per nālitatē q̄ditatem ꝛ formalitatē ipsi⁹ sb̄e: per quā appropriat̃ sb̄e: vt sit sb̄m motus vel mobilitatis ꝛ aliaꝝ passionū nāliū cō uertibiliū cū tali sb̄a: de q̄bus ꝯsiderat phūs nālis. Ista maior sic ḋclarata pbat̃. Perfectissima no⁰ alicui⁹ sbi scibilis est sua no⁰ q̄ditatiua: vt habet̃ ex. 7. meta. sed subm̄ p̄mū formale in scia pfectissimo mō ꝯsiderat̃ in scia cui⁹ est subm̄ p̄mū. g̃ hꝫ ꝯsiderari sm̄ rōnem eius q̄ditatiuā. pbat̃ ēt: q2 si nō cognosceret̃ pfectissimo mō in scia cui⁹ est subm̄. ꝛ posset sic cognosci in alia nō magis vr̄ eē sb̄m in ista q̄ȝ in illa: cū presertim subȝ sit finis obiectalis scie ꝛ sub rōne pfectissima que pōt sciri de ipo in tali sciētia. Probat̃ ēt minor p qddā exemplū. Certū est: φ hō pōt itelligi ab itellectu q̄ttuor modis. Uno mō inq̄ȝtū est aial rōnale. alio mō inq̄ȝtū est aial precise. 3⁰ mō inq̄ȝtum est aial māsuetū natura. 4⁰ mō inq̄ȝtuȝ est nobilissimū aialiū. Ultima cognitio de hoie: que est de ipso in respectu ad aliud: nō pōt esse pfectissima. Tum q2 ipsa p̄supponit cognitionē eius sub aliq̄ rōne absoluti ad quā vt ad priorem reducit̃. Tū ēt q2 respect⁹ est ignobilior absoluto. Cognitio ēt que habet̃ in penultimo gradu nō pōt esse pfectissima: q2 ista est de subto sub rōne passionis mō cognitio in ꝯceptu passionis p̄supponit cognitionē q̄ditatiuā subti. g̃ ista non est p̄⁰: neqȝ pfectissima. Cognitio q̄ dr̄ de hoie in 2⁰ gradu sub rōne aialis nō pōt ea p̄⁰ ꝛ pfectissima: q2 ꝯfusa. g̃ pfectissima cognitio de hoie erit q̄ȝtū ad rationē formalē eius q̄ditatiuā. Ex h̄ sequit̃ φ itelligēdo nālitatem sub̄e pro illa foṙalitate per quā fluit a sb̄a mobilitas ꝛ cetere passiones nāles cognitio p̄ma ꝛ pfectissima de sub̄a in scia nāli est sub rōne nālitatis. ¶ 2⁰ p̄ncipaliter arguit̃. Illud est subm̄ p̄ᵐ scie nālis qd̄ est p̄ v̇tualiter ꝯtētiuū oium passionū nālium: sed sb̄a nālis est hṁ: q2 sub̄a nālis p̄ ꝛ v̇tualr̄ ꝯtinet p̄mā passionē nālem que ē mobilitas: vt cōiter dr̄. g̃ v̇tualr̄ ꝯtinet quālibet aliā passionē sequentē. ¶ Itē vltio ad sub̄am nālem oia ꝯsiderata in phia hñt ordinē essentialeȝ: ꝛ attributionē: vel vt ptes sb̄tiue vl vt ptes essentiales. vel quocunqȝ modo quo aliqd̄ vnum consideratum in scientia debet hr̄e attributionem ad subiectum primū. ergo habetur propositum.

De secūdo p̄ncipali. Ηis p̄missis r̄ndet̃ ad arg̃ᵃ ad ducta in p̄n⁰ cū dr̄. Data v̇itate ꝛc. sequeret̃ φ angelus posset moueri: ꝯcedo ꝯn̄s ꝛ ꝯn̄tiā. Et ad iprobationē p̄ᵐ ꝯn̄tie r̄ndet̃ p̄mittēdo duo p̄supposita. Primū est φ mot⁹ localis pōt hr̄e duplicē successiōeȝ ꝛ ꝯtinuitatē. Unā a magnitudine sup quā fit mot⁹. aliā a diuisibilitate mobilis. Et essentialior est motui illa quā acq̄rit a magnitudine que est p̄ᵃ: q̄ȝ illa quā acq̄rit a mobilis diuisibilitate q̄ ē 2ᵃ. p̄ᵐ sic declaro. signet̃ vn⁹ pūct⁹ in mobili: pri⁹ mobile s̄ȝ illū pūctū ptrāsit ptē priorē magnitudis: q̄ȝ ptē posterioreȝ: ꝛ sic quālibȝ pteȝ ipsi⁹ ordie quodā: ꝛ s̄ȝ illū pūctū in mobili ps posterior succedit pti priori: ꝛ sic hr̄ successio in mobili: ꝛ ꝯtinuitas mot⁹ ab ipsa ꝯtinuitate ꝛ successiōe in magnitudine. Silr̄ successio ꝛ ꝯtinuitas pōt eē a diuisibilitate mobilis. Signetur punct⁹ in magnitudine. mobile diuisibile pri⁹ ptransit illuȝ punctū s̄ȝ ptē p̄orē q̄ȝ s̄ȝ pteȝ posterioreȝ: ꝛ ita ps posterior succedit pti priori i mobili i ptrāseūdo illū pūctū: ꝛ sic ex ꝯpatiōe mot⁹ ad mobile ꝛ ad spaciū: mot⁹ acq̄rit duplicē successioneȝ. Probat̃ ēt 2ᵐ p Ar. 5. meta. ca. d̄ q̄ȝto. in fine illi⁹ capl̄i vult φ mot⁹ sit diuisibilis nō pp mobile: s̄ȝ pp magnitudineȝ: ꝛ ista sūt v̇ba ei⁹. Dico āt n̄ qd̄ mouet̃: s̄ȝ qd̄ motū est ꝛc. Et vult Ar. i illo loco: φ mot⁹ sit q̄ȝt⁹ ꝛ diuisibil̄: nō ab eo qd̄ mouet̃: qd̄ est ipȝ mobile: sed ab eo qd̄ motū est: itelligendo p illd̄ qd̄ motū est: illd̄ s̄ȝ qd̄ fit mot⁹: ꝛ mobile mouet̃. Illd̄ aūt sm̄ qd̄ mot⁹ est: est ipsa magnitudo ꝛ spaciū: ꝛ huic ꝯsonat tex. ꝯmē. vbi habet̃ φ mot⁹ nō est q̄ȝtus pp id qd̄ mouet̃: sed pp id q̄ aliqd̄ mouet̃: per illud quo aliqd̄ mouet̃ itelligendo magnitudineȝ ꝛ spaciū. g̃ q̄ȝtitas ꝛ diuisibilitas mot⁹ ēētialius est a magnitudie spacij q̄ȝ a mobili. ¶ Scd̄o p̄mitto Mot⁹ pōt ꝯparari vel ad mobile respectu sue entitatis que subiacet motui vel pōt ꝯparari ad ipm̄ spaciuȝ. Si ꝯparet̃ ad mobile q̄ȝtū ad suā entitatē: extendit̃ ad extēsioneȝ mobilis: ꝛ hȝ ptes sil̄ existes: q̄ ptes sil̄ sunt in ipso mobili. si ꝯparat̃ ad spaciū: nihil hȝ sil̄ in actu nisi idiuisibile qd̄ est mutatū esse. qd̄ ꝯtinuat pteȝ prioreȝ cuȝ pte posteriori motus. Q2 aūt mot⁹ hēat ptes sil̄ existes: q̄ diuidunt̃ ad diuisionē mobilis: accidit sibi: q2 accidit enti successiuo inq̄ȝtū successiuū: φ hēat ptes sil̄ exiītes: cum de rōne successiui sit hr̄e ptes iāfluendo: ita φ vna imediate fluat post alterā. Q2 aūt mot⁹ sit diuisibilis ad diuisioneȝ magnitudis: ꝛ sic sit q̄ȝt⁹. h̄ ꝯpetit sibi p se: vt appet ex snia Ar. loco p̄allegato. ¶ Ex his arguit̃. Remoto eo qd̄ est per accñs a motu: manet id qd̄ est p se. Ista pȝ: sed p accñs ꝯpetit motui: φ diuidat̃ ad diuisioneȝ mobilis: ꝛ p se ꝯpetit sibi φ diuidat̃ ad diuisioneȝ magnitudis. g̃ stat motū esse idiuisibileȝ ex pte mobilis: s̄ȝ sit diuisibilis ex pte magnitudis. Ex quo r̄ndetur ad formā argumenti. Cū dicis: motus erit i angelo: ꝯcedo. g̃ mot⁹ erit in angelo idiuisibilis. Dico negādo ꝯn̄tiā: φ. vȝ. talis mot⁹ sit idiuisibilis idiuisibilitate opposita diuisibilitati q̄ per se cōpetit motui: q2 istā diuisibilitateȝ hȝ mot⁹ in angelo q̄ est magnitudine. Si tu itelligas φ sit idiuisibilis idiuisibilitate opposita diuisibilitati q̄ ꝯpetit sibi p accñs quā hȝ a mobili: ꝯcedo φ talis mot⁹ ē idiuisibilis: q2 nullā diuisibilitateȝ hȝ a mobili: s̄ȝ ista diuisibilitas sic dr̄ p accñs. Et cū tu dicis: accñs hȝ esse a subto. Nego istā loq̄ndo de esse foṙali: q2 dico φ accñs sicut nō hȝ vnitateȝ foṙaleȝ a subto: ita nō hȝ entitatē formalē a subto. Nō hȝ aūt vnitatē foṙalē a subto q2 tūc non posset itelligi tale accñs sine subto: q2 nihil pōt itelligi sine ppria vnitate formali: ꝛ ita nō opȝ φ motus dicatur eē in se talis simplr̄: q̄le est suū subm̄. Et si dicas: motus est diuisibilis. g̃ nō pōt fundari in idiuisibili. Nego ꝯn̄tiā q2 s̄ȝ q̄ȝtuȝ diuisibile hñs ptes sil̄ existes nō possit fundari i aliquo idiuisibili: tn̄ diuisibile cuius ptes nō sunt sil̄ in actu: sed successiue ꝛ in fieri: ꝛ ipsi⁹ nihil est in actu sil̄ nisi idiuisibile: bn̄ pōt fūdari in idiuisibili subtiue: ꝛ sic se hȝ mot⁹. q̄re ꝛc̄. ¶ Et per h̄ r̄ndet̃ ad 2ᵐ argᵐ. qd̄ erat ꝯfirmatio primi cū dr̄. Cōtinuitas est de rōne mot⁹: ꝯcedit̃ ista. ergo si mot⁹ est in angelo. seq̄tur φ angel⁹ erit ꝯtinu⁹. R̄ndet̃ negādo ꝯn̄tiā: q2 nō seq̄tur subȝ eē ꝯtinuū nisi qñ accñs qd̄ sibi inexistit est ꝯtinuuȝ hñs suas ptes sil̄. qd̄ nō pōt dici de motu ꝯtinuo. Cōtinuū eni cui⁹ nihil est sil̄ in actu nisi idiuisibile. pōt fūdari in idiuisibili. tale ꝯtinuū est ipe motus: cū sit ꝯtinu⁹ ꝛ successiu⁹. ¶ Uel possum⁹ alr̄ r̄ndē ad hāc ꝯfirmationē: ꝛ ad argᵐ p̄mū φ denominatio subti ab accñte pōt esse vel q̄ȝtū ad esse accñtis: vel q̄ȝtuȝ ad iesse. Quā duplicē denoiationeȝ innuit Ar. in p̄n. scd̄i topicoꝝ. Uñ subm̄ cui iest albedo: pōt denoiari vel per h̄ qd̄ ē hñs albedineȝ: ꝛ cui inest: vel p hoc qd̄ est eē albū. Sȝ non sp̄ subm̄ denoiat̃ q̄ȝtū ad eē forme: sed q̄nqȝ q̄ȝtū ad iesse: sic appet de scuto: cui⁹ vna medietas est alba ꝛ alia nigra: φ nō denoiat̃ sm̄ esse: vt dicat̃ eē albū: aut nigrum: s̄ȝ bn̄ denoiat̃ q̄ȝtū ad iesse: q2 est veꝝ dr̄e φ ei inest albedo: ꝛ ēt nigredo. Et tūc a denoiatiōe q̄ fit per inesse ad denoiationeȝ s̄ȝ eē in accñtib⁹: nō valet ꝯn̄tia. Ex his pōt dici φ moto⁹ ꝯtinu⁹ ꝛ diuisibilis denoiat angelū q̄ȝtū ad iesse: s̄ȝ nō q̄ȝtū ad eē: sic φ veꝝ est dr̄e: φ āgelus ē id cui iest mot⁹ cōtinu⁹ ꝛ diuisibilis. Et cuȝ infert̃. g̃ ipse est diuisibilis aut cōtinu⁹. Nego ꝯn̄tiā. ¶ Ad scd̄aȝ iprobationē ꝯn̄tie. Qñ dr̄ g̃ angelus mouet̃ in istāti: nego argᵐ. Ad pbationē. Angelo nihil resistit: dico φ successio q̄ ē in motu cāturvl ex resistētia mobilis ad motorē. vl̄ medij ad mobile. vl̄ virtus vsqȝ ad mouēs. Resistētiā mobilis ad motorem nō est φ mouēs nō possit vincere ipȝ mobile: q2 tūc nullo⁹ moueret. Neqȝ talis resistentia est φ mobile contra inclinetur ad terminum

ad terminū intentū ab ipso mouēte: q: talis resistētia est pcise in motu violēto: sed resistētia talis ad motorē est: q mobile semp est sub aliq̄(dū mouef) cui repugnat immediate succedē terminꝰ intētus. Uñ mediū resistēs mobili ⁊ mouenti est oē illud qd̄ mediat iter formā quā hȝ mobile: ⁊ terᵐ ad quē mouef: ex quo medio ꝑuenit resistentia respectu agētis virtutis limitate: q: nulla virtus limitata pōt mouē ipsum mobile ad terminū intentū: nisi per media ordinata nāliter iter formā quā hȝ mobile: ⁊ terᵐ ad quē mouef. Cū aūt ita sit: q angelus moueat se ex virtute limitata ⁊ finita: q̄libet po spacij ⁊ magnitudis mediās inter illā ptē in qua est: ⁊ ptem illā ad quā mouef: dr̄ esse meᵐ resistens: p cuiꝰ resistentiā ꝑuenit successio ⁊ ꝯtinuitas in motu angeli. ¶Ad 4ᵐ qñ dr̄. Sequeref q pħs nālis ꝯsideraret de itellectu ⁊ volūtate angeli: sicut de motu: nego ꝯñtiā. Et cū dicis q motꝰ etiā abstractus sicut intellectꝰ ⁊ volūtas angelica. Nego ħ assumptū: q: motus nō pōt esse successiuus: neqȝ ꝯtinuꝰ que sūt de rōne ipsius: nisi per habitudinē ad māȝ sensibilē. s. ad spacium ⁊ ad magnitudinez. Intellectus aūt angelicus vt intellectus est: ⁊ volūtas siłr nullā hȝ habitudinez ad māȝ sensibilē: ⁊ maxime quo ad ꝑmā eius opationē que est itelligere ⁊ velle. g̃ iste poᵗ nō sunt de ꝯsideratione pħi nālis: sȝ bñ motꝰ. ¶Ad 5ᵐ argᵐ cum dicis q angelus si posset moueri posset sistere se. concedo ꝯñtiā: q: est mouens per intellectū ⁊ volūtatē. Falsum est tñ: q oē qd̄ mouet se potest sistere se: vt tu assumis in arguēdo. ⁊ hoc ꝑpter motū grauiū ⁊ leuiuȝ: que mouent se: ⁊ tñ nō pñt sistere se: sȝ opȝ addere q illud qd̄ mouet se per cognitionē. pōt sistere se. ⁊ quū dicis. ergo posset tripudiare ⁊ saltare. ꝯcedo ꝯñs ⁊ ꝯñtiam. ¶Ad 6ᵐ. Qñ arguitur. oē qd̄ mouef diuiditur ⁊c̄. per pħm. 8. phyſi. ⁊ in. 6. g̃ si aliqd mouef est diuisibile. Rñdetur q aliqd moueri: vt dictū est in corpore q̄ōnis: ꝯtingit duobꝰ modis: vel motu hñte ꝯpletaȝ successionem ⁊ ꝯtinuitatē: vel motu nō hñte completā successionez. Si loq̄mur de motu ꝑmo mō: oē qd̄ mouef tali motu est diuisibile. Uñ oē qd̄ mouef: ex cuius rōne accipitur ꝯtinuitas ⁊ successio: ē diuisibile: q: est tale quod prius ꝯm ptēȝ priorē ipsius ꝑtrāsit aliqd idē in spacio q̄ȝ ꝑtranseat ꝯm ptem posteriorē. Et hoc mō Ar. in. 6. physico. negat indiuisibile posse moueri: q: tale nō est illud ex rōne cuius possit accipi talis successio ⁊ continuitas in motu. Sed cum hoc tñ stat: q tale mobile possit moueri accipiendo ab alio ꝯtinuitatem ⁊ successionez: nec rationes Ar. in. 6. physi. plus ꝯcludunt: nisi q indiuisibile nō potest moueri motu habente hꝰ cōpletā successionem. Et qd̄ adducitur in cōfirmatione de. 8. physico. Qȝ omne qd̄ mouef: diuidif in duo: quoꝝ vnū est ꝑ mouens: ⁊ alterū motum. Dico q verū est de eo qd̄ mouef organice: q: nō tñ ibi est distinctio iter aīam mouentem ⁊ corpus motū: verū etiā inter ptem ꝑpinquam potētie organice mouētē: ⁊ ptēȝ remotā: q: tale mouef organice: sicut aīa mouet vnā ptēȝ per aliā. Et per ħ vult hr̄e Ar. q grauia ⁊ leuia nō mouent se isto motu q est motus aīalium: ex quo vult hr̄e ꝯñe intentā. q grauia ⁊ leuia nō mouent se ꝑ motu. Tū q: nō mouēt se per cognitionē. Tū q: nō mouēt se organice. sed si idiuisibile qd̄ est angelus mouetur. nō mouef isto mō. s. motu organico. ⁊ ita nō oȝ q diuidaf in ptēȝ mouentē. ⁊ ptēȝ motam. ¶Et si instares adhuc ꝑbādo q tale mobile ē diuisibile. q: mouetur ad locū. locus est q̄ȝtus. g̃ qd̄ mouef est q̄ȝtuȝ. ¶Rñdef. qd̄ mouef ad locū. ñ recipit locū. sȝ recipit vbi. ita q mouef ad locum tanq̄ȝ ad terminū extrinsecuȝ. ⁊ mouef ad vbi vt ad terminū itrinsecū. sed vbi ē duplex. quoddaȝ ē vbi circūscriptiuū. quoddā diffinitiuuȝ. Angelus nō recipit vbi circūscriptiuū. sed vbi diffinitiuū. qd̄ aūt recipit tale vbi nō est diuisibile. sic nec vbi ē diuisibile. ¶Ad vltimū qd̄ est. Si indiuisibile mouef. mouef ab alio. Rñdeo magnitudo in gn̄e cāe mālis ē cā motꝰ ⁊ ꝯtinuitatis ⁊ successionis in motu. Et cum dicis q magnitudo nō pt eē cā mālis motꝰ: q: est extrīseca. ⁊ mā ē itrinseca. Dico q mā ex qua est itrinseca. sȝ mā in q̄. aut circa quā ē extrīseca: ⁊ a tali mā hȝ successionē ⁊ cōtinuitatē ipse motꝰ extrīsece ⁊ mālit ⁊ a ṽtute motiua angeli. q̄ mouet se motꝰ hȝ suuȝ eē effectiue. ¶Aduertēdū tñ q ista positio. q suba nālis ē subȝ ꝑᵐ pħie nālis. est de mēte theologoꝝ tenēdo subaȝ nālez eē illā. cuiꝰ nālitas est rō foṙalis p quā appropriat ipi sbe vt sit subm motꝰ. Et sic sub tali suba nāli cōprehēdunf itelligētie. ꝑter ꝑmā itelligētiā. q̄ nullo mō pōt moueri. Sed seq̄ndo ꝑnᵃ pħoꝝ dicimꝰ q sba nālis est subm ꝑmuȝ pħie nālis. intelliᵍ per subam nālem illā subam. cuius esse ⁊ diffiniri ꝯpēdet a mā sensibili. Et isto mō suba naturalis idē est qd̄ corpus naturale: ⁊ sub tali suba ꝯm pħos nō ꝯtinenf intelligētie: q̄ intelliᶜ ꝯm ipsos sunt imobiles. Tum q: ex pte ipsaꝝ non pōt accipi successio ⁊ cōtinuitas in ipsis. Tū ēt q: ꝯm pħos sunt actus puri ⁊ simplicissimi: ⁊ ex ꝯñti nō in poᵃ ad vbi. Et tunc si queratur. qd ꝯm Ar. est subm pħie nālis: seq̄ndo viā Sco. loquētis physice. Dōm est q corpꝰ physicū est subm pħie nālis.

Quantū ad 3ᵐ articulū circa solutionē argumētoꝝ ⁊ ꝑsertim circa solutionē sexti argumenti sumpti ex. 6. phy. Dubitaf: vtrū rō quam facit Ar. q oē qd̄ mouef ptim ē in termino a q̄: ptim in termino ad quē ꝯcludat de idiuisibili: ⁊ vr̄ q sic: p rōnē eiꝰ. Quia idiuisibile qd̄ mouef: aut est totalr̄ in termino a q̄: aut totalr̄ i termino ad quē: aut pti in termino a q̄: ⁊ pti in termino ad queȝ. Nō ꝑ mō: q: tūc nō moueref nec 2ᵒ mō: q: tunc hr̄et mutatū eē. g̃ daf 3ᵐ. s. q ptiȝ est in termino a q̄: ⁊ pti in termino ad quē: ⁊ si sic: vr̄ q rō sua ꝯcludat ꝑpositū suum: per quā vult ꝑbare q oē qd̄ mouef est corpus. ¶Ad hoc rñdef dicēdo: q rō eo mō q̄ accipif ab Ar. nō ꝯcludit de idiuisibili: sed solū de diuisibili. ¶Pro q̄ notādū: q duplex est ptibilitas. Una ptibilitas mobilis: alia ptibilitas termini qui acq̄rif. si loq̄mur de ptibilitate mobilis: ⁊ vlteriꝰ termini qui acq̄rif: oē qd̄ mouef: ex cuiꝰ rōne accipif successio ⁊ ꝯtinuitas motus: ptim est in termino a quo: partiȝ in termino ad quē: loquēdo de vtraqȝ ptibilitate. Et per hoc hȝ Ar. ꝑpositū suū: q oē qd̄ mouef: ex cuius rōne habef ꝯtinuitas ⁊ successio in motu: est diuisibile ⁊ ptibile: sed si loq̄mur tñ de ptibilitate termini q acquiritur: dicimus q indiuisibile qd̄ mouef ptim est in termino a quo: ⁊ ptim in termino ad queȝ pro q̄ȝto est in aliquo medio qd̄ est aliqd vtriusqȝ. Uñ indiuisibile existens in aliquo vbi diffinitiuo qd̄ est finis motus preteriti ꝯm prius vbi: ⁊ ꝑnᵐ motus futuri ꝯm posteriꝰ vbi: per illud vbi mediū dr̄ eē ptim in termio a q̄: ptim in termino ad quē: nō tñ est ptim isto mō ꝑut ptibilitas accipif ex pte ipsiꝰ mobilis: ⁊ ex ħ ꝯcludif: q nō pōt moueri motu habēte ꝯpletā successionē: de q̄ ꝑncipalr̄ itēdit Ar. 6. phy. ¶Circa solutionē datā ad vltimū argᵐ: q motꝰ accipit successionē ⁊ diuisibilitatē a magnitudine. Quia dictū est q magnitudo est cā mālis motꝰ. Dubitaf vtrū magnitudo possit eē cā efficiens respectu successionis motꝰ: ⁊ vr̄ q sic: q: oē illud qd̄ accipit suū esse ab aliq̄: vt a cā extrinseca: vr̄ accipe suū esse ab illo tanq̄ȝ ab efficiēte: vel tanq̄ȝ a fine. motꝰ aūt accipit ꝯtinuitatez ⁊ successionez (vt dictū est) a magnitudie tanq̄ȝ a cā extrīseca. g̃ vel ab ipsa vt a fine: vel ab ipsa vt ab efficiēte. Nō ab ipa vt a fine: q: finis in esse reali est posterior hiis q̄ sunt ad finez. Magnitudo aūt ꝑcedit ipm motū in eē reali. vr̄ g̃ q motꝰ dependeat a magnitudine: vt ab efficiēte. ¶Ad ħ rñdef. Concedēdo ꝯñs ⁊ ꝯñtiaȝ: q: est de itentōe Sco. in. 5. metaph. q. qua q̄rit vtrū ꝑpria rō q̄ȝtitatis sit diuisibilitas. Ita q motꝰ nō tñ (ꝯm ipm: ⁊ ēt An. an. in eodeȝ loco) depēdet a magnitudine: vt a cā māli: veꝝ ēt vt a cā efficiente. Qȝ si tu dicas: mā ⁊ efficiens nō coincidunt. g̃ ⁊c̄. Dico q mā ex qua nō coincidit cū efficiente: sȝ bñ mā in qua: seu circa quā. Magnitudo aūt est cā mālis circa quam: aut in qua. ¶Et sic patet quid sit dicendum de intentione doctoris subtilis ad totam questionem. quare ⁊c̄.

aptitudine. igitur contradictio. ¶ Secundo arguitur 4° secundum Avic. 2° metaphysice. ca. primo substantia est illud de cuius natura est esse in se. ergo a simili accidens est illud de cuius natura est esse in alio. igitur sicut esse in se: est ratio essentialis substantie: esse in alio erit ratio formalis accidentis. ¶ Et confirmatur per Boetium et Porphirium in de vniversalibus. Accidentis esse est inesse. Et Comm. 7. meta. co. 2. ens principaliter dicitur de substantia. secundario et determinate hoc est relative: vt ipse exponit dicitur de accidente.

Ad oppositum tamen arguitur. Data veritate huius quod inherentia aptitudinalis esset de essentia accidentis: sequeretur quod genera generalissima accidentium non essent generalissima: sed haberent aliquod superveniens genus. consequentia probatur. quia certum est quod ab omnibus generibus generalissimis potest abstrahi conceptus inherentie aptitudinalis: si sit de conceptu formali ipsorum: que inherentia predicabitur in quid: et essentialiter de omnibus istis: qui conceptus erit communior quolibet ipsorum generum: et minus communis quam conceptus entis. ergo iste conceptus qui est esse inherens: erit conceptus genericus communis omnibus istis.

In ista q. primo premittentur alique distinctiones. 2° videbitur de opinione Ar. 3. recitabitur opinio tenentium partem affirmativam. q. et impugnabitur. 4° ponetur opinio Doct. subtilis.

Circa primum articulum ponitur distinctio communis: que est quod duplex est inherentia accidentis ad subiectum: quedam est actualis: quedam aptitudinalis. primo inherentia actualis: quedam est in actu actualitate essentie quedam est in actu actualitate existentie et singularitatis. Prima inherentia est vnio aliquorum precise: secundum esse essentie: et quidditativum: eo modo quo imaginamur albedinem: secundum suam naturam et essentiam vniri substantie et exemplificando in substantijs concipimus formam substantialem secundum naturam essentiam suam vniri materie accepte secundum esse essentie et quidditativum ipsius: et ex forma substantiali vnita materie secundum tale esse: vt ista abstrahunt ab omni singularitate: et existentia resultat vnum compositum substantiale in communi: propterea: quia principia vniversalia vel abstrahentia ab existentia singularitate causant compositum proportionabiliter secundum illud esse quod causant: et de tali composito substantiali in communi in quo imaginamur formam sic vnire materie. probantur multe passiones physice. et nihilominus sic possumus imaginari vnionem actualem accidentis ad substantiam que vnio eo modo quo est in actu presupponit sua extrema sic esse in actu. videlicet secundum actualitatem essentie: que vnio tamen est per accidens: propterea: quia substantia in ratione potentie passive et receptive: non determinatur ad actum accidentalem: sed substantialem. Secunda inherentia actualis est vnio aliquorum extremorum in esse existentie et singulari. prima vnio abstrahit ab existentia et singularitate. 2ª concernit existentiam: et ea ad que consequitur existentia. Inherentia autem aptitudinalis est ipsorum vnibilium in potentia: et non in actu. videlicet accidentis cum substantia: ita quod licet accidens sit separatum a subiecto: adhuc tamen includit istam inherentiam aptitudinalem. Iste autem inherentie sic differunt: quoniam 2ª que est actualis circumscribitur a demonstratione. prima et tertia possunt demonstrari. si iste applicentur ad substantiam in ordine ad proprias passiones sibi competentes. vnde demonstratur de corpore physico in communi: quod est compositum ex materia et forma substantiali per vnionem actualem vnius ad alterum. De accidente demonstratur ab Ar. in lib. 7. tex. commen. 3. quod est inseparabiliter vnitum substantie: et in primo phy. tex. co. 39. quod intellectus querens separationem passionum a subiectis: querit impossibilia. Ex quo vult de necessitate ipsum accidens secundum naturam et essentiam includere vnionem actualem ad substantiam. Inherentia etiam aptitudinalis non circumscribitur demonstratione: quia dato quod intellectus concipiat accidens actualiter separatum a substantia: istam tamen accidenti competit inherentia aptitudinalis ad ipsam substantiam: et hoc dato quod tale accidens sic conceptum non abstrahatur seu prescindatur a predicatis secundi modi: que nata sunt sibi competere. ¶ Secunda distinctio est ista. quod accidens potest capi pro conceptu formali accidentaliter: vel pro denominato ab ista accidentalitate. de ista distinctione videas Anto. An. et Scotum in 4° sententiarum. di. 12. q. 1. ¶ Tertia distinctio est: quod aliud est esse de essentia alicuius. aliud est esse idem essentialiter. primo modo illud est de essentia alicuius quod est idem illi quidditative: et in primo modo quemadmodum animal est idem quidditative homini. Esse idem essentialiter est convenire in eadem natura: existente et singulari: et propter hoc persone divine dicuntur esse eadem essentialiter inter se: quia habent vnam et eandem naturam singularem et existentem. Iste identitates sic se habent adinvicem: quod si teneatur ordo essentialis inter species identitatum: sic quod vna sit prior: et altera posterior: vna maior et altera minor. dicemus quod quicquid est de essentia alicuius: infert illud esse idem sibi essentialiter: et non econtra. quia certum est: quod subiectum et propria passio sunt idem sic essentialiter: quia habent vnam naturam contractam ad existentiam et singularitatem: penes quam neutrum istorum est separabile ab alio: et tamen neutrum istorum est de essentia alterius: quia passio non est de essentia subiecti nec subiectum de essentia passionis: cum cadat in diffinitione ipsius vt additum ex. 7. meta. tex. co. 17. et 19.

Quantum ad 2m articulum ponuntur due conclusiones. quarum prima est ista. subiectum non est de essentia accidentis sive absoluti: sive respectivi: et hoc loquendo de accidente denominative sumpto. ¶ Ista conclusio probatur: quoniam dato opposito ipsius sequeretur quod subiectum et accidens non facerent vnum per accidens: et ita homo albus non esset vnum per accidens: quod est contra Ar. 5. meta. ca. de ente et vno. tex. comm. 13. et 14. et vij° meta. tex. co. 42. consequentia probatur: quia addendo aliquid alicui quod est de essentia eius: non fit vnum per accidens: maxime si illud cui additur est vnum per se. subiectum autem per te est de essentia accidentis: et accidens est ens per se: vt est de mente Ar. tex. co. preallegati videlicet 24. vbi vult quod ens per se dividitur in decem genera. ergo sequitur propositum. ¶ Et confirmatur: quia si subiectum esset de essentia accidentis. accidens non diffiniretur per substantiam ex additione. consequentia est contra Ar. in vij. meta. tex. co. 17. et 19. vt supra allegatum est. ergo etc. consequentia est evidens. Illud non diffinitur ex additione: in cuius diffinitione non ponitur aliquid extra naturam et essentiam eius: sed sic est in proposito. igitur etc. ¶ Item dato quod subiectum sit de essentia accidentis questio quam proponit Ar. in 4° phy. tex. comm. 58. non esset rationabilis: sed implicaret contradictionem. Querit enim si esset spacium in quo non esset nisi sonus et color: an tale spacium esset vacuum: an non? et respondet quod si tale spacium nullum haberet corpus: et esset receptivum corporis: esset vacuum: sed si de essentia soni et coloris esset subiectum quod est corpus: ex primo intellectu istius questionis sequeretur: ipsum spacium non esse vacuum: et etiam esse vacuum: quia posito quod ibi esset sonus aut color: ex intellectu istius sequeretur ipsum spacium esse corpore repletum: et ex altera parte ponitur esse vacuum. ergo posita ista ypothesi: sequeretur contradictio: propter quam ista questio esset irrationabilis: neque esset ad ipsam respondendum: quia non possent salvari regule disputationis. Concedendo consequentiam: et negando repugnantiam. Ex quibus videtur esse de mente Ar. subiectum non esse de essentia accidentis. ¶ Sed hic insurgit vna difficultas. si subiectum non est de essentia accidentis: propter quid Ar. ponit accidens secundum esse inseparabile a subiecto: ponendo ipsum essentialiter dependere a subiecto. ¶ Respondetur quod ideo Ar. hoc posuit: quia vult inter causam primam et secundam respectu effectus provenientis ab vtraque esse ordinem essentialem: qui ordo secundum ipsum est simpliciter necessarius: itaque causante prima: quoniam secundum ipsum causet naturaliter et necessario: etiam necessario causat causa secunda: et hoc est quod inquit Comme. 9. meta. comme. vij. quoniam entia non habuerint actiones proprias: non habebunt essentias: volens ex hoc: quod quoniam multa entia citra primum ens sint necessaria in esse: sicut non possunt non esse: ita non possunt non habere causalitatem sibi competentem: et ita sequitur: quod si non causarent effectus sibi competentes: destruerentur essentie istarum causarum et secundum ipsum sicut consequens est impossibile: ita et antecedens. Hoc est quod confirmat Aug. li°. de libero arb. Deus res quas condidit sic administrat: vt eas proprios motus agere sinat. Ex his sequitur quod quoniam substantia sit aliqua causa respectu accidentis: non solum materialis in qua: verum etiam effectiva et conservativa: vt colligitur de mente Ar. vij.

meta.cō.tex.32.nō poterit ipm esse sine sbto: ꝛ ita nō propter hoc: ꝙ sbm sit de essentia accidētis: sed ꝑpter ordinē essentialez prime cause ad scdam: nō poterit accidēs esse sine subto. ¶ Scda ꝯclusio istius scdi articuli que segtur ex prima est ista. Neutra inherētia: siue actualis: siue aptitudinalis est de essentia accidentis denoiatiue sumpti siue sit absolutum: siue respectiuū pro accidente absoluto. Probaꝛ. Qm̄ dato opposito: tale accidēs in suo itellectu: quantū ad suum per se cōceptum quiditatiuuz implicaret contradictionē. vz. esse ad se: ꝛ nō ad se: ad aliud ꝛ non ad aliud: ꝯn̄s est falsum. igiꝛ illud ex quo sequiꝛ: ꝛ ꝙ sequaꝛ arguiꝛ. Quia vtraqꝫ inherentia est formaliter respectus quarū vna est actualis respectus altera aptitudinalis: vna est ad terminū in actu: altera ad terminū in poa: ꝛ cum neutrius cōceptus: aut ratio possit intelligi aut esse nisi ad aliquem terminū: sequitur vtrāqꝫ inherētiam esse formaliter respectum. Illa enim entitas est formaliter respectus: que non pōt ꝫm intellectum ꝑscindi a termino: qualiter est in proposito. ¶ Et cōfirmatur hoc: qꝛ Ar. 4. meta. tex. cō. 16. infert tanq̄ incōueniens ꝯtra dicentes omnia apparentia esse vera. Q. data opinione ipsoꝝ oia erunt formaliter ad aliquid. Tūc accipio istud ꝯn̄s illatum: aut hꝫ pro incōuenienti: ꝙ oia sint ad aliqd idētice ꝛ denoiatiue: ꝛ si sic: hoc non tm̄ nō est impossibile: verūetiaꝫ maxime necessariū: ꝑpterea quia oia entia citra primum ens hn̄t dependentiā eētialē ad ipsuz primū: que dependentia est eadem realiter nūc dependentia a qua vnūquodqꝫ denoiatiue diciꝛ dependēs. Igitur denoiatiue ꝛ idētice oia: sunt ad aliquid ꝑter primū ens. Si vero intelligat ꝯn̄s illatum: ꝙ oia essent formaliter ꝛ quiditatiue ad aliquid: sic ꝙ respectus icludatur in eētia: ꝛ intellectu formali cuiuscūqꝫ habetur ꝑpositū: quia ꝫm istum intellectum vnūqꝫqꝫ absolutuz in suo ꝯceptu implicaret ꝯtradictionē: que ꝯtradictio nō est: vbi respectus idētificatur fundamento solū realiter ꝛ idētice ꝛ nō qditatiue: qꝛ cum idētitate reali respectus ad fundamentum stat distinctio formalitatū: ꝛ ex natura rei pp quam euitaꝛ ꝯdictio. Ex quo ꝯcluditur: ꝙ si absolutū includeret quiditatiue ipsuz respectū: ex eo ꝙ absolutū esset ad se: ex eo ꝙ esset formaliter respectus esset ad aliud: ꝛ ita nō ad se: ꝛ sic ꝫm eundem ꝯceptū formalē qui sibi cōpeteret inquantū tale ens eēt ad se: ꝛ nō ad se: ꝛ sic etiaꝫ ad aliud: ꝛ nō ad aliud. ¶ Pro accidente respectiuo probatur hec eadem ꝯclusio. In omni eo qd̄ referꝛ est assignare aliqd qd̄ per se primo referꝛ: ꝛ aliqd: qd̄ denominatiue seu fundamentaliter referꝛ: ꝛ aliqd qd̄ est pn^m referendi: seu quo aliquid referꝛ. Exemplū pater per se pmo referꝛ ad filium. Fundamentū seu subm qd̄ denoiatiue refertur est Sortes aut plato. principiū seu ratio referendi est ipsa paternitas. Ista est mens Augustini. vij. de trini. ca. 1. ꝛ. 3. Omne qd̄ relatiue diciꝛ est aliquid excepta relatione. Si igiꝛ accidens respectiuū referꝛ: opꝫ ꝙ sit aliquid ꝑter ipsam relationem. Sed inherentia: siue actualis: siue aptitudinalis accidētis respectiui est formalr respectus. Igiꝛ accidēs respectiuū est aliqd preter talē inherentiam. Sed illud qd̄ est tale ꝫm suum ꝯceptum ꝑter aliud: nō includit illud tanq̄ aliquid de essentia sui. Igitur accidens respectiuū nō icludit inherentiam formalr ꝛ quiditatiue. Ex quibus ꝯcludimus: ꝙ lꝫ inherētia vel actualis vel aptitudinalis necessario ꝫm Arist. cōsequaꝛ vtrūqꝫ accidens: nō tn̄ cōpetit alicui istoꝝ per se ꝑseitate primi modi. Unde aliud est dicere: ꝙ aliqd necessario cōsequiꝛ ad aliquid aliud ꝙ ei per se cōpetat. primū conceditur: ꝛ 2^m negatur. Multa enim sunt necessaria que nō sunt per se: vt in primo physicorum. tex. cōmē. 66. In exemplo de priuatione que necessario requiritur ad generationem compositi: sed tn̄ per accidens.

Sed ꝯtra istaꝫ ꝯnem instat Joannes de Gādauo volens: ꝙ de mente Aristo. ꝛ Cōmen. est ꝙ non solum inherentia aptitudinalis: verūetiaꝫ actualis est de essentia accidentis ēt absoluti: ꝛ adducit rōnes pro ista ꝯne quas facit Doctor Subti. in. 4. sniaꝝ. disti. 12. q. prima ꝯtra se positas ab An. an. in. vij. meta. q. pma Quaꝝ prima est. Illud quo aliquid formaliter est ens: est de essentia sui: sed sba vel dependentia ad sbam est illud quo accidens formaliter est ens: testante Ar. vij. meta. tex. cō. 2. Accidēs est ens: qꝛ entis. ly qꝛ videꝛ eē nota cē formalis. igiꝛ ꝛc. ¶ Item Ar. dicit ꝙ ens dꝛ de sba ꝛ accidente: sicut sanum de sanis: sed vrina est sana per depēdentiā ad animal sanū. Ita ꝙ ille ordo ad sanitatē i animali est rō formalis sanitatis in vrina: ergo a sili erit in accidēte. igiꝛ ꝛc. ¶ Tertio. qꝛ si inherētia est alia ab albedine inherente. inheret aut seipsa: aut aliquo alio: si seipsa: standum erat in hoc: ꝙ albedo iherebat nō per aliud a se si per aliud: datur ꝑcessus in infinitū. ¶ Itē 4°. Respectus creature ad deum est idem essentialiter creature ergo respectus accn̄tis ad sbm est idem accidēti essentialiter. ꝯn̄ia ꝑbaꝛ: qꝛ talis respectus accidētis ad sbm videtur esse intimior accidēti q̄ respectus creature ad deuꝫ. quia accidēs diffinitur per sbm: ꝛ creatura nō diffinitur per deum. ¶ Iteꝫ inherētia si sit alia ab accidēte. s. albedine: ergo erit posterior ipsa albedine. qꝛ fundatū est posterius fundamento: quū dependeat ab ipso: ꝛ dependētia semp sit ad prius: igitur poterit albedo esse sine isto respectu dependēte ad subm: ꝛ vlterius concipi ꝛ diffiniri sine isto respectu: sed accidens nō requirit terminum respectus: nisi propter respectum: ergo poterit esse ꝛ diffiniri sine termino respectus.

Ista sunt argumenta Joan. de Gandauo que vult ipse demonstrare ꝯtra intētionez Doct. subti. posterius ponēdam. Sed qꝛ Doc. soluit ista diffuse breuiter ꝑstringēdo. Rūdeꝛ negando ꝙ inherētia vel actualis: vel aptitudinalis sit illud quo accidēs est formaliter ens. ꝛ ad Ar. vt superius allegatū est: accidētia sunt entia qꝛ entis. ly qꝛ est nota cause materialis: ꝛ efficiētis propterea: qꝛ quotiens dꝛ causa: totiens dꝛ in eo ꝙ ꝫm se: ꝛ qꝛ: hꝫ habitudines: que oia sunt note causalitatis: in illo qd̄ sequitur aliqd̄ istoꝝ: ꝛ quia sba aut entitas substantialis: nō est causa formalis entitatis accidentis: sed tm̄ modo materialis ꝛ efficiens. Pro tanto ly. qꝛ. iportat habitudinem talium causarū designataꝝ in sba. Unde causatum vniuersaliter est illud quod est: pro q̄nto est a sua causa in quocunqꝫ genere causet: nō tamē ꝙ ordo ꝛ dependentia ad ipsam sit de essentia ipsius causati: qꝛ tūc nullum causatum esset absolutū. ¶ Ad 2^m argumentū ridetur. ꝙ sanitas in vrina est quedā forma respectiua que est respectus signi ad signatū: qui respectus fundaꝛ in aliquo absoluto. s. in colore: digestione: ꝛ dispositione aliq̄ qualitatiua vrine: propter quā vrina significat sanitatē. Sed entitas in accidēte nō est precise respectus accidētis ad subam: sed est aliquod absolutuꝫ ad qd̄ consequiꝛ talis respectus. Exemplum autem Ar. valet quātum ad hoc: ꝙ vtrobiqꝫ est respectus ꝛ dependentia essentialis vrine. vz. ad animal: ꝛ accidentis ad subiectum ꝛ in hoc est similitudo. Dissimilitudo autē q̄tum ad illa que dicta sunt. ¶ Ad tertium respondetur. ꝙ albedo iheret accidenti inherentia distincta ab albedine: saltē formaliter ꝛ quiditatiue. Et quū queritur de inherentia inherente. Utrum inhereat seipsa: vel aliquo alio. Dicendum ꝫm aliquos: ꝙ seipsa inheret ꝛ statur in secūdo: non in pmo quia omne per accidens habet reduci ad per se: testante Aristo. 2° physicorum. tex. cōmen. 66. in exemplo de causis per se: ꝛ per accidēs. Sed ista est pure per accidēs. Albedo inheret inherentia actuali: ita ꝙ nullo modo est ꝑ se. Ista autem inherentia iheret. est per se. igitur ꝛc. Unde forsan ꝫm istos non est incōueniens concedere istam propositionē. inherentia inheret: esse per se in primo modo: ꝛ non tantum in secundo. Sicut quecunqꝫ similes: similitudo est similis: idētitas est eadem: ꝛ hꝫ: ꝛ hoc concedendo ꝙ effectus formalis predicetur de causa formali: ꝛ ꝙ idem

& quidem posset denominare seipsum sicut Scotus concedit: q calor calefacit: & vlterius q calet: & in intentionibus generalibus & transcendentibus ens est entale. vt in .3. distin. primi. q. 3. ¶ Sequendo tamen cōmunē opinionem: q in principijs formalibus deueniendū sit ad illud quod est ita quo: q nullo modo potest eē quod: vt in alijs. s. efficiente: materia & fine. Dicendū est: q inherentia nō inheret: sed est illud quo aliquid inheret: sicut albedo nō est alba: sed est illud: quo aliquid est album: & tunc dicendum esset: q ipsa inherentia albedinis inherentis. si quam habitudinem habet ad fundamentū ipsius. puta ad albedinem: quocūq nomine vocetur: habitudo illa est eadem realiter ipsi inherentie & predicat saltem per se in secundo modo de ipsa inherentia: quod amplius declarabitur inferius. ¶ Et si dicas: sicut conceditur ista. inherentia seipsa inheret: ita videtur ista cōcedenda: albedo inheret seipsa: presupposito q inherentia actualis albedinis sit eadem sibi realiter: sicut vr cōcedendum de mente Aristote. ¶ Ad hoc respōdetur. q hoc presupposito: inherentia actualis est intimior inherentie (etiam q non sit eadem sibi quiditatiue) q albedini. Nam inherentia actualis vel est eiusdem generis cū inherentia inherente: vel saltem magis conueniunt in differentia diuisiua entis que est esse ad aliud q inherentia cum albedine: propter quod dicendum est: q minus aliquo distincto a se inherentia inheret. q albedo: de hoc amplius inferius. ¶ Ad 4m respōdetur negando: q dependentia accidētis ad subm sit eēntialior fundamento suo: q dependentia creature ad deum. ¶ Et ad probationem contra hoc respondetur: q terminus depēdentie non ponitur in diffinitione fundamenti respectus: quia respectus sit essentialis vel idem fundamento: quia tūc creatura magis diffiniretur per deum: & primā causam: q accidens per subiectū. Sed ratio huius est q fundamentum respectus quandoq est forma informans aliud & perfectio eiusdem: dās sibi esse simpliciter: aut sm qd & quum perfectio non possit pfecte & distincte intelligi conceptu quietatiuo intellectus: nisi intelligatur illud cuius est forma. propterea termin' respectus cadit in diffinitione fundamenti: quum sit perfectibilis per talem formam: que est ipsum fundamentū respectus: & hoc habet veritatē non tantū in formis accidētalibus que sunt perfectiones sm quid substātie. sed etiam in formis substantialibus: vt patet per Aristotilē diffinientē animā: in 2° de anima. Qui in eius diffinitione ponit ipsū corpus organicum: quod est terminus dependentie forme sbalis: vt informantis & perficientis ad ipsum corpus: vt informabile & perfectibile per ipsam animā. Est tñ differētia in formis substantialibus & accidētalibus. Quia in sbalibus ponitur in diffinitione ipsarum aliqd: quod facit vnum per se: cum forma sbalis que dat sibi esse simplicit. In accidentalibus aūt non ponitur aliquod perfectibile: per talem formā accñtalem: q faciat vnū per se cum ipsa: sed solū vnum per accidens: cū ipsa forma tali pfectibili nō det esse simplr: sed sm quid. Sicut etiam ipsa est ens sm quid: & hoc q perfectibile sbale nō determinatur per se: vt potētia: nisi ad actum substātialem: & generaliter potentia & actus faciunt vnum per se: quando sunt eiusdem generis: quod nō est in cōposito accidentaliter. ¶ Ex his ɔcludimus: q respectus depēdentie creature ad deum est essentialior fundamēto: & magis idē q respectus dependētie accidētis ad subiectū. ¶ Primum patet: q essentialior est dependētia cuiuscūq ad primā causam: q ad causam secundā. Quum virtualiter & eminenter ɔtineat causalitatē cuiuscūq cause secūde: & ita cum deus sit prima causa respectu creature: subm autē sit causa scda respectu accñtis: sequit ppositū. ¶ Scdm etiā pbat: q respectus est idē fundamēto: sine quo fundamentū eē est impole: & implicat ɔdictionē: sed magis impole est creaturā eē sine respectu depēdentie ad deū: q accidēs sine depēdētia ad subm. Quod declaratur: q sicut est magis impole creaturā eē sine deo: q accidens eē sine sbto: ita est magis impole creaturā esse sine respectu depēdētie ad deum: q accidēs sine respectu depēdētie ad sbm: quia compossibilitas vel incōpossibilitas respectuum ad fundamēta est ex cōpossibilitate vel incompossibilitate terminorū respectuū: ex quib' ipsi respect' essentialiter originantur. ¶ Confirmat ista solutio de idētitate essentiali respectuū ad fundamēta in pposito: q dependētia siue actualis siue aptitudinalis creature ad deum est illa sine qua fundamentū esse implicat ɔtradictionem: sed dependētia accidētis ad subm nō est huiusmodi: q licet accidēs nō possit eē sine depēdētia aptitudinali ad subm: non implicat tñ ɔtradictionē esse sine depēdentia actuali ad ipsum saltē sm theologos: quicquid sit de intentione Ar. vt dicet inferius. ¶ Ad aliud respondet cōcedēdo. q respectus inherētie: siue actualis: siue aptitudinalis est posterior fundamēto: & pertractando argumētum de inherētia actuali. Respondet. q accidēs absolutum est prius isto respectu inherētie: & distinctū essentialiter ab ipso: & conceditur: q ex rōne qditatiua accidentis nō repugnat sibi separari ab isto respectu: & vlteri' cōcipi & diffiniri sine ipso. Ista tamen diffō non erit diffō metaphysice loquēdo: sed logice: quia nō erit cōceptus quietans intellectum: vt dictum est prius. Et quū infert q accidens poterit esse sine termino respect'. Negatur ɔñtia: & ad probationē dicitur: q accidēs non in eodem ordine requirit respectum & terminū respectus. Nam respectum coexigit vt ɔñtem ipsum: sicut respectus consequitur fundamentū: & nō tanq aliquid requisitū ad naturā fundamēti: qd est ipsum accidēs: q nullū prius sic requirit ad suū esse illud quod est posterius: & ita conceditur: q accidēs requirit terminū respectus ppter respectū: vt ly ppter. est nota alicuius ɔsequētis illud qd reqrit ipsum eo modo quo diceret q hō reqrit rōnale ppter risibilitatem: in ordine tamē prioris: & cuiusdā requisiti ad naturā accidentis ipsum accidens reqrit terminū respectus: qui est subiectum seu sba: & ita nō in eodem ordine prioritatis & posterioritatis: vtrūq requiritur ab accidente vt visum est.

Sed contra istā determinationē instat ex principijs Doctoris subti. cui innititur ista solutio: inferendo q ipsa ɔtradicat Aris. sic. Istud est vnū principiū apud Scotū 2° sniar. dis. prima. q. 5. Q ille respectus est idē realiter fundamēto: sine quo fundamentū esse est impole. habita ista maiore: accipio istā minorem: & infero oppositū sue ɔclusionis sic. Sed impossibile est accidēs absolutum esse sine respectu actuali ad subm sm Ar. ergo talis respectus erit idē realiter accidēti absoluto: minor est Ar. Nam primo physicor dr: intellr querens separationē passionū a subiectis: querit ipossibilia. ¶ Cōfirmatur. q nō minus est impole apud Ar. q accñs sit sine sbto: q q sit sine prima causa: q vt tactū est superius sm ipsū: est necessaria cōnexio in causando inter cām primā & scdam. vt sicut cā prima necessario requirit ad effectū: ita etiā cā scda: ergo sicut pp necessariam depēdentiā ad primā nō potest effect' esse sine respectu ad primā: ita erit de respectu ad secundā. ¶ Item si respectus dependentie actualis ad fundamentum accidentis respectiui est idem realiter fundamēto: & ei' propria passio: pariformiter erit de accidente absoluto: quecunq ratio assignabitur de respectiuo: eadem assignabitur de absoluto: sm Aristo.

Ad hoc respōdet. q ex alijs & alijs principijs: necesse est iferre alias & alias ɔclusiones. Istud est vnū principiū apud Ar. q accidēs necessario simplr depēdet a sbto: nō solum dependentia aptitudinali: sed etiā actuali. Scotus & alij theologi negant hoc ppter sacramentū altaris. Igit oportet discordare ab eo in ɔclusione. s. tenere q depēdētia actualis ad subiectū non est

eadē realr accidēti absoluto: quū separet ab ipsa: melius
est enim theologo dissentire a pho in ꝯne vbi dissentit i
principio: q̄ꝫ ꝯuenire in ꝯne ⁊ dissentire in pncipio: quā
ꝯnem nō teneret: si principiū cū theologo ꝯcederet. Di-
cēduꝫ tñ est: ꝙ ille respectus est idē fundamēto realr: etiā
ſm Ar. sine quo fundamētum esse est impole simplr: ⁊ hꝫ
ex nā itrinseca fundamēti: ⁊ per pncipia itrinseca specifi
ca: nō ex aliqua cā extrinseca. Exemplū: mobile primū. s.
celū nō pōt esse sine motu: nō q̄ repugnet mobili: quum
sit tantū in po^a passiua ⁊ ꝯdictionis respectu motus: sed
hoc est ex habitudine necessaria itelligentie mouētis ad
mobile ſm Ar. Ita in ꝓposito: si accidēs nō pōt eē sine
inherētia actuali: hoc nō est ex idētitate accidētis ad sbꝫ
sed ex habitudine necessaria inter primam cām ⁊ sbm in
causando accñs. ¶ Ad ꝯfirmationē rñdebit in 4° arti°
Et per hec que dicta sunt rñdetur ad 2^m ꝙ inherentia ac
tualis nō est propria passio accidentis absoluti sicut re-
spectiui. Tum q̄ nō est eadem realr sibi vt ꝓbatū est. Tū
q̄ nō insequit nām accñtis per se: ⁊ itrinsece: quo ad pn
cipia essentialia specifica ⁊ formalia ipsius: sꝫ tñ princi-
pia indiuiduātia ⁊ materialia: q̄ talis inherētia cōpetit
accidenti ab efficiente: quod efficiēs respicit accidēs in
esse existentie ⁊ indiuiduali.

Quātū ad 3^m arti. est aduertendū: ꝙ Jo. de Ganda-
uo in. 7. meta. q. 2. tenet partē affirmatiuam
questionis: cuius determinatio stat in. 4. ꝯnibus: cōtra
doctorem in. 4. sniaꝝ distin. 12. q. prima. ¶ Prima est: ꝙ
demonstratio nō abstrahit ab existentia: ⁊ ab inherentia
actuali q̄ demonstratio nō est de nō ente. Sed nullo ho
mine existente: homo est non ens: ergo de ipso sic absolu
to nulla est demonstratio. ¶ Itē. si nullus hō esset: ⁊ tñ risi
bilitas demonstraretur de ipso: oportet ꝙ risibilitas sit
aliquid vel nihil: si nihil igitur de hoīe nihil demonstra-
tur: si aliquid vel est ens in subto: vel ens nō in subto. Si
primo modo ergo actu inheret: si 2° modo: sic est substā-
tia. ergo. ¶ Scda ꝯclusio. ꝙ accidens non pōt separari
ab actuali inherentia. ꝓbatur. Nam sicut ꝓpriuꝫ sube est
esse per se: ita accidētis est esse in alio: si igit accidens nō
actualiter inheret: si est ens: erit ens qd̄ est sba: ꝯns est fal
sum: igitur illud ex quo sequit. ¶ Confirmatur. q̄ eē per
se: ⁊ esse in alio diuidunt ipsuꝫ ens: ergo sicut impole est
esse subam: ⁊ nō esse per se actualiter: ita impossibile est
esse accñs: ⁊ nō esse actualiter in alio. ¶ Tertia ꝯclusio.
ꝙ inherentia est de essentia accidētis absoluti: que ꝯclu-
sio directe est ad qōneꝫ: que ꝓbatur per rōnes adductas
in pncipio qōnis. ¶ Et rñdet ad rōnes Scoti ꝯtra istam
ꝯclusionē: ꝑsertim ad illam. Nullus respectus est de eēn
tia accidens absoluti. Dicit ad maiorē: ꝙ nullus respe-
ctus est de essentia alicui⁹ totaliter absoluti: sed bene re
spectus pōt esse de essentia alicui⁹ absoluti a termino: li-
cet non sic absolutuꝫ a sbto. modo accñs. s. albedo q̄uis
sit absolutū a termino ad quem nō est ſm suā entitatem:
quēadmodū pater est ad filiū: nō est tñ absolutuꝫ a sbto:
q̄ ab ipso essentialr depēdet. vnde nihil est absolutum a
sbto: nisi sba. ¶ Quarta ꝯclusio. Aptitudo naturalis di-
stinguitur realiter ab eo: cuius est aptitudo: quam ꝯnem
ꝓbat sic. Illa sunt diuersa essentialiter: quoꝝ vnum est re
spectus: ⁊ aliud absolutum. aptitudo nālis est respectus
illius cuius est aptitudo: ⁊ illud cuius est aptitudo est ab
solutuꝫ. igitur ⁊c. ¶ Et ad probationē oppositi istius cō-
clusionis quā adducit Scotus rñdendū est quum dicit:
que eadem gñatione gñant: ⁊ eadem corruptione corrū
puntur: sunt eadem realiter. Si ista esset vēr verai suba ⁊
q̄titas essent idē realr: q̄ nō gñatur sba: nisi sit quāta: vt
dicit Boetius sup predicamenta. vnde si illa propositio
Ar. in. 4. meta. tex. cō. 3. hꝫ veritatem dꝫ sic intelligi: que
eadem generatiōe gñantur eque primo sunt ideꝫ eēntia-
liter: si tñ gñant ſm prius ⁊ posterius: tunc nō oportet.
¶ Et si dicas: ꝙ sic gñat aptitudo: ⁊ illud cui⁹ est aptitu
do: negatur. Nam lꝫ in eodē instāti tēporis generet subꝫ
⁊ aptitudo: prius tñ nāliter gñatur subm q̄ꝫ aptitudo: q̄
cā nālit est prior effectu. ¶ Ista sunt q̄ ponit ꝯ doctoreꝫ.

Contra quā opinionē arguit: ⁊ pmo ꝯ pmaꝫ ꝯnem
oppositā ꝯclōni docto. vꝫ. ꝙ demonstratio
sit existentis. Cōtra demōstratio nō est singularis. Igitur
nō est existētis. antecedēs est Ar. 7. meta. tex. cō. 53. ⁊ pri-
mo posterio. Probat et rōne: q̄ demōstratio est passiōis
de sbto: que fluit ab ipso: per pncipia specifica sbti: ⁊ nō
indiuiduantia: q̄ in hoc distinguit accñs per accñs ab
accidēte per se: q̄ vnū causatur a pncipijs intrinsecis ⁊
essentialibus. s. accñs per se: aliud a pncipijs mālibus ⁊
idiuidualibus. s. accñs per accñs. vnū inest per pncipia
necessaria: aliud per pncipia contingētia. ꝓbatur ꝯntia.
Singularitas est intimior nāe specifice: ⁊ q̄ditati q̄ꝫ exi-
stētia: q̄ nā specifica alicubi reperit cū singularitate: vbi
nō reperit cū extitia. Nam Boetius super predicamēta
vult: ꝙ pñta: ⁊ tota coordinatio pñtalis abstrahit ab exi
stentia: ⁊ nō a singularitate ⁊ ꝓbat etiā: q̄ certum est: ꝙ
coordinatio pñtalis est finita in sursum ⁊ deorsum. p̄ po-
steriorum. Primū predicatum est plurificabile in plures
spēs ⁊ indiuidua: vt cōiter dicitur: vltimū subm dꝫ sic eē
implurificabile: sed nihil est sic implurificabile: nisi indi
uiduū ⁊ singulare. igitur ⁊c. ¶ Et cōfirmat: q̄ saltē apd
intellectū aliqd potest ꝯcipi: vt singulare ⁊ iplurificabile
dato ꝙ nō existat: ⁊ nō econuerso: q̄ omne existens ē sin
gulare. Nam existētia in his inferioribus est incōicabilis
ergo indiuidua ⁊ singularis. ¶ Sed cōtra istā rōnem in-
statur: nā existentia est modus intrinsecus quiditatis: sin
gularitas nō: vt est de mēte Doct. li. 2. di. 3. q. 6. q̄ ſm ip
sum iportat propriā realitatē. modus intrinsecus est inti
mior quiditati q̄ꝫ realitas que non est modus. ergo ⁊c.
¶ Ad hoc rñdetur. ꝙ in his que sunt per se modus est in
timior quiditati quacūq̄ꝫ alia formalitate ⁊ realitate sibi
adueniente: sicut prius ens est finitum: q̄ꝫ sit suba predi-
camentalis: aut corpus: ex eo ꝙ finitas ⁊ infinitas sunt
modi qui cōpetunt enti per se: quum quilibꝫ istoꝝ sit de
monstrabilis de eo: existentia autē cōpetit enti saltē crea
to per accñs. quū non sit demōstrabilis de ente: nūq̄ꝫ per
rōnem hoīs est demōstrabile ꝙ sit extña: sed bñ ꝙ sit finī-
tus: ꝯceditur igitur modū esse intimiorē q̄ditati si per se
cōueniat q̄ditati: si per accñs. sicut extña nō opꝫ vel aliꝫ
⁊ magis ad ꝓpositū. quiditas ⁊ nā pōt cōsiderari vel q̄ꝫ-
tum ad eē per se: ⁊ vnitatem correspōdentē tali eē: vel 2°
mō quantū ad distinctuꝫ eē: si primo mō sic singularitas
est intimior quiditati. q̄ facit vnū per se cum illa: singu-
laritas enim nata est magis facere vnum per se: cū q̄dita
te q̄ꝫ existētia: si vō ꝯsideret quiditas 2° mō minus disti
guit (vbi q̄ditas hꝫ veꝝ esse ab existentia) q̄ꝫ distinguat a
singularitate: vt ꝓbatū est. nec valet ista ꝯntia. a. est inti-
mius: ḡ minus distinguit: q̄ ista intimitas nō est intimi-
tas idētitatis: sed ordinis in cōstituēdo aliquod vnū per
se: ⁊ ſm hoc illa que magis distinguunt hoc est min⁹ sūt
idē magis possunt facere vnū per se: nā mā ⁊ forma sba-
lis minus sunt idē q̄ꝫ subm: ⁊ ꝓpria passio ſꝫ aliquos: ⁊
ꝑsertim Scotistas: ⁊ tñ mā ⁊ forma faciunt vnum per se
nō tñ subm cū ꝓpria passione. ¶ Itē. ad pncipale arguit.
qd̄ est pncipiū contingētie: nō est pncipium demōstratio
nis: sed existentia in istis inferioribus est hmōi: ergo ⁊c.
Maior apparet: q̄ demōstratio est necessariorum: minor
etiam: q̄ nihil gñatur: aut corrūpit per se: nisi singulare
existens: ⁊ ꝓpter hoc dixit Ar. 7. meta. tex. cō. 35. ꝙ singu
lare cognoscit cū itelligētia ⁊ sensu cū actu videt. abeun
te vero ex actu non palā est vtruꝫ sit aut non sit: ⁊ paulo
post subdit. mā ſm se est incognita: siue sit sensibilis: siue
intelligibilis: qd̄ non potest intelligi: nisi de materia con
tracta ad existentiam que est principium proximū corru
ptionis. ¶ Et ad illud qd̄ adducit: ꝙ homo non existens
est nō ens. Negat. q̄ ens ⁊ eius quiditas: quum abstra-
hat a singulari: ⁊ ab omnibus suis prībus subiectiuis: dr
tam de non existēte: q̄ꝫ de existēte: lꝫ ſm prius ⁊ posterius:

vel analogice. Alioquin non diuideret ens per actum ⁊ potentiam. in. 6. meta. t. 9. nisi diceret de vtroq;. vnde oē illud est ens: cui non repugnat esse existere: ⁊ potest esse terminus alicuius potentie productiue: ⁊ per hoc apparet ad formam prime rationis: q minor assumpta est falsa. ¶ Ad aliam respondet. q inherentia aptitudinalis risibilitatis est eadem cum inherentia actualis ipsius: q risibilitas est eadem res cum subto quodcunq; est aptum natum inesse alicui: cui est idez: illud etiam actualiter inest: sed sicut inherentia aptitudinalis abstrahit ab existentia: ita etiam actualis in his que sunt per se: ⁊ vnum transit in identitatem alterius. secus est de his qui sunt per accidens: ⁊ important distinctas naturas ⁊ essentias: sicut est in pposito. ¶ Contra secundā pclusionez arguitur sic. Per se esse quod cōpetit sbe: aut est per se esse subsistens: aut per se esse: vt distinguit contra ens in alio: aut per se esse: quod est ens in se ⁊ solitarie acceptum. Si pmo° sic nihil est sba: nisi suppositū ⁊ singulare in predicamento sbe. Substantia secunda nō est sba isto modo: nec qditates pdicamentales. Si scdo modo: sic forma sbalis non est sba: q est in alio tanq; in subiecto. Si tertio modo sic accidens est ens per se: q pōt esse ens solitarie acceptuz: saltem apud theologos. in sacramento altaris. ¶ Ad formaz argu. Rndetur. q proprium est substantie esse ens p se hoc est nō in alio per inherentiam: intelligendo illud esse inherens. qd dat esse sm quid alicui enti priori simpliciter: ⁊ nō facit vnū per se: cuz illo cui dat esse: isto modo per se esse cōpetit omni sbe ⁊ accidens seclusum ab inherentia actuali: lz sit ens per se pseitate tertij modi: non tn per se vt distinguitur ptra inherens actu vel aptitudine: sed est inherens aptitudinaliter. ¶ Ad pfirmationez dicit: q esse per se qd diuidit ens est esse cui repugnat inherere: ⁊ esse in alio est illud. cui nō repugnat inherere. pmuz negat aptitudinē ad inherendū. 2^m ponit talez aptitudinē: ⁊ ista duo diuidunt ens: ⁊ vnum cōpetit substantie. s. esse per se: alteruz accidenti. s. esse in alio: ⁊ iste nō important esse actuale: sed aptitudinale: ⁊ lz ab esse aptitudinali ad actuale valeat pña negatiue. vz. hoc non est aptū natum inesse: ergo nō actualiter inest: tn affirmatiue non valet. vz. hoc est aptuz inesse ergo actualiter inest cōmittitur fallacia pntis. Dicendū igit ad formaz argumenti q ista vt diuidunt ens necessario cōpetunt substāne ⁊ accidenti: ⁊ sic nihil mali sequit. ¶ Contra tertiam pclusionez instat sic. Ens absolutū vt distinguit ptra respectiuū: est ens absolutuz a termino: q respectus diffinit per esse ad aliud: sicut absolutum diffinit per esse ad se. Nam esse ad se ⁊ ad aliud sunt differentie modales ptrahentes ens ad absolutum ⁊ respectiuum: ⁊ sicut absolutum prescindit a termino: ita respectiuum sm se est ad terminum: sicut ergo idem non pōt esse ad se: ⁊ nō ad se: q hoc est cōtradictio: sic in proposito. ¶ Cō. omne quod includit habitudinem ad terminuz: tanq; aliquid de essentia sua est ad terminum: sed omne accidens est huiusmodi per te: igitur ⁊c. Maior videtur nota: quia dato opposito: aliquid esset per se ad terminum ⁊ absolutuz a termino. minor probatur. Nam quodlibet accidens includit inherentiam actualem quiditatiue ⁊ essentialiter per te. Sed inherentia actualis est habitudo ad terminuz. probatur. Nam inherentia actualis albedinis ad superficiem fundatur in albedine: inherentie: quum sit actus eius: ⁊ terminatur ad superficiem: quia ille est terminus inherentie: cui albedo inherens inheret: supficies est huiusmodi: igitur ⁊c. ¶ Ad rationes que fuerunt pro ista cōclusione soluentur. ¶ Respondendo ad argumenta principalia. ¶ Cōtra quartā pclusionē arguit. Quia data ista cōclusione: sequeret processus in infinituz in aptitudinib°. pña est falsum. igitur ⁊ antecedens: consequentia probatur. Aptitudo naturalis in aliquo indicatur ex nō repugnātia ad illud ad qd est aptitudo: seu ex inclinatione naturali ad ipsum pro tanto lapis non habet aptitudinez naturalem ad locū sursum: q repugnat lapidi inq;tum grauis habere inclinationez ad locum sursum: ⁊ ptra ipsum naturaliter inclinat. ¶ Isto stante arguitur. sit. a. illud cuius est aptitudo: prescindat ab omni re realiter differente: remanente precise in esse quiditatiuo saltem per intellectum. Tunc in ista precisione: aut ipsi. a. repugnat habere aptitudinem naturalem realiter differentem: aut nō si sic: nunq; sibi poterit competere ista aptitudo: nisi violenter. sicut locus sursuz competit: graui: ⁊ ratio est: quia ipsuz. a. contra naturaliter inclinatur. si. a. non repugnat: ergo ante aptitudinem. a. est aptum natum: ⁊ per consequens habet aptitudinem naturalez: ⁊ tunc queretur de ista sicut de priori: ⁊ sic in infinitum. ¶ Contra istam conclusionem sunt rationes posite in quadam questione nostra vbi probatur identitas realis passionis ad subiectū. Nec glosa ad auctoritatem Ar. in. 4. meta. que facit p ista conclusione: q passio est subiectum sunt idem: est ad intentionem eius. imo magis ad oppositum. Nam si intelligat Arist. q illa sunt eadem: que eadem generatione simul generantur: simultate temporis ⁊ nature: nihil probaret de eo quod intendit: sed magis concluderet oppositum propositi. Intendit enim probare: q ens homo: ⁊ vnus homo sint idem: q quotiēscunq; generatur aut corrumpitur ens generat ⁊ corrumpitur vnum: sed certum est: q ens est prius natura vno: sicut quodlibet sbm est prius propria passione. Igitur non simul ens ⁊ vnum generantur eadem generatione: ⁊ sic non includerentur esse vnuz ⁊ idez: quod est contra propositū. ¶ Ad illud quod adducitur de quātitate est substātia. negat q ista duo generent eadem generatione: q certum est: q alia mutatio est ad subiectum: ⁊ alia ad quantitatem. Prima est generatio simpliciter: ⁊ alia est sm quid. quare. ⁊c.

Quantum ad 2^m artic. Dicendū est: q pars negatiua questionis est vera: pro cuius determinatione ponuntur tres conclusiones: de mente Doctoris subti. quarum prima est: q neutra inherentia est de essentia accidentis absoluti fundamentaliter sumpti: sm rei veritatem. Ista conclusio pz: ex primo artic. superius posito: declarando intentionem. Aristo. ¶ Secunda conclusio. inherentia aptitudinalis est propria passio accidentis absoluti substractiue sumpti: ⁊ non inherētia actualis. Prima pars pz: est dictio: q talis inherētia est aptitudo naturalis: ⁊ aptitudo naturalis est passio nature specifice. ¶ Secunda pars pbat: q illud est ppria passio alicui° nature: sine quo naturaz esse in re implicat contradictionem: sed accidens absolutum esse sine inherentia actuali non implicat contradictionem. igitur ⁊c. Maior probatur: q quiuz passio fluat a natura specifica per differentiā eius essentialem: sicut impossibile est naturam esse sine propria differentia specifica ⁊ essentiali absq; contradictione: ita impossibile est naturam esse sine propria passione: minor autem apparet: q si implicaret contradictionem accidens absolutuz esse sine dependentia actuali ad subiectum. Articulus fidei: qui tenet hoc esset simpliciter falsus: q repugnans vitati: ⁊ ex hoc sequitur q lz sm Aristo. inherentiā aptitudinalis sit propria passio nature non tamen inherentia actualis. Prima pars pz: quia non est imaginabile sine ptradictione naturam specificam accidentis esse in re sine inherentia aptitudinali: ⁊ hoc ex natura intrinseca accidentis: ⁊ propter hoc forte dixit Aristo. pmo phyficoz. Intellectus querens separationem passionum a subiectis ⁊c. vt superius dictum est. Innuens q ille intellectus implicat contradictionem: qui separat actu ⁊ aptitudine accidentia a subiectis: lz ex quiditatiua ratione accidentis sibi non repugnet separari: q si sic: questio ponens sonum in vacuo esse sine corpore: ex suo intellectu implicaret contradictionez: ⁊ esset irrationabilis: vt superius dictū est. Ipsam tamen proponit disputandaz in. 4. physicoz: vt pretulimus superius quare separatio actualis accidens,

tis ab^{ti} a subiecto: licet sit impossibilis s̄m Aristo. non
tñ implicat ɔtradictionē: ꝛ per ɔñs nō est passio: q̄uis
ɔcederet ꝙ esset accñs iseparabile: ꝛ necessariū respectu
ipsius accidentis. Et tunc s̄m Aris. respectus aptitudina
lis ipsius accidentis ad subiectū esset magis necessarius
q̄ȝ respectus actualis: sicut ɔcederet dependētiā ad s̄bm
esse necessariā: nō tñ necessariā tanta necessitate: q̄ȝta ne
cessitate est dependētia ad p̄maȝ cām: quia maius impos
sibile est accidens esse sine prima cā: s̄m p̄hm: q̄ȝ esse sine
subiecto: ergo oppositū est magis necessariū: ꝛ ita stat ꝙ
primū impossibile implicet ɔtradictionē: ꝛ nō alterū: ꝛ
determinādo sic: questionē quātum ad istā ɔclusionē: ne
gāda esset illa ꝓpositio vlis: ꝙ ois respectus identificeꝰ
fundamento sine quo fundamētum esse est impoīe: sed so
luȝ qñ fundamētum esse sine respectu implicaret ɔtradi-
ctionē ex terminis: ꝛ ex natura intrinseca fundamēti: sicut
est de respectu aptitudinali accidētis ad s̄bm: nō autem
actuali. Siīr stando in respectibus actualis: nō pōt natu
ra accidētis sine cōtradictione esse sine dependētia actua
li ad deum: sic ꝙ ipsum eē sine tali dependētia est simplr
impoīe: ꝛ hoc ex nā accidentis: quum ex nā qua est acci
dens: est ens posterius. ergo depēdēs: ꝛ si sic. ergo ab alio:
ꝛ vlterius: ergo a p̄ma cā: ꝛ ita ab ipsa dependēs. Nō est
tñ sic ipossibile ip̄m esse sine dependētia actuali ad s̄bm:
vt premissum est. Et ex hoc sequiꝰ: ꝙ vna depēdētia iden
tificaꝰ fundamento: ꝛ est propria passio: ꝛ alia nō. ¶ Ter
tia conclusio. inherētia actualis est propria passio accidē
tis respectiui: ꝓbaꝰ ista ɔclusio: p̄supponēdo: ꝙ due sunt
habitudines accidentis respectiui: vna est esse in. que est
ipsa inherentia actualis: alia est esse ad. que est habitudo
ad terminuȝ. Prima est propria passio eius: ꝛ cōpetit ei
in scđo modo dicendi per se. Secūda est de q̄ditate eius:
ꝛ competit ei in p̄mo modo: ꝛ iste habitudies habent ta-
leȝ ordinem inter se: ꝙ secunda p̄us ordine nature videꝰ
competere accidēti respectiuo: q̄ȝ prima: tuȝ q̄ȝ qđ est de
intrinseca rōne alicuius p̄us cōpetit sibi ordie nature q̄ȝ il
lud quod est extraneum a rōne eius q̄ditatiua. habitudo
ad terminum est h̄ꝰ. ergo ꝛc̄. Minor probaꝰ: q̄ȝ respectus
si diffiniꝰ: semper diffiniꝰ per terminū: ꝛ nō per fundamē-
tum: vt pȝ in diffinitione eoꝝ que sunt ad aliq̄d. vbi di-
cit Ar. ad aliquid dicuntur quecunq̄ȝ hoc ipsum ꝙ sunt
alioꝝ dicunꝰ: vel q̄uolibet aliter ad aliud: vbi semper ex-
primiꝰ habitudo ad terminum: ꝛ nō ad fundamentum.
¶ Sed si tu dicas: ꝙ Aristo. 5. meta. distinguit species re
latiuoꝝ penes fundamenta. ꝛ nō penes terminos: ex quo
sequitur: ꝙ a fundamentis sumunt esse specificum. Re-
spondetur: ꝙ ideo hoc facit Aristo. quia fundamēta sunt
nobis manifestiora q̄ȝ termini: sed hoc non obstante ha-
bitudo ad terminos est intimior relationibus q̄ȝ ad funda
mēta. ¶ Secundo probaꝰ ideȝ p̄suppositum sic. q̄ñcunq̄ȝ
aliquid cōmune diuiditur per duas differentias forma-
les: pro quocunq̄ȝ signo vna ɔstituit speciem seu minus
cōmune: ꝛ alia: sed ens diuiditur per absolutum ꝛ respe-
ctiuum: ergo pro eodem signo: pro quo absolutum est ad
se: pro eodem signo respectiuum est ad aliud: sed absolu-
tum prius natura est ad se: q̄ȝ insit alteri: ergo respectiuuȝ
prius natura erit. ad aliud q̄ȝ insit suo fundamento. Di-
scursus bonus: ꝛ maior est nota. Nam quum substantia
diuidatur per corporeum. ꝛ incorporeum: pro quocunq̄ȝ
instanti nature corporeum constituit corpus pro eodem
incorporeum constituit spiritum. Diffinitio enīȝ consti-
tuitur ex genere ꝛ differētia diuidente: minor est mani-
festa: quia ista duo absolutuȝ ꝛ respectiuū sunt imediate
opposita circa ens: ꝛ euacuant totā naturā entis. ¶ Hoc
presupposito probatur cōclusio: quia ille respectus idē-
tificatur realiter fundamento: ꝛ est propria passio eius:
sine quo fundamentum esse implicat contradictionem
ex natura fundamenti. Sed respectum esse sine inheren
tia actuali ad fundamentum: implicat contradictionem
ex natura fundamēti. igiꝰ ꝛc̄. Maior pȝ ex dictis. minor

probaꝰ. quicq̄d est essentialiter habitudo inter duo extre
mo necessario ad sui esse requirit illa extrema. Naȝ si tol-
lantur extrema: tolliꝰ ipsa habitudo que eēntialr depen-
det ab ipsis in esse. Sicut ergo tollere terminū respectꝰ ē
destruere ipsuȝ respectū: ita tollere fundamētū respectus
est destruere ipsum respectū: ergo ipossibile est respectuȝ
esse sine fundamento: ꝛ ex ɔñti respectū esse absq̄ȝ hoc: ꝙ
actualiter inhereat fundamento. quare ꝛc̄.

Ad argumenta

principalia. Ad primum pȝ
ex dictis in p̄mo arti. ¶ Ad
secunduȝ respondeꝰ. ꝙ illa aptitudo nō est essentialis ac-
cidenti: hoc est quiditatiua: est tñ essentialis ɔcomitan-
ter: quia concomitaꝰ essentiam accidentis: essentialiter
ꝛ necessario: ꝛ isto modo concedo analogiam ꝛ ordineȝ
inter accidens ꝛ substantiam esse essentialem: q̄ȝ necessa-
rio ꝛ essentialiter concomitātem: q̄ȝ talis ordo necessario
oritur inter ista duo extrema: positis rōnibus formalibus
ipsorum: quocunq̄ȝ alio circūscripto: Et quum tu dicis: si
aptitudo est accidenti essentialis: ergo cōpetit accidenti
per se ꝛ intrinsece. Respondetur. ꝙ competit accidenti
per se secundo modo: nō primo modo: ꝛ isto modo est in
trinseca accidenti: quia nō distincta realiter ab ipso. Nō
tamen intrinseca q̄ditatiue: ꝛ de intellectu formali ipsiꝰ.
¶ Ad tertium respondetur. concedendo. ꝙ ipsum acci-
dens potest concipi sine illa inherentia: vt dictum est in
corpore questionis in primo articulo: ꝛ quum dicis: aut
concipietur vt ens in se: aut vt in alio. Respondetur vno
modo: ꝙ ad hoc ꝙ concipiatur quiditas accidentis non
opȝ: ꝙ concipiaꝰ vt ens in se: aut non. Nam mathemati-
cus considerat q̄ȝtitatem: ꝛ non considerat eaȝ vt est ens
in se: aut in alio: quia non considerat quantitatem vt est
substantia vel accidens: quia hec consideratio non perti
net ad mathematicum sed ad metaphysicum: ꝛ ita ma-
thematicus nō considerat naturam accidentis: vt ens p
se: aut vt aptum natum inherere. ¶ Vel potest dici: ꝙ in
ista abstractione considerat vt ens per se perseitate tertij
modi: hoc est solitarie. non cum habitudine ad aliud. Et
cum tu dicis: tale ens per se est substantia. Negatur. quia
ens per se quod est substantia: est ens cui omnino repu-
gnat inherere: modo nature accidentis in tali precisione
non repugnat inherere. ¶ Sed ɔ: quia ista responsio de-
struit seipsam sic. Omne illud est aptum natum inhere-
re: cui nō repugnat sic inherere: sed accidens in tali pre-
cisione est huiusmodi. ergo ꝛc. ¶ Respondetur ꝙ aptitu
do ad inherendum est duplex: quedam est fundamenta-
lis ꝛ remota. quedam formalis ꝛ propinqua. Prima apti
tudo est ipsum fundamentum: ꝛ natura cui nata est com
petere ipsa aptitudo formalis: sicut dicimus: ꝙ homo se
clusa risibilitate est risibilis fundamentaliter tantū: hoc
est: est fundamentum cui non repugnat risibilitas: que
est aptitudo formalis ad ridendum. Aptitudo formalis
ꝛ propinqua est respectus quidam adueniens fundamē
to constituens ipsum in esse formali propinquo ad eliciē
dum actum ad quem est aptitudo. Primo modo capien
do aptitudinem: dico ꝙ capiendo accidens in tali preci
sione accidens est aptum natum inherere aptitudine re
mota ꝛ fundamentali. Si capiatur secūdo modo sic ne-
gatur accidens esse aptuȝ natum inherere. sed ex hoc nō
sequitur: ꝙ aptitudo formalis sit de intellectu accidētis:
qđ erat propositū: sed solū aptitudo fundamētalis que
nihil positiuum ponit vel absolutum vel respectiuum su
pra fundamētum. Hoc qđ dictū est: potest declarari exē-
plo. Nam alio modo homo est aptus natus disgregare
visum: ꝛ alio modo homo albus. Primo modo est aptus
aptitudine remota. Secūdo mō aptitudine propinqua.
¶ Ad 4^{m} ꝛ vltimū r̄ndetur. ꝙ dictū Auicēne sic h̄ȝ intel
ligi. Accidens est ens de cuius natura est esse in alio: hoc
est ad cuius naturam sequitur inherentia aptitudinalis
ad aliud. S̄ba est ens ad cuius naturam non sequitur ista
aptitudo: imo ei repugnat: ꝛ isto modo s̄ba est ens in se:

vt ens in se:

vt ens in se opponitur enti: quod est aptum inherere. Ex hoc tñ nõ sequit: q ista aptitudo sit de essentia ꝛ nã itrinseca accidẽtis. Per hoc respondet ad Boetiũ: q accidẽtis esse est inesse: ppter hoc: qꝛ hꝫ de nã sua: q insit: saltem in aptitudine: nõ tñ q inherẽtia talis sit de intrinseco cõceptu ꝛ formali ipsius accidẽtis. Unde q accidẽtis eẽ: est inesse: põt intelligi vel essentialiter p se: ꝛ quiditatiue: vel concomitanter. Primo modo ppositio. Boetij est falsa. Secũdo modo vera: qꝛ ad essentiã ꝛ quiditatẽ accidẽtis sequitur inherentia aptitudinalis: sed ista inherentia nõ est quiditatiue ipsum accidens: ꝛ sic intelligit Boetius Et sic est finis istius questionis.

¶ Sed substãtia oium primũ ratione et notitia et tpe. Tex. cõmẽ. iiij. Qõ. ij.

Trum intentio nõ sensata recipiatur cum intentiõe sensata in sensu exteriori. que difficultas oritur ex cõcurrẽte ɔtra Anto. an. ¶ Et arguitur primo q non. Qñcũqꝫ aliqua qualitas est principium respectu alicuius actionis ꝛ alicuius actus; vbicunqꝫ ponitur talis qualitas: ibi ponitur actio ipsius qualitatis (stante dispositione materie:) sed ita est q species obiecti sensibilis: siue sit intentio sensata siue sit intentio nõ sensata: est principium actionis in sensuꝫ. ergo si intentio non sensata recipietur in sensu exteriori: ibi erit sensatio obiecti representati per talem speciem: sed sensus exterior non percipit nociuum ꝛ vtile. ergo intentio nociui ꝛ vtilis non recipitur in sensu exteriori. ¶ Q si tu dicas: q ista sensatio respectu nociui ꝛ vtilis pertinet ad potentiam nobiliorem: ꝛ respectu istius sensationis sensu exterior est materia indisposita. ¶ Contra: qꝛ species existẽs in potẽtia nobiliori potest inmutare potentiam ignobiliorem: sicut pꝫ in somnis. Nam species existentes in memoratiua mouent qñqꝫ cogitatiuam: ꝛ alios sensus interiores: ergo species existens in virtute nobiliori poterit imutare virtutem inobiliorem: ꝛ si sic per oppositũ sequitur: q species existens in aliqua virtute: ignobiliori poterit mouere eandem virtutem vel aliam nobiliorem. ¶ Scdo principaliter arguit: species sensibilis aut est eadem cum sensatione essentialiter: aut distinguit essentialiter ab ipsa. Si tu des primuꝫ: ergo in quocunqꝫ recipit spẽs alicui᷒ obiecti: recipiet sensatio: ꝛ ita sensus exterior recipiens intentionem nõ sensatam: percipiet obiectum ipsius. Si vero dicas q distinguit essentialiter. ergo sensatio erit spiritualior ꝛ nobilior qꝫ sit: sed semp forma nobilior ꝛ spiritualior habet recipi in subiecto perfectiori ꝛ spiritualiori. ergo nunqꝫ poterit recipi species ꝛ sensatio in eodem subiecto: aut in eadem parte subiecti. ¶ Et confirmat. quia quecunqꝫ sunt alterius pfectionis (loquendo de formis receptibilibus in aliquo sbto) forma pfectior requirit subiectũ nobili᷒ ꝛ pfectius.

Ad oppositũ tamen arguit. Agens qd agit in aliquod passum distans: prius ordine essentiali agit in medium: sed ita est q obiectũ sensibile causans intentionem non sensataꝫ immediati᷒ respicit sensum exteriorem qꝫ interiorem. ergo prius immutabit sensuꝫ exteriorem producendo formã ꝛ itentionem nõ sensatam: qꝫ moueat sensum interiorem.

In ista. q. tenetur pars negatiua a nõnullis sequẽtibus principia san. Tho. Ideo primo arguo contra illam opinionem. ex quibus rationibus apparebit veritas partis affirmatiue. Secundo respondebo ad argumẽta in pncipio q faciebãt p dicta opinione.

Quantũ ad pmuꝫ arguit. Primo ex parte obiecti. 2° ex parte repñtatiui. 3° arguit ex principijs aduersarioꝝ. ¶ Primo est parte obiecti arguit sic Aut itentio nõ sensata cãtur imediate ab obiecto. Aut a spẽ sensibili multiplicata ab obiecto. Si pmo mõ habetur ppositũ. Quia cũ obm extra imediate moueat sensuꝫ exteriorẽ: imediate causabit in ipso itẽtioneꝫ nõ sensataꝫ. Si aũt dicas q ista intentio causat a specie sensata arguitur sic. Quecũqꝫ sunt eiusdeꝫ rõnis: hñt eandẽ formã actiuam: ꝛ eandeꝫ vtutẽ seu eiusdẽ rõnis in pducẽdo aliqueꝫ vnuꝫ effectũ in passo apto nato recipere dato q effectus sit receptibilis in aliquo: sꝫ spẽs sensate que recipiunt in sensu exteriori ꝛ in sensu interiori sunt eiusdeꝫ rõnis ergo hñt eandem virtutẽ actiuã respectu effectus pducibilis. maior videt de se nota. minor pbat. Spẽs iste multiplicate: aut distinguunt ex obto: aut ex po᷒ receptiua. Nõ distinguuntur ex obiecto: vt pꝫ. nec ex subiecto. Probo. diuersitas recipientiũ respectu receptibiliuꝫ nõ ɔcludit neqꝫ causat diuersitateꝫ receptibilium: sicut albedo que ẽ in hoie ꝛ in asino: nõ distinguit specifice: sed est eiusdeꝫ rõnis: sed ita est q receptiua istaꝝ specieꝝ sunt sensus interior ꝛ exterior. ergo penes diuersitateꝫ istaꝝ virtutũ ꝛ potẽtiaꝝ spẽs sensibiles recepte in ipsis nõ distiguunt sꝫ spẽm. ergo sequitur. q si spẽs sensata in extimatiua: aut in cogitatiua producit intentionẽ nõ sensatã (cũ ista sit eiusdeꝫ rõnis cum specie sensibili existent in sensu exteriori:) illa eadẽ que est in tali sensu exteriori causabit eandẽ intẽtionem nõ sensatam in ipso. ¶ Q si tu dicas. q intentio nõ sensata non recipit in sensu exteriori: qꝛ sensu exterior nõ est mã apta nata recipere. ¶ Contra hoc arguit. Forma eiusdẽ rõnis habet i subiecto dispositioneꝫ vni᷒. (ista pbat. pmo qꝛ cõpossibilitas vel cõpossibilitas forme ad subiectum est ex rõne formali ipsius forme. ergo vbi forma sit vnius rõnis: est eque cõpossibilis vel incõpossibilis subto. Probatur secundo ista ppositio: qꝛ dispositio cõprehenditur sub pncipio mãli. pncipiũ aũt mãle habet distingui per formã: ꝛ nõ econtra; vt habet Cõmenta. secundo de anima. cõmen. 60. diuersitas materieꝝ. est propter diuersitatẽ formaꝝ: ꝛ pmo de anima cõmen. 53. membra leonis non differunt a membris cerui: nisi qꝛ anima differt ab anima. Ergo si forma est eiusdem rõnis: habebit dispositionem in subiecto vnius rationis:) sed ita est q spẽs sensibiles multiplicate ab obiecto sensibili sunt eiusdem rõnis. probatur hec minor de mente Ar. secundo d anima. tex. cõ. 71. ꝛ. 76. ꝛ. 118. ꝛ. 119: vbi ɔcedit q medium ꝛ organum sunt eiusdem rõnis: qꝛ recipiunt spẽs sensibiles ab ipso obiecto sensibili que ratio nõ valeret: nisi diceret q ipse species sensibiles essent eiusdeꝫ rõnis: qꝛ dato opposito nõ oporteret medium ꝛ organum esse eiusdem rationis. Ex hoc sequit: q si species sensibiles habent dispositionem vnius ratiõis in proprio susceptiuo. ergo ꝛ in sensu exteriori qꝫtum ad receptionem intẽtionis nõ sensate. ¶ Et ɔfirmat. Quia licet maior vel minor dispositio in susceptiuo faciat ad hoc q forma intensius vel remissius suscipiatur in ipso: tamen maioritas dispositionis non impedit quin ipsa forma possit recipi in tali susceptiuo. ¶ Pꝫ. secundo principaliter arguit. Spẽs sensibilis multiplicata in medio ꝛ in sensu aut est causa equiuoca: aut vniuoca respectu intentionis non sensate: Si dicas q est cã vniuoca. ꝫ eque pfecta cũ suo effectu. ergo in quocũqꝫ recipiet: vna poterit recipi reliqua. Si dicas q est cã equiuoca: ꝛ p te ẽ cã equoca totalis respectu intentionis nõ sensate: ꝛ causa equiuoca totalis semper est prestantior effectu: (qꝛ omnis perfectio que formaliter ɔtinetur in effectu virtualiter continetur in causa:) ergo causa est perfectior effectu: sed in quocũqꝫ põt recipi forma pfectior: videt q non repugnat in eodeꝫ recipi formã impfectioreꝫ. ergo si in sensu exteriori recipit spẽs sensibilis: recipiet ꝛ itentio nõ sensata vel saltẽ poterit recipi. ¶ Q si tu dicas: q argumẽtũ meũ ɔcludit q etiam sensatio nociui ꝛ vtilis poterit recipi in sensu exteriori. ¶ Cõtra. qꝛ sensatio per me nõ tñ dependet a spẽ sensibili: sed etiã a sensu agente: sensus exterior non hꝫ virtuteꝫ actiuaꝫ respectu sensationis obiecti nociui ꝛ vtilis. ꝛ hoc pp debilitatem virtutis cognitiue in sensu exteriori. ꝫ nõ seqtur q sensatio possit recipi i tali sensu: sꝫ bñ spẽs eius.

Ex scdo medio.s.ex parte repñtatiui arguit illud qđ est repñtatiuũ formale alicui⁹: est representatiuũ virtuale respectu oium que virtualiter ꝯtinetur in ipo(Sicut repñtatiuũ formale hoīs est repñtatiuũ v̄tuale respectu aīalis: ꝛ respectu risibilis.)¶Sz spēs sensibilis mulriplicata in sensu exteriori ab obiecto sensibili est repñtatiuuz formale respectu ipsius obiecti.ergo erit etiã repñtatiuũ virtuale cuiuscũqꝫ virtualr̄ ꝯtenti in eo. Sed intentio nociui ꝛ vtilis virtualr̄ ꝯtinet in obto sensibili. ergo virtute spēi sensibilis repñtabit talis intentio cuicũqꝫ potētie cui repñtatur ipz pximũ obm. ¶Et cõfirmat. Quecũqꝫ sunt imutabiliter vnita: ꝛ vnũ hz ordinez essentialē ad reliquũ: vt imutabilr̄ repñtatiuũ ipsius: vnuz nõ representatur sine reliquo: sed ita est: ꝙ intentio nociui ꝛ vtilis hz ordinem essentialem ad aliqua accidentia sensibilia: ꝛ est vnita illis imutabiliter. ergo quicqđ repñtabit ipsa accidentia sensibilia representabit nociuum ꝛ vtile.

Ultimo arguit ex fundamento san. Tho. hz.n. san. Tho. ꝙ agens naturale prius agit in mediũ actione eiusdem rõnis ꝙ̃ agat in extremuz. ꝛ dicitur hoc esse de mente Ar̄.7.physicoꝝ.tex.cõ.9.ꝛ. cõmen. 10.qui vult. ꝙ mouens est simul cũ moto: ꝛ est imediatũ ipsi moto per cõtactum realē ꝛ mathematicũ nõ per cõtactũ solũ v̄tualē: ꝛ etiã scdo de anima.tex.cõmē.74.vbi habetur: ꝙ si esset vacuuz nihil videret; qꝛ spēs coloris nõ posset ptingere ad oculum. Et pbat san.Tho. in pma pte.q. 8.arti⁰.1. ꝙ deus est vbiqꝫ: p hoc qđ agit ꝛ operat vbiqꝫ. Ex qua ꝯclusione cõcluditur: ꝙ agens corporale nõ agit in passum corporale: nisi sit imediatũ illi: vel ei localiter pñs. Sed obz sensibile extra nõ est imediatũ extimatiue aut cogitatiue: nec sibi localiter pñs. ergo nõ poterit causare in tali potētia ipsaz intentionez nociui. ¶Q, si tu dicas: ꝙ illa causatur immediate a speciei in tali potentia. ¶Cõtra species non causat nisi in virtute obiecti: ꝛ pro quãto est ipm obm repñtatiue: sed obm quod habet esse essentialiter extra: est perfectius ꝙ̃ sit ipsum obiectuz representatiue quod est ipa species in sensu. ergo si obiectũ extra non causat relinquitur ꝙ species etiam non possit ipsam intentionem causare.

Quo ad 2ᵐ arti. principalem. q. His positis respondetur ad argumenta ante oppositũ. Et pmo ad pmuz pmittendo primo ꝙ spēs põt esse in aliqua potentia duobus modis: vno modo subiectiue tantum alio modo subiectiue ꝛ pceptiue. dicit species esse subiectiue tantũ: qñ habet esse in potentia precise in actu primo: ꝛ nõ in actu secundo: ita ꝙ obm representatum per ipsam nõ pcipit a potentia: in qua species subiectat: sed spēs est in potentia subiectiue: ꝛ perceptiue: qñ potentia nõ solũ recipit ipsam spēm: sed pcipit etiam ipsum obiectuz repñtatũ per ipsam. ¶Scdo notandum ꝙ multiplicatis speciebus sensibilibus in sensu exteriori ꝛ interiori deueniendum est ad aliquam vnam potentiam que est primo pceptiua obiecti representati per talem speciem: ita ꝙ tale obiectuz lz possit percipi ab alijs potentijs nobilioribus: a nulla tñ potētia iferiori pcipi põt ꝛ cognosci.

His stantibus. Respondeo ad argumentuz cuz dicis: quecunqꝫ qualitas est principiũ alicui⁹ actionis in quocũqꝫ est: ponit actio respectu cuius est principium. Cõcedo istam cum illa glosa quã tu deduxisti. vz. vbi materia ꝛ subiectũ natum sit recipere talem actionē. Sed negat: ꝙ sensus exterior sic sit aptus natus recipere sensationem nociui ꝛ vtilis. Et cuz dicis: spēs existēs in potētia nobiliori p defluxũ ipsi⁹ põt imutare potētiã inobiliorē. ḡ p oppositũ spēs in po⁹ ignobiliori poterit imutare potentiam nobiliorē. Respondet ꝯcedendo: ꝙ spēs existens in potentijs nobilioribus per defluxũ possunt imutare ignobiliores. sed tñ dez est deuenire ad aliquam vnam ignobiliorem que erit pmo perce[ptiua] obiectoꝝ: ꝛ a nulla alia iferiore percipiũtur [...] si tu arguas. Spēs existēs in nobiliori potentia põt imutari ignobiliorē potentiam. ergo quãlibet ignobiliorez: nego ꝯsequentiã. qꝛ cõmittis fallaciam ꝯñtis. Quã si species põt mutare aliquã ignobiliorez: nõ sequitur ꝙ possit quãlibet imutare per rõnez dictam: sed tñmodo illam que potest cõcurrere cuz obiecto ad causandã sensationez: ꝛ que potest cooperari ipsi obiecto: vt in ipsa eliciat sensatio: ꝛ actus sentiẽdi. Quod nõ cõcedit de sensu exteriori. ¶Ad 2ᵐ argumẽtũ r̄ndetur negando: ꝙ species sensibilis sit idez essentialiter qđ sentire. ¶Qđ probat. Presupponẽdo primo ꝙ(quẽadmodum dictum est in corpe questionis: ꝛ aliqualiter probatuz.) Spēs sensibiles in medio ꝛ in organo nõ possunt diuersificari sm speciez: neqꝫ ex pte agentis: neqꝫ ex parte passi: seu subiecti. Hoc p̄suppositũ pbat sic. Agens est idē respectu speciei in medio ꝛ in organo. Quoniaz obiectuz sensibile est illud a quo effectiue causantur tales species: medium autem ꝛ organum que sunt receptiua spērum sunt eiusdem rationis. Ex secundo de anima. ergo ipse species dicunt esse eiusdem rationis. Que ratio põt sic declarari. Ubicũqꝫ est agens ꝛ passuz eiusdem rõnis ibi est effectus eiusdē rationis. (Actio enim ꝛ quicũqꝫ respectus diuersificant vel ex fundamẽto: vel ex termino. ergo si fundamentum ꝛ terminus sunt eiusdem rationis: ꝛ actio erit eiusdez rationis: qꝛ nõ videt vnde possit diuersificari actio sm spēz nisi ex altero extremorum. (Sed ita est ꝙ agens ꝛ patiens respectu speciei sensibilis in medio ꝛ in organo sunt eiusdem rõnis. ergo actus proueniens inter ista erit eiusdem rationis. Et ex ꝯsequenti sequitur ꝙ effectus productus erit etiam eiusdem rationis: ꝛ ita species in medio ꝛ in organo. ¶Secundo p̄supponit: ꝙ quando sunt duo indiuidua eiusdem spēi: quicquid essentialiter ꝛ realiter cõpetit vni: competit etiam reliquo. ista de se patet. si eniz igni a. competit esse calefactiuum: ꝛ etiã igni.b. illud idē sibi competit: quia esse calefactiuũ est idez realiter igni. ¶Istis stantibus probatur propositum tripliciter. ꝛ primo ꝙ si species sensibilis sit idem essentialiter quod sentire: mediuz sentiet ꝛ cognoscet ipsuz sensibile: qꝛ in quocunqꝫ recipitur species sensibilis: recipitur ꝛ ipsum sentire. Ex quo sunt idem realiter: sed species in medio est idē realiter quod sentire(probo istaz. Quia species in medio est eiusdem speciei ꝛ rationis specifice cuz spē in organo: sed species in organo sensus est idez(per te)realiter ꝙ sentire. ergo etiam species in medio. Et in quocunqꝫ est sentire: illud formaliter sentit ꝛ cognoscit: (qꝛ impossibile est formam esse in aliquo: ꝛ nõ cõmunicare illi suum effectũ formalez: qꝛ hoc proprium est cuiuscunqꝫ forme ꝙ constituat suum sbm sm suuz esse formale.)ergo si sentire est in medio: medium sentiet. ¶Item secũdo ab effectu arguitur. Certum est ꝙ in vigilante vehementer distracto ad alia imprimunt species visibiles multorum obiectoꝝ visibilium: ꝛ tñ iste nõ videt. Similiter in dormiente oculis aptis imprimit species visibilis ꝛ tñ nõ videt. Similiter dormiens per sonum excitatur: quod nõ esset nisi reciperet spēm soni: ꝛ tñ iste dormiens nõ percipit sonum: qꝛ nõ dormiret neqꝫ sentit. Itē deus põt imprimere actũ imaginandi in imaginatiua sine spē imaginabili: sicut fecit in visionibus prophetaꝝ. ¶Item tertio ꝯtradicit sibi ipsi san. Tho. in pma parte.q.12.arg.2. Dicit enim ꝙ in patria habebit visio intuitiua de essentia diuina: ꝛ tñ sm ipm nulla species intelligibilis põt abstrahi de essentia diuina. ergo de aliquo obiecto intelligibili potest haberi actus ꝛ opatio actualis sine speciei sm ipsum: ꝛ pbatuz est ēt. ꝙ spēs põt haberi sine actu. ¶Et ꝯfirmatur hoc. Certuz est ꝙ spēs sensibilis est pnᵐ actus sentiendi ꝛ cã ipsius: sed pnᵐ ꝛ cã distinguunt realiter a causato. ergo spēs distinguet ab actu sentiẽdi. ¶Per hoc respondetur ad argumentum tuum. Quuz tu dicis. Si sensatio distinguit essentialr̄ a spē: ergo erit pfectior ipsa sensatio ꝙ̃ species. ergo recipiet in sbto nobiliori ꝛ spũaliori: ꝙ̃ recipiat spēs. R̄ndeo ꝙ sensatio recipit in subiecto spiritualiori

tualiori q̃ sit subiectuȝ in quo recipitur species sensibilis: tm̄ subiectiue: sed non oportet q̧ subm̄ in quo recipit̃ sensatio sit spūalius subiecto in quo recipit̃ spēs sensibilis ꝛ subiectiue ꝛ pceptiue. Unde si tu arguas. Subiectū aliqd̓ in quo recipit̃ spēs sensibilis est materiali⁹ illo subiecto in quo recipit̃ sensatio: ergo quodlibet in quo recipitur species sensibilis est materialius quocunqȝ subiecto in quo recipitur sensatio. Negatur argumentuȝ: quia tu committis fallaciam consequētis: ponēdo ꝯsequens. Et sic patet quantum ad istam difficultatem.

Aliorū eni cathegorēumatū nulluȝ ē separabile. Tex. cōmē. iiij. Q̃ō. iij.

Utrum sba sit sba⁹sit separabilis a q̄libet accidente. ¶ Et primo arg𝔲it̃ negatiue. loquendo de sba in comparatione ad accidens cōmune. Et arguit̃ sic. aut suba inq̄ntum suba est separabilis sic a quolibet accidente: aut inquantuȝ hec. Si primomodo ergo redibit opinio illa q̧ qꝛ sba puta dei p̄cedit quodlibet accidēs sequit̃ q̧ sba vt sba p̄cedit qd̓libet accidēs. Si vō dicat̃ q̧ sba vt hec pōt separari a q̄libet accidente. Contra arguitur sic. Data veritate istius sequitur q̧ homo poterit esse sine quolibet accidēte: ꝛ per ꝯsequens sine q̄ntitate ꝛ qualitate. ꝯsequens est falsum igitur ꝛ antecedens. falsitas cōsequentis pȝ. nihil potest separari ab eo qd̓ est de essentia ipsi⁹: sed qualitas ꝛ quātitas sunt de essentia hominis. ergo ꝛc. maior huius prosyllogismi p̄bat̃. qꝛ illa que sunt insepabilia sm̄ ꝯceptuȝ: vident̃ esse inseparabilia sm̄ esse. Sed illud quod est de essentia alicuius est inseparabile ab illo sm̄ cōceptuȝ. ergo erit insepabile sm̄ esse. minor aūt prosyllogismi p̄bat̃. Certum enim est q̧ ista homo est animatus. est p se in primomodo: ꝛ anima est de essentia hominis: sed omne animatum est corpus organicum. corpus aūt organicum importat q̄ntitatem ꝛ qualitatem ergo homo inquantū homo includit q̄ntitatem ꝛ qualitatem: qꝛ sicut includit organiçationem, ita etiam q̄ntitateȝ ꝛ qualitatem sine quibus corpus nō est organicum. ¶ Item p̄bat̃ secundo falsitas ꝯntis primo illati. nō potest aliquod esse corpus nisi sit figuratū: sed figura est de predicamento q̄litatis: ergo cuȝ homo sit corpus nō poterit esse sine qualitate. ¶ Tertio p̄bat̃ ideȝ: nō pōt esse homo: neqȝ intelligi: nisi cōstet ex suis p̄tibus: sed quecūqȝ p̄tes hoīs sic se habent q̧ vna est extra aliā: sed hr̄e p̄tē extra p̄tē est per q̄ntitatē. igit̃ homo in suo cōceptu ꝛ sm̄ rē de necessitate includit q̄ntitateȝ ꝯntia prima ꝛ p̄ncipalis est euidens. ppterea. qꝛ q̄ntitas ꝛ qualitas sunt accidentia cōia ipsius sbe. ¶ Secundo p̄ncipaliter arguit̃. probando q̧ falsum sit sbm̄ specificum posse separari a ꝓpria passione: q̄ntum ad dependētiam vt dicunt Scotiste ꝛ Anto. an. dicit̃ eniȝ ab istis q̧ quodlibet sbm̄ est prius tpe sua passione q̄ntum ad independentiam: nō tamen sm̄ causalitatem. Nam qꝛ est causa necessaria sbm̄ respectu sue passionis: de necessitate simul est cum effectu qui est ipsa passio: ꝛ vt sic est inseparabile ab ipsa: ꝛ ex ꝯnti simul tempore. His premissis p̄bat̃ intentuȝ. s. q̧ homo ꝛ quodlibet sbm̄ specificum simpliciter ꝛ per se est inseparabile a ꝓpria passione quocunqȝ modo. Et arguit̃ sic. Illud qd̓ includit cāl'itatem necessariam respectu alicuius effectus tanq̄ȝ aliqd de essentia sui: nō potest aliquo modo separari ab effectu. Ista propositio pȝ. Nā si nō pōt fundamentuȝ respectus separari a respectu: nec pōt ēt separari a termino respect⁹: sed ita est q̧ homo ꝛ quodcūqȝ sbm̄ specificum includit cāl'itateȝ necessariā respectu ꝓprie passionis tanq̄ȝ aliqd de eēntia sui. ḡ hō ꝛ quodcunqȝ specificuȝ sbm̄ vt sic nō poterit separi a passione. minor aūt p̄bat̃. Aut eniȝ hō ꝛ quodlibet sbm̄ specificū includit cāl'itatem necessariā passiōis. tanquā aliquid de essentia sui: aut tanquam accidēs. Si primo modo habetur intentum. Si secūdomodo arguitur sic. Aut enim causalitas ista est accidens per accidēs subiecti. Aut propriuȝ. si primomō. ergo talis causalitas nō competeret subiecto per se ꝛ necessario: qm̄ accidēs p accidēs est qd̓ cōtingēter cōpetit subiecto: ergo si talis cālitas est accidēs: ꝯtingēter competit subiecto. Si autē dicatur q̧ est accidēs proprium. sequitur processus in infinitum in causalitatibus respectu proprie passionis: qꝛ cālitas ista necessaria. est propria passio. ex quo est accidēs propriū ꝛ respectu cuiuscunqȝ passionis est assignare causam intrinsecam ipsius in subiecto cuius est passio. ergo respectu illius causalitatis erit assignare aliam causalitatem: ꝛ sic in infinitum.

Ad oppositū tamē est Ar. in. 7. meta. circa p̄ncipiuȝ. Qui vult: q̧ substantia sit prior quolibet accidente: ꝛ illa prioritas est prioritas nature: ꝛ sm̄ ipsuȝ. 5. metaphy. cap. de priori. illa sunt priora sm̄ naturam quecunqȝ contingunt esse sine alijs: ꝛ alia non sine illis. Et est tex. cōmen. 16.

In ista. q. sunt. 4. arti. In primo aliqua necessaria premittentur. In scd̓o determinabitur questio de accidente. communi iuxta primum argumentum in prin. In 3° terminabitur. q. de accidente proprio iuxta 2m argumentum. In 4° respondebitur ad argumēta in principio questionis.

Quātū ad primū primo notandum est: q̧ possibile accipit̃ dupliciter. Unomodo pro eo quod potest esse terminus potentie ꝓductiue alicuius agentis nālis: ꝛ istomodo nihil est possibile: nisi quod est ꝓducibile ab aliquo agente naturali. ¶ Secūdomodo capitur possibile p illo quod nō iplicat ꝯtradictionē in se ꝛ repugnātiam in suo cōceptu: ꝛ tale appellat̃ ab Ar. possibile logicuȝ. 5. meta. cap. de potētia. ꝛ est. tex. cō. 17. Unde possibile logicum est compositio formata ab intellectu cui⁹ termini nō iplicant contradictionem. ¶ Secundo notādum q̧ alteratio ꝛ generatio simpliciter dicuntur eē due mutationes realiter distincte: ꝛ qꝛ ista ꝓpositio negatur ab aliquibus presertim a concurrente. ideo dupliciter p̄batur. ꝛ primo sic. Ille sunt due mutationes: quarū sunt quatuor termini: sed alterationis ꝛ generatiōis sunt quatuor termini. ḡ ꝛc. Maior assumpta est māifesta: ꝛ minor p̄bat̃. qꝛ mutatio est inter duos terminos per se. Alteratio eni est ab eē sm̄ quid ad eē sȝ qd. G̃nātio est a nō esse simpliciter ad eē simplr. 5. physico. tex. cō. 6. Isti aūt sunt quatuor termini. igit̃ actiones ꝛ passiones medie erunt distincte. ¶ Et ꝯfirmat̃ hoc: qꝛ mutationes distinguunt̃ ex p̄ncipijs effectiuis: qꝛ cā effectiua nata est distinguere suuȝ effectū saltē originaliter ꝛ effectiue. Distinguuntur etiaȝ ex terminis. ex s̄nia Ar. 5. physico. qui distinguit mutationes penes terminos ad quos: ꝛ magis distinguunt penes terminū ad quem ꝛ denominant̃ q̄ȝ ex termino a quo. tex. cō. 4. Sed terminus ad queȝ alterationis est accidens: generationis aūt est sba. Isti aūt sunt termini distincti: ergo ꝛ mutationes sunt distincte. ¶ Secundo cōfirmat̃ hoc idē: imutatiōes ille sunt distincte realiter quarum vna pōt esse altera nō existente pȝ hoc per p̄muȝ p̄ncipium. sed ita est q̧ existente alteratione pōt nō esse g̃natio: vt pȝ in multis: ergo alteratio ꝛ g̃natio distinguunt̃ realiter. ¶ Sȝ si dicas: q̧ alteratio que ordinat̃ ad g̃nationeȝ est eadeȝ realr̄ g̃nationi: sed alteratio que nō ordinat̃ ad g̃nationeȝ distinguit̃ ab ipsa. ¶ Contra hoc arguo sic. Alteratio ordinata ad g̃nationē pōt esse sine g̃natione: ergo ista alteratio distinguit̃ realr̄ a g̃natiōe ꝯntia bona: ꝛ aīs p̄bat̃. Esto eniȝ q̧ sit aliqd̓ vnuȝ alterans qd̓ alteret ipm̄ alterabile p aliq̄ntū tp̄s: sit illud tp̄s. A. in vltimo instāti tp̄is. A. corrūpat̃ p aliquā potētiā ipm̄ alterans: qd̓ sit ignis exēpli gratia. Certum est q̧ ad istam alterationē nō sequit̃ forma substantialis: qꝛ nō potest ꝓduci forma sbalis sine g̃nante: sed ita est q̧ in isto istāti nō ē g̃nans. ḡ in isto istāti nō generat̃ forma substantialis: neqȝ cōpositū: erit ergo alteratio ordiata ad generationē dato q̧ nō

sit gñatio. Per oppositũ pbaf. q sit gñatio ab aliquo generãte: qd tñ nõ sit alterans: qz pono q ignis alteret stupã: z volo q in fine illius alterationis destruaf vt prius ignis alterãs: z pducaf de nouo ali' ignis: tũc in illo alterabili disposito gñabitur forma sbalis ignis a gñante: qd nõ erit alterãs. q̃re zc. ¶ Sõ. 2° arguif aliter ad idẽ sic. Si gñatio est eadẽ alterationi: aut est eadẽ in pncipio alterationis aut in fine: si in pn°: z nõ est gñatio: sine genito: g in pn° alterationis erit sba genita. si vo dicis q gñatio ẽ eadẽ alterationi in fine alterationis. Tũc sic. Alteratio a pn° vsqz ad finẽ est vna simplex mutatio: z nõ minus simplex q̃z terminus eius: sed ita est q in pn° alteratio ẽ vnica z simplex mutatio. ergo z in fine. Ex quo sequif q nõ erit in fine mutatio alteratio. z mutatio generatio.

His premissis. Quantum ad scdm arti. pono ɔclusionẽ istã. Non repugnat sbe vt sba est esse sine quolibet acciñte (loquendo de accidente cõi z absoluto.) ¶ Ista ɔclusio pbaf dupl'r. pmo i pticulari de accidente cõi absoluto. scdo gñaliter de oi accidente. pmo sic. Quecũqz sic se hñt q sunt duo absoluta eẽntialr ordinata sm prius z posterius z realr diuersa: nõ repugnat priori eẽntialr separi a posteriori. ¶ Ista ppõ pbatur: z declaraf. pmo in ipsa sumif hoc qd dico. duo absoluta: qz si vnũ eẽt absolutum z alterũ respectiuũ dato q ista hñent alias cõditiones: adhuc staret q absolutũ non posset eẽ sine respectiuo: qz albedo a. z albedo b. cõparata ad respectũ silitudinis qui fundaf in ipis albedinibus q̃ñcũqz ista z respect' sint duo eẽntialr ordinata z realr diuersa: nõ poterit separi albedo a silitudine ambab' albedinib' positis in esse. Scdo dico. Duo eẽntialr ordinata sic q vnũ sit prius altero: qz vbi essent sil nã nõ possent separi abinuicẽ. 3° dico. Duo realr diuersa qz vbi essent eẽntialr ordiata, z nõ realr diuersa: sz eadẽ: nõ posset vnuz separi a reliquo. sicut appet de eẽntia creature: z de respectu ipsius ad deũ. Silr de essentia cõpositi sbalis: z depẽdentia ad ptes intrinsecas eẽntiales a qua dependentia fundamẽtũ absolutũ nullomõ põt separi. ¶ Ista propositione sic declarata assumo istam minorez sub ipa) suba vt sba z accñs cõe sunt duo absoluta (saltẽ loquendo de aliquo acciñte cõi) essentialiter ordinata: z realr diuersa: ergo nõ repugnabit sbe vt sba est (que quolibet tali accidẽte cõmuni est prior) esse sine ipso. ¶ Et ɔfirmaf ista rõ: qz prius in suo priori nõ dependet a suo posteriori q̃ñtũ ad esse: qz cũ sit prius: in aliquo priori hz esse in quo nõ intelligitur posteri': iõ sibi nõ repugnabit esse sine posteriori: z habetur ex. 5. meta. vt allega^m est. t. c. 16. vbi dr priora sm sbaz z nãz sunt q̃cũqz ɔtingunt esse sine aliis z alia nõ sine ipsis: ad quẽ moduz prioritatis reducit oẽs alios modos: sed sba z accñs cõe absolutuz sunt hõ: ergo zc. ¶ Scdo pbaf eadez ɔclusio gñaliter sic. Illa que sunt termini distinctarũ pductionũ eẽntialr ordinatarũ vni nõ repugnat esse sine reliquo (sicut pductioni priori non repugnat eẽ sine pductiõe posteriori) sed ita est q substãtia z accñs sunt termini distinctaz pductionũ (qz sba gñatiõis: accñs alterationis: aut alicuius alterius mutationis seu pductionis accidẽtalis: que distinguif ɔtra gñationez simpl'r) z gñatio est prior realr alteratiõe z quacũqz alia mutatione: igif substãtie nõ repugnabit esse sine accidente. maior est manifesta: z minor pbaf: q̃ñtũ ad secũdã partez. q gñatio sit prior alteratione eẽntialr: z aliis mutationibus accidentalibus: qz mutationes accipiũt esse ex pncipiis z terminis ipsaz: z silr ordinẽ accipiunt ex ipsis. Tum qz hoc dicit Ar. 5. physicoz: vt allegatũ est superius q mutatiões specificanf a terminis: z pariformiter nõ negat q a principiis formalibus elicitiuis. Tum qz mutationes sunt relatiões z respectus de pdicamẽto passionis z relationes accipiũt spẽm z ordinẽ a fundamẽtis z terminis. Igitur q̃lis ordo iter pn^m gñationis: qd est sba: z terminum ei' i z pn^m: z terminuz alterationis seu aliaz mutationum accidẽtaliũ: talis erit ordo iter gñationẽ z alias mutatiões: z ita (cum sba sit prior eẽntialr q̃libet acciñte: ex hoc. 7. meta. tex. cõ. 4.) sequif ppositũ: q gñatio erit prior essentialr quabibet alia mutatiõe accñtali. ¶ Os si dicas. q ordine originis alteratio pcedat gñationẽ. qz nõ põt agens nãle generare: nisi prius alteret sbm generationis. ¶ Cõtra. si agens nãle prius alteret q̃z gñet hoc est pp impfectionez z limitationẽ vtutis actiue ipsius agẽtis. Nõ eniz põt agẽs limitatũ z impfectũ imediate ex sua limitatiõe attingere terminũ: pmo z pncipalr intẽtũ: qz (quũ agẽs impfectuz ex sua impfectione pcedat de impfecto ad pfectũ) terminus pmo intent' a gñante est sba termin' intẽt' p accidẽs est forma accñtalis: g prius tale agẽs inducit formã accñtalẽ q̃z sbalez: sed si eẽt aliq̃ virt' actiua pfecta: nõ habẽs aliqd ɔtrariũ in passo qd subijcif eius actiõi: pmo introduceref termin' p intẽtus: q̃z illud qd p accidẽs itẽderef. Ulteri' cũ agẽs nãle iueniat in passo dispositiones ɔrias forme itroducẽde z corrũpit eas q corruptio nõ põt eẽ nisi p alterationẽ: z totũ hoc ẽ ex resistẽtia passi ad agens pp impfectionẽ vtutis actiue agẽtis nãlis. Ex quo sequif q vbi eẽ pfectũ agẽs itroducẽs formã subalẽ prius esset gñatuz q̃z alteratũ: qz nõ introduceret formas accñtales disponẽtes passuz. sz solũ ɔseruãtes formã subalez in passo: q posteri' ordine nãe itroducerenf q̃z forma substantialis.

Quãtũ ad tertiũ arti. Utrz sba possit separi a quolibet accidẽte ppzio sic q talis sepabilitas nõ iplicet ɔtradictionẽ. Notandum est q duplex est opinio de sbto respectu passionis: z de cãlitate ei'. Una opinio tenet: q sbm est tm cã nãlis passiua z in qua fundaf ipa passio: ita q sbz nõ hz nisi cãlitatẽ nãlẽ. que opinio ẽ san. Tho. z sequatium ei' dicẽtiũ. q nõ cãtur passio a sbto: sz a cãnte sbm effectiue: p moduz seq̃le: sicut cuz gñaf sba: gñatur q̃ñtitas: nõ q sba sit cã effectiua respectu q̃ñtitatis exñtis in ipsa: sed solũ pviã sequele: qz quũ sba gñaf: gñatur z q̃ñtitas. Alia est via Doct. sub. que tenet. q sbm nõ tantũ est cã nãlis respectu sue passionis: sed ẽt est cã effectiua eiusdem ex eo q subiectũ icludit pn^a eẽntiala sufficiẽter pductiua ipi' passionis que sunt gen' z dña subiecti: z ppzia passio fluif a differentia specifica: z ideo subiectuz põt dici esse pn^m efficiẽs talis passionis. ¶ Si teneatur pma via respõdef ponẽdo istaz cõclusionem ɔñter. q suba vt substãtia est: est sepabilis a ppzia passione nec (posito pncipio istorum) põt oppositũ huius cõclusionis teneri: que cõclusio probaf sic. Omnis potẽtia passiua est potẽtia ɔtradictõis que est indifferẽs ad quodlibet extremuz eiusdem: sed potentia subiecti respectu passionis est potẽtia passiua nõ productiua. ergo zc. ergo poterit subz eẽ sub ppzia passione. z sub nõ eẽ ipsi' maior pncipalis pbaf auctoritate z ratiõe. Auctoritate sic. Ar. 9. meta. tex. cõ. 17. pbat: q omnis potentia passiua sit potentia ɔtradictionis: sic eniz vult probare: q actus sit prior potẽtia: z hoc mõ. Incorruptibile. est prius nã corruptibili. Sed incorruptibile est actus: corruptibile potẽtia. ergo. zc. Probat aũt minorẽ: qz corruptibile põt esse z nõ eẽ sz potẽtia est q aliqd põt eẽ vel nõ esse vel simpl'r vl sz quid. g zc. Tũc arguif sic. aut ista est diffinitio adeq̃ta potentie passiue: aut nõ. Si sic: g ois potẽtia passiua est talis: q respicit eẽ z nõ eẽ: saltẽ successiue: Si nõ: g potẽtia terminaf ad alteram ptẽ ɔtradictiõis: sz nullũ tale ẽ possibile eẽ vt dicit Cõmẽ. ergo eẽt possibile esse: z nõ esset posse esse. ¶ Sõ. 1° Ar. dicit: posse aũt oẽ ɔtingit nõ actu eẽ. Aut intelligit q possibile nõ sit in actu absolute z sit purum nihil simpl'r aut intelligat q non sit in actu: qz est possibile z in potẽtia: non primo modo: qz secũdũ ipsum purũ nihil non transmutatur ad esse. ergo secũdo modo: z ita intelligit q possibile est illud quod est sub non esse alicuius: z postmodum est sub esse. ¶ Sõ. tertio ista sunt verba Ar. Est autem potentia nihil sempiternũ. Ratio vero hec: omnis potentia simul ɔdictionis ẽ. qd qdẽ eni non possibile existẽ: nõ vnqz existit in aliquo. Possibile aũt oẽ ɔtingit non actu esse. Ex qua snia colligitur: q oẽ quod est possibile potentia passiua

passiua:includit negationē actus ⁊ eē. ¶Scđo principaliter maior pncipalis arguit rōne. passiones disiūcte entis sunt tales q̄rū vna includit negationē alteri⁹:ẜ po⁹ includit negationē actus:⁊ p ꝯñs potētie vt po⁹ est nō repugnat esse sine actu:⁊ ex altera pte pōt eē in actu:ẜ po⁹ cōtradictionis. ¶Rūdet ꝙ nō repugnat po⁹ passiue eē sine actu inq̄ntuꝫ po⁹ est: sed bene et repugnat inq̄ntū hec: hoc est inq̄ntuꝫ est po⁹ passiua determinata in spē:sicut repugnat homini:vt hō esse sine risibilitate ;sed nō inq̄ntuꝫ sba aut po⁹ passiua in nā. ¶Cōtra : aut tenet vniuocatio po⁹ passiue ad quālibet po^m passiuā:⁊ silr act⁹ ad actuꝫ quēlibet receptibilem in po^a:aut nō:si dicas ꝙ sic:sic arguit.qcqd essentialr cōpetit supiori essentialr cōpetit inferiori:ẜ essentialiter cōpetit potentie passiue:vt passiua est eē in re sine actu receptibili:ergo non repugnabit potētie passiue:vt in determinata spē : ⁊ ita nō repugnabit homini inq̄ntuꝫ potētia passiua talis ⁊ determinata eē sine risibilitate. Si vo teneat equiuocatio potētie ⁊ act⁹. Cōtra.ꝯñia Ar.nō valeret.s.hic actus pcedit hanc potētiā.ergo oēꝫ potentiā. Stat.n. ꝙ actus qui importat p hoc qđ dico incorruptibile pcedat potētiā iportatā p hoc qđ dico corruptibile:⁊ tñ ꝙ act⁹ nō pcedat quālibet potentiam.imo ꝯñtia ipsa cōmitteret fallaciā ꝯsequētis:qr bñ sequeret:act⁹ incorruptibilitatis pcedit omnē potētiam ergo potētiā corruptibilitatis: sed arguere econtra nō valet.s.hāc potentiā pcedit ergo oēm:qr arguit ab inferiori ad suū supius affirmatiue vlr ⁊ distributiue.Vñ Ar.intēdit pbare:ꝙ act⁹ simpliciter est prior po^a:⁊ ex ꝯñti q̄cunqꝫ potentia. ¶Itē.scđo ꝯtra respōsionē datā tu dicis ꝙ huic po⁹ inq̄ntuꝫ hec repugnat eē sine actu:sicut mãe celi repugnat esse sine forma sbali ẜ aliquos. ¶Cōtra quero quid addit ly hec.supra potentiā passiuā. aut addit aliqđ ptinēs ad causalitatem mãlē pcise: aut ad aliquā aliā causalitatem. Si pmomō cū causalitas mãlis tñ sit esse in quo aliqđ est:⁊ istud sic esse in quo non ponat aliquā necessitateꝫ:neqꝫ ex pte subti:neqꝫ ex pte forme :ergo adhuc nō repugnabit mãe eē sine forma. Si vero des 2^m.habet intētuꝫ: ꝙ ipsa necessitas inexitie forme nō ē ex pte subti vt subm est.hoc est vt cā mãlis in q̄. Necqꝫ valet fugere ad inclinationē mãe respectu forme : qr si penes istā inclinationeꝫ forma esset in mã necessario:ergo omnis forma necessario esset in mã:qr ad ipsam nãliter inclinat. ¶Q si dicat.ꝙ magis inclinat in istā. ¶Contra.maior aut minor inclinatio nō necessitat mãm sub forma nisi forma esset illa ad quā mã summe inclinaret:q̄ nulla est: vt nūc presuppono quod alibi hꝫ declarari. ¶Item secunda rōne arguit ad hanc maiorē principalē ꝙ omnis potentia passiua sit po⁹ cōtradictionis sic . Possibile distinguit ꝯtra necessariū ⁊ ipossibile.ipossibile eni ita respicit non esse. ⁊ ad ipsum determinat : ꝙ nullomodo respicit esse. Unde impossibile est illud quod nullo modo potest esse. Necessarium aūt ita respicit esse:ꝙ nullomodo nō esse :quia necessarium est illud quod ita habet esse quod nō potest non esse: vt pꝫ per Ar.5. meta.ca.de necessario.tex.cō.6. Si ergo possibile dictū a po⁹ passiua determinaret ad eē sic:ꝙ nō possꝫ esse sub nō esse illius respectu cuius est po⁹ passiua:esset simplr necessarium ; si vero ad nō esse determinaret:si ꝙ nō posset recipe esse ; esset impossibile. ẜ cū possibile sit mediū inter necessariū ⁊ impossibile sic respicit eē:ꝙ etiaꝫ potest eē sub nō esse: ⁊ ita ad neutrum istoꝝ determinat. ¶Item ad ideꝫ 3⁹ arguit sic. Ideo potentia passiua est ad esse:qr ēt potest ab alio recipere.s. ab agente. Si autem ab alio recipit esse q̄ntuꝫ est ex se illo circunscripto:est sub nō eē:quia omnis mutatio est inter opposita:si ergo po⁹ passiua de se est sub nō eē: ⁊ sibi non repugnat habere eē per agēs.ẜ respicit esse ⁊ nō eē. ¶Ad illud qđ dicit.ꝙ passio insequēs sbm:gñatur ad gñationeꝫ subiecti per modū sequele. ¶Cōtra hoc argutū est superius: qr termini distincti requirūt actiones distinctas : quēadmodū est in pposito de ppria passione ⁊ de subto :quoꝝ vnū est qualitas ẜm viam cōem:⁊ alterū est sba:loquēdo de subiecto in gñe sube:ergo ista duo diuersis acquisitionibus ⁊ actionibus inducunt ab agente seu pducuntur. ¶Et ꝯfirmat hoc.qr illud est cā p se alicuius qđ circunscripto quocūqꝫ alio ipso posito.pducit effectus in esse: sed circūscripto gñante ad imaginationē:⁊ posito subiecto in esse:sequit de necessitate ipsa passio que fluit a differētia specifica subiecti:⁊ ex ppriis pncipiis ipsius.ergo subiectū est:causa respectu passionis. Assumptū p maiori.pbat. Licet sit de se euidēs :qr cā est illud ad cuius esse sequit aliud. ¶Itē cōfirmat: ꝙ sbm sit cā passionis p se: qr illud est cā p se alicuius effectus: qđ ꝯtinet in se pncipia sufficiēter pductiua ipsius. Sed ita est ꝙ sbm est hꝫ: cū a pncipio ipsius fluat ipsa passio:vt dictū est: ⁊ videt ꝙ sit cā effectiua. Tum ex rōne superius adducta de potētia passiua:que est potētia ꝯtradictionis. Tum qr posito subto in eē reducit ipsa passio de nō eē ad esse : in re ⁊ existētia actuali. Q aūt sic reducit effectū de nō esse reali ad esse reale:est cā efficiēs:cuius causalitas pncipaliter respicit effectū quo ad existētiā actualeꝫ. ¶Item ista rñsio:ꝙ passio pducit per modū sequele: tollit oēm viā ad pbandū aliquid eē per se ⁊ realiter effectū alicui⁹ agētis: qr dicaꝫ ꝙ calor nō capit eē effectiue ab igne: sed ē sequela ignis. Similiter ꝙ mundus nō est effectiue a deo ; sed est sequela dei : ⁊ breuiter ꝙ omnis effect⁹ est sequela sue cāe:⁊ nō a sua cā effectiue. ¶Ex his apparet determinatio tertii articuli ẜm primā opinionē. ¶Q si teneat opinio ꝙ sbiectuꝫ nō tantuꝫ sit cā mãlis:sed ēt effectiua. Rñdetur ad difficultatē negatiue.vꝫ. ꝙ sbm nō est separabile ab accidente pprio. Et hoc est qđ dicit Sco. in meta. ꝙ lꝫ sbm possit separari a passione q̄ntū ad indepēdentiā: qr in nullo sbm dependet ppria passione:nō tamen est separabile q̄ntuꝫ ad causalitatem:qr est cā necessaria eius:⁊ qr posita causa necessario causante effectum necessitate simplr:de necessitate ponitur effectus:ideo posito subiecto:necessario ponitur passio. Hec que dicta sūt de separabilitate;ꝙ sbm est separabile ab accidente : intelligantur de separabilitate:ẜm potentiā logicaꝫ : que potentia est non repugnantia terminoꝝ:⁊ ēt po⁹ metaphysica que est ꝙ in conceptu formali ipsius sbe vt sba est:⁊ inq̄ntum hec sba nō includit aliquod accidens: ⁊ pp hoc nō repugnat sbe vt sba est eē sine quodlibet accidēte: saltē cōi. Sed si loquamur de sepabilitate ẜm potētiā physicam ⁊ nãlē(cū talis potētia respiciat mãm sensibileꝫ ⁊ q̄ntam. de qua hꝫ pduci cōpositum sbale : ⁊ ēt cū agēs nãle nō agat nisi mediantibus qualitatibus actiuis aut passiuis)non potest sba vt sba est:naturalis separari vlr a quolibet accidente cōmuni:⁊ sic ad questionem responsum est ⁊c.

Modo de vltimo arti.respondetur ad argumēta pnci. Et pmo ad pmū dicendo: ꝙ necduꝫ sba in cōi. sed ēt in pticulari potest separari a quolibet accidente. Et cū dicit.ergo hō poterit esse sine quātitate:concedo ꝯñtiam:⁊ ꝯñs:qr hoc nō est impossibile:vt dicit Sco.in reportationibus parisiensibus di.42.q.2⁹. primi. Rñdendo ad tertium argu^m.qr sba vt sic cōcludit precise in suo cōceptu formali illa que sunt in gñe sbe:nō autem que sunt in aliis predicamentis.ergo quelibet sba poterit habere ꝯceptum formalē quiditatiuum nō includendo nec intelligendo q̄ntitatē. Et cum dr homo est corpus organicuꝫ ⁊ aiatū. Dico ꝙ corpus organicum quod ponitur in diffinitione anime non dicit q̄ntitatem:sed dicit totum habens plures partes specifice distinctas : nō tamen vt extensas per q̄ntitatem. ⁊ breuiter in nulla diffinitione sbe requiritur necessario accidens. ¶Notanduꝫ tamen ꝙ manus:caput:⁊ cetere partes que sunt organice possunt cōsiderari vnomodo vt sunt dispositiōes quātitatiue seu qualitatiue:alio modo vt dicūt partes specificas essentialiter diuersas:penes diuersas formas substātiales. Primomodo vt organicum dicit tales dispositiones:non ponit in diffinitione hominis: sed bene secūdo

modo: qr caput vel manus vt sunt organica scdo mō: nō dicunt nisi plures ptes fbales: ꝛ cōposita plura specialia ex mā ꝛ formis substātialib⁹ specifice distinctis: ꝛ ita nō describit aiatū per organicū iportans qȝtitatē ꝛ q̄litatē: ſȝ solū iportās plures rōnes fbales eēntialr ꝛ specifice distinctas. ¶ Ad secūdā pbationē falsitatis ꝯñtis: cū dicit corpus est figuratum ꝛc. Dico ꝙ figura duplr accipit. Uno modo positiue. alio mō puatiue. Primo mō dicit qȝdam determinationē extrinsecā alterius gñis a qȝtitate: ꝛ hec figura ē in pdicamēto q̄litatis put dicit determinationē qȝdaȝ q̄litatiuā extrinsecā alterius gñis ꝛ extraneam. s. a corpe ꝛ a qȝtitate: qūo loquit Ar. de figura in pdicamentis. in ca. de q̄litate. secūdo mō figura accipit puatiue. ꝛ isto mō dicit determinationē qȝdā intrinsecam que nihil positiuum addit vltra corpus de genere qȝtitatis aut de gñe sube: sed tantum puationē ad vlteriores ptes: sic loquit auctor sex pncipiorū de figura. ꝙ artifex facit figuraȝ incisionis nihil addendo: sed poti⁹ remouēdo. Ex his videtur ꝙ si capiat figura puatiue: nō est possibile corpus de pdicamēto sube ꝛ multo minus hoiem esse sine figura: sed hoc iplicat ꝯtradictionē: ꝛ est simpliciter ipossibile: sed si capiatur figura positiue: nō repugnat corpori pdicamēto sube: nō solū vt corpus sed vt in spē eē sine figura: ꝛ ita nō repugnabit corpori de pdicamēto sube esse sine qȝtitate: sicut ēt sine q̄litate absqȝ eo ꝙ ista separatio iplicet ꝯtradictionē. ¶ Ad tertiā pbationē cuȝ dicit. Nō pōt eē hō nisi ꝯstet ex suis ptibus ꝛc. Dico ꝙ hēe pteȝ extra ptē pōt itelligi duplr. Uno mō eēntialr ꝛ entitatiue. alio modo dimēsionalr ꝛ extēsiue. Primo mō ps est extra ptē: qr suaȝ eēntiam nō est illa ps extra quam dicit esse: ꝛ hoc mō circūscripto quolibet accñte: caput est extra pedeȝ. ꝛ distinguit ab illo: ꝛ sic vnū esse extra aliud nō est per qȝtitateȝ: sed p essentiā rei que ab alia eēntia distinguit. scdo mō pteȝ esse extra ptem de necessitate est per qȝtitatem. Ad ppositū applicando. homo necessario ex sua ratione formali constat ex suis ptibus: quarum vna est extra aliā eēntialiter: non dimensionaliter ꝛ extensiue. ¶ Ad secundum principale ꝛ vltimū respondetur. ꝙ causalitas intrinseca in subto potest accipi dupliciter. Unomodo pro causalitate actualis: aliomodo pro causalitate aptitudinali. Primomodo est accidēs p accidēs: ꝛ tñ necessariū ꝛ inseparabile: ꝛ negat ꝙ oē accidēs per accidēs cōtingēter insit sic ꝙ nō necessario. secūdomodo causalitas est ppria passio: ꝛ accidēs ppriuȝ. Et cuȝ tu dicis: ꝙ ante istā causalitatē: erit alia causalitas prior. Negat. qr sicut actionis non est actio: ex. 5. phẏsi. tex. cō. 10. Et motus est nō motus in ratione pncipij elicitiui: neqȝ in ratione termini: ita causalitatis nō est causalitas i tali genere pncipij aut termini: vnde cāitas nō cātur: sed est quo aliqd causat: sicut albedo nō est alba: sed est illud quo aliquid est album.

In q̄ igit nō icrit rōne ipȝ dicēte ipȝ ſ rō ei⁹ qd qd erat eē. T. cō. xj. Q. ō. iiij.

Trum predicata pertinētia ad quod quid est sint pcise per opus intellectus. Quia in ista. q. adducitur opi. san. Tho. que ab An. an. improbatur: ideo. M. fran. Mentonen. sustinēdo ipsam: pbat tribus argumentis: ꝙ pdicata ptinentia ad qd qd est: sunt collecta ſm rationē ꝛ intellectū: cuius oppositum tenet An. an. ꝛ alij Scotiste. ¶ Et pro pmo argumēto presupponit duo. Primum ꝙ scientia est de eternis ꝛ incorruptibilibus: ista ppositio patet: ex snia Ar. primo posterio. ꝛ. vij. meta. tex. cō. 53. Scdȝ qd presupponit ē: ꝙ quotiēscūqȝ intellectus intelligit ꝯclusiōes ꝛ pncipia necessaria semp pariformiter intelligit. nec est veȝ: ꝙ diuersificetur in intelligendo. ¶ Istis stātibus arguit sic. Ois scia est de eternis ꝛ necessarijs: ſȝ cōclusio scibilis ꝛ pncipia nō sūt eterna ꝛ necīa: nisi per intellectū. g pncipia cōclusionis hñt eē per intellectū. Discursus ē bon⁹: ꝛ maior patet per pmū suppositū. Q aūt cōclo sit eterna: ꝛ pncipia sint eterna patet. Sed ꝙ nō sint nisi p intellectuȝ apparet. Naȝ ꝯclusio est ꝯtingens: puta ista. hō est risibilis. silr hō est aial rōnale. ergo si habent eē eternuȝ: est p qȝto ꝯsiderant p intellectū. ¶ Scdo pncipalr arguit. ꝛ psupponit pmo: ꝙ lȝ vnio mãe cū forma dicat accidētalis: tñ est necessario requisita ad hoc: vt forma informet mām. ¶ Presupponit scdo: ꝙ licet aliqd nō sit i re: ꝛ in actuali exñtia: tñ intellect⁹ pōt id itelligere ac si esset in se. Istud declarat. Rosa eniȝ nūc nō est corpus: intellectus tamen pōt intelligere rosaȝ esse corp⁹ cū possit intelligere omne qd pōt esse. ¶ Istis stātib⁹ arguit sic. Esto ꝙ corpus sit pmuȝ predicatuȝ qditatiuū rose: quero: aut hoc est vt rosa est in actu corpus aut in aptitudine: si primo mō. g vnio actualis rosa cuȝ corpore est in actu: sed hoc est falsum: qr rosa nūc nō est corpus in actu sed in aptitudine: igit rosa est corpus qȝtuȝ ad vnionem aptitudinaleȝ extremoȝ: qr pp istā vnioneȝ ppositio est vera ꝛ necessaria: hoc aūt nō pōt esse: nisi p quāto intellect⁹ ꝯsiderat rosam qȝtum ad istā aptitudinē: g corp⁹ nō inest rose nisi p ꝯsiderationem intellectus: sed tale corpus est predicatuȝ quiditatiuū: ergo pdicata qditatiua nō sunt nisi per ꝯsiderationē intellectus. ¶ Tertio arguit pmittendo duo. pmū. Certū est ꝙ Ar. attribuit incorruptibilitateȝ vniuersalib⁹. primo posterioȝ. ꝛ 2° de gñatione: qr cum scia sit de vlibus. g vlia sūt icorruptibilia. Scdo psupponit: qd Ar. 2° de gñatione vult ꝙ sicut de corporibus elemētalibus est scia: ita de gñabilib⁹ ꝛ corruptibilibus. Probat eniȝ in scdo de gñatione de mixtis cōpositis ex elemētis corruptibilitas: sed ista sunt vlia. ergo vlia sūt gñabilia ꝛ corruptibilia. ¶ Ex his arguit. Ista sunt opposita. s. corruptibile ꝛ incorruptibile. ergo Ar. diuersimode de istis locutus est: vt arguat in forma sic. Nulla opposita possunt competere vni ꝛ eideȝ ſm idē esse: sed esse gñabile ꝛ in gñabile: esse corruptibile ꝛ incorruptibile sunt opposita: ꝛ attribuit ab Ar. ipsis vlibus. ergo ſm idem esse non competunt vlibus: sed ꝙ sint ingenerabilia ꝛ incorruptibilia non potest esse nisi per considerationem intellectus: ergo talia sunt per considerationem intellectus.

Ad oppositū arguit: probādo ꝙ principia cōclusionis in demonstratione habent aliquod eē ex natura rei: ꝛ arguit primo sic: illud est ens reale qd est principium alicuius effectus realis. Sed sic est ꝙ pncipia demōstratiua sunt cause ꝛ pncipia alicuius effectus realis: ergo pncipia demōstratiua habēt aliquod eē reale. maior est manifesta: nā causatio realis non debet nisi enti reali: qr impossibile est ꝙ effect⁹ realis dependeat ab ente rōnis: ens enim reale est illud quod non presupponit ens rationis. Minor vero pbat. Nam principia demonstratiua sunt cause notitie. conclusionis: sed cognitio est effectus realis: qr quodlibet quod est in predicamento est ens reale: vt patet: ex. 5. meta. vbi distiguit phs ens reale in. 10. pdicamenta: ergo cum notitia ꝯclusionis causet a principijs: principia sunt realia. ¶ Et confirmatur hoc. Illa que sunt principia agendi ꝛ mouendi intellectum sunt realia: qr actio in intellectu ꝛ motio est realis: ꝛ ex natura rei. Non enim lapis agit in intellectū: qr cōsiderat ab intellectu: sed pus agit ꝛ mouet itellectū qȝ ꝯsideret ab illo: g illa actio ꝛ motio est realis. Sed pncipia demōstratiua agunt ꝛ mouēt itellectū: ergo habent esse reale. ¶ Itē scdo ex pte termini: illud quod per se terminat actū intelligendi: ꝛ a quo dependet actus intelligendi est ens reale: sed pncipia demonstratiua per se termināt actū intelligendi: ꝛ ab eis dependet ꝛ mensuratur actus itelligēdi: ergo talia sunt entia realia. Discursus est bonus: ꝛ maior est manifesta: qȝtū ad qȝlibet sui pteȝ: qr terminare actū realē cōpetit enti reali. Uñ Ar. 5. physicorū remouet a relone ꝙ possit p se terminare motū pp minimā ei⁹ entitatē. Sȝ relatio realis hȝ maiorē entitateȝ qȝ ens rōnis: qr ens rōnis ē respect⁹ rōnis: respect⁹ aūt rōnis est minoris

est minoris entitatis q̄ respectus realis. ḡ si relatio realis nō pōt p se terminare actuʒ realē: multo min⁹ ens rōnis poterit terminare actionē realē: ḡ qd̓ p se terminat actū itelligēdi est ens reale: cū actus itelligēdi sit actio realis: pn⁹ demr̄atiua sic terminát. ḡ ꝛc. ¶ Quātū ad aliā ptēʒ maior pbaꝛ. qꝛ ipole est ꝙ ens reale depēdeat ꝛ mēsureꝛ ab ente rōnis. q̄re ꝛc. minor aūt pbaꝛ. Nā act⁹ itelligēdi in demr̄atiōe pus terminaꝛ ad pn^m q̄ʒ ad ɔ̄nē. Ulterius mēsuraꝛ a pncipijs: q̄zto. n. pn^a sunt pfectiora: tāto actus intelligendi est perfectior. ergo mensuratur a pncipijs.

In ista. q.

ponaʒ p aliqua notāda ex qbus patebit veritas partis negatiue. q. 2° respondebo ad argumenta in pncipio.

Quātū ad pmā ptē sunt q̄ttuor notāda quoꝝ pmū est: ꝙ ppōnes pmi ꝛ scd̓i modi verificanꝛ ꝛ sunt vere q̄ʒtū ad eē eēntie: vt eē essentie abstrahit ab esse exn̄tie: ꝛ itelligo sic: ꝙ ppō pmi modi ē sic v̓a: ꝙ pdicatū verificaꝛ de subo in eē qditatiuo: ꝛ icludiꝛ in ɔceptu formali ipsius. Sʒ ppō scd̓i modi sic v̓ificaꝛ: ꝙ pdicatuʒ: lʒ nō icludaꝛ in sb̓to ƀ est in ɔceptu formali ipsius: tn̄ cōpetit sibi rōne nāe: ꝛ qditatis. Qd̓ declaꝛ sic. Nā est dr̄ia iter accñs cōe: ꝛ accñs ppriū. accñs cōe egrediꝛ a pncipijs idiuidui. accñs aūt ppriū egrediꝛ a nā specifica ꝛ qditate. ¶ 2° notādū est: ꝙ eē eēntie tā in effectu ꝛ in re: q̄ʒ in itellu obtiue abstrahit ab eē exn̄tie: sicut. n. eē eēntie abstrahit a supposito ꝛ singulari: ita ab oi exn̄tia. Certū ē. n. ꝙ in re esse eēntie nō determinat sibi singularitatē tanq̄ʒ aliqd de eēntia sui: sʒ nā ꝛ eēntia est por nālr ipa singularitate: ꝛ sicut est por ipsa singularitate: ita est por nālr existentia. Silr in itellu obtiue nā ꝛ eēntia repn̄tanꝛ itellm abstracta ab oi singularitate ꝛ exn̄tia: sicut pʒ: qn̄ spēs intelligibilis lapidis repn̄tat lapidē i cōi nō repn̄tādo hūc aut illū. ¶ 3° est notādū: ꝙ duplex est eē obtiuū: vnū est an̄ actū itelligēdi: aliud post actū itelligēdi. Et pmo mō adhuc duplr. Uno mō vt actu mouēs itellm ad actū itelligēdi 2° mō habitualr: nō vt actu mouēs: sʒ vt imediate motiuū. Exēplū vtriusq̄ʒ mōꝛ. Lapis hʒ esse in itellu p spēm itelligibilem repn̄tantē ipm: vt ista spēs actu mouet itellm: hʒ esse obtiuū actualr ꝛ pmo mō: sʒ qn̄ hʒ esse p spēm itelligibilē que nō mouet actu itellm: sʒ est in prima dispōne ad mouēdū: hʒ esse in itellu obtiue hitualr. Scd̓o mō pncipalr aliqd dr̄ eē in itellu obtiue post actū itelligēdi dependens ab ipso actu itelligēdi in fieri ꝛ in ɔseruari. qd̓ hʒ eē in itellu obtiue an̄ actuʒ itelligēdi: siue actualr: siue habitualr: hʒ aliqd̓ eē ex nā rei. Qd̓ aūt hʒ eē in itellu obtiue post actū itelligēdi: hʒ pcise esse rōnis: ꝛ isto modo figmenta ꝛ intētiones scd̓e hn̄t esse in intellu obtiue. ¶ 4^m ꝛ vltimum notādū est: ꝙ esse eternuʒ pōt accipi duplr vt alīs diximus. Uno mō positiue. alio mō negatiue. Illud est eternū positiue: qd̓ nō soluʒ caret pn° durationis: sʒ vltra hoc hʒ coexn̄tiam ad oēm dr̄iaʒ tpis. Sʒ eternum negatiue est pcise illud qd̓ nō est ex tpe: seu nō incepit esse: ꝛ nō hʒ pncipiū durationis. pmo mō dicimus singularia exn̄tia sua pncipio durationis: (sicut itelligentia sm̄ viā Ar.) sunt eterna. Scd̓o mō qditates ipse abstrahētes ab omni exn̄tia ꝛ omni duratiōe tpali dr̄r esse eterne qꝛ nō sunt ex tpe nec hn̄t pncipia durationis: cū abstrahāt ab omni duratione. ¶ Qd̓ dixi de eterno: dico de necessario. Necessariū. n. pōt accipi positiue qd̓ hʒ exn̄tiā idefectibilem. ꝛ isto mō dicimus itelligentias esse necessarias sm̄ Ar. Alio mō necessariū capiꝛ negatiue: pro eo qd̓ est ipossibile alr se hr̄e: ꝛ isto mō eēntie rerum pn̄t dici esse necessariū q̄ʒtum ad pdicata sua qditatiua: qꝛ impoſe est tales quiditates ꝛ essentias aliter se habere: quantum ad talia predicata.

Quantū ad scd̓am ptē. q. Dis pmissis r̄ndeꝛ ad argumēta: ꝛ ad pmū psupposito ɔcedēdo: ꝙ scia ē de eternis negatiue: qꝛ de eēntijs ꝛ qditatib⁹ reꝝ q̄ sic sūt nec̄ia marie loquēdo de scia istoꝝ iferioꝝ. Et cū dicis: pn⁹ demr̄atiua non sunt nec̄ia: nisi qꝛ itellis: sic ea itelligit. Negaꝛ ƀ: imo sunt nec̄ia ꝛ eterna ex se negatiue qꝛ abstrahētes ab oi exn̄tia ꝛ dr̄ia tpis. Cōsilr ipsa pn^a demōstratiua anteq̄ʒ actu itelliganꝛ: cū hēant esse in itellu obtiue p spēs repn̄tātes ipa: qd̓ eē est ex nā rei in tali esse obtiuo: dr̄r eē eterna ꝛ nec̄ia p Ar. qꝛ talia repn̄tatiua i itellu an̄ oēm actū itelligēdi repn̄tāt ipsa pdicata qditatiua: vt imutabilr vnita suis subtis: ꝛ sic apta nata sunt eternalr repn̄taꝛ: qd̓ eē obtiuū: (cū sit aliqd̓ eē ex nā rei:) dicimus pn^a demr̄atiua hr̄e ex nā rei an̄ actū intelligēdi. ¶ Ad 2^m arg^m. r̄ndeꝛ psupponendo: ꝙ corpus qd̓ pdicaꝛ de rosa nō exn̄te: sicut abstrahit ab eē exn̄tie sic vnio forē sbalis rose ad suā mām abstrahit ab eē exn̄tie. Et sic ɔcediꝛ: ꝙ corpus qd̓ pdicatur de rosa nō exn̄te nō est in actu actualitate exn̄tie: neq̄ʒ vnio ipsius. Conceditꝛ tn̄ ꝙ est in actu tam corpus: q̄ʒ vnio: actualitate eēntie: nō simplr: sʒ obtiue in itellu. Un̄ ad hoc ꝙ corpus v̓ificeꝛ p se in p mō de rosa: sufficit: ꝙ hēat tale eē obtiuū in itellu: in aliquo repn̄tāte: ꝛ in aliq̄ spē itelligibili mouēte itellm vel potēte imediate mouere ad ɔcipiēdū foīaʒ sbalē rose cū sua mā vt vnitā. Et q̄cūq̄ʒ sic hn̄te tale eē obtiuuʒ i itellu ante actū itelligēdi hn̄t aliqd̓ eē ex nā rei. Unde nō dico corpus v̓ificari de rosa: qꝛ forma rose cum sua mā ɔcipiꝛ vt vnita: vt tu dicis: sʒ dico ꝙ sic v̓ificaꝛ: qꝛ illa ex nā sui sunt sic nālr ɔceptibilia: ꝛ vt vnita mouent itellm p spēʒ aut sunt in potētia prima ad mouēdum. ¶ Et si dicas. Nō est vnio in cōi nisi in aliquo pticulari. ¶ Dico ꝙ verum est. ꝙ nō est vnio in cōi ꝛ in vli in re: nisi sit vnio in pticulari in effcū ꝛ actuali exn̄tia. Sʒ in eē obtiuo apud intellm negaꝛ hoc. ꝛ dato ꝙ dareꝛ: ꝙ ista nō pn̄t eē vnita obtiue in itellu nisi in aliquo pticulari eē obtiue: non sequiꝛ pp hoc ꝙ tale pticulare sit exn̄s in effectu: pptērea qꝛ singulare iq̄ʒtū singulare pōt repn̄tari apud itellm sine q̄cūq̄ʒ exn̄tia actuali: sicut Sor. nō exn̄s pōt repn̄tari p spēm q̄ sit ppiium ꝛ formale repn̄tatiuuʒ ipsius: que spēs vniformiter repn̄tat: siue Sor. existat: siue nō. ¶ Ad vltimum r̄ndeꝛ. pmittendo vt alias sepe dcm̄ est: ꝙ duplex est corruptibile: qd̓dam est corruptibile potētia remota: qd̓daʒ est corruptibile potētia ppinqua. Corruptibile po^a remota est qd̓ hʒ in se pncipiū corruptiōis: nō tn̄ hʒ oēs ɔditiones nec̄is requisitas ad corrūpi: sicut sunt exn̄tia ꝛ singularitas. Et isto mō dicimus: ꝙ illud est calefactiuū potētia remota: qd̓ hʒ formā in se: q̄ pōt eē pn^m calefaciēdi: nō tn̄ hʒ illas ɔditiones nec̄is requisitas ad actualē calefactionē: q̄ sunt approximatio passi ad ipm calefactiuū: ꝛ remotio ipedimēti: ꝛ isto mō q̄libet nā cōposita ex mā ꝛ forma circūscripto singulari est corruptibilis po^a remota: qꝛ hʒ in se pn^m corruptionis: qd̓ est mā pma. Sʒ qꝛ mā pma nō est pncipiū corruptionis: nisi ɔ̄cta ad exn̄tiam ꝛ singularitateʒ: iō nā cōis vt abstrahit a singularibus: nō est corruptibilis po^a ppinq̄. Corruptibile aūt po^a ppinq̄ est ipm singulare: māle: sensibile: marie sbale: qꝛ tale hʒ pncipiū corruptiōis itrinsecū: ꝛ oēs ɔditiones nec̄is reqsitas ad corrūpi: q̄ sunt exn̄tia ꝛ singularitas. Sicut dcm̄ est de corruptibili: ita dd̓m est de icorruptibili. Incorruptibile. n. vno mō accipiꝛ p eo qd̓ nō hʒ potentiā ppinquaʒ ad corrūpi: ꝛ tale pōt dici icorruptibile potētia ppinq̄. Alio mō pōt accipi icorruptibile qd̓ nō hʒ potentiā ppinquā: nec remotā ad corrūpi: ꝛ tale pōt dici icorruptibile nō solū potentia ppinq̄: verū ēt potentia remota. Incorruptibile pmo acceptū est illud qd̓ tm̄ excludit potentiā ppinquā ad corrūpi: sʒ nō potētiam remotā: sicut est nā cōpositi vlis: q̄ lʒ nō hēat potētiam ppinquā ad corrūpi: tn̄ hʒ potentiā remotam q̄ est ipsa mā cōis abstracta ab exn̄tia: vt dcm̄ est: ꝛ tale icorruptibile potētia ppinq̄ accipiꝛ tm̄ negatiue: qꝛ lʒ nō habeat potētiā ppinquā ad corrumpi: nō tamen ponit aliqd itrinsecū p qd̓ sibi repugnet actualis corruptio. Aliud est icorruptibile. qd̓ excludit nō tm̄ potentiā ppinquā: sʒ ēt potentiam remotā: ꝛ tale accipiꝛ non tm̄ negatiue: verum etiā positiue: qꝛ vltra hoc ꝙ excludit oēm poten-

tiā ad corrumpi: ponit oīno aliqd repugnans ipsi corruptioni: sicuti quelibet intelligētia fm Ar. nō tm̄ nō pōt corrūpi: vez ēt hʒ intrinsece nām p quā semp est: & necīo est: & oīno repugnat corruptioni. ¶ Quib⁹ expositis dicimus: q̄ scia est de icorruptibilib⁹ simplr: que sūt icorruptibilia positiue: sicut sunt deus & itelligētie. Silr scia est de incorruptibilib⁹ po ppinqua: que sunt incorruptibilia tm̄ negatiue: sicut sunt nāe vles gñabiliū & corruptibiliū: que vltra hoc q̄ sunt icorruptibiles po ppinqua: sunt corruptibiles po remota: & ista nō ptradicūt. ¶ Q si tu dicas. Nā vlis est incorruptibilis potentia ppinq̄. ergo nō pōt pdicari de corruptibili potentia ppinqua: nec icludi eēntialr in ipso. ¶ Rñdet dicēdo: q̄ icorruptibile po ppinq̄ positiue acceptuʒ repugnat oīno corruptibili po ppinqua: vt de se pʒ: q̄ quodlibet tale hʒ nāʒ simplr necessariam repugnanteʒ oīno nāe possibili: que vʒ pōt esse & nō esse: sed icorruptibile po propinqua negatiue: nō repugnat corruptibili potētia ppinq̄: ex eo q̄ lʒ nō habeat potētiā ppinquā ad corrūpi: tm̄ hʒ potētiaʒ remotā: & nō ponit aliqd qd repugnet corruptōi. q̄re &c. ¶ Pʒ ergo responsio ad omnia argumēta: & ista sufficiāt quantum ad istam questionem.

¶ Quedā. n. & illic eadē & ex spmate fiūt & sine spmate. Tex. cō. xxiij. Qō. v.

Ueritur. Utruʒ genita p putrefactioneʒ & genita ex semie sint eiusdē spēi. Argr̄ q̄ nō pmo auctē Ar. de gñatōe aialiū dicētis. q̄cūq nō ex aialib⁹: sʒ ex corrupta mā hec gñant qdē: alterū aūt genus & qd scīm ē: neq femella: neq mascul⁹. ¶ 2⁰ argult Ar. 2⁰ de aia. tex. cō. 34. nālissimū. n. operū viuētib⁹ est q̄cūq pfecta & nō orbata: neq spontaneā gñatione hñtia facere alterū q̄le ipm est: sed que hñt spontaneam gñationeʒ sunt q̄ gñant p putrefactionē. ergo &c. ¶ Itē Cōmen. 8. phys. cō. 46. contra Auicen. arguit q̄ vnius nature est tm̄ vnus modus cōicandi: quā ppōnē probat multiplr. pmo q̄ diuersis gñationibus fm spēm corrñdent materie distincte spē & alterius rōnis: gñatio vniuoca & ex semine est distincta spē a gñatiōe equoca. ergo &c. Maior pbat. q̄ gñationi vniuoce correspondet semen pro materia: gñationi equoce corrñdet corpus putrefactuʒ. iste sunt materie alterius rōnis. Et tunc vltra. vbi materie sunt alterius rōnis: ibi ēt forme inducte sunt hʒ: sed vbi materia & forma sunt alterius rōnis ab alijs ibi sunt nāe distincte spē. igr̄ gñationi vniuoce & equiuoce corrñdēt nāe distincte fm spēm. maior hui⁹ psyllogismi pbat ex snia Ar. 2. de aia. tex. cō. 24. & 26. actus actiuoꝝ sunt in patiente disposito. & 2⁰ ait, actus vniuscuiusq in ppria mā aptus natus est fieri. ¶ Confirmat per Aris. 5. phys. tex. cō. 7. distinctarum mutationū fm spēm sunt distincti termini spē: ex pñti distincte forme penes quas Ar. distinguit ipsas mutationes. igr̄ gñationis vniuoce & equoce erūt distincte forme fm spēm terminātes hʒ mutationes. ¶ Probat 2⁰ pncipalr ppō Cōmen. si eadem nā posset cōicari ex semine: & p putrefactionē: eadē nā fieret nālr & a casu. pbat que fiūt vniuoce: & ex semine fiūt naturalr: & que equoce: fiunt a casu: pñs illatū est euidēter falsum: q̄ qd fit a casu est oppositū ei qd fit a natura nā pnum fit fm intentionē nature. 2ᵐ pter intentionem nature: ex hoc ēt sequeret q̄ aliq̄ vna tota spēs posset fieri a casu. Et tūc vltra cū illud qd fit a casu possit fieri indifferēter ex quolibet: & ex ifinitis materijs: aliq̄ vna spēs sic fieri posset ex semine asini & idifferēter ex q̄libet mā. ¶ Itē qd fit a casu est monstruosum: & quodlibet tale est ipfectū: & hoc nō intendit a nā. igr̄ talis natura nō poterit fieri vniuoce. ¶ Itē. 3⁰ pncipalr pbat ppō Cōme. si gñabile aliqd vnū fm spēʒ pōt gñari vniuoce & equoce: aut gñabit equoce sp: & de necītate: aut frequēter: & vt i plibus: aut raro: & in paucioib⁹: nō p mō: q̄ nunq̄ gñaret vniuoce: neq 2⁰ mō: q̄ qd frequēter euenit naturalr euenit: igr̄ talis effect⁹ eēt effectus naturalis sue cāe: qd nō pcedit. igr̄ tale gñabit raro: sʒ qd raro euenit causalr euenit: & qd̄libet tale est oppoᵐ ei qd fit a natura: vt paulo añ deductū est. igr̄ tale gñabile nūq̄ gñabit vniuoce.

Ad oppositū est Ar. 7. meta. tex. cō. 23. vbi hʒ q̄dam. n. & illic eadē & ex spmate fiūt & sine spermate: ex hoc arguit sic. si eadē aialia fiunt ex spermate: & sine spermate: aut Ar. intelligit q̄ eadē fʒ nūerū sic fiūt: aut eadē fʒ gen⁹: aut eadē fʒ spēʒ. nō p mō q̄ nihil vnū & idē nūero fit aut fieri pōt vtroq mō sic q̄ fiat ex spermate & sine spmate: & pterea aialia que fiūt sine spermate nō pñt eē eadē nūeralr: cū his q̄ fiūt ex spermate: q̄ nihil ideʒ nūero gñat se: ex 2⁰ de aia tex. cō. vij. Nec auctoritas Ar. intelligit: q̄ eadē fm genus: q̄ fm Ar. eēt valde in artificialis & nullus: cum oē hñs sensum quomodocūq fit & generet est aial. igr̄ Ar. intelligit per ly eadē. identitateʒ specificā: & si sic habet propositum.

In ista. q. precitabunt due opiones extremales: que nō tenent. 2⁰ ponet opio media pbabilior: vltimo respondebit ad argumenta pncipalia.

Circa pmū est opinio Auerroys cōmen. pallega. in. 8. phycoꝝ tenēs nulla aialia genita p putrefactioneʒ seu equiuoce esse eiusdē rōnis cū aialibus genitis ex semine: q̄uis in multis accītibus videant silia: pro qua opinione sunt rōnes adducte supius in pede qōnis que opinio falsa est: si sic intelligat de oibus aialib⁹ vlr: sicut rōnes sue ptendere vident: que eque pcedunt de aialibus ipfectis: sicut de perfectis: cui pdicit magn⁹ theologus Aug. 3. de trini. ca. 5. Aialia tā multa nulla mariuʒ feminarūq cōmixtione pcedēte: siue in terra: siue in aq̄: que ni crescunt: & coeūdo alia pariūt: cū illa nullis coeūtibus parētibus orta sint: & rō Augustini est: q̄ genitum per putrefactionē ppagat alia iterū ppagantia: sed aial ppagans aliud ex semine est vniuocū ppagato: q̄ gñatio que est ex semine est vniuoca: gñatio aūt vniuoca est qn pncipiū formale: qd est forma generantis & terminus formalis qui est forma geniti sunt eiusdē rōnis formalis vel eiusdem spēi. igit genitū per putrefactioneʒ: & p propagationem sunt eiusdē spēi: assumptū aūt pʒ: in apibus & muribus: & euidens est de plantis: q̄ plante equiuoce generāte pducūt semen: ex quo generant alie plāte eiusdeʒ spēi. Silr ipsemet Comē. pcedit in accītibus gñationeʒ fieri ab vniuoco & equiuoco. vñ 2⁰ de celo & mūdo. cō. 42. pcedit calorē gñari vniuoce a calore in substāns & ēt equoce ex motu & pcursu radioꝝ. Concedit preterea hʒ idē de substātijs. s. de igne 3⁰ de celo. cō. 56. vbi hʒ q̄ ortus ignis de lapide non est de cap. translationis: sed de cap. alterationis: hoc est non generat p lationem: sed p alterationem: generat ēt ignis per motū localem: vt expresse ponit. 12. meta. cō. 18. & pmo methauroꝝ de ipressionibus ignitis: hoc idē affirmat Auer. in gñatione aialium. 12. meta. cō. 18. cōmendando opinionē Themistij. vespe inquit ipse vident fieri de corporibus equoꝝ mortuoꝝ & apes de corporibus vacarū: q̄ aūt oia pdicta generata equiuoce: sint eiusdē spēi cū generatis ex semine & vniuoce. pbat. q̄ que habent easdem opationes circa eadem obta: & ab eisdem causis pseruant ab eisdeʒ corrumpunt: eosdem habent motus: siue q̄tū ad sursum: siue q̄tum ad deorsum: siue q̄tum ad motū pgressiuum: & habent eadem organa motus progressiui: sunt hec oia eiusdem spēi: sed aialia genita per putrefactionē: & per ppagationeʒ sunt hʒ. ergo &c. Maior pʒ. discurrendo per singulas pticulas eius: operatio enim facit scire formā: sicut transmutatio mām: nā sicut transmutatio est actus māe: ita opatio forme: & si consequit cōpositū: hoc est rōne forme. opationes aūt circa eadē obiecta sunt eiusdeʒ rationis: vt ostēdit Ar. scdo de anima q̄ potentie distinguuntur per

guunt p actus z actus p obiecta z rō est: qr effectus hz distingui spē a cā pticulari: z nō vli: po^a aūt est cā vlis respectu actus z opōnis: obm aūt est cā pticularis: igr ab obto opō magis distinguit specifice. ¶ Cōfirmat: qr visio albi z visio nigri distinguunt fm spēz: qd nō est nisi obm pmo distinguere actū: z sicut obm ɔcurrit vt pncipium distōnis specifice: ita ɔcurrit ad vnitatē specificā. Neqz valet qd dr a nōnullis q opōnes distinguunt ex po^a que recipit opōnem: quā mā distinguat actum z formam ex. 8. meta. tex. cō. 12. nā qcqd fit de mā ex qua de q̄ ɔcedit q distinguit aliquo mō etiā spē: loquēdo de mā compōnis: que inexistit rei: tn mā in q̄ nō sic distinguit. aliogn albedo in ligno z in lapide nō esset eiusdē spēi z et si daret q talis mā distingueret in formis sbalibus: non tn ɔcedendū est de formis accitalibus. z postremo si daret de formis accitalibus q̄ educunt de po^a mãe: nō tn de his que nō sic educunt: quēadmodum sunt opōnes sensitiue: que sunt circa eadē obiecta: z fm spēz: z fm genus. Cause et eedē ɔseruatiue aut eedē corruptiue cōcludunt idētitatē effectus: qr effectus distincti fm spēm hñt cās distinctas fm spēm ɔseruatiuas z corruptiuas. Cōsilr motus ɔñes arguūt vnitatē in nā quā ɔsequunt vt ostendit Ar. pmo celi. z Cōmēta. ibidē cō. 8. motus vnus nō puenit nisi ex vnitate nãe. Deīde eadē organa mot^9 ɔcludunt ppositū. Nā vt dicit Cōmē. p de aia. cō. 53. mēbra leonis nō differunt a mēbris cerui: nisi qr aia differt ab aia: si mēbra nō distinguunt spē seu organa aialium: neqz aie ipsoz. ¶ Confirmat hoc p Galie. p cōplonuz z alios medicos qui volūt q cōpō z figura sequit cōplonem aialis: est enim cōpō dispō quedam: siue ordinatio membris officialibus attributa cōplonem ɔñs. Arguit ergo cōpositio cōplonem: cōplo vero eadē formā eandē cū sit ppriū forme instrm in eodē instāti iductū in mā in quo forma sbalis inducit: hoc idē dr de figura: cū figura sit ex q̄litatibus essentialibus associatis formis sbalibus perfectis. Et sic pz. maior assumpta in pncipali argumēto q quecunqz media generalr possunt ɔcludere vnitatem specificam siue sumptam ex accidentibus: siue ex opationibus ɔcludunt cōpositum sic vel sic gñatorum. ¶ Preterea. ɔdicit Auerroy Ar. magister suus in. 7. meta. tex. cō. 23. vt argutum est ad oppositum. q. vbi vult q sicut aliqua fiunt ab arte z a casu: qñ. s. pncipium est in materia sine arte qd esset pncipiū motus factōis: si idē fieret ab arte ita vult q quedam naturalia fiant a natura z casu: quedam nō: z Cōmē. in eodē. vij. cō. 31. vult q illa possunt gñari sine semine: z p ɔñs equoce: in quoz materia pōt induci virtute celesti aliqua virtus similis virtuti seminis in ppagatis. ¶ Aduertendū tn q Cōmē. non vult aialia genita per putrefactionem cōnumerari inter genita a casu: vnde in. 12. meta. cōmē. 13. habet hec verba. Et fm hoc sbe que fiunt ex putrefactione collocant in eis que fiunt ex conuenientibus non in eis que fiunt ex casu: ea enim que fiunt ex casu nō habent ordinem: neqz sunt spēs intente a natura: iste autem vident esse spēs intente a nã: sed tm diminuunt a spēbus gñatis a patre z matre: z plura eoz fiunt in temporibus determinatis: nihil est igit in istis ɔ̃re q fiāt casu. Hec Cōmē. Unde si vnqz inuenit dcm̄ a Cōmē. aut ab Alexādro q hō aialia fiāt a casu hoc pōt exponi duobus modis vno modo fm viā cōem q aial genitū p putrefactionē relatum ad diuersas causas pōt dici esse per se: z a casu: si. n. referat ad cām pticularem que est calor putredinalis fit a casu: qr talis calor nō intendit nisi resoluere corpus in elementa: z nō intendit nãliter gñationem aialis qd fit: quemadmodum intendit virtus que existit in semine: de quo natum est gñari aial si vō hō gñatio aialis putrefacti referatur ad cām vlem: que est virtus celi regitiua oium que fiunt nãliter hic inferius: non euenit a casu: sz est p se intenta nã de intentione vlis cause est: vt omnes forme que sunt in potentia mãe ad actum deducentur.

Uel aliter pōt dici ad intentionez Cōmen. q generatio putrefactoz quo ad situ mãe putrefacte in tali loco sub tali constellatione est euentus casualis: sed postqz mā est sic disposita p influxū celestē: z p calorē inductū ab influxu celesti: q pducat talis spēs aialis vel talis ad quaz hō ppottio: seu habilitas mãe disponit: z hoc a virtute formatiua: que est tali influxu. hoc est p nãm. z naturalr aial generat: z p se. Nec rōnes Cōmē. p opione sua cōcludūt ɔ aduersariū: vt dicet rñdendo ad argumēta pncipalia.

¶ Est z alia opinio penitus huic ɔ̃ria que est Auicē. dicētis qdlibet aial q̄tūcunqz pfectū posse gñari vtroqz mō equoce z vniuoce: ita q nō incōuenit hoiez posse gñari ex putrefactione z ex semine: z hoc hz ipse in tractatibus de diluuijs que fiūt p ignē z aquā: voluit. n. q stelle cōmixte viribus elemētoz oia formare possint z pficere: z naturā nō regrere feminā: nisi pp locū bñ accōmodatuz gñationi: z iō dicit matricē nō exigi ad gñationē: nisi vt melius formet embrio: z qr raro reperitur pfectus locus gñationis alicui^9 aialis sicut est hois pp repētinas mutationes elemētoz: ideo puidit natura certū locuz: qui est matrix femine. sz tn ɔtingit qñqz locū gñationis cuiuscūqz aialis esse cōtemperatū in elemētis: z tūc asserit stellas pducere illius aialis spēm: cuius locus est ɔtemperatus z dispositus in ipsis. Et fundamenta illius opionis pñt esse ista. vnūqdqz est naturalr gñabile ex his in que resoluitur: sz qdlibet aial imediate resoluit in elemēta. igr qdlibet aial est imediate gñabile ex cōmixtione elementoz sine semine: vt arguat sic: quoz est silis modus resolutionis: est etiam similis modus generationis: sed omnium animalium est similis modus resolutionis: quia omnia animalia imediate resoluuntur in terram. ergo omnium animalium est similis modus generationis ex terra: z p consequens si aliquod animal pōt gñari immediate ex terra: z quodlibet sic potest gñari. ¶ Secundo arguit. pro ista opinione. contrarioruz sunt cause contrarie: sed gñatio z corruptio hominis sunt mutationes contrarie ergo generationis z corruptionis sunt principia contraria. Constat autem q corpora celestia cuz elementis sunt sufficientia principia corruptionis omnium animaliuz absqz agente vniuoco sue speciei. ergo similiter corpora celestia cum elementis contrario modo se habentibus sunt sufficientia principia generationis omnium animaliuz absqz agente vniuoco proprie speciei: qr non est maior ratio: quare corpora celestia cum elementis sint principia sufficientia corruptionis: z non sint pncipia sufficientia generationis. ¶ Tertio arguitur. qd potest vtus inferior potest superior: z eo amplius z nobiliori modo. probatur ista. qr virtus inferior agit mota a superiori: z causalitas sua est totaliter dependens a superiori: igitur omnis causalitas cause inferioris virtualiter z eminenter continetur in superiori: sed agentia particularia producunt animalia perfecta: cum semine: vt homo hoiez. ergo multo eminentius virtus celestis poterit ea generare sine semine: cū tota virtus seminis cōtineatur virtualiter in virtute celesti. ¶ Confirmat. z redit in idem corpora celestia habent determinatū aspectum stellarū fm quez ipse stelle hñt virtutē gñatiuā respectu hoz inferiorum: sed stelle fm aliquē determinatū aspectuz generāt animalia imperfecta sine semine: igitur fm aspectuz nobiliorez poterūt generare aialia perfectiora sine semine: z fm aspectum nobilissimū aialia nobilissima. ¶ Quarto arguit. que sunt propinquiora pmo principio in esse: vident imediatius posse ab eo pduci: sed animalia pfecta sunt ppinquiora in esse pmo pncipio. ergo imediati^9 produci possunt ab ipso. ¶ Et ɔfirmat. qr sicut se hz ars in artificialibus: ita se hz natura in naturalibus. ex scdo physico. Sed ars pducit artificialia eiusdē spēi ex diuersis materijs. vz. duas statuas eiusdem figure: ex lapide z ligno. ergo etiam natura pducere poterit duo naturalia eiusdem speciei: vnum ex materia spermatica: z aliud

eadē realr accidēti absoluto: quū separeᵗ ab ipsa: melius est enim theologo dissentire a pħo in ꝯne vbi dissentit ī principio: q̄ꝫ ꝯuenire in ꝯne ⁊ dissentire in ꝑncipio: quā ꝯnem nō teneret: si principiū cū theologo ꝯcederet. Dicēdū tñ est: ꝙ ille respectus est idē fundamēto realr: etiā ſm Ar. sine quo fundamētum esse est impoſe simplr: ⁊ h̄ ex nā itrinseca fundamēti ⁊ per ꝑncipia itrinseca specifica: nō ex aliqua cā extrinseca. Exemplū: mobile primū. s. celū nō pōt esse sine motu: nō q: repugnet mobili: quum sit tantū in poᵃ passiua ⁊ ꝯdictionis respectu motus: sed hoc est ex habitudine necessaria itelligentie mouētis ad mobile ſm Ar. Ita in ꝓposito: si accidēs nō pōt eē sine inherētia actuali: hoc nō est ex idētitate accidētis ad sbꝫ sed ex habitudine necessaria inter primam cām ⁊ sbm in causando accñs. ¶ Ad ꝯfirmationē rñdebiᵗ in 4° artiᵒ Et per hec que dicta sunt rñdetur ad 2ᵐ ꝙ inherentia actualis nō est propria passio accidentis absoluti sicut respectum. Tum q: nō est eadem realr sibi vt ꝓbatū est. Tū q: nō insequiᵗ nām accñtis per se: ⁊ itrinsece: quo ad ꝑncipia essentialia specifica ⁊ formalia ipsius: sꝫ tñ̄ principia indiuiduātia ⁊ materialia: q: talis inherētia cōpetit accidenti ab efficiente: quod efficiēs respicit accidēs in esse existentie ⁊ indiuiduali.

Quātū ad 3ᵐ arti. est aduertendū: ꝙ Jo. de Gandauo in. 7. meta. q. 1. tenet partē affirmatiuam questionis: cuius determinatio stat in. 4. ꝯnibus: cōtra doctorem in. 4. sniaꝝ distin. 12. q. prima. ¶ Prima est: ꝙ demonstratio nō abstrahit ab existentia: ⁊ ab inherentia actuali: q: demonstratio nō est de nō ente. Sed nullo homine existente: homo est non ens: ergo de ipso sic absoluto nulla est demonstratio. ¶ Cꝫ. si nullus hō esset: ⁊ tñ risibilitas demonstraretur de ipso: oportet ꝙ risibilitas sit aliquid vel nihil: si nihil igitur de hoie nihil demonstratur: si aliquid vel est ens in subto: vel ens nō in subto. Si primo modo ergo actu inheret: si 2° modo: sic est substātia. ergo. ¶ Scđa ꝯclusio. ꝙ accidens non pōt separari ab actuali inherentia. ꝓbatur. Nam sicut ꝓpriū sube est esse per se: ita accidētis est esse in alio: si igiᵗ accidens nō actualiter inheret: si est ens: erit ens qđ est sba: ꝯñs est falsum: igitur illud ex quo sequiᵗ. ¶ Confirmatur. q: eē per se: ⁊ esse in alio diuidunt ipsuꝫ ens: ergo sicut impoſe est esse subam: ⁊ nō esse per se actualiter: ita impossibile est esse accñs: ⁊ nō esse actualiter in alio. ¶ Tertia ꝯclusio. ꝙ inherentia est de essentia accidētis absoluti: que ꝯclusio directe est ad qōnē: que ꝓbatur per rōnes adductas in ꝑncipio qōnis. ¶ Et rñdet ad rōnes Scoti ꝯtra istam ꝯclusionē: ꝑsertim ad illam. Nullus respectus est de eēntia accidens absoluti. Dicit ad maiorē: ꝙ nullus respectus est de essentia alicuiᵘ totaliter absoluti: sed bene respectus pōt esse de essentia alicuiᵘ absoluti a termino: licet non sic absolutuꝫ a sbto. modo accñs. s. albedo q̄uis sit absolutū a termino ad quem nō est ſm suā entitatem: quēadmodū pater est ad filiū: nō est tñ absolutuꝫ a sbto: q: ab ipso essentialr depēdet. vnde nihil est absolutum a sbto: nisi sba. ¶ Quarta ꝯclusio. Aptitudo naturalis distinguitur realiter ab eo: cuius est aptitudo: quam ꝯnem ꝓbat sic. Illa sunt diuersa essentialiter: quoꝝ vnum est respectus: ⁊ aliud absolutum. aptitudo nālis est respectus illius cuius est aptitudo: ⁊ illud cuius est aptitudo est absolutuꝫ. igitur ⁊c. ¶ Et ad probationē oppositi istius cōclusionis quā adducit Scotus rñdendū est quum dicit: que eadem gñatione gñanᵗ: ⁊ eadem corruptione corrūpuntur: sunt eadem realiter. Si ista esset vlr vera: suba ⁊ q̄titas essent idē realr: q: nō gñatur sba: nisi sit quāta: vt dicit Boetius sup predicamenta. vnde si illa propositio Ar. in. 4. meta. tex. cō. 3. hꝫ veritatem dꝫ sic intelligi: que eadem generatiōe gñantur ⁊ que primo sunt ideꝫ eēntialiter: si tñ gñanᵗ ſm prius ⁊ posterius: tunc nō oportet. ¶ Et si dicas: ꝙ sic gñaᵗ aptitudo: ⁊ illud cuiᵘ est aptitudo: negatur. Nam lꝫ in eodē instāti tēporis generetᵗ subꝫ ⁊ aptitudo: prius tñ nāliter gñatur subm q̄ꝫ aptitudo: q: cā nālit est prior effectu. ¶ Ista sunt q̄ ponit ꝯ doctorē.

Contra quā opinionē arguiᵗ: ⁊ p̄mo ꝯ ꝑmaꝫ ꝯnem oppositā ꝯclusioni docto. vꝫ. ꝙ demonstratio sit existentis. Cōtra demōstratio nō est singularis. Igitur nō est existētis. antecedēs est Ar. 7. meta. tex. cō. 53. ⁊ primo posterio. Probaᵗ ⁊ rōne: q: demōstratio est passiōis de sbto: que fluit ab ipso: per ꝑncipia specifica sbti: ⁊ nō indiuiduantia: q: in hoc distinguiᵗ accñs per accñs ab accidēte per se: q: vnū causatur a ꝑncipijs intrinsecis ⁊ essentialibus. s. accñs per se: aliud a ꝑncipijs mālibus ⁊ indiuidualibus. s. accñs per accñs. vnū inest per ꝑncipia necessaria: aliud per ꝑncipia contingētia. ꝓbatur ꝯñtia. Singularitas est intimior nāe specifice: ⁊ q̄ditati q̄ꝫ existētia: q: nā specifica alicubi reperiᵗ cū singularitate: vbi nō reperiᵗ cū exñtia. Nam Boetius super predicamēta vult: ꝙ pñta: ⁊ tota coordinatio pñtalis abstrahit ab existentia: ⁊ nō a singularitate ⁊ ꝓbaᵗ etiā: q: certum est: ꝙ coordinatio pñtalis est finita in sursum ⁊ deorsum. p̄ posteriorum. Primū predicatum est plurificabile in plures spēs ⁊ indiuidua: vt cōiter dicitur: vltimū subm dꝫ sic eē impluri ficabile: sed nihil est sic implurificabile: nisi indiuiduū ⁊ singulare. igitur ⁊c. ¶ Et cōfirmaᵗ: q: saltē apđ intellectū aliqd potest ꝯcipi vt singulare ⁊ iplurificabile dato ꝙ nō existat: ⁊ nō econuerso: q: omne existens ē singulare. Nam existētia in his inferioribus est incōicabilis ergo indiuidua ⁊ singularis. ¶ Sed cōtra istā rōnem instatur: nā existentia est modus intrinsecus quiditatis: singularitas nō: vt est de mēte Doct. i. 2. di. 3. q. 6. q: ſm ipsum iportat propriā realitatē. modus intrinsecus est intimior quiditati q̄ꝫ realitas que non est modus. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc rñdetur. ꝙ in his que sunt per se modus est intimior quiditati quacūq̄ꝫ alia formalitate ⁊ realitate sibi aduenientie: sicut prius ens est finitum: q̄ꝫ sit suba predicamentalis: aut corpus: ⁊ ex eo ꝙ finitas ⁊ infinitas sunt modi qui cōpetunt enti per se: quum quilibꝫ istoꝝ sit demonstrabilis de eo: existentia autē cōpetit enti saltē creato per accñs. quū non sit demōstrabilis de ente: nūq̄ꝫ per rōnem hois est demōstrabile ꝙ sit exñs: sed bñ ꝙ sit finitus: ꝯceditur igitur modū esse intimiorē q̄ditati si per se cōueniat q̄ditati: si per accñs. sicut exñtia nō opꝫ vel aliter ⁊ magis ad ꝓpositū. q̄ditas ⁊ nā pōt cōsiderari vel q̄ntum ad eē per se: ⁊ vnitatem correspōdentē tali eē: vel 2° mō quantū ad distinctuꝫ eē: si primo mō sic singularitas est intimior quiditati. q: facit vnū per se cum illa: singularitas enim nata est magis facere vnum per se: cū q̄ditate q̄ꝫ existētia: si vō ꝯsidereᵗ quiditas 2° mō minus distinguiᵗ (vbi q̄ditas hꝫ veꝝ esse ab existentia) q̄ꝫ distinguatᵗ a singularitate: vt ꝓbatū est. nec valet ista ꝯñtia. a. est intimius: ergo minus distinguiᵗ: q: ista intimitas nō est intimitas idētitatis: sed ordinis in cōstituēdo aliquod vnū per se: ⁊ ſm hoc illa que magis distinguunᵗ hoc est minᵘ sūt idē magis possunt facere vnū per se: nā mā ⁊ forma sbalis minus sunt idē q̄ꝫ subm: ⁊ ꝓpria passio ſꝫ aliquos: ⁊ ꝑsertim Scotistas: ⁊ tñ mā ⁊ forma faciunt vnum per se nō tñ subm cū ꝓpria passione. ¶ Cꝫ. ad ꝑncipale arguiᵗ. qđ est ꝑncipiū contingētie: nō est ꝑncipium demōstrationis: sed existentia in istis inferioribus est hmōi: ergo ⁊c. Maior apparet: q: demōstratio est necessariorum: minor etiam: q: nihil gñatur: aut corrūpiᵗ per se: nisi singulare existens: ⁊ ꝓpter hoc dixit Ar. 7. meta. tex. cō. 35. ꝙ singulare cognosciᵗ cū intelligētia ⁊ sensu cū actu videᵗ. abeunte vero ex actu non palā est vtruꝫ sit aut non sit: ⁊ paulo post subdit. mā ſm se est incognita: siue sit sensibilis siue intelligibilis: qđ non potest intelligi: nisi de materia contracta ad existentiam que est principium proximū corruptionis. ¶ Et ad illud qđ adducit: ꝙ homo non existens est nō ens. Negaᵗ. q: ens ⁊ eius quiditas: quum abstrahat a singulari: ⁊ ab omnibus suis ꝑtibus subiectiuis: ꝓtam de non existēte: q̄ꝫ de existēte: lꝫ ſm prius ⁊ posterius.

vel analogice. Alioquin non divideret ens per actum et potentiam. in. 6. meta. et. 9. nisi diceret de vtroque. vnde od illud est ens: cui non repugnat esse existere: et potest esse terminus alicuius potentie productiue: et per hoc apparet ad formam prime rationis: quod minor assumpta est falsa. ¶ Ad aliam respondetur. quod inherentia aptitudinalis risibilitatis est eadem cum inherentia actualis ipsius: quia risibilitas est eadem res cum subto quodcunque est aptum natum inesse alicui: cui est idem: illud etiam actualiter inest; sed sicut inherentia aptitudinalis abstrahit ab existentia: ita etiam actualis in his que sunt per se: et vnum transit in identitatem alterius. secus est de his qui sunt per accidens: et important distinctas naturas et essentias: sicut est in proposito. ¶ Contra secundam conclusionem arguitur sic. Per se esse quod competit substantie: aut est per se esse subsistens: aut per se esse: vt distinguitur contra ens in alio: aut per se esse: quod est ens in se et solitarie acceptum. Si primo sic nihil est substantia: nisi suppositum et singulare in predicamento substantie. Substantia secunda non est substantia isto modo: nec quiditates predicamentales. Si secundo modo: sic forma substantialis non est substantia: quia est in alio tanquam in subiecto. Si tertio modo sic accidens est ens per se: quia potest esse ens solitarie acceptum: saltem apud theologos. in sacramento altaris. ¶ Ad formam argu. Respondetur. quod proprium est substantie esse ens per se hoc est non in alio per inherentiam: intelligendo illud esse inherens. quod dat esse secundum quid alicui enti priori simpliciter: et non facit vnum per se: cum illo cui dat esse: isto modo per se esse competit omni substantie et accidens seclusum ab inherentia actuali: licet sit ens per se perseitate tertij modi: non tamen per se vt distinguitur contra inherens actu vel aptitudine: sed est inherens aptitudinaliter. ¶ Ad confirmationem dicitur: quod esse per se quod diuidit ens est esse cui repugnat inherere: et esse in alio est illud. cui non repugnat inherere. primum negat aptitudinem ad inherendum. 2[m] ponit talem aptitudinem: et ista duo diuidunt ens: et vnum competit substantie. s. esse per se: alterum accidenti. s. esse in alio: et iste non important esse actuale: sed aptitudinale: et licet ab esse aptitudinali ad actuale valeat consequentia negatiue. videlicet hoc non est aptum natum inesse: ergo non actualiter inest: tamen affirmatiue non valet. videlicet hoc est aptum inesse ergo actualiter inest committitur fallacia consequentis. Dicendum igitur ad formam argumenti quod ista vt diuidunt ens necessario competunt substantie et accidenti: et sic nihil mali sequitur. ¶ Contra tertiam conclusionem instatur sic. Ens absolutum vt distinguitur contra respectiuum: est ens absolutum a termino: quia respectus diffinitur per esse ad aliud: sicut absolutum diffinitur per esse ad se. Nam esse ad se et ad aliud sunt differentie modales contrahentes ens ad absolutum et respectiuum: et sicut absolutum prescindit a termino: ita respectiuum secundum se est ad terminum: sicut ergo idem non potest esse ad se: et non ad se: quia hoc est contradictio: sic in proposito. ¶ Item. omne quod includit habitudinem ad terminum: tanquam aliquid de essentia sua est ad terminum: sed omne accidens est huiusmodi per te: igitur et cetera. Maior videtur nota: quia dato opposito: aliquid esset per se ad terminum et absolutum a termino. minor probatur. Nam quodlibet accidens includit inherentiam actualem quiditatiue et essentialiter per te. Sed inherentia actualis est habitudo ad terminum. probatur. Nam inherentia actualis albedinis ad superficiem fundatur in albedine: inherentie: quum sit actus eius: et terminatur ad superficiem: quia ille est terminus inherentie: cui albedo inherens inheret: superficies est huiusmodi: igitur et cetera. ¶ Ad rationes que fuerunt pro ista conclusione soluentur. ¶ Respondendo ad argumenta principalia. ¶ Contra quartam conclusionem arguitur. Quia data ista conclusione: sequeretur processus in infinitum in aptitudinibus. consequens est falsum. igitur et antecedens: consequentia probatur. Aptitudo naturalis in aliquo indicatur ex non repugnantia ad illud ad quod est aptitudo: seu ex inclinatione naturali ad ipsum pro tanto lapis non habet aptitudinem naturalem ad locum sursum: quia repugnat lapidi in quantum grauis habere inclinationem ad locum sursum: et contra ipsum naturaliter inclinatur. ¶ Isto stante arguitur. sit. a. illud cuius est aptitudo: prescindatur ab omni re realiter differente: remanente precise in esse quiditatiuo saltem per intellectum. Tunc in ista precisione: aut ipsi. a. repugnat habere aptitudinem naturalem realiter differentem: aut non. si sic: nunquam sibi poterit competere ista aptitudo: nisi violenter. sicut locus sursum competit graui: et ratio est: quia ipsum. a. contra naturaliter inclinatur. si. a. non repugnat: ergo ante aptitudinem. a. est aptum natum: et per consequens habet aptitudinem naturalem: et tunc quereretur de ista sicut de priori: et sic in infinitum. ¶ Contra istam conclusionem sunt rationes posite in quadam questione nostra vbi probatur identitas realis passionis ad subiectum. Nec glosa ad auctoritatem Aristotelis. in. 4. meta. que facit pro ista conclusione: quod passio est subiectum sunt idem: est ad intentionem eius; imo magis ad oppositum. Nam si intelligat Arist. quod illa sunt eadem: que eadem generatione simul generantur: simultate temporis et nature: nihil probaret de eo quod intendit: sed magis concluderet oppositum propositi. Intendit enim probare: quod ens homo: et vnus homo sint idem: quia quotienscunque generatur aut corrumpitur ens generatur et corrumpitur vnum: sed certum est: quod ens est prius natura vno: sicut quodlibet subiectum est prius propria passione. Igitur non simul ens et vnum generantur eadem generatione: et sic non includerentur esse vnum et idem: quod est contra propositum. ¶ Ad illud quod adducitur de quantitate et substantia. negatur quod ista duo generentur eadem generatione: quia certum est: quod alia mutatio est ad subiectum: et alia ad quantitatem. Prima est generatio simpliciter: et alia est secundum quid. quare. et cetera.

Quantum ad 2[m] artic. Dicendum est: quod pars negatiua questionis est vera: pro cuius determinatione ponuntur tres conclusiones: de mente Doctoris subti. quarum prima est: quod neutra inherentia est de essentia accidentis absoluti fundamentaliter sumpti: secundum rei veritatem. Ista conclusio patet: ex primo arti. superius posito: declarando intentionem. Aristo. ¶ Secunda conclusio. inherentia aptitudinalis est propria passio accidentis absoluti substractiue sumpti: et non inherentia actualis. Prima pars patet: ex dictis: quia talis inherentia est aptitudo naturalis: et aptitudo naturalis est passio nature specifice. ¶ Secunda pars probatur: quia illud est propria passio alicuius nature: sine quo naturam esse in re implicat contradictionem: sed accidens absolutum esse sine inherentia actuali non implicat contradictionem. igitur et cetera. Maior probatur: quia quum passio fluat a natura specifica per differentiam eius essentialem: sicut impossibile est naturam esse sine propria differentia specifica et essentiali absque contradictione: ita impossibile est naturam esse sine propria passione: minor autem apparet: quia si implicaret contradictionem accidens absolutum esse sine dependentia actuali ad subiectum. Articulus fidei: qui tenet hoc esset simpliciter falsus: quia repugnans veritati: et ex hoc sequitur quod licet secundum Aristo. inherentia aptitudinalis sit propria passio nature non tamen inherentia actualis. Prima pars patet: quia non est imaginabile sine contradictione naturam specificam accidentis esse in re sine inherentia aptitudinali: et hoc ex natura intrinseca accidentis: et propter hoc forte dixit Aristo. primo physicorum. Intellectus querens separationem passionum a subiectis et cetera. vt superius dictum est. Innuens quod ille intellectus implicat contradictionem: qui separat actu et aptitudine accidentia a subiectis: licet ex quiditatiua ratione accidentis sibi non repugnet separari: quia si sic: questio ponens sonum in vacuo esse sine corpore: ex suo intellectu implicaret contradictionem: et esset irrationabilis: vt superius dictum est. Ipsam tamen proponit disputandam in. 4. physicorum: vt pretulimus superius quare separatio actualis accidens.

tis ab[9] a subiecto: licet sit impossibilis sm Aristo. non tñ implicat ↄtradictionē: ⁊ per ↄñs nõ est passio: quãuis ↄcederet ꝙ esset acciñs iseparabile: ⁊ necessariũ respectu ipsius accidentis. Et tunc sm Aris. respectus aptitudinalis ipsius accidentis ad subiectũ esset magis necessarius ꝙ̃ respectus actualis: sicut ↄcederet dependẽtiã ad sbm esse necessariã: nõ tñ necessariã tanta necessitate: quãta necessitate est dependẽtia ad pmaꝫ cãm: quia maius impossibile est accidens esse sine prima cã: sm pħm: ꝙ̃ esse sine subiecto: ergo oppositũ est magis necessariũ: ⁊ ita stat ꝙ primũ impossibile implicet ↄtradictionē: ⁊ nõ alterũ: ⁊ determinãdo sic: questionẽ quãtum ad istã ↄclusionẽ: neganda esset illa ꝓpositio vlis: ꝙ oĩs respectus identificet fundamento sine quo fundamẽtum esse est impoſe: sed soluꝫ qñ fundamẽtum esse sine respectu implicaret ↄtradictionẽ ex terminis: ⁊ ex natura itrinseca fundamẽti: sicut est de respectu aptitudinali accidẽtis ad sbm: nõ autem actuali. Silr stando in respectibus actualis: nõ põt natura accidẽtis sine cõtradictione esse sine dependẽtia actuali ad deum: sic ꝙ ipsum eẽ sine tali dependẽtia est simplr impoſe: ⁊ hoc ex nã accidentis: quum ex nã qua est accidens: est ens posterius. ergo depẽdẽs: ⁊ si sic. ergo ab alio: ⁊ vlterius: ergo a pma cã: ⁊ ita ab ipsa dependẽs. Nõ est tñ sic ipossibile ipm esse sine dependẽtia actuali ad sbm: vt premissum est. Et ex hoc sequit: ꝙ vna depẽdẽtia identificat fundamento: ⁊ est propria passio: ⁊ alia nõ. ¶ Tertia conclusio. inherẽtia actualis est propria passio accidẽtis respectiui: pbat ista ↄclusio: ꝑsupponẽdo: ꝙ due sunt habitudines accidentis respectiui: vna est esse in. que est ipsa inherentia actualis: alia est esse ad. que est habitudo ad terminuꝫ. Prima est propria passio eius: ⁊ cõpetit ei in scdo modo dicendi per se. Secũda est de qditate eius: ⁊ competit ei in pmo modo: ⁊ iste habitudies habent taleꝫ ordinem inter se: ꝙ secunda pus ordine nature videt competere accidẽti respectiuo: ꝙ̃ prima: tuꝫ qꝛ qđ est de itrinseca rõne alicuius pus cõpetit sibi ordie nature ꝙ̃ illud quod est extraneum: a rõne eius qditatiua. habitudo ad terminum est hõ. ergo ⁊c. ¶ Minor probat: qꝛ respectus si diffinit: semper diffinit per terminũ: ⁊ nõ per fundamẽtum: vt pꝫ in diffinitione eoꝝ que sunt ad aliqd. vbi dicit Ar. ad aliquid dicuntur quecunqꝫ hoc ipsum ꝙ sunt alioꝝ dicunt: vel quõlibet aliter ad aliud: vbi semper exprimit habitudo ad terminum: ⁊ nõ ad fundamentum. ¶ Sed si tu dicas: ꝙ Aristo. 5. meta. distinguit species relatiuoꝝ penes fundamenta. ⁊ nõ penes terminos: ex quo sequitur: ꝙ a fundamentis sumunt esse specificum. Respondetur: ꝙ ideo hoc facit Aristo. quia fundamẽta sunt nobis manifestiora ꝙ̃ termini: sed hoc non obstante habitudo ad terminos est intimioꝛ relationibus ꝙ̃ ad fundamẽta. ¶ Secundo probat ideꝫ ꝑsuppositum sic. qñcunqꝫ aliquid cõmune diuiditur per duas differentias formales: pro quocunqꝫ signo vna ↄstituit speciem seu minus cõmune: ⁊ alia: sed ens diuiditur per absolutum ⁊ respectiuum: ergo pro eodem signo: pro quo absolutum est ad se: pro eodem signo respectiuum est ad aliud: sed absolutum prius natura est ad se: ꝙ̃ insit alteri: ergo respectiuuꝫ prius natura erit. ad aliud ꝙ̃ insit suo fundamento. Discursus bonus: ⁊ maioꝛ est nota. Nam quum substantia diuidatur per corporeum. ⁊ incorporeum: pro quocunqꝫ instanti nature corporeum constituit corpus pro eodem incorporeum constituit spiritum. Diffinitio eniꝫ constituitur ex genere ⁊ differẽtia diuidente: minoꝛ est manifesta: quia ista duo absolutuꝫ ⁊ respectiuũ sunt imediate opposita circa ens: ⁊ euacuant totã naturã entis. ¶ Hoc presupposito probatur cõclusio: quia ille respectus idẽtificatur realiter fundamento: ⁊ est propria passio eius: sine quo fundamentum esse implicat contradictionem ex natura fundamenti. Sed respectum esse sine inherentia actuali ad fundamentum: implicat contradictionem ex natura fundamẽti. igit ⁊c. ¶ Maioꝛ pꝫ ex dictis. minoꝛ probat. quicqd est essentialiter habitudo inter duo extremo necessario ad sui esse requirit illa extrema. Naꝫ si tollantur extrema: tollit ipsa habitudo que eẽntialr dependet ab ipsis in esse. Sicut ergo tollere terminũ respect᷒ ẽ destruere ipsuꝫ respectũ: ita tollere fundamẽtũ respectus est destruẽre ipsum respectũ: ergo ipossibile est respectuꝫ esse sine fundamento: ⁊ ex ↄñti respectũ esse absqꝫ hoc: ꝙ actualiter inhereat fundamento. quare ⁊c.

Ad argumenta principalia. Ad primum pꝫ ex dictis in pmo arti. ¶ Ad secunduꝫ respondet. ꝙ illa aptitudo nõ est essentialis accidenti: hoc est quidditatiua: est tñ essentialis ↄcomitanter: quia concomitat essentiam accidentis: essentialiter ⁊ necessario: ⁊ isto modo concedo analogiam ⁊ ordineꝫ inter accidens ⁊ substantiam esse essentialem: qꝛ necessario ⁊ essentialiter concomitãtem: qꝛ talis ordo necessario oritur inter ista duo extrema: positis rõnibus formalibus ipsorum: quocunqꝫ alio circũscripto: Et quum tu dicis: si aptitudo est accidenti essentialis: ergo cõpetit accidenti per se ⁊ intrinsece. Respondetur. ꝙ competit accidenti per se secundo modo: nõ primo modo: ⁊ isto modo est intrinseca accidenti: quia nõ distincta realiter ab ipso. Nõ tamen intrinseca qditatiue: ⁊ de intellectu formali ipsi᷒. ¶ Ad tertium respondetur. concedendo. ꝙ ipsum accidens potest concipi sine illa inherentia: vt dictum est in corpore questionis in primo articulo: ⁊ quum dicis: aut concipietur vt ens in se: aut vt in alio. Respondetur vno modo: ꝙ ad hoc ꝙ concipiatur quiditas accidentis non opꝫ: ꝙ concipiat vt ens in se: aut non. Nam mathematicus considerat ꝙ̃titatem: ⁊ non considerat eaꝫ vt est ens in se: aut in alio: quia non considerat quantitatem vt est substantia vel accidens: quia hec consideratio non pertinet ad mathematicum sed ad metaphysicum: ⁊ ita mathematicus nõ considerat naturam accidentis: vt ens ꝑ se: aut vt aptum natum inherere. ¶ Uel potest dici: ꝙ in ista abstractione considerat vt ens per se perseitate tertij modi: hoc est solitarie. non cum habitudine ad aliud. Et cum tu dicis: tale ens per se est substantia. Negatur. quia ens per se quod est substantia: est ens cui omnino repugnat inherere: modo nature accidentis in tali precisione non repugnat inherere. ¶ Sed ↄ: quia ista responsio destruit seipsam sic. Omne illud est aptum natum inherere: cui nõ repugnat sic inherere: sed accidens in tali precisione est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Respondetur ꝙ aptitudo ad inherendum est duplex: quedam est fundamentalis ⁊ remota. quedam formalis ⁊ propinqua. Prima aptitudo est ipsum fundamentum: ⁊ natura cui nata est competere ipsa aptitudo formalis: sicut dicimus: ꝙ homo seclusa risibilitate est risibilis fundamentaliter tantũ: hoc est: est fundamentum cui non repugnat risibilitas: que est aptitudo formalis ad ridendum. Aptitudo formalis ⁊ propinqua est respectus quidam adueniens fundamẽto constituens ipsum in esse formali propinquo: ad eliciẽdum actum ad quem est aptitudo. Primo modo capiendo aptitudinem: dico ꝙ capiendo accidens in tali precisione: accidens est aptum natum inherere aptitudine remota ⁊ fundamentali. Si capiatur secũdo modo sic negatur accidens esse aptuꝫ natum inherere. sed ex hoc nõ sequitur: ꝙ aptitudo formalis sit de intellectu accidẽtis: qđ erat propositũ: sed solũ aptitudo fundamẽtalis que nihil positiuum ponit vel absolutum vel respectiuum supra fundamẽtum. Hoc qđ dictũ est: potest declarari exẽplo. Nam alio modo homo est aptus natus disgregare visum: ⁊ alio modo homo albus. Primo modo est aptus aptitudine remota. Secũdo mõ aptitudine propinqua. ¶ Ad 4m ⁊ vltimũ ridetur. ꝙ dictũ Auicẽne sic hꝫ intelligi. Accidens est ens de cuius natura est esse in alio: hoc est ad cuius naturam sequitur inherentia aptitudinalis ad aliud. Sba est ens ad cuius naturam non sequitur ista aptitudo: imo ei repugnat: ⁊ isto modo sba est ens in se:

vt ens in se opponitur enti: quod est aptum inherere. Ex hoc tñ nõ sequit: ꝙ ista aptitudo sit de essentia ⁊ nã itrinseca accidẽtis. Per hoc respondet ad Boetiũ: ꝙ accidẽtis esse est inesse: ꝓpter hoc: qꝛ hꝫ de nã sua: ꝙ insit: saltem in aptitudine: nõ tñ ꝙ inherẽtia talis sit de intrinseco cõceptu ⁊ formali ipsius accidẽtis. Unde ꝙ accidẽtis ee: est inesse: põt intelligi vel essentialiter ꝑ se: ⁊ quiditatiue: vel concomitanter. Primo modo ꝓpositio. Boetij est falsa. Secũdo modo vera: qꝛ ad essentiã ⁊ quiditatẽ accidẽtis sequitur inherentia aptitudinalis: sed ista inherentia nõ est quiditatiue ipsum accidens: ⁊ sic intelligit Boetius Et sic est finis istius questionis.

¶ Sed substãtia oium primũ ratione et notitia et tpe. Tex. cõmẽ. iiij. Q. õ. ij.

Trum intentio nõ sensata recipiatur cum intentiõe sensata in sensu exteriori. que difficultas oritur ex cõcurrẽte ꝯtra Anto. an. ¶ Et arguitur primo ꝙ non. Qñcũqꝫ aliqua qualitas est principium respectu alicuius actionis ⁊ alicuius actus: vbicunqꝫ ponitur talis qualitas: ibi ponitur actio ipsius qualitatis (stante dispositione materie:) sed ita est ꝙ species obiecti sensibilis: siue sit intentio sensata siue sit intentio nõ sensata: est principium actionis in sensuꝫ. ergo si intentio non sensata recipietur in sensu exteriori: ibi erit sensatio obiecti representati per talem speciem: sed sensus exterior non percipit nociuum ⁊ vtile. ergo intentio nociui ⁊ vtilis non recipitur in sensu exteriori. ¶ Q, si tu dicas: ꝙ ista sensatio respectu nociui ⁊ vtilis pertinet ad potentiam nobiliorem: ⁊ respectu istius sensationis sensu exterior est materia indisposita. ¶ Contra: qꝛ species existẽs in potẽtia nobiliori potest inmutare potentiam ignobiliorem: sicut pꝫ in somnis. Nam species existentes in memoratiua mouent q̃nqꝫ cogitatiuam: ⁊ alios sensus interiores: ergo species existens in virtute nobiliori poterit imutare virtutem inobiliorem: ⁊ si sic per oppositũ sequitur: ꝙ species existens in aliqua virtute: ignobiliori poterit mouere eandem virtutem vel aliam nobiliorem. ¶ Scd̃o principaliter arguit: species sensibilis aut est eadem cum sensatione essentialiter: aut distinguit essentialiter ab ipsa. Si tu des primuꝫ: ergo in quocunqꝫ recipit spẽs alicui⁹ obiecti: recipiet sensatio: ⁊ ita sensus exterior recipiens intentionem nõ sensatam: percipiet obiectum ipsius. Si vero dicas ꝙ distinguit essentialiter. ergo sensatio erit spiritualior ⁊ nobilior q̃ꝫ sit: sed semꝑ forma nobilior ⁊ spiritualior habet recipi in subiecto perfectiori ⁊ spiritualiori. ergo nunq̃ꝫ poterit recipi species ⁊ sensatio in eodem subiecto: aut in eadem parte subiecti. ¶ Et confirmat. quia quecunqꝫ sunt alterius ꝑfectionis (loquendo de formis receptibilibus in aliquo sb̃to) forma ꝑfectior requirit subiectũ nobili⁹ ⁊ ꝑfectius.

Ad oppositũ tamen arguit. Agens qd̓ agit in aliquod passum distans: prius ordine essentiali agit in medium: sed ita est ꝙ obiectũ sensibile causans intentionem non sensataꝫ immediati⁹ respicit sensum exteriorem q̃ꝫ interiorem. ergo prius immutabit sensuꝫ exteriorem producendo formã ⁊ itentionem nõ sensatam: q̃ꝫ moueat sensum interiorem.

In ista. q. tenetur pars negatiua a nõnullis sequẽtibus principia san. Tho. Ideo primo arguo contra illam opinionem. ex quibus rationibus apparebit veritas partis affirmatiue. Secundo respondebo ad argumẽta in ꝑncipio q̄ faciebãt ꝓ dicta opinione.

Quantũ ad ꝑmuꝫ arguit. Primo ex parte obiecti. 2° ex parte reꝑntatiui. 3° arguit ex principijs aduersarioꝝ. ¶ Primo est parte obiecti arguit sic Aut itentio nõ sensata cãtur imediate ab obiecto. Aut a spẽ sensibili multiplicata ab obiecto. Si ꝑmo mõ habetur ꝓpositũ. Quia cũ obm̃ extra imediate moueat sensuꝫ exteriorẽ: imediate causabit in ipso itẽtioneꝫ nõ sensataꝫ. Si aũt dicas ꝙ ista intentio causat a specie sensata arguitur sic. Quecũqꝫ sunt eiusdeꝫ rõnis: hñt eandẽ formã actiuam: ⁊ eandeꝫ ṽtutẽ seu eiusdẽ rõnis in ꝓducẽdo aliqueꝫ vnuꝫ effectũ in passo apto nato recipere dato ꝙ effectus sit receptibilis in aliquo: sꝫ spẽs sensate que recipiunt in sensu exteriori ⁊ in sensu interiori sunt eiusdeꝫ rõnis ergo hñt eandem virtutẽ actiuã respectu effectus ꝓducibilis. maior videt de se nota. minor ꝓbat. Spẽs iste multiplicate: aut distinguunt ex obto: aut ex po⁹ receptiua. Nõ distinguuntur ex obiecto: vt pꝫ. nec ex subiecto. Probo. diuersitas recipientiũ respectu receptibiluꝫ nõ ꝯcludit neqꝫ causat diuersitateꝫ receptibilium: sicut albedo que ẽ in hoie ⁊ in asino: nõ distinguit specifice: sed est eiusdeꝫ rõnis: sed ita est ꝙ receptiua istaꝝ specieꝝ sunt sensus interior ⁊ exterior. ergo penes diuersitateꝫ istaꝝ virtutũ ⁊ potẽtiaꝝ spẽs sensibiles recepte in ipsis nõ distiguunt sꝫ spẽm. ergo sequitur. ꝙ si spẽs sensata in extimatiua: aut in cogitatiua producit intentionẽ nõ sensatã (cũ ista sit eiusdeꝫ rõnis cum specie sensibili existent in sensu exteriori:) illa eadẽ que est in tali sensu exteriori causabit eandẽ intẽtionem nõ sensatam in ipso. ¶ Q, si tu dicas. ꝙ intentio nõ sensata non recipit in sensu exteriori: qꝛ sensu exterior nõ est mã apta nata recipere. ¶ Contra hoc arguit. Forma eiusdẽ rõnis habet i subiecto dispositioneꝫ vni⁹. (ista ꝓbat. ꝑmo qꝛ cõpossibilitas vel cõpossibilitas forme ad subiectum est ex rõne formali ipsius forme. ergo vbi forma sit vnius rõnis: est eque cõpossibilis vel incõpossibilis sub̃to. Probatur secundo ista ꝓpositio: qꝛ dispositio cõprehenditur sub ꝑncipio mãli. ꝑncipiũ aũt mãle habet distingui per formã: ⁊ nõ econtra; vt habet Cõmenta. secundo de anima. cõmen. 60. diuersitas materieꝝ. est propter diuersitatẽ formaꝝ: ⁊ ꝑmo de anima cõmen. 53. membra leonis non differunt a membris cerui: nisi qꝛ anima differt ab anima. Ergo si forma est eiusdem rõnis: habebit dispositionem in subiecto vnius rationis:) sed ita est ꝙ spẽs sensibiles multiplicate ab obiecto sensibili sunt eiusdem rõnis. probatur hec minor de mente Ar. secundo ď anima. tex. cõ. 71. ⁊. 76. ⁊. 118. ⁊. 119: vbi ꝯcedit ꝙ medium ⁊ organum sunt eiusdem rõnis: qꝛ recipiunt spẽs sensibiles ab ipso obiecto sensibili que ratio nõ valeret: nisi diceret ꝙ ipse species sensibiles essent eiusdeꝫ rõnis: qꝛ dato opposito nõ oporteret medium ⁊ organum esse eiusdem rationis. Ex hoc sequit: ꝙ si species sensibiles habent dispositionem vnius ratiõis in proprio susceptiuo. ergo ⁊ in sensu exteriori q̃ꝫtum ad receptionem intẽtionis nõ sensãte. ¶ Et ꝯfirmat. Quia licet maior vel minor dispositio in susceptiuo faciat ad hoc ꝙ forma intensius vel remissius suscipiatur in ipso: tamen maioritas dispositionis non impedit quin ipsa forma possit recipi in tali susceptiuo. ¶ Ꝗ. secundo principaliter arguit. Spẽs sensibilis multiplicata in medio ⁊ in sensu aut est causa equiuoca: aut vniuoca respectu intentionis non sensate: Si dicas ꝙ est cã vniuoca. ꝗ eque ꝑfecta cũ suo effectu. ergo in quocũqꝫ recipiet: vna poterit recipi reliqua. Si dicas ꝙ est cã equiuoca: ⁊ ꝑ te ẽ cã equoca totalis respectu intentionis nõ sensate: ⁊ causa equiuoca totalis semper est prestantior effectu: (qꝛ omnis perfectio que formaliter ꝯtinetur in effectu virtualiter continetur in causa:) ergo causa est perfectior effectu: sed in quocũqꝫ põt recipi forma ꝑfectiori videt ꝙ non repugnat in eodeꝫ recipi formã imꝑfectioreꝫ. ergo si in sensu exteriori recipit spẽs sensibilis: recipiet ⁊ itentio nõ sensata vel saltẽ poterit recipi. ¶ Q, si tu dicas: ꝙ argumẽtũ meũ ꝯcludit ꝙ etiam sensatio nociui ⁊ vtilis poterit recipi in sensu exteriori. ¶ Cõtra. qꝛ sensatio per me nõ tñ dependet a spẽ sensibili: sed etiã a sensu agente: sensus exterior non hꝫ virtuteꝫ actiuaꝫ respectu sensationis obiecti nociui ⁊ vtilis. ⁊ hoc ꝓp debilitatem virtutis cognitiue in sensu exteriori. ꝗ nõ seqtur ꝙ sensatio possit recipi i tali sensu: sꝫ bñ spẽs eius.

Ex scdo medio .s. ex parte repñtatiui arguit illud qđ est repñtatiuū formale alicui⁹: est representatiuū virtuale respectu oīum que virtualiter ꝯtinētur in ipo (Sicut repñtatiuū formale hoīs est repñtatiuū vtuale respectu aīalis: ⁊ respectu risibilis.) ¶ Sȝ spēs sensibilis multiplicata in sensu exteriori ab obiecto sensibili est repñtatiuuȝ formale respectu ipsius obiecti. ergo erit etiā repñtatiuū virtuale cuiuscūqȝ virtualr̄ ꝯtenti in eo. Sed intentio nociui ⁊ vtilis virtualr̄ ꝯtinet in obto sensibili. ergo virtute spēi sensibilis repñtabit talis intentio cuicū qȝ potētie cui repñtatur ipȝ primū obm. ¶ Et ꝯfirmat. Quecūqȝ sunt imutabiliter vnita: ⁊ vnū hȝ ordinē essentialē ad reliquū: vt imutabilr̄ repñtatiuū ipsius: vnuȝ nō representatur sine reliquo: sed ita est: ꝙ intentio nociui ⁊ vtilis hȝ ordinem essentialem ad aliqua accidentia sensibilia: ⁊ est vnita illis imutabiliter. ergo quicqd repñtabit ipsa accidentia sensibilia representabit nociuum ⁊ vtile.

Ultimo arguit ex fundamento san. Tho. hȝ.n. san. Tho. ꝙ agens naturale prius agit in mediū actione eiusdem rōnis q̄ȝ agat in extremuȝ. ⁊ dicitur hoc esse de mente Ar. 7. physicoꝝ. tex. cō. 9. ⁊. cōmen. 10. qui vult. ꝙ mouens est simul cū moto: ⁊ est imediatū ipsi moto per cōtactum realē ⁊ mathematicū nō per cōtactū soluȝ vtualē: ⁊ etiā scdo de anima. tex. cōmē. 74. vbi habetur: ꝙ si esset vacuuȝ nihil videret: qȝ spēs coloris nō posset ꝑtingere ad oculum. Et ꝓbat san. Tho. in ꝑma pte. q. 8. arti°. 1. ꝙ deus est vbiqȝ: ꝑ hoc qđ agit ⁊ operat vbiqȝ. Ex qua ꝯclusione cōcluditur: ꝙ agens corporale nō agit in passum corporale: nisi sit imediatū illi: vel ei localiter pñs. Sed obȝ sensibile extra nō est imediatū extimatiue aut cogitatiue: nec sibi localiter pñs. ergo nō poterit causare in tali potētia ipsaȝ intentionē nociui. ¶ Qȝ si tu dicas: ꝙ illa causatur immediate a speciei in tali potentia. ¶ Cōtra species non causat nisi in virtute obiecti: ⁊ pro quāto est ipm obm repñtatiue: sed obm quod habet esse essentialiter extra: est perfectius q̄ȝ sit ipsum obiectuȝ representatiue quod est ipa species in sensu. ergo si obiectū extra non causat relinquitur ꝙ species etiam non possit ipsam intentionem causare.

Quo ad 2ᵐ arti. principalem. q. His positis respondetur ad argumenta ante oppositū. Et ꝑmo ad ꝑmuȝ ꝑmittendo primo ꝙ spēs pōt esse in aliqua potentia duobus modis: vno modo subiectiue tantum alio modo subiectiue ⁊ ꝑceptiue. dicit species esse subiectiue tantū: qn̄ habet esse in potentia precise in actu primo: ⁊ nō in actu secundo: ita ꝙ obm representatum per ipsam nō ꝑcipit a potentia: in qua species subiectat: sed spēs est in potentia subiectiue: ⁊ perceptiue: qn̄ potentia nō solū recipit ipsam spēm: sed ꝑcipit etiam ipsum obiectuȝ repñtatū per ipsam. ¶ Scdo notandum ꝙ multiplicatis speciebus sensibilibus in sensu exteriori ⁊ interiori deueniendum est ad aliquam vnam potentiam que est primo ꝑceptiua obiecti representati per talem speciem: ita ꝙ tale obiectuȝ lȝ possit percipi ab alijs potentijs nobilioribus: a nulla tñ potētia iferiori ꝑcipi pōt ⁊ cognosci.

His stantibus. Respondeo ad argumentuȝ cuȝ dicis: quecunqȝ qualitas est principiū alicui⁹ actionis in quocūqȝ est: ponit actio respectu cuius est principium. Cōcedo istam cum illa glosa quā tu dedisti. vȝ. vbi materia ⁊ subiectū natum sit recipere talem actionē. Sed negat: ꝙ sensus exterior sic sit aptus natus recipere sensationem nociui ⁊ vtilis. Et cuȝ dicis: spēs existēs in potētia nobiliori ꝑ defluxū ipsi⁹ pōt imutare potētiā inobiliorē. g̃ ꝑ oppositū spēs in po ignobiliori poterit imutare potentiam nobiliorē. Respondet ꝯcedendo: ꝙ spēs existens in potentijs nobilioribus per defluxū possunt imutare ignobiliores. sed tādeȝ est deuenire ad aliquam vnam ignobiliorem que erit ꝑmo perceptiua ipsorū obiectoꝝ: ⁊ a nulla alia iferiore percipiūtur hꝰ obiecta. Unde si tu arguas. Spēs existēs in nobiliori potentia pōt imutari ignobiliorē potentiam. ergo quālibet ignobilioreȝ: nego ꝯsequentiā. qȝ cōmittis fallaciam ꝯñtis. Qm̄ si species pōt mutare aliquā ignobilioreȝ: nō sequitur ꝙ possit quālibet imutare per rōneȝ dictam: sed tm̄modo illam que potest cōcurrere cuȝ obiectis ad causandā sensationeȝ: ⁊ que potest cooperari ipsi obiecto: vt in ipsa eliciat sensatio: ⁊ actus sentiedi. Quod nō cōcedit de sensu exteriori. ¶ Ad 2ᵐ argumētū videtur negando: ꝙ species sensibilis sit ideȝ essentialiter qđ sentire. ¶ Qđ probat. Presupponēdo primo ꝙ (quēadmodum dictum est in corpe questionis: ⁊ aliqualiter probatuȝ.) Spēs sensibiles in medio ⁊ in organo nō possunt diuersificari ꝑm speciēȝ: neqȝ ex pte agentis: neqȝ ex parte passi: seu subiecti. Hoc ꝑsuppositū ꝓbat sic. Agens est idē respectu speciei in medio ⁊ in organo. Quoniaȝ obiectuȝ sensibile est illud a quo effectiue causantur tales species: medium autem ⁊ organum que sunt receptiua spērum sunt eiusdem rationis. Ex secundo de anima. ergo ipse species dicunt esse eiusdem rationis. Que ratio pōt sic declarari. Ubicūqȝ est agens ⁊ passuȝ eiusdem rōnis ibi est effectus eiusdē rationis. (Actio enim ⁊ quicūqȝ respectus diuersificant vel ex fundamēto: vel ex termino. ergo si fundamentum ⁊ terminus sunt eiusdem rationis: ⁊ actio erit eiusdeȝ rationis: qȝ nō videt vnde possit diuersificari actio ꝑm spēȝ nisi ex altero extremorum. (Sed ita est ꝙ agens ⁊ patiēs respectu speciei sensibilis in medio ⁊ in organo sunt eiusdem rōnis. ergo actus proueniens inter ista erit eiusdem rationis. Et ex ꝯsequenti sequitur ꝙ effectus productus: erit etiam eiusdem rationis: ⁊ ita species in medio ⁊ in organo. ¶ Secundo ꝑsupponit: ꝙ quando sunt duo indiuidua eiusdem spēi: quicquid essentialiter ⁊ realiter cōpetit vni: competit etiam reliquo. ista de se patet. si eniȝ igni a. competit esse calefactiuum: ⁊ etiā igni. b. illud idē sibi competit: quia esse calefactiuū est ideȝ realiter igni. ¶ Istis stantibus probatur propositum tripliciter. ⁊ primo ꝙ si species sensibilis sit idem essentialiter quod sentire: mediuȝ sentiet ⁊ cognoscet ipsuȝ sensibile: qȝ in quocunqȝ recipitur species sensibilis: recipitur ⁊ ipsum sentire. Ex quo sunt idem realiter: sed species in medio est idē realiter quod sentire (probo istaȝ. Quia species in medio est eiusdem speciei ⁊ rationis specifice cuȝ spē in organo: sed species in organo sensus est ideȝ (per te) realiter ꝙ sentire. ergo etiam species in medio. Et in quocunqȝ est sentire: illud formaliter sentit ⁊ cognoscit: (qȝ impossibile est formam esse in aliquo: ⁊ nō cōmunicare illi suum effectū formaleȝ: qȝ hoc proprium est cuiuscunqȝ forme ꝙ constituat suum sbm ꝑm suuȝ esse formale.) ergo si sentire est in medio: medium sentiet. ¶ Item secūdo ab effectu arguitur. Certum est ꝙ in vigilante vehementer distracto ad alia imprimunt species visibiles multorum obiectoꝝ visibilium: ⁊ tñ iste nō videt. Similiter in dormiente oculis aptis imprimit species visibilis ⁊ tñ nō videt. Similiter dormiens per sonum excitatur: quod nō esset nisi reciperet spēm soni: ⁊ tñ iste dormiens nō percipit sonum: qȝ nō dormiret neqȝ sentit. Itē deus pōt imprimere actū imaginandi in imaginatiua sine spē imaginabili: sicut fecit in visionibus prophetaꝝ. ¶ Item tertio ꝯtradicit sibi ipsi san. Tho. in ꝑma parte. q. 12. arg. 2. Dicit enim ꝙ in patria habebit visio intuitiua de essentia diuina: ⁊ tñ ꝑm ipm nulla species intelligibilis pōt abstrahi de essentia diuina. ergo de aliquo obiecto intelligibili potest haberi actus ⁊ opatio actualis sine speciei ꝑm ipsum: ⁊ ꝓbatuȝ est ēt. ꝙ spēs pōt haberi sine actu. ¶ Et ꝯfirmatur hoc. Certuȝ est ꝙ spēs sensibilis est ꝑnᵐ actus sentiendi ⁊ cā ipsius: sed ꝑnᵐ ⁊ cā distinguunt realiter a causato. ergo spēs distinguet ab actu sentiēdi. ¶ Per hoc respondetur ad argumentum tuum. Quuȝ tu dicis. Si sensatio distinguit essentialr̄ a spē: ergo erit ꝑfectior ipsa sensatio q̄ȝ species. ergo recipiet in sbto nobiliori ⁊ spūaliori: q̄ȝ recipiat spēs. Rñdeo ꝙ sensatio recipit in subiecto spiri-

tualiori

rualiori ꝙ̃ sit subiectuꝫ in quo recipitur species sensibilis: tm̃ subiectiue: sed non oportet ꝙ subm in quo recipit̃ sensatio sit spūalius subiecto in quo recipit̃ spēs sensibilis ⁊ subiectiue ⁊ ꝑceptiue. Unde si tu argues. Subiectū aliqđ in quo recipit̃ spēs sensibilis est materiali⁹ illo subiecto in quo recipit̃ sensatio: ergo quodlibet in quo recipitur species sensibilis est materialius quocunq̃ subiecto in quo recipitur sensatio. Negatur argumentuꝫ: quia tu committis fallaciam consequētis: ponēdo ꝯsequens. Et sic patet quantum ad istam difficultatem.

¶ Aliorū eni cathegorcumatū nulluꝫ ē separabile. Tex. cōmē. iiij. Dō. iiij.

Utrum sba sit sba' sit separabilis a q̃libet accidente. ¶ Et primo arguit̃ negatiue. loquendo de sba in cōparatione ad accidens cōmune. Et arguit̃ sic. aut suba inq̃ntum suba est separabilis sic a quolibet accidente: aut inquantuꝫ hec. Si primomodo ergo redibit opinio illa ꝙ qꝛ sba puta dei ꝓcedit quodlibet accidēs sequit̃ ꝙ sba vt sba precedit q̄libet accidēs. Si v̍o dicat̃ ꝙ sba vt hec pōt separari a q̄libet accidente. Contra arguitur sic. Data veritate istius sequitur ꝙ homo poterit esse sine quolibet accidēte: ⁊ per ꝯsequens sine q̄ntitate ⁊ qualitate. ꝯsequens est falsum igitur ⁊ antecedens. falsitas cōsequentis pꝫ. nihil potest separari ab eo qđ est de essentia ipsi⁹: sed qualitas ⁊ quātitas sunt de essentia hominis. ergo ⁊c. maior huius prosyllogismi ꝓbat̃. qꝛ illa que sunt inseꝑabilia ſm ꝯceptuꝫ: vident̃ esse inseparabilia ſm esse. Sed illud. quod est de essentia alicuius est inseparabile ab illo ſm cōceptuꝫ. ergo erit inseꝑabile ſm esse. minor aūt prosyllogismi ꝓbat̃. Certum enim est ꝙ ista homo est animatus. est ꝑ se in primomodo: ⁊ anima est de essentia hominis: sed omne animatum est corpus organicum. corpus aūt organicum importat q̄ntitatem ⁊ qualitatem ergo homo inquantū homo includit q̄ntitatem ⁊ qualitatem: qꝛ sicut includit organiçationem, ita etiam q̄ntitateꝫ ⁊ qualitatem sine quibus corpus nō est organicum. ¶ Item ꝓbat̃ secundo falsitas ꝯñtis primo illati. nō potest aliquod esse corpus nisi sit figuratū: sed figura est de predicamento q̄litatis: ergo cuꝫ homo sit corpus nō poterit esse sine qualitate. ¶ Tertio ꝓbat̃ ideꝫ: nō pōt esse homo: neq̃ intelligi: nisi cōstet ex suis ꝑtibus: sed quecūq̃ ꝑtes hois sic se habent ꝙ vna est extra aliā: sed hře ꝑtē extra ꝑtē est per q̄ntitatē. igit̃ homo in suo cōceptu ⁊ ſm rē de necessitate includit q̄ntitateꝫ ꝯñtia prima ⁊ ꝓncipalis est euidens. ꝓpterea. qꝛ q̄ntitas ⁊ qualitas sunt accidentia cōia ipsius sbe. ¶ Secundo ꝓncipaliter arguit̃. probando ꝙ falsum sit sbm specificum posse separari a ꝓpria passione: q̄ntum ad dependētiam vt dicunt Scotiste ⁊ Anto. an. dicit̃ eniꝫ ab istis ꝙ quodlibet sbm est prius tpe sua passione q̄ntum ad independentiam: nō tamen ſm causalitatem. Nam qꝛ est causa necessaria sbm respectu sue passionis: de necessitate simul est cum effectu qui est ipsa passio: ⁊ vt sic est inseparabile ab ipsa: ⁊ ex ꝯñti simul tempore. His premissis ꝓbat̃ intentuꝫ. s. ꝙ homo ⁊ quodlibet sbm specificum simpliciter ⁊ per se est inseparabile a ꝓpria passione quocunq̃ modo. Et arguit̃ sic. Illud qđ includit cālitatem necessariam respectu alicuius effectus tanq̄ aliqđ de essentia sui: nō potest aliquo modo separari ab effectu. ¶ Ista propositio pꝫ. Nā si nō pōt fundamentuꝫ respectus separari a respectu: nec pōt ēt separari a termino respect⁹: sed ita est ꝙ homo ⁊ quodcūq̃ sbm specificum includit cālitateꝫ necessariā respectu ꝓprie passionis tanq̄ aliqđ de eēntia sui. ergo hō ⁊ quodcunq̃ specificuꝫ sbm vt sic nō poterit separari a passione. minor aūt ꝓbat̃. Aut eniꝫ hō ⁊ quodlibet sbm specificū includit cālitatem necessariā passiōis. tanquā aliquid de essentia sui: aut tanquam accidēs. Si primo modo habetur intentum. Si secūdomodo arguitur sic. Aut enim causalitas ista est accidens per accidēs subiecti. Aut propriuꝫ. si primomō. ergo talis causalitas nō competeret subiecto per se ⁊ necessario: qm̄ accidēs ꝑ accidēs est qđ cōtingēter cōpetit subiecto: ergo si talis cālitas est accidēs: ꝯtingēter compentit subiecto. Si autē dicatur ꝙ est accidēs proprium. sequitur processus in infinitum in causalitatibus respectu proprie passionis: qꝛ cālitas ista necessaria. est propria passio. ex quo est accidēs propriū ⁊ respectu cuiuscunq̃ passionis est assignare causam intrinsecam ipsius in subiecto cuius est passio. ergo respectu illius causalitatis erit assignare aliam causalitatem: ⁊ sic in infinitum.

Ad oppositū tamē est Ar. in. 7. meta. circa ꝓncipiuꝫ. Qui vult: ꝙ substantia sit prior quolibet accidente: ⁊ illa prioritas est prioritas nature: ⁊ ſm ipsuꝫ. 5. metaphy. cap. de prior. illa sunt priora ſm naturam quecunq̃ contingunt esse sine alijs: ⁊ alia non sine illis. Et est tex. cōmen. 16.

In ista. q. sunt. 4. arti., In primo aliqua necessaria premittentur. In scđo determinabitur questio de accidente. communi iuxta primum argumentum in prin. In 3° terminabitur. q. de accidente proprio iuxta 2ᵐ argumentum. In 4° respondebitur ad argumēta in principio questionis.

Quātū ad primū primo notandum est: ꝙ possibile accipit̃ dupliciter. Unomodo pro eo quod potest esse terminus potentie ꝓductiue alicuius agentis nālis: ⁊ istomodo nihil est possibile: nisi quod est ꝓducibile ab aliquo agente naturali. ¶ Secūdomodo capitur possibile ꝓ illo quod nō iplicat ꝯtradictionē in se ⁊ repugnātiam in suo cōceptu: ⁊ tale appellat̃ ab Ar. possibile logicuꝫ. 5. meta. cap. de potētia. ⁊ est. tex. cō. 17. Unde possibile logicum est compositio formata ab intellectu cui⁹ termini nō iplicant contradictionem. ¶ Secundo notādum ꝙ alteratio ⁊ generatio simpliciter dicuntur eē due mutationes realiter distincte: ⁊ qꝛ ista ꝓpositio negatur ab aliquibus presertim a concurrente. ideo dupliciter ꝓbatur. ⁊ primo sic. Ille sunt due mutationes: quarū sunt quatuor termini: sed alterationis ⁊ generatiōis sunt quatuor termini. ergo ⁊c. Maior assumpta est māifesta: ⁊ minor ꝓbat̃. qꝛ mutatio est inter duos terminos per se. Alteratio eni est ab eē ſm quid ad eē ſꝫ qđ. Gñatio est a nō esse simpliciter ad eē simplr. 5. physico. tex. cō. 6. Isti aūt sunt quatuor termini. igit̃ actiones ⁊ passiones medie erunt distincte. ¶ Et ꝯfirmat̃ hoc: qꝛ mutationes distinguunt̃ ex ꝓncipijs effectiuis: qꝛ cā effectiua nata est distinguere suuꝫ effectū saltē originaliter ⁊ effectiue. Distinguuntur etiaꝫ ex terminis. ex snia Ar. 5. physico. qui distinguit mutationes penes terminos ad quos: ⁊ magis distinguunt penes terminū ad quem ⁊ denominant̃ q̄ꝫ ex termino a quo. tex. cō. 4. Sed terminus ad queꝫ alterationis est accidens: generationis aūt est sba. Isti aūt sunt termini distincti; ergo ⁊ mutationes sunt distincte. ¶ Secundo cōfirmat̃ hoc idē: imutatiōes ille sunt distincte realiter quarum vna pōt esse altera nō existente pꝫ hoc per ꝓmuꝫ ꝓncipium. sed ita est ꝙ existente alteratione pōt nō esse gñatio: vt pꝫ in multis: ergo alteratio ⁊ gñatio distinguunt̃ realiter. ¶ Sꝫ si dicas: ꝙ alteratio que ordinat̃ ad gñationeꝫ est eadeꝫ realr gñationi: sed alteratio que nō ordinat̃ ad gñationeꝫ distinguit̃ ab ipsa. ¶ Contra hoc arguo sic. Alteratio ordinata ad gñationē pōt esse sine gñatione: ergo ista alteratio distinguit̃ realr a gñatiōe ꝯñtia bona: ⁊ aūs ꝓbat̃. Esto eniꝫ ꝙ sit aliqđ vnuꝫ alterans qđ alteret ipm alterabile ꝑ aliq̄ntū tpe: sit illud tps. A. in vltimo instāti tpis. A. corrūpat̃ ꝑ aliquā potētiā ipm alterans: qđ sit ignis exēpli gratia. Certum est ꝙ ad istam alterationē nō sequit̃ forma substantialis: qꝛ nō potest ꝓduci forma sbalis sine gñante: sed ita est ꝙ in isto istāti nō ē gñans. ergo in isto istāti nō generat̃ forma substantialis: neq̃ cōpositum: erit ergo alteratio ordiata ad generationē dato ꝙ nō

fit gñatio. Per oppositũ ꝓbaṫ. ꝙ fit gñatio ab aliquo ge
nerãte: q̃ð tñ nõ fit alterans: qꝛ pono ꝙ ignis alteret stu-
pã: ꝛ volo ꝙ in fine illius alterationis destruaṫ vt prius
ignis alterãs: ꝛ ꝑducaṫ de nouo ali⁹ ignis: tũc in illo alte
rabili disposito gñabitur forma sᷓbalis ignis a gñante: q̃ð
nõ erit alterãs. q̃re ꝛc. ℂ Scđo. 2° arguiṫ aliter ad idẽ sic. Si
gñatio est eadẽ alterationi: aut est eadẽ in ꝑncipio altera
tionis aut in fine: si in ꝑn°: ꝛ nõ est gñatio: sine genito: ꝗ
in ꝑn° alterationis erit sᷓba genita. si võ dicis ꝙ gñatio ẽ
eadẽ alterationi in fine alterationis. Tũc sic. Alteratio a
ꝑn° vsq; ad finẽ est vna simplex mutatio: ꝛ nõ minus sim
plex q̃ȝ terminus eius: sed ita est ꝙ in ꝑn° alteratio ẽ vni
ca ꝛ simplex mutatio. ergo ꝛ in fine. Ex quo sequiṫ ꝙ nõ
erit in fine mutatio alteratio. ꝛ mutatio generatio.

His premissis. Quantum ad scđm arti. pono
ↄclusionẽ istã. Non repugnat
sᷓbe vt sᷓba est esse sine quolibet accñte (loquendo de accu-
dente cõi ꝛ absoluto.) ℂ Ista ↄclusio ꝓbaṫ dupliciter. ꝑmo i
ꝑticulari de accidẽte cõi absoluto. scđo gñaliter de oi ac-
cidente. ꝑmo sic. Quecũq; sic se hñt ꝙ sunt duo absoluta
ẽẽntialiter ordinata ſm prius ꝛ posterius ꝛ realiter diuersa: nõ
repugnat ꝑori ẽẽntialiter separi a posteriori. ℂ Ista ꝓpõ ꝓba
tur: ꝛ declaraṫ. ꝑmo in ipsa sumiṫ hoc q̃ð dico. duo abso
luta: qꝛ si vnũ ẽẽt absolutum ꝛ alterũ respectiuũ dato ꝙ
ista hñrent alias cõditiones: adhuc staret ꝙ absolutũ non
posset ẽẽ sine respectiuo: qꝛ albedo a. ꝛ albedo b. cõpara-
ta ad respectũ silitudinis qui fundaṫ in ipsis albedinibus
q̃ñtũcũq; ista ꝛ respect⁹ sint duo ẽẽntialiter ordinata ꝛ realiter
diuersa: nõ poterit separi albedo a silitudine ambab⁹ al-
bedinib⁹ positis in esse. Scđo dico. Duo ẽẽntialiter ordina
ta sic ꝙ vnũ sit prius altero: qꝛ vbi essent sil nã nõ possent
separi abinuicẽ. 3° dico. Duo realiter diuersa qꝛ vbi essent
ẽẽntialiter ordiata, ꝛ nõ realiter diuersa: ȝ eadẽ: nõ posset vnuȝ
separi a reliquo. sicut appet de ẽẽntia creature: ꝛ de respe
ctu ipsius ad deũ. Siliter de essentia cõpositi sᷓbalis: ꝛ depẽ
dentia ad ptes intrinsecas ẽẽntiales a qua dependentia
fundamẽtũ absolutũ nullomõ põt separi. ℂ Ista proposi
tione sic declarata assumo istam minoreȝ sub ipa) sᷓba vt
sᷓba ꝛ accñs cõe sunt duo absoluta (saltẽ loquendo de ali-
quo accñte cõi) essentialiter ordinata: ꝛ realiter diuersa: er-
go nõ repugnabit sᷓbe vt sᷓba est (que quolibet tali accidẽ-
te cõmuni est prior) esse sine ipso. ℂ Et ↄfirmaṫ ista rõ: qꝛ
ꝑus in suo ꝑori nõ dependet a suo posteriori q̃ñtũ ad esse:
qꝛ cũ sit ꝑus: in aliquo ꝑori hȝ esse in quo nõ intelligitur
posteri⁹: iõ sibi nõ repugnabit esse sine posteriori: ꝛ habe
tur ex. 5. meta. vt allegatũ est. t. c. 16. vbi dr ꝑora ſm sᷓbaȝ ꝛ
nãȝ sunt q̃cũq; ↄtingunt esse sine aliis ꝛ alia nõ sine ipsis:
ad quẽ moduȝ ꝑoritatis reducit oẽs alios modos: sed sᷓba
ꝛ accñs cõe absolutuȝ sunt hõ: ergo ꝛc. ℂ Scđo ꝓbaṫ ea-
deȝ ↄclusio gñaliter sic. Illa que sunt termini distinctarũ
ꝑductionũ ẽẽntialiter ordinatarũ vni nõ repugnat esse sine
reliquo (sicut ꝑductioni priori non repugnat ẽẽ sine ꝑdu
ctiõe posteriori) sed ita est ꝙ substãtia ꝛ accñs sunt termi
ni distinctaꝝ ꝑductionũ (qꝛ sᷓba gñatiõis: accñs alteratio
nis: aut alicuius alterius mutationis seu ꝑductionis ac
cidẽtalis: que distinguiṫ ↄtra gñationeȝ simpliciter) ꝛ gñatio
est priori realiter alteratiõe ꝛ quacũq; alia mutatione: igiṫ
substãtie nõ repugnabit esse sine accidente. maior est ma
nifesta: ꝛ minor ꝓbaṫ: q̃ñtũ ad secũdã parteȝ. ꝙ gñatio sit
prior alteratione ẽẽntialiter: ꝛ aliis mutationibus acciden-
talibus: qꝛ mutationes accipiũt esse ex ꝑncipiis ꝛ termi-
nis ipsaꝝ: ꝛ siliter ordinẽ accipiunt ex ipsis. Tum qꝛ hoc di-
cit Ar. 5. physicoꝝ: vt allegatũ est superius ꝙ mutatiões
specificanṫ a terminis: ꝛ pariformiter nõ negat ꝙ a prin
cipiis formalibus elicitiuis. Tum qꝛ mutationes sunt re
latiões ꝛ respectus de ꝑdicamẽto passionis ꝛ relationes
accipiũt spẽm ꝛ ordinẽ a fundamẽtis ꝛ terminis. Igitur
q̃lis ordo iter ꝑn^m gñationis: q̃ð est sᷓba: ꝛ terminum ei⁹ ꝛ
ꝑn^m: ꝛ terminuȝ alteratiõis seu aliaꝝ mutationum ac-
cidẽtaliũ: talis erit ordo iter gñationẽ ꝛ alias mutatiões:
ꝛ ita (cum sᷓba sit ꝑor ẽẽntialiter q̃libet accñte: ex hoc. 7. me
ta. tex. cõ. 4.) sequiṫ ꝓpositũ: ꝙ gñatio erit ꝑor essentialiter
qualibet alia mutatiõe accñtali. ℂ Qȝ si dicas. ꝙ ordine
originis alteratio ꝑcedat gñationẽ. qꝛ nõ põt agens nãle
generare: nisi prius alteret sᷓbm generationis. ℂ Cõtra. si
agens nãle ꝑus alteret q̃ȝ gñet hoc est ꝑp impfectioneȝ ꝛ
limitationẽ v̄tutis actiue ipsius agẽtis. Nõ eniȝ põt agẽs
limitatũ ꝛ impfectũ imediate ex sua limitatiõe attingere
terminũ: ꝑmo ꝛ ꝑncipaliter intẽtũ: qꝛ (quũ agẽs imperfectuȝ
ex sua imperfectione ꝑcedat de imperfecto ad pfectũ) termi
nus ꝑmo intent⁹ a gñante est sᷓba termin⁹ intẽt⁹ ꝑ accidẽs
est forma accñtalis: ꝗ ꝑus tale agẽs inducit formã accñ-
talẽ q̃ȝ sᷓbaleȝ: sed si ẽẽt aliq̃ virt⁹ actiua pfecta: nõ habẽs
aliq̃ð ↄtrariũ in passo q̃ð subijciṫ eius actiõi: ꝑmo intro
duceret termin⁹ ꝑ intẽtus: q̃ȝ illud q̃ð ꝑ accidẽs itẽderet.
Ulteri⁹ cũ agẽs nãle iueniat in passo dispositiones ↄtrias
forme itroducẽde: corrũpit eas q̃ corruptio nõ põt ẽẽ nisi
ꝑ alterationẽ: ꝛ totũ hoc ẽ ex resistẽtia passi ad agens ꝑp
impfectionẽ v̄tutis actiue agẽtis nãlis. Ex quo sequiṫ ꝙ
vbi ẽẽ pfectũ agẽs itroducẽs formã sᷓbalẽ ꝑus esset gñta-
tuȝ q̃ȝ alteratũ: qꝛ nõ introduceret formas accñtales dis-
ponẽtes passuȝ. ȝ solũ ↄseruãtes formã sᷓbaleȝ in passo: q̃
posteri⁹ ordine nãe itroducerenṫ q̃ȝ forma substantialis.

Quãtũ ad tertiũ arti. Utrũ sᷓba possit separi a quoli-
bet accidẽte ꝓprio sic ꝙ talis sepabilitas nõ
iplicet ↄtradictionẽ. Notandum est ꝙ duplex est opinio
de sᷓbto respectu passionis: ꝛ de cãlitate ei⁹. Una opinio
tenet: ꝙ sᷓbm est tñ cã mãlis passiua ꝛ in qua fundaṫ ipa
passio: ita ꝙ sᷓbȝ nõ hȝ nisi cãlitatẽ mãlẽ. que opinio ẽ san.
Tho. ꝛ sequatium ei⁹ dicẽtiũ. ꝙ nõ cãtur passio a sᷓbto: ȝ
a cãnte ſm effectiue: ꝑ moduȝ seq̃le: sicut cuȝ gñaṫ sᷓba:
gñatur q̃ñtitas: nõ ꝙ sᷓba sit cã effectiua respectu q̃ñtitatis
exñtis in ipsa: sed solũ ꝑ viã sequele: qꝛ quũ sᷓba gñaṫ: gña
tur ꝛ q̃ñtitas. Alia est via Doct. sub. que tenet. ꝙ sᷓbm nõ
tantũ est cã mãlis respectu sue passionis: sed ẽt est cã effe
ctiua eiusdem ex eo ꝙ subiectũ icludit ꝑn^a ẽẽntialia suffi
ciẽter ꝑductiua ipi⁹ passionis que sunt gen⁹ ꝛ drĩa subie
cti: ꝛ ꝓpria passio fluiṫ a differẽtia specifica: ꝛ ideo subie
ctuȝ põt dici esse ꝑn^m efficiẽs talis passionis. ℂ Si tenea
tur ꝑma via respõdeṫ ponẽdo istaȝ cõclusionem ↄñter. ꝙ
sᷓba vt substãtia est: est sepabilis a ꝓpria passione nec (po
sito ꝑncipio istorum) põt oppositũ huius cõclusionis te-
neri: que cõclusio probaṫ sic. Omnis potẽtia passiua est
potẽtia ↄtradictiõis que est indifferẽs ad quodlibet extre
muȝ eiusdem: sed potentia subiecti respectu passionis est
potẽtia passiua nõ productiua. ergo ꝛc. ergo poterit subȝ
ẽẽ sub ꝓpria passione. ꝛ sub nõ ẽẽ ipi⁹ maior ꝑncipalis ꝓ
baṫ auctoritate ꝛ ratiõe. Auctoritate sic. Ar. 9. meta. tex.
cõ. 17. ꝓbat: ꝙ omnis potentia passiua sit potentia ↄtra-
dictionis: sic eniȝ vult probare: ꝙ actus sit prior potẽtia:
hoc mõ. Incorruptibile. est ꝑus nã corruptibili. Sed icor
ruptibile est actus: corruptibile potẽtia. ergo. ꝛc. Probat
aũt minorẽ: qꝛ corruptibile põt esse ꝛ nõ ẽẽ ȝ potẽtia est q̃
aliq̃d põt ẽẽ vel nõ esse vel simpliciter vl ſȝ quid. ꝗ ꝛc. Tũc ar-
guiṫ sic. aut ista est diffinitio adeq̃ta potentie passiue: aut
nõ. Si sic: ꝗ oĩs potẽtia passiua est talis: ꝙ respicit ẽẽ ꝛ nõ
ẽẽ: saltẽ successiue: Si nõ: ꝗ potẽtia terminaṫ ad alteram
ptẽ ↄtradictiõis: ȝ nullũ tale ẽ possibile ẽẽ vt dicit Cõmẽ.
ergo ẽẽt possibile esse: ꝛ nõ esset posse esse. ℂ Scđo. 2° Ar. di-
cit: posse aũt oẽ ↄtingit nõ actu ẽẽ. Aut intelligit ꝙ possi-
bile nõ sit in actu absolute ꝛ sit purum nihil simpliciter aut in
telligit ꝙ non sit in actu: qꝛ est possibile ꝛ in potẽtia: non
primo modo: qꝛ secũdũ ipsum purũ nihil non transmuta
tur ad esse. ergo secũdo modo: ꝛ ita intelligit ꝙ possibile
est illud quod est sub non esse alicuius: ꝛ postmodum est
sub esse. ℂ Scđo. tertio ista sunt verba Ar. Est autem poten
tia nihil sempiternũ. Ratio vero hec: omnis potentia si-
mul ↄdictionis ẽ. q̃ð q̃dẽ enĩ non possibile existẽ: nõ vtiq;
existit in aliquo. Possibile aũt oẽ ↄtingit non actu esse.
Ex qua sñia colligitur: ꝙ oẽ quod est possibile potentia
passiua

passiua includit negationē actus ꝛ eē. ¶Scḋo principaliter maior ṗncipalis arguit rōne. passiones disiūcte entis sunt tales q̄rū vna includit negationē alteri⁹: ergo po⁹ includit negationē actus: ꝛ p ɔ̄ñs potētie vt po⁹ est nō repugnat esse sine actu: ꝛ ex altera pte pōt eē in actu: ergo po⁹ cōtradictionis. ¶Rn̄det q̄ nō repugnat po⁹ passiue eē sine actu inq̄ztuz po⁹ est: sed bene ei repugnat inq̄ztū hec: hoc est inq̄ztuz est po⁹ passiua determinata in spē: sicut repugnat homini: vt hō esse sine risibilitate: sed nō inq̄ztuz sba aut po⁹ passiua in nā. ¶Cōtra: aut tenet vniuocatio po⁹ passiue ad quālibet po^{am} passiuā: ꝛ silr act⁹ ad actuz quēlibet receptibilem in po⁹: aut nō: si dicas q̄ sic: sic arguit. qcqd essentialr cōpetit supiori essentialr cōpetit inferiori: sz essentialiter cōpetit potentie passiue: vt passiua est eē in re sine actu receptibili: ergo non repugnabit potētie passiue: vt in determinata spē: ꝛ ita nō repugnabit homini inq̄ztuz potētia passiua talis ꝛ determinata eē sine risibilitate. Si vō teneat equiuocatio potētie ꝛ act⁹. Cōtra. ɔ̄ñtia Ar. nō valeret. s. hic actus p̄cedit hanc potētiā. ergo oēz potentiā. stat. n. q̄ actus qui importat p hoc qḋ dico incorruptibile p̄cedat potētiā iportatā p hoc qḋ dico corruptibile: ꝛ tñ q̄ act⁹ nō p̄cedat quālibet potentiam. imo ɔ̄ñtia ipsa cōmitteret fallaciā ɔ̄sequētis: q̄r bñ sequeret: act⁹ incorruptibilitatis p̄cedit omnē potētiam ergo potētiā corruptibilitatis: sed arguere econtra nō valet. s. hāc potentiā p̄cedit ergo oēm: q̄r arguit ab inferiori ad suū supius affirmatiue vīr ꝛ distributiue. Unī Ar. intēdit pbare: q̄ act⁹ simpliciter est pori po⁹: ꝛ ex ɔ̄ñti q̄cunqz potentia. ¶Itē. scḋo ɔ̄tra respōsionē datā tu dicis q̄ huic po⁹ inq̄ztuz hec repugnat eē sine actu: sicut mãe celi repugnat esse sine forma sbali sz aliquos. ¶Cōtra quero quid addit ly hec. supra potentiā passiuā. aut addit aliqd ptinēs ad causalitatem mãlē pcise: aut ad aliquā aliā causalitatem. Si pmomō cū causalitas mãlis tm̄ sit esse in quo aliqd est: ꝛ istud sic esse in quo non ponat aliquā necessitatez: neqz ex pte subti: neqz ex pte forme: ergo adhuc nō repugnabit mãe eē sine forma. Si vero des 2^m. habet intētuz: q̄ ipsa necessitas inexistie forme nō ē ex pte subti vt subm est. hoc est vt cā mãlis in q̄. Neqz valet fugere ad inclinationē mãe respectu forme: q̄r si penes istā inclinatio nez forma esset in mā necessario: ergo omnis forma necessario esset in mā: q̄r ad ipsam nāliter inclinat. ¶Qz si dicat. q̄ magis inclinat in istā. ¶Contra. maior aut minor inclinatio nō necessitat mām sub forma nisi forma esset illa ad quā mā summe inclinaret: q̄ nulla est: vt nūc presuppono quod alibi hz declarari. ¶Item secunda rōne arguit ad hanc maiorē principalē q̄ omnis potentia passiua sit po⁹ cōtradictionis sic. Possibile distinguit ɔ̄tra necessariū ꝛ ipossibile. ipossibile eni ita respicit non esse. ꝛ ad ipsum determinat: q̄ nullomodo respicit esse. Unde impossibile est illud quod nullo modo potest esse. Necessarium aūt ita respicit esse: q̄ nullomodo nō esse: quia necessarium est illud quod ita habet esse quod nō potest non esse: vt pz per Ar. 5. meta. ca. de necessario. tex. cō. 6. Si ergo possibile dictū a po⁹ passiua determinaret ad eē sic: q̄ nō possz esse sub nō esse illius respectu cuius est po⁹ passiua: esset simplr necessarium: i si vero ad nō esse determinaret: si q̄ nō posset recipe esse: i esset impossibile. ergo cū possibile sit mediū inter necessariū ꝛ impossibile sic respicit eē: q̄ etiaz potest eē sub nō esse: ꝛ ita ad neutrum istoꝝ determinat. ¶Item ad idez 3⁹ arguit sic. Ideo potentia passiua est ad esse: q̄r ēt potest ab alio recipere. s. ab agente. Si autem ab alio recipit esse q̄ztuz est ex se illo circunscripto: est sub nō eē: quia omnis mutatio est inter opposita: si ergo po⁹ passiua de se est sub nō eē: ꝛ sibi non repugnat habere eē per agēs. ergo respicit esse ꝛ nō eē. ¶Ad illud qḋ dicit. q̄ passio insequēs sbm: gñatur ad gñationez subiecti per modū sequele. ¶Cōtra hoc argutū est superius: q̄r termini distincti requirūt actiones distinctas i quēad modū est in pposito de ppria passione ꝛ de subto: quoꝝ vnū est qualitas sm viam cōem: ꝛ alterū est sba: loquēdo de subiecto in gñe sube: ergo ista duo diuersis acquisitionibus ꝛ actionibus inducunt ab agente seu pducuntur. ¶Et ɔ̄firmat hoc. q̄r illud est cā p se alicuius qḋ circunscripto quocūqz alio ipso posito. pducit effectus in esse: sed circūscripto gñante ad imaginationē: ꝛ posito subiecto in esse: sequit de necessitate ipsa passio que fluit a differētia specifica subiecti: ꝛ ex pprijs pncipijs ipsius. ergo subiectū est: causa respectu passionis. Assumptū p maiori. pbat. Licet sit de se euidēs: q̄r cā est illud ad cuius esse sequit aliud. ¶Itē cōfirmat: q̄ sbm sit cā passionis p se: q̄r illud est cā p se alicuius effectus: qḋ ɔ̄tinet in se pncipia sufficiēter pductiua ipsius. Sed ita est q̄ sbm est hmōi: cū a pncipio ipsius fluat ipsa passio: vt dictū est: ꝛ videt q̄ sit cā effectiua. Tum ex rōne superius adducta de potētia passiua: que est potētia ɔ̄tradictionis. Tum q̄r posito subto in eē reducit ipsa passio de nō eē ad esse: in re ꝛ existētia actuali. Qz aūt sic reducit effectū de nō esse reali ad esse reale: est cā efficiēs: cuius causalitas pncipaliter respicit effectū quo ad existēnā actualez. ¶Item ista rn̄sio: q̄ passio pducit per modū sequele: i tollit oēm viā ad pbandū aliquid eē per se ꝛ realiter effectū alicui⁹ agētis: q̄r dicaz q̄ calor nō capit eē effectiue ab igne: sed ē sequela ignis. Similiter q̄ mundus nō est effectiue a deo i sed est sequela dei i ꝛ breuiter q̄ omnis effect⁹ est sequela sue cāe: ꝛ nō a sua cā effectiue. ¶Ex his apparet determinatio tertij articuli sm pmā opinionē. ¶Qz si teneat opinio q̄ sbiectuz nō tantuz sit cā mãlis: sed ēt effectiua. Rn̄detur ad difficultatē negatiue. vz. q̄ sbm nō est separabile ab accidente pprio. Et hoc est qḋ dicit Sco. in meta. q̄ lz sbm possit separari a passione q̄ztū ad indepēdentiā: q̄r in nullo sbm dependet ppria passione: nō tamen est separabile q̄ztuz ad causalitatem: q̄r est cā necessaria eius: ꝛ q̄r posita causa necessario causante effectum necessitate simplr: de necessitate ponitur effectus: ideo posito subiecto: necessario ponitur passio. Hec que dicta sūt de separabilitate; q̄ sbm est separabile ab accidente: intelligantur de separabilitate: sm potentiā logicaz: que potentia est non repugnantia terminoꝝ: ꝛ ēt po⁹ metaphysica que est q̄ in conceptu formali ipsius sbe vt sba est: ꝛ inq̄ztum hec sba nō includit aliquod accidens: ꝛ pp hoc nō repugnat sbe vt sba est eē sine quodlibet accidēte: saltēm cōi. Sed si loquamur de sepabilitate sm potētiā physicam ꝛ nālē (cū talis potētia respiciat mām sensibilez ꝛ q̄ztam. de qua hz pduci cōpositum sbale: ꝛ ēt cū agēs nāle nō agat nisi mediantibus qualitatibus actiuis aut passiuis) non potest sba vt sba est: naturalis separari vīr a quolibet accidente cōmuni: ꝛ sic ad questionem responsum est ꝛc.

Modo de vltimo arti. respondetur ad argumēta pnci. Et pmo ad pmū dicendo: q̄ nedū sba in cōi. sed ēt in pticulari potest separari a quolibet accidente. Et cū dicit. ergo hō poterit esse sine quātitate: concedo ɔ̄ñtiam: ꝛ ɔ̄ñs: q̄r hoc nō est impossibile: vt dicit Sco. in reportationibus parisiensibus di. 42. q. 2⁹. primi. Rn̄dendo ad tertium argu^m. q̄r sba vt sic cōcludit precise in suo cōceptu formali illa que sunt in gñe sbe: nō autem que sunt in alijs predicamentis. ergo quelibet sba poterit habere ɔ̄ceptum formalē quidditatiuum nō includendo nec intelligendo q̄ztitatē. Et cum dr homo est corpus organicuz ꝛ aiatū. Dico q̄ corpus organicum quod ponitur in diffinitione anime non dicit q̄ztitatem: sed dicit totum habens plures partes specifice distinctas: nō tamen vt extensas per q̄ztitatem. ꝛ breuiter in nulla diffinitione sbe requiritur necessario accidens. ¶Notanduz tamen q̄ manus: caput: ꝛ cetere partes que sunt organice possunt cōsiderari vnomodo vt sunt dispositiōes quātitatiue seu qualitatiue: alio modo vt dicūt partes specificas essentialiter diuersas: penes diuersas formas substātiales. Primomodo vt organicum dicit tales dispositiones: non ponit in diffinitione hominis: sed bene secūdo

modo: qꝛ caput vel manus vt sunt organica scd̃o mō: nō dicunt nisi plures ptes f̃bales: ꝛ cōposita plura specialia ex mā ꝛ formis substātialib⁹ specifice distinctis: ꝛ ita nō describit aiatū per organicū īportans q̄ntitatē ꝛ q̄litatē: sꝫ solū īportās plures rōnes f̃bales eēntialr ꝛ specifice distinctas. ¶ Ad secūdā ꝓbationē falsitatis ꝯñtis: cū dicit corpus est figuratum ꝛc. Dico ꝙ figura duplr̃ accipit. Uno modo positiue. alio mō ꝑuatiue. Primo mō dicit q̄ndam determinationē extrinsecā alterius gn̄is a q̄ntitate: ꝛ hec figura ē in ꝑdicamēto q̄litatis put dicit determinationē q̄ndaꝫ q̄litatiuā extrinsecā alterius gn̄is ꝛ extraneam. s. a corpe ꝛ a q̄ntitate: q̄uo loquit Ar. de figura in ꝑdicamentis. in ca. de q̄litate. secūdo mō figura accipit ꝑuatiue. ꝛ isto mō dicit determinationē q̄ndā intrinsecam que nihil positiuum addit vltra corpus de genere q̄ntitatis aut de gn̄e sub̃e: sed tantum ꝑuationē ad vlteriores ptes: sic loquit auctor sex ꝑncipiorū de figura. ꝙ artifex facit figuraꝫ incisionis nihil addendo: sed poti⁹ remouēdo. Ex his rn̄detur ꝙ si capiat figura ꝑuatiue: nō est possibile corpus de ꝑdicamēto sub̃e ꝛ multo minus hoiem esse sine figura: sed hoc īplicat ꝯtradictionē: ꝛ est simpliciter īpossibile: sed si capiatur figura positiue: nō repugnat corpori ꝑdicamēto sub̃e: nō solū vt corpus sed vt in spē eē sine figura: ꝛ ita nō repugnabit corpori de ꝑdicamēto sub̃e esse sine q̄ntitate: sicut ēt sine q̄litate absqꝫ eo ꝙ ista separatio īplicet ꝯtradictionē. ¶ Ad tertiā ꝓbationē cuꝫ dicit. Nō pōt eē hō nisi ꝯstet ex suis ptibus ꝛc̃. Dico ꝙ hr̃e pteꝫ ext̃ ptē pōt itelligi duplr̃. Unomō eēntialr ꝛ entitatiue. aliomodo dimēsionalr ꝛ extēsiue. Primomō ps est extra ptē: q̄ñ suaꝫ eēntiam nō est illa ps extra quam dicit esse: ꝛ hoc mō circūscripto quolibet accn̄te: caput est extra pedeꝫ. ꝛ distinguit ab illo: ꝛ sic vnū esse extra aliud nō est per q̄ntitateꝫ: sed ꝑ essentiā rei que ab alia eēntia distinguit. scd̃o mō pteꝫ esse extra ptem de necessitate est per q̄ntitatem. Ad ꝓpositū applicando. homo necessario ex sua ratione formali constat ex suis ptibus: quarum vna est extra aliā eēntialiter: non dimensionaliter ꝛ extensiue. ¶ Ad secundum principale ꝛ vltimū respondetur. ꝙ causalitas intrinseca in subto potest accipi dupliciter. Unomodo pro causalitate actuali: aliomodo pro causalitate aptitudinali. ꝑmomodo est accidēs ꝑ accidēs: ꝛ tn̄ necessariū ꝛ inseparabile: ꝛ negat ꝙ oē accidēs per accidēs cōtingēter insit sic ꝙ nō necessario. secūdomodo causalitas est ꝓpria passio: ꝛ accidēs ꝓprium. Et cuꝫ tu dicis: ꝙ ante istā causalitatē: erit alia causalitas prior. Negat. qꝛ sicut actionis non est actio: ex. 5. phy̅si. tex. cō. 10. Et motus est nō motus in ratione ꝑncipij elicitiui: neqꝫ in ratione termini: ita causalitatis nō est causalitas i tali genere ꝑncipij aut termini: vnde cā̄litas nō cātur: sed est quo aliq̄d causat: sicut albedo nō est alba: sed est illud quo aliquid est album.

Jn q̄ igit̃ nō icrit rōne ip̄ꝫ dicēte ip̄ꝫ ſ rō ei⁹ qd̄ q̄d erat eē. T. cō. xj. Qō. iiij.

Utrum predicata pertinētia ad quod quid est sint ꝑcise per opus intellectus. Quia in ista. q. adducitur opi. san. Tho. que ab An. an. improbatur: ideo. M. Fran. Mentonen. sustinēdo ipsam: ꝓbat tribus argumentis: ꝙ ꝑdicata ptinentia ad qd̄ q̄d est: sunt collecta ſm rationē ꝛ intellectū: cuius oppositum tenet An. an. ꝛ alij Scotiste. ¶ Ex pro ꝑmo argumēto presupponit duo. Primum ꝙ scientia est de eternis ꝛ incorruptibilibus: ista ꝓpositio patet: ex s̄nia Ar. primo posterio. ꝛ vij. meta. tex. cō. 53. Scd̃ꝫ qd̄ presupponit ē: ꝙ quotiēscūqꝫ intellectus intelligit ꝯclusiões ꝛ ꝑncipia necessaria semꝑ pariformiter intelligit. nec est verū: ꝙ diuersificetur in intelligendo. ¶ Jstis stātibus arguit sic. Ois scīa est de eternis ꝛ necessarijs: sꝫ cōclusio scibilis ꝛ ꝑncipia nō sūt eterna ꝛ nec̄ia: nisi per intellectū. ḡ ꝑncipia cōclusionis hn̄t eē per intellectū. Discursus ē bon⁹: ꝛ maior patet per ꝑmū suppositū. Qꝫ aūt cōclo sit eterna: ꝛ ꝑncipia sint eterna patet. Sed ꝙ nō sint nisi ꝑ intellectuꝫ apparet. Naꝫ ꝯclusio est ꝯtingens: puta ista. hō est risibilis. silr̃ hō est aīal rōnale. ergo si habent eē eternuꝫ: est ꝑ q̄nto ꝯsiderant ꝑ intellectū. ¶ Scd̃o ꝑncipalr̃ arguit. ꝛ ꝑsupponit ꝑmo: ꝙ lꝫ vnio māe cū forma dicat accidētalis: tn̄ est necessario requisita ad hoc: vt forma informet mām. ¶ Presupponit scd̃o: ꝙ licet aliq̄d nō sit i re: ꝛ in actuali exn̄tia: tn̄ intellect⁹ pōt id itelligere ac si esset in se. Jstud declarat. Rosa eniꝫ nūc nō est corpus: intellectus tamen pōt intelligere rosaꝫ esse corp⁹ cū possit intelligere omne qd̄ pōt esse. ¶ Jstis stātib⁹ arguit sic. Esto ꝙ corpus sit ꝑmuꝫ predicatuꝫ q̄ditatiuū rose: quero: aut hoc est vt rosa est in actu corpus aut in aptitudine: si primo mō. ḡ vnio actualis rosa cuꝫ corpore est in actu: sed hoc est falsum: qꝛ rosa nūc nō est corpus in actu sed in aptitudine: igit rosa est corpus q̄ntuꝫ ad vnionem aptitudinaleꝫ extremoꝝ: qꝛ ꝑꝑ istā vnioneꝫ ꝓpositio est vera ꝛ necessaria: hoc aūt nō pōt esse: nisi ꝓ q̄uāto intellect⁹ ꝯsiderat rosam q̄ntum ad istā aptitudinē: ḡ corp⁹ nō inest rose nisi ꝑ ꝯsiderationem intellectus: sed tale corpus est predicatuꝫ quiditatiuū: ergo ꝑdicata q̄ditatiua nō sunt nisi per ꝯsiderationē intellectus. ¶ Tertio arguit ꝑmittendo duo. ꝑmū. Certū est ꝙ Ar. attribuit incorruptibilitateꝫ vniuersalib⁹. primo posterioꝝ. ꝛ 2° de gn̄atione: qꝛ cum scīa sit de vlibus. ḡ vlia sūt icorruptibilia. Scd̃o ꝑsupponit: qd̄ Ar. 2° de gn̄atione vult ꝙ sicut de corporibus elemētalibus est scīa: ita de gn̄abilib⁹ ꝛ corruptibilibus. Probat eniꝫ in scd̃o de gn̄atione de mixtis cōpositis ex elemētis corruptibilitas: sed ista sunt vlia. ergo vlia sūt gn̄abilia ꝛ corruptibilia. ¶ Ex his arguit. Jsta sunt opposita. s. corruptibile ꝛ incorruptibile. ergo Ar. diuersimode de istis locutus est: vt arguat in forma sic. Nulla opposita possunt competere vni ꝛ eideꝫ ſm idē esse: sed esse gn̄abile ꝛ in gn̄abile: esse corruptibile ꝛ incorruptibile sunt opposita: ꝛ attribuit ab Ar. ipsis vlibus. ergo ſm idem esse non competunt vlibus: sed ꝙ sint ingenerabilia ꝛ incorruptibilia non potest esse nisi per considerationem intellectus: ergo talia sunt per considerationem intellectus.

Ad oppositū arguit: probādo ꝙ principia cōclusionis in demonstratione habent aliquod eē ex natura rei: ꝛ arguit primo sic: illud est ens reale qd̄ est principium alicuius effectus realis. Sed sic est ꝙ ꝑncipia demōstratiua sunt cause ꝛ ꝑncipia alicuius effectus realis: ergo ꝑncipia demōstratiua habēt aliquod eē reale. maior est manifesta: nā causatio realis non debet nisi enti reali: qꝛ impossibile est ꝙ effect⁹ realis dependeat ab ente rōnis: ens enim reale est illud quod non presupponit ens rationis. Minor vero ꝓbat. Nam principia demonstratiua sunt cause notitie. conclusionis: sed cognitio est effectus realis: qꝛ quodlibet quod est in predicamento est ens reale: vt patet: ex. 5. meta. vbi distīguit pħs ens reale in. 10. ꝑdicamenta: ergo cum notitia ꝯclusionis causet a principijs: principia sunt realia. ¶ Ex confirmatur hoc. Jlla que sunt principia agendi ꝛ mouendi intellectum sunt realia: qꝛ actio in intellectu ꝛ motio est realis: ꝛ ex natura rei. Non enim lapis agit in intellectū: qꝛ cōsiderat ab intellectu: sed ꝑus agit ꝛ mouet itellectū q̄ꝫ ꝯsideret ab illo: ḡ illa actio ꝛ motio est realis. Sed ꝑncipia demōstratiua agunt ꝛ mouēt itellectū: ergo habent esse reale. ¶ Jtē scd̃o ex pte termini: illud quod per se terminat actū intelligendi: ꝛ a quo dependet actus intelligendi est ens reale: sed ꝑncipia demonstratiua per se terminātt actū intelligendi: ꝛ ab eis dependet ꝛ mensuratur actus itelligēdi: ergo talia sunt entia realia. Discursus est bonus: ꝛ maior est manifesta: q̄ntū ad q̄libet sui pteꝫ: qꝛ terminare actū realē cōpetit enti reali. Un̄ Ar. 5. phy̅sicorū remouet a relōne ꝙ possit ꝑ se terminare motū ꝑꝑ minimā ei⁹ entitatē. Sꝫ relatio realis hꝫ maiorē entitateꝫ q̄ꝫ ens rōnis: qꝛ ens rōnis ē respect⁹ rōnis: respect⁹ aūt rōnis

est minoris

est minoris entitatis q̄ respectus realis. ḡ si relatio realis nõ põt p se terminare actuz realē: multo min⁹ ens rõnis poterit terminare actionē realē: ḡ qd̄ p se terminat actū itelligēdi est ens reale: cū actus itelligēdi sit actio realis: pn⁹ demr̄atiua sic terminãt. ḡ ꝛc. ¶ Quātū ad aliā ptē maior pbat. q2 ipolē est q̄ ens reale depēdeat ꝛ mēsuret ab ente rõnis. q̄re ꝛc. minor aūt pbat. Nã act⁹ itelligēdi in demr̄atiõe pus terminat ad pn̄ᵐ q̄ ad 2nē. Ulterius mēsurat a pncipijs: q̄zto. n. pn⁹ sunt pfectiora: tāto actus intelligendi est perfectior. ergo mensuratur a principijs.

In ista. q.

ponaz p̄ aliqua notāda ex qbus patebit veritas partis negatiue. q. 2° respondebo ad argumenta in principio.

Quātū ad pmā ptē sunt q̄ttuor notāda quoꝝ pmū est: q̄ ppõnes pmi ꝛ scd̄i modi verificant ꝛ sunt vere q̄ztū ad eē eēntie: vt eē essentie abstrahit ab esse exn̄tie: ꝛ itelligo sic: q̄ ppõ pmi modi ē sic va: q̄ pdicatū verificat de subo in eē qditatiuo: ꝛ icludit in 2ceptu formali ipsius. Sz ppõ scd̄i modi sic v̄ificat: q̄ pdicatuz: lz nõ icludat in sbto ƀ est in 2ceptu formali ipsius: tñ cõpetit sibi rõne nãe: ꝛ qditatis. Qd̄ declat sic. Nã est dr̄ia iter acciñs cõe: ꝛ acciñs ppriū. acciñs cõe egredit a pncipijs iduiduι. acciñs aūt ppriū egredit a nã specifica ꝛ qditate. ¶ 2° notādū est: q̄ eē eēntie tā in effectu ꝛ in re: q̄z in itellu obtiue abstrahit ab eē exn̄tie: sicut. n. eē eēntie abstrahit a supposito ꝛ singulari: ita ab oi exn̄tia. Certū ē. n. q̄ in re esse eēntie nõ determinat sibi singularitatē tanq̄z aliqd de eēntia sui: sz nã ꝛ eēntia est pꝛior nãlr ipa singularitate: ꝛ sicut est pꝛior ipsa singularitate: ita est pꝛior nãlr existentia. Silr in itellu obtiue nã ꝛ eēntia repn̄tant itellm abstracta ab oi singularitate ꝛ exn̄tia: sicut pz: qñ spēs intelligibilis lapidis repn̄tat lapidē i cõi nõ repn̄tādo hūc aut illū. ¶ 3° est notādū: q̄ duplex est eē obtiuū: vnū est añ actū itelligēdi: aliud post actū itelligēdi. Et pmo mõ adhuc duplr. Uno mõ vt actu mouēs itellm ad actū itelligēdi 2° mõ habitualr: nõ vt actu mouēs: sz vt imediate motiuū. Exēplū vtriusq̄z mēbri. Lapis hñs esse in itellu p spēm itelligibilem repn̄tantē ipm: vt ista spēs actu mouet itellm: hz esse obtiuū actualr ꝛ pmo mõ: sz qñ hz esse p spēm itelligibilē que nõ mouet actu itellm: sz est in pxima dispõne ad mouēdū: hz esse in itellu obtiue hitualr. Scd̄o mõ pncipalr aliqd dr̄ eē in itellu obtiue post actū itelligēdi dependens ab ipso actu itelligēdi in fieri ꝛ in 2seruari. qd̄ hz eē in itellu obtiue añ actuz itelligēdi: siue actualr: siue habitualr: hz aliqd̄ eē ex nã rei. Qd̄ aūt hz eē in itellu obtiue post actū itelligēdi: hz pcise esse rõnis: ꝛ isto modo figmenta ꝛ intētiones scd̄e hñt esse in intellu obtiue. ¶ 4ᵐ ꝛ vltimum notādū est: q̄ esse eternuz põt accipi duplr vt alias diximus. Uno mõ positiue. alio mõ negatiue. Illud est eternū positiue: qd̄ nõ soluz caret pn⁹ durationis: sz vltra hoc hz coexn̄tiam ad oēm dr̄iaz tpis. Sz eternum negatiue est pcise illud qd̄ nõ est ex tpe: seu nõ incepit esse: ꝛ nõ hz pncipiū durationis. pmo mõ dicimus singularia exn̄tia sua principio durationis: (sicut itelligentia sm viā Ar.) sunt eterna. Scd̄o mõ qditates ipse abstrahētes ab omni exn̄tia: ꝛ omni duratiõe tpali dr̄r esse eterne q2 nõ sunt ex tpe nec hñt pncipia durationis: cū abstrahāt ab omni duratione. ¶ Qd̄ dixi de eterno: dico de necessario. Necessariū. n. põt accipi positiue qd̄ hz exn̄tiā idefectibilem. ꝛ isto mõ dicimus itelligentias esse necessarias sm Ar. Alio mõ necessariū capit negatiue: pro eo qd̄ est ipossibile alr se hr̄e: ꝛ isto mõ eēntie rerum pñt dici esse necessariū q̄ztum ad pdicata sua qditatiua: q2 impolē est tales quiditates ꝛ essentias aliter se habere: quantum ad talia predicata.

Quantū ad scd̄am ptē. q. His pmissis r̄ndet ad argumēta: ꝛ ad pmū psuppositū 2cedēdo: q̄ scia ē de eternis negatiue: q2 de eēntijs ꝛ qditatib⁹ reꝝ q̄ sic sūt necīa maxie loquēdo de scia istoꝝ iferioꝝ. Et cū dicis: pn⁹ demr̄atiua non sunt necīa: nisi q2 itellis: sic ea itelligit. Negat h: imo sunt necīa ꝛ eterna ex se negatiue q2 abstrahētes ab oi exn̄tia ꝛ dr̄ia tpis. Cõsilr ipsa pn⁹ demõstratiua anteq̄z actu itelligant: cū hēant esse in itellu obtiue p spēs repn̄tātes ipa: qd̄ eē est ex nã rei in tali esse obtiuo: dr̄r eē eterna ꝛ necīa p Ar. q2 talia repn̄tatiua i itellu añ oēm actū itelligēdi repn̄tāt ipsa pdicata qditatiua: vt imutabilr vnita suis subtis: ꝛ sic apta nata sunt eternalr repn̄tar: qd̄ eē obtiuū: (cū sit aliqd̄ eē ex nã rei:) dicimus pn⁹ demr̄atiua hr̄e ex nã rei añ actū intelligēdi. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ. r̄ndet psupponendo: q̄ corpus qd̄ pdicat de rosa nõ exn̄te: sicut abstrahit ab eē exn̄tie sic vnio forme fbalis rose ad suā mām abstrahit ab eē exn̄tie. Et sic 2cedit: q̄ corpus qd̄ pdicatur de rosa nõ exn̄te nõ est in actu actualitate exn̄tie: neq̄z vnio ipsius. Conceditur tñ q̄ est in actu tam corpus: q̄z vnio: actualitate eēntie: nõ simplr: sz obtiue in itellu. Uñ ad hoc q̄ corpus v̄ificet p se in pmõ de rosa: sufficit: q̄ hēat tale eē obtiuū in itellu: in aliquo repn̄tāte: ꝛ in aliq̄ spē itelligibili mouēte itellm vel potēte imediate mouere ad 2cipiēdū formaz fbalē rose cū sua mā vt vnitā. Et q̄cūq̄z sic hñte tale eē obtiuuz i itellu ante actū itelligēdi hñt aliqd̄ eē ex nã rei. Unde nõ dico corpus v̄ificari de rosa: q2 forma rose cum sua mā 2cipit vt vnita: vt tu dicis: sz dico q̄ sic v̄ificat: q2 illa ex nã sui sunt sic nãlr 2ceptibilia: ꝛ vt vnita mouent itellm p spēs aut sunt in potētia pxima ad mouēdum. ¶ Et si dicas. Nõ est vnio in cõi nisi in aliquo pticulari. ¶ Dico q̄ verum est. q̄ nõ est vnio in cõi ꝛ in vli in re: nisi sit vnio in pticulari in effcū ꝛ actuali exn̄tia. Sz in eē obtiuo apud intellm negat hoc. ꝛ dato q̄ daret: q̄ ista nõ pñt eē vnita obtiue in itellu nisi in aliquo pticulari eē obtiue: non sequit pp hoc q̄ tale pticulare sit exn̄s in effectu: pptērea q2 singulare iq̄ztū singulare põt repn̄tari apud itellm sine q̄cūq̄z exn̄tia actuali: sicut Soz. nõ exn̄s põt repn̄tari p spēm q̄ sit pprium ꝛ formale repn̄tatiuuz ipsius: que spēs vniformiter repn̄tat: siue Soz. existat: siue nõ. ¶ Ad vltimum r̄ndet. pmittendo vt alias sepe dcm̄ est: q̄ duplex est corruptibile: qd̄dam est corruptibile potētia remota: qd̄daz est corruptibile potētia ppinqua. Corruptibile po⁹ remota est qd̄ hz in se pncipiū corruptiõis: nõ tñ hz oēs 2ditiones necīas requisitas ad corrūpi: sicut sunt exn̄tia ꝛ singularitas. Et isto mõ dicimus: q̄ illud est calefactiuū potētia remota: qd̄ hz formā in se: q̄ põt eē pnᵐ calefaciēdi: nõ tñ hz illas 2ditiones necīas requisitas ad actualē calefactionē: q̄ sunt approximatio passi ad ipm calefactiuū: ꝛ remotio ipedimēti ꝛ isto mõ q̄libet nã cõposita ex mā ꝛ forma circūscripto singulari est corruptibilis po⁹ remota: q2 hz in se pnᵐ corruptionis: qd̄ est mā pma. Sz q2 mā pma nõ est pncipiū corruptionis: nisi 2iūcta ad exn̄tiam ꝛ singularitatez: ideo nã cõis vt abstrahit a singularibus: nõ est corruptibilis po⁹ ppinq̄. Corruptibile aūt po⁹ ppinq̄ est ipm singulare: mãle: sensibile: maxie fbale: q2 tale hz pncipiū corruptiõis itrinsecū: ꝛ oēs 2ditiones necīas reqsitas ad corrūpi: q̄ sunt exn̄tia ꝛ singularitas. Sicut dcm̄ est de corruptibili: ita dd̄m est de icorruptibili. Incorruptibile. n. vno mõ accipit p eo qd̄ nõ hz potentiā ppinquaz ad corrūpi: ꝛ tale põt dici icorruptibile potētia ppinq̄. Alio mõ põt accipi icorruptibile qd̄ nõ hz potentiā ppinquā: nec remotā ad corrūpi: ꝛ tale põt dici icorruptibile nõ solū potentia ppinq̄: verū ēt potentia remota. Incorruptibile pmo acceptū est illud qd̄ tñ excludit potentiā ppinquā ad corrūpi: sz nõ potētiam remotā: sicut est nã cõpositi vlis: q̄ lz nõ hēat potētiam ppinquā ad corrūpi: tñ hz potentiā remotam q̄ est ipsa mā cõis abstracta ab exn̄tia: vt dcm̄ est: ꝛ tale icorruptibile potētia ppinq̄ accipit tñ negatiue: q2 lz nõ habeat potētiā ppinquā ad corrumpi: nõ tamen ponit aliqd itrinsecū p qd̄ sibi repugnet actualis corruptio. Aliud est icorruptibile. qd̄ excludit nõ tñ potentiā ppinquā: sz ēt potentiam remotā: ꝛ tale accipit non tñ negatiue: verum etiā positiue: q2 vltra hoc q̄ excludit oēm potenh

sit ad corrumpi: ponit oīno aliqḋ repugnans ipsi corruptioni: sicut quelibet intelligētia ſm Ar. nō tm̄ nō pōt corrūpi: vez ēt hȝ intrinsece nām p quā semp est: ⁊ necīo est: ⁊ oīno repugnat corruptioni. ¶ Quib⁹ expositis dicimus: q̄ scia est de icorruptibilib⁹ simplr: que sūt icorruptibilia positiue: sicut sunt deus ⁊ itelligētie. Silr scia est de incorruptibilib⁹ po⁹ ppinqua: que sunt incorruptibilia tm̄ negatiue: sicut sunt nāe vles gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū: que vltra hoc q̄ sunt icorruptibiles po⁹ ppinqua: sunt corruptibiles po⁹ remota: ⁊ ista nō ɔtradicūt. ¶ Qȝ si tu dicas. Nā vlis est incorruptibilis potentia ppinq̄. ergo nō pōt pdicari de corruptibili potentia ppinqua: nec icludi eēntialr in ipso. ¶ Rūdet dicēdo: q̄ icorruptibile po⁹ ppinq̄ positiue acceptuȝ repugnat oīno corruptibili po⁹ ppinqua: vt de se pȝ: qꝛ quodlibet tale hȝ nāȝ simplr necessariam repugnanteȝ oīno nāe possibili: que pȝ. pōt esse ⁊ nō esse: sed icorruptibile po⁹ propinqua negatiue: nō repugnat corruptibili potētia ppinq̄: ex eo q̄ lȝ nō habeat potētiā ppinquā ad corrūpi: m̄ hȝ potētiaȝ remotā: ⁊ nō ponit aliqḋ qḋ repugnet corruptōi. q̄re ⁊c. ¶ Pȝ ergo responsio ad omnia argumēta: ⁊ ista sufficiāt quantum ad istam questionem.

¶ Queda. n. ⁊ illic eadē ⁊ ex spmate fiūt ⁊ sine spmate. Tex. cō. xxiij. Q̄ō. v.

Queritur. Utrū genita p putrefactionez ⁊ genita ex semie sint eiusdē spēi. Argr̄ q̄ nō pmo auctē Ar. de gn̄atōe aialiū dicētis. q̄cūqȝ nō ex aialib⁹: sȝ ex corrupta mā hec gn̄ant qdē: alterū aūt genus ⁊ qḋ fcm̄ ē: neqȝ femella: neqȝ mascul⁹. ¶ 2° arguit Ar. 2° de aia. tex. cō. 34. nālissimū. n. operū viuētib⁹ est q̄cūqȝ pfecta ⁊ nō orbata: neqȝ spontaneā gn̄atione hn̄tia facere alterū q̄le ipm est: sed que hn̄t spontaneam gn̄ationez sunt q̄ gn̄ant p putrefactionē. ergo ⁊c. ¶ Itē Cōmen. 8. phẏsi. cō. 46. contra Auicen. arguit q̄ vnius nature est tm̄ vnus modus cōicandi: quā ppōnē probat multiplr. pmo qꝛ diuersis gn̄ationibus ſm spēm corridēt materie distincte spē ⁊ alterius rōnis: gn̄atio vniuoca ⁊ ex semine est distincta spē a gn̄atiōe equoca. ergo ⁊c. Maior pbat. qꝛ gn̄ationi vniuoce correspondet semen pro materia: gn̄ationi equoce corridet corpus putrefactuȝ. iste sunt materie alterius rōnis. Et tunc vltra. vbi materie sunt alterius rōnis: ibi ēt forme inducte sunt hꝰ: sed vbi materia ⁊ forma sunt alterius rōnis ab alijs ibi sunt nāe distincte spē. igr̄ gn̄ationi vniuoce ⁊ equiuoce corridēt nāe distincte ſm spēm. maior huiꝰ p syllogismi pbat ex snia Ar. 2. de aia. tex. cō. 24. ⁊ 26. actus actiuoꝝ sunt in patiente disposito. ⁊ 2° ait, actus vniuscuiusqȝ in ppria mā aptus natus est fieri. ¶ Confirmat per Aris. 5. phẏsi. tex. cō. 7. distinctarum mutationū ſm spēm sunt distincti termini spē: ex ɔñti distincte forme penes quas Ar. distinguit ipsas mutationes. igr̄ gn̄ationis vniuoce ⁊ equoce erūt distincte forme ſm spēm terminātes hꝰ mutationes. ¶ Probat 2° pncipalr ppō Cōmen. si eadem nā posset cōicari ex semine: ⁊ p putrefactionē: eadē nā fieret nālr ⁊ a casu. pbat que fiūt vniuoce: ⁊ ex semine fiūt naturalr: ⁊ que equoce: fiunt a casu: ɔñs illatū est euidēter falsum: qꝛ qḋ fit a casu est oppositū ei qḋ fit a natura nā pmū fit ſm intentionē nature. 2ᵐ pter intentionem nature: ex hoc ēt sequeret q̄ aliq̄ vna tota spēs posset fieri a casu. Et tūc vltra cū illud qḋ fit a casu possit fieri indifferēter ex quolibet: ⁊ ex ifinitis materijs: aliq̄ vna spēs sic fieri posset ex semine asini ⁊ idifferēter ex q̄libet mā. ¶ Itē qḋ fit a casu est monstruosum: ⁊ quodlibet tale est impfectū: ⁊ hoc nō intendit a nā. igr̄ talis natura nō poterit fieri vniuoce. ¶ Itē 3° pncipalr pbat ppō Comē. si gn̄abile aliqḋ vnū ſm spēȝ pōt gn̄ari vniuoce ⁊ equoce: aut gn̄abit equoce sp: ⁊ de necītate: aut frequēter: ⁊ vt i plibus: aut raro: ⁊ in paucioribꝰ: nō p mō: qꝛ nunq̄ gn̄aret vniuoce: neqȝ 2° mō: qꝛ qḋ frequēter euenit naturalr euenit: igr̄ talis effectꝰ eēt effectus naturalis sue cāe: qḋ nō ɔcedit. igr̄ tale gn̄abit raro: sȝ qḋ raro euenit causalr euenit: ⁊ qḋlibet tale est oppoᵐ ei qḋ fit a natura: vt paulo añ deductū est. igr̄ tale gn̄abile nūq̄ gn̄abit vniuoce.

Ad oppositū est Ar. 7. meta. tex. cō. 23. vbi hȝ q̄dam. n. ⁊ illic eadē ⁊ ex spmate fiūt ⁊ sine spermate: ex hoc arguit sic. si eadē aialia fiunt ex spermate: ⁊ sine spermate: aut Ar. intelligit q̄ eadē sȝ nūerū sic fiūt: aut eadē sȝ genꝰ: aut eadē sȝ spēȝ. nō p mō qꝛ nihil vnū ⁊ idē nūero fit aut fieri pōt vtroqȝ mō sic q̄ fiat ex spermate ⁊ sine spmate: ⁊ pterea aialia que fiūt sine spermate nō pnt eē eadē nūeralr: cū his q̄ fiūt ex spermate: qꝛ nihil ideȝ nūero gn̄at se: ex 2° de aia tex. cō. vn̄. Nec auctoritas Ar. intelligit: q̄ eadē ſm genus: qꝛ ſm Ar. eēt valde in artificialis ⁊ nullus: cum oē hñs sensum quomodocūqȝ fit ⁊ generet est aial. igr̄ Ar. intelligit per ly eadē. identitateȝ specificā: ⁊ si sic habet propositum.

In ista. q. p recitabunt due opiones extremales: que nō tenent. 2° ponet opio media pbabilior: vltimo respondebit ad argumenta pncipalia.

Circa pmū est opinio Auerroys cōmen. pallega. in. 8. phẏcoꝝ tenēs nulla aialia genita p putrefactionez seu equiuoce esse eiusdē rōnis cū aialibus genitis ex semine: q̄uis in multis accītibus videant silia: pro qua opinione sunt rōnes adducte supius in pede q̄ōnis que opinio falsa est: si sic intelligat de oībus aialib⁹ vlr: sicut rōnes sue ptendere vident: que eque pcedunt de aialibus impfectis: sicut de perfectis: cui ɔdicit magnꝰ theologus Aug. 3. de trini. ca. 5. Aialia tā multa nulla marium feminariūqȝ cōmixtione pcedēte: siue in terra: siue in aq̄: que tñ crescunt: ⁊ coeūdo alia pariūt: cū illa nullis coeūtibus parētibus orta sint: ⁊ rō Augustini est: qꝛ genitum per putrefactionē ppagat alia iterū ppagantia: sed aial ppagans aliud ex semine est vniuocū ppagato: qꝛ gn̄atio que est ex semine est vniuoca: gn̄atio aūt vniuoca est qn̄ pncipiū formale: qḋ est forma generantis ⁊ terminus formalis qui est forma geniti sunt eiusdē rōnis formalis vel eiusdem spēi. igit genitū per putrefactionez: ⁊ p propagationem sunt eiusdē spēi: assumptū aūt pȝ: in apibus ⁊ muribus: ⁊ euidens est de plantis: qꝛ plante equiuoce generāte pducūt semen: ex quo generant alie plāte eiusdeȝ spēi. Silr ipsemet Comē. ɔcedit in accītibus gn̄ationez fieri ab vniuoco ⁊ equiuoco. vn̄ 2° de celo ⁊ mūdo. cō. 42. ɔcedit calorē gn̄ari vniuoce a calore in substātijs ⁊ ēt equoce ex motu ⁊ ɔcursu radioꝝ. Concedit pterea hoc idē de substātijs. s. de igne 3° de celo. cō. 56. vbi hȝ q̄ exitus ignis de lapide non est de cap. translationis: sed de cap. alterationis: hoc est non generat p lationem: sed p alterationem: generat ēt ignis per motū localem: vt expresse ponit. 12. meta. cō. 18. ⁊ pmo methauroꝝ de ipressionibus ignitis: hoc idē affirmat Auer. in gn̄atione aialium. 12. meta. cō. 18. cōmendando opinionē Themistij. vespe inquit ipse vident fieri de corporibus equoꝝ mortuoꝝ ⁊ apes de corporibus vacarū: q̄ aūt oīa pdicta generata equiuoce: sunt eiusdē spēi cū generatis ex semine ⁊ vniuoce. pbat. qꝛ que habent easdem opationes circa eadem obta: ⁊ ab eisdem causis ɔseruant ab eisdeȝ corrumpunt: eosdem habent motus: siue q̄tū ad sursum: siue q̄tum ad deorsum: siue q̄tum ad motū pgressiuum: ⁊ habent eadem organa motus progressiui: sunt hec oīa eiusdem spēi: sed aialia genita per putrefactionē: ⁊ per ppagationeȝ sunt hꝰ. ergo ⁊c. Maior pȝ. discurrendo per singulas pticulas eius: operatio enim facit scire formā sicut transmutatio māṁ: nā sicut transmutatio est actus māe: ita opatio forme: ⁊ si consequit cōpositū: hoc est rōne forme. opationes aūt circa eadē obiecta sunt eiusdeȝ rationis: vt ostēdit Ar. scḋo de anima qꝛ potentie distinguuntur per

guunt p actus z actus p obta: z nõ etiaq effectus hz distingui spẽ a cã pticulari: z nõ vli: po^a aũt est cã vlis respectu actus z opõnis: obm aũt est cã pticularis: igr ab obto opõ magis distinguit specifice. ¶ Cõfirmat: qz visio albi z visio nigri distinguunt sm spẽz: qd nõ eẽt nisi obm pmo distinguere actũ: z sicut obm ɔcurrit vt pncipium distõnis specifice: ita ɔcurrit ad vnitatẽ specificã. Neqz valet qd dr a nõnullis q opõnes distinguunt ex po^a que recipit opõnem: cũ mã distinguat actum z formam ex. 8. meta. tex. cõ. 11. nã gcqd fit de mã ex qua de q̃ ɔcedit q distingunt aliquo mõ effcm spẽ: loquẽdo de mã compõnis: que inexistit reum mã in q̃ nõ sic distingunt. aliogn albedo in ligno z in lapide nõ esset eiusdẽ spẽi z et si daret q talis mã distingueret in formis sbalibus: non tñ ɔcedendũ est de formis accñtalibus. z postremo si daret de formis accñtalibus q̃ educunt de po^a mãe: nõ tñ de his que nõ sic educunt: quẽadmodum sunt opõnes sensitiue: que sunt circa eadẽ obiecta: z sm spẽz: z sm genus. Cause et eedẽ ɔseruatiue aut eedẽ corruptiue cõcludunt idẽtitatẽ effectus: qz effectus distincti sm spẽm hñt cãs distinctas sm spẽm ɔseruatiuas z corruptiuas. Cõsilr motus ɔsilẽs arguũt vnitatẽ in nã quã ɔsequunt vt ostendit Arz. pmo celi. z Cõmẽta. ibidẽ cõ. 8. motus vnius nõ puenit nisi ex vnitate nãe. Deide eadẽ organa mot^a ɔcludunt ppositũ. Nã vt dicit Cõmẽ. p̃ de aia. cõ. 53. mẽbra leonis nõ differunt a mẽbris cerui: nisi qz aia differt ab aia: si mẽbra nõ distinguunt spẽ seu organa aialium: neqz aie ipsoz. ¶ Confirmat hoc p Gale. p̃ cõplonũ z alios medicos qui volũt q cõpõ z figura sequit cõplonem aialis: est enim cõpõ dispõ quedam: siue ordinatio membris officialibus attributa cõplonem ɔñs. Arguit ergo cõpositio cõplonem: cõplo vero eadẽ formã eandẽ cũ sit ppriũ forme instrm in eodẽ instãti iductũ in mã in quo forma sbalis inducit: hoc idẽ dr de figura: cũ figura sit ex q̃litatibus essentialibus associatis formis sbalibus perfectis. Et sic pz. maior assumpta in pncipali argumẽto q quecunqz media generalr possunt ɔcludere vnitatem specificam siue sumptam ex accidentibus: siue ex opationibus ɔcludunt cõpositum sic vel sic gñatorum. ¶ Preterea. ɔdicit Auerroy Arz. magister suus in. 7. meta. tex. cõ. 23. vt argutum est ad oppositum. q. vbi vult q sicut aliqua fiunt ab arte z a casu: qñ. s. pncipium est in materia sine arte qd esset pncipiũ motus factõis: si idẽ fieret ab arte ita vult q quedam naturalia fiunt a natura z casu: quedam nõ: z Cõmẽ. in eodẽ. vij. cõ. 31. vult q illa possunt gñari sine semine: z p ɔñs equoce: in quoz materia põt induci virtute celesti aliqua virtus similis virtuti seminis in ppagatis. ¶ Aduertendũ tñ q Cõmẽ. non vult aĩalia genita per putrefactionem cõnumerari inter genita a casu: vnde in. 12. meta. cõmẽ. 13. habet hec verba. Et sm hoc sbe que fiunt ex putrefactione collocant in eis que fiunt ex conuenientibus non in eis que fiunt ex casu: ea enim que fiunt ex casu nõ habent ordinem: neqz sunt spẽs intente a natura: iste autem vident esse spẽs intente a nã: sed tñ diminuunt a spẽbus gñatis a patre z matre: z plura eoz fiunt in temporibus determinatis: nihil est igit in istis dre q fiãt casu. Hec Cõmẽ. Unde si vnqz inuenit dcm̃ a Cõmẽ. aut ab Alexãdro q hõ aialia fiãt a casu hoc põt exponi duobus modis vno modo sm viã cõem q aial genitũ p putrefactionẽ relatum ad diuersas causas põt dici esse per se: z a casu: si. n. referat ad cãm pticularem que est calor putredinalis fit a casu: qz talis calor nõ intendit nisi resoluere corpus in elementa: z nõ intendit nãliter gñationem aialis qd fit: quemadmodum intendit virtus que existit in semine: de quo natum est gñari aial si vo hõ gñatio aialis putrefacti referatur ad cãm vlem: que est virtus celi regitiua oium que fiunt nãliter hic inferius: non euenit a casu: sz est p se intenta. nã de intentione vlis cause est: vt omnes forme que sunt in potentia mãe ad actum deducantur.

Uel aliter põt dici ad intentionez Cõmen. q generatio putrefactoz quo ad sitũ mãe putrefacte in tali loco sub tali constellatione est euentus casualis: sed postqz mã est sic disposita p influxũ celestẽ: z p calorẽ inductũ: ab influxu celesti: q pducat talis spẽs aialis vel talis ad quaz hõ pportio: seu habilitas mãe disponit: z hoc a virtute formatiua: que est tali influxu. hoc est p nãm. z naturalr aial generat: z p se. Nec rõnes Cõmẽ. p opione sua cõcludũt ɔ aduersariũ: vt dicet ridendo ad argumẽta pncipalia.

¶ Est z alia opinio penitus huic ɔ̃ria que est Auicẽ. dicẽtis qdlibet aial q̃ntũcunqz pfectũ posse gñari vtroqz mõ equoce z vniuoce: ita q nõ incõuenit hoiez posse gñari ex putrefactione z ex semine: z hoc hz ipse in tractatibus de diluuijs que fiũt p ignẽ z aquã: voluit. n. q stelle cõmixte viribus elemẽtoz oia formare possint z pficere: z naturã nõ regrere seminã: nisi pp locũ hñ accõmodatuz gñationi: z iõ dicit matricẽ nõ exigi ad gñationẽ: nisi vt melius formet embrio: z qz raro reperitur pfectus locus gñationis alicui^a aialis sicut est hois pp repẽtinas mutationes elemẽtoz: ideo puidit natura certũ locuz: qui est matrix femine. sz tñ ɔtingit qñqz locũ gñationis cuiuscũqz aialis esse cõtemperatũ in elemẽtis: z tũc asserit stellas pducere illius aialis spẽm: cuius locus est ɔtemperatus z dispositus in ipsis. Et fundamenta istius opionis pñt esse ista. vnũqdqz est naturalr gñabile ex his in que resoluitur: sz qdlibet aial imediate resoluit in elemẽta. igr qdlibet aial est imediate gñabile ex cõmixtione elementoz sine semine: vt arguat sic: quoz est silis modus resolutionis: est etiam similis modus generationis: sed omnium animalium est similis modus resolutionis: quia omnis animalia imediate resoluuntur in terram. ergo omnium animalium est similis modus generationis ex terra: z p consequens si aliquod animal põt gñari immediate ex terra: z quodlibet sic potest gñari. ¶ Secundo arguit. pro ista opinione. contrarioruz sunt cause contrarie: sed gñatio z corruptio hominis sunt mutationes contrarie ergo generationis z corruptionis sunt principia contraria. Constat autem q corpora celestia cuz elementis sunt sufficientia principia corruptionis omnium animaliuz absqz agente vniuoco sue speciei. ergo similiter corpora celestia cum elementis contrario modo se habentibus sunt sufficientia principia generationis omnium animaliuz absqz agente vniuoco proprie speciei: qz non est maior ratio: quare corpora celestia cum elementis sint principia sufficientia corruptionis: z non sint pncipia sufficientia generationis. ¶ Tertio arguitur. qd potest vtus inferior potest superior: z eo amplius z nobiliori modo. probatur ista. qz virtus inferior agit mota a superiori: z causalitas sua est totaliter dependens a superiori: igitur omnis causalitas cause inferioris virtualiter z eminenter continetur in superiori: sed agentia particularia producunt animalia perfecta: cum semine: vt homo hoiez. ergo multo eminentius virtus celestis poterit ea generare sine semine: cũ tota virtus seminis cõtineatur virtualiter in virtute celesti. ¶ Confirmat. z redit in idem corpora celestia habent determinatũ aspectum stellarũ sm quez ipse stelle hñt virtutẽ gñatiuã respectu hoz inferiorum: sed stelle sm aliquẽ determinatũ aspectuz generãt animalia imperfecta sine semine: igitur sm aspectuz nobiliorez poterũt generare aialia perfectiora sine semine: z sm aspectum nobilissimũ aialia nobilissima. ¶ Quarto arguit. que sunt propinquiora pmo principio in esse: vident imediatius posse ab eo pduci: sed animalia pfecta sunt ppinquiora in esse pmo pncipio. ergo imediati^a produci possunt ab ipso. ¶ Et ɔfirmat. qz sicut se hz ars in artificialibus: ita se hz natura in naturalibus. ex scdo physico. Sed ars pducit artificialia eiusdẽ spẽi ex diuersis materijs. vz. duas statuas eiusdem figure: ex lapide z ligno. ergo etiam natura pducere poterit duo naturalia eiusdem speciei vnum ex materia spermatica: z aliud

ex materia putrefacta. ¶ Sʒ ista opinio est falsa qꝛ quic-
quid sit de aialibus imꝑfectis: tñ aialia ꝑfecta: sicut est
hõ aut equus: nõ videnᷣ posse gñari: nisi vniuoce ⁊ ex se
mine: qꝛ hꝰ perfecta aialia plures cãs ad sui esse: ⁊ ad sui
gñationẽ requirit qꝫ imperfeca nõ. n. sufficit cã equoca
solũ: ſʒ cũ hac reqrĩᷣ ẽt vniuoca ad eoꝝ gñationẽ: cũ ꝑser
tim vniuoca supra equocã addat aliqd ꝑfectiõis in cãn
do: vbi equoca sit limitata ⁊ finita: ⁊ ita aliqᵭ aia ꝑꝑ sui
ꝑfectionẽ reqrit vtrãqꝫ: qᵭ tñ nõ reqrit aial iꝑfectũ: qᵭ
ꝑꝑ sui imꝑfectionẽ põt gñari solũ ab equoca: que vt sic
supplet vicẽ vniᶜᵉ. Nec rõnes sue ɔcludũt. ¶ Et ad ꝑmã
rñdeᷣ cũ dr. vnũqᵭqꝫ est gñale. ɔcedaᷣ maioꝛ cũ ista de-
terminatione. vnũquodqꝫ imediate resoluiᷣ in ea ex qbꝰ
imediate gñaᷣ: ⁊ econuerso. qꝛ vltimuʒ via compõnis ⁊
gñationis est ꝑmuʒ via resolutionis: sed negaᷣ minoꝛ. ꝙ
aial imediate resoluaᷣ in elemẽta: sed in cadauer ⁊ in coꝛ
pus. Et ꝑterea dr scᵭo ad maioꝛẽ ꝙ nõ est ɔsilis modus
gñationis ⁊ resolonis: qꝛ ꝑ plura media gñaᷣ animal ꝑfe
ctuʒ qꝫ resoluaᷣ: ꝑius. n. in tali gñatione animalis gñaᷣ
fetus ⁊ embrio: postea coꝛ ⁊ epar qꝫ ipm animal: ⁊ tñ nõ
resoluiᷣ ꝑius in coꝛ ⁊ epar qꝫ in embrionẽ: ⁊ ita nõ eodẽ
modo fit aliqd quo mõ resoluiᷣ: qꝛ ꝑ plura media fit qꝫ
resoluaᷣ: imo si modus suus arguẽdi teneret nulluʒ aial
gñareᷣ ex semine qꝛ vnũquodqꝫ aial resoluiᷣ in elemẽta.
¶ Ad scᵭm dr ꝙ si corpora celestia cũ elementis modo
ɔrio se hñtibus sunt sufficientia ꝑncipia corruptiua aiali
um: nõ tñ sequiᷣ ꝙ sint sufficiẽtia ꝑnᵃ gñatiua: qꝛ facilius
est corrũpere qꝫ gñare: si. n. rõ Auicẽ. ɔcluderet nullũ aial
gñareᷣ ab vniuoco: qꝛ nullũ corrũpiᷣ ab vniuoco. ¶ Ad
tertiũ negaᷣ maioꝛ. Ad ꝑbationem dr sequẽdo ꝑncipia
Arꝫ. ꝙ cãlitas cuiuscũqꝫ cãe iferioris v̓tualr: hoc est emi
nenter ɔtineᷣ in ꝑma: qꝛ sicut ꝑma excedit scᵭaʒ in enti
tate ita ẽt in cãlitate. ſʒ tñ nõ obstãte hoc nõ põt cã ꝑma
aut supioꝛ sine iferioꝛ: ⁊ hoc ex duplici rõne: nõ. n. aliqd
põt eẽ a ꝑma simplr ⁊ imediate nisi talis effectꝰ sit simplr
ꝑfectus: qꝛ a cã simplr ꝑfecta cãnte ex necitate nãe: qᵭ
est cãre ſm vltimũ v̓tutis sue: nõ põt aliqd ꝑuenire: nisi
sit simplr ꝑfectũ in esse. aial quodcunqꝫ sic nõ est simplr
ꝑfectũ ens. ergo nõ põt aial imediate cãri: sed opʒ ꝙ con
currat aliq̃ cã media nõ solũ in rõne ꝑncipij mãlis: sed ẽt
efficientis: vt habeaᷣ determinata ⁊ limitata perfectio
aialis que sibi debeᷣ. ⁊ hoc est qᵭ dixi Cõmenta. 7. meta
physice tex. cõ. 28. ⁊. 31. vbi hʒ. ꝙ ipossibile est: vt sbe se-
parate imediate trãsmutẽt mãm: qꝛ omne tale est in mã
⁊ corpus: vñ a cã media cuʒ sit limitata in entitate ꝑue-
nit limitata ꝑfectio effectus. scᵭa rõ est ꝙ de his que co
currũt ad transmutationem mãe talis est ordo in cãndo
ista iferioꝛa gñabilia ⁊ corruptibilia ꝙ ex eoꝝ ordine eẽn
tiali qᵭlibet natũ est dare suo cãto aliqꝫ actualitatẽ ⁊ ꝑ-
fectionem: ⁊ ex hoc ꝑuenit ꝙ in istis iferioꝛibus qꝫto ali
qd est ꝑfectius: tanto a pluribus causis depẽdet. ex qbus
oibus pʒ istã ꝑpõnem assumptã esse falsam: qꝛqd põt cã
iferioꝛ põt supioꝛ: quã tñ theologus ɔcederet: qꝛ ſm ipm
deus agit mere libere ⁊ ɔtingenter ad extra. ¶ Et ꝑ hoc
rñdeᷣ ad ɔfirmationem ɔcedendo corpora celestia hr̃e
determinatũ aspectum ad hec inferioꝛa: nõ tñ ex se sunt
sufficiẽtia ad ꝑducendos oẽs effectus maxime ꝑfectos
sine causis vniuocis: nam edificatoꝛ hʒ determinatum
aspectũ ad edificiũ: nõ tñ põt illud sine instr̃is ꝑducere.
dato ꝙ corpora celestia haberent optimũ influxũ respe-
ctu gñationis hoĩs: sicut possibile est haberi: adhuc tñ
non possent generare hoiem: nisi cõcurrat hõ. ¶ Ad 4ᵐ
rñdeᷣ. ꝙ mãlia ⁊ imãlia mõ opposito se habent cũ cãnᷣ
a suis causis. imãlia cũ possint eẽ simplr ꝑfecta qꝫto sũt
ꝑpinqᵭꝛa ꝑ ꝑnᵒ tanto idigẽt paucioribꝰ causis: mãlia v̓o
cũ sua ꝑfectio sit in mã: qꝫto sunt ꝑfectioꝛa: tanto ꝑ plu-
ra media ꝑducunᷣ. ¶ Ad ɔfirmationem ɔcediᷣ maioꝛ:
⁊ silitudo in aliquo: nõ in oibus: qꝛ qᵭ in oibus est sile est
idẽ. nam lʒ duo artificialia eiusdẽ speciei possint fieri ex
diuersis materijs distinctis specie: vt ratio ɔcludit non

tamen plura aialia eiusdẽ spẽi hñt mãs diuersaꝝ specieꝝ
loquẽdo de mã cõpositionis: ⁊ nõ alteratiõis: naʒ forme
artificialiũ sunt accñtia. forme aialiũ sunt sbe. ¶ Dimis-
sis igiᷣ istis duabus opionibus extremalibus. s. Auicẽ. ⁊
Auer. tenẽda est via media: ⁊ ɔ quã ꝑsequunᷣ missiões da
te ad fundamẽta vtriusqꝫ opionis. vʒ. ꝙ aialia imꝑfecta
pñt gñari vniuoce ⁊ equoce: qꝛ ꝑꝑ imꝑfectionẽ istoꝝ aia
liuʒ: cã equoca põt supplere cãlitatẽ cause vniuoce ſʒ in
aial bus ꝑfectis reqriᷣ necessario vtraqꝫ cãlitas ꝑꝑ ꝑfe-
ctionẽ ipsoꝝ aialiũ: qꝛ vniuoca addãt aliquã ꝑfectioneʒ
in cãndo cãe equiuoce: vñ qꝛ si ꝑficere ⁊ cõplere cãlitateʒ
cause equoce: ad hunc sensum itelligendo ꝙ eoꝝ ɔcursu
vtriusqꝫ cause respectu aialis gñandi ꝑuenit vna causali
tas totalis ꝑfectioꝛ qꝫ sit causalitas partialis que esset
precise ab altera ipsarum: ⁊ hoc ad qõnem.

Ad argumẽta

ꝑncipalia. Ad auctẽ Arꝫ. ꝑmo de gñatione aialiuʒ. Rñdeᷣ ꝙ
ibi Arꝫ. nõ plus vult: nisi ꝙ aliq̃ aialia imꝑfecta genita ꝑ
putrefactionẽ (cũ ꝑ̃ gñant) qdẽ alterũ genus aialiuʒ: qᵭ
postmodũ redit ad spẽm ꝑꝑiã gñantis ꝑ aliq̃ inter me-
dia: sicut rane genite ex mã putrefacta gñant ranũculos
qui videnᷣ pisciculi ꝑuuli: qui appellanᷣ marsiliones: ⁊
isti postmodũ efficiunᷣ rane: ⁊ ɔsilr dr de qbusdaʒ vermi
bus qui faciũt sericũ: qui ꝑ̃ gñant oua: ex qbꝰ generanᷣ
pãpiliones: qui postmodũ trãsmutanᷣ ad ꝑmã spẽm: vñ
ꝑcesserũt. ¶ Ad aliã auctẽm scᵭi de aia intẽdit Arꝫ. que
cũqꝫ aialia sunt ꝑfecta ⁊ nõ orbata: neqꝫ spontaneã gña
tionẽ hñtia gñant tale q̃le ipm est: ſʒ ex hoc nõ põt iferri
ꝙ si ꝑfecta gñant sile ꝙ imꝑfecta non gñant: ſʒ vult hr̃e
ꝙ sic gñare cõpetit oibus aialibus ꝑfectis vlr: ſʒ nõ cõpe
tit vlr imꝑfectis: qꝛ nõ aliqbus imꝑfectis. ꝑmũ ꝑbatur.
nam dr. 4ᵒ methauroꝝ. tex. cõmẽ. 19. vnũqᵭqꝫ ꝑfectum
est cũ põt gñare sibi simile: ⁊ ita sequiᷣ saltẽ in aialibus:
hoc est ꝑfectũ. g̃ põt facere sibi sile: qᵭ nõ sequiᷣ de imꝑ
fectis: ita ꝙ auctoritas Arꝫ. hʒ intelligi affirmatiue non
negatiue. seu ɔstructiue nõ destructiue: vñ si tu arguas.
hoc est ꝑfectũ. g̃ gñat sibi sile. g̃ si nõ est ꝑfectuʒ nõ gñat
sibi sile: tu cõmittis fallaciaʒ ɔñtis destruẽdo añs. ¶ Ad
rõnes Auer. negatur illa maioꝛ assumpta vlr de omni nã
ꝙ vnius nature sit tñ vnus modus cõicãdi. ista ɔcediᷣ
in naturis ꝑfectis nõ in imꝑfectis. ¶ Et ad ꝑmam ꝑba
tionem: qꝛ diuersis gñationibus ⁊c. Rñdeᷣ ꝙ mã qdam
est alterationis: quedam compositionis. ꝑma est ex qua
transmutata ⁊ corrupta aliqd gñatur: ⁊ hec nõ inexistit
ei qᵭ fit. alia est cõpositionis ex qua intrinsece cõstituiᷣ
illud qᵭ fit. Loquẽdo de ꝑma mã diuersis gñationibus
ſm spẽm corrñdent diuerse mãe alterationis: ⁊ sic gña-
tioni equiuoce corrñdet materia putrefacta ⁊ generatio
ni vniuoce materia seminalis seu semen. sed iste nõ coꝛ-
rñdent diuerse mãe cõpositionis: qꝛ in mã putrefacta in
duciᷣ virtute solis ⁊ aliaꝝ stellaꝝ quedã virtus formati-
ua ita ꝑ se oꝛdinata ad gñationẽ nãlis eiusdẽ in spẽ: sicut
virtus formatiua exñs in semine: ⁊ hoc vult Cõmen. 12.
meta. tex. cõ. 18. vbi vult ꝙ caloꝛes gñantes qꝫlibet spẽm
specieꝝ aialis hñt ꝑꝑrias mensuras ex qꝫtitate motuuʒ
celestium: ⁊ dispõnibus stellaꝝ in ꝑpinqtate ⁊ remotio-
ne ipsaꝝ: que qꝫtitas motuũ est velocitas ⁊ tarditas mo
tuum planetarũ. qbus alteranᷣ mãe istoꝝ iferioꝝ ꝑ influ-
xus caloꝝ q vehunᷣ ad hec iferioꝛa mediãte motu ⁊ lu-
mine. dispões aũt stellaꝝ in ꝑpinqtate ⁊ remotiõe hñt
intelligi: vel penes distantiã formalẽ: ⁊ silr ꝑpinqtatem
vel penes distantiã mãlem seu situalẽ. ꝑmo modo caloꝛ
gñans aial in mã putrefacta mẽsuraᷣ: ⁊ hʒ ꝑꝑriã mẽsurã
respectu determinati aialis ex distãtia vel ꝑpinquitate
ad gradũ mediũ totius latitudinis caloꝛis. ita ꝙ sicut ex
diuersa distãtia vel ꝑpinqtate ad gradũ mediũ imixtio
ne q̃litatũ ꝑmarũ resultat. alia ⁊ alia mixtio elemẽtoꝝ q̃
mixtio est dispõ ad diuersa mixta ſm spẽm. ita dõm est
de caloꝛibus gñantibus aialia. vt inqt Auer. hñt deter-
minatam mensuram ad gñationẽ determinati aialis in

specie ex

spē ex remotione vel propinquitate formali istoꝝ caloꝝ ſm ꝙ isti calores plus vel minꝰ appropinquant ad gradū mediū totius latitudinis caloris in mā putrefacta: ⁊ vt sic sub tali dispōne ita determinatur ad vnū aial in specie ꝙ nō ad aliud. ¶ Pōt etiā scdo intelligi dispō scdm ꝑpinquitatē ⁊ distantiā mīlem stellaꝝ ſm situm ⁊ locū penes que pōt accipi alia ⁊ alia ꝑportio in istis caloribꝰ influxis a celo: pro quāto stelle plus vel minus ꝯiungunt cū sole ſm ꝑpinquitatē vel distantiā ad zenit māe putrefacte: aut seminalis. ⁊ sic est alius ⁊ alius calor cōmixtꝰ ex viribus stellaꝝ influxus ad vitam aialis gñandi. ¶ Ad ꝯfirmationē distinctaꝝ mutationū spē sunt distincti termini spē. Rūdet ꝙ ista ꝑpō nō est pma ⁊ imediata: ſ3 dependet ab alijs duabꝰ q̄ si sunt vere erit ⁊ ꝑpō vera. si vō vna illaꝝ sit falsa: ⁊ ista ꝑpō assumpta pro maiori erit falsa. prima ꝑpō aqua dependet veritas ipsius maioris est ista. forme fluentes vel forme ſm quas est fluxus sunt alterius rōnis. scda ꝑpō est forma fluens vel ſm quam est fluxus est eiusdē rōnis cū forma terminante fluxū ⁊ motum. Q3 aūt oporteat istas ꝑpōnes esse veras si illa dato3 eē vera p3: qꝛ idē vbi pōt acqri ꝑ motū rectū ⁊ circularem: qui motꝰ sunt ad seinuicē incōparabiles. vij. phyſi. tex. cōmē. 22. Et hoc ideo est: qꝛ forma terminans nō h3 in se talē distōnē specificā seu alterius rōnis: sicut forma fluens vel ſm quā est fluens. Hic tñ posset dici ꝙ vbi fluens ſm lineā rectā ⁊ circulare3 sunt eiusdē rōnis: ſ3 si sint alterius rōnis sunt quātum ad aliqua accñtia sibi cōpetentia: que sunt rectitudo ⁊ circularitas: ⁊ quo ad ista sit incōparabilitas nō quo ad vbi fluētia: aut quo ad motus ꝑ se: sed quicquid sit de exēplo: saltē hoc est verū ꝙ existente forma fluente alterius rōnis a forma terminante: nō op3 ex distinctiōe motuū ꝯcludere distōne terminoꝝ. ¶ Ad argumentum igr̄ forme fluentes in gñatione vniuoca ⁊ equiuoca: vel etiā ipsi fluxus sunt eiusdē rōnis: qꝛ dicimꝰ ꝙ virtus formatiua in semine: ⁊ in mā putrefacta ⁊ calores qui sunt instrā vtriusq3 sunt eiusdē rōnis: ⁊ hoc ꝯcedit Auerro. vt allegatum est in. 12. meta. Ex quo postmodum sequit̄ ꝙ cū iste forme fluentes sint eiusdē rōnis cū formis terminantibus: loquēdo de formis ſm quas est alteratio vltimate disponens ad formā aialis aialia ipsa genita erunt eiusdē rōnis. ¶ Ad scdm pncipale Auerro. negat pma ꝯña. Ad ꝑbationem. que fiunt equoce fiunt a casu. negat hoc etiā ſm ipm. vt dictū est in. q. Ex cōmē. ꝑallegato: nisi dicat ꝙ mā putrefacta quātum ad aliqua accñtia que sibi accidunt sit pncipiū casuale aialis putrefacti. vt dictum est infra: ſ3 quātum ad dispōnes a celo influxas est per se pncipiū ⁊ non casuale. Et ad illud qđ sit equiuoce euenit pter intentionem ⁊c̄. negat hoc. qꝛ a. n. virtus formatiua in materia putrefacta per se ordinatur ad gñationē muris. sicut virtus in semine. Et alia que inducunt nō sunt ꝯ ꝑpositū. sicu3 dr̄ ꝙ tota vna spēs posset fieri a casu si idē aial ſm spēm generaret vniuoce ⁊ equiuoce: negat ꝯña: qꝛ generatio equoca nō est casualis: nisi ex aliquo accñte ipediente generationē aialis: ⁊ influente ad aliqđ esse diminutū ⁊ imperfectū ipsius: sed cu3 tale accñs nō natū sit euenire frequēter: ⁊ in pluribus in tali generatione tota spēs nō fiet isto mō: qꝛ natura facit de possibilibus qđ melius est. Et ꝯcedo ꝙ illud qđ fit sic a casu: fit: aut pōt fieri ex infinitis materijs: qꝛ ex infinitis accñtibus que pñt accidere materijs putrefactis: imo etiā materie seminali. Et tale casuale est monstruosum ⁊ nō intentū a natura: qꝛ natura intendit esse ꝑfectum aialis: sed impedita ꝑducit illud ſm esse imperfectū. ¶ Ad 3m Auerroys respondet ꝙ raro venire incōparationem ad causam a qua ꝑuenit sic ꝙ nō eueniat per se a tali causa itendente ipm: sed aliud: facit effectū esse casualē. vt dictum fuit in. q. de diuina prescientia. ¶ Et concedo ꝙ si aliqđ aial in specie generatur equiuoce: ⁊ ex materia putrefacta nō generat̄ ex ista semper: ⁊ de necessitate: quia tunc tale aial in specie nunq̄3 generaret̄ ex semine: neq3 etia3 ex ista materia generat̄ raro: vt cōparat̄ ad istā materia3 putrefactā alteratā ⁊ dispositā ꝑ generatiōe ipsiꝰ: sed frequēter ⁊ in pluribus. Et cū dr̄. quod frequēter euenit naturalr̄ euenit ꝯcedit̄ hoc. Et ꝙ tale aial naturalr̄ fit ⁊ generat̄. ⁊ ex hoc nihil mali sequit̄. Concedit̄ tñ ꝙ si raro euenire cōparet̄ ad generationē equiuocā ⁊ vniuocam: ⁊ querat̄ vtru3 aial equiuoce fiat raro vel vniuoce ꝯceditur ꝙ raro fit equiuoce icōparatione ad vniuoca3 generatione3: ita ꝙ si iste determinationes raro ⁊ in pluribus comparent̄ ad generationem equiuocam ⁊ vniuocam raro animal fit equiuoce: ⁊ vt in pluribus vniuoce: ⁊ hoc est cōparare istas determinationes ad disperata. Si autem ista determinatio raro comparetur ad causa3 equiuocā a qua fit animal: ⁊ queratur vtrum aial fiat ab ista causa raro vel nō: vt in pluribus vel nō. Conceditur ꝙ fit nō raro: sed vt in pluribus: ⁊ hoc est cōparare istas determinationes ad causam equiuocam sub disiunctione ad ꝯtradictoria. vt dicit doct. subti. in primo. dis. 2. q. quarta. Et sic est finis.

¶ Calias ⁊ socrates diuersa qdem ꝑ materiā. Tex. cō. xxviij. Qō. vj.

Queritur. Utru3 materia possit eē hec: ⁊ singularis ꝑpria singularitate: ⁊ non singularitate cōpositi: cuius est materia. ¶ Arguit̄ ꝙ nō. Illud qđ est hoc ⁊ singulare est actualr̄ hoc aliquid ⁊ singulare: ſ3 materia non est h°. igitur ⁊c. Consequentia nota: ⁊ maior est manifesta. qꝛ nihil h3 propriam singularitatē: nisi sit actualiter tale: minor aūt est Arist. 2. de aia. tex. cōmē. 2. Ubi h3 ꝙ materia est poᵃ hoc aliqđ. igr̄ nō est actu hoc aliqđ. ¶ Et ꝯfirmatur. si enim materia esset de se indiuidua: ⁊ singularis: sequeretur ꝙ vnū indiuiduum esset plura. ꝯñs est falsum. igr̄ ⁊ añs: ⁊ ꝯña ꝑbat̄. Quandocūq3 est aliqđ totum homogeneum eiusdē rōnis in toto ⁊ in partibus: quicqđ aduenit per se toti: nō repugnat partibus: ſ3 ita est ꝙ singularitas aduenit alicui materie determinate. s. materie huiꝰ ignis. grā exēpli. Igr̄ non repugnabit ꝑ se partibus eius: ⁊ si sic sequit̄: ꝙ vnū indiuiduū poterit esse plura maior est manifesta. silr̄ minor cum dr̄ia indiuidualis sit per se determinatiua illius materie cui aduenit ex quo facit vnū per se cum illa. ¶ Et ꝯfirmatur: qꝛ vnio actualis partium in toto: cū sit relatio realis: ꝑsupponit extrema realiter diuersa: ⁊ in actu. Quia nihil vnitur sibi ipsi: ſ3 semꝑ vnitu3: ⁊ cui vnitur sunt realiter ⁊ actualiter diuersa: sed ita est ꝙ partes eiusdē rōnis in materia realiter vniuntur in tota materia. ergo iste partes sunt sic diuerse: ꝙ vna numeraliter distinguit̄ ab alia. ¶ Scdo pncipalr̄ arguit̄. si enim materia sit singularis ꝑpria singularitate: aut determinatur precise ad vnā singularitatē: aut ad plures. Nō pmo modo: qꝛ natura materie est vlis. ergo de pluribus singularibus predicabilis ꝑdicatione ꝑ identitatē: ⁊ in recto: ⁊ si sic: sequit̄ ꝙ est ꝯtrahibilis ad qđlibet tale singulare. si vō detur ꝙ nō determinat̄ ad vnā singularitatē. habetur ꝑpositum: qꝛ nō est de se hoc ⁊ singularis. ¶ Tertio arguitur. data veritate istius qōnis. materia esset per se in genere tanq̄3 species. Et vlterius sequit̄: ꝙ simpliciter simplicia in aliquo ꝯuenirent quiditatiue. Utrunq3 ꝯñs est falsum igitur ⁊ antecedens. Prima ꝯña sic deducitur. Omne constitutu3 ex actu ⁊ potentia est per se in genere: vel tanq̄3 indiuiduū: vel tanq̄3 species: sed ita est ꝙ materia esset h°: qꝛ certum est ꝙ hec materia includit naturam materie: ⁊ proprietatem indiuidualem: que est actus eius. Igitur hec materia esset composita ex actu ⁊ potentia: qꝛ omnis natura que est cōtrahibilis ꝑ aliquē actum: est potentia respectu eius. igitur materia sic esset potentia respectu actus indiuidualis: sed sicut non repugnat huic materie habere actum determinantem ipsa3 circunscripta omni forma: que nata sit perficere ipsam

mãm in esse formali. Ita nõ repugnat materie in cõi accepte: sic determinari per aliquẽ actũ seu dr̃iam essentialem ante oẽm formã sibi aduenientẽ. Sed oẽ ꝯstitutum est dr̃ia essentiali est per se spẽs in aliquo gñe. igr̃ mã esset ꝑ se in gñe tanq̃ȝ spẽs. ¶ Scđa ꝯña sic deducit̃. Hec mã signata includẽs nãm mãe ⁊ ꝓprietatẽ indiuidualem est eque bñ simplr̃ simplex: sicut mã in cõi: sed plures mãe signate ꝯueniunt q̃ditatiue in materia cõi ⁊ vniuersali. igr̃ ꝓpositũ. vȝ. ꝙ simplr̃ simplicia ꝯuenirent in aliquo q̃ditatiue. Cõfirmat̃: qꝛ sicut mã absolute accepta est pura poᵃ: ita hec mã signata. Quum sit imediate receptiua forme sbalis: que forma recipitur tanq̃ȝ in subiecto ꝑmo ⁊ imediato in essentia mãe: vt nũc ꝑsupponono: quicquid dicat Auerroys. sȝ potentia pura est simplr̃ simplex: ⁊ ꝑº diuersa ab omni actu. igr̃ ⁊c. ¶ Quarto ꝑncipalr̃ arguit̃ si materia ꝯtraheretur ad singularitatẽ: cuȝ possit esse in alia singularitate ab illa: posset trãsmutari ab vna singularitate in aliam. ꝯñs est falsum: qꝛ singularitas est eadeȝ realiter nature. igitur est iseparabilis ab illa. ꝯña ꝓbatur. Omne illud qđ recipit aliquẽ actũ: qui est extra q̃ditatẽ ipsius: q̃ȝtuȝ est de se: põt esse sine illo: ⁊ ex quo est capax ipsius. ꝯñter est capax cuiuscũq; eiusdẽ rõnis cũ illo: sed ita est ꝙ singularitas est extra rationem a formalem materie. si materia contrahitur per ipsam singularitatem: ⁊ quelibet alia singularitas est eiusdem rationis cum singularitate sibi adueniente: sequitur ꝙ sic poterit transmutari ab vna in aliam ex quo infertur: ꝙ materia nullo modo est determinabilis per singularitatem propriam.

Ad oppositũ tñ arguit̃. Effectus singularis cã est singularis. 2º physico. tex. cõmenti. 38. ⁊ 5. meta. tex. cõmen. 3. Sed materia est causa compositi singularis. igitur ⁊c. sed non est singularis singularitate compositi: quia illa sequitur materiam: ⁊ est effectus eius. igitur ⁊c.

Determinatio istius questionis diuiditur in tres articulos. In primo ponuntur quedam distinctiones. In secũdo eliciũtur quedam conclusiones. Et tertio respondebitur ad argumẽta principalia.

Circa primam partem ꝑmittitur ꝙ duplex est vnitas materie: q̃dam est vnitas priuatiua: q̃dam positiua: priuatiua ꝑm quam materia nata est esse vna vel portio ipsius nata est vniri cum alia materia: ⁊ facere vnũ totũ ꝯstitutum ex partibus: sȝ ꝙ non vniatur est per aliquem actum formalem sbalem aut accidentalem: per quem distinguit̃ ab alia ⁊ separat̃ ab illa: circunscripto tñ actu distinguente: materia hec ⁊ illa facerent vnũ indiuiduũ ⁊ singulare in tali natura: vnitas positiua materie est vnitas quam positiue includit ipsa materia: vt est sub acto formali distinguente: que vltra hoc qđ distinguit̃ ab alia materia per formam: cuȝ ipsa sit realiter diuersa a forma se ipsa etiaȝ distinguit̃ ab alia materia determinata per aliam formã. ¶ Scđo notanduȝ est: ꝙ indiuiduũ esse in actu ꝯtingit dupliciter. s. vel existentie: vel subsistentie. Primo modo omne illud dr̃ esse indiuiduũ in actu qđ est tale extra intellm̃ omnino per aliquam essentiam: seu entitateȝ ex natura rei: ad quaȝ imediate insequit̃ aliqua distinctio. Quẽadmodũ partes homogenee in toto homogeneo: que partes sic se hñt: ꝙ vna hȝ actũ distinctum ab alia. Licet non hẽat esse separatũ ab illa: sed vnitũ. Indiuiduũ aũt dr̃ esse in actu subsistentie: qđ non solum hȝ distinctũ esse ab alio: verũetiam hȝ esse separatum: ⁊ subsistens seorsum ab illo ⁊ isto modo partes in toto non sunt in actu subsistentie ⁊ separationis. ¶ Tertio notandũ: ꝙ materia põt ꝯsiderari dupliciter. vno modo vt natura quedã distincta ab omni proprietate idiuiduali: ⁊ vt sic est natura quedam vlis ꝑdicabilis de pluribus iduiduis indifferens ad qđlibet tale. scđo modo materia põt ꝯsiderari vt determinata per hecheitatẽ seu ꝓprietatẽ indiuidualem. Primo modo est in potentia ad quãlibet singularitatem. Ita ꝙ nullam sibi determinat: sed quãlibet se cũ cõpatit̃ respectu cuiuscũq; indiuidui materialis. ¶ Scđo mõ necessario est singularis saltẽ denominatione differentia indiuiduali sibi adueniente: ⁊ vna numero ab vnitate singulari ⁊ numerali: que insequit̃ ꝓprietatẽ indiuidualem sibi aduenientem: sicut passio suũ sbm. Nam cuȝ vnitas sit passio entis: multiplicato ente: multiplicat̃ vnitas. Cuȝ igitur ratio nature ⁊ ratio singularitatis sint distincte entitates: correspondebit eis distincta vnitas. Quarum vna erit vnitas nature pluribus cõmunicabilis alia erit singularitatis incõmunicabilis. ¶ Quarto notandũ: ꝙ trãsmutatio est duplex: quedã est physica: quedã meta. ꝑmo est subiecti vnius numero realis ad formam essentialiter distinctã. scđa est nature non determinantis sibi aliquẽ actũ: qui natus sit esse ꝑ se actus ipsius. ¶ Quinto ⁊ vltimo notanduȝ: ꝙ hoc aliqđ ⁊ singulare ad mentem Aristo. quoddam est vltimatuȝ qđ non est ordinabile ad aliquem actuȝ vlteriorem: qui possit esse actus eius per se ⁊ ꝑmo: aut participatiue. Et tale hoc aliqđ est tantũmodo singulare per se subsistens: qđ est ipsuȝ suppositũ. Aliud est hoc aliquid: qđ nõ est vltimatũ. sed ordinabile ad actũ vlteriorem: qui actus est ipsius tantũmodo participatiue: ⁊ alterius ab ipso per se primo. Primo modo sumendo hoc aliquid nihil quod est alteri ratio: aut ꝑncipium essendi intrinsecum respectu alterius põt sic dici hoc aliquid: qꝛ qđlibet tale ordinat̃ ad esse ipsius ꝯstituti seu compositi: per tale principium: qđ est actus ipsius cõpositi per se primo: ⁊ cuiuscũq; intrinseci constituti participatiue: ⁊ tale esse qđ est compositi hȝ ordinem ad esse principij: qualis ordo est forme ad materiaȝ ita ꝙ tale esse est prius esse principij prioritatis forme ad materiam: quamuis esse principij sit prius prioritate materie ad formam: que prioritas est prioritas originis ⁊ generationis: ⁊ prioritas esse compositi ad esse ꝑncipij est prioritas perfectionis: ⁊ hoc de mente Cõmentatoris septimo meta. cõmen. 35. vnde pro tanto esse compositi est prius esse cuiuslibet partis intrisece: quia quelibet pars est: ⁊ hȝ esse communicatum sibi a composito.

His premissis ponunt̃ ꝯclusiões. ¶ Prima ꝯclusio. Materia est vna nũero priuatiue omnium generabiliũ ⁊ corruptibiliuȝ. Ista ꝯclusio pȝ ex q̃one precedenti de vnitate materie. Pro nunc tñ probat̃ sic. Illud est vnuȝ numero priuatiue qđ non hȝ vnitatem quam natuȝ est habere propter aliqua extrinseca ipm̃ distinguentia: quam tñ haberet circũscripto extrinseco distinguente. Ista propositio pȝ ex diffinitione vnitatis priuatiue: sed materia omnium generabilium ⁊ corruptibilium circunscriptis formis distinguẽtibus nata est sic hr̃e vnitatem si ab ipsa circunscriberentur omnes forme: siue substantiales: siue accidentales distinguentes ipsam. igit̃ oẽs tales materie essent vna numero. ¶ Secunda ꝯclusio. Materia vna numero positiue põt esse in genito ⁊ corrupto: ⁊ ex ꝯñti põt esse eadem omnium generabiliũ ⁊ corruptibiliũ successiue. Probatur ista ꝯclusio. Illud qđ ꝑm omnem suam entitatem est in diuersis indiuiduis successiue est penitus idem numero: ex quo de se nullam includit amissioneȝ entitatis que sibi debet̃: ⁊ ex consequenti sue vnitatis super quam fundatur identitas eius. Sed ita est ꝙ materia ꝑm omnem suam entitatem nulla facta variatione circa ipsaȝ potest esse successiue in genito ⁊ corrupto: ⁊ ex consequenti in omnibus generabilibus ⁊ corruptibilibus: igitur propositũ. ¶ Tertia conclusio. Alia est materia numero in generante: ⁊ alia in genito. Ista conclusio pȝ: tum ex auctoritate Aristo. vij. meta. tex. cõmen. 28. vbi hȝ. Generans generat aliud ꝓpter materiam. Et similiter. 12. metaph. tex. commen. 27. vbi habet Aristo. Que sunt in eadem specie diuersa non specie: sed quia singulariuȝ aliud tua materia ⁊ species ⁊ mouens ⁊ mea: vniuersali aũt rõne eadem: tum

eadem: tum etiam rõne. Quia generans naturale: nõ producit aliquid nisi ex aliquo: in quo recipitur actus eius: sed hoc nõ põt esse materia generantis: q2 patiens est in opposita dispositione ad ipsum agens. Talis opposita dispositio nõ est in materia generantis: q2 nihil est in opposita dispositione respectu sui ipsius. igitur generans agit in aliam mãm. ¶ Quarta conclusio. Materia est eadem numero: et individualiter in omni transmutatione physica et naturali: respectu geniti et corrupti: sic q idem individuum in actu existentie: vel subsistentie qđ prefuit sub forma corrumpenda est postmodum sub forma generanda. Ista cõclusio pz per Aristo. primo physicorum: et ex Auerroy ibidem. cõmen. 63. vbi hz. Cum consideraue rit illud qđ defert vtranqz transmutationem inueniunt ipsum idem numero et est corpus demonstratum ec. Et inferius. Est igitur vnum subiectum numero non habẽs dispositionem substantialem: sed habens nãm recipiendi istas dispositiones substantiales et est in potentia ens oẽs dispositiones substantiales et accidentales: et hec dr pma mã: et primum hyle. ¶ Ex ista conclusione sequitur vnũ correlariũ. vz. q quantũcũqz fiat dispersio et diuisio materie in transmutatione: semper tamen remanet idez indiuiduum vel ſm existentiã vel subsistentiam. Probatur hoc correlarium. omne homogeneũ diuisibile in partes eiusdem rõnis cõtinet in se plures singularitates seu hecheitates in actu existentie: sed materia sic est homogenea et diuisibilis in partes eiusdem rõnis igitur ec. Probatur maior. Omne totuz continens in se actualiter plures partes realiter distinctas: quaz quelibet põt seorsuz existere ab alia continet principia distinctiua illaruz partium. Talia principia sunt ipse singularitates: vt de se pz igitur ec. ¶ Quinta conclusio. Materia est singularis alia singularitate a singularitate compositi: et constitutum per ipsam. Ista conclusio probatur. Quocunqz aliquid est in actu extra causam et intellectum eodem est hoc et singulare. primo: q2 sic esse extra causam et intellectum non competit nisi singulari: immo vniuersale siue non singulare non potest competere alicui: nisi in intellectu sito obiectiue. Sed ita est q materia cuz sit realiter diuersa a forma vt nunc presuppono et multomagis a composito est aliquid in actu preter formam et compositum extra suam causam et intellectum: et hoc seipsa primo. ergo materia est hec et singularis seipsa primo: et non singularitate forme aut compositi: maior est manifesta: q2 quicquid est extra intellectum. vt dictum est: est singulare. minor autem probatur. Quia omnis entitas precipue absoluta seipsa primo est in suo esse: q2 seipsa primo recedit a non esse ad esse. Naz licet multa concurrant ad suũ esse: quemadmodum materia ad esse forme: et forma ad esse materie: tamen nullum concurrens est prima ratio essendi sibi in suo esse. Igitur seipsa primo est hec et singularis. materia prima est entitas absoluta. igitur habebit propriam singularitatem distinctam a singularitate cõpositi. ¶ Et confirmatur: q2 sicut materia habet entitatem essentialiter distinctaz ab entitate compositi extra intellectum et suam causam: ita habet vnitatem consequentem suam entitatem isto modo. Sed talis vnitas non est nisi vnitas singularis. igitur ec. Hoc est quod hz Aristo. 12. metaphy. textu cõmen. 27. vt sic allegatum est vbi vult: quia tam causa materialis q̃z formalis et efficiens habent vnitatem et distinctionem specificam et numeralem proportionataz ipsis principiatis: per illud qđ dicit. singularium aliud tua materia et motus et mouẽs: et species numero: ratione autem vniuersali eadez. Vtrũqz enim per se pncipium compositi. opz habere indifferẽtiam consimilem idifferentie compositi: et determinationem similem determinationi compositi: q2 neqz indifferens constat ex determinatis: neqz determinatum ex indifferentibus indifferentia vniuersalitatis. ¶ Preterea. et secundo principaliter ad hanc conclusionez arguitur. Quecunqz sunt priora ſm nãm: videntur etiã esse priora duratione ad hunc sensum: q eis non repugnat esse sine posteriori: q2 hoc posito: intellectus intelligens prius esse sine posteriori: nõ includet ɔ̃dictionẽ. hec videt esse snia Aristo. quinto metaphy. capitulo de priore: vbi Aristo. cõmendat Platonẽ diffinientẽ prius ſm naturam dicens priora ſm substantiã et naturam sunt: quecunqz ɔ̃tingunt esse sine alijs: et alia non sine ipsis: sed ita est q materia saltẽ via originis et generationis est prior natura forma et cõposito. Igit mã in isto priori habebit proprium esse extra intellm. et consequenter erit hec et singularis non ab aliquo extrinseco sue entitatis. ¶ Itez et tertio arguitur. Nulla conditio que requirit in causa ad actũ causandi: habet esse ab ipso causato: q2 tunc causa in causando dependeret a causato. et inquantũ sufficiens ad causanduz esset causata a causato: et esset illud causatum sui ipsius causa. et pro tanto posset dare cause causationẽ sui ipsius sed singularitas materie est necessaria conditio ad causandum ipsum compositũ: q2 causatum singulare requirit causam singularem. ergo impossibile est singularitatem materie esse a singularitate cõpositi: vel alterius extrinseci a materia. ¶ Preterea singularitas materie que est extra intellectum videtur esse eadem realiter materie sicut et vnitas eius singularis. ¶ Ex hoc arguitur sic. Impossibile est aliquid dependens a posteriori naturaliter esse idem priori realiter: quia tunc esset prius et non prius materia est prior naturaliter ipso composito prioritate originis. vt dictum est. Igitur nihil causatum per ipsuz compositum siue qualitercunqz preexigens naturam cõpositi: potest esse idem materie. Maior probatur. Vbi est vera et realis identitas: lz non sit formalis: ibi impossibile est hoc esse: et illud non esse. Quia tunc idem realiter esset: et non esset. Sed possibile est prius naturaliter esse sine posteriori naturaliter. igitur multo magis absqz eo q derelictum est vel causatuz a posteriori naturaliter: et ita poterit esse materia hec et singularis sine singularitate compositi. ¶ Vltima conclusio. Materia non est de se hec et singularis. Probatur ista conclusio. Nulla natura potentialis et perfectibilis per aliquem actum est de se hec et singularis: sed materia sic est potentialis et perfectibilis per diuersos actus. igitur non est de se hec. Maior probatur: quia natura de se hec est actualissima: nullo modo determinabilis per diuersos actus. igitur si sit determinabilis: non est de se hec. consequentia probat: quia non potest talis natura perfici per formas realiter diuersas a tali natura: siue per diuersas realitates actuales: que aliquo modo ipsam perficiant vt actus ipsius: quemadmodum sunt nature intelligentiarum que sunt necessarie simpliciter: et actus puri. vt testatur commentator. 12. metaphysi. commenta. 30. et alibi frequenter. minor est manifesta. igitur ec. Cõfirmatur ista conclusio nam illud non est de se singulare quod de se est pluribus communicabile cum sui diuisione. materia est huiusmodi. ergo ec. Maior probatur: quia quod est cõicabile sic q plurificatur in illis non est de se hoc et singulare: sz diuidit et numeratur per actus diuidentes ipm et sic est singulare denominatiue et quasi per accidens.

Ex his respondetur ad argumẽta adducta i pncipio. ¶ Ad primum patet ex dictis in corpore. q. ¶ Ad secundum conceditur q materia est vnum indiuiduum quantum ad actum subsistentie et separationis ab alijs materijs. Est tamen plura indiuidua in potentia seu in actu existẽtie. ¶ Ad tertium respondetur: q materia vt natura non magis determinat sibi vnam singularitatem quam aliam: sed solum determinat sibi singularitatem vbi est sub aliqua forma determinata: quia plures partes et portiones materie requiruntur ad subsistentiam sub vna forma q̃z ad subsistentiam alterius. Et cum tu infers. ergo non esset vna numero omnium generabiliuz et corrupti-

bilium. Respondetur negando consequentiam. Est.n. vna numero omnium generabilium priuatiue: vt dictũ est in corpore questionis. Positiue aũt adhuc posset esse vna numero successiue. vt dictum est. ꝙ si tu diceres. Plures portiones ⁊ partes materie requiruntur ad vnã formam ꝗ̃ ad aliam. ergo non posset sic esse vna ⁊ eadez respectu omnium. Dicitur ꝙ lz non possit esse vna ⁊ eadem respectu omnium quantum ad actum totalem subsistentie: esset tamen eadem quantum ad aliquem actuz existentie. ¶ Ad quartum respondet negando ꝙ materia esset per se in genere tanꝗ̃ species. Quia omne qḋ reponitur in genere isto modo includit genus ⁊ differentiam essentialem quiditatiue: materia nullum genus includit neqꝫ aliquam differentiam isto mõ. Quia est pars essentialis: ⁊ principiuz in genere primo diuersa ab omni genere: ⁊ similiter a differẽtia essentiali. Igitur sibi repugnat ratio speciei. Assumptum pbatur: qꝛ capiendo materiam primam: pro potentia pura ⁊ realitate potentiali vltima ad formam est simpliciter simplex: nihil includens quiditatiue: qꝛ actus ⁊ potentia sunt primo diuersa: sic ꝙ nihil vnius est aliquid alterius: ⁊ ita materia nõ includit actum essentialem generis: aut differentie quiditatiue in predicamento substantie. igr̃ ⁊c. ¶ Ad id qḋ additur: ꝙ simplr̃ simplicia in aliquo conuenirent ⁊c. ¶ Ad hoc respondetur: ꝙ quot modis dicitur compositum: tot modis dicitur simplex. Compositum est duplex. Quoddam est compositum compositione essentiali qḋdam est compositum ex actu ⁊ potentia. qualitercunqꝫ se habeant actus ⁊ potentia: siue se habeant sicut res ⁊ res: siue vt realitas ⁊ realitas. Prima compositio appellatur compositio physica ⁊ realis. secũda meta. Loquendo de compositione physica ⁊ reali: ista est ex partibus essentialiter ⁊ realiter distinctis: quemadmodum est cõpositio hominis ex materia ⁊ forma: seu ex anima ⁊ corpore. secunda autem est ex aliqua realitate determinabili ⁊ contrahibili per aliam realitatem determinantem. Quarum illa que est determinabilis se habet vt potentia respectu determinantis. Ex illa que est determinans se habet vt actus: ⁊ hoc siue iste due realitates se habeãt vt distincte res: siue se habeant vt distincte formalitates solum quarum vna non includit reliquam quiditatiue: ⁊ in primo modo. Istis duabus compositionibus correspondent due simplicitates: quarum vna excludit compositionez ex partibus essentialiter distinctis: alia excludit compositionem ex actu ⁊ potentia. Prima compositio nõ requiritur ad hoc ꝙ aliquid sit per se ⁊ directe in genere: quia accidentia vt albedo sunt in genere isto modo: ⁊ tamen nõ sunt composita huiusmodi compositione. vt habet videri. 8. metaphysi. textu cõmen. 12. Secũda compositio bene requiritur ad hoc: ꝙ aliquid sit directe: ⁊ per se in genere. ¶ Ulterius est aduertendum: ꝙ tale simplex quod excludit compositionem ex partibus essentialiter distinctis quoddam est simpliciter simplex quoddã vero nõ simpliciter simplex: sꝫ absolute simplex simpliciter simplex voco quod non resoluitur in plures conceptus seorsum conceptibiles: quoꝝ vnus sit determinabilis ⁊ alius determinans: qui conceptus includãtur quiditatiue in eo qḋ resoluitur: sed simplex absolute est ille qui nõ resoluit̃ in plures partes essentialiter diuersas. Lz resoluatur in actum ⁊ potentiaz: seu in conceptũ determinabilem ⁊ determinantem: quoruz quilibet põt terminare actum intelligendi seorsuz sine alio. ¶ Tertio est aduertendum: ꝙ simpliciter simplex est primo diuersum ab omni alio conceptu: ⁊ nihil includit quiditatiue vt in. 5. metaphy. capi. de eodem: vel diuerso. ⁊. 10. meta. textu cõmen. 12. Licet includat aliquid identice: aut denominatiue. Simplex autem qḋ includit actum ⁊ potẽtiam: quocunqꝫ modo includat ⁊ continet in se aliquod predicatum: qḋ predicatur quiditatiue de ipso. Et dato ꝙ tale esset primo diuersum ꝗ̃tum ad quiditatem generis ⁊ differentie essentialis: ita ꝙ nihil per se includeret in primo modo dicendi per se: quod esset per se in genere ⁊ directe: tamen ei nõ repugnat vt contineat aliquid quiditatiue: quod est transcendens.

Ex his respondetur ad argumentuz. Q2 licet materia pma accepta in se: ⁊ vt est pura potentia: nihil actualitatis includat: neqꝫ physice: neqꝫ metaphysice: tamen hec materia prima signata seclusa omni forma substantiali ⁊ accidentali: non est simpliciter simplex: sed includit materiam in communi quiditatiue: ⁊ potest resolui in conceptuz materie in communi accepte. ⁊ in hecheitatem sibi aduenientem: ⁊ ita quantũcunqꝫ sit simpliciter simplex quantum ad quiditatem genericam ⁊ specificam: ⁊ etiã quantum ad differentiam essentialez: non tamen est simpliciter simplex quantum ad omnem quiditatez transcẽdentem seu predicamentalez: dũmodo talis predicamẽtalis non sit directe in genere. ¶ Ad quintum argumentuz respondetur: negando ꝙ hec materia prima: seu materia signata per hecheitatem nõ sit in pura potentia respectu cuiuscunqꝫ actus physici ⁊ naturalis: quia talis materia signata nullam formã sibi materialem determinat quemadmodum: neqꝫ materia in communi: sed bene talis materia non est in pura potentia respectu actus metaphysici. Qui est conceptus obiectiuus realis determinans naturam materie ad esse hoc ⁊ singulare. ¶ Ad vltimum quum dicitur: ꝙ si materia determinaretur ꝑ talem singularitatem posset materia transmutari ab vna singularitate in aliam. Negatur consequentia. Uerum est ꝙ quodcunqꝫ est idifferens ad aliquas realitates realiter ⁊ formaliter diuersas: quantum est ex se: potest transmutari ab vna in reliquam: modo differentie indiuiduales sunt eedem realiter: licet non formaliter materie prime. ¶ Et si dicas materia prima manet singularitate corrupta. ergo sunt distincte realiter materia ⁊ singularitas. ¶ Respondetur: ꝙ licet natura materie maneat in se singularitate corrupta: non tamen esse singulare materie ⁊ signatum manet corrupta singularitate. modo singularitas non est eadem realiter materie ſm essentiam eius ⁊ quiditatez: sed ſm esse singulare: qḋ habet in hoc indiuiduo materia: quod indiuiduuz non manet corrupta singularitate ⁊ ratione: que erat principium indiuiduandi materiam: neqꝫ hoc repugnat ei quod dicitur in primo physicorum. Q2 materia est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis: quia hoc itelligitur de materia vt est essentia ⁊ natura extra intellectum ⁊ potentiaz sue cause: sed non de materia vt hec ⁊ singularis.

¶ Horum aũt nõ est diffinitio: sꝫ cũ itelligentia aut sensu cognoscunt̃. Tex. cõmenti. xxxv. Q. õ. vij.

Utrum singulare per se ⁊ directe intelligatur ab intellectu. ¶ Et arguitur primo ꝙ non ⁊ quod quid est: est ꝑ se ⁊ primum obiectum intellectus: singulare non habet quod quid est. Tuz quia esset diffinibile. Tum qꝛ singulare inquantum singulare dicit aliquid incommunicabile: quod quid est autem est communicabile: vel saltem sibi non repugnat communicari. ergo singulare non hꝫ qḋ quid est: ⁊ ex consequenti nõ põt per se primo intelligi. ¶ Item 2° arguit̃. Si singulare esset primo intelligibile ⁊ directe: aut per eandem speciem cuz specie vlis: aut per aliam ⁊ aliam spẽm: nõ per eandem: qꝛ nulla vna species potest aliquid representare sub ratione indistincti ⁊ distincti: sed spẽs vniuersalis representat indistincte species singularis distincte. ergo non per eandem spẽm: neqꝫ etiam per aliã ⁊ aliã: qꝛ sicut ꝑ vnũ singulare caret̃ spẽs vlis: ita ⁊ per qꝫlibet singulare caret̃ spẽs eiusdẽ. vlis: quo dato:

sequitur:

sequit: aut q infinite spēs vlis essent in itellectu: aut q eadem spēs posset itendi in infinitū: ps̄ns est falsum. ergo ⁊ añs: ps̄na est euidens: q2 spēs vlis gignit a specie singularis. ergo sicut gigneret ab vno singulari: sic posset gigni a quolibet alio: sed cū talia possint ire in īfinitū sequit ꝓpositū q talis spēs vlis vel possit multiplicari in infinitum vel saltem intendi in infinitum.

Ad oppositū tn̄ arguit: qcqd pfectiōis cōpetit potētie inferiori: nō d3 denegari a potētia nobiliori: sed perfectionis est in potētia sensitiua q cognoscat singulare. ergo hoc non debet denegari a potentia intellectiua que est nobilior.

In ista. q. pmo ponet ⁊ oppugnabit opi. s. Tho. Scdo dicet ad qōnem fm viā ꝓpriam. Tertio mouebunt difficultates ɔtra 2m articu. ⁊ soluent. Quarto respondebit ad rationes in principio.

Quantum ad pmū est opi. s. Tho. in pma parte. q. 86. articu. pmo. q singulare nō potest per se primo intelligi a nobis: sed si itelligitur: intelligitur indirecte: ⁊ per reflexionē ad fantasmata. p. dicti ro est talis. Intellectus nihil itelligit nisi abstrahendo a mā: ⁊ a ɔditionibus materie: sed mā ⁊ ɔditiones mālesunt principia indiuiduātia: qd aūt abstrahit a cōditionibus indiuiduantibus est vle. g intellectus nihil pmo intelligit nisi vniuersale. Secūdi dicti. q intellectus intelligit ipsum singulare reflectendo se ad fantasmata: rō est: q2 lz spēs vlis maneat in itellectu: nunq̄3 tn̄ per tales spēm pōt itelligere ipm singulare: nisi intellectus huis talē spēm sibi impressam ɔuertat se ad fantasma: ⁊ tunc ex ista cōuersione cognoscit singulare relucēs in fantasmate. Cōtra istā opi. instatur premittendo: q duplex est abstractio. est enī3 abstractio speciei intelligibilis a fantasmate: ⁊ abstractio vniuersalis a singularibus: abstractio speciei intelligibilis fit ab intellectu agente abstractio vniuersalis a singularibus fit ab itellectu possibili. ⁊ est quando talis intellectus cōsiderat naturam in se: vt indifferentem. ad quodlibet suppositū ⁊ singulare de quo talis natura est predicabilis potētia proxima. Unde nūquam aliquod obiectum est potentia proxima vniuersale nisi ex comparatione intellectus comparantis tale obiectum ⁊ predicabile ad suppositum de quo natū est dici ⁊ pdicari. Isto stante arguitur sic. Abstractio que fit per itellectū possibilē nō est nisi ab obiecto cognito: sed abstractio vniuersalis a singularibus fit per intellectum possibilem. ergo intellectus possibilis prius cognoscit singulare a quo abstrahit vniuersale alioquin abstraheret ab incognitis. ¶ Et confirmatur intellectus cognoscens naturam representatam per speciem intelligibile3 intelligit ipsam sub aliqua vnitate: q2 4. metaphysice. tex. cōmen. 20. qui vnū non itelligit: nihil intelligit. Ista vnitas nature que attingitur: aut est vnitas vniuersalis: aut singularis: sed per te est vnitas vniuersalis. ergo cognoscitur sub rōne vlis: sed cognito vli cognoscit singulare: (q2 singulare ⁊ vle sūt simul nāli itelligētia) ergo in quocūq3 instāti intelligit vle: itelligit etia3 singulare ⁊c. ¶ Scdo principaliter arguitur ex fundamētis s. Tho. q ista opinio ɔdicat fundamētis suis. Tenet enim ipse: q quicqd est in re: ⁊ in effectu: est singulare. ¶ Ex hoc psupposito arguit sic. Illud qd est in re est singulare. qcqd primo intelligitur est in re. ergo quicqd primo intelligitur est singulare. maior est ipsius: minor aūt pbat. Causa nā precedit effectū. ergo qd pmo itelligit pcedit actū intelligendi: q2 tale obiectum est cā ⁊ mēsura ipsius actus a qua talis actus essentialiter dependet: sed mēsura ⁊ vlterius cā dr̄ esse prior essentialiter: ergo qd primo itelligit est prius oi actu itelligendi. ¶ Et ex hoc arguit sic: qd pcedit oēm actū itelligēdi est in effectu ⁊ in re: sed qd pmo intelligit est h9. ergo erit in effectu ⁊ in re ergo erit singulare: ⁊ ita habet ꝓpositū. ¶ Itē 3o arguit ex fundamentis ipsius in pma pte. q. 84. ar. vij. ⁊ q. 86. artī. p. dicit enim ⁊ intellectus noster cōiunctus nihil intelligit nisi p ɔuersionē ad fantasmata. ¶ Et h arguit. Iste actus cōuersiuus quo intellect9 se ɔuertit ad fantasmata nō est nisi actus cognoscitiuus quo cognoscit se. actū ꝓpriū. ⁊ obiectum relucens fantasmate: sed tale obiectū relucēs in fantasmate est singulare. ergo in omni suo actu itelligendi itelligit singulare. ¶ Ite3 4o arguit. ista cōuersio ad fantasmata fz opinio. cocurrētis mei nō est nisi act9 discursiuus quo intellectus discurrit ab actu itelligēdi ad speciē itelligibilē: ⁊ a specie intelligibili ad ipsu3 fantasma. ¶ Ex hoc arguit. Omnis discursus presupponit notitiā simplicē illius ad qd discurrit (q2 sicut discursus presupponit cōpositionē ⁊ diuisionē: ⁊ cōpositio seu diuisio intelligentiā simplicē: ita discursus psupponit simplicem intelligentia3:) sed per te intellectus in ista ɔuersione discurrit ad fantasmata. ergo preitelligit ipsu3 fantasma: aut obiectū repn̄tatū in ipso: sed tale obiectū est singulare. ergo ante reflexionē ⁊ ɔuersionē ad fantasma itelligit singulare. ¶ Nec obstat q dicat q singulare precognoscitur ante ipsum discursum. quātū ad qd nominis sed nō quātū ad qd rei: qm̄ de hoc nulla est difficultas: siue enī3 cognoscit vno modo: siue alio modo: semp habet ꝓpositū q singulare pintelligit ante reflexione3. ¶ Itē. 5. arguit. Si in ista reflexione itelligitur singulare: aut intelligit per spēm intelligibilē: aut per spēm fantasticam: siue per fantasmata. nō per spēm intelligibilem: quia ista species intelligibilis per te tm̄ repn̄tat nām abstractā ab omni singularitate: ⁊ ab omni mā indiuiduali ergo tm̄ per talē speciem intellēs intelligit nām in se: ⁊ nō in singulari nec per speciē fantasiabile3. Tum q2 ista tm̄ mouet fantasiā. Tum etiā q2 talis spēs est improportionata itellectui possibili: cum sit extensa: ⁊ mālis: ⁊ intellect9 inextensus ⁊ imālis. ergo nullo mō in ista reflexione ex pncipiis suis pōt itelligi obm singulare. ¶ Ite3 arguit ɔtra positionē in se. Si singulare nō est per se primo itelligibile: aut hoc est rōne singularitatis: aut rōne materie. Non ratione singularitatis. vt etiam ɔcedit. s. Tho. in q̄stionibus preallegatis: quia tunc deus qui est singularissimus ⁊ angelus nō possent seipso intelligere. Si rōne singularitatis materialis que est per materiā. Contra. materia non impedit intelligibilitate3 rei: quia fm san. Tho. est pars quiditatis rei specifice. Sed species ipsa est per se intelligibilis ⁊ directe. ergo materia nō impedit per se intelligibilitatem rei. Et per hoc probatur secunda pars disiunctiue assumpte: q materia non est illud per quod singulare non est intelligibile per se. Nō si tu dicis materia contracta ad singularitatem ipēdit talem intelligibilitatem. Quero de illo quod addit singularitas super materiam in se: tale non est nisi ens: nō diminuēs de entitate rei: sed quod est tale nō diminuit de intelligibilitate: quia vnumquodq3 sicut se habet ad entitatem: sic ad intelligibilitatem. ergo istud superadditum materie: non impedit intelligibilitate3 rei: cuius est talis materia contracta. ¶ Et confirmatur. quia tale includens materiam contractam est ens vltimatum ⁊ completu3 in actu. Unde phylosophus in predicamentis. capitulo de substantia. Prima substantia: est maxime substantia: ⁊ maxime in actu: sed quod est ens maxime in actu est maxime intelligibile. ergo singulare erit maxime intelligibile de se: ⁊ directe: ⁊ per hoc patet falsitas istius opi.

Quantum ad secundu3 arti. Dicendū est aliter ad questionem. pro qua. Premittentur primo alique distinctiones. Secundo elicientur conclusiones responsiue ad questionem. Prima distinctio sit ista: q singulare est duplex. qddam est singulare signatū. quoddā est singulare vagum: singulare vagum nihil aliud est q̄3 nā determinata proprietate idiuiduali vaga ⁊ indeterminata. s. hac vel illa indeterminate sicut ɔcipiendo naturam in aliquo suppposito indeter

minate accepto. Singulare signatū est ipsa nā determi
nata ꝓprietate īdiuiduali signata ⁊ determinata.s. Sor
teitate vel Platoneitate. ¶Scđa distictio ꝙ singulare
signatū pōt itelligi duobus modis. vnoꝰ vt est vnū ꝑ se:
⁊ sic nihil aliud est ꝙ̄ nā cū ꝓprietatē indiuiduali: qꝛ ista
duo se hñt: sicut poꝰ per se: ⁊ actꝰ per se: ex qbꝰ duobꝰ re
sultat vnitas per se ex. 8. meta. scđo mō pōt itelligi vt est
vnū per accñs: ⁊ tale est aliqđ vnū nō tm̄ icludens nām
⁊ singularitatē: verū etiā multa alia accñtia māli a: ⁊ idi
uiduantia: sicut locus: tp̄s magnitudo: figura: que dicū
tur principia indiuiduātia a posteriori ⁊ per accñs. Pro
prietas aūt indiuidualis est pn̄m indiuiduans a priori ⁊
per se. ¶Ultima diuisio est ꝙ aliqđ esse intelligibile pōt
esse vel ex nā sui: vel per cōparationē ad intellm̄ cogno-
scentē. Aliqđ enim est de se intelligibile: qđ m̄ nō pōt at-
tingi ab itellectu ꝑꝑ aliq̄ꝫ improportionē ipsius ad obꝫ.
¶Dis stantibꝰ sit ista pma cōclusio. Singulare quodli-
bet modo sumptū est per se intelligibile. Ista conclusio
pꝫ ex dictis. singulare. n. q̄uocūqꝫ sumptū īquantū tale:
nihil diminuit de entitate rei: sed potius addit ad enti-
tatem. ergo nihil diminuit de cognoscibilitate: qꝛ vnū-
qđqꝫ sicut se hꝫ ad entitatē: sic ad cognoscibilitatē. ergo
tale singulare ex nā sui saltē est intelligibile ⁊ cognoscibi
le: ⁊ de oibus his diffusius videbitur in. 7. metaphysice.
¶Scđa cōclusio singulare signatum acceptum sub pro
pria rōne singularitas non est intelligibile ab intellectu
cōiuncto: ⁊ hoc cōparando tale obm̄ ad virtutē cogno-
scitiuā itellꝰ nri ꝯiūcti. Ista ꝯclusio diffuse declarabiꝛ in
vij. metaphysice. pro nūc tm̄ ꝓbaꝛ sic. Potētia q̄ cogno-
scit aliqđ vnū obꝫ distincte ⁊ ꝑfecte: cognoscit ꝫ ꝓpriā
vnitatē. Sed intellectus noster ꝯiunctus non cognoscit
vnitatē ꝓpriā singularis. ergo nō distincte ⁊ perfecte co
gnoscit singulare sub ꝓpria rōne singularitatis. Maior
est manifesta: qm̄ ipossibile est poꝫm cognoscere aliquaꝫ
entitatē distinctā: nisi cognoscat qcqđ est idē realr̄ eidēꝫ
entitati: vbi talis sit absoluta: sed ita est: ꝙ vnitas vniuſ-
cuiusqꝫ entis est eadē realr̄ enti. ergo si ens cognosciꝛ ꝑ
fecte ⁊ distīcte: cognosciꝛ ꝯiter sua propria vnitas. Mi-
nor aūt ꝓbaꝛ: qꝛ si intellꝰ distincte cognoscit vnitatē sin
gularitatis: cū per vnitatē ꝓpriā vnūqđqꝫ sit idistinctū
in se: ⁊ distinctū a quolibet alio: cognosceꝛ tale obm̄ esse
distinctū a quolibet alio: ⁊ per ꝯñs ꝙ hoc nō est illud. ꝫ
intellꝰ non sic distinguit singulare a singulari. vt statim
ꝓbabiꝛ. ergo sequiꝛ ꝓpositū. ¶Et ꝯfirmaꝛ. Naꝫ cogni-
tio ꝑfecta ⁊ distincta alicuiꝰ est respectu alicuiꝰ itētiōis
vel realitatis quā intellꝰ distincte cognoscit. Sit exēpli
grā. ista itētio qua intellꝰ cognoscit. distincte. A. posito.
A. circūscripto quocūqꝫ alio extrīseco: nō distiguit itellꝰ
ipsuꝫ A. a quolibet alio circūscribaꝛ ab A. dr̄ia loci: tp̄is
magnitudinis ⁊ figure: que adueniunt singulari a poste
riori: ⁊ ipsi itentioni A. Nō. n. A. dr̄ esse hoc ⁊ singulare:
qꝛ sit in hoc loco: ꝫ ideo est in hoc loco: qꝛ est hoc. Silr̄
nō ideo singulare est hoc: qꝛ hꝫ hāc magnitudinē ⁊ hāc
figurā: sed potius ideo magnitudo ⁊ figura est hec: qa
sunt in hac sbā. ¶Et hoc ꝯfirmaꝛ ex pncipijs san. Tho.
qꝛ accñtia capiunt vnitatē ⁊ distōnēꝫ a sbīs. ex hoc seq-
tur: ꝙ cum oibus istis circūscriptis A. nō possit distigui
a qualibet alia itentione eiusdē rōnis: ⁊ spēi. intellectus
non distincte ⁊ ꝑfecte cognosciꝛ A. ꝫm propriam eius
vnitatem. ⁊ ergo A. (qđ ponitur ratio singularitatis) nō
cognoscitur ꝑfecte ⁊ distincte ab intellectu: ⁊ ratio hu-
ius dicti est: qꝛ singularis nō est ratio agendi in intelle-
ctū: sed nā. Intellectus aūt cognoscit obiectum sub ea
rōne sub qua mouet: ⁊ que est sibi ratio agendi. ergo in-
tellectus cognoscit obiectū sub rōne nāe: ꝙ aūt singula
ritas nō sit ratio agendi: apparet per hoc: qꝛ illud est rō
agendi qđ est pncipiū assimilandi passum. singularitas
nō est pn̄m assimilādi: sed distinguēdi. ergo nō est rō agē-
di: de qbus superius in. 5. q. ¶Itē ponitꝛ singularitas cō
ditio determinata agentis: ⁊ ita principium limitatiuū
⁊ determinatiuū actionis: ⁊ nō pn̄m agēdi. Pro euidē-
tia tm̄ duaꝝ ꝯclusionū positaꝝ ac duaꝝ subsequētiuꝫ sūt
aliq̄ notāda: quoꝝ pmū est: ꝙ aliud est singulare intelli-
gi sub rōne singularitatis: sic ꝙ singularitas sit rō intelli
gēdi. Aliud est ꝙ singularitas dicaꝛ esse obm̄ intellectuꝫ
aut ꝑo obiecti itellecti. Primo mō singularitas nō ꝯci
pitur a nobis: qꝛ sic ꝯcipe singularitatē est ꝯcipe ipsam
distīcte ⁊ seorsuꝫ ab alia singularitate: ⁊ a nā seu qditate.
Scđomō singularitas bñ cōcipiꝛ ⁊ intelligiꝛ a nobis: qꝛ
qñ aliqđ vnū obm̄ ꝯcipiꝛ adequate: qcqđ eētialr̄ inclu
diꝛ in illo: secūdario ⁊ ex cōsequēti ꝯcipiꝛ. Sed totū sin
gulare sic intelligiꝛ tanq̄ꝫ obm̄ adequatū vniꝰ itellectio
nis. ergo et ꝯcipieꝛ singularitas in ipso: non tm̄ sic: ꝙ sit
modus obiecti itellecti: aut rō itelligēdi. Scđo est notā-
dū ꝙ in hoc ꝯuenit sensus ⁊ itellectus: ꝙ neuter appñē
dit singularitatē seorsuꝫ a nā: aut ab alia singularitate lo
quēdo de singularitate que est ꝓprietas idiuidualis cō-
stituens per se, vnū cū ipsa nā quā vocamus hecheitatē:
sed m̄ differūt in hoc ꝙ itellectꝰ apphēdit ipsaꝫ qditateꝫ
seorsum a singularitate. sensus aūt nunq̄ꝫ apphēdit nām
seorsum a singularitate. ¶Ultimo est notādum ꝙ aliud
est aliquid pmo itelligi: aliud per se intelligi: aliud est di
recte itelligi. Illud dr̄ pmo itelligi qđ pmo pmitate ori-
ginis itelligiꝛ: vel pro pmitate adeq̄tionis: ⁊ hoc 2ᵒᵒ du
plr̄: vel ꝫm adequationē ad potentiā: vel ꝫm adequatio
nē ad vnū actū itelligēdi. Primo (.i. ꝑmitate originis)
aliqđ itelligiꝛ qđ via origis p̄ mouet itellectū. scđo mō q
est primus modus adeq̄tionis qñ est tale ꝙ ꝑ eiꝰ rōnem
potētiā attingit qcqđ attingit. 3ᵒᵒ. s. adeq̄tionis ad vnū
actū: qđ adequate: ita ꝙ nō vt ꝑs terminat aliquē vniuꝫ
actū itelligēdi. Isto modo nos dicimus: ꝙ q̄ꝫtū bipeda
le adeq̄te intelligiꝛ: ⁊ pmo pmitate adequationis: pars
aūt eius non sic adeq̄te neqꝫ primo intelligiꝛ. Per se in-
telligi est intelligi ꝑ rationem ꝓpriā: sicut per accidēs i-
telligi per rationē alterius. vt de sensibili scđo de aia pa
tet. Directe aūt itelligi est intelligi ꝑ propriā spēm: ⁊ nō
per reflexionē potētie ad ipsam spēm: aut ad aliquod re-
presentatiuū ipsius obiecti. Ex qbus oibus nos ꝯcludi-
mus: ꝙ lꝫ singulare signatuꝫ nō sit per se itelligibile sub
ꝓpria rōne singularitatis. vt dictū est: neqꝫ directe itelli-
gibile vt ꝓbabiꝛ in sequēti cōclusione. Nec p̄ intelligibi
le pmitate originis: vt et ꝓbabiꝛ in eadē ꝯclusione. Ipꝫ
tamē singulare est primo itelligibile ꝫm adequationem
ad actū itelligēdi: qꝛ potest intelligi ab intellectu nō vt
pars alterius: neqꝫ vt aliqđ eētialiter inclusum in alio.
¶Sit ergo ista 3ᵃ ꝯclusio. singulare signatuꝫ itelligiꝛ ab
itellectu ꝯiūcto reflexe. hoc patet per expositionē cōēꝫ.
tex. cōmē. 10. 3ᵒ de aia. vbi habeꝛ ꝙ si per idē pn̄m abstra
ctū ⁊ separatū: sicut est intellectus: cognosciꝛ ⁊ itelligiꝛ
caro. i. idiuiduū carnis: ⁊ carnis eē: hoc est quiditas car
nis: istud pn̄m in cognoscēdo carnis esse ⁊ ipsam carneꝫ
se hꝫ vt linea extēsa ad seipsam vt circūflexam: qcqđ di-
cat Bur. ¶Probaꝛ et rōne: ꝙ idiuiduū signatū itelliga
tur reflexe. Illud qđ itelligiꝛ nō per propriam spēm: ꝫ ꝑ
reflexionē potētie ad aliqđ representatiuum ipsius in-
telligiꝛ reflexe. Sed ita est: ꝙ intellectus noster cōiunctꝰ
in intelligēdo singulare signatū nō itelligit ipsum ꝑ pro
priā spēm imediate repn̄tantē ipsuꝫ. Sed per reflexionē
ad fantasmata. ergo tale singulare signatū itelligatur re
flexe. Maior pꝫ ex descriptione eius qđ est itelligi refle-
xe. minor declarabiꝛ in 4ᵃ ꝯclusione imediate sequēti.
¶Que sit ista. Singulare vagū pmo pmitate originis ⁊
directe intelligitur ab intellectu cōiuncto: que cōclusio
directe est contra. S. Tho. Ista cōclusio ꝓbaꝛ breuiter.
Aro ꝙ cognitio intellectualis insequiꝛ nām: sed ita est ꝙ
in actione nāli agens producens nō pmo intendit vle:
qm̄ tūc ꝓducto vniuersali puta corpore: non ꝓtenderet
vlterius actionem. Neqꝫ tale agens primo intendit sin-
gulare signatum: quoniam producto tali singulari ad-
huc cessaret actio nature. Sed primo intendit produce
re naturam

re naturā in aliquo supposito qḋ est īdiuiduū vagū. ergo sic erit in cognitione itellectuali: ꝙ spēs repn̄tatiua obti p̄mo repn̄tabit nām in aliquo supposito indeterminate accepto. (Repn̄tat̄.n.nā.p̄ cū multis accn̄tib⁹ nām ipaȝ ꝯbentibus: ⁊ seinuicē mutuo) 2° repn̄tat ipaȝ nām in se: qm̄ intell̄s pōt abstrahere oē obm̄ iclusuȝ in p̄ obto: ⁊ sic oēm rōnē itelligibilem separe ab alia rōne intelligibili: ⁊ tūc ista spēs scdario repn̄tabit ipsaȝ qditatē ⁊ nām in se. 3° spēs repn̄tat nām ipsam determinatā multis circūstā tijs signatis relucentibus in fantasmate distinctiori mō ad quam nām intelligendā cuȝ istis circūstā tijs signatis determinantibus ad hoc vt distincte possit ipsa itelligi: opȝ itell̄m reflecti ad tales circūstātias in fantasmate relucentes: ⁊ tunc itelligit distincte: eo mō quo distincte cognosci pōt ipm̄ singulare signatū ⁊ non cognoscimus singulare signatū distinctius: q̄ȝ ex cognitiōe istaꝝ circūstātiaꝝ q̄ repn̄tant̄ in fantasmate: ⁊ signū hui⁹ est: ꝙ ipm̄ singulare cognoscimus ex cognitione istaꝝ circūstātiaꝝ: qꝛ sicut obm̄ intelligimus: ita ipm̄ significamus. Unde si volumus significare sor. dicimus ꝙ sor. est homo lōgus: grossus: crispus: niger ⁊c. Et ita nos hēmus: ꝙ p̄mū cognitū p̄mitate originis est singulare vagū. Loquēdo de cognitione itellectiua. 2m cognitū est ipsa nā ⁊ qditas in se. 3m cognitū est singulare signatū: qḋ sic itelligit̄ reflexe quemadmodum dictum est ⁊c.

Quantū ad 3m articulum sunt alique difficultas. Cōtra 2m ꝯnē arguit̄ mplr. p̄ qꝛ illud est maxie itelligibile qḋ est maxie sensibile: ſȝ vnitas singularis sub rōne singularitatis est hm̄.ergo ⁊c. maioꝛ est nota. ⁊ minoꝛ pbat̄: qꝛ vnitas est p se sensibilis. ex scdo de aīa. ḡ maxia vnitas est maxie sensibilis. ꝯn̄a est euidēs. Sicut simplr ad simplr: ita maximū ad maximū vnitas singularitatis est maxima. Tum qꝛ idiuisibilis ⁊ iplurificabilis. Tum qꝛ maxime realis vt de se notū est. igit̄ ⁊c. ¶ 2° arguit̄. Si.n. ideo singularitas nō itellr ab itellectu nr̄o: qꝛ nō sit rō agendi respcū itell̄s: sequit̄ ꝙ ipsa nō poterit ab aliquo itellectu passiuo alicui⁹ obti itelligi: ⁊ cognosci: ⁊ ita non ab intellectu angelico: ꝯn̄s est falsuȝ. ꝯn̄a est euidens. Nihil.n. cognoscit̄ sub aliqua rōne distincte sic ꝙ illa rō sit modus obti intellecti: ⁊ rō cognoscendi: nisi sit rō agendi ⁊ mouendi intell̄m. singularitas nō est hm̄. ḡ a nullo intellectu poterit aliqd intelligi sub rōne singularitatis. ¶ Itē 3° arguit̄. intell̄s noster cognoscit exn̄tiam sub rōne exn̄tie: ſȝ exn̄tia non est isto mō rō agendi: qꝛ nō est natura: neqȝ quiditas. ergo relinquit̄ ꝙ aliqd pfecte ⁊ distincte intelligit̄ qḋ tn̄ nō est rō mouēdi intell̄m. ¶ Ad p̄mū rn̄detur ꝙ sensibile cōe nō pducit ppriam spēm in sensu per quā faciat ad ſbam imutationis: sicut sensibilia ppria: ſȝ tm̄ facit ad modū vel drīam imutationis vt hȝ videri. scdo de aīa. Et ideo nō sentit̄ numerus: aut vnitas nisi mediantibus qualitatibus sensibilibus. sic ergo nō sentimus vnitates rōne singularitatis. s. duo obta sensibilia inq̄ȝtuȝ duo: sed solū vt duo distincta loco: tpe: figura: colore: ⁊ sic de alijs: ita ꝙ vnitas: aut numerus nō pcipitur sine alijs accn̄tibus sensibilibus. Et ad formam argumēti quū dr̄: illud est maxime itelligibile ⁊c. Cōceditur maioꝛ ⁊ negat̄ minoꝛ. Naȝ vnitas nāe est magis sensibilis: qꝛ accn̄tia sensibilia propria que isequunt̄ nām. efficatius mouent sensum q̄ȝ accn̄tia que isequunt̄ singularitatem. Nam p̄ma accn̄tia sequunt̄ entitateȝ que est rō agendi in sensum ⁊ intell̄m: ſȝ non accn̄tia que isequunt̄ singularitateȝ. Et ad illud thopicoꝝ. sicut simplr ad simpliciter ⁊c. Rn̄det̄ ꝙ tenet in his que sunt per se: ⁊ nullo mō per accn̄s. Sicut non sequit̄. albū est extensum. ergo magis album est magis extensum: album est dulce. ergo magis album est magis dulce: ita in ppōsito. vnitas nō sentitur nisi mediante sensibili ppṙio cui accidentalr cōiungitur: ⁊ qꝛ sensibilia ppria nature vt natura est: efficatius mouent: q̄ȝ accidentia sensibilia singularitatis: qꝛ sunt accidentia eius quod est proxima ratio mouendi ⁊ nō accn̄tia singularitatis. ideo h̄ vnitas sentit̄ ⁊ nō illa.

¶ Ad 2m rn̄det̄ p̄mittēdo ꝙ duplex est actio q̄dā est actio nālis: q̄dam itellectualis. Actio nālis est illa q̄ hȝ fieri respectu māe sensibilis aliquo mō. Actio itellectualis q̄ hȝ fieri respcū itell̄s ⁊ māe abstracte ab oī q̄litate sensibili. Si loquamur de actione nāli: p̄n̄m istius actionis formale passiuū aut actiuū est ipsa nā ⁊ qditas. vt pȝ p pbm̄. 2. physicoꝝ. Nā est p̄n̄m motus ⁊ qetis eius in quo ⁊c. Si loquamur de actione itell̄s: respectu istius actionis pōt aliqd esse p̄n̄m agēdi: dato ꝙ nō sit nā ⁊ qditas. dūmō sit entitas actualis: qꝛ actus ⁊ itelligibile ꝯuertunt̄. ¶ His p̄missis: rn̄det̄ negādo istā ꝯn̄am. Intell̄s nr̄ nō pōt itelligere singularitateȝ: ḡ neqȝ itell̄s angelicus. ⁊ rō est ista: qꝛ si itell̄s nr̄ recipit itellectionē ab obto: recipit mediante actione naturali q̄ sit in sensu: respcū cui⁹ nihil pōt eē rō agēdi: nisi natura. Sȝ si itell̄s angelicus recipit itellectioneȝ ab obto: nō recipit mediāte actione naturali vt distiguit̄ ꝯ itellectualē. Sȝ imediate patit̄ ab obto: ⁊ ita pōt imutari ab oī entitate actuali. ¶ Pōt ēt alr̄ rn̄deri ad primam istantiā iterū negādo ꝯn̄am eandē. ¶ Pro quo est notandū ꝙ defectus in cognoscibili arguit itensiorē virtutē in cognoscēte: vt vult Ar. in li. de sensu ⁊ sen. Si.n. visibile diminueret̄ in īfinituȝ: oporteret visum crescere in infinitū ad hoc vt pciperet visibile: cuȝ aūt singularitas ipsa sit minime cognoscibilitatis in cōparatione ad nām: non opȝ cognoscentē nām cognoscere singularitatem: sed intell̄s angelicus: qui est maioris virtutis cognoscitiue q̄ȝ intellectus humanus ꝯiunctus: pōt cognoscere ipsam singularitatē dato ꝙ ipsa nō pcipiat̄ ab intellectu humano: ex eo ꝙ talis intell̄s angelicus est pfectioris virtutis cognoscitiue. ¶ Sȝ ꝯ istā rn̄sioneȝ adhuc instat̄: itell̄s noster est summe dispositus respcū cuiuscūqȝ itelligibilis ꝙ est oīa fieri: ex 3° de aīa. Sed passum summe dispositū pōt imutari a quocūqȝ agente. igr̄ poterit intell̄s noster imutari a singularitate. ¶ Itē. q̄ȝto passum est minoris po⁴: tanto agens debilius pōt ipm̄ mouere ⁊ agere in ipȝ pp minorē resistentiā passi ad agēs. Sȝ itell̄s noster est impfectius passum q̄ȝ sit intell̄s angelicus. ergo obm̄ debilius in actualitate poterit efficatius mouere intell̄m nostrum polem q̄ȝ intell̄m angelicuȝ: ⁊ ita singularitas sic poterit mouere ipm̄. ¶ Ad p̄mū istoꝝ rn̄det̄ dicendo: ꝙ aliqd esse summe dispositū pōt esse vel priuatiue vel positiue. illud est summe dispositū priuatiue qḋ hȝ carentiā cuiuscūqȝ ꝯtrarij forme inducende: ſȝ positiue summe dispositū est illud qḋ hȝ oēm pfectionē necio requisitā ad actuȝ agentis. Intellectus dr̄ summe dispositus primo°: qꝛ nō hȝ formam ꝯriam forme itroducēde: nō tn̄ est summe dispositus 2°° qꝛ nō hȝ pfectā virtutem cognoscitiuam in cōparatione ad intell̄m angelicū: Intellectus.n. noster nō tm̄ est receptiuus ⁊ passiuus: verū etiam operatiuus: ⁊ lȝ ipse inq̄ȝtū passiuus ⁊ receptiuus dicat̄ esse impfectus: in inq̄ȝtū operatiuus est pfectus: ⁊ esse operatiuū in ipso nihil aliud est q̄ȝ ipm̄ esse cognoscitiuū. Cū suum opari est itelligere ⁊ hoc arguit pfectionē in ipso: qꝛ ergo intell̄s angelicus perfectius est operatiuus q̄ȝ noster. iō aliqd pōt cognoscere pfecte ⁊ distincte saltem qḋ noster sic distincte attingere nō pōt. ¶ Et si tu arguas. passiuū a pluribus vr̄ esse impfectius. ergo itell̄s angelicus erit impfectioꝛ itellectu nostro. ¶ Rn̄det̄ negando assumptuȝ: ꝙ passiuū a pluribus sit impfectius. Nam vbi passum nō pōt pfici nisi patiat̄: si est a plibus passiuū ex hoc nō dr̄ impfectius. ¶ Ad 2m argumentuȝ rn̄det̄ negādo: ꝙ qn̄ passum est debilius ꝙ sp agēs possit ipm̄ mouere. Uerū est tn̄ hoc assumptū: vbi passum non magis determinat̄ ad actū pfectū q̄ȝ ipfectū ⁊ hoc essentialr: ⁊ ordine quodā eēntiali. Certū est.n. ꝙ mā p̄ma est iperfecti⁹ passuȝ: ꝙ ſba corpea: ⁊ tn̄ nō sequit̄ ꝙ si aliqḋ agēs pōt imutare ſbam corporeā idducēdo aliquā formā accn̄talē in ipsam imediate ꝙ possit imutare mām p̄mā imediate ad formā accn̄talē. Et hoc est: qꝛ mā p̄ma deter

minaẽ de se vt ppriũ susceptiuũ ad actũ pfectiorez q̃z sit accñtalis actus ⁊ e͡z actus sb̃alis determinatur de se ad tale susceptiuũ: qδ est mã pma. In pposito itellꝰ nr̃ lz sit iperfectior itellectu angelico ex ordie eẽntiali quẽ hʒ ad sensum ꝗ patiẽ passione nãli ⁊ a nã determinaẽ ad agẽs pfectiꝰ ⁊ ad formã pfectiorẽ: q̃z sit entitas singularitatis ⁊ hoc q̃tuz ad cognitionẽ pfectã eiꝰ: ⁊ distinctã: vbi aũt nõ eẽt iste ordo eẽntialis: sicut forte est in aĩa separata: ꝯcederem itellꝫm possei pati ⁊ imutari ab ipsa singularitate. ¶ Ad 3m argm factũ in pnº articuli rñdeẽ negãdo ẽt istaz ꝯñam. Existia pcipiẽ ab intellectu nr̃o. ꝫ ⁊ singularitas. existia. n. nõ tm̃ distat a gditate ⁊ nã q̃tum singularitas. Existia. n. lz nõ sit de essentia nãe ⁊ gditatis: tñ nõ hʒ distinctam formalitatẽ a gditate. est. n. gd ⁊ actus actualitate ⁊ gditate ipsius nature. ergo q̃cũqʒ rõ est pnm formale cognoscẽdi nãm: põt esse pncipiũ formale cognoscẽdi existiam. singularitas aũt non est de essentia nature: imo primo diuersa a natura: ⁊ hʒ distinctam formalitatem a natura: ⁊ ita mouens ad cognitionem nature nõ mouet de necessitate ad cognitionem singularis ⁊c.

Deinde arguiẽ. ꝯ istã ꝯnẽ vltimã. Tu dicis ꝙ singulare vagũ p̃ itellr̃ ab itellectu ꝯiuncto. Contra. qr obm dʒ pportionari poᵉ: sʒ ita est ꝙ singulare vagum nõ pportionaẽ itellectui possibilis. ꝫ itellꝰ possibilis nõ itelligit p̃ singulare vagũ. ¶ 2º arẽ. Si singulare vagum pmo itelligereẽ: sequereẽ ꝙ frustra poneretur itellꝰ agẽs. In itellꝰ. n. agẽs nõ ponitur nisi ad abstrahẽdũ gditatem a ꝯditionibus mãlibus ⁊ iduiduãtibus: sʒ p te gditas ipsa põt apprehẽdi imediate ab itellu cũ ꝯditionibus iduiduãtibus. ꝫ supfluet actio itellꝰ agẽtis. ¶ Itez 3º arguiẽ ꝙ ista positio nõ sit ad mentẽ Doctoris subti. Poni. n. Doctor subt. in. 3. di. p. i pnº ꝙ spẽs spãlissima primo itellr̃ ab itellu nr̃o cuiꝰ singulare fortius ⁊ efficatius mouet sensum (qδ ẽt positũ est supra in alia. q. artiº scdo in pnº pro prima ꝯclusione.) Sʒ si singulare vaguʒ primo itellr̃. ꝫ nõ spẽs spãlissima. ¶ Ad pmũ istoꝝ rñdeẽ ꝙ inter obm ⁊ poᵐ dʒ esse pportio: sʒ pportio sp est iter dissimilia fm spẽm ⁊ nãm: sicut iter actũ ⁊ poᵐ iactiuũ ⁊ passiuũ: ioni ⁊ ptes: mãm ⁊ formã: q̃ oino sunt diuersa in nã ⁊ in spẽ: ⁊ ista sic se hñt: ꝙ nõ hñt eundẽ modũ essendi nãlem. Ex quo sequiẽ ꝙ cũ obm respcũ poᵉ hẽat talẽ pportionẽ: nõ opʒ itellꝫm hẽre talez modũ essendi nãlem: q̃lẽ modũ eẽndi hʒ ipm singulare qδ mouet ipm. ¶ Põt ẽt dici in spãli: ꝙ itellꝰ assimilaẽ obto: nõ gdẽ q̃tũ ad eẽ nãle: sʒ q̃tũ ad aliquẽ actũ receptũ ab obto: q est spẽs intelligibilis: aut actus itelligẽdi: ⁊ hoc est ꝙ dr̃. 2. de aĩa: ꝙ cognitio fit p assimilationẽ cognoscẽtis ad cognituz. Iste aũt actus receptus in itellꝫu possibili in quo repñtatur obʒ cũ sit eius nãlis silitudo: eque bñ est imãlis: sicut ipsemet itellꝰ: qr itellꝰ sicut nõ est forma extẽsa in mã: ⁊ in esse dependẽs a mã: ita gcũqʒ actus recipit in ipso itellectu est sic imãlis ⁊ inextensus: qr oẽ qδ recipiẽ in aliq̃: recipitur p modũ recipientis. Uñ si sensus qui est poª in materia recipit spẽm ab obto sine materia extẽsa: tñ multo magis itellꝰ q est imaterialis. Ex quo ꝯcludiẽ: ꝙ itellꝰ possibilis assimilaẽ singulari qδ recipit q̃tũ ad spẽz ipaz que est ipm obm repñtatiue. Assimilaẽ in quã q̃tũ ad eẽ imateriale ⁊ inextensuz: qδ hʒ ipm obm rõne spẽi in qua repñtat. ¶ Ad 2m rñdetur negãdo: ꝙ supfluat actio itellꝰ agentis posita ista opinione. Actio. n. intellectus agentis nõ tm̃ ponitur ad abstrahendũ gditatẽ a conditionibus materialibus: verũetiam ad hoc vt virtute ipsius gignatur spẽs intelligibilis in itellectu. In qua spẽ intelligibili hʒ obm esse imateriale: qδ prius habebat esse in fantasmate materiale: ⁊ extensum: ⁊ hoc est qδ egregie ingt Aucrro. 3. de anima. cõmen. 18. actio intellectus agentis est vt transferat obm de ordine in ordinem: hoc est de ordine esse materialis ⁊ extensi ad ordinem esse imaterialis: ⁊ inextensi. Est. n. duplex actio intellectus agentis. Una est actio realis fm quam de fantasmate gignit spẽz intelligibilem in itellectu possibili. Alia est actio metaphorica fm quã de obto materiali ⁊ extenso gignit obm fm esse imateriale ⁊ inextensuz. Uñ cũ obm hẽat tale esse quale esse hʒ suũ repñtatiuũ: ⁊ cũ fantasma hẽat esse materiale extensuz: qδ est esse sensibile ⁊ imaginabile: obm repñtatũ in fantasmate scdario ⁊ ex ꝯñti hʒ sic esse materiale: ⁊ extensum. Et cũ spẽs itelligibilis hẽat esse spũale ⁊ inextensum: sic tale esse hʒ obm ipm repñtatuz in spẽ: ⁊ fm hoc verũ est qδ ingt Cõmẽ. qδ obm transferẽ de ordine in ordinẽ: hoc est de ordine materialiũ ⁊ sensibiliũ ad ordinẽ spũaliũ ⁊ itelligibiliũ. Isto mõ nos dicimus: ꝙ singulare vagũ trãsferẽ sic de ordine in ordinẽ: qr de esse qδ hʒ in fantasmate: ad esse qδ hʒ in spẽ itelligibili: que spẽs intelligibilis: nõ põt pduci a fantasmate solo: qr nunq̃ʒ effectus equiuocus excedit suã cãm eguoca totalẽ. vt superius. q. alia in pnº primi arti. est ostensuz. Sʒ spẽs itelligibilis est effectꝰ equiuocꝰ respcũ fantasmatis: ⁊ est pfectior fantasmate. ergo non põt gigni solũ virtute fantasmatis. ergo vt sic necessario requiriẽ actio itellꝰ agẽtis. ¶ Oʒ si tu dicas Cõmẽ. ⁊ Az. dicunt: ꝙ si gditates essent separate: vt posuit Plato: frustra poneretẽ intellꝰ agens. ¶ Dico ꝙ hoc sequiẽ expositione Platonis: qr forma separata ⁊ imaterialis põt sufficiẽter mouere intellꝫm possibilem. Sed quiditates fm Platonẽ erant sic separate. ergo sufficienter poterant nõ cõcurrere alio agente imateriali mouere ipm intellꝫm possibilez: qr agens imateriale põt mouere passum imateriale. ¶ Ad vltimũ dubium dr̃: ꝙ Sco. in positione illa dicit ꝙ spẽs specialissima est primum cognitũ. quicquid sit de cognitione singularis: ita ꝙ omittendo difficultatem de cognitione singularis que alibi fm ipm erat per tractanda (quẽadmodũ ⁊ nos in. q. alia istum passum reportauimus ad hanc. q. vbi hʒ locum) ⁊ loquendo de his que fm oium opi. sunt per se cognoscibilia: spẽs spãlissima fm ipm est primuz cognitum ab intellectu ꝯiuncto primitate originis ⁊ in notitia ꝯfusanta ꝙ comparat magis vle ad minus vle: quo ad cognitionem nostram: ⁊ non vle ad singulare. ¶ Uel possumus dicere: ⁊ est quasi idez: ꝙ ipse loquitur de his cognoscibilibus que possunt cognosci fm propriam eoꝝ rõnem ⁊ fm propiam eoꝝ vnitatẽ. singulare aũt inq̃tũ singulare, fm ipsum non est cognoscibile fm propriam vnitatem. loquendo de singulari per se: ⁊ signato: ⁊ qδlibet vniuersale potest cognosci a nobis fm propriaz vnitatem. ergo loquendo de istis cognoscibilibus. vt dictũ est: procedit poº sua.

Quantum ad vltimũ articuluz. ¶ Ad argumẽta pncipalia ante oppositum adducta rñdetur. ⁊ primo ad primum: pmittendo ꝙ obm pmum alicuius potentie põt accipi quattuor modis. Uno mõ primũ primitate adequationis: fm adequationẽ ad potentiam. Scdo modo primũ primitate pfectionis. Tertio mõ primũ primitate originis. Quarto mõ primũ primitate precisionis seu exclusionis. Primuz obm intellꝰ prima primitate est ens inq̃tuz ens: ⁊ hoc ex natura potentie intellectiue que est totius entis ⁊ fm oẽm ambitum entis dicente pho. 3. de aĩa. ꝙ opʒ itellꝫm esse imixtũ ad hoc vt oĩa intelligat. Obiectum primũ scda primitate respectu intellectus: est deus gloriosus: de quo habetur in. 10. ethicoꝝ. ꝙ in ipso ꝯsistit felicitas nostra naturalis. Obiectum primum tertia primitate: est singulare vagũ: vel cõparando vle ad vle: ꝯceptus speciei spãlissime: cuius singulare fortius mouet sensum. Quarto mõ obiectum primuz est ipm qδquidest: seu quiditas abstracta a singularitate: qr qδquidest: seu quiditas sic separata precise attingitur ab intellectu: ⁊ non ab aliqua alia potentia: loquendo de attingentia in cognoscendo. Ex ista distinctione apparet rñsio ad argumentum. ¶ Põt etiam dici: ꝙ quodquidest est primum obiectum intellectus primitate originis respectu singularis signati vel singularis cognoscibilis fm ppriam rationem singularitatis: qr

ntaho:q2 gditas ipsa pintelligit ante singulare signatū:
quēadmodū habituz est in corpe.q.rc. ¶ Ad aliud argm
rndet pmittēdo q illud qd est formale alicuius repñta-
tiuū:est virtuale repñtatiuū respectu alterius:vel saltem
pōt esse. Dico aūt formale repñtatiuū respcū alicui9:qd
p̄ & adeq̄te ipm repñtat ſ3 v̄tuale repñtatiuū est respectu
alicuius:qꝛ illud repñtat vt po gditatiua:vel essentialis
vel vt aliqd iclusuz quocūq3 in obto p̄. ¶ 2° est notandū
q sicut se hz singulare ad vle in essendo: ita repñtatiua
ipsoꝝ. que sunt spēs ipse talia obta repñtātes se hñt in re
presentādo:ſ3 singulare ꝯtinet vle eēntialr.ğ repñtatiuū
singularis v̄tualr repñtabit ipm vle. ¶ 3° est notādū:q
ſ3 qdlibet repñtatiuū singularis sit v̄tuale repñtatiuū re
spectu vlis:nō tñ opz:q quot sunt spēs singulariū.tot di
cant esse spēs vlium:qꝛ ista repñtatiua singulariū q sunt
v̄tualia repñtatiua respcū vliuz:nō repñtāt nisi vnū obz
vle:& ita in rōne repñtādi oēs iste spēs ꝯcurrūt:& pñt di
ci vnū v̄tuale repñtatiuū. Tū qꝛ ꝯcurrūt in vna rōne re-
pñtādi respcū vlis. Tū qꝛ tñmō vnuz obm repñtāt:& ita
ex rōne repñtādi:& ex rōne repñtabilis pñt dici vna spēs
& vnū repñtatiuū. ¶ Per hoc rndet ad formā argumēti.
dicēdo q p eandē spēm itellr vle & singulare:q spēs p̄ est
singularis:vel idiuiduū vagi.ſcdario & ex ꝯñti est ipsius
vlis. ¶ Et cū tu dicis.q eadē spēs nō pōt repñtare vle &
singulare. Rñdeo ꝯcedēdo q eodē mō nō pōt eadē spēs
ista duo repñtare:ſ3 bñ alio & alio:qꝛ p̄ singulare ſcdario
& v̄tualr ipm vle.& hoc fit v̄tute itells abstrahētis gdita-
tem & nām ab oībus ꝯditiōibus idiuiduātibus:q itells
est pcisiuus & abstractiu9 cuiuscūq3 rōnis itelligibilis:q
icludit i obto. Et qñ dr q eadē spēs nō pōt repñtare sub
istis rōnib9 distīcte & idistīcte. Dico q eadez spēs nō pōt
repñtare sub istis rōnib9 p̄ & imediate illud qd repñtat:ſ3
repñtādo aliqd vnū p̄:pōt illud distīcte repñtare:repñtā
do aūt aliqd iclusum in illo:pōt idē repñtabile repñtare
idistincte rōne illius qd ſcdario repñtat. In quo repñta-
to illud pmo repñtabile aliquo mō cōtinet:sicut ps sub
iectiua in toto vli. Et sic finis qstum ad istam qōnem.

¶ Primū.n.sba que vniuscuiusq3 ppa
vniuscuiusq3 que nō inest alij rc. Tex
tu cōmenti.xlv. Qō.viij.

In septimo meta. Cōcurrēs igre-
dit mām de vnitate
nāe. ¶ Pro cui9 argumētoꝝ solōne. Querit
vtrū pter vnitatē singularē sit dare aliquaz
vnitatē realez minorē vnitate nūerali. ¶ Et
argrit negatiue:qꝛ data veritate istius posi
tionis:sequit q in aia erūt due anime itellectiue:ꝯñs est
falsum.ğ & añs. Et ꝯñtia pbat. Certuz est q hō in cōi hz
ppriā vnitatē distinctā ab vnitate Soz.vt ꝯcedit Sco.
ſ3 ista cōis & vlis realr distinguit ab vnitate Soz. Qd p-
bat ex fundamēto ipsi9 Sco. Quecūq3 sic se hñt:q vnū
pōt manere alio nō manēte.illa distinguunt realr:ſ3 ita ē
q manet hō cōis:nō manēte soz.ergo hō cōis distinguet
realr a soz.ſ3 in hoie in cōi est mā:& forma que est aia itel
lectiua:& illa est alia a forma soz.pp aliā & aliaz vnitatem
vtriusq3.ergo exñte hoie cōi in soz.ibi erūt due aie itelle-
ctiue. ¶ 2° pncipalr arguit. Vle est ingñabile & incorru-
ptibile.ex.7.meta.ſ3 corruptibile & incorruptibile diffe-
runt pluſq3 gñe:loquēdo de gñe physico.ğ gcgd est ipsi9
cōis:erit alterius gñis physici & susceptiui ab eo qd est
singularis corruptibilis. Quo dato sequit:q aia intelle-
ctiua hois in cōi nō possit recipi in eodē susceptiuo:cuz
anima soꝛtis:& ita anima itellectiua hois in cōi erit que
dam anima abstracta & separata ab omni mā. ¶ Ultimo
arguitur. Si animal hz vnitatem ppriam distinctam ab
vnitate singularis:vel ab vnitate proprie speciei:sequit
q animal poterit transmutari realiter ab vna specie in
aliam:& ita poterit trāsmutari a forma asini ad formam
hois:& ecōtra.ꝯñs est falsum.ğ & añs.ꝯñtia pbat. Qdcūq3
est indifferens ad aliq̄ plura distincta realr:qdcūq3 est ex se
pōt trāsmutari ab vno in reliquū:sed ita est:q aial est hō
respectu suarum specierum.ergo rc. Hoc idez probatur
de homine respectu suorum indiuiduorum rc.

Ad oppositū & p pte affirmatiua qōnis argr.
Illud est ens reale:vel ex natura
rei qd est pncipiū agēdi(vel actiōe reali in passuz trāsmu
tabile:vel actione intētionali in sensum & intellm)est ēt
distinctū ens ex nā rei ab eo cui nō cōpetit sic esse pnci-
pium & rō agēdi. Sed ita est q nā est hō:& nō singulari-
tas seu rō singularitatis.ergo rc. Maioꝛ est manifesta:qꝛ
actio realis nō debet:nisi pncipio reali.silr actio itentio
nalis in sensuz & intellm(cū ipsa sit ens reale:& depēdeat
a pncipio elicitiuo ipsius)de necessitate opz dare q ei9
pnm sit ens reale.minoꝛ aūt pbatur. Illud est pnm agēdi
in actione nāli & in actiōe intētionali.in quo agēs assilat
sibi passum.ſ3 illud in quo passum assimilat agēti est ipsa
nā & rō nāe. Qd pbat:qꝛ ignis generās ignē nō assimilat
igni genito in vnitate singulari: aut in singularitate:sed
assimilat tñmō in nā specifica.ergo natura sic erit pnm &
ratio agendi:vt distinguitur a singularitate.

In ista.q. sunt qttuoꝛ articuli. In primo sunt aliq
necessaria pmittenda. In 2° ōnes elicien-
de. In 3° difficultates mouende & excludende. In qrto
rationes in principio facte sunt soluende.

Quantū ad pmuz qttuoꝛ sunt notanda. ¶ Primo
notandū est:q est dria iter singulare:nāz
& vniuersale. Singulare enim est illud qd est incōmuni-
cabile pluribus:& indiuisibile in illa.maxime hoc est ve
rum in creaturis. Ratio enim cōmunis indiuidui tam
creati q3 increati est:q sit implurificabile:& indiuisibile
in plura. Ratio enim incōmunicabilitatis competit tñ
indiuiduo creato. Ex quo sequitur q indiuiduum crea-
tum:& est incōmunicabile & indiuisibile in plura.& pro-
pter hoc appellatur indiuiduum:quasi non diuiduum:
seu non diuisum:& qꝛ tale indiuiduum est incōmunica-
bile:vt dictum est:opz vt cōstituat in tali esse per aliquā
entitatē incōicabilē:& simplr idiuisibilē. Ista aūt entitas
vltimate cōstitutiua ipsius est ipsa singularitas:quā nos
appellamus proprietatem indiuidualem seu hecheitatē
& qꝛ vnicuiq3 entitati corrñdet sua propria vnitas(vt hz
Sco.in 2° sniaꝝ.di.3.q.6.& in eodez li.di.22.q.pma). Ido
singularitati indiuisibili corrñdet sua ppria vnitas:q est
eius passio per se pmo sibi cōpetens:a qua totū singula
re est vnū.& ista vnitas dr esse realis:& ēt maxima:realis
talis quidem qꝛ est pter oēm actū itells in actuali exñtia
& in re maxima ēt:qꝛ idiuisibilis & incōicabilis pluribus.
Nam cū de rōne vnitatis sit idiuisio(saltē ꝯcomitanter)
ois illa vnitas dr esse maxima:q est maxime idiuisa & ita
vnitas indiuidualis est maxima vnitas & realis. Natura
v̄o seu ens nāe est illud qd est actu cōicabile pluribus:vl
ēt actu participatū & diuisuz in plura:& est ipsa natura &
gditas in multis singularibus que qstū est de se nō deter
minat ad aliqd singulare:ſ3 si est in vno singulari qstum
est de se:sibi nō repugnat esse in alio:& ita ista natura est
ideterminata indeterminatione pruatiua ad qdlibet sin-
gulare ad hunc sensum: qꝛ de se non est determinata ad
hoc singulare magis q3 ad illud:ſ3 bñ est apta nata deter
minari. Ista ēt nā est ideterminata ad vlitatem in actu:
& ipsa vt actu pticipata a pluribus idiuiduis nō est vlis
in actu:sed solū in po². Uniuersale enim in actu est illud
qd hz duas conditiones.quaꝝ vna est:q est abstractuz a
quolibet supposito: & est vnum obm numero potentia
proxima dicibile: & predicabile de omni suo supposito.
hoc aūt nō cōpetit nature:vt est in pluribus suppositis:
qꝛ natura vt est in vna existentia: aut singularitate non
est indifferens ad quodlibet singulare vt dicibilis de
quolibet tali predicatione in recto: & per identitatem
dicente. hoc est hoc: sed solummodo hoc est verum de

ipsa natura vt abstracta a quolibet singulari: et vt est vnũ obm itelligibilẽ nũero hñs aliquã vnitatẽ sm quã põt pdicari de quolibet: dicẽdo q hoc est ipm. Ista aũt abstractio nãe a quolibet supposito fit: vel ab itellu agente. vel ab itellectu possibili sm diuersas opiones de opatione ipsis vlis in actu. Scdm aliquos. n. itellectus agẽs facit vle in actu p qñto de fantasmate pducit spem itelligibilẽ repñsentãte obm vlr et abstracte. Et actio itells agẽtis terminat ad nãm in esse obiectiuo abstracto a quolibet singulari. et talis nã in tali ẽe est vlis in actu. Scdm alios vle in actu fit ab itellectu possibili. q2 actio intellectus agẽtis terminat ad spẽm itelligibilẽ abstractã sm esse sed nõ abstractã obiectiue repñtatiue: q2 pmum qd pducit ab itellectu agente de fantasmate in intellu possibili est spẽs itelligibilis repñtans ipm singulare vagum: vt aliqualiter pbatũ est supra. q. 35. articulo scdo pclusione 4ª. Intellect9 aũt possibilis. cuius est abstrahere omne obm: et oẽm rõnẽ intelligibilẽ inclusam in pmo itellectu abstrahit ipsaz nãm a pditionibus iduiduantibus: et psiderat ipsam in se. et talis nã psiderata ab intellu possibili in tali esse abstracto: dr esse vlis in actu. hoc est: est vnuz obm nũero potentia proxima dicibile et predicabile de omni supposito: cuius est nã. Scda pditio quaz hz vle in actu est actualis attributio pdicationis ipsius nãe ad suppositum de quo pdicat: et talis actualis attributio (que non est nisi cõparatio itells in ipsa nã per moduz pdicabilis ad quodlibet suppositũ: de quo predicat) fit ab intellectu: et est relatio rõnis in ipsa nã: que relatio rõnis est ipsa vniuersalitas: et intentio scda. de qua psiderat logicus. Et de ista veruz est qd dicit Cõmentator in pmo de aĩa. cõmento. 8°. Intellectus est qui facit vniuersalitatez in rebus: sed ipsa natura substrata ipsi vniuersalitati piuncta appellat vniuersale metaphysicum (considerata in tali esse abstracto) q2 de ipsa cõsiderat metaphysicus: de ipsa format diffinitiones: et de ipsa demonstrat proprias passiones. ¶ Ex hoc sequit vnuz correlarium: q cũ hoc concretum vle sit pcretum denominatiuuz: opz assignare in significato istius pcreti illud quod denominatur. et illud qd denominat. Quia omne cõcretum significans aliquam formam: supponit pro vtroq3: et pro fundamento: et pro forma. Fundamentũ aũt denominatũ ab vlitate (que est intentio scda) est ipsa nã. forma aũt denominans est ipsa vniuersalitas: et ita vle duo iportat: quẽadmodum dictum est. ¶ Sed est hic aduertendũ: q vlitas non attribuit nature vniformiter. Nam sm maiorem et minorem cõuenientiam in rõnibus formalibus pteñtis in indiuiduis repertam ab intellectu: idez intellectus attribuit aliam et aliam rõnum vlis: istis rõnibus formalibus et intentionibus primis: de qbus considerat metaphysicus: q2 enim itellectus nõ percipit tantã pueniẽtiam iduiduoꝝ: vel specieꝝ eiusdẽ gñis: qñtam percipit in iduiduis eiusdem speciei. ideo attribuit pceptui gñis seu nature istam intentionẽ scdam vlitatis que est genus et quia maioꝝẽ reperit in indiuiduis eiusdẽ spẽi: attribuit spẽi istam intentionem vlitatis que est spẽs. Qm̃ hoc nomen spẽs est impositum ad significandã ipsam vlitatem specificam. et hoc est qd ingt Themistius in pmo de aĩa. q intentio generis: seu hypostasis: est collecta ex tenui similitudine ipsorum singularium: q2 singularia talis generis: vel species ipse habent minorem puenientiam qñ indiuidua spẽi spẽalissime. Ex his sequitur qd premissum est: q ad rõnez vniuersalis in actu requiritur natura ipsa que est actu participata in multis: et ipsa intentio vniuersalitatis attributa nature per actũ itellectus cõparãtis talem naturam vt predicabilem ad indiuidua: de qbus nata est predicari. Et hoc est qd ingt phs in pmo posterioꝝ: q vniuersale est vnuz in multis: et de multis (supple) pdicatum: ita q vtraq3 pditio requirit. Loquendo aũt de natura substrata vniuersalitatis (logice) isti nature correspondet sua propria vnitas que est vnitas realis minor vnitate nũli. Qa sit realis: pbabit inferius: q sit minor: apparet: q2 diuisibilis et plurificabilis in plura: nõ pluralitate specifica: que sibi opponit: s3 pluralitate disperata. s. iduiduali: cũ qua stat ipsa vnitas nature. ois autez vnitas in pluribus plurificabilis seu cõicabilis est minor vnitate iplurificabili. Ex hoc apparet tertiuz mẽbrum: vel tertia cõditio cõpetens vli in actu: q. s. tali vli in actu (formalr accepto pro itentione scda vlitatis: que originat ab itellectu) corrñdet vnitas rõnis que insequit ipsam itentionẽ scdam vlitatis: sicut passio suũ sbm. et de isto vli in actu formalr accepto: nõ pro denoiato possunt exponi oẽs auctes que dicunt vle causari ab intellectu. ¶ Scdo pncipalr est notandum: q nã ipsa cui corrñdet vnitas ex nã rei alia ab vnitate numerali hz duplex esse: quoꝝ vnũ est in actuali exñtia: et in re (nõ enim est separata ab indiuiduis et singularibus sm esse.) Aliud esse habet obiectiuum in mente: sed tale esse obiectiuũ põt esse duobus modis. vnomodo in habitu. aliomõ in actu. In habitu illud hz esse in intellectu qd hz esse ante actũ itelligendi: aut pter actũ itelligẽdi. In actu vo quãdo actu mouet intellm. Si loquamur de pmo esse. tale primum esse dr esse reale: et ex nã rei: et tale esse põt hre ipsa nã per aliquod representatiuũ representans ipsaz in esse abstracto ab oibus singularibus. et istomodo nos dicimus: q omne vle metaphysicum hz de necessitate tale esse obiectiuuz in mente. Si loquamur de esse actuali obiectiuo: aut istud esse obiectiuũ est ante actũ itelligendi (eo mõ quo obm mouens intellm ordine nature precedit actuz intelligendi) aut sequit ipm: et ab eo causat. Si pmo mõ tale esse adhuc appellamus esse ex natura rei. q2 solũ dicimus illud esse ens rõnis: qd depen[illegible] ab [illegible] collatiuo intellectus: vel ab actu intelligendi in fieri: et in [illegible] et sic vlia. et natura ipsa pñt ẽt hoc mõ hre ex natura rei esse obiectiuũ. Si scdo mõ accipit vt sequit actũ itelligẽdi et causat ab ipso: eo mõ quo causant intẽtiones scde et figmenta. Istomõ quodlibet tale est ens rõnis: et nõ dicimus naturam ipsam hre tale esse. Ex quo pcludimus q ipsa natura vt in singularibus hz vnitatez ex natura rei: eadem natura vt in esse obiectiuo intellectus in habitu aut in actu: ante actuz itelligẽdi: dr ẽt hre vnitatẽ ex natura rei. Hanc distõnem esse obiectiui posui ẽt superius in quadam alia qõne. et in tractatu nostro de formalitatibus. et alibi diffuse. ¶ Tertio est notanduz: q duplex est indeterminatio nature. Una est ideterminatio pruatiua. alia est ideterminatio positiua. Indeterminatio pruatiua est: sm quã natura nõ est determinata: s3 est apta nata determinari. et isto mõ dicimus q natura ex sua rõne formali nõ est determinata ad singularitatẽ: sibi tñ nõ repugnat ex rõne sua formali determinari. Cõsilem ideterminationẽ priuatiuã ponimus in ipsa natura respcũ vlitatis. Nõ. n. est determinata ex sua rõne formali ad ipsam vlitatẽ. que est ab intellectu agẽte: aut possibili. est tñ de se apta nata determinari. vñ ista duo esse: qd est esse vle: et singulare: cõpetunt ipsi nature p accñs: et p aliqd extrinsecum. singularitati. n. cõiungit a gñante. vniuersalitati aũt ab itellectu agẽte. vel possibili pcurrente obiecto in fantasmate. Et hoc est qd ingt Aui. in. 5. metaphy. eqnitas est tñ eqnitas: neq3 vlis: neq3 pticularis: nec in aĩa: nec ex aĩam: qd intelligẽdũ est de ipsa eqnitate sm rõnẽ suã qdditatiuã sm quã est indeterminata sm qdlibet istorum esse. Scda indeterminatio pncipalis: quã hz ipsa nã: dr indeterminatio positiua et pria determinatioi singularitatis: que indeterminatio est talis: q natura non tñ nõ est determinata p singularitatẽ: verũ ẽt hz esse abstractuz oino a qlibet singularitate virtute itellectus agẽtis aut possibilis: et istud esse abstractũ a quolibet singulari appellat ideterminatio positiua et pria: q ideterminatio de necessitate reqrit ad hoc q ipsa nã fit vlis in actu: q2 vle in actu est illud qd hz idriaz ad quodlibet singulare. Nunq3 aũt natura: aut quodcuq3 obiectum põt habere

talem

talem indifferentiã: q̃diu ɔcipit̃ in aliquo singulari: q̃
vt in singulari nõ est idẽ oib⁹ alijs: ſ; pcise illi in quo ɔci
pit̃. Ergo ad hoc q̃ nã sit cõplete vlis i actu: opʒ q̃ hẽat
eẽ abstractũ ab oibus singularib⁹. Ex quo sequit̃ q̃ pma
idetermiatio que est puatiua nõ sufficit ad h̃ q̃ nã dicat̃
esse vlis in actu: ſ; cũ illa reqrit̃ 2ª que est positiua. ¶ 4°
⁊ vltimo notãdũ est q̃ triplex est opinio sequatiũ Doc.
subti. de ipsa vnitate nãe. Primi dicũt nãʒ nõ hr̃e in sin-
gularib⁹ aliquã vnã vnitatẽ positiuã: ſ; pcise puatiuam.
¶ Pro quo est notãdũ fm istos: q̃ vnitas positiua ẽ fm
quã aliq̃d vnũ actu ⁊ positiue est vnũ. sic q̃ est in se idi-
stinctũ: ⁊ distinctũ a q̃libet alio. Unitas puatiua est vni
tas fm quã aliq̃d vnũ nõ hʒ vnitatẽ pp aliq̃ extriseca di
stinguẽtia ⁊ diuidẽtia ipm: tñ circũscriptis ipsis distiguẽ
tibus: natũ est hr̃e ppriã vnitatẽ eo mõ q̃ dicim⁹: q̃ mã
pma in oib⁹ gñabilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹ nõ hʒ vnã vnita
teʒ: neq; est vna: q̃ mã sor. distinguit̃ loco ⁊ subto a mate
ria pla. ⁊ hoc est pp formas diuersas ɔhẽtes ⁊ diuidẽtes
istas materias circũscriptis tñ formis diuidẽtib⁹ ⁊ disti-
guẽtibus: materia Sor. ⁊ materia Plato. eẽnt vna nũero
⁊ fm h̃ põt itelligi q̃d dic̃ Ar. p̃ phy. ⁊ p̃ de gñatiõe. Q̃
materia est vna nũero oiuʒ gñabiliũ ⁊ corruptibiliũ: non
q̃deʒ vna nũero positiue: ſ; puatiue: q̃ circũscriptis for-
mis distinguẽtib⁹ ipaʒ hr̃et materia vnitatẽ ppriã sibi cõ
petentẽ: fm hoc dicũt isti sequẽtes Doc. subtilẽ: q̃ natu-
ra in multis nõ hʒ aliquã vnitatẽ positiuã: ſ; tñ puatiuã
nõ q̃dẽ positiuã: q̃ distinguit̃ ⁊ numerat̃ natura p dñas
idiuiduales ɔhẽtes ipaʒ ad diuersa esse singularia penes
q̃s dñas est alia ⁊ alia: in alio ⁊ in alio singulari: sed ista
alietas ⁊ disticio est tñ p extriseca: q̃ circũscriptis istis
dñis ɔhentibus ipsa simplr̃ remaneret vna. ⁊ hoc saltez
ad imaginationem. ¶ Altera opi. scotistaʒ est: q̃ natura
in singulari pter vnitatẽ numeralẽ hʒ aliam vnitatẽ posi-
tiuam ex natura rei circũscripto omni opere itellectus:
q̃e vnitas cõpetit ipsi nature: vt est in oibus idiuiduis
neq; est inconueniens fm istos: q̃ vna natura hñs vnam
vnitatẽ positiuã distinguat̃ ⁊ numeret̃ in pluribus idiui
duis: q̃ ſ; cũ vnitate nature nõ stet multitudo opposita
tali vnitati: põt tamẽ cũ tali vnitate stare multitudo op
posita vnitati maiori: que multitudo est disperata respe
ctu vnitatis nature: ⁊ nullomõ ei opposita. Neq; sequit̃
q̃ natura ista vna sic plurificata in plibus dicat̃ esse silis
vnitati nature diuine: pp tres dñas. pma dña est: q̃ na
tura diuina fm ppriã vnitatẽ determinat̃ ad existiam. ⁊
est de se exñs per essentiã. Natura aũt creata nõ determi
natur ad existere neq; ad nõ existere: ſ; abstrahit ab vtro
q; si. n. determinaret̃ ad existere: esset de se: ⁊ per essentiã
exñs. si ad nõ existere: esset impoĩe ipsam esse: q̃d est fal-
sum. Scd̃a dña est: q̃ natura diuina est implurificabilis
in pluribus. si est in pluribus suppositis: est sine diuisiõe
⁊ numeratione sui. Quia vna numero est in tribus: sed
natura creata est plurificabilis ⁊ diuisibilis i plura. Ter
tia dña est: q̃ suppositũ nature diuine nõ participat na
turam diuinã: sed totã in se cõprehendit: ⁊ appellat̃ sup
positum p essentiã: q̃ totã essentiã diuinã in se cõprehẽ-
dit. suppositũ aũt nature create est suppositũ p partici
pationeʒ nature create: que natura est alia ⁊ alia: alieta-
te numerali in pluribus suppositis ⁊ singularib⁹. ¶ Ter-
tia opinio est aliquoʒ dicentiũ: q̃ natura creata hʒ vni-
tatem ⁊ entitatẽ positiuã ex natura rei. pter vnitatẽ nũe-
raleʒ: que vnitas alia est in natura sortis: ⁊ alia in natura
plato. ita q̃ in duobus idiuiduis nõ tñ sunt due vnita-
tes singulares: veꝝ ẽt due vnitates nãe. ¶ Q̃ si tu dicas.
Omnis vnitas que est pter vnitatẽ singularẽ est vnitas
specifica. Si ergo in Sor. ⁊ plato. sit alia ⁊ alia vnitas na
ture. g̃ in Sor. ⁊ plato. erit alia ⁊ alia vnitas specifica. ⁊
sic sortes ⁊ pla. distinguunt̃ fm speciem. ¶ Rñdet̃ q̃ ali
quid habere vnitatẽ nature specifice distinctam ab alia
vnitate specifica potest eẽ duobus modis. vno mõ in se
⁊ intrinsece. alio mõ p accñs ⁊ extrĩsece. Natura in sorte
⁊ plato. nõ hʒ diuersas vnitates ex se: ⁊ ex nã itrinseca ſ;
p accñs: q̃ per dñas idiuiduales diuidẽtes ⁊ distinguẽ-
tes ipsam nãm. Modo illud q̃d hʒ aliã ⁊ aliam vnitateʒ
per aliq̃d extrinsecũ diuidẽs ipʒ nõ dr̃ distingui fm speʒ
si talis vnitas dicat̃ esse specifica. sed solum illud q̃d hʒ
aliam ⁊ aliam vnitatem nãe specifice ex se: ⁊ ex sua rõne
formali. Ideo homo ⁊ asinus distinguũtur fm speciem.
Non autem Sor. ⁊ Plato vt dictuʒ est. Quia circũscri
ptis a Sor. ⁊ platone ad imaginationẽ differentijs idiui
dualibus diuidentibus ipsam nãm: talis natura nõ ha-
beret distinctas vnitates: sed precise vnam. ergo cõpetit
sibi per accñs: ⁊ nõ per se q̃ habeat distinctas vnitates.
¶ Que autem istarum trium opinionuʒ sit verior: ⁊ ma-
gis ad mentem Doc. subtilis. Existimo q̃ prima ⁊ tertia
sint magis ad mentem ipsius.

Quantũ ad secũdum articuluʒ in questione. pono
quattuor ɔclusiones. pma est hec. (Quo
modocũq; dr̃ vnitas nature: siue vno mõ: siue alio) pre
ter vnitatem numeralem realẽ: dat̃ in singulari aliq̃ vni
tas nãe realis minor vnitate numerali. Et ad hoc addu-
cunt̃ nouem rõne. ¶ Prima rõ adducenda est talis. Na
tura lapidis habet aliquã vnitatẽ realeʒ aliã ab vnitate
numerali. ergo vnitas nãe que est in lapide realis: nõ est
vnitas numeralis. ɔñs est euidens: añs autẽʒ probatur.
Accipio nãm lapidis que est in hoc lapide: aut ista nã est
talis: q̃ ex sua rõne formali sibi repugnat pluribus cõica
ri: aut nõ. Si dicas pmuʒ. ergo nõ poterit natura que est
in lapide itelligi sub ratione cõicabilis. aut vlis sine ɔdi
ctione. Probatur ɔñs: quotienscunq; aliquid concipit̃
sub modo cõcipiendi sibi repugnante ille conceptus est
falsus: ⁊ implicans ɔdictioneʒ: ⁊ est ratio in se falsa. ⁊ de
omni falsa: ⁊ d̃ ipsa nihil põt vere affirmari ex snia Ar. s.
metaphysice ca. de falso. Sed ita est in proposito. Quia
ista natura est de natura sua incõmunicabilis: ⁊ intelligi
tur vt cõmunicabilis. ergo ratio ista siue cõceptus quo
concipitur vt cõmunicabilis erit falsus. Et confirmatur
sicut conceptus ille esset falsus implicans contradictio
nem: quo conciperet̃ deus sub ratione vniuersalis: aut
diuisibilis in plura: ita in proposito. Iterum confirma-
tur: sicut intelligere hominem irrationalẽ est conceptus
implicans contradictionem. Sic in proposito. Cum mo
dus concipiendi repugnet nature: ex modo concipien-
di ⁊ ex natura concepta fiet vnum in intellectu aggrega
tum ex duobus. quorum vnum alteri repugnat. Si vo
detur secunduʒ: q̃ nature ex sua ratione formali: non re-
pugnat pluribus communicari. ⁊ hoc circunscripto om
ni actu intellectus. Singularitati autem cuicunq; ex na
tura ipsius repugnat pluribus communicari. ergo natu
ra circunscripto omni opere intellectus distinguitur a
singularitate. Sed vnicuiq; enti correspondet propria
vnitas. ergo isti nature correspondebit vnitas realis alia
ab vnitate numerali. Antecedens istius vltime cõsequẽ
tie declarat̃. Quia multiplicato subiecto: multiplicatur
passio. ergo si natura est distinctum ens a singularitate:
⁊ hoc ex natura rei; sequitur q̃ etiam vnitas insequens
naturam distinguat̃ ab vnitate numerali. ¶ Secundo
principaliter arguitur. Unius actionis in sensuʒ est vnũ
obiectum fm aliquam vnitatem realeʒ. Sed ista est alia
ab vnitate numerali. ergo dat̃ alia vnitas realis ab vni-
tate numerali. maior est manifesta. Quia actio sensus.
vel ipsa sensatio terminat̃ ad aliquod vnum q̃d vnuʒ nõ
potest esse fm rõnem ⁊ intellectum: cum tale vnum pre
cedat ⁊ actum sensus. ⁊ actum intellectus minor autez
pbat̃. Sub illa vnitate obiectuʒ sensus terminat actum
sentiẽdi: sub qua mouet ipm sensum: sed mouet sub rõne
nature: ⁊ non sub rõne singularitatis. Probatur hoc: q̃
illud est pncipium formale agendi in quo agens assimi-
lat sibi passum. hoc est principium apud omnes pſos: ⁊
apud sanctum Thomam. sed agens assimilat sibi pas-
sum sub ratione nature: ⁊ non sub ratione singularitatis

vt etiam conceditꝛ ab aduersarijs. ergo nã est principiũ agendi: tam in actione reali: q̃ in actione intẽtionali in sensum. Ex hoc arguitꝛ: sicut principium agẽdi in sensuz est ipsa nã: ita ratio terminãdi actum sensus est ipsa nã. Probo hoc dupliciter. Primo gñatio vniuoca hʒ pro principio formali ⁊ termino formali aliquid eiusdem rõnis: q2 gñatio vniuoca est illa in qua principium formale ⁊ terminus formalis sunt eiusdem rationis: sed gñatio cõceptus in mẽte. ⁊ ẽt in sensu est aliqualiter vniuoca: qḋ ꝓbatur ex sñia Ar. 7. metaphi. tex. cõmẽti. 30. qui vult generationẽ domus extra a domo in mẽte eẽ vniuocam. ergo similiter gñatio vel ꝓductio obiecti in sensu erit vniuoca. g̃ si ꝑncipiũ formale istius actionis erit nã: ⁊ terminus formalis etiã erit natura: vt distinguitur a singularitate. Ex hoc arguitꝛ sic. qḋ est ratio terminãdi actionem sensus ex nã rei circunscripta singularitate est aliqḋ ens reale hñs vnitatem realem: sed natura est h᷑. g̃ nã habebit vnitatem realem aliã ab vnitate singulari. Secundo probatꝛ: idez (vʒ. ꝙ rõ terminandi actũ sensus sit ipsa nã) sic. Sub ea ratione aliquid terminat actum sensus: sub qua cognoscitꝛ. Sed obm sensibile non cognoscitur sub rõne singularitatis: sed solum sub ratione nature. g̃ ⁊c. Maior est manifesta: minor autem ꝓbatꝛ: q2 obiectũ sensibile ſm ꝓpriam vnitatem numeralem non cognoscitꝛ a sensu: neq3 ab ĩtellectu: q2 circunscripto situ: loco. ⁊ alijs que adueniunt a posteriori ipsi singulari: si singulari sint simillima: nulla istarum potentiarũ distinguit vnum ab alio: sed tñ cognoscitꝛ ſm aliquã vnitatẽ. ergo ſm aliam vnitatez ab vnitate numerali. ¶ Et confirmatꝛ. Qꝛ neq3 sensus: neq3 intellectus cognoscat singulare sub ꝓpria ratione singularitatis: q2 detur oppositũ. ergo sensus ⁊ itellectus cognoscunt ipsum obiectum ſm conceptum sibi ꝓprium: ⁊ alteri incompossibilem: sed quecunq3 potentia sic comprehendit obiectũ distinguit illud a quocũq3 alio. ergo poterit talis potentia distinguere tale obm: sʒ hoc est falsum. igitur illud ex quo sequitꝛ. Hec ratio videbitur magis in. 7. metaphysi. (domino concedente) vbi fundabitur efficacioribus fundamentis. ¶ Item arguitꝛ tertio principaliter. Mensura ꝑma alicuius generis hʒ aliquam vnitatem realem: ⁊ non nisi aliam ab vnitate numerali. ergo ꝯclusio vera. Antecedens probatꝛ. ¶ Presupponendo ꝑmo ꝙ Arist. 10. meta. tex. cõmenti secũdi ⁊ tertij: probat ꝙ rõ mensure maxime competit vni: seu vnitati: ita ꝙ vnitas est conditio intrinseca mensure: ⁊ ratio mensurandi. ¶ Presupponitur secũdo: ꝙ ens reale non põt mensurari ab ente rõnis: qḋ probatꝛ: q2 cũ mẽsuratum dependeat a mensura essentialiter (si sit mensura in genere eo mõ quo loquitꝛ Arist. in. 10. meta.) ⁊ ens reale non potest dependere essentialiter ab ente rationis. ergo si mensuratum est reale: ⁊ mensura est realis. ¶ Presupponitur tertio ꝙ inter idiuidua eiusdem speciei non est ordo essentialis. hoc pʒ de mente Aristo. 3° metaphy. tex. cõmenti. xj. vbi in hoc ꝯcordat cum Pla. Nec valet qḋ dicit Cõmen. ꝙ inter indiuidua eiusdem speciei non est prius ⁊ posterius. posterius in quam. qḋ ꝯstituatꝛ per prius. Quia hoc non est ad intentionem Arist. qui vult assignare rationem ꝓpter quam Pla. ponebat ideam speciei specialissime: per cuius participationem indiuidua erant illud quod sunt: ⁊ non ponebat ideaʒ generis. Ratio ipsius erat: q2 in speciebus est ordo essentialis: ꝓpter quem posterius potest reduci ad prius. In indiuiduis autem non est talis ordo. ⁊ ideo indiuidua habent reduci ad ideam spẽi: sicut ad prius: cuius ꝑticipatione hñt esse. ¶ His stantibus arguitꝛ sic. Illud qḋ est prima mensura gñis (vt prima mensura) est aliquod vnum vnitate reali: ⁊ non est vnum vnitate numerali. ergo datur alia vnitas realis ab vnitate numerali. ꝯña est euidens: ⁊ antecedentis prima pars est nota ex ꝑmo supposito: ⁊ etiam ex secundo. (Sicut enim mensura a qua dependet ens reale est realis: ita ois conditio que cõpetit sibi

in eo ꝙ mensura erit realis. Sed conditio mẽsure est ipsa vnitas. ergo ista vnitas erit realis.) secũda pars añtis apparet ex vltimo. Nam prima mensura gñis nõ est aliqd singulare: dicente Ar. ꝙ in istis nõ est prius ⁊ posterius. ergo erit alia vnitas ab vnitate numerali. ¶ Itez arguitꝛ quarto. Forme ſʒ quã proprie est comparatio est vnitas realis: ⁊ ista est alia ab vnitate numerali. ergo ꝓpositũ. Añs probatꝛ pro prima parte certum est ꝙ nihil vnum ⁊ idem comparatꝛ sibi ipsi. oportet enim ꝙ illud ſm qḋ sit comparatio sit aliquod in diuersis: ⁊ si ſm istud sit cõparatio ſm equalitatem aut similitudinem maxime essentialem opʒ ꝙ tale per qḋ fit cõparatio sit vnuz: ⁊ habeat vnitatem vt ꝓbat inferius. Ista aũt vnitas non põt esse rationis. Nam si ista vnitas esset rõnis: sequeretꝛ ꝙ sicut fit cõparatio ſm Ar. 7. physi. in spẽ spãlissima: ita posset fieri in gñe. Quod ꝓbatꝛ. Nõ minus genus est vnũ vnitate rõnis in intellectu ⁊ vnuz itelligibile numero apud itellectũ q̃3 sit spẽs ⁊ forma specifica. ergo si illud in quo fit cõparatio sit vnũ vnitate rõnis: ita ꝙ ista vnitas sufficiat: non magis erit cõparatio in spẽ q̃3 in gñe. Sʒ hoc ꝯñs est ꝯtra intentionẽ Ar. ergo ⁊c. Secũda pars añtis pʒ. Nihil ꝓprie comparatꝛ sibi ipsi: neq3 idem proprie est simile sibi ipsi. ergo comparatio nõ fit respectu alicuius qḋ sit vnum ⁊ idem numero: ⁊ tale de necessitate habet aliquã vnitatẽ. ergo hʒ aliam vnitatez ab vnitate numerali. ¶ Item arguitꝛ quinto. Similitudo: equalitas: idẽtitas sunt relationes reales. ergo hñt fundari sup aliqḋ vnũ reale: q2 nõ maioris entitatis est fundatum q̃3 fundamentũ. Assumptũ ꝓbatꝛ. Quia iste relationes cuʒ sint equiparantie fundantꝛ imediate sup vnũ: sicut ꝓrimũ ⁊ imediatũ fundamentũ: vt pʒ pħs. 5. meta. cap. de ad aliquid. sed istud vnum nõ est aliquid vnũ numero: q2 similitudo specifica similr identitas. nõ possunt fundari super vnitatẽ singularis: sed sup vnitatẽ nãe in spẽ: q2 singulare inq̃ʒtum singulare est: ⁊ ꝑ rõnem singularitatis est oino diuersum ab alio. Ista aũt vnitas nãe que est realis: vt ꝓbatuz est: est alia ab vnitate numerali. ergo propositũ. ¶ Qꝛ si tu dicas vt dicit Herueus: ꝙ est vnitas conformitatis: q2 vnum singulare est conforme alteri singulari in eadem specie: ⁊ non singulari alterius speciei: que cõformitas fundatꝛ in vno: ⁊ terminatꝛ in altero. ¶ Contra hoc arguitꝛ. Quecũq3 mutuo referuntꝛ: referuntꝛ relatiõibus fundatis in ipsis formalr. Sed duo idiuidua eiusdẽ speciei. dñr similia similitudine mutua. ergo quodlibet istorum fundat in se similitudinem. similitudo autẽ ista fundatꝛ in aliqua vnitate: aut ergo fundabitꝛ in vnitate numerali: aut in aliqua alia vnitate. Non est dicendum primũ: q2 in singularitate (vt singularitas est) talia idiuidua sunt oino dissimilia. ergo fundabitꝛ ista similitudo in aliqua alia vnitate ab vnitate numerali. ⁊ cum ista similitudo sit realis (q2 hʒ esse circunscripto omni opere intellectus) sequitꝛ ꝙ ꝯclusio erit vera. ¶ Itẽ sexto arguitꝛ. Si ois vnitas realis est numeralis. g̃ ois diuersitas realis erit numeralis. Cõsequẽtia ꝓbatꝛ. Idez. n. ⁊ diuersum sunt imediate opposita. ex. 10. meta. ⁊ quot modis dicitꝛ vnũ oppositoꝝ: tot modis dr̃ ⁊ reliquum. ex ꝑ thopicoꝝ ergo quot modis dicetꝛ vnuz: tot modis dicetꝛ diuersum qḋ sibi opponitꝛ (idẽ enim iportat idẽ qḋ vnũ) g̃ si omne vnũ reale est numerale. oẽ diuersum erit numerale. Probatur ẽt eadẽ ꝯña: q2 vnũ est illud qḋ est idistinctũ in se ⁊ distinctũ ab alio. g̃ eo mõ quo aliqd ẽ vnũ: erit ab alio diuersum. Falsitas ꝑncipalis ꝯñtis probatꝛ. Quia si ois diuersitas realis esset numeralis. ergo omnia diuersa realiter: equaliter differrent. consequens est euidenter falsum: ⁊ ꝯña probatꝛ. Vbicunq3 principia sunt equalia ⁊ equaliter distinctiua: ibi est equalis distinctio: sed vnitates numerales sunt principia distinctiua respectu diuersitatis numeralis: ⁊ iste vnitates sunt eq̃les in oĩbus singularibus: ⁊ equaliter distinctiue. ergo diuersitas proueniens ab istis vnitatibus erit equalis. minor pro prima parte

prima parte pʒ. pro secunda probat̃. Non.n. vna vnitas numeralis est maior aut minor alia vnitate numerali cũ eque sit quelibʒ incõicabilis ⁊ idiuisibilis realr̃ ⁊ extra itellm̃. ergo vna non magis distinguet q̃ʒ reliqua. ¶ Quod si tu instes. Si.n. ista ppõ assumpta sit vera (quecũqʒ p̃n cipia distinctiua sunt equalia ⁊c.) sequitur ꝙ diuersitas numeralis erit maxima diuersitas: quia sumpta illa maiore addo minorem: sed vnitates illa numerales sunt maxime vnitates in se: ⁊ reales. ergo diuersitas correspondens istis vnitatibus erit maxime diuersitas: quod est falsuʒ. ¶ Ad hoc respondet̃: ꝙ maior sic hʒ itelligi. Quecunqʒ p̃ncipia distinctiua sunt equalia: ⁊ equalr̃ distinctiua: diuersitas correspondens proportionabilr̃ istis p̃ncipijs distinctiuis est equalis. Sed tunc dico ꝙ vnitates iste numerales non sunt principia distinctiua maxima distinctione: sed solum distinctione numerali: que proportionabilr̃ istis principijs correspondet. Unde bene sequit̃ ꝙ si principia ista distinguant ⁊ sint equalia: ⁊ eqliter distinctiua: diuersitas illa que insequit̃ ista p̃ncipia (qualiscunqʒ sit) in gradu suo erit equalis: q: vbi eadem causa ⁊ eque perfecta: ibi idem effectus: ⁊ eque p̃fectus. ¶ Item 7° arguit̃ ad ɔclusionem principalẽ. Nulla vnitas realis amouet̃ ab aliqbus: nisi illa includãt aliquam diuersitatem opposit̃a tali vnitati. Ista ppõ probat̃: q: oppositũ non remouet̃ ab aliquo: nisi per aliud oppositum: aut per p̃ntiam eius: sed ita est: ꝙ indiuidua eiusdẽ speciei nõ includunt aliquã diuersitatem extra intellm̃ oppositã vnitati nature specifice. ergo ab istis numeralr̃ distinctis: nõ remouebit̃ vnitas nature extra itellm̃. maior ꝓbata est: minor de se pʒ: q: diuersitas aliquoꝝ eiusdẽ speciei est diuersitas numeralis. Ista aũt diuersitas non opponit̃ vnitati nãe specifice: sed soluʒ vnitati numerali. Et ɔfirmat̃ ista rõ. Quecunqʒ non sunt distincta neqʒ diuisa extra intellm̃: necessario sunt indistincta ⁊ idiuisa extra intellm̃. Ista propositio pʒ. Sed indiuidua eiusdẽ speciei sunt indistincta ⁊ indiuisa extra intellm̃ in eadeʒ specie: q: circunscripto omni opere intellectus Sor. nõ distinguit̃ specie a Platone. ergo ista sunt indistincta ⁊ indiuisa extra intellm̃: sed omnis indiuisio ⁊ idistinctio presupponit vnitateʒ. ergo ista idiuidua eiusdem speciei habebunt aliquã vnitateʒ extra intellm̃. ¶ Item arguit̃ octauo ad principale. Diuersitas maior superueniens diuersitati minori remouet aliquã vnitatem extra intellm̃ quam minor remouere non põt. Ista ppõ pʒ: q: imperfectum non põt in effcm̃ cause perfectioris: sed diuersitas specifica remouet vnitateʒ specificã extra intellm̃: ⁊ ista est minor diuersitate numerali. ergo diuersitas numeralis extra intellm̃ nõ poterit remouere vnitateʒ specificã sine diuersitate specifica. ⁊ per ɔñs cum diuersitate numerali: stat vnitas nãe specifice extra intellm̃. ¶ Item nono ⁊ vltimo arguit̃. Quecunqʒ distinguunt̃ realiter: ⁊ non ſm oẽm rõnem inclusam in eis: habent aliquaʒ vnitatem realr̃. Ista propositio pʒ: q: si a: ⁊ b: distinguuntur realr̃ ⁊ non ſm oẽm rõnem inclusam in eis: ɔueniunt in aliqua vna rõne: ⁊ si non distinguunt̃ realr̃: conueniunt realiter. Sed indiuidua eiusdem speciei distinguuntur realiter: ⁊ non ſm oẽm rõnem inclusam in eis. ergo ⁊c. Probat̃ minor primo. Quia exempli gr̃a. Sor. extra intellectum distinguit̃ a Platone inqʒ um homo: q: si sic. ergo omnis homo distingueret̃ a Platone. Quia ly inquantum. reduplicatiue tantuʒ: infert vle. ɔñs est falsuʒ. igitur ⁊ añs. Probat̃ scḋo eadem minor. Nulla ratio est distinctiua alicuius ab aliquo: qḋ non cadit sub ɔ̃dictorio illius (sicut albedo non distinguit albuʒ: nisi ab eo qḋ cadit sub non albo) ergo humanitas in sorte non distinguet Sortem ab aliquo: nisi cadat sub ɔ̃dictorio hominis. s. sub non homine: sed Plato nõ cadit sub non hoie nec est verum ꝙ sit non homo. ergo humanitas in sorte non distinguet sortẽ a Pla. ergo Sortes ⁊ plato sunt idistincti in humanitate. ¶ Alie rõnes possent adduci ad hanc eandeʒ ɔ̃nem ꝓbandam: quas (gr̃a breuitatis: ⁊ ne multitudo rõnum fastidiuʒ afferat) omittimus. ¶ Scḋa ɔclusio p̃ncipalis est ista. Unitas nãe est realis: non tm̃ vt hʒ esse extra intellm̃ in suis singularibus: verum etiaʒ vt hʒ esse in intellectu obiectiue. ¶ Hec ɔclusio declaratur premittendo duas ppõnes. prima est ꝙ aliquid hʒ esse duobus modis. vno modo extra intellm̃ omnino. alio modo in intellectu. In itellectu aũt duobus modis. vno modo subiectiue. alio modo obiectiue. Subiectiue sicut actus intelligendi: habitus: species intelligibilis. Obiectiue adhuc duobus modis. vno modo habitualr̃ ⁊ primo. Alio modo actualr̃ ⁊ secundario. Primo modo sicut obm̃ in specie que non actualr̃ mouet intellm̃: sed est in põa prima ad mouendum. scḋo mõ quando ipsa spẽs actu mouet intellm̃. Obiectum in specie dr̃ habere esse actualr̃ in intellectu obiectiue. Sed iste secundus modus adhuc subdiuidit̃: qm̃ aliqd hʒ esse obiectiuum actualr̃ in intellectu ante actuʒ intelligendi saltem ordine nãe. Aliqd hʒ esse post actũ intelligendi: accipiens esse per ipsum: aut per actũ cõparatiuuʒ intells. Primo mõ nã vlis in actu ideterminate positiue hʒ esse: qñqʒ in itellectu per spẽm representantẽ ipsam. scḋo mõ. itentiones scḋe sic hñt esse in intellectu: que itentiones scḋe causantur per actũ collatiuũ intells: ⁊ tam diu manent in ipso intellecto: q̃ʒdiu manet actus intelligendi. ¶ Scḋa ppõ que facit ꝓ declaratione ɔclusionis est: q: Ar. distinguẽs ens in aia: ɔtra ens extra animaʒ: non accipit ens in aia subiectiue: neqʒ etiam in aia obiectiue: siue habitualr̃ siue actualiter ante actũ intelligẽdi. prima pars declarat̃. Nam. 5. metaphysi. distinguit ens in ens in anima. ⁊ ens extra animam. ens extra animaʒ imediate diuidit in. 10. genera. ergo qḋlibet qḋ est in genere ſm ipʒ est ens extra animam: sed species intelligibilis ⁊ habitus silr̃ actus intelligendi sunt vere qualitates existẽtes per se in p̃dicamento q̃litatis: ⁊ sunt entia in aia subiectiue. ergo entia in aia subiectiue sunt entia extra aiam ad modũ loquendi ipsius. Scḋa pars ipsius ppõnis probat̃: q: genera ⁊ spẽs ſm ipm̃: capiẽdo ista ꝓ intentionibus p̃mis sunt in aia obiectiue: sed ista sunt extra animaʒ: q: sunt per se in genere. ergo entia in aia obiectiue sunt entia extra aiam. Ex quo sequit̃ ꝙ ens in anima distinctuʒ ɔtra ens extra aiam est p̃cise ens obiectiue in anima actualr̃ post actuʒ intelligendi: vel accipiens esse per aliquẽ actũ collatiuũ intellectus: de quo dcm̃ est in vltimo mẽbro istius distinctionis. Ex hoc appareret ɔclusio nostra: ꝙ siue capiatur nã vt hʒ esse obiectiuũ in anima habitualr̃ siue vt actualiter ante actũ intelligendi: nã isto modo accepta est ens ex natura rei. ergo sibi corr̃idet aliqua vnitas ex natura rei. ɔña pʒ: quia vnicuiqʒ entitati corr̃idet sua propria vnitas: cum vnitas sit passio entis. ¶ Tertia ɔclusio. Quod vnitas vniuersalis in actu est vnitas rõnis. ¶ Pro cuius itelligentia est aduertendum: ꝙ vle cum sit nomen concretum: vt dcm̃ est superius põt accipi: vel pro cõceptu queʒ per se importat hoc nomen vle: vel pro denominato a tali ɔceptu: qḋ est fundamentum ipsius ɔceptus. Si capiatur vniuersale pro per se ɔceptu: tunc vniuersale isto modo nihil aliud est q̃ʒ relatio rationis. qua intellectus comparat vnam intentionem primam in intellectu ad aliam intentionem primam per modum predicabilis: ⁊ subijcibilis. s. comparando animal ad homineʒ: ista comparatio non est nisi respectus rationis in anima derelictus ab actu collatiuo itellectus. Qui respectus rationis ex parte animalis appellatur genus: ⁊ ex parte hominis respectus derelictus in eo appellatur species: quia ista nomina genus ⁊ species sunt imposita ad significandos istos respectus: ⁊ isti respectus sunt intentiones secunde fundate in intentionibus primis: ⁊ in cõceptibus prime intentionis. Hoc est in ipsis quiditatibus ⁊ rationibus formalibus intellectis ⁊ consideratis ab intellectu. Ex quo sequitur ꝙ vniuersalitas que est ꝑ se

pceptus vlis:est ens rōnis:ꝛ ei⁹ vnitas est mere itentionalis. Et sm h̄ pōt itelligi illud cōe dcm̄:ꝙ vle depēdet ab itellu:ꝛ est de ꝯsideratiōe logice. Alio mō pōt accipi vle nō pro per se significato. sed pro denoiato a ꝯceptu vnitatis:qd̄ denominatum est fundamentū ipsius vlitatis:ꝛ tūc tale denoiatū pōt capi:vel ꝑ fundamēto remoto vlitatis:vel ꝑ fundamēto ꝑrimo:ꝛ imediate denoiato ab vlitate. Si capiat vle pmo mō sic nā ipa actu exñs in singularibus:ꝛ participata ab ipsis dr̄ vlis. dr̄ sic in quā:qꝛ nō est de se hecꝫ sibi nō repugnat esse in multis:ꝛ vlterius cum sit ideterminata ꝑuatiue ꝛ negatiue:(q̄ indeterminatio facit ad ipsam vlitatez)nā isto modo dr̄ vlis:non qdem in actu:sed remote ꝛ in pōa. Alio modo capiendo vle:nā abstracta ab oībus singularibus indeterminata positiue:ꝛ ꝯne:dr̄ vlis in actu:qa tota rō vlis ꝛ completa ꝯsistit in ideterminatione nāe respcū cuiuslibet singularis. Un̄ sicut rō singularis ꝯsistit in h̄ ꝙ ipsa nā sit determinata per singularitatem:ita rō vniuersalis ꝯsistit in hoc ꝙ ipsa nā est ideterminata indeterminatione opposita determinatōi q̄ hꝫ fieri ꝑ singularitatē. Istā aūt ideterminationē positiuaꝫ nō hꝫ nā nisi ab itellu agēte ꝑducēte spēm itelligibilem repntantem ipsam abstracte. Vel ab itellu possibili sm aliam opinionez:cuius est abstrahere qditatē ꝛ nām ab oi singularitate. Et sm hoc pōt exponi illud Cōmen. in pmo de aia. cōmeo. 8. Qꝫ intellectus agens est ille qui facit vlitatē in rebus. Ex quo ꝯcludit:ꝙ vle fundamētale(vel ꝑ fundamēto ꝑrimo:vl̄ ꝑ fundamēto remoto)hꝫ vnitatē ex nā rei. De vli ꝑ fundamēto remoto pꝫ ex dictis in pma ꝯne ꝙ hēat talē vnitatem ex nā rei. De vli ꝑ fundamēto ꝑrimo. hoc idē apparet ex dictis in scda ꝯne. Nā illud qd̄ hꝫ esse ex nā rei. hꝫ vnitatē ꝑportionalr̄ sibi correndentē. Sꝫ nā exñs obiectiue in itellectu:determinate ꝛ positiue hꝫ esse ex nā rei qꝛ sic hꝫ esse ante actum intelligendi vel ordine tpis:vel ordine nāe. ergo talis nā hꝫ esse ex nā rei. ꝛ ꝑ ꝯñs hꝫ vnitatem sibi proportionaliter correspondentem.

Sed quantuꝫ ad 3ᵐ arti.ᵐ circa ea q̄ dicta sunt insurgūt due difficultates. Prima difficultas est:qꝛ dcm̄ fuit in pma ꝯne ꝙ nā hꝫ aliqꝫ vnitatem realem minorē vnitate numerali:ꝛ distinctaꝫ ab illa. Contra hoc arguit. Quicqd est in vno numero ꝛ singulari est vnum numero ꝛ singulare. Sed ita est ꝙ nā specifica est in singulari qd̄ est vnū numero. ergo ista nā erit vnū numero:sꝫ:quicqd est vnū numero est pluribus incōicabile. ergo ista nā vt est in singularibus aut in quocunqꝫ singulari erit incōicabilis. ¶ Ad hoc argᵐ rndet: qꝛ a simili dicerem. Quicqd est in vna specie est vnū spē: sed ita est ꝙ natura animalis est in vna specie puta in homine. ergo non poterit diuidi in plures species:neqꝫ pluribus spēbus cōicari. Et iō rndendū est. ꝙ sicut aliquid est animatū denoiatiue. ꝛ aliqd ꝑ se ꝑ.(denoiatiue:sicut corpus dr̄ esse animatū. per se pmo:sicut homo:qꝛ ista est per se in pmo modo. homo est animatus:sic etiaꝫ in predicatis accñtalibus superficies est alba denoiatiue. superficies alba est alba. vel includit albedinem ꝑ se pmo:quia fbm includit pdicatū.)Ita dꝫm est in ꝑposito ꝙ aliquid est per se pmo vnū numero:aliqd per se non pmo vnum numero. aliquid vero pure denoiatiue:ꝛ ꝑ accñs est vnum numero. Exemplū pmi. dicimus ꝙ ꝑprietas indiuidualis. s. sorteitas est vna numero ꝑ se pmo:qꝛ vnitas numeralis est passio ꝑ se pmo insequens talē ꝑprietatez idiuidualem ꝑ quā vnitatē singularitati seu ꝑprietati idiuiduali repugnat ꝑ se pmo diuidi in plura:ꝛ pluribus cōicari. Exēplū scdi. Sor. ꝯstitutus ex sorteitate:ꝛ ex nā est ꝑ se vnuꝫ numero:sꝫ nō pmo. est. n. ꝑ se talis:qꝛ per ptem:vel quasi partem intrinsecā ꝛ essentialem. s. ꝑ ꝑprietatē idiuidualē que est vltimate ꝯstitutiua ipsius Sor. nō tñ pmo est talis:qꝛ solū est vnū nūero ꝑ vnitatē imediate ꝯñtem suā ꝑprietatē indiuidualē. Exemplum tertij. nā specifica que est in sorte dr̄ esse vna numero denoiatiue:qm̄ sicut denoiat singularis a ꝑprietate idiuiduali ꝯhēnte ipsaꝫ:ita denoiat vna ab vnitate ꝯñte talē ꝑprietatē. Unde est verū vle:ꝙ qd̄cūqꝫ pōale ꝛ ꝯhibile isormat ab aliquo ꝯhēte:ꝯñter isormat ab vnitate ipsius ꝯhēntis:ꝛ denoiat ab ipsa. Ex h̄ rndet ad formā argumēti. cū tu dicis:qcqd est in vno nūero:est vnū nūero. ꝯcedo. vel per se pmo:vel ꝑ se nō pmo:vl̄ denoiatiue ꝛ ꝯcedo ꝙ nā isto mō est vna numero denoiatiue. ¶ Et cū tu dicis. Qd̄ est vnū nūero est icōicabile:ꝯcedo. si sit vnuꝫ numero ꝑ se:si ꝑ accñs ꝛ denoiatiue. ego nego. Et ꝯcedo vlterius ꝙ illud qd̄ est sic vnum numero pōt esse vle sꝫ nō vnū nūero alijs modis. s. ꝑ se:aut ꝑ ꝛc. ¶ Scda difficultas cōis est. Ista nā hꝫ vnitatē ꝑpriā ꝛ distinctaꝫ ab vnitate numerali. aut ḡ tota ista nā est in vno singulari:aut non. Si dicas ꝙ nō. ḡ tale singulare est imꝑfectuꝫ in nā:ꝛ nō includit rōnez formalē nāe specifice:sm oēm sui ꝑfectionē:qd̄ est absurdum. Si aūt dicas ꝙ tota ista nā sit in singulari:ꝛ totū est illud cuius nihil est ex̄. ex 3° phys. ḡ nihil istius nāe erit ex̄ tale singulare:ꝛ ita nō erit in alio singulari. ¶ Ad hoc rnsum est alias:ꝯcedendo:ꝙ tota nā specifica est in vno singulari. sꝫ nō pcise:neqꝫ adequate in illo:ita ꝙ dato:ꝙ tota sit in vno:est etiā tota in alio. ¶ Et cū tu dicis. Totum est illud cuius nihil est ex̄. ista diffō sic hꝫ itelligi:cuius nihil est ex̄. i. cui nihil deficit reqsitū ad eē totius. ꝛ sic ꝯcedo ꝙ in sorte. exēpli grā. nihil deest qd̄ sit requisitū ad esse hois. non tñ dico:ꝙ totum requisitū ad esse hois sit pcise in sorte:ꝛ ꝑ hoc apparet determinatio istius questionis.

Quantū ad 4ᵐ articulū. Restat soluere argumenta pncipalia adducta ante oppositum. ¶ Ad pmū igr̄ argᵐ rndeo:negando ꝯñaꝫ. s. ꝙ sequat:ꝙ due aie intellectiue sint in sorte. Et ad ꝑbationez rndet premittendo tria notanda. pmū ꝙ ois entitas qditatiua alicuius gn̄is:siue se habeat vt totū:siue vt pars:potest accipi vt nā:vel vt hoc ꝛ singulare:vt nā:est pōt nāl̄r seipsa vt hec:ꝛ ipsa vt nā:non distinguit a seipsa vt hec: nisi per hecheitatem:que hecheitas cuꝫ sit eadem realr̄ ipsi nāe:ipsa ꝛ nā non sunt aliqua duo distincta realr̄:qꝛ tamen hecheitas distinguit formalr̄ a nā:ꝛ est pmo diuersa ab ipsa in nullo conueniens cum ipsa quiditatiue eo modo quo dr̄ia essentialis est pmo diuersa a gn̄e:distinguit ipsa hecheitas a nā formalr̄ ex nā rei:ita ꝙ ipsa nā vt nā distinguit a seipsa vt hec distōne predicta. ¶ 2° notandum est ꝙ aliqua duo non dr̄ esse duo talia:nisi habeant duas ꝯditiones:quaruꝫ vna est ꝙ sit aliqua rō cōmunis vtriqꝫ. scda est ꝙ illa rō realr̄ distinguat:ꝛ numeret in ipsis. Anima intellectiua vt nā:ꝛ anima itellectiua vt hec:non conueniunt in aliqua vna rōne formali qꝛ superius ꝛ inferius non dicunt ꝑprie conuenire:sed vnum ipsorum est illud quod continet alterum. ꝛ in quo alterum conuenit. Item cum anima intellectiua vt nā: ꝛ anima vt hec. se habeant vt nā ꝛ hecheitas. ꝛ ista sint pmo diuersa non conuenientia in aliqua vna rōne quiditatiua:nō habet pma ꝯdito que est de ꝯuenientia in rōne formali. ꝛ ex ꝯñti non habet scda ꝙ rō aliqua numeret ꝛ distinguat in ipsis. nō enim rō nāe distinguit in nām ꝛ hecheitatem:neqꝫ ecōtra:neqꝫ hecheitas ꝯuenit cum nā in rōne nāe:neqꝫ ecōtra. ergo hec nā ꝛ nā nō dr̄ esse aliqua scdo diuersa realr̄. Ex quo sequit ꝙ hec aia intellectiua ꝛ aia intellectiua nō sunt due res neqꝫ duo distincta realr̄. ¶ Ultimo notanduꝫ est ꝙ sicut compositū in cōi accipit vt nā cōposita(loquēdo de composito fbali)ita ptes essentiales cōponētes ꝯstituūt ipsum cōpositum accepte sub rōne nāe:ꝛ ita si aia itellectiua ꝯstituit hominem in cōi ꝯstituit vt nā:ꝛ sil̄r mā pma vel corpus. Per oppositum compositum fbale singulare cuꝫ sit hoc constituit ex anima intellectiua vt est hec:ꝛ ex corpore: vt est hoc. Ex quo sequit propositum:ꝙ cum nā non distinguat realr̄ a seipa vt hec)homo in cōi non distinguit realr̄ ab hoc homine. Et ita non sequit per ea que dicta sunt:ꝙ anima

sunt: ꝙ aia itellectiua hoīs in cōi distinguaꝛ ab aia itelle ctiua hoīs singularis: quia ista sunt vnū ⁊ idem ſm rem. ¶ Q. si tu dicas: saltem hec aia itellectiua per te distinguiꝛ ex nā rei ab aia itellectiua in cōi. ḡ saltē due erūt aie itellectiue ex nā rei. ¶ Rñr ꝙ si hͣ aia itellectiua distingueret ab aia itellectiua in cōi per aliquā essentiaʒ que esset in ipsa: ⁊ nō esset in aia itellectiua in cōi: tūc sequereꝛ ꝙ essent due. Sed nō est sic in ꝓposito: q2 solū ista duo distinguunꝛ penes hecheitatem: que est vltimus gradus: ⁊ vltima realitas essentie: ⁊ nō est aliq̄ essentia: aut q̄ditas. imo ꝑmo diuersa ab oī q̄ditate ⁊ essentia. ¶ Sed ꝯ hoc arguiꝛ. Singulare dīc aliqḋ 3ᵐ distinctum a partibus: ⁊ aliqḋ ꝯstitutū ex hecheitate ⁊ nā quā ꝯhit. ergo hoc singulare qḋ est hec aia itellectiua ꝑ aliquā essentiā distinctam a partibus ꝯstituētibus distingueꝛ ab essentia aie itellectiue. ¶ Rñdeꝛ: ꝙ nō qḋcūq3 singulare dicit aliqḋ 3ᵐ distictū a partibus ꝯstituētibus: nisi sit vltimatū hoc aliq̄d ⁊ singulare: sed vbi sit alteri rō essendi nō importat aliq̄d 3ᵐ distictū a nā ⁊ hecheitate. ¶ Vel pōt dici: ⁊ redit in idem: ꝙ quotiēscūq3 nā ꝯhiꝛ ꝑ se per ꝓpriā hecheitatem ꝑcise ⁊ vltimate. fit vnū 3ᵐ aliquo mō distinctum vel quasi distinctū a ꝑtibus: vel q̄si ꝑtibus ꝯstituētibus. Sed nā aie itellectiue nō ꝯhiꝛ per ꝓpriā hecheitatē isto mō: sed per hecheitatē totius singularis. ⁊ quasi ꝑ accñs ⁊ ita efficiꝛ hoc ꝑ hecheitatē totius vltimate. Nō illud qḋ sic ꝯhiꝛ per accñs nō ꝯstituit aliqḋ vnū 3ᵐ a ꝯstituētibus. Ex quo sequiꝛ ꝙ hec aia itellectiua nō dīc aliquod 3ᵐ distinctū ab aia: vt nā. ¶ Pro declaratiōe istius rñsionis est aduertēdum: ꝙ esse seu essentia pōt accipi tribus modis. Vnomodo accipiꝛ esse ꝓut est illud per qḋ aliqḋ ꝑmo recedit a nō esse. Per illud aūt aliq̄d ꝑmo recedit a nō esse: per quod est ex̄ pōam sue cause: ⁊ itellm. ⁊ isto modo omne illud hʒ ꝓprium esse: seu essentiam: qḋ est ex̄ nihil: ⁊ ex̄ itellm ⁊ pōam sue cause. Aliomodo capiꝛ esse pro essentia ⁊ quiditate: ⁊ istomodo illud hʒ ꝓprium eē qḋ est quiditas: vel aliquid ꝑtinēs ad quiditatem ꝯstitutiue: vel ꝑdicatiue. Tertiomodo capiꝛ esse prout esse est actus vltimus: cui nō aduenit aliquis alius actus: dans simplr esse: ⁊ illud sic hʒ ꝑmo esse qḋ nō est ordinabile ad aliud: neq3 est alicui alteri rō essendi. ⁊ istomodo tm̄ compositū sbale. s. ipm̄ suppositū dr hr̄e ꝓpriam essentiaʒ: ⁊ ꝓpriam esse qḋ esse nulli alij cōpetit a singulari. Capiēdo esse ꝑmomodo ꝯcedimus ꝙ quodcūq3 singulare vt distinguiꝛ ꝯ nām: ⁊ ēt ipsa hecheitas hʒ propriuʒ esse ex nā rei distinctum a nā. ⁊ sic hec aia itellectiua ſm aliquam essentiam: istomodo distinguiꝛ ab anima vt nā: sed distō ista per tale esse nō ꝯcludit aliqua esse plura ſm aliquaʒ rōnem specificam: sicut gradus albedinis vt tria hʒ proprium esse istomō distinctū ab albedine: ⁊ tamen gradus itensionis: ⁊ ipsa albedo non plurificanꝛ in rōne formali albedinis. Neq3 dr̄r due albedines: sic in proposito de hoc singulari qḋ est hec anima intellectiua: vt hec ⁊ anima intellectiua vt nā: ⁊ rō propter quaʒ ista non dr̄r sic plurificari: assignabiꝛ in sequenti responsione. Si capiaꝛ etiaʒ secūdomodo. sic singulare vt singulare est. aut ipsa hecheitas non habʒ proprium esse distinctuʒ a nā: neq3 aliquam essentiam: q2 quicquid dicit singulare vt singulare est (de singulari creato loquendo) est ex se incōmunicabile: sed quiditas vt quiditas est cōmunicabilis ⁊ ei vt sic non repugnat pluribus cōmunicari. ergo singulare vt singulare non distinguiꝛ a natura per aliquaʒ essentiam vel esse qḋ dicaꝛ esse essentie quiditatiuum. ⁊ ſm hoc dicit Porphirius ꝙ spēs dicit totā q̄ditateʒ seu totā essentiā indiuiduoꝝ: q2 illud qḋ addit singulare supra spēʒ ⁊ naturā nō ꝑtinet ad q̄ditatē: sed est ꝑmo diuersum ab omni q̄ditate. Capiendo esse tertiomō: sic solum singulare cōpletū ꝑ se exn̄a: qḋ nō est alteri rō essendi hʒ ꝓpriū esse ⁊ cū hec aia intellectiua nō sit singulare cōpletum. istomō nō distinguiꝛ ꝑ aliqḋ esse ab aia itellectiua vt natura. ¶ Ex his sequiꝛ vnū correlariū: ꝙ lʒ illa que dr̄r distincta esse ꝑmomō non dicanꝛ plurificari ſm rōneʒ specificā. illa tm̄ que habent distincta esse secūdomō aut tertiomō possunt plurificari. ⁊ hoc si illa que habent distincta esse secūdomodo hn̄t distinctā existentiam: vel saltē sibi nō repugnet: qḋ dico ꝑꝑ hominem ⁊ asinum in pōa obiectiua. que (q2 habēt distinctas essentias istomō: cuʒ non repugnet eis habere distinctas existentias) pn̄t dici ⁊ dr̄r plura aialia: ⁊ plura indiuidua aialis. Loquēdo aūt de his que habent distincta esse 3ºmō: illa dicuntur plurificari in rōne indiuiduali: ⁊ in rōne specifica ꝯtracta ad esse iduiduale. ¶ Potest alr rn̄deri ad argumētuʒ breuius (per qḋ ꝓbaꝛ. ꝙ hec aia itellectiua. ⁊ aia intellectiua vt nā sint due aie itellectiue formalr distincte: ⁊ ex nā rei) ꝑsupponēdo ꝙ (cū pluralitas sit fundamentū diuersitatis: q2 diuersitas est relo disquiparātie: q̄ hʒ fundari sup multa inq̄ntuʒ multa sunt) ad hoc ꝙ pluralitas sit fundamentum diuersitatis aliquorum in aliqua vna rōne: opʒ ꝙ pluralitas ista accipiaꝛ ⁊ ꝯstituaꝛ ex vnitatibus ꝯsilibus ⁊ ꝯformibus: q2 si vnitates difformiter accipianꝛ diuersitas inter ista nō īfert pluralitatē in illa rōne in qua notaꝛ eē diuersitas. vnde nō dr̄ ꝯuenienter ꝙ hō ⁊ aial dicanꝛ esse plura gn̄a: aut plures spēs spālissime ex eo ꝙ ista multitudo que est hoīs ⁊ aialis non accipiꝛ in vnitatibus ꝯsilibus: ad hoc eniʒ vt sint plura genera opʒ vtrobiq3 accipere vnitatē genericaʒ: ⁊ pluralitatem ꝯstitutā ex talibus vnitatibus. hoc qḋ apꝑet in itentionibus logicis: apparet ēt in itentionibus realibus: q2 hō ⁊ aial nō dr̄r plura aialia: neq3 plures hoīes: nō obstante diuersitate aliqua ex nā rei inter hoīeʒ ⁊ aial. ex eo ꝙ ista diuersitas nō fundaꝛ super multitudinē ꝯstitutā ex vnitatibus ꝯsilibus. Ex quo sequiꝛ ꝙ cū quodcūq3 singulare distinctuʒ ꝯ nām non distinguaꝛ a nā penes ꝯsimilem vnitatē: ſm quam nā ecōuerso distinguiꝛ a singulari: ex istis vnitatibus nō pōt inferri pluralitas ⁊ multitudo in nā: ⁊ ita hec aia itellectiua: ⁊ aia itellectiua vt nā: nō pn̄t dici due aie itellectiue ēt ꝙ hec aia itellectiua distinguaꝛ ꝑ aliquod esse ex nā rei ab anima itellectiua vt nā eo mō quo dcm̄ est superius. ¶ Sed tm̄ Concurrens meus nitiꝛ ꝓbare ꝙ aia intellectiua vt nā: ⁊ vlr quodlibʒ superius respcū inferioris distinguiꝛ realr: ⁊ ſm rem ꝑ ꝑncipium sumptuʒ a Sco. q2 illa distinguunꝛ realr quoꝝ vnuʒ pōt esse sine reliquo. ¶ Rn̄deꝛ ꝙ illa ꝓpō sic itellr a Doc. ꝙ illa distinguunꝛ realr: quoꝝ vnū pōt existere ꝑ se: ⁊ propria exn̄a sine reliquo: vel saltē sibi non repugnat. Sed vle seu nā cōis nō pōt existere ꝓpria exn̄a sine singulari qḋ desinit esse: lʒ existat in alio singulari ad exn̄ā eiꝰ. Ex quo sequiꝛ ꝙ illa nō distinguiꝛ realr a singulari corrupto ⁊ rō. q2m̄ distō realis attendiꝛ penes esse ⁊ esse: existentie vel subsistentie. nā aūt circūscripto singulari: non est res existentie. ergo non potest fundari distō realis inter nām cōem: ⁊ singularem. Hec que dicta sunt ad ꝑmum argᵐ sunt dicta ſm opi. Scotistaꝝ qui dicunt nām habere aliquam vnitatem positiuaʒ in omnibus. quā opi. sequendo rn̄sum est ad ꝑmuʒ argumentū per ea que diximus: que via maiorē hʒ difficultateʒ: q3 relique due opi. quas sequendo facilis est rn̄deo. ¶ Ad scđm argumentū rn̄deꝛ: ꝑmittendo: ꝙ corruptibile ⁊ icorruptibile pn̄t accipi duobus modis. quemadmodū alr diximus: ⁊ est de mente Doctoris subtilis. in 3º snia2. di. 22. Vnomodo capiꝛ corruptibile: vt est tale pōa remota. aliomodo. vt est corruptibile: pōa ꝓpinqua. ꝑmomodo illud dr̄ corruptibile: qḋ hʒ in se. vnde possit dici corruptibile: non tm̄ pōt attingere actum corruptionis: q2 non hʒ aliquas cōditiones requisitas ad actum corruptionis. Sicut calefactiuum pōa remota qḋ hʒ in se calorem: vnde possit dici calefactiuum: ⁊ non hʒ passum approximatum: ⁊ alia que requirunꝛ ad actuʒ calefaciendi. Tale tamen corruptibile pōa remota non potest exire in actum: nisi fiat in pōa propinqua: sic nec calefactiuum pōa remota (quod habet in se calorem: ⁊ non passum approximatum: ⁊ alia

que requirunt ad actū calefaciendi)nō pōt exire in actū calefaciēdi:nisi fiat in pōa ꝓpinqua. Corruptibile vero pōa ꝓpinq̄ nō solū hȝ in se:vt possit corrūpi:verūetiam imediate pōt attingere terminuȝ corruptionis deducto quocūqȝ alio. Applicādo ad ꝓpositū·qd̄ qd est:⁊ qditas sbe mālis est corruptibilis pmo mō.s.pōa remota:nō tn̄ pōa ꝓpinq̄. Ita ꝙ ista est ꝑ se scdo mō. Quiditas ignis ē corruptibilis tali corruptibilitate:sicut ista est per se 2ᵒᵒ color est visibilis. ꝙ aūt hoc sit verꝫ declarat̄.q꞉ certū est ꝙ mā pma icludit̄ ꝑ se in quiditate ipāi mālis ē sm̄ scm̄ Tho. Sȝ mā est ex qua res pōt esse ⁊ nō eē.ex.7.meta.ḡ vt sic.talis qditas est corruptibilis pōa remota. Sed loquēdo de corruptibili 2ᵒ mō.i.pōa ꝓpinqua(cū nihil sit corruptibile isto mō nisi id qd̄ hȝ mām ꝯctā ad actualē exñtiaȝ)solūmodo singulare exñs est per se corruptibile pōa ꝓpinqua. Et ꝑ hoc rñdet̄ ad argumētū.cuȝ tu dicis. Corruptibile ⁊ icorruptibile differūt plusq̄ȝ gñe i ꝯcedo capiendo vniformiter corruptibile ⁊ icorruptibile.s.in pōa ꝓpinqua actualr̄ ⁊ positiue:ꝙ si difformiter capiant̄:negat̄. Unde illud qd̄ est icorruptibile pōa ꝓpinq̄ negatiue pōt eē corruptibile pōa remota.hoc amplꝰ declarabit̄ inferius. ¶ Sed ꝯ ea que dicta sunt istat̄. Tu dicis.ꝙ ipsa qditas est icorruptibilis saltē pōa remota.ꝯtraiq꞉ scia est de eternis ⁊ necessarijs:⁊ icorruptibilibus.ḡ(cū tales qditates sint corruptibiles ꝫ te:⁊ per ꝯñs nō eterne:neqȝ necessarie)cognitio quā hȝ itells̄ de istis qditatibus nō erit scientifica. ¶ Ad hoc rñdet̄:quēadmodū als̄ dcm̄ est: ꝙ eternū capit̄ duobus modis. Unomō capit̄ eternum positiue. Aliomō negatiue. Eternū positiue est illud qd̄ hȝ durationē ifinitā ⁊ coexñtiam de se ad oēs dñas tpis. Eternū negatiue est illud qd̄ abstrahit ab omni dña tpis ⁊ qd̄ nō hȝ pncipiū durationis:neqȝ finē. Cōsilr necessariuȝ pōt accipi duobus modis. Unomodo positiue.alio modo negatiue. Primomō illud est necessariuȝ qd̄ de se hȝ exñtiam idefectibilē. Necessariū negatiue est illud qd̄ ipole est aliter se hr̄e. Un̄ lȝ pmuȝ iferat 2ᵐ:nō tn̄ ecōtra. Aliqd.n.pōt sic se hr̄e:ꝙ ipole est ipm alr̄ se hr̄e:⁊ tn̄ non hȝ exñtiam idefectibileȝ:q꞉ de se abstrahit ab oi exñtia:⁊ ab oi dña tpis. Cōsilr ꝺdm̄ est de eterno:ꝙ eternū positiue acceptū ifert eternū negatiue:⁊ nō ecōtra. Stat.n.ꝙ aliqd nō habeat pncipiū durationis ⁊ tn̄ nō coexistat de se oi dñe tpis:sicut qditates sm̄ Ar.nō hñt pncipiū durationis:⁊ tn̄ de se nō coexistūt alicui dñe tpis:q꞉ abstrahunt de se ab omni tali exñtia. Applicādo ad ꝓpositū. Scia est de incorruptibilibus pōa ꝓpinqua negatiue:⁊ de eternis negatiue.⁊ silr̄ de necessarijs. ¶ Et tūc rñdet̄ ad obiectionē motam superius que est. Corruptibile ⁊ incorruptibile. Eternū ⁊ temporale. Necessariū ⁊ ꝯtingēs. Ista sunt opposita:⁊ differūt plusq̄ȝ gñe.ergo si natura ⁊ qditas est icorruptibilis.necessaria ⁊ eterna:nō vr̄ ꝙ possit esse eiusdē rōnis cū corruptibilibus:tpalibus:⁊ ꝯtingentibus:neqȝ stabit cū istis. Rñdet̄ ꝙ capiēdo ista vniformiter:ipsa differūt plusq̄ȝ gñe. Naȝ icorruptibile pōa ꝓpinqua negatiue:qd̄ negat aptitudineȝ ꝓpinquam ad corrumpi dr̄ de ipsa qditate:⁊ tn̄ ista qditas est eiusdem rōnis cū corruptibili pōa ꝓpinqua positiue. ¶ Pro quo est notandū:ꝙ icorruptibile pōa ꝓpinqua pōt accipi vl̄ positiue ⁊ actualr̄ vel negatiue ⁊ quodāmō potentialr̄. Incorruptibile pōa ꝓpinqua actualr̄ ⁊ positiue est illud qd̄ puat potentiam ad corrūpi:⁊ actum corruptionis:⁊ vlterius ponit aliqd ꝑ qd̄ sibi repugnat talis pōa ad corrumpi:⁊ actus corruptiōis. Scdomō icorruptibile puat tm̄ actum ⁊ non potentiaȝ ad corrūpi:nisi loquendo de pōa ꝓpinqua.⁊ tale incorruptibile pōa ꝓpinqua dr̄ esse tale negatiue.hoc est non habens pōam ꝓpinquam ad corrumpi. Cum quo tn̄ stat:ꝙ hēat pōaȝ remotā:q꞉ nihil in se includit per qd̄ sibi repugnet pōa:aut actus corruptionis.⁊ ita negat actum ⁊ pōam propinquam ⁊ ponit pōam remotam:vt declaratum est superius. Incorruptibile primomodo sm̄ pōam propinquā omnino opponitur corruptibili sm̄ pōam propinquam.⁊ istomō ꝯcedo ꝙ corruptibile ⁊ icorruptibile differunt plusq̄ȝ gñe ⁊ spē. Sȝ icorruptibile sm̄ pōam ꝓpinquam 2ᵒᵒ:non opponit̄ corruptibili pōa ꝓpinqua:sed stat cū ipso:⁊ loquēdo de tali icorruptibili. Corruptibile ⁊ icorruptibile non distinguunt̄ sm̄ spēm:neqȝ sunt alterius gñis. Ex quo apparet rñsio ad argumētū. ¶ Ad vltimū argᵐ rñdet̄ negādo istā ꝓpōnem:ꝙ illud qd̄ est indifferēs ad plura:q̄ȝ tūc est ex se possit realr̄ trāsmutari ab vno in reliquuȝ.dr̄ tn̄ ꝙ ista ꝓpō est vera aliqbus ꝯditionibus reseruatis:quaꝝ pma est ꝙ illud qd̄.est ens mutabile sit singulare:ex eo ꝙ(cuȝ motus ⁊ opō dicat̄ esse singularis)hȝ fieri circa singulare tanq̄ȝ circa sbȝ:q꞉ singulare nō recipit̄ nisi in subiecto singulari:⁊ hoc est qd̄ egregie inqt phs pmo meta. Actꝰ ⁊ opōnes sunt circa singularia. Scda conditio est ꝙ illa sm̄ que fit trāsmutatio nō sint cōpossibilia.lac.n.est idē terminatū ad albedinē ⁊ dulcedinē.⁊ tn̄ non realr̄ transmutat̄ ab vno in reliquū:⁊ hoc q꞉ silr̄ ambo sunt cōpossibilia. Tertia ꝯditio est:ꝙ illud qd̄ est idr̄ns ⁊ transmutabile nō nec̄io determinat sibi aliqd̄ vnū illoꝝ:nam dato ꝙ sibi aliqd̄ illoꝝ necessario determinet:nō trāsmutabit̄ ab vno in reliquū. Ultima ꝯditio est:ꝙ ex ipso idifferēti ⁊ illo ad qd̄ est idr̄ns nō fiat aliqd̄ vnū idētice ⁊ realr̄. Ex quo sequit̄:ꝙ(cū nā idr̄ns ad singularia nō sit quoddaȝ singulare exñs)necessario tn̄ est exñs in aliquo singulari: lȝ de se:⁊ ex sua rōne formali nō icludat talē exñtiā ⁊ vlterius(cū ipsa singularia sint cōpossibilia in tali nā.⁊ vltio cū ex nā ⁊ singulari fiat aliqd̄ vnū identice ⁊ realr̄.)non sequit̄ ipam.s.nām posse realr̄ transmutari ab vno in reliquum. Ex quo appet argᵐ nō ꝯcludere:⁊ ēt appet qd sit dc̄m in ista mā de vnitate nāe ꝫ pnᵃ Doc.subti. Sit igr̄ finis istius qōnis cū dei benedictione.   Qō.ix.

Consequenter qrit̄. Utruȝ vle sit aliqd reale exñs ex̄ aiam. Et arguit̄ ꝙ nō. ꝓprietas ⁊ passio vlis est eē semp ⁊ vbiqȝ: sed nihil est ex̄ aiam qd̄ hēat esse semp ⁊ vbiqȝ.ergo nihil est ex̄ animā qd̄ sit vle. ꝯñā nō:⁊ maior simul cū minori est euidens. ¶ Scdo pncipalr̄ ad ideȝ arguit̄. Omne qd̄ est ex̄ aiam in istis iferioribus est corruptibile:sed vle nō est corruptibile(cum de ipso habeat̄ scia:scia est de incorruptibilibus.)ergo vniuersale non est extra animam.

Ad oppositū tn̄ arguit̄.vle est aptuȝ natū dici de multis.ḡ vle est aliquid in re antecedens est manifestum est pmo posterioꝝ.ꝯñā pbat̄ quia ista aptitudo ad dici de multis:aut repugnat rei:aut non. Si dicas ꝙ non:habeo ꝓpoᵐ i ꝙ est aliquid in re sic aptum natum dici de multis. Si dicas ꝙ sic.ergo intellectus nunq̄ȝ poterit attribuere istam aptitudineȝ alicui nāe:nisi faciat ꝯceptū in se falsum:hoc est nisi ꝯcipiat ipsaȝ rē sub ꝯditione sibi repugnāte:sȝ hoc est falsuȝ. Qm̄ ꝯceptus nāe sic vlis non est ꝯceptus in se falsus.ḡ ista aptitudo non repugnat rei q̄ est nā. ¶ Scdo arguit̄. Obiectum nālr̄ pcedit actū:sicut cā suū effcm̄:sed obm̄ itellectus est ipm vle.ex 3ᵒ de aia.⁊ ex scdo.vbi habet̄:ꝙ singulare est duȝ sentit̄:vle dū itelligit̄.ergo relinquit̄ ꝙ vle pcedit actū itelligēdi. Sȝ qd̄ pcedit actū intelligendi est aliqd in rebꝰ.ḡ vle est ens reale. ¶ Ad idē argr̄. Subm̄ scie pcedit ipam sciam ⁊ actuȝ eius:sed sbm̄ est aliqd vle:loquēdo de sbo pmo.ergo vle pcedit actum itelligendi. ¶ Et ꝯfirmat̄ hoc de mente Auic.pmo meta.ca.5. Ens ⁊ res pma ipressione iprimunt̄ in aia:nec pnt manifestari ex alijs notioribus ⁊ certioribus se. Ex hoc arguit̄ sic. qd̄ pmo occurrit itellectui tanq̄ȝ obiectuȝ pmum cognoscibile pcedit oēm actum itellectus:sed ens in sua maxima cōitate ⁊ res sic pmo occurrunt intellectui.ergo ens ⁊ res in sua maxima communitate pcedunt actū intells̄. ¶ Et scdo confirmatur ex sententia sancti Tho.qui vult ꝙ pmuȝ cognoscibile ab intellectu est magis vniuersale.

ergo primum

ergo primum cognoscibile via originis: et in cognitione confusa est ens et res et ista sunt cōmunissima.

In ista.q. primo premittenda sunt aliqua que dicta sunt in precedenti q̄one. ¶ Secūdo ponende conclusiones. ¶ Tertio rationes soluende que facte sunt in principio questionis.

De primo premittendū est: q̄ duplex est itentio. Una est intentio prima: alia est intentio scd̄a. Intentio prima est cōceptus imediate abstrahibilis a re: vt h3 Sco. in primo snīaz. di. 23. q. 1. Unde res cognita dr̄ esse itentio prima: et nō quocūq3 mō: s3 vt cognita. Lapis. n. non est intentio prima: sed lapis vt cognitus. Intentio scd̄a nō est nisi respectus rōnis qui derelinquitur in obiecto cōsiderato ab itellc̄u: qui respectus causatur p actum itellc̄s: nō quēcūq3: sed p actuz cōparatiuū: quo itellc̄s cōparat aliqua plura sub habitudine supioris et inferioris. magis cōis et minus cōis. p̄dicabilis aut subiicibilis: et iste respectus rōnis est ipsa cōparatio passiua: s̄m q̄ vnum obm̄ itellc̄m cōparatur ad aliud obm̄ itellectum: que comparatio sortitur diuersas denominationes. puta vlis aut p̄ticularis: spēi aut gn̄is: et sic de alijs itentionibus secundis: de q̄bus cōsiderat logicus. ¶ Scd̄o p̄mittendum est illud q̄d dictū est de vli in p̄cedenti q̄one: q̄ vle vel pōt capi logice. et vle sic sumptuz nō est nisi ipsa scd̄a intentio vlitatis que est relatio rōnis. vel potest capi vle metaphysice. pro re substrata et denominata ab itentione vlitatis: et hoc dupl'r: vnomō pro fundamento remoto ipsius vlitatis: q̄d nihil aliud est: nisi ipsa nā actu existens in singularibus. vel secūdomō pro fundamento p̄pinquo: q̄d imediate natū est denominari ab ipsa vlitate: et est ipsamet nā abstracta ab omni singulari per actū abstractiuū intellectus agentis aut possibilis: (vt dictuz est) indeterminata positiue aut ōrie. ¶ Ultimo notandū est: q̄ aliquid pōt esse in anima vel subiectiue vel obiectiue: obiectiue duobus modis: vnomodo habitualiter alio modo actualiter. Et actualiter adhuc duobus modis. vno modo ante actum intelligendi saltem ordine nature. alio modo potest actuz intelligendi vt dependēs ab ipso in fieri et in conseruari.

Quibus p̄emissis de secundo principali ponunt 6. cōclusiones. p̄ma cōclusio: q̄ vle logice sumptuz est tm̄ in itellectu vltimo mō obiectiue: et nullo mō est extra itellectum. ¶ Ista cōclusio p3: nullus respectus rōnis qui est purum ens rōnis est extra itellectum: cum tale oino dependeat quēadmodū dictū est ab actu itelligendi in fieri et in cōseruari: imo et ab actu collatiuo itellectus. Sed vle logice sumptuz est purū ens rōnis: et est intentio scd̄a. ergo nullo mō est extra intellectum &c. ¶ Secunda cōclusio. vle sumptū metaphysice. pro fundamento remoto vlitatis est aliq̄d extra intellectum et ens reale. Ista conclusio p3 ex dictis in p̄cedenti q̄one. ¶ Tertia cōclusio: vle sumptum metaphysice tertiomō pro fundamento proximo vlitatis est aliq̄d ex nā rei. Ad hoc faciunt rōnes adducte in p̄cedenti q̄one: et rōnes et adducte in opponendo ad istaz q̄onem. ¶ Quarta cōclusio est ista: vle sumptuz logice de necessitate est in itellc̄u actualiter et obiectiue. Ista p3 ex dictis. ¶ Quinta cōclusio est ista. vle sumptum metaphysice p fundamento remoto nō est de necessitate in itellectu actualr̄: imo neq3 et habitualr̄: q2 ipsa nā circūscripto omni actu itellc̄s et oi repn̄tatiuo: est actu exn̄s in suis singularibus: et h3 aliq̄3 vnitatem vel positiuā vel p̄uatiuam extra itellc̄m oino: s3 talis nā est fundamentū remotū vlitatis: ergo vle sumptuz metaphysice isto mō est aliq̄d in rebus. ¶ Ultima cō. vle sumptū p nā vt est fundamentū primum vlitatis de necessitate ē in itellc̄u obiectiue habitualr̄: s3 nō actualr̄. Prima pars p3: q2 nihil pōt esse abstractū ab oibus singularibus q̄d sit obm̄ in pōa prima motiuū intellectus nisi per aliq̄d repn̄tatiuū exn̄s in itellectu: s3 quolibet tale h3 esse obiectiuū in itellc̄u habitualr̄ de necessitate: ergo cō. vera. Secunda ps p3: q2 nō est necessariū nām in tali esse obiectiuo abstractā actu similr̄ mouere ipm̄ intellectum ad cōsiderationē sui: sed pōt h̄re tale esse obiectiuū abstractū habituale circūscripto oi actu itelligēdi. vt arguatur in forma. Sicut se h3 spēs itelligibilis ad intellc̄m: sic se h3 obm̄ repn̄tatum per spēm: sed spēs intelligibilis in intellectu pōt manere: cessante omni actu itelligēdi: dicēte p̄ho. 3° de aia. cōmendādo antiquos textu cōmenti. 6. q̄ aīa est locus spēz non tota. sed intellectus: et appellatur itellectus locus spēz: q2 locus h3 v̄tutem cōseruatiuam locati: et q2 intellc̄s cōseruat spēs intelligibiles etiam cessante actu intelligendi: ideo intellectus est locus spēz intelligibiliuz: q2 igr̄ sic est: sequitur q̄ nā nō de necessitate in esse obiectiuo q̄d h3 in intellectu: actualiter mouet ipsum. Ex quibus apparet determinatio questionis.

Sed restat nunc 3m p̄ncipale. v3. soluere argumēta adducta ante oppositū. Ad quoz p̄mū dr̄: q̄ nā vlis s̄m q̄d est fundamētū primum et imediatum vniuersalitatis respicit ipsa singularia vt abstrahunt ab omni actuali existētia: ab omni loco: et ab omni situ: q2 sicut tota coordinatio presenti abstrahit ab omni exn̄tia: ita (cū ipsum singulare sit per se in p̄ito.) abstrahit ab omni existentia et ab omni loco. Universale ergo metaphysicum pro ipsa nā determinata positiuē et ōtrarie abstrahit ab oi esse vbiq3 sicut abstrahit a loco: et ab existentia: imo pōt et dici q̄ ipa nā sic abstracta ab oi singulari est indifferens ad quodlibet tale. Sed nunq̄3 aliq̄d sic est idifferens a quodlibet singulare: nisi sit abstractuz a quolibet singulari. et ita nā ista vniuersalis abstrahit ab esse vbiq3. q̄d cōpetit singularibus existentibus in quantum existentia sunt: que abstrahunt ab oi predicamento. Et cum dicis q̄ p̄priuz vniuersalis est esse vbiq3. Dico q̄ hoc nō est p̄prium sibi cōpetens per se: sed solū per accidens rōne singularium: et non rōne singularium inquantum singularia sunt: veruz inquantū sunt exn̄tia: et habent respectū ad vbi: et ad locum. que oia sunt extra rōnem singularis: vt singulare est. Hoc idez dicimus de vniuersali logice sumpto. tale vniuersale nō h3 habitudinem ad singularia: nisi eo modo quo dictuz est. et hoc vt vniuersalitas est intentio secunda imediate applicabilis intentioni prime et nature. ¶ Ad secundū argumentum responsuz est in precedenti q̄one: et cōcedo q̄ aliquod vniuersale metaphysicum: q̄d. s. est compositum ex materia et forma est corruptibile pōa remota: et est incorruptibile potentia propinqua: et ista nō ōtradicunt vt dictum est in precedenti q̄one. Scientia aūt est de his que sunt incorruptibilia potentia propinquat. Sed cuz hoc stat: q̄ sit de corruptibilibus potētia remota: et per hec sit dictū sufficienter ad istam questionem.

¶ Ex predictis itaq3 syllogizare oportet. et infra.

¶ Dico materiā s̄baz q̄ nō est hoc aliq̄d ens actu &c. Textu cōmēti. iij. Cō. j.

Queritur. Utrū mā possit separari a forma. Et q̄ nō possit separari a forma adducunt tres rōnes satis efficaces. Et arguitur p̄supponendo p̄mo. q̄ si mā debeat separari a forma: op3 q̄ p̄ducatur in esse a deo. ¶ Presupponit et scd̄o q̄ mā est ens in pura potentia: et q̄cq̄d est extra essentiam mā est in actu: istud p3. q2 quicquid est extra puram potentiā de necessitate est in actu: ergo quodcunq3 est extra essentiam materie cuz sit extra puram pōam: de necessitate est in actu. ¶ Tertio p̄supponitur: quod illud quod additur predicatis quiditatiuis inclusis in materia: est extra essentiam materie: sicut illud quod additur predicatis quiditatiuis inclusis in

hoie: est extra essentiā hois. ¶ Istis stantibus arguit sic. Esto q deus pducat māam in esse: quero qd pducit in illa creatione: aut aliquid de nouo. aut nihil. nō est dōm q nihil. q2 ois pductio realis & noua est ad aliqd esse. g opz q ista pductio termine ad aliqd esse nouū. Sz certū est q tale esse qd de nouo pducit est ex essentiā māe. Sz qd est extra essentiā māe est ens in actu. p 2m pīuppositū. g illud esse est aliqs actus: & in isto esse pducit mā: g relinquit q mā nō pōt pduci sine actu. ¶ Scdo. arguit sic. Illud esse qd pducit: aut est aliqd additū pdicatis qditatiuis māe: aut nō. Nō est dōm 2m. q2 illud esse qd pducit non cōpetit māe semp & de necessitate pdicata aut qditatiua cōpetūt necio māe: g illud eē qd pducit est aliqd supadditū pdicatis qditatiuis: sed qd est ex pdicata qditatiua māe est ens in actu. g illud eē est aliqs actus in quo pducitur mā. ¶ Et ꝯfirmat. illud qd iest alicui: & nō semp & necio iest: est aliqd pter illud qd inest. ei sp & necio: sz ita est q illud esse qd pducit nō inest māe necio & sp & pdicata qditatiua in sunt necio & sp. ergo illud esse est aliqd pter pdicata qditatiua. Tūc sic. Illud qd est aliud & magis distinguit ex nā rei ab aliquo q3 distinguat illud qd distinguit solū ex nā rei: distinguit realr: qm ois distō maior distōne ex nā rei vr esse distō realis: sed ita est: q aliqd necessario inest ipsi māe: & semp: & distinguit ex nā rei a tali sbto: g relinquit: q illud qd sibi nō cōpetit semper & necessario maiori distōne distinguit a mā q3 illud. Sed existia actualis distinguit magis a mā: q3 pdicata qditatiua. ergo ista existia actualis distinguit realr a mā: sed q distinguit realr a mā est forma: ergo mā erit per illud esse in aliquo actu formali. ¶ Scdo pncipalr arguit sic. Certum est q mā si creat a deo est sbm & fundamentū creationis: sed illa creatio est accńs māe: & ꝯseruatio ipsius. qd pbat. Nam creatio qñq3 inest māe: & qñq3 nō. sumus ergo in pmo istāti in quo mā accipit esse: mā hz tūc creationē. post aūt illud istans non hz illam creationem: ergo creatio dicet esse qddam accńs respectu materie. Omne aūt accńs est actus: ergo qñ creat est fundamentū illius actus & forme. ¶ Et ꝯfirmat hoc: certū est. n. q sbm alicuius mutationis distinguit realr a termino illius mutationis: sed sbm est mā: ergo opz assignare aliquē terminū qui nō est realr mā: sed talis terminus nō pōt esse nisi forma: ergo de necessitate opz dicere q qñ creat mā creat sub aliqua forma termināte creationē: g nō gñabit sine forma. ¶ Tertio & vltimo arguit ex fundamentis Scoti. Materia. n. per ipm est in pñto reductiue: non directe. Indiuiduū aūt cōpletum est per se in pñto directe. isto stante arguit sic. Si pducit mā sine forma: tunc mā esset indiuiduū cōpletū. sed omne tale est p se in pdicamento ergo mā esset in pdicamento. Discursus bonus: & maior assumpta pbat. omne qd est hoc aliqd p Aris. 7. meta. est singulare cōpletū: sz in isto casu in quo pducit mā est hoc aliqd pbat. Naz pductio terminat ad existēs & singulare: sz qdlibet tale est hoc aliqd. g pductio ista terminata ad māam terminabit ad hoc aliqd. ex hoc infert ppositū. nam omne tale singulare est in pñto per se & directe. ergo mā erit directe in predicamento.

Ad oppositū tñ arguit pbando: q mā possit separari a forma: q2 non minus dependet accńs a sba: q3 materia a forma: sed accńs pōt separari a sba. vt pz. ergo &c. sz q2 maior negat a Thomistis. probatur sic. Magis dependet posterius a priori q3 dependeat prius a suo posteriori. (semper enim dependētia est ad aliquid prius: vt pz ex diffinitione dependentie que talis est. Dependentia est preexigentia huius ab hoc in alteritate nature. semper enim id quod preexigit est prius preexigente & si sic relinquitur q illud quod est posterius magis dependet a priori q3 econtra) sed accńs est posterius substantia. materia autem est prior forma via originis. ergo magis dependebit accidens a substantia q3 materia a forma. ¶ Sz forte diceret: q sicut accńs dependet a sba sic mā dependet a forma: & sic forma est prior mā: q2 mā recipit esse a forma & in hoc est qd posterius forma: & forma simplr est prior mā. prioritate simplr. ¶ Sz ꝯ hoc argr. Naz dato q mā sit posterior forma in aliquo ordine: tñ simplr mā est prior forma: vt arguat sic. quicūq3 sunt aliq duo ordines: quoꝝ vnus est simplr prior alio: qcqd est in ordine priori: est simplr prius quocūq3 existēte in ordine posteriori. Exempli grā. ordo sbaꝝ est simplr prior q3 ordo accntiū: & qcqd est in ordie sbaꝝ est simplr prius quocūq3 existēte in ordine accntiū. sz ita est q ordo originis: & ordo pfectionis sunt duo ordies. q sic se hñt q ordo originis est simplr prior ordine pfectionis. & hoc loquēdo in nā limitata & finita: g qcqd est prius origine: est simplr prius quocūq3 priori pfectiōe. sz ita est q mā est prior origine forma: sz forma sit prior pfectione. ergo mā simplr erit prior forma. Discursus bonus. & minor pbat q ordo originis sit simpliciter prior ordine pfectionis: & p ꝯñs q qcqd est in isto ordine sit simplr prius quocūq3 existēte in ordine posteriori. Nam isti ordines sunt tales in nā limitata: q ordo originis precedit ordinē pfectionis: q2 illa q sunt priora gñatione sunt posteriora pfectione. Natura. n. semp pcedit de iperfecto ad pfectū: & hoc est ex limitatiōe & imperfectione cū nō possit imediate attingere terminū itentū. Tunc sic. Agens nāle prius attingit impfectū q3 pfectū: g quicqd est impfectius est simplr prius quocūq3 pfectiori: sz mā pma est impfectior forma: ergo simplr prior. Tunc vltra. Materia pma est simplr prior forma: & omne simplr prius in suo priori nō depēdet a posteriori: g nō repugnabit māe esse sine forma. Nec obstat q. 7. meta. tex. cō. 7. dicat forma esse prior materia & cōposito q2 ibi. Ar. logr metaphysice. vt forma est actus simplr & absolute: & non physice vt forma est perfectio seu actus perfectiuus materie dependens ab ipsa vt a substantificante: & hoc patet ex probatione ipsius.

In ista. q. teneo ꝯnez quā pbat ista rō. q pbata prīsione ad argu in pn° premitto duo dicta de mte Sco. pm q eē eēntie & eē existie ex itellm sentiū per se comitant ita q vnū nō pōt esse sine reliquo & hoc habet a Sco. pmo sniaꝝ. di. 36. si. n. pducitur aliqd in eē existie: pducit etiam in esse essentie. si aliqd est in pōa ad vnū istoꝝ: est etiā in pōa ad alterum. ¶ Scdm dcm esse essentie in itellu obiectiue separat ab esse existie. hoc pbatur. Predicamenta. n. vt dicit Boetius sunt sm esse eēntie: & tñ abstrahūt ab omni eē existie: q2 ista sunt vlia: & tñ dicūt esse essentie: & hoc p intellm abstrahentē. Lz ergo esse essentie & existie separent in intellectu: tñ extra intellectum nunq3 separantur.

His stantibus rñdeo ad argu in pede qōnis adducta: & grā disputatiōis: & de grā spāli admitto pīupposita: lz illa pñt negari. Et cuz dr mā pma pducit: g acqrit aliqd eē nouū: qd ē aliud a mā. Dico q illud eē nouū qd acqrit mā est esse eēntie & esse existie: q2 omne qd pducit: pducit in esse essentie & existentie. Et cū dr illud de nouo pductū: est extra eēntiam māe. Dico qd illud de nouo pductū est ens reale & ipmmet esse essentie: & existie & non est aliqd pter essentiā cuz sit ipsamet eēntia realis māe. Et cū arguit ꝯ. q illud de nouo pductū est aliud a pdicatis qditatiuis: & pdicata qditatiua semp in sunt & necio māe. esse aūt existentie nō semp inest māe: g illud qd acqrit mā in tali pductione est ex eēntiā māe: & p ꝯñs est aliqs actus & forma. Dico q esse existie acqsitum in pductione aliquo mō est ex essentiā māe: existia. n. est ex qditatē & essentiam māe: nō realr. q sit distincta res neq3 formalr: q hēat distinctam formalitatē. Sz ex hoc mō: q2 nō est de itellu formali: & qditatiuo māe. Dicimus. n. aliqd eē ex duplr. Uno modo realr qñ distinguit realr ab illo: & sic existia nō est ex eēntiā māe. Alio mō formalr: & hoc duplr: vel positiue vel negatiue. Illud. n. dr esse ex essentiā alicuius formaliter positiue: qñ habet distinctā formalitatē ab illo: sicut dicimus: q

mus: q asinus est extra eẽntiaz hois. Illud aũt dr esse ex eẽntiã alicui formalr negatiue qd nõ ẽ de qditate ipsi nec de itellu formali: nec pdicaf de eo in p mõ dicẽdi p se: z sic dicim q gradus albedis est ex eẽntiã ei formalr negatiue: qz si albedo diffinif: nõ diffinif: p gdus itensio nis: sz tñ gradus nõ est ex eẽntiã albedis formalr positiue: qz est modus itrinsec ei: z modus itrisecus nõ hz distinctã formalitatẽ ab eo cui est modus: qz nõ põt distincte ꝯcipi sine eẽntia ei cui est modus: z qdcũqz hz distinctã formalitatẽ ab aliq: põt ꝯcipi disticte sine illo. Ad ppositũ aũt dico q eẽ exñtie qd distiguif a pdicatis qditatiuis: nõ est ex eẽntiã mãe formalr z positiue: sz bñ negatiue z ẽ realr eadẽ res cũ ea. ¶ Q. si dicaf. Ista exñtia aliq mõ est ex eẽntiã: g est actus. Cõcedo q ista exñtia q est ex essentiã mãe est actus: sz nõ est actus opposit põe sbiue mãe pme: sz est actus oppositus põe obiue ipsi. Sz mã pma est in põa sbiua nõ obiua. Et dico q mã p nullaz põaz põt separi ab actu exñtie in re ex itelsm oino. ¶ Cũ postea in ꝯfirmatione argr. Illud qd inest nõ sp z necio distinguif maiori distõne q illud qd sp z necio inest. Dico pmittẽdo q qñ aliq duo pdicata cõpetũt alicui vniformiter acceptoi z p eadẽ pn.si vnũ competit necio: z aliud nõ: maiori distõne distingnif illud qd non cõpetit necio z sp q illud qd semp z necio cõpetit z tũc dico q pdicata qditatiua nõ cõpetũt ipsi mãe vniformiter accepte: z p eadẽ pn p que cõpetit exñtia. Exñtia .n. cõpetit mãe realr z ex itelsm oino pdicata at qditatiua cõpetũt rei in eẽ obiuo z abstracto nec p eadẽ pn. Nã exñtia cõpetit necio per pn indiuidualia. pdicata aũt qditatiua per pn essentialia itrinseca q abstrahunt ab actuali exñtia z singularitate. Ex quo nõ sequif: q (qz exñtia nõ cõpetit semp z necessario: z pdicata qditatiua cõpetũt sp z necessario) maiori distõne distinguaf exñtia a mã q distinguanf pdicata qditatiua. ¶ Sz. dato q esset veruz q exñtia distingueref maiori distõne q pdicata qditatiua sequif pp hoc q talis distõ sit distõ realis: eo mõ: quo capif distõ realis ppue: que. vz. est iter rem z rem: nec isto mõ exñtia distinguif realr z maiori distõne. Exẽpli grã. accipiaf ista ppõ hõ. est aial: z ista alia. hõ est exñs. maiori distõne distinguif exñtia ab hoie. q aial: qz aial cõpetit homini in p mõ dicẽdi per se: z distinguif ab eo ex nã rei. Exñtia aũt nõ cõpetit homini in p mõ dicendi p se g distinguif maiori distõne q distinguaf aial: z tñ exñtia non distinguif realr ab hoie. Et cum dr. ois distõ maior distõne ex nã rei est distõ realis. Dr negando hoc: qz daf latitudo in distõne ex nã rei: aial distinguif ab homie ex nã rei z aial rõnale silr: sz plus aial q aial rõnale: qz pmũ dicit partem. z 2m dicit totum. z tñ aial nõ distinguitur realr ab hoie: z ita cũ exñtia non distinguaf realr: non erit actus formalis. ¶ Põt etiaz dici breuiter q exñtia semp z necessario cõpetit eẽntie: vt hz verũ esse z reale: nõ tñ vt hz esse sm qd: z obiuũ. ¶ Ad scdm pncipale cũ dr illa creatio mãe fundaf in mã: z est acciñs z nõ potest creari mã sine creatione. Ad hoc video premittendo: q creatio dicit dependentiã in essendo rei create ad deuz: z ista põt hre duplicem habitudinez: vnã ad nõ esse imediate precedens esse: aliaz ad ipsum esse rei create: quasi prehabitũ: exempli grã. simus in pmo istanti creationis lapidis. in illo istanti lapis põt hre respectũ ad ipm non esse qd imediate pcessit. põt etiã in quocũqz istãti posteriori esse lapidis cõparari ad seipz: qñ phabitũ in aliquo istanti priori: qlibet istoruz respectuũ est respectus rõnis. Tunc dico q dependentia quã hz in pmo istanti ad deũ sm respectuz ad nõ esse imediate precedens: est creatio. Illa aũt dependentia penes respectum ad esse phabituz est ꝯseruatio rei create. Et ista dependentia ad deuz est eadem res cũ creatura: cui dependentie adueniunt duo respectus rõnis. quoz vno ipsa dependentia est creatio: z alio est conseruatio: z talis dependentia non est accidens creature. loquendo de accidente eo modo quo loquif Porphi. qd adest z abest pter sbti corruptionem: sz est acciñs meta. hoc est extraneuz ab eẽntie rei create: qd acciñs isto mõ est idẽ realr cuz re creata. Et cũ dr. creatio qñqz inest: qñqz nõ inest. Dico q q̃tũ ad illud qd p se iportat creatio: qd est ipsa depẽdẽtia semp manet ad deũ dantẽ eẽ: sz non est formalr creatio nisi vt hz respectũ ad non esse: z ita dependẽtia corrũpif q̃tũ ad respectũ rõnis quẽ hz ad nõ eẽ pcedẽs: nõ q̃tũ ad entitatẽ. Cum dr creatio est acciñs. Nego z dico q est idẽ cũ mã pma. Et si dicas: qd distinguit est actus formalis: ꝯcedo. si formalr distinguit. creatio aũt non distinguit formalr: sz entitatiue z essentialr. ¶ Ad ꝯfirmationẽ cũ dr. sbm alicui mutationis distinguif realr a termino zc. Dico ꝯcedendo maiorẽ: negãdo minorez. vz. q qñ pducif mã fit sbm. Est enim bene sbm simplr: nõ tñ in pposito: sic q qñ pducif p creationẽ sit sbm trãsmutationis. Vñ duplex est pductio. vz. simplr z est subita ꝯuersio: z trãsitus de nihilo in aliqd. alia est pductio trãsmutatiua. Si loquamur de pductione simplici: sic dico q terminus pductiõis z sbm non distinguuntur realiter: sz bene loquẽdo de pductiõe transmutatiua. z sic Cõmen. z Aris. locuti sunt: q sbm z terminus distinguuntur realr. In creatione aũt non est aliqd sbm transmutatũ. Ergo nõ est mutatio. Nunq̃. n. est mutatio vbi nõ est sbm mutatũ qd trãseat de puatiõe ad formã: ordine durationis z tpis. ¶ Ad vltimuz videf q hoc aliqd z singulare põt intelligi. Vno mõ p singulari vltimato qd non põt esse rõ alicui essendi in esse singulari. z appellaf singulare: z hoc aliqd vltimatũ. Alio mõ põt accipi hoc aliquid z singulare qd ita est hoc aliqd q põt esse alteri rõ eẽndi. Et isto mõ mã põt esse hoc aliqd. Et ad hanc itentionẽ loquif phs 2o de aia tex. cõmẽ. 2. dicens q mã est põa hoc aliqd. spẽs aũt sm quã aliqd dr hoc aliqd 3m qd est ex ipsis: est simplr hoc aliquid. s. p se subsistens hñs actualitatẽ vltimã nõ ordinabilez p se ad aliquem actũ vlteriorem: z isto 3o modo mã non est hoc aliqd. sed bene pmo modo: qz in isto casu vbi mã crearef sine forma esset talis entitas q posset esse pncipiuz essendi alicui in esse indiuiduali z singulari.

¶ Actus alius alteri est materie z forma. Textu commenti. vj. Cõ. ij.

Queritur. Utrum in cõposito sbali sint plures forme sbales realr diuerse. Et arguif q non. Unius entis vnicũ est esse. sed esse est a forma. ergo vnuz ens hz vnaz formã. maior est manifesta. esse enim z ens se ꝯsequunf: qz se habent sicut effectus formalis z cã formalis. minor et est nota: qz cuz forma sit pn essentiale intrinsecũ dat pmo z pncipalr esse. q si erũt plures forme: erũt plura esse. ¶ Et ꝯfirmaf pmo hoc per Ar. vij. meta. cap. de vnitate diffõnis. vbi vult qd genus nihil est pter ea quoz est genus. ¶ Cõfirmaf 2o qz vult pterea ibi: q dña vltima sit tota sba rei z diffinitio. ¶ Et 3o ꝯfirmaf qz vult ibi vlteri q in substantijs nõ est ordo. Sz si in cõposito essent plures forme nulla istaz ppositionum esset vera: qz genus esset aliud preter dñam. ppterea qz genus sumeref a forma priore z dña a forma posteriore. Silr dña nõ esset tota sba rei qz nõ iportaret formã gñis: z 3o esset ordo in substantijs: qz vna esset prior: altera posterior.

Ad oppositũ arguif. Illa distinguunf realiter in aliquo: quoz vnum nã aut tpe precedit reliquuz. Sed ita est q forma sbalis corporis (put corpus est altera pars compositi) pcedit tpe q̃cunqz aliã iductam in viuente. ergo zc. maior est nota minor aũt pbaf: qz oportet formã pficientẽ aliqd vnũ pfectibile psupponere ipm in esse: sed corpus organicum est pfectibile ab aia. g psupponif ab aia. ¶ Et ꝯfirmaf. Omne extensuz de necessitate distinguif realr ab eo qd est inextẽsuz: sed forma corporeitatis de gñe sbe est extẽ-

sa. anima aũt itellectiua est simplr iextẽsa: ergo forma corporeitatis distinguitur realr ab anima itellectiua in homine.

In ista. q. dimissis alijs opinionibꝰ. primõ recitabitur opinio Tho. cum suis fundamentis ⁊ motiuis ⁊ impugnabitur. ¶ Secũdo ponetur opio doc. subti. ¶ Ultimo articulo soluẽtur rõnes. San. Tho. Deinde rationes in principio qõnis.

Circa primũ articulũ ẽ opinio. s. Thome ⁊ suorũ sequatiũ: ꝙ in quolibet cõposito sbali sit tm̃ vna forma sbalis dans esse cõpletũ ⁊ pfectuz ipsi mãe. Pro quo est notanduz ꝙ lz fm ipm forma sbalis sit vna simplr in re ⁊ vna simplex res: ẽ tn̄ plures virtualiter: ⁊ hoc ꝑ quãto põt esse pnm plurium: ⁊ distinctarũ operationũ: in ipso cõposito: ⁊ fm hoc est quoddã pncipiũ illimitatũ virtualr ɔtinẽs plures formas: illas. s. que nata sunt esse pnª illarũ opationũ q̃rũ ipsa est vtualr ɔtẽtiua ⁊ hec vr̃ esse snia Ar. in. 2. de aia. tex. cõmen. 31. vbi vult: ꝙ vegetatiuũ ɔtineat in sensitiuo: sicut trigonũ in tetragono: ⁊ sicut iperfectũ ɔtinet in pfectiori: ita ꝙ sensitiuũ ⁊ vegetatiuũ sit vnũ fz sbaz: plura aũt in rõne pncipij operatiui. Et rõ istius est: ꝙ quãto aliqd est pfectiꝰ tanto vr̃ posse esse pnm pluriũ operationũ sine distinctione i sui sba. Ex quo sequitur ꝙ aia itellectiua in hoie poterit esse vnũ pnm respectu oium opationũ. que sunt a virtute vegetatiua ⁊ sensitiua. ¶ Pro qua opione adducũtur. 14. rõnes. pma rõ est ista. naz data opi. Scoti ꝙ sint plures forme sbales in eodez: sequitur ꝙ ois forma sbalis post primã formã erit acciñs. ɔñs est falsuz: ergo ⁊ añs: ɔña pbatur per drĩam quã ponit cõmentator in pmo phy. iter formã sbalez ⁊ accidentalẽ: qr sbalis aduenit enti in põa ⁊ accñtalis aduenit enti in actu. ¶ Q. si tu dicas. Accidentalis aduenit enti in actu cõpleto: sbalis aduenit enti in actu incõpleto. ¶ Cõtra. certũ est ꝙ Cõmẽ. pº phys. ɔtra Auicẽ. vult pbare: ꝙ nulla forma sbalis est de essentia materie pme ⁊ arguit: qr dato hoc sequeretur: ꝙ quecũqz forma adueniret mãe prime: esset acciñs: sed certum est: ꝙ data hipotesi: ꝙ forma sbalis aliqua esset de essentia mãe prime illa esset icõpleta ergo relinquitur ꝙ erit forma accñtalis fm ipz qd aduenit enti in actu icõpleto. ¶ Itẽ. scdo Ar. primo de generatione ɔtra antiquos: arguit ꝙ si elementũ esset principiũ mãle in gñatione sbali: sequeretur (inquit) ꝙ omnis gñatio sbalis esset alteratio: sed certum est ꝙ alteratio est ad formã que est accidens: ergo gñatio que fieret exñte principio mãli qd est elementũ esset ad formam accidentalem. Sed certuz est ꝙ forma elemẽti est actus incompletus. ergo qd aduenit enti in actu incõpleto est accidens. ¶ Itẽ. tertio aut tu itelligis ꝙ forma sbalis prior adueniẽs materie pme sit icõpleta: qr iperfecta: aut qr põalis ad aliã formã. si tu itelligas pmũ certũ est: ꝙ forma sbalis asini est imperfectior q̃ forma sbalis hominis: aut equi: ⁊ tn̄ certũ est ꝙ illd qd aduenit asino in suo actu sbali est acciñs. Si autem itelligas secũdo mõ cõtra. Sicut materia pma se hz ad actũ: sic forma sbalis ad potẽtiã. Sed materia pma de se nullo mõ est in actu: ergo forma de se nullo mõ est in potentia: ⁊ per ɔñs non põt esse põalis ad aliã formã subalez vlteriorez. ¶ Itẽ. 4º forma sbalis dat esse simplr: sed qd dat esse simplr dat eẽ completũ. ergo forma sbalis dabit esse cõpletũ. ¶ Item quinto arguitur fm Ar. pmo de gñatione. Gñatio vnius est corruptio alterius: ⁊ ecõuerso: sed si in aliquo cõposito sbali sint plures forme: tunc hec ppositio nõ erit vera qr separata aia itellectiua ab hoie: exẽpli gratia. nõ gñatur aliquid: sed remanebit illud qd prefuit in hoie. ergo relinquitur ꝙ ista propositio est falsa. ¶ Q. si tu dicas: ꝙ Ar. itelligit de corruptione totali: nõ autem de partiali. ¶ Contra. nihil dr̃ simplr de aliquo nisi illud sit tale fm oẽs partes: aut fm plures ⁊ potiores. (vt hz videri in. 5. phys. Sicut nihil dr̃ esse calidũ nisi habeat plures partes caliditatis: aut potiores) sz potiores partes in gñatione ⁊ corruptiõe sunt forme vltime. ergo nihil dicetur corrũpi: nisi corrũpatur fm oẽs eius ptes. Ex quo sequitur: ꝙ corrũpetur fm vltimaz formã q̃ faciebat ad esse ipsius. ¶ Itẽ 6º arguitur: data veritate istius opi. sequeretur: ꝙ oẽs forme sbales pcedentes vltimam essent frustra ⁊ ociose: ɔñs est falsum. ergo ⁊ añs. falsitas ɔñtis pz: qr natura nihil agit frustra. scdo meta. ⁊. 3. de aia: ɔña pbatur: qr fm Ar. 2. de aia. prius ɔtinetur in posteriori sicut trigonũ in tetragono. ergo vegetatiuũ ɔtinetur virtualr in sensitiuo ⁊ itellectiuo sed qd ɔtinetur virtualr in alio supfluit ⁊ est ociosuz in nã si ɔtineatur formalr. ergo ⁊c. ¶ Q. si tu dicas: ꝙ prius ɔtineri in posteriori hz itelligi tm̃ virtualr: modo quo impfectũ ɔtinetur in perfecto: nõ tn̄ hz intelligi ꝙ tale prius ɔtineatur in posteriori fm essentiam ⁊ sbam reuiqz cũ ista ɔtinẽtia virtuali stat distinctio fm essentiã ⁊ sbam. ¶ Sed ɔ. Nã Aris. loco pallega. dicitqꝫ trigonũ ɔtinetur in tetragono. Sed certum est ꝙ trigonũ nõ est impfectius tetragono: imo pfectius: qr figura triãgularis ẽ pfectior q̃drãgulari sicut ternarius est pfectior numerus q̃ quaternarius: vt docet Aris. pmo celi ⁊ mundi. ergo nõ pcise est ɔtinẽtia virtualis vegetatiui in sensitiuo. ⁊ sensitiui in itellectiuo sed est ẽt ɔtinentia fm essentiã ⁊ sbam rei. ¶ Itẽ septimo arguitur: quecũqz pdicabilia accipiuntur a diuersis formis: vnũ nõ pdicatur de altero: nisi per acciñs: sicut apparet de istis pdicabilibus grãmaticũ ⁊ logicũ. Nã qr grãmatica ⁊ logica sunt diuerse forme: idõ ista est per acciñs: grãmaticum est logicuz. Sed p te in hoie sunt diuerse forme: aut in aliquo indiuiduo sbali: ergo pdicata que sumuntur ab istis: pdicabuntur de se inuicẽ pdicatione p acciñs: ⁊ ita cũ viuũ aial ⁊ hõ accipiantur a diuersis formis vt tu dicis: viuum pdicabitur de aiali per acciñs. ⁊ aial de hoie: qd est euidenter falsuz. ¶ Q. si tu dicas: ꝙ ppositio sumpta est vera. vbi forme diuerse nõ habent ordinẽ essentialẽ inter se neqz ad aliqd vnũ 3m taliter ipa est falsa. ¶ Cõtra. eque bene logica ⁊ grãmatica hñt ordinẽ essentialẽ iter se sicut anima vegetatiua ⁊ sensitiua: ita ꝙ nullã rõnem poteris assignare de istis formis qn possit assignari de logica ⁊ grãmatica: sed ista nõ predicantur de se inuicem precise. ergo ⁊c. ¶ Itẽ. octauo arguitur ad pncipale. In hoie nõ sunt plures forme sbales. De quo magis vr̃. ergo neqz in alijs ɔña est euidẽs: ⁊ añs pbatur: qm̃ dato opposito sequitur (cũ prior sit aia vegetatiua aia sensitiua: ⁊ sensitiua prior aia intellectiua: vt cõcludit opi. de pluralitate formarum) ꝙ planta fiet aial brutum: ⁊ aial brutũ fiet hõ. Prima ɔña pbatur. qr fm Aris. de plantis. triplex est genus viuentiũ. quoddam viuit vita vegetatiua sicut plãta: quoddaz vita sensitiua: sicuti aialia: quoddaz vita itellectiua. sicut hõ. ergo aia vegetatiua ɔstituit plantã in quocũqz igr̃ instanti embrio in matrice viuit vita vegetatiua: erit plãta qr ipossibile est ɔstitutiuũ essentiale alicui cõpetere: nisi illud ɔstituatur p tale ɔstitutiuũ in esse ɔueniẽti tali ɔstitutiuo. sed ɔstitutiuũ plante est aia vegetatiua que cõpetit embrioni in aliquo pori. ergo talis embrio erit plãta. ¶ Q. si tu dicas: ꝙ aia vegetatiua ɔstituat plãtã. si ipsa nõ est ordinabilis ad aliã formã sbalẽ: sz in ppositio non est sic. ¶ Cõtra. vnaqueqz forma nata est dare suũ esse formale suo pprio sbto: siue ordinetur ad aliud siue nõ: ⁊ ergo forma vegetatiua dabit aliqd esse formale embrioni: sed tale eẽ formale nõ est nisi esse vegetatiuũ qd cõpetit plãte ergo ⁊c. ¶ Scda ɔña probatur. s. data opinione de plu. formarũ: sequitur ꝙ brutum fiet hõ: qr certum est ꝙ sensitiua dat aliqd esse sensitiuũ ipsi embrioni: ⁊ nõ dat esse rõnale. ergo est sensitiuuz irrationale: sed tale sensitiuũ perficitur postmodum per rõnale. ergo brutuz fiet hõ: ⁊ irrationale fiet rõnale. ergo idem transmutabitur ab opposito in oppositũ. ¶ Item ad pncipale nono arguitur Data ista opinione sequitur ꝙ erit aliqua forma in materia perpetua ⁊ eterna. ɔñs est falsum: ergo ⁊ añs: ɔña pbatur. Agens generãs nihil corrũpit: nisi illud sit icõpossibile forme generãde: vt cõcedit ois schola phorum: sed ita est: ꝙ si ex aliq̃ sba composita ⁊ corporea generaretur alia substãtia corporea forma

forma corporeitatis que est in corrūpēdo: nō repugnat forme gñande: imo ē sibi cōpossibilis: ⁊ necessario reqsita ad eē ipsius: ergo ista forma corporeitatis nō corrūpetur ab aliquo agēte: generante: ḡ erit forma corporeitatis coeterna mãe: ⁊ ita redibit opi. Auic. ¶ Et ɔfirmatur. Ar. 2. de gñatione. tex. cō. 34. hꝫ: ꝙ in habētib⁹ simbolū. s. in elemētis facilior est trāsitus: lꝫ illa facilitas fꝫ ipm nō est nisi: qꝛ cū elementū trāsmutat̄ in elemētuꝫ: si hꝫ qualitates simbolicas: agens gñans nō corrūpit illas q̄litates. Et ex hoc ɔcludit: qḋ cū difficilius sit trāsmutare plura q̄ꝫ pauciora: in talibus hñtibus q̄litates simbolicas facilior est trāsmutatio. Uñ rō Ar. fundatur in ista ꝓpositione: agens trāsmutans aliquod passuꝫ inueniēs in tali passo formā cōpossibilē forme itroducēde nō corrūpit ipsaꝫ. Ex q̄ sequit̄ intētū: ꝙ cū forma corporeitatis sit cōpossibilis oī forme mãli: nunquā corrūpetur a generante. ¶ Itē ad pncipale 10° arguit̄. Si in aliquo indiuiduo sbe cōposite eēnt plures forme sbales: aut ille forme educerent̄ de eadē potētia mãe: aut de alia ⁊ alia si pmo mō: cōtra arguit̄ dupliciter. ¶ Tum qꝛ Cōmentator. 12. meta. cōmē. 11. vult: ꝙ potentie in mã numerent̄ ⁊ distinguant̄ fm distinctiones spēꝝ ⁊ formaꝝ: ḡ si spēs seu forme sunt plures: relinquit̄: ꝙ potētie sunt plures: ⁊ hoc est qḋ vult Ar. 3. phẏsi. ꝙ si posset egrotari ⁊ sanari sunt idē. sanitas ⁊ egritudo erūt idē. ¶ Tū ēt qꝛ duo act⁹ pficerent eandē potētiā. (Nā quelibet istaꝝ formaꝝ substantialium esset perfectio mãe fm eandē potentiā) ɔñs est falsum: qꝛ actus pficiens vnā potentiā adequate: pficit fm vltimū capacitatis sue: ḡ talis capacitas ⁊ potentia nō poterit pfici per aliā actualitatē. Et vlterius sequitur ex auctoritate pꝛeallegata. 3. phẏsi. ꝙ si sit ideꝫ posse respectu egritudinis ⁊ sanitatis ꝙ erit idē sanitas ⁊ egritudo. ¶ Si auteꝫ dicas: ꝙ iste forme substātiales educūtur de mã fm diuersas potentias. Cōtra. iste potentie in mã nullū habēt ordinē essentialeꝫ inter se cū sint imediate fundate in mã: ⁊ imediate consequantur essentiā materie. ergo neqꝫ iste forme substantiales que educūtur de talibus potētijs habebunt ordineꝫ inter se essentialem: ⁊ ergo in eodē erūt plures forme substātiales: nullū habentes ordinē inter se. ¶ Itē. 11° arguit̄. si in aliquo indiuiduo substātie essent plures forme substātiales sequeretur ꝙ daret̄ aliqd simplicius in corporibus q̄ꝫ sit elemētū: ɔñs est falsum. ḡ ⁊ añs. ɔña pbat̄: qꝛ elemētum puta ignis. ⁊ est ignis: ⁊ est corpus. ergo inquātū corpus icludit aliquā formā priorem q̄ꝫ sit forma per quā est ignis: forma aūt per quā est corpus est prior: ⁊ cōstituit in isto priori aliqḋ cōpositū qḋ est solū includens formā corporeitatis ⁊ mãm primā: forma auteꝫ sbalis ignis cōstituit cōpositū icludēs formā substātialē ignis formā corporeitatis: ⁊ mãꝫ primā. ergo habet̄ ꝓpositū: ꝙ aliqd erit simplicius igne. ¶ Itē. 12° arguit̄: qꝛ data veritate isti⁹ opinionis sequit̄ ꝙ simplex erit cōpositū aut mixtū: pbat̄ ɔña: qꝛ cōpositū qḋ est mixtū: aut p eandē formā est corpus ⁊ mixtū: aut p aliā ⁊ aliā. Si per eandem habet̄ ꝓpositū. si per aliā ⁊ aliā: ⁊ cū forma corporeitatis pus cōstituat cōpositū q̄ꝫ forma mixtionis: ⁊ tale cōpositū ɔstitutū nō sit nisi corp⁹ simplex. ḡ corp⁹ simplex fiet mixtū p formaꝫ mixtiōis sibi aduenientē. ¶ Itē. 13° argr̄ ad pncipale. Si in aliq̄ indiuiduo sbe sunt ples forme sbales aut iste habebūt ordinē iter se aut nō. Si dicas ꝙ nō. ḡ totū cōpositū ex ipsis formis erit vnū vnitate aggregationis. si aūt dicas ꝙ habeant ordinē: aut iste ordo est eēntialis: aut accñtalis. Si dicas ꝙ ē ordo accñtalis. ḡ poterit nō eē iste ordo iter istas formas: ⁊ p ɔñs sequtur idē qḋ pus: ꝙ totū cōpositū erit vnū p aggregationē. si āt dicas ꝙ ē eēntialis. ḡ iste ordo erit de eēntia forme que ordinat̄ ad alterā: ⁊ tūc grā exēpli. sit illa forma aia sensitiua q̄ ordinat̄ ad itellectiuā: aut. n. iste ordo erit de eēntia aie sensitiue iquātū sensitiua est: aut inq̄tū sensitiua hoīs. Si 2° mō: ḡ aliqd erit in eēntia spēi qḋ nō ɔtinebit̄ in genere aut diffinitione speciei: cōsequens est falsuꝫ: ergo ⁊ antecedēs: cōsequētia patet: qꝛ ordo iste nō est de eēntia aie sensitiue accepte i genere: ⁊ anima sensitiua: vt est in aia hūana tanq̄ꝫ in genere ponitur in diffinitione hominis. (Ita ꝙ diffinitio hominis non cōprehendit nisi ratione sensitiui in cōmuni: ⁊ propriam differentiā specificā.) ḡ cum iste ordo essentialis inclusus in specie nō includatur in diffinitione: sequitur: ꝙ aliquid erit essentiale in spē qḋ nō ɔtinebitur in diffinitione eius: qḋ erat probandum. Si primo mō. ergo omnis anima sensitiua erit ordinabilis ad intellectiuā: ex quo ordo ad intellectiuam est de ratione sensitiui vt sensitiuuꝫ est. ¶ Item. 14° ⁊ vltimo arguit̄. data illa positione sequeretur ꝙ eēnt due anime sensitiue in homine. (Dato ꝙ sensitiua in homine ordinetur ad intellectiuā) probatur cōsequentia: qꝛ certum est ꝙ hō ⁊ asinus ɔueniūt i rōne sensitiui: ⁊ nō in illa rōne que sit ordinabilis ad animā itellectiuā. (Differūt. n.: qꝛ hō habet sensitiuaꝫ ordinabilē ad intellectiuā: asinus nō) ergo alia est ratio sensitiui in q̄ ɔueniūt hō ⁊ asin⁹: ⁊ alia in qua differūt: ⁊ p ɔñs erunt due sensitiue in hoīe.

Licet ista opinio videat̄ apparēs ex argumentis adductis: tamen ipsis nō obstantib⁹ teneo aliā opinionē tanq̄ꝫ pbabiliorē ⁊ magis ɔsonam veritati catholice: ⁊ phie. ¶ Et ꝓpterea pmo argr̄ ɔ̄ ipsam ex fundamentis Aristo. ⁊ Auer. scḋo per rōnes. ¶ Prio sic. Auerroys sup 4° phẏsicoꝝ. Cōmē. 71. tractatu de vacuo: ponit differentiā inter motū aialiuꝫ ⁊ motū elemētoꝝ: dicēs. necesse est ꝙ inter motorē ⁊ rem motaꝫ sit resistentia: ⁊ ipsa resistētia aut erit ex ipso moto (qñ. s. motū ex se diuiditur in motorem in actu: ⁊ rē motam: in actu sicut est dispositioni in animalibus ⁊ corporibus celestibus:) aut erit ex ipso medio in quo mouetur: ⁊ hoc erit quando res mota non diuiditur in motorem ⁊ rem motam in actu sicut est dispositio in corporibus simplicibus. ¶ Hoc idem sententialiter dicit Aristo. 8. phẏsicoꝝ tex. cōmen. 28. Ex ista auctoritate manifeste habetur: ꝙ animal mouens sic diuiditur in duo. s. in motoreꝫ ⁊ motum: quoruꝫ vtrūqꝫ est in actu: sed si in animali: ⁊ per cōsequens in homine non esset nisi vna forma substantialis. s. anima rationalis: non essent in ipso duo in actu: sꝫ solummodo vnum. s. anima rationalis. aliud auteꝫ esset in potentia. s. materia prima. ergo in homine ⁊ quolibet alio animali sunt ad minus due forme substātiales. s. anima. ⁊ forma dās esse corporis: qḋ est altera pars eius: vt sit in ipso motor in actu. s. anima: ⁊ motū i actu aliud ab ipso. s. corpus. ¶ Ad hoc dicunt quidaꝫ: ꝙ anima nō mouet corpus fm ꝙ vnitur corpori vt forma: sꝫ per potētiam motiuam cuius potentie motiue actus presupponit corpus effectum in actu per animam: ⁊ sic anima fꝫ vim motiuam sit pars mouens: ⁊ corpus animatum sit pars mota. ¶ Sed hec responsio non soluit argumētuꝫ: qm̄ fm hoc: non magis diuideret̄ animal in motorem ⁊ motum in actu: q̄ꝫ elementum. qm̄ eodem modo dicet̄ ꝙ forma elemēti nō mouet fm ꝙ forma: sed per potentiam motiuam: cuius actus presupponit corpus elemēti ɔstitutuꝫ in esse por formā elemēti: vt illud qḋ est forma elemēti sit moues fm vim motiuaꝫ: ⁊ corpus elemēti sit motum. Concordant autem Aristo. ⁊ cōmentator ꝙ aial diuiditur in motorem ⁊ motum in actu: nō autē elemētū. ergo hoc est solū: qꝛ illud qḋ mouet̄ in aiali p se: est p aliā formā substātialem in actu a forma mouente. ¶ Itē. secundo anima ⁊ forma corpis ⁊ aia vt mouens per potentiā motiuā nō est aliud ⁊ aliud in actu: sed est vnuꝫ ⁊ idem in actu: hñs duos modos: videlꝫ dare esse seu actū pmū ipsi corpori: ⁊ actū scḋꝫ qui est mouere. Sꝫ Auerroys dicit ꝙ aial mouens se: diuidit̄ actu in motorem ⁊ motuꝫ: ideo opꝫ ꝙ motum sit actu diuisum a mouente. qḋ esse non potest nisi mouens sit actu diuisum ab actu moti. Unde Cōmētator. 8° phẏsicoꝝ ɔmē. 30. facit quedam argumentuꝫ volēs ostēdere: ꝙ etiaꝫ elementa diui

dantur in motorem ⁊ motum: ⁊ soluit dicens. Si igitur aliquis dixerit ꝙ corpora simplicia sunt composita ex materia ⁊ forma: quorum vtrumq; est distinctum secundum diffinitionem a reliquo: dicemus ad hec ꝙ prima materia non est existens in actu: ⁊ illud quod mouetur ex se debet diuidi in motorem ⁊ motum in actu: quoniam illud quod est in potentia neq; mouet: neq; mouetur. Si igitur lapis verbi gratia. moueretur ex se contingeret vt esset mouens ⁊ motum eodem modo secundum formam: quoniam non est existens in actu nisi per formam. ¶ Secundo. 3° Aristo. primo de anima tex. commen. 72. probat ꝙ anima non est numerus compositus: ex punctis que sunt in corpore: quia tunc impossibile esset animam separari siue absolui a corpore per corruptionem ipsius anime: vel per alium modum: quia impossibile est puncta a corpore separari nisi corpus diuideretur in puncta: quod est impossibile: vt patet. 6° physicorum: ⁊ ideo si anima esset numerus compositus ex punctis que sunt in corpore: anima non posset a corpore separari: sicut nec puncta possunt. Habet ex his. Aristo. pro impossibili ꝙ anima non possit a corpore separari: quoniam tunc animal mori non posset: nisi per corruptionem sui corporis: quod etiam Aristoteles habet pro impossibili. vnde in hoc loco dicit Commentator sic. Deinde dedit eis. s. Aristoteles aliud impossibile. s. dicentibus animam esse numerum compositum ex punctis que sunt in corpore: ⁊ est ꝙ anima non est abstracta a corpore: ita ꝙ impossibile est ꝙ animal moriatur nisi per corruptionem sui corporis. Ex his aperte concludit ꝙ apud Aristo. est impossibile ꝙ animal non possit mori nisi per corruptionem sui corporis: sed si in animali esset tantum vna forma. s. anima non solum hoc esset impossibile imo necessarium. Quare ⁊c. ¶ Secundo. 4° Aristo. primo de anima tex. commen. 72. probat ꝙ anima non est corpus: quia tunc duo corpora essent simul. s. corpus quod esset anima: ⁊ corpus in quo esset anima: quoniam ipsa est vbiq; in corpore viuo. Ex hoc apparet: ꝙ opinio Aristo. fuit: ꝙ anima animalis ita esset forma corporis animalis: ꝙ tamen non esset pars formalis intrinseca ipsius corporis animalis: quia si sic: non sequeretur ꝙ in animali essent duo corpora quamuis ipsa esset corpus: sicut non sequitur ꝙ in homine sint due anime: quamuis anima rationalis que est anima: sit in homine tanquam pars ipsius hominis sed solum sequeretur si anima esset pars corporis animalis: ꝙ in animali esset corpus ⁊ aliquid aliud: posito ꝙ anima sit corpus. Sicut etiam quia anima est pars animalis: bene sequitur. igitur si in animali est anima: in animali est aliud ab anima: quia semper totum includit aliquid aliud a parte. ¶ Secundo. ⁊ quinto principaliter sic arguitur: secundum Aristo. 2. de anima. tex. commen. vij. Anima est actus corporis physici ⁊c. Sed corpus physicum est aliquid in actu per formam substantialem. ergo anima informans corpus presupponit ex parte ipsius perfectibilis aliquam formam substantialem in actu. Nam detur oppositum. ergo anima non esset actus corporis: sed tantum esset actus materie prime. ¶ Sed ad hoc respondetur ꝙ anima continet in se virtualiter formam mixti seu formam corporeitatis ⁊ anima sub ratione qua anima presupponit seipsam: vt supplet formam mixti. ¶ Sed contra istam responsionem instatur. Aut enim ipsa anima propter continentiam virtualem secundum quam continet formam mixti: habet aliquam distinctionem realem in se ⁊ in essentia sua: aut non. Si dicas ꝙ sic. Contra quadrupliciter. Tum quia habetur intentum: quia est ista continentia virtuali conceditur distinctio realis forme mixti ab anima. Tum etiam quia hoc est falsum: ꝙ. videlicet ipsa anima vt vna forma habeat distinctionem realem in essentia. Tum tertio quia forma que est anima non esset eque simplex sicut forma mixti. Tum quarto: quia si aliqua distinguuntur realiter in essentia anime sint ista. A. ⁊. B. aut enim. A. se tenet ex parte informantis: aut ex parte informabilis. Si detur primum. ergo erit actus materie ⁊ non erit actus corporis. Si detur secundum ergo relinquitur ꝙ materia secundum. B. presupponit aliquid ex parte informabilis: quod erit. A. Sed quecunq; duo in forma sic se habent ꝙ vnum est informans alterum informabile: illi sunt distincti actus ⁊ distincte forme realiter: quia nihil informat seipsum. ergo. A. ⁊. B. in anima erunt distincte forme. Si autem tu dicas ꝙ propter continentiam virtualem anime respectu forme mixti nulla sit distinctio realis in ipsa anima ⁊ forma mixti: sequitur ꝙ anima secundum rem est actus materie: ⁊ non corporis: cuius oppositum tenet Aristoteles. Unde non est dicendum: ꝙ (quum Aristo. loquitur de anima prout est principium reale) posuerit ipsam esse principium ⁊ actum primum corporis secundum rationem ⁊ intellectum: quia pertractat ibi de principio viuentium realiter: ⁊ physice. ⁊ non logice. ¶ Aliter respondent aliqui dicentes: ꝙ anima est actus corporis in quo corpore includitur anima: ⁊ corpus constituitur per animam: quia per animam corpus est organicum: ⁊ est potentia vitam habens. Dicitur autem anima actus primus corporis respectu actus secundi qui est operatio. Talis enim potentia ad actum secundum non est abijciens ⁊ excludens animam: ⁊ dicunt ꝙ ista locutio anima est actus corporis: est similis huic. calor est actus calidi: ⁊ lumen est actus lucidi. non ꝙ seorsum sit lucidum sine luce per aliam formam: sed quia est lucidum per lucem. Similiter dicunt ꝙ anima est actus corporis: non quidem constituti in esse corporis sine anima per aliam formam: sed quia est corpus per ipsam animam. Et probant hoc per textum Aristo. 2° de anima. tex. commen. 10. vbi dicit. ꝙ cum dicitur: anima est actus corporis potentia vitam habentis: tale non est abijciens animam siue excludens. ergo sequitur secundum Aristoteles ꝙ in tali corpore includitur anima. ¶ Sed contra istam solutionem instatur. Nam Aristo. 2° de anima. tex. commen. 4. dicit. ꝙ anima non est corpus: quia corpus non est in alio tanquam in subiecto: immo corpus est subiectum ⁊ materia ipsius. Et ex hoc concludit ꝙ anima est forma ipsius corporis: quia corpus est sibi subiectum: sed si hoc est verum: impossibile est vt in corpore: cuius anima est actus: includatur anima: ita ꝙ sit pars formalis ipsius corporis. quia tunc anima esset actus sui ipsius: ac etiam subiectum. Unde aliter anima est actus animati: aliter corporis. est enim actus animati: non tanquam subiecti: sed tanquam pars formalis ⁊ actualis ipsius. quum enim de essentia ipsius animati sit anima: si esset actus animati tanquam subiecti: tunc anima esset subiectum anime. Et si dicitur ꝙ anima rationalis est forma corporis humani. Hoc habet intelligi subiectiue: quia. s. corpus humanum est subiectum anime rationalis. ¶ Et per hoc apparet ꝙ corpus per animam non est organicum. Nam corpus cuius anima est actus (sicut forma est actus materie) non includit animam. ergo sicut non est corpus per animam ita per eandem non est organicum: sicut enim corpus est subiectum ⁊ materia anime: ita corpus organicum. ¶ Quod etiam dicitur. ꝙ per animam est potentia vitam habens. Contra. anima est vita corporis: ergo sicut impossibile est animam esse in potentia ad vitam que est anima cum habet eam: ita impossibile est vt anima sit in potentia ad vitam. non enim idem potest esse in potentia ad seipsum. ¶ Quod etiam dicunt ꝙ anima est actus corporis primus qui est in potentia ad actum secundum. ¶ Contra. Illud quod est in potentia ad operationem vite: non est in potentia ad vitam. immo actu habet vitam. Aristo. autem dicit ꝙ anima est actus corporis habentis in potentia vitam. ¶ Preterea secundo. dato ꝙ posset intelligi (quemadmodum dicunt) ꝙ corpus cuius anima est actus: sit in potentia ad vitam (hoc est ad operationem vite.) Quum dicitur ꝙ ista potentia animam non excludit secundum Aristote. Contra. ex hoc non concluditur ꝙ anima sit constituens corpus tanquam forma ipsius: sed solum ꝙ in tali corpore est anima in actu sicut in materia existente sub forma ignis: est potentia ad comburere: que potentia non excludit formam ignis: sed

quamuis

quãuis talis materia actu habeat formam ignis: non ꝓꝑ hoc sequit ꝙ talis forma sit pars materie siue de essentia eius. ¶ Quod autẽ dicunt ꝙ ista locutio. aĩa est act⁹ corporis. est similis huic calor est actus calidi: ⁊ lumẽ est actus lucidi. ¶ Dicẽdũ ꝙ hoc est falsuz. imo potius est similis huic. Calor est actus ignis: ⁊ lumẽ est actus solis quãtũ ad hoc videlicet. qꝛ sicut corpus est qd materiale respectu aĩe de cuius essentia non est aĩa: ita ignis est subiectũ: ⁊ quid mãle respectu caloris: de cuius essentia nõ est calor: ⁊ ita ẽt sol est subiectũ lucis de cuius eẽntia nõ est lux: siue lumen: sed ista locutio: anima est act⁹ animati: bene est similis huic. Calor est actus calidi. Nam anima est act⁹ animati: qꝛ est pars formalis ei⁹: ⁊ siũr calor est actus calidi: qꝛ calor est pars calidi. Qd̃ autez hoc sit veruz: manifestum est: quoniam hec est falsa. Calor est actus calidi potentia calorem habentis. ĩpossibile est. n. vt res sit in potentia ad aliquam partem sui. Nunc autem Ari. dicit: ꝙ anima est actus corporis potentia vitam habentis siue animam habentis in potentia: sed ista (anima est actus animati) bene est similis huic (calor est actus calidi) quia sicut impossibile est: vt calidum sit in potentia ad calorem: ita impossibile est: vt animatuz sit in potentia ad animam. appello autem calidum: illud cuius pars est calor: ⁊ similiter animatuz cuius pars est anima.

Postmodum per rõnes arguit contra ipsam opinionem in sc ꝓncipali. Et prima per rõnes nãles. Secundo per rõnes theologicas

Quantuz ad ꝓ^m qntupliciter arguit. Primo sic. Impossibile est eundẽ effectum ⁊ eiusdez rõnis causari a quibuscũqꝫ ⁊ qñtũcũqꝫ diuersis agentibus. ista ꝓpõ ꝓbat: qꝛ diuersa agẽtia alterius rõnis: habent formas per quas agunt alterius rõnis: ⁊ actiões alterius rationis: ⁊ hoc colligatur ex mẽte Cõmenta. in. 5. physicoꝝ cõmen. 38. Nam ſm ipsum alia ⁊ alia forma ⁊ alterius rationis: concludit aliã ⁊ aliam actionẽ ⁊ alterius rationis: ⁊ ex consequenti alium ⁊ alium terminum. Hec eadem sententia habetur ex. 8. metaphy. tex. cõmẽ. 12. Si agens aliud: ⁊ actio alia. ¶ Probatur etiam ratione hec eadem ꝓpositio. qꝛ agentia alterius rationis non videntur posse aliquid efficere ⁊ generare qd̃ sit terminus mutationionis substãtialis: nisi alterando ipsum passum alterationibus diuersis ⁊ alterius rationis. Sicut etiã ipsorum qualitates alterantes sunt alterius ratio. Ista maiore principali sic ꝓposita ⁊ ꝓbata subsumo istam minorem. Sed corpus viuuz qualitercũqꝫ ⁊ a quocũqꝫ corrumpatur: semper in ipso remanet idem cadauer: ⁊ idem effectus eiusdem rationis. hec minor patet ad sensum ⁊ experientiam: quoniaz tale cadauer habet accidentia eadem ⁊ eiusdem rationis cum accidentib⁹ que erãt in ipso viuente. Idem quoqꝫ apparet ex motu ⁊ ex operationibus eius: quoniam easdem operationes habet ⁊ motus cadauer in quod corrũpitur viuum: qñ corrumpitur ab igne: cum operationibus ⁊ motibus cadaueris in quod corrumpitur idem viuuz ab aqua: ⁊ ab alijs corrumpentibus. Motus autem ⁊ operatio eiusdem rationis arguit ipsum suppositum esse eiusdem rationis ex sententia Comenta. primo celi ⁊ mundi. commento. 8° Motus vnus non ꝓuenit nisi ab vnitate nature: ergo (cum tale cadauer derelictum non possit idẽ produci a diuersis agentibus) non est aliquid de nouo productum: sꝫ tñ est aliquid derelictum. Sed ita est: qꝛ nunc habet vnam formam substantialez que non est anima: ergo prius habebat duas: per quarum vnam constituebatur viuens. ⁊ per alteram corpus. ¶ Et confirmatur: ⁊ in idem redit. Corrumpentia diuersarum rationũ non nata sunt inducere in idem passum effectuz eiusdez rationis. Sed ita est ꝙ corrumpentia (per suppositum) sunt diuersarum rationum: ergo nunquaz effectus erit eiusdez rationis. seu forma inducta in materia: ergo per oppositum si effectus est eiusdem rõnis: sequitur ꝙ non est aliquid de nouo productum ab agentibus sic diuersis. ¶ Item arguitur secũdo principaliter. presupponendo: ꝙ materia ⁊ forma substãtialis sunt causa ominum accidentium saltem absolutoꝝ. Ista propositio probat: quia forma substantialis est prima perfectio materie nata immediate perficere ⁊ actuare materiaz. Non enim nata est prius perficere aliquod accidens q̃z substantiaz materie. Tum quia forma perficiens presupponit suum perfectibile prius ordine nature ⁊ originis: substãtia autem non potest presupponere aliquod accidens ordine nature: quum sit prior quolibet accidente natura: ex septimo methaphysice. textu cõmenti quarti. Tum qꝛ perfectio determinata ad aliquid perfectibile nata est constituere vnum per se cum illo. Modo ex forma substantiali ⁊ accidente non potest fieri vnum per se. Et quo cõcludimus ꝙ materia prima prius nata est habere omnẽ suam perfectionem actualem a forma substantiali: q̃z sibi adueniat aliqua alia forma accidentalis. ¶ Isto presupposito stante arguitur. Nulluz accidens maxime perfectum ⁊ absolutuz fundatur immediate in materia prima: sed solum mediante forma substantiali: sed eadem accidentia sunt in animali viuo ⁊ mortuo. ergo in mortuo presupponitur eadem forma substantialis: que prius. Sed talis forma substãtialis nõ est ãnima: ergo ẽ aliqua alia forma que prefuit in viuente. Maior est nota ex dictis: minor autem apparet ad sensum ⁊ experientiam: quia si equus sit albus: eadez albedo remanet in cadauere: que prefuit in ipso viuente. ergo ⁊c̃. Consequentia primo illata est euidens: quia nisi esset eadem forma substantialis: non essent eadem accidentia: quum accidentia non migrent de subiecto in subiectum. ¶ Sz ad hoc faciliter respondetur dicendo: ꝙ ista accidentia nõ sunt eadem: sed similia: que consequuntur aliquam formam de nouo genitam. Quod declaratur. quia agens corrumpens: generando aliquid de aliquo corrumpendo: assimilat ipsum illi corrumpendo: quum non possit perfecte ipsum genitum sibi ipsi agenti assimilari. Ex quo sequitur: ꝙ generat cadauer cum accidentibus similibus corpori corrumpendo. ¶ Contra responsionem in se primo instatur: quia agens generans nihil generat de accidentibus: nisi que per se insequuntur formam generandam. ⁊ habent ordinem essentialem ad ipsam. Sz talia accidentia nõ per se competunt forme cadaueris. sed per accidens: neqꝫ habent ordinem essentialem ad ipsam formam cadaueris. ergo ⁊c̃. Maior est manifesta. quia agens quantum dat de forma: tantum dat de accidentibus cõsequentibus ad formam: vbi sit ordo essentialis ⁊ per se: sꝫ vbi sit ordo accidentalis: sicut agẽs nõ intendit illa accidentia: ita non generat illa: ⁊ quum sit ordo accidentalis forme generande ad talia accidentia: potent generare cadauer sine istis accidentibus: qd̃ est euidenter falsuz. ¶ Item si dicas: ꝙ ista accidentia per se competũt forme ex natura generationis. Aut hoc erit ex ratione agentis aut ex ratione materie: aut ex ratiõe forme que inducitur. Non ex ratione agentis seorsuz: qꝛ tale agens semper induceret consimilem effectum. Nõ ex ratiõe materie vt de se patet. Nec ex ratione forme inducte: qꝛ semper induceretur cum similibus accidentibus: qꝛ vbi agens eiusdem rationis: ⁊ materia eiusdem rationis: ibi sequitur effectus eiusdem rationis: vt colligitur de mente Aristo. 8° methaphysice. Si agens idem ⁊ materia eadem: quod factuz est: est idem. Et probatur etiam ratione. Quia inter extrema eiusdem rationis nõ nata est sequi nisi habitudo ⁊ actio eiusdez rationis. Ex quo sequitur: ꝙ a consimili agente in ipsa materia: semper produceretur forma cadaueris cum similibus accidentibus: quod est euidenter falsum. ¶ Item arguitur secundo contra fundamenta istius responsionis. qꝛ agẽs producẽs intendit sibi assimilare passum in forma qua

agit ⁊ nõ ipsi corrumpendo. quia tunc quuz corrumpendum sit oppositũ actioni agentis ⁊ forme qua agit: agẽs producens assimilaret effectum suuz suo opposito: ⁊ ita calidum assimilaret effectum suum frigido: quod est impossibile. Unde forma qua agit agens corrũpens ipsum viuum: opponitur ipsi corrumpendo: quia magis impedit actionẽ eius ꝗ̃ pmoueat. ergo sequitur ꝙ per actionem agentis naturalis: ex natura actionis cadauer non assimilatur animali corrumpendo. ¶ Item tertio ad principale arguitur. Si esset verum quod dicit ista opinio: sequeretur ꝙ homo non vere generaretur: neqꝫ nutriretur. Et vlterius ꝙ nõ posset corrumpi. Ista sunt absurda inconuenientia. ergo ⁊ antecedens ex quo sequuntur. Primum cõsequens deducitur sic: Aristo. in primo physicorum. vult ꝙ tria sunt principia ipsarum rerum naturalium. videlicet materia: forma: ⁊ priuatio. Habet etiã in .7° metaphysice: ꝙ forma est terminus formalis generationis. Sit ista maior. (ita intelligendo. s. ꝙ licet generatio sit compositi vt termini totalis: est tamẽ forme vt termini formalis. Et ratio ipsius est: quia nihil potest esse illud quod terminat generationem: nisi ipsum habeat aliquid quo terminet ipsam generationem: qꝛ vnicuiqꝫ quod correspondet proprium quo. Si enim aliquid agit vt quod. de necessitate aliquid est sibi ratio agendi vt quo. Similiter si aliquid terminat aliq̃ȝ actionem vt quod: oportet dare ꝙ aliquid sit ratio terminandi eãdem actionem. vt quo.) Isto stante assumitur ista minor sub illa propositione maiore. Sed in generatione hominis (stante ista positione) nullus potest assignari terminus formalis generationis q̃ sit de essentia hominis (probatur ista minor: qꝛ illud est aut materia: aut forma que est anima intellectiua: aut aliqua forma precedens animam intellectiuam. Non materia: vt de se patet. Non anima intellectiua: quia ista non: est terminus actionis agentis naturalis. Non forma precedens: quia illa corrumpitur in instanti quo homo generatur: ⁊ per consequens terminat actionem corruptiuã: ⁊ non generatiuam) ergo relinquitur: ꝗ̃ homo: aut cõpositũ: quod est hic homo: non posset dici vere generari. ¶ Et confirmatur. Nihil est quod respectu alicuius actionis: nisi p aliquid quod est quo sed in tali casu nihil est quo respectu hominis. ergo homo non potest esse quod. respectu generationis. ¶ Secundum consequens deducitur: ⁊ deductio eius patet ex deductione primi. Certum est ꝙ in nutricatione aliquid generatur vt terminus formalis: sed per istam positionem nullus terminus formalis potest assignari. ergo ⁊c. ¶ Quod si tu dicas ꝙ ipsum cõpositum terminat actionem virtutis nutritiue. Hoc improbatum est: quia nihil potest terminare actionẽ in ratione quod: nisi per aliquem terminum formalẽ sibi inexistentem qui nullus est in proposito. ¶ Quod si tu dicas ꝙ producitur anima intellectiua: vt in materia que aduenit per nutricationem. ¶ Contra dupliciter. Primo qꝛ producere animam intellectiuam vt in materia est agere ad vnionem anime intellectiue cum materia: ⁊ nõ est agere ad aliquem terminum substantialem formalem. Sed actio terminata ad vnionem non est generatio: ergo ⁊c. ¶ Item secundo quia omnis actio substantialis noua est ad aliquem terminum formalem substantialẽ nouum: alioquin aliquod compositum generaretur de nouo: ⁊ nihil esset sibi ratio generandi de nouo acquisitum: sed ista sunt absurda ⁊ inconuenientia: ergo actio nutritiua non potest esse ad compositum quod nutritur neqꝫ ad vnionem forme cum materia: nisi ponatur forma que sit ratio generandi passiue: ⁊ terminandi actionem agentis. ¶ Tertium consequens sic deducitur. Corruptio substantialis est ad aliquem terminum substantialem formalem (vt prius) qui desinit esse per actionẽ corruptiuam agentis: sed nullus est talis in proposito: vt est euidẽs ex dictis. ¶ Quod si tu dicas ꝙ corrumpitur ipsum compositum quod est hic homo. ¶ Contra dupliciter. Tũ quia nihil potest corrumpi: nisi sit sibi aliqua ratio corrumpendi. Tum etiam quia (scḋm opi. san. Thome.) idem esse hominis est ipsius anime separate a corpore: ⁊ totius. ita ꝙ anima habet idẽ esse cũ toto. Alioquin (dicit ipse) non posset idem homo numero resurgere: dato ꝙ esse hominis esset interruptuz: ⁊ totaliter corruptuz. Sed anima intellectiua remanet post separationem a corpore in suo eẽ: ⁊ hꝫ idẽ esse extra corpus: quod habet in corpore. ergo sicut esse anime intellectiue non corrumpitur: esse totius non corrumpitur: quum hoc ⁊ illud sint idem. ¶ Item quarta ⁊ penultima ratio contra vnitatem formaruz presupponit duo. Primo ꝙ nulla forma ꝯtinet virtualiter aliam esse realiter: quia essentialiter illa que non potest continere virtualiter effectus illius alterius ⁊ non potest esse principium operationuz illius alterius. Ista propositio patet. quia sicut effectus sunt repugnantes ⁊ contrarij. ita forme videntur esse cõtrarie ⁊ repugnantes. ¶ Secundo presupponit: ꝙ esse quantum extensibile: esse compositũ ex contrarijs ⁊ esse corruptibile: isti effectus repugnant anime intellectiue. Nam anima intellectiua est immaterialis ⁊ spiritualis. ideo non potest esse principium aliquorum istoꝝ effectuum: qui effectus prouenit a forma corporeitatis: ⁊ a forma mixti. Ex his arguitur sic: illa forma non est essentialiter eadem alteri: nec continet virtualiter illam: que de se ⁊ per se nõ potest esse principium operationum illius: nec continet virtualiter tales operationes. Sed ita est ꝙ anima intellectiua non potest esse principium operationum prouenientium a forma corporeitatis: qm̃ nihil potest esse ratio essendi alicui in aliquo esse: quod est sibi omnino incompossibile ⁊ repugnãs. Sicut albedo non potest dare esse alicui quod sit repugnans albedini: sed esse corporeum: quantum: ⁊ extensibile sunt effectus omnino repugnantes anime intellectiue: ⁊ sunt effectus forme corporeitatis. ergo anima intellectiua non continet virtualiter formam corporeitatis: nec est sibi eadem essentialiter. ¶ Et confirmatur. Quandocũqꝫ de aliquibus duobus verificantur duo cõtradictoria realia ⁊ realiter distincta illa realiter distinguũtur: sed de anima intellectiua ⁊ de forma corporeitatis verificantur sic duo ꝯtradictoria. s. forma corporeitatis est quãta: anima intellectiua non. immo habet in se positiue ⁊ actu aliquid quod repugnat extensioni. ergo anima intellectiua ⁊ forma corporeitatis distinguuntur realiter. ¶ Item quinto ⁊ vltimo arguitur ad principale presupponẽdo duo. Primũ (quod dicit Aristo. scḋo de aia. tex. cõ. 24.) ꝙ actus actiuoꝝ sunt in patiente disposito: ⁊ in tex. cõ. 26. Actus vniuscuiusqꝫ in propria materia natus est fieri. Ex quo infertur ꝙ in materia substantiali in qua debet recipi forma substantialis vltima ⁊ specifica: prius opꝫ ponere aliquã formã imediate disponentẽ ad vltimã formã. ¶ Secundum presuppositũ est ꝙ forma vltimate disponens necessitat ipsam materiã ad formã vltimã. Ista propositio pꝫ: quoniaȝ passuȝ summe dispositũ natum est perfici immediate ab agente circũscripto quocũqꝫ alio. vt colligitur de mẽte Aristo. 9°. metaphy. tex. cõ. 10. ¶ Quibus stantibus arguit̃ sic. Sit ita ꝙ ex semine habeat produci ⁊ generari aliqua forma substantialis vltima: que sit verbi gratia. forma specifica asini: istam formam specificam de necessitate precedit forma vegetatiua: quia ex sententia Aristo. in. 16. libro de animalibus. Embrio prius viuit vita plante quam vita sensitiua. Tunc arguitur. ista forma substantialis precedens: aut manet cum forma vltima introducta: aut desinit esse. Si dicas primuȝ. habeo propositum: ꝙ due substantiales sunt simul. Si dicas secundum.

Quoniã ista forma precedens imediate disponit ad formã vltimã: ideo cõtra istos negantes tales dispositiones imediatas ⁊ necessarias. Arguit̃ multipliciter

multipliciter q tales non corrumpantur. ¶ Et primo di uisiue sic. si habet corrumpi: corrumpetur ab aliquo cõtrario: aut tale cõtrarium erit forma vltima. aut erit ipsa materia: aut agens generans. Non est dicendum primũ: propterea: q dispositio ad illud ad quod disponit ipsa dispositio non habet oppositionem ⁊ contrarietatem. immo conuenientiaʒ ⁊ conformitatem. ergo virtute istius forme non corrumpetur ista dispositio. Non est dandum etiam secunduʒ: q scilicet corrumpatur a materia. Tum quia materia non agit: sed est principiuʒ mere passiuum. Tum etiam quia ista dispositio est ratio proportionis ⁊ assimilationis materie ad ipsam formam. Necq dandum est tertium: q corrumpatur ab agente: quia illud non corrumpitur ab agente: quod est maxime promotiuũ: ⁊ nullo modo impeditiuum actionis agentis. Sed ista dispositio est huiusmodi: quia maxime est consona agenti: siue facilitans ⁊ perficiens eius actionem. ergo ⁊c. ¶ Et confirmatur: quia agens generans: per actionem suam assimilat sibi passum in quod agit: sed materia sub ista dispositione assimilatur agenti: ⁊ simile non corrumpitur a simili: ergo ⁊c. ¶ Et iterum confirmatur: quia agens generãs: ⁊ per se generat: ⁊ per accidens corrumpit. per accidens autem corrumpit propter incompossibilitatem alicuius forme existentis in passo ad formam quaʒ generat vltimate. (ita q tota ratio corruptionis alicuius in passo est repugnantia ⁊ incompossibilitas forme ad formam vltimate introducendam.) Sed hic nulla potest reperiri repugnantia: ⁊ incompossibilitas. ergo hec forma precedens formam vltimaʒ non corrumpetur ab ipso generante. ¶ Item arguitur secundo ad idem generaliter de omni forma disponente. Et presuppono vnum: videlicet q forma vltimate disponens ad formam vltimam siue sit substantialis: siue accidentalis: talis inquã forma vltimate disponens in quocũq instanti causatur: non stat cum forma corrumpenda. patet hoc presuppositum: quia tunc forma corrumpenda esset in materia cum dispositionibus omnino repugnãtibus tali forme. Tunc sic. Ista forma vltimate disponẽs in eo instanti in quo vltimo introducitur: aut simul erit cum forma generãda: ita q in quocunq instanti est ista dispositio: est illa vltima forma generanda: aut in alio ⁊ alio instanti. Non in alio ⁊ alio instanti: quia (quum inter quecũq duo instantia cadat tempus mediuʒ) sequeretur q in aliquo tempore materia esset sine vlla forma substãtiali. Quod probatur: q vltima dispositio vel forma disponens ad vltimam formam generandam: non stat cuʒ forma corrumpenda: ergo in illo instanti in quo est talis vltima dispositio non erit forma corrumpenda. ergo nulla forma substantialis erit in materia. Nec potest dici q sit aliqua dispositio accidentalis in materia sine forma substãtiali sʒ Thomam. ⁊ ita remanebit materia nuda in toto illo tempore. ¶ Si autem dicas q in eodem instanti est illa forma disponens: ⁊ forma vltima generanda. ¶ Contra arguitur sic. Aut illa forma disponens est prior origine ⁊ natura forma vltima generãda: aut posterior. Si tu dicas q est prior: habetur intentuʒ: quia quum illa vltima dispositio: fit in materia mediante aliqua forma substantiali quaʒ presupponit: ⁊ illa forma substantialis non sit illa forma generanda: quia illa non presupponitur: sed sequitur ordine nature illam dispositionem vltimam: sequitur q in eodem instanti erit aliqua forma substantialis cum forma vltima generanda in materia. Si vero dicas q ista dispositio est posterior forma generanda. Contra sequeretur q alteratio precedens dispositiones ad illam formam generandaʒ non haberet aliquem terminum ⁊ esset infinita. consequentia declaratur: q talis terminus aut est forma substantialis vltimo genita: aut est aliqua forma accidentalis sequens talem formam. Non est dandum primum. probatur hoc tripliciter. primo: q forma substantialis est per se terminus generationis: ergo nõ est per se terminus alterationis: ⁊ maxime hoc sequitur expositione magistri Francisci de meritono: qui vult: q gñatio nõ distinguatur realiter a forma genita. ergo sicut forma substãtialis distinguitur realiter a forma accidentali: ita generatio ab alteratione: ⁊ ergo qd est per se terminus vnius: nõ est per se terminus alterius. Iteʒ 2° ois mutatio finita prius est finita intrinsece q extrinsece. forma substãtialis est terminus extrinsecus alterationis. ergo prius hʒ aliquẽ terminuʒ intrinsecum quo intrinsece finit: qui nõ videt posse assignari sequendo opinionem istoꝝ. Itẽ 3° motus ⁊ terminus sunt eiusdẽ rõnis: sed ita est q forma sbalis non est eiusdẽ rõnis cũ alteratione: neq cũ forma que per alterationẽ acquirit. ergo forã substantialis non põt sic esse terminus. Si vo dicitur 2m mẽbrum. s. q terminus per se alterationis sit forma accidentalis illa. s. que per se sequitur formã sbalez vltimo genitã. Istud destruit: q in quocunq est mutatio: in eodẽ est terminus mutationis: hoc est de mente Ar. in multis locis: ⁊ presertim in primo de gñatione. tex. c. 23. ⁊ rõ huius est: q mouens per motũ intẽdit pficere ipsum mobile: ⁊ nõ destruere: ⁊ mot9 est act9 ⁊ perfectio mobilis. Et propter hoc dixit Ar. ibi. ⁊ in p phys. ⁊ in. 5. M. idẽ sbm manet vtroq termino mutationis. Stante ista maiore assumo istã minorem. Sʒ forma accidẽtalis sequens formaʒ vltimaʒ genitam non est in eodẽ subiecto in quo est alteratio precedens: (q alteratio est in cõposito ex mã ⁊ forma corrumpenda. Vltima dispositio est in cõposito ex mã ⁊ forma generanda). ergo nõ idem sbm sub mutatione ⁊ termino mutationis. ¶ Sed ad hãc generalẽ rõnẽ cũ in pn° dr. aut forma disponẽs est in eodẽ instãti cũ forma generãda ⁊c. ab istis videt: q in quocũq instãti est vltima forma generanda corrũpit ⁊ desinit esse vltima forma disponẽs: ⁊ ipsa dispositio inducta ab agẽte in mã. ita q pm esse forme generãde est pm nõ esse ipsaꝝ dispositionũ: ⁊ tũc agẽs generãs inducit in materiã nudã formã generãdam. ¶ Contra (quicqd sit de incipere esse: ⁊ desinere esse.) Nos loquimur de esse forme vltime disponẽtis. Et querit: vtruʒ talis forma vltima disponens: quũ habeat suũ esse: in quo instanti hʒ pmũ esse: ⁊ procedit argumẽtũ vt prius: quia aut in eodẽ instãti: aut in alio: ⁊ ita vt prius. ¶ Preterea cõtra illud quod hic dicit q. vʒ. in pmo eẽ forme vltime gñande vnit ipsa forma mãe nude. ¶ Cõtra hoc arguit: q licet in eodem instãti in quo forma vltima disponẽs hʒ pmũ nõ esse: introducat forma generãda: tñ prius nã disponẽs ipse corrumpunt q forma vltima introducat ⁊ prius est imaginari mãm nudã carentẽ quacũq forma q mã ipsa perficiat forma vltima. Ex hoc arguitur sic. Agens nullã formã generat de mã: nisi ad quã materia determinatur per aliqd intrinsecum. ergo forma genita nõ vnitur materie nude. consequentia pʒ. Et antecedẽs est cõmẽ. in. 12. meta. commẽ. 18. vbi vult: q agens nihil extrahat de mã: nisi in ipsa sint pportiones ⁊ habilitates ad formam extrahendam. ¶ Hoc etiã cõfirmat rõne: q sicut se hʒ agẽs in causando effectiue: ita mã in causando subiectiue ⁊ mãliter. Sed agens sic se hʒ in agendo q nihil agit nisi determinet: vel sit determinatũ ad propriũ effectum pducendũ. Ergo sic se habet materia: q nihil causabit materialiter respectu forme in substãtificando formã: nisi per aliquod intrinsecũ determinetur ad ipsam. ¶ M. si tu dicis q agẽs pducit determinatam formam in materia ex pñtia ipsius ad mãm nõ habenteʒ contrarium ⁊ repugnans agenti. ¶ Contra. q agens physicum in agendo presupponit mãm que prius ordine originis ⁊ via gñationis presupponit q ipsum agẽs agat (Propter h dixit Ar. p phys. q mã est in genita de qua agẽs generat.) Et agens presupponens talẽ mãm: presupponit ipsam magis inclinatã ad vnã formã: q ad aliam: si de ipsa dʒ pducere determinatã formã. (Nec secũda ppositio arguit sic. sicut se hʒ agens ad mãm in generãdo

sic se hȝ ad iclinationē mãe q̄ ad deťminatā formā gñandā. Sȝ sic se hȝ agēs gñans i gñando ꝙ ꝓsupponit mām ad hoc ꝙ producat formaȝ. ergo ad hoc ꝙ producat de ipsa determinatā formā presupponit ipsam magis determinatam ⁊ inclinatā ad illā. Ista ꝓpōne assūpta pro maiore ⁊ probata: subsumit̄ ista minor) sed ita est ꝙ in illo istanti nãe in quo mã considerat̄ vt nuda: hȝ eq̄lem inclinationē ad oēm formā: ⁊ nō magis ad vnam q̄ȝ ad aliaȝ. ergo de ipsa oēs forme educent̄: aut nulla.

Hec argumēta lȝ videant̄ ꝓcedere ꝯ ponētes fieri resolōnem vsq̄ ad māȝ ꝑmā: tñ efficacius ꝓcedūt ꝯ san. Tho. q̄ pōit nullā vltimā dispōnē preuiā ad formā gñandā manere i aduentu forme. Uñ mã (ex ista opinione) nō determinat̄ intrīsece ad formā qȝ ꝑ nullā formā sibi inexistentē. Neq̄ extrīsece: qȝ nō ꝑ agens. (qḋ ꝓbat̄.) Tū qȝ agēs nō determinat māȝ per formā suā sbalem: qȝ illa immediate non agit. ꝑ ipsum Thomā. Neq̄ ꝑ formam accidentalem: qȝ illa nō attingit in actione sua terminum sbalem vt alias declaraui: ⁊ est de mente doctoris subtilis in. 4. di. 12. q. 3. Tū qȝ maior dispositio requirit̄ in mã: ⁊ in maiori gradu respectu forme perfecte q̄ȝ imperfecte. Lȝ daretur: ꝙ respectu imꝑfecte sufficit determiatio que fit ꝑ agēs: nō tñ vr̄ hȝ sufficere respectu ꝑfecte. ¶ Et ꝯfirmat̄ hoc qȝ si in mã nulla fiat dispositio preparans mām positiue ad formā: sȝ soluȝ ꝑuatiue disponēs: ꝑcise in illo gradu fiet dispō quo forma corrūpit̄: ⁊ tunc dispō corruptiua i mã eēt. sufficiēs ꝓ gñatiōe cuiuscūq̄ foꝛe siue ꝑfecte: siue imꝑfecte: ⁊ tūc vr̄ seq̄ ꝙ quolibet posset gñari ex quolibet ⁊ nō determinatū ex determinato: qḋ est falsuȝ. Nec vȝ fugere ad ordinē formaꝝ: sic ꝙ imꝑfecta ꝓcedat ꝑfectā: hȝ nihil ē: qȝ mã nuda pōt imediate ꝑfici ab agēte ꝑtite ꝯm illā formā quā ꝯtinet v̇tualr̄: ⁊ quū sit idifferēs ad quācūq̄ formā: poterit quācūq̄ recipe: vbi nō sit impediēs. ¶ Preterea. vltio argr̄ ꝯ corruptiōes istaꝝ dispōnū. dū tales affirmāt ꝙ in aduētu cuiuscūq̄ forme corrūpant̄. Nā certū est ꝙ alteratio seu aīs iductū ꝑ alterationem positiue disponēs ad formā gñandā hȝ eē ꝑfectuȝ i illo gdu: quo vltimate disponit ad formaȝ. aliogn alteratio non esset finita aut terminata. Aut ergo tale accidēs corrūpit̄ in istāti quo hȝ eē acquisitū ⁊ cōpletū: aut in alio. Nō ꝑmo modo: qȝ accidēs sil̄ esset ⁊ non esset in eodem instāti: si in alio: ḡ iter hoc ⁊ illud mediat tēpus. ḡ i toto tp̄e iter medio alteratū qēsceret quo dato sequitur: ꝙ generatio forme substātialis non est finis alterationis precedentis: qḋ est contra Auerroꝫm primo physicoꝝ: ⁊ ita generās nō generaret alterādo: sȝ moueret imediate ad formā substātialē: qḋ est ꝯtra Arꝫ. ⁊ oēs philosophātes: ⁊ contra sensum. Et vlterius sequit̄: ꝙ passum vltimate dispositū nō perficeret̄ imediate ab agēte ꝑtite nō ipedito: qḋ est ꝯtra Arist. 9. meta. Unde pōt sic formari ratio. Nullū accidēs corrūpit̄ in fine alterationis per quā acq̄rit̄: qȝ in illo istāti ꝑficit̄. Igitur si in illo instāti corrūperet̄: in illo instāti sil̄ eēt: ⁊ nō eēt. Sed ꝑ te forma substantialis nō gñat̄ nisi accidentia inducta per alterationem corrūpant̄. ⁊ in illo instāti gñat̄ quādo accidētia illo corrūpit̄. ḡ forma nō generat̄ in fine alteratiōis: vel si sic. sequit̄: ꝙ forma gñat̄ qñ accidētia inducta per alterationē adhuc manēt: qḋ est ꝓpositūȝ. Ista rō ꝓcedit contra san. Tho. qui ponit dispōnē ad formā substātialē terminari ad aliquē gradū ad quē necessario sequit̄ corruptio foꝛe corrūpēde: ⁊ gñatio foꝛe gñande ꝑ moduȝ sequele. Nō sic Sco. q̄ pōit tm̄ terminū extrīsecū isti⁹ alteratiōis ⁊ nō itrīsecuȝ: ⁊ ēt ꝙ nullus ē gdus i alteratiōe iduct⁹ ab alterāte: vt alterās ē: q̄ sit incōpossibilis foꝛe corrūpēde sȝ talis iducit̄ vel a gñante: vel a substātia genita: ⁊ ita alteratio finit̄ extrīsece: ⁊ rōne agētis: ⁊ rōne termini. De hȝ videas in. 4. di. 12. q. 3. Sȝ nūc ex ista opinione respondēdum esset ad obiecta superius contra responsionem de termino extrinseco: de quo alias.

Postremo arguitur theologice: ꝙ. vȝ. hec via negās pluralitatē formaꝝ contradicat fidei catholice ⁊ veritati: cū ex ea sequat̄ ꝙ corpus iesu christi viuū nō fuisset idē corpus qḋ erat mortuū: qḋ est cōtra doctores catholicos sacratissime fidei: ⁊ presertiȝ cōtra Aug. ⁊ Ambro. qui multis rōnibus nituntur ostēdere ꝙ idē fuerit oino corpus christi viuuȝ ⁊ mortuum. Et ꝑmo presupponit̄ vnū fundamētū: ꝙ ad vnitatē numeralē effectuū req̄rit̄ vnitas foꝛe: sicut ēt mãe. Et hoc colligit̄ ḋ mēte Ari. 12. meta. tex. ꝯmē. 27. Et rōne ꝓbat̄ Sicut eni cōpositū depēdet eēntialr̄ a mã: ⁊ ita ⁊ a foꝛa: ⁊ principalius a forma q̄ȝ a mã: quū forma sit ꝑn⁹ ⁊ ꝑncipalius cōstitutiuū cōpositi. Ex hoc argnit̄. illud quod depēdet ab aliquo essentialiter q̄ȝtū ad eē depēdet ab eodē essentialr̄ q̄ȝtū ad vnitatē ꝯtitē eē: qȝ quocūq̄ aliq̄d ē ens: ē ēt vnū: cū ens ⁊ vnū ꝯuertant̄. ex. 4. meta. tex. cō. 3. Sȝ ita est ꝙ cōpositū dependet essentialr̄ a forma: q̄ȝtū ad esse. ḡ ēt q̄ȝtū ad eius vnitatē: ⁊ ita nō erit vnum ⁊ idē: nisi habeat vnā ⁊ eandē formam. ¶ Isto stante data ista positione dupliciter probat̄ ꝯsequētia ꝑncipalis. ꝑmo ex vnitate corporis in se. 2° ex nã diuine hypostasis ꝑmo sic: qȝ in corpore christi mortuo nō remāsit aliqua forma que prefuit in corpore viuo: sȝ alia ꝑte virtute diuina fuit in christi corpore creata. Ex quo sequit̄ ꝙ totū cōpositū resultās ex mã ꝑma ⁊ ex forma 2ª creata nō habebat idē esse: neq̄ eadē vnitatē: quēadmodū pȝ ex premisso superius. ¶ Et cōfirmat̄ ꝙ hoc corpus ꝑȝ suū esse distiguebat̄ realr̄ ab illo: qȝ ab alia ⁊ alia foꝛa vel diuersa resultat aliud ⁊ aliud esse cōpositi realiter diuersuȝ: sȝ in ꝓposito fuerūt forme realr̄ diuerse. ḡ diuersa cōposita: ⁊ diuersa esse cōpositi realiter. ¶ Etiā ꝯfirmat̄ 2°. Nā ꝯm san. Tho. cōpositū dicit tertiā entitatē distinctā realiter a suis ꝑtibus: sed ita est ꝙ ex foꝛa illa creata ⁊ ex mã sua resultabat vna 3ª entitas realiter diuersa ab entitate totius cōpositi: que resultabat ex vnione aīe intellectiue ad mām christi. ergo hec entitas ⁊ illa erāt realiter diuerse. Sȝ 3ª entitas ⁊ ipsuȝ cōpositū substātiale sunt ꝑ se oino idē ex nã rei. (Licet distiguant̄ ꝯm rōnē. ergo relinquit̄ ꝙ hoc corpus iesu christi viuum: ⁊ illud mortuū distinguebant̄ realiter ⁊ eēntialiter. Sed quecūq̄ distinguunt̄ sic realiter ⁊ essentialiter sunt simpliciter diuersa. ergo corpus christi viuū ⁊ mortuū erāt simpliciter diuersa. ¶ Et 3° ꝯfirmat̄ hoc ex fundamentis san. Tho. sic. Totuȝ esse homis est esse aīe intellectiue: vt dicit ipse: ergo totū esse iesu christi viui q̄ȝtū ad esse hominis erat esse aīe intellectiue. sed tale esse anime intellectiue nō habuit corpus christi mortuum: qȝ in eo nō erat anima intellectiua. ergo relinq̄tur ꝙ hoc corpus ⁊ illud erant simplr̄ diuersa. ¶ Sȝ forte tu dices ꝙ fuit idē rōe mãe: ⁊ rōe hypostasis. ¶ Contra. Quum ex igne gñat̄ aer: certum est ꝙ eadem mã est igne: ⁊ in aere genito. ⁊ tñ nō concedit̄ ꝙ ignis ⁊ aer sint idem numero. Ex quo sequit̄ ꝙ non maiorē idētitatem ⁊ vnitatem haberet corpus christi viuū ⁊ mortuum: q̄ȝ ignis corruptus: ⁊ aer genitus ex ipso. ¶ Et cōfirmat̄: qȝ opposita ꝯtraria ad se inuicē succedunt in eodē subiecto: ⁊ i eadē mã. Et tñ nō ꝯcedit̄ ꝙ vnū sit aliud: aut ꝙ hēat idētitatē cū ipo ꝑꝑ idētitatē subiecti: ⁊ ita corpus christi viuū ⁊ mortuū nō hñt maiorē idētitateȝ q̄ȝ duo ꝯtraria ⁊ opposita ad se inuicē succedētia in codeȝ subiecto. ¶ Itē 2° ꝯfirmat̄. Illa que sunt idē ꝯȝ materiā: sunt idē ꝯȝ q̄d ⁊ diuersa simplr̄: sicut appet ḋ igne q̄ gñat̄ ex aere. ḡ corp⁹ christi viuū ⁊ mortuū eēt idē ꝯȝ q̄d: ⁊ diuersus simplr̄. Ex q̄ seq̄t̄ ꝙ iste ꝓpōnes q̄s ꝯcedūt theologi. vȝ. idē corp⁹ christi iacuit in sepulchro qḋ prefuit in cruce. ⁊ silr̄ ista. idē corp⁹ christi qḋ fuit in sepulchro resurrexit ad vitā: essent false simplr̄: ⁊ vere ꝯm q̄d. Et ita articulus fidei esset falsus simpliciter: ⁊ verus ꝯm quid: qḋ abhorrēt aures catholice audire: ⁊ sapit manifestissimaȝ heresim. ¶ Immo probat̄ ꝙ illud corpus qḋ iacuit in sepulchro simpliciter nō poterat resurgere ad vitā: qȝ illud non

illud nõ põt resurgere ad vitã: cui repugnat simplr ois vita. Sz ita est qꝫ illi corpi repugnat ois vita: qḋ pbat: qꝛ qḋ destruit oino ⁊ desistit eẽ pp vitã ei sic repugnat viuere: sz tale corp⁹ qḋ erat in sepulchro est hmõi: qḋ pbat: qꝛ tale corpus erat qḋdã ↄstitutũ realr diuersũ sm san. Tho. ab oibus ptibus simul sumptis. s. mã ⁊ forma illa que dabat esse illi mãe quã tu appellas formã vicariã. Sz certuz est qꝫ cũ fuit vnita aia intellectiua mãe desijt esse: ⁊ corrupta fuit forã vicaria: ⁊ ex ↄñti 3ᵃ entitas corporis inquantum tale corpus. ergo nullo modo isti corpori potuit vita competere: aut ipsum viuificare.

Ex parte hypostasis diuie deducit 2° pncipalr pᵒ ↄña psupponẽdo qꝫ sicut verbũ diuinum assumpsit nãz humanã ad vnitatẽ hypostasis ⁊ persone: ita potuit assumere lapidẽ ⁊ nãm diaboli: imo simul ⁊ semel põt ipsum vbum vtrãqꝫ nãm suppositare: ⁊ ad vnitatem sui suppositi assumere. ¶ Isto stante arguit: illa q̃ sunt diuersa simplr ⁊ sm pprias formas specificas põt i eodem supposito vniri ad vnitatẽ suppositi. g̃ nõ maiorem idẽtitatẽ habuit corpus xp̃i viuũ ⁊ mortuũ q̃ꝫ duo diuersa simplr. imo cũ opposita põt sic assumi ad vnitatem suppositi: sequeret qꝫ corpus xp̃i viuum ⁊ mortuuz nõ maiorẽ idẽtitatẽ hrẽt q̃ꝫ duo opposita simplr que ad vnitatẽ hypostasis assumerent. vz. exẽpli cã. si stãte assumptione hois verbum assumeret asinum: idem suppositũ esset rationale: ⁊ irrationale: ⁊ ita q̃lis eẽt idẽtitas rõnalis ad irrationale: talis est corporis xp̃i viui ad corpus mortui. ¶ Multe alie rõnes possent adduci: q̃ sunt ipsorum theologoꝝ: sed iste pro nunc sufficiant.

Dico ergo aliter ad q̃õnẽ: ponẽdo aliqua notanda. ¶ Primo notãdũ est: qꝫ quecũqꝫ due forme sbales specifice vltimate sunt incõpossibiles i eodem supposito. loquẽdo nãliter. Rõ hui⁹ est: qꝛ forã specifica vltima dat vltimatũ esse cõpletũ ⁊ pfectuz. Nihil aũt hz esse cõpletuz ⁊ pfectum in actu duab⁹ rõnib⁹: qꝛ tunc aliqua istaꝝ circũscripta: nil minus suppositũ hñs esse vltimatũ p aliã formam cõplete ⁊ sufficiẽter hrẽt eẽ: ⁊ ita aliquid esset cõpleta ratio essendi alicui sufficiẽter ⁊ pfecte: quo tñ subtracto nihil min⁹ suppositũ hñs esse hrẽt cõpletũ ⁊ pfectũ eẽ. Ex quo sequit: qꝫ cuicũqꝫ cõpetit vna forã specifica vltima: nõ põt ei altera cõpetere. ¶ 2° notãdũ est: qꝫ forme ille sbales dñr incõpossibiles i q̃rũ vna ↄtinet vtualr alterã: illa aũt forã vtualr ↄtinet aliã cui⁹ effectus ⁊ opationes põt supplere ⁊ cãre ipsa circũscripta: sed forã mixti põt eẽ pnᵐ opationũ ⁊ effectuũ puenientũ a forã corporeitatis. g̃ forã mixti vtualr ↄtinet foraz corporeitatis. Declarat assũptũ p minori. Certũ ẽ qꝫ effectus forme corporeitatis sunt eẽ q̃ꝫtuz: ⁊ esse extẽsibile: eẽ corruptibile. Dẽs aũt istos effectus põt supplere forma mixti ⁊ elemẽti sine forã corpeitatis. g̃ sequit ppositũ. qꝫ forã mixti ↄtinet vtualr formã corpeitatis ⁊c̃. Silr. vlterius cũ aia intellectiua possit esse pnᵐ oium opationuz ⁊ effectuũ puenientũ ab aia sensitiua: qꝛ nullus effectus talis repugnat aie intellectiue. Sequit qꝫ aia itellectiua ↄtinet vtualr aiam sensitiuã. ⁊ qḋ dixi de aia sensitiua: dico etiã de vegetatiua: ⁊ p oppᵐ cũ aia intellectiua nõ possit esse pnᵐ effectuũ puenientiũ a forma corporeitatis: qꝛ ex rõne aie itellectiue nõ põt sequi esse q̃ꝫtũ: esse extẽsibile: eẽ cõpositũ ex cõtrarijs. ⁊ esse corruptibile: cũ oia ista repugnẽt aie intellectiue: sequit qꝫ aia intellectiua nõ ↄtinet virtualiter formã mixti: aut formã corpeitatis. ¶ Ex quibus sequunt duo: quoꝝ pmũ est qꝫ aia sensitiua ⁊ aia itellectiua vt distincte forme sunt incõpossibiles in eodẽ subiecto: hoc pz ex dictis. ¶ Scḋm qḋ sequit est forã corporeitatis ⁊ forã mixti vt distincte forme sunt incõpossibiles in eodẽ. ¶ Sed ↄ istud pᵐ corrᵐ instat. p qꝛ nõ vr qꝫ aia itellectiua vtualr ↄtineat aiaz sensitiuã ⁊ ei⁹ effect⁹ possit supplere: qꝛ certũ ẽ qꝫ aia sẽsitiua ẽ q̃ꝫta ⁊ extẽsa. itellectiua aũt iextẽsa. g̃ sensitiua nõ põt ↄtineri vtualr i itellectiua. ¶ Itẽ 2° aia sensitiua hz opõnes organicas. intellectiua aũt nõ organicas. g̃ vna nõ ↄtinet aliã. ¶ Ad pᵐ rñdet qꝫ illud qḋ est de se inextẽsum ⁊ q̃ꝫtuz: nõ põt ↄtineri virtualr neqꝫ realr ⁊ idẽtice in eo qḋ est inextensum ⁊ imãle de se. Sz illud qḋ est extẽsuz p accñs ⁊ ab extrinseco: bene põt ↄtineri i mãli ⁊ i extẽso. Nõ sic ẽ de aia sensitiua: qꝛ ipsa tñ p accñs est extẽsa. s. p quãtitatez sibi aduenientẽ. g̃ nõ repugnabit ei sic ↄtineri in aia itellectiua. ¶ Ad 2ᵐ Rñdet san. Tho. qꝫ aia intellectiua hz aliquas operationes que cõprehẽdunt a mã ⁊ sunt imerse mãe: aliq̃s vero opanões que supegrediunt mãz: ⁊ sunt olno eleuate a mã. Prime opatiões sũt sensitiue q̃ exercent per organa ⁊ dependent ab organis secunde operationes sunt operationes itellectiue: que sunt intelligere ⁊ velle: in q̃bus aia nõ vtit organo. Et sm hoc põt dici: qꝫ aia itellectiua est forma cõprehẽsa a materia inq̃ꝫtum sensitiua. sz inq̃ꝫtũ itellectiua est forma supegrediẽs mãz. Dicit. g̃: qꝫ nõ est icõueniẽs qꝫ eadẽ aia itellectiua sit pncipiũ illimitatuz istaꝝ opationũ alteri⁹ ⁊ alterius rõnis: potẽs vtrãqꝫ opationẽ exercere: aut per seipsam: aut mediãte organo corporali. ¶ Sed ↄ ista dicta: ⁊ p̃ ↄ qḋ dicit qꝫ aia intellectiua vt intellectiua: est forma eleuata a mã arguit dupl̃r. 2° ↄ hoc qḋ dicit aiaz intellectiuã nobiliorẽ p hoc qꝫ est minus imersa mãe. ¶ Primo sic. hõ nõ est hõ mediãte aia intellectiua nisi prout aia itellectiua iformat corpus. g̃ nõ operat opatione ppria hois nisi prout aia itellectiua informat corpus ⁊ ipsaz materiã. g̃ hõ vel nõ intelligit sz aiaz vt per pncipiũ formale ipsius: vel si intelligit sz aiaz: intelligit per ipsaz vt informat corpus: ↄña pma est euidẽs: qꝛ sicut se hz aia in essendo: ita se hz in operãdo. probat aũt assumptũ. Nã cõpositũz ex suis partibus nõ est illud qḋ est nisi ex suis partibus: ⁊ nõ ex partibus vt sunt diuise ⁊ separate: sz vt sunt vnite. sicut apparet de mente Ar. in. 7. metaphy. circa finem de syllaba ba. qꝛ non cõponit ex. b. ⁊. a. nisi vt vnitis: ⁊ hoc est verum sm ipsum nõ solum de partibus mãlibus quas vocat elemẽta: veruz etiã de partibus essentialibus que sunt materia ⁊ forma. Ex quo seq̃t: qꝫ anima itellectiua quomodocũqꝫ se habeat ad operatiões suas: semper est cõprehẽsa a materia ⁊ immersa materie. ¶ Arguit scḋo. Aia intellectiua sz gradũ supremuz sue pfectionis essentialis informat materiã: sz intelligere nõ põt competere aie intellectiue sm aliquẽ gradũ supiorẽ q̃ꝫ sit supremus gradus. g̃ intelligere nõ ↄpetit sibi vt excedit materiam sed solum vt informat. Añs est manifestũ. Qñ dato opposito: sequit qꝫ hõ per aiam intellectiuã non erit species proxima angelo: qꝛ hõ non est hõ nisi vt aia informat materiam: ⁊ ergo si nõ iformaret sm gradũ supremũ: nõ esset homo spẽs pxima angelo: qꝛ anima itellectiua sm suũ gradũ supremũ est imediata angelo. ¶ Itẽ. scḋo tu dicis qꝫ anima intellectiua per itelligere superegredit materiam: qꝛ quãto forma est nobilior tanto minus est immersa materie. ¶ Contra. istud immergi est verbũ metaphoricum. aut per illud magis: aut minus immergi intelligit maior ⁊ minor gradus nobilitatis: ⁊ si sic: nõ est veruz: qꝫ maior ⁊ minor gradus nobilitatis faciat formã superexcellere mãz: sic qꝫ ipsa nõ iformet: qꝛ certũ est. qꝫ forma mixti est nobilior q̃ꝫ forma elemẽti: ⁊ tamẽ vtraqꝫ forma informat mãz. Aut tu intelligis illud imergi sic. qꝫ minus immergi est abstrahere a situ ⁊ a loco: ⁊ si sic intelligis: nõ est ad ppositũ. vz. qꝫ aia intellectiua dicatur minus imergi mãe: qꝛ abstrahat a situ. qꝛ certũ est cũ ipa sit sba imãlis (quomodocũqꝫ se hz ad corpus) abstrahit ab oi situ: qꝛ per te nulla sba imãlis est situalr in loco (qc qd sit de positiõe nr̃a.) g̃ adhuc posito qꝫ abstrahat a situ de se: ipsa tñ est imersa mãe: qꝛ ipsaz actualiter informat. Ex quo sequit qꝫ rñsio de superegressione mãe ⁊ minori imersione nõ satis faciat. ¶ Ideo iuxta premissuz correᵐ est dicẽdũ qꝫ forma imãlis põt ↄtinere virtualr formam mãlẽ. Pro quo modus ponit talis. Quia forma que est pnᵐ illimitatũ quodãmõ: ⁊ est pnᵐ pluriũ operationuz

dissimiliū que nō pñt exerceri p vnā determinatā ptē corporis: sed reqrit diuersas ptes dissimiles ꝛ difformes in cōplexiōe: poterit talis forma exercere illas opatiōes organicas p diuersa organa: nō obstāte: ꝙ ipsa sit imālis in se. Sꝫ ipsa sicut in eēndo pficit totū corpus organicū ꝛ qūlibet ptē ei⁹ ita ꝛ in operādo ꝛ ita reqrit ad hꝫ vt possit pfecte opari in tali corpe opatōes ꝯuenientes toti ꝛ partib⁹ suis: ꝙ suum pm̄ ꝛ adeqtū pfectibile hēat partes dissimiles: ꝛ difformis cōplexiōis. Ex quo sequit: ꝙ cū aīa itellectiua sit pfectissima forā physica iter oēs alias forās: ꝛ sic actus corpis: poterit ipsa supplere vicē aīe sensitiue: ꝛ ita ꝯtinebit ipsam aīam sensitiuā v̈tualr: ꝛ ēt sbaliter. Ex quo apparet: ꝙ ppō assūpta est falsa: ꝙ forā imālis: q̄ m̄ ē act⁹ corpis pficiēs corp⁹ i eē: nō possit ꝯtinere v̈tualr forāꝫ aliquā mālē eductam de pōa materie.

Quātū ad 2m arti m. Ex his ponunt (rñdēdo ad qōnē) q̄ttuor ꝯnes. q̄ꝝ pma est ista. Qꝫ i mixto inaīato. silr ꝛ in corpore elemētari est tm̄ vna forā sbalis. Ista ꝯclusio pbat. qꝛ forma ꝯtinēs v̈tualr aliaꝫ est incōpossibilis illi: vt distincta realr ab ipsa. Sed forma mixti cōtinet virtualr formā corporeitatis. Cōsilr dr̄ꝫ est de forā specifica elemēti ꝛ de forā corporeitatis. ḡ ꝛc. ℭ 2ª ꝯclusio. In quolibet aīato de necessitate opꝫ dare ad minus duas forās sbales. Ista cōclusio lꝫ satis pateat ex dictis priorē opi. tñ adhuc ꝯfirmat auctoritatib⁹ Ar. ꝛ Cōmē. ac ēt rōne. ℭ Primo sic. p⁰ auctoritas Cōmen. est primo meta ce: cōmē. 17. Genus iquit ipse est aliud a mā. Gen⁹ enim est forā vlis: mā aūt hꝫ ꝙ est in ea: nō dꝫ eē in actu aliqd oīno: ꝛ ex eis q̄ recipit nullā hꝫ formam oīno: neqꝫ vlem: neqꝫ particularē: sed p̄recipit formā vlēꝫ: ꝛ postea mediāte forma vli recipit formas alias vsqꝫ ad idiuiduales: ꝛ est vna numero: ſm ꝙ est subiectuꝫ formaꝝ idiuidualium: ꝛ multa ſm formas: qꝛ diuidit in eas. Et postmoduꝫ subdit. Genus aūt est vnū in forma media inter actum ꝛ potentiaꝫ in multis. Ecce q̄ꝫ clare dicit Cōmē. ꝙ mā pma p̄recipit formas vniuersales: ꝛ postmodum alias vsqꝫ ad formas idiuiduales. ℭ Ad ideꝫ est qd̄ dicit Cōmē. 7. meta. cō. 35. Nomē forme dr̄ de forā vli que declarat qditatem spēi: ꝛ de forma pticulari que est forma materie demōstrate. Et in eodē. cōmē. 43. Manifestum est ꝙ diffinitio est sermo cōpositus ex drijs: ꝛ non dicit ex drijs ꝛ gñe: qꝛ genus apud ipm est forā vlis: ꝛ dr̄a est particularis. Et ꝙ ipse itelligat de forma que est altera ps cōpositi: ꝛ nō pcise de forā declarāte: appet p illd̄ qd̄ dicit in p̄ phy. cō. 1. Que eni iquit ipe sunt pter māꝫ pmā ꝛ vltimā formam sunt māe cōposite: ꝛ forē cōposite. Si datur forā vltima: cuꝫ vltimū hēat ordinē ad prius opꝫ dare prius in rōne forē. ℭ Item in 6⁰ phys. cō. 59. ostēdit: ꝙ ptes organice aīalis hñt distinctas formas specificas. vñ ait. Est ꝛ motus gñati alicui⁹ toti⁹ cōpositus ex motibus ptium in gñationibus cōpositis ex motibus diuersis. Et postea dicit. Non sequit vt trāsmutatū qd̄ p̄cedit in ea sit de spē trāsmutati posterioris: lꝫ de alia spē: lꝫ trāsmutatio dicat esse eiusdeꝫ spēi. Ex q̄ snīa vult. ꝙ in gñatione in q̄ generantur ptes organice aīalis non opꝫ vt trāsmutatum posterius: hoc est genitum: sit de specie geniti prioris: lꝫ trāsmutatio sit eiusdē spēi, in hoc qd̄ est trāsmutatio sbalis. Et exēplificat ipse: sicut dom⁹ cōponitur ex gñatiōe alioꝝ corpoꝝ: nō seqtur vt ptes trāsmutationis sint eiusdē spēi: ꝛ hoc silr ingt ipse paꝝ post. Accidit in gñatiōe aīaliū ꝛ alioꝝ corpoꝝ organicoꝝ. ℭ Itē dicit. 12. meta. cō. 17. cāe ingt istaꝝ sunt eedē in forā gñali ꝛ diuerse in forā spāli. Et itēdit (ingt ipse) p hoc qd̄ dicē in eadē forā: formā gñalē: ꝛ p hoc qd̄ dicit: ꝛ differūt ſm forās: forās spālissimas. Multe alie auctoritates possent ad hoc propositū induci ſm Ar. ꝛ cōmē. sed qꝛ locus ab auctoritate nō multū est efficax: iō iste adducte pro nūc sufficiāt. ℭ Rōne ēt ꝯfirmat sic. Qm̄ stati seqret ꝯdictio dato opp⁹ istius ꝯnis. qd̄ declarat. qꝛ corrupto aīato: sequeret: ꝙ aliqd̄ vnum esset in actu sine generatiōe substantiali: corrupta forā sbali in ipso. Et vlterius seqret: ꝙ nō esset i actu: qꝛ nō p formā sbalē corruptā: neqꝫ p aliquā aliā: qꝛ illa nō potuit gñari i tā puo tpe: aut i instāti in quo corrūpit viuēs: vt declaratū est ipugnādo priorē opinionē. ḡ ad vitandā ꝯdictionē opꝫ ponere ad minus duas formas sbales. ℭ Et ꝯfirmat hꝫ de hoīe: qꝛ aīa itellectiua si sit forma hoīs sbalis: nō pōt supplere vicē forē corporeitatis: vt declaratū est supius. ḡ ad minus i hoīe erūt due forē sbales. ℭ 3ª ꝯclusio est ista. Nō sunt tot formē sbales in cōposito: quot sunt p̄dicata qditatiua. Ista ꝯclusio pbat. Ille forme nō sunt distīcte realr: q̄ruꝫ vna ꝯtinet alia virtualr. Sꝫ forme sbales que sumunt a diuersis p̄dicatis essentialib⁹ vna ꝯtinet aliaꝫ virtualr. vt pꝫ ex dictis. ḡ relinquit ꝙ nō sunt tot forme sbales distincte. ℭ 4ª ꝛ vltima ꝯclusio. In quolibꝫ ꝯposito sbali tot sunt forme sbales realr distincte ptiales: quot sunt ptes organice realiter distīcte. Ista ꝯclusio pꝫ ex dictis: ꝛ maxime ex snīa Auer. in. 6. phy. cōmē. 59. allegato.

Quantuꝫ ad vltimuꝫ arti. ad rōnes alteri⁹ opi. rñdet. Et p̄ ad pmā: dādo eandē missioneꝫ quā ipsi dant. Qꝫ illud qd̄ aduenit enti in actu pfecto ē accñs. ℭ Sꝫ ad istātias que adducunt de forma corporeitatis ſm Auic. dr̄ ꝙ rō cōmē. in p̄ phy. pcedit ꝯ ipsuꝫ. Tenebat. n. ipse ꝙ forā corpeitatis esset coeterna māe: ꝛ de eēntia ipsi⁹ ita ꝙ ex mā pma: ꝛ ex forā tali fiebat vnū ens in actu ꝛ vnū suppositū in actu ꝯpleto ꝛ pfecto: qd̄ suppositū erat ita pfectū in eē forāli cōpetēte tali nāe. s. māe: sicut forma vltima hoīs ꝯstituit hoīeꝫ q̄ sicut vltimare ꝯstituit hoīeꝫ q̄ꝫtū ad oē eē forāle qd̄ debet hoī inquātū hō ēnta ista forma ꝯstituebat mām ꝛ eēntiā māe i vltimo eē formali qd̄ possit sibi cōpetere inquātū talis nā aut suppositū subsistēs in tali nā. ḡ sequit. ꝙ qcqd aduenisset māe cū aduenisset ei sic in actu. vltimo ꝯpleto: ꝛ esset ei q̄ꝫtū ad suū esse pfectū aduentitia ꝛ extrīnea: fuisset sibi accidens ppea: qꝛ accñs est illud ad qd̄ sba nullo mō in rōne susceptiui: ꝛ q̄ꝫtuꝫ ad suū esse qd̄ sibi cōpetit inq̄ꝫtū sba: p se ꝛ eēntialr ordinat. Sic dicēdū est de mā: ꝙ ex quo habuisset actū vltimatū in eē suo formali in rōne susceptiui nō fuisset per se ꝛ essentialr ordinata ad aliam formā sbalē: ꝛ ita oīs forma sibi aduenicēs fuisset accidens. ℭ Per idem rñdet ad 2m de p̄ de gñatione. Qꝫ si elementū fuisset pm̄ māle in trāsmutatione substātialit ꝙ gñatio fuissꝫ alteratio. Quia elementū est ens in actu cōpleto: nullo mō inquātū tale ordinabile per se ad aliquā formam siue sbalem siue accididentalem. Loquēdo de illis formis que sunt pprie passiones insequētes proprias formas substantiales. Et tūc sequit ꝙ gñatio substantialis esset alteratio: pp̄terea qꝛ tale susceptiuum qd̄ est elemētū nō esset p se ordinatū ad illā formā que esset terminus alterationis: qꝛ ex susceptiuo ꝛ ex susceptibili nō fit vnū per se: nisi vnū sit per se ordinatuꝫ ad aliud ꝛ cum in alteratione sbm non per se ordinet ad formā ſm quā est alteratio. ideo talis forma est omnino tali subiecto accidētalis: ꝛ ita ex rōne imperfectionis nō ꝯcludit rō Ari. sed ex ordine subiecti ad formam. ℭ Ad 3m argm. Rñdet p̄mittendo ꝙ potentia ꝛ actus possent accipi dupliciter. vno modo potentia ꝛ actus sunt differētie entis diuisiue: ꝛ sic potētia capit p potētia obiectiua ſꝫ quaꝫ aliqd pōt esse obiectuꝫ alicuius potentie pductiue. De qua potentia loquit Ari. in. 9. metaphy. ꝛ act⁹ sibi correspondens est actus exñtie: ꝛ ista sunt diuisiua entis: qꝛ oē ens: aut est in actu exñtie: aut in potentia obiectiua: sic ꝙ est possibile esse alio mō capiunt actus ꝛ potētia pro potētia subiectiua vel actiua: ꝛ actus sibi correspondens est actus formalis. De qua potentia loquit Arist. in. 5. metaphy. ca. de potētia: ꝛ etiam in. 9. Loquendo de potentia ꝛ actu primo modo. Quādo arguis in fine rōnis. Cōcedo maiorem assumptam: ꝙ sicut se habet materia ad potentiam: sic se habet forma ad actuꝫ. Et cum tu dicis: materia non est in actu. Nego istā. Loquēdo de actu opposito

posito po⁹ obiectiue. Si vo loquamur de põa ꝛ actu se cundo modo. Nego maiorem: qꝛ mã est ens in pura põa sed forma non est ens in pura actualitate: quia solũ act⁹ purus simplr oio competit ipsi deo. Unde sicut deus est pmũ simplr in actualitate: ita mã prima pm in põalitate loquẽdo de põalitate subiectiua. Act⁹ aũt formalis qui cunqȝ sit vel accidẽtalis: vel sbalis ex impfectione sua hẽt ꝙ vltra hoc ꝙ est actus possit eẽ põa subiectiua vel rece ptiua alicuius actus. Ex hoc rñdeẽ ad illud in pn⁹ ratio nis diuisiue. Cũ eniz tu dicis: aut forma por adueniẽs dr põalis: qꝛ impfecta ꝛc. Dico ꝙ vtroqȝ modo est põalis sic intelligẽdo ꝙ totũ compositum ex mã ꝛ forma priore est põale per se ꝛ perfectibile per formam vltimam: ꝛ qꝛ totum sic est põale: ideo ex ꝯñti forma dicẽ põalis: qꝛ qȝ cõpetit toti per se: cõpetit parti per accñs: vel saltez p se nõ primo. ¶ Aduertendũ tñ: ꝙ lȝ totuz cõpositum vt di ctum est recipiat formã vltimã per se pmo. rõ tñ recipien di nõ est ipsa forma prior: sed mã prima: que est receptacu luz ꝛ fundametũ primũ oium formaꝝ. ¶ Q, si tu dicas: dictuz est ꝙ forma sbalis est aliquo modo põalis ad aliã formam. Forma põalis est forma imperfecta. forma im perfecta est illa cui deficit aliqd: sicut habeẽ. 5. meta. cap. de perfecto. tunc querẽ. Aut sibi deficit aliquid sbale: aut accidentale. Non accidentale: qꝛ tunc forma vltima esset accidens. Non etiaz sbale: qꝛ tunc forma vltima eẽt de essentia ipsius forme prioris: qȝ non ꝯcedẽ. ergo ꝛc. ¶ Ad hoc rñdeẽ ꝙ forma prior est imperfecta ꝛ deficit si bi aliquod accidẽtale. Pro quo aduertẽdum: ꝙ accñs ac cipiẽ pro eo ꝙ accidẽtalr pficit aliud ꝛ sm qd informat. Uel pro eo qȝ est extneũ a qditate: sic ꝙ non est de eẽntia ipsius: eo mõ quo dña extraneaẽ generi: ꝛ inferius in re cta linea pdicamẽtali suo supiori. Et sicut duplex est ac cidẽs: ita duplr põt dici aliqd accidentale. Un si accñta le accipiaẽ pro extraneo: dico ꝙ forme priori aduenit ali quid accidẽtale. Si aũt accñtale alio mõ accipiaẽ p eo. vȝ. ꝙ dat esse sm qd: ꝛ non per se informat: dico ꝙ forme pori nõ sic aduenit aliqȝ accñs: ꝛ per ꝯñs nõ est sic imp fecta. ¶ Ad 4m rñdeẽ: ꝙ esse simplr põt intelligi vel pro esse vlr sumpto: vel pro esse cõpleto ꝛ pfecto. pmo mõ ne gaẽ ꝙ forma sbalis det esse simplr: qꝛ nõ est veruz ꝙ talis forma det quodcũqȝ esse. ergo nõ dat eẽ vlr. scdo mõ cõ cedẽ ꝙ aliqua forma sbalis dat sic eẽ simplr. alia vo nõ. Illa forma que est vltima dat esse simplr hoc est pfectuz ꝛ cõpletũ: alie vo nõ dant sic esse: sed oẽs ordinanẽ essen tialr ad tale esse. Si tñ esse simplr accipiaẽ vt distinguẽ cõtra eẽ sm qd: ꝛ esse simplr sit esse sbale qȝ distinguẽ cõ tra esse accidentale: sic quelibȝ forma sbalis dat esse sim plr. ¶ Ad 5m respondeẽ dando eandem responsionẽ que data est superius. ꝙ gñatio vnius est corruptio alterius: ꝛ econtra. loquendo de corruptione totali ꝛ gñatione. ¶ Animaduertẽdũ tñ ꝙ nõ hȝ intelligi: ꝙ generatio vni⁹ est corruptio alterius in predicatione essentiali. Sed so lum modo hȝ intelligi causalr ꝛ cõcomitanter: qꝛ ad gñã tionẽ totalez vnius: sequiẽ corruptio alteri⁹: ꝛ econtra: ꝛ cũ tu dicis: ꝙ hoc hȝ intelligi in quacunqȝ generatione ꝛ corruptione: qꝛ nihil dicẽ simplr tale: nisi sit tale sm oẽs eius ptes: aut saltez priores. Rñdetur concedendo: ꝙ ni hil dr simplr tale nisi sit tale ꝛc. intelligendo denomina tionez fieri simplr. quia nihil denominatur simplr ab ali qua forma: nisi habeat esse cõpletuz ꝛ perfectum sub illa forma. Et ita nihil dr esse genitum complete ꝛ perfecte: nisi sit aliqd corruptum ꝛ econuerso. ¶ Possumus ẽt di cere: ꝙ corruptio vni⁹ est gñatio alterius: vel in fieri: vel in facto esse. Et ita nihil corrumpiẽ quacunqȝ corruptio ne siue partiali: siue totali: nisi aliqd generetur vel in fie ri: vel in facto esse: ꝛ p hoc soluiẽ oio qȝ. ¶ Ad 6m rñdeẽ ꝙ vegetatiuũ ꝛ sensitiuũ contineẽ in itellectiuo vtualr: sicut dictũ est in corpore qõnis. Sed corporeũ vel forma corporeitatis nõ põt cõtineri virtualiter in intellectiuo: ꝛ ẽt sensitiuo: inqȝtũ sensitiuuz est. ¶ Et cum tu dicis: ꝙ forma corporeitatis ꝯtineẽ in sensitiuo aut intellectiuo: sicut trigonũ in tetragono. ꝯcedo ꝙ sic contineẽ vtualr in illo sicut impfectũ ꝯtineẽ in perfecto. eo mõ quo dici mus ꝙ vnũquodqȝ impfectũ cõtinetur vtualr in suo pfe ctiori. nõ tñ pp hoc sequiẽ: ꝙ impfectũ ꝯtineaẽ in pfe ctiori sbalr. ¶ Et ad Arꝫ. in pmo celi ꝙ ternarius est pfe ctior quaternario. Rñdetur ꝙ vnũ nũerũ eẽ pfectiorem alio ꝯtingit dici duplr. vel qꝛ cõior: vel qꝛ actualior ꝛ pfe ctior. Si loquamur pmo mõ ꝯcedo: ꝙ ternarius est pfe ctior qternario qꝛ ternari⁹ in oib⁹ entib⁹ repitur: vbi nõ repitur qternari⁹. In oi eni ente citra deũ ẽ ternari⁹. vni tas: spẽs: ꝛ ordo: vt docẽt theologi: ꝛ ẽt phi. In oi ente ẽt siue limitato: siue illimitato est ipe ternarius vnitas: veri tas ꝛ bonitas. In omni ente etiam reperitur quid: quale ꝛ qȝtum. Loquendo de quantitate perfectionali: vt do cet Arꝫ. 10. metha. volens: ꝙ omne ens oi enti compara tuz: est sile: vel dissimile: eq̃le vel ineq̃le: idẽ vel diuersuz identitas: vel diuersitas: fundaẽ super ens inqȝtũ qd. Sili tudo vel dissilitudo sup ens: inqȝtũ q̃le. eq̃litas vel ineq̃li tas sup ens inqȝtũ: qȝtuz. Ex quo sequiẽ ꝙ iste ternarius est nũer⁹ pfectior quia cõmunior ꝛ vniuersalior. Et hoc est qȝ dicit Arꝫ. in pmo celi ostẽdẽs ꝙ iste nũer⁹ repiẽ in oibus corpib⁹: qꝛ corpus est qȝ est diuisibile scdm tres di uisiones: ꝛ ita sm nũeruz ternariũ. ꝛ pbat postmoduz ex trib⁹ signis talẽ nũeruz eẽ cõiorẽ. ꝛ pmũ est hoc qȝ allega tur. s. ꝙ iste numer⁹ datus est nobis a nã ad sacrificatio nẽ deoꝝ: in quo laudamus deos: qꝛ multiplex ternarius repiẽ in deo: ꝛ in intelligentijs. Repiẽ eni in ipsis memo ria itellectiua: itelligẽtia: ꝛ volũtas. Silr sbstãtia: vtus ꝛ opatio. Quaternarius vo nõ sic hȝ locũ in intelligentijs. Sed si loquamur de nũero perfectiori sm actualitatez ꝛ essentiã: negaẽ ꝙ ternari⁹ sit pfectior quaternario: qꝛ ter narius ꝛ qlibet nũer⁹ minor (põalr acceptus: ꝛ qȝtum ad ei⁹ vnitates mãles) ꝯtineẽ in maiori. Q, aũt ꝯtinet aliud est pfecti⁹ illo. q̃re ꝛc. ¶ Ad 7m rñdeẽ pmittẽdo: ꝙ pdica ta qdã accipiunẽ a forma pori: quedã a forma posteriori. Explũ. hõ sumiẽ ab aia itellectiua: album ab albedine. pdicata. que sic sumunẽ a talib⁹ formis quedã sumunẽ a formis nõ hñtib⁹ ordinẽ eẽntialẽ inter se: sed accñtalẽ si cut albũ ꝛ hõ. quedã vo sumunẽ a formis habẽtib⁹ ordi nem talẽ: sicut aial sumiẽ a forma pore: que est aia sensiti ua. Ratiõale sumiẽ a forma posteriore. s. aia intellectiua. Predicata que sumunẽ a formis habẽtibus ordinẽ acci dentalẽ: vnũ nõ predicaẽ de alio p se: sed bñ pdicata que sumunẽ a formis hñtib⁹ ordinẽ essentialez. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ si illa predicata essentialia pcise sumanẽ ab ipsis for mis: vnuz nõ predicaẽ de alio per se: neqȝ illud qȝ sumiẽ a forma pore: neqȝ illud qȝ sumiẽ a forma posteriore. Un ista nõ est va p se in pmo mõ neqȝ in scdo mõ. Rõnale est aial. neqȝ ista: aial est rõnale. Sed vbi predicata nõ pcise sumunẽ ab ipsis formis: sed ab aliquo includente formã porẽ ꝛ formã posteriorẽ: qȝ tñ pncipalius includit formã posteriorem qȝ porem: predicatum sumptũ a forma pori põt p se pdicari de eo quod sumitur a forma posteriori: lȝ nõ precise sumaẽ ab ea. Sicut ista est p se: hõ est animal. Naz homo lȝ sumaẽ principaliter ab anima intellectiua: tñ nõ precise sumiẽ ab anima intellectiua: qꝛ vltra animã intellectiuam homo includit animaz sensitiuã. Per hoc rñdetur ad formã argumenti concedendo maiorem cum istis ꝯditiõibus quas dixim⁹. ¶ Et cum tu dicis ꝙ non valet ẽt in hñtib⁹ ordinez eẽntialẽ: qꝛ grãmatica ꝛ logica habẽt ordinẽ eẽntialem: ꝛ tñ grãmaticũ nõ pdicaẽ de lo gico. Rñdeo ꝙ lȝ dareẽ ordo eẽntialis inter obiecta de q bus ꝯsiderãt iste artes: nõ tñ sequiẽ: ꝙ sicut ẽ ordo eẽntia lis ꝛ necessari⁹ in obiectis: ꝙ sic sit ordo eẽntialis iter ar tes ꝛ scias in ordine ad intellectũ adiscentẽ ipsas. Ueruz est tñ: ꝙ vbi scie habẽtur pfecte: ꝙ eẽt ordo eẽntialis iter ipsas: ꝛ tũc ista erit necessaria logicũ est grãmaticũ: qꝛ ad pfectionez logice reqriẽ perfecta a scia grãmatice. ¶ Ad uertendũ vlterius ꝙ predicatum sumptum a forma po

re:nõ ṗdicaᷣ ꝑ ſe de ṗdicato ſumpto a forma poſteriori
niſi ex forma prioꝛi ⁊ forma poſteriori poſſit fieri vnũ per
ſe. Unde lꝫ detur ordo eẽntialis iter formas qui eſt neceſ
ſariꝰ: nõ tñ iſte ordo eſt per ſe pſeitate in predicando niſi
ambe forme faciãt vnũ per ſe: qꝛ qḋ nõ eſt ꝑ ſe ⁊ de ſe vnũ
nõ eſt alicui ꝑ ſe vnũ: ⁊ ita nihil põt per ſe ṗdicari de ipo.
¶ Ad ꝓpoſitũ: lꝫ ſit ordo eẽntialis ex ṗſuppoſito inter lo
gicã pfectã ⁊ grãmaticã pfectã: iſta tñ non erit per ſe lo-
gicũ eſt grãmaticũ. ꝓpterea qꝛ logica ⁊ grãmatica nõ fa
ciunt vnũ per ſe: ſed vnũ ꝑ accñs: ⁊ hoc: qꝛ vnũ iſtoꝝ nõ
eſt per ſe forma reſpectu alterius. ¶ Ad octauũ reſpõdeᷣ
dicendo ꝙ forma vegetatiua dat eẽ plãte loquẽdo de for
ma vegetatiua que nõ eſt per ſe ordinabilis ad aliaꝫ for-
mã ſic ꝙ nõ eſt ꝑ ſe in potentia ad illã. Et cũ tu dicis for
ma vegetatiua in aiali dat eẽ vegetatiuũ: ꝯ̃ dat eſſe plan
te. Nego ꝯñtiaꝫ: ꝓpterea: qꝛ iſta nõ eſt forma vltima: ſed
eſt forma potẽtialis ad aliã formã vlterioꝛẽ. ¶ Et per hoc
reſpõdeᷣ ad ꝓbationẽ ſecũde ꝯñtie de ſenſitiua. ꝙ ſi po-
naᷣ diſtingui ab intellectiua: dat eẽ ſenſitiuuꝫ: ſed nõ eſſe
ſenſitiuuꝫ in aliqua ſpẽ determinata. Et cũ tu dicis: dat
eſſe irrationale: dico ꝙ dat tãtũ eſſe irrationale negatiue
⁊ priuatiue. ſic ꝙ illud cui dat eſſe .ſ. ipm cõpoſitum: nõ
eſt rõnale: eſt tñ aliqd cui nõ repugnat rõnalitas: ⁊ tale
ſenſitiuum qḋ ſic dat eſſe irrationale (.ſ. negatiue ⁊ ṗua-
tiue tñ) nõ conſtituit brutũ: ſed ſenſitiuũ qḋ dat eſſe irra
tionale poſitiue ⁊ ꝯ̃rie: ꝯſtituit brutũ. Unde irrationale
poſitiue ⁊ ꝯ̃rie eſt illud qḋ nõ tñ negat rõnalitatẽ: veꝝ ẽt
ponit aliquid qḋ repugnat rõnalitati. ſicut fora ſpecifi-
ca aſini ſenſitiua nõ tñ negat rõnalitatem in aſino: veꝝ
etiã ponit aliquid repugnans rõnalitati. ¶ Q̃ ſi tu di-
cas ſenſitiuũ ordinabile ad formã vlterioꝛẽ eſt in aliquo
gñe: ergo erit in aliqua determinata ſpẽ. ¶ Dico ꝙ eſſe
in determinata ſpẽ: põt eſſe in fieri: vel in facto eſſe: mõ
nihil eſt in genere: quin ſit in determinata ſpẽ: altero iſto
rum modoꝝ: ⁊ ꝯcedo ꝙ tale ſenſitiuũ qḋ ordinaᷣ ad aiaꝫ
intellectiuã eſt in fieri in ſpẽ humana ſi autẽ intelligas ꝙ
illud qḋ eſt in gñe ſit in determinata ſpẽ in facto eẽ. nega
tur hoc. ⁊ hoc nõ eſt ipoſſibile: ſed maxime neceſſariũ: ſe
quendo ṗncipia Ar. ¶ Ad nonuꝫ argumentũ rñdeᷣ ne-
gando ꝯñtiam: qm̃ forma corpeitatis: ⁊ forma mixtio-
nis: dicunᷣ eſſe idẽ realr̃ ſm viã quã teneo. cũ igitur for-
maꝝ ꝓducibilium mixtiones ſint oppoſite ⁊ diſperate:
ſequitur ꝙ ẽt forme corporeitatis erũt oppoſite ⁊ diſpe-
rate: qḋ declaraᷣ ſic. Om̃is trãſmutatio eſt ex oppoſitis: er
go forma dans eẽ vltimũ rei: que hꝫ corrũpi: eſt oppoſi-
ta forme gñande. Sed forma corporeitatis ⁊ mixtionis
ſunt diſpoſitiones ad formã vltimã: ergo erunt oppoſite
tales forme mixtionis ⁊ corporeitatis. ¶ Poteſt ẽt rñde
ri tenendo: ꝙ forma corporeitatis ⁊ mixtionis nõ diſtin
guantur realr̃. negando ꝯſequentiã rõnis principalis: ⁊
ad ꝓbationem diceretur: ꝙ agens generans nõ tñ cor-
rumpit illud qḋ ſibi repugnat formalr̃: veruꝫ ẽt virtualr̃.
Uñ repugnantia ṽtualis eſt reſpectu effectuũ vel diſpo-
ſitionũ eoꝝ que formalr̃ repugnant. ſicut dicimus ꝙ cã
intẽſionis albedinis virtualiter repugnat caliditati. cuꝫ.
igitur ita ſit ꝙ forma generãda ⁊ corrũpenda formaliter
repugnẽt: diſpoſitiones faciẽtes pro iſtis formis virtuali
ter repugnabunt: ⁊ per ꝯñs agens intendens corrũpere
formã aliq̃ꝫ ſbalem ſecũdario: ⁊ ex ꝯſequẽti corrũpit oẽs
eius diſpoſitiones: que faciebant pro ꝯſeruatione ipſiꝰ.
Item ſi iſte diſpoſitiones aliquo mõ ꝯſeruarentur a for-
ma ipſa que corrumpiᷣ. corrupta ipſa forma ꝯſeruante:
ſecundario ex ꝯñti corrumpunᷣ ipſe diſpoſitiones ꝯſer-
uate. Ex quo ꝯcludimus ꝙ agens corrũpens: ⁊ corrum
pit ea que ſibi repugnant formaliter ⁊ ea que ſibi repu-
gnant virtualiter: ⁊ quaſi per accidens: qꝛ rõne forme cu
ius vltima corruptio intenditur ab agẽte. ¶ Et ad con-
firmationeꝫ cum diciᷣ in habẽtibus ſimbolũ (in ſcḋo de
gñatione) facilioꝛ eſt tranſitus dico ꝙ pro tanto lꝫ eſt ve
rũ: qꝛ q̃litas ſimbolica non ita reſiſtit agenti: ⁊ reſiſtendo

debilitatur: ſicut q̃litas ꝯ̃ria. Uñ ſi reſiſtit: per accñs reſi-
ſtit: ⁊ non ꝑ ſe. Modo difficiliꝰ eſt (vt inqt Ar. ibi.) trãſ-
mutare plura quoꝝ quodlibꝫ ꝑ ſe reſiſtit agẽti q̃ꝫ trãſmu-
tare pauciora. Ex quo ſeqᷣ: ꝙ faciliꝰ poſſit trãſmutari
elemẽtũ habẽs q̃litatẽ ſimbolicã: q̃ꝫ aliud elementuꝫ hñs
q̃litates oĩno repugnãtes. Ulterius agẽs corrũpẽs: in agẽ
do non agit in q̃litatẽ ſimbolicã: ſꝫ tñ in q̃litatẽ ꝯ̃riã. Sꝫ
qꝛ corrũpit formã ſbalẽ corrũpendaꝫ ſecũdario ⁊ ex ꝯñti
corrũpit q̃litatẽ ſimbolicã. Et ſm hoc poſſumꝰ dicere: ꝙ
q̃litas illa ſimbolica manet duplr̃. Tũ qꝛ non eſt de inten
tione corrũpẽtis: vt ipſaꝫ corrũpat: neq̃ꝫ agit in ipſaꝫ per
ſe corrũpendo. Tũ qꝛ ꝯſilis regñatur: ⁊ ita remãet in ſuo
ſili. ⁊ ſm hoc põt intelligi in tẽtio. Cõmẽ. in. 2. de gñatio-
ne. ꝙ qualitas ſimbolica manet. q̃re ⁊c. ¶ Ad decimuꝫ.
Rñdeᷣ ṗmittẽdo diſtinctionẽ ꝯſuetã dari a Scotiſtis de
põa: qꝛ duplex eſt põa. ſubiectiua. ⁊ obiectiua: que diſtin
ctio dicta eſt a nobis in tractatu noſtro formalitatum ⁊
alibi diffuſe. Põa ſubiectiua q̃dã eſt abſoluta ⁊ fundamẽ
talis: q̃daꝫ reſpectiua: vt hꝫ videri in ṗmo phyſi. qua di-
ſtinctiõe ṗmiſſa. Rñdeᷣ ꝙ põt dari vtrunq̃ꝫ: ꝙ iſte forme
ſbales educunᷣ de eadeꝫ põa ſubiectiua fundamentali.
Et cum tu dicis de mente Cõmen. ꝙ põe numeranᷣ ad
numerationem actiuum. Rñdeo ꝙ ipſe intelligit vel de
põa obiectiua que ſic numeraᷣ ad numerationeꝫ actus
exiſtentie. Uel ſi intelligat de poᵃ ſubtiua: intelligit de
poᵃ reſpectiua non abſoluta. Et ad illud quod dr̃. 3. phy.
Q̃ ſi poſſe ſanari ⁊ poſſe egrotari ſunt idẽ: ſanitas ⁊ egri
tudo erunt ideꝫ. Dico ꝙ loquiᷣ de poᵃ obiectiua: ⁊ actu
ſibi correſpondente. Et ꝯceſſum eſt talem põam numerari ad
nũerationeꝫ actiuuꝫ. Poteſt ẽt dari aliud membrũ: ꝙ de
eadem poᵃ educanᷣ iſte forme. Et cum tu dicis ꝙ forme
nullũ ordinẽ eſſentialẽ habebũt. Rñdetur negãdo lꝫ. imo
põt eſſe ordo eſſentialis inter formas: dato ꝙ nullus eſſet
ordo ipſaꝝ põaꝝ in exñdo ſuo ſubto: qꝛ poᵉ ṗñt ordinari
q̃ꝫtũ ad terminos ⁊ termiatiue: lꝫ non ordinẽtur inter ſe.
¶ Põt ẽt dari: qḋ iſte forme hñt ordinẽ eẽntialeꝫ inter ſe.
Et cũ tu dicis: imediate fundanᷣ in mã ṗma. ꝯ̃ nullũ hñt
ordinẽ. Negaᷣ ꝯñtia: qꝛ a ſili ꝓpe paſſiones imediate fun
danᷣ in ſuo ꝓpo ſubto: ⁊ tñ hñt ordinem eẽntialẽ inter ſe.
Ita ꝙ ꝑ ṗus vna ineſt ſuo ſubto: q̃ꝫ alia. Nõ tñ ſequiᷣ ꝙ
illa que priꝰ ineſt ſit rõ recipiẽdi aliã: qꝛ ꝓximũ ⁊ imedia
tũ ſuſceptiuũ eſt ipm ſbm: qḋ tñ nõ ẽ poᵃ ꝓpinq̃ receptiuꝫ
ſcḋe paſſionis niſi ṗᵃ paſſio ſit in ipſo recepta. ¶ Ad
vndecimũ argᵐ rñdeᷣ: negando ꝙ deᷣ aliqd ſimpliciꝰ ele
mento: ſꝫ viã quã teneo: qꝛ forma corporeitatis ⁊ forma
mixtiõis ſunt vna fora realr̃ ⁊ ſbalr̃. Sꝫ ſꝫ aliã viã habe-
remꝰ dicere: ꝙ daᷣ aliqd ſimpliciꝰ ipſo elemẽto. Nõ qdeꝫ
in facto eſſe. ſꝫ in fieri. Et ad Ar. ꝙ elementa ſunt corpo-
ra ſimplicia rñdeᷣ. ꝙ ſunt corpa ſũme ſimplicia in facto
eſſe: qꝛ nõ daᷣ aliqḋ cõpoſituꝫ in actu cõpleto: ⁊ pfectoꝛ
qḋ ſit ſimpliciꝰ elemẽto: ſꝫ bñ aliqḋ eſt ſimplicius in fieri:
vt dictũ eſt. Neq̃ꝫ ẽt elemẽtũ dr̃ corpus ſimplex ſimplici
tate oppoſita cõpõni ex ꝑtibꝰ eẽntialibꝰ ſed ſimplicitate
oppoſita mixtiõi: ⁊ cõpoſitiõi ex mixtibilibus. Et ex his
appet ſolo ad ſequẽs qḋ eſt. 12ᵐ argumẽtũ. ¶ Ad 13ᵐ rñ-
deᷣ ꝯcedẽdo: ꝙ iſte fore ſbales hñt ordinẽ inter ſe. Et cũ
tu dicis: iſte ordo eẽntialᷣ erit de eſſentia forme que ordi-
naᷣ ad alterã. Dico ꝙ tu es valde groſſus: ſi extimas ꝙ
ideo ordo alicuius dicaᷣ eſſentialis. qꝛ ſit de eſſentia eiꝰ:
ſed iõ ordo eſt eẽntialis: qꝛ eſt neceſſariꝰ inter aliq̃ que ſic
nectũ ordinanᷣ eſſentialr̃: ⁊ ita cũ ordo ſenſitiue hois ad
aiaꝫ intellectiuã ſit neceſſariꝰ: iõ iſte ordo diciᷣ eẽntialis.
Et cũ tu dicis: aut iſte ordo eſt eẽntialis ſenſitiue hois in
q̃ꝫtũ ſenſitiua ẽ. aut in q̃ꝫtũ ſenſitiua hois. Dico ꝙ eſt ipiꝰ
ſenſitiue hois: in q̃ꝫtũ ſenſitiua hois eſt. Et cum tu dicis:
ꝙ diffõ hois nõ indicaret totã eẽntiã hois ⁊ qcqd ꝑtinet
ad totã eẽntiã hois. Rñdeo ꝙ diffõ hois indicat quicqd
ꝑtinet ad qditatẽ hois. Iſte ẽt ordo cũ ſit reſpectꝰ ⁊ reſpectiuus
nõ ẽ de qditate hois: qꝛ nullũ reſpectiuũ ẽ de eẽnᵃ entꝪ ab
ſoluti: ⁊ ita diffõ hois nõ exṗmit iſtũ ordinẽ. Uñ tu nõ di
ſtinguis inter

stinguis iter illd qd est p se: ꝛ illud qd necessario ꝯcurrit. aliqd enim necio cōpetit alicui: qd tñ non per se cōpetit. sicut ꝓuatio est ꝑncipiū neciū trāsmutationis: ꝛ tñ est per accńs ꝑncipiū. sic ē in ꝓposito. ordo necio ꝯcurrit ad eē hois: ꝛ tñ nō est de eēntia hois: ꝛ dato ꝙ esset de essentia adhuc nō sequit: ꝙ sensitiuū: qd ꝯtinet in aiali: qꝫ diffinit hoiez: nō exꝑmat istū ordinē saltē ꝑmissiue: ꝛ potētialiter: quēadmodū exprimit eēntiā hois ꝑmissiue: ꝛ potētialr: ꝛ h loquēdo de aiali vt est altera ps diffōnis hois: ꝛ nō vt determinat per dr̄iā specificā q est rōnale. ¶ Ad vltimū argm. Rńdetur negādo ꝯñtiā. Pro quo est notādū ꝙ sic vle ꝛ pticulare distinguūtur ꝯm rōnē ex opinione tua (ita ꝙ idē pōt cāre distinctos ꝯcept obiectiuos rōne tñ distinctos) ita ꝫ opi. meā eadē res ꝯtinet in se distinctas rōnes formales obiectiuas hńtes in se aliq̄ nō idētitatē ꝛ distōnē ex nā rei. Sensitiua ḡ hois pōt accipi vel in rōne sensitiui vel in rōne ꝓpria ꝛ pticulari. Et iste sunt distincte rōnes formales obiectiue: que lꝫ distinguant ex nā rei: sunt tñ idez realr. Si accipiat sensitiuū sub rōne cōmuni: sic ꝯuenit sensitiua in hoie cū sensitiua in asino: ꝛ vt sic sub ista rōne nō est ordinabilis sensitiua in hoie ad aiam intellectiuaz: nisi potētialr ꝛ ꝑmissiue. Si vero ꝯsideret sensitiua in hoie sub rōne ꝓpria: sic distiguitur a sensitiua in asino: ꝛ vt sic positiue ꝛ actu est ordinabilis ad intellectiuā. Ex q̄ sequit. ꝙ lꝫ eadē sensitiua sint due rōnes formales obiectiue que relucēt in ipsa sensitiua: nō tñ sequit ꝙ sint due aie sensitiue: nisi essent realit distincte. sicut datur exemplum. Duo gradus caliditatis in eadē caliditate numero: non sunt due caliditates: nisi quando sunt realiter distincti ꝛ separati.

Ultimo iam ad rōnē principalē in ꝑn. q. respōdet. Premittēdo: ꝙ sicut ens ꝛ vnum diuidit in compositū ꝛ simplex: ita eē ꝛ vnū eē. sic ꝙ eē non magis determinat ad cōpositū q̄ȝ ad simplex: quēadmoduȝ nullū diuisuȝ sibi determinat aliquod diuidētiuȝ. Unde nō est imaginādū: ꝙ eēntia alicuius sit composita: ꝛ tamen esse sit simplex: sicut ergo ens compositū qd vnum includit multa entia ꝑticularia: ita esse cōpositum: multa esse particularia. Falsum est ḡ ꝙ vnum esse compositū sit ab vnica forma: tñ dicendū est ꝙ esse totale ipsius cōpositi vltimate ꝛ cōplete est ab vnica forma. s. a forma vltima per quā totū qd est in ipso cōposito se hꝫ vt potētiale ꝛ vt mā respectu illius vltime forme. ꝛ sic totū esse illius compositi totalis est ab illa vnica forma cōpletiue ꝛ perfecte. ¶ Ad cōfirmationem cum dicebat: ꝙ genus nihil est preter eas que sunt generis species. Rńdetur ꝙ illa auctoritas truncate adducitur. Sed subdit Ar. si est aliqd: est quidem vt mā. Unde si dr̄ia specifica esset tota ꝛ qditas rei: supflueret genus in diffōne: q: differentia specifica sufficienter explicaret totam essentiaȝ diffiniti. Unde vult Ar. ibidē: ꝙ genus iportat quicqd est diffinito preter differentiā vltimā ꝛ formā vltimā a qua accipit dr̄ia ꝛ totum illud iportatuȝ per genus se hꝫ vt potētiale ꝛ vt materia respectu vltime dr̄ie. Unde pertractat ibi de vnitate diffinitionis quō ꝑmisit in posteriorib Analeticis: ꝛ quō pertractat in. 8 meta. de vnitate cōpositi: ꝛ sicut vult ibi. ꝙ vnitas per se cōpositi est ex per se actu: ꝛ per se po: ita vult conceptū diffinitiuū esse per se vnū: q: est ex per se conceptu actuali ꝛ cōceptu potentiali. Et sicut in. 8 meta. vult ꝙ actus sit principalior causa cōpositi entitatis: ꝛ ex ꝯñti vnitatis eius. Ita in ꝓposito vnitas diffōnis principalr est a dr̄ia vltima rei. Ex quib non sequitur: ꝙ in potentiali qd iportatur per genus: nō includantur multe forme: q̄rum q̄libet se tenet ex parte māe: quēadmodū in cōposito sbali includunt multe ptes organice que differūt ꝯm spēm per formas specifice distinctas: ꝛ tñ q: totū icludēs illas formas ordinat vt qddam ꝑfectibile ꝛ potētiale ad vnā formā vltimā. Ideo ex istis ꝛ illa sit vnū per se. Unde vlr est veruȝ ꝙ in compositis q̄to aliquid est ꝑfectius cōpositū: tanto plures ptes organicas essentialr distinctas includit. Et tñ nō obstāte illa pluralitate: cōpositū tale est ꝑfectius vnuȝ: q̄ȝ illud qd nō tot ptes includit: ꝛ sic dr esse verius vnū: q: ꝑfectius: nō est q: indiuisibilibus. ¶ Per hoc rńdet ad secundā cōfirmationē: ꝙ dr̄ia vltima est tota sba rei. Hoc nō est intelligēdus sicut vba sonant: q: tūc in oi diffōne cōmitteret nugatio: q: vel genus nō ptineret ad sbam rei: vel rōne differētie vltime bis diceret. ¶ Intelligendū est ergo ꝙ tota substantia rei cōpletiue ꝛ pfectiue est ab vltima dr̄ia: hoc est ꝙ ipsa cōplet ꝛ pficit totam sbam rei. ¶ Ad tertiam ꝯfirmationē cū dicebat: ꝙ in substantiis non est ordo: intelligendum est: non ꝙ forme in aliquo vno composito non sint essentialr ordinate: sed non est ordo faciēs aut tollens nugationeȝ: q: sicut dicit Ar. ibi. si est nugatio in diffōne addendo dr̄iam ꝑorem posteriori vt dicendo aial bipes hńs pedes: alius ordo addendo dr̄iaȝ posterioreȝ ꝑori non tollit ipsam nugationē: vt dicēdo aial hńs pedes bipes. Ita ꝙ ali ꝛ ali ordo non facit ꝛ tollit nugationē: ꝛ hoc maxie seqtur negādo: ꝙ dr̄ia vltima sit cā vnitatis diffōnis: vt declaratū est in metaphysicis. Q. de termino acquisito per motus distinctos specie.

¶ Eadeȝ est materia vt ꝑncipiū oib que fiunt ꝛc. Textu cōmēti. xi. Qō. iiij.

Queritur. Utrū materia sit eadeȝ numero omnium generabilium ꝛ corruptibilium. Uidetur ꝙ non. 7. meta. Generans gńat aliud propter māꝫ.

Ad oppositū est Ar. ꝑ phys. ꝛ ꝑ de generatiōe.

Respōdetur primo: in qōne ista ponet triplex distinctio. ¶ Scdo multiplex conclusio: ex quo patebit respondeo ad argumētum in ꝑncipio. ¶ Tertio difficultas mouebitur ꝛ soluet.

Quātū ad ꝑmū ꝑma distinctio ē: ꝙ vnitas nūeralis est duplex: quedā ē vnitas actualis. q̄daȝ est vnitas aptitudialis. Unitas actualis ē: qua aliqd actualiter est vnū nūero. Unitas aptitudinalis qua est vnum in aptitudine: sicut due aque aut aliqua duo eiusdeȝ rōnis: ꝛ homogenea nata sunt vniri ꝛ esse vnū. ¶ Scda distinctio est hec. Unitas actualis quedā est insequens formā toti: que distinguit ꝯ māꝫ oppositaȝ qditati: q̄dam est insequēs formā ptis que distinguit ꝯ māꝫ: que est altera ps cōpositi. Quedaȝ est vnitas que insequit ens ꝯm ꝙ ens. ꝑa ꝛ 2a vnitas ē vnitas formalis. 3a vnitas ē vnitas entitatiua. ¶ 3a distictio. duplex ē mā: q̄daȝ est mā ꝑa seu remota: q̄dā scda seu ꝓpinqua. hec distō pꝫ ex terminis.

De secūdo. His ꝑmissis ponunt ꝯnes. ꝑma ē ista. Diuersis gńationib ꝯm numerū correspondēt distincte māe scde: numeraliter distincte. Ista pꝫ. Qm̄ alie dispōnes q̄litatiue ꝛ q̄ntitatiue numeraliter distincte sunt in mā Sor. ꝛ alie sunt in mā Pla. ¶ Scda ꝯclusio ē: ꝙ mā ꝑma est vna nūero oiuȝ gńabiliū ꝛ corruptibilium per priuationem distōnis formalis que sumit a forma ptis. Istud ꝓbat. Qm̄ illud qd nullam formā hꝫ de se: sed ē ꝑ diuersuȝ ab oi tali forma: non pōt distingui ab alio intrinsece ꝑ aliq̄ȝ vnitatē que cōsequit formā: in eo ꝙ forma. Sꝫ mā ꝑa de se nullā formā icludit: ꝛ est ꝑ diuersa ab oi forma ptis. ergo ꝛc. ¶ 3a ꝯ est ꝙ loquendo de vnitate actuali: qua ꝯseqt ens ꝯm ꝙ ens: mā ꝑa pōt esse vna nūero respcū oiuȝ formaȝ ad seinuicē succedētiū: ꝛ h vult Ar. in ꝑ phys. ꝛ ꝑ de gńatione. Qm̄ dato opposito nō esset trāsmutatio ab vno in alteȝ. cōfirmat ēt ꝯm ipꝫ. Idē sbm in transmutatione sbalis manet sub vtroq̄ȝ termino trāsmutatiōis. ¶ 4a cōclusio est ista. ꝙ cōparando māꝫ. pimā ad indiuidua simul actu existia: materia talis est alia ꝛ alia ꝯm vnitateȝ numeralem positiuam insequentē ens ꝯm ꝙ ens: hoc est vt vnitas est passio entis ꝛ cuiuslibet iferioris ad ens. ꝓbat duplr. Primo sic. generans ꝫ Ar. gńat aliud ꝑ māꝫ: que mā non tñ est alia

alietate forme: ꝛ ꝑꝑ vnitatē formalē que insequit̄ ipsam formā quā hꝫ: verū ēt est alia alietate ꝓpria que insequit̄ vnitatē ipsius vt ipsa est distincta a forma. Nā sicut materia in cōposito sbali loquēdo de mā pma est pncipiū distinctū eēntialr̄ a forma sic hꝫ ꝓpriā vnitatem distinctaꝫ ab vnitate forme: que vnitas non tm̄ est vnitas specifica sed etiam numeralis: qꝛ cōpositi singularis sunt pncipia singularia. ¶ Probat̄ scdo hec eadeꝫ ꝯclusio. Gñans hꝫ mām suā ꝑfectā forma sbali: sed māꝫ geniti vel gñandi ꝑficit ipsuꝫ gñans ꝯsili forma in spē: ſꝫ ipossibile est eandeꝫ mām habere formā in esse geto aut esse ꝑfectam formā: ꝛ carere forma: seu habere ipsam in fieri: ergo mā gñantis ꝛ geniti nō sunt eadē. ¶ Loquendo de vnitate que insequit̄ formā rōn° que est qditas: ponitur ista ꝯclusio que est qnta. vꝫ. omnes māe sunt vnuꝫ qditatiue. ꝓbat̄. qꝛ nā māe qditatiue accepta predicat̄ eēntialr̄ ꝛ in recto in primo modo dicendi per se de hac mā ꝛ de illa: ꝛ hꝫ rōnem vniuersalis predicabilis de istis. igit̄ oēs māe singulares sunt vnuꝫ in nā māe eoꝝ. ¶ Sed ꝯ Auerroys. 12. meta. cōmēto. 14. habet ꝙ mā pma non hꝫ cōitatē alicuius ꝑdicabilis de pluribus sed precise cōitateꝫ sm̄ causalitatē intrinsecam: ꝛ in hoc distinguit ipsam a cōitate generis predicabilis. ꝛ hoc dicit esse de intentione Aꝝ. declarantis nām māe. igitur materia nō est sic vna. ¶ Itē instatur contra aliam conclusionem vbi dicitur ꝙ loquendo de vnitate insequente ens in se ꝛ in suis inferioribus ois mā in quocūqꝫ cōposito naturali ē vna numero positiue. Cōtra. habet ipse in eodeꝫ cōmento ꝙ materia circūscripta forma nullā hꝫ vnitatem nisi priuatiuaꝫ per carentiā formarū ꝛ dña ꝝ indiuidualiuꝫ. igitur conclusio falsa. ¶ Ad hec respondetur ꝙ nā materie in esse abstracto a suis indiuiduis hꝫ rationem vniuersalis predicabilis vt declarat̄ in. q. de indiuiduatione. ¶ Ad cōmentatorē dr̄ ꝙ intentio sua est ꝙ resoluendo aliqđ compositū singulare in materiā primā saltē per intellectum remanet materia prima nuda: que licet sit cōicabilis per modū principij materialis pluribus indiuiduis per causalitateꝫ intrinsecā: que sibi debet̄ inquantum est materia: ista tamen mā nō est cōmunis cōitate vniuersali: que cōitas insequitur formaꝫ licet potentialem ad aliaꝫ formam vel saltem ad aliam realitatem forme: cōitas aūt materie sm̄ causalitatem insequitur hanc naturam pure potentialem ad formam. Ex hoc non sequitur ꝙ abstrahendo nām māe ab oibus indiuiduis non sit talis natura vniuersalis. ¶ Et si dicat̄ ꝙ materia in cōi predicatur de hac materia non in recto sed in obliquo. Contra: qꝛ hec. ꝓpositio hec mā. est materia est essentialis. quia predicatū includit̄ in ratione subiecti: sed predica^m de eēntia subiecti predicatur in recto. ¶ Itē. quod dicit totam qditatem alicuius ꝑdicatur in recto. materia in cōi est hꝫ respectu hui° māe: qꝛ hec materia nō addit supra materiā nisi hecheitateꝫ que non pertinet ad quiditateꝫ. Nec obstat qđ dicit cōmētator primo phyſicoꝝ cōmēto. 69. materiā nō habere quiditatem. ¶ Respōdetur ꝙ pro tāto dicit hoc: qꝛ vult totam quiditatem cōpositi naturalis esse formam partis a qua mā est primo diuersa. Loquendo igit̄ de quiditate que est forma partis materia nullam talem habet quiditatem: sed loquendo de quiditate que sumitur ab ente seu ab eēntia sic materia hꝫ qditatē. ¶ Ad secūdū respōdetur ꝙ loquēdo de vnitate que sumitur a forma partis indiuiduali vel a differentia eius sic materia p° non est vna numero positiue: sed tm̄ priuatiue. vnam tetigit cōmētator ꝛ aliam presupposuit. Nec valet: istā nō posuit. ergo negauit ipsam. ¶ Sexta cōclo: ꝙ loquendo de vnitate aptitudinali: q̄ apta nata ē cōpetere ipsi materie: alr̄ dōm ē ſꝫ aliqs Scotistas: alr̄ ſꝫ alios. Pro opinione aliquoꝝ ponit̄ ista ꝯ. v. ꝙ oīuꝫ gñabiliū ꝛ corruptibiliuꝫ est eadē mā nūero. Probat̄ q̄cūqꝫ sunt eiusdē rōnis: ꝛ oino homogenea ipa nata sunt ꝯstituere aliqđ vnū nūero. Sꝫ oēs māe sunt eiusdē rōnis: qꝛ nō dant̄ duo pma in genere causē mālis: sicut neqꝫ in aliis: ḡ ex oibus materiis pōt fieri vna mā: ꝛ dicunt isti: ꝙ oēs māe dicunt̄ esse vna mā nūero priuatiue: seu aptitudinalr̄. Naꝫ ꝙ sint diuerse seu diuise: ħ est ab ipsis formis originalr̄ ꝯherentib° ꝛ diuidētib° ipsas mās. ita ꝙ ipsis circūscriptis. vꝫ. circūscripta forma sbali: qn̄titate: loco: ꝛ situ: oēs māe eēnt vna. ¶ Alia Scotistaꝝ opinio ē opp^m. Pro qua ponit̄ ista ꝯ. Q, oēs māe diuise ꝛ separate circūscriptis ēt oib° formis sbalibus seu accñtalibus: adhuc distinguunt̄: vtputa si due māe fierent ex̄ vniuersum adhuc vna esset distincta ab alia. ꝛ hoc per suas eēntias: ita ꝙ seipsis distinguerent̄: q̄ distinctio tm̄ eēt nūeralis: ꝛ nō specifica: cū distinctionis pn̄° essent ipse hecheitates. Nunqꝫ tm̄ ꝯcedit̄: ꝙ iste māe distinguerent̄ formalr̄: vt distinctio formalis est a forma: vt forma est altera pars compositi: quare ꝛc. Per hoc pꝫ rnsio ad argumentum adductum in principio.

De tertio pncipali isurgit vna difficultas: qꝛ Arist. dicit ꝙ gñans gñat aliud ꝑꝑ māꝫ ꝛ non ꝑꝑ formā: cū. 7° meta. dicat̄ ꝙ forma sepat ꝛ distinguit. Ad hāc difficultatē rnsum est alias. epilogādo tm̄ ad hoc pmittunt̄ alique ꝓpōnes. ¶ Prima ꝓpō est ista. ꝙ forma est principiū distinctiuū sicē mā. probat̄. qꝛ eadē sunt principia eēndi ꝛ distinguēdi: sed forma est eque bn̄ pncipium eēndi sicut mā. ḡ ꝛc. ¶ Scda ꝓpō. ꝙ forma magis distinguit q̄ꝫ mā: qꝛ qđ est magis pncipiū ꝛ pncipalius eēndi. est magis pncipiū distinguēdi: ſꝫ forma est pn^m pncipalius eēndi. ḡ ꝛc. ¶ Tertia ꝓpō: forma appropriate nō est pn^m distinguēdi: ꝓbat̄. illud qđ est pn^m assimilādi: nō est pn^m distinguēdi: qꝛ assimilare ꝛ distinguere sunt opposita: vl̄ saltē disperata. ſꝫ forma est pn^m assimilādi: qꝛ agēs ꝑ formā suā assimilat sibi passuꝫ: ꝛ ħ nō in singularitate: ſꝫ in nā: ꝛ in specie: ergo nō est pncipiuꝫ distinguendi appropriate. ¶ Ultima ꝓpositio: materia appropriate dr̄ eē pncipiuꝫ distinguēdi: qꝛ nullo mō est pncipium assimilatiuū. ergo ei magis conuenit distinguere appropriate: q̄ꝫ forme. Ex hoc patet solutio difficultatis.

¶ Quecūqꝫ vtiqꝫ sic transmutantur ad inuicem ad materiam oportet redire.

Textu cōmenti. xiiij. Questio. vij.

Queritur Utrum idē nūero ꝑ pōtēꝫ diuinaꝫ possit reparari qđ est corruptū. ¶ Ista questio nō est ptractāda ex principiis nālib°: ſꝫ tm̄ theologicis. solū hic itroducit̄ vt videat̄ q̄ꝫtum ex pncipiis. s. tho. ꝛ alioꝝ ꝯtineat veritatē. Et arguit̄ ꝑ negatiue. Si. n. corruptū iteꝝ reparat̄: ista gñatio aut est eadē cū pma gñatione: aut est distincta: si dicas ꝙ est disticta. Arguit̄ sic. Ubicūqꝫ sunt due ꝓductiones ꝛ due gñationes: ibi sunt duo genita distincta: sed per te hic sunt due gñationes. ḡ sunt duo genita seu ꝓducta. Si dicas ꝙ gñatio 2ᵃ est eadem cum prima Aut. n. pma est 2ᵃ. Aut 2ᵃ est pᵃ. si dicas ꝙ pᵃ est 2ᵃ. gñatio 2ᵃ ꝑsupponit priorē. ergo si prima est 2ᵃ: ꝑsupponit̄ isti 2ᵉ gñationi altera gñatio prior. Si dicas ꝙ 2ᵃ est pma. Arguo sic. qđ gñat̄ pma gñatione: ꝑ capit eē: ꝛ nunqꝫ amplius fuit. ḡ si 1ᵃ est prima sequit̄ ꝙ per gñationē ꝑ capit esse ipsum regeneratū ḡ nō est regñatū. sed primo gñatū. Sed ꝓbat̄ pmū assumptū pro maiore. s. ꝙ si sint due gñationes distincte: ꝙ sint duo genita. qꝛ gñatio est eadē cuꝫ re genita. probat̄. qꝛ si nō est eadem: aut pcedit ipsam reꝫ genitā. aut sequit̄: aut est simul cū ipsa. Nō est dicenduꝫ ꝙ precedat. qꝛ gñatio est mutatio instantanea: ꝛ in eodē instanti est cū regenita. Et per idē non potest dici ꝙ seq̄tur: sequeret̄ etiā ꝙ (si ipsa gñatio sequeretur.) prius res genita esset q̄ꝫ gñaret̄: qđ est impossibile. si vero dicas ꝙ gñatio ē simul cū re genita. ergo est eadē; qꝛ nō vr̄ ꝙ ista simultas possit eē nisi ex identitate vnius ad alteꝝ: q̄re sequit̄: ꝙ si due gñationes. ergo duo genita. ¶ Secūdo principaliter arguit̄. Si destructū est regñatū: certuꝫ est ꝙ in aliquo

ꝙ in aliquo tpe fuit pmo gñatū: sit illud tps A. cū postmodū regñat: in aliquo tpe regñat: sit istud tps B. tunc arguit sic. Si idē nūero genitū i tpe A. regñet in tpe B. ḡ tps A. fiet tps B. Qm̄ si mensuratū est idē: ⁊ mēsura dꝫ esse eadē. Sed hoc est impoſe: qm̄ tunc pteritū inquātū preteritū fieret pñs: ⁊ ēt illud regñatum inquantū preteritum fieret pñs. ergo impoſe est ꝙ destructū regñetur.

Ad oppositum ⁊ pro pte affirmatiua q̄ōnis arguit Aug. 22. de ciui. dei. ca. 20. inqt de carne nr̄a repanda in resurrectiōe: si oībus modis ista pijsset: neqꝫ eiꝰ mā vllis nāe latebris mansisset. vñ vellet eam repatet oīps. Ex quo ꝯcludit: ꝙ si totalr destrueret caro humana: posset ipsa eadē numero reparari.

Circa istam q̄ōnem. Primo est opi. s. Tho. in. 4. snia. di. 44. q. 1. q̄ tenet ptē negatiuā q̄ōnis: ⁊ vt meliꝰ videat opi. sua: erūt. 4. faciēda. Primo ponā opi. san. Tho. cū eius motiuo ⁊ fundamento. Scdo arguā ꝯ. Tertio soluā eius fundamentū seu motiuum. Ultimo rñdebo ad argumenta in principio. q.

Quantum ad pm̄: sm̄ ipsū est aduertēdū ꝙ corruptibile est i duplici dr̄ia qddā corruptibile qd̄ totalr corrūpit: ⁊ desinit eē: sic ꝙ hꝫ eē totale interruptū: qddā est corruptibile: cuiꝰ eē totale ⁊ idem manet. Primū corruptibile ē: sicut nā brutoꝝ: ⁊ alioꝝ: quorū forma totalr corrūpit seu desinit eē: qddā est corruptibile cuiꝰ forma manet: ⁊ idē eē totius: sicut nā hūana: cuiꝰ forꝰ que est aīa itellectiua post corruptionē manet in suo esse. Et hꝫ idē eē (sm̄ ipm) qd̄ est eē totiꝰ ⁊ cōpositi: qm̄ si hret aliud eē a corpe ⁊ a cōposito: seqret ꝙ vnio forē sbalis cū mā eēt accñtalis. Si loqmur de tali corruptiōe tales corruptibilis: cuiꝰ eē idē manet post corruptionē: idē numero pōt repari p pōam diuinā. si loquamur de alio corruptibili. cuiꝰ eē totale est iterruptū ⁊ desinit eē: ⁊ nō retinet idē esse: illud nō pōt repari in idētitate numerali. neqꝫ reparari idem numero de imensa potentia dei.

Quantum ad 2m̄. Cōtra istam pōnem instat. Et arguit pmo ꝯ fundamētū sue pōnis per qd̄ tenet: ꝙ idē numero in nā humana pōt repari: ⁊ nō in alijs. 2° ꝯ ꝯnem: ⁊ arguit sic pmo. Et psuppono illud qd̄ dicit. s. Tho. in pma pte. q. 89. ar. p. ꝙ aīa intellectiua hꝫ esse iperfectū ex corpus: ⁊ in corpe hꝫ esse perfectū: ex quo psupposito arguit ꝯ fundamentū suū. Habens oīno idē esse nō videt esse impfectū ex eo ꝙ pfectionem suā seu suū esse nō cōicat alteri. Sed aīa intellectiua extra corpus per te retinet idem eē qd̄ hēbat in corpe: ⁊ idē esse totius. ergo non est iperfecta sepata a corpe: ex eo ꝙ suum esse nō cōmunicat corpi: maior pbatur qꝛ cōicare suum esse alteri vel pfectionem alteri: nō est recipere pfectionem ab illo: sed magis dare. Unū hꝫ ad aliqd qd̄ est perfectū in se cōsequat cōicare suā pfectionē alijs: sicut est de itelligentia: ad quā ꝯsequit ista pfectio: que est cōicare esse alijs in mouēdo orbē: tñ ex ista cōicatione itelligētia nō pficit in se: qꝛ tūc sequeret ꝙ deus nō cōicando eē istis iferioribus: ēt impfectior in se: ⁊ ita pfectionē aliqꝫ reciperet a creatura: minor aūt est tua: qui dicis ꝙ aīa separata hꝫ oīno idem esse: qd̄ est eē totius. ¶ Itē arguitur scdo. Quecūqꝫ hñt idē esse oīno: vnū respectu talis eē nō potest dici impfectius reliquo. Sꝫ aīa itellectiua ⁊ totū compositū qd̄ est homo hñt idem esse. ergo aīa intellectiua nō dr̄ imperfecta in tali esse: si sit separa: ⁊ tamē totū compositū est perfectius in tali esse. ¶ Et ꝯfirmat. Impossibile est ꝙ sit eē alicuius: nisi sit illud qd̄ est hūs esse. Sed ita est ꝙ eē aīe itellectiue est idē esse cū esse totius. ḡ sequit: ꝙ si eē totius est: ⁊ totū hñs idē esse. ¶ Item 3° arguitur ex alio fundamēto ꝯ. s. Tho. tenet ipse ꝙ cōpositū dicit tertiā entitatem distinctā realiter a suis ptibꝰ. Ista tertia entitas totaliter desinit eē in morte hominis: alioquin hō nō vere moreret: sed quodcunqꝫ hꝫ esse interruptū ⁊ destruitur q̄ntum ad suū esse: nō pōt idē numero reparari. ḡ idē hō nūero nō poterit reparari. ¶ Itē 4° sm̄ ipsum ppriē passiōes distinguunt eēntialr a sbis potētie aīe: ⁊ maxime potentie sensitiue: que (sm̄ Ar. in de sensu ⁊ sen. in pn°. ⁊ in de somno ⁊ vigilia) fundantur imediate in cōposito. silr q̄ntitas distinguit essentialr a sba: ⁊ ista oīa corrūpunt: ⁊ desinūt eē in morte hois. ergo eadē passio: ⁊ eadē q̄ntitas nō poterit per potentiā diuinā reparari.

Secundo pncipalr. Contra ꝯclusionē in se arguit etiā. Si. n. deus pducat aliqd in instanti a. ⁊ ꝯseruet ipm in tpe imediate sequēti: certū est: ꝙ tale corruptū erit idē numero per te in istāti a. ⁊ etiā in tpe sequēti medio: atqꝫ etiā instāti b. ad qd̄ terminat tale tps intermediū. ḡ vbi pducat aliqd in instāti a. ⁊ in tpe medio nō ꝯseruet: ⁊ iterū in instāti b. ipsū pducat relinquitur ꝙ erit idē esse in instātia. ⁊ in istān b. pbat ista ꝯña. Idētitas ipsius esse in istāti b. ⁊ in istān a. si depēdet eēntialiter a ꝯseruatione ipsius esse in tpe itermedio dependet in aliquo gñe cause: aut in genere cause mālis: aut formalis: efficiētis: aut finalis. Non pōt dari ꝙ ab illo eē sic ꝯseruato essentialr dependeat in aliquo genere cāe: vt pꝫ discurrēdo per oēs. ergo nulloꝰ eēntialr idē eē in istāti a. ⁊ in istāti b. dependet ab ipso ꝯseruato in tpe intermedio. ¶ Probat ista ꝯña alio meꝰ: qꝛ si esset illud qd̄ tu dicis: ꝙ identitas istius eē in vtroqꝫ instāti dependeret ab ipso esse ꝯseruato in tali tpe medio. ḡ deus ꝙ erat in instanti priori nō posset creare in istān posteriori. ¶ Probat ꝯsequentia. Nā idētitas esse in istāti isto posteriori dependet essentialr ab ipso esse cōseruato in tpe medio dependētia essentiali: sꝫ nihil idē ⁊ vnū pōt esse ⁊ pduci sine eo a quo essentialr depēdet. ergo nō poterit idē esse ⁊ pduci in istāti posteriori. nisi ab eodem agēte eēt ꝯseruatū in tpe itermedio ⁊c. ¶ Itē 2° arguit. presupponēdo pmo ꝙ q̄cūqꝫ sic se hñt ꝙ vnū est pus eēntialr: ⁊ aliud posterius: vnitas ⁊ identitas prioris essentialr non dependet a posteriori essentialiter. Unde lꝫ ad distinctionem prioris distinguatur posterius. non tamen econtra. vt pꝫ in exemplo. Nā stante vnitate in causa pōt esse pluralitas in effectu. ¶ 2° psupponit: ꝙ duratio ⁊ diuersitas tpis seu instantiū: in qbus aliqua fiunt est posterior essentialiter ipso esse quod fit ⁊ generat. Isto stante arguit sic. Diuersitas posterioris essentialr nō ꝯcludit diuersitatē prioris in sua vnitate ⁊ identitate: sꝫ instātia ⁊ tps in quo ipsum esse pmanens durat: sunt posteriora essentialr re durāre. ergo lꝫ instātia diuersificent siue tps res pmanēs ⁊ esse positū in tpe nō diuersificat. maior pꝫ ex suppositis. minor appet. qꝛ siue instantia in tpe cōicent ad seinuicē: siue nō: semper remanet idem esse. Nam esse permanens distinguit essentialr a successiuo: ⁊ remanet idem in esse qbuscunqꝫ instātibꝰ ad seinuicē succedentibꝰ. Itaqꝫ non obstāte ꝙ instātia diuersificent: semp tñ remanet idē esse: loquēdo de esse cāto ⁊ pducto. ergo cū vnitas ⁊ idētitas ipsiꝰ nō dependeat essentialr a tpe: variato tpe: ⁊ ipso non cōseruato in tpe: adhuc poterit idem reparari. ¶ Hoc pōt sic confirmari. Si esse esset idem in a. ⁊ in tpe sequēti: ⁊ vlterius sit in b. intelligendo per b. instās ad qd̄ tale tps mediū terminatur: ꝯcederes ꝙ ipsum esse est oīno idem. ergo etiā vbi eēt in a. ⁊ in b. ⁊ nō cōseruaret in tpe itermedio: adhuc esset idem. Probo qꝛ in isto casu nō destruit nisi hoc quod est durare in tpe intermedio: quod est posterius essentialiter ipso esse durante. ergo pp̄ter diuersitatē huius qd̄ est durare: qd̄ est posterius esse durante nō variabit ipsum esse. ¶ Qꝫ si tu dicas: mensuratum dependet essentialiter a mensura: sed ita est: ꝙ tempus est mensura istius esse. ergo non poterit esse idem esse nisi sit idem tempus. ¶ Rñdeo ꝙ mensuratum dependet essentialiter a mensura que est eius mensura essentialis: sed non dependet essentialiter a mensura que est eius mensura accidentalis: modo esse permanens dependet accidentalr a tpe: qꝛ tps nō mensurat ipsū ens permanens: inq̄ntum permanens est: sed vt hꝫ esse in fluxu: ⁊ in motu: ex. 4. phys. Sed vbi mensuratum depēdet eēntialr a mensura: variata mensura: varia-

tur mensuratū. Isto° dicim° : q̄ scia mensurat̄ a scibili: ⁊ ita variato scibili variat̄ scia. ¶ Itē 3° arguit̄ p̄supponendo p̄mo: q̄ mutatiōes ille q̄ hn̄t terminos eiusdez rōnis: hn̄t eq̄lez cōpossibilitatē vel incōpossibilitatē: ⁊ q̄lz ipaꝝ est possis vel ipossis in se. Presupponit̄ ēt 2° q̄ mutatōes opposite hn̄t terminū eiusdem rōnis: sicut gn̄atio ⁊ corruptio hn̄t ipm nō eē: vna pro termino a quo: altera pro termino ad quē: ita q̄ nō esse ipsi° gn̄atiōis qd̄ est termin° quo ipsius est: eiusdem rōnis cuz nō esse: qd̄ est terminus ad quē corruptionis. Isto stante arguit̄ sic. Si aliqd gn̄at̄: nihil p̄cedens gn̄atiōnē est eiusdez rōnis cum nihilo destructionis in qd̄ cedit ipm destructū. Probo hanc maiorez: q: vtrobiq̄ nihil p̄uat ip̄z eē: ⁊ h̄z eq̄lez incōpossibilitatē respectū eē: ⁊ ei equalr̄ opponit̄. Sed nihil p̄cedens gn̄atiōnē nō ipedit gn̄ ip̄z eē idē possit gn̄ari. ḡ ⁊ ip̄z nihil in qd̄ cedit ipm destructuz nō ipediet: gn̄ ipm destructuz possit reparari. ¶ Probat̄ ꝯn̄ia. Q: si nihil sequēs destructionē alicu° ipedit p̄ductionē eē cui opponit̄: hoc esset pp̄ maiorē oppōnē ipsi° nihil ad eē: aut q: vnū nihil magis p̄uaret eē q̄z reliquū. Sz nullū istoꝝ ē. Est. n. eq̄lis oppō ⁊ eq̄lis p̄uatio respcū eē. ḡ si nihil p̄cedēs gn̄atiōnē nō ipedit gn̄ idez esse p̄ducat̄ ⁊ possit p̄duci: sequit̄ etiā: q̄ nihil sequēs destructionē nō ipediet. ¶ Et ꝯfirmat̄. Q: est eq̄lis potestas ex p̄te p̄ducentis ⁊ eq̄lis possibilitas ex p̄te rei p̄ducibilis: q: nō vr̄ q̄ ipa res p̄ducibilis gn̄ est destructa icludat maiorez ꝯdictionē ad eē: q̄z vbi nō eēt destructa: ⁊ ip̄z nihil i qd̄ cedit ip̄z destructū: nō magꝫ p̄uat eē: neq̄z magis oppōit̄ q̄z alteꝝ nihil p̄cedēs ipāz gn̄atiōnē. ḡ seq̄t̄ q̄ idē esse destructū poterit repari: seu nō iplicat ꝯdictionē gn̄ ip̄z possit in vnitate numerali repari. ¶ Sed h̄ insurgit vna difficultas. Utrum idem numero possit repari p̄ po^{am} nālem ¶ De hoc videas Sco. in. 4. sn̄iaꝝ. di. 43. q. 3. q̄ tenet p̄tē affirmatiuaz ꝯtra san. Tho. ⁊ ibi videbis mirabilia.

Quātū ad 3^{m}. art. ¶ Ad arg° in p̄n° q̄ faciunt ad oppositū qōnis videt̄: ⁊ p̄ ad fundamēta q̄bus nitit̄ san. Tho. p̄bare: q̄ eē interruptū nō possit idē nūero repari. cuz dicit: q̄ si aīa itellectiua desineret eē q̄ꝫtuz ad p̄tem sui entitatem: nō posset eadē numero repari. Negat̄ ꝯn̄ia: sicut negat̄: q̄ aīa itellectiua hēat idez eē cū esse toti° cōpositi. hoc. n. est falsuz: vt p̄batū ē. Et ad rōnē ei° cū dicit: q̄ tūc vnio aīe intellectiue cū corp̄e eēt accn̄talis: negat̄ ꝯn̄ia. Nā vnio nō est nihil ad ens: sed entis ad ens: ⁊ vnūq̄dq̄z qd̄ h̄z entitatē extra suā cām i h̄z ēt p̄p̄riū esse: q: nō est imaginādū q̄ aliqd sit ens ex se: ⁊ nō hēat p̄p̄rium esse: sz aīa itellectiua vnit̄ corp̄i. ḡ aīa itellectiua h̄z p̄p̄riū esse: ⁊ ēt corpus vt tactū est. q. 19. sup̄i° de indiuiduatiōe. vn̄ ista vnio est per se receptiui cum p̄ se recepto. Nihil āt pōt recip̄e seip̄z. ergo p̄ se receptiuū: ⁊ per se receptū hn̄t p̄p̄riuz esse. Nec sequit̄ q̄ ista vnio sit accidentalis: q: qn̄ receptiuū est tale per se: ⁊ receptibile est etiam per se (ad qd̄ p̄ se ordinat̄ ipm receptiuuz) totū est p̄ se resultans ex ipsis. ⁊ vnio p̄tis cū p̄te est etiā p̄ se. ḡ (cuz corpus sit per se receptiuuz aīe: ⁊ p̄ se ordinet̄ ad ipsam aīam: vt ad per se receptibile) totū resultans ex istis erit vnum per se.

Quātū ad vlti^{m}. Ad arg° in p̄n°. ¶ Ad p̄^{m} qd̄ adducebat̄ in p̄n° qōnis: dīco q̄ ipsum arg^{m} multiplr̄ peccat: ⁊ nulla est p̄pō assūpta q̄ nō sit falsa: qd̄ declarat̄ discurrēdo p̄ ipās. Cū tu dicis. illa q̄ hn̄t distinctas p̄ductiōes nō p̄nt eē idē nūero. Rn̄° q̄ verū ē q̄ illa q̄ sit̄ distictis p̄ductiōib° totalib° p̄ducūt̄: illa nō sūt idē nūero. Sz si illa hēant distictas p̄ductiōes successiue seu mutatiōes: nō op̄z q̄ ad distictas p̄ductiōes sequat̄ distictio termi p̄ducti: qd̄ declarat̄: ⁊ theolo^{ce} ⁊ phyſice. Theologice: q: resuscitatio erit disticta productio seu mutatio a gn̄atiōe: ⁊ tn̄ tu ꝯcedis: q̄ idē nūero hō poterit resuscitari. Hoc ē qd̄ vult Aug. 3° d̄ trini. ca. 9. Uult. n. q̄ idē possit gn̄ari vniuoce ⁊ equoce. Iste sūt distincte mutatiōes: ⁊ tn̄ idē termin° nūero: vl̄ saltē nō repugnat eidē termio nūero p̄duci distictis mutatiōib°. Prob° ēt phyce: q: idē vbi p̄t acq̄ri p̄ motū circularē ⁊ rectū: g mot° adeo sūt alteri° rō-

nis q̄ sūt ad seīuicē icōp̄abiles. ex. 7. phy. tex. cō. 22. Un̄ ē fallacia ꝯn̄tis ex distōne mutationū inferre distōnez terminoꝝ. bn̄ eni ex termis distinctio ꝯcludim° in ꝯn̄ia bona ⁊ formali distōnē mutationū: sz nō eꝯ: sz rō peccat sz ꝯn̄s. Silr̄ videt̄: q̄ dato q̄ eēnt disticte mutatiōes: nō sequit̄ q̄ mutatio p̄terita sit mutatio p̄ns: itelligēdo de p̄terita inq̄ꝫtū p̄terita. ⁊ de p̄n̄ti inq̄ꝫtū p̄ns ē. vn̄ ego dico: q̄ sic de° posset repare idez p̄ductū numero: ita posset reparare eadē mutationē. Et cum tu dicis: aut mutatio 2^{a} fiet p̄^{a}: aut p̄^{a} fiet 2^{a}. Dico q̄ illa mutatio q̄ est p̄^{a} fiet illa que est 2^{a}: tn̄ p̄a vt p̄^{a}: nō erit 2^{a} vt 2^{a}. ¶ Pro quo notandū q̄ in illa mutatiōe q̄ repat̄ a deo ē cōsiderare duplicē respectum. Primus respect° est ad t̄ps p̄teritum cui coextitit: est ēt ꝯsiderare respectuz in ipsa ad t̄ps p̄ns cui coexistit. Lz ḡ ipsa mutatio ⁊ s̄ba idest eēntia mutatiōis variet̄ s̄m istos respect°: nō tn̄ diceret̄ variari s̄m suā essentiā: ⁊ q̄ꝫtuz ad respectū coexistie: ad t̄ps p̄teritū. De° nō pōt facē q̄ ista mutatio nō fuerit sub isto respectu: ⁊ ita nō potest facē p̄teritū nō fuisse: tn̄ potest facē illud qd̄ ē p̄teritū: ⁊ habuit exn̄tiā ad p̄teritū hr̄e coexn̄tiaz ad t̄ps p̄ns. ⁊ per h̄ appet rn̄sio ad argumentū. ¶ Ad 2^{m} cuz tu dicis. Si idē effect° nūero repat̄: fuit p̄duct° in aliq̄ tēpore ⁊c. ꝯcedo totū vsq̄z ad hūc passum: cuz tu dicis. ḡ non poterit ipse effectus idē nūero repari: nisi t̄ps a. fiat t̄ps b. Ista ꝯn̄ia nō est nec̄ia: q̄m ad distōnez posterioris nō seq̄tur (in ꝯn̄ia foīali ⁊ nec̄ia) distō p̄rioris: sz bn̄ eꝯ. Nō t̄ps a. ⁊ b. sūt posteriora eēntialr̄ effectu repato: ⁊ disticta eēntialr̄ ab ipso. ḡ ad distōnez t̄pis nō seq̄tur distō rei permanentis. Si ēt diceret̄ q̄ idē t̄ps a fieret t̄ps b. nō esset incōueniens. Et cū dicis. p̄teritū inq̄ꝫtū p̄teritū fiet p̄ns. Nego h̄ assumptū: q: t̄ps p̄teritū vt p̄teritū ē. dicit respectū ad aliqd imaginatū p̄trāsitū. vt t̄ps p̄ns respectū ad aliqd imaginatū coexn̄s ipsi tēpori p̄n̄ti. Isti sunt respectus rōnis: ⁊ ita q̄ꝫtūcunq̄z variarent̄ isti respectus: non tn̄ sequit̄ q̄ variaret̄ eēntia t̄pis in se. ¶ Et si dicas. Unitas t̄pis est eius ꝯtinuitas: ⁊ silr̄ vnitas mutatōis ⁊ motus ē ꝯtinuitas. ḡ destructa ꝯtinuitate destruit̄ et° vnitas sed t̄ps a. non ꝯtinuat̄ b. ḡ non pōt esse idē. ¶ Rn̄deo q̄ alia est vnitas s̄m quā aliqd est vnū in se. Alia est vnitas s̄m quā vnitur alteri. Prima est vnitas absoluta. s̄cda est vnitas respectiua. Continuitas t̄pis: lz sit vnitas p̄tis ad partem: cui vnitur: ⁊ sit vnitas respectiua: non tamē est vnitas ipsius partis temporis s̄m quā est eadem sibi ipsi. Unde ista vnitas non est continuitas: sed manet semper manente essentia istius partis temporis: dato q̄ alteri parti non continuetur.

¶ De primo quidem igitur ente ⁊ ad qd̄ omnes. et infra.

¶ Quoniam vero est horum quidem vltimum vsus vt visus visio: et p̄ter hanc nullum sit alterum a visu opus Textu cōmenti. xvj. Questio. j.

Queritur. Utruz actio possit diuidi in actionē imanentē ⁊ trāseuntē. Et p̄bat̄: q̄ nulla sit actio imanēs: p̄supponēdo q̄ actio est ab agente in passum. Agēs aūt est tale p̄ potēaz actiuā: q̄ po^{a} actiua est p̄n^{m} trāsmutādi alterū inq̄ꝫtū alterū. Ex hoc arguit̄ sic. Illa actio nō manet in agente que recipit̄ in altero ab agente inq̄ꝫtū alteruz est: sed actio est h°: q: transit in passum qd̄ s̄m Ar^{t}. est alterū ab agente. ergo relinquit̄ q̄ nulla actio possit eē imanēs: cū nō maneat in agēte. Si enī maneret in agēte: seq̄ret̄ q̄ actio eēt fora absoluta: qd̄ est absurdū. ¶ Et ꝯfirmat̄: q: s̄z auctorem sex p̄ncipioꝝ. Actio est s̄z quā in illud qd̄ subiicitur agere dicimur. Si ḡ dicimur agere in illud qd̄ subiicitur ergo s̄bm ⁊ passum recipit actionē. ¶ Item 2° arguit̄ ex fundamentis.

fundamētis Doc. subt. q oīs actio sit trāsiens: qz s3 ip3 po passiua et actiua distinguunt ex nā rei: s3 actio trāsit a po actiua in passiuā: g oīs talis actio recipit ex po actiuā. g est actio trāsiēs. ¶ Itē 3° argr ꝯ Doc. subti. q ista diuisio sit supflua sm ipm: qz ex fūdamētis suis 1 et s3 ei opi. oīs actio fundat in agēte. g oīs actio est imanēs. Ex q sequit et sm ip3: q oē agēs mutabit: qz oē illud mutat qd recipit aliquā formā de nouo: s3 agēs est hmō. g et c.

Ad oppositum

tn est Aris. 9. meta. vbi vult: q actio sufficiēter diuidat i imanētē et trāseuntē. Et exēplificat de imanēte. Sic visio est in vidēte: speculatio in speculāte. De transeūte. sicut contexio est in cōtexto: edificatio in edificato.

In ista. q.

Declarabunt p̄ multa de actiōe imanēte et transeunte: ex quib patebit determinatio qōnis. Scdo instabit ꝯ dicta in p̄ articulo et soluetur. Tertio respōdebit ad argumēta in principio.

Quantū

ad p̄m est p̄ sciēdū q actio trāsiēs s3 doct. subti. est illa s3 quā aliqd pducit i eē reali: vl est termin actionis de gn̄e actiōis recept ex supp agēs: que actio trāsiens h3 duas ꝯditiōes: q̄rū vna est q trāsit in aliqd ex sbtiue et termiatiue: exēpli gra. Edificatio trāsit in aliqd ex: puta in domū: vt in terminū: et etiā trāsit in ipsā domū vt in sbm: qz edificatio recipit sbtiue in domo edificata. Actio imanens q̄ntum spectat ad ppositū est illa per quā nihil pducit ad ex in eē reali: sed bn̄ i esse intēnonali: q l3 trāseat ad aliqd ex vt in ter i nō tn̄ transit in aliqd ex vt in sbm. Exēpli gra. Volitio trāsit in obm volitū vt in terminū: qz volitio h3 fieri circa volibile: nō tn̄ trāsit subiectiue in obm volitū: sed manet in volūtate: aut in supposito volēte per volitionē: etiā l3 obz pducat in aliquo esse sm qd (puta in esse volito) per ipsā tn̄ nihil pducit in eē reali sicut fit per actionē transeūtē. Qd dixi de volitiōe: dico de speculatione: de visiōe: et de oibus istis opationib q manēt in ipso opante. ¶ Scdo notandū q ista actio imanēs distinguit ab actione transeunte: de qua est mētio in pposito: qz ista actio imanens est de gn̄e q̄litatis: i actio transiens est de gn̄e actiōis vel est termin actionis talis qui recipit vel pōt recipi extra agens. Silr ista actio imanēs est gra sui: et eē vltim finis po opantis: nō gra alicui alteri pducibilis per ipsā in eē reali. vt dcm̄ est: s3 actio trāsiens est gra alterius vel est aliqd pductū per ipsā ex agēs. de p̄ma actiōe facit mētionē Ar. p̄ et 10. ethic. volēs. q iste actiōes sint vltimi fines pōear. Silr in. 10. meta. vult: q p̄ter opus qd op vocat istas opatiōes imanētes: nō fit aliqd aliud: et aliqua alia actio. Iste aūt actiōes dnr opationes ab Ar. pp duas ꝯditiōes qs hn̄t que ꝯuenīūt ppriissimo mō actioni de gn̄e actiōis. p̄ ꝯditio est q illa actio depēdet cōtinue a sua cā in fieri et ꝯseruari. sic calefactio ab igne calefaciente. scda ꝯditio est q trāsit in aliud vt in terminū. Istas duas ꝯditiōes h3 ista opatio imanēs que est volitio: aut intellectio. Intellectio eni depēdet ꝯtinue a sua cā: puta ab intellu et obto in eē. nō dico in fieri successiuo i qz esse itellectiōis est esse pmanēs idiuisibile qd totū sil acqrit. Sed dico q depēdet in suo eē (qd accipit in p̄ instanti) et in ꝯseruari a sua cā: qua circunscripta nō est ipsa intellectio in itellectu. 2ᵃ ꝯditio est q de necītate p̄supponit aliquid ex: vt terminū ip3: et pene has duas ꝯditiōes dicimus ipā itellectionē et q̄cūq3 ꝯsilem operationē eē actionē: nō qdē de gn̄e actiōis: sed de gn̄e q̄litatis. Ex quo sequit correlariū q actio trāsiens h assignata: q agens formalr agit: iportat relationē et ē fora respectiua: qz de gn̄e actiōis. Sed actio imanēs h assignata est fora absoluta: qd appet de mēte Ar. locis p̄allegatis: vbi vult q tales opatiōes sunt pfectiones po opantis: respect aūt nō ē fora pficiēs sbm in aliq gradu pfectiōis. g et c. ¶ 3° principalr est notādū: q actio trāsiens pōt accipi sm viā Sco. vel pro actiōe qua agēs formalr agit: vel pro actiōe que est terminus istius actionis formalis que appellat actio acta. Si loquamur de actiōe p̄ma: ita h3 duas ꝯditiōes: quar p̄ma est: q p ipsam aliqd in eē reali pducit: vel educitur. 2ᵃ ꝯditio est: q ipsa transit in aliqd vt in terminū accipientē eē reale per ipsā: trāsit qdē terminatiue: s3 nō sbtiue: q recipiat in aliquo extra ipm agens. Propterea qz actio qua agens formalr agit: nō separat a fundamento primo ipsius: et ab eo qd est prima rō fundādi: sed potentia actiua est prima rō fundandi ipam actionē et relationē ꝯñtem actionē: potētia aūt actiua est in agente. g et actio. Sed loquēdo de actione acta: actio ista est talis: q p ipsā nihil in eē producit: sed est termin productus: trāsit tn̄ in aliqd extra agens nō solū vt in terminū. verū etiā vt in sbm: q aūt ista actio vere appellet actio appet de mēte Simplicij super p̄dicamēta: vbi q̄rit pp qd facere ponit p̄dicamentū: et nō factio: et r̄ndet q factio dr de actione et effectu actionis: facere aūt tm̄mō de actione: s3 certū est qd effect actionis nō est ipsa actio de gn̄e actionis: sed effect eius: et tn̄ s3 ipsū talis effectus actiōis est actio ergo nō tm̄ datur actio qua agens agit: verū etiam actio acta. Actio qua agēs agit semp est de gn̄e actionis: s3 actio acta est in omni predicamēto in quo pōt eē mot et aut aliqua forma q possit terminare actionē realr. Q3 ēt det ista actio acta: apparet de mente Ar. in. 2. de aia. tex. cōmē. 140. vbi h3 q actio visus est ipsa visio. visio. n. nō ē actio de gn̄e actionis: sed termin ei. g s3 ipm dat actio pducta. Hoc idē h3 Cōmē. in. 3. phyco. cōmēta. 18. vbi h3 q motor et motū sunt diuersa: actio tn̄ est eadē iter ipsa: et loquit de actione que est motus: capiēdo motū pro forma fluente. ¶ Ex his apparet q cū dcm̄ sit in p̄mo notādo: q actio trāsiens est illa p quā aliqd in eē reali pducit vel educit intelligit de actione de gn̄e actionis. Quū vo dr q actio trāsiens trāsit in aliqd extra sbtiue: et terminatiue: h3 intelligi de actiōe acta et pducta l3 Sco. in quolibet. q. 13. circa finē dicat: q actio trāsiēs est: de gn̄e actionis: hoc h3 intelligi sm ipm de actione qua agens formaliter agit: s3 loquēdo de actiōe acta verū est illud qd dr q ipsa recipit in aliquo extra ip3 agēs. ¶ Pro cōplemēto istius articuli p̄mi ē 4° et vltimo aduertēdū: q actio que [illegible] p̄dicamētū pōt distingui in actionē imanentē: et in actionē trāseuntē. l3 hoc nō sit ac intētionē phi. in. 9. metace. Pro quo est notandū: q sicut ad formā inductā in aliqd passum: extra suppo agēs est aliq actio de gn̄e actionis: ita ad formā iductā in ipso agente est aliqua actio eiusdē gn̄is. Sicut. n. calor induct in ligno presupponit actionē de gn̄e actionis in ipso igne gn̄ante: ita volitio et intellectio que sunt forma imanēte p̄supponunt actionē de gn̄e actionis per quā tales forme in esse reali inducunt: et tūc illa actio de gn̄e actiōis que est ad formā inductā in ipso met agente. dicit esse actio imanens: illa vero que est ad formam transeuntem extra suppo agens dicet actio trāsiens. Sed ista distinctio. vt dixi: nō est de mente phi: dicit. n. in. 9. meta. q p̄ter actionem imanentem non est aliquod aliud opus. Opus aūt vocat terminum operatū: sed preter actionem de genere actionis que est ad formā imanentē est aliquis actus operatus: puta ipsa volitio: aut intellectio. ergo actio imanens sm ipsum nō est de genere actionis. ¶ Aduertendū tn̄ q agens pōt habere respectum vnum ad terminum qui primo producitur: qui est terminus totalis et adequatus. Alium respectum pōt habere ad formā quā inducit in sbm vel in passum. tertiū respectū pōt hr̄e ad ipsum passum. Isti respectus sunt distincti. Aliud. n. est terminus totalis ipsius generationis: qui est ipsum cōpositum. Aliud est forma que inducit in materia. aliud est sbm siue materia substantificans formam. Respectus aūt distinguunt ad distinctionem terminorum. ergo isti respectus sunt alij et alij. primus respect appellat productio actiua. scds appellatur inductio: vel eductio actiua. tertius respectus appellat transmutatio actiua: seu actio qua agens formalr agit. Istis tribus respectibus actiuis correspondent tres respectus passiui:

vnus in termino totali: q appellaẗ ꝓductio passiua. Ali⁹ in termino formali seu in forma: q appellaẗ inductio passiua. terti⁹ in s̄bto siue in materia q appellaẗ trāsmutatio passiua: siue passio. Penes p̄ᵐ respectū terminus totalis ꝓduciẗ p se; ⁊ p̄mo: p respectū for̄ nō ꝓduciẗ nisi p accidens: s; bñ p se ⁊ p̄mo induciẗ. Penes 3ᵐ respectū s̄b; trāsmutaẗ ⁊ patiẗ: s; ab isto respectu nō denoiaẗ terminus totalis: neq; formalis: q; falsum est dicere: ꝙ cōpoᵐ s̄bale trāsmutaẗ. ⁊ silr forma: s; bñ s̄bm: cui⁹ trāsmutatio ē act⁹. Primi duo respectus actiui: ⁊ etiā passiui corrñdētes sūt de gñe relonis ſm Sco. in. 4. di. 13. q. i. ⁊ in qōnib⁹ de aia. Respect⁹ aūt tertius q est trāsmutatio actiua ⁊ ali⁹ respectus sibi corrñdēs sunt de gñe actiōis ⁊ passionis. ¶ Pro quo est notādū ꝙ respect⁹ s̄; Sco. sunt in duplici dña: qdā sunt respect⁹ intrinsec⁹ aduenīetes: qdā sunt respcūs extrīsec⁹ aduenīetes. Respect⁹ p̄mo⁹ sunt illi q oriunẗ ex nā fundamēti posito termio: sicut posito albedie A. ⁊ albedie B. de necessitate isurgit silitudo a. ad b. Respect⁹ extrīsec⁹ aduenīetes sunt illi q nō oriunẗ de necitate ex nā fundamēti posito termio: sicut posito igne agēte: ⁊ ligno cōbustibili nō de necitate seqẗ cōbustio ⁊ actio in ipso cōbustibili: sed reqriẗ applicatio agētis ad passum: ⁊ dispō passi. p̄mi respectus sunt de gñe relonis. scdi respect⁹ sunt de gñe actiōis: vel passionis: vel alioꝝ p̄dicamētoꝝ: de qbus agit auctor. 6. p̄ncipioꝝ. Ad ꝓpoᵐ respect⁹ agētis q est ꝓductio actiua ad totalē terminū ꝓductū: ⁊ respect⁹ inductiōis actiue ad formā iductā est de genere relonis: q; non pōt poni agens ⁊ terminus totalis in fieri: aut ipa forma: quin tales respectus de necessitate oriautur. Sed respectus agentis ad s̄bm transmutatum cum sit extrinsecus adueniens. vt dictum est: est de genere actionis: ⁊ ex ꝯsequenti dicendum est ꝯsimiliter de respectibus passiuis correspondentibus istis actiuis.

Ex his inferẗ correlariū mihiū ad qōnē motā in p̄n⁹ ꝙ distō actiōis i trāseūtē ⁊ imanentē nō est distō actiōis q est p̄dicamētū seu de gñe actiōis. (Jta ꝙ vtraq; actio dicaẗ esse de gñe actionis ad mētē phi.) s; qlz est ex tale p̄dicamētū actiōis: ⁊ vtraq; est actio ꝓducta: qrū vna manet i agēte: nō qd inq̄ztū agens est: s; inq̄ztū ꝑfectibile p ipaꝫ actionē. Alia v̇o est ꝑfectio alicui⁹ extrinseci opati. Jta ꝙ distō Ar. actiōis in actionem imanētē ⁊ trāseuntē est distō actionis acte ⁊ ꝓducte.

Quantum ad 2ᵐ arti. Contra ea que dicta sunt argẗ: q; dictū est superius in 3ᵒ notato primi articuli: ⁊ ꝓbatū: ꝙ actio qua agens formaliter agit est in agēte. Cōtra. ergo oē agens mutareẗ. ꝯñia ꝓbatur. Tū q; qd recipit aliquā formā de nouo mutaẗ ſm illā. Tū ēt q; Ar. 5. physico. dicit ꝙ ad actionē nō est actio q; ad motū nō est motus. Jsta ꝯñia nulla eēt: nisi diceret ꝙ actio esset motus. ¶ Ad hoc rñdeẗ negando ꝯñiaꝫ. Et cum dicis. oē quod recipit aliq̄ꝫ formaꝫ de nouo: mutaẗ. Rñ⁹: ꝙ qdā est mutatio ad se ⁊ qdā est mutatio ad alterū ſm Sco. in. 2. di. 1. q. 5. Mutatio est ad se s̄; quaꝫ acquiritur forma absoluta: que potest acqri ꝓpria acqsitiōe alio nō acqsito. Mutatio ad alterū est respectu forme q acqriẗ aliquo alio acqsito Ar. nō ponit ad aliq̄ꝫ formaꝫ esse motū: nisi que pōt p se acqri: ⁊ ideo negauit ad relonē eē motū: q; relo nō pōt acqri nisi aliquo absoluto acqsito i aliquo. Si loquamur de mutatione in se: nego ꝙ oē illud qd recipit aliq̄ꝫ formam muteẗ ad se: nisi illa forma sit ad se. hoc est absoluta. S; si forma sit forma ad alterum: ꝯcedo ꝙ tale recipiens formā muteẗ ad alterum. Actio autē nō est forma absoluta ⁊ ad se: sed est forma ad alterum: q; ad terminū ꝓductū: ⁊ ita recipiens actioneꝫ mutatur ad alteꝝ: h̄ est actio nō aduenit ipsi recipiēti: nisi per hoc: ꝙ terminus aliquis productus absolutus alicui alteri acqritur: ⁊ ita mutatur ad alterum. Motus aūt aut mutatio proprie dicta ſm Ar. nō est ad formā respectiuam preter vbi. sed ad formam absolutam. ¶ Vel possumus aliter dicere scdo ꝙ mutatio est de duplici opposito: ad duplex oppositū: hoc est de ꝑuatione mutationis ad ipsaꝫ mutationeꝫ: ⁊ de ꝑuatione termini mutationis ad ipm terminuꝫ. Agens aūt recipiens actionē non transit de duplici opposito ad duplex oppositum. g̃ vt sic nō mutaẗ. minor pꝫ: qm̄ precise trāsit de ꝑuatione actionis ad ipsaꝫ actioneꝫ: s; non trāsit de ꝑuatione termini ad ipm terminum: ⁊ hoc loquēdo de agēte actione trāseūte. ¶ Datur etiā ad hoc tertia responsio. Negando: ꝙ oē recipiēs aliquā formaꝫ muteẗ. ꝙ si tu dicas: saltē sequiẗ: ꝙ oē agēs recipiens actionē pateretur. Negaẗ ꝯñia: q; nō oē recipe est pati. qd declaratur: q; certuꝫ est ꝙ actio p̄cedit passioneꝫ. Sicut cā nā p̄cedit effectum: in eo istanti in quo agens recipit actionē: in eo istāti nature nulla est passio: q; in illo instāti nature in quo est prius nā: nō est posterius nā: ⁊ in eo instāti nature in quo actio aduenit agēti est ipa receptio. ergo receptio nō est passio. q; passio nō p̄cedit actionē: s; seqtur actionē. Dico ergo ꝙ omne qd recipit aliq̄ꝫ formā receptione passionis: ⁊ passione insequente actionem: patiẗ. ⁊ qd recipit aliquā forāꝫ p simplicē iherētiā, actualeꝫ forme inherentis ad ipsum s̄bm: nō patiẗ. nam iste respectus inherentie actionis ad fundamētū est de gñe relatiōis: sicut etiā quecūq; iherentia cuiuscūq; respect⁹ ē hm̄. ¶ Ad 3ᵐ ꝓbationē ꝯñie. Rñdeẗ dicēdo: ꝙ Ar. in. 5. physico. nō probat: ꝙ ad actionem nō sit motus per hoc medium. ꝙ actio sit motus: sed per sile. vꝫ. si ad motū nō sit motus. ergo neq; ad actionem est actio: ꝯñia patet a simili: ⁊ tunc vltra. Ad actionē nō est actio. ergo ad actioneꝫ nō est mot⁹. Jsta ꝯñia pꝫ. quoniā ex opposito ꝯñtis: inferẗ oppositum antecedentis. Da. n. ꝙ ad actioneꝫ sit motus. (cum motus sit necessario cātus ab aliquo agente) ergo motus ꝑsupponit actionem: ⁊ ex ꝯñti sequiẗ: ꝙ si ad actionem sit motus ꝙ ad actionem erit actio. Vlterius sequeretur ꝓcessus in infinitum: q; sit ad actionē est motus: ⁊ cā motus vel effectiua vel formalis: qua agens agit: est ipsa actio. igiẗ actionis est actio. Et tunc vltra: aut. n. illa actio que est cā motus ꝑsupponit motum aut nō. Si nō pariformiter standuꝫ erat in p̄ma: ⁊ dicenduꝫ erat ꝙ ad actionem nō erat motus. Si sic: ergo ꝑsupponitur aliqua actio prior: ⁊ tunc q̄riẗ de ista vt p̄us: ⁊ tūc aut erit ꝓcessus in infinitū. aut stabiẗ ad hoc: ꝙ ad actionem nō est motus. ¶ Pōt etiā dici: ꝙ arguᵐ Ar. tenet p locū a minori. vꝫ. ad motum nō est motus: ergo ad actioneꝫ nō est actio. Motus. n. est actus potentie passiue. Actio aūt potētie actiue. Si ergo potētia passiua sine motu p̄cedente pōt exire in actum suū qui est motus: multo magis vr̄ ꝙ poᵃ actiua possit exire in actionē: nulla actione p̄cedēte: ⁊ tunc postmodū sequiẗ ꝓpositū phi: ꝙ ad actionē nō est motus: ex quo ad actionem non est actio.

Quantū ad vltimuꝫ arti. Rñdeẗ ad argumenta ante oppositum concedendo: ꝙ actio est ab agente: ⁊ dico ꝙ actio qua agens formalr agit est ab agēte: ⁊ etiam actio acta. Sed prima semper manet in agente. secunda q̄nq; recipiẗ in alio extra agens. Et cum tu dicis ꝙ actio qua agens agit transit in passum ⁊ est transiēs q; potentia actiua agentis est p̄ncipiuꝫ transmutandi alterum: inq̄ztum alteꝝ. Dico ꝙ passum q̄nq; est simpliciter alterum ab agente. q̄nq; est alterum ſm qd. vbi enim agens agit in aliquid extra se: passum est alterum simplr. Sed vbi agens agit in se ꝓducendo aliq̄ꝫ formā: passum est alterum ſm qd. ꝓpter qd dixit Ar. ꝙ potentia actiua est p̄ncipium trāsmutandi alteꝝ. inquantū alteruꝫ. denotando: ꝙ potentia actiua vel est principiū transmutandi alterum simplr quod est simplr diuersuꝫ ab agente: aut si non est, principium trāsmutādi alterū inquantum alteruꝫ ſm quid: ꝓpterea q; agens ꝓducens in se aliquā formaꝫ nō recipit ipsam inq̄ztū agens: ⁊ sed inquantum passum. Unde sicut potentia actiua per accidens est in passo inquātum passum est (sicut ars medicine ⁊ sanādi per accidens est in sanato inquantuꝫ sanatuꝫ est. sicut dr̄ 2ᵒ physicoꝝ: ꝙ medicus per acciñs sanat seipsum.) Jta dicimus

ꝙ actio

ꝙ actio ſm quā agens formalr̄ agit:per accñs eſt in ipſo paſſo:ſed per ſe eſt in ipſo agēte. ⁊ ecōuerſo actio acta per accñs eſt in agente:⁊ per ſe eſt in paſſo. Et qd̄ dicis ꝙ ſe queret ꝙ actio eēt forma abſoluta. Nego ɔn̄tiā:q2 actio nō pōt itelligi eſſe ſine termino.mō illa forma eſt reſpectiua que ſm ſuū eſſe nō pōt pſcindi a termino. Ex quo cōcludit ꝙ cū actio ſit ad terminū eſt for͡ reſpectiua. Per iam dicta p3 ad ɔfirmationem de auctore ſex pncipioꝝ. ¶ Ad ſcđm argumentū. Rn̄det ꝙ iſta ɔn̄a nō valet: actio recipitur in potētia paſſiua que diſtinguit̄ ex nā rei a po͡ actiua.ergo iſta actio eſt trāſiens: q2 actio nō eſt tranſiens:niſi q2 recipit̄ ex̄ ſuppoſitū agens: vel ſaltē nata eſt recipi:mō l3 detur ꝙ aliqua actio recipiat̄ in aliquo ex̄ potentiam actiuā:nō tn̄ ſequit̄ ꝙ quelibet talis recipiatur ex̄ ſuppoſitū agens. ¶ Ulterius iſta ɔn̄tia non valet. Actio recipitur in po͡ paſſiua vel in paſſo: ergo recipit̄ in aliquo extra po͡tiā actiuā.ɔn̄tia nulla eſt. ¶ Pro quo notandū:ꝙ duplr̄ accipit̄ potentia. Uno mō pro fundamento potētialitatis actiue:aut paſſiue. Alio mō pro reſpectu potētialitatis actiue aut paſſiue. Primo mō po͡ eſt aliquid abſolutum eo mō quo dr̄ ꝙ calor eſt potentia calefactiua. Scđo modo potentia eſt forma reſpectiua ⁊ reſpectus. Si capiatur pōa primo mō(cum eadem res abſoluta ſit ratio agendi ⁊ recipiendi)eadem res abſoluta eſt potentia actiua ⁊ paſſiua. Si aūt accipiatur ſcđo modo:ſic ɔcedo:ꝙ potentia actiua ⁊ paſſiua diſtinguūtur formalr̄ ⁊ ex natura rei: ex quo apparet falſitas ɔn̄e. ¶ Ad tertium argumentū dicet̄ in queſtione ſequenti: quia tangetur eadem difficultas.

¶ Quorūcūqȝ igit̄ alterum aliqd eſt qd̄ ſit p̄ter viſu3 horu3 actus in facto eſt. Textu.cōmenti.xvj. Queſtio.ij.

Trum actio fundet̄ in agente tanqȝ in ſbto͡. ¶ Et arguit̄ pmo ex fundamētis Scoti hoc eē falſum. Na3 data iſta pōne:ſequit̄ ꝙ diuiſio quam ponit ipſe actionis in imanentē ⁊ tranſeuntem eſt ſuperflua ⁊ ſuperuacanea: q2 ſi actio qua agens formalr̄ agit manet in agēte.ergo ois actio erit actio immanēs. ¶ Q. ſi tu dicas ꝙ actio eſt duplex. Actio reſpectiua:⁊ actio acta:ppoſitio Sco.intelligit̄ de actione reſpectiua ⁊ nō de actiōe acta. ¶ Cōtra ex hoc ſequitur ꝙ argumentū qd̄ adducit in pmo metaph.q.6.ad declarandam intentionē Ar.nihil ɔcludit. Dicit.n.arguendo ad intentionem eius:ꝙ actio vera manet in agente:⁊ actio acta tranſit in mām exteriorem. Ex hoc arguit volendo probare:ꝙ ex actione ɔcludimus ſbum eius eſſe ſingulare:q2 actio ſingularis recipitur in ſingulari: gñatio autē eſt actus ſingularis. ergo h3 recipi in ſubiecto ſingulari. Ex hoc ɔcludit. ipſe ꝙ ex actione acta nos iueſtigamus illud in quo eſt talis actio: eſſe ſingulare. Si autē actio acta nō eſſet vera actio.tunc nō rnderet ad intentionem Ar. ¶ Item arguit̄ ɔ̄ iſtam diſtinctionē de actiōe reſpectiua ⁊ de actione acta: q2 data iſta diuiſione ſequit̄: ꝙ vni paſſioni correſpōdebunt due actiones.ſit ita ꝙ ignis a. agat in b. In igne a.erit vna actio reſpectiua. ⁊ in b.actio acta. b.autē habet tm̄modo vna3 paſſionē: q2 eſt vnū paſſum.ergo vni paſſioni correſpōdebunt due actiones. ¶ Itē ſcđo arguit̄ principalr̄. Si eēt veru3 ꝙ actio reſpectiua reciperet̄ in agente:cū ſm Sco. diſtinguat̄ realiter ab agente:⁊ recipiat ipſam. ergo omne agens inqȝtum agens moueretur:⁊ ſemp moueretur:ɔn̄s eſt falſum.igit̄ ⁊ añs. Q3 ſequat̄ arguit̄. Omne qd̄ recipit aliqȝ forma3 realē de nouo:poſt priuationē eius mutatur ſeu mouet̄. Sed agens recipiens ipſam actionem recipit formā realiter diſtinctā ab ipſo agente: ⁊ trāſit de priuatione iſtius forme ad ipſa3 formā.ergo realr̄ mutat̄. Ad hoc facit qd̄ dicit phs in.5.phyſico.ꝙ ad actionem ⁊ paſſione3 nō eſt motus:⁊ ꝙ actionis nō eſt actio. Nam tunc eſſet pceſſus in infinitū:vt pbare tex.cōmen.13. ꝙ actio non recipit̄ in agente:q2 ſi reciperet actionē: hoc eſſet mediāte actione:⁊ illa actio iterū reciperetur mediante alia actione:⁊ ſic in infinitum. ¶ Ultimo arguitur. Data veritate iſtius poſitionis:ꝙ actio recipiat̄ in agēte:ſequit̄ ꝙ vni actioni correſpōdebunt due paſſiones. pbatur ɔſequētia. Certu3 eſt ꝙ omnis receptio alicuius forme eſt paſſio: ſed agēs recipit formā que eſt actio reſpectiua. ergo recipiēdo ipſam patitur.ſcđo actio acta recipitur in paſſo. Receptio autem iſtius actiōis adhuc eſt paſſio.ergo actioni reſpectiue correſpondent due paſſiones:quarum vna eſt receptio actionis reſpectiue: alia eſt receptio actionis producte ⁊ ſic due paſſiones.

Ad oppoſitum tn̄ argr̄. Impoſſibile eſt aliquā formā eē in aliquo ſbto: niſi cōmunicet ſuū eē formale ſbto:q2 dū forma eſt in aliquo ſbto informat ipm:⁊ informando dat eē formale: ⁊ vlterius ɔſtituit ipm in tali eſſe formali. Sicut albedo ſi eſt in ſba:neceſſario cōſtituit ſbam in eſſe albo;ſed per te actio reſpectiua recipit̄ in paſſo.ergo omne paſſum aget ⁊ erit agens per talem actionem.

In iſta.q. qnqȝ ſunt videnda. Primū vtrum actio fundet̄ i agēte. Scđm eſt vtrū actio fundetur in motu. Tertiū vtru3 actio diſtinguat̄ eſſentialr̄ a motu. Quartū mouende ſunt inſtantie ɔ̄ dicta. Quintu3 ſoluende ſunt rationes in principio queſtionis.

Circa primum ponit̄ iſta ɔcluſio:ꝙ ois actio qua agēs formalr̄ agit fundatur in agente. Et pmitto epilogādo breuiter diſtōne3 datam in pcedēti qōne q talis eſt. Actio capit̄ duobus modis. vno modo pro actione reſpectiua. alio mō pro actione acta ⁊ pducta. Actio reſpectiua vel eſt ad terminum tranſeuntem extra agens:vel ad terminu3 manentem in agente. Si primo modo dicit̄ tranſiens: vt dictum fuit. Si ſcđo modo dicitur imanēs: ⁊ nō dicitur tranſiens rōne ſui:q2 ipſa recipiat̄ extra agens;ſed rō termini pducti p ipſa3:ſcđo mō dr̄ actio imanēs ⁊ rōne ſui: ⁊ rōne termini. Actio alio mō pōt capi pro actiōe acta ⁊ producta: ⁊ iſta eſt terminus prioris actionis:que ſi manet in agente: ⁊ eſt imanēs:ſi recipiat̄ extra agens eſt tranſiens. Que diſtinctio(vt diximus)eſt ad mentē. Ariſt. ⁊ nō pmā. ¶ Loquēdo de actione pmus dicta pono ɔcluſione3: ꝙ actio talis quecūqȝ manet in agente. Que concluſio probatur aliqb͡ medijs. ¶ Et primo ſic. Quorūcūqȝ principioru3 effect͡ ſunt incōpoſſibilia: ⁊ ipſa pn͡ ſunt incōpoſſibilia. S3 ita eſt ꝙ effectus actionis ⁊ paſſionis ſunt icōpoſſibiles in eode3:probatur. Agere eſt effectus actionis.ſ.effectus formalis.pati effectus formalis paſſionis. Sed ita eſt ꝙ agere repugnat paſſo. Sicut pati repugnat agenti. ergo ⁊ pn͡ iſtoꝝ erunt icōpoſſibilia:⁊ ita actio nō erit cōpoſſibilis paſſo:neqȝ recipietur in ipſo. ¶ Item ſcđo argr̄. ſit ita ꝙ aliqd̄ agens agat in duo paſſa. Aut.n.iſtud agens agit vnica actione:aut plurib͡. Si dicas ꝙ agat vnica actione: ⁊ iſta recipitur in paſſo. ergo idē actio numero recipitur in pluribus. Si dicas ꝙ idē agens agit plurib͡ actionib͡.ergo idem agens ſimul habebit duas actiōes eiuſdem ſpeciei.ɔn̄s eſt cōtra viam tuam. ꝙ idem ſimul poſſit habere plures actiones:ergo ⁊c. ¶ Item tertio quecūqȝ referuntur mutuo relatione reali referūtur proprijs relationibus exiſtētib͡ in ipſis formalr̄. Iſta propoſitio pbatur. Tu3 q2 relatio h3 referre propriū fundamentū. Et q2 alioquin relo nō eſſet mutua. Tū in hoc diſtinguitur relo realis:a relone rōnis:q2 relatio rōnis nō eſt in fundamento qd̄ refertur per ipſam:ſed bñ relatio realis:ſed ita eſt ꝙ agens refertur ad patiens relatione reali:⁊ refertur per actionē:⁊ per reſpectu3 actionis.ergo talis reſpectus fundabitur in agēte. ¶ Cōtra. cauſa nō pcedit ſuū effectu3:ſed effectus ipſius actionis eſt paſſu3 inqȝtū paſſu3. ergo actio nō fundabitur in paſſo: vt paſſum.eſt.minor

pbaf:qꝛ passum:vt passum est nõ ꝯstituit in tali esse: nisi per actionez.ḡ actio est ꝑor nã ipso passo in ratione passi.

Quantũ ad 2ᵐ videdũ est vtrũ actio fundef in motu ⁊ vr ꝙ sic:ꝑ auctorẽ.6.ꝑncipiorꝫ.Actio in motu firmabif.ḡ ſm ipm ſbm ⁊ fundamentum ipsius actionis est motus.¶Ad hoc argᵐ ridef dicẽdo ꝙ actio qua agens formalr agit : fundaf in agente: sed actio que est terminus istius actionis est motus ipse. Ad auctorez. 6 ꝑnᵒʳ dico : ꝙ ipse non vult ꝙ actio respectiua fundef in moto.Sicut in ſbto:qꝛ(cum dicat ipse:ꝙ motus est in actiõe)sequeref ꝙ sicut motᵘ est fundamẽtũ ⁊ ſbm actionis:ita actio esset ſbm ⁊ fundamentũ motus : ⁊ ita daref circulus in fundatis ⁊ fundamẽtis.i.in dependentia eẽntiali fundati ad fundamentũ.Uult ergo ꝑdictus auctor: ꝙ actio est in motu:hoc est ꝙ nõ põt eẽ sine motu. prout motus se extendit tam ad mutationẽ diuisibilẽ:q̃ȝ etiam indiuisibile: ⁊ hoc loquẽdo de actione respectiua que est respectus agẽtis ad passuz ⁊ nõ de actione que est simplr ꝓductiua: quarũ distõ in fine ꝑmi arti. ꝑcedentis q̃õnis declarata fuit. Loquẽdo de ista actione productiua : ista põt eẽ sine motu ⁊ quacũq̧ mutatione diuisibili vel indiuisibili:qꝛ nõ est respectus agentis ad passum qȯ transeat de ꝑuatione ad formã:vbi nulla est mutatio:sed loquendo de actione trãsmutatiua ista nõ est sine motu aut mutatione:ſȝ sicut ista nõ est sine mutatione: aut sine motu: ita eꝫ motus:aut mutatio non est sine actione.Uult ḡ ꝙ actio sit in motu nõ q̄dẽ ſbtiueſȝ ꝯsecutiue.sic ꝙ seinuicem ꝯsequuntur actio transmutatiua ⁊ ipse motus.

De tertio videdũ est.Utruz actio realr distinguaf a motu aliquo mõ:⁊ arguit vna opi.ꝙ nõ. Quorꝫ opposita sunt eadẽ:⁊ ipsa sunt eadẽ: ſȝ ita est ꝙ illud:ꝙ opponif motui opponif ẽt actioni. Probaf ista. quies opponif motui: ⁊ quies etiaȝ opponif actioni.Sicut.n.mobile qȯ nõ mouef : q̄escit:ita agens qȯ nõ agit: quiescit ab actione.ergo vtriq̧ quies opponif : relinquitur ergo ꝙ motus ⁊ actio sint idem: maior vr de se nota. maxime vbi opposita que sunt eadem dr̃ esse opposita ꝑuatiue:qꝛ vbi eadez ꝑuatio:ibi idez hitus: cũ ꝑuatiões numerent ⁊ distinguanf ad nũerationẽ ⁊ distõnez hituũ. ¶Jtẽ arguif ſcdo ad idem.oẽ illud qȯ est forma fluens ⁊ successiua hñs ptẽ post ptẽ in successione : vr esse motus: sed ita est ꝙ actio est forma successiua hñs ptẽ post ptẽ in fluendo. ergo actio est motus:maior ẽ mãifesta:qꝛ successio ⁊ fluxus sunt de rõne motᵘ.minor ẽt est manifesta ⁊c. Contra istaȝ opi.q̃ tenet ꝙ actio sit eadez realr motui:arguif sic.illa distinguunf realr:quorꝫ vnũ põt manere:alio nõ manẽte. Jstã ꝑsuppono pro nũc:qm̃ dato opposito sequitur oppoᵐ primi ꝑncipij:sed ita est:ꝙ actio põt manere:non manente motu:aut mutatione. ergo actio distinguif realr a motu:minor ꝓbaf. Nam certum est ꝙ graue existens in loco deorsuz hȝ aliq̃ȝ opationez sibi ꝓpriã trãseũte motu.ergo ꝓpoᵐ. ꝓbaf assumptũ : qꝛ qȯ est in meliori dispõne:⁊ hȝ esse ꝑfectius nõ vr ꝑuari:eo ꝙ est ꝓpria ꝑfectio ipsius:⁊ finis ꝓpriᵘ eiᵘ. Sȝ opatio(extẽdẽdo nomen opatiõis ad opationẽ siue imanentẽ siue trãseuntẽ: siue sit opatio ad formã siue nõ)est ꝑfectio ⁊ finis ꝓprius ipsiᵘ opantis.ḡ graue extñs deorsuȝ ⁊ quiescẽs q̄ete oppoᵃ motui(cũ hẽat eẽ ꝑfectius ⁊ sit in meliori dispõne:q̃ȝ vbi hȝ eẽ sursuȝ)nõ caret ipsa operatiõe que est propriᵘ finis: ⁊ vltima ꝑfectio eiᵘ.¶Per hᷓ ridef ad argᵃ: ⁊ ꝑmo ad primũ ꝯcedẽdo maiorẽ:ſȝ negãdo minorẽ.¶Pro quo notãdũ:ꝙ alia est q̄es q̃ opponif motui:alia q̃ opponif actioni.q̄es que opponif motui dr q̄es simplr. sed q̄es opposita actioni:est q̄es ſm qd.⁊ tũc dico ꝙ ista duo.vȝ.vtraq̧ q̄es nõ est vna:⁊ eadẽ:ſȝ alia ⁊ alia ⁊ vna opponif motui ⁊ nõ actioni.Et ita q̄escens ſm motũ: nõ q̄escit ſm operationez aut actionez.¶Per hoc ridetur ad ſcdm argumẽtuȝ ꝯcedẽdo maiorẽ ad hũc sensum: ꝙ illa forma q̃ ſm se fluit.⁊ hȝ ptes fluentes rõne sui:⁊ nõ rõne alterius illa est motus : cum motus formaliter sumptus(ex tertio phy.(

nõ sit nisi fluxus forẽ.Sed vbi aliq̃ forã non fluat ꝑmo:⁊ ꝑ se.sed ꝑ accñs rõne alteriᵘ:nego ꝙ ista dicaf eẽ motus. Et tũc nego minorẽ ꝙ actio sit forma ꝑmo. ⁊ ꝑ se fluẽs:ſȝ est fluens ꝑ accñs:⁊ rõne motus:cũ quo accñtalr ꝯiungitur.¶Qȝ aũt aliqd sit forma fluẽs: ⁊ nõ sit motᵘ ipse formaliter sumptᵘ:aut ẽt mãlr ꝑ forma fluẽte declaraf. Ubi eniȝ ad qȯ est motus localis nõ est motus q est fluxus forme:neq̧ est motus acceptus ꝑ forma fluẽte:qñ est tale ꝙ in ipso q̄escit:mobile tñ vbi põt eẽ fluẽs: vbi ꝯiungaf cuȝ motu:⁊ ita ratione motᵘ cũ quo accñtalr ꝯiungif vbi dr esse forma fluẽs.¶Sed insurgit vna difficultas:vtrũ actio ⁊ passio sint idẽ realr:cuiᵘ difficultatis tenef ps negatiua. ꝓbaf tñ sic. Jlla nõ sunt idẽ realr:quorꝫ vnũ põt eẽ sine reliqua:ſȝ actio põt eẽ sine passione. sic est in agẽte ꝓducẽte aliqd nullo ꝑsupposito subto.ḡ actio distiguif realr a passione.¶Jtẽ 2ᵒ ois propositio negatiua in qua remouef. vnũ genus gñalissimũ ab alio gñe gñalissimo : est simplr ꝑᵃ ⁊ imediata.ergo ista erit imediatissima. Nulla actio ẽ passio. ¶Aduertendum tñ ꝑ intelligentia istius difficultatis ꝙ hoc nomen actio est equiuocuȝ(vt hȝ Sco in.4ᵒ sniarũ.di.13 .q.1.)primo ad actionez que est opatio imanẽs(put intellectio ⁊ volitio dr actio:⁊ tñ in rei vitate sũt q̃litates)2ᵒ ad respectũ q est ꝓducentis ad ꝓductũ.3ᵒ ad respectũ inducẽtis ad inductũ. 4ᵒ ad respectũ trãsmutãtis ad trãsmutatũ.5ᵒ ad formã actã ⁊ ꝓductã inq̃ȝtũ includit respectũ:q est eẽ ab. Respectus tñ importatus ꝑ eẽ ab: põt eẽ multiplex vel esse ab: hoc est ab agẽte inq̃ȝtũ ꝓducens:vel eẽ ab agẽte inq̃ȝtũ est inducens vel educens:vel ab agẽte inq̃ȝtũ est transmutans. in 5ᵃ supra posita significatione nõ accipif eẽ ab: vt importat respectũ qui est ab agẽte inq̃ȝtũ ꝓducẽs:neq̧ inq̃ȝtũ inducẽs. Sed ab agẽte inq̃ȝtũ trãsmutans:⁊ eẽ ab iportat respectũ de gñe passionis: ⁊ tũc actio in ista 5ᵃ significatione iportat duo.Unuȝ tanq̃ȝ aliqd ꝯnotatũ:⁊ aliud tanq̃ȝ ꝑncipale significatũ. Cõnotatũ est ipsa forã acta.formale significatũ est ipse respectus iportatᵘ per esse ab:de gñe passionis. Omnibus istis modis põt accipi ⁊ dici actio equoce. Scdm 4ᵐ moduȝ actio diffinif ab auctore sex ꝑncipiorꝫ : dicendo:ꝙ actio est illa ſȝ quã i illud qȯ subijcif agẽ dicimur. Scdꝫ quintã significationez ⁊ 5ᵐ moduȝ accipiendi actionem Arꝫ.3ᵒ phyſi.exponif q̃ȝtum ad oĩa que dicit de actione: ita ꝙ ea que ponit ibi: intelligit ſm q̃ntã significationez ⁊ ꝑꝑ hoc dicit de actione:de qua loquif:ꝙ est opus ⁊ finis huiᵘ.s.actiui. opus autem ⁊ finis huiᵘ est ipsa forma absoluta que vt fluẽs est motus. vnde premittit ibi ꝙ motus est actus actiui ⁊ passiui actiui vt ab ipso. passiui vt in ipso.dicitur ergo actio ipsum actum siue opus vel finis agentis:inq̃ȝtum est ab ipso agente.

Quãtũ ad 4ᵐ arti. Cõtra ea que dicta sunt obijcif. Tu dixisti ꝙ actio acta includens respectum ad agens:qui iportaf per esse ab.est actio:⁊ iste respectus iportatus per esse ab.est respectus de gñe passionis : qm̃ ly esse ab.iportat idẽ qȯ eẽ ab agente: inq̃ȝtũ est transmutans:sed sic iportare est iportare transmutationẽ passiuãt ergo ly esse ab. importat respectum de genere passionis. Hec dicta sunt in vltimo ꝓcessu superiori.Sed ꝯtra. Arꝫ. 3ᵒ phyſi.tex.cõmẽ.22. distinguit actionez per esse. ab.ab ipsa passione.volens ꝙ actio ⁊ passio sint idez: sed distinguif solum per istas habitudines:que iportanf ꝑ eẽ ab.⁊ per esse in.ergo actio acta q̃ȝtuȝ ad istam habitudinẽ que est eᵉ ab. distinguif a passione. ergo nõ importabit respectuȝ passionis ſm istã habitudinez.¶Jtem arguif. tu dixisti ꝙ actio acta includens respectum qui est esse ab.ꝑncipalr ⁊ formaliter significat istũ respcm̃.ꝯnotat aũt istaȝ formã ꝓductã que est terminᵘ actiõis de genere actiõis. Contra. Nomẽ significans respectuȝ passiuũ ⁊ formaȝ absolutam : sic ꝙ principalius significat respectum q̃ȝ formaȝ:debet imponi magis a respectu q̃ȝ a forma : sed ita est ꝙ nomen impositum respectui passiuo est hoc quod dico passio. ergo totum hoc actio acta : ⁊ respectus qui

est esse

est esse ab magis dz significari et noiari noie passionis: q̄z
noie actiois: et p ꝯns actio in 5ª significatione magis di-
cetur eē passio q̄z actio. ¶ Ad h̄ videt. Ad p̄mū. q̄ Ar. di
cens q̄ esse ab. in actione distinguit a passione: nō loqt
de actione q̄ est gen⁹ et p̄dicamētū: sed de actione q̄ est for
ma producta: et termin⁹ actionis: put actio est p̄dicamen
tuz: et qd̄ sit verū apparet ex tex. cō. 19. Quū. n. p̄misisz: q̄
necesse est aliquē vnū actū esse actiui et passiui: et dixisset
q̄ actus actiui est actio: actus passiui est passio: p̄bando
p̄mū. s. q̄ actio sit actus subdit. Opus. n. et finis est actus
hui⁹. s. actiui. Actionem igit appellat ip̄m opus opatū: et
finez actiois agētis. Tale opus operatū est ipa forma p-
ducta q̄ vt in fluxu: et vt fluens est mot⁹ mālīter sumpt⁹.
Ista aūt forma p̄o q̄zto est ab agēte: et est effect⁹ ei⁹ appel
lat actio. Pro q̄zto aūt recipit in passo: appellat passio.
Unde eē ab agente et recipi in passo sunt distincte h̄itudi
nes: et ad diuersos terminos. Alia. n. habitudo est eē aliqd
p qd̄ passum trāsmutat ab agēte: et alia est h̄itudo eē aliqd
qd̄ recipit in passo. Quilibet tū istoz respectuū est de gn̄e
passionis: quoz vnus est transmutatio passiua: vel ro p̄m
quā aliquid trāsmutat passiue. Alius respectus passiuus
est forme receptibilis ad ip̄m passum: vt receptiui. p p̄i-
muz respectuz distinguit actio actā a passione: quā circū
loquit Ar. p istaz h̄itudinē que est eē in. Unde nō distin-
gunt Ar. actionē a quacūq̄z passione seu respectu passio-
nis: sz solū ab illa que iportat p esse in. q̄z respectus passio
nis eundē⁹ iportat p tale h̄itudinē: et ex hoc apparet r̄n-
sio ad argm̄. ¶ Ad 2m̄ argm̄ videtur p̄mittēdo vnā regulā:
q̄ q̄n sunt aliq̄ duo: quoz vnuz intelligit et cognoscit ab
intellectu altero ignorato: vel vnū est māifestius reliquo:
illud qd̄ est imanifestū: hz significari et declarari per illud
qd̄ est manifestū. Respectus passiuus qui est trāsmutatio
passiua ē nobis imanifestior forma acta. et p̄ducta est no-
bis manifesta. ergo respectus hz significari noie ip̄i⁹ for-
me. forma autem talis dr̄ actio: q̄z effectiue est ab actione
trāsmutatiua. ergo totū icludens respectuz et formā signi
ficabit noie actionis. ¶ Q̄ si tu q̄ras. Unde est q̄ forma
p̄ducta denoiat actio. ¶ R̄ndet. q̄ effect⁹ q̄nq̄z imanife
stius denoiat noie cause. vbi cā est manifesta: q̄nq̄z econ-
uerso circunloquimur ipsam cām per nomen impositum
effectui. (Sicut charitas est q̄dā h̄itus volūtatis. vt dicit
Theologus quē ignoram⁹ ip̄m significamus per effectū:
et imponit nomē isti habitui ab ipso effectu. Charitas. n.
idez est qd̄ dilectio.) Sic in p̄posito. Actio. n. que est q̄dā
forma respectiua: est formal̄r et fundamētal̄r in agente: lo
quendo de actione que est genus. Ipsam tñ formā respe-
ctiuam ignoramus: et q̄z intelligimus et cognoscimus effe
ctum: significamus ipsam p effectuz et dicim⁹: q̄ effectus
est actio: q̄z effectiue est ab actione. Hoc apparet etiaz 2°
ethico. vbi h̄r: q̄ actus ip̄aratus a volūtate est electio: nō
quidem vt sit formal̄r electio: q̄z actus qui est formal̄r ele
ctio: est ipsa volitio: sed est electio: q̄z effectiue et causali-
ter est ab electione. ¶ Ex his oibus sequunt aliqua cor-
relaria. Primū est q̄ actio p̄m quintā significationez et mot⁹
sunt idez real̄r. Motus. n. nihil aliud est q̄z ipsa forma vt
fluens. forma vt fluens est motus. et eadē forma vt est ab
agēte est actio acta. g̃ actio acta et motus sunt idem real̄r:
distinguunt tñ p̄m rōnē formalē: q̄m ex alia cōparatione:
et respectu alterius termini forma p̄ducta est motus: et ex
alia dr̄ eē actio. p respectū ad agēs dr̄ actio. per respectū
ad formā p̄fectā ad quā fluit et tendit dr̄ esse motus: et sic
ex alia atq̄z alia h̄itudine actio et mot⁹ sunt idem et distin
guunt. ¶ Scd̄m correlariū: q̄ actio motus et passio sunt
idez mālīter et real̄r. Probat: q̄z forma p̄ducta penes di-
uersas habitudines dr̄ esse motus: actio et passio. Per ha
bitudinē ad agens: est actio. vt dictum est. Per habitudi
nem ad formaz p̄fectaz dicit esse motus. Eadē forma per
h̄itudinē ad passuz in quo recipit dr̄ eē passio. loquendo
de istis terminis actione et passioe mālīter: q̄m sicut actio
nem actā dicimus ipsam formā q̄ est ab agēte: ita passio-
nem appellam⁹ ipsaz formā receptā in passo: et dr̄ passio
recepta. ¶ Utrūq̄z correlariū apparet ex dictis Ar. in 3°
phy. qui vult q̄ vn⁹ mot⁹ sit actio et passio mālīter. Licz
ista duo distinguant p̄m rōnem: et p̄m esse ab. et p̄m esse in.
et est. tex. cōmē. 21. ¶ Apparet hoc idē p aliud exemplum
qd̄ ipse ponit de distantia q̄ est inter locū sursum et deor-
suz: volens q̄ sit eadez distātia mālis a sursum in deorsuz:
et ecōtra: sz nō est idem distare. Distare. n. nō tm̄ importat
ipsam distātiaz: et spaciū itercept̄ū inter ipsa extrema: ve-
rūetiam ipsos terminos distātie. et tūc alia distantia for-
malis est a deorsum in sursum. et alia a sursum in deorsuz.
Ista sunt idez mālīter: sz distinguunt p̄z rōnē. ¶ Huc vsq̄z
hec que dicta sunt sint dicta exponēdo mentez Ar. in 3°.
phyco. de actiōe acta q̄ztū ad illa que dicit de ipsa actio
ne. Sed p̄tractando itentionē Ar. de actione: put actio
est gen⁹ distīctū ꝯ passionē real̄r et eēntial̄r: est aduertēdū:
q̄ formale in actiōe p̄z ip̄z Ar. est eē ab h̄ eē aūt ab hoc pōt
intelligi vt importat respectū passiuū: vel vt importat re-
spectū actiuū vt iportat respectū passiuū signat idē q̄ ali
quid eē ab aliquo. Uñ ista ꝯuertunt: vel saltē se ꝯsequunt
a. est ab hoc. et a. est aliqd qd̄ est ab alio. eē aūt ab alio ipor
tat respectū passiuum: et hoc p̄tinet ad gen⁹ passionis: sz
esse ab hoc: pōt accipi vt iportat respectū actiuū: et signat
idez q̄ esse illud a quo est aliqd. et tūc ly esse ab hoc: est for
male in actiōe. put actio est p̄dicamētū et genus: q̄z actio
est p̄m quā ab aliquo est aliquid. passio aūt est p̄m quā ali-
quid est ab aliquo: modo esse aliqd h̄z q̄ ab aliquo est ali
qd: et eē aliqd p̄m q̄ aliqd est ab aliquo. Iste sunt distincte
rōnes: et tūc capiēdo ly eē ab hoc put importat respectuz
actiuū: et actionē de gn̄e actionis: et ly ab hoc put iportat
respectū passiuū: et passionē de gn̄e passionis: ista nō sunt
motus real̄r: et entitatiue. Sed bñ ista duo actio et passio
h̄nt aliqd idez māl̄r. Motus. n. qui est forma fluens est il-
lud ad qd̄ terminat actio. et ita possumus dicere: q̄ actio
est ipse mot⁹ mālīter: et termiatiue. de rōne. n. materie est
terminare actionē agentis. ergo cū motus terminet actio
nez: vr̄ motus esse māle in actione. Sil̄r passio est motus
materialiter et. s̄btiue: non q̄dem. q̄ passio fundet in mo
tu: q̄z ois respectus ipsius forme fluentis ad agens fun-
datus in ipsa est respectus intrinsecus aduenies de ge-
nere relationis: sed q̄z passio et motus seinuicē ꝯcomi-
tant in eodē s̄bto. ideo p̄nt dici esse idez mālīter et s̄btiue:
q̄z sicut motus est imobili: ita passio est in mobili s̄btiue:
cum passio sit respectus mobilis ad mouens: et ista suffi-
ciunt ad saluandū intentionez Ar. q̄ztū ad ea que dicit
de actione et passione. Dicit. n. q̄ actio et passio sunt idē
et sunt vn⁹ motus sicut via ab Athenis ad Thebas: et ecō
tra: qd̄ est intelligendū de via accepta pro ipsa magnitu-
dine māli: et nō pro ipso motu facto supra tale magnitu-
dinez. motus. n. hinc illuc: et illinc huc sunt diuersi et alij
penes diuersos termios. Alius. n. est mot⁹. vt est ab Athe
nis ad Thebas: alius qui est econuerso: lz sint idem māli
ter. hoc pz per aliud exēplum qd̄ ponit ipse de distantia:
q̄z lz sit eadez distantia a sursuz in deorsum: et econtra: nō
tñ idez distare: q̄m distare vt dictū est nō tm̄ iportat distā
tiam et magnitudinez: verūetiā ꝯnotat terminos distan
tie: ita ad p̄positū actio et passio sunt vnus motus māli-
ter. Actio. n. est vnus mot⁹ mālīter terminatiue: q̄z actio
terminat ad motū. hoc est motus est illud p qd̄ agens est
agens: per respectū iportatū p eē ab hoc. intelligēdo per
esse ab hoc: eē a quo. Agens. n. p̄m Ar. est agens per istuz
respectū actiuū qui est esse a quo. Sil̄r passio est idē mo-
tus mālīter et s̄btiue: nō q̄dem q̄ fundet ipa passio in tali
motu: (vt dicit Bur.) q̄z (vt dictū est) ois respect⁹ funda-
tus in tali motu: est respectus inducti ad inducens: vel
educti ad educens: et ois talis respect⁹ est itrinsecus adue
niens de gn̄atione relatiōis. ergo null⁹ istoz respectuū est
passio de gn̄e passionis: sed passio et mot⁹ sunt idē māl̄r
s̄btiue cōcomitāter. Qm̄ in quocūq̄z fundat motus: fun
datur ipsa passio: q̄ aūt actio sit in agente subiectiue (lo-

quendo de actione respectiua) ⁊ passio in passo: apparet per tex. Ar. dicētis in hoc capi. oportet actuꝫ in esse vtrisq̄ꝫ. s. motiuo ⁊ mobili. motiū. n. est in ipso posse. Motiuū aūt in operari. q̄ vult ꝙ ille actus q̄ est opari insit ipsi motiuo. ¶ Q. si tu instes. Quia dicit etiā Ar. in isto cap. ꝙ cui insunt hec. s. actio ⁊ passio: motus est. ergo s̄m ipꝫ vr. ꝙ mot⁹ sit illud in quo vt in s̄bto fundat̄ actio ⁊ passio. ¶ Rūdet̄ dicendo. ꝙ alia lr̄a ⁊ alius tex. hꝫ: cui hec īsunt mot⁹ inest. ⁊ hoc erit verū: q̄ actio est in passio terminatiue: q̄ terminatur ad passum. Passio autē s̄btiue est in passo: ⁊ in codeꝫ s̄bto recipit̄ motus: qui est forma fluēs. ergo cui īsunt hec duo. s. actio ⁊ passio (alterū. s. terminatiue. ⁊ alteruꝫ s̄btiue) motus inest. ¶ Vel possum⁹ dicere: stante ista lr̄a: motus est ꝙ cui hec duo insunt (nō q̄dem s̄btiue: vt in s̄bto seu in fundamento: sꝫ vnū terminatiue. vt dictū est: alteꝝ s̄btiue) motus est: q̄ cū passio fundat̄ in mobili in quo mobili: fundat̄ etiā motus: videt̄ sequi ꝙ actio insit motui. Non quidē tanq̄ꝫ in fundamento: sed ꝯcomitanter subiectiue: quia in quocūq̄ꝫ est vnū tanq̄ꝫ in s̄bto: est etiam reliquū. Unde videtur ꝙ qñ aliqua vna forma fundat̄ in aliquo vno s̄bto: quicq̄d recipit̄ in tali subiecto: videt̄ ꝯcomitanter recipi in forma recepta: motus inest mobili ⁊ passo: passio inest passo. ergo videt̄ quasi ꝯcomitāter recipi ipsa passio in ipso motu: quia recipitur in subiecto ⁊ fundamento cōmuni.

Quantum ad vltimuꝫ articu. Restat mō soluere argumenta principalia adducta ante oppositū. ¶ Dico ergo ad pmū negādo: ꝙ distō data ab Ar. 9. metaph. ⁊ a Doc. subti. de operatione imanente ⁊ trāseunte sit supflua. Et ad pbationē rñsum est in. q. pcedēti. arti. pmo. notando 2° vbi dictū est: ꝙ distō actionis in duo mēbra pdicta nō est ipsius actionis que est pdicamētum: sꝫ est actiōis acte ⁊ pducte. Uñ nō plus vult Ar. ibi nisi ꝙ actio acta: aut recipit̄ in agēte: (nō q̄deꝫ in q̄ꝫtum agens est: sed inquantū perfectibile. vt dictuꝫ est:) aut recipit̄ in aliquo extra ip̄m agens: illa que manet in agente est imanens: illa que recipitur extra est transiens. ¶ Pōt etiaꝫ dici tenendo: ꝙ distō detur de actione que est genus negādo quod infert̄: ꝙ ois actio dicat̄ esse imanens: q̄m illa actio de gn̄e actionis est imanens que non tm̄ recipit̄ in agente: verūetiaꝫ est ad tertiuꝫ in ipso agente receptuꝫ: ⁊ sic dupliciter manet ipsa actio: for⁹. s. ⁊ terminatiue. Actio aūt trāsiens est illa: que lꝫ maneat in agēte forma⁹: nō tamē est ad ter^m in agente receptum: sed in aliquo extra: ⁊ ita lꝫ maneat formalr̄ in agente m̄ transit terminatiue. ¶ Ad motiuū q̄d statim tangit̄: ꝙ si ponat̄ actio relatiua qua agens agit ⁊ actio acta ꝙ duab⁹ actionibus corrñdebit vna passio. ¶ Rñdetur ꝯcedendo ꝯñs ⁊ ꝯñtiam dicendo: ꝙ non tantuꝫ hoc est verū ꝙ duabus actionibus: quaruꝫ vna est actio de gn̄e actionis alia de gn̄e aliquo absoluto corrñdet vna passio: verūetiaꝫ duabus actionibus de gn̄e actionis pōt corrñdere vna passio: ⁊ sic declarat Sco. in 4° sniaꝝ. di. 6. q. 2. Certuꝫ est. n. ꝙ deus ⁊ sol: vel hō ⁊ sol producunt ipsum gn̄abile duabus actionibus. Quia testante Cōmen. in. 5. phys. cōmē. 38. Si forma est alia ⁊ alia: actio erit alia ⁊ alia: ⁊ in eum sit vnum genitū ⁊ productū: ⁊ vnū passum ibi tantuꝫ erit vna passio. Q. si tu dicas: ꝙ idem passum transmutatur a duobus agentibus. ergo idem refert̄ per se pmo ad diuersa. ⁊ ad duo. Dico ꝙ tota ratio propter quaꝫ aliquod vnum relatiuum non potest per se pmo referri ad duo. est q̄ (cum terminus dicat̄ esse causa relationis seu respectus.) si vnus terminus causat sufficienter ⁊ adequate ipsam relationem. non poterit idem essentialiter dependere ⁊ pmo a duobus. q̄ impossibile est eundeꝫ effectū dependere a duobus causis totalibus ⁊ sufficientibus. ¶ Ex hoc sequitur contra Thomistas: ꝙ (cum per vnum filium sufficienter causetur ipsa paternitas in patre) non poterit pater per eandem paternitatem referri ad plures filios: sed vbi terminus non sit causa totalis. ⁊ sufficiens ipsius respectus seu relationis: poterit idem per se primo referri ad diuersa. sic in proposito genitum quod generatur a duobus agentibus: a nullo eoruꝫ generatur tanq̄ꝫ a causa sufficienti ⁊ totali: sed a duobus simul. ergo respectus passiuus qui erit vnus dependebit essentialiter ab istis duobus agentibus: ⁊ ista stantibus duabus actionibus erit tantuꝫ vna passio ex vnitate passi: aut termini pducti. ¶ Sed quia istatur. Q. si actiōi respectiue: ⁊ actioni acte correspondet vna passio: ⁊ dicat̄ ꝙ actio acta nō est vera actio. Ergo argumentum quod adducit Scotus contra se: non esset ad propositū: neq̄ꝫ etiam rñsio ad ipꝫ. ¶ Rñdet̄ negando ꝯñtiam. vult. n. Doctor ꝙ per actioneꝫ actaꝫ transeuntē in māam exterioreꝫ ꝯcludimus obiectuꝫ ipsius: ⁊ s̄bm esse singulare. Et instat ꝯtra se: q̄ actio manet in agente: ⁊ nō trāsit extra. ergo ex hoc nō pōt ꝯcludi ppositū. Rñdet ipse ꝙ lꝫ actio qua agens agit manet in agente: non tm̄ actio acta. De qua est itentio in pposito: ⁊ per quā ꝯcludit̄ in pposito: nō curando: vtrum illa actio acta dicatur esse vere ⁊ eēntialiter actio: vel nō: quia de hoc nō facit mentionē Aristo. sed solum vult habere: ꝙ actiones ⁊ generationes qualescunq̄ꝫ sint: habēt fieri circa singularia: tanq̄ꝫ circa obiecta: ⁊ sic habet̄ intē tum. ¶ Ad s̄cdm argumentuꝫ patet responsio ex q̄ōne pcedenti: dicit̄ m̄ ꝙ sicut in principijs que se habēt vt q̄d: nō est processus in infinituꝫ: ita etiaꝫ in principijs formalibus seu elicitiuis (siue sint principia in rōne actus primi: siue in ratione actus secūdi pductiui) datur status. ¶ Pro quo est notandum: ꝙ in omni actione veniendū est ad aliquod vnum principium effectiuuꝫ: quod est ita quod: ꝙ nullo modo pōt esse quo sicut (exempli gratia): ignis agens in lignum: ita est illud quod agit ꝙ nullo modo pōt esse alteri quo: seu ratio formalis agendi. Aliquid vero est ita quo: ꝙ nullo modo potest esse quod. sicut (exēpli gratia.) Potentia intellectiua est ita quo homo intelligit ꝙ nullo modo pōt esse quod itelligit: quia omnino ista est falsa: intellectus pro potentia intelligit. Sicut datur status in principijs effectiuis ⁊ formalibus: ita etiaꝫ in terminis ipsis qui sunt ab aliquo agente. Aliquis. n. terminus ita terminat vt qui ꝙ non pōt esse alteri ratio terminandi: ⁊ aliquis ita est quo: ꝙ nullo modo pōt esse qui. Applicando ad propositum. Actio respectiua est illud quo agens formalr̄ agit: ⁊ est ita quo: ꝙ ei repugnat esse q̄d: nō solū in ratione principij: verūetiā in rōne termini: ⁊ propter hoc dixi Aristo. 5° physico. Q. actionis nō est actio: neq̄ꝫ vt termini: neq̄ꝫ vt subiecti. Uñ sicut dr̄ de similitudine: ꝙ similitudo non assimilat̄: sed est quo aliquid assimilatur. pductio non producitur: sed est quo aliquid producit̄. Albedo non est alba. sed est quo aliq̄d est album. ita dicimus ꝙ actio non agit̄ neq̄ꝫ agit. sed est quo aliquid agit: ⁊ ita negatur. ꝙ actionis aliquo modo possit esse actio. Et cum tu dicis. ꝙ Ar. 5° phys. tex. cōmen. 13. probat hoc. ꝙ actio non fit in agente. Nego tibi hoc quia de hoc nullam facit mentionem ibi Aris. ¶ Ad illud quod tu dicis. ꝙ probat ad actionem ⁊ passionem non esse motum per hoc. quia ad motum nō est motus. quod argumentum non valeret nisi actio esset motus. Nego tibi ꝙ argumentum procedat per hoc medium. (verbi gratia. Actio est motus) sed solum modo per simile. ⁊ per locum a minori. queādmodum dictum fuit in q̄ōne precedenti. ad instantiam motam in pncipio secundi articuli. vꝫ. ad secundam pbationem illius ꝯñtie. Et ita apparet qualiter instantie. Neruei ⁊ tue nihil concludunt. ¶ Ad vltimum argumentū respondet̄ negando ꝙ vni actioni corrñdeant due passiones. nō q̄deꝫ negat̄ hoc tanq̄ꝫ impōle. sed q̄ nō sequit̄ expositionē meā. Et cū tu dicis. Actio recipit̄ in agente. ergo agēs in recipiēdo patit̄. Dictū est in q̄ōne precedenti. ꝙ actio ista non recipit̄ in agēte. mediantē aliquo respectu de genere passionis. q̄ ista receptio non est passio: vt probatū fuit ibi. sed recipit̄ mediante respectu de genere relōnis: que est ipsa inherentia

ipsa inherentia actionis ad agens. Dico tñ q̄ p̄ñs illatū non est impossibile: q2 sic super idē fundamentū possunt multiplicari respectus intrinsecus aduenientes qui cōsequunt' nām fundamēti: multo magis poterunt multiplicari respectus extrinsecus aduenientes. qui nō ꝯsequunt' nām fundamenti posito termino. Exemplū primi. super eadē albedine possunt multiplicari plures silitudines respectu plurimū terminoꝝ: que silitudines de necessitate oriunt' positis extremis. Respectus aūt de gñe passionis sunt extrinsecus aduenientes. g̃ poterūt multiplicari isti respectus passiui respectu pluriuꝫ terminoꝝ: ꝛ ita idem passum poterit hē vnuꝫ respectū passiuum ad formam quā respicit: ꝛ aliū respectū passiuum ad ipsum agens a q̄ trāsmutat'. Erit ergo tm̄ vna actio de genere actionis in agente: ꝛ tamē duo respectus passiui in passo: quoꝝ vnus est trāsmutatio passiua: alius est receptio forme in subiecto. Primus respectus īportat habitudinē ad agēs transmutans. Scd̄s respectus īportat habitudinē ad formā. vt receptibilē in ipso passo: tanq̄ꝫ in pposito susceptiuo. Et sic pꝫ quantum ad istam questionem. quare ꝛc̄.

¶ Unū q2 multis modis dicitur. ꝛ ifra.

¶ Dicit' aūt ex contrario: ꝛ ostendit' ipsum vnum ꝛc. Tex. cōmen. ix. Q̄ō. j.

Utrum pluralitas ꝛ diuisibile sit prius indiuisibili. ¶ Arguitur q̄ non: q2 pluralitas ꝛ multitudo diffinit' per vnitatē. dicendo. multitudo est aggregatio vnitatū. g̃ vnitas ꝛ indiuisibile non diffinit' per multitudineꝫ. pꝫ ꝯña: q2 aliter daretur circulus in prioritate ꝛ posterioritate essentiali. ¶ 2° que sunt per se sensibilia vnū nō magis diffinit' per reliquū. q̄ꝫ ecōtra: sed vnitas est per se sensibilis: sicut multitudo. ergo ꝛc̄. tenet ꝯña cum minori. ex 2° de aīa. tex. cōmen. 133. ꝛ tex. cōmen. 64. maior probatur: q2 que sunt per se sensibilia. sunt cognoscibilia a sensu: non per alteruꝫ: sed per rationem ppriam. ¶ Tertio. illa que sic se habent q̄ vnuꝫ est prius altero: ꝛ prius includit' in rōne posterioris: posterius diffinit' per prius: ꝛ nō econtra: ista pꝫ: sed vnitas est prior essentialiter multitudine: ꝛ includitur in ipsa. ergo ꝛc̄. ꝯña patet. ꝛ minor est etiam euidens: nā vnitas ꝯstituit multitudinem: ꝛ est etiā de intellectu formali ipsius: q2 non potest multitudo intelligi quin intelligatur collectio seu aggregatio vnitatum.

Ad oppositū m̄ est Ar. 10. metaphy. tex. cōmenti. 9. vbi ꝯcludit. Dicit' aūt ex cōtrario. ꝛ ostēdit' ipm̄ vnū ex diuisibili indiuisibile ppter magis sensibilē multitudinē eē ꝛ diuisibile q̄ꝫ īdiuisibile quare rōne prior multitudo indiuisibili propter sensum.

In ista. q. pmittit' distinctio de vno. 2° recitabitur opinio que nō tenet'. 2° dicet' ad q̄ōneꝫ.

Circa primū vnum capit' duobus modis. vno mō simplr̄ ꝛ absolute. alio mō determinate ꝛ scd̄m qd̄. primo mō est passio ꝯuertibilis cū ente simplr̄: sic q̄ de quocunq꜄ dr̄ ens. dicit' vnū. ꝛ sic nō distinguit' ꝯ̄ multitudinē: imo multitudo est vna: sicuti ens. Alio mō vnū distinguit' ꝯ̄ multitudinē: ꝛ opponitur ei. de primo loquit' Ar. 4° metaphy. tex. cōmē. 3. ꝛ Commen. ibidē ꝯ̄ Auicē. ꝛ in. 10. metaphy. cōmento. 5°.

Quātuꝫ ad scd̄m articulum est opinio Cōmenta. in. 10. metaphy. cōmen. 9. que consistit in duabus conclusionibus. Prima q̄ vnitas est pura priuatio: q2 est priuatio diuisibilitatis. scd̄a q̄ vnitas opponit' multitudini tm̄modo oppositione priuatiua. ¶ Ad primam conclusionē ponit hec verba Cōmenta. Quia indiuisibilitas est priuatio diuisibilitatis. ꝛ diuisibilitas est quasi habitus. dedit tamē in hoc q̄ diuisibilitas est magis manifesta indiuisibilitate: ꝛ q2 diuisibile est multū. ꝛ multum est manifestius singulari: ꝛ etiam diuisibile est maius. ꝛ maius est manifestius minori. ergo concedere multum est ante concedere indiuisibile. ¶ Probat igit' Cōmen. ex triplici medio: q̄ diuisibile est prius indiuisibili. Primo: q2 diuisibilitas est magis manifesta q̄ꝫ indiuisibilitas: qm̄ habitus est manifestior priuatione: propterea q2 priuatio diffinitur per habitum. idiuisibilitas est priuatio diuisibilitatis. Et est aduertendum q̄ Cōmenta. dicit q̄ diuisibilitas est quasi habitus: q2 qd̄ est simpliciter priuatio est nō ens. indiuisibilitas vnitatis p̄suppo nit in eo cui cōpetit realitatem positiuam: que est perfectior q̄ꝫ illud qd̄ presupponit diuisibile: q2 indiuisibilia aliqua: sicut in sb̄a: quēadmodū deus ꝛ intelligentie sūt perfectiores substātijs diuisibilib': quod autē est priuatio simplr̄ respectu alterius est simplr̄ iperfectius. ¶ Secūdo pbat Cōmē. q2 multū est manifestius q̄ꝫ vnū. diuisibile est multū. indiuisibile vnū assumptuꝫ probatur: q2 multitudo includit vnitatē. ꝛ nō ecōtra. ergo multitudo est magis sensibilis. ¶ Ultimo arguit. maius est manifestius minori. omne diuisibile est maius indiuisibili sibi correspondente ceteris paribus. Et addit Cōmen. q̄ phylosophus dixit multitudinē esse magis manifestam: ne aliquis dicat q̄ multum est priuatio vnitatis: quoniam tunc multitudo cognosceretur per vnitatem. ¶ Secundam conclusionem determinat dicens. vnū opponitur pluri scd̄m habitum ꝛ priuationem. indiuisibilitas eniꝫ est priuatio diuisibilitatis. multum ergo ꝛ vnū sunt ꝯ̄ria ea ꝯ̄rietate scd̄m quam sunt ꝯ̄ria priuatio ꝛ habitus: ꝛ vocauit priuationem ꝛ habitum cōtraria: q2 ꝯ̄ria reducuntur ad hoc genus. ¶ Contra istam determinationem instat'. ꝛ primo ꝯ̄ primam ꝯclusionem primo sic. nulla pura priuatio cōstituit aliquid intrinsece ꝛ essentialiter quod sit per se ꝛ directe in genere. sed vnitas ꝯstituit intrinsece ꝛ essentialiter ipsum numerū. de genere q̄ꝫtitatis. ergo ꝛc̄. maior est nota: ꝛ similr̄ minor. naꝫ in. 10. metaphysi. tex. cōmen. 4. dr̄ q̄ numerus est pluralitas vnitatū. 2° qd̄ est mensura entis positiui: ꝛ primū metrum in genere q̄ꝫtitatis nō est pura priuatio. Ista pꝫ: q2 mensuratum essentialiter dependet a mensura: maxime si sit mensura intrinseca ꝛ essentialis rei mensurate: q2 dependentia talis semper est ad prius ꝛ perfectius. vnitas autē est mensura intrinseca numeri. ex sententia Ar. 10. meta. tex. cōmē. 21. ¶ Tertio qd̄ attribuit' pfectissimo enti non est priuatio: sed vnitas est hm̄oi: q2 deus est sūme vnus. g̃ ꝛc̄. ¶ Cōn. q̄rto perfectio simpliciter nullā dicit priuationeꝫ: q2 est quid melius ipsuꝫ q̄ꝫ nō ipsuꝫ: vt dicit Ansel. monologion. 15. vnitas est perfectio simplr̄. q2 ei nō repugnat ifinitas formalis: sed bñ priuationi repugnat. nā deus hꝫ ifinitā vnitatē. ¶ Ultimo nulla priuatio suscipit magis ꝛ min' t cū sit simplr̄ nō ens q̄ꝫtū ad suū formale significatū. vnitas suscipit magis. ꝛ minus: q2 simplex est magis vnuꝫ q̄ꝫ cōpositū. ¶ Scd̄o arguit' ꝯ̄ scd̄am ꝯ̄nem: q2 expositio cōmenta. destruit lr̄am Ar. Nā pħs vult q̄ vnum ꝛ multa opponunt' scd̄m priuationeꝫ: ꝛ ēt oppositione ꝯ̄ria. vn̄ hꝫ hec verba. Qm̄ ergo quatuor modis oppositiones dicuntur: ꝛ hoꝝ scd̄m priuationem dicitur ꝛ alterum cōtraria vtiq꜄ erunt: ꝛ neq꜄ ꝯ̄dictio: ꝛ neq꜄ vt ad aliquid dicta. dicitur aūt ex ꝯtrario: ꝛ ostendit' ipm̄ vnum. Ex quibus v̄bis pꝫ q̄ Ar. ab oppositione que est inter vnum ꝛ multa tm̄ excludit oppositionem relatiuā: ꝛ ꝯ̄dictoriam. Unde pōt sic argui cōtra Cōmenta. vnum ꝛ multa non contrariantur scd̄m Cōmentatorē: nisi cōtrarietate que est inter habitum ꝛ priuationē: sed ꝯtrarietas que faciunt vnum modum oppositionis distinguntur ab oppōne: que est inter priuationem ꝛ habituꝫ. ergo ab oppōne que est iter vnū ꝛ multa. excluduntur tres alij modi oppōnis. Cuius oppositū dicit pħs. qui vult q̄ opponant' oppōne priuatiua: ꝛ etiam ꝯ̄ria. ¶ Item si pħs dixit: ideo vnum ꝛ multa opponi ꝯ̄rie: q2 ꝯ̄ria reducunt' ad habitum ꝛ priuationeꝫ. a fili debuisset dicere q̄ opponunt' cōtradictorie: q2 habitus ꝛ priuatio reducunt' ad ꝯ̄dictionē: cuꝫ habitus ꝛ priuatio sint ꝯ̄dictoria circa sbm̄ aptum natum. ¶ Ex quibus

bus apparet iprobatio istius modi dicēdi quo ad vtrāq; ↄclonē. Sed ȝelatores Auerroys nitunt̃ defendē ipz dicē tes ad instantias ꝯ vtrāq; conclusionē. Ad primas dicūt ꝙ in vno: siue accipiat̃ in ↄcreto: siue in abstracto est cō siderare duo. Unū. s. formale. aliud māle. Formale est ipa indiuisio quā iportat vnitas. ⁊ sic vnū dicit simplr̃. ꝓua tionē aliud māle est ipsa entitas: que est fundamētū indi uisionis. ⁊ sic vnū est qd positiuū. Et per hoc soluūt istā tias ad pmā ↄnē: dicendo ꝙ ↄcludūt q̃tuz ad substratū ⁊ māle in vno: sed nō q̃tū ad formale. Silr̃ ad instantias ↄtra scdam ↄclonē dicūt. ꝙ vnum rōne substrati ⁊ mālis repugnat multitudini repugnātia ↄrietatis: ⁊ sic intelle xit Ar. sed vnū q̃tū ad formale p̄cise repugnat repugnā tia que est sm habitū ⁊ ꝓuationē: ⁊ sic intellexit Cōmēta tor. Unde possumus dicere ꝙ vnū repugnat simplr̃ repu gnātia ꝓuatiue multitudini. ⁊ sm qd repugnātia ↄrieta tis. pmū ꝓbat̃: qȝ qd̄ repugnat sm formā repugnat sim plr̃. pȝ ista. vnū aūt est hȯ respcū multitudinis repugnat enīȝ rōne indiuisionis: que est forma vni⁹: eo modo quo scdo phy. dr̃ ꝙ ꝓuatio est quodāmodo spēs. tex. cōmē. 15. scdm ꝓbat̃. qd̄ repugnat ratione māe repugnat sm qd. vnū repugnat multitudini rōne māe repugnātia ↄrieta tis. qȝ rōne entitatis q̄ est māle in ipso: vt dictū est. igr̃ re pugnat sm qd assumptū ꝑ maiori. pȝ: qȝ mā nō pncipalr̃ ↄstituit esse: sȝ forma. ḡ sȝ qd in. cōpatiōe ad formā. ℂ Cō tra vtrāq; excusationē. primo ꝯ pmā. vnū est v̇a passio en tis: vel rōne fundamēti: vel rōne alicui⁹ additi supra ens: non pmo mō: qȝ idē foret passio subiecti⁹ sm idē: ⁊ sic esset pus ⁊ posteri⁹ sm idē ⁊ respcū eiusdē. si scdo mō: vel illud additū est positiuū: vel negatiuū. si pmo mō. habet̃ inten tuȝ. si scdo mō: ꝯ dupliciter. Primo qȝ nulla negatio vel ꝓuatio est eadē realr̃ enti positiuo: qȝ tūc idē realr̃ eēt ne gatiuū ⁊ positiuū: ⁊ ita ens reale ⁊ rōnis: sed vnuȝ vt est passio entis ⁊ sub ea rōne sub q̄ est passio est idem realr̃ enti. ḡ vnū nō est simplex negatio: aut ꝓuatio. 2° qȝ nega tio ⁊ ꝓuatio est realr̃ ⁊ formalr̃ nihil. si igit̃ vnū vt ē passio entis est negatio. igr̄ qd̄ est formalr̃ nihil est passio entis: ⁊ qd̄ dictuȝ est de vno: vt est passio entis in cōi dicat̃ de quolibet ente: ⁊ vno in pticulari: qȝ teste Ar. 4° meta. tex. cōmen. 3. idem est ens ⁊ ens homo: ⁊ vnus homo.

ℂ Cōtra secundā expōnē arguit̃: qȝ si vnum repugnat repu gnātia ↄrietatis rōne entis ipsi multitudini: igit̃ multi tudo non erit ens: qȝ nullū ↄriū ⁊ oppositū p̄dicat̃ de op posito. ↄñia est euidēs: qȝ rō ↄrietatis in vno: est ipsa en titas per te. ℂ Cō̃. sub ea rōne vnuȝ repugnat multitudi ni sub qua non ↄstituit multitudinez: qȝ nullū repugnās ⁊ ↄriū inq̃tū tale ↄstituit intrinsece suū ↄriū ⁊ opposi tum: sed vnū ↄstituit multitudinē inq̃tū ens: ⁊ nō sub rō ne indiuisionis: qȝ ↄcedit̃ ꝙ multitudo est ens ⁊ non ꝙ sit indiuisa. igit̃ ⁊c̃. vnuȝ non ↄriat̃ multitudini rōne en tis. ℂ Sed hic insurgit difficultas: qȝ si vnū rōne illi⁹ qd̄ addit supra ens: siue sit positiuū: siue negatiuū ↄtrariat̃ multitudini: quo mō vnū inq̃tū vnū ⁊ sm ppriā formaȝ ↄstituit multitudinē: ⁊ est ps eius. ℂ Rñdet̃ sm. S. Tho. ⁊ satis bene: ꝙ non est incōueniens aliqua esse opposita vno modo. s. si ↄsiderent̃ sm se vt hñt formas proprias. ⁊ alio mō non esse opposita si ↄsiderent̃ vt alteruȝ includit̃ in altero: ⁊ est ps alterius. Exēplificat̃ de corpore de gñe subē si accipiat̃ vt est inaiatū ⁊ sub rōne tali opponit̃ aia to: vt sub tali forma. Si v̇o corpus accipiat̃ vt pfectibile p aiam: ⁊ p se ordinabile ad ipam: nec nō ad esse toti⁹ cō positi vt ps intrinseca eius. sic nō opponit̃: sed magis cō stituit aial. Exēplificat̃ in nūeris ēt binariis sȝ formā qua est binari⁹ nō ↄstituit ternariū: qȝ vna spēs nō ↄstituit aliā. Si v̇o ↄsideret̃ q̃tū ad māle in nūero: qd̄ ē vnitas sic cō stituit. Applicādo ad ppo^m ipȝ vnū in se acceptū: vt ha bēs suā formā ppriā oppōit̃ multitudini: qȝ nec vnuȝ est multa nec e conuerso: opponunt̃ aūt non alr̃ q̃ȝ ↄrie p̄pe accipiēdo oppōnez inter ea: qȝ ⁊ si aliquo mō opponant̃ ꝓuatiue: sicut indiuisibile ⁊ diuisibile: vt dicit Aristo.

tñ nō p̄pe: qȝ ꝓuatio nihil dicit formalr̃ positiuū: sȝ solaȝ negationē: sȝ hñ ↄnotatiue. vnū v̇o nō tm̄ ↄnotatiue: sed ēt formalr̃ iportat positiuū. si aūt vnū ↄsideret̃ vt qddaȝ icōpletū: ⁊ vt icludit̃ in multitudine. ⁊ ē ps ipsius: sic nō cōponit̃ sibi. ℂ Sed ꝯ: qȝ vnū sm illud qd̄ est: ⁊ sȝ ppriaȝ formā cōstituit multitudinē. ℂ Respondet̃ ꝙ ⁊ si sȝ pro priam formā constituit: nō tamen vt sic precise acceptū: ⁊ vt completum in suo esse: sed vt sm talem formā est or dinabile ad aliud: ⁊ ita vt incompletum.

Dimissa igit̃ opinione Auer. Alr̃ dr̃ ad. q. ponendo duas ↄclusiones. q̃rū p^a est. vnū siue simplr̃ sumptū: siue sm qd dicit aliā realitatez positiuaȝ ab ente distinctā formalr̃ ⁊ ex nā rei ab ipso: que tñ est eadē realr̃ enti. Prima ps pȝ ex dictis supius: hoc forte inuit Auer. 4°. meta. tex. cōmē. 3. dum dixit. ꝙ ens ⁊ vnuȝ significāt eandē reȝ: sȝ modis diuersis. eadē enīȝ res induens duos modos positiuos est ens ⁊ vnū: nā pro q̃to est illud quo aliquid recedit a nō esse. ⁊ est extra nihil simplr̃ denotat̃ ens. pro q̃to v̇o eadeȝ res induit hunc modū: ꝙ est illud qd̄ est: ⁊ non est alterū. est vnū. ⁊ vnitas isto mō accepta non est ꝓuatio diuisionis. q̃tū ad suū formale significa tuȝ: sed est positio ppria identitatis: que non est aliud ni si ipm esse ipsuȝ: ⁊ nō alter. Sed qȝ credo Cōmentatorez fuisse alteri⁹ opinionis: vt premissuȝ est supra. iō dimittat̃ auctas: ⁊ teneat̃ rō supra posita. ℂ Scda ps ↄnis ēt pȝ: qȝ passio distinguit̃ formalr̃ a subiecto: cū sbȝ cadat in diffōne passionis: vt additum ex 7° metaphysice tex. cōmen. 17. vnū: qualitercūq; sumptū est passio entis. igit̃ ⁊c̃. ℂ Ter tia ps ↄnis pȝ p Ar. 4° metaphy. vt superius allegatuȝ est. ens ⁊ vnū inquit ipse important eandē nām: ⁊ se ↄse quunt̃: queādmoduȝ pn^m ⁊ cā: que non distinguūt realr̃: sed solū rōne formali. ℂ Secunda conclusio. vnū qd̄ di stinguit̃ ꝯ multa est posterius sm rōnē pluritate ⁊ diuisi bili quo ad nos: prius tamē simplr̃ ⁊ quo ad nāȝ. Prima pars istius ↄclusionis pȝ per rōnē Ar. in lr̃a: vt superius expositū est a Cōmētatore: qȝ qd̄ est sensibilius est nobis notius eo qd̄ non est sic sensibile. pluralitas ⁊ diuisibile est hȯ respectu indiuisibilis qd̄ est vnū. ergo ⁊c̃. Scda ps ꝓbat̃: qȝ vnū est mensura diuisibilis per quaȝ cognoscit̃: vt hȝ Ar. supra. tex. cōmenti. 2. ⁊ 21. ⁊ est pncipiuȝ. men sura aūt ⁊ principiuȝ est prius nā principiato ⁊ mensura to. igit̃ ⁊c̃. non enīȝ est inconueniēs idem respcū eiusdem in diuerso gñe notitie ⁊ prioritatis esse pus ⁊ posterius: ⁊ silr̃ notius ⁊ ignotius. Ex quo sequit̃ ꝙ quecunq; rō seu diffō assignabit̃ de vno per multitudinē illa erit nālis re spectu illius que erit de multitudine per vnitatez. prima erit p notiora ⁊ priora quo ad nos. Scda erit per notiora quo ad nām: ⁊ p priora simplr̃. ℂ Aduertendū tñ ꝙ mul titudo vno modo considerata est prior vnitate: que alio modo considerata est posterior. ⁊ non incōuenit ideȝ sm diuersas rōnes ↄsideratum esse prius ⁊ posterius aliquo. multitudo enim importat diuisionem. ⁊ secundo diuiso rum aggregationez. seu diuisa ipsa simul accepta. Si cō sideretur multitudo q̃tum ad diuisionē: sic est prior vni tate quo ad nostrum moduȝ intelligendi: nec sic diffinit̃ multitudo per vnuȝ: sed vnuȝ per multitudinem: dicen do ꝙ vnum est quod non diuiditur: sed multitudo consi derata sm se vt aggregat vnitatem: seu ipsa diuisa est po sterior vnitate: ⁊ diffinitur per ipsam dicendo: pluralitas seu multitudo est aggregatio vnitatuȝ. ℂ Ulterius est ad uertendum ꝙ diuiso que presupponit̃ vnitati. que cōue nit cum ente non est diuisio continui: que preintelligit̃ vnitati que est pncipiū numeri: sed est diuisio quam cāt ↄtradictio. s. ꝙ hoc ens ⁊ illud ens dr̃ diuisa: eo ꝙ hoc ens nō ē illud. vñ est iste ordo ex nā rei: ꝙ in p̄ signo nature: in telligitur ipȝ ens. ⁊ in 2° ipa diuisio. ⁊ in 3° ipȝ vnū q̃tuȝ ad realitatē que priuat ipsaȝ diuisionem ⁊ in 4° ipsa multi⁹ q̄ ex vnitatib⁹ colligitur ⁊ aggregatū: q̃uis. n. ea q̄ diuisa sūt multa sint: nō tñ hñt rōneȝ mltoꝝ: nisi postq̃ȝ isti ⁊ illi attribuit̃ ꝙ sit vnū. ℂ Ex his appet determinatio. q.

ℂ Ad argumēta

Ad argumenta pncipalia pz rñdeo ad pᵐ ar iiᵐ ex his q̄ dicta sūt. ℂAd 2ᵐ dr̄ ꝙ lz vnitas sit p se sensibilis: sicut multitudo. ista tn̄ nō sentiunt sine sensibilibus ppriis. Et si ista duo sint applicata ad sensibilia ppa: multitudo est magis sensibilis q̄ȝ vnitas: qꝛ qcqd sensibilitatis ē ī vno: ē in multitudine cū additiōe: nā sit a. vnitas. a. nō fac̄ multitudinē nisi a. addat̄ alia vnitas q̄ sit b. Et ista duo aggregata faciūt aliqd sensibilius q̄ȝ a. ℂAd vltimū pz de ordine prioritatis ꝛ posterioritatis vnius ad multitudinem. vt dictum est.

ℂDr̄ia gñe sūt: quoꝝ nō est cōis materia: nec gñatio adiuicē: vt quoꝝ alia figura cathegorie. ipē ꝟo quoꝝ idē est gen⁹: sꝫ diūsa forā. Tex. cō. xii. Qõ. ii.

Queritur Utrū idē termin⁹ possit acqri p diuersos mot⁹ specifice distinctos. ℂArguit̄ ꝙ h̄ sit falsuꝫ. ꝛ pͦ sic. si daret̄ ꝙ forā fluēs nō eēt eiusdē rōnis cū forma terminante: seqret̄ ꝙ forā nō flueret vt pficeret̄. sed magis vt corrūperet̄. ꝯñs est falsuꝫ. ḡ añs. ꝛ ꝯñtia ē euidēs: qꝛ in termino flux⁹ nō ē aliqd eiusdem rōnis cū forma fluēte. ḡ forā flueret ad suā corruptionē. ℂItē. 2⁰ via in terminū nō hꝫ aliđ eē specificū a termino: qm̄ via vr̄ eē eiusdē rōnis cū termino: sicut hꝫ Cōmē. 5⁰ phy. cōmē. 9. vbi hꝫ: ꝙ ire ad frig⁹ nihil aliđ est q̄ȝ ipꝫ frig⁹ ad qđ tēdit mobile: sꝫ forā fluēs ē via ad terminū flux⁹ ḡ erit eiusdē rōnis cū termino. ℂItē. 3⁰ ꝛ vltimo. forā fluēs hꝫ rōnē icōpleti: termin⁹ ꝟo entis cōpleti. cōpletū ꝛ incōpletū: pfectū ꝛ impfectū nō variāt spēꝫ. ergo forma fluens ꝛ impfecta: ꝛ termin⁹ qui est pfectio ad quam tendit forma: nō distinguent̄ fm spēm.

Ad oppositum tn̄ ar̄. qꝛ idē vbi pōt acqri p motū rectū ꝛ circularē: qui motus fꝫ Ar. 7⁰ phy. tex. cōmē. 21. nō sūt ad seinuicē cōparabiles: ꝛ ita dispares: ꝛ alteri⁹ rōnis. Ex hoc ar̄: sic terminus qui acqrit̄ p vtrūqꝫ motū: aut est idē cū forma fluēte fm vnū motū: ꝛ non fm aliū: aut est idē forē fluēti fm vtrūqꝫ motū. nō pōt dari scđm. qꝛ tūc idē fm nūerū ꝛ fꝫ spēꝫ esset idē duob⁹ distictis spē si dat̄ pmū: habet̄ ppoᵐ: qꝛ idē termin⁹ fꝫ nūerū ꝛ fꝫ spēm: erit idē pcise alteri motui ꝛ forē fluētu ꝛ distinct⁹ ab altero motu. ꝛ si sic seqt̄: ꝙ aliq̄ forā fluēs nō ē eiusdē rōnis cuꝫ forā terminēte. ℂ2⁰ ar̄. idē vbi pōt acqri p motū sursuꝫ: ꝛ p motū deorsuꝫ: qui vident̄ differre spē. silr idē pedale in q̄ȝtitate vr̄ posse acqri p motū augmētatiōis ꝛ diminutiōis q sunt mot⁹ distīcti fꝫ spēꝫ. ḡ seqt̄ idē qđ pri⁹. ℂUltio ar̄ theologice: qꝛ in diuinis (eo mō quo possum⁹ ibi imaginari motū ꝛ fluxū) forā fluēs nō ē eiusdē rōnis cuꝫ forā terminēte. Nā flux⁹ forē vl forā fꝫ quā ē flux⁹: sunt dicere ꝛ spirare: h̄ est pducere p modū itellꝰ. ꝛ pducere p moduꝫ volūtatis: q̄ forē sūt alteri⁹ rōnis: ꝛ tn̄ termin⁹ istoꝝ motuū ē eēntia dina: q̄ ē alteri⁹ rōnis a dicere ꝛ spirare. qꝛ dīe ꝛ spirare importāt respect⁹ ꝛ relōnes. eēntia dina ē ens absolutū. q̄re ꝛc.

Pro rñsione ad istā difficultatē p̄ pmittent̄ due distinctiones. 2⁰ rñdebit̄ argumentis in principio.

Quātū ad pmū notādū est. ꝙ motus capit̄ duobus modis. vno modo formalr̄. alio modo mālr̄. vt hꝫ Cōmen. in 3⁰ phy. vbi vult ꝙ motus vel accipit̄ p fluxu forme: vel accipit̄ pro forma fluente. ꝛ scđs modus accipiendi motum est verior ꝛ primus famosior. ℂSecunda distinctio est ista. forma fluēs pōt accipi vnomō vt impfecta. alio mō vt pfecta. pͦ mō capit̄ forā fluens inq̄ȝtuꝫ fluēs: ꝛ vt sic dīc ordinē ad vlteriorē pfectionē. 2⁰ mō capit̄ vt terminās motū. si capiat̄ forā fluēs vt impfecta: sic pfectū ꝛ ipfectū nō variāt spēꝫ: ꝛ ita forā fluēs pōt eē eiusdē rōnis cū forā terminēte. si ēt capiat̄ forā fluens vt dīc fluxū ꝛ ordinē ad vlteriorē pfectionē. sic ēt pt eē eiusdē rōnis cū forā terminēte. ppterea qꝛ acciñs sepabile sic est illa flux⁹ ꝛ ordo nō variat spēꝫ. ℂSꝫ ꝯ instat̄: qꝛ vr̄ ꝙ successiuū ꝛ pmanēs distiguūt̄ spēᶜᶦ: sicut pz p Ar. i pñtis. sꝫ forā vt fluēs hꝫ eē successiuū: ꝛ terminās hꝫ eē pmanēs. ḡ ista nō sūt eiusdē spēi. ℂAd h̄ rñdet̄ ꝙ successiuū pōt capi formalr̄ vl fundamētalr̄. 2⁰ᵒ capit̄ p eo cui cōpetit successio: q̄ successio nihil aliud ē q̄ȝ ordo alicui⁹ succedētis ad aliqd cui succedit. ꝛ isto⁰ successiuū ꝛ pmanēs sūt eiusdē spēi. Si capiat̄ successiuū pͦ i successiuū iportat illđ qđ succedit: ꝛ ipꝫ ordinē successiōis: ꝛ adhuc successiuū ꝛ pmanēs nō distiguūt̄ fꝫ spēꝫ. Et ad Ar. rñdet̄: ꝙ ipē accepit successiuū ꝛ pmanēs: vt sūt q̄dā modi attributi ipsi q̄ȝtitati magis vsitati: ꝛ notiores q̄ȝ sīnt drīe eēntiales q̄ȝtitatis: p q̄s circūloq̄t̄ ipsas drīas eēntiales icognitas. Ita ꝙ successiuū ꝛ pmanēs q̄ȝtū ad ea que circūloquunt̄ distinguunt̄ fm spēm: non in q̄ȝtum ad ipsos modos in se.

Nunc ex his rñdet̄ ad argᵃ. Et ad pᵐ dr̄: ꝙ forā fluēs fluit vt pficiat̄. Pro q̄ ē notādū ꝙ termin⁹ motus q̄dā est intrisec⁹: q̄dā extrisec⁹. Exᵐ i alteratiōe terminata ad gñationē forē sbalis: termin⁹ intrinsec⁹ est q̄litas vltimate disponēs ad formā sbalē gñandā: sꝫ termin⁹ extrinsec⁹ est ipsa forā sbalis gñanda. ℂHoc stāte rñdet̄. ꝙ ois forā fluens vel ordiat̄ ad aliqd eiusdē rōnis tanq̄ȝ ad terminū: vel ad aliqd alteri⁹ rōnis. si pͦ i tūc fluit vt pficiat̄ in se: sꝫ 2⁰ mō: vt pficiat̄ in alio: ꝛ aliq̄ mō ēt in se: qꝛ nō est dare fluxū forme fluētis sine aliquo termino intrīseco ipsius flux⁹ eiusdē rōnis cū forma fluēte: lꝫ postmoduꝫ extrīsece terminet̄ ad aliud. ℂPer h̄ rñdet̄ ad scđꝫ. Via dr̄ eē eiusdē rōnis ꝛ gñis cū termino intrīseco vel extrīseco: sꝫ nō est eiusdē rōnis cū termino q̄litercunq̄ȝ terminēte: ꝛ sic intellexit Cōmē. loco pallega. ℂUltio rñdet̄ ad vltimū: qn̄ dr̄ ꝙ termin⁹ hꝫ rōnē cōpleti. Dico ꝙ cōpletū pōt itelligi vl vltimate: sic ꝙ nō ordinabile ad aliđ simplr̄: vel sic ꝙ nō sit ordinabile ad aliud eiusdeꝫ rōnis. si pmomō termin⁹ intrīsecus vel extrinsecus hñt rōnē cōpleti ꝛ tale cōpletū pōt eē alteri⁹ rōnis ab icōpleto: ꝛ ēt eiusdē rōnis cū eo qđ est icōpletū. si ꝟo capiat̄ aliomodo dico ꝙ aliqd eiusdē rōnis cū forma. fluēte: pōt hr̄e rōneꝫ cōpleti: lꝫ nō vltimati. cum hoc tn̄ stat ꝙ terminus vltimatus sit alterius rationis a forma fluente.

ℂQuod quidē igitur sapientia circa prīcipia scientie. ꝛ infra.

ℂPropter qđ ꝛ mathematicā sciaꝫ partes sapientie prime eē est ponendum. Cap. ii. prima parte in fine. Qõ. i.

Queritur Utrū metaphysica sbalternet sibi oēs alias sciētias. Que qđ mouet̄ pp Cōcurrētē male determināte istā māꝫ. ℂEt arguit̄ pͦ ꝙ sic. Illa scia sbalternat sibi alias: q̄ruꝫ subta pōt demonstrare: sꝫ metaᶜᵃ pōt demrāre sbm phie. nālis: ꝛ sic subiecta aliaꝝ sciarū. ḡ metaᶜᵃ sbalternat sibi sciaꝫ nālē ꝛ alias. maior vr̄ nota. minor aūt pbat̄. qm̄ ex pncipiis metaphysicalib⁹ vr̄ posse pbari corpus mobile. seu ens mobile esse. Istud enim est vnum pnᵐ meta. vniuersum est perfectū ex suis ptibus: sed ps vniuersi ē ens mobile. ḡ ens mobile est. Silr̄ metaphy. pbat entia imobilia eē. ḡ vr̄ posse pbare entia mobilia esse. ℂ2⁰ principaliter arguit̄. pma cā est de cōsideratione scientie metaphysicalis: sed in prima causa virtualiter cōtinet̄ effectus omniū rerum: ꝛ metaphysicus pōt pbare pmaꝫ cām esse vel saltem considerat ipsaꝫ primaꝫ cām esse. ergo poterit pbare quēlibet effectum esse virtualiter contentum in ipsa.

Ad oppositū tn̄ argr̄. Data ꝟitate istius: seqret̄ ꝙ scie speculatiue non essent tres ꝯtente sub scia speculatiua in cōi. Cōsequēs est falsuꝫ: ꝛ ꝯ Ar. 6. metaphy. tex. cōmē. 2. ꝙ sequat̄ argr̄. Nā Ar. diui-

dit sciam speculatiuā in cōi in tria mēbra. In mathematicā: phycā: ⁊ metaphycā: aut in ista diuisiōe cōprehēdit scias subalternas: aut nō. si dicat pᵐ. ergo fuit diminut⁹ ⁊ insufficiens: qr nō nūerauit scias subalternas. q̄ sūt plures q̄ due. si dicat scdm. habet ppoᵐ: qr cū in ista distinctiōe cōphēdat scias istas: que nō sunt suabalterne. ergo mathematica ⁊ physica hic enumerate non sunt scie subalterne.

In ista.q. pmo pmittent qdā distōnes. 2° ponent qdā cōclusiones. Ultio rndebit ad argᵃ.

Quantū ad pmū artiᵐ. Pria distō est ista. Aliquid potest ɔtrahi duob⁹ modis. Unomō per dr̄iaʒ eēntialē. Alio mō p dr̄iā accn̄talē. Primo mō ɔtrahit aliqd qn̄ cū ɔhente facit vnū p se: eo mō quo al. ⁊ qdlibet supi⁹ in recta linea pdicamentali ɔhit ad inferi⁹ p pprias dr̄ias eēntiales. Scdo mō aliqd ɔhit: qn̄ ex ɔhibili ⁊ ɔhente fit vnū p accn̄s. ℭScda distō est ista: q aliqd dr̄ subalternari duob⁹ mōis. vno mō p denoiatiōeʒ extrisecā. alio° p denoiatōeʒ itrisecā. Scia sbalternaf alti scie p denoiationē extrisecā qn̄ sbalternaf rōe sbti qd ɔtinet sub alio sbtoi. ⁊ ex subalternatiōe subti scia dr̄ extrisece sbalternari. scdo mō scia dr̄ subalternari intrinsece: qr ex sei ⁊ ex nā sui subalternaf alteri scie: sicut min⁹ cōe sub magis cōmune. ℭEx his ifert ⁊ declaraf: qd sit subalternatioi subalternare, eniʒ nihil aliud est: q̄ sbm: vel mediū alteri scie pticulari mistrare: ⁊ hoc loquēdo de subalternatione scie ad moduʒ loquēdi Ar. pmo poste. Et ex ɔn̄ti seqt q subalternari est accipere ab alio ptem subti: vel saltem partem medij: vel mediuʒ. ℭUltima distō est: q ad subalternationeʒ q̄tuor requirunt. quoꝝ pmū est: q scia subalternata hēat sbm ɔtentuʒ sub sbto alterius sicut min⁹ cōe sub magis cōi. scda ɔditio q scie subalternata addit dr̄iā accidentaleʒ ad sbm scie subalternātis: que ɔstituit vnuʒ per accn̄s sub tali subto. 3ᵃ ɔditio est: q scia subalternās est scia pp quid respectu principiorum scie subalternate: ⁊ scientia subalternata est scientia quia. quarta conditio est: q scia subalternata subalternaf ad minus duabus scientijs: ⁊ non tantum vni.

Quantum ad 2ᵐ artiᵐ eliciunt q̄tuor ɔnes: q̄ruʒ pma est ista: q scia subalternata non attendit penes supi⁹ ⁊ inferi⁹ p se accepta. Probaf ista: qr dato opposito: seq̄ref q quot sunt supiora ⁊ iferiora in recta linea pdicamētali: tot eēnt subalternationes. ɔn̄s ē falsuʒ: vt de se pʒ. ergo ⁊ añs. falsitas ɔn̄tis ēt pbaf: qr sicut se hʒ subm ad sbm: ita scia ad sciam: sed p se inferius est po subtiua supioris. ergo scia de inferiori est po scie de supiori. ℭScda ɔ est ista. Scia subalternata est de subto vno p accn̄s. hec pbaf iductiue l pspectiua ⁊ musica. ℭProbaf ēt auc̄te Linco. in pmo posterioꝝ. sbm ingt scie subalterne addit supra sbm scie subalternātis ɔditionē accn̄talē: que nō est egrediēs a nā sbiecti. ℭEx h̄ appet qualr sbm scie subalterne addit dr̄iā accn̄talē: ⁊ h̄ est qd cōiter dr̄: q sbm scie subalterne supaddit aliqd alterius gn̄is ad sbm scie subalternātis. Nā si supadditio alicui⁹ eiusdem gn̄is cū eo cui fit supadditio faceret sciam subalternā: seq̄ref q scia de triāgulo hʒ q hʒ tres: subalternaref scie q̄ habet de figura. Probaf etiā q sbm talis scie subalterne sit vnū ens p accn̄s. Nā q̄diu pcedit in ɔceptib⁹ per se: ex rōne pmi subti pn̄t sciri pncipia p se ad ɔcludendū passionē de iferiorib⁹. ergo semp scia que erit de iferioribus quo ad istas passiones ɔclusas per pncipia vtualr ɔtēta in ipso subto cōi. erit po scie de tali sbiecto: vel erit eadeʒ sm gen⁹ cū ipsa: sed ens p accn̄s: q̄uis si notū ex sensu: ⁊ silr pncipia ei⁹: tn̄ nō pn̄t sciri pp qd: nisi p rōnē vtriusq̄ ptis: vel alteri⁹ q̄ ptinēt ad sciam supioreʒ: sicut pncipia linee visualis nō pn̄t sciri pp qd: nisi p rōneʒ linee ⁊ visualitatis. ℭTertia ɔ. Scia subalterna subalternaf pluribus sciētijs. Probaf ista ɔ. Illa scia subalternaf plib⁹ sciētijs: q̄ accipit pnᵃ ⁊ euidētiā pncipioꝝ a plib⁹. Sʒ scia subalterna est hō. ergo ⁊c. maior vr̄ nota: qr scia subalternās tribuit pncipia subalternate: cū ipsa sit pp qd respectu pncipioꝝ scie subalternate: respcū quoꝝ ipsa scia subalternata ē qr. Ita q ɔnes demōstrate in scia subalternante sunt pnᵃ ad demrandas passiones in scia sbalternata. minor autē pbaf. illa scia accipit pnᵃ a plurib⁹ sciētijs: cui⁹ sbm est cōpositū ex realitatib⁹ diuersaꝝ rōnū. ista ppō pbaf. Nam sbm sic cōpoᵐ ɔtinet oppositas passiones: vel saltē dispatas. ergo opposita pnᵃ: aut dispata p q̄ demōstranf passiones. ergo si ista pnᵃ debēt cognosci: nō cognoscunt in vna ⁊ eadē scia: sed in plib⁹ (Exēpli grā. Istud est vnū pnᵐ in pspectiua: visio sm lineā rectā est pfectissima visio. si hoc pnᵐ hʒ pbari: pbabit in duab⁹ sciētijs. ⁊ p pnᵃ sciaruʒ. s. mathematice ⁊ nālis. in mathematica eniʒ pbaf q linea recta est breuissima ⁊ pfecta: in nāli pʳ: q agens nāle. q̄to est magis approximatū passio: tanto pfectius agit. Ex quo ɔcludit. q cū linea recta sit breuissima. obʒ approximatū po: p ipsaʒ pfecti⁹ attingit. Et ita sequit q obʒ visibile approximatū po visiue sm lineā rectā causat pfectissimā visionem. duo pnᵃ accipiunt in pbatiōe istius. quoꝝ vnū demraf i mathematica: ⁊ alteꝝ i scia nāli) Tūc si. scia que accipit pnᵃ ⁊ euidētia ab alijs subalternaf illis. ergo scia sbalterna: plibus sciētijs subalternabit. ℭ4ᵃ ɔ est ista. scia metaphysi. non subalternat. sibi alias scias. q̄ ɔclusio seqt ex alijs. Ista ɔ pʒ. Tū qr subta aliaꝝ sciaꝝ nō addūt ad sbm metaphysice dr̄iā accn̄talē: sʒ poti⁹ eēntialeʒ. Tū qr alie scie nō accipiūt pnᵃ sua spālia. ⁊ euidentiā ipsoꝝ a metaphysica: qn̄ vnaqueq̄ scia (maxime nālis ⁊ mathematica) hn̄t ppria pnᵃ imediata ⁊ p se nota in suo pprio gn̄e ex ɔceptu terminoꝝ ɔceptoꝝ in talib⁹ sciētijs. Un̄ lʒ aliqd pnᵐ in metaᶜᵃ (qd geometer tn̄ ɔfuse cognoscit) possit pfecti⁹ ⁊ distict⁹ cognosci a metaphysico (cui⁹ est cognoscere oēs qditates: ⁊ oēs ɔcept⁹ terminoꝝ distincte) tn̄ geometro illd pnᵐ est imediatuʒ ⁊ p se notū. Neq̄ pbaf p illud pncipiū metaphysici: sʒ ex ɔceptu ɔfuso terminoꝝ sit geometro ɔ euidēter vā: sʒ q̄diu scia nō recipit euidētiaʒ suoꝝ pncipioꝝ ab alia scia nō subalternaf illi. ergo mathematica non subalternaf metaphysice. Qd dixi de mathematica. dico etiam de nāli. in qua multa sunt pnᵃ p se nota. ⁊ euidētia ex terminis: quorum euidentia nō ē a metaphysica: sicut sunt ista. Plura entia esse motū esse: nām esse: ⁊ multa alia que sunt de se euidentia.

His positis de scdo arti⁹ rndef ad pmuʒ argumentū ɔcedo maiorē: ⁊ negādo minoreʒ. ℭEt ad pbationē dr̄ q ens mobile est po vniuersi: sʒ ens mobile eē nō ē euidēs: nisi ex nālib⁹: nō ex meta. Et cū tu dicis q metaphysic⁹ pōt pbare entia imobilia eē. hoc negaref a Cōmē. pmo physi. cōmē. vltimo. ⁊ alibi frequēter. tn̄ admittendo q metaphysic⁹ possit probare entia imobilia eē: nego istā ɔn̄ā. Pōt pbare entia imobilia esse. ergo entia mobilia. Rō isti⁹ est: qr nihil pōt probare metaphysic⁹ in scientijs spālibus: tanq̄ passionē de aliquo subto nisi illa passio includaf pp qd ⁊ virtualr in subto metaphysice: ⁊ pnᵃ illius passionis adeq̄te sic virtualr icludanf in tali subto: sed in subto cōissimo: qd est ens: nō includit pp qd respectu passionis spālis: sed solū respcū passionis cōissime: ⁊ cum passio demrata in scia nāli sit passio spālis nō poterit metaphysic⁹ ex pncipijs acceptis ab ente demrare aliquā talē passionē: ⁊ per ɔn̄s non pōt demonstrare ens mobile: aut corpus mobile. ℭSed cōtra arguit. qr videf q sicut posset demonstrare entia imobilia esse: q possit etiam demōstrare ens mobile esse. ℭRn̄def negando ɔn̄tiam. qn̄ entia imobilia si possunt demōstrari in metaᶜᵃ. pn̄t demōstrari p pnᵃ sumpta imediate ab ente: qr pprietates ⁊ passiones entis: que sūt necessariū vel ɔtingēs act⁹ vel poᵃ. depēdēs: vel independēs: que oēs dicunt eē passiones entis. ℭIō. nō valet: q sic demrat vnū: demonstret ⁊ reliquū. ppterea qr vnū ptinet ad ɔsiderationē metaphysici. puta ens immobile: ex eo q est principium ⁊ causa subiecti primi metaphysice. s. entis inquantum ens est: vt dicif in sexto metaphy. in principio vel pro quāto est prima pars subiectiua entis inq̄tum

tis inq̃ʒtũ ens est. qđ nõ põt dici de ente mobili. cũ sit ꝓs subiectiua entis valde remota ab ente. ⁊ nõ sit ꝑnᵐ ipsi᷒. ex quo seq̄r. ꝙ dato ꝙ metaphysic᷒ possʒ ꝓbare entia im mobilia eẽ (vel tanq̃ʒ ꝑnᵐ sui subiecti. vel tanq̃ʒ ptes subiectiuas ꝑmas ⁊ ꝑncipalissimas) nõ seq̄r ꝙ possit ꝓbare entia mobilia eẽ. sed oportebit hr̃e ꝑnᵃ sp̃alia multa ad ista ꝓbãda ꝑter ꝑnᵃ que sumunt̄ ab ente. ¶ Ad 2ᵐ dõʒ ꝙ artifex ꝯsiderãs aliq̃ʒ vnã cãm totalẽ alicui᷒ effectus. ꝑ hãs ipsaʒ põt ꝓbare effectũ eẽ. sed vbi cã nõ sit totalis ⁊ adeq̃ta. nõ sequit̄ ꝙ possit effectũ demõstrare. Deᵘ aũt nõ est cã totalis ⁊ adeq̃ta respectu effectuũ ꝯsideratoꝝ i scia nãli. ğ si ꝓbat deũ eẽ. nõ seq̄r ipm posse ꝓbare effectũ nãlẽ eẽ. ¶ Uel aliter põt dici. ⁊ meli᷒: ꝙ ꝯsiderãs cãm alicui᷒ effect᷒ ivt est cã talis effect᷒ inq̃ʒtũ talis. hʒ ꝯsiderare ipʒ effectũ. ⁊ demr̃at ipʒ eẽ. Sʒ tũc negat̄. ꝙ metaphysicus ꝯsideret deũ. vt ẽ cã effectuũ nãliũ. iq̃ʒtũ nãles sũt sed ꝑcise iq̃ʒtũ entia. ğ ad ipsũʒ spectat ꝯsiderare effectũ nãle inq̃ʒtũ ens. ⁊ vt est ꝓs subtiua entis. ⁊ nõ vt tale ens est. ex quo nihil mali sequitur. quare ⁊c̃. Qõ. ij.

Sub codẽ textu q̄rit̄. Utrũ scientie medie. sicut ꝑspectiua. musica. ⁊ astronomia sint magis physice q̃ʒ mathematice. ¶ Et arguitur ꝙ sint magis physice. ꝑᵒ aucte Ar. 2ᵒ phi. tex. cõmen. 20. vbi hʒ. Demõstrat aũt. ⁊ que magis physica q̃ʒ mathematica. vt ꝑspectiua ⁊ armonica. ⁊ astronomia auc̃tas est exp̃ssa. ꝙ iste tres scie sunt magis ꝑhice. Rursus ibidẽ Ar. inq̄t. Geometria qdẽ eni ꝯsiderat de physica linea. nõ inq̃ʒtũ physca. ꝑspectiua vero ꝯsiderat de linea nãli inq̃ʒtũ nãlis est. Ex hac habet̄ ꝙ ꝑspectiua ꝯsiderat lineam ꝯsideratione nãli. ¶ Itẽ ad hoc facit qđ dicit Cõmẽ. in hoc loco dicẽs. Cũ Ar. dicit ꝙ ꝑspectiu᷒ cõsiderat de linea mathematica: nõ ꝛm ꝙ mathematica: ſʒ ꝛm ꝙ nãlis: nõ dʒ intelligi ꝙ ꝯsideratio ei᷒ est ꝯsideratio nãlis: sed itẽdebat ꝙ ꝯsideratio ei᷒ est ꝓpinquior ꝯsiderationi nãli. ¶ Arguit̄ ẽt rõne: nam mathematicus abstrahit a q̃litate sensibili. ꝑspectiu᷒ nõ: imo ꝯsiderat lineã vt est in q̃litate sensibili. ¶ Itẽ ꝯnes ꝑspectiue vt plurimuʒ sunt nãles. ğ ⁊c̃. ꝯñtia est euidens: q2 scia hʒ denoiari a fine. ¶ Item ꝯnes ꝑspectiue ꝯcludunt̄ per maiorẽ mathematicã: ⁊ minorẽ nãlem. ergo magis debẽt dici physce ꝙ mathematice. tenet ꝯñtia: q2 minore cognita ⁊ sumpta sub maiori sil' tp̃e cognoscit̄ ꝯ. nõ sic est de maiore. ¶ Ultimo scia capit vnitatẽ distinctionẽ ⁊ denoiationeʒ a ratione formali subti. subm aũt ꝑspectiue cõponit̄ ex q̃ditate mathematica tanq̃ʒ ex mãli. ⁊ dr̃ia physca tanq̃ʒ ex formali. ğ magis dʒ dici physca q̃ʒ mathematica.

Ad oppositũ est Cõmẽ. Et arguit̄ rõe: q2 sciẽtia capit vnitatẽ ⁊ denoiatiõeʒ a ꝑncipijs demõstratiuis: nõ a ꝯnibus: sed ꝑnᵃ demonstratiua in istis sciẽtijs medijs ꝑncipalr̃ sunt mathematica. ğ ⁊c̃. maior est nõ: q2 ꝑnᵐ in speculabilibus est sic̃ finis in agibilib᷒: vt dr̃ 2ᵒ phy. tex. cõmen. 89. ⁊ a fine vnumq̃dq̃ʒ denoiari iustũ est. 2ᵒ de aia. tex. cõmẽ. 49. ꝓbat̄ etiã ratione: q2 de hac ꝯne: ꝙ terra est rotũda ꝯsiderat astronomus ⁊ nãlis: sed tñ penes diuersa media: q2 astronomus penes medium a mã abstractum: ⁊ nãlis per medium circa mãm ꝯsideratũ. hoc etiam dicit. S. Tho. in prima parte. q. 1. ar. 1. minor pʒ: q2 ꝑnᵃ in istis sciẽtijs medijs vt plurimũ sunt matheᶜᵃ que applicant̄ ad ꝯnes aliq̃ mõ nãles. vn̄ ꝑ poste. dr̃ ꝙ per ꝑnᵃ geometrie ꝯcludunt̄ passiones medicine. s. curari tardius de vulnerib᷒ circularibus. q̄re iste scie vident̄ magis mathematice q̃ʒ nãles.

Ad hanc q. ꝑmitto ꝙ distictio sciaꝝ ꝑᵒ nõ ẽ penes diuersa subta l ordie ad diuersa ꝑdiᵗᵃ: nã illa distinctio nõ est simplr̃ ꝑᵃ: q̃ dat̄ altera prior ⁊ eẽntialior: sʒ ista distõne obtoꝝ penes diuersa ꝑdiᵗᵃ: est alia prior ⁊ eẽntialior. igit̄ ⁊c̃. maior pʒ. ⁊ minor ꝓbat̄: nã distinctio obiectoꝝ ꝑsupponit distõnẽ suoꝝ ꝑncipioꝝ a q̄b᷒ fluũt ⁊ emanãt passiones diuerse: q2 idẽ vt idẽ nõ est natũ facere nisi idẽ. ex. 2. de gen. tex. cõmẽ. 55. igit̄ diuersa obta hñtia distincta ꝑdicata nõ sũt ꝑma cã distõnis sciaꝝ. ⁊ hᷓ ẽ qđ inq̄t Ar. ꝑ poste. ca. 25. Altera aũt scia est ab altera quoꝝ cũq̃ʒ ꝑnᵃ nõ sunt ex eisdẽ: neq̃ʒ ex alterutris. ¶ 2ᵒ ꝑmitto ꝙ a diuersis ꝑncipijs obiectoꝝ scibiliuʒ sumunt̄ diuersi modi diffiniendi. ex q̄bus ꝯñter habet̄ distinctio sciaꝝ. ⁊ hoc ponit Ar. 6. metaᶜᵉ. tex. cõmẽ. 2. distinguẽs physcaʒ a matheᶜᵃ: ⁊ diuina. ¶ Tertio ꝑmitto: ꝙ cũ triplex sit scia: q̃ʒtũ spectat ad ꝓpositũ. vʒ. pure mathematica: pure nãlis: ⁊ media. Iste tres scie hñt triplicẽ modũ ꝯsiderãdi ⁊ diffiniendi. scia pure matheᶜᵃ ꝯsiderat q̃ʒtitatẽ simplr̃ ⁊ absolute ꝑter q̃litatẽ sensibilẽ. nã geomeᵗʳᵃ ⁊ arismeᵗᵃ ꝯsiderat q̃ʒtitatẽ siue ꝯtinuaʒ: siue discretã abstrahendo a q̃litatib᷒ sensibilib᷒. scia vero nãlis ꝯsiderat per se ⁊ directe q̃litates sensibiles in q̃ʒtitate siue cõtinua: siue discreta: ita ꝙ per se ⁊ ꝑ ꝯsiderat q̃litates sensibiles. ⁊ ꝑnᵃ eaꝝ: cũ per se ꝑ ꝯsideret corpus nãle: vt includit ꝑnᵃ hꝰ q̃litatũ: que sunt mã vt ꝑnᵐ potẽtiale ⁊ mobile; ⁊ forma vt ꝑnᵐ operationis ⁊ motus: q̃ʒtitatẽ autẽ in qua sunt hꝰ q̃litates ꝯsiderat secũdario ⁊ idirecte. ⁊ nõ nisi in habitudine ad motũ. Scia vero media nõ ꝯsiderat q̃ʒtitatẽ simplr̃ ⁊ absolute: nec q̃litates sensibiles in q̃ʒtitate: aut ꝑnᵃ ipsaruʒ ꝑma itentione: sed ecõuerso q̃ʒtitatẽ siue continuaʒ: siue discretã in q̃litate sensibili cõsiderat ꝑmaria itentiõe: ita ꝙ intẽtio ei᷒ per se ⁊ ꝑ fert̄ sup q̃ʒtitatẽ. secundario super q̃litatẽ sensibilẽ. ⁊ econuerso est de scia nãli: nam per se ꝑ fertur sup q̃litatẽ sensibilẽ. secũdario sup q̃ʒtitatẽ. Ex q̃ sequitur ꝙ scia media ꝯuenit in aliq̃ cũ vtraq̃ʒ. s. mathematica ⁊ nãli: cũ mathematica: q2 ei᷒ itentio ꝑma est circa q̃ʒtitatem: quẽadmodũ est itentio matheᶜᵉ: sed differt ab ipsa: q2 nõ ꝯsiderat q̃ʒtitatẽ simplr̃ abstrahendo a q̃litatibus sensibilib᷒: sicut mathematica ꝯuenit ẽt cuʒ nãli: q2 ꝯsiderat qualitates sensibiles: de q̄bus ẽt ꝯsiderat nãlis differt aũt ab ipsa: q2 nõ ꝑmo ⁊ per se ꝯsiderat hꝰ q̃litates ⁊ ꝑncipia ipsaꝝ: quẽadmodũ ꝯsiderat nãlis: magis tñ ꝯuenit cũ mathematica q̃ʒ cum nãli: q2 hec scia ꝑncipaliter ꝯsiderat q̃ʒtitatem: ⁊ non qualitates sensibiles. ¶ Ex quo sequit̄ ꝙ scia media magis est de gñe sciarum mathematicaruʒ q̃ʒ nãlium: ⁊ eis magis subalternatur. ¶ Ex his apparet determinatio questionis.

Ad argumẽta in ꝑnᵒ. Ad ꝑᵐ dico ꝙ Ar. in illa auc̃te non plus vult: nisi ꝙ iste tres scie medie sunt ꝓpinquiores nãli: ⁊ magis communicãt cũ ipa q̃ʒ mathematica pura. ⁊ hᷓ ẽ veꝝ vt dcm̃ ẽ. ¶ Silr̃ ad scđam auc̃tẽ dr̃: ꝙ ꝑspectiua ꝯsiderat lineam mathematicã: nõ inq̃ʒtũ matheᶜᵃ. hᷓ est: nõ pure matheᶜᵉ sed inq̃ʒtũ physica. applicãdo eã ad mãm sensibilẽ: ⁊ hoc etiã dicit auc̃tas Cõmẽ. ⁊ ita ꝯsiderat talẽ lineã ꝯsideratione quasi mixta ex duab᷒ considerationibus: principalius tamen consideratione mathematica q̃ʒ physica.

¶ Ad rationes pʒ. Ad ꝑmaʒ dico ꝙ ex hoc mathematicus differt a perspectiuo: q2 abstrahit a talibus qualitatibus sensibilibus. ꝑspectiuus nõ: neq̃ʒ alie scie medie: vt dcm̃ est: ꝓpterea differunt a mathematica pura. ¶ Ad aliam posset negari antecedens: tamẽ admisso: negat̄ ꝯñtia: q2 si scia denominat̄ a conclusionib᷒ denoiat̄ a posteriori. a ꝑncipijs aũt que vt plurimũ sunt mathematica in ꝓposito denominat̄ a priori ⁊ essentialr̃. Et cum dicis ꝙ a fine vnũquodq̃ʒ denoiat̄: ꝯcedit̄ hoc in nãlib᷒. in speculabilibus autẽ nõ opʒ. Uel si ꝯcedat̄ ẽt in sciẽtijs: hoc nõ est cõtra ꝓpositũ: q2 ꝑnᵐ in speculabilib᷒: vt dictũ est: se hʒ vt finis agibilib᷒. ¶ Ad aliã ꝯcesso antecedẽte: negat̄ ꝯñtia cũ ei᷒ ꝓbatiõe: nã habita maiore de oi: ⁊ minore sub ipsa simul tp̃e cognoscit̄ maior ⁊ minor. ⁊ ꝯ. ⁊ q2 discursus syllogisticus si depẽdet a ꝑmissis: ꝑncipalius depẽdet a maiori: si maior sit mathematica. videt̄ tot᷒ discursus ꝑncipalit̄ eẽ mathematicus. ¶ Ad vltimã dicet̄ ꝙ scia capit vnitatẽ ⁊ denominationẽ a ratione formali subiectiua si sit dr̃ia per se ⁊ essentialis subiecti nãlis: ⁊ nõ si sit differentia accidentalis: sic̃ est in ꝓposito. Hec ad questionẽ.

¶ De substantia quidez theoria: nā substantiarum principia. ꝛ infra.

¶ Eteni si totum quoddā oē: ıƀa est prima pars. Textu cōmenti. ij. Q̄ō.I.

VTrum ens sit genus. ¶ Et arguı́f ꝙ sic ꝑ auctē Cōmenta. 12. meta. cōmē. 2° circa finē. vbi declarādo expositionē Alexādri sup̄ lrāz Ar̄. ibi. (Qm̄ si hoc totū fuerit q̄si aliqd̓ vniuersum) Cōmē. ponit hec v̓ba. Et accipit Ar̄. vniuersuz loco generis: ne accideret dubitatio: que accidit Alexandro: cū gen⁹ dı́f quādoq̧ vniuoce: q̄nq̧ ſm prius ꝛ posterius. Et iō omisit hoc nomē gen⁹: ꝛ accepit vniuersum in suo loco. Et iō si hō genus fuerit intellectū per vniuersū: erit v̓a expositio. Hec Cōmē. Sed certū est ꝙ Ar̄. per vniuersum intelligit ens. g̃ ens ſm Cōmen. est genus. ¶ Scd̓o arguı́f ad idē. 4° thopicoꝝ. in fine. vbi ponit ꝯsideratiónes ꝯstructiuas ad terminādū ꝓblemata generis inquit si aliqd semꝑ sequı́f ad aliud: ꝛ nō ꝯuertibilr difficile est sepe ab eo ꝙ nō sit genus ens: sequı́f semꝑ ad quodlibet ꝑdicamentū: ꝛ ꝑdicaı́f in qd: ꝛ vniuoce: vt statī ꝓbabı́f. igı́f ens erit genus. ¶ Tertio arguı́f. illud est genus: cui cōpetit diffō gn̄is. ens est hmōi. g̃ ꝛc. maior est nota minor ꝓbatur. ens ꝑdicaı́f in quid pluribꝰ differentibus spē. Q, ꝑdiceı́f in qd. probaı́f. Tum qꝛ ꝑdicaı́f per moduz determinabilis ꝛ ꝯtibilis. Tum qꝛ predicaı́f per moduz essentie: vel subsistētis: seu per se statis: cuz entitas rei sit primū habitū ꝛ productū in re. ꝛ quilibet istoꝝ modorū ꝑdicandi est modus ꝑdicandi in qd. igı́f ꝛc. ¶ Et confirmatur: qꝛ ſʒ Sco. in ꝑ. di. 8. q. 3. Ens ꝯtitur ad sua iferiora per aliquos ꝯceptus dicētes: q̄le. sed quodlibet sic ꝯtum hʒ rōnem potentie respectu ꝯtentiū: qꝛ ois conceptus qualitatiuus est actꝰ respectu ꝯtibilis: quemadmodū est dr̄ia essentialis respectu gn̄is. igı́f ens ꝑdicaı́f per modū potentie: sed sic ꝑdicari est ꝑdicari in quid: qui est modus predicandi proprius generis. igitur ꝛc.

Ad oppositū tamē est Ar̄. 3° metaphy. tex. cōmen. 10. vbi hʒ: ꝙ si ens ꝛ vnum essent genera nulla dr̄ia eēt ens: qd̓ est intelligendū ꝙ nulla dr̄ia esset ens quiditatiue: cū ois dr̄ia sit extra gen⁹ quiditatiue: sicut formale est extra māle. genus enī est māle respectu dr̄iaꝝ ꝯtentiū: ꝛ ēt respectu spēꝝ: vt vult Ar̄. 7. metaphy. tex. cōmen. 43. igı́f omnis dr̄ia esset extra ens quiditatiue. ꝯňs est falsum: qꝛ ꝛ si ens nō predicaı́f quiditatiue de differentia vltima: cum sit simplr simplex. ꝑdicatur tn̄ quiditatiue de nō vltima. alioquin quelibet differentia esset simpliciter simplex: qd̓ non ꝯceditur ꝯňia ꝓbaı́f: qꝛ si sic. ois dr̄ia esset primo diuersa a genere: ita ꝙ nullū genus includeret quiditatiue: vt vult Ar̄. 6. thopicorum. ca. 8. quare esset primo diuersa ab ente.

In ista. q. primo ponenı́f quedaz distinctiones. 2° ponenı́f ꝯnes. 3° rndebı́f ad arg^a in ꝑn°.

Prima distinctio est ista: genus ꝛ dr̄ia q̄nq̧ sumunı́f a diuersis rebus: q̄nq̧ sumunı́f ab eadem re: sed a diuersis realitatibus: intelligendo per realitates diuersas qditates que sunt distincta obiecta formalia. Exēplum primi. ponendo plures formas in hoie realiter diuersas: ab aı̄a sensitiua sumı́f aı̄al: ab aı̄a itellectiua sumı́f rōnale. Exemplū scd̓i. in albedie que est vna simplex res color sumı́f a realitate potentiali: ꝛ perfectibili per realitatem quandā actualem: a qua accipı́f hec dr̄ia que est esse disgregatiuuz: que due realitates lʒ sint vna simplex res: vna tn̄ realitas ꝯcipitur vt perfectibilis per aliaz: ac si esset distincta res ab alia: ꝛ ita realitas a qua accipı́f dr̄ia perficit illam a qua accipı́f genus. alioquin spēs cōstituta ex gn̄e ꝛ dr̄ia non esset per se vna: qꝛ sicut in ꝯposito reali non est per se vnitas: nisi ex per se actu: ꝛ per se potentia: vt vult Ar̄. 8. meta. tex. cōmē. 15. sic in ꝯposito rōnis. vn̄ in. 7. meta. tex. cō. ꝑallegati. assignat Ar̄. vnitatez diffinitionis: eo mō quo ꝑmisit in posterioribꝰ analeticis: ꝛ declaraturus erat in. 8. vbi supra. Ex quo ꝯcludimus diffōnē ꝯstitutā ex gn̄e ꝛ dr̄ia esse per se vnū ꝯceptū qꝛ est ex per se actu: ꝛ ꝑ se po^a: ꝛ appello per se actū ꝛ ꝑ se pōaz illa que sunt in eodē ꝑdicamēto. ¶ Scd̓a distictio ē duplex est ꝯctio: vna est ꝑ aliquā realitatē ꝛ formalitatē distinctā a ꝯtibili: alia per modū intrinsecū: qui nullaz ponit realitatē ꝛ formalitatē distinctā a re: quā ꝯtit. Exēplū ꝑmi. oē genus qd̓ ꝯtiı́f ꝑ dr̄iam que semꝑ iportat saltē realitatē distinctā a ꝯcto: vt color per disgregatiuitatē ꝛ aı̄al ꝑ sensibile. Exēplū scd̓i. Albedo ꝯtiı́f ꝑ gradū itēsionis: vt duo aut tria ad diuersa iduidua: q̄rū nullus ponit formalitatē distictā ab albedine. cuz albedo vt duo: ꝛ vt tria sint eiusdē rōnis formalis. qꝛ hn̄t eandē diffōnem.

His positis ponunı́f ꝯnes. Quarū ꝑma est ista. nullū idifferēs ad finitū ꝛ infinitū intensiue: aut ēt cui repugnat hr̄e rōnez po^e ꝑfectibilis ꝑ aliud pōt esse gen⁹. ista ꝯ pʒ ex dictis: que ꝓbaı́f sic. oē genus est potētiale ad dr̄iam: sicut realitas ad realitatē: sed nullū indifferens ad finitū ꝛ infinitum est potentiale ad aliquā realitatem. igı́f ꝛc. maior est nota ex ꝑmissis. minor etiā pʒ: nā qd̓ est potētiale ꝛ ꝑfectibile per aliquā realitatem: necessario est finitū: nullū finitum est indifferens ad finitū ꝛ infinitū: qꝛ qd̓ est actu finituz nō potest stare cū infinitate intēsiua. igı́f ꝛc. ¶ Sed ꝯ hoc qd̓ dr̄ ifinitatem ꝓhibere aliquid esse genus: ꝛ reponi in gn̄e arguı́f: nā Ar̄. 6. thopicoꝝ. cap. 19. repꝛhendit diffōnē linee recte que est linea recta est: cuiꝰ mediū nō exit extrema. ꝛ subdit rōnem: qꝛ si linea recta esset infinita sibi nō cōpeteret hō diffō: qꝛ linea infinita nō hʒ extrema. Ex hoc arguı́f. nulla diffō est increpanda: qꝛ nō cōpetit ei cui incōpossibile est esse in genere. diffō linee recte: que dicta est reprehēditur ab Ar̄. qꝛ talis nō competeret linee recte ifinite igitur nō est incōpossibile linee infinite recte eē in genere. ¶ Ad hoc breuiter posset rnderi ꝙ rō nō ꝯcludit ꝯtra ꝓpositū. nō eni dicimus ifinitatē extensiuā tollere ab aliquo rōnem gn̄is: aut ꝙ nō sit in gn̄e: sed solū intensiuam Ar̄. aūt in ꝓposito loquı́f de infinitate linee extēsiua: cū qua posset stare ratio generis. Uel aliter rndendo ad intētionem Ar̄. reprehenditur diffō data: qꝛ recto non repugnat formalr infinitas. linee bene repugnat talis ifinitas qꝛ linea est longitudo: cuius extrema sunt duo puncta. si ergo assignanda est aliqua diffō linee recte dʒ assignari vna diffō: q̄ sit recti: ꝛ alia que sit linee: qꝛ linea recta cū sit vnū per accn̄s nō potest hr̄e vnā diffōnez. illa aūt diffinitio que est recti nō dʒ repugnare ifinito: qm̄ recto nō repugnat infinitas: qꝛ si repugnaret diffō recti infiniti: ꝛ rectum repugnaret ei: qꝛ cuicunq̧ repugnat diffō. repugnat ꝛ diffinitū. h̓ aūt diffō. linea recta est: cuiꝰ mediū sit peradditur finibus: vel ēt cuiꝰ mediū nō exit extrema. repugnat ifinito: ꝛ ꝓpterea hec increpaı́f ab Ar̄. nō qꝛ non sit bn̄ data respectu linee: sʒ respectu recti: nā linee inq̄ntum linea est: bn̄ repugnaı́f ifinitas: cū sit lōgitudo sine latitudine ꝛ ꝓfunditate: cuiꝰ extrema sunt duo puncta: ꝛ sic linea icludit eēntialiter terminationē ꝛ finitatē: sed rectum nequaq̄. ¶ Sed est difficultas. si dareı́f ifinita albedo intensiua: vtrū ista esset in gn̄e. Rn̄deı́f ꝙ sic: qꝛ solum ifinitas itensiua que facit illud cuius est ifinitas esse ens perfectū simplr: excludit rōnem gn̄is: sed ifinitas intensiua in albedine: aut q̄ntitate nō ꝯcludit illud cuius est ifinitas sic esse ꝑfectū: qꝛ nō sequı́f. h̓ est ꝑfectissima albedo. g̃ ꝑfectissimū ens simplr. ꝛ silr de q̄ntitate nūq̄ enim ad sūmū in iferiori seqı́f sūmuz in supiori: seu vli: nisi illd̓ sit ꝑfectissimū ꝯtentum sub illo vli. q̄ntitas aūt ꝛ albedo nō sunt ꝑfectissima ꝯtenta sub ente. igı́f nō excludūt potentialitatem respectu alicuiꝰ actus ꝑfectiui ipsoꝝ: ꝛ per ꝯňs possent eē in genē. illud aūt qd̓ est ꝑfectio simplicit: quēadmodū ens non pōt hr̄e actualr in se aliquā potentialitatē ad talē actū. alioquin nō posset hr̄e infinitatem intensiuam

intẽsiuã que est in ente simplr perfecto: cui repugnat ab alio excedi. igif nõ põt incõtrũ tale ens hre potẽtialitatẽ que reqrif ad rõnem gñis: q̃re ens nullo mõ põt eẽ gen⁹.
¶ Scda ↄclo que sequif ex pma. nullum ens cui repugnat ↄhi per distinctã realitatez ab ipsa põt eẽ gen⁹. Ista ↄclo pʒ ex dictis: nã oẽ gen⁹ est potẽtiale: ꝛ pfectibile p dr̃iaʒ: sed oẽ tale pficif p realitatẽ: que est ex rõnẽ formalẽ eius: cũ dr̃ia iportet hʒ realitatẽ. igif si cui repugnat ↄhi ꝛ determinari p talẽ realitatẽ nõ põt esse genus. Ex hac ↄclone sequif q̄ ens nõ põt eẽ gen⁹: qꝛ si repugnat sic ↄtrahi. Tũ qꝛ est indifferẽs ad finitũ ꝛ ifinitũ intensiue: sm quã ifinitatẽ illõ cui⁹ est ifinitas ẽ pfectis simplr: ꝛ nullo mõ limitata: ꝛ ex ↄñti nõ põt pfici p aliud a se. Tũ quia illud qõ sic ↄhitur hʒ rõnẽ ptis eẽntialis respectu illius ad qõ ↄtrahif. enti repugnat hre rõnez ptis: qꝛ ps hʒ rõnẽ iperfecti. ex 3° phy. tex. cõ. 64. Nullũ ens qõ icludif eẽntialiter in nobilissimis entibus: ꝛ in p̃ ente simplr pfecto põt esse hõ: igr ꝛc. ¶ Ex his oib⁹ sequif hoc correlariũ: q̄ genus p̃dicaf in qd: qꝛ p̃dicatur p modũ po°: ꝛ per modũ ptis eẽntialis. ¶ Sʒ adhuc istatur: qꝛ saltez ens p̃dicatur modũ determinabilis. ergo per modũ po°. ¶ Ad hoc rñdetur negãdo ↄñtiã: qꝛ nullũ determinabile p̃dicaf per modũ po° nisi determinef per distinctas realitates. ens aũt determinaf per modos itrinsecos: q nõ hñt distictaʒ realitatẽ ꝛ formalitatẽ ab ente: vt alias visum est. ¶ Sed ↄtra qꝛ ens nõ icludit istos modos: tanq̃ aliqd de essentia eius. g̃ videf q̄ sit in q̃dã põa determinabilitatis respectu ipsoꝝ. Rñdef q̄ ista põa nõ est põa physica: ꝛ realis: sicut est põa determinabilitatis in gñe: vt declaratũ est in qõne de vniuocatione entis: sed hec est solũ metaphysica: que est q̄ hoc in suo ↄceptu formali nõ icludit hoc tanq̃ aliqd de essentia sua. ꝛ sic cõcipif quasi vnũ sit ex aliud: sed hoc nõ est eẽ ex realr: ac ẽt formalr per disticras formalitates: sic albedo q̃ntũ ad suũ intellectũ formalez est ex suũ gradũ intensionis. ꝛ tñ suus gradus nõ hʒ distictam formalitatem ab albedine: sicut nõ hʒ distinctam ↄceptibilitatem. gen⁹ aũt est extra dr̃iam ↄhentẽ formaliter per distinctas formalitates: ac etiã realiter q̃ntũ est ex pte sui. sed si includit idẽtice dr̃iam. hoc est solũ rõne tertij: in quo genus ꝛ dr̃ia ↄueniunt. ens aũt hʒ ex se rõne sue infinitatis permissiue: ꝛ ex sua maxima illimitatione: vnde includat per idẽtitatem quicqd ↄtrahit ipsũ: immo quodlibet qõ est sibi compossibile.

Ad argumenta pncipalia. ad Cõmen. dr̃ q̄ gen⁹ qñq̃ dr̃ vniuoce de suis spẽbus: qñ. vʒ. inter spẽs nõ est ordo essentialis dependẽtie: sic inter hoiem ꝛ asinũ: iter quos q̃uis sit ordo eẽntialis pfectionis: non tñ dependẽtie. sic tale gen⁹ non dr̃ sm prius ꝛ posteri⁹ sm dependentiã: sed solũ sm eminẽtiam: ꝛ vt sic vr̃ p̃dicari vniuoce respectu illius qõ p̃dicatur sm ordinẽ dependẽtie. qñq̃ vero gen⁹ recedit ab ista vniuocatione: ꝛ p̃dicatur de spẽb⁹. quaꝝ vna depẽdet in eẽ ab alia. ꝛ vna est cã alteri⁹: quẽadmoduʒ est numer⁹ ꝛ figura vna. spẽs eni numeri ↄstituif in esse ab alia saltem q̃ntum ad mãles vnitates. istud genus qõ est numer⁹: p̃dicaf sm prius ꝛ posterius sm dependentiã ꝛ cãlitatem qꝛ igif ens dr̃ de entib⁹ sm prius ꝛ posteri⁹ ordine depẽdentie eẽntialis: noluit Ar. accipere ꝛ dicere q̄ totũ ens se hʒ ad sua iferiora: seu ad suas ptes: vt genus: ne videretur negare iter partes entis istum ordinẽ cãlitatis ꝛ dependentie: quũ aliqõ gen⁹ dicaf vniuoce. hoc est nõ sm istũ ordinem: sed loco generis posuit vniuersuʒ: ex qbus nõ sequitur q̄ Ar. velit q̄ ens sit gen⁹. ꝛ ad illud qõ dic̃ Cõmen. supra. post pñ^m cõmẽti. ibi. s. Dico aũt q̄ Ar. intendebat dicere apud me: q̄ ens: aut demrat vnũ gen⁹ ꝛ vnã nãm: aut genera diuersa: dico q̄ ista disiũctiua Cõmentatoris est vera pro 2ª parte. ꝛ ex ea nihil mali seqf.
¶ Ad 2^m arg^m: qõ sumif ex 4° thopicoꝝ: rñdef q̄ Ar. in illa ↄsideratione dicit: q̄ si aliqd semp seqf ad aliud ꝛc. difficile est euadere q̄ nõ sit genus: sed nõ dicit q̄ sit impossibile. qõ. n. ipoẽ est: neq̃ facile neq̃ difficile dr̃. quãuis g̃ ens sequaf semp ad qõlibʒ: ꝛ p̃dicef in qd ꝛ vniuoce: non tñ ipoẽ est ab eo separe rõnez gñis: vt ostensum est: Sũt tñ aliq termini ste q ↄcedũt ens eẽ pmũ p̃dicamentuʒ. ꝛ dicũt hoc esse de intentiõe phi: quoꝝ intẽtiõi oino aduersatur phs hic in textu pallegato dicẽs. Si aliqd qõ sequif ad oia: ponatur eẽ gen⁹ ad oia: male ponif: ꝛ subintulit plura sunt que oia sequunf vt ens: ꝛ vnũ. Ex hoc seq̃tur q̄ ens nõ est gen⁹. Sed ad hoc rñdent q̄ Ar. dicit ens nõ eẽ gen⁹ ad oia p̃dicamẽta. Sed h̃ euasio nulla est: qꝛ Ar. infert. Si g̃ ens genus assignauerim⁹: palam qm gen⁹ erit oiuʒ: eo q̄ p̃dicatur de eis. de nullo eni gen⁹: nisi de spẽb⁹ p̃dicaf. ¶ Sed ad hoc dicũt q̄ ens est gen⁹ oiuʒ de qbus p̃dicatur qditatiue: sed non alioꝝ. ↄ. phs ifert q̄ si ens sit genus oium. g̃ vnũ erit spẽs entis: ꝛ tñ certũ est q̄ ens nõ magis p̃dicatur qditatiue de vno: q̃ de q̃nto ꝛ quali: ꝛ alijs ↄcretis alioꝝ p̃dicamẽtoꝝ: cũ vnũ sit passio entis: ꝛ ↄcedũt isti ↄcreta p̃dicamentoꝝ se hre ad ens: sicut passiones eius. ¶ Ad 3^m rñdetur: ↄcedendo maiorez si p̃dicatur in qd per modũ ptis essentialis: sed tũc negatur minor: vt declaratũ ẽ in corpe. q. ¶ Ad ↄfirmationez dr̃ q̄ oẽ ↄtrahibile per aliq̃ realitatẽ distinctã hʒ ordinez ad ipsuʒ: sicut po° ad actũ. Si vo ↄhitur p modos intrinsecos nõ est vez: vt declaratũ est pma. q. de vniuocatiõe entis. ¶ Sed ↄ: qꝛ ois q̃litas est act⁹. ex 5° meta. ca. de q̃li. ꝛ qõ p̃dicatur in q̃le: p̃dicatur p modũ act⁹. act⁹ autez referf ad põaʒ: cũ sint relatiua. igitur si modi itrinseci dicũt q̃le circa ens iportãt aliquẽ actũ q̃lificantez ipʒ ens. Rñdetur q̄ modus est q̃lificãs ens: sed nõ ppze pficiẽs. Tũ qꝛ ens ↄtinet ipm idẽtice ꝛ formalr ex sua illimitatione ꝛ ifinitate pmissiua. Tũ qꝛ etiã in p̃ signo nãe cõtinet modũ sibi cõpossibilẽ virtualr: sicut subm ↄtinet ppaaʒ passionez. ex quo seq̃tur q̄ si sibi aduenit formalr nihil sibi addif qõ nõ sit ↄtentũ in ipso. ¶ Sed ↄ: qꝛ cũ modus aduenit enti in esse formali: aut addit aliqd enti: aut nihil. 2° mõ non: qꝛ modus est aliqd ex nã rei. si pmo mõ hẽtur itentũ: qꝛ ↄcipiẽdo ens sine mõ: ens vr̃ aliqd iperfectũ. ¶ Et ↄfirmaf: qꝛ illud est impfectũ qõ natuʒ est hre aliqd: vbi ↄcipitur sine illo: sed ens natũ est hre modũ intrinsecũ. puta ifinitatẽ: ꝛ per itellectũ ↄcipif sine il'o. igr ens sic ↄceptũ est impfectũ. ¶ Cõfirmatur 2° qꝛ Sco. in octaua di. pmi dicit q̄ qñ res ↄcipif sine mõ: ↄcept⁹ est iperfect⁹. ꝛ qñ ↄcipitur cũ mõ est pfect⁹: sed ↄcept⁹ non est talis vel talis: nisi qꝛ ↄformaf rei ↄceptibili. igitur ꝛc. Ad h̃ rñdetur ↄcedẽdo q̄ mod⁹ adueniẽs enti addit aliquid ex nã rei. Et cũ inferf. igitur ↄcipiẽdo ens sine mõ ens erit aliqd imperfectũ. negaf ↄñtia: solũ sequif q̄ cõceptus erit iperfect⁹ etiã iproprie: hoc est nõ adeq̃tus rei que ↄcipitur. ꝛ ita si ens erit impfectũ. hoc erit q̃ntuʒ ad ↄceptũ ꝛ modũ ↄcipiendi. nõ aũt q̃ntũ ad rem cõceptã. ¶ Et ex hoc pʒ rñdeo ad pmaʒ ↄfirmationẽ: nã maior assumpta est falsa si itelligat de impfectiõe ex pte rei. que ↄcipitur. si vo ex pte ↄceptus ↄceditur: vt dcm ẽ. ¶ Aduertendũ tñ q̄ si ens ↄcipitur sine mõ pcise ↄcipiẽdo ipʒ sm suã rõnẽ foralez. in quo ↄceptu abstrahitur a mõ qui nõ est de essentia sua: ens sub isto ↄceptu nõ dr̃ eẽ iperfectũ. ¶ Et ad probationez: cũ arguitur. illud est impfectũ qõ natũ est hre aliqd ꝛc. Rñdetur ↄcedẽdo ppõnem cũ ista additione. si hʒ qõ dr̃ impfectũ careat aliq̃ pfectiõe aut etiã itelligatur esse sine illa in aliq̃ signo. in quo talis pfectio nata est sibi in esse. aliter nõ: nam catulus añ nonũ diem nõ dr̃ ppze priuat⁹ visu: aut impfectus sm visum: qꝛ p tali tpe nõ natus ẽ vidẽ. aut hre visum. Ad propositũ applicãdo: qñ ↄcipitur ens qditatiue i isto signo non natũ est hre aut ↄcipi cũ mõ qui nõ ingredif qditatem ei⁹. igr ex hoc non põt dici impfectuʒ: lʒ forte posset ↄcedi: q̃uis ẽt iproprie: q̄ ↄcept⁹ esset impfect⁹: qꝛ nõ determinatus nec adeq̃tus rei a qua accipif: lʒ nõ diceref impfect⁹ ex pfectione deficiente sibi in tali signo: q̃ nulla deesset. ¶ Ad secundaʒ ↄfirmationem patet ex dictis.

¶ Sempiterna autem cuius elemēta necesse est accipe. Tex. cōmēti. v. Q̄ō. ij.

Queritur. Utrū methaphysic⁹ possit ꝓbare primas sbas separatas esse. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō: aut enim mediū ꝑ qḋ ꝓbaret sbas separatas eē: esset nāle: aut inale. Si dex pᵐ. ǵ erit medium physicū ⁊ nāle: qꝛ de icludēs mām: aut aliq̄d nō cōcernens ipsam est physicum ⁊ nāle: cū Ar. velit physicū diffinire per mām sensibilē. Si vo dex ꝙ tale mediū sit abstractū a mā. ǵ intelliget ab itellectu possibili si per ipꝫ mediuꝫ dꝫ induci ꝯclusio intenta. quo dato: sequit̄ ꝙ circa tale mediū erit opatio itellect⁹ agentis: qꝛ testāte Cōmēta. 3. de aīa. cōmēto. 18. Intellectus agens facit po³ itelligibilia actu intelligibilia: ⁊ silr po³ itellecta actu itellecta: ⁊ hoc idē vult Ar. ibi par añ. Et nūc sic. Intellectus agēs nō hꝫ aliquā opationē: nisi qꝛ abstrahit qditatem a mā: ⁊ a ꝯditionib⁹ mālibus. ergo tale mediū abstractuꝫ habebit habitudinē ad mām ⁊ cōditiones eius: sed qḋlibet tale est māle: ǵ ⁊c̄. ¶ Scḋo pn̄cipaliter arguit̄. quicūq̄ pōt ꝓbare substātias saparatas esse: pōt ꝓbare numeꝝ sbaꝝ separataꝝ: ⁊ earū ordinē: sed metaphysicus nō pōt hꝫ. ǵ ⁊c. maior pꝫ. ⁊ minor ꝓbatur qꝛ nulla via vtitur Ar. 12. metaphy. ⁊. 8. physi. ⁊ alibi ad ꝓbandū numeꝝ intelligentiaꝝ: nisi via motus. ǵ circunscripto motu nō potest haberi numer⁹ ⁊ ordo itelligētiarum: sed metaphysicus abstrahit a motu. ǵ ⁊c. ¶ 3° ⁊ vltimo arguit̄. mediū per qḋ metaphysicus ꝓbat ꝯnē datam: aut est puꝝ nāle: aut puꝝ metaphysicuꝫ. si pmo mō habetur itentū. si 2° mō. ǵ tale mediū est abstractū a mā. ⁊ ꝯsilr a motu. Ex hoc arguit̄ sic. Mediū per qḋ demr̄atur aliq̄ ꝯclusio dꝫ esse noti⁹ ista ꝯne. ǵ tale mediū erit notius. ꝯns est falsum: qꝛ tunc abstracta essent nobis notiora ⁊ euidentiora: qḋ non conceditur.

Ad oppositū tn̄ est Auicē. ⁊ Alexāder afrodiseus. Alber. Sco. ⁊ cōplures alij.

In ista. q. p° ponūt̄ qdā distictiōes. 2° determinabitur. qō. 3° soluent̄ rōnes in pn̄° qōnis.

Circa primū notandū ē ꝙ po³ actiua est duplex (vt ēt dixi alias) quedā est po³ productiua simplr̄ abstracta a rōne mutationis ⁊ mot⁹. quedam est po³ actiua trāsmutatiua que est pn̄ᵐ ꝓductiuū ꝑ motū ⁊ trāsmutationē. de pma po³ ꝓductiua simplr̄ fac̄ mentionē Ar. in pn̄° octaui meta. vbi vult ꝙ po³ actiua simplr̄ dr̄ in pluribus q̄ꝫ aliq̄ eoꝝ que dicunt̄ sm motū. vbi hꝫ Cōmen. cōmen. p̄. ꝙ potentia ⁊ act⁹ dicunt̄ in pluribus q̄ꝫ in reb⁹ trāsmutabilib⁹. De ista po³ ꝓductiua facit mentionē Cōmē. in 7° metaphy. cōmen. 31° circa finē vbi vult ꝙ illud qḋ mouit Ar. ad ponendū agens separatū a mā fuit factio virtutū imālīū: qꝛ illud qḋ nō est mixtum cū mā necesse est fieri ab eo qḋ nō est mixtū cū mā. De ista po³ ꝓductiua sine transmutatione facit mentionem Auicē. 9. metaphy. vbi vult ꝙ itelligentia superior causat intelligentiā inferiorē per simplicē emanationē ⁊ productionē. Cum quo ꝯcordat Ar. 12. metaphysi. tex. comenti. 36. vbi vult ꝙ prima itelligentia mouet scḋam ad actuꝫ appetendi intelligendi. ⁊ per ꝯñs causat talem actū: qui cū sm ipm Ar. sit sba scḋe intelligentie: causat sbam eius: ⁊ hꝫ per simplicē ꝓductionē: qꝛ ibi nō subijcitur aliqḋ sbm. ⁊ ex ꝯñti ibi nō est trāsmutatio. Hanc eandem sniaꝫ hꝫ Cōmē. in cōmen. ipsius tex. preallegati. ⁊ in cōmē. 44. vbi ꝯ̄ Auicē. inuehit̄: qui dicebat duo. pmuꝫ erat ꝙ itelligentia ꝓducit intelligentiā. 2° ꝙ vna tm̄ vnā ꝓducit: ⁊ ꝙ vna actio tm̄ cōsequitur vnū agens in ipsis intelligentijs: Cōmen. ꝯdicit Auicē. in secūdo dicto: ⁊ nō in pmo imo ꝯuenit cum eo in primo: dicens ꝙ ibi nō est ꝯuentus actio: ⁊ cōsecutio: vt vna ꝯsequat̄ vnum agens sed tm̄ est illic cā ⁊ causatū: queadmodū intellectū est cā intelligentis. Et ita ꝯcedit: ꝙ sicut intellectum (hoc est obiectū itelligibile) est cā itelligētijs inq̄ꝫtuꝫ intelligēs ē: per hoc qḋ in eo causat actū intelligēdi: sic intelligentia superior causat intelligentiā iferiorē: sed tale obꝫ causans actū intelligendi in itellectu est cā effectiua: qꝛ obm itelligibile respectu itellectionis nullaꝫ aliam hꝫ cāli atem: nisi efficientis: vt etiā declarat Cōmen. in. 36. cōmen. 12. metaphy. in exemplo de balneo: qḋ sm ipsuꝫ mouet (sicut efficiēs) in mente. ⁊ extra mouet vt finis. ex quo sequitur sm ipm: ꝙ itelligentia effectiue causat aliaꝫ itelligentiam. ⁊ hoc sine quocūq̄ motu aut mutatiōe. qꝛ ibi nullum i sbm trāsit de puatione forme ad ipsam formaꝫ. que est ipsa itellectio: q̄ est sm ipm ⁊ Ar. eadē cum sba itelligentie. ¶ Scḋa distinctio pn̄cipalis est ista: ꝙ quattuor cāe pñt ꝯsiderari duobus modis: vno mō metaphysice. alio mō nāliter. pmo mō ꝯsiderant̄ quattuor gr̄a cārū. vt dant esse circūscribēdo motū ⁊ mutationē. vt exēpli gr̄a. efficiēs ꝯsideratur a meta^{co} inq̄ꝫtuꝫ est ꝓducēs: ⁊ nō trāsmutās. rō eni ꝓductiōis ⁊ trāsmutatiōis in efficiente sūt diuerse: ⁊ respiciūt diuersa. vt alias dictū est. qꝛ trāsmutatio est act⁹ mutabilis inq̄ꝫtum mutabile est: ⁊ ita respicit sbm mutatuꝫ. Productio aūt est act⁹ ꝓducti: ⁊ ita respicit ipsum ꝓductū. mō termin⁹ ꝓduct⁹: siue formalis siue totalis distinguit̄ realiter a subiecto mutato. ǵ ēt iste due rōnes: quarū vna est ꝓductio: ⁊ alia trāsmutatio: sūt simpliciter diuerse: ⁊ ēt ad seinuicē separant̄: vt ostēsuꝫ est in p̄ notabili. Uñ rō ꝓducentis: seu dantis eē est prior ⁊ cōior rōne trāsmutantis: vt declarabit̄ inferi⁹: ⁊ qꝛ rōnes cōes ⁊ vl̄es maxime abstrahentes a motu ⁊ a mutatione hñt ꝯsiderari a metaphysico. Jō efficiēs inq̄ꝫtū ꝓducēs maxime ꝯsiderabitur in meta^{co}. Silr̄ finis seu cā finalis pōt cōsiderari vno mō vt attingitur per opationē ⁊ motum. alio mō vt est ad qḋ sm esse res sm suā eēntiā ordinatur: ita ꝙ lꝫ res nō possit attingere finē suum: nisi mediante opatione ⁊ motu: tn̄ prior est rō ipsius finis inq̄ꝫtuꝫ est ad qḋ res sm esse ordinat̄: q̄ꝫ sit illud ad qḋ ordinat̄ sm opationē ⁊ motū: qꝛ sicut eē rei est prius motu ordine nāe: ⁊ opationē ipsius: ita ēt ordo rei sm esse: pcedit ordine nāe ordinē rei sm opationē ⁊ motū. Et vt sic finis in isto priori hꝫ ꝯsiderari a metaphysico. Silr̄ mā ⁊ forma ꝯsiderantur ab eodē artifice: inq̄ꝫtū sunt pn̄ᵃ entis ⁊ qditatis: mā pro q̄ꝫto est ps quiditatis rei specifice sm Sco. ⁊ sm. S. Tho. Uel pro q̄ꝫto sm Cōmen. est deferens qditateꝫ. sed mā ⁊ forma: vt dāt eē per motū sunt de ꝯsideratiōe physice nālis. ¶ Sed ꝯ̄ hoc vltimū dcm̄ instat̄: qꝛ Cōmē. in p̄ physi. cōmē. p̄. vult ꝙ metaphysicus ꝯsideret tm̄ de trib⁹ causis. s. de motore: hꝫ est efficiēte: forma ⁊ fine. Nālis aūt ꝯsiderat de oib⁹ q̄ttuor causis. ǵ sm ipm metaphysicus nō ꝯsiderat de mā. ¶ Ad hꝫ dicitur ꝙ tres cāe tm̄ appropriātur metaphysico: ⁊ ab eo appropriate ꝯsiderant̄. que sūt iste nūc dicte. s. efficiens: forma: ⁊ finis. ⁊ mā nō appropriat̄ meta^{co}. Rō ē: qꝛ metaphysic⁹ oino abstrahit a motu: ⁊ trāsmutatiōe: mō iste tres cāe nō ita ꝯcernūt motū ⁊ mutatiōeꝫ: sicut mā: qꝛ mot⁹ est act⁹ ⁊ pfectio māe: ⁊ diffinitur per ipsaꝫ: que ē pmū pn̄ᵐ potētiale ⁊ mobile. ⁊ mā nō sic appropriat̄ meta^{co}: ꝙ aūt materia sit de consideratiōe metaphysici. appet de mēte Cōmē. in. 2° phy. cōmē. 21. vbi vult ꝙ ꝯsideratio de mā in ordine ad formā sit cōsideratio nālis: sꝫ inq̄ꝫtū est vnū entiū: ⁊ vt est ps subtiua entis: ē ꝯsideratio p̄ phy. ⁊ ita vt ē pn̄ᵐ eēntie: vel vt est ps subtiua entis: abstrahēs a motu ⁊ mutatiōe: ꝯsiderat̄ a p̄ pho. qꝛ sic ens qḋ p̄ considerat abstrahit a motu: ita ⁊ qḋlibet ens inq̄ꝫtuꝫ cadit sub cōsideratiōe metaphysici.

His positis de 2° ponunt̄ due ꝯnes pro terminatione qōnis. ¶ Prima ꝯ est ista. Metaphysicus pōt ꝓbare substātias sepatas esse. Et arguit̄ sic. illa demōstratio ē metaphysica respectu alicui⁹ ꝯnis: ꝑ quā demr̄at̄ ipsa ꝯ. ꝑ aliqḋ mediuꝫ abstractum a motu ⁊ a mutatiōe. qḋ ē certi⁹ ⁊ euidētius ꝯne illata: sed sbas sepatas eē pōt demr̄ari ꝑ tale mediū. ǵ ⁊c̄. maior vr̄ nō: ⁊ minor ꝓbat̄: qꝛ ꝑ rōnē effectibilis inq̄ꝫtū effectibile est per rationem

est p rōnē depēdētis inqʒtū depēdēs est pōt demrari pdicta pclōsꝫ effectibile inqʒtū effectibile nō icludit motuz ꝛ mutationem eētialr ꝛ p se: sꝫ soluz accītalr: ꝛ p accñs qꝛ si sic. Oē effectibile esset trāsmutabile: cuiꝰ oppm ostēsum est in pº notabili. ḡ tale mediū: qd̄ sumit ex effectibili: ē purū metaphysicū: ꝛ nō nāle. Silr tale mediū ē euidētius intellm q̄ sit pclō illata: qꝛ euidētiꝰ est apd̄ itellm q aliqd sit effectibile sꝫ pductionē: q̄ q sba separata sit. ḡ ꝛc. Et qd̄ dictū ē de effectibili dicat et de depēdēte: qꝛ depēdentia pscindit a motu: ꝛ a mutatione. ¶ Sed ad h̄ rñdet q mediū metaphysicū h̄ sumptū nō hꝫ euidentiaz nisi ab aliq̄ nāli sensibili cū abstrahat ab ipso. ¶ Cōtra h̄ arguit. Lꝫ intells dependeat a sensibili nāli q̄ ad notitiā simplicem terminoꝝ: nō tñ q̄ ad noᵐ cōplexā pncipioꝝ ꝛ ꝯnuz deducendaꝝ ex pncipijs. Quo ad pnᵐ. Probat: qꝛ pnª cognoscūtᵘʳ ex lumine nāli intells hita noª simplici terminoꝝ dicente Ar. p poste. Principia cognoscimꝰ inqʒtū terminos cogscimꝰ. Ita q dato qd̄ intells nō pcipiat ex sensu extrema pncipij eē ꝯiuncta in re: adhuc tñ intells euidenter cognosceret veritatē pncipij: ꝛ vt sic nō depēdet ab aliqua notitia cōplexa sensitiua in re. sic dato: q nunq̄ sensus pciperet extrema vnita in re istiꝰ pncipij. Oē totū est maius sua pte: adhuc facta cōpōne terminoꝝ in itellectu istius pncipij: itells firmiter assentiret q omne totū est maiꝰ sua pte. Hoc idē pꝫ de ꝯnibus: qꝛ noª ꝯclusionū nō dependet nisi ex noª pncipiorūꝫ ꝛ deductione ipsaꝝ ꝯnum ex pncipijs. Principia autez sunt ex se nota vel saltem possunt esse euidēter nota. Et deductio ipsaꝝ ꝯnum ex principijs est de se euidens: dicente Ar. p prioꝝ. Syllogismus pfectus nullius indiget vt appareat euidēter necessarius. ergo noª taliū ꝯnum loquēdo de noª cōplexa accepta a sensibilibꝰ ꝛ nālibus. ¶ Itē ꝯfirmatur hoc: qꝛ passiones entis sunt p se note de ente sꝫ multos: siue sint passiōes simplices siue disiuncte. Tū quia tales passiones hñt ꝯceptus simplr simplices: ꝛ ita nō hñt mediū per qd̄ demrantur de ente: qd̄ sit diffō earū ꝛ silr ens. Tū etiā: qꝛ dato qd̄ aliq̄ passio eēt posterior alia: nō videt per quā passionē priorēꝫ possit ondi de ente: nec facile est vidē istū ordinē passionū ad ipsum ens. Tū etiā: qꝛ dato q pciperet iste ordo quēadmodū ponit Anto. A. ꝛ demraret passio posterior p priorēꝫ: pmisse: p quas demōstraret ꝯclusio: nō essent multuꝫ euidētiores ꝯne. Ex quo infert: q cū cā vel cātū: effectiuū vel effectibile: depēdēs vel independēs sint passiones disiuncte ipsius entis: sunt per se note de ente. quarū euidentiā ꝛ notitiā q̄tū ad iherentiā formalē istaꝝ passionū ad ens nō accipit itellectꝰ ex sensibilibꝰ nālibꝰ: sed ex solo lumine nāli intells habitis terminis in itellectuꝫ: qbus cōpositis ad seinuicēꝫ: statim est euidens ipsi itellectui ex suo lumine pdicatū in eo sbto. ꝛ pp h̄ dixit Ar. 6. ethico. q habitus quo itells assentit principijs per se notis appellatur intellectus. Ex hoc arguitur. per se notum est apud intellm per habitū metaphysicalē q aliqd̄ ens est effectibile: ꝛ ex ꝯñti. q aliqd̄ ens est effectiuū. Tunc ex hoc pncipio metaᶜᵒ a quo in sua cognitiōe ꝛ euidētia nō depēdet metaphysicus a nāli: arguit sic. Tale effectiuūꝫ aut ē effectiuū a se: aut ab alio. si a se. ḡ est pmū pncipiū ꝛ pmū ens: si ab alio: q̄ro de illo: ꝛ cū nō sit pcessus in ifinitū: in ordine eētiali effectiuoꝝ: deueniendū est ad aliqd̄ vnū qd̄ est effectiuū simplr ꝛ ineffectibile: qd̄ nō est effectiuū virtute alterius. Ista rō tota pcedit ex pncipijs ꝛ ex terminis metaphysicalibꝰ. ¶ Itē ꝛ 2º pncipalr arguit. psupponendo tria. pmū est q lꝫ sit idēꝫ pmū ens: ꝛ pmū pncipium: ꝛ pmū mouēs: nō tñ pbando vnū: pbamꝰ reliquum. Et h̄: qꝛ lꝫ ista sint idem sm rem: distinguunt tñ sm ꝯceptū formalē: qꝛ stat q aliqd̄ vnū sit pmū pncipiū ꝛ pmū ens: qd̄ tñ nō est pmū mouens ad hūc sensuꝫ: q cāet realiter pmū motū ī celo. Multi. n. ꝯcedūt primā itelligentiā esse pmū pncipiū finale: ꝛ pmū ens: ꝛ tñ nō eē pmuꝫ mouēs. Assumptū pbat. vꝫ. q illa que sunt idē in re pmū ens: ꝛ pᵐ mouēs pbādo vnū nō pbamꝰ reliquū. Idē enīꝫ est hō: aial rōnale: ꝛ risibile: ꝛ tñ si pbamꝰ risibile de aliq̄ s. de hoie: nō probamꝰ aial rōnale de illo. ¶ Presupponitur 2º pncipalr q rō dātis esse: est prior ordine nāe: q̄ sit rō mouētis: lꝫ rō mouētis sit prior ordie originis quo ad nos: q̄ sit rō dātis eē. h̄ psuppositū pbat. Tū qꝛ rō dātis eē est cōior ꝛ vlior q̄ rō mouētis: qꝛ oē mouēs est dās esse aliq̄ mō: ꝛ nō ecōtra. Et illud est prius aliquo ordine nāe a quo nō ꝯuertit subsistēdi ꝯñtia: ex libro pdicamētoꝝ. ꝛ ex. 5. meta. ca. de prior. tex. cōmē. 16. Tū et qꝛ rō dātis eē respic pmū effectū: qui est eē ex snia Ar. 4. meta. ꝛ. 6. in pnº ꝛ auctor de cāis hoc ꝯfirmat dicēs. Prima reꝝ creataꝝ est eē. ḡ cāitas q̄ respicit ipsuꝫ esse est cāitas pª simpliciter: ꝛ nō cāitas q̄ respicit motū. Ex quo isert ppositū: q rō dātis eē est prior rōne mouētis. ¶ 3º psupponit q qcqd demrat nālis: demrat p motū: aut p pnª motus inqʒtū sunt pnª potētialia ꝛ mobilia. hoc apparet discurrēdo p oēs libros phe nālis. ¶ His stātibꝰ arguit sic. Nālis nō pōt pbare p media nālia pmū pnᵐ ꝛ pmū ens esse ḡ si hꝫ pbari ab aliq̄ artifice. pbabit a metaphysico: ꝯñtia est euidēs. ꝛ añs pbat. Illud nō pbat nālis qd̄ nō icluditur essentialr in motu: aut in pncipijs eiꝰ inqʒtū mobilia sūt: aut ordine eētiali nō sequit ad ista: sed eē pmū ens nō includit eētialr in motu: neqꝫ in pricipijs motꝰ: nec ordine eētiali: sequit ad motū eius ad pnª motus: qꝛ in ꝯñtia eētiali nō sequit: hoc est pnᵐ mouēs. ḡ est primuꝫ pnᵐ: aut pmū ens. ergo cum nālis nihil pbet: nisi coaccepto motu: sequit ppositū. ¶ Et ꝯfirmat: hoc qꝛ ille cōceptꝰ nō cāt aliū ꝯceptū in itellectu quē nō ꝯtinet v̄tualiter vel eētialr. Sed ita ē q ꝯceptꝰ physicus de deo nō ꝯtinet v̄tualr: neqꝫ eētialr ꝯceptū metaphysicū de eod̄ ḡ ꝛc. Maior est nōᵃ: qꝛ qd̄ nō ꝯtinet aliud in entitate. aut in cognoscibilitate nō pōt facē illud actu cognitū in itellectu. ꝯtinere in entitate est ꝯtinē eētialr. ꝯtinē in cogscibilitate est ꝯtinē v̄tualr: sed qd̄ neutro mō sic continet nō pōt ducere intellectū in cognitionē alteriꝰ. minor pbat: qꝛ eē primū mouēs nō ꝯtinet eētialr esse pmū ens: qꝛ eē pmū ens nō sequit ad pmū mouēs in ꝯñtia eētiali. vt dictū est: neqꝫ ēt sic ꝯtinet v̄tualiter. qꝛ ꝯtinēs v̄tualiter aliud est pfectius ꝯtēto: vel saltē nō iperfectiꝰ: qꝛ cōtinētia v̄tualis vel est equoca vel vniuoca si est ꝯtinētia cāe equoce: cā equoca totalis in suo ordine ē pfectior suo effectu: qꝛ oēm pfectionē quā hꝫ effectꝰ hꝫ a sua cā. ḡ ois pfectio in effectu virtualr repit in cā. Et istā ppositionē q cā equiuoca totalis in suo ordine sit prestātior effectu psuppono pro nūc: cuius pbatio habet superiꝰ in. q. virū sba pōt fundare relationeꝫ poᶜ actiue. arti. r. in pnº ꝛ in 4. sniaꝝ. di. 12. q. 3. a Doc. subti. Ex hoc isert ppositū: q cū ꝯceptus primi mouētis sit iperfectior q̄ ꝯceptus primi entis: ꝯceptus pmi mouētis: nō ꝯtinet virtualr ꝯceptū primi entis: q aūt talis ꝯceptꝰ sit iperfectior. pbat. Tum qꝛ cōceptꝰ primi entis est absolutꝰ: ꝛ ꝯceptꝰ primi mouētis est respectiuꝰ: ꝛ ꝯceptꝰ absolutꝰ est perfectior respectiuo. Tū qꝛ ꝯceptꝰ pmi entis cōpetit deo ex se. ꝛ per nāꝫ ppriā. Cōceptus pmi mouentis cōpetit ex alio: ꝛ extrinsece ipsi deo. ḡ ꝛc. ¶ Sed ꝯ istā rōnem istatur. qꝛ fantasma pducit spēm intelligibilē in intellectu possibili: ꝛ tñ spēs itelligibilis ē pfectior fantasmate. nō obstante q ipsuꝫ fantasma sit cā equoca respectu spēi intelligibilis. Silr obm sensibile exᵗ: est ipfectiꝰ spē sensibili recepta in sensu: qꝛ obm extra est mālius: ꝛ spēs sensibilis est imālior ḡ ppō assumpta est falsa. ¶ Rñdet q ppō de obto cognoscibili sic hꝫ itelligi. nullū ipfectius eētialr ꝛ obiectiue pōt ducere itellectū in notitiā pfectioris. fantasma aūt lꝫ sit iperfectius q̄tū ad esse respectu spēi itelligibilis: non tñ est iperfectiꝰ obtiue: imo pfectiꝰ. Quia fantasma repñtat ipsum singulare: spēs itelligibilis nāᵐ abstractā a singulari. mō singulare inqʒtū singulare est perfectiꝰ obiectū in re ꝛ in effectu q̄ sit ipsa nā. ¶ Ad hoc facit quod dicit Ar. in pdicamēto sube volēs q prima sba que est singu-

lariorest maxime ẽtia.z p ꝯñs maxie ens:z ita cũ fantasma: quãtũ ad illud qd̓ repñtat per ipm: dicat eẽ pfecti⁹: poterit cãre spẽm itelligibilẽ: s ad ppo^m ꝯcept⁹ primi mouẽtis: neq essentialr: neq obtiue est pfectior q ꝯcept⁹ pmi entis. g iste ꝯcept⁹ nõ ducet i cognitionẽ alteri⁹. Ad hoc ẽt de fan^te põt dici: breuit g̃tũ fantasmate ꝯcurrit itellꝰ agẽs ad cãndã spẽm itelligibilẽ. z iõ fantasma nõ ẽ cã totalis. sicut assumit in pposito. ¶Ad illud de spẽ sensibili cũ ipa spẽs sensibilis sit silitudo deriuata ab obto: z vlterius diminuta deficit aliq mõ a pfectione obti. obm.n. hz eẽ realius tale vel tale in seipo: q in spẽ sensibili. Vñ color hz verius eẽ coloris: z realius z ẽt actualius: q spẽs coloris que nõ est color: nisi repñtatiue. Et ita lz daretur q quãtũ ad eẽ imãle ipa spẽs sensibilis eẽt pfectior: nõ tñ obtiue: z quãtũ ad tale eẽ: respectu cui⁹ est forã imitatiua: z imago repñtatiua ipi⁹. Et vlterius spẽs sensibilis est mãlis z extẽsa in organo: z si dr itentionalis: qr per ipaz po^a sensitiua tendit in obm vt iterminũ: nõ tñ est intentionalis vt distinguit ꝯ mãle. vñ qr spẽs pficiũt subiecta nõ in se: sed in ordine ad obta iõ dñr itentionales. ¶Ex hoc ad ppositũ. (quũ ꝯceptus primi entis: nec quãtuz ad eẽ: nec quãtũ ad rõnez obtiuã sit impfectior ꝯceptu pmi mouẽtis: nec quãtũ ad eẽ: nec quãtũ ad obm adequat ꝯceptui pmi entis.) Seqtur q ex h nõ possit illud cogsci. Et per hoc hz euidentiã 2^a rõ adducta. ¶Itẽ 3° pncipalr arguit. Illa scia nõ pbat pmũ pncipiũ eẽ qd̓ est deus: q nõ dat euidentiã premissis: ex qbus hec ꝯclusio iferẽ: s scia nãlis nõ dat euidẽtiaz pncipijs demrãtiuis z pmissis ex qbus hec ꝯclusio iferẽ. metaph. sic. g zc. maior vr nota. z minor pbat: qr cognitio metaph. de deo excedit cognitionẽ phi nãlis de eodẽ: tam extẽsiue pp multitudinẽ ppuetatũ z passionũ cognitaz de deo: qr plures pptates de ipso cõsiderat metaphysica q nãlis extẽsiue: q ẽt itẽsiue pp pfectiorẽ cognitionẽ. z altiorẽ modũ cognoscẽdi quẽ hz meta. ẽt loquẽdo de cogne qr. Naz i tali cogne est dare latitudinẽ z excessum sm magis z minus. Vñ ad altiorẽ cognez loquẽdo de cogne: qr attingit meta. q nãlis qr pfectius est cognoscẽ deũ inquãtũ pmũ, ens q inquãtuz est pmũ mouẽs. Ex quo apparet vitas ꝯnis: qr si pfectior cognitio habet d̓ deo a metaph. nõ ergo certitudo z euidentia istius ꝯnis. Primũ ens est. hr a nãli. ¶Et ꝯfirmatur hoc: qr lz meta. depẽdeat a nãli quo ad notitiã incõpleram habendã de termis suoz principioz ac etiã ꝯnũ nõ tñ dependet quo ad notitiã cõpleram de istis. ¶Itẽ quarto principalr arguit. si esset verũ q metaph. nõ posset pbare primũ ens: esse qr mediuz per quod pbaret est abstractũ a sensibilib⁹: z nãlibus ex qua abstractione ab ipsis habet tale mediũ euidentiam: sequeret q nulla demonstratio posset fieri in metaphysica z mathematica q nõ esset naturalis. Cõsequẽs est falsuz. igit z ans: z ꝯñtia arguitur. qr per te tota rõ ppter quam mediũ ordinatuz ad istam probandã. primũ ens est nãle: qr abstrahit a nãlibus: s qdlibz mediũ in qcũq demrãtioe abstrahit a nãlibus: aut est abstractũ. g zc. ¶Item vltimo arguit. Illa scia que probat primũ ens esse dat euidentiã oibus ꝯnibus in scia metaphysice. vel pmissis ad oẽs tales ꝯnes. Sed scia naturalis nõ dat euidentiã oibus ꝯnibus metaph. neq pmissis ad oẽs tales ꝯnes: meta^ca vero sic. ergo zc. ꝯñtia est nota. cũ minori. maior aũt probat: qr eẽntialior est ordo z depẽdentia scie ad pn^a sbti: z ad ipz sbm q ad alia: z ergo si scia nõ hz euidẽtiã ab altera scia quo ad alias ꝯnes: nec quo ad istã ꝯnem: in qua demonstrat principiũ sui sbti. ¶Confirmat hoc. Tuz qr detur q scia hẽat euidentiã z certitudinez quo ad pncipia sui sbti ab alia scia (cum tota certitudo scie sit ex certitudine sbti: z pncipioz ipi⁹) sequit q ois ꝯ in tali scia hñte certitudinẽ ab alia: certificabit per illã aliã sciam. Tum etiam qr ꝯnes in scientia virtualr ꝯtinent in sbto primo illi⁹ scie: cui⁹ est obm primũ. ergo ois certitudo obti erit certitudo illaz ꝯnuz deducẽdarũ ex principijs in obto virtualr ꝯtentis. ¶Et ꝯfirmat scdo. qr si vna scia depẽdet ab alia quoad illa a qbus eẽntiali⁹ dependet: vel respectu quoz est ordo scie essentialior: multo magis quo ad alia. Et pp hoc hz euidentiã rõ Auic. ꝯ Auerroym: q. vz. physica esset simplr prior metaph. pptcrea: qr ab ipa physica metaph. accipet oẽm euidẽtiã poẽz haberi de pncipijs sbti ipi⁹. Mõ ex hoc põt sic argui. Illa scia est simplr por alia: q accipit ab alia oẽm euidentiã z certitudinez possibilẽ haberi de pncipijs sui sbti. (z notãter dr oẽz euidentiã possibilez hri: qr vt est de mẽte Auerro. 2. physicoz. cõmẽ. 22. In eadez scia i qua est aliqd subz: pñt demrãri pncipia illius subti: ẽt demrãtione signi z a posteriori: sed demrãtione pp qd nõ pñt ipa demrãri. Ex quo seqt: q eadem scia in qua est tale subm. nõ hz oẽz certitudinez z eudẽtiã poẽz hẽri de pncipijs ipsius subti. Sz vbi hrẽt talez euidentiã nõ posset euadere qn eadez scia eẽt simplr por seipa. Mõ assumpta ista maiore: que declarata est: accipio istã minorez: s metaph. hz a physica oẽm euidentiã z certitudinẽ posẽm haberi de pncipijs sui subti. ergo simplr est prior physica metaph. minor pbat: qr de⁹ z itelligẽtie sunt pn^a entis inquãtũ ens est: ex. 4. z. 6. metaph. dicente Ar. i pn°. 6. Principia z cause querũt entiũ inquãtũ entia sunt. vbi cõiter p pñcipia entiũ exponit de⁹ z itelligentie. Et. 4. metaph. ondit Ar. metaph. ꝯsiderare primas cãs: qr ꝯsiderat effectũ primaz cãrum. mõ de deo: z de intelligẽtijs quo ad suũ eẽ nõ põt hri rõ declatiua nisi in physica naturali. g seqt ppositũ: q physica naturalis est simplr por. ¶Scda ꝯclusio est. q metaph. nõ põt pbare subas separatas eẽ a pori. hec pz. Tũ qr sunt cãe subti primi metaphy. vt pz ex dictis. Tuz qr sunt prime ptes subtiue. Ds cause subti nõ demonstrent a priori: pz p Auerro. 2. physico. cõmen. 22. vt allegatũ est: z. 12. metaph. cõmen. 5. Ds prime ptes subtiue sic nõ demrẽnt: pz p ipz. 2. de aia. cõmẽ. 27. z. 6. metaph. cõmẽ. 1. Ratio primi est: qr nihil est prius isto in scia. Ratio scdi est: qm qcqd est euidẽs de subto primo est euidens ẽt de primis ptib⁹ ei⁹. ergo sicut nõ sit demrãtio a priori de subto: ita nõ sit de ptibus subtiuis. ¶Sed contra Auerro. instat: qr hz ipse locis pallegatis. vz. scdo physicoz cõmẽ. 22. z. 12° metaph. cõ. 5. q cause subti primi pñt demrãri a posteriori. g deus z intelli^e poterunt demrãri in meta^ca: item dicit q subm nõ põt demrãri esse a priori: quare ex causis subti cognitis cognitiõe qr nõ poterit demrãri esse a priori de subto. ¶Itẽ ꝯtra Auic. q cõtradicat sibi: qr negat artificem posse pbare principia sui subti eẽ siue a priori siue a posteriori. z tñ ꝯcedit hãc sciaz metaph. pbare primas cãs esse. p sue metaph. ca. p q sunt cause sui subti qd̓ est ens. ¶Ad hec rñdet. Et ad primum q cause subti pbant vbi nõ sũt prime ptes subtiue subti primi adequati: itelligentie aũt sunt hõ respectu entis: z sic etiam subz primũ primitate pfectiõis in scia non vbi prima sit pars subtiua subti adequati. vnde in scia de aia non pbat aiam itellectiuã esse: sed solũ q est principiũ intellectionis in homine. psupposito q sit si pbat per hitũ cõem tori scientie naturali. ¶Ad scdm dr q esse est ostẽsibile de subto p rõnez formalez subiecti seu p pñcipia ei⁹. nõ tñ demrãbile. ens.n. qd̓ iportat p eẽ nõ solũ est primũ qd̓ iest vnicuiq: s etiã est p se notũ s z se de illo: qr p nihil certi⁹ z euidentius de re iest ipsi rei s z se: z quo ad nãz qc qd sit de ordie z cognitiõe quo ad nos. si igit esse demrẽt de subiecto p rõnẽ ei⁹ aut pñcipia sua nõ demrãbit p illud qd̓ sit cũ iherẽtie esse ad ipm subz: ex quo imediatissime iest ei: z ista demrãtio nõ erit pprie demrãtio: sed qdã ostensio ẽt a posteriori respcũ pdicamẽti ostensi. Demrãtio pprie est per priora z notiora quo ad nãm si sit pp qd qd̓ non est in pposito. vel aliter põt dici q si esse demrãt de subto p pncipia sua nõ demrãbit nisi p pñcipia nota notitia qr in scia cui⁹ ẽ subz. g si demrãbit esse hoc erit tñ a posteriori z in pcessu i qr nunq erit pcessus pp qd: nisi resoluant ipa pñcipia i pñcipia sua priora i qd̓ nõ potest fieri in eadez scia in qua est tale subiectũ de qua demonstratur esse:

stratur esse: sed prima rñsio magis est ad mentē auctoris. Ad Auic. dr̄ q̄ intell'ꝓbant eē in meta' nō ex eo q̄ sint esse subiectu: sꝫ q: principaliores ptes subtiue sbti primu: ⁊ tūc negādū eēt sm̄ Auicēnā q̄ q̄cq̄d est euidens seu notuꝫ de sbto sit notū de primis ptib' sbtiuis. stat. n. q̄ aliq̄d in scia sit noti' q̄ ad nos q̄ꝫ esse de ptib' subtiuis: sꝫ primo de sbto sit notissimū quo ad nos ⁊ ꝓsuppo'ⁿ toti scie.

Modo quātū ad 3ᵐ articu. Ad argumēta principalia rñdef. Et p̄ ad primuꝫ dr̄ q̄ mediū per qd̄ demr̄af primū pricipiū eē: est imāle abstractuꝫ a materia: inq̄ꝫtū est subm̄ trāsmutatiōis ⁊ mot' ⁊ ꝓpter ipsa est pricipiū pōale ⁊ mobile: sed tale mediū nō est imāle abstrahēs a materia: vt est principiū essentie ⁊ q̄ditatis rei: vel saltē vt est deferens q̄ditatē: ⁊ aliquo mō nescio ꝯcurrēs ad ipsaꝫ q̄ditatē: ⁊ eēntiā: ⁊ ꝯceditur q̄ tale imāle est effect' ipsius dei ꝓducentis inq̄ꝫtuꝫ producens est: ⁊ nō inq̄ꝫtū trāsmutās: ⁊ sir̄ dei finientis inq̄ꝫtuꝫ finis est cā rei sm̄ essentiā: ⁊ non sm̄ oponem: ⁊ motum. vt dem̄ est in corpe q̄ōnis. ¶ Qz si tu dicas: q̄ illud mediū nō cognoscif nisi per habitū phycū ⁊ naturalem. ¶ Conceditur: q̄ ad cognitionez istius deuenif ex cognitione naturali. Sed dr̄ q̄ hito isto medio ⁊ cognito phyce ⁊ naturaliter itellect' abstrahēdo cōsiderat ipsum mediū per aliū habitū ab habitu naturali: q: per habitū metaph. quo cognito per ipm demr̄at ipsaꝫ ꝯnem: mere metaph. Vñ ab ipso medio abstracto ab oi motu ⁊ mutatiōe ⁊ ab oi materia sensibili incipit ꝯsideratio metaphysica ⁊ demr̄atio p̄mi pbi. ex his ꝯcedif: q̄ phyca est prior metaph. ordie origis: ⁊ via doctrie: sed ordine nāe metaph. ē simplr̄ prior. Et hoc ēt cōcedit Cōmē. 6. metaphy. ꝯmen. 3. vbi habet q̄ metaphysicam discimus post physicā: sꝫ metaphysica sit prior nā ⁊ ita non plus ꝯcludit instantia: nisi q̄ ordine originis phyca p̄cedit metaphy. ⁊ p̄supponif ab ipsa. quo ad notitiā simplicē terminoꝝ hndā: tam de principijs q̄ꝫ ēt de ꝯnibus: nō tñ quo ad notitiā ꝯpletam ipsoꝝ. ¶ Ad scd̄ꝫ argu. Rñdef: dr̄ qd̄ ex ordie mobiliū: nō tm̄ inq̄ꝫtuꝫ sunt mobilia: sed etiā sm̄ esse: possunt cognosci itelligētie ⁊ numerus ipsaꝝ. vñ celi nō tm̄ dependēt ab itelligentijs sm̄ motū: verū etiaꝫ esse: q: itelligentia dat ipsi celo figurā ⁊ q̄ntitatez ⁊ cetera accitia q̄ regrunf ad motū circularē: ⁊ h̄ vr̄ eē de mente Auer. in de sba orbis. Ubi vult q̄ corpus celeste non indiget v̄tute mouēte in loco tm̄: sed v̄tute largiente ipsi celo in se: ⁊ in sui sba permanentiā eternā. ⁊ multa alia dicit ibi q̄ dnr̄ facere ad istā ꝯnem'. Et nos cōcludim' q̄ ex mobilibus inq̄ꝫtum hn̄t ordinem essentialem sm̄ esse possumus cognoscē metaphysice ipsas intelligētias: ita qd̄ sꝫ prius phyce ⁊ nāliter ex mobilibus cognoscamus. ipsas intelligentias inq̄ꝫtū sunt mouentes ordine originis: tñ ex mobilibus q̄ꝫtū ad essentiā ipsoꝝ ⁊ ordinē eēntialē qui ꝯsequif eēntias eoꝝ possumus metaphysice abstrahendo per intellectuꝫ a motu ⁊ mobilitate cognoscē ipsas intelligentias inq̄ꝫtuꝫ: sunt cause istoꝝ mobiliū sꝫ esse. ¶ Ad vltimum. Rñdef: q̄ illud mediuꝫ est metaphysi. ⁊ est abstractum sm̄ ꝯsiderationez. Et cum tu dicis q̄ abstracta nō sunt nobis cognita ꝑfecte. Respondef q̄ si hoc est verum: hoc hꝫ intelligi de abstractis sm̄ esse ⁊ sꝫ considerationez: sicut sunt deus ⁊ itelligentie: sed loquēdo de abstractis tm̄ sm̄ considerationem: hoc est falsum. Alioquin cōmunissima ⁊ vniuersalissima nō eēnt nobis primo ⁊ perfecte cognita ordine nature ⁊ in cognitione distincta: quod falsum: ⁊ contra Auic. primo metaphy. caplo. 5. vbi vult q̄ ens ⁊ res p̄ma ipressione imprimuntur in aia: nec possunt manifestari ex alijs notioribus ⁊ certioribus se. Ex quo ꝯcludit qd̄ nihil est nobis noti' ⁊ certi' cognitiōe distīcta ipso ente cōissime sūpto. q̄re ⁊c.

¶ Sensibilis vero substātia mutabilis. si autem mutatio est ex oppositis et medijs ⁊c. Textu cōmē. vj. Questio. iij.

Utruꝫ media ꝯrioꝝ sint cōposita ex ꝯrijs. Arguif q̄ sic. primo auctē Ar. 10. metaph. tex. cōmē. 23. ⁊ i de sensu ⁊ sen. c. de coloꝝ: vbi hꝫ q̄ medij colores sūt ex extremis. Et h̄ idem sentit d̄ saporibus ⁊ odoribus medijs. Hoc cōfirmat Cōmen. p̄ phy. cōmē. 36. ⁊ 47. ⁊ 5. phy. ꝯmē. 52. ⁊ alibi frequenter. ¶ Probat etiā rōne. Illud qd̄ ꝑticipiat aliq̄ sm̄ magis ⁊ min' est cōpositū ex illis: sꝫ media iter ꝯria ꝑticipiāt ipsa ꝯria sm̄ magis ⁊ minus. g̃ ⁊c. Maior vr̄ nota ⁊ minor ꝓbatur. fuscū. n. vr̄ magis album q̄ꝫ rubeum: quare ⁊c.

Ad oppositū vr̄ eē auctor sex p̄ncipioꝝ q dicē q̄ forma est cōponi ꝯtingēs simplici ⁊ inuariabili essentia ꝯsistens: sed media ꝯrioꝝ sūt forme. vt patet. quare ⁊c.

In ista. q. p̄ recitabif opio quā nō teneo. 2° ponef opinio Doct. subti. 3° rñdebitur ad argumenta in p̄n°.

Est vna opinio que tenet partē affirmatiuaꝫ q. pro qua adducunf alique rōnes quarū prima est ista. Agēs nāle qd̄ agit in sbm̄ hn̄s forma ꝯriā nō subito itroducit totā formā intensiue: sed in tpe ⁊ partē post partē. tūc sic: ista successio aut ē incōpossibilitate partiū forme: aut ex insufficiētia agētis: aut ex sbto nō potēte recipe totā formā: aut postremo ꝑꝑ q̄litates ⁊ dispōnes ꝯrias. Nō primo mō q: ptes forme sunt eiusdē rōnis ⁊ sunt portiones eiusdē forme nate ꝯstituere vnā formā totalē. Neq̄ꝫ 2°: q: si agens est imꝑfectum ꝯmoueaf iperfectio ⁊ queraf vt prius. Nō ēt tertio°: q: sicut iste ptes forme sunt eiusdē rōnis iter se: ita ⁊ in ordine ad sbm ⁊ susceptiuū: ⁊ etiā in fine oēs ptes forme sunt simul in eodē sbto. igif ista successio est per dispōnes ꝯrias in subto repugnātes foꝛe itroducēde: ⁊ sic simul sunt ꝯria in formis remissis. ¶ Scd̄o sic. Oē illud qd̄ stat cum motu ad aliq̄ꝫ formā stat simul cū esse remisso illius foꝛe ista pꝫ: q: in motu qui fit sm̄ aliq̄ꝫ formā foꝛa itroducēda sm̄ quā fit mot' hꝫ eē imꝑfectū qd̄ semp ꝑficif. nā talis motus nō est nisi foꝛa fluens ⁊ incōpleta. vt dr̄. 3. physico. Sed foꝛa ꝯria ex qua subm̄ mutaf stat cū motu: q: talis est cā successionis in motu sm̄ Cōmē. 4. phys. cōmē. 71. q: successio non pōt esse nisi rōne foꝛe ꝯrie in mobili exntis. igif ⁊c. ¶ Tertio sic. Certū est q̄ i mixto manēt q̄litates elementoꝝ remisse. aliter nō magis disponeretur materia ad formaꝫ mixti q̄ꝫ ad formam elementi. igitur cū q̄libet pars mixti sit mixta ⁊ q̄litates elementoꝝ sint ꝯrie sequif q̄ in eadeꝫ parte mixti sint q̄litates remisse ꝯrie. ¶ Quarto sic. Sint aliqua agētia ꝯria que sint apta agere mutuo ad seinuicē in dispōne debita ad agendum ⁊ patiēdū: ⁊ iter ista sit mediū qd̄ sit aer: ⁊ ista agētia sint calidū ⁊ frigidū sub talib' g̃dib' q̄ alteꝝ possit agē in reliquum per mediū hoc totuꝫ est pose. tūc cum agens non possit agere in distans: nisi agendo in mediū vt hꝫ videri ex scd̄o de aia. tex. cōmen. lxxiij. ⁊ vtrūq̄ꝫ istoꝝ agat in reliquū: sequif q̄ꝫ vtrūq̄ꝫ aget in medium: ⁊ cū actiones sint ꝯrie. igif forme ꝯrie permanenter erūt in eodē subto sed nō erunt ibi sm̄ esse intensuꝫ. ergo sm̄ esse remissum. ¶ Quinto sic. Si ꝯria nō pn̄t nāliter eidē simul inesse: sequif q̄ qn̄ aliqd̄ subm̄ transmutaf ꝯtinue de vna foꝛa in aliā formā ꝯriā forma corrūpenda hꝫ vltimū instans sui esse vel de forma g̃nanda daref p̄muꝫ inductū per motū ꝯns vtrūq̄ꝫ est falsuꝫ. ex. 6. phys. tex. cōmē. xlvij. ⁊ 8. phy. tex. cōmen. 69. igitur illud ex quo segtur. ꝯntia pꝫ. nā totuꝫ tp̄s in quo subm̄ est sub forma corrūpenda: ⁊ totum in quo est sub foꝛa g̃nanda totū h̄ ⁊ totuꝫ illud totalr̄ se excludū: si ꝯtraria nō ponunf sil': ⁊ vlteri' nulluꝫ tp̄s mediū est iter illa: alr̄ sbm̄ per aliqd̄ tp̄s careret vtraq̄ꝫ foꝛa. Ex hoc argr̄. Si aliqd̄ frigidū altereꝫ ad calitatē: mot' remissionis frigoris erit vsq̄ꝫ ad aliqd̄ instans datū citra qd̄ nihil erit iductū de calitate. g̃ in illo istanti erit vltimum eē fridītatis: vl' si nō: saltē dabif p̄mū iductū de calitate: ⁊ ita p̄ᵐ i motu calefactiōis. ¶ Uel alr̄ formef rō. istans co

pulans vtrunq; ꝑs: vel se tenebit ex pte forme que cor-
rumpitur vel ex parte forme que acquiritur. si primomo
do frigus habebit vltimū sui esse. si scdomodo dabit pri
ma mutatio in calefactiõe. ¶Sexto Agēs naturale nihil
corrūpit nisi cādo aliqd icōpoſ corrūpēdo: ⁊ ita ēt nō
remittit aliq̄ȝ formā: nisi cādo aliqd icōpoſ illi ſm ali-
quē gradū ⁊ ſm ꝙ illud cāt in maiori gradu vel minori
corrūpit gradū ipſius ꝑ͛mitis. quare ⁊c. ¶Vltº arguit.
Oē qd mouet hȝ aliqd vtriuſq; extremi. igit cū motꝰ ſit
a ꝯrio in ꝯriū hȝ aliqd vtriuſq; ꝯrij: q̄ ꝓpō Ar. in. 6. tex.
cōmē. 32. nō eēt vera niſi ꝯria ſeinuicē cōpaterent in eo-
dem ſub gradibus remiſſis. ¶Sȝ nō obſtantibus iſtis rō
nibus teneo partē negatiuā. q. ꝑ qua pte ꝑ arguit auctē
Ariſto. 4. meta. tex. cōmē. 27. vbi hȝ ꝙ ſi ꝯria eēnt ſimul:
tunc ꝯdictoria eſſent ſimul. vñ dicit ſic. Qm̄ aūt ipoſ eſt
ꝯtradictionē ſil eſſe veraȝ de eodē: palā q: nec ꝯtraria ſil
ineſſe eidē ꝯtingit. ¶Et imediate ſubdit ꝓbationē: q: vt
dicit vnū ꝯtrariū eſt ꝑuatio alteriꝰ: qd nō eſt itelligēduȝ
ꝙ vnū ꝯtrarioꝝ ſit ꝑuatio alteriꝰ eēntialr: q: q̄lȝ ꝯrioꝝ
eſt formalr aliqd poſitiuū: ſȝ itelligit illatiue ſeu ꝯſecuti-
ue. nā ad pōnē vniꝰ ſeq̄t negatio alterius. Et h̄ q: eēntia
vnius eſt icōplis eēntie alterius. ſequit. n. in h̄ ſbto eſt al
bedo. ḡ in h̄ nō eſt nigredo ⁊ ecōuerſo ⁊ ꝑ pōnē tuā pone
do ꝯtraria ſimul ſeq̄t. in h̄ ſbto eſt albedo ⁊ ēt nigredo. ḡ
iſta duo verificabunt de eodeȝ ſil. vȝ. ꝙ. in eo ſit nigredo
⁊ nō ſit nigredo: nec valet fugere ad denoiationeȝ: dȝo
ꝙ hꝰ ſbȝ nō denoiat nigrū niſi nigredo ſit vltra dimidiū
totius latitudinis: aut in eſſe itenſo reſpcū albedis: nam
vnus gradus albedinis eſt eēntialr albedo: ⁊ in ipſa ſal-
uat cōplete rō ſpecifica albedinis: q: ſimplex in quocūq;
eſt ſm ſe totū eſt: albedo eſt forᵃ ſimplex: ſȝ ꝑ Ar. eſſentia
vnius ꝯrij icludit ꝑuationē alterius. ergo ſi in aliq̄ ſbto
ſit albedo nec͡io ſeqtur in ipſo eſſe ꝑuationem nigredis.
Cōfirmat: q: ſi euaderet tale ſbȝ nō denomiari q̄ȝtū ad
eē: q̄ denomiatio hȝ fieri per concreta denoiatiua nō tñ
euadit denoiatione q̄ȝtū ad incē: de q̄ denominatione
hr 2º thopi. c. 2º. ḡ lȝ daret ꝙ tale ſbm nō eſſet nigrū: nō
tñ ſȝ iſtā pōnē dȝ ꝯcedi ꝙ in eo nō ſit nigredo: q: tūc po
ſitio ꝯcederet ꝙ nigredo ieſſet tali ſbto. ⁊ nō ineſſet: qd
ē ꝯdictio. ¶Rñ. ad ꝑncipale. Diuerſitas diuerſificās ali
qd genus in ſpēs eſt ꝯrietas. hoc ꝓbat auctē Ar. in. 10.
metaph. tex. cōmē. 24. ingrit. n. ibi que ſūt ille dr̃ie que
faciunt ſpecificā ꝯrietatē: ⁊ determinādo ſe dicit ꝙ dr̃ie
ſpecifice ſunt tales alie aūt ſunt dr̃ie māles ⁊ accñtales
nō ꝑtinentes ad ſpēm: ſed ad iduidua. Et ꝓbat ēt hoc
aſſumptū rōne: q: dr̃ie ꝑ ſe diuidētes genus in ſpēs ſunt
oppoſite: alioqn poſſent ꝯuenire vni ⁊ eidē: qd ē falſuȝ:
q: diuerſificant ipȝ genꝰ: ⁊ faciūt ipm diuerſuȝ in diuer-
ſis iſta oppō nō pōt eē niſi ꝯtrarietas: q: nō eſt oppō cō
tradictoria: q: ſpēs ꝯſtituit ꝑ dr̃iā: ⁊ nō ꝯſtituit i eē ꝑ ſim-
plicē negationē: ſicut ē negatio ꝯtradictiōis: neq; ꝑ eaꝫ-
dē rōnē eſt oppō ꝑuatiua: q: ꝑuatio formalr eſt pura ne-
gatio: dr̃ia ſpecᵃ nō ē formalr negatio: neq; ē oppō relati-
ua: q: talis oppō eſt accidētalis. ḡ a ſufficiēti diuiſiōe ta-
lis oppō inter dr̃ias ſpecificas eſt oppō ꝯrietatis. ¶Ex h̄
ad ꝓpoᵐ. vbicūq; reperit dr̃ia ſpecᵃ ꝯrioꝝ ibi reperit op
pō ⁊ repugnātia ꝯrietatis: ſȝ in formis accñtalibꝰ ſub gra
dibꝰ remiſſis reperit eēntialr talis dr̃ia ſpecᵃ. ḡ ibi eſt op-
poſitio ꝯrietatis. igit ſicut in gradibꝰ itēſis nō ſe cōpatiunt
adiuicē: ita neq; in remiſſis. ꝓbat iſta vltima ꝯñia: q: nā
ꝯrioꝝ eſt ꝙ mutuoſe expellāt ⁊ viciſſim ifint. Confirmat:
q: vbi eſt equalis rō repugnātie ibi eſt eadeȝ incōpoſſitas.
ſic eſt in ꝓpoſito: ⁊ ꝑſertim h̄ hȝ efficatiā ꝯ pōnē. ſ. Tho. q
vult ꝙ in introductionē gradus forme tota eēntia forme
introducat: ⁊ ꝑ ꝯñs ibi eſt tota rō repugnantie ꝯrietatis.
¶Tertio principaliter arguit. Jmpoſ eſt duas ſpēs que
ſunt eēntialr actus ꝯſtituere vnam per ſe ſpēm eque ſim-
pliceȝ cū ꝯſtituentibus. pȝ iſta: q: vnitas ꝑ ſe in concepti
bus: ac etiā in rebus eſt ex ꝑ ſe actu ⁊ ꝑ ſe potentia igit ſi
q̄lȝ ꝯſtituēs eſt eēntialr eque in actu nō facient vnū per

ſe ⁊ maxie qd ſit eque ſimplex cuȝ ꝯſtituentibus. nam vr
implicatio ꝯtradictiōis ꝙ aliqd ſit ꝯſtitutū ex plibus for
mis: ⁊ tñ ſit ſimplex. pȝ iſta maior aſſumpta: ſȝ due forme
ꝯtrarie: ēt ſub gradibus remiſſis ſunt eſſentialr actus. q:
ſunt forᵉ: ⁊ forᵉ ⁊ actus formal ꝯuertunt ⁊ ſunt ēt actus vl
timi ſpecifici quoꝝ nā determinat per vltimas dr̃ias ſpe
cificas: ⁊ ois dr̃ia vlterior preter ſpecificā ſpēi ſpāliſſime
eſt mālis: ⁊ ꝑ accñs ex 10º metaph. tex. cōmen. allega. igit
tales forᵉ ꝯrie nō pñt facere vnū per ſe: ſic eſt mediū inter
ꝯtraria: tale ēt meᵐ ꝯſtitutū eſt forᵃ eq̄ ſimplex: ſicut extre
ma: q: ois forma accñtalis eſt ſimplici ⁊ iuariabili eēntia
ꝯſiſtens. Et ꝓbat ēt rōne: q: forᵃ accñtal ſolū cōponit ex
gn̄e ⁊ dr̃ia: ⁊ nō ex diuerſis rebus. Confirmat tota iſta rō.
nā ſi albedo ⁊ nigredo cōponūt rubeū: aut fuſcuȝ: ſeq̄t ꝙ
totū cōpoſitū qd eſt vnū ꝑ ſe reſultās ex iſtis eēt ꝑfectius
ſuis ꝑtibꝰ: ⁊ ita fuſcū erit ꝑfectiꝰ albedie. ꝯñia ꝓbat: cū
totū ꝯpoſitū vnū ꝑ ſe ſit aliqd diſtinctū a ſuis ꝑtibꝰ ēt ſil
ſumptis. vt vult Cōmē. 7. metaph. tex. cōmē. vltimi: tale
includit oēȝ ꝑfectionē ſuaꝝ ꝑtiū: ⁊ vltra h̄ addit actuali-
tateȝ ⁊ ꝑfectiōeȝ totius: quā ipm totuȝ ſuperaddit ꝑtibꝰ.
igit ⁊c. ¶Rñdet ꝙ totū ꝑ ſe vnuȝ eſt ꝑfectius ſuis ꝑtibꝰ
ſm entitatē ⁊ eēntiā: nō tñ ſm virtutē ⁊ actualitateȝ. nam
lȝ mixtuȝ ſit ꝑfectius in entitate q̄ȝ elm̄ ignis: ignis tñ eſt
actualius ⁊ actiuius. ſic eſt de medio reſpectu extremoꝝ.
eſt. n. perfectius in entitate: ſed nō in actualitate ⁊ v͛tute.
¶Sed ꝯtra. q: v͛tus ⁊ actualitas inſequitur entitatē rei
⁊ proportionat ei: q: eēntia ⁊ q̄ditas vniuſcuiuſq; eſt actꝰ
eius. per Ar. q qd quid erat eſſe vbiq; appellat actū ⁊ for
maȝ igit qd eſt ꝑfectius in eēntia ⁊ entitate: eſt etiaȝ ꝑfe-
ctius in actualitate ⁊ v͛tute. Et ad inſtātiā de igne dīcȝ ꝙ
lȝ ignis ſit actiuius mixto quātuȝ ad actiōeȝ corruptiuā:
tñ nihil ꝓhibet mixtū hr̄e aliquā actionē perfectiuā q̄ eſt
eius ꝑfectio intrinſeca nobilioreȝ q̄ȝ ſit actio ignis. ¶4º
pncipalr arguit. Si q̄litates ꝯtrarie nō ſe cōpatiunt in
gradibus intēſis: ſequit ꝙ nec ēt in remiſſis. ꝯñia ꝓbat:
q: repugnātia ſm gradus itēſus in formis: aut eſt foialr:
aut v͛tualis formalis attenditur penes formā ſpecificam
v͛tualis penes virtutem ⁊ exceſſuȝ alicuius vnius ſuper
alterum: ſi formalis: cū iſta ſit a forma ſpecifica: ſequit ꝙ
iſta repugnātia erit ſm totam ſpēm: ⁊ q̄libet induiduū
eius: vt de ſe pȝ. ſi v͛o ſit v͛tualis: qua rōne gradus itenſus
forme ſecū cōpatit graduȝ remiſſum. vbi eſt ꝓporᵒ repu-
gnātie ex pte intenſi ſupra remiſſum maioris ineq̄litatis:
multo magis gradus itēſus ſecū cōpatietur aliū itenſum
ꝯtrariū: vbi gradus q eſt corrūpēdus magis reſiſtit q̄ȝ vbi
eſt remiſſus: ⁊ hoc maxie hȝ v͛itatem in eſſe permanſiuo:
quicquid ſit in via ad corruptionem.

Teneo igit ꝯcluſionē iſtaꝝ rōnū. ꝑ quo eſt nōnᵐ
ꝙ extrema in medio nō ꝯueniūt niſi
v͛tualiter quemadmoduȝ: dr̃ de elementis ꝯcurrentibus
ad gnōneȝ mixti: ⁊ ad eſſe ipſius: in quo non eſt ꝯueniētia
formalis ſed ſolū v͛tual: tñ quia forma elti manet in mix
to: ſicut impꝑfectuȝ in ꝑfecto: ſicut vegetatiuū ē in ſenſiti
uo. ⁊ trigonuȝ in tetragono. ex 2º de aia. tex. cōmē. 31. Tuȝ
ēt q: lȝ in mixto nō ſint qualitates eltoꝝ: ſunt tñ q̄litates
ſiles qualitatibus ipſorum: quibꝰ mixtum cāt ſiles effe-
ctus: ſicut elta. vȝ. mixtuȝ hūectat deſiccat infridat ⁊ cale
facit: ⁊ alias opationes ꝯſiles oponibus eltaribus. Tuȝ q:
in mixto eſt vna forma ſubalis ꝯtinēs in v͛tute ſua actiua
formas eltoꝝ non ſm ſubam vt ptes ſuas: ſed ſm v͛tutē.
Tum poſtremo: q: mixtū hȝ potentiā q̄dā nō ſolū ſubti
uam: ſed ēt formalē ſeu ꝓximā ꝑ quā eſt ꝓxime reſolubile
in elta. Et h̄ vr̃ eē intētio phy. ꝓmo de gn̄atiōe tex. cōmē.
84. cū dicit: ꝙ elta manēt in mixto in potētia ⁊ v͛tute ex
his ad ꝓpoᵐ: dico ꝙ colores medij nō ſunt ꝯpoſiti ex ex-
tremis q̄cunq; cōpōne actuali: ſȝ ſoluȝ virtuali que cōpō
nihil aliud eſt niſi nālis ꝯueniētia medij cuȝ extremis ma
gis q̄ȝ ſit vniꝰ extremi cuȝ reliquo. Ex q̄bus ſeqtur ꝙ me-
dia inter ꝯtraria. vt exēpli grā. colores medij non dicunt
medij per ꝑticipatiōem extremoꝝ: nec ēt q: ſint media ꝑ
abnegationē

abnegationē extremoꝝ: sicut v̓tus moralis est me^m inter duo vitia sʒ ośr medij 4^r. ꝑ pp nālem ꝯuenientiā medij ad extremū: ac etiā p approximationē quā non hʒ vnum extremū cuʒ reliquo. scđo q: alterans remouēdo extremū non inducit statʒ aliud: sʒ trāsmutat alterabile p formas medias prius q̄ʒ perueniat ad extrema. tertio propter respectum ad sensuʒ quē imutat. naʒ colores medij nec perfecte cōgregāt visuʒ: nec pfecte disgregant. quarto q: teste Ar. in de sensu ⁊ sensa. ab eisdeʒ cāis gñantur quāius diuersimode se hñtibus: a quib^9 gñantur extrema. ¶ Aduertendū vltimo ꝙ sicut ē compō eēntialis ex mā ⁊ for: ⁊ cōpō q̄ntitatiua que ex partibus integralibus: ac postremo compō sʒ gradus perfectionales: ita per oppositum est simplicitas: ⁊ simplicitate opposita primis duobus modis forma intensibilis est simplex: sed non simplicitate tertio mō: q: in tali forma sunt diuersi grad^9 pfectiōis: ⁊ v̓tutis q̄ cōpō nō repugnat simplicitati essentie forme.

Quibus p̄missis rñdenduʒ est ad rōnes opposite opinionis q̄ contra dicta nullo mō cōcludunt. ¶ Ad primā cuʒ dr. agens naturale qđ agit pro materia argumēti ⁊ alioꝝ sequētū premittit ꝙ successio in acquisitiōe forme p motuʒ nō est ex incompossibilitate ptium forme: neqʒ ex insufficientia agentis: sʒ posset dici ꝙ ex limitatione sua hoc prouenit: q: est agens finituʒ ⁊ limitatum: ⁊ oē tale agit cū resistentia: ⁊ p ꝯñs successiue: sed h̓ dimittat̄ dico aūt ꝙ successio est ex diuisibilitate forme in ptes graduales: que sūt portiones ipsius eiusdeʒ rōnis. nam albedo. exēpli grā. est forma homogenea eiusdem rōnis in toto ⁊ in ptib^9: ⁊ ex quo ē homogenea est diuisibilis in infinituʒ: ex quo est diuisibilis in infinituʒ est acq̄sibilis p motū ⁊ successiue: ⁊ ex quo est acq̄sibilis p motū est forma hñs. q̄ndā cōtinuitatē ptium pbat̄: q: q̄d ē demr̄abile de toto in homogeneis ē demr̄abile de ptib^9 ei^9: cū totū ⁊ ptes in istis sint eiusdeʒ rōnis: sed diuisibilitas in partes eiusdeʒ rōnis est demr̄abile de toto homogeneo. ergo hoc demr̄abit̄ de ptib^9. scđm pʒ: q: qđ est diuisibile in partes potest ptibilr̄ ⁊ successiue acq̄ri. Ultimum pbatur: q: nisi forma habeat cōtinuitateʒ in ptibus non acq̄ret̄: nisi per mutatiōes instantaneas: ⁊ ista continuitas est virtualis ⁊ intensiua. Successio etiā in motu pōt esse ex parte mobilis. Ex eo ꝙ vna ps ei^9 est ppinquior mouenti: ⁊ ex ꝯñti nata prius pfici ab ipso q̄ʒ alia ⁊ hoc accipiendo ptē ante pteʒ in infinitū: lʒ ēt possit dari ps que tota simul possit pfici ab agente ppter perfectionē eius. vt vr̄ velle Ar. 8. physico. tex. ꝯment. 23. vt ēt exponit Cōmē. Successio potest etiā eē ex pte dispōnū repugnantiū forme introducende: iste nī dispōnes sunt forma ꝯtraria abijcenda pro cuius abiectione inducitur ab agente forma media: ad cuius inductioneʒ abijcit̄ aliqs gradus extremi ꝯtrarij. exēpli grā. Cū calidū incipit alterare frigidum nō est intelligendū ꝙ introducatur gradus caliditatis per se distinct^9 a gradu frigiditatis: sed introducitur forma media que q̄uis. sit eque simplex sicut extreme: nī hʒ aliquid de vtroqʒ extremo: q: pticipat rationem vtriusqʒ virtualiter eo modo quo dcm̄ est. Et ex hoc apparet q̄uo mobile duʒ mouet̄ pticipat de vtroqʒ extremo in forma media. Et q̄uo frigiditas expellit̄: q: introducitur aliquid sibi incōpossibile. s. forma media que cōpata ad extremum tenet locū alterius: nec ēt ex hoc seq̄tur vltimuʒ esse in frigiditate si fiat cōtinua deperditio per formas medias appropinquando ad extremuʒ introducenduʒ. s. de tepido ad^9 intensius tepidum: que tepiditas in esse itensio totalr̄ excludit frigiditatē: ⁊ in eo instanti quo hʒ eē in aliquo certo gradu in illo instāti frigiditas hʒ p̄^m nō eē: i quo istāti calitas hʒ vlti^m nō eē p̄cedēs eē: ⁊ sic nō dat̄ p̄^m in calefactiōe friditatis. ¶ Sʒ ꝯ h̓ istat̄: q: in ꝯ̄rijs imediatis: si ꝯ̄riū corrumpendū remittit̄ vsqʒ ad aliqđ instans: ⁊ nihil alterius ꝯ̄rij itroducit̄ vsqʒ ad illud istās: cōtrariū corrūpēdū hēret vltimū sui eē: vl daret̄ p̄^a mutatio ꝯ̄rij inducēdi: vtrūqʒ ꝯñs est ꝯ Ar. 8. phy. vt allegatuʒ est.

supra. Et ꝯñtiaʒ pbat Scot^9. 2° snīaꝝ. di. 2. q. 9. si. n. sit solus motus remissionis egritudis vsqʒ ad aliqđ instans: ⁊ tūc p̄mo: inducat̄ aliqd sanitatis: vel egritudo remouēda haberet vltimū sui in esse: qđ negat phs vel si nō: sanitas saltem imediate sequens egritudineʒ hēet p̄mū sui esse: ⁊ tunc esset prima mutatio motus sanationis. qđ est ita inconueniens sicut de prima remissione motus egritudinis inconueniēs etiā vr̄ ꝙ agens remittat egritudinē: nisi cāndo aliqd incōpossibile sibi inquit ipse. ¶ Ad hoc rñdet Scotus in postpredicamētis. q. 39. ꝙ impossibile est accipere vltimuʒ instans forme p̄cedentis que habet esse pmanens in sbto qđ transmutat̄ in quo termino illa forma precedens ⁊ corrūpenda hēbat eē: sʒ vltimus termin^9 forme p̄cedētis est primus termin^9 forme subsequentis: in quo termino est forma subseq̄ns ⁊ nō p̄cedēs. Et ad illud qđ infert̄ ꝙ daretur p̄ma mutatio forme subseq̄ntis: negat̄ ꝙ. det̄ p̄ma mutatio initians motū ad formā subseq̄ntē: qui motus integratur ex motu deꝑditiuo forme p̄cedentis ⁊ acquisitiuo forme seq̄ntis mot^9 iste est vnus ex vnitate termini ad queʒ principalis ex vnitate mobilis ⁊ tpis: neqʒ est verum detur prima sanatio: q: non tm̄ motus ad sanitateʒ est ex introductione sanitatis: sʒ etiā ex deꝑditione egritudis. ¶ Ad intentionē doctoris vbi allegat̄ exponendus est. aliter sibi ꝯtradiceret. ¶ Ad illud ꝙ ꝯtrariuʒ expellit̄ p incōpossibile dicetur inferius. Hec dicta sint p solutione p̄mi argumēti ⁊ mā alioꝝ que sequunt̄. ¶ Ad 2^m ꝯcedit̄ maior. ⁊ ad minoreʒ dicit̄: ꝙ lʒ forma ꝯtraria stet cum motu: imo ipsa sit motus mālr̄ sumpt^9 loquendo de forma ꝯtraria que acq̄ritur in fine motus: ⁊ vlteri^9 stet cum ꝯtrario sm̄ quid qđ. est mediuʒ inter ꝯtraria simplr̄. vt Cōmen. vult. 5. phy. corū. cōmē. 19. ⁊ 12. metaph. cōmē. 6. nō tm̄ stat cū forma ꝯ̄ria simplr̄. Et cū dr̄ ꝙ forma que ē alterū extremū ꝯtrarioꝝ est cā successionis in motu ꝯcedit̄: sed nō est p̄cisa causa ⁊ totalis hꝰ successionis: sʒ etiā diuisibilitas forme que acquiritur: ⁊ alia vt p̄missum est. ¶ Ad 3^m negatur: ꝙ qualitates elementoruʒ maneant in mixto. vt dictum est: sed ꝯsimiles gñantur. Et ad pbationem ꝙ materia non magis disponeret̄ ad vnam formaʒ mixti q̄ʒ ad formam elementi: negatur ꝯsequentia. nam ad formam mixti disponit̄ materia per alterationem elementoꝝ nō tm̄ alteratoꝝ: sed etiam corruptorum in instanti quo generat̄ mixtū. Unde sm̄ diuersam mixtioneʒ elementoꝝ ꝯcurrentiū in gñatione mixti mā magis disponitur ad gñationem vnius sm̄ specieʒ q̄ʒ alterius: vt. vʒ. ex ipsis corruptis sm̄ sbās ⁊ qualitates suas agens nāle de mā educat formā ꝯuenienteʒ mixtioni elementoꝝ prius alteratoꝝ. elemēta aūt nō simul ꝯcurrūt ad gñationē elementi: sed vnuʒ pōt ꝯuertere aliud in sui nām. ¶ Ad 4^m admisso casu: dico ꝙ agētia ꝯtraria agunt in mediū sʒ diuersas ptes medij ppter diuersam approximationē agentiuʒ ad partes medij: que nō pñt esse eque approximata cuiʒ pti medij: illa prius pficit̄ ab agente que est ei ppinquior: ⁊ tunc ptes alterate ad ꝯtraria: aut sunt eq̄ in actu p formas ꝯtrarias: aut nō: si sic: cū vnū ꝯtrariū sit actiuius reliquo: illa que erit in actu sm̄ illud ꝯtrariū actiui^9: ceteris parib^9 alterabit aliā ptem ad qualitatem ꝯsimilē sibi: ⁊ aget in ipsam corrūpendo formaʒ ꝯtrariaʒ per formas medias. vt dictuʒ est supra vbi v̓o ꝯtraria eēnt equalis v̓tutis in agēdo ⁊ resistendo: qđ nō dat̄: si cetera essent paria: puta agētia extrinseca: eēnt eq̄ efficaciter agentia: neutra pars alteraret aliam: aut agens extrinsecū nō trāsmutaret illā corrūpēdo oppositā q̄litatē in ipsa. ¶ Ad 5^m pʒ rñsio ex dictis: ꝙ in actionibus ꝯtrarij in alterū ꝯtrariuʒ nō dat̄ vltimū corrūpendi: q: agens ꝯtrariū agit per formas medias. vt dcm̄ ē. Et cū dr̄ ꝙ tps mēsurās eē corrūpēdi excludit totū tps for^e ꝯ̄rie iducēde: trāseat. Et cuʒ tu dicis ꝙ i illo istāti me^9 qđ ꝯtinuat vnū tps cū alio erit vltimū eē ꝯ̄rij corrūpēdi. negat̄ hoc: imo anteq̄ʒ sit itroductus aliqs gradus calitatis p itroductionē for^e medie in eē itēso: puta tepidu erit deꝑdita tota latitudo frigiditas

tis.Exēpli grā.Cū itroducet̄ tepiditas vt octo frigiditas hēbit primū nō esse ei⁹:⁊ in illo instāti erit vltimū nō esse caliditatis p̄cedens esse ipsius: ⁊ imediate post hoc itroducetur aliqs gradus caloris ⁊ remittet̄ tepiditas:ī instāti ergo medio vtriusqꝫ tp̄is illud qđ alteratur est sub neutro ꝯtrarioꝝ:sed est sub forā media in esse intenso in quo forā corrūpenda hꝫ primū nō eē:⁊ si arguat̄ de ꝯrijs imediatis.dictū est supra.¶Ad.6.cui⁹ rn̄sum est:ꝙ agens naturale corrūpit formā extremā ꝯriaꝫ per aliqđ icōpoſē eis qꝛ teste Cōmēta.vt allegatū est supra mediuꝫ ꝯriat̄ aliquo modo extremo nō repugnantia incōpositatis: sed solum quo ad esse pfectū ipsius acquirendū.¶Ad vltimū ꝯceditur maior.⁊ ad minoreꝫ dr̄ ꝙ subm alterabile qn̄ est sub forma media hꝫ aliqđ vtriusqꝫ extremi pro q̄nto mediū hꝫ conueniētiā naturalem cum ipsis magis q̄ꝫ vnū extremū cum altero. Et si instet̄ de ꝯrijs imediatis ꝙ ꝓpō Ar.nō pōt verificari. Rn̄det̄ ꝙ alterabile duꝫ est sub ꝯtrario qđ corrūpit̄ in esse remisso disponit̄ ad alterū ꝯriuꝫ.Et ex eo ꝙ sic disponit̄ dr̄ hr̄e aliqđ de termino ad queꝫ: ⁊ sic̄ oīs dispōi inducta que fit via ad corruptionē forme abiciēde: sicut est gradus forme qui remittit̄ est incōpoſē ⁊ repugnans forme ⁊ essentie eius quo ad esse pfectū ipsius.eē ntia ſm esse pfectū deperdit̄ p̄ graduꝫ remissuꝫ ab alterāte cātuꝫ. Uel melius dicendū est ꝙ corruptio forme fit p in cōpoſē:ſꝫ nō remissioi ⁊ hoc est verū.vt pꝫ.Uel tertiomodo pōt dici ꝙ incōpoſē vel est intrinsecuꝫ vel extrinsecū. ad corruptionē forme nō requiritur incōpossibile intrinsecuꝫ:sed extrinsecum:qđ est ꝯtrariuꝫ agens ad expulsionem forme:quare argumentum nihil concludit.

Ad argumenta in p̄ncipio ad Ar.pꝫ.qđ dicendū sit ex dictis in corpore.q. ¶Ad Cōmē.dicit̄ ꝙ est opinionis opposite. ⁊ ideo auctes sue non cōuincūt.¶Ad rōnē rn̄detur ꝙ participatio illa non est ſm esse: sed solum ſm ꝯuenientiam naturalem ⁊ ꝯtinentiam virtualem ſm quam medium magis conuenit cum extremis q̄ꝫ extrema inter se.

¶Est igit̄ aliqđ tertiū p̄ter cōtraria materia ⁊c. Tex.cōmē.vj. Q.5. iiij.

Utrum metaphysic⁹ ꝯsideret de duabus cāis que sunt materia ⁊ efficiens. vr̄ ꝙ non p Cōmē.in.12.metaphysice.cōmē.6. vbi hꝫ ꝙ nālis ꝯsiderat duo gn̄a cāruꝫ. vꝫ.māꝫ ⁊ efficiens: primus phs.alia duo.s.formā ⁊ fineꝫ tm̄.¶Iteꝫ ꝙ metaphysicus non ꝯsideret māꝫ apparet p eundē Commē. comē.p̄ physico.p̄mo vbi vult ꝙ physic⁹ considerat de quattuor cāis:metaphysicus.tm̄ de tribus.s.motore forma ⁊ fine. ¶Item ꝙ materia non sit de ꝯsideratione metaphysici arguit̄.nam mā non est scibilis:nisi p analogiā ad formā forma est pricipiū opationis,⁊ motus.talis ꝯsideratio in ordine ad formaꝫ est tm̄ nālis.ergo ⁊c.Confirmat̄ p illud qđ ponit Commē.scđo phyc.commē.21.vbi hꝫ h̄ qđ p̄mis suꝫ est.vꝫ.ꝙ ꝯsideratio de mā vt est subꝫ for̄ est nālis: ⁊ lꝫ dicat ibidem ꝙ si ꝯsideret̄ vt vnū entiuꝫ:ista ꝯsideratio est primi phy.hoc non ꝯcludit nisi ꝙ materia ꝯsiderat̄ a metaphysico inq̄ntū est ens:⁊ est vna pars subiiua entis. ſꝫ sic ꝯsiderare māꝫ non est ꝯsiderare ipsam.vt ē p̄ncipiuꝫ ⁊ cā:de quo qrit̄ in p̄nti.igit̄ ⁊c.¶Item si mā ⁊ efficiens ꝯsiderant̄ a meta.aut ꝯsiderant̄ a priori:aut a posteriori. nō p̄mo modo.vt testat̄ Cōmē.p̄ phy.cōmē.vltimo.q̄ntuꝫ ad māꝫ:sed q̄ntū ad efficiēs ostendit ipse. cōmē.5.⁊.6.12. meta.ꝙ nulla alia via pōt demrāre materiam ⁊ efficiens esse nisi via motus:omnis alia in utilis est ⁊ vana.sed:via motus est tantum naturalis.igitur.

Ad oppositū est ipsemet Cōmē cōmē.5.p̄allegato.12.meta. vbi dicit ꝙ cōicant iste due scientie. vꝫ. naturalis ⁊ metaphysica in ꝯsideratione de principijs substātie sensibilis: q̄uis aliter ⁊ aliter ꝯsiderent h̄⁹ pricipia:qꝛ nālis ꝯsiderat ea vt sunt principia subē sensibilis ī eo ꝙ sensibilis:ſꝫ metaphysic⁹ ī eo ꝙ subā:huius opionis est Auicē.p̄ metaph.c.2. Alexander afrodiseus.vt recitat Cōmē.12.meta.ꝯmē.5.Albert⁹ mag. in principio sue metaph.c.3.Scotus.s.Thomas ⁊ alij.

Pro determiatiōe istius.q.Primo ponūtur q̄dā notāda. Scđo ponet̄ ꝯclo determiatiua.q.tertio rn̄debit̄ ad argumēta.

Circa primū est primuꝫ nōnduꝫ ꝙ q̄uis qnqꝫ ad trāsmutatiōeꝫ nālem 4ᵒʳ cāe ꝯcurrant:due tn̄ p̄ncipali⁹ ꝯcernūt motuꝫ ⁊ p̄ncipia mot⁹.vꝫ. materia ⁊ efficiēs q̄ꝫ forma ⁊ finis.p̄ma po declarat̄ ⁊ p̄mo quo ad materiā:qꝛ illud maxie ꝯcernit motuꝫ qđ ponitur in diffōne mot⁹:materia est h̄⁹.g̃ ⁊c.Maior est māifesta ⁊ minor declarat̄. nā diffiniat̄ mot⁹ .dr̄ ꝙ est actus entis in potētia ſꝫ ꝙ in potētia.materia aūt est ens ī pura potētia sb̄tiua ⁊ passiua.igit̄ materia.includit̄ in diffōne mot⁹.Et p̄terea non declarat̄ natura trāsmutatiōis ⁊ motus:nisi p māꝫ. vt pꝫ p̄mo physico. prio de gn̄atiōe. ⁊.12. meta.nā dr̄ ibi ꝙ nō est trāsmutatio ⁊ motus:nisi sit sb̄m deferēs trāsmutatiōeꝫ.mgt.n.Cōmē.p̄ phy.ꝯmen.71.ꝙ si trāsmutatio eēt sine mā alterū istoꝝ accideret:aut ꝙ trāsmutatū eēt sine trāsmutatiōe : aut ꝙ trāsmutatio esset in nihilo tanq̄ꝫ in subto.Quo ad efficiēs.pbat̄ ipm ꝯcernere motuꝫ : qꝛ vbicūqꝫ loquit̄ Ar.de efficiēte semp appellat ipꝫ p̄ncipiū vn̄ motus: ex eo ꝙ efficiētia actio ipassio: vt ꝯsiderant̄ nāli nō sunt sine motu :ā qbus pn̄t abstrahi alie rōes nō ꝯcernētes motū:sic sūt pductiuū:⁊ opatiuū: ō qb⁹ ꝯsiderat meta.¶Ex h̄ nōndo seq̄t̄ h̄ cor̄ᵐ:ꝙ q̄uis he due cāe ptineāt ad nālem ⁊ appropriēt̄ ei:magi tn̄ ei appropriatur mā q̄ꝫ efficiēs.pbat̄:qꝛ illa cā que tm̄ iuenit̄ in nālib⁹ trāsmutabilib⁹ est magis physi. ⁊ nālis q̄ꝫ illa q̄ aliqn̄ iuenit̄ extra illa:materia ē h̄⁹ ⁊ nō efficiēs ı qꝛ nusq̄ꝫ est materie sine trāsmutatiōe:efficiēs aūt iuenit̄ vbi nulla est trāsmutatio ıqꝛ in itelligētijs iuenit̄ efficiēs sine motu. pficiunt.n.seinuicē p modū intelligētis ⁊ itelli ex 3ᵒ de aia.cōmē.14.⁊.12.meta.cōmē.36.⁊.44. intells aūt ē cā itelligētis ī istis effectiua sine motu. Due aūt cāe q̄ sūt forma ⁊ finis appropriant̄ meta. Tum qꝛ in istis prior est rō dantis eē q̄ꝫ sit rō mouētis.vt dictū est als.Tum qꝛ he due cāe reqruūt̄ in imobilib⁹ ⁊ abstractis. ¶Scđo notādū principalr̄:ꝙ quattuor cāe ꝯsiderate a meta. abstrahūt a seipsis vt ꝯsiderant̄ a nāli.naꝫ vt ꝯsiderant̄ a meta. abstrahunt a motu:⁊ ab h̄is q̄ ꝯcernūt motu: ⁊ p̄cise ꝯsiderant̄ inq̄ntuꝫ dant eē vel extrīsece vt efficiēs ⁊ finis:vel itrinsece vt mā ⁊ forā.sūt.n.ista vt ꝯsiderant̄ a meta.p̄nᵃ eēntie cōpositi ptinētia ad eē ⁊ ad qditatem.rei. Et hanc ꝯclusionē teneo nō tm̄ de mēte Albti Sco.⁊ alioꝝ:sed ēt de mēte Auer.ꝙ.n.ſm ipm efficiēs forā ⁊ finis ꝯsiderentur a meta.pꝫ p ipm.vt allegatū est p̄ physico.cōmē. p̄.ꝙ materia cōsiderat̄ a meta.pꝫ per ipm.scđo phy.cōmē.21. Sꝫ forte tu dices:meta.nō ꝯsiderat māꝫ ⁊ efficiēs:nisi a posteriori ⁊ ꝯsideratione qꝛ:sed a priori ꝯsiderant̄ a nāli. Cōtra.qꝛ in.12.cōmen.5.⁊.6.⁊ p̄ physi. cōmē. vltio ⁊ scđo physi.cōmē.22.ista p̄nᵃ nō demōstrant̄ eē:nisi demrātiōe signi.igit̄ a nāli nō magis ꝯsiderant̄ seu pfectiori mō q̄ꝫ a meta.¶Tertio notādū:ꝙ ꝯsideratio de cāis sb̄e sensibilis siue gn̄abilis ⁊ corruptibilis siue eterne pōt eē duob⁹ modis.vnoᵒ q̄ntuꝫ ad esse:alioᵒ q̄ntuꝫ ad rōnē p̄ncipiādi ⁊ q̄ntū ad qđ ē.Silr̄ p̄nᵃ sb̄e sensibilis pn̄t ꝯsiderari. vnoᵒ inq̄ntū p̄ncipia sb̄e sensibilis:aliomō ī eo ꝙ sb̄a simplr̄.Et h̄ colligunt̄ ex cō.5.12.meta. vbi Cōmē.hꝫ h̄ vba:post h̄ incepit Ar.declare p̄ncipia eterne sb̄e ı ⁊ posuit ēt h̄ ꝙ declatū ē ī nālib⁹ ⁊ ꝯsiderauit de eis ꝯsideratiōe ppria huic scie. vbi grā.ꝙ est sb̄a ⁊ p̄ma ⁊ forā:⁊ ꝙ est p̄nᵐ ⁊ finis.Et postmodū iferi⁹ subdit:nālis declat ea eē ſꝫ ꝙ sunt p̄ncipia sb̄e mobilis phs aūt ꝯsiderat de eis ſꝫ ꝙ sūt p̄ncipia sb̄e ī eo ꝙ sb̄a ē nō sub̄e mobilis.Ex quo cōmēto eliciunt̄ duo:q̄rū primū ē ꝙ ad physi.spectat pbare esse principia vtriusqꝫ sb̄e:⁊ ꝙ meta⁹ accipit ea ⁊ presupponit tanq̄ꝫ pbata in scia nāli:ꝙ.n.mā ⁊ forā sint ı ⁊ ꝙ sint sub̄e corporis mobilis:

mobilis ⁊ vlterius ꝙ sube abstracte sint probat phycus ⁊ me[us]: qñtū ad hoc accipit a nāli. 2ᵐ quod ponit cōmētū est ꝙ cuȝ dr̄ ꝙ ad metaphycuȝ spectat ingrere ⁊ ꝯsiderare pn̄a sube sensibilis siue corruptibilis siue eterne: veruȝ est in rōne pncipiādi ⁊ qñtuȝ ad quid: ē nō aūt i rōne eēndi ⁊ qñ[tu]ᵐ ad qz est. nō. n. pbat meta[phycus] māȝ ⁊ formā eē: neqȝ sbas sepatas a mā eē: sed hoc accipit a phyco pbat aūt h oīa eē pn̄a: lȝ non codē mō quo phycus. naȝ phycus pbat ea eē pn̄a sube sensibilis inqñ[tu]ᵐ mobilis: metaphysic[us] vero pbat ea eē pn̄a sube sensibilis in eo qd̄ sba: ⁊ in h reprehēdit Cōmē. Alexan[dru]ᵐ qui dixit: ꝙ phyc[us] ingrit pn̄a sbe sensibilis: corruptibilis ēt vtroqȝ mō tam in rōne eēndi qȝ in rōne pncipiandi. ⁊ ꝯūr ꝙ meta[phycus] ingrit pn̄a sube sensibilis. eterne ēt vtroqȝ mō. pᵐ approbat cōmētator. scd̄m negat. ¶ Sed ꝯtra. Cōmē. 6. meta. cōmē. p. hȝ ꝙ eiusdē scie ē ꝯsiderare de aliquo si est ⁊ qd ē. igit̄ si meta[phycus] ꝯsiderat de pncipijs sube incorruptibilis qd sūt: ēt ꝯsiderat si sūt: vel ꝑ oppo[situ]ᵐ si phs nālis ꝯsiderat de istis si sunt. hȝ ēt ꝯsiderare qd sunt. Rñr ꝙ eiusdē scie est ꝯsiderare de aliquo si ē a pori: ⁊ ꝑ cāȝ ⁊ qd ē. si eni aliq̃ scia ꝯsiderat de aliquo si est pp qd siue ꝑ cām: eadeȝ ꝯsiderat de illo qd ē: aliq̃ m̄ cōsiderat de aliquo si est ꝑ effectus que nō ꝯsiderat qd est: sic phus nālis respectu subaȝ sepatarum vt dcm̄ est. ¶ Sed qñuis scd̄m dcm̄ imediate supra posituȝ iprobet Cōmen. Auicē. tm̄ Sco. ⁊ alij sentiūt cū Alex[andr]o quā disputationem determinauim[us] in q̄dā. q. ordiaria. de hac mā sufficit tetigisse intentioneȝ cōmenti quā hoc āno nō pro veritate: sed pro reuerentia scholarum sequimur.

Quantuȝ ad scd̄m artī. ꝯ determiatiua. q. est quod meta[phycus] ꝯsiderat de mā ⁊ efficiente cōsideratiōe ppria: ⁊ nō tm̄ ꝯsideratiōe ptinēte ad nāle. Ista ꝯclo pȝ ex dictis: ⁊ ex illa pte cōmēti. 6. pallega. vbi dicit Cōmen. Ar. incipit has duas cās. ⁊ p̄ māleȝ ⁊ declarauit eaȝ ꝑ illas ppōnes easdē quib[us] fuit vsus in scia nāli. ⁊ iō vr̄ ꝙ hic ꝯsidera[tio] nō est ppria huic scie: sed est ps scie nālis: lȝ q: vicine sunt hȝ ꝯsiderationes: ⁊ necesse est vti vna eaȝ in altera quasi pn̄o fecit rememorationē de h qd̄ declaratuȝ est in scia nāli lȝ tm̄ h magis gn̄alr pscrutat̄ qȝ in nālib[us]. Ex quo cōmēto ergo eliceo ꝙ: q: mā ⁊ efficiēs sūt de cōsideratione pncipali phi nālis: forma aūt ⁊ finis de pncipali ꝯsideratione metaphycu: Ar. p̄ determinauit in hoc lib[r]o de ꝯsideratiōe māe ⁊ efficientis. vt ex his facilius determiaret. de forma ⁊ fine: ⁊ determinādo de mā ⁊ efficiēte pus declauit materiā eē ꝑ illas easdē ppōes qb[us] vsus ē i nālib[us] demr̄ando ipaȝ eē: nō ꝙ ꝯsideratio de mā h i. 12. meta. sit oino nālis: cū in rei ṽitate vterqȝ artifex. s. naturalis ⁊ meta[phycus] hēat ppriā ꝯsideratione de mā ⁊ for[ma]: lȝ q[uia] iste ꝯsideratiōes sūt multū ppique: necīū est vt ꝯsideratio phyca introducat̄ i meta[physica] ꝑ moduȝ pncipij: sicut sigo in geome[tria] pbareȝ ꝙ oē ꝯtinuū est diuisibile i isinitū: vt facili[us] pbaret istā ꝯnē. sup datā rectaȝ lineā ꝯstigit triāgulū eglateꝝ collocare. p̄o pbatio nō esset ppria geome[trie]: lȝ phie nālis introduceret̄ in talis demr̄atio vt esset pn̄m demr̄andi ꝯnē dictā: ita fec̄ Ar. nam vt facili[us] pbaret ꝙ mā ⁊ for[ma] sūt pn̄a subeꝝ inqñ[tu]ᵐ suba est: pmisit ꝯsideratiōeȝ de mā ⁊ for[ma]: fm ꝙ declaiū ē i nālib[us] ꝑ mo[du]ᵐ pncipij: ⁊ nō ꝑ modū ppe ꝯsideratiōis. Ex q ꝯcludit̄ ꝙ tā nālis qȝ meta[phycus] ꝯsiderat de mā ⁊ for[ma]: lȝ nō eodē mō: q: meta[phycus] gn̄alius ꝯsiderat qȝ nālis ⁊ vli[us]. Cōsiderat. n. phyc[us] d mā ⁊ forma: inqñ[tu]ᵐ sūt pn̄a sbe: i eo ꝙ sensibil̄ vl̄ mobil̄ meta[phycus] āt nō ꝯsiderat aliq̄ istoꝝ modoꝝ: lȝ ꝯsiderat māȝ ⁊ for[ma]ᵐ inqñ[tu]ᵐ sūt pn̄a sbe i eo ꝙ sba. vt sup̄ dcm̄ ē. Cōstat āt ꝙ ꝯcept[us] sbe in eo ꝙ sba: ē ꝯcept[us] cōior qȝ ꝯcept[us] sbe mobilis. Cōsiderat ḡ meta[phycus] vtꝝ mā ⁊ for[ma] sint pn̄a sube vt suba ē. Et si sic vtꝝ sint pn̄a alioꝝ pn̄toꝝ: aut nō: ⁊ si sic: vtꝝ sint. pn̄a vlia aut pticlaria: lȝ certū ē ꝙ iste ꝯsideratiōes sūt meta[phyce] nō nāles ⁊ vliores qȝ phyce. ¶ Sȝ ꝯ. q: Cōmē. pfato cōmēto circa finē dic̄: ꝙ smo Alexā. v̄ificabit̄ cū dicit: ꝙ ꝯsidera[tio] nālē ꝯ sbtis: q̄ sūt i motu hȝ ꝙ accipit pn̄a istoꝝ a p̄ pbot si intelligat̄ ꝙ ista pn̄a sint cā foial̄ ⁊ final̄ ac nālis ⁊ mouēs. Et iferi[us] addit ista aūt pn̄a sunt naturalis tm̄: cū fuerint itellā ex istis h duo tm̄ pn̄a. cā. s. materialis pma ⁊ pᵐ mouēs. ¶ Iōē istat̄ ꝑ argᵐ qd̄ adducit Cōmē. ꝯ h ꝙ asserit ꝙ pncipia vtriusqȝ scie. s. naturalis ⁊ meta[phyce]. sūt alia ⁊ distīcta arguit sic. si pncipia scie naturalis sūt alia a pncipijs meta. vt tu dicis. ḡ iste scie sūt distīcte ⁊ nō sūt vicie: neqȝ cōicāt i ꝯsideratiōe de materia ⁊ foīa q̄ sūt pncipia sbe sensibilis. ⁊ iō materia ⁊ foīa nō ꝯsiderant̄ h ppa ꝯsideratiōe ptinēte ad metaphysicā· cui[us] oppo[situ]ᵐ dcm̄ ē. ¶ Ad h rūdet̄ ⁊ ad pᵐ ꝙ Cōmē. nō plus vult: nisi ꝙ cā materialis ⁊ mouēs sūt de pncipali ꝯsideratiōe phyci: nō aūt foīa ⁊ finis: lȝ ista duo scd̄ario ⁊ ex ꝯn̄ti ptinent ad ipm: ad metaphysicū ṽo foīa ⁊ finis pncipalr spectāt: scd̄ario materia ⁊ efficiēs: ꝯsiderat nālis māȝ ⁊ efficiēs abso[lu]te demr̄ando pmā materiā eē ⁊ pᵐ motorē eē: formā āt ⁊ finē nō ꝯsiderat absolute: q: nō pōt pbare sic euidenter ⁊ imediate ex medio naturali aliqd̄ pn̄m eē pmā formā ⁊ silr̄ finē vlt[imu]ᵐ ꝯsiderat. n. p̄ ⁊ ꝑ se formā vt ē pfectio materie trāsmutate ⁊ finē vt ē termin[us] mot[us] agētis. Uel alr̄ nālis pbat māȝ ⁊ formā eē. ⁊ silr̄ sbas sepatas eē: ac ēt efficiēs ⁊ finē: q[uia] sūt: lȝ ista qd sint: demr̄at meta[phycus]: meta[phycus] demr̄at qd est pma foīa: lȝ nō pōt demr̄are: q: ē. Meta[phycus] igit̄ accipit a naturali aliquē eē pᵐ motorē simplr̄ imobileȝ: ⁊ ꝯcludit illū eē pmā formā ⁊ vlt[imu]ᵐ finē. pmā foīaȝ ꝑ qñto ē act[us] simplicissim[us] ⁊ actualissim[us] imitabilis a q̄cūqȝ hȝ determiatū graduȝ pfectiōalē: ⁊ q̄si exēplar oiuȝ pducibiliū: ḡ vt sic: ē ēt efficiēs. ꝑ qñto ponit vnūqdqȝ in suo eē: aut i ḡdu sue pfectiōis: finis vltim[us] ꝑ qñto est sūmū bonū ⁊ appetibile: penes cui[us] accessuȝ vel recessuȝ cūcta mēsurant̄ i esse. ¶ Uel ēt meta[phycus] ondit pᵐ pn̄ᵐ eē vlt[imu]ᵐ finē 2ʳ. vno[modo] vt ē illd̄ pp qd̄ amatū ⁊ desideratū vnūqdqȝ sit in actu hȝ suā opatiōeȝ. alio[modo] vt ē pfectissimū ens in q̄ q̄lȝ natura itellualis hȝ pfecte getari: ista āt nō pōt demr̄are physic[us]: lȝ tm̄ meta[phycus]: ꝯ supposito tm̄ aliq̄ pn̄o naturali: lȝ remote. ⁊ iō foīa ⁊ finis sūt pn̄a approꝑata meta[phyce]: efficiēs ṽo ⁊ mā sūt approꝑata nāli q̄ si ꝯsiderant̄ a meta[phyco] ēi ppa ꝯsideratiōe ptinēte ad meta. oȝ ipȝ vti aliq̄ pn̄o nāli vt tādē deueniat ad ppriaȝ ꝯsiderationē meta. hn̄dā de ipsis. ¶ Aduertēdū tm̄ ꝙ lȝ in pma foīa q̄ est de[us] cōcurrat rō efficiētis. Cōmē. tm̄ nō cōcedit ꝙ meta[phycus] demr̄et pmū pn̄ᵐ eē pmū efficiēs: sic ꝯcedit ipȝ demr̄are eē pmā formā: eo ꝙ hȝ ipȝ efficiētia actio pueit[ur] ⁊ hȝ ꝯcernunt motū ⁊ mutationē. vt ondit ipse. 12. meta. 44. cōmēto vbi reprehēdit Auicen. q ponebat ista in itelligēns ꝯcedit. n. ibi causaȝ ⁊ causatū per moduȝ intelligētis ⁊ intellecti. ⁊ tm̄ negat ibi puētū actionē ⁊ cōsecutionē pp rōnē dictaȝ. Intellm̄ m̄ est cā intelligentis in gn̄e cāe efficiētis. q: hȝ ipm obȝ in mēte mouet vt efficiēs. vt dic̄ in eodē. 12. cōmento. 36. in exēplo de balneo: qd̄ in itellu mouet effectiue: vt ex̄ mouet vt finis. ¶ Sȝ cōtra h instat̄. nā si physic[us] imediate ⁊ ex me[dio] naturali pbat sbaȝ sepatā a mā esse: vr̄ pbare subam sepatā esse pmā formā. ¶ Rūdet̄ negādo ꝯn̄tiā: q: lȝ ista duo ꝯcurrant in eodeȝ sba sepata ⁊ pma: foīa q[uia] m̄ distiguunt̄ rōne nō seq̄t̄ ꝙ ꝑ bādo vnū pbet̄ alteꝝ. ¶ Ad 2ᵐ rūdet̄: ꝙ pncipia vtriusqȝ sunt alia: nō qdē fm eē: q[uia] sunt idē sbto. vt dicit Cōmē. sed pcise dr̄nt in mō ꝯsiderādi: nō est āt incōueniens diuersas scias ꝯsiderare eandem rem modis diuersis: sicut qñtitas ꝯsiderat̄ a naturali ⁊ a meta[phyco]: lȝ diuersis ꝯsideratiōib[us] aut modis considerandi: ⁊ per h patet ad questionem.

Ad argumēta pncipalia. ad pᵐ pȝ ex dictis. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ cōmētator ꝑ tāto dic̄ meta. ꝯsiderare pmū motorē: q: talis min[us] approꝑiat̄ nāli qȝ mā: q: pm[us] motor reducit̄ in pmā formā. vt dictū ē loquit̄. n. de his in aucte adducta: que ꝑ aliqȝ approꝑiationē pnt dici ptinere ad meta. qn̄ āt in istis ꝯsequentis excludit mouēs a cōsideratione meta. loquit̄ de mouēte hȝ ei[us] absolutā approꝑiatiōem ⁊ nō cōparatiue ad aliud pn̄m. ¶ Ad 3ᵐ rūdet̄: ꝙ lȝ foīa sit rō cogñcēdi māȝ via origis ⁊ q̄ ad nos tm̄ hȝ se: cū ab ipa depēdeat foīa nō ē veꝝ. ē. n. vnū pn̄m de se cognoscibile. Uel dōȝ est ꝙ qñuis

forma notificet materiam quo ad ꝯsiderationem hñdaȝ a naturali: nõ tñ quo ad ꝯsideratioñe metaphysicaȝ que est per abstractioñe a sensibilibus. Et ad illa: ꝙ forma est ꝑncipiũ oꝑationis ⁊ mot⁹: dr̃ ꝙ est etiã ꝑncipiũ essentie rei ⁊ qditatis: ⁊ vt sic ptinet ad metaphysicũ: ⁊ ꝑ hoc ad ꝯfirmatioñe dr̃ ꝙ nõ solũ ꝯsideraṫ vt pars sbtiua entis: ꝫ etiã vt est ꝑnm̃ cõpositi quo ad eẽ ⁊ qditateȝ. vt dictũ est in corpore.q. ¶ Ad vltimũ videṫ ꝙ concludit mãm ⁊ efficiens esse: nõ posse demr̃ari nisi a nãli. Et hoc ꝯcediṫ ꝫm Cõmẽ. sed in rõne ꝑncipij: ⁊ ꝙ sint ꝑn⁹ sbe sensibilis hoc põt ꝑbare metaphysic⁹: ⁊ ꝯcedo ꝙ ista ꝑn⁹ esse nõ põt ꝑbari nisi via mot⁹ ⁊ a posteriori: ꝫ in rõne ꝑncipiandi põt ꝑbari metaᶜᵉ salteȝ a posteriori: ⁊ ꝙ aliqd possit ꝑbari in rõne ꝑncipij: ⁊ nõ quo ad esse patet ex scdo de aia. vbi ꝑbatur aiam esse ꝑnm̃ vegetandi sentiendi ⁊c̃. Ex quo medio: qꝛ est quo viuimus sentim⁹ mouemur ⁊ itelligimus. Et tñ non probaṫ aiam esse: qꝛ est sbm pmũ ⁊ adequatũ libri de aia: tale nõ probaṫ esse: sed ꝑsupponiṫ toti scie ꝫm Auerro. ⁊ Auicẽnam: quicqd dicat Scotus. ⁊ Albertus. Uel alr̃ ista ꝑn⁹ sube sensibilis non põt ꝑbari quantũ ad qꝛ est: nisi a naturali ⁊ via motus: sed q̃tũ ad qd est põt ꝑbari a metaphysico: cuius est ꝯsiderare quiditates oium entiũ ⁊ ꝑsertiȝ qditates abstractas ꝫ esse a motu ⁊ a mã: ista tñ qd sunt considerata posteriori: ⁊ si dicaṫ que ꝯsiderantur quiditatiue consideranṫ a priori ista sunt hõ. vt tu ꝯcedis. ergo ⁊c̃. respondeṫ cõcedendo maiorem si sit consideratio pure quiditatiua per simpl̃r priora: sed istaȝ cõsiderationeȝ nõ habemus nos: ꝫ qditates tales cognoscimus per quasdam descriptiões sumptas saltem originaliter ex effectibus a quibus abstrahẽdo venamur huiusmodi descriptiones.

¶ Oia.n.materia sunt ⁊ ei⁹ que maxime sunt substãtie vlr̃e. Hec hẽt translatio noua: ꝫ antiqua cõmẽtatoris sic hẽt. Et hec substãtia est illud: qð est mai⁹ valde. Textu cõmẽ.xv. Q.õ. v.

Ueritur vtrũ cõpositũ sbale per se vnum sit ꝑfectius forma. Et arguiṫ ꝙ nõ auct̃e Cõmẽ. 2° physicoꝝ. cõmen.4. vbi hꝫ forma est dignior hr̃e hoc nomẽ sba q̃ȝ cõpositũ: qm̃ per illaȝ est compositum in actu: ⁊ cũ est dignior cãto: hoc idem vult Cõmẽ.7.metaph. cõmẽ.7. vbi dicit: ⁊ intendebat ꝙ quũ forma sit prior cõposito ex mã ⁊ forma ⁊ compositum est substantia: sequitur ꝙ forma sit magis substãtia q̃ȝ compositum. Pro hac parte arguitur etiã ratione: quia illud quod est eẽntialiter act⁹: est ꝑfectius eo quod tantuȝ est actus participatiue forma est essentialiter act⁹. ergo ⁊c̃. ꝯsequẽtia nota cũ minori. Maior ꝑbaṫ: qꝛ act⁹ est ꝑfectio simpl̃r cũ reperiaṫ formal̃r perfectissimo ente simpliciter: ⁊ actus q̃tũ est ex se potest eẽ formaliter infinitus. igitur ⁊c̃.

Ad oppositum tamen videṫ esse hic Aristo.

In ista questione primo videndũ est de ordine prioritatis forme ad materiã ⁊ cõpositũ. Secundo de perfectione.

Circa primum ordo accipitur multipliciter ⁊ ad propositum tamen duobus modis accipitur. vno modo ꝫm originem. alio modo ꝫ perfectionem: ⁊ isti duo ordines in creaturis sunt oppositi: quia que sunt priora via originis: sunt posteriora ꝫm perfectionem. Et hoc est ex limitatione seu imperfectione nature: quia natura limitata semper procedit de imperfecto ad perfectum: in nã illimitata ⁊ simpl̃r perfecta est totum oppositũ. nam que sunt priora via originis ibi sunt priora etiam via ꝑfectionis: ꝙ ordo istoꝝ duoꝝ sit oppositus in creaturis patet per illud Aristo.9.metaph. tex.cõmen.15. vbi dicitur. priora gn̄atione sunt posteriora ꝫm sbam ⁊ ꝑfectioñe. ¶ Aduertendũ tñ ꝙ prius: origine est posterius ꝑfectione in creaturis: vbi sic ordinata comparanṫ ad idem ⁊ nõ ad diuersa: ⁊ vbi ista se hñt in eodeȝ genere. primum declaratur. nam actus est simpliciter prior potentia: ex 9° metaph. tex.cõmen.13. vbi de actu probatur triplex prioritas respectu potentie scilicet diffinitione generatione ⁊ perfectione. ⁊ inter alias probationes hec vna scilicet probans prioritatẽ temporis seu gn̄ationis: omne quod est potẽtia ens: fit ab actu ente. vt de se patet. sed illud a quo fit potentia ens: est distinctum suppositaliter ab ente qð fit: sed vbi in eadẽ natura limitata concurrat potẽtia ⁊ actus semper potentia precedit actum. secundum probatur. s. ꝙ ista debeant comparari ad idem genus: quia in materia cum aliquid generaṫ formam substantialem consequitur aliqua forma accidentalis: quia aliqua qualitas. Et tamen ista qualitas. nõ est perfectior forma substantiali.

His premissis ponuntur conclusiones. prima est ista forma est simpliciter prior materia: ista conclusio pꝫ: quia actus est simpliciter prior potentia. vt hic imediate premissum est forma est act⁹ materia est ens in potentia. ergo ⁊c̃. ¶ Iteȝ forma est causa per quaȝ materia est in actu. vt supra allegatum est. Et hoc etiam vult. Cõmen. secũdo physicorum cõmen.30. ꝫ causa est prior causato. igiṫ ⁊c̃. ¶ Sed contra hanc cõclusionem. instaṫ: qꝛ Cõmenta. ibidem dicit: ꝙ materia est causa forme ꝫm ꝙ forma non potest inueniri nisi ꝑ materiam. igitur materia erit prior forma. ¶ Item ordo originis in corruptibilibus videtur simpliciter prior ordine perfectionis. materia precedit origine formam. igitur materia est prior. Confirmaṫ: quia saltẽ ꝫm aliquos theologos materia est separabilis a forma ⁊ non econtra. sed prius non est impossibile separari a posteriori: sed bene econuerso igitur ⁊c̃. ¶ Ad ista respondetur ⁊ ad primum ꝙ mã ⁊ forma sunt sibiinuicem cause q̃tuȝ ad causalitatem eis competenteȝ: non quantum ad esse. Et hoc vult Cõmenta. 3° physicoruȝ. cõmen.65. vbi dicit materia inueniṫ per formã ꝫ ꝙ forma est perfectio eius: forma aũt inueniṫ per mãm ꝫm hoc ꝙ mã est subiectuȝ eius. Et 2° physicorum. cõmen. allegato: postq̃ȝ dixit ꝙ materia est causa forme subdit: forma aũt est causa materie ꝫ ꝙ materia non potest esse in actu demõstrato nisi per illã. Hoc ideȝ confirmatur per illud quod habet etiaȝ Cõmenta. ꝑmo physicoꝝ cõmen.70. vbi habet hec verba. sbm sustẽtat formam ꝫm ꝙ forma non potest esse sine subiecto: forma aũt sustentat subiectuȝ ꝫ ꝙ est cõplementum eius: ⁊ ꝫ ꝙ subiectuȝ non potest denudari a forma. Ex his sequitur ꝙ cuȝ causalitas forẽ sit prior causalitate materie qꝛ materia non sustentat formaȝ: nisi forã informet ipsaȝ sequitur formaȝ esse simpliciter poriorẽ materia. Ad hoc facit ratio adducta de mente Aris. in 9° metaph. qꝛ nihil quod est in potentia fit in actu nisi per actum aut habẽs formaȝ ⁊ actuȝ. igiṫ forma non est in materia nisi per formaȝ igitur forma precedit materiaȝ. ¶ Sed contra. quia si compareṫ priuatio ⁊ forma sibi opposita ad materiaȝ prius natura inest priuatio materie q̃ȝ forma. ergo materia prius est priuata q̃ȝ formata. Respõdetur ꝙ ꝑuatiue opposita que habent ordineȝ nature si cõparanṫ ad tertium: quod denoiatur esse prius natura non sic est prius q̃tum ad inesse: sed solum q̃tum ad aptitudinem: quia. vꝫ. tale prius natuȝ est inesse q̃tuȝ ex natura subiecti: nisi oppositũ eius inducaṫ per agens extrinsecuȝ: sic est de forã respectu priuationis: qꝛ priuatio inesset materie nisi agens extrinsecũ induceret formaȝ. In habẽtib⁹ ordineȝ nature positiue qð est ꝑus nã q̃tũ ad aptitudinẽ est etiã prius q̃tũ ad inesse. ¶ Sꝫ ꝯ. qcqd sit de ordine iter priuationẽ ⁊ formã in cõmuni. saltẽ loquendo de forma signata ⁊ in particulari ⁊ ꝑuatione sibi opposita. ꝑuatio natura ⁊ tẽpore precedit formã quantũ ad in esse: ⁊ ita materia sub priuatione

teria sub pruatione precedit formã. Respondet q forma & materia si comparent ad idem numero materia precedit formam. si vero ad idem specie forma est simpliciter prior: & sic intelligit conclusio proposita q forma precedit materiã quantũ ad esse: & etiam quantũ ad causalitatez que debetur forme respectu causalitatis materie: vbi ista respiciunt idem in specie. Si vero respiciunt idem numero: forma est prior solum quantum ad causalitatez: semper intelligendo de prioritate nature: non temporis: q in quocunque instanti temporis forma informat materiam materia substantificat formã. ¶ Ad illud qd adducitur cõtra conclusionem de ordine originis dicit q argumentum precise concludit de materia & forma relata ad idem numero. & hoc conceditur. ¶ Ad aliud de separabilitate materie a forma. hoc non concederet phus: non quidem propter hoc: q esse materie sit esse forme: aut totaliter causatũ a forma: sicut aliqui ignorantes naturam materie temerarie affirmant: sed tamen hoc est propter cõnexionem causarum simpliciter necessariam: sm phm: q impossibile est cãm primam causare sine causis secundis. Cum igitur forma sit causa materie: pro quãto est in actu formali: licet nõ in actu essentie: pro tanto deus non potest causare materiaz sine forma: q forma est causa secũda respectu cause formalis materie. Sed si teneremus viam theologorum et presertim Doctoris subtilis: sicut non implicat contradictionem: deũ facere materiam sine forma: ita neq formã sine materia. quia non plus dependet forma substantialis a materia q accidens a subiecto. Si igitur potest facere accidens sine subiecto: vt in sacramẽto altaris: ita in proposito. ¶ Sz contra: quia tunc iste forme essent spirituales. & si sic essent intellectuales. ¶ Respondetur negando consequentiam: q sicut quantitas est eiusdem nature si sit separata a substãtia: sicut si esse in substãtia: ita in proposito: nam iste forme si esset sine materia: essent eiusdem nature: que licet nõ essent extense in materia: essent tamen extensibiles per materiaz quod repugnat forme pure intellectuali. Vel potest dici q quãuis forma sit magis ens: & substantia q materia: nõ tamẽ est minus depẽdẽs imo magis: propter quaz dependentiam non repugnat materie separari a forma: sed bene econuerso. & hec dicta sint sequendo Doctorem subtilem in secũdo distin. 12°. q. 2. ¶ Secũda conclusio forma est prior composito ista patet: q forma est prior materia: vt dictum est. & materia est prior composito: sicut principium est prius principiato: & quicquid est prius priore: est prius posteriore. igitur &c. ¶ Tertia conclusio. compositum est magis ens & substãtia q forma. probatur. illud quod includit omnem perfectionem alterius. & vltra hoc aliam superaddit est perfectius illo compositum est huiusmodi respectu forme igitur &c. minor patet: quia compositum addit ad formam perfectionem materie. ¶ Dices materia est imperfecta: item est ens in potentia. Contra. materia habet gradum perfectionalem determinatum in entibus. per quem distat a summo ente: & mensuratur ab ipso. ¶ Itẽ materia est substantia: cũ sit principium intrinsecũ compositi substantialis: & ex nõ substantijs non fit substantia. ¶ Item materia est perfectior quolibet accidẽte: & causa ipsius. ex primo phy. tex. cõmen. 80. materia cũ forma est causa eorum que sunt. inquit Ar. Rursum: sicut quodlibet accidẽs in suo genere habet suã perfectionẽ determinatã: ita materia. ¶ Item. materia habet propriã essentiã: cum sit extra suam cãm & intellectũ. essentia & actus essentialis cõuertũtur. ¶ Itẽ bonũ dicitur equaliter enti. primo ethicorum. ergo materia cũ sit distinctũ ens a forma habebit propriaz bonitatem. ¶ Contra illud qd dicitur q materia est ens in potẽtia: arguitur: q materia nõ est ens in potẽtia obiectiua: cũ tale sit purũ nihil. quẽadmodum est nunc antichristus: sed materia est ens in potẽtia subiectiua: & tale ẽ essentialiter ens: vt dicit Cõmẽta. cõmẽto. 8. 12¹ metaphysi. est enim tale ens primũ receptaculũ & fundamentũ omniũ formarũ: vt dicit Ar. 2° de generatione. tex. commẽ. 4. vbi Arist. vocat materiã pandoxes .i. receptaculum. Probatur etiam rõne: q materia sit per se & essentialiter ens: q qd cunque recedit ab vno extremo contradictionis imediate. & statim est sub reliquo: sed materia est extra nihil: qd est contradictorium entis. igitur continetur per se sub ente: aut saltem est realiter ens. ¶ Confirmatur: q qd per se & directe continetur sub diuidente alicuius vniuersalis cõmunis diuisi: continetur sub diuiso: sed materia continetur sub potentia: que diuidit ens: quia ens diuiditur per potentiam etiam subiectiuam & actum formalez aliquo modo. licet ista non sint prima diuidentia: sed potentia obiectiua & actus existentie. igitur &c. ¶ Preterea arguitur ad principale. illud quod ordinatur ad aliud tanq ad finẽ ẽ ignobilius illo ad quod ordinatur. esse forme ordinatur ad eẽ compositi: sicut ad finẽ. ergo &c. maior ẽ manifesta: quia finis est nobilior his que sunt ad finem. Unde Cõmen. 5. metaphy. cõmen. 3° complementũ largitas & bonuz nõ inuenitur in rebus: nisi propter finẽ. minor etiam patet: quia forma non inducitur ab agente in materia: nisi propter esse compositi. ¶ Et preterea. quod fit per accidens est propter illud quod fit per se: quia omne per accidens habet reduci ad illud quod est per se: sicut ad prius & perfectius. ex scdo phy. tex. cõmenti. 66. forma fit per accidẽs: cõpositum fit per se. igitur &c. ¶ Iteruz confirmatur: quia Cõmen. 7. metaphysice. tex. cõmẽti. 35. Ordo totius ad partes est ordo forme ad materiam: & ordo partis ad totum: & ordo materie ad formaz: sed quicquid habet rationem forme est actualius & perfectius eo quod habet rationez materie. igitur totum est actualius & perfectius forma. ¶ Item tertio physicorum. totum & perfectum conuertuntur. igitur quod habet rationem partis est imperfectuz. consequentia patet: quia totum & pars sunt correlatiua. igitur si vnum est perfectum. reliquum est imperfectum: cum presertiz sint relationes disquiparantie: & sint superpositionis & suppositionis. ¶ Item 7° metaphy. tex. commenti. 8. esse hoc aliquid subsistens: & esse separabile ab alijs maxime competit substantie: sed ista competunt composito. non forme: nam forma non est subsistens: cum sit in alio tanq in subiecto: neq etiam est separabilis a materia & ab alijs: sed ista competunt composito: vt de se patet. igitur &c. ¶ Sed contra istam conclusionem instatur: quia Aristote. septimo metaphysice. textu commenti septimi. concludendo dicit ex intentione. quare si species est prior materia: & magis ens: & ipso quod ex vtrisq est: prior erit propter eandem rationem. In ista auctoritate ponit formam esse priorem composito: eo modo quo est prior materia: sed ponit formam non tantum priorem prioritate simpliciter & ordine originis vt dictum est supra. sed etiam ordine perfectionis. igitur forma consimili prioritate precedet ipsum compositum. ¶ Ad hoc respondetur q auctoritas non cogit: quia Aristoteles premittit q forma est prior: & magis ens materia: & sic tangit duo comparando formam ad materiam scilicet prioritatez & maioritatez in entitate & substantia. Cum vero comparat formam ad compositũ: comparat secundum prioritatem: non secundum maioritatem. Et hoc insinuat cum dicit. prior erit propter eandem rationem: naz qua ratione forma est prior materia: quia sicut principium principiato: cuz sit aliquo modo principiuz materie: ita forma eadem ratione est prior composito sicut principium principiato: sed quantum ad perfectionem substãtie & entitatis hic nulla fit cõparatio. ¶ Sed contra: quia in forma respectu materie cõcurrit duplex prioritas .s. nature seu originis & perfectionis: & vtraq prioritate forma precedit materiam. igitur cuz consimili prioritate precedat compositum: quia dicit q prior erit forma ipso composito propter eandem rationem. sequitur propositum vt prius. ¶ Rñdetur q in forma concurrit duplex prioritas: vt tu dicis: sz prioritatẽ nãe. Ar. distin-

guit ɔtra priozitatē pfectionis: ꝛ ſm prioritatē nature cō parat formā ad vtrūqꝫ tā ad mām qꝫ ad cōpoſitū: ſed nō ſm ꝓritatē pfectionis mā ſi ſic cōparaſſet: ſicut expſſit in ɔpatiōe foꝛe ad mām vtrāqꝫ ꝓritatē ita ēt ſe cuſſet in cōpatione foꝛe ad cōpoſitū: qꝺ non fec. Uel dōꝫ eſt ſꝫ Doc. in q̄libe. q. 9. ꝙ cū foꝛa ſit ꝓnm ꝓncipale cōpoſiti. ly ꝓus. ꝛ magis nō intelligiꝛ ſꝫ pfectionē: ſꝫ ſꝫ ꝓncipalitatē ꝛ in depēdētiā: qꝛ entitas ꝓncipij ꝓncipalioꝛis: qꝺ eſt foꝛa eſt indepēdēs reſpectu ꝓncipiati qꝺ eſt cōpoſitū: ꝛ reſpectu ꝓncipij minꝰ ꝓncipalis: qꝺ eſt mā. ꝓncipiatū. n. depēdet a ꝓnº ꝛ ꝓcipue ꝓncipalioꝛi ꝛ non ecōuerſo. Aduertēduꝫ tn̄ vt dicit Doctoꝛ noſter: foꝛa in cōpoſito hꝫ duplex eē. vnū eſt eē ꝓpꝛiū qꝺ nō tm̄ eſt eē eſſentie: verū ēt eſt eē exn̄tie qꝺ cōpetit foꝛe; vt diſtiguiꝛ eēntialr a cōpoſito. Aliud eſt eſſe cōicatū ſibi a cōpoſito. p ꝓm eſſe forma hꝫ eē p ſe. p 2m hꝫ eē p accñs: qꝛ ad eē totiꝰ ptes ſūt: ꝛ exiſtūt p accñs quo ad ꝓm eſſe: forma eſt ꝓoꝛ compoſito: ꝛ ē ꝓnm eiꝰ. quo ad ſcōm: forma eſt poſterioꝛ cōpoſito. ꝛ eēntia compoſiti eſt ꝓnm eſſendi vnicuiqꝫ pti. ꝛ reſpectu talis eē compoſiti foꝛa ſit p accñs: qꝛ forma ſꝫ ꝓpꝛiū eē oꝛdinaꝛ ad eē cōpoſiti vt ad finē. ꝛ ſꝫ hoc dixit Ar. vij. meta. tex. cōmē. 59. ꝙ qditas hꝫ rōnē cāe: qꝛ ē ratio eſſendi oībꝰ ptibꝰ ſuis intriſecis ꝛ eſſentialibꝰ. ¶ Sed ɔtra h̄ arguiꝛ: qꝛ ſꝫ h̄ vr̄ ꝙ foꝛma genereꝛ p ſe. nā ex quo foꝛa hꝫ ꝓpꝛiuꝫ eſſe. quo eſt ens p ſe: vt diſtinguitur ab eē compoſiti: ꝛ vnūqꝺqꝫ eo mō ſit quo hꝫ eſſe: ſeqtur ꝙ foꝛa ſit p ſe. ¶ Ad h̄ rn̄deꝛ ꝙ eſſe p ſe vno mō accipiꝛ p eo qꝺ hꝫ vltimā actualitatē: ſic ꝙ non. eſt p ſe oꝛdinabile ad aliquē actū ſimplr vltra illū quē hꝫ alio mō p eſſe quo aliqd ꝓmo recedit a nō eē ꝓmo aūt recediꝛ a non eſſe p illud quo aliqd eſt ex̄ intellectū ꝛ potētiā ſue cāe. ſi loquamur de ꝓmo eē certū eſt ꝙ foꝛa non ē ens p ſe: nec ſit p ſe: qꝛ eē foꝛe p ſe oꝛdinaꝛ ad eē compoſiti: qꝺ eſſe eſt actꝰ vltimꝰ foꝛme participatiue: vt dictū eſt. Si vō loquamur de 2º eē: qꝺ eſt ꝓpꝛiuꝫ foꝛme: cuꝫ tale eē ſit ex ꝓpꝛia nā in alio: tanqꝫ in ſbīo. iſtud eē neqꝫ eſt eſſe p ſe: neqꝫ ſit p ſe: vt diſtinguiꝛ ɔtra eſſe in alio. Sed q̄ro. ꝗ forma eſt ens per ſe q̄tum ad ꝓpꝛiū eſſe. ¶ Rn̄deo forma dꝛ eſſe p ſe. hoc eſt eſſentialr. ꝛ per nām intrinſecam: qꝛ nō per aliud. ꝛ ſic per ſe perſeitate pꝛimi modi: ſꝫ cū hoc ſtat ꝙ in alio ſit ens: ꝛ ſic ſiat: ꝛ ſic nō ſit p ſe perſeitate tertij modi. hoc eſt ſolitarie. hec dicta ſint ad queſtionem.

Ad argumenta ꝓncipalia rn̄deꝛ. Ad ꝓmū ꝙ auctas Cōmen. nō cogit: qꝛ ipſe eſt opionis oppoſite ad qōnē. Ad rōnē q̄ vtiꝛ in confirmādo opionē ſuā dꝛ. vno modo ꝙ ſi ratio ſua valeret: nulla cā eēt eq̄ pfecta eēntialr cū cāto i entitate aut i ſba: qꝛ vnūqꝺqꝫ cātū eſt illud qꝺ ē in entitate ꝛ ſba: a ſua cāi qꝺ ſi ɔceditur: nulla erit cā vniuoca cuꝫ cāto: qꝛ iſta ſunt eiuſdē ſpēi: ꝛ ita eque pfecta. Alr pōt dici ꝙ ratio ſua ſoluꝫ ɔcludit in cauſis efficientibus ꝛ vniuocis. iuxta illud Ar. ſcōo meta. tex. cōmē. 4. Unumqꝺqꝫ maxie ipm̄ aliorum eſt: p qꝺ alijs ieſt vniuocatio ſꝫ in cauſis foꝛmalibus non tenet: qꝛ ſi ſic. ſeqreꝛ ꝙ effectus foꝛmalis ꝓdicaretur de cā foꝛmali. ꝛ tūc iſta ɔntia eēt bona. albedo [illegible] q̄re lignū eſt albū. igitur albedo eſt magis alba. 3ºº [illegible] no Cōmen. tenet in cauſis totalibus: ſꝫ forma no[illegible] cā: q̄re cōpoſitū ē in actu actualitate eēntie: [illegible] poſiti nō ſolū eſt p foꝛmā: ſꝫ ēt p māꝫ: qꝛ ten[illegible] re ad qditatē ꝛ eēntiā rei. ¶ Ad rōn[illegible] eſt eēntialr actꝰ: ɔcediꝛ ꝙ eſt actꝰ f[illegible] mō mā eſt actꝰ de ſe: qꝛ repugnat [illegible] cū ſit ſbm ſubſiſtēs oī foꝛme: ac ēt [illegible] ꝙ materia ſit actꝰ eēntialis: vt d[illegible] eēntialr actꝰ eſt pfectiꝰ eo [illegible] ra ſint paria: vt qꝺ eſt actu[illegible] lud qꝺ eſt actꝰ eēntial[illegible] retur contra aliud: qꝺ no[illegible]

¶ Silr aūt ꝛ in a[illegible] rō ſanitatis eſt [illegible]

Queritur. Utrū in mā rerū naturaliū aliqd foꝛme ꝓexiſtat in mā ante ſui ꝓductionē coagēs ad cōpoſiti gñationē. ¶ Et arguiꝛ ꝙ ſic: aucte Cōmē. 8. meta. cōmē. 15. vbi hꝫ. Ex actu ꝛ poª nō ſit vnū niſi p agēs extrahēs ad actū: qꝺ non largiꝛ ei multitudinē: ſed pfectionē. Ex hoc arguiꝛ ſic. Agēs qꝺ ꝓducit aliqd ſm totū ſuū eē. in ꝓducendo nō tm̄ largiꝛ pfectionē: ſed multitudinē in entibꝰ. Sꝫ agēs exhens foꝛmā nālē de poª māe nō largiꝛ multitudinē: ſed pfectionē tm̄ igiꝛ ꝛc. ¶ Itē illud qꝺ eſt in actu nō ē aliud ab eo qꝺ ē in poª: ſꝫ illud qꝺ fuit in potētia eſt in actu: ꝛ nō ſunt duo diuerſa: vt inqt Cōmen. ibi. Sed ſi foꝛma nō ꝓexiſteret in mā. foꝛma in potētia ꝛ foꝛa in actu eēnt aliq̄ duo diuerſa: qꝛ diſtinguerenꝛ ſicut ens ꝛ nihil: quiꝫ foꝛma in potētia ſit nihil: ſi nihil eius ꝓexiſtat in materia realr. igiꝛ ꝛc.

Ad oppoſitū eſt phs. vij. meta. tex. commē. 29. vbi habet: ꝙ ſicut domus ſit tm̄ ab extra. ſic vtiqꝫ ꝛ ignis: ſed foꝛma domus nihil hꝫ reale preexiſtens in materia. igitur neqꝫ foꝛma ſbalis ignis.

In iſta. q. due ſunt opiniones oīno oppoſite. q̄ruꝫ vna eſt pte affirmatiuā. Altera negatiuā.

Pro prima opinione ſunt multe auctes ꝛ rōnes ꝓma auctas eſt Ar. 2º phy. tex. commē. 3. vbi diffinit naturā per hoc qꝺ eſt ꝓncipiuꝫ mouēdi ꝛ q̄eſcēdi eiꝰ in quo eſt ꝛc. ꝛ ibi vult ꝙ ꝓncipiū naturale ē in rebꝰ naturalibꝰ: ſꝫ tale nō pōt eſſe ꝓncipiuꝫ paſſiuū: ſꝫ actiuū: qꝛ dicit ꝙ tale ꝓncipiū nō eſt illꝺ in quo eſt aliqd ſcilicet motus: ſꝫ ꝓncipiū qꝺ eſt in alio: p h̄ innuens iſtud ꝓncipiū nō eſſe paſſiuū. Tūc ſic. Iſtud ꝓncipiū qꝺ nō eſt in quo aliqd recipiꝛ. ſed ipm̄ recipiꝛ in alio: aut eſt forma corrūpēda in generatiōe naturali: aut gñanda. nō ꝓmuꝫ: qꝛ quū iſtꝺ ꝓncipiū coagat gñanti ad foꝛmā gñandā. eēt ꝓncipiū ſue ꝓpꝛie corruptiōis. igꝛ dandū eſt ſcōm. ſ. ꝙ iſtꝺ ꝓncipiū eſt foꝛma gñanda. ꝛ ſi ſic ſequiꝛ ꝙ hꝫ foꝛma ſm aliqd ſui ꝓeſt in materia. ¶ Cōfirmaꝛ iſta rō. Nā que eſt ꝓncipiū motus ꝛ qetis ꝛc. ꝓncipalius dꝛ de foꝛma q̄ꝫ de materia. ex ſcōo phyſi. tex. cōmē. 12. ſꝫ quū foꝛma ſit actꝰ hꝫ rationē ꝓncipij actiui. materia quū ſit i poª receptiua oppoſita actui: hꝫ rōnē ꝓncipij paſſiui. igꝛ natura hic diffinita magis accipiꝛ p ꝓnº actiuo q̄ꝫ paſſiuo. ꝗ ſi in oībꝰ naturalibꝰ ſit nā pro ꝓnº paſſiuo in oībꝰ nālibꝰ erit nā: vt eſt ꝓnm actiuū. ꝛ tunc ſequiꝛ idē qꝺ ꝓus. ¶ Cōfirmaꝛ ſcōo hoc idē ſcōo phyſi. tex. cōmē. 3. ponit Ar. drīam inter nālia ꝛ artificialia: p hoc ꝙ naturalia hn̄t i ſe ꝓnm ſui motꝰ ꝛ nō aūt artificialia: aut igitur iſtud ꝓncipiū eſt actiuū aut paſſiuū. nō ſcōo mō: qꝛ eque bn̄ artificialia hn̄t in ſe ꝓncipiuꝫ paſſiuū ſue factionis: ſicut ꝛ nālia: alioquin ipoſſe eſſet ea fieri ꝗ tale ꝓncipiū eſt actiuū. ꝛ tūc idem qꝺ ꝓus. ¶ Itē ſcōo phy. tex. cōmen. 78. Si domꝰ eſſet eoꝝ que natura ſunt ſic fieret a nā: ſicut nūc ſit ab arte. Et in eodē. tex. cōmē. 86. Si ars nauifactiua eēt in lignis: ſilr faceret nauē. ¶ Ex hoc arguiꝛ. ſi domꝰ fieret a natura: ſicut ſit ab arte [illegible]em modo fieret. ꝛ a ɔſimili ꝓncipio ſꝫ ab arte ſit vt [illegible]o actiuo. ergo ꝛc. Similr ex ſcōa aucte. Si ars n[illegible] eſſet in lignis: ſilr faceret nauim: ſicut nunc [illegible]alibꝰ opaꝛ: ſꝫ ars eſt ꝓncipiū actiuū. ergo ꝛc. [illegible]dē. tex. cōmē. 84. Dicit Ar. ꝙ a nā ſunt quecū[illegible]ꝫ ꝓncipio in ſeipſis mota accedūt ad aliquē ſi[illegible]piū aūt a quo aliqd mou[illegible]tiuū: ſicut ꝓncipiū [illegible]onat ꝓnm paſſiuū. ꝗ ꝛ [illegible] meta. tex. cōmē. [illegible]bāsphyſicā nō eſſe [illegible]guit h̄ ex obiectis: [illegible] ꝓnm factibiliū ē [illegible] ars ꝛ itellꝰ ꝛ hꝫ: nā [illegible]to. ꝛ hoc hꝫ in [illegible] actiuo. aliogn drīa [illegible]cialia ꝛ nāli[illegible] Ar. ad h̄ adducta [illegible] p equocati[illegible] aliter ſumereꝛ reſpe[illegible]cialiū. ꝛ [illegible] ¶ Itē ſcōo phy. tex. [illegible] nā ad nām ꝛ itellectū: [illegible]nt cauſe efficientes: ſꝫ [illegible]ē efficiens rei naturalis.

¶ Confirmatur

¶Confirmaẛ per illud 3° ethi. violẽtũ eſt: cui⁹ pn̄ᵐ eſt ex-
tra: nõ ↄferente vi3 paſſo. hoc aũt eſſet in gñatione nāli ſi
paſſum nõ ↄferet vi3 agẽti extrinſeco. ģ gñatio naturalis
eẽt violenta. ¶Itẽ3 Ar. 7. meta. tex. cōmen. 29. dicit ꝙ a
nā fiũt in quorũcũq3 mā eſt ꝑs aliq̃ forme que ſic mouet
mām. ſic moueẛ ab extrinſeco. ¶Rõnes ẽt adducuntur
ad hāc pōnē. Tū q2 dato oppoſito. q. ſeq̃reẛ ꝙ forma nā-
lis creareẛ: q2 pduceret de nihilo ſui: ꝙ ẽt annihilareẛ:
q2 qñ corrũpereẛ vtereẛ in nihil. Tū3 q2 gñatio forme nā
lis eẽt violẽta. ↄñia p3 ex dictis: maxĩe ex 3° ethi. vt alle
gatũ eſt. ¶Modus ponẽdi formas quo ad ꝑexitiā3 eaꝝ
in mā ꝑter poſitionē vetuſtiſſima3. phoꝝ: vt Anaxagore.
Empedoclis: Democriti: ꝛ alioꝝ. varius eſt gdē ꝛ diuer-
ſus. quē ꝯſtringẽdo ſic poniẛ ꝑ duo notabilia ꝑmittẽda.
¶Primũ eſt. in mā eſt duplex potẽtia. ſ. paſſiua ꝛ actiua.
Paſſiua potẽtia eſt ſm qua3 mā eſt apta nata recipe oēs
formas: que mā nõ eſt qd. nec q̃le. nec q̃tū aliqđ in actu.
nec aliqd alioꝝ ꝑdicamẽtoꝝ. ſ3 eſt quolibet iſtoꝝ in potẽ-
tia ſubiectiua ꝛ receptiua: vt dicẛ. vij. meta. tex cōmē. 8.
Alia eſt potẽtia in mā formalis: ſm quā eſt habilis ꝛ faci
litata ad recipiẽdũ formas: ꝛ iſta aũt ē vna reſpectu oĩu3
formarũ reducibiliu3 de potẽtia māe ſubiectiua: aut plures
vna. Si poniẛ vna: vna erit inchoatio generalis reſpectu
oium formarũ: vt vr̃ velle Aui. in ꝑmo tractatu ſue ſuffi-
ciente. cap. 2°. etiā Lincõienſis in libello ſuo de luce. po-
nẽs formā corporeitatis coeternā māe: que eſt ichoatiuũ
quoddam reſpectu oium formaꝝ generabiliũ ꝛ corrupti
biliũ: ꝛ dicũt hoc eẽ de mẽte Ar. ꝑmo phẏ. tex. cōmē. 50.
vbi h3. Op3 ꝑncipia ſemꝑ manē. igitur forma manet ſem
per in mā ſm aliqd ſui: ſaltē in rõne generis: qđ eſt forma
corpeitatis. Et vr̃ velle Cōmē. ꝑmo meta. cōmē. 17. Mā
ĩngꝫ recipit ꝑmo formas vles. ꝛ ſic deinceps vſq3 ad in
diuiduales. Iſta forma corporeitatis eſt q̃ſi habit⁹ in mā
ꝑnis ortũ a creāte mā3: qm dat eẽ māe: ꝛ diſponit ipſa3 ad
eẽ ſpecificũ forme: ꝛ vocaẛ habitus. Tū ex eſſe qđ h3 ꝑmā
ſiuũ in mā ad modu3 habitus. Tu3 q2 preparat diſponit:
ꝛ inclinat illud in quo eſt ad formā generādā. ꝛ in iſto ha
bitu inchoanẛ oēs for̃e que hñt eẽ potẽtiale ĩ illa: que for
me in iſto eſſe potẽtiali nõ hñt eẽ diſtinctũ ad ſeinuicē: q2
act⁹ eſt qui ſeparat ꝛ diſtinguit. ex. vij. meta. cōmen. 49.
eẽ aũt actuale iſtaꝝ formaꝝ eſt a generāte. ¶Scđo notā
du3 ponẽdo vnũ ichoatiuũ formaꝝ: ꝙ ſicut ſe h3 gen⁹ ad
drīā ꝛ ad ſpēs: ita iſta forma cōis ad alias formas in eſſe
cōpleto. gen⁹ eni3 ↄtinet drīas mõ ↄfuſo: ſed cõtinet ſpēs
mõ diſtincto ꝑ drīas ↄtrahẽtes. ſic ẽt forme que hñt eẽ idi
ſtinctu3 ꝛ ↄfuſum in forma cōi deducunẛ ad eẽ diſtinctu3
per q̃litates ꝛ diuerſas diſpōnes ad formas diſtinctas: ꝛ
ſm hoc iſta forma corporeitatis nõ diſtinguitur realr̃ ſm
eſſentia3 a formis ſpecificis: que forme ſunt vnum in ſba
māe: q2 ſunt vnũ in mā a qua capiunt vnitatē. ẽt q2 ſunt
ibi potẽtialr̃: q2 potẽtia dicit indiſtinctione3: qui3 oppo
naẛ actui: cui⁹ eſt diſtinguere. Ex quo ſequiẛ ꝙ iſte forme
nõ ſolu3 ſunt indiſtincte in forma cōi: que eſt corporeita-
tis: ſed ẽt inter ſe: ꝑut ſm eẽntiam ſunt in mā: q̃uis forte
poſſet dici iſtud inchoatiuum cōe eſſe aliud ꝛ aliud in re-
ſpectu ad diuerſas formas in actu3 deducẽdas a generā
te. Alio mõ poniẛ inchoatio forme ponẽdo vniuſcuiuſq3
forme ꝓpriam inchoationē in mā: que eſt ipſamet forma
generanda ſm eẽ eẽntie ĩ que forma in eẽ eẽntie eſt poten
tia materie: nõ quecunq3. ſed formalis. vñ ſicut forma in
actu cōpleto ē act⁹ māe. ſic in potẽtia ē potẽtia māe. Ex h
dic̄ iſta opio: ꝙ quũ gñaẛ aliqd cōpoᵐ gñaẛ tanq̃3 termi-
nus totalis: ſ3 for̃a h3 eẽ exñtie eſt termin⁹ formalis: ita ꝙ
nõ generaẛ forma ſm eẽntiā: ſ3 h3 exñtiā. ¶Et ſi queraẛ
an forma ſit termin⁹ totalis ſi gñeẛ ſ3 exñtiā. ¶Rñdeẛ: ꝙ
nõ pōt eẽ termin⁹ totalis qñ gñaẛ: vt ĩ hoc: q2 termin⁹ to
talis ē ille q ꝑ ſe fit: ꝛ gñaẛ ꝑſeitate termi modi: ita ꝙ ē ſoli
tarie ꝛ in ſe acceptũ. i. ꝑ ſe ſubſiſtẽs. ¶Pro iſta opinione
ſunt multe auctes ꝛ rõnes. ꝑ q2 Ar. dicit 2° phẏ. tex. com
mē. 15. ꝙ ꝑuatio ē ſpēs ꝛ nā: ſ3 h nõ vr̃ veꝝ: niſi q2 for̃a im-
ꝑfecta ē ꝑuatio reſpectu ſuiipſi⁹ ĩ eẽ ꝑfecto. ꝑuatiua aũt
ꝑcedit generatione3 cōpoſitu ꝛ forma in eẽ ꝑfecto. ģ for-
ma in aliquo eẽ ſic ꝑcedit. ¶Itē. Cōmen. ꝑ phẏ. cōmē. 79.
h3 hec v̄ba. Si materia in ſua natura eẽt formata: nõ reci
pet oēs formas: niſi ens generareẛ ex ente: quēadmodu3
ſi in ſua nā eẽt ꝑuatio ſimplr̃: tūc oĩno nihil generareẛ ex
ea. Ex his vult cōmē. ꝙ ꝑuatio ĩportat aliqd: ꝛ nõ puru3
nõ eẽ: ſed eẽ tale nõ eſt niſi forma generāda in eẽ imꝑfe-
cto. igr̃ ꝛc. ¶Itē Cōmen. ꝑ phẏ. cōmē. 81. Materia h3 ꝙ
accidit ei ꝑuatio eſt inata appetere ſe aſſimilari ꝑ pn̄° ſm
ꝙ pōt: ꝛ h eſt appetere receptione3 for̃e. Et intelligere h
ꝑ appetitũ illđ qđ mā hẽt de motu ad recipiẽdũ forma3.
Hec Cōmē. Tūc ſic illđ qđ hẽt materia de motu nõ ē niſi
forma fluēs ꝛ imꝑfecta: q2 talis ē mot⁹ mālr̃ ſumptus. igẛ
forma imꝑfecta ꝑcedit generationem cōpoſiti. ꝛ h poniẛ
ichoatio ei⁹. ¶Itē ꝑ phẏ. cōmē. 62. Quēadmodũ genera
tio albi h3 ꝙ eſt mot⁹ idiget ſbto ꝛ oppoſito ſuo: ita ꝛ trāſ
mutatio in ſba. ꝛ in eodē cōmen. inqt: In ſꝑmate eni3 qđ
ſit hō non ceſſant ꝑtes ſꝑmatis recedere: ꝛ ꝑtes hoīs fie-
ri donec forma hūana ꝑficiaẛ. ꝛ h ſi forma humana ſit ꝑ-
tibilis. igẛ ſm ipm forma ſbalis ꝑtibilr̃ acq̃riẛ ꝛ ꝑficiẛ in
motu: qđ nõ vr̃ poſſe poni. ſ. ꝑtibilitas iſta niſi penes eẽn
tiā ꝛ eẽ forme q̃ acq̃riẛ. ¶Itē. ꝑuatio h3 oēs: vt diſtinguiẛ
a negatōe ex gen⁹ formalr̃ icludit. aliqđ poſitiuũ. qđ poſi
tiuũ nõ pōt eẽ materia. q2 Ar. ꝑ phẏ. reprehendit Pla. qui
nõ diſtinxit inter ꝑuationē ꝛ mām: vt dicit Cōmē. ibi: cō
mē. 66. ꝛ phẏs tex. cōmē. 79. ꝛ Cōmē. ibidem. Igẛ tale po
ſitiuũ qđ includiẛ ꝑuatio nõ eſt materia: neq3 cōpoſitu3
vt de ſe p3: neq3 forma corrũpẽda que eſt in termio a quo
ipſius mot⁹: q2 talis forma q̃nq3 nõ manet: manente ꝑua
tiōe. maxĩe ſi ſiat trāſit⁹ ab illa ad for̃a3 vltimā generādā
ꝑ formas itermedias: ſicut ſi ſiat trāſit⁹ a ſꝑmate ꝑ formā
ſanguinis ꝛ carnis ad formā hoīs: aut eq. certũ eſt: ꝙ cu3
forma ſanguinis aut carnis: manet adhuc ꝑuatio forme
hoīs: ꝛ nõ manet for̃a ſꝑmatis. igr̃ ꝑuatio nõ ꝑ ſe ĩportat
for̃a3 in termino a quo mot⁹ que eſt for̃a corrũpenda. igr̃
poſitiuũ qđ ĩportat eſt for̃a generāda in termino ad quē.
¶Itē Ar. ꝑ phẏ. tex. cōmē. 43. nõ ex quolibet ſit quoli-
bet: ſed ex determinato ſit determiatũ. ģ q̃ ſiũt naturalr̃
ſiũt ex pn̄° determinato: ſ3 illud determinatũ non pōt eẽ
mā: quũ ſit in potentia ↄtradictionis. igr̃ op3 ꝙ ſit aliqd
forme qđ eſt in materia ante generationē ei⁹. ¶Cōfirma
tur. q2 ſi forma generabilis nõ ꝑeſſet in materia h3 eẽ for-
male formabile: nõ poſſet aſſignari rõ q̃re ex ſemie nucis
magis generareẛ nux q̃3 oliua. igr̃ op3 dicere ꝙ forma nu
cis hẽat in illo ſemie aliqđ eẽ ante ſui generationē. ¶Itē.
for̃a aũ ſui generationē ē aliqd. ꝛ non eſt materia: vt mā-
feſtũ ē. ģ forma ante ſui generationē h3 aliqđ eẽ diſtinctũ
a materia: ꝑma ꝑs antecedẽtis ꝓbatur duplr̃: tũ q2 eadē
for̃a ante gñationē ē in potẽtia. ꝛ poſtea in actu ſ3 nõ pōt
eẽ idẽtitas iter aliq̃: niſi vtrũq3 ſit ens. ģ for̃a ante ſui gñā
tionē ē aliqd. 2° eadē ꝑs antecedẽtis ꝓbaẛ. q2 illud qđ nõ
eſt magis aliqd q̃3 chimera nõ pōt ꝓduci igr̃ ſi for̃a ante
ſui gñationē eẽt oĩno nihil ipſa nõ poſſet ꝓduci. ¶Et cō
firmaẛ: q2 ꝑ phẏſi. vt ſupra allegatũ eſt. tex. cōmē. 79. Ar.
reprehēdit Pla. qui ↄceſſit aliqd fieri ex non ente ſimplr̃: ſ3
niſi for̃a ſbalis hẽret aliqđ eẽ: ꝛ eẽt aliqd añ ſui gñatione3:
ipſa fieret ex non ente ſimplr̃. fieret eni3 ex nihilo ſui: qđ
negat phs. ¶Itē nullũ agens finitũ pōt ſupra diſtantia3
infinitā: eo ꝙ nihil pōt ſupra mai⁹ ſe: ſ3 iter ens ꝛ nihil eſt
diſtātia ifinita: quũ ſint ↄdictoria: ꝛ in nullo cōueniũt. ģ
ſi for̃a natural. ꝓpōt ꝓduci ꝑ agēs naturale nõ eſt ſimplr̃
nihil anteq̃3 ꝓducaẛ: ꝛ tñ nõ h3 eẽ niſi ĩ mā. ¶S3 ↄ̃ iſtā opi.
iſtaẛ. ꝑ3 ↄnē iſti⁹ opionis ĩ ſe. Deĩn ↄ̃ modos ponẽdi. ꝑ ſic:
ſi for̃a aliq̃ ſit coeterna māe in quocũq3 eẽ accipiaẛ illa for
ma vt eſt coeterna: ſeqtur ꝙ fruſtra poniẛ materia ĩ q̃cũq3
trāſmutationes eẽ ſb3 eius: conſequēs eſt falſum ex ꝑmo
phẏſi. ꝛ ꝑmo de generatione. igitur ꝛc. cōſequẽtia ꝓbaẛ
non enim ponitur materia eſſe neceſſario ſubiectum in
trāſmutatione ſbali: niſi vt aliqd ſit deferēs tranſmuta-

tionē; vt dicit Cōmen.cōmē.71.ꝑmo phy.ꝛ cōmē.63.ꝛ ēt vt aliqd maneat idez sub vtroqꝫ termio trāsmutatiōis.ex 12.meta.tex.cōmen.6.sed forma ſꝫ eē eēntie est ingn̄abilis:ꝛ manet eadē in tota trāsmutatiōe: sequit ꝙ quicqd ponat aliud deferens trāsmutationē superflueret. ¶Et cōfirmat:nā transmutatio sbalis:quū sit act' sbti mutabilis:aut erit actus mā̄e: vt distinguit ab eēntia forme:aut essentia forme:aut vtriusqꝫ sil.Si ꝑmo° cur' vt sbti transmutatio est act' eiusqꝫ vt sbti est id qd est termin' transmutationis. igit termin' qualiscunqꝫ induct' p trāsmutationē imediate pficiet eēn^tm mā̄e nō forme. qd est ꝯtra opinātes.Si 2°°.ḡ gn̄atio sbalis erit ꝑ ꝛ p se actus forme vt sbti:qd est ꝯtra Ar.ꝑmo physi. ꝛ p de ge. ¶Et sequit vlteri' ꝙ gn̄atio sbalis esset mot'.quū sbꝫ ei' esset ens in actu formali:ꝯn̄s est falsuz ꝯtra Ar.5.physi.tex. cōmē.7. ꝛ.8.Si vō detr 3^m: sequit idē qd ꝑus: ꝙ mā nō subijciet trāsmutationi sbali rōne sui:ſꝫ rōne forme sbalis: qꝛ sic p ipsaz aliquo mō hrēt esse: ꝛ ēt p ipsaz subsisteret motui ꝛ trāsmutatiōi. ¶Sed ad hanc rōnē forte videtur ꝙ terminus induct' p gn̄ationē pficit māz tanqꝫ sbm:ſꝫ for^am seu essentiā forme pexitē pficit formalr. ¶Contra duplr: qd est essentialr act' nō est po^a pfectibilis p aliū actū eiusdē rōnis cū ipso.termin' induct' est hꝰ. cuz eēntia forme:qꝛ nō distinguit:nisi sicut pfectū ab impfecto. 2° qꝛ eē eēntie forme ꝑcedēs in mā est actus pfectioꝛ qꝫ eē exn̄tie: qd inducit a gn̄ante.Et h vltimū pbat.Tum qꝛ eē eēntie rei sbalis ptinet directe ad gen' sbe.esse exn̄tie:qd p gn̄ationez acquirit:nō gen' aūt sbe est nobilissimū gen'.ḡ qd directe ptinet ad ipm est pfectio nobilior:nō ptinēte: sicut est eē exn̄tie.Tū qꝛ nobilissima pfectio vniuscuiusqꝫ cōpetit ei p suū ꝓpriū genus. ꝛ suā ꝓpriā drīam que ptinet ad eēntiā ꝛ quiditatez rei. Tum 3°: qꝛ plus excedit hō in po^a asinū in po^a in pfectione: qꝫ hō in actu hoiez in po^a. hō aūt in po^a excedit asinū in po^a p eēntiaz. ꝛ hō in actu hoiem in po^a p exn̄tiā. ḡ eē existere nō est pfecti' eēntia ꝛ quiditate rei.Ex quo isert ꝓpo^m ꝙ eēntia rei nō erit po^a pfectibilis p exn̄tiā. eo mō quo ponūt isti i gn̄atiōe sbali. ¶Itē.2° ꝑncipalr arguit. In omni trāsmutatiōe:ꝛ maxime in gn̄atione sbali est assignare terminū formalē gn̄ationis. aut ḡ talis termin' est forma sbalis gn̄anda ſꝫ eēntiā:aut ꝑm exn̄tiaz.Si ꝑmo°:qd nālr pducit:seu capit esse ꝑm aliqd sui nō p:eest in mā ꝑm illud eē in q pducit igit for^a nō preest in mā ſꝫ essentiā:siue in gn̄e:siue in spē. ꝛ p ꝯn̄s si sic pducat pducit de nihilo sui. Si detur ꝙ forma ꝑm exn̄tiā terminet gn̄ationē.Tūc arguit. Existentia ista forme q est rō terminādi:aut est sba aut accn̄s;nō sba: qꝛ for^a sbalis est simplex:nō cōposita ex pluribus partib' sbalibus:maxime ꝙ vna sit in po^a ad aliā: sicut hic poneret:qꝛ essentia forme eēt in potētia ad existentiā ꝑm istaz pōnē.Si vō exn̄tia sit accn̄s:ꝛ eēt terminus formalis gn̄ationis quū mot' ꝛ mutatio denominet a termino formali ipsius gn̄atio sbalis eēt accidētalis:ꝛ eēt gn̄atio ꝑm qd: ꝛ nō simpliciter.¶Sed ad hoc forte dicit ꝙ nō ꝑcise eēntia forme: neqꝫ precise exn̄tia est terminus. sed forma vel eēntia forme sub exn̄tia. Sed ꝯtra. qꝛ si eēntia sub existētia terminat gn̄ationez.aut sub rōne eēntie. aut sub rōne existētie.Si ꝑmomō. ergo essentia pducitur ꝛ habet intētuz ꝙ nō ꝑest in mā.Si 2°°.ḡ accidēs terminat gn̄ationē. ¶Itē.eēntia forme sub exn̄tia. aut dicit ꝑcise eēntiaz. aut ꝑcise exn̄tiam.aut vtrūqꝫ.nō ꝑmo. vel 2°° p te. ḡ dat 3^m. ¶Sed ꝯ duplr. Tuz qꝛ for^a sub exn̄tia dicit vnū p accn̄s quū sit aggregatū ex sba.ꝛ accn̄te.vt ꝯcedit ꝯtrio.igit nō poterit p se termiare gn̄ationez.2° qꝛ eēntia forme vt sub exn̄tia iportat respcm ad exn̄tiaz. ḡ sub rōe respectiua eēt termin' gn̄ationis.qd est absurdissimū.¶Et pterea exn̄tia. aut forma vt est sub exn̄tia nō pōt eē termin' isto mō qꝛ nihil pōt eē terminus alicuius actionis.nisi in agente sit ꝑn^m formale agēdi.exn̄tia nō est hꝰ. Sed nā ꝛ essentia forme ſꝫ oēs.ꝛ est de mēte Ar.2° physi.cōmē.3°.Natura est ꝑn^m mouēdi ꝛ quiescēdi ꝛc.ꝛ hoc pꝫ rōne.qꝛ ꝑn^m formale agēdi est illud quo agens assimilat sibi passum. hꝰ est nā.nō quecūqꝫ rō īdiuidualis sicut est exn̄tia. que potius est rō distinguēdi qꝫ assilandi. ¶3° principalr arguit ponit ista opinio ꝙ essentia forme est in mā ante gn̄ationez sub esse incōpleto ꝛ imperfecto:ꝛ deducit ad esse pfectum a gn̄ante.¶Contra.si sic. sequit ꝙ foa sbalis suscipet magis ꝛ minus. pbat.nā per te forma ante sui gn̄ationez hꝫ eē incōpletū: ꝛ post gn̄ationez hꝫ eē cōpletuz.ḡ est pfectior qꝫ prius.ꝯn̄s est ꝯtra oēm phīā:qꝛ h dato:forma sbalis eēt diuisibilis ꝛ partibilr acqsibilis: ꝛ ita p motuz suuz ēt gn̄ari eēt intendi ꝛ remitti. Ista oia iprobat Ar.in ꝑdicamētis ꝙ sba nō suscipit magis ꝛc. ꝛ ꝙ in sba nō est motus 5° physi.cō.10. ¶Itē ꝙ spēs sbarū sunt sicut spēs numeroꝝ octauo meta.cōmē.10.quarū rō ꝯsistit in indiuisibili.¶Itē ꝙ gn̄atio forme sbalis mēsurat instāti.pbatur rōne.ꝛ ꝙ in formis sbalibus nō sint gradus ꝑm quos suscipiāt magis ꝛ min'. maxie in formis pfectis qcqd sit de formis elemētalib'. sic quecūqꝫ forme suscipiunt magis ꝛ min': cū intendunt aut remittunt necessario in eis deuenit ad mediū eēntialiter ordinatū inter extrema:qd necessario aliqd ꝑus pmutat qꝫ in extremū. a quo extremo quuz recedit necesse est deueniri ad illud meduz. Et quuz receditur ab eo medio necesse est deuiniri ad alterū extremoꝝ:ſꝫ forme sbales nō sunt huiusmodi: qꝛ si forma sanguinis ponat tale medium inter formā seminis ꝛ carnis:non est necesse ꝙ mā exn̄s sub forma seminis: quum recedit a forma seminis trāseat ad formā sanguinis:nā lꝫ mā nō possit trāsire ad formā carnis si sit sub forma seminis:nisi ꝑus perueniat ad formā sanguinis:tn̄ exuta forma seminis: nō est necesse eā adire formaz sanguinis:sed corrupto semine pōt idui forma aque:ꝛ postmodū forma lapidis aut ligni.igitur quum p recessuz ab vno extremorum in formis sbalibus non necessario puenit ad meduū: qd sit essentialiter ordinatum iter formas:ꝛ ēt p recessum ab illo qd ponit meduz nō sit necesse mām transmutari ad alteruz extremoꝝ: sicut in exemplo a forma sanguinis ad formā carnis:aut seminis: sed imediate poterit transmutari ad formā aque: ꝛ ꝯr̄iter ad aliam formam mixti. Relinquit:formas sbales nō hre gradus ꝑm quos suscipiant magis ꝛ minus. ¶Itē.hoc idem cōfirmat.Quecūqꝫ forma suscipit magis ꝛ min' acqrit p motū ꝛ successionez.ꝛ silr dep̄dit:ſꝫ forma subalis dep̄dit in instanti:qꝛ si animal subito corrumpit:subito amittit aiaz ſꝫ quēlibet gradum ipsius: ita ꝙ nō ꝑus ꝑm eē sensitiuū qꝫ ꝑm eē vegetatiuum:sed subito.ita cito sicut corrūpit aial. corrūpitur eius aia qꝫtum ad quodlibet sui eē: ꝛ si aia que vtualiter est multiplex in potētijs ꝛ vtutib' ei' īdiuisibilr corrūpit multo magis alie forme sbales erunt īdiuisibiles. ¶Cōfirmat 2° forma que in sua eēntia hꝫ grad' denoiat subm in quo est ꝑm magis ꝛ minus:sicut albedo denoiat subm suuz magis vel minus albū. ſꝫ forma subalis nō est huiusmōi.nā qlibet hō cuilibet hoi est eq̄liter hō:ꝛ sic de alijs.¶Ad hāc rōnē dr̄ ꝙ pfectū ꝛ impfectuz ꝓut dicūt diuersum modū eēndi in foa.s.in actu:ꝛ in potētia nō faciūt magis ꝛ min' in forma.forma enim q hꝫ gradus ꝑm quos suscipit magis ꝛ minus hꝫ illos ꝑm vtrūqꝫ moduz eēndi.s.tā in potētia qꝫ in actu.oēs eni gradus qs hꝫ calor in actu ꝑhabuit in po^a:sic nihil sit in actu nisi ꝑfuerit in po^a.Ex q seqt ꝙ pfectū ꝛ ipfectū ꝑm eādez rōnē potētie. aut actus faciūt magis ꝛ minus i forma: sicut albedo vt q̄ttuor est pfectior in po^a qꝫ albedo vt duo.que ē ēt i po^a. ¶Sed ꝯ forma que ꝯtinet pfectū ꝛ impfectū in eadē rōne potētie aut actus.suscipit magis ꝛ minus.forma subalis est hꝰ ꝑm te.ḡ.ꝛc.minor pbat.nā sicut eē eēntie ꝛ exn̄tie ꝯueniūt fore in actu. ita etiaz in po^a. Sꝫ eē exn̄tie ꝑm opinātē est pfecti' eē eēntie. ēt accipiēdo vtrūqꝫ i po^a.igitur.¶Cōfirmat ista rō.ꝛ redit in idez. Ois illa foa suscipit magis ꝛ minus.q oēs gradus qs hꝫ i actu ꝯtinet i po^a foa sbalis est hꝰ.ḡ pbat. ꝙ gradus pduct' a gn̄ante cōtinebat potentialr in forma. aliogn fuisset ipole pduci.

¶Itē.gradus

¶ 3º. gradus quicunq; actualis forme intēsibilis accñtalis: quū est deduct' ad actū nō educit nisi de poª opposita actui ad quē deducit: talis nō est nisi poª obītiua. de q̄ agēs exībit actū. de tali poª exībit agens gradū quēcunq; forme sbalis: si quos hʒ gradus. igit talis gradus gcūq; sit p̄fuit in poª: siue sit esse: siue eēntia. ¶ 3º. ad p̄ncipale 4º argr̄ foꝛa. q̄ preest in mā ante gñatonē: aut vnit māe seu est in ipsa ꝑm quēlibet gradū: qui natus est sibi cōpeteret: dato q̄ hēat gradus ꝑm te: aut nō. Si p̄ mō: qd̄ vr dōm: qꝛ eēntia eius est īdiuisibilis. igr a gñante nō deducit ad esse ꝑfectū: ꝛ p ɔ̄ñs ꝑm nihil ipsius capit eē. Si vo def 2ᵐ: seqt̄ q̄ ille gradus q ꝑducit in ipsa foꝛa: ꝑducit de nihilo sui: qꝛ q̄ntūcunq; modicū istud: dūmō sit aliqd positiuū: siue sit entitas: siue modus entitatis sp̄ hēbit eē de nihilo sui p̄supposito. ¶ Et ɔ̄firmat. ꝛ redit in idē: qꝛ illud qd̄ acqrit p gñationem: aut est aliqd p̄ter totū illud qd̄ p̄fuit in mā: aut nihil: ꝛ hoc siue ꝑtineat ad essentiam foꝛe: siue cōpositi. Si 2ᵒᵐ. ḡ nulla erit gñatio. Si p̄ mō. ḡ illud erit de nihilo sui ex ista pōne: ꝛ ita creabit. ¶ 3º. 5º vn eēntialr ordinatis ꝛ eiusdē rōnis agens ɔ̄tinēs v̇tualr gradū ꝑfectiorē ꝛ supiorē ɔ̄tinet v̇tualr quēlibet gradū īferiorē: ſʒ nō ecōuerso: ſʒ gradus actualitatis eiusdē foꝛe sunt eiusdē rōnis: ꝛ sunt eēntialr ordinati ꝑm istā opionē qꝛ vnus est in poª ad alteꝝ: ḡ agens ɔ̄tinens v̇tualr posteriorē ɔ̄tinet v̇tualr quēlibet p̄orem: ſʒ agens nāle ɔ̄tinet v̇tualr posteriorē. ḡ ꝛ quēlibet p̄orem. poterit ḡ ꝑducere p̄mū gradū: sicut ꝛ vltimū. frustra ḡ ponet gradus iproductus. ¶ Cōtra modū ponēdi istaꝝ opionum arguit. ꝛ p̄ ɔ̄ p̄mū: qui ponit vnū ichoatiuū gñis respectu formaꝝ spāliū: arguit sic. Forma spālis: que ichoatur in gñe: aut est aliqd p̄ter formā gñis: aut nihil. nō 2ᵒᵐ: quia spēs supra genus addit dr̄iaʒ eēntialē: que dicit distinctam entitatē a mā: seu eēntia gñis: qꝛ teste Aꝛ. 7. meta. cōmē. 43. genus est qddaʒ possibile respectu spērum: ꝛ se hʒ vt mā respcū ipsaꝝ. Et p̄terea nulla eēt gñatio respcū taliū formaꝝ in spē: si nihil addūt supra formā gñis. si sic. foꝛa specifica q̄ntū ad illud qd̄ addit supra gen' nō est ichoata in forma gñica: ꝛ quū gñet q̄ntū ad id qd̄ addit gñat de nihilo sui. ¶ 3º. sicut gen' hʒ ꝑpriā vnitatē distinctā ab vnitate spēi: vt vult Aꝛ. 5. meta. tex. cōmē. 12. ita foꝛa gñis hʒ vnitatē distinctā ab vnitate forme specifice. Sʒ vnūqdq; qd̄ est vnū p suā vnitatē est idistinctū a se: ꝛ distinctuʒ a quolibet alio igr forma specifica iportat aliquā distōnē supra formā genericā. ꝛ si sic sequit q̄ in foꝛa corpeitatis forme specifice hñt aliqd eē distinctū. Cui' oppoᵐ dicit opinio. ¶ 3º. si in forma generica ichoant forme specifice: aut tales forme ɔ̄tinent ibi ꝑm aliqd sibi ꝑpriuʒ: aut nihil. Si 2ᵒᵐ. igit nullū hñt ichoatiuū q̄ntū ad illud eē ꝑpriuʒ: qd̄ sibi ɔ̄uenit. Si p̄ mō. igr foꝛe ɔ̄rie ꝛ repugnātes erūt in eēntia forme generica. ꝛ ꝑbat ɔ̄ña: qꝛ forme specifice ɔ̄tinent ibi q̄ntū ad eēntiā ꝑpriā ꝛ q̄ditatē eaꝝ in spē: ſʒ repugnātia ꝛ ɔ̄rietas foꝛaꝝ est ex differētijs specificis ipsarum: que ꝑtinent ad eaꝝ q̄ditatē ꝛ essentiā specificā qd̄ ꝑbat: qꝛ si forma specifica hois repugnat forme specifice asini: hoc est: qꝛ rōnalitas hois repugnat irrationalitati asini. igit tales forme nō ɔ̄tinent in forma generica ꝑm essentiam: nec valet dicere q̄ ibi ɔ̄fuse ꝛ indistincte ɔ̄tinent: quia si ibi sunt ꝑm ꝑpriā essentiā sunt ibi ꝑm qdlibet qd̄ ꝑtinet ad essentiam: ꝛ ita ꝑm ꝑprias dr̄ias essentiales: ꝛ p ɔ̄ñs ꝑm ꝑprias vnitates: ad quas sequunt distinctiones earum. ¶ Et p̄terea. si dat vna forma que sit inchoatio oium formarum gñabiliū erit cōis omnibus gñabilibus nō soluʒ elementatis: ſʒ et elementis. ꝛ si sic. oportebit dare qntuʒ corpus extra itellm: ꝛ in re: ex quo elementa ꝛ mixta fiunt: qd̄ iprobatum est p̄mo phy. ꝛ primo meta. Ex hoc apparet etiam improbatio scđi modi ponendi respectu cuiuslʒ forme ꝑpriam inchoationem in mā ex repugnātia ꝛ ɔ̄trarietate formaꝝ etiam qꝛ non euadit creatio: nisi auferat oino ois gñatio naturalis. qꝛ opʒ sp̄ dicere q̄ aliqd nouū: q̄ntūcūq; modicū ꝑducit: ꝛ illud nullo mō p̄fuit. ¶ Sed spālr argr ɔ̄ istū modū: nam si vnaqueq; forma ꝑducibilis hēat ꝑpriā formā in mā. igr quelibet forma idiuidualis hēbit ꝑpriā inchoationē: qꝛ q̄libet talis est p se ꝑducibilis nō foꝛa specifica vel gñica: ſʒ tales forme indiuiduales sunt īfinite. ḡ erūt īfinite forme ichoate in mā ꝑm eēntiā: qd̄ est ipole. ¶ 3º. forma que ꝑm eēntiā preest in mā: aut est corruptibilis ꝑm tale aut nō. si sic. ḡ gñabile ꝛ corruptibile nō ɔ̄uertunt: qd̄ est ɔ̄ Aꝛ. p̄ celi. tex. cōmēti. 126. Si nō. ḡ idem nūero poterit nālr redire postq̄ʒ erit corruptū. ꝑbat ɔ̄ña. Omne illud qd̄ est in potētia māe. agens pōt educere ad actū: ſʒ p te cū corrūpit cōpositū forma manet in mā in entitate potentiali. qꝛ sicut agens istā entitatē potēm nō eduxit: ita nō corrūpit: ſʒ solū actualē. si ḡ eadē nūero remanet foꝛa in poª. idē cōpositū nūero reparabit. ¶ Sʒ ad h̄ forte diceret q̄ ꝑm Aꝛ. nō reparat idē nūero: nisi sit idē mot' geniti ꝛ repati. ¶ Cōtra. qcqd sit de dicto phi: m̄ certuʒ est q̄ entitas vna nūero cōpositi est ex vnitate foꝛe. vn̄ si p decē mot' distinctos iducat vna forma nūero in mā cōpositū est vnū nūero. ꝛ rō est. qꝛ sicut entitas cōpositi dependet a causis itrinsecis: ita ꝛ vnitas. potissima āt cāꝝ itrinsecaꝝ est foꝛa respcū cōpositi. ¶ 3º. ex ista pōne seqt q̄ ois vna forma esset due forme: ꝛ forma eēt cōposita ex distinctis rebus. vtrūq; ɔ̄ñs est falsuʒ. ḡ ꝛc. Probat p̄mo q̄ntū ad p̄mū ɔ̄ñs. Ille sunt due res: quaꝝ vna manet altera corrupta: vel nō manēte p p̄mū p̄nᵐ: ſʒ entitas istius foꝛe i poª manet: nō manēte actu quē habuit: ꝛ ecōuerso ergo actualitas ꝛ potētialitas forme sunt due res: ꝛ vltra quū iste due res cōpetāt forme eidē nūero. ista forma qñ esset in actu cōponeret cū actu: ꝛ qñ eēt in potētia cōponeret cū potētia tanq̄ʒ cuʒ rebus realr diuersis. ¶ 3º. in diuersis materijs nūero distictis: sunt et diuerse inchoatiōes respcū eiusdē foꝛe. ḡ in mā aque ꝛ terre sic erūt inchoatiōes distícte respcū forme asini. aut ḡ ambe deducunt ad actū ꝑfectū si ambe ɔ̄currāt ad gñationē asini: vt si daret q̄ ista ɔ̄ueniūt ad gñationē mixti: aut nulla: aut vna sic: ꝛ alia nō: nō 2ᵐ aut 3ᵐ. pʒ. ḡ dabit p̄mū. ḡ sic sunt due ichoatiōes foꝛe asinine ita erūt due foꝛe ibi genite: qꝛ sicut vna iclinatio hʒ ꝑfici p vnum terminū: ita due ꝑficient duobꝰ. ¶ Et ɔ̄firmat: qꝛ nūerata mā necē ē nūerari ea q̄ sunt in ea: qꝛ ipose est aliqd vnū ꝛ idē nūero siml̄ iueniri in plibus nūero differentibꝰ mā aūt q̄ actualr est sub diuersis formis distinguit nūero. igr ꝛ inchoatio exñs in ipsa. ¶ 3º. ɔ̄ illud qd̄ dāt inchoatiuū foꝛe coagere ad gñationē eius. cuicūq; cōpetit eē p̄nᵐ formale agēdi alicui supposito nō pōt eē p se agēs: qꝛ agere p se p̄supponit eē p se. foꝛa sbalis est hmōi. loquēdo de illa q̄ est in mā ꝛ est ps alteri' aut ḡ ichoatiuū forme erit rō agēdi: supposito in quo est: aut extrīseco agēti nō 2ᵒᵐ qꝛ nihil formalr agit: nisi p formā: q̄ sit in ipo: vt pʒ scđo de aia. tex. cōmē. 24. vbi Aꝛ. declat diffōne aie p esse p̄nᵐ intrinsecū: quo viuimus: sentimus ꝛc. Neq; ēt est dandū p̄muʒ: qꝛ tunc suppositū: in cuius mā est tale inchoatiuū ageret ad corruptionem sui: igit nullo mō erit rō agendi. ¶ Preterea tale inchoatiuū si ageret: ageret in sbm propiū deducendo ipm ad actū ꝑfectū illius forme: cuius esset inchoatiuum: sed nulla forma agit in sbm propriū maxima actione sbali: aut ēt vniuoca: qꝛ tunc: aut gñaret se: ꝛ deduceret ad eē simplr: aut scđe forme sbales: vel accñtales eiusdem rōnis inducte per motū essent in eodem subiecto. vtrūq; ɔ̄ñs est impole euidenter. ɔ̄ña q̄ntum ad vtrunq; ɔ̄ñs probat: nam si forma in esse incompleto agit ad gñationem sui in esse cōpleto. ista gñatio esset ad esse simplr forme. ꝛ ex ɔ̄ñti esset vniuoca: quia p̄ncipiū formale ꝛ terminus formalis essent eiusdē rōnis. Ex quo sequit q̄ quū agens actione vniuoca prehabeat formam eiusdeʒ rōnis cū forma quā producit: opʒ dicere: vel q̄ vna ꝛ eadem forma producit se ad esse simplr: qd̄ est impole. ꝛ ɔ̄ Aristo. 2º de anima. cōmen. 47. vel saltem q̄ due forme eiusdē rōnis sbales vel accñtales sunt in eodē supposito:

qđ est iprobatũ.5.meta.capi.de eodē ꝛ diuerso. ¶ Cõtra illud. q: actio esset violenta nisi poneref in mã actiuum intrinsecũ coagens agenti extrinseco. sic arguif inchoatiuũ intrinsecũ agens: aut est sufficiēs actiuũ ad gñationem forme vel cõpositi: vel non. si sic: quuz sit agens nãle nãliter ꝛ necessario agit in passum sibi ꝓportionatũ ꝛ approximatũ: cũqꝫ habeat mãm in qua est pro passo sufficienter approximato ẽt proportionato tale inchoatiuũ semp aget in ꝓducendo formã: respcũ cui⁹ est ichoatiuũ ꝛ ita si vnaqueqꝫ forma hꝫ in mã ꝓpriã ichoationem oẽs forme simul educerenf de mã: vel saltē illa cuius ichoatiuũ esse fortius: qđ vr̃ falsuz. q: imꝑfectius non vr̃ posse per se: ꝛ sufficiēter ꝓducere: quod est ꝑfectius. forma aũt gñanda que est in actu est ꝑfectior seipsa vt in po⁹. igr̃ vt in potẽtia nõ deduceret se ad actũ. Si võ icohatiuũ intrinsecũ sit insufficiens actiuũ: agens gñans extrinsecuz prius aget q̃ꝫ intrinsecũ: q: hꝰ agens est mouēs motũ. ꝛ extrinsecũ est ꝓncipaliter agens: aliogn intrinsecũ semp egisset nisi moueaf ab extrĩseco: ꝛ ita materia nunq̃ꝫ eẽt sub esse quieto alicuius forme. igr̃ agēs extrinsecũ in illo priori quo agit: quum nullum habeat ꝓncipiũ itrinsecũ sibi coagens aget in materiam actionẽ violenta: ꝛ ita nõ euadunt inaturalitatez actionis: quã conantur euitare.

¶ Dimissa igr̃ ista opione tanq̃ꝫ superuacanea. q: non sunt multiplicãda entia sine necessitate. Et quuz ex sola potẽtia subiectiua materie possit saluari naturalitas gñationis: ꝛ euitari creatio forme. Est ponenda opinio penitus huic opposita: quã insequif Doctor subtilis. Pro q̃ ponende sunt quedã distĩones. ¶ Quaruz ꝓma est. eoꝝ que gñanf: quedã gñanf vniuoce: quedã equoce. Illa gñanf vniuoce: quoꝝ ꝓncipiũ formale ꝛ terminus formalis sũt eiusdē rõnis: vel ſm aliquos: quoꝝ gñans ꝛ genitũ sunt eiusdē spẽi. Equiuoce aũt quoꝝ ꝓncipiũ ꝛ terminus formalis sunt alterius rõnis: vel generãs ꝛ genitũ sunt alterius spẽi. Exẽplũ primi. hõ hoiem gñat vniuoce. Exẽplũ secundi. sol gñat vermẽ ex putrefactione. ¶ Scda distõ. eoꝝ que gñanf vniuoce quedã gñanf imediate: vt ignis ignẽ. quedã mediate: vt asinus asinũ: ꝛ hõ hoiem mediãte semine. ¶ Ex his ponunf alique ꝯnes. Prima est ista. nulla forma nãlis ante sui gñationẽ ẽ totalr̃ ab itra: sicut dixit Anaxagoras: ꝛ alij ꝓhi qui dicti sunt epicurei. quorum opinio erat q̃ qđlibet esset in quolibet: sicut Ar. ꝑ phy. recitat: naz ſm istos nihil fit aut gñaf simplr̃: imo si ex aqua appareat fieri aer. ille aer nõ fit aut gñatur in rei veritate: sed prius erat in aq̃: ꝛ nõ apparebat ꝑꝑ mixtionem eius cũ ꝑtibus aque: sed agẽtia nãlia nihil faciunt suis actionibus: nisi expellẽ accñtia ꝛ dispõnes occultãtes formas latentes in mã sicut splendor lapidis preciosi occultatus per lutũ: aliquando per tersionẽ ꝛ luci remotionem manifestaf. ¶ Contra istã opinionẽ inuehif Ar. ꝓmo physicoꝝ vbi ꝓbatur. qđlibet non esse in quolibet: imo absurdũ est dicere. quodlibet esse in eo. ex quo gñaf ꝛ ista opinio est ꝯtra sensum: nam videmus ex paruo ligno gñari ignẽ multo maiorẽ. absurdũ aũt esset dicere q̃ ille ignis ibi ꝑfuisset actu. ꝛ nõ apparuisset nobis. Opinionis istius falsitas ostendif ab Ar. ꝑ phy. ꝑ q̃nqꝫ ꝯnes q̃s ponit ibi. Quare eius impugnatio hic omittif. Impugnatio hui⁹ opi. incipit tex. cõmẽ. 35. ¶ Scda ꝯclusio est. forme nãles nõ sunt totalr̃ ab ex. s. a datore formaruz: vt tenuit plato ꝛ alij stoici quoꝝ ipse princeps fuit. dixerũt enim isti. agẽtia nãlia solũ disponere mãm ad susceptionem alterius: ꝛ alterius forme: qua dispoſita forme itroducunf a datore formarum mediante sua luce. ¶ Et ꝓ ista opinione vt dicit Cõmen. 7. metaphy. cõmento. 31. plato inducit quattuor rõnes valde difficiles. quarum prima est. Omne quod educif de potentia ad actuz: opꝫ q̃ educaf ab aliquo existente in actu: q: nihil agit vt est in potentia: sed solum vt in actu. vt etiam est de mente Arist. tertio phys. commen. 17. Sed plante ꝛ aialia que fiunt equoce ex nõ semine. educunf de potẽtia ad actũ. ergo educuntur ꝑ aliqđ qđ est in actu. ꝯstat aũt q̃ agens in actu non apparet nisi forma abstracta. i. separata a mã: q: solũ talis absoluif ab oi potẽtialitate. forma aũt ꝯiuncta mãe q̃ꝫdiu est in mã est potentialis. ¶ Et ꝓterea nulluz vniuocũ forme est iductiuũ talis forme: q: tunc talis gñatio nõ essꝫ equoca. ꝗ quecũqꝫ generanf equoce generanf ab agẽte separato. ¶ Scda iter ceteras fortissima est. Quelibet forma ſbalis tã elemẽti q̃ꝫ mixti: tã aiati q̃ꝫ inaiati q̃ dr̃ esse aia nõ est cõpl'o q̃litatũ ꝓmaꝝ: neqꝫ ẽt scdorum: sꝫ est q̃dã forma addita illis cõplonibus. Querif ꝗ vtrũ talis forma suꝑaddita generef a se: aut ab agẽte extrinseco: nõ a se: q: tũc talis gñatio esset a nõ generãte. ex quo nihil generat se: sꝫ seipm saluat. 2° de aia. tex. cõmẽ. 47. ꝗ talis forma generabif a generãte extrĩseco. ꝛ si sic. necẽ ẽ illđ eẽ idiuiduũ eiusdẽ gñis primi vel spẽi cũ genito: aut erit forma separata ꝯstat aũt q̃ in generatiõe aie ex semine indiuiduũ generãs ꝛ genitũ nõ sunt eiusdez spẽi vel generis primi. ꝗ opꝫ dare formã separatã q̃ sit agēs in tali generatiõe. Ultimũ assumptũ forte ꝓbaf sic: q: neqꝫ semen: neqꝫ aliq̃ ṽtus exñs in semine poterit dici eiusdẽ spẽi vel generis primi cũ aia q̃ generaf. Hec amplꝰ declarabunf iferius. ¶ 3° rõ. in transmutatione eloꝝ ex se inuicẽ nõ fit actio ſm formas ſbales ipsoꝝ: sꝫ solũ ſm q̃litates. q: actio ꝛ passio est tñ rõne ꝯrietatis: vt ꝓbaf ꝑ de gñatione. ꝯstat aũt q̃ forme ſbales nõ sũt ꝯrie: ꝛ ex ꝯñti nõ sunt ex se actiue: aut passiue: vt dicit hic Cõmen. igr̃ quũ elemẽta educunf de potentia ad actũ. necesse est vt educanf per aliqđ existẽs in actu ꝯtinẽte ṽtualr̃ ꝑfectionem forme elemẽtaris. tale non vr̃ esse nisi forma separata vnde qñ ex duobus elemẽtis gñaf tertiũ. ambo elementa corrumpuntur cũ formis ſbalibus. quum aũt q̃litates non generent ſbam: generans inducens formã ſbalez in mã. erit substãtia separata. i. non ꝯiuncta mãe: vt ꝓbatũ ẽ. ergo ꝛc. ¶ Quarta rõ est experimentalis. videmus. n. a motu gñari ignẽ in actu ex eo q̃ est ignis in potentia: ꝛ non possumus dicere q̃ motus facit ignez: seu formã ſbalem ignis: ex quo motus est accñs. ꝗ opꝫ ponere formã separatam generantez formam ignis qñ generatur ignis in motu ꝯfricationis aut collisionis duoꝝ corpoꝝ in se inuicẽ. Silr̃ qñ generatur ex reflexione radioꝝ solarium in speculo ꝯcauo: radius nõ ꝓducit ignẽ: sꝫ agens separatum. ¶ Ex his ꝯcludit plato ꝯclusionem suã supra positam. Cui vt dicit Cõmen. cõmen. ꝓallegato obedit seu ꝯsentit Auic. ponens omnes formas esse ab intelligentia agẽte: que erat ſm ipm decima intelligẽtia applicata orbi lune ꝛ hꝫ h̃ ṽba Cõmen. Auic. obedit istis ꝓpõnibus. credidit omnes formas esse ab intelligentia agente: quam vocat datorẽ formaruz: ꝛ existimaf q̃ ẽt Themistius dicat hoc. In entibus võ que generantur ex semine manifestũ est de eo: ꝛ iam dixit hoc apte in tractatu libri sue abbreuiationis. In oibus vero formis appet. hoc ex hoc qđ dixit in. 6. sue abbreuiationis de aia. q̃ anima non est illud in quo sunt omnes forme tñ. s. intelligibile ꝛ sensibile: sꝫ est illud quod ponit omnes formas in materijs: ꝛ creat eas ꝛ est manifestum q̃ ipse intendit per hanc animaz formã separataz. Hec Cõmen. ¶ Opinio ergo tam Auicen. q̃ꝫ Themistij fuit: q̃ omnes forme ſbales rerum generabilium ꝛ corruptibilium sunt a forma separata a mã: sꝫ illã formam separatam non ꝯslr̃ nominarent. Nam Auicẽ. nominauit illam intelligentiam agentem ꝛ datorem formarum. Themistius vero vocauit eam aiam celi. in qua dixit esse nõ solũ intentionalr̃ ꝛ obiectiue omnes formas tam sensibiles q̃ꝫ intelligibiles: sed ẽt potentialr̃ ꝛ effectiue voluit esse oẽm formam ſbalem generabilẽ ꝛ corruptibilem. Dixit enim aiam celi creare in mã oẽm formã que generatur ꝛ corrumpitur. In tractatu enim de spermate expresse asserit omnes formas eorum que generantur ex semine creari ab anima celi. In sexta vero parte libri de anima. hoc generaliter ꝯcessit de omnibus generabilium ꝛ corruptibilium. hos autem libros vocauit libros

libros abbreuiationis. qr abbreuiãdo dicta antiquoꝝ in summa collegit meliora: ꝛ pncipaliora. Huius opionis vr ět fuisse Alpharabius in suo libro de duabus philosophijs: vt innuit Cõmen. in hoc eodẽ cõmento: ita ꝙ oẽs voluerũt sbm ꝛ mãm fieri ab agente particulari ꝯducto mãe. formã vo' ab agẽte vli separato. ¶ Sed ꝯ hanc opionem arguit Cõmentator in hoc cõmento. iferens ex hac opione q̃ttuor incõuenictia. Quoꝝ pmũ est ꝙ gñatio nõ fit ab agẽte mãli: ꝛ ꝯñam pbat. nam fm istos. gñatio forme nõ est nisi ab agẽte sepato. igit ꝛ gñatio simplr erit ab h9 agẽte: ꝙ ꝯñs illatũ sit incõueniẽs sic deducit. Eiusdẽ agentis est finis: ꝛ id qd est ad finẽ. idẽ medicus. n. iducit sanitatẽ ꝛ calorẽ in corpore aialis per medicinaꝫ calidã. Et idẽ edificator disponit lateres ꝛ ligna: ꝛ iducit formã domus: ꝯstat aũt ꝙ gñatio forme est finis alterationis. vt ostenditur pmo de gñatione in pncipio tex. cõmẽti. 5. vbi ostendit ꝙ si gñatio est ipossibilis: ꝛ alteratio est impossibilis: ꝛ hoc nõ nisi qr gñatio est finis alterationis. g eiusdẽ agentis est alterare mãm ꝛ gñare formã: sꝫ alteratio mãe per istos est, ab agente mãli: ꝛ fm veritatẽ ita est. ergo ět gñatio forme est ab eodẽ agente particulari: siue mãli. ¶ Scðm incõueniẽs qd deducit Cõmẽ. est ꝙ generans nõ est formãs: ꝙ istud sequat pꝫ: qr illud est formãs qd inducit formã: sed generans nõ inducit formaꝫ: eo ꝙ ignis generans ignem nõ inducit formã ignis fm istam opinionem: sed inducens formã est agens separatuꝫ: qd est dator formaꝝ. aut aia celi. ergo generãs nõ est formãs ꝙ aũt istud sit incõueniens arguit: qr sicut in artificialibus: ita in nãlibus: sed in artificialibus gñans est formãs qr gñans domũ format domũ: ꝛ generãs statuaꝫ format statuã. ergo ět in nãlibus generans hoiem format hoieꝫ: ꝛ generans equũ est formãs equũ. ¶ 3m incõueniens: ꝙ sbm ꝛ sua forma sunt duo in actu. ꝙ istud sit incõueniẽs est manifestũ: qr ex subiecto ꝛ forma fit vnum in actu. s. vnus homo: aut vnus equus. igr sbm ꝛ forma sunt vnuꝫ in actu: ꝛ duo in potẽtia. pꝫ ꝯña: qr vnũ in actu ꝛ multa in actu opponunt: vt hꝫ videri. 5° metaphy. cap. de vno vnuꝫ enim in actu põt esse multa in potentia: vt. 6. phy. tex. cõmẽti. 3. ꝛ ꝙ istud sequat probatur: quia a diuersis agentibus in actu nõ cõcurrentibus ad eundẽ effcm̃ fiũt diuersi effectus in actu: sed agens materiale ꝛ imateriale sunt diuersa agẽtia in actu: ꝛ nõ ꝯcurrentia ad eũdem effcm̃: qr agẽs materiale facit sbm fm istã opionẽ: ꝛ agẽs imateriale facit formaꝫ. g sbm ꝛ forma sunt duo in actu. ¶ 4m incõueniens est ꝙ vnũ in actu fm ꝙ est vnum in actu dependet a duobus agentibus nõ subordinatis. ꝙ istud sit incõueniẽs pꝫ: nã effectus vnus: vt vnus in actu non hꝫ nisi vnũ agens: qr si hꝫ plura agentia: opꝫ illa esse subordinata. iuxta illud phi. 2° physi. cõmẽ. 26. Sol ꝛ hõ generant hoiem ex materia: ꝛ ꝙ istud sequat manifestuꝫ est: qr tam hõ q̃ꝫ equus qui est vnus effectus in actu fm ꝙ h9 depẽdet ab agẽte materiali gñante sbm. ꝛ ab agẽte imateriali gñante formã. Et ꝙ ista agentia nõ sint subordinata pꝫ fm istos: qr si essent subordinata ambo attingerent eundẽ effcm̃ numero. ꝛ qcqd esset terminus actiõis vnius: esset etiaꝫ terminus alterius: qd est ꝯ opinantes. ¶ Aduertendum tñ pro ampliori notitia istaꝝ opionuꝫ ꝯuenientiũ in ꝯclusione ꝙ Plato ꝛ Auicen. in aliqbus discordant: nam plato pter ideas quas dixit esse causas spẽaluꝫ spẽꝝ daret vnũ agens pmũ icorporeũ a quo create sunt oẽs idee vna cũ toto vniuerso: quã opinionẽ secuti sunt oẽs Xpiani: iudei: ꝛ sarraceni. De quoꝝ secta fuit Auer. hi oẽs tenẽt dari vnũ creatorẽ: a quo oia celestia ꝛ terrestria pcessere: siue visibilia: siue inuisibilia. alioquin mundus fuisset eternus: nisi esset vnum primum a quo creata sunt omnia. Disconueniens ergo fuit Plato ab Auicen.. in positione vnius primi creatoris omnium. in alio aũt conueniunt ꝙ agens materiale est illud qd imediate disponit materiã ꝛ subiectũ. agens aũt separatum imediate introducit formã. ¶ Cõtra Platonẽ quantum ad creationẽ nõ arguit Cõmẽtator in sepe dicto cõmẽto: sed solũ ꝯ illud in quo ꝯuenit cũ Auicẽ. ꝛ hoc duplr. Et primo sic. nõ est processus de extremo ad extremum: nisi per mediũ: sed intrãsmutabile incorporeũ: ꝛ trãsmutabile corporeũ sunt duo extrema: quoꝝ mediũ est itransmutabile corporeũ: g nullũ itrãsmutabile icorporeuꝫ imediate poterit trãsmutare materiaꝫ: sed necessario trãsmutat materiã: mediante corpore intrãsmutabili: qd est corpus celeste. sicut ergo motus hoꝝ iferioꝝ reducit ad motoreꝫ imobilẽ mediante motu celi: ita trãsmutatio materie reducit in agens imãle mediãte agẽte naturali: qd est celũ ¶ Scða rõ est ista. Generãs ꝛ genitũ inuicẽ assimilant. igitur impossĩe est ꝙ forma separata a materia simplr imediate pducat formã imixtã materie. ꝛ ex ꝯñti itelligentie nõ pñt imediate transmutare materiã. Et hec que adducta sunt contra Platonẽ ꝛ Auicẽ. sufficiant ad ipugnationem alioꝝ. vꝫ. Themistij ꝛ Alpharabij. Ex quo ꝯueniunt in ꝯclusione: lꝫ discordent in mõ ponendi dictam cõclusionem. ¶ Sed restat soluere argumenta platonis

¶ Ad pmum. quum arguit. Omne qd reducit de potentia ad actũ ꝛc. Rñdet Cõmen. in pallegato cõmento: dicens: ꝙ quum ꝯsiderata fuerit demonstrato Arꝭ. in hoc loco sup hoc: ꝙ forme materiales sunt gñantes formas materiales apparebit ꝙ semina sũt illa que dant formas rerum generatarum a seminibus per formas quas dederunt semina gñantia: ita ꝙ nulla forma aialis: ac ět plãte est a forma separata. s. ab idea: sed fit ab ipso semine p virtutem formatiuã existem in ipso infusaꝫ semini ab eo a quo decisum est semen: ꝛ hec virtus formatiua nõ gñatur a celo: neqꝫ ab aliqua intelligentia: sed generatur a decidente semen: siue sit hõ: siue bos: siue qdcũqꝫ aliud. In alijs aũt que gñantur equoce: ꝛ per putrefactioneꝫ corpora celestia: vt dicit Cõmẽ. sunt illa que dant corporibus putrefactis aliqd loco seminis ꝛ virtutũ que sunt in seminibus sicut ergo semina ꝛ eoruꝫ virtutes formatiue sunt effectiue a plãtis ꝛ animalibus: ita materia putrefacta que disponit ad formã aialis: ꝛ virtus exñs in ea est effectiue a corporibus celestibus: nã in spiritibus iclusis in corpore putrescibili virtute celi: qd est alterãs pmum iprimit q̃daꝫ virtus formatiua que est virtualr effectiua: seu potentialiter tale aial gñandũ. ꝛ fm aliã ꝛ aliã v̓tutẽ gñatur aliud ꝛ aliud aial. ¶ Ad scðꝫ rñdetur: ꝯcedendo assumptum. vꝫ. ꝙ quelibet forma substãtialis in quocũqꝫ ente. ꝛ maxime aia est forma addita cõplexioni: vt dicit hic Cõmẽ. qr dicit ꝙ anime nõ fiunt a cõplone: nisi fm opionem dicentium animam esse cõplexionem. Et ꝯceditur ꝙ talis forma gñat ab aliquo indiuiduo eiusdem generis vel speciei cum genito. Et quum dr ꝙ in gñatione anime ex semine indiuiduum generans ꝛ genituꝫ nõ sunt formalr eiusdem speciei vel generis ꝛc. Rñdet ꝙ lꝫ iduiduum generãs ꝛ genitum nõ sint formaliter eiusdem generis primi vel spẽi: sunt tñ virtualr ꝛ per v̓tutẽ actiuam que ꝯtinet effectiue ipm animal generandum quare semen per virtutem formatiuam existeꝫ in ipso est idem in specie v̓tualr: lꝫ nõ formalr ipsi genito. ¶ Ad 3m rñdetur: ꝙ illud qd mouet materiam necessario est corpus hñs qualitatem actiuam: aut potentiam. que agit p corpus hñs q̃litatem actiuaꝫ. vñ nõ tñ est actio ꝛ passio p q̃litates pmas: sed ět p formas substãtiales elementoꝝ agentium per q̃litates tanq̃ꝫ per instra fm ipsum Auer. Et quũ. dr elemẽta nõ esse ꝯtraria fm formas substãtiales ipsoꝝ: sed tñ fm q̃litates. istud negat: qr hoc est ꝯtra Aristo. 2. de generatione. cõmẽto. 48. ꝛ cõtra eũdem Cõmenta. primo physi. cõmẽ. 52. verũ est ꝙ nõ sunt ꝯria: capiendo ꝯrietateꝫ stricte: ꝛ eo modo quo capit Aristo. 10. metaphy. cõmen. 13. 14. ꝛ. 22. ꝛ in predicamẽtis: sunt tñ ꝯtraria put ꝯtrarietas sufficit ad transmutationem. qualitates igitur elementorum virtute elementorum introducunt ipsas formas substantiales in materia: vel potest dici ad menteꝫ Sco. ꝙ facta alteratione per qualitates

disponētes ad formā sbalez ignis in mā de qua dz gñari
ignis. & hoc ab igne gñante de tali materia, sūme disposi
ta & calefacta forma sbalis ignis educit formaz ignis de
po^a in actū. ¶ Et cū dr. ignis nō agit iqztū ignis. Rñdet
q͞ illud qd debet alicui potentie primo. sm q͞ primo di
stinguit ꝯ partē: debet illi rōne oium suaꝝ partiū. Si igr
agere debet primo composito ex materia & forma. igr
debet illi rōne oium partium. & ita rōne materie: ꝯñs est
falsum: qz cōpetit solū rōne forme. forme. n. est agere: ma
terie vo pati. 2° de gñatione. & hoc est quia forma hz ꝯrie
tatē. ergo ignis inqztuz ignis nō agit: sic q͞ agere debeat
ꝑmo igni. ¶ Aliter rñdet Sco. Ignis nō agit iqztū ignis
actione in sensum: qz sensus nō est sbe: ignis ideo subdit.
Agit inqztū calidus: sed q͞ agat in materia naturali alia
actione nō icōuenit. ¶ Uel 3° mō dici pōt q͞ ignis iqztū
ignis nō agit imediate: qz actionē talē opz ꝑcedere actio
nem p q̄litates: & illa ꝑcedente: sequit postmoduz actio
ignis per formā suā sbalez. ¶ Sz arguebat: qz qñ ex duo-
bus elemētis generat 3^m: ambo de necessitate corrūpun
tur &c. ¶ Rñdetur q͞ nō opz generans & genitū in facto
esse sint simul: sed sufficit q͞ sint simul in fieri: & duz gene
rabile fit. vñ. 7. phys. Mouens & motū sunt simul nō tñ
opz q͞ mouens & motū sit simul in fine motus: sic in ꝑpo
sito. ¶ Ad 4^m rñdet Cōmen. q͞ quia sbm forme nō hz eē
nisi per formā. Ideo actio agētis nō pendet ab ipso nisi
qz pendet de forma. Et post subdit. Illud qd generat sbz
forme. est illud qd generat formā: & nō generat sbm nisi
qz generat formā. Hec Cōmē. ¶ Ex hoc ad propositum.
motus generat ignez & formā ignis: nō tanq̄ agēs ꝑnci-
pale: sed tanq̄ instrale: corpoꝝ seinuicē ꝑcutientiū: que
accipiunt in generatione ignis: tanq̄ agens principale.
Silr duz generat ignis a radijs reflexis: principale agēs
est sol: & radius reflexus: seu motus radij reflexus ē agēs
instrale. Ex quo ꝯcludit q͞ omne qd fit: fit a suo simili: vel
virtualr vel formaliter. He rñsiones dantur ad argumē-
ta Platonis: sequendo principia & dicta Cōmē. que q̄-
tum satisfaciant obiectis. posterius videndum erit.

¶ Tertia ꝯclusio principalis ponenda pro determinatiōe
qōnis est ista. forma sbalis ante sui gñationē nō hz aliqd
esse actuale in materia: siue cōpletū: siue incōpletū. Ista
ꝯclusio pz ex impugnatiōe opinionis Alber. & Lincomē
sis: que prima posita fuit ad qōnez in ꝑn°. Tum qz talis
forma in tali esse: aut esset ꝑducta: aut nō. si nō. ergo esset
increata qd est falsum. Si esset producta. vel igr ex ali-
quo sui: vel ex nihilo. Si ex nihilo. igitur forma sm esse
tale: esset creata. Si ex aliquo sui: tunc esset processus in
infinitū. Tum qz si forma habeat tale esse in materia añ
generationē: sequeretur q͞ semp erit aliquod cōpositum
ex materia cū forma sbm generationis: & per ꝯñs nō erit
ens in pura potentia: nec erit trāsmutatio huius totius
in totum nullo sensibili remanente eodem: qd est cōtra
Aristo. ꝑmo de generatione. tex. cōmen. 23. hec aliquali
ter discussa sunt superius. Et ideo hec sufficiant.

¶ Quarta ꝯclusio. forma sbalis ante sui gñationez nō hz in
materia aliquod principiū actiuū qd sit ꝑductiuū & effe
ctiuū essentie & substantie eius. ¶ Pro declaratione ist^a
ꝯclusionis est aduertendū: q͞ ꝑncipium actiuū formali-
ter. pōt intelligi duobus modis. vno modo: q͞ per eius
actionem attingat essentiā forme sbalis: tanq̄ terminuz
formalem sue actionis. alio mō q͞ sit actiuū: inducendo
aliquā formā: que sit dispositio ad formā substantialem
generandaz. Primo mō negat res naturales habere ta-
le ꝑncipiuz intrinsecuz sue gñationis sbalis: sed scdo mō
conceditr maxime in his que gñantur ex semine. ¶ Et vt
melius intelligat expositio videndū est. quid sit semen.
Et scdo. ad quid ponitur: in quibus sit semen: aut rō se-
minalis. ¶ Quantum ad primum dr q͞ semen est substā-
tia corporalis generabilis & corruptibilis medians iter
generans & genitum non principaliter intenta a natura:
sed vt sit via ad aliquod compositum generandum sile
generāti. Rō aūt seminalis pōt dici aliqua qualitas ꝯñs
formaz seminis disponens actiue: aut passiue vt ex ipso
aliqd generet a nā principalr intentuz dr semen esse sba
corpalis que corrumpit. Naz in gñatione pfectoꝝ nā hz
talē determinatū ꝑcessuz: vt ꝑcedat ab iperfecto ad pfe
ctuz: vt forma que est prior in gñatione naturali semp sit
impfectior hoc est qd dicit Aris. 9. meta. tex. cōmenti. 15.
Priora gñatione sunt posteriora pfectione. i. sunt poste-
riora sm sbam & pfectionē. Et sic in gñatione ex semine
natura iducit vltimā formam pfectā: mediantibus alijs
formis ipfectis: & nō manētibus in termino. In semine
eniz sunt q̄ttuor. primū est q͞ semen est sba corpalis: que
pōt gñari & corrūpi. scdm est q͞ forma seminis nō est vlti
ma: quā itendit ipm gñans: sz est prima vel media in pro
gressu gñationis nālis. aliogn ea habita cessaret gñatio.
tertiū est q͞ forma huius sbe que est semen nō manet: sed
corrūpit: qz iperfecta est: & nō est intenta a gñante: vel a
nā: vt sit in termino: sed vt sit via in gñatione vltime for
me. 4^m qd est in semine est quedā q̄litas ꝯñs formā iper
fectā seminis: que ꝯcurrit ad agendū dispositiue: vel ad
patiendū. Et de hac rōne seminali loquit Cōmētator. 7.
metaphy. cōmento. 31. & 12. metaphy. cōmen. 18. vbi ap
pellat istas virtutes formatiuas exñtes in seminibus vir
tutes diuinas. & hoc ēt ex snia Galieni & Arist. ¶ Ex hoc
ꝯcludit. in qbus sit semen vel rō seminalis: nam soluz in
illis formis reperitur: que sunt vie ad alias formas: & nō
manent in termino: nec itendunt finalr a natura: sz cor-
rumpunt. & hoc in ꝑgressu nālı. Ex qbus sequit q͞ forma
corporeitatis que disponit ad aiam: & manet cū ipsa nō
est semen: neqz rō seminalis. Quātum ad 2^m. ad qd ponit
semen. Rñdet q͞ semen nō ponit vt sit principiū actiuū
attingens vltimā formā sbalem gñandā. ꝑbatur. ponen
do istam ꝑpōnez. Nullū imperfectius pōt esse principiū
ꝑductiuū totale entis perfectioris. sic ois entitas ꝑdu-
cta vt producta est accepta a causatione vel causalitate
ipsius ꝑducentis: sed ipole est ab ente imperfection esse
causalitatē: & causationē entis perfectionis. ergo &c. ma-
ior pz. minor ꝑbat. nam si a minori ente ꝑducit maius
& pfectius tollit ois ordo nobilitatis & pfectionis in agē
tibus. Nobilius enim agens est qd ꝑducit nobiliorem
effcm. Si vo impfectius posset ꝑducere pfectius nunq̄
ex nobilitate ꝑducti possemus arguere nobilitatem in
producente. qd Ar. negat. Secundo probatur hoc idez
sic. quicquid est in producto est in producente formalr:
aut virtualr: sed contingens aliud formaliter vel virtualr
q̄ztū ad oēm suam entitatē non est imperfectius ꝯtentor
ꝑducēs totale in suo ordine respectu ꝯtenti est hō. g &c.
maior ꝑbat: qz si plus entitatis sit in ꝑducto q̄z in ꝑdu-
cente. quero de ista entitate qua excedit ꝑductū ipm ꝑ
ducens a quo sit effectiue. nō a ꝑducente: qz iam sua en
titas equat per aliud qd est in ꝑducto. ergo ista entitas
data: aut erit a seipsa: aut a nullo: quoꝝ vtrūqz est absur-
duz. minor pz: qz si ꝑducens ꝯtinet formalr quicquid est
in producto. certum est q͞ equat sibi. si virtualr. ergo ꝑ-
ducens erit pfectius: qz ꝯtinentia ista virtualis erit ꝯti-
nentia cause equiuoce: & ꝑbatum est: q͞ talis causa ꝑdu
cens effcm ꝯtinet virtualr totam entitatem & pfectionē
effectus. igr talis causa equiuoca non potest esse imper
fectior effectu. quum non possit esse equalis perfectiōis
cū effectu: qz equoca erit pfectior: qd est propositū. ¶ 2°
ꝑbatur hoc idem. Causa vniuoca nō pōt esse impfectior
suo termino. ergo nec equoca. añs pz: qz vbi vniuocatio
ibi vnitas spēi. & per ꝯñs perfectio eadem sm spēm: ꝯña
ꝑbat 1 qz causalitas que cōpetit nobilissimis entibus &
vniuersalissimis nō est impfecta: neqz impfectior termi-
no suo: sicut nec vniuoca. Equiuoca est hō: qz talis com
petit deo & intelligentijs. similiter corporibus celestibus
que sunt nobilissima corpora. igitur istis oibus non cō-
petit minor pfectio in causando q̄z agentibus vniuocis.
¶ Tertio ad idē sic. qd cōpetit agenti equoco partialiter
concurrenti

ꝯcurrēti cū alio agēte ad ꝓductionē vni⁹ termini: multo plus cōpetit totali agēti equoco respcū sui termini: sȝ certum est ꝙ cā equoca ꝯcurrēs cū cā vniuoca est pfectior cā vniuoca secū ꝯcurrēte ad ꝓductionē eiusdeȝ termini. igit cā equiuoca totalis ꝯcurrēs ad cāndū eūdem effcm̄ sine vniuoca erit pfectior q̄ȝ cā equoca partialr ꝯcurrēs ad cānonē eius. ¶ Maior vr nota: qꝛ qn̄ ꝯcurrūt ad idē cā vniuoca ꝛ equoca: vniuoca addit aliqd pfectionis ad cālitatē equocē: qꝛ talis equoca est aliqualr iperfecta. ergo vbi ꝯcurrit se sola ad cāndum eundē effcm̄ cā ista totalis ꝯtinebit duplicē pfectionē. vnā que debet sibi: vt est equoca excedēs vniuocā secū ꝯcurrentē: ꝛ aliaȝ que debet vniuoce coagēti. ¶ Minor pbat. Ar. 11. meta. ponit totuȝ ordinē accntalē depēdere ab aliq̄ spē essentialr superiore in cāndo: qꝛ difformitas vniformis dȝ reduci ad cāȝ vniformē. ergo oibus gnalibus ꝛ corruptibilibus opȝ eē aliquā cām supiorē que sit cā vniformitatis in ꝯtinuatione gnationis. ¶ 4° pncipalr arguit. Nulla forma dat pfectius esse effectiue q̄ȝ si daret seipsam illi entitatiue: aut formalr: sȝ si forma cāe equoce daret se alicui entitatiue non daret pfectius esse seipsa: neqȝ ꝯstitueret ipm in esse pfectiori q̄ȝ eēt ꝓpriū esse. g̃ si dat esse effectiue: nō dabit pfectius esse sua ꝓpria entitate. maior pbat: qꝛ nō posset dare agens aliqd pfectius alicui q̄ȝ dando suā entitateȝ. Cū tota cālitas agētis sit sua entitas ꝛ tota cātio sit a sua entitate totali. ¶ Confirmat tota rō: qꝛ modus dādi esse formalr ꝛ entitatiue in forma est pfectior q̄ȝ modus dādi esse effectiue: qꝛ primus est dare esse essentialr ꝛ intrinsece. scōs est extrīsece: ꝛ q̄si accntalr. si igitur forma dant eē pfectiori mō q̄ pōt sibi cōpetere nō dat pfectius eē seipsa multo minus si dat esse mō impfectiori ex quibus oibus stat ipsa ꝓpō pmissa. vȝ. nullū iperfectius pōt eē pncipiū totale ꝓducendi pfectius. ¶ Sȝ ꝯ istā ꝯnē istat. illud qd pōt esse pn̄m corruptiuū in aliquo gn̄e respcū pfectionis pōt esse pncipiū gnatiuū pfectionis in eodē gn̄e: sȝ in gn̄e sbatum impfectius pōt corrūpere pfectius: qꝛ aq corrūpit igneȝ: ꝛ tn̄ aqua est impfectior igne. ergo impfectius in tali gn̄e: poterit etiā gnare. ¶ Maior vr nota minor ꝯcedit a Doctore subti. in 4° di. 12. q. 3. ꝙ impfectū in eodem gn̄e corrūpit pfectū: ꝛ pȝ etiaȝ expimētalr de aqua corrūpente igneȝ. ¶ Ad hoc rn̄det negādo istā ꝯnaȝ. Impfectū pōt corrūpere perfectuȝ in eodeȝ gn̄e. ergo pōt gnare: tuȝ qꝛ facilior est mutatio corruptiua q̄ȝ gnatiua qꝛ facilius est destruere q̄ȝ ꝯstruere. vt hr pmo poȝ. ꝛ 7. thopicoȝ. Tum qꝛ inter pfectū ꝛ impfectū eiusdeȝ gn̄is pōt esse formalis repugnātia ꝛ ꝯrietas respectu eiusdem susceptiui: ꝛ penes talem repugnantiā pōt forme hr̄e ad seinuicē trāsmutationē: ꝛ ex hoc sequit ꝙ pōt sibiinuiceȝ succedere in eodem susceptiuo. Tum qꝛ satis vr ꝙ in eodem genere forma perfectior possit relinquere imperfectiorem: ꝛ econuerso: qn̄ vnū pōt succedere alteri in eodem genere. Tum qꝛ imperfectius in eodem genere pōt esse actiuus q̄ȝ pfectum saltem actione transmutatiua ꝛ corruptiua: sȝ nō actione pfectiua que sit respcū alicuius perfectionis perficientis sbm. Exemplum. ignis est pfectius actiuū q̄ȝ mixtum sm actioneȝ primo mō sumptā sed mixtum sm actioneȝ secundo modo. ¶ Sed contra comparando actiuuȝ ad actiuum qd est simplr pfectius sm entitatē ꝛ essentiā est simpliciter pfectius sm virtutē igitur si corrumpendum sit perfectius sm entitateȝ: erit etiam pfectius sm virtutem in resistendo corrumpenti. ¶ Rn̄detur ꝙ argumentū. tangit difficultatē de reactione ꝛ aliam quaȝ alias disputaui: que. vȝ. actio sit facilior vel difficilior: an generatio vel corruptio: pro nunc tn̄ dicendum est: ꝙ nihil prohibet agens imperfectius essentialiter esse perfectius accidentaliter aliquo corrūpendo vel penes vtriusqȝ contrarij applicationem diuersaȝ ad totum passum in quod agit: aut ad partem eius in quaȝ primo agit: ꝛ tunc erit proportio maioris inequalitatis: vel totius ad totum penes qualitates actiuas aut passiuas: vel totius ad parteȝ ꝓp maiorem ꝯtrarietatē totius ad partē resistentē q̄ȝ sit totius passi ad eandē partem vt determinat in mā de reactione: ꝛ dixi penes qualitates actiuas aut passiuas qꝛ tales pōt esse itensiores virtutis in agendo: aut resistendo in impfecto q̄ȝ in perfecto: qꝛ nō incōuenit ipm corrūpendū non obstante ꝙ sit perfectius sm sbam habere qualitates minus actiuas: aut resistitiuas ꝓpter quas indisponit sbm forme corrūpende vt ipsa forma postmodū non possit resistere corrūpenti. nam lȝ in disposito sbto per qualitates ꝯrias forma corrūpenda sit resistētia ipsius forme sbalis ad agens corrūpens: ipsa tn̄ ex indispōne sbti reddit impotens ad resistendū: quū eius esse depēdeat a sbto in esse ꝛ in ꝯseruari. ¶ Sed adhuc instat ꝯtra fundamētū principale ꝯnis ponēde: ꝯtra hoc. vȝ. ꝙ cā equoca totalis alicuius effectus in aliquo ordine sit pstantior effectu: qꝛ quicqd sit de alijs: instantia vr in promptu de specie sensibili que ꝓducit totaliter ab obiecto sensibili extra sm doctorem subti. ꝛ tn̄ spēs hȝ est pfectior obiecto sensibili: quia hoc est mãle: species aūt hȝ esse imãle aliquo modo: ꝛ imãle excedit materiale sm pfectioneȝ. ꝯsilr fantasma in sensu ꝓducit spēm: intelligibilē: ꝛ tn̄ fantasma est impfectius. ¶ Rn̄det. ꝙ spēs sensibilis deficit a pfectione obiecti: cuius est spēs: qꝛ est deriuata ꝛ diminuta similitudo eius: qꝛ lȝ ipm repn̄tet: nō tn̄ est tale realiter in actu quale est obm: nō enim spēs albedinis est realiter ꝛ actualiter albedo: sicut albedo est in se verior albedo: ꝛ hȝ veri⁹ ꝛ realius esse albedinis q̄ȝ habeat spēs ipsa: ꝛ ita deficit a realitate ꝛ veritate illius qd representat. vnde lȝ ꝯcedatur ꝙ sit albedo obiectiue ꝛ representatiue: nō tn̄ ꝙ sit albedo realr: ꝛ sic ꝯcessit Ar. visum esse colorem in potentia nō in actu. 2. de aīa. ¶ Ad illud qd addit ꝙ spēs sensibilis est imãlis. Negat qꝛ est spēs extensa in organo ꝛ medio: ꝛ in istis sbtis recipit extense: ꝙ aūt tales spēs dicātur itentionales hoc est: qꝛ sunt itentiones: p quas potētie tendūt in obta: vt intentionales appellent: put itentionale distinguit ꝯtra absolutū: non ꝯtra mãle. nam hȝ itentionale iportat tendentiā in alterū vt in terminum. species. n. repn̄tatiua alicuius obiecti in hoc distinguit a formis accntalibus: quaȝ sunt spēs: qꝛ ille pficiunt sbm in se: nō in ordine ad aliud: iste aūt spēs q̄uis sint in sbto semp: tn̄ principalius indicū sunt tales iportant hitudinem ad eaȝ obiecta tanq̄ȝ ad terminos. ¶ Alij aūt moderni se expedientes de ista difficultate dicunt spēm sensibilem causari nō tn̄ ab obiecto extra: sed etiam a sensu agente: ꝛ ita obm non est causa totalis. ¶ Sed hec rn̄sio est ꝯtra Doctorē in pmo snīaȝ. di. 3. q. 7. ꝛ ꝯ Augu. sm ꝙ doctor exponit ibi auctem Augusti. 11° de trinita. cap. 2. respondendo ad argumenta opinionuȝ. Ad illud de fantasmate rn̄det ꝙ cum fantasmate concurrit intellectus agens ad causandam spēm. Et pterea lȝ fantasma essentialiter sit imperfectius spē itelligibili: nō tn̄ obiectiue ꝛ repn̄tatiue: qꝛ obm qd repn̄tatur per fantasma qd est singulare est perfectius obiecto repn̄tato per spēm intelligibilem qd est vle. Et vlterius fantasma obiectiue ꝯtinet essentialiter spēm intelligibilem: qꝛ obm relucens in fantasmate ꝯtinet essentialiter obiectuȝ relucens in specie. ¶ Sed ista scda rn̄sio psupponit spēm intelligibileȝ pmo representare vle: sed si poneret representare pmo singulare. tunc instantia de fantasmate haberet efficaciam. ꝛ ideo teneatur prima rn̄sio. Ex his apparet ꝓpō premissa superius. s. nullū impfectius pōt eē pncipiū ꝓductiuuȝ pfectioris: que nō est negādo ꝓpter aliquas pticulares instantias. Ex hoc infero ꝯnem principaliter intentā sic. Nulluȝ simplr imperfectius sm spēm vel genus pōt esse totale principium actiuum in suo ordine respectu perfectionis: sed semen est imperfectius simpliciter forma viuente. igitur ꝛc. ¶ Maior est probata: minor est Augu. 12. de trini. ca. 17. Omne viuens prestantius non viuente: viuentia inquit non viuentibus preferenda iudicamus.

tis.Exēpli grā.Cū introducet̄ tepiditas vt octo frigiditas hēbit primū nō esse ei⁹:⁊ in illo instāti erit vltimū nō esse caliditatis p̄cedens esse ipsius: ⁊ imediate post hoc itroducetur aliq̄s gradus caloris ⁊ remittet̄ tepiditas:i instāti ergo medio vtriusq̄ t̄pis illud qd̄ alteratur est sub neutro ꝯtrarioꝝ :sed est sub for̄a media in esse intenso in quo for̄a corrūpenda hꝫ primū nō eē:⁊ si arguat̄ de ꝯ̃iūs imediatis.dictū est supra.¶Ad.6.etiā rn̄sum est:ꝙ agens naturale corrūpit formā extremā ꝯ̃riaꝫ per aliqd icōpoſſe ei: qꝛ teste Cōmēta.vt allegatū est supra mediuꝫ ꝯ̃rat̄ aliquo modo extremo nō repugnantia incōpossitatis: sed solum quo ad esse p̄fectū ipsius acquirendū.¶Ad vltimū ꝯceditur maior.⁊ ad minoreꝫ dr̄ ꝙ subm̄ alterabile qn̄ est sub forma media hꝫ aliqd vtriusq̄ extremi pro q̄̄to mediū hꝫ conuenietiā naturalem cum ipsis magis q̄̄ vnū extremū cum altero. Et si instet̄ de ꝯ̃iūs imediatis ꝙ p̄pō Ar̄.nō pōt verificari. Rn̄det̄ ꝙ alterabile duꝫ est sub ꝯtrario qd̄ corrūpit̄ in esse remisso disponit̄ ad alterū ꝯ̃riuꝫ.Et ex eo ꝙ sic disponit̄ dr̄ hr̄e aliqd de termino ad queꝫ: ⁊ silr oīs dispō inducta que fit via ad corruptionē forme abiciēdet sicut est gradus forme qui remittit̄ est incōpossē ⁊ repugnans forme ⁊ essentie eius quo ad esse p̄fectū ipsius.eēntia s̄m esse p̄fectū deperdit̄ p̄ graduꝫ remissuꝫ ab alterāte cātuꝫ. Uel melius dicendū est ꝙ corruptio forme fit p̄ incōpossē:ſꝫ nō remissio:⁊ hoc est verū.vt pꝫ.Uel tertio modo pōt dici ꝙ incōpossē vel est intrinsecuꝫ vel extrinsecū. ad corruptionē forme nō requiritur incōpossibile intrinsecuꝫ:sed extrinsecum:qd̄ est ꝯtrariuꝫ agens ad expulsionem forme: quare argumentum nihil concludit.

Ad argumenta in p̄ncipio ad Ar̄.pꝫ.qd dicendū sit ex dictis in corpore.q. ¶Ad Cōmē.dicit̄ ꝙ est opinionis opposite. ⁊ ideo auctes sue non cōuincūt.¶Ad rōnē rn̄detur ꝙ participatio illa non est s̄m esse: sed solum s̄m ꝯuenientiam naturalem ⁊ ꝯtinentiam virtualem s̄m quam medium magis conuenit cum extremis q̄̄ extrema inter se.

¶Est igit̄ aliqd tertiū p̄ter cōtraria materia ⁊c. Tex.cōmē.vj. Q̄ō. iiij.

Utrum metaphysic⁹ ꝯsideret de duabus cāis que sunt materia ⁊ efficiens.vr̄ ꝙ non p̄ Cōmē.in.12.metaphysice.cōmē.6. vbi hꝫ ꝙ nālis ꝯsiderat duo gn̄a cāruꝫ.vꝫ.mām̄ ⁊ efficiens: primus phs.alia duo.s.formā ⁊ fineꝫ tm̄.¶Iteꝫ ꝙ metaphysicus non ꝯsideret māꝫ apparet p̄ eundē Commē. comē.p̄ physico.p̄mo vbi vult ꝙ physic⁹ considerat de quattuor cāis:metaphysicus.tm̄ de tribus.s.motore forma ⁊ fine. ¶Item ꝙ materia non sit de ꝯsideratione metaphysici arguit̄.nam mā non est scibilis:nisi p̄ analogiā ad formā forma est pricipiū opationis,⁊ motus. talis ꝯsideratio in ordine ad formaꝫ est tm̄ nālis.ergo ⁊c̄.Confirmat̄ p̄ illud qd̄ ponit Commē.scd̄o phyc.commē.21.vbi hꝫ h̄ qd̄ p̄misſuꝫ est.vꝫ.ꝙ ꝯsideratio de mā vt est subꝫ for̄e est nālis: ⁊ lꝫ dicat ibidem ꝙ si ꝯsideret̄ vt vnū entiuꝫ:ista ꝯsideratio est primi ph̄y.hoc non ꝯcludit nisi ꝙ materia ꝯsiderat̄ a metaphysico inq̄̄tū est ens:⁊ est vna pars substiua entis. ſꝫ sic ꝯsiderare māꝫ non est ꝯsiderare ipsam.vt ē p̄ncipiuꝫ ⁊ cā:de quo q̄rit̄ in p̄nti.igit̄ ⁊c̄.¶Item si mā ⁊ efficiens ꝯsiderant̄ a meta.aut ꝯsiderant̄ a priori:aut a posteriori. nō p̄mo modo.vt testat̄ Cōmē.p̄ phy.cōmē.vltimo.q̄̄tuꝫ ad mām̄:sed q̄̄tū ad efficiēs ostendit ipse. cōmē.5.⁊.6.12. meta.ꝙ nulla alia via pōt demr̄are materiam ⁊ efficiens esse nisi via motus:omnis alia inutilis est ⁊ vana.sed:via motus est tantum naturalis.igitur.

Ad oppositū est ipsemet Cōmē cōmē.5.p̄allegato. 12. meta. vbi dicit ꝙ cōicant iste due scientie. vꝫ. naturalis ⁊ metaphysica in ꝯsideratione de principijs substātie sensibilis: q̄̄uis aliter ⁊ alr̄ ꝯsiderent hꝰ pricipia:qꝛ nālis ꝯsiderat ea vt sunt principia subē sensibilis i eo ꝙ sensibilis :ſꝫ metaphysic⁹ i eo ꝙ subā:huius opionis est Auicē.p̄ metaph.c.2. Alexander afrodiseus.vt recitat Cōmē.12.meta.ꝯmē.5.Albert⁹ mag. in principio sue metaph.c.3.Scotus.s.Thomas ⁊ alij.

Pro determiatiōe istius.q. Primo ponētur q̄dā notāda. Scd̄o ponet̄ ꝯclō determiatiua.q.tertio rn̄debit̄ ad argumēta.

Circa primū est primuꝫ nōnduꝫ ꝙ q̄̄uis q̄nq̄ ad trāsmutatiōeꝫ nālem 4^or^ cāe ꝯcurrant:due tn̄ p̄ncipalr̄ ꝯcernūt motuꝫ ⁊ p̄ncipia mot⁹.vꝫ. materia ⁊ efficiēs q̄̄ forma ⁊ finis.p̄ma ps declarat̄:⁊ p̄mo quo ad materiā:qꝛ illud maxie ꝯcernit motuꝫ qd̄ ponitur in diffōne mot⁹:materia est hꝰ.g ⁊c.Maior est māifesta:⁊ minor declarat̄. nā diffiniat̄ mot⁹ .dr̄ ꝙ est actus entis in potētia s̄ꝫ ꝙ in potētia.materia aūt est ens i pura potētia s̄btiua ⁊ passiua.igit̄ materia.includit̄ in diffōne mot⁹.Et p̄terea non declarat̄ natura trāsmutatiōis ⁊ motus:nisi p̄ māꝫ. vt pꝫ p̄mo physico. prio de gn̄atiōe. ⁊.12. meta.nā dr̄ ibi ꝙ nō est trāsmutatio ⁊ motus:nisi sit s̄bm deferēs trāsmutatiōeꝫ.inqt.n. Cōmē.p̄ phy.ꝯmen.71.ꝙ si trāsmutatio eēt sine mā alterū istoꝝ accideret:aut ꝙ trāsmutatū eēt sine trāsmutatiōe : aut ꝙ trāsmutatio esset in nihilo tanq̄̄ in subto.Quo ad efficiēs.p̄bat̄ ipm̄ ꝯcernere motuꝫ : qꝛ vbicūq̄ loquit̄ Ar̄.de efficiēte semp̄ appellat ipꝫ p̄ncipiū vn̄ motus: ex eo ꝙ efficiētia actio :passioꝫ vt ꝯsiderant̄ nāli nō sunt sine motu : a qbus pn̄t abstrahi alie rōes nō ꝯcernētes motū:sic sūt p̄ductiuū: ⁊ opatiuū: ō qb⁹ ꝯsiderat meta.¶Ex h̄ nōndo seqt̄ h̄ cor^m^:ꝙ q̄̄uis he due cāe ptineāt ad nālem ⁊ appropriet̄ ei:magꝭ tn̄ ei appropriatur mā q̄̄ efficiēs.p̄bat̄:qꝛ illa cā que tm̄ iuenit̄ in nālib⁹ trāsmutabilib⁹ est magis phyſi. ⁊ nālis q̄̄ illa q̄ aliqn̄ iuenit̄ extra illa:materia ē hꝰ ⁊ nō efficiēs : qꝛ nusq̄̄ est materie sine trāsmutatiōe:efficiēs aūt iuenit̄ vbi nulla est trāsmutatio :qꝛ in itelligētijs iuenit̄ efficiēs sine motu. p̄ficiunt.n.seinuicē p̄ moduꝫ intelligētie ⁊ itelli ex 3° de aīa.cōmē.14.⁊.12.meta.cōmē.36.⁊. 44. intellis aūt ē cā itelligētis i istis effectiua sine motu. Due aūt cāe q̄ sūt forma ⁊ finis appropriant̄ meta. Tum qꝛ in istis prior est rō dantis eē q̄̄ sit rō mouētis.vt dictū est als.Tum qꝛ he due cāe repiunt̄ in imobilib⁹ ⁊ abstractis. ¶Scd̄o notāduꝫ principalr̄:ꝙ quattuor cāe ꝯsiderate a meta. abstrahūt a seipsis vt ꝯsiderant̄ a nāli.naꝫ vt ꝯsiderant̄ a meta. abstrahunt a motu: ⁊ ab his q̄ ꝯcernūt motu ⁊ p̄cise ꝯsiderant̄ inq̄̄tuꝫ dant eē vel extrīsece vt efficiēs ⁊ finis:vel itrinsece vt mā ⁊ for̄a.sūt.n.ista vt ꝯsiderant̄ a meta.p̄n^a^ eēntie cōpositi ptinētia ad eē ⁊ ad qditatem.rei. Et hanc ꝯclusionē teneo nō tm̄ de mēte Alb̄ti Sco. ⁊ alioꝝ:sed ēt de mēte Auer.ꝙ.n.s̄m ipm̄ efficiēs for̄a ⁊ finis ꝯsiderentur a meta.pꝫ p̄ ipm̄.vt allegatū est p̄ physico.cōmē. p̄.ꝙ materia cōsiderat̄ a meta.pꝫ per ipm̄.scd̄o phy.cōmē.21. Sꝫ forte tu dices:meta.nō ꝯsiderat mām̄ ⁊ efficiēs:nisi a posteriori ⁊ ꝯsideratione qꝛ:sed a priori ꝯsiderant̄ a nāli. Cōtra.qꝛ in.12.cōmen.5.⁊.6.⁊ p̄ physi. cōmē. vltio ⁊ scd̄o physi.cōmē.22.ista p̄n^a^ nō demōstrant̄ eē:nisi demr̄atiōe signi.igit̄ a nāli nō magis ꝯsiderant̄ seu p̄fectior mō q̄̄ a meta.¶Tertio notādū:ꝙ ꝯsideratio de cāis s̄be sensibilis siue gn̄abilis ⁊ corruptibilis siue eterne pōt eē duob⁹ modis.vno^o^ q̄̄tuꝫ ad esse:alio^o^ q̄̄tuꝫ ad rōnē p̄ncipiādi ⁊ q̄̄tū ad qd ē.Silr̄ p̄n^a^ s̄be sensibilis pn̄t ꝯsiderari.vno^o^ inq̄̄tū p̄ncipia s̄be sensibilis;aliomō i eo ꝙ s̄ba simplr̄.Et h̄ colligunt̄ ex cō.5.12.meta.vbi Cōmē.hꝫ h̄ v̄ba:post h̄ incepit Ar̄.declare p̄ncipia eterne s̄be : ⁊ posuit ēt h̄ ꝙ declatū ē i nālib⁹ ⁊ ꝯsiderauit de eis ꝯsideratiōe p̄pria huic scie.vbi grā.ꝙ est s̄ba ⁊ p̄ma ⁊ for̄a:⁊ ꝙ est p̄n^m^ ⁊ finis.Et postmodū iserr⁹ subdit:nālis declat ea eē s̄ꝫ ꝙ sunt p̄ncipia s̄be mobilis phs aūt ꝯsiderat de eis s̄ꝫ ꝙ sūt p̄ncipia s̄be i eo ꝙ s̄ba ē nō subē mobilis.Ex quo cōmēto eliciunt̄ duo:q̄rū primū ē ꝙ ad physi.spectat p̄bare esse principia vtriusq̄ s̄be:⁊ ꝙ meta^cus^ accipit ea ⁊ presupponit tanq̄̄ p̄bata in scia nāli:ꝙ.n.mā ⁊ for̄a sunt : ⁊ ꝙ sint subē corpis mobilis:

mobilis et vlterius q substantie abstracte sint probat physicus et metaphysicus: questum ad hoc accipit a naturali. 2m quod ponit commentum est quia cum dicitur q ad metaphysicum spectat inquirere et considerare principia substantie sensibilis siue corruptibilis siue eterne; verum est in ratione principiandi et quantum ad quid: est non autem in ratione essendi et quantum ad quia est. non enim probat metaphysicus materiam et formam esse: neque substantias separatas a materia esse: sed hoc accipit a physico probat autem hec omnia esse principia: sed non eodem modo quo physicus. nam physicus probat ea esse principia substantie sensibilis inquantum mobilis: metaphysicus vero probat ea esse principia substantie sensibilis in eo quod substantia: et in hoc reprehendit Commentator Alexandrum qui dixit: q physicus inquirit principia substantie sensibilis: corruptibilis et vtroque modo tam in ratione essendi quam in ratione principiandi. et similiter q metaphysicus inquirit principia substantie sensibilis eterne et vtroque modo. primum approbat commentator. secundum negat. ¶ Sed contra. Commentator. 6. meta. commento primo. habet q eiusdem scientie est considerare de aliquo si est et quid est. igitur si metaphysicus considerat de principiis substantie incorruptibilis quid sunt: etiam considerat si sunt: vel per oppositum si philosophus naturalis considerat de istis si sunt. habet etiam considerare quid sunt. Respondetur q eiusdem scientie est considerare de aliquo si est a priori: et per causam et quid est. si enim aliqua scientia considerat de aliquo si est propter quid siue per causam: eadem considerat de illo quid est: aliqua tamen considerat de aliquo si est per effectus que non considerat quid est: sicut philosophia naturalis respectu substantiarum separatarum vt dictum est. ¶ Sed quamuis secundum dictum immediate supra positum improbet Commentator. Auicenna tamen Scotus et alij sentiunt cum Alexandro quam disputationem determinauimus in quadam questione ordinaria. de hac materia sufficit tetigisse intentionem commentatoris quam hoc anno non pro veritate: sed pro reuerentia scholarium sequimur.

Quantum ad secundum articulum conclusio determinatiua questionis est quod metaphysicus considerat de materia et efficiente consideratione propria: et non tantum consideratione pertinente ad naturalem. Ista conclusio patet ex dictis: et ex illa parte commenti. 6. prius allegata. vbi dicit Commentator. Aristoteles incipit has duas causas. et primo materialem et declarauit eam per illas propositiones easdem quibus fuit visus in scientia naturali. et ideo videtur q hic consideratio non est propria huic scientie: sed est pars scientie naturalis: sed quia vicine sunt hee considerationes: et necesse est vti vna earum in altera quasi principio fecit rememorationem de hoc quod declaratum est in scientia naturali sed tamen hic magis generaliter perscrutatur quam in naturalibus. Ex quo commento ergo eliceo q: quia materia et efficiens sunt de consideratione principali philosophi naturalis: forma autem et finis de principali consideratione metaphysici Aristoteles primo determinauit in hoc libro de consideratione materie et efficientis. vt ex his facilius determinaret. de forma et fine: et determinando de materia et efficiente prius declarauit materiam esse per illas easdem propositiones quibus visus est in naturalibus demonstrando ipsam esse: non q consideratio de materia hic in 12. meta. sit omnino naturalis sicut in re veritate vterque artifex. scilicet naturalis et metaphysicus habeat propriam considerationem de materia et forma: sed quia iste considerationes sunt multum propinque: necessarium est vt consideratio physica introducatur in metaphysica per modum principij: sicut sigis in geometria probaret q omne continuum est diuisibile in infinitum: vt facilius probaret istam conclusionem. super datam rectam lineam contingit triangulum equilaterum collocare. prima probatio non esset propria geometrie: sed philosophie naturalis introduceretur in talis demonstratio vt esset principium demonstrandi conclusionem dictam: ita fecit Aristoteles. nam vt facilius probaret q materia et forma sunt principia substantie inquantum substantia est: premisit considerationem de materia et forma: secundum q declaratum est in naturalibus per modum principij: et non per modum proprie considerationis. Ex quo concluditur q tam naturalis quam metaphysicus considerat de materia et forma: sed non eodem modo: quia metaphysicus generalius considerat quam naturalis et vlterius. Considerat enim physicus de materia et forma: inquantum sunt principia substantie: in eo q sensibilis vel mobilis metaphysicus autem non considerat aliquid istorum modorum: sed considerat materiam et formam inquantum sunt principia substantie in eo q substantia. vt supra dictum est. Constat autem q conceptus substantie in eo q substantia est conceptus communior quam conceptus substantie mobilis. Considerat ergo metaphysicus vtrum materia et forma sint principia substantie vt substantia est. Et si sic vtrum sint principia aliorum predicatorum: aut non: et si sic: vtrum sint principia vlia aut particularia: sed certum est q iste considerationes sunt metaphysice non naturales et vlteriores quam physice. ¶ Sed contra. quia Commentator. prefato commento circa finem dicit: q sermo Alexandri verificabitur cum dicit: q consideratio naturalis est de substantiis: que sunt in motu secundum q accipit principia istorum a priori philosophorum si intelligatur q ista principia sint causa formalis et finalis ac materialis et mouens. Et iste inferius addit ista autem principia sunt naturalis tantum: cum fuerint intellecta ex istis hec duo tantum principia. causa scilicet materialis prima et primum mouens. ¶ Item istatur per argumentum quod adducit Commentator contra hoc q asserit q principia vtriusque scientie. scilicet naturalis et metaphysice. sunt alia et distincta arguit sic. si principia scientie naturalis sunt alia a principijs meta. vt tu dicis. ergo iste scientie sunt distincte et non sunt vicine: neque communicant in consideratione de materia et forma que sunt principia substantie sensibilis. et ideo materia et forma non considerantur hic propria consideratione pertinente ad metaphysicam cuius oppositum dictum est. ¶ Ad hoc respondetur et ad primum q Commentator non plus vult: nisi q causa materialis et mouens sunt de principali consideratione physici: non autem forma et finis: sed ista duo secundario et ex consequenti pertinent ad ipsum: ad metaphysicum vero forma et finis principaliter spectant: secundario materia et efficiens: considerat naturalis materiam et efficiens absolute demonstrando primam materiam esse et primum motorem esse: formam autem et finem non considerat absolute: quia non potest probare sic euidenter et immediate ex medio naturali aliquod principium esse primam formam et similiter finem vltimum considerat enim primo et per se formam vt est perfectio materie transmutate et finem vt est terminus motus agentis. Uel aliter naturalis probat materiam et formam esse. et similiter substantias separatas esse: ac etiam efficiens et finem: quia sunt: sed ista quid sint: demonstrat metaphysicus: metaphysicus demonstrat quid est prima forma: sed non potest demonstrare: quia est. Metaphysicus igitur accipit a naturali aliquem esse primum motorem simpliciter immobilem: et concludit illum esse primam formam et vltimum finem. primam formam per quanto est actus simplicissimus et actualissimus imitabilis a quocumque secundum determinatum gradum perfectionalem: et quasi exemplar omnium producibilium: quod vt sic etiam efficiens. per quanto ponit vnumquodque in suo esse: aut in gradu sue perfectionis: finis vltimus per quanto est summum bonum et appetibile: per cuius accessum vel recessum cuncta mensurantur in esse. ¶ Uel etiam metaphysicus ostendit primum principium esse vltimum finem duobus modis vno modo vt est illud propter quod amatum et desideratum vnumquodque fit in actu secundum suam operationem. alio modo vt est perfectissimum ens in quo quelibet natura intellectualis habet perfecte quietari: ista autem non potest demonstrare physicus: sed tamen metaphysicus: supposito tamen aliquo principio naturali: sed remote. et ideo forma et finis sunt principia appropriata metaphysico: efficiens vero et materia sunt appropriata naturali que si considerantur a metaphysico etiam propria consideratione pertinente ad meta. oportet ipsum vti aliquo principio naturali vt tandem deueniat ad propriam considerationem meta. habendam de ipsis. ¶ Aduertendum tamen q licet in prima forma que est deus concurrat ratio efficientis. Commentator tamen non concedit q metaphysicus demonstret primum principium esse primum efficiens: sicut concedit ipsum demonstrare esse primam formam: eo q secundum ipsum efficientia actio puerus et hec concernunt motum et mutationem. vt ostendit ipse. 12. meta. 44. commento vbi reprehendit Auicennam qui ponebat ista in intelligentiis concedit. enim ibi causam et causatum per modum intelligentis et intellecti. et tamen negat ibi proprie actionem et consecutionem propter rationem dictam. Intelligendum tamen est causam intelligentis in genere cause efficientis. quia secundum ipsum obiectum in mente mouet vt efficiens. vt dicit in eodem. 12. commento. 36. in exemplo de balneo: quod in intellectu mouet effectiue: vt extra mouet vt finis. ¶ Sed contra hoc instatur. nam si physicus immediate et ex medio naturali probat substantiam separatam a materia esse: videtur probare substantiam separatam esse primam formam. ¶ Respondetur negando consequentiam: quia licet ista duo concurrant in eodem substantia separata et prima: forma quia tamen distinguuntur ratione non sequitur q probando vnum probetur alterum. ¶ Ad 2m respondetur: q principia vtriusque sunt alia: non quidem secundum esse: quia sunt idem subiecto. vt dicit Commentator. sed precise differunt in modo considerandi: non est autem inconueniens diuersas scientias considerare eandem rem modis diuersis: sicut quantitas consideratur a naturali et a metaphysico: sed diuersis considerationibus aut modis considerandi et per hoc patet ad questionem.

Ad argumenta principalia. ad primum patet ex dictis. ¶ Ad 2m dicitur q commentator per tanto dicit meta. considerare primum motorem: quia talis minus appropriatur naturali quam materia: quia primus motor reducitur in primam formam. vt dictum est loquitur enim de his in auctoritate adducta: que per aliquam appropriationem possunt dici pertinere ad meta. quando autem in istis consequentiis excludit mouens a consideratione meta. loquitur de mouente secundum eius absolutam appropriationem et non comparatiue ad aliud principium. ¶ Ad 3m respondetur: q licet forma sit ratio cognoscendi materiam via originis et quo ad nos tamen secundum se: cum ab ipsa dependeat forma non est verum. est enim vnum principium de se cognoscibile. Uel dicendum est q quamuis

forma notific et materiam quo ad ꝯsiderationem habidaʒ a naturali: nō tñ quo ad ꝯsideratione metaphysicaʒ que est per abstractionē a sensibilibus. Et ad illa: ꝙ forma est ꝓncipiū opationis ⁊ motꝰ: dr̄ ꝙ est etiā ꝓncipiū essentie rei ⁊ qditatis: ⁊ vt sic ptinet ad metaphysicū: ⁊ ꝑ hoc ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ nō solū ꝯsiderat vt pars sbālis entis: ſʒ etiā vt est ꝓnm̄ cōpositi quo ad eē ⁊ qditateʒ. vt dictū est in corpore. q. ¶ Ad vltimū rideт ꝙ concludit mām ⁊ efficiens esse: nō posse demōrari nisi a nāli. Et hoc ꝯceditur sm Cōmē. sed in rōne ꝓncipij: ⁊ ꝙ sint ꝓnª sbe sensibilis hoc pōt ꝓbare metaphysicꝰ: ⁊ ꝯcedo ꝙ ista ꝓnª esse nō pñt ꝓbari nisi via motꝰ ⁊ a posteriori: ſʒ in rōne ꝓncipiandi pñt ꝓbari metaᶜᵘˢ saltem a posteriori: ⁊ ꝙ aliqd possit ꝓbari in rōne ꝓncipij: ⁊ nō quo ad esse patet ex scdo de aīa. vbi ꝓbatur aīam esse ꝓnm̄ vegetandi sentiendi ⁊c̄. Ex quo medio: qr est quo viuimus sentimꝰ mouemur ⁊ itelligimus. Et tñ non probat aīam esse: qr est sbm pmū ⁊ adequatū libri de aīa: tale nō probat esse: sed ꝓsupponit toti scie sm Auerro. ⁊ Auicēnam: quicqd dicat Scotus. ⁊ Albertus. Uel alr̄ ista ꝓnª sube sensibilis non pñt ꝓbari quantū ad qr est: nisi a naturali ⁊ via motus: sed q̄tū ad qd est pñt ꝓbari a metaphysico: cuius est ꝯsiderare quiditates oium entiū ⁊ ꝓsertiʒ qditates abstractas sʒ esse a motu ⁊ a mā: ista tñ qd sunt considerata posteriori: ⁊ si dicat que ꝯsiderantur quiditatiue considerant a priori ista sunt hō. vt tu ꝯcedis. ergo ⁊c̄. respondet cōcedendo maiorem si sit consideratio pure quiditatiua per simplr̄ priora: sed istaʒ cōsiderationeʒ nō habemus nos: ſʒ qditates tales cognoscimus per quasdam descriptiōes sumptas saltem originaliter ex effectibus a quibus abstrahēdo venamur huiusmodi descriptiones.

¶ Oia. n. materia sunt ⁊ eiꝰ que maxime sunt substātie vlr̄e. Hec hēt transiatio noua: ſʒ antiqua cōmētatoris sic hēt. Et hec substātia est illud: qō est maiꝰ valde. Textu cōmē. xv. Qō. v.

Ueritur vtrū cōpositū sbāle per se vnum sit ꝑfectius forma. Et arguit ꝙ nō aucte Cōmē. 2° physicoꝝ. cōmen. 4. vbi hʒ forma est dignior hr̄e hoc nomē sba q̄ʒ cōpositū: qm̄ per illaʒ est compositum in actu: ⁊ cā est dignior cāto: hoc idem vult Cōmē. 7. metaph. cōmē. 7. vbi dicit: ⁊ intendebat ꝙ quū forma sit prior cōposito ex mā ⁊ forma ⁊ compositum est substantia: sequitur ꝙ forma sit magis substātia q̄ʒ compositum. Pro hac parte arguitur etiā ratione: quia illud quod est eētialiter actꝰ: est ꝑfectius eo quod tantuʒ est actus participatiue forma est essentialiter actꝰ. ergo ⁊c̄. ꝯsequētia nota cū minori. Maior ꝓbat: qr actꝰ est ꝑfectio simplr̄ cū reperiat formalr̄ perfectissimo ente simpliciter: ⁊ actus q̄tū est ex se potest eē formaliter infinitus. igitur ⁊c̄.

Ad oppositum tamen videt esse hic Aristo.

In ista questione primo videndū est de ordine prioritatis forme ad materiā ⁊ cōpositū. Secundo de perfectione.

Circa primum ordo accipitur multipliciter: ⁊ ad propositum tamen duobus modis accipitur. vno modo sm originem. alio modo sʒ perfectionem: ⁊ isti duo ordines in creaturis sunt oppositi: quia que sunt priora via originis: sunt posteriora sm perfectionem. Et hoc est ex limitatione seu imperfectione nature: quia natura limitata semper procedit de imperfecto ad perfectum nn̄ nā illimitata ⁊ simplr̄ perfecta est totum oppositū. nam que sunt priora via originis ibi: sunt priora etiam via ꝑfectionis: ꝙ ordo istoꝝ duoruʒ sit oppositus in creaturis patet per illud Aristo. 9. metaph. tex. cōmen. 15. vbi dicitur. priora gnātione sunt posteriora sm sbam ⁊ ꝑfectionē. ¶ Aduertendū tñ ꝙ prius: origine est posterius ꝑfectione in creaturis: vbi sic ordinata comparant ad idem ⁊ nō ad diuersa: ⁊ vbi ista se hñt in eodeʒ genere. primum declaratur. nam actus est simpliciter prior potentia: ex 9° metaph. tex. cōmen. 13. vbi de actu probatur triplex prioritas respectu potentie scilicet diffinitione generatione ⁊ perfectione. ⁊ inter alias probationes hec vna scilicet probans prioritatē temporis seu gnātionis: omne quod est potētia ens: fit ab actu ente. vt de se patet. sed illud a quo fit potentia ens: est distinctum suppositaliter ab ente qō fit: sed vbi in eadē natura limitata concurrat potētia ⁊ actus semper potentia precedit actum. secundum probatur. s. ꝙ ista debeant comparari ad idem genus: quia in materia cum aliquid generat formam substantialem consequitur aliqua forma accidentalis: quia aliqua qualitas. Et tamen ista qualitas. nō est perfectiorꝰ forma substantiali.

His premissis ponuntur conclusiones. prima est ista forma est simpliciter prior materia: ista conclusio pʒ: quia actus est simpliciter prior potentia. vt hic imediate premissum est forma est actꝰ materia est ens in potentia. ergo ⁊c̄. ¶ Iteʒ forma est causa per quaʒ materia est in actu. vt supra allegatum est. Et hoc etiam vult. Cōmen. secūdo physicorum cōmen. 30. ſʒ causa est prior causato. igit ⁊c̄. ¶ Sed contra hanc cōclusionem. instat: qr Cōmenta. ibidem dicit: ꝙ materia est causa forme sm ꝙ forma non potest inueniri nisi ꝑ materiam. igitur materia erit prior forma. ¶ Item ordo originis in corruptibilibus videtur simpliciter prior ordine perfectionis. materia precedit origine formam. igitur materia est prior. Confirmat: quia saltē sm aliquos theologos materia est separabilis a forma ⁊ non econtra. sed prius non est impossibile separari a posteriori: sed bene econuerso igitur ⁊c̄. ¶ Ad ista respondetur ⁊ ad primum ꝙ mā ⁊ forma sunt sibiinuicem cause q̄tuʒ ad causalitatem eis competenteʒ: non quantum ad esse. Et hoc vult Cōmenta. 3° physicoruʒ. cōmen. 65. vbi dicit materia inuenit per formā sʒ ꝙ forma est perfectio eius: forma aūt inuenit per mām sm hoc ꝙ mā est subiectuʒ eius. Et 2° physicorum. cōmen. allegato: postq̄ʒ dixit ꝙ materia est causa forme subdit: forma aūt est causa materie sʒ ꝙ materia non potest esse in actu demōstrato nisi per illā. Hoc ideʒ confirmatur per illud quod habet etiaʒ Cōmenta. ꝓmo physicoꝝ cōmen. 70. vbi habet hec verba. sbm sustētat formam sm ꝙ forma non potest esse sine subiecto: forma aūt sustentat subiectuʒ sʒ ꝙ est cōplementum eius: ⁊ sʒ ꝙ subiectuʒ non potest denudari a forma. Ex his sequitur ꝙ cuʒ causalitas forē sit prior causalitate materie qr materia non sustentat formaʒ: nisi forā informet ipsaʒ sequitur formaʒ esse simpliciter poriorē materia. Ad hoc facit ratio adducta de mente Aris. in 9° metaph. qr nihil quod est in potentia fit in actu nisi per actum aut habēs formaʒ ⁊ actuʒ. igit forma non est in materia nisi per formaʒ igitur forma precedit materiaʒ. ¶ Sed contra. quia si comparet priuatio ⁊ forma sibi opposita ad materiaʒ prius natura inest priuatio materie q̄ʒ forma. ergo materia prius est priuata q̄ʒ formata. Respōdetur ꝙ ꝓuatiue opposita que habent ordineʒ nature si cōparant ad tertium: quod denoiatur esse prius natura non sic est prius q̄tum ad inesse: sed solum q̄tum ad aptitudinem: quia. vʒ. tale prius natuʒ est inesse q̄tuʒ ex natura subiecti: nisi oppositū eius inducat per agens extrinsecuʒ: sic est de forā respectu priuationis: qr priuatio inesset materie nisi agens extrinsecū induceret formaʒ. In habētibꝰ ordineʒ nature positiue qō est ꝓus nā q̄tū ad aptitudinē est etiā prius q̄tū ad inesse. ¶ Sʒ ꝯ. qcqd sit de ordine īter priuationē ⁊ formā in cōmuni. saltē loquendo de forma signata ⁊ in particulari ⁊ ꝓuatione sibi opposita. ꝓuatio natura ⁊ tēpore precedit formā quantū ad in esse: ⁊ ita materia sub priuatione

teria sub p̄uatione precedit formā. Respondet̄ ꝙ forma ⁊ materia si comparent̄ ad idem numero materia p̄cedit formam. si v̄o ad idem specie forma est simpliciter prior: ⁊ sic intelligit conclusio proposita ꝙ forma precedit materiā quantū ad esse: ⁊ etiam quantū ad causalitatē que debetur forme respectu causalitatis materie: vbi ista respiciunt idem in specie. Si v̄o respiciunt idem numero: forma est prior solum q̄ntum ad causalitatē: semper intelligendo de prioritate nature: non temporis: q2 in quocūq3 instanti temporis forma informat materiam materia substantificat formā. ¶ Ad illud q̄d adducitur cōtra conclusionem de ordine originis dicit̄ ꝙ argumentum precise concludit de materia ⁊ forma relata ad idem numero. ⁊ hoc conceditur. ¶ Ad aliud de separabilitate materie a forma. hoc non concederet ph̄s: non quidem p̄pter hoc: ꝙ esse materie sit esse forme: aut totaliter causatū a forma: sicut aliqui ignorantes naturam materie temerarie affirmant: sed tn̄ hoc est propter cōnexionem causarum simpliciter necessariam: s̄m ph̄m: q2 impossibile est cām p̄mam causare sine causis secundis. Cum igitur forma sit causa materie: pro quāto est in actu formali: lz nō in actu essentie: pro tanto deus non potest causare materiā sine forma: q2 forma est causa secūda respectu cause formalis materie. Sed si teneremus viam theologorum: p̄sertim Doctoris subtilis: sicut non implicat contradictionem: deū facere materiam sine forma: ita neq3 formā sine materia. quia non plus dependet forma substantialis a materia q̄3 accidens a subiecto. Si igitur potest facere accidens sine subiecto: vt in sacramēto altaris: ita in p̄posito. ¶ Sz contra: quia tunc iste forme essent spirituales. ⁊ si sic essent intellectuales. ¶ Respondetur negando consequentiam: q2 sicut quantitas est eiusdem nature si sit separata a substātia: sicut si esse in substātia: ita in proposito: nam iste forme si esset sine materia: essent eiusdem nature: que lz nō essent extense in materia: essent tamen extensibiles per materiā quod repugnat forme pure intellectuali. Uel potest dici ꝙ q̄uis forma sit magis ens: ⁊ substantia q̄3 materia: nō tamē est minus depēdēs imo magis: propter quā dependentiam non repugnat materie separari a forma: sed bene ecōuerso. ⁊ hec dicta sint sequendo Doctorem subtilem in secūdo distin. 12ª. q. 2. ¶ Secūda conclusio forma est prior composito ista patet: q2 forma est p̄or materia: vt dictum est. ⁊ materia est prior composito: sicut principium est prius principiato: ⁊ quicquid est p̄ri9 priore: est prius posterore. igit̄ ⁊c. ¶ Tertia conclusio. compositum est magis ens ⁊ substātia q̄3 forma. probatur. illud quod includit omnem perfectionem alterius. ⁊ vltra hoc aliam superaddit est perfectius illo compositum est huiusmodi respectu forme igitur ⁊c. minor patet: quia compositum addit ad formam perfectionem materie. ¶ Dices materia est imperfecta: item est ens in potentia. Contra. materia habet gradum perfectionalem determinatum in entibus. per quem distat a summo ente: ⁊ mensurat̄ ab ipso. ¶ Itē materia est substantia: cū sit principiū intrinsecū compositi substantialis: ⁊ ex nō substantijs non fit substantia. ¶ Item materia est perfectior quolibet accidēte: ⁊ causa ipsi9. ex primo phy. tex. cōmen. 80. materia cū forma est causa eorū que sunt. inquit Ar. Rursum: sicut quodlibet accidēs in suo genere habet suā perfectionē determinatā: ita materia. ¶ Itē. materia habet propriā essentiā: cum sit extra suam cām ⁊ intellectū. essentia ⁊ actus essentialis cōuertūtur. ¶ Itē bonū dicitur equaliter enti. primo ethicorū. ergo materia cū sit distinctū ens a forma habebit p̄priā bonitatem. ¶ Contra illud q̄d dicit̄ ꝙ materia est ens in potētia: arguit̄: q2 materia nō est ens in potētia obiectiua: cū tale sit purū nihil. quēadmodum est nunc antichristus: sed materia est ens in potētia subiectiua: ⁊ tale ē eētialiter ens: vt dicit Cōmēta. cōmēto. 8. 12ª metaphysi. est enī tale ens p̄mū receptaculū ⁊ fundamentū omniū formarū: vt dicit Ar. 2° de generatione. tex. commē. 4. vbi Arist. vocat materiā pandoces. i. receptaculum. Probat̄ etiam rōne: ꝙ materia sit per se ⁊ essentialr̄ ens: q2 q̄d cunq3 recedit ab vno extremo ɔtradictionis imediate. ⁊ statum est sub reliquo: sed materia est extra nihil: q̄d est ɔtradictorium entis. igitur continetur per se sub ente: aut saltem est realiter ens. ¶ Confirmatur: q2 q̄d per se ⁊ directe continetur sub diuidente alicuius vni9 cōmunis diuisi: continetur sub diuiso: sed materia continetur sub potētia: que diuidit ens: quia ens diuiditur per potentiam etiam subiectiuam ⁊ actum formalē aliquo modo. licet ista non sint prima diuidentia: sed potentia obiectiua ⁊ actus existentie. igitur ⁊c. ¶ Preterea arguitur ad principale. illud quod ordinatur ad aliud tanq̄3 ad finē ē ignobilius illo ad quod ordinatur. esse forme ordinatur ad eē compositi: sicut ad finē. ergo ⁊c. maior ē manifesta: quia finis est nobilior his que sunt ad finem. Unde Cōmen. 5. metaphy. cōmen. 3° complementū largitas ⁊ bonū nō inuenitur in rebus: nisi pp̄ finē. minor etiam patet: quia forma non inducitur ab agente in materia: nisi p̄pter esse compositi. ¶ Et preterea. quod fit per accidens est propter illud quod fit per se: quia omne per accidens habet reduci ad illud quod est per se: sicut ad prius ⁊ perfecti9. ex sc̄do phy. tex. cōmenti. 66. forma fit per accidēs: cōpositum fit per se. igitur ⁊c. ¶ Iterū confirmatur: quia Cōmen. 7. metaphysice. tex. cōmēti. 35. Ordo totius ad partes est ordo forme ad materiam: ⁊ ordo partis ad totum: ⁊ ordo materie ad formā: sed quicquid habet rationem forme est actualius ⁊ perfectius eo quod habet rationē materie. igitur totum est actualius ⁊ perfectius forma. ¶ Item tertio physicorum. totum ⁊ perfectum conuertuntur. igitur quod habet rationem partis est imperfectū. consequentia patet: quia totum ⁊ pars sunt correlatiua. igitur si vnum est perfectum. reliquum est imperfectum: cum presertī sint relationes disquiparantie: ⁊ sint superpositionis ⁊ suppositionis. ¶ Item 7° metaphy. tex. commenti. 8. esse hoc aliquid subsistens: ⁊ esse separabile ab alijs maxime competit substantie: sed ista competunt composito. non forme: nam forma non est subsistens: cum sit in alio tanq̄3 in subiecto: neq3 etiam est separabilis a materia ⁊ ab alijs: sed ista competunt composito: vt de se patet. igitur ⁊c. ¶ Sed contra istam conclusionem instatur: quia Aristote. septimo metaphysice. textu commenti septimi. concludendo dicit ex intentione. quare si species est prior materia: ⁊ magis ens: ⁊ ipso quod ex vtrisq3 est: prior erit propter eandem rationem. In ista auctoritate ponit formam esse priorem composito: eo modo quo est prior materia: sed ponit formam non tantum priorem prioritate simpliciter ⁊ ordine originis vt dictum est supra. sed etiam ordine perfectionis. igitur forma consimili prioritate precedet ipsum compositum. ¶ Ad hoc respondetur ꝙ auctoritas non cogit: quia Aristoteles premittit ꝙ forma est prior: ⁊ magis ens materia: ⁊ sic tangit duo comparando formam ad materiam scilicet prioritatē ⁊ maioritatē in entitate ⁊ substantia. Cum vero comparat formam ad compositū: comparat secundum prioritatem: non secundum maioritatem. Et hoc insinuat cum dicit. prior erit propter eandem rationem: nā qua ratione forma est prior materia: quia sicut principium principiato: cū sit aliquo modo principiū materie: ita forma eadem ratione est prior composito: sicut principium principiato: sed quantum ad perfectionem substātie ⁊ entitatis hic nulla fit cōparatio. ¶ Sed contra: quia in forma respectu materie cōcurrit duplex prioritas. s. nature seu originis ⁊ perfectionis: ⁊ vtraq3 prioritate forma precedit materiam. igitur cū consimili prioritate precedat compositum: quia dicit ꝙ prior erit forma ipso composito propter eandem rationem. sequitur propositum vt prius. ¶ Rn̄detur ꝙ in forma ɔcurrit duplex prioritas: vt tu dicis: sz prioritatē nāe. Ar. distin

guit ꝯtra prioritatē ꝑfectionis:⁊ ſm prioritatē nature cō parat formā ad vtrūq₃ tā ad mām q̄₃ ad cōpoſitū₃:ſed nō ſm prioritatē ꝑfectionis:nā ſi ſic cōparaſſet:ſicut expſſit in ꝯpatiōe forē ad mām vtrāq₃ prioritatē ita et feciſſet in cōpatione forē ad cōpoſitū:qđ non fec. Uel dicēdū eſt ſ₃ Doc. in q̄libe.q.9.ꝙ cū forā ſit pn^m pncipale cōpoſiti. ly prius. ⁊ magis nō intelligit̄ ſ₃ ꝑfectionē: ſ₃ ſ₃ pncipalitatē ⁊ independētiā:q₂ entitas pncipij pncipalioris:qđ eſt forā eſt independēs reſpectu pncipiati qđ eſt cōpoſitū: ⁊ reſpectu pncipij min⁹ pncipalis:qđ eſt mā.pncipiatū.n. dependet a pn° ⁊ pcipue pncipalior: ⁊ non ecōuerſo. Aduertēdū₃ tñ vt dicit Doctor noſter : forā in cōpoſito h₃ duplex eē. vnū eſt eē ꝓpriū qđ nō tm̄ eſt eē eſſentie:verū et eſt eē exiſtie qđ cōpetit forē:vt diſtiguit̄ eēntialr a cōpoſito. Aliud eſt eſſe cōicatū ſibi a cōpoſito. ꝑ pn^m eſſe forma h₃ eē ꝑ ſe. ꝑ 2^m h₃ eē ꝑ accñs:q₂ ad eē toti⁹ ꝑtes ſūt:⁊ exiſtūt ꝑ accñs quo ad pn^m eſſe:forma eſt prior compoſito: ⁊ ē pn^m ei⁹.quo ad ſcđm:forma eſt poſterior cōpoſito. ⁊ eēntia compoſiti eſt pn^m eſſendi vniuſcuiuſq₃ ꝑti.⁊ reſpectu talis eē compoſiti forā ſit ꝑ accñs:q₂ forma h₃ ꝓpriū eē ordinat̄ ad eē cōpoſiti vt ad finē₃.⁊ ſ₃ hoc dixit Ar.vij.meta.tex. cōmē.59. ꝙ q̄ditas h₃ rōnē cāe:q₂ ē ratio eſſendi oīb⁹ ꝑtib⁹ ſuis intriſecis ⁊ eſſentialib⁹. ¶Sed ꝯtra ħ arguit̄: q₂ ſ₃ ħ vr̄ ꝙ forma generet̄ ꝑ ſe.nā ex quo forā h₃ ꝓpriū₃ eſſe.quo eſt ens ꝑ ſe:vt diſtinguitur ab eē compoſiti: ⁊ vnūq̄dq₃ eo mō ſit quo h₃ eſſe: ſeq̄tur ꝙ forā ſit ꝑ ſe. ¶Ad ħ rñdet̄ ꝙ eſſe ꝑ ſe vno mō accipit̄ ꝓ eo qđ h₃ vltimā actualitatē: ſic ꝙ non. eſt ꝑ ſe ordinabile ad aliquē actū ſimplr̄ vltra illū quē h₃ alio mō ꝓ eſſe quo aliq̄d pmo recedit a nō eē pmo aūt recedit̄ a non eſſe ꝑ illud quo aliq̄d eſt ex̄ intellectū ⁊ potētiā₃ ſue cāe. ſi loquamur de pmo eē certū eſt ꝙ forā non ē ens ꝑ ſe : nec ſit ꝑ ſe:q₂ eē forē ꝑ ſe ordinat̄ ad eē compoſiti:qđ eſſe eſt act⁹ vltim⁹ forme participatiue:vt dictū eſt. Si vō loquamur de 2° eē: qđ eſt ꝓpriū₃ forme:cu₃ tale eē ſit ex ꝓpria nā in alio:tanq̄₃ in ſbto.iſtud eē neq₃ eſt eſſe ꝑ ſe:neq₃ ſit ꝑ ſe:vt diſtinguit̄ ꝯtra eſſe in alio. Sed q̄ūo.ḡ forma eſt ens per ſe q̄tum ad ꝓpriū eſſe. ¶Rñdeo forma dr̄ eſſe ꝑ ſe.hoc eſt eſſentialr̄.⁊ per nām intrinſecam:q₂ nō per aliud.⁊ ſic per ſe perſeitate primi modi: ſ₃ cū hoc ſtat ꝙ in alio ſit ens:⁊ ſic ſiat i ⁊ ſic nō ſit ꝑ ſe perſeitate tertij modi.hoc eſt ſolitatie.hec dicta ſint ad queſtionem.

Ad argumenta pncipalia rndet̄. Ad pmū ꝙ auctas Cōmen.nō cogit i q₂ ipſe eſt opionis oppoſite ad q̄ōnē. Ad rōnē q̄ vtit̄ in confirmādo opionē ſuā dr̄. vno modo ꝙ ſi ratio ſua valeret: nulla cā eēt eq̄ ꝑfecta eēntialr̄ cū cāto ī entitate aut i ſbā: q₂ vnūq̄dq₃ cātū eſt illud qđ ē in entitate ⁊ ſbā : a ſua cā: qđ ſi ꝯceditur:nulla erit cā vniuoca cu₃ cāto:q₂ iſta ſunt eiuſde₃ ſpēi:⁊ ita eque ꝑfecta. Alr̄ pōt dici ꝙ ratio ſua ſolu₃ ꝯcludit in cauſis efficientibus ⁊ vniuocis.iuxta illud Ar.ſcđo meta.tex.cōmē.4. Unumq̄dq₃ maxīe ipm̄ alio rum eſt:ꝑ qđ alijs ineſt vniuocatio ſ₃ in cauſis formalibus non tenet:q₂ ſi ſic.ſeq̄ret̄ ꝙ effectus formalis pdicaretur de cā formali. ⁊ tūc iſta ꝯña eēt bona. albedo eſt cā q̄re lignū eſt albū.igitur albedo eſt magis alba. 3^{io} dr̄ ꝙ ratio Cōmen.tenet in cauſis totalibus:ſ₃ forma non eſt totalis cā:q̄re cōpoſitū ē in actu actualitate eēntie:q₂ eēntia cōpoſiti nō ſolū eſt ꝑ formā:ſ₃ et ꝑ mā₃:q₂ teneo mā₃ ꝑtinere ad q̄ditatē₃ ⁊ eēntiā rei. ¶Ad rōnē vltimā:ꝙ forma eſt eēntialr̄ act⁹:ꝯcedit̄ ꝙ eſt act⁹ formalis:⁊ vt ſic nullo mō mā eſt act⁹ de ſe:q₂ repugnat mãe oīo informare i cū ſit ſbm̄ ſubſiſtēs oī forme: ac et vltimū:cū hoc tñ ſtat ꝙ materia ſit act⁹ eēntialis:vt dictū eſt ſupra. ¶Et p̄terea.qđ ē eēntialr̄ act⁹ eſt ꝑfecti⁹ eo qđ eſt act⁹ ꝑticipatiue i ſi cetera ſint paria:vt qđ eſt actus ꝑticipatiue:nō icludat ꝑ ſe illud qđ eſt act⁹ eēntialiter:ſed oporteret ꝙ vnū diſtinguere tur contra aliud:qđ non eſt in propoſito.quare ⁊c̄.

¶Silr̄ aūt ⁊ in artib⁹.medicialis.n.ars rō ſanitatis eſt.Tex.cō.xviij. Q̄ō.vj.

Ueritur. Utrū in mā rerū naturaliū aliq̄d forme p̄exiſtat in mā ante ſui ꝓductionē₃ coagēs ad cōpoſiti gñationē. ¶Et arguit̄ ꝙ ſic:auctē Cōmē.8. meta.cōmē.15.vbi h₃. Ex actu ⁊ po^a nō ſit vnū niſi ꝑ agēs extrahēs ad actū:qđ non largit̄ ei multitudinē:ſed ꝑfectionē.Ex hoc arguit̄ ſic.Agēs qđ ꝓducit aliq̄d ſm totū ſuū eē.in ꝓducendo nō tm̄ largit̄ ꝑfectionē:ſed multitudinē₃ in entib⁹.S₃ agēs extrahens formā nālē de po^a mãe nō largit̄ multitudinē : ſed ꝑfectionē tm̄ igit̄ ⁊c̄. ¶Itē illud qđ eſt in actu nō ē aliud ab eo qđ ē in po^a: ſ₃ illud qđ fuit in potētia eſt in actu : ⁊ nō ſunt duo diuerſa:vt inq̄t Cōmen.ibi. Sed ſi forma nō p̄exiſteret in mā.forma in potētia ⁊ forā in actu eēnt aliq̄ duo diuerſa: q₂ diſtinguerent̄ ſicut ens ⁊ nihil: quia₃ forma in potētia ſit nihil:ſi nihil eius p̄exiſtat in materia realr̄.igit̄ ⁊c̄.

Ad oppoſitū eſt phs.vij.meta.tex.commē.29. vbi habet: ꝙ ſicut domus ſit tm̄ ab extra.ſic vtiq₃ ⁊ ignis: ſed forma domus nihil h₃ reale preexiſtens in materia.igitur neq₃ forma ſbalis ignis.

In iſta.q. due ſunt opiniones oīno oppoſite. q̄ru₃ vna ſ₃ ꝑtē affirmatiuā. Altera negatiuā.

Pro prima opinione ſunt multe auctes ⁊ rōnes pma auctas eſt Ar. 2° phy.tex. commē.3.vbi diffinit naturā per hoc qđ eſt pncipiu₃ mouēdi ⁊ q̄eſcēdi ei⁹ in quo eſt ⁊c.⁊ ibi vult ꝙ pncipiū naturale ē in reb⁹ naturalib⁹: ſ₃ tale nō pōt eſſe pncipiu₃ paſſiuū: ſ₃ actiuū:q₂ dicit ꝙ tale pncipiū nō eſt illđ in quo eſt aliq̄d ſcilicet motus:ſ₃ pncipiū qđ eſt in alio:ꝑ ħ innuens iſtud pncipiū nō eſſe paſſiuū. Tūc ſic. Iſtud pncipiū qđ nō eſt in quo aliq̄d recipit̄.ſed ipm̄ recipit̄ in alio:aut eſt forma corrūpēda in generatiōe naturali:aut gñanda.nō pmu₃: q₂ quū iſtđ pncipiū coagat gñanti ad formā gñandā. eēt pncipiū ſue ꝓpe corruptiōis.igr̄ dandū eſt ſcđm.ſ.ꝙ iſtđ pncipiū eſt forma gñanda. ⁊ ſi ſic ſequit̄ ꝙ h₃ forma ſm aliq̄d ſui p̄eſt in materia. ¶Cōfirmat̄ iſta rō. Nā que eſt pncipiū motus ⁊ q̄etis ⁊c.pncipalius dr̄ de forma q̄₃ de materia.ex ſcđo phyſi.tex.cōmē.12. ſ₃ quū forma ſit act⁹ h₃ rationē pncipij actiui. materia quū ſit i po^a receptiua oppoſita actui:h₃ rōnē pncipij paſſiui.igr̄ natura hic diffinita magis accipit̄ ꝑ pn° actiuo q̄₃ paſſiuo. ḡ ſi in oīb⁹ naturalib⁹ ſit nā pro pn° paſſiuo in oīb⁹ nālib⁹ erit nā:vt eſt pn^m actiuū.⁊ tunc ſequit̄ idē qđ prius. ¶Cōfirmat̄ ſcđo hoc idē ſcđo phyſi. tex. cōmē.3.ponit Ar.diām inter nālia ⁊ artificialia:ꝑ hoc ꝙ naturalia hñt ī ſe pn^m ſui mot⁹: nō aūt artificialia:aut igitur iſtud pncipiū eſt actiuū aut paſſiuū.nō ſcđo mō: q₂ eque bñ artificialia hñt in ſe pncipiu₃ paſſiuū ſue factionis:ſicut ⁊ nālia: alioquin ipoſſe eſſet ea fieri ḡ tale pncipiū eſt actiuū.⁊ tūc idem qđ prius. ¶Itē ſcđo phy. tex.cōmen.78.Si dom⁹ eſſet eoꝝ que natura ſunt ſic fieret a nā: ſicut nūc ſit ab arte. Et in eode₃. tex.cōmē.86.Si ars nauifactiua eēt in lignis: ſilr̄ faceret nauē. ¶Ex hoc arguit̄.ſi dom⁹ fieret a natura:ſicut ſit ab arte:eodem modo fieret.⁊ a ꝯſimili pncipio ſ₃ ab arte ſit vt a pncipio actiuo.ergo ⁊c.Similr̄ ex ſcđa auctē.Si ars nauifactiua eſſet in lignis i ſilr̄ faceret nauim:ſicut nunc nā in naturalib⁹ opat̄:ſ₃ ars eſt pncipiū actiuū. ergo ⁊c. ¶Itē ibidē.tex.cōmē.84.Dicit Ar.ꝙ a nā ſunt quecūq₃ a quoda₃ pncipio in ſeipſis mota accedūt ad aliquē ſinē.pncipiū aūt a quo aliq̄d mouet̄ ē actiuū:ſicut pncipiū in quo ſonat pn^m paſſiuū.ḡ ⁊c. ¶Itē 6° meta.tex.cōmē. 1.Ar.pbāt phyſicā nō eſſe practicā arguit ħ ex obiectis: volēs ꝙ pn^m factibiliū ē in faciēte.vt ars ⁊ itellēs ⁊ hōi:nāliū in moto.⁊ hoc h₃ intelligi de pn° actiuo. alioqn dña īter artificialia ⁊ nālia nulla eſſet i ⁊ rō Ar.ad ħ adducta peccaret ꝑ equocationē₃ pncipij: q₂ aliter ſumeret̄ reſpectu artificialiū.⁊ alr̄ reſpectu nāliū . ¶Itē ſcđo phy.tex. cōmē.66.Ar.reducit caſu₃ ⁊ fortunā ad nām ⁊ itellectū: ſed certu₃ eſt ꝙ caſus ⁊ fortuna ſunt cauſe efficientes: ſ₃ per accidens. igit̄ nā per ſe eſt cā efficiens rei naturalis.

¶Confirmatur

¶ Confirmaf per illud 3° ethi. violētū est: cui⁹ pn^m est ex-
tra: nō ɔferente vi3 passo. hoc aūt esset in gñatione nāli si
passum nō ɔferret vi3 agēti extrinseco. ḡ gñatio naturalis
eēt violenta. ¶ Ite3 Ar. 7. meta. tex. cōmen. 29. dicit φ a
nā fiūt in quorūcūq3 mā est po aliq̄ forme que sic mouet
mām. sic mouef ab extrinseco. ¶ Rōnes ēt adducuntur
ad hāc pōnē. Tū q2 dato opposito. q. seq̄ref φ forma nā-
lis crearef: q2 pduceref de nihilo sui: ⁊ φ ēt annihilaref:
q2 qñ corrūperef vteref in nihil. Tu3 q2 gñatio forme nā
lis eēt violēta. ɔñtia p3 ex dictis: maxie ex 3° ethi. vt alle
gatū est. ¶ Modus ponēdi formas quo ad pexītia3 ea⁊
in mā pter positionē vetustissima3 phoꝝ: vt Anaxagore.
Empedoclis: Democriti: ⁊ alioꝝ. varius est gdē ⁊ diuer-
sus. quē pstringēdo sic ponif p duo notabilia pmittēda.
¶ Pmū est. in mā est duplex potētia. s. passiua ⁊ actiua.
Passiua potētia est ꝫm qua3 mā est apta nata recipe oēs
formas: que mā nō est qd. nec q̄le. nec q̄ztū aliqd in actu.
nec aliqd alioꝝ pdicamētoꝝ. s3 est quolibet istoꝝ in potē-
tia subiectiua ⁊ receptiua: vt dicif. vij. meta. tex cōmē. 8.
Alia est potētia in mā formalis: ꝫm quā est habilis ⁊ faci
litata ad recipiēdū formas: ⁊ ista aūt ē vna respectu oiu3
formarū reducibiliu3 de potētia mãe subtiliaf aut plures
vna. Si ponif vna: vna erit inchoatio generalis respectu
oium formarū: vt vi velle Aui. in pmo tractatu sue suffi-
ciente. cap. 2°. etiā Linconiēsis in libello suo de luce. po-
nēs formā corporeitatis coeternā mãe: que est ichoatiuū
quoddam respectu oium formaꝝ generabiliū ⁊ corrupti
biliū: ⁊ dicūt hoc eē de mēte Ar. pmo phy. tex. cōmē. 50.
vbi h3. Op3 pncipia semp manē. igitur forma manet sem
per in mā ꝫm aliqd sui: saltē in rōne generis: qd est forma
corpeitatis. Hēc vi velle Cōmē. pmo meta. cōmē. 17. Mā
inqt recipit pmo formas vles. ⁊ sic deinceps vsq3 ad in
diuiduales. Ista forma corporeitatis est q̄si habit⁹ in mā
pñs oīūl a creāte mã3: qui dat eē mãe: ⁊ disponit ipsa3 ad
eē specificū forme: ⁊ vocaf habitus. Tū ex esse qd h3 pmā
fiuū in mā ad modu3 habitus. Tu3 q2 preparat disponit:
⁊ inclinat illud in quo est ad formā generādā. ⁊ in isto ha
bitu inchoanf oēs fo²e que hñt eē potētiale i illa: que for
me in isto esse potētiali nō hñt eē distinctū ad seinuicē: q2
act⁹ est qui separat ⁊ distinguit. ex. vij. meta. cōmen. 49.
eē aūt actuale istaꝝ formaꝝ est a generāte. ¶ Scdo notā
du3 ponēdo vnū ichoatiuū formaꝝ: φ sicut se h3 gen⁹ ad
dñā ⁊ ad spēs: ita ista forma cōis ad alias formas in esse
cōpleto. gen⁹ eni3 ɔtinet dñas mō ɔfuso: sed cōtinet spēs
mō distincto p dñas ɔtrahētes. sic ēt forme que hñt eē idi
stinctu3 ⁊ ɔfusum in forma cōi deducunf ad eē distinctu3
per q̄litates ⁊ diuersas dispōnes ad formas distinctas: ⁊
ꝫm hoc ista forma corporeitatis nō distinguitur realr ꝫm
essentia3 a formis specificis: que forme sunt vnum in sba
mãe: q2 sunt vnū in mā a qua capiunt vnitatē. ēt q2 sunt
ibi potētialr: q2 potētia dicit indistinctione3: quu3 oppo
naf actui: cui⁹ est distinguere. Ex quo sequif φ iste forme
nō solu3 sunt indistincte in forma cōi: que est corporeitas-
tis: sed ēt inter se: put ꝫm eēntiam sunt in mā: q̄uis forte
posset dici istud inchoatiuum cōe esse aliud ⁊ aliud in re-
spectu ad diuersas formas in actu3 deducēdas a generā
te. Alio mō ponif inchoatio forme ponēdo vniuscuiusq3
forme ppriam inchoationē in mā: que est ipsamet forma
generanda ꝫm eē eēntie: que forma in eē eēntie est poten
tia materie: nō quecunq3. sed formalis. vñ sicut forma in
actu cōpleto ē act⁹ mãe. sic in potētia ē potētia mãe. Ex h
dīc ista opio: φ quū gñaf aliqd cōpo^m gñaf tanq̄3 termi-
nus totalis: s3 fo²a h3 eē exñtie est termin⁹ formalis: ita φ
nō generaf forma ꝫm eēntiā: s3 ꝫ3 exñtiā. ¶ Et si queraf
an forma sit termin⁹ totalis si gñef ꝫ3 exñtiā. ¶ Rñdef: φ
nō pōt eē termin⁹ totalis qñ gñaf: vt i hoc: q2 termin⁹ to
talis ē ille q p se fit: ⁊ gñaf pleitate termi modi: ita φ ē soli
tarie ⁊ in se acceptū. i. p se subsistēs. ¶ Pro ista opinione
sunt multe auctes ⁊ rōnes. p q2 Ar. dicit 2° phy. tex. com
mē. 15. φ puatio ē spēs ⁊ nā: s3 h nō vi vex: nisi q2 fo²a im-

pfecta ē puatio respectu sui ipsi⁹ i eē pfecto. puatiua aūt
pcedit generatione3 cōpositi: ⁊ forma in eē pfecto. ḡ for-
ma in aliquo eē sic pcedit. ¶ Ad. Cōmen. p phy. cōmē. 79.
h3 hec vba. Si materia in sua natura eēt formata: nō reci
pēt oēs formas: nisi ens generaref ex ente: quēadmodu3
si in sua nā eēt puatio simplr: tūc oino nihil generaref ex
ea. Ex his vult cōmē. φ puatio iportat aliqd: ⁊ nō puru3
nō eē: sed eē tale nō est nisi forma generāda in eē impfe-
ctis. igif ⁊c. ¶ Itē Cōmen. p phy. cōmē. 81. Materia ꝫ3 φ
accidit ei puatio est inata appetere se assimilari p pn°ꝫm
φ pōt: ⁊ h est appetere receptione3 fo²e. Et intelligere h
p appetitū illō qd mā hēt de motu ad recipiēdū forma3.
Hec Cōmē. Tūc sic illō qd hēt materia de motu nō ē nisi
forma fluēs ⁊ impfecta: q2 talis ē mot⁹ mālr sumptus. igif
forma impfecta pcedit generationem cōpositi. ⁊ h ponif
ichoatio ei⁹. ¶ Itē p phy. cōmē. 62. Quēadmodū genera
tio albi ꝫ3 φ est mot⁹ idiget sbto ⁊ opposito suo: ita ⁊ trāſ
mutatio in sba. ⁊ in eodē cōmen. inqt: In spmate eni3 qd
fit hō non cessant ptes spmatis recedere: ⁊ ptes hois fie-
ri donec forma hūana pficiaf. ⁊ h si forma humana fit p-
tibilis. igif ꝫm ipm forma sbalis ptibilr acqrif ⁊ pficif in
motu: qd nō vi posse poni. s. ptibilitas ista nisi penes eēn
nā ⁊ eē forme q acqrif. ¶ Ad. puatio ꝫ3 oēs: vt distinguif
a negatōe ex gen⁹ formalr icludit. aliqd positiuū. qd posi
tiuū nō pōt eē materia. q2 Ar. p phy. rephendit Pla. qui
nō distinxit inter puationē ⁊ mām: vt dicit Cōmē. ibi: cō
mē. 66. ⁊ phs tex. cōmē. 79. ⁊ Cōmē. ibidem. Igif tale po
sitiuū qd includif puatio nō est materia: neq3 cōpositu3
vt de se p3: neq3 forma corrūpēda que est in termio a quo
ipsius mot⁹: q2 talis forma nūq3 nō manet: manente pua
tiōe. maxie si fiat trāsit⁹ ab illa ad fo²a3 vltimā generādā
p formas itermedias: sicut si fiat trāsit⁹ a spmate p formā
sanguinis ⁊ carnis ad formā hois: aut eq. certū est: q2 cu3
forma sanguinis aut carnis: manet adhuc puatio forme
hois: ⁊ nō manet fo²a spmatis. igif puatio nō p se iportat
fo²a3 in termino a quo mot⁹ que est fo²a corrūpenda. igif
positiuū qd iportat est fo²a generāda in termino ad quē.
¶ Itē Ar. p phy. tex. cōmē. 43. nō ex quolibet fit quoli-
bet: sed ex determinato fit determiatū. ḡ q fiūt naturalr
fiūt ex pn° determinato: s3 illud determinatū non pōt eē
mā: quū fit in potentia ɔtradictionis. igif op3 φ sit aliqd
forme qd est in materia ante generationē ei⁹. ¶ Cōfirma
tur. q2 si forma generabilis nō pesset in materia ꝫ3 eē for-
male formabile: nō posset assignari rō q̄re ex semie nucis
magis generaref nux q̄3 oliua. igif op3 dicere φ forma nu
cis hēat in illo semie aliqd eē ante sui generationē. ¶ Ad.
fo²a añ sui generationē ē aliqd. ⁊ non est materia: vt mãi
festū ē. ḡ forma ante sui generationē h3 aliqd eē distinctū
a materia: pma ps antecedētis pbatur duplr: tū q2 eadē
fo²a ante gñationē ē in potētia. ⁊ postea in actu s3 nō pōt
eē idētitas iter aliq̄: nisi vtrūq3 sit ens. ḡ fo²a ante sui gña
tionē ē aliqd. 2° eadē ps antecedētis pbaf. q2 illud qd nō
est magis aliqd q̄3 chimera nō pōt pduci igif si fo²a ante
sui gñationē eēt oino nihil ipsa nō posset pduci. ¶ Et cō
firmaf: q2 p phys. vt supra allegatū est. tex. cōmē. 79. Ar.
rephēdit Pla. qui ɔcessit aliqd fieri ex non ente simplr: s3
nisi fo²a sbalis hēret aliqd eē: ⁊ eēt aliqd añ sui gñatione3:
ipsa fieret ex non ente simplr. fieret eni3 ex nihilo sui: qd
negat phs. ¶ Itē nullū agens finitū pōt supra distantia3
infinitā: eo φ nihil pōt supra mai⁹ se: s3 iter ens ⁊ nihil est
distātia ifinita: quū sint ɔdictoria: ⁊ in nullo cōueniūt. ḡ
si fo²a natural. ⁊ pōt pduci p agēs naturale nō est simplr
nihil añq3 pducaf: ⁊ m nō h3 eē nisi i mā. ¶ S3 ɔ istā opi.
istaf. p3 ɔnē isti⁹ opionis i se. Deīn ɔ modos ponēdi. p sic:
si fo²a aliq̄ sit coeterna mãe in quocūq3 eē accipiaf illa for
ma vt est coeterna: seqtur φ frustra ponif materia i q̄cūq3
trāsmutationes eē sb3 eius: consequēs est falsum ex pmo
phys. ⁊ pmo de generatione. igitur ⁊c. cōsequētia pbaf
non enim ponitur materia esse necessario subiectum in
trāsmutatione sbali: nisi vt aliqd sit deferēs transmuta-

tionē: vt dicit Cōmen. cōmē. 71. pmo phy. & cōmē. 63. & ēt vt aliqd maneat idē sub vtroq3 termio trāsmutationis. ex 12. meta. tex. cōmen. 6. sed forma sz eē eētie est ingñabilis: & manet eadē in tota trāsmutatiōe: sequit φ quicqd ponat aliud deferens trāsmutationē superflueret. ¶ Et cōfirmat: nā transmutatio sbalis: quū sit act⁹ sbti mutabilis: aut erit actus māe: vt distinguit ab eētia forme: aut essentia forme: aut vtriusq3 sil. Si pmo⁰ cui⁹ vt sbti transmutatio est act⁹ eiusq3 vt sbti est id qd est termin⁹ transmutationis. igit termin⁹ qualiscunq3 induct⁹ p trāsmutationē imediate pficiet eētiam māe nō forme. qd est ɔtra opinātes. Si 2ᵒᵒ. g gñatio sbalis erit p & p se actus forme vt sbti: qd est ɔtra Ar. pmo physi. & p de ge. ¶ Et sequit vlteri⁹ φ gñatio sbalis esset mot⁹. quū sbz ei⁹ esset ens in actu formali: ɔñs est falsuz ɔtra Ar. 5. physi. tex. cōmē. 7. & 8. Si vo det 3ᵐ: sequit idē qd pus: φ mā nō subijciet trāsmutationi sbali rōne sui: sz rōne forme sbalis: qz sic p ipsaz aliquo mō hret esse: & ēt p ipsaz subsisteret motui & trāsmutatiōi. ¶ Sed ad hanc rōnē forte rñdetur φ terminus induct⁹ p gñationē pficit māz tanq3 sbm: sz for³ᵐ seu essentiā forme pexitē pficit formalr. ¶ Contra dupl: qd est essentialr act⁹ nō est po^a pfectibilis p aliū actū eiusdē rōnis cū ipso. termin⁹ induct⁹ est hⁱ⁹. cuz eētia forme: qz nō distinguit: nisi sicut pfectū ab impfecto. 2ᵒ qz eē eētie forme pcedēs in mā est actus pfectior q3 eē exñtie: qd inducit a gñante. Et hoc vltimū pbat. Tum qz eē eētie rei sbalis ptinet directe ad gen⁹ sbe. esse exñtie: qd p gñationez acquirit: nō gen⁹ aūt sbe est nobilissimū gen⁹. g qd directe ptinet ad ipm est pfectio nobilior: nō ptinēte: sicut est eē exñtie. Tū qz nobilissima pfectio vniuscuiusq3 cōpetit ei p suū ppriū genus. & suā ppriā dñiam que ptinet ad eētiā & quiditatez rei. Tum 3ᵒ: qz plus excedit hō in po^a asinū in po^a in pfectione: q3 hō in actu hoiez in po^a. hō aūt in po^a excedit asinū in po^a p eētiaz. & hō in actu hoiem in po^a p exñtiā. g eē existere nō est pfecti⁹ eētia & quiditate rei. Ex quo iferf ppoᵐ φ eētia rei nō erit po^a pfectibilis p exñtiā. eo mō quo ponūt isti i gñatiōe sbali. ¶ Itē. 2ᵒ pncipalr arguit. In omni trāsmutatiōe: & maxime in gñatione sbali est assignare terminū formalē gñationis. aut g talis termin⁹ est forma sbalis gñanda sz eētiā: aut sm exñtiaz. Si pmo⁰: qd nāliter pducit: seu capit esse sm aliqd sui nō p:eest in mā sm illud eē in q pducit igit for^a nō preest in mā sz essentiā: siue in gñe: siue in spē. & p ɔñs si sic pducat pducit de nihilo sui. Si detur φ forma sm exñtiā terminet gñationē. Tūc arguit. Existentia ista forme q est rō terminādi: aut est sba aut accñs: nō sbat qz for^a sbalis est simplex: nō cōposita ex pluribus partib⁹ sbalibus: maxime φ vna sit in po^a ad aliā: sicut hic ponef: qz essentia forme eēt in potētia ad existentiā sm istaz pōnē. Si vo exñtia sit accñs: & eēt terminus formalis gñationis quū mot⁹ & mutatio denominef a termino formali ipsius gñatio sbalis eēt accidētalis: & eēt gñatio sm qd: & nō simpliciter. ¶ Sed ad hoc forte dicit φ nō pcise eētia forme: neq3 precise exñtia est terminus. sed forma vel eētia forme sub exñtia. Sed ɔtra. qz si eētia sub existētia terminat gñationez. aut sub rōne eētie. aut sub rōne existētie. Si pmo mō. ergo essentia pducitur & habef intētuz φ nō pest in mā. Si 2ᵒᵒ. g accidēs terminat gñationē. ¶ Itē. eētia forme sub exñtia. aut dicit pcise eētiaz. aut pcise exñtiam. aut vtrūq3. nō pmo. vel 2ᵒᵒ p te. g daf 3ᵐ. ¶ Sed ɔ̃ dupl. Tuz qz for^a sub exñtia dicit vnū p accñs quū sit aggregatū ex sba, & accñte. vt ɔcedit rñño. igit nō poterit p se termiare gñationez. 2ᵒ qz eētia forme vt sub exñtia īportat respcm ad exñtiaz. g sub rōe respectiua eēt termin⁹ gñationis. qd est absurdissimū. ¶ Et pterea exñtia. aut forma vt est sub exñtia nō pōt eē termin⁹ isto mō qz nihil pōt eē terminus alicuius actionis. nisi in agente sit pnᵐ formale agēdi. exñtia nō est hⁱ⁹. Sed nā & essentia forme sz oēs. & est de mēte Ar. 2ᵒ physi. cōmē. 3ᵒ. Natura est pnᵐ mouēdi & quiescēdi &c. & hoc pz rōne. qz pnᵐ formale agēdi est illud quo agens assimilat sibi passum. hⁱ⁹ est nā. nō quecūq3 rō idiuidualis sicut est exñtia. que potius est rō distinguēdi q3 assilandi. ¶ 3ᵒ principalr arguit ponit ista opinio φ essentia forme est in mā ante gñationez sub esse incōpleto & imperfecto: & deducit ad esse pfectum a gñante. ¶ Contra. si sic. sequit φ for^a sbalis suscipet magis & minus. pbat. nā per te forma ante sui gñationez hz eē incōpletū: & post gñationez hz eē cōpletuz. g est pfectior q3 prius. ɔñs est ɔtra oēm phiā: qz hoc dato: forma sbalis eēt diuisibilis & partibilr acqsibilis: & ita p motuz suuz ēt gñari eēt intendi & remitti. Ista oīa iprobat Ar. in pdicamētis φ sba nō suscipit magis &c. & φ in sba nō est motus 5ᵒ physi. cō. 10. ¶ Itē φ spēs sbarū sunt sicut spēs numeroꝝ octauo meta. cōmē. 10. quarū rō ɔsistit in indiuisibili. ¶ Itē φ gñatio forme sbalis mēsurat instāti. pbatur rōne. & φ in formis sbalibus nō sint gradus sm quos suscipiāt magis & min⁹. maxie in formis pfectis qcqd sit de formis elemētalib⁹. sic quecūq3 forme suscipiunt magis & min⁹: cū intendunt aut remittunt necessario in eis deuenit ad mediū eētialiter ordinatū inter extrema: qd necessario aliqd pus pmutat q3 in extremū. a quo extremo quuz recedit necesse est deueniri ad illud mediuz. Et quuz receditur ab eo medio necesse est deuiniri ad alterū extremoꝝ: sz forme sbales nō sunt huiusmodi: qz si forma sanguinis ponat tale medium inter formā seminis & carnis: non est necesse φ mā exñs sub forma seminis: quum recedit a forma seminis trāseat ad formā sanguinis: nā lz mā nō possit trāsire ad formā carnis si sit sub forma seminis: nisi pus perueniat ad formā sanguinis: tñ exuta forma seminis: nō est necesse eā adire formaz sanguinis: sed corrupto semine pōt idui forma aque: & postmodū forma lapidis aut ligni. igitur quum p recessuz ab vno extremorum in formis sbalibus non necessario pueniat ad mediū: qd sit essentialiter ordinatum īter formas: & ēt p recessum ab illo qd ponit mediuz nō sit necesse māᵐ transmutari ad alteruz extremoꝝ: sicut in exemplo a forma sanguinis ad formā carnis: aut seminis: sed imediate poterit transmutari ad formā aque: & ɔñter ad aliam formam mixti. Relinquit: formas sbales nō hre gradus sm quos suscipiant magis & minus. ¶ Itē. hoc idem cōfirmat. Quecūq3 forma suscipit magis & min⁹ acqrit p motū & successionez. & silr depdit: sz forma subalis depdit in instanti: qz si animal subito corrumpit isubito amittit aiaz sz quelibet gradum ipsius: ita φ nō pus sm eē sensitiuū q3 sm eē vegetatiuum: sed subito. ita cito sicut corrūpit aial. corrūpitur eius aia q3tum ad quodlibet sui eē: & si aia que vtualiter est multiplex in potētia & vtutib⁹ ei⁹ idiuisibilr corrūpit multo magis alie forme sbales erunt idiuisibiles. ¶ Cōfirmat 2ᵒ forma que in sua eētia hz grad⁹ denoiat subm in quo est sm magis & minus: sicut albedo denoiat subm suuz magis vel minus albū. sz forma subalis nō est huiusmōi. nā qlibet hō cuilibet hoi est eqliter hō: & sic de alijs. ¶ Ad hāc rōnē dr φ pfectū & impfectuz put dicūt diuersum modū eēndi in foīa. s. in actu: & in potētia nō faciūt magis & min⁹ in forma. forma enim q hz gradus sm quos suscipit magis & minus hz illos sm vtrūq3 moduz eēndi. s. tā in potētia q3 in actu. oēs eni gradus qs hz calor in actu phabuit in po^a: sic nihil sit in actu: nisi pfuerit in po^a. Ex q seqf φ pfectū & ipfectū sm eādez rōnē potētie. aut actus faciūt magis & minus i forma: sicut albedo vt q̄ttuor est pfectior in po^a q3 albedo vt duo. que ē ēt i po^a. ¶ Sed ɔ̃ forma que ɔtinet pfectū & impfectū in eadē rōne potētie aut actus. suscipit magis & minus. forma subalis est hⁱ⁹ sm te. g. &c. minor pbat. nā sicut eē eētie & exñtie ɔueniūt foīe in actu. ita etiaz in po^a. Sz eē exñtie sm opinātē est pfecti⁹ eē eētie. ēt accipiēdo vtrūq3 i po^a. igitur. ¶ Cōfirmat ista rō. & redit in idez. Ois illa foīa suscipit magis & minus. q oēs gradus qs hz i actu ɔtinet i po^a foīa sbalis est hⁱ⁹. g pbat. qz gradus pduct⁹ a gñante cōtinebat potentialr in forma. alioqn fuisset ipole pduci.

¶ Itē. gradus

¶ 3º. gradus quicunqꝫ actualis. forme intẽsibilis accñta
lis: quũ est deduct⁹ ad actũ nõ educit̃ nisi de po^a opposi
ta actui ad quẽ deducit̃: talis nõ est nisi po^a obtiua. de q̃
agẽs exibit actũ. de tali po^a exibit agens gradũ quẽcunqꝫ
forme sbalis: si quos hꝫ gradus. igit̃ talis gradus qcũqꝫ
sit p̃fuit in po^a: siue sit esse: siue ẽẽntia. ¶ 4º. ad p̃ncipale
4º argr̃ foꝛa. q̃ preest in mã ante gñationẽ: aut vnit̃ mãe
seu est in ipsa sm quẽlibet gradũ: qm natus est sibi cõpe-
teret: dato q̃ hẽat gradus sm te: aut nõ. Si p̃ mõ: qꝺ vr̃
dõm: qꝛ ẽẽntia eius est idiuisibilis. igr̃ a gñante nõ dedu
cit̃ ad esse pfectũ: ꝛ ꝑ ꝯñs sm nihil ipsius capit eẽ. Si vo
det̃ 2^m: seqr̃ q̃ ille gradus q̄ ꝓducit̃ in ipsa foꝛa: ꝓducit̃
de nihilo sui: qꝛ q̃ñtũcunqꝫ modicũ istud: dũmõ sit aliqd
positiuũ: siue sit entitas: siue modus entitatis sp̃ hẽbit eẽ
de nihilo sui p̃supposito. ¶ Et ꝯfirmat̃. ꝛ redit in idẽ: qꝛ
illud qꝺ acqrit̃ ꝑ gñationem: aut est aliqd p̃ter totũ illud
qꝺ p̃fuit in mã. aut nihil: ꝛ hoc siue ptineat ad essentiam
foꝛe: siue cõpositi. Si 2^m. ḡ nulla: erit gñatio. Si p̃ mõ. ḡ
illud erit de nihilo sui ex ista põne: ꝛ ita creabit̃. ¶ 5º.
vñ ẽẽntialr̃ ordinatis ꝛ eiusdẽ rõnis agens ꝯtinẽs v̇tualr̃
gradũ pfectioꝛẽ ꝛ supioꝛẽ ꝯtinet v̇tualr̃ quẽlibet graduꝫ
iferioꝛẽ: lꝫ nõ ecõuerso: sꝫ gradus actualitatis eiusdẽ foꝛe
sunt eiusdẽ rõnis: ꝛ sunt ẽẽntialr̃ ordinati sm istã opionẽ
qꝛ vnus est in po^a ad alteꝝ: ḡ agens ꝯtinens v̇tualr̃ poste
rioreꝫ ꝯtinet v̇tualr̃ quẽlibet p̃orem: sꝫ agens nãle ꝯtinet
v̇tualr̃ posterioꝛẽ. ḡ ꝛ quẽlibet p̃orem. poterit ḡ ꝓducere
p̃mũ gradũ: sicut ꝛ vltimũ. frustra ḡ ponet̃ gradus iproꝛ
ductus. ¶ Cõtra modũ ponẽdi istaꝝ opionum arguit̃. ꝛ
p̃ ꝯ p̃mũ: qui ponit vnũ ichoatiuũ gñis respectu formaꝝ
spãliuꝫ: arguit̃ sic. Forma spãlis: que ichoatur in gñe: aut
est aliqd p̃ter formã gñis: aut nihil. nõ 2^m: quia spẽs su-
pra genus addit dr̃iaꝫ ẽẽntialẽ: que dicit distinctam enti
tatẽ a mã: seu ẽẽntia gñis: qꝛ teste Arꝫ. 7. meta. cõmẽ. 43.
genus est qꝺdaꝫ possibile respectu spẽrum: ꝛ se hꝫ vt mã
respcũ ipsaꝝ. Et p̃terea nulla eẽt gñatio respcũ taliũ foꝛ-
maꝝ in spẽ: si nihil addit supra formã gñis. si sic. foꝛa spe
cifica q̃ñtũ ad illud qꝺ addit supra gen⁹ nõ est ichoata in
forma gñica: ꝛ quũ gñet̃ q̃ñtũ ad id qꝺ addit gñat̃ de ni
hilo sui. ¶ 2º. sicut gen⁹ hꝫ ꝓpriã vnitatẽ distinctã ab vni
tate spẽi: vt vult Arꝫ. 5. meta. tex. cõmẽ. 12. ita foꝛa gñis hꝫ
vnitatẽ distinctã ab vnitate forme specifice. Sꝫ vnũqꝺ-
qꝫ qꝺ est vnũ ꝑ suã vnitatẽ est idistinctũ a se: ꝛ distinctuꝫ
a quolibet alio igr̃ forma specifica iportat aliquã distõnẽ
supra formã genericã. ꝛ si sic sequit̃ q̃ in foꝛa corpeitatis
forme specifice hñt aliqꝺ eẽ distinctũ. Cui⁹ oppo^m dicit
opinio. ¶ 3º. si in forma generica ichoant̃ forme specifi
ce: aut tales forme ꝯtinent̃ ibi sm aliqd sibi ꝓpꝛiuꝫ: aut
nihil. Si 2^m. igit̃ nullũ hñt ichoatiuũ q̃ñtũ ad illud eẽ ꝓ
pꝛiuꝫ: qꝺ sibi ꝯuenit. Si p̃ mõ. igr̃ foꝛe ꝯrie ꝛ repugnãtes
erũt in ẽẽntia forme generica. ꝛ pbat̃ ꝯña: qꝛ forme speci
fice ꝯtinent̃ ibi q̃ñtũ ad ẽẽntiã ꝓpꝛiã ꝛ q̃ditatẽ eaꝝ in spẽ
sꝫ repugnãtia ꝛ ꝯrietas foꝛaꝝ est ex differẽtijs specificis
ipsarum: que ptinent ad eaꝝ q̃ditatẽ ꝛ essentiã specificã
qꝺ pbat̃ qꝛ si forma specifica hois repugnat forme speci
fice afini: hoc est: qꝛ rõnalitas hois repugnat irrationali
tati afini. igit̃ tales forme nõ ꝯtinent̃ in forma generica
sm essentiam: nec valet dicere q̃ ibi ꝯfuse ꝛ indistincte
ꝯtinent̃: quia si ibi sunt sm ꝓpꝛiã essentiã sunt ibi sm qꝺ
libet qꝺ ptinet ad essentiam: ꝛ ita sm ꝓpꝛias dr̃ias essen
tiales: ꝛ ꝑ ꝯñs sm ꝓpꝛias vnitates: ad quas sequunt̃ di
stinctiones earum. ¶ Et p̃terea. si dat̃ vna forma que sit
inchoatio oium formarum gñabiliũ erit cõis omnibus
gñabilibus nõ soluꝫ elementatis: sꝫ et elementis. ꝛ si sic.
oportebit dare qñtuꝫ corpus extra itellm: ꝛ in re: ex quo
elementa ꝛ mixta sunt: qꝺ iprobatum est p̃mo phy. ꝛ pri
mo meta. Ex hoc apparet etiam improbatio scꝺi modi
ponendi respectu cuiusqꝫ forme ꝓpꝛiam inchoationem
in mã ex repugnãtia ꝛ ꝯtrarietate formaꝝ etiam qꝛ non
euadit̃ creatio: nisi auferat̃ oino ois gñatio naturalis. qꝛ
opꝫ sp̃ dicere q̃ aliqꝺ nouũ: q̃ñtũcũqꝫ modicũ ꝓducit̃ ꝛ

illud nullo mõ p̃fuit. ¶ Sed spãlr̃ argr̃ ꝯ istũ modũ: nam
si vnaqueqꝫ forma ꝓducibilis hẽat ꝓpꝛiã formã in mã. igr̃
quelibet forma idiuidualis hẽbit ꝓpꝛiã inchoationẽ: qꝛ
q̃libet talis est ꝑ se ꝓducibilis nõ foꝛa specifica vel gñi-
ca: sꝫ tales forme indiuiduales sunt ifinite. ḡ erũt ifinite
forme ichoate in mã sm ẽẽntiã: qꝺ est ipole. ¶ 2º. forma
que sm ẽẽntiã preest in mã: aut est corruptibilis sm tale
aut nõ. si sic. ḡ gñabile ꝛ corruptibile nõ ꝯuertunt̃: qꝺ est
ꝯ Arꝫ. p̃ celi. tex. cõmẽn. 126. Si nõ. ḡ idem nũero poterit
nãlr̃ redire postq̃ꝫ erit corruptũ. pbat̃ ꝯña. Omne illud
qꝺ est in potẽtia mãe. agens põt educere ad actũ: sꝫ ꝑ te
cũ corrũpit̃ cõpositũ forma manet in mã in entitate po-
tentiali. qꝛ sicut agens istã entitatẽ polem nõ eduxit: ita
nõ corrũpit: sꝫ solũ actualẽ. si ḡ eadẽ nũero remanet foꝛa
in po^a. idẽ cõpositũ nũero reparabit̃. ¶ Sꝫ ad h̃ forte di
ceret̃ q̃ sm Arꝫ. nõ reparat̃ idẽ nũero: nisi sit idẽ mot⁹ ge
niti ꝛ repati. ¶ Cõtra. qcqd sit de dicto phi: m̃ certuꝫ est
q̃ entitas vna nũero cõpositi est ex vnitate foꝛe. vñ si ꝑ
decẽ mot⁹ distinctos iducat̃ vna forma nũero in mã cõ-
positũ est vnũ nũero. ꝛ rõ est. qꝛ sicut entitas cõpositi de
pendet a causis itrinsecis: ita ꝛ vnitas. potissima dt̃ cãꝝ
itrinsecaꝝ est foꝛa respcũ cõpositi. ¶ 3º. ex ista põne seqr̃
q̃ ois vna forma esset due forme: ꝛ forma eẽt cõposita ex
distinctis rebus. vtrũqꝫ ꝯñs est falsuꝫ. ḡ ꝛc. Probat̃ p̃mo
q̃ñtũ ad p̃mũ ꝯñs. Ille sunt due res: quaꝝ vna manet: al
tera corrupta: vel nõ manẽte ꝑ p̃mũ p̃n^m: sꝫ entitas istius
foꝛe i po^a manet: nõ manẽte actu quẽ habuit: ꝛ ecõuerso
ergo actualitas ꝛ potẽtialitas forme sunt due res: ꝛ vltra
quũ iste due res cõpetãt forme eidẽ nũero. ista forma qñ
esset in actu cõponeret̃ cũ actu: ꝛ qñ eẽt in potẽtia cõpo
neret̃ cũ potẽtia tanq̃ꝫ cuꝫ rebus realr̃ diuersis. ¶ 4º. in
diuersis materijs nũero distinctis: sunt ẽt diuerse inchoa
tiões respcũ eiusdẽ foꝛe. ḡ in mã aque ꝛ terre sic erũt in-
choatiões distincte respcũ forme afini. aut ḡ ambe dedu-
cunt̃ ad actũ pfectũ si ambe ꝯcurrãt ad gñationẽ afini:
vt si daret̃ q̃ ista ꝯuenũt ad gñationẽ mixti: aut nulla:
aut vna sic: ꝛ alia nõ: nõ 2^m aut 3^m. pꝫ. ḡ dabit̃ p̃mũ. ḡ sicut
sunt due ichoatiões foꝛe afinine ita erũt due foꝛe ibi ge-
nite: qꝛ sicut vna iclinatio hꝫ pfici ꝑ vnum terminũ: ita
due pficient̃ duob⁹. ¶ Et ꝯfirmat̃: qꝛ nũerata mã neće ẽ
nũerari ea q̃ sunt in ea: qꝛ ipole est aliqd vnũ ꝛ idẽ nũero
sil iueniri in plibus nũero differentib⁹ mã aũt q̃ actualr̃
est sub diuersis formis distinguit̃ nũero. igr̃ ꝛ inchoatio
exñs in ipsa. ¶ 5º. ꝯ illud qꝺ dñt inchoatiuũ foꝛe coage
re ad gñationẽ eius. cuicũqꝫ cõpetit eẽ p̃n^m formale agẽ
di alicui supposito nõ põt eẽ ꝑ se agẽs: qꝛ agere ꝑ se p̃sup
ponit eẽ ꝑ se. foꝛa sbalis est hᵘ. loquẽdo de illa q̃ est in mã
ꝛ est ps alteri⁹ aut ḡ ichoatiuũ forme erit rõ agẽdi: suppo
sito in quo est: aut extrinseco agẽti: nõ 2^m qꝛ nihil formalr̃
agit: nisi ꝑ formã: q̃ sit in ipo: vt pꝫ scꝺo de aia. tex. cõmẽ.
24. vbi Arꝫ. declat diffõne aie ꝑ esse p̃n^m intrinsecũ: quo
viuimus: sentimus ꝛc. Neqꝫ ẽt est dandũ p̃muꝫ: qꝛ tunc
suppositũ: in cuius mã est tale inchoatiuũ ageret ad cor
ruptionem sui: igit̃ nullo mõ erit rõ agendi. ¶ Preterea
tale inchoatiuũ si ageret: ageret in sbm propriũ deducen
do ipm ad actũ pfectũ illius forme: cuius esset inchoati
uum: sed nulla forma agit in sbm propriũ maxima actio
ne sbali: aut ẽt vniuoca: qꝛ tunc: aut gñaret se: ꝛ deduce-
ret ad eẽ simplr̃: aut scꝺe forme sbales: vel accñtales eius
dem rõnis inducte per motũ essent in eodem subiecto.
vtrũqꝫ ꝯñs est impole euidenter. ꝯña q̃ñtum ad vtrunqꝫ
ꝯñs probat̃: nam si forma in esse incompleto agit ad gña
tionem sui in esse cõpleto. ista gñatio esset ad esse simplr̃
forme. ꝛ ex ꝯñti esset vniuoca: quia principiũ formale ꝛ
terminus formalis essent eiusdẽ rõnis. Ex quo sequit̃ q̃
quũ agens actione vniuoca prehabeat formam eiusdeꝫ
rõnis cũ forma quã producit: opꝫ dicere: vel q̃ vna ꝛ ea
dem forma producit se ad esse simplr̃: qꝺ est impole. ꝛ ꝯ
Aristo. 2º de anima. cõmen. 47. vel saltem q̃ due forme
eiusdẽ rõnis sbales vel accñtales sunt in eodẽ supposito:

qd̄ est iprobatū. 5. meta. capi. de eodē & diuerso. ¶ Contra illud. q2 actio esset violenta nisi poneref in mā actiuum intrinsecū coagens agenti extrinseco. sic arguif inchoatiuū intrinsecū agens: aut est sufficiēs actiuū ad gn̄ationem forme vel cōpositi: vel non. si sic: quūz sit agens nāle nāliter & necessario agit in passum sibi pportionatū & approximatū: cunqz habeat mām in qua est pro passo sufficienter approximato ēt proportionato tale inchoatiuū semp aget in pducendo formā: respcū cui9 est ichoatiuū & ita si vnaqueqz forma hz in mā ppriā ichoationem oēs forme simul educerenf de mā: vel saltē illa cuius ichoatiuū esse fortius: qd̄ vr falsuz. q2 imgfectius non vr posse per se: & sufficiēter pducere: quod est pfectius. forma aūt gn̄anda que est in actu est pfectior seipsa vt in po^a. igr̄ vt in potētia nō deduceret se ad actū. Si vō icohatiuū intrinsecū sit insufficiens actiuū: agens gn̄ans extrinsecuz prius aget q̄ intrinsecū: q2 hō agens est mouēs motū. & extrinsecū est pncipaliter agens: aliogn intrinsecū semp egissetinisi moueaf ab extrīseco: & ita materia nunq̄ eēt sub esse quieto alicuius forme. igr̄ agēs extrinsecū in illo priori quo agit: quum nullum habeat pncipiū itrinsecū sibi coagens aget in materiam actionē violenta: & ita nō euadunt inaturalitatez actionis: quā conantur euitare. ¶ Dimissa igr̄ ista opione tanq̄ superua canea. q2 non sunt multiplicāda entia sine necessitate. Et quūz ex sola potētia subiectiua materie possit saluari naturalitas gn̄ationis: & euitari creatio forme. Est ponenda opinio penitus huic opposita: quā insequif Doctor subtilis. Pro q̄ ponende sunt quedā distōnes. ¶ Quarūz pma est. eoꝝ que gn̄anf: quedā gn̄anf vniuoce: quedā equoce. Illa gn̄anf vniuoce: quoꝝ pncipiū formale & terminus formalis sūt eiusdē rōnis: vel sm aliquos: quoꝝ gn̄ans & genitū sunt eiusdē spēi. Equiuoce aūt quoꝝ pncipiū & terminus formalis sunt alterius rōnis: vel generās & genitū sunt alterius spēi. Exēplū primi. hō hoiem gn̄at vniuoce. Exēplū secundi. sol gn̄at vermē ex putrefactione. ¶ Scd̄a distō. eoꝝ que gn̄anf vniuoce quedā gn̄anf imediate: vt ignis ignē. quedā mediate: vt asinus asinū: & hō hoiem mediāte semine. ¶ Ex his ponunf alique 9nes. Prima est ista. nulla forma nālis ante sui gn̄ationē ē totalr ab itra: sicut dixit Anaxagoras: & alij pħi qui dicti sunt epicurei. quorum opinio erat q̄ qd̄libet esset in quolibet: sicut Ar. p̄ phy. recitat: naz sm istos nihil fit aut gn̄af simplr: imo si ex aqua appareat fieri aer. ille aer nō fit aut gn̄atur in rei veritate: sed prius erat in aq̄ & nō apparebat pp mixtionem eius cū ptibus aque: sed agētia nālia nihil faciunt suis actionibus: nisi expellē accn̄tia & dispōnes occultātes formas latentes in mā sicut splendor lapidis preciosi occultatus per lutū: aliquando per tersionē & luci remotionem manifestaf. ¶ Contra istā opinionē inuehif Ar. pmo phyficoꝝ vbi pbatur. qd̄libet non esse in quolibet: imo absurdū est dicere. quodlibet esse in eo. ex quo gn̄af & ista opinio est 9tra sensum: nam videmus ex paruo ligno gn̄ari ignē multo maiorē. absurdū aūt esset dicere q̄ ille ignis ibi pfuisset actu. & nō apparuisset nobis. Opionis istius falsitas ostendif ab Ar. p̄ phy. p qnqz 9nes q̄s ponit ibi. Quare eius impugnatio hic omittif. Impugnatio hui9 opi. incipit tex. cōmē. 35. ¶ Scd̄a 9clusio est. forme nāles nō sunt totalr ab ex. s. a datore formaruz: vt tenuit plato & alij stoici quoꝝ ipse princeps fuit. dixerūt enim isti. agētia nālia solū disponere mām ad susceptionem alterius: & alterius forme: qua 9disposita forme itroducunf a datore formarum mediante sua luce. ¶ Et p ista opinione vt dicit Cōmen. 7. metaphy. cōmento. 31. plato inducit quattuor rōnes valde difficiles. quarum prima est. Omne quod educif de potentia ad actuz: opz q̄ educaf ab aliquo existente in actu: q2 nihil agit vt est in potentia: sed solum vt in actu. vt etiam est de mente Arist. tertio phyfi. commen. 17. Sed plante & aīalia que fiunt equoce ex nō semine. educunf de potētia ad actū. ergo educuntur p aliqd qd̄ est in actu. 9stat aūt q̄ agens in actu non apparet nisi forma abstracta. i. separa a mā: q2 solū talis absoluif ab oi potētialitate. forma aūt 9iuncta māe q̄diu est in mā est potentialis. ¶ Et pterea nullus vniuocū forme est iductiuū talis forme: q2 tunc talis gn̄atio nō esset equoca. g̃ quecūqz generanf equoce generanf ab agēte sepato. ¶ Scd̄a iter ceteras fortissima est. Quelibet forma sbalis tā elemēti q̄ mixti: tā aiati q̄ inaiati q̄ dr̄ esse aia nō est cōplo q̄litatū pmaꝝ: neqz ēt scd̄arum: sz est q̄dā forma addita illis cōplonibus. Querif g̃ vtrū talis forma supaddita generef a se: aut ab agēte extrinseco: nō a se: q2 tūc talis gn̄atio esset a nō generāte. ex quo nihil generat se: sz seipm saluat. 2° de aia. tex. cōmē. 47. g̃ talis forma generabif a generāte extrīseco. & si sic. necē ē illd̄ eē iduiduū eiusdē gn̄is primi vel spēi cū genito: aut erit forma sepata 9stat aūt q̄ in generatiōe aīe ex semine induiduū generās & genitū nō sunt eiusdez spēi vel generis primi. g̃ opz dare formā sepatā q̄ fit agēs in tali generatiōe. Ultimū assumptū sorte pbaf sic: q2 neqz semen: neqz aliq̄ vtus exīs in semine poterit dici eiusdē spēi vel generis primi cū aia q̄ generaf. Hec ampli9 declarabunf iferius. ¶ 3° rō. in transmutatione eltoꝝ ex se inuicē nō fit actio sm formas sbales ipsoꝝ: sz solū sm q̄litates. q2 actio & passio est tm̄ rōne 9rietatis: vt pbaf p̄ de gn̄atione. 9stat aūt q̄ forme sbales nō sūt 9rie: & ex 9trij nō sunt ex se actiue: aut passiue: vt dicit hic Cōmen. igif quū elemēta educunf de potentia ad actū. necesse est vt educanf per aliqd existēs in actu 9tinēte vtualr pfectionem forme elemētaris. tale non vr esse nisi forma sepata vnde qn̄ ex duobus elemētis gn̄af tertiū. ambo elementa corrumpuntur cū formis sbalibus. quum aūt q̄litates non generent sbam: generans inducens formā sbalez in mā. erit substātia sepata. i. non 9iuncta māe: vt pbatū ē. ergo &c. ¶ Quarta rō est expimentalis. videmus. n. a motu gn̄ari ignē in actu, ex eo q̄ est ignis in potentia: & non possumus dicere q̄ motus facit ignez: seu formā sbalem ignis: ex quo motus est accn̄s. g̃ opz ponere formā sepatam generantez formam ignis qn̄ generatur ignis in motu 9fricationis aut collisionis duoꝝ corpoꝝ in seinuicē. Silr qn̄ generatur ex reflexione radioꝝ solarium in speculo 9cauo: radius nō pducit ignē: sz agens separatum. ¶ Ex his 9cludit plato 9clusionem suā supra positam. Cui vt dicit Cōmen. cōmen. pallegato obedit seu 9sentit Auic. ponens omnes formas esse ab intelligentia agēte: que erat sm ipm decima intelligētia applicata orbi lune & hz h vba Cōmen. Auic. obedit istis ppōnibus. credidit omnes formas esse ab intelligentia agente: quam vocat datorē formaruz: & existimaf q̄ ēt Themistius dicat hoc. In entibus vō que generantur ex semine manifestū est de eo: & iam dixit hoc apte in tractatu libri sue abbreuiationis. In oibus vero formis appet. hoc ex hoc qd̄ dixit in. 6. sue abbreuiationis de aia. q̄ anima non est illud in quo sunt omnes forme tm̄. s. intelligibile & sensibile: sz est illud quod ponit omnes formas in materijs: & creat eas & est manifestum q̄ ipse intendit per hanc animaz formā separataz. Hec Cōmen. ¶ Opinio ergo tam Auicen. q̄ Themistij fuit: q̄ omnes forme sbales rerum generabilium & corruptibilium sunt a forma separata a mā: lz illā formam separatam non 9silr nominarent. Nam Auicē. nominauit illam intelligentiam agentem & datorem formarum. Themistius vero vocauit eam aiam celi. in qua dixit esse nō solū intentionalr & obiectiue omnes formas tam sensibiles q̄ intelligibiles: sed ēt potentialr & effectiue voluit esse oēm formam sbalem generabilē & corruptibilem. Dixit enim aiam celi creare in mā oēm formā que generatur & corrumpitur. In tractatu enim de spermate expresse asserit omnes formas eorum que generantur ex semine creari ab anima celi. In sexta vero parte libri de anima. hoc generaliter 9cessit de omnibus generabilium & corruptibilium. hos autem libros vocauit

libros

libros abbreuiationis.q2 abbreuiãdo dicta antiquoꝝ in
summa collegit meliora:ꝛ pncipaliora. Huius opionis
vr ét fuisse Alpharabius in suo libro de duabus philoso
phijs:vt innuit Cõmen.in hoc eodẽ cõmento:ita q2 oẽs
voluerũt sbm ꝛ mãm fieri ab agente particulari ꝯiũcto
mãe.formã võ ab agẽte vli separato. ¶Sed ꝯ hanc opio
nem arguit Cõmentator in hoc cõmento.iferens ex hac
opione q̃ttuor incõueniẽtia.Quoꝝ pmũ est q2 gñatio nõ
fit ab agẽte mãli:ꝛ ꝯñam pbat.nam sm istos.gñatio for
me nõ est nisi ab agẽte sepato.igit ꝛ gñatio simplr erit ab
hõ agẽte:q2 ꝯñs illatũ sit incõueniẽs sic deducit.Eiusdẽ
agentis est finis:ꝛ id qd est ad finẽ.idẽ medicus.n.iducit
sanitatẽ ꝛ calorẽ in corpore aialis per medicinaz calidã.
Et idẽ edificator disponit lateres ꝛ ligna:ꝛ iducit formã
domus:ꝯstat aũt q2 gñatio forme est finis alterationis.
vt ostenditur pmo de gñatione in pncipio tex.cõmẽti.j.
vbi ostendit q2 si gñatio est ipossibilis:ꝛ alteratio est im-
possibilis:ꝛ hoc nõ nisi q2 gñatio est finis alterationis.g
eiusdẽ agentis est alterare mãm ꝛ gñare formã:sz altera
tio mãe per istos est,ab agente mãli:ꝛ sm veritatẽ ita est.
ergo ét gñatio forme est ab eodẽ agente particulari:siue
mãli. ¶Scdm incõueniẽs qd deducit Cõmẽ.est q2 gene
rans nõ est formãs:q2 istud sequat pz:q2 illud est formãs
qd inducit formã;sed generans nõ inducit formaz:eo q2
ignis generans ignem nõ inducit formã ignis sm istam
opinionem:sed inducens formã est agens separatuz:qd
est dator formaꝝ.aut aia celi.ergo generãs nõ est formãs
q2 aũt istud sit incõueniens arguit:q2 sicut in artificiali-
bus:ita in nãlibus:sed in artificialibus gñans est formãs
q2 gñans domũ format domũ:ꝛ generãs statuaz format
statuã.ergo ét in nãlibus generans hoiem format hoiez:
ꝛ generans equũ est formãs equũ. ¶3m incõueniens:q2
sbm ꝛ sua forma sunt duo in actu.q2 istud sit incõueniẽs
est manifestũ:q2 est subiecto ꝛ forma fit vnum in actu.s.
vnus homo:aut vnus equus.igr sbm ꝛ forma sunt vnuz
in actu:ꝛ duo in potẽtia.pz ꝯña:q2 vnũ in actu ꝛ multa
in actu opponunt:vt hz videri.5° metaphy.cap.de vno
vnuz enim in actu põt esse multa in potentia:vt.6.phy.
tex.cõmẽti.3.ꝛ q2 istud sequat probatur:quia a diuersis
agentibus in actu nõ cõcurrentibus ad eundẽ effcm fiũt
diuersi effectus in actu;sed agens materiale ꝛ imateria-
le sunt diuersa agẽtia in actu:ꝛ nõ ꝯcurrentia ad eũdem
effcm:q2 agẽs materiale facit sbm sm istã opionẽ:ꝛ agẽs
imateriale facit formaz.g sbm ꝛ forma sunt duo in actu.
¶4m incõueniens est q2 vnũ in actu sm q2 est vnum in
actu dependet a duobus agentibus nõ subordinatis.q2
istud sit incõueniẽs pz:nã effectus vnus:vt vnus in actu
non hz nisi vnũ agens:q2 si hz plura agentia:opz illa esse
subordinata.iuxta illud phi.2° physi.cõmẽ.26.Sol ꝛ hõ
generant hoiem ex materia:ꝛ q2 istud sequat manifestuz
est:q2 tam hõ q̃z equus qui est vnus effectus in actu sm
q2 hõ depẽdet ab agẽte materiali gñante sbm.ꝛ ab agẽte
imateriali gñante formã.Et q2 ista agentia nõ sint subor
dinata pz sm istos:q2 si essent subordinata ambo attinge
rent eundẽ effcm numero.ꝛ qcqd esset terminus actiõis
vnius:esset etiaz terminus alterius:qd est ꝯ opinantes.
¶Aduertendum tñ pro ampliori notitia istaꝝ opionuz
ꝯuenientiũ in ꝯclusione q2 Plato ꝛ Auicen.in aliqbus
discordant:nam plato pter ideas quas dixit esse causas
spẽꝝ specꝝ daret vnũ agens pmũ icorporeũ a quo crea
te sunt oẽs idee vna cũ toto vniuerso:quã opinionẽ secu
ti sunt oẽs Xpiani:iudei:ꝛ sarraceni.De quoꝝ secta fuit
Auer.hi oẽs tenẽt dari vnũ creatorẽ:a quo oia celestia ꝛ
terrestria pcesserent:siue visibilia:siue inuisibilia.alioquin
mundus fuisset eternus:nisi esset vnum primum a quo
creata sunt omnia. Disconueniens ergo fuit Plato ab
Auicen..in positione vnius primi creatoris omnium.in
alio aũt conueniunt q2 agens materiale est illud qd ime
diate disponit materiã ꝛ subiectũ.agens aũt separatum
imediate introducit formã. ¶Cõtra Platonẽ quantum
ad creationẽ nõ arguit Cõmẽtator in sepe dicto cõmẽto:
sed solũ ꝯ illud in quo ꝯuenit cũ Auicẽ.ꝛ hoc duplr.Et
primo sic.nõ est processus de extremo ad extremum:nisi
per mediũ:sed intrãsmutabile incorporeũ:ꝛ trãsmutabi
le corporeũ sunt duo extrema:quoꝝ mediũ est itransmu
tabile corporeũ:g nullũ itrãsmutabile icorporeuz imedia
te poterit trãsmutare materiaz:sed necessario trãsmutat
materiã:mediante corpore intrãsmutabili:qd est corpus
celeste.sicut ergo motus hoꝝ iferioꝝ reducit ad motorez
imobilẽ mediante motu celi:ita trãsmutatio materie re
ducit in agens imãle mediãte agẽte naturali:qd est celũ
¶Scda rõ est ista.Generãs ꝛ genitũ inuicẽ assimilant.
igitur impoĩe est q2 forma separata a materia simplr ime
diate pducat formã imixtã materie.ꝛ ex ꝯñti itelligentie
nõ pñt imediate transmutare materiã.Et hec que addu
cta sunt contra Platonẽ ꝛ Auicẽ. sufficiant ad ipugna-
tionem alioꝝ.vz. Themistij ꝛ Alpharabij. Ex quo ꝯue-
niunt in ꝯclusione:lz discordent in mõ ponendi dictam
cõclusionem. ¶Sed restat soluere argumenta platonis
¶Ad pmum.quum arguit. Omne qd reducit de poten-
tia ad actũ ꝛc.Rñdet Cõmen.in pallegato cõmento:di
cens:q2 quum ꝯsiderata fuerit demonstrato Aꝛ.in hoc
loco sup hoc.i.q2 forme materiales sunt gñantes formas
materiales apparebit q2 semina sũt illa que dant formas
rerum generatarum a seminibus per formas quas dede
runt semina gñantia:ita q2 nulla forma aialis:ac ét plã-
te est a forma separata.s.ab idea:sed fit ab ipso semine p
virtutem formatiuã existem in ipso infusaz semini ab eo
a quo decisum est semen:ꝛ hec virtus formatiua nõ gña
tur a celo:neqz ab aliqua intelligentia:sed generatur a
decidente semen:siue sit hõ:siue bos:siue qdcũqz aliud.
In alijs aũt que gñantur equoce:ꝛ per putrefactionez
corpora celestia:vt dicit Cõmẽ.sunt illa que dant corpi-
bus putrefactis aliqd loco seminis ꝛ virtutũ que sunt in
seminibus sicut ergo semina ꝛ eoꝝ virtutes formatiue
sunt effectiue a plãtis ꝛ animalibus:ita materia putrefa
cta que disponit ad formã aialis:ꝛ virtus exñs in ea est
effectiue a corporibus celestibus:nã in spiritibus iclusis
in corpore putrescibili virtute celi:qd est alterãs pmum
iprimit qdaz virtus formatiua que est virtualr effectiua:
seu potentialiter tale aial gñandũ.ꝛ sm aliã ꝛ aliã vtutẽ
gñatur aliud ꝛ aliud aial. ¶Ad scdz rñdetur:ꝯcedendo
assumptum.vz.q2 quelibet forma substãtialis in quocũqz
ente.ꝛ maxime aia est forma addita cõplexioni:vt dicit
hic Cõmẽ.q2 dicit q2 anime nõ fiunt a cõplone:nisi sm
opionem dicentium animam esse cõplexionem. Et ꝯce
ditur q2 talis forma gñat ab aliquo indiuiduo eiusdem
generis vel speciei cum genito.Et quum dr q2 in gñatio
ne anime ex semine indiuiduum generans ꝛ genituz nõ
sunt formalr eiusdem speciei vel generis ꝛc. Rñdet q2
lz iduiduum generãs ꝛ genitum nõ sint formaliter eius-
dem generis primi vel spẽi:sunt tñ virtualr ꝛ per vtutẽ
actiuam que ꝯtinet effectiue ipm animal generandum
quare semen per virtutem formatiuam existez in ipso est
idem in specie vtualr:lz nõ formalr ipsi genito. ¶Ad 3m
rñdetur:q2 illud qd mouet materiam necessario est cor-
pus hñs qualitatem actiuam:aut potentiam.que agit p
corpus hñs q̃litatem actiuaz.vñ nõ tñ est actio ꝛ passio
p q̃litates pmas:sed ét p formas substãtiales elementoꝝ
agentium per q̃litates tanqz per instrã sm ipsum Auer.
Et quũ.dr elemẽta nõ esse ꝯtraria sm formas substãtia-
les ipsoꝝ:sed tñ sm q̃litates.istud negat:q2 hoc est ꝯtra
Aristo.2.de generatione.cõmẽto.48.ꝛ cõtra eũdem Cõ
menta.primo physi.cõmẽ.52.verũ est q2 nõ sunt ꝯria:ca-
piendo ꝯrietatez stricte:i.eo modo quo capit Aristo.10.
metaphy.cõmen.13.14.ꝛ.22.ꝛ in predicamẽtis:sunt tñ
ꝯtraria pur ꝯtrarietas sufficit ad transmutationem.qua
litates igitur elementorum virtute elementorum intro
ducunt ipsas formas substantiales in materia:vel potest
dici ad mentez Sco.q2 facta alteratione per qualitates

disponētes ad formā s̄balez ignis in mā de qua dz gñari ignis. ⁊ hoc ab igne gñante de tali materia, sūme disposita ⁊ calefacta forma s̄balis ignis educit formaz ignis de poᵃ in actū. ¶ Et cū dr̄. ignis nō agit īq̄ztū ignis. R̄ndet ꝙ illud qđ debet alicui potentie pͥmo. s̄m ꝙ pͥmo distinguit ꝯ partē: debet illi rōne oīum suaꝝ partiū. Si igr̄ agere debet pͥmo composito ex materia ⁊ forma. igr̄ debet illi rōne oīum partium. ⁊ ita rōne materie: ꝯñs est falsum: qꝛ cōpetit solū rōne forme. forme. n. est agere: materie v̄o pati. 2ᵒ de gñatione. ⁊ hoc est quia forma hz ꝯnetatē. ergo ignis inq̄ztuz ignis nō agit: sic ꝙ agere debeat pͥmo igni. ¶ Aliter r̄ndet Sco. Ignis nō agit īq̄ztū ignis actione in sensum: qꝛ sensus nō est s̄be ignis ideo subdit. Agit inq̄ztū calidus: sed ꝙ agat in materia naturali alia actione nō īcōuenit. ¶ Vel 3ᵒ mō dici pōt ꝙ ignis īq̄ztū ignis nō agit imediate: qꝛ actionē talē opz p̄cedere actionem p q̄litates: ⁊ illa p̄cedente: sequit postmoduz actio ignis per formā suā s̄balez. ¶ Sz arguebat: qꝛ qñ ex duobus elemētis generat 3ᵐ iambo de necessitate corrūpuntur ⁊c. ¶ R̄ndetur ꝙ nō opz generans ⁊ genitū in facto esse sint simul: sed sufficit ꝙ sint simul in fieri: ⁊ duz generabile fit. vn̄. 7. phyſi. Mouens ⁊ motū sunt simul nō tn̄ opz ꝙ mouens ⁊ motū sit simul in fine motus: sic in ꝓposito. ¶ Ad 4ᵐ r̄ndet Cōmen. ꝙ quia s̄bm forme nō hz eē nisi per formā. Ideo actio agētis nō pendet ab ipso nisi qꝛ pendet de forma. Et post subdit. Illud qđ generat s̄bz forme. est illud qđ generat formā: ⁊ nō generat s̄bm nisi qꝛ generat formā. Hec Cōmē. ¶ Ex hoc ad propositum. motus generat ignez ⁊ formā ignis: nō tanq̄z agēs p̄ncipale: sed tanq̄z instr̄ale: corpoꝝ seīnuicē ꝯcurientiū: que accipiunt in generatione ignis: tanq̄z agens principale. Silr̄ duz generat ignis a radijs reflexis: principale agēs est sol: ⁊ radius reflexus: seu motus radij reflexus ē agēs instr̄ale. Ex quo ꝯcludit ꝙ omne qđ fit: fit a suo simili: vl̄ virtualr̄ vel formaliter. He r̄nsiones dantur ad argumēta Platonis: sequendo principia ⁊ dicta Cōmē. que q̄ztum satisfaciant obiectis. posterius videndum erit.

¶ Tertia ꝯclusio principalis ponenda pro determinatiōe q̄ōnis est ista. forma s̄balis ante sui gñationē nō hz aliqđ esse actuale in materia: siue cōpletū: siue incōpletū. Ista ꝯclusio pz ex impugnatiōe opinionis Alber. ⁊ Linconiēsis: que prima posita fuit ad q̄ōnez in p̄nᵒ. Tum qꝛ talis forma in tali esse: aut esset ꝓducta: aut nō. si nō. ergo esset increata qđ est falsum. Si esset producta. vel igr̄ ex aliquo sui: vel ex nihilo. Si ex nihilo. igitur forma s̄m esse tale: esset creata. Si ex aliquo sui: tunc esset processus in infinitū. Tum qꝛ si forma habeat tale esse in materia añ generationē: sequeretur ꝙ semp erit aliquod cōpositum ex materia cū forma s̄bm generationis: ⁊ per ꝯñs nō erit ens in pura potentia: nec erit trāsmutatio huius totius in totum nullo sensibili remanente eodem: qđ est cōtra Aristo. pͥmo de generatione. tex. cōmen. 23. hec aliqualiter discussa sunt superius. Et ideo hec sufficiant.

¶ Quarta ꝯclusio. forma s̄balis ante sui gñationez nō hz in materia aliquod principiū actiuū qđ sit ꝓductiuū ⁊ effectiuū essentie ⁊ substantie eius. ¶ Pro declaratione istiᵘˢ ꝯclusionis est aduertendū: ꝙ p̄ncipium actiuū formaliter. pōt intelligi duobus modis. vno modo: ꝙ per eius actionem attingat essentiā forme s̄balis: tanq̄z terminuz formalem sue actionis. alio mō ꝙ sit actiuū inducendo aliquā formā: que sit dispositio ad formā substantialem generandaz. Primo mō negat res naturales habere tale p̄ncipiuz intrinsecuz sue gñationis s̄balis: sed scđo mō conceditur maxime in his que gñantur ex semine. ¶ Et vt melius intelligat expositio videndū est. quid sit semen. Et scđo. ad quid ponitur: in quibus sit semen: aut rō seminalis. ¶ Quantum ad pͥmum dr̄ ꝙ semen est substātia corporalis generabilis ⁊ corruptibilis medians iter generans ⁊ genitum non principaliter intenta a natura: sed vt sit via ad aliquod compositum generandum sile

generāti. Rō aūt seminalis pōt dici aliqua qualitas ꝯñs formaz seminis disponens actiue: aut passiue vt ex ipso aliqđ generet a nā principalr̄ intentuz dr̄ semen esse s̄ba corpalis que corrumpit. Naz in gñatione pfectoꝝ nā hz tale determinatū ꝓcessuz: vt ꝓcedat ab īperfecto ad pfectuz: vt forma que est prior in gñatione naturali semp sit impfectior hoc est qđ dicit Aris. 9. meta. tex. cōmenti. 15. Priora gñatione sunt posteriora pfectione. i. sunt posteriora s̄m s̄bam ⁊ pfectionē. Et sic in gñatione ex semine natura īducit vltimā formam pfectā: mediantibus alijs formis īpfectis: ⁊ nō manētibus in termino. In semine eniz sunt q̄ttuor. pͥmū est ꝙ semen est s̄ba corpalis: que pōt gñari ⁊ corrūpi. scđm est ꝙ forma seminis nō est vltima: quā itendit ipm gñans: sz est prima vel media in progressu gñationis nālis. aliogn ea habita cessaret gñatio. tertiū est ꝙ forma huius s̄be que est semen nō manet: sed corrūpit: qꝛ iperfecta est: ⁊ nō est intenta a gñante: vel a nā: vt sit in termino: sed vt sit via in gñatione vltime forme. 4ᵐ qđ est in semine est quedā q̄litas ꝯñs formā iperfectā seminis: que ꝯcurrit ad agendū dispositiue: vel ad patiendū. Et de hac rōne seminali loquit Cōmētator. 7. metaphy. cōmento. 31. ⁊. 12. metaphy. cōmen. 18. vbi appellat istas virtutes formatiuas exites in seminibus virtutes diuinas. ⁊ hoc ēt ex snīa Galieni ⁊ Arist. ¶ Ex hoc ꝯcludit. in qbus sit semen vel rō seminalis: nam soluz in illis formis reperitur: que sunt vie ad alias formas: ⁊ nō manent in termino: nec itendunt finalr̄ a natura: sz corrumpunt. ⁊ hoc in ꝓgressu nāli. Ex qbus sequit ꝙ forma corporeitatis que disponit ad aīam: ⁊ manet cū ipsa nō est semen: neq3 rō seminalis. Quātum ad 2ᵐ. ad qđ ponit semen. R̄ndet ꝙ semen nō ponit vt sit principiū actiuū attingens vltimā formā s̄balem gñandā. ꝓbatur. ponendo istam ꝓpōnez. Nullū imperfectius pōt esse principiū ꝓductiuū totale entis perfectioris. sic oīs entitas ꝓducta vt producta est accepta a causatione vel causalitate ipsius ꝓducentis: sed ipoſe est ab ente imperfectiori esse causalitatē: ⁊ causationē entis perfectioris. ergo ⁊c. maior pz. minor ꝓbat. nam si a minori ente ꝓducit maius ⁊ pfectius tollit oīs ordo nobilitatis ⁊ pfectionis in agētibus. Nobilius enim agens est qđ ꝓducit nobiliorem effectū. Si v̄o impfectius posset ꝓducere pfectius nunq̄z ex nobilitate ꝓducti possemus arguere nobilitatem in producente. qđ Ar. negat. Secundo probatur hoc idez sic. quicquid est in producto est in producente formalr̄: aut virtualr̄: sed contingens aliud formaliter vel virtualr̄ q̄ztū ad oēm suam entitatē non est imperfectius ꝯtentoꝛ ꝓducēs totale in suo ordine respectu ꝯtenti est hō. g̃ ⁊c. maior ꝓbat: qꝛ si plus entitatis sit in ꝓducto q̄z in ꝓducente. quero de ista entitate qua excedit ꝓductū ipm ꝓducens a quo sit effectiue. nō a ꝓducente: qꝛ iam sua entitas equat per aliud qđ est in ꝓducto. ergo ista entitas data: aut erit a seipsa: aut a nullo: quoꝝ vtrūq3 est absurduz. minor pz: qꝛ si ꝓducens ꝯtinet formalr̄ quicquid est in producto. certum est ꝙ equat sibi. si virtualr̄. ergo ꝓducens erit pfectius: qꝛ ꝯtinentia ista virtualis erit ꝯtinentia cause equiuoce: ⁊ ꝓbatum est: ꝙ talis causa ꝓducens effectū ꝯtinet virtualr̄ totam entitatem ⁊ pfectionē effectus. igr̄ talis causa equiuoca non potest esse imperfectior effectu. quum non possit esse equalis perfectiōis cū effectu: qꝛ equoca erit pfectior: qđ est propositū. ¶ 2ᵒ ꝓbatur hoc idem. Causa vniuoca nō pōt esse impfectior suo termino. ergo nec equoca. añs pz: qꝛ vbi vniuocatio ibi vnitas spēi. ⁊ per ꝯñs perfectio eadem s̄m spēm: ꝯñs ꝓbat: qꝛ causalitas que cōpetit nobilissimis entibus ⁊ vniuersalissimis nō est impfecta: neq3 impfectior termino suo: sicut nec vniuoca. Equiuoca est hō: qꝛ talis competit deo ⁊ intelligentijs. similiter corporibus celestibus que sunt nobilissima corpora. igitur istis oībus non cōpetit minor pfectio in causando q̄z agentibus vniuocis. ¶ Tertio ad idē sic. qđ cōpetit agenti equoco partialiter concurrenti

ꝯcurrēti cū alio agēte ad ꝓductionē vni⁹ termini: multo plus cōpetit totali agēti equoco respcū sui termini: ſʒ certum est ꝙ cā equoca ꝯcurrēs cū cā vniuoca est pfectior cā vniuoca secū ꝯcurrēte ad ꝓductionē eiusdeʒ termini. igit̄ cā equiuoca totalis ꝯcurrēs ad cāndū eūdem effcm̄ sine vniuoca erit pfectior ꝙ̄ cā equoca partialr̄ ꝯcurrēs ad cātionē eius. ¶ Maior vr̄ nota: qꝛ qñ ꝯcurrūt ad idē cā vniuoca ꝛ equoca: vniuoca addit aliqd pfectionis ad cālitatē equocā: qꝛ talis equoca est aliqualr̄ iperfecta. ergo vbi ꝯcurrit se sola ad cāndum eundē effcm̄ cā ista totalis ꝯtinebit duplicē pfectionē. vnā que debet̄ sibi: vt est equoca excedēs vniuocā secū ꝯcurrentē: ꝛ aliaʒ que debet̄ vniuoce coagēti. ¶ Minor pbat̄. Ar̄. 12. meta. ponit totuʒ ordinē accn̄talē depēdere ab aliq̄ spē essentialr̄ superiore in cāndo: qꝛ difformitas vniformis dʒ reduci ad cāʒ vniformē. ergo oībus gn̄alibus ꝛ corruptibilibus opʒ eē aliquā cām supiorē que sit cā vniformitatis in ꝯtinuatione gn̄ationis. ¶ 4° pncipalr̄ arguit̄. Nulla forma dat pfectius esse effectiue ꝙ̄ si daret seipsam illi entitatiue: aut formalr̄: ſʒ si forma cāe equoce daret se alicui entitatiue non daret pfectius esse seipsa: neqʒ ꝯstitueret ipm̄ in esse pfectiori ꝙ̄ eēt ꝓpriū esse. ḡ si dat esse effectiue: nō dabit pfectius esse sua ꝓpria entitate. maior pbat̄: qꝛ nō posset dare agens aliqd pfectius alicui ꝙ̄ dando suā entitateʒ. Cū tota cālitas agētis sit sua entitas ꝛ tota cātio sit a sua entitate totali. ¶ Confirmat̄ tota rō: qꝛ modus dādi esse formalr̄ ꝛ entitatiue in forma est pfectior ꝙ̄ modus dādi esse effectiue: qꝛ primus est dare esse essentialr̄ ꝛ intrinsece. scd̄s est extrīsece: ꝛ q̄si accn̄talr̄. si igitur forma dans eē pfectiori mō q pōt sibi cōpetere nō dat pfectius eē seipa multo minus si dat esse mō impfectiori ex quibus oībus stat ipsa ꝓpō p̄missa. vʒ. nullū iperfectius pōt eē pncipiū totale ꝓducendi pfectius. ¶ Sʒ ꝯ̄ istā ꝯnē istat̄. illud qd̄ pōt esse pn̄m corruptiuū in aliquo gn̄e respcū pfectionis pōt esse pncipiū gn̄atiuū pfectionis in eodē gn̄e: ſʒ in gn̄e sbarum impfectius pōt corrūpere pfectius: qꝛ aq̄ corrūpit igneʒ: ꝛ tñ aqua est impfectior igne. ergo impfectius in tali gn̄e: poterit etiā gn̄are. ¶ Maior vr̄ nota minor ꝯcedit̄ a Doctore subti. in 4° di. 12. q. 3. ꝙ impfectū in eodem gn̄e corrūpit pfectū: ꝛ pʒ etiaʒ expimētalr̄ de aqua corrūpente igneʒ. ¶ Ad hoc rn̄det̄ negādo istā ꝯn̄aʒ. Impfectū pōt corrūpere perfectuʒ in eodeʒ gn̄e. ergo pn̄t gn̄are: tuʒ qꝛ facilior est mutatio corruptiua ꝙ̄ gn̄atiua qꝛ facilius est destruere ꝙ̄ ꝯstruere. vt hr̄ pmo poꝝ. ꝛ 7. thopicoꝝ. Tum qꝛ inter pfectū ꝛ impfectū eiusdeʒ gn̄is pōt esse formalis repugnātia ꝛ ꝯ̄rietas respectu eiusdem susceptiui: ꝛ penes talem repugnantiā pn̄t forme hr̄e ad seinuicē trāsmutationē: ꝛ ex hoc sequit̄ ꝙ pn̄t sibiinuiceʒ succedere in eodem susceptiuo. Tum qꝛ satis vr̄ ꝙ in eodem genere forma perfectior possit relinquere imperfectiorem: ꝛ econuerso: qñ vnūꝫ pōt succedere alteri in eodem genere. Tum qꝛ imperfectius in eodem genere pōt esse actiuus ꝙ̄ pfectum saltem actione transmutatiua ꝛ corruptiua: ſʒ nō actione pfectiua que fit respcū alicuius perfectionis perficientis sbm̄. Exemplum. ignis est pfectiue actiuū ꝙ̄ mixtum ſm actioneʒ primo mō sumptā: sed mixtum ſm actioneʒ secundo modo. ¶ Sed contra comparando actiuuʒ ad actiuum qd̄ est simplr̄ pfectius ſm entitatē ꝛ essentiā est simpliciter pfectius ſm virtutē igitur si corrumpendum sit perfectius ſm entitateʒ: erit etiam pfectius ſm virtutem in resistendo corrumpenti. ¶ Rn̄detur ꝙ argumentū. tangit difficultatē de reactione ꝛ aliam quaʒ alias disputaui: que. vʒ. actio sit facilior vel difficilior: an generatio vel corruptio: pro nunc tñ dicendum est: ꝙ nihil prohibet agens imperfectius essentialiter esse perfectius accidentaliter aliquo corrūpendo vel penes virtusqʒ contrarij applicationem diuersaʒ ad totum passum in quod agit: aut ad partem eius in quaʒ primo agit: ꝛ tunc erit proportio maioris inequalitatis vel totius ad totum penes qualitates actiuas aut passiuas: vel totius ad parteʒ ꝓp maiorem ꝯtrarietatē totius ad partē resistentē ꝙ̄ sit totius passi ad eandē partem vt determinat̄ in mā de reactione: ꝛ dixi penes qualitates actiuas aut passiuas qꝛ tales pn̄t esse lentiores virtutis in agendo: aut resistendo in impfecto ꝙ̄ in perfecto: qꝛ nō incōuenit ipm̄ corrūpendū non obstante ꝙ sit perfectius ſm sbam habere qualitates minus actiuas: aut resistiuas ꝓpter quas indisponit̄ sbm̄ forme corrūpende vt ipsa forma postmodū non possit resistere corrūpenti. nam ſʒ in disposito sbto per qualitates ꝯ̄rias forma corrūpenda sit resistētia ipsius forme sbalis ad agens corrūpens: ipsa tñ ex indispōne sbi reddit̄ impotens ad resistendū: quū eius esse depēdeat a sbto in esse ꝛ in ꝯseruari. ¶ Sed adhuc instat̄ ꝯtra fundamētū pncipale ꝯ̄nis ponēde: ꝯtra hoc. vʒ. ꝙ cā equoca totalis alicuius effectus in aliquo ordine sit p̄stantior effectu: qꝛ quicqd sit de alijs: instantia vr̄ in promptu de specie sensibili que ꝓducit̄ totaliter ab obiecto sensibili extra ſm doctorem subti. ꝛ tñ spēs hɔ̄ est pfectior obiecto sensibili: quia hoc est mālē: species aūt hʒ esse imālē aliquo modo: ꝛ imālē excedit materiale ſm pfectioneʒ. ꝯ̄lr̄ fantasma in sensu ꝓducit spēm: intelligibilē: ꝛ tñ fantasma est impfectius. ¶ Respondet̄. ꝙ spēs sensibilis deficit a pfectione obiecti: cuius est spēs: qꝛ est deriuata ꝛ diminuta similitudo eius: qꝛ ſʒ ipm̄ repn̄tet: nō tñ est tale realiter in actu quale est obm̄: nō enim spēs albedinis est realiter ꝛ actualiter albedo: sicut albedo est in se verior albedo: ꝛ hʒ veri⁹ ꝛ realius esse albedinis ꝙ̄ habeat spēs ipsa: ꝛ ita deficit a realitate ꝛ veritate illius qd̄ representat. vnde ſʒ ꝯcedatur ꝙ sit albedo obiectiue ꝛ representatiue: nō tñ ꝙ sit albedo realr̄: ꝛ sic ꝯcessit Ar̄. visum esse colorem in potentia nō in actu. 2. de aīa. ¶ Ad illud qd̄ addit̄ ꝙ spēs sensibilis est imālis. Negat̄ qꝛ est spēs extensa in organo ꝛ medio: ꝛ in istis sbis recipit̄ extense: ꝙ aūt tales spēs dicūtur itentionales hoc est: qꝛ sunt itentiones: ꝑ quas potētie tendūt in obta: vt intentionales appellent̄: put itentionale distinguit̄ ꝯtra absolutū: non ꝯtra mālē. nam hɔ̄ itentionale iportat tendentiā in alterū vt in terminum. species. n. repn̄tatiua alicuius obiecti in hoc distinguit̄ a formis accn̄talibus: quaꝝ sunt spēs: qꝛ ille pficiunt sbm̄ in se: nō in ordine ad aliud: iste aūt spēs ꝙ̄uis sint in sbto semp: tñ principalius inq̄ꝫtū sunt tales iportant hitudinem ad eaꝝ obiecta tanq̄ʒ ad terminos. ¶ Alij aūt moderni se expedientes de ista difficultate dicunt spēm sensibilem causari nō tm̄ ab obiecto extra: sed etiam a sensu agente: ꝛ ita obm̄ non est causa totalis. ¶ Sed hec rn̄sio est ꝯtra Doctorē in pmo sniaꝝ. di. 3. q. 7. ꝛ ꝯ̄ Augu. ſm ꝙ doctor exponit ibi auctem Augusti. 11° de trinita. cap. 2. respondendo ad argumenta opinionuʒ. Ad illud de fantasmate rn̄det̄ ꝙ cum fantasmate concurrit intellectus agens ad causandam spēm. Et p̄terea ſʒ fantasma essentialiter sit imperfectius spē itelligibili: nō tñ obiectiue ꝛ repn̄tatiue: qꝛ obm̄ qd̄ repn̄tatur per fantasma qd̄ est singulare est perfectius obiecto repn̄tato per spēm intelligibilem qd̄ est vl̄e. Et vlterius fantasma obiectiue ꝯtinet essentialiter spēm intelligibilem: qꝛ obm̄ relucens in fantasmate ꝯtinet essentialiter obiectuʒ relucens in specie. ¶ Sed ista scd̄a rn̄sio p̄supponit spēm intelligibileʒ pmo representare vl̄e: sed si poneret̄ representare pmo singulare. tunc instantia de fantasmate haberet efficaciam. ꝛ ideo teneatur prima rn̄sio. Ex his apparet ꝓpō premissa superius. s. nullū impfectius pōt eē pncipiū ꝓductiuuʒ pfectioris: que nō est negādo ꝓpter aliquas pticulares instantias. Ex hoc infero ꝯ̄nem pncipaliter intentā sic. Nulluʒ simplr̄ imperfectius ſm spēm vel genus pōt esse totale pncipium actiuum in suo ordine respectu perfectioris: sed semen est imperfectius simpliciter forma viuente. igitur ꝛc. Maior est probata: minor est Augu. 12. de trini. ca. 17. Omne viuens prestantius non viuente: viuentia inquit non viuentibus preferenda indicamus.

Ad hoc rñdet q semen non agit virtute ꝓpria: sz virtute decidentis semen: ꝛ imꝑfectius pōt esse pn^m ꝓductiuuz ꝑfectioris: in virtute alicui⁹ ꝑfecti. ¶ Cōtra. cāe accñtalr ordinate nō necio simul ꝯcurrant ad effcm. Decidēs semen ꝛ ipm sunt accñtalr ordinata. igr non opz simul cōcurrere ad effcm cāndū: ꝛ ita vnū. s. semē nō agit in ṽtute decidētis. Maior pz: minor ꝓbat: qr deciso semine nulla est actualis cātio decidentis ad effcm: qr ꝯtinuat gñatio siue decidēs sit: siue nō sit: cāe aūt eēntialr ordiate necio simul ꝯcurrūt. ¶ Cōfirmat: qr in virtute nō entis nihil agit eo mō quo est nō ens: sz decidēs semē. gñqz nō est qñ viuens aut aial gñat: sicut sortes gñat p̄re suo exñte mortuo. silr dato q sit hz rōnē nō entis respectu fetus gñandi. ꝓbat: qr non est p̄ns ipsi corpori ex quo gñatur. ergo quū sit absens hz rōnē nō entis: gñans aūt simul est cum genito: qr mouens est simul ꝑn̄alr cum moto. 7. phys. tex. cōmē. 10. igr decidēs semē respectu gñationis est nō ens. ¶ Itē. Nihil formalr agit nisi per formā q̄ sit formalr in ipso. vt est de mēte Ar. 2° de aia. qr actiones ꝛ opōnes agētis si sunt elicitiue ab agēte: opz q in ipo sit pn^m formale elicitiuū istaz actionū nihil. n. agit p se per formaz que sit in alio. igr si semē agit ad terminū sbalem viuentis: necio virtus per quā agit est formalr in ipso vñcūqz effluxerit: aut igr erit sba: aut accñs. si accñs igr p talez virtutē nō pōt attingere formam viuā: qr neqz semē: neqz aliqd accidens exñs in semine est eque ꝑfectū cuz forma viuente si sba est illa virtus quēadmodū multi dicūt de virtute formatiua seminis ꝛ spiritu gignitiuo. ¶ Cōtra qr talis spūs non est viuens. igitur sequit idez qd prius. ¶ Rñdetur q spūs gignitiuus est viuens in potentia: sz nō in actu: ꝛ hoc est qd vult Cōmēta. 12. meta. cōmē. 18. vbi hz. virtutes que sunt seminibus que faciūt aiata nō sunt aiata in actu: sed in potentia. Sz ꝯtra. si tales virtutes sunt in po^a animata: aut in po^a passiua: aut actiua si primo modo hoc est falsum: qr tales virtutes formatiue nō pñt recipere vitā: hoc etiā nihil est ꝓpositum: qr dicere q tales virtutes pñt recipere aiam ꝛ vitam est extra ꝓpositū: qr de hoc nō disputamus vtrū possint trāsmutare passiue ad formā viuentem: sed querimus de p̄ncipio actiuo a quo effectiue trāsmutant: ꝛ vtrū ipse gñent aiam: ꝛ tunc dicere q iste virtutes sunt in po^a actiua animata: tu petis p̄ncipiuz: qr hoc ipugnamus. nam idē est ac si diceretur. iste virtutes pñt ꝓducere aiam: qr hñt potentiam actiuam respectu eius: ꝛ sic assignat idem per idem. si vō detur q iste virtutes sint in po^a actiue aiate: qr pñt efficere animam hoc improbatū est. ¶ Sed aliter rñdet dicendo q argumēta supius adducta ꝯcluderent si anima simplr generaret. ¶ Pro quo notandū sm istos q sm Cōmen. 7. meta. cōmen. 31. ꝛ. 12. meta. cōmen. 18. Duplex est agens. vnum ꝓducens ꝛ faciens: aliud mouens ꝛ extrahens. Primum est sicut ille qui facit figurā. Scdm est agens quod mouet materiam ad formaz sm Cōmen. dicunt isti: gñans nō est agens ꝓducens ꝛ faciēs sz mouens ꝛ extrahens. Inquit enim Cōmen. illo cōmē. 18. 12° meta. generans animaz nō est dicere q ponit aiaz in mā: sed extrahit illud qd est anima in po^a ad esse aiam in actu. Ex his dicitur q agens ꝓducens ꝛ faciens semꝑ est nobilius vel eque nobile cuz ꝓducto: sed agens extrahens nō opz. vnde. vij. meta. cōmen. ꝑallega. vult q corpus per aliquā qualitatē actiuā extrahit formam gñandam de po^a materie. ¶ Cōtra hoc arguit. Quocūqz mō agens causet terminū opz q p̄habeat ipsuz in sua virtute actiua. ꝓbat: qr causatione ꝛ causalitate agentis totus terminus accipit esse. Et oēm entitatē ꝛ ꝑfectionē quaz hz terminus hz ab agente. igr talis entitas ꝛ perfectio est in virtute: aut in forma agentis per quaz agit: sed virtus aut forma actiua agentis ꝓportionat ꝛ equatur entitati sue. igr agens non est imperfectius termino quem ꝓducit: sz impossibile est minus ens sm genus: aut etiaz speciem: p̄chabere maius ens sm genus: aut spēm. ergo nō est dr̄ia in agēte qꝫtū ad ꝑfectionē sue actiōis: ꝛ siue sit extrahēs siue ꝓducēs. p̄supponere. n. mām de q̄ sit eductio forme vel in quā sit ipressio forme ꝓducte nō tollit quin oporteat formā p̄haberi in virtute agētis: p quam educit de nō esse ad esse. ¶ Ad cōmentū adductū posset dici. vno° q nō dicit Cōmē. q corpus hñs q̄litatē actiuā p ipsam q̄litatē: sicut per pn^m actiuum gñet: sed p formā suā sbalem gñat: per q̄litatem disponit. vnde qñ Cōmē. dicit: q corpus hñs q̄litatem actiuā: aut po^am gñat: per potentiā itelligit formā sbalez. alio mō pōt dici ad cōmentum dicendo Cōmen. fuisse opposite opionis quā tenemus. iō de cōmēto nō est curandū. ¶ Itē. ad p̄ncipale arguit: q semē nō ꝯcurrat actiue ad formā gñandam que est aia. nā sm medicos ꝑsertim ꝯciliatorē. dr̄ia. 48. ṽtus existens in semine corrūpit: que est ṽtus formatiua. quū embrionē plasmauerit. nam ꝯsumato opere suo vana eēt eius permanētia. est. n. semen de proximo ꝯuertibile in illud qd dz gñari: ꝛ ita magis hz rōnem passiui qꝫ actiui. ¶ Ex hoc arguit. Nullus effectus est sine p se cā efficiente: sed in eo instāti quo corpus vltimate organiçatū aiat seu viuificat nō est semē: neqz virtus eius formatiua sm istos. g̃ ꝛc. ¶ Ad hoc rñdetur q cā in actu requirit effcm in actu in fieri: sz nō in facto esse: sperma. n. si gñat hoiez nō est simul cū homine genito: sed est simul cū hoie duz est in gñari. ¶ Sed ꝯtra. eo mō quo agens per motū est in actu: eo modo effectus est in actu. ꝛ ecōuerso: qr cā in actu ꝛ effectus in actu quo ad effectus sibi ꝓportionales in fieri vel in facto esse sil sunt ꝛ non sunt ex 5° meta. tex. cōmē. 3. ꝛ 2° phys. tex. cōmē. 17. Sic. vz. q sicut effectus in fieri reqrit cām in actu respcū fieri a qua essentialr dependet: ita effectus in actu in facto esse in eo instāti quo accipit esse cópletū ꝛ ꝑfectū p̄supponit cām in actu dātem tale esse: alioqn tale esse cópletū esset a nullo: sz in eo instāti quo iducit aia in corpore vltimate organiçato ꝛ disposito aial: aut viuens capit esse cópletuz. igr opz ibi assignare aliqꝫ cām ꝓducentē aiam: sz hō agens nō est semen: neqz aliq̄ virtus eius vt deductū est. ergo ꝛc. ¶ Et ꝯfirmat. nā quū rei ꝑmanētis sit dare p̄mū esse geniti ex 8° phy. tex. cōmē. 69. Simus in illo instāti quo cōpositū sbale p̄mo est: aut p̄mo mō est a se: aut ab alio: aut a nullo. nō p̄mo mō: qr nihil gñat se qꝫtū ad eē simplr ꝛ sbale sicut esset in ꝓposito: neqz pōt dici q sit a nullo: qr tunc suū esse esset idependēs simplr: qd vr absurdū. ergo dandū est q ipm cōpositū accipiens esse cópletū sit ab alio a se: ꝛ ita ab aliq̄ cā que est in actu respectu effectus in tali esse. ¶ Sed ꝯtra hoc qd dr ṽtutē formatiuā corrūpi seu nō esse qñ inducit aia in mā. nā in eodē instanti tpis est inductio vltime forme disponētis ad aiam: ꝛ iductio aie: ꝛ sic vltima organiçatio ꝛ aiatio: sz organiçatio est a virtute formatiua. ergo in isto istāti in quo est animatio ꝛ inductio aie est ṽtus formatiua. ¶ Ad hoc dr q lz organiçatio ꝛ aiatio sint in eodē instāti tpis sunt tñ in distinctis instātibus nāe. ita q p̄us nā est inducta vltima forma disponēs anteqꝫ iducat aia vel educat de po^a subti: ꝛ in eo istāti nāe quo est aiatio: cū virtus formatiua nullaz hēat operationez supfluit. ꝛ p ꝯñs in tali mēsura quo est instās non est talis ṽtus: saltē in tali instāti est terminata ꝛ cópleta ois eius cālitas ꝛ opō. g̃ in istāti quo corpus aiat nullā hz cālitatē: sz ipole est in tali istāti aiationē eē sine cālitate sue cāe. g̃ aiatio nō est a ṽtute formatiua. ¶ Et ꝯfirmat: qr cā ꝛ cātū in actu sunt sil nā ꝛ nālr itellr^a qr nō solū se ꝯcomitant in quocūqz istanti nāe sm esse: sz ēt p quocūqz instanti vnū itellr ꝛ reliquuz. Alij dicerent ad hoc q ṽtus seminis manet in tota alteratiōe p̄cedēte inductionē vltime forme disponētis: ꝛ in instāti iductionis istius forme desinit esse: ꝛ hz p̄muz nō esse. Et hoc vr dicere Scotus in. 5. meta. ꝛ. vij. sz tunc insurgunt maiores difficultates ꝛ tu ꝯsidera. oporteret. n. ponere generationem forme disponentis per modum sequelle: aut generationem forme ab agente separato. ¶ Sz p̄ter ista

videndum est

videndū est ad qđ ponit̄ semē: ⁊ qđ sit terminus actiōis eius. ¶ Rn̄det̄ ꝙ semē agit ad alterationē p̄uiā seu p̄cedentē terminū ḡnationis. Aduertēdū tn̄ ꝙ nō agit vt sufficiens actiuū. nā virtus actiua vniformis nō pōt agere in passo vniformi effcm̄ difformē: s3 ṽtus actiua seminis est vniformis: q2 semē est homogeneū. igit̄ virtus actiua seminis nō pōt cāre tantā difformitatē3: q̄ta apparet in partibus organicis aialis: nec p̄ ꝯn̄s pōt alterare ad tantam difformitatē. ¶ Maior huius rōnis p3. q2 difformitas in effectu vel accidit ex difformitate agentis vel passi. vn̄ virtus que facit tantā difformitatē organoꝝ in corpe aialis est actio difformis īfluētie celi siue caloris celestis q̄ q̄tū ad hoc est cōsona ṽtuti diuine: ⁊ ad istā actionē3 difformē aliquo mō ꝯcurrit semē vt ꝯcausa. Et h̄ vr̄ velle Cōmē. cōmēto palleg. vbi dicit: ꝙ ṽtutes formatiue in seminibus hn̄t ꝓprias mēsuras ex q̄litate motuū celestiu3 ⁊ dispōnib' stellaꝝ in ꝓpinquitate ⁊ remotiōe ipsaꝝ. ¶ S3 ad istā rōnem p̄missam medici r̄ñderent semē nō eē vniforme ṽtualr̄ ex eo ꝙ decidit̄ a diuersis ptib' corpis aialis a q̄bus retinet ṽtutē effectiuā illaꝝ ptiū: ⁊ēt nō est vniforme: q2 semē viri agit in semen mulieris qđ est alterius rōnis a semine agēte. Quicq̄d sit de hoc saltē certū est ꝙ īfluētia celestis cogit semini ad alterationem vltimate disponentē ad formā aialis ⁊ p̄ncipalius ꝯcurrit q̄3 semē ⁊ qđ dcm̄ est de semine itellr̄ de rōne seminali: q2 rō seminalis nihil aliud est q̄3 forma sbalis seminis: vel aliq̄ q̄litas actiua ꝯn̄s formā sbalē seminis. ¶ S3 īsurgit difficultas adhuc a quo cāatur effectiue forma aialis vel cuiuscunq3 viuētis. ¶ Rn̄deo ꝙ tales forme in mā disposita nō iducunt̄ nisi a deo: q2 tales forme nō a semine vt ꝓbatū est: nec a decidēte semē: q2 deciso semine pōt statim corrūpi: nec celū quū nō sit aiatū: nec itelligētia quū ista nō agat nisi mediāte corpore celesti ⁊ motu ipsius. vt vult phs: ⁊ Cōmē. p̄sertim. vij. meta. cōmen. 28. ad nihil igr̄ tanq̄3 ad terminū attingit itelligētia: ad qđ nō attingat motus aut corpus celeste: q2 ista duo. s. itelligentia ⁊ orbis nō agunt ex equo vt duo attingētia imediate eunde3 effcm̄ eo mō quo virtus actiua in semine viri cogit virtuti actiue in semine femelle ad alterationē p̄uiā forme aialis itroducēde: ⁊ eo mō quo obm̄ itelligibile itellc̄ ꝯcurrūt actiue ad itelligēdū: quoꝝ vnū in agendo nihil recipit ab alio: s3 ordine eēntiali sic agant ꝙ vnū p̄ncipalius agit q̄3 reliquū s3 intelligētia agit in hec iferiora mediāte motu. vt habitum est in cōmento palleg. qui motus est ab ipsa. ¶ Est etiam articulus dānatus. Parisius ꝙ intelligentie educant formas de mā. relinq̄t̄ igit̄ ꝙ solus aliquis sit cā effectiua istaꝝ formaꝝ. ¶ S3 oritur dubiū: q2 vr̄ ꝙ iste forme creent̄ quū producant̄ de nihilo. ¶ Rn̄det̄ ꝙ creatio est productio de nihilo vt ly nihil excludit tam cām mālem ⁊ subiectiuam q̄3 formalem oppositam vel disperatā: qđ ꝓbat̄. nam si quid fit de aliquo tanq̄3 de sbto non est creatio s̄m omnes. silr̄ si quid fit de aliquo tanq̄3 de positiuo termino a quo siue sit oppositū sicut si albū fieret ex nigro: siue fieret ex disperato: sicut album ex dulci nō esset creatio. Ex omnino nihilo in re quicquid fit de his que sunt in deo est creatio maxime theologica: de qua est sermo in p̄senti: ⁊ addo ꝙ ly de nihilo. importat ordinem tp̄is: aut nature positiue: ita q3 nō esse: aut nihil p̄cedit esse tempore: aut ēt natura positiue: qđ dico propter intelligentias que ꝓducunt̄ a deo de nō esse ad esse tm̄modo ordine nature priuatiue non positiue s̄m phm̄. ⁊ ideo nō terminant̄ creatione theologica: s3 bene physica. vt est de mente doctoris. in scđo dis. p̄ma. q. 2. Assumptu3 aūt de ordine nature positiue ꝓbat̄. si deus ab eterno creasset mundū: nō esse mundi p̄cessisset esse tm̄modo ordine nature positiue. nō tp̄is. ⁊ ꝙ nō temporis apparet. nam ante talem creationem non fuisset tempus nisi imaginariu3: nō reale: s3 ꝙ ordine nature positiue precessisset. probat̄: q2 mundus s̄m theologos est totus natura possibilis vt distinguit̄ cōtra nām necc̄iam. ergo sibi non

Nota

repugnat hr̄e potentiā ante actū ordine tp̄is: ⁊ p̄ ꝯn̄s in suo ꝯceptu formali nō includit̄: vt sit. ergo pōt ꝓduci de nō eē ad eē ordine nāe positiue: qđ nō est de intelligentijs ⁊ toto mūdo s̄m Ar. quū hēant nām simplr̄ necc̄iam. Applicando ista ad ꝓpositū forma ꝓducit̄ de aliquo tanq̄3 ex sbto: ⁊ ēt tanq̄3 ex termino a quo. igr̄ nō creat̄. ¶ Sed ꝯtra saltē entitas forme vt distinguit̄ a mā: quū non preexistat educet̄ de puro nihilo sui ad aliqđ esse. nā ꝓducit̄ de nihilo sui tanq̄3 ex termino a quo ⁊ ēt ex nihilo tanq̄3 ex sbto qđ fit ps ipsius. igr̄ creat̄. Ad hoc r̄ñdet̄ ꝙ l3 forma ꝓducit̄ de nihilo sui sbiue ⁊ terminatiue tn̄ ꝓducit̄ de aliquo tanq̄3 ex termino a quo: ⁊ ēt tanq̄3 ex sbto presupposito: q2 vtrūq3 p̄supponit̄ in sua ꝓductiōe. iō eius ꝓductio nō est creatio: q2 creatio nulliū illoꝝ p̄supponit. Et addo ꝙ forma ꝓpria nō ꝓducit̄ neq3 ḡnat̄: sed cōpositum: s3 tm̄ fit ⁊ ḡnat̄ vt in hoc: ⁊ ita per accn̄s. vt p3. vij. meta. tex. cōmē. 27. ⁊ sicut nō ḡnat̄ ita nō pōt dici creari loquēdo de forma que in eē depēdet a mā: ⁊ silr̄ in fieri. ¶ Sed ꝯtra: q2 prius forma est aliquid in se anteq3 in sit sbto in quo fit. in isto priori non p̄supponit sbm̄. ergo creat̄. Rn̄det̄ ꝙ prior est forma s̄m essentiā ⁊ q̄ditatē anteq̄3 in sit: q2 inesse p̄supponit esse: non tn̄ forma est prior in existendo ⁊ q̄tū ad esse exn̄tie ipso sbto: imo ecōtra sbm̄ est p̄us quū ipsa forma in fieri dependat a subiecto ⁊ terminet actionē agēns vt in hoc. vn̄ p̄oritas nāe forme ad sbm̄ est tm̄ p̄oritas q̄tum ad ꝯceptū formalē ⁊ q̄ditatiuū: q2. v3. forma pōt ꝯcipi ꝯceptum formali suo sine sbto ⁊ si diffinit̄ forma per sbm̄ diffinit̄ tm̄ per additamētū. vt p3 2° de aīa. ¶ Sed adhuc instatur ꝯtra hoc ꝙ iste forme sint imediate a deo: q2 ista positio videt̄ cōuenire cū opiōne Plato. ⁊ Auicen. q̄tum ad hoc ꝙ iste forme exeant ab agente supiori: quam ipugnat Auerro. vij. meta. cōmen. palleg. Et tūc op3 r̄ñdere ad rōnes Auerrois adductas supius. ¶ Rn̄deo. ad hoc dr̄ ꝙ ista opinio nostra differt ab opinione Plato. in hoc ꝙ non ponit istas formas viuentes esse simul creatas a deo ⁊ corporibus infusas. quemadmodū posuit plato: sed successiue ꝓduci factis dispositionibus in corporibus nālibus ḡnalibus ⁊ corruptibilibus. Dissentit etiā ab opinione Auicen. in hoc ꝙ ista opinio non ponit istas formas ꝓduci ab aliqua itelligentia citra deu3: sed ab ipso deo p̄uia dispōne facta in corpore nāli. ¶ Sed q2 videntur rōnes Auerro. militare ꝯtra hanc positione3. iō discurrendo per ipsas vt videat̄ q̄tum ꝯcludant sic r̄ñdet̄: ⁊ p̄mo ad p̄mam que accipit mediū ex fine: ⁊ ex his que sunt ad finem: quum dr̄ ꝙ ex opinione sequeretur ꝙ ḡnatio nō fit ab agente nāli ⁊c. r̄ñdetur negando ꝯn̄am. nam forme nāles non viuentes sunt ab agente nāli dispositiue ⁊ etia3 effectiue: q2 sunt termini actionis nālis agentis nālis: ⁊ inducunt̄ ab ipso sed q̄tum ad animas: dico ꝙ l3 non inducant̄ a talibus agentibus: sunt tn̄ ab ipsis ⁊ pn̄t dici ḡnari ab ipsis: q2 inducens formā ad quā imediate ⁊ necessario sequit̄ ordine nature tn̄: ⁊ non tp̄is alia forma generat illā formā sed agens nāle est hm̄ respectu anime ergo ⁊c. vnde iducta forma corporeitatis ⁊ vltimata organizatione in mā deus necessario necessitate imutabilitatis: vel etiā imeuitabilitatis s̄m phm̄ ꝓducit animam: per accn̄s tn̄ ea ꝓductione qua ꝓducit animatū compositū. ¶ Sed ꝯtra. q2 sic ꝓducere nō est nisi ꝓducere dispositiue animam: q2 aīa nō est terminus actiōis eius qđ iducit formā corporeitatis. Dico ꝙ sic agere est agere plusq̄3 dispositiue. nā actio agentis nālis s̄m phm̄ imponit necessitatē agenti p̄mo qđ est deus ⁊ s̄m theologos deus necessario necessitate imutabilitatis ex legibus p̄fixis a sapientia sua ⁊ s̄m influxū generale3 agit inducēdo formā in mā. igitur sicut si poneret̄ forma ḡnari per modū sequele ꝯcederet̄ copositū ḡnari ab agente nāli: multo magis vr̄ hoc posse ꝯcedi in ꝓposito. Ulterius quum generatio sit terminus alterationis ex p̄mo physico. ⁊ p̄mo de generatione eius est generare: cuius est alterare vltimate mām: ⁊

quũ agẽs mãle alteret mãm isto mõ nõ agẽs imãle: sequit̃ ꝓpositũ. Addo ẽt q̄ agens disponẽs mãm in tpe ꝑ itroductiõe forme q̃z diu forma eius inducta ꝓcedit vltimã formã ordine tpis tale agens tñ agit dispositiue: qꝛ non necessitat ad illã formã vltimã: in ꝓposito aũt nõ est sic: qꝛ vltima organiçatio necessitat corpus ⁊ agẽs ad aiationem in eodẽ istanti tpis quo iducit̃ hꝰ organiçatio ⁊ sic gñat. ¶ Sed arguebat̃ q̄ eiusdez agẽtis est finis: ⁊ id qꝺ est ad finem ⁊c. ¶ Rñdet̃ q̄ verũ est vbi agẽs hꝫ in ſ̃ vtute sua actiua vtrũq;: sed vbi ꝑꝑ ꝑfectionẽ finis agens non cõtinet ipm nõ opꝫ. Et ad hoc faciũt exẽpla adducta de calore ⁊ sanitate ⁊ de edificatore: ⁊ quũ infert̃ q̄ gñatio est finis alteratiõis ꝯcedit̃: sꝫ tñ est finis extrinsecus non itrinsecus. ¶ Ad 2m incõueniẽs qꝺ deducit Cõmẽ. q̄ generans nõ esse formãs: pꝫ per idem q̄ gñans in aiatis est formãs simplr: in aiatis etiã eo mõ quo dcm̃ est. ſbm format̃ forma vltima disponẽte: ⁊ ẽt forma vltima ad quaꝫ disponit ex necessitate nãe ſm phm ⁊ theologũ ex cõi influxu ⁊ gñali ab agente nãli. Ad 3m incõueniẽs q̄ ſbm ⁊ sua forma essent duo in actu ⁊c. Rñdet̃ negando ꝯñam. Et ad ꝓbationeꝫ: qꝛ agentia que nõ ꝯcurrũt ad eundem effcm̃ causant duo in actu. Dr̃ q̄ verum est vbi ista agẽtia nõ sunt essentialr̃ ordinata inter se ⁊ respcũ effectuũ: quoꝝ vnus nõ ordinat̃ ad aliuꝫ: sed nõ est sic in ꝓposito. nam agens nãle subordinatur ꝓmo agenti in tota actione ꝓcedente inductionem forme: ⁊ ſbm ⁊ forma faciunt vnũ ꝑ se in actu: vt de se pꝫ: argumẽtũ tñ militat ꝯ platonem q ponebat ideã sepatã a sensibilibus iducere talem formã ſbalẽ in mã: idea aũt ⁊ agẽs particulare mãle non pñt esse eẽntialr̃ ordinata: qꝛ ſm Plato. sunt eiusdeꝫ spẽi iter q̃ nõ est ordo est essentialis: sicut nec inter indiuidua eiusdẽ spẽi ex 3° meta. tex. cõmẽ. xi. ⁊ in hoc Ar. cõmẽdat Platonẽ. ¶ Sed adhuc instat̃: qꝛ vbi agẽs aliud ⁊ actio alia ſm Cõmen. 5. phẏſi. cõmẽ. 38. sed idea ⁊ qꝺcũq; agẽs separatũ si ponat̃ cũ agente mãli erunt agentia diuersa. igr̃ ⁊ actiones. ⁊ per ꝯñs termini erũt diuersi. igitur effectus erunt duo in actu vt prius. ¶ Rñdetur q̄ termini formales vtriusq; actionis erunt diuersi: essentialiter tñ ordinati. vt dictum est: sed terminus totalis ⁊ pmus generationis erit vnus. s. ipsum compositum qꝺ constat ex termino formali vtriusq; actionis. ¶ Et si dicas. ideꝫ terminus non põt terminare duas actiones: sicut sunt iste. ¶ Rñdetur negando hoc bene verum est q̄ duas actiones disperatas ⁊ nõ subordinatas nõ põt idem terminꝰ per se terminare: sed si actiones sint subordinate: hoc assumptũ est falsum. nam pro tanto est verũ q̄ idem terminus pmus vnius põt esse terminus alterius: qꝛ agens mãle inducit formã vltimate disponentem ad formã alteram in eodẽ gñe subali: ⁊ quelibet istaꝝ facit vnuꝫ per se cum alia ⁊ est ꝓncipiũ essendi ipsi cõposito in eẽ ſbali simplr: ac ẽt ambe ordinant̃ ad vnum esse qꝺ est totius compositi qꝺ per se ꝓmo terminat vtrãq; actionem: qꝺ dici nõ poterat ſm platonem. vt de se pꝫ. Ex his apparet ad formaꝫ argumenti quũ dr̃ vnũ in actu ⁊ multa in actu opponunt̃: verũ est si sint in actu vltimo cõpleto: ⁊ vnum nõ ordinat̃ ad aliud: sicut nõ est in ꝓposito. Et ad illud q̄ a diuersis agentibus nõ ꝯcurrentibus ad eũdeꝫ effectum sunt diuersi effectus: pꝫ q̄ ista agentia ꝯcurrũt ad vnum ⁊ eundem effcm̃ qui est pmus terminus ⁊ totalis vtriusq;. vt dcm̃ est. ¶ Sed ꝯtra. agens mãle nõ põt producere aiam: igit̃ neq; cõpositum aiatũ. ꝯña ꝓbatur qꝛ per te tale agens excedit̃ a ꝑfectione anime. ergo cuꝫ cõpositũ animatũ sit ꝑfectius anima: sequit̃ ꝓpositum. Rñdet̃ q̄ effectus ꝑfectior aliq̃ cã nõ põt esse ab hꝰ cã. sicut a ꝓncipio totali ⁊ imediato: sed vbi cã ꝑfecta ꝯcurrit cum alia imperfecta sic q̄ eque imediate cõcurrit ad causationem effectus cum imperfecta: talis effectus ꝑfectior põt causari ab imperfecta. presertim vbi in effectu ꝑfectiori ꝯcurrunt duo termini formales essentialr̃ ordinati qui sunt termini actionis vtriusq; agentis: ⁊ sunt ꝓncipia essendi ipsi effectui vt est in ꝓposito. ¶ Sꝫ ꝯ. qꝛ pariformiter posset dici q̄ virtus formatiua exñs in semine simul ꝯcurrit cũ itelliꝰ ⁊ celo ad cãtionẽ aie. ¶ Rñdet̃ q̄ intelliꝰ ⁊ celũ nõ ꝯcurrũt cũ vtute formatiua imediate ad cãtionẽ aie sicut deus ad cõpom̃: aiatũ: neq; in ipsa aia est aliqd cãtũ tanq̃ terminus imediatus actiõis celi ⁊ itellie: sicut est in cõposito actionis diuine ⁊ actionis nãlis. Et lꝫ deus respcũ cuiuscũq; actiõis agentis nãlis est ad cuius terminũ formalẽ effectiue ꝯcurrit. sit cã vlis: respectu tñ illiꝰ termini ad quẽ nõ attingit actio nãlis sicuti est aia est agẽs ꝑticulare ⁊ spãle. ¶ Uel põt breuiter dici ad istantiã q̄ effectus ꝑfectior nõ põt cãri a cã impfecta ſm illã rõnẽ q̃ excedit vtutẽ eius cãtiuaꝫ: ⁊ ita lꝫ aial sit imediate a vtute formatiua exñte in semie: nõ tñ sub ea rõne sub qua virtuo: aut sensitiuũ: sꝫ sub aliq̃ rõne ꝓori. s. sub rõne corpis: eo q̄ rõ cãndi ipm aial nõ est aia: sed forma corporeitatis: ⁊ sic aial sub rõne corpis nõ excedit vtutẽ formatiuã. ¶ Sed adhuc istat̃: qꝛ a sili dicta q̄ aia est a virtute formatiua ſm vnũ eẽ qꝺ est esse ſbale: ⁊ non ſm esse viuẽs aut sensitiuũ. Rñdet̃ q̄ qñ in aliquo ꝯcurrũt scꝺe rõnes formales realr̃ dicte põt illud cãri ab vna cã ſm vnã illaꝝ ⁊ non ſm aliã. ⁊ si vna illaꝝ necessitet ad aliã illud poterit esse a duabus cãis ſm aliã ⁊ aliã rõneꝫ. sicut est in ꝓposito de aiali icludẽte formã corporeitatis ⁊ aiaꝫ que sunt scꝺe forme realr̃ dicte: sꝫ vbi rõnes formales in eodẽ sunt idẽ ſm reꝫ nõ põt illud cãri realr̃ ſm vnã rem nõ ab vna cã. quin etiã causaret̃ ſm aliã sicut se hñt in aia esse ſbale ⁊ esse viuẽs. ¶ Ad 4m rñdet̃ negãdo illud incõueniens sequi ex ista põne doctoris: bene sequit̃ ex opinione platonis ꝓpterea qꝛ idea ⁊ agens mãle ſm ipꝫ sunt eiusdẽ rõnis: quia ponit̃ idea vt sit gñatio vniuoca que ꝓsupponit vnitatem speciei inter gñans ⁊ genitum: inter que nõ põt esse ordo essentialis. vt dcm̃ est. ¶ Et ad illud qꝺ infert̃ q̄ si agens separatum ⁊ mãle essent ordinata essentialr̃ ambo attingerent eundem effcm̃. ꝯcedit̃ de effectu totali qui est terminus pmus seu adequatus sed nõ de effectu qui est terminus formalis. hoc nõ opꝫ. Etiaꝫ dr̃ ad hoc q̄ deus ꝯcurrit ad ꝓductionẽ cuiuscũq; termini producti ab agente nãli per cõem influxũ gñalem: speciali vo ꝯcurrit cũ producit aiam. ¶ Sꝫ alia duo argumenta adducebant̃. ¶ Pmũ erat nõ est processus de extremo ad extremum nisi per mediuꝫ ⁊c. ¶ Ad hoc rñdet̃ dicendo: q̄ lꝫ agens non procedat de extremo ad extremum sine medio in aliquo sensu: non tñ simplr: ita q̄ actione eiusdẽ rõnis agat in mediũ qua agit in extremum. sol. n. generat minerã in visceribus terre ⁊ nõ gñat in medio: neq; in sup̃ficie terre ⁊ maxime hoc est verum quãdo medium nõ est eiusdem rõnis cum extremo. q̄ si daret̃ idem agens eadem actione eiusdẽ rõnis ageret in mediũ ⁊ in extremũ. silr̃ si agens agat per duas virtutes actiuas alterius rõnis per vnam virtutem põt agere in extremum ⁊ non in medium: sicut sol illuminat mediuꝫ ⁊ generat vermẽ in ventre terre per aliam ⁊ aliam vtutẽ. ¶ Ex hoc ad propositum dr̃ qꝺ agens separatuꝫ actione vnius rõnis agit in corpus celeste causando motum per quem alterat̃ mã ⁊ disponit̃ corpus animalis mediante colore celesti: ⁊ luce ⁊ influentia vt de ipo educat̃ forma qua facta dispositione ab ipso agente separato quod est deus educitur forma de materia sic disposita. ¶ Et ad formaꝫ argumenti. Agens immateriale non põt imediate agere in materiã: nisi mediante aliquo corpore in trãsmutabili ꝯceditur hoc ⁊ est sic in proposito: sed non opꝫ q̄ agat in medium eadem actione qua agit in extremuꝫ scilꝫ in materiam corporalem. Et ꝯcedo q̄ a tali agente nihil potest prouenire imediate nouum nisi positis causis medijs actiuis aut passiuis ſm Aristo. sicut est in proposito. ¶ Et si dicas facta dispõne in materia agens immãle nõ põt sine medio in rõne cause efficientis aliquid attingere in mã. s. producẽdo in ipsa aliq̃ formã ad quã nõ ꝯcurrat aliud agẽs: negat̃ hꝰ: qꝛ solũ illud hꝫ ꝯcurrere

quod habet

qd̄ hȝ in v̄tute sua actiua formā ꝓductā qd̄ est agēs p̄ᵐ. vt ꝓbatū est supra. ¶ Sed ↄtra mouēs est simul cū moto. ex. vij. physicoꝝ tex. ↄmē. 10. Rn̄det ꝙ sufficit ꝙ sit simul s̄m v̄tutē nō s̄m esse. ↄtra: q2 aīt Arꝭ. ꝙ si imouentibus ⁊ motis eēt ꝓcessus in īfinitū ex oib⁹ istis posset fieri vna magnitudo ↄtinua īfinita: hoc autē nō seqret̄ vbi mouēs ⁊ motū simul essent nisi nō s̄m virtutē. Rn̄det ꝙ vnūqdq3 motū simul est cū moto: loquēdo de mouēte ꝓximo: ⁊ de simultate: nō qdē locali: sed de simultate que est per indistātiā ad motū: aut s̄m esse: aut s̄m virtutē sic est agēs nālē respcū corporis sit h̄ est indistās: q̄uis agēs corporꝫ simul sit localr̄ cuȝ eo qd̄ immediate mouet̄ ab ipso: ⁊ ex hoc sequit̄ ad ꝓpoᵐ p̄hi ꝙ si eēnt īfinita mouētia corpalia cū ista sint simul cū ꝓrime moto per ↄtactū mathematicū ex oib⁹ istis fieret vnū ↄtinuū infinitum. ¶ Alia ratio fuit adducta gn̄ans ⁊ genitū inuicē assimilant̄ ⁊c. ¶ Rn̄det ↄcedēdo hoc assumptū vł assimilatione formali in gn̄atione vniuoca simplr̄ vel assimilatiōe virtuali in gn̄atione equoca in qua ↄcedit̄ ↄueniētia ⁊ similitudo virtualis forme iter gn̄ans ⁊ genitū: vbi agēs hȝ formā quā ꝓducit virtualr̄ tm̄ in se ⁊ nō formalr̄. Et ꝙ in omni gn̄atiōe sit talis ↄueniētia pȝ ex. vij. metaph̄. tex. cōmē. 30. ⁊ in. 12. metaphy. tex. cōmē. 13. vbi propter talē ↄuenientiaȝ Arꝭ. ↄcedit oīa fieri ab vniuoco aliquo mō. In ꝓposito sequēdo pōnē istā inter ꝓducēs sepatuȝ ⁊ ꝓductū. s. aiam est ↄueniētiā ⁊ similitudo virtualis: sȝ inter agens nālē ⁊ ꝓductuȝ qd̄ est terminus totalis est similitudo formalis. ¶ Sed ↄtra: q2 oīs talis gn̄atio eēt equoca que esset alicuius forme viuētis. ¶ Rn̄deo negādo ↄn̄tiā: q2 dato ꝙ forma viuēs sit ab agēte sepato ⁊ sic aiatio corporis organici: tm̄ totū aiatū nō solū est a tali agēte sepato: sed etiā ab agēte nāli qd̄ est eiusdē rōnis cum ꝓducto: mō in gn̄atione vniuoca sufficit ad vniuocationē ꝙ ꝓducēs ⁊ productum sint eiusdem rationis: quicqd sit de p̄ncipio formali ⁊ termino formali ipsius. Quāuis etiā possit dici ꝙ terminus formalis s̄balis qui inclītat ad aiam sit ab ipso generāte nāli ex quo saluat̄ sufficienter vniuocatio que nō saluat̄ si agens est precise alterās ⁊ nihil gn̄ans gn̄atiōe s̄bali. ¶ Sed adhuc instat̄: q2 a sili posset dici ꝙ creatio forme. s. aie itelligibile esset ꝓductio vniuoca. ¶ Ad hoc respondet̄ negādo ꝙ idem sit dicendum de creatione ⁊ ꝓductione de qua est mentio in ꝓposito: q2 creatio prius terminat̄ ad ordinem nature in exūdo: ita ꝙ aīa vt exns prius nā: ꝓducit̄ etiam in esse essentie ⁊ exn̄tie q̄3 insit māe: ⁊ q̄3 ꝓducat̄ cōpositū: alioqn nō crearet̄: q2 creatio in instāti quo aliqd creatur nihil oīno p̄supponit. vt dictū est supra. Sed in ꝓposito nō prius nā q̄3tum ad exn̄tiam ꝓducit̄ forma nālis q̄3 cōpositū: qd̄ ꝓbat̄: q2 forma ꝓducit̄ vt in h̄ p̄mo istāti sui esse. vt dictum est supra: sed formā esse in mā est cōpositū h̄re esse. ergo nō p̄us ꝓducit̄ q̄3 cōpositū; imo eadē ꝓductione qua ꝓducit̄ cōpositū ꝓducit̄ forma: ⁊ hec est snia Arꝭ. vij. metaph̄. tex. cōmē. 27. vt supra. allegaᵐ ē. vn̄ si forma p̄cedit cōpositū ordine nāe: hoc est solūmō s̄m qditatē ⁊ cōceptū formalē qui habet̄ cōplete anteq̄3 cōpositū ↄcipiat̄ s̄m suā qditatē ⁊ nō alio mō. s. s̄m exn̄tiam. s. realem extra itellectū qcqd sit de exn̄tia in intellectu obiectiue: que vt sic posset etiā p̄cedere oēm depēdētiā foꝛe ad s̄bȝ: q2 foꝛa pt̄ p̄us ↄcipi vt exn̄s q̄3 i exn̄s: sȝ in re simul est exn̄s ⁊ inexn̄s. Stat ergo ↄclo p̄ncipaliter intēta ꝙ forma viuēs imediate est a deo: ⁊ p̄serti aīa sensitiua: ⁊ hoc ꝓductione que nō est creatio. ¶ Sed ↄtra: q2 dictuȝ est supra ꝙ termin⁹ p̄mus totalis qui est ipm cōpositū. s. aial sit ⁊ est termin⁹ vtriusq3 agentis. s. nālis ⁊ inālis. igit̄ cōpositū eadē ꝓductiōe ꝓducit̄ quo ꝓducatur aīa: sequit̄ ꝙ agēs nāle ꝓducit aiam. ¶ Ad hoc rn̄sum est supra imediate. nā eadē ꝓductione passiua ꝓducit̄ ↄpositū ab vtroq3 agēte: sȝ nō eadē ꝓductiōe actiua. Et vlteri⁹ si eadē passiua: nō tm̄ fit cōpositū s̄m eādē rōnem. vt dictū est vnde in eodē instāti t̄pis ↄcurrunt oīa. ista. s. inductio forme corporeitatis forma viuens. s. aīa ⁊ gn̄atio totius aialis: ⁊ q2 istas formas esse in mā est cōpositum h̄re eē: ⁊ ipm fieri ⁊ gn̄ari. ideo ipm eē cōpositi fit ab vtroq3 agēte: sȝ sub alia ⁊ alia rōne formali: nec sequitur. agens nāle ↄcurrit ad idē esse totale cōpositi: siue: qd̄ idē est: ad eandē ꝓductionē cōpositi qua ꝓducit̄ aīa. ergo cōcurrit ad ꝓductioneȝ aīe negat̄ ↄn̄a: sed opȝ addere ad eandē ꝓductionē: ⁊ ꝙ productio ad idē terminet̄ sub eadē rōne formali: que sit formalis rō terminādi actionē eius ⁊ agētis ꝓducētis aiaȝ: qd̄ nō est in proposito. ¶ Sed cōtra. ꝙ nō sit eadē ꝓductio passiua cōpositi respectu vtriusq3 agētis: q2 duabus ꝓductionib⁹ actiuis corn̄dēt due productiones passiue. cū isti respectus sint mutui: ⁊ idē respectus actiu⁹ nō possit h̄re habitudineȝ ad plures passiuos: neq3 ecōuerso respectus actiui multiplicant̄ in istis agentib⁹. quoꝝ vnum est nāle ⁊ alterū inale. Respondet̄ ꝙ si actio sit in passo si passuȝ est vnū actio est vna. ⁊ tūc nō pōt saluari dictum Cōmēta. in 5° physicoꝝ. si agēs aliud ⁊ actio alia si aūt actio sit i agēte formalr̄: ⁊ actio sit respectus agētis ad passum: ⁊ passio respectus passi ad agēs actiones sunt plēs: ⁊ passio est vna: q2 passum est vnū: ⁊ tūc negāda est illa ꝓpositio. actiones sunt plēs. ergo passiones. ¶ Sed ↄtra. q2 tunc idem ꝓductū ⁊ genitū referet̄ ad plura agētia per se primo. Rn̄det̄ vno mō ꝙ idem ꝓductū qd̄ est cōpositū nō referet̄ ad diuersa agētia s̄m idem: hoc est rōne eiusdem formalis. vt dictū est supra. Et hoc nō incōuenit. Uel dicenduȝ est ꝙ forte nō est incōueniēs super ideȝ absolutū qd̄ est cōpositū quod sit fundari distictos respectus productionis passiue ad diuersa agētia; sicut super idē albū possunt fundari distincte similitudines ad diuersa alba: nec tn̄ h̄ns plures productiones passiuas ad plura producta: sicut nec h̄ns plures similitudines est plura silia: neq3 h̄ns plures sciētias est plures scientes: q2 ↄcretū de nominatiuū significās formā nō plurificat̄: nisi rō suppositi plurificet̄: qd̄ non est in proposito. ¶ Quinta conclusio. nūc ponēda est ista. In mā rerum naturalium est p̄ncipium passiuum penes qd̄ accipit̄ naturalitas motus ⁊ mutationis nālis. Ista habet duas partes. p̄ma est omne corpus naturale habet p̄ncipium passiuū sui motus ⁊ mutationis. 2ª est. Ab isto p̄ncipio passiuo attendit̄ naturalis in motu. Prima pars est manifesta: omne mobile recipit motū quo mouet̄: sed qd̄ recipit aliud est p̄ncipium passiuum videlicet in se principiū passiuum eius quod recipit. ergo ⁊c. ¶ Scd̄a pars cōclusiōis probatur: naturalis mutatio est s̄m quā passum mutatur: sicut est aptum natum mutari a quocūq3 agente. vnde. 8. physico. p̄hs assignans cām: quare elemēta nāliter mouentur ad sua loca. s. leuia sursum: ⁊ grauia deorsum. dicit ꝙ cā huius est: q2 sic sunt apta nata moueri: sed nunq̄3 eēns naturale est sic aptum natum moueri propter p̄ncipium actiuum in existens sibi: sed tm̄ propter p̄ncipiū passiuū quo sic nāliter iclinat̄. ergo ista nālitas est ex parte principij passiui nāliter iclinati. ¶ S̄ꝫ. 2° nā vt est p̄ncipiuȝ motus ⁊ mutationis nālis est p̄ncipiū itrinsecū. q2 est principiū motus ⁊ quietis eius in quo est: sed natura rōne principij passiui est p̄ncipiū intrinsecū: q2 est principiū motus ⁊ quietis eius in quo est: ⁊ nō rōne p̄ncipij actiui. ergo ista nālitas accipiēda est ex parte p̄ncipij passiui ⁊ nō actiui. ¶ Minor probat̄ ex 2° physico. tex. cōmē. 3. vbi dicit̄ ꝙ accidit ifirmo qui mouet̄ ad sanitatem ꝙ sit medicus vel habeat artē que est p̄ncipiū actiuum sanitatis: q2 tūc sanaret̄ inquantū medicus: qd̄ est falsuȝ accidit. n. ifirmo qui sanat̄ esse medicū. ¶ Tertio hoc idem probatur ex diffinitione nature: q2 nā est p̄nᵐ mot⁹ ⁊ q̄etis eius in quo est p̄mo ⁊ per se. loco vbi supra sed ipossibile est ꝙ p̄nᵐ motus actiuuȝ sit in moto p̄mo ⁊ per se: q2 mouēs ⁊ motū in eodē ↄcurrant: hoc accidit qd̄ pȝ: q2 possunt separari nam motus est in aliquo mobili vbi nō est principiuȝ actiuum. vt declarabit̄ iferius

igitur nã vt est pñm motus nãlis rc.nõ dicit de pñº actiuo sed passiuo. ¶ Aduertẽdũ tñ qꝫ motus dicit triplr. vno mõ nãlis: alio mõ violentus. 3º neutralis. primo mõ qñ mobile nãlr iclinat in formã quã recipit. 2º mõ qñ ꝯtra nãliter inclinat. 3º mõ qñ nec nãliter inclinat ad formã quã recipit: nec ad ꝯriam: sed est indifferens ad vtrãqꝫ. ¶ 6º ꝯclusio. q̃uis ens nãle hẽat i se pñm itrisecũ actiuũ sue gñationis actiue: nõ tñ hꝫ pñm actiuũ itrinsecũ sue gñationis passiue. prima pars pꝫ: q: nihil gñat nisi p pom actiuũ r gñatiuũ existẽtẽ in ipso: q: si agẽs agit actiõe q̃ est formalr in ipso vt nunc suppono: multo magis agit p formã que est pñm formale agẽdi que est in ipso formaliter. 2º pbat. Tum q: nihil gñat se. 2º de aia cõmẽ. 97. r p de trini. cap. pmo. Tum q: si hoc esset maxie hoc accideret in his q̃ gñant ex semine r semẽ hrẽt istã virtutẽ actiuam in gñatione aialis: sed h̃ nõ est: q: semẽ corrũpit in instãti quo gñatur forma sbalis aialis: igit rc. ¶ 7º ꝯclusio. q̃uis corpora simplicia nõ hẽant in se pñm actiuum sue corruptionis: mixta tñ hñt hõi pñm actiuũ. pma pars pꝫ: q: corpa simplicia sunt eiusdẽ rõnis in oibꝫ suis partibꝫ. iõ vna pars nõ põt agere in aliã ptẽ ipsaꝫ corrũpendo. scda pars pꝫ: q: corpora mixta sunt cõposita ex ꝯtrarijs: r vnũ ꝯriũ agit in reliquũ: qm̃ actio ẽ ex ꝯrietate. ¶ 8º cõclo. oẽ ens nãle hꝫ in se pñm itrisecũ actiuũ motꝫ localis nãlis: non tñ neutralis aut violenti. 2m pꝫ: q: propter hoc motus est neutralis vel violentus: q: hꝫ principiũ actiuũ extrinsecũ. pmũ pbat: q: corpora simplicia fm qꝫ hõi hñt in seipsis pncipiũ actiuũ talis motus: ergo etiã mixta: sꝫ oia entia nãlia sunt aut simplicia: aut mixta ergo oia nãlia hñt hmõi pncipiũ. pmũ assumptũ pbat pmo auctoritate Cõmentatoris. 2º physicoꝝ. tex. cõmẽ. pmi. dicẽtis. nõ inuenit corpus simplex qđ alteret ex se: aut generet ex se: sicut inuenit corpus simplex qđ trãsfertur de loco ex se. ¶ Itẽ idẽ cõmẽ. 3º inquit ꝯtra Auicen. Et hoc nõ est sicut existimauit Auicẽ. qm̃ nõ dubitatur qꝫ ista moueantur ex se r nõ ex motore extrinseco. s. quatuor elemẽta sed de hoc varie loquit in diuersis locis de hac materia aliqñ visum est in. q. de intellectu: sufficit nũc tetigisse quod tenemus. ¶ Nona ꝯclusio. Oia que proprie augmentant hñt in seipsis fꝫ qꝫ huiusmodi pncipiũ actiuũ sue augmentationis: patet ista ꝯclusio: q: aia vegetatiua r calor nãlis sunt pncipia actiua alterationis que pexigit ad augmentatione pprie dictam. ¶ Ex hac cõclusione sequit hoc correlariũ. Corpora simplicia nõ hñt in se principiũ actiuũ augmentationis: eo qꝫ ipsa derelicta proprijs naturis sunt vniformia in omnibus suis ptibus. r per ꝯñs nõ possunt se alterare i nisi per accñs: r sic nõ possunt habere pncipiũ augmẽtationis actiuũ. vñ aer ꝯdensatus vltra ppriã dispõnẽ in loco sibi ꝯuenienti fm nãm quũ sit in minori loco q̃ꝫ sibi ꝯueniat nãliter mouet se localiter ad locũ sue nãe ꝯgruentẽ scꝫ maiorẽ r in mouẽdo se per se ad maiorem locũ rarefacit se per accidens. ¶ Decima ꝯclusio. Omnia corpora mixta saltẽ etherogenea hñt in se pncipiũ sue alterationis actiuũ. nã aialia r plante nõ sunt eiusdẽ dispõnis in oibus suis partibus. iõ vna põt mouere aliã: r sic de oibus alijs corporibus mixtis que nõ hñt vniformitatẽ in partibus. Sꝫ ꝯtra istã cõclusionẽ: r qđ dr̃ in probatione precedentis conclusionis instat probando qꝫ vniformia in partibus per se possint se alterare: nam aqua calefacta derelicta pprie nature reducit se nãliter ad frigiditatem. ergo corpus simplex vniforme per se põt alterare seipsum. ¶ Qꝫ si dicas alteratur a ꝯtinẽte: nihil. n. alterat aliqđ nisi sit ꝯriũ. Idem non ꝯtrariat sibiipsi. ergo rc. ¶ Cõtra. aqua redit ad maiorem frigiditatem q̃ꝫ sit frigiditas cõtinẽtis: sed minus frigidum non causat magis frigidum. ergo nõ frigescit a ꝯtinẽte. ¶ Confirmatur. si aqua frigesieret a ꝯtinẽte tãdẽ fieret equalis frigiditatis: r per ꝯsequens nõ fieret actio vlterius: eo qꝫ simile non agit in suum simile. ¶ Ad hec respondetur. qꝫ minus frigidum põt causare magis frigidũ in subiecto habente maiorẽ aptitudinẽ vel inclinationẽ ad frigiditatem: sicut paruus ignis põt causare maiorem igneꝫ in subiecto magis susceptiuo vl̃ magis disposito ad formã ignis. ¶ Ad cõfirmationẽ dicitur qꝫ quũ aer r aqua deuenerunt ad equalẽ frigiditatẽ adhuc aer vlterius frigefaciet aquaꝫ: simile aũt nõ agit in suuꝫ simile. si sit simile taꝫ in forma q̃ꝫ in aptitudie ad formã: qđ nõ est in proposito. ¶ Sed quãuis quãtũ ad euacuationẽ argumentoꝝ r ad pbabilitateꝫ cõclusionis pmisse imediate sic posset responderi: tñ ꝯformiter dicendo ad doctorẽ subtilem possumus dicere: qꝫ etiã corpora simplicia pñt per se alterare se: r vt sic habẽt pñm itrisecũ actiuũ sue proprie alterationis que est fm qualitatẽ ꝯueniẽtẽ sue proprie nature: quãuis nõ alerat se ad qualitatẽ discõuenientem. sed hoc fit solum ab extrinseco agente. Et quãdo dr̃. alteratio fit a contrario: r simile nõ agit in simile r huiusmodi. Respondetur qꝫ aqua calefacta hꝫ cõtrarietatem r repugnantiam ad formã suam sbalem r inclinationeꝫ eius. r ideo potest agere in seipsaꝫ r simile similitudine formali non agit in simile: sed bene vbi est tantum simile similitudine virtuali. sicut est in actione equiuoca: de quibus alias diffuse tractauimus: r pp hoc diximus qꝫ in actione vniuoca idẽ nõ agit in se ad ppositũ si aqua calefacta pducit in se frigiditatẽ ista productio est equiuoca: q: nõ producit frigiditatem in se per aliq̃ꝫ q̃litatẽ eiusdem rationis cuꝫ frigiditate producta: sed soluꝫ producit ipsam per formam suam substantialem: que continet ipsam frigiditatem virtualiter.

Ex his cõclusionibus pmissis pꝫ determinatio qõnis. vꝫ. ante generationem forme sbalis nihil forme esse in materia quod sit sibi coeuum r inchoatiuũ forme: r ex ꝯsequẽti nihil esse in materia: nisi potentia pure passiua ipsius que dicit subiectiua trãsmutabilis ad formaꝫ. ¶ Sꝫ huic determinationi est annexa vna maxima difficultas. ¶ Utruꝫ ista potentia passiua materie sit distincta essentialiter a priuatione: pro qua difficultate soluẽda ponunt alique ppositiones: quaꝝ pma est ista. ¶ Negatio dr̃ equiuoce de priuatione r ꝯtradictione: pbat: negatio que dicit de priuatione est negatio in genere: sꝫ que dicit de contradictione est negatio extra genus. prima semp presupponit aliqđ positiuũ de quo dicit. scda nullum presupponit. prima nõ dicit de nõ ente simplr: sed de eo quod est ens secũda dicit taꝫ de ente q̃ꝫ de nõ ente. Exemplum primi cecitas importat negationẽ visus: r negat tam actum q̃ꝫ potentiã naturalẽ ad actum vidẽdi: nõ tñ negat aptitudinem. cecitas. n. nõ dr̃ de nõ ente. non enim ꝯceditur qꝫ chimera sit cecatita qꝫ negatio importata per cecitatẽ solum verificat de ente. Exẽplum secundi: nõ videns non lapis dicit tam de chimera q̃ꝫ etiaꝫ de ligno i per negationem in genere intelligo negationem vt in aliquo positiuo: per negationeꝫ extra genus que nullum genus entis psupponit ad hoc vt vere dicat de aliquo. ¶ Secunda ppositio. Negatio que includit in priuatione est realis r habet esse in subiecto de quo dicitur circũscripto omni opere intellectus: sed negatio extra genus habet esse per opus intellectus tñ. prima pars pꝫ: q: illa negatio est realis que est remotio forme realis que in est vel infuit: vel in erit: vel est apta nata inesse: r per oppositum illa que non est remotio forme inexistentis: vel que infuerit: vel que nõ in erit: r nec sit nata inesse: non est realis: negatio importata per priuationem est remotio forme: quãtũ ad istas conditiones r non negatio extra genus. igitur prima negatio erit realis. scda nõ. Maior pꝫ vbicunqꝫ affirmatio remouet ab aliquo subiecto extra aiam. s. circunscripto omni opere intellectus. negatio cõpetit ei ex natura rei r realiter: q: ista negatio non est nisi illa remotio. r per oppositum vbi illa remotio nõ est realis: illa negatio non est realis.

Minor

Minor pbatur: qr potentia naturalis ad videndum re
mouet realiter a sorte si sit cecus: qr sortes circūscripto
omni actu intellectus est cecus: τ non videns actu: neqȝ
potentia: τ per oppositū affirmationes istaꝝ negationū
nō homo: nō lapis: nō deus: nō remouent a deo pter ani-
maȝ: vel etiam ab homine: qr remotio psupponit inesse
vel infuisse: vel saltē potestatē vel aptitudineȝ ad inesse.
¶ Itē. nihil remouetur realiter ab aliq̄ subiecto nisi p ali
quid positiuū vel negatiuuȝ extra animam sibi incom-
possibile: sed lumen remouet ab aere extra animā τ nō
per aliquid positiuū extra animaȝ sibi incompossibile:
quia lumē nō habet aliquā formaȝ cōtrariā. ergo remo-
uetur per aliqd priuatiuū. ¶ Itē. ad idē arguit. ois muta
tio realis habet extrema realia: sȝ generatio τ corruptio
sunt mutationes reales. igit termini earum sunt reales.
Maior pȝ: quia mutatio nō est nisi respectus τ habitu-
do inter terminos: a quibus mutatio essentialiter depē
det. igit si mutatio est realis τ termini sunt reales. priua
tio est terminus vtriusqȝ mutatōis: qd probat. nā Aris.
5° physicoꝝ. textu cōmen. 5. Generatio inquit est a non
subiecto in subiectū: corruptio ecōtra τ subdit. dico aūt
subiectū ens affirmatione monstratū τc. ¶ Confirma-
tur auctoritate Aristo. scdo de anima. textu cōmen. 101.
dicentis visum per accidēs apphendere tenebrā que est
priuatio lucis. ¶ Itē secundo de anima. Quies est per
se sensibilis: quies aūt est puatio motus saltē in termino
a quo: hoc aūt sibi nō cōpeteret nisi puatio esset ens rea
le: aut ex natura rei. ¶ Itē ꝯfirmatur per illud qd dicit
Cōmenta. pmo physicoꝝ. cōmen. 81. puatio est causa ap
petitus materie ad formā: τ ibidē. puatio est annexa ma
terie. simile habet in pmo physicoruȝ. textu cōmen. 66.
τ 67. q priuatio est pn^m: pn^m τ causa entis realis est ens
reale. vt pȝ. igitur puatio est ens reale. ¶ Contra istū mo
dum dicendi arguit pbādo q negatio extra genus que
est extremū cōtradictionis sit ens reale: cuius oppositū
dictum est: τ arguitur sic. Homo est non lapis circūscri-
pto opere intellectus. ergo negatio extra genus compe-
tit ei ex natura rei. ꝯsequētia est euidens: τ antecedens.
probatur: quia circūscripto omni opere intellectus: hō
aut est lapis: aut nō lapis: sed nō est lapis. ergo nō lapis.
¶ Item arguit. Nulla affirmatio remouetur formaliter
ab aliquo extra animā existente nisi per negationeȝ for-
maliter oppositā: τ extra intellectum sibi inexistentem.
sed homo extra animam formaliter remouetur a lapide
ergo per negationem realem sibi formaliter inexistentē.
Maior pȝ: quia vnum oppositum non remouet nisi per
aliud oppositum sibi incompossibile. ¶ Item manente
inferiori manet superius: sed negatio est superior ad pri-
uationem: quia omnis priuatio est negatio τ nō ecōtra.
ergo si nō manet negatio extra animā non manet priua
tio. ¶ Itē. Quanta est incompossibilitas inter terminos
ad quos trāsmutationis: tanta est inter terminos a qb^z:
sed īpossibile est terminos ad quos generationis ignis
τ generationis aque esse simul in eadem materia. ergo τ
priuationes istarum formarum erunt incompossibiles
in eadem materia preter animā: nam si vna inest eadem
ratione τ alia. Maior patet: quia eodem modo distin-
guuntur τ mensurantur termini a quibus. s. priuationes
τ habitus quibus opponuntur. Illaȝ si habitus τ forme
distinguuntur specie τ priuationes distinguūtur specie:
τ si numero: numero. Unde sicut visus τ auditus distin
guuntur specie positiue sic surditas τ cecitas priuatiue.
¶ Ad hec respondetur: τ ad primū q circunscripto om
ni opere itellectus homo neqȝ formaliter est lapis: neqȝ
non lapis: eo q formalis cōpositio huius affirmationis
lapis cum homine vel diuisio consistit precise in opera
tione intellectus. est bene homo fundamentaliter non
lapis: qr est res cui non competit esse lapidem: τ quam-
uis inter contradictoria non sit dare medium absolute
sumpta: tamen cum istis additionibus formaliter: τ aut

extra animam bene datur medium. ¶ Ad aliud respon-
detur: q aliquid dicit remoueri ab aliquo realiter duo-
bus modis. vno modo pprie τ formaliter: quia. s. infuit
vel est aptum natum inesse: sed non inest: τ sic nihil po-
test ab aliquo formaliter remoueri: nisi per negationem
sibi formaliter inexistentem extra intellectum. ¶ Alio
modo aliquid dicitur remoueri improprie ab aliquo: nō
q ei infuerit: aut aptum natum sit inesse: sed tñ quia si-
bi non inest: τ si sic non remouetur ab illo per negatio-
nem sibi formaliter inexistentem extra animam: sed pre
cise ppter affirmationē sibi incompossibilē: ideo homo
nō est lapis: quia homo est homo. nam quia ista affirma
tio homo inest homini extra animā que est incōpossibi-
lis lapidi pro tanto homo nō est lapis: τ nō quia aliqua
negatio: sicut ista nō lapis insit homini extra animā for
maliter. Uñ est nō lapis: quia est hō τ non ecōtra. ¶ Ad
aliud dicit q enti in anima τ enti extra animaȝ nihil est
cōmune vniuocū: τ ideo negatio nō ē quid cōmune ad
priuationem τ negationē extra genus nisi sȝ vocē: priua
tio aūt pprie habet esse extra animā: nō autem negatio
extra genus. ¶ Ad vltimuȝ dicitur q nulle priuationes
sunt opposite in eodem nisi sint priuationes formarum
oppositarum que sint immediate circa idem de necessi
tate sequentes. sicut sunt priuationes contrariorum im
mediatoꝝ vt sanitatis τ egritudinis: τ quia nulle forme
sunt sic immediate circa materiam q necessario se cōse
quantur. ideo nulle priuationes sunt opposite in mate-
ria. Sed respectu agentis naturalis alique possunt esse
imediate: quia agens naturale non potest amouere vnū
oppositorum a materia nisi ponendo reliquum. s. nō cor
rumpit frigiditatem in aqua nisi introducat caliditatē:
τ licet ita sit: non tamen primo intendit corruptionem
frigiditatis: sed solum per se intendit inductionem cali
ditatis: sed quia hoc non potest nisi corrūpat frigidita-
tem. ideo per accidens intendit corruptionem eius: τ
quamuis alique forme sint opposite imediate in ordine
ad agens naturale τ necessario consequātur susceptiuuȝ
earum circa quod agit: sic q si vna inest: susceptiuū eius
caret alia: non tamen iste ordo est ex materia que quan-
tum est ex se immediate est susceptiua cuiuscūqȝ forme
agens vero naturale non agit nisi in materiam quātaȝ.
τ non potest attingere ad nudam essentiam materie. vt
ponit Doctor subtilis in secundo. distin. 12^a. q. secunda
licet in eodem secundo. distin. 3^a. q. quarta. dicat aliter
sequendo opinioneȝ Egidij: de quo alias. ¶ Tertia pro
positio priuatio includit duo in significato vnum prin
cipaliter tanq̄ȝ formale significatū qd est negatio. aliud
secundario. τ ex cōsequēti τ cōnotatiue. s. subiectū aptū
natuȝ habere forma oppositā priuationi quātū ad suuȝ
formale significatū nihil positiuū icludit: quia cuilibet
entitati positiue que potest recipi in aliquo subiecto est
priuatio opposita: quum priuatio nō sit nisi carentia en-
tis positiui: sed puationi non est priuatio opposita: quia
sic esset processus in ifinitum igitur τc. ¶ Secūdo: quia
omnis entitas positiua nouiter acquisita est terminus
alicuius actionis positiue: sed priuatio nō est terminus
alicuius mutationis positiue: sed solius corruptionis q
nō est mutatio positiua. ergo τc. Si vero puatio capiat
quātum ad illud qd secundario. τ ex consequēti impor-
tat puatio est ens positiuū: τ si querat per qd distinguit
puatio a negatione simplr extra genus. videt q debeat
distingui per illud qd est sibi intrisecū: quia vnumqdqȝ
formaliter distinguit per illud qd est de essentia sui: pri-
uatio nihil includit de ēentia nisi negationē puram. igit
priuatio distinguit formalr a negatione per negationeȝ
simplicē. ¶ Ad hoc respōdet: q vel opȝ dicere q puatio
nō distinguit per intriseca a negatione: sed solum penes
cōnotata: τ tunc opȝ negare illā vniuersalē. videlȝ nihil
distinguit formalr τc. q vera est in positiuis nō in priua
tiuis: vel dicenduȝ est q priuatio vt cecitas τ alij termin

ꝑuatiui tā in concreto ꝗ̄ȝ in abstracto distinguunᷓ negatiue:hoc est sunt nō idem cuicūq̄ȝ a quo distinguuntur: quia distinctio positiua est passio entis:⁊ iste sumiᷓ penes aliquā entitatē positiuā intrinsecam. Non idētitas sumiᷓ vel potest sumi penes ꝑuatiuum ens:aut negationem.⁊ tūc dico ꝙ ista negatio ꝑuatiua est nō eadē negationi extra genꝰ seipsa formaliter:quia hec est alterꝰ rationis ab illa:quū negatio in cōmuni dicaᷓ equiuoce de istis duabus.vt dictū est:⁊ cōcedo ꝙ ꝑuatio distinguiᷓ formaliter vel non est eadem formaliter negationi extra genus per negationē alterius rationis ab ipsa a qua distinguitur. ¶ Et si queraᷓ. vnde est ista alteritas rationis. ¶ Respondeo ꝙ ista nō potest assignari per intrinseca nisi quia hec negatio est hec negatio:⁊ illa est illa:⁊ natura vnius est alia a natura alterius. vnde forte ista negatiua ꝓposito est imediata. hec negatio priuatiua nō est negatio extra genus. si vero alteritas rōnis istaꝝ negationuȝ debeat assignari per extrinseca facile assignabitur. vȝ. quia negatio priuatiua est negatio vt in aliquo positiuo:negatio extra genus nō:quū possit dici de simpliciter nō ente. ¶ Sed adhuc instaᷓ ꝓbādo ꝙ priuatio intrinsece ⁊ formaliter importat aliqđ positiuuȝ sic. Illud de quo vere pōt dici istud verbuȝ est 2ᵐ adiacēs est vere aliqđ positiuū:sed de priuatione potest vere dici ħ verbum est 2ᵐ adiacens. igiᷓ ⁊c̄. Minor ꝓbaᷓ:quia ista cōceditur. cecitas est. tenebre sunt. ¶ Ad hoc respōdeᷓ. ꝙ ad hoc ꝙ hoc v̄bū est ꝑdiceᷓ de aliquo vere nō oportet ꝙ illud importet aliquā entitatē positiuaȝ:ſȝ sufficit ꝙ dicat aliquod priuatiuū. ¶ Sed cōtra. quia in ista ꝓpositione. cecita est. subiectuȝ pro nullo supponit:quū ꝑuatio de significato suo formali nō iportet nisi negationeȝ forme. ¶ Respondeᷓ ꝯformiter. ꝙ nō opȝ in tali ꝓpositione vbi predicaᷓ esse secūdū adiacēs subiectuȝ semper supponere pro aliquo positiuo sufficit ꝙ supponat pro aliquo ꝑuatiuo. ¶ Uel pōt dici ꝙ termini ꝑuatiui sunt termini cōnotatiui taȝ in concreto ꝗ̄ȝ in abstracto. ideo supponūt pro illis ꝯnotatis:⁊ nō tm̄ pro significatis formalibus. vnde ista abstracta ⁊ cōcreata eodēmodo se habent ad ꝯnotata ⁊ significata formalia:⁊ vt sic sunt sinonoma. ideo quādo diciᷓ. cecitas est ly cecitas supponit pro oculis ꝯnotando ipsos nō hr̄e visum eodē modo. sicut cecus. Et si dicas ꝙ hoc est ꝯtra Arist. in postꝑdicamentis:vbi dicit:ꝙ ꝑuatio nō est ꝑuari. Respondeᷓ ꝙ Arist. nō vult negare istā ꝓpositionē cecus est cecitas:ſȝ vult dicere ꝙ cecitas aliud importat de significato ꝑncipali ⁊ de ꝯnotato. Ex his apparet determinatio difficultatis quō priuatio distinguiᷓ realiter a potētia passiua:qr quum tam mā ꝗ̄ȝ potētia eius sit aliqđ positiuum reale:⁊ priuatio nullū tale formalr̄ includat:sequiᷓ ꝙ distinguiᷓ formalr̄ tam a materia ꝙ a potētia eius:⁊ tunc vltra. quū priuatio desinet esse in mā:manēte ipsa mā ⁊ potētia eius passiua fundamētali distiguiᷓ realr̄ ab ipsa vel saltem non est eadem realiter illi. Ex his pȝ determinatio questionis principalis.

Ad argumenta alterius opinionis opposite. Respondeᷓ ⁊ primo ad auctoritate Arist. 2° physico. de diffinitiōe nature. Ubi diciᷓ nā est princi piū nāle qđ est in alio nō pꝛīcipiū in q̄ passiuū ⁊c̄. ¶ Respōdeᷓ ꝙ nā in ista diffinitione accipiᷓ pro principio passiuo:⁊ quū diciᷓ ꝙ nā ſm Arist. nō est principium in quo:sed quod est in alio ⁊c̄. Respōdetur ꝙ:sicut principium actiuuȝ non est quod:sed quo agēs agit:ita passiuum non est principiuȝ in quo:sed quo aliqd est in aliquo:⁊ ita natura est principiuȝ eius quod est in alio. s. motus:⁊ sic accipit Arist. principium naturale in diffinitione nature:⁊ tale principium passiuum est in rebus naturalibus:naturaliter ordinatum ad motuȝ. Et ex hoc non sequitur ꝙ tale principiuȝ sit aliquid forme generande. ¶ Ad ꝯfirmationem quum dicitur ꝙ natura principalius dicitur de forma ꝗ̄ȝ de materia conceditur. Et quū diciᷓ ꝙ forma est principiū actiuuȝ. Respōdetur ꝙ nō semper est principium actiuuȝ:sed etiā passiuum. nam per quācūq̄ȝ formā res est in actu per eandeȝ recipit passionē cōsequentē formaȝ ⁊ alios motus naturales per quos perficitur illud:cuius est forma sicut graue per suā formā determinaᷓ ad locum deorsum ⁊ perficiᷓ per ipsum:⁊ vt sic graue inclinaᷓ ad motuȝ deorsum sibi nālem a forma sua. ¶ Ad 2ᵐ ꝯfirmationē de differētia iter nālia ⁊ artificialia. Respondeᷓ. nālia differūt ab artificialibꝰ penes principiū passiuū:nālia enim habēt principiū passiuū nāliter inclinatū ad formā nālem. artificialia nō:sed mā eoꝝ vel est in potentia neutra respcū forme artificialis:sic ꝙ neq̄ȝ in ipsaȝ nāliter iclinaᷓ:neq̄ȝ ꝯtra naturaliter inclinaᷓ. s. nāliter appetendo oppositūȝ ipsius:vel forma artificialis recipiᷓ in materia ꝯtra naturalem eius inclinationeȝ:sicut omnes forme inducte per diuisionē ꝯtinui ⁊ ordinem partiū in toto cōposito artificiali:sicut in edificijs ⁊ erectionibus vbi lapides ponūtur sursum ꝯtra eoꝝ nāleȝ inclinationē. Et quū additur:ꝙ artificialia hn̄t in se ꝑnᵐ passiuū:hoc est veruȝ: sed tale ꝑnᵐ nō habet aptitudinē nālē ad formā:potētia eni passiua est sine aptitudine nāli:sicut aptitudo nālis sine potētia passiua nāli. Exemplū ꝑmi graue est in poᵃ passiua ad esse sursum:⁊ tm̄ nō hȝ aptitudinē nālē ad esse sursum:qr nō inclinaᷓ nāliter ad esse sursum quū nō ꝑficiaᷓ per vbi sursum:sed per vbi deorsuȝ. Exempluȝ scđi. Cecus hȝ aptitudinem naturalē ad actū vidēdi:⁊ tm̄ nō hȝ potentiaȝ passiuā naturalē ad hr̄e actū:nec incōueniᷓ aliqd esse naturalr̄ inclinatū ad aliquē actum:qui tm̄ nō est possibilis recipi in apto nato sb̄to. vn̄ aptitudo pōt esse ex parte subti:ꝗ̄ȝuis nō sit ex parte actus:⁊ si esset ex parte vtriusq̄ȝ esset ibi potentia naturalis:qđ est falsum: qr a potētia ad habitū ipossibilis est regressus. aptitudo naturalis indicatur vbi aliqd ſm se inclinaᷓ ad formam vel ibi forma nō repugnat ei ex natura sua. ¶ Ad aliam auctoritatē. si domus esset eoꝝ que natura sunt ⁊c̄. Respondeᷓ ꝙ intētio Aristo. ibi est ꝙ sicut ars agit per determinata media ordinata ad finē vsq̄ȝ ad vltimū ꝑncipaliter intentū:ita nā. similis. n. est ꝓcessus vtriusq̄ȝ quo ad hoc ⁊ nō aliter:⁊ ita si domus fieret a natura eundeȝ ordinē seruaret quē retinet vbi fit ab arte. ¶ Ad aliā auctoritateȝ. s. si ars nauifactiua esset in lignis. Respōdeᷓ: ibi nō plus vult Aristo. nisi ꝙ nō est verū naturā nō agere propter fineȝ:quia non deliberat quasi deliberatio sit causa precisa quare agens agit ꝓpter finem:vt dicebāt antiqui:⁊ ex ꝯn̄ti nō deliberare sit cā ꝓpter quam agēs nō agit ꝓpter finē. vt sicut affirmatio est cā affirmationis: ita negatio negationis:sed vbi ars nauifactiua esset in lignis que ars nō deliberat:ſȝ mere nāliter ageret adhuc ageret agat ꝑ finē:sic ēt facit nā:ꝙ aūt nā etiā ꝙ nō deliberet:agat ꝓpter finē apparet:qr frustraᷓ:⁊ q̄nq̄ȝ erat i sua operatione. ¶ Ad aliā auctoritatem. vȝ. a nā sunt q̄cūq̄ȝ a quodā ꝑnᵒ ⁊c̄. Ad hoc rn̄deᷓ vno mō ꝙ nālia hn̄t in se ꝑnᵐ effectiuū aliquoꝝ motuū:nō tm̄ oium:vt dcm̄ est in determinatione q̄ōnis. qr non respectu generationis substantialis:⁊ cuiuscūq̄ȝ actionis vniuoce. artificialia non. ⁊ per hoc differunt artificialia a nālibus. forma enim naturalis cōmuniter est principiū actiuum ꝗ̄ȝuis nō sit de necessitate naturalitatis motus sic esse actiuū. forma artificialis nec actiuū nec passiuū ꝑncipium est: sed forma nālis semꝑ est alterū istoꝝ. ¶ Ad auctoritatē. 6. meta. de distictiōe sciētie practice a speculatiua. Respondeᷓ ſm Cōmenta. ibideȝ ꝙ practica distiguiᷓ a speculatiua per hoc qđ est circa obiecta:quoꝝ principiū est in nobis:que sunt ars ⁊ intellectus:⁊ ita eoꝝ principium est in agente cognoscēte:sed speculatiua versaᷓ circa ob̄ta:quoꝝ ꝑnᵐ nō est in nobis. Et hec distinctio ſȝ ipsum est penes ꝑnᵐ actiuuȝ obiectoꝝ vtriusq̄ȝ scientie. ¶ Sȝ ꝯtra:qr Aꝝ. dicit ꝙ physica que ē speculatiua est circa sb̄aȝ in qua est ꝑnᵐ motꝰ ⁊ statꝰ:inueniᷓ ꝙ speculatiua est circa

tiua ē circa obiectiua:quoꝝ pnᵐ est in ipsis.⁊ tūc si disti-
guat practicā a speculatiua penes pnᵐ obiectoꝝ oꝫ acci-
dere pnᵐ vniformiter.aliogn argumētū ꝑ qḋ ꝓbaṫ disti-
ctio sciētie practice a physica nihil ꝯcluderet:ſꝫ certū est
ꝙ pnᵐ artificialiū acceptū in ponēdo differentiā eoꝝ:⁊
naturalibus est pnᵐ actiuū:q̄ voluntas:ars:⁊ itellectꝰ
vt dicit Cōmen.ergo pncipiū in nālibꝰ sic ēt accipiṫ pro
pncipio actiuo.⁊ sic in nālibꝰ est pnᵐ actiuū sui motus:⁊
aut mutatiōis nālis.⁊ ita stabit ꝓpositū. ¶Ad hoc rñde
tur ꝙ oē naturale hꝫ pncipiū actiuū alicuiꝰ motꝰ natura
lis:nō tñ sue gñatiōis passiue naturaľ:q̄ nihil gñat se:vt
dictū ē artificiale nulliꝰ.Et ex h̄ nō sequiṫ ꝙ in materia
sit aliqḋ ichoatiuū forme:q̄ dꝫ gñari:q̄ in ipsa est tantū
pncipiū actiuū actionis equoce. ¶Sꝫ ꝯͣ:q̄ ex ista rñsio-
ne sequiṫ ꝙ physica scia nō distiguiṫ a practica:nisi pe-
nes obiecta naturalia ꝯsiderata q̄ ad illos motꝰ:⁊ nō q̄
ad oēs motꝰ eis naturales:⁊ ita dria scie naturalis a scia
practica penes obiecta nō erit vlis. Jdeo aliter dr̄ ꝙ est
vniuersalis penes obiecta:⁊ q̄ aliquod naturale hꝫ in se
pncipiū actiuū omnis motus qui sibi cōpetit. ¶Cōtra
q̄ sequiṫ idē ꝙ prius:ꝙ physica nō distiguiṫ a practica
nisi quo ad ista naturalia.⁊ ita Arꝫ.nō distiguit a practia
nisi physicā de aliquo naturali. Jō aliter dr̄ ꝙ omne pn
cipiū artificialiū ꝑ se ordinatū ad esse eoꝝ:iq̄ntū artifi-
cialia sunt est in agēte cognoscēte:ſꝫ nō omne pncipium
physicū per se ordinatū ad esse rei naturalis inq̄ntū na
turalis est in agēte:ſꝫ aliqḋ est in passo:q̄ actio nālis de-
pendet vt naturalis pncipalr a pnᵒ passiuo existente in
re mota.⁊ h̄ facit sufficiētē driaꝫ inter arteꝫ ⁊ naturaꝫ:q̄
penes nihil qḋ est in passo accipiṫ ars:ſꝫ tm̄ penes itelle-
ctū ⁊ voluntatē:que ꝯstituūt artē.que sunt in faciēte:q̄
ars quasi semꝑ facit ꝯͣ inclinationē passi:vt dictū est su-
pra.Sꝫ si ens naturale hꝫ pncipiū actiuū aliqḋ sui mo-
tus naturalis:cū hoc necessario simul requiriṫ pncipiū
passiuū:qḋ inclinaṫ in actionē naturalis agentis. ¶Ad
aliḋ de casu ⁊ fortuna ꝙ reducuntṫ ad nāꝫ ⁊ itellectū ⁊c.
Rñdeṫ ꝙ natura accipiṫ vno mō vt est pncipiū actiuū
determinatū ad vnū oppositoꝝ:⁊ ad vnū determinatū
modum producendi:que natura isto mō sumpta distin
guitur contra propositū:qḋ est indifferēs ad opposita.
Alio modo accipiṫ pro principio naturali a quo sumiṫ
naturalitas motus.⁊ natura isto mō:seu naturale distin
guitur contra violentum.⁊ sic alicubi potest esse natura
sumpta primo modo:vbi nō est natura scḋo modo. Exē
plum.si ignis agat in aquā calefaciēdo ipsam cōtra na-
turā suā ignis in ista actione est natura pmo mō:⁊ nō se
cundo modo:q̄ actio ignis nō est ſm iclinationē passi:
imo contra eius inclinationem.⁊ sic violenta. Casus ⁊
fortuna vt sunt cause agentes reducuntṫ ad naturam pri
mo modo ⁊ ꝓpositū.ita ꝙ ad naturam sic acceptā re-
ducitur casus:qui reperitur soluꝫ in naturalibus.Et for
tuna que est in volūtarijs seu liberis reduciṫ ad ꝓpositū
sed hoc nō repugnat positiom nostre:mō non sequitur.
Natura est principiū actiuum naturale.ergo quicqd est
natura est pncipiū actiuū:⁊ omne pncipiū nāle est acti-
uū.sic videṫ ꝓcedere ratio istoꝝ. ¶Ad aliud de 3° ethi-
coꝝ ⁊c.dico ꝙ hoc qḋ diciṫ non conferēti vim passo ly
ꝯferente vim determinat ly passo ⁊ nō pricipiū extra.⁊
si cōstruatur cum passo hoc qḋ est cōferre viꝫ potest itel
ligi duobus modis.vno modo ꝙ passum conferat vim
actiue:⁊ coagat agenti extrinseco.⁊ h̄ est falsuꝫ:vt dcm̄
est.alio modo inclinatiue:vt sit sensus.passum non pre-
bet inclinationē ⁊ tēdētiam in formā:que inducitur ab
agēte extriseco. Et iste sensus est verus.si ly nō cōferen-
te vim.nō tm̄ accipiatur negatiue.sed etiaꝫ priuatiue:⁊
cōtrarie:quia passum nō solum nō habet inclinationeꝫ
ad formam:accipiēdo nō habere pure negatiue:sed cō-
tra formaꝫ inductam naturaliter inclinatur.per opposi
tum.si ignis generet ignem de aqua:q̄uis nō sit in ma-
terie agens intrinsecū qḋ coagat agenti extrinseco.s.ipsi

igni:q̄ tm̄ materia ignis affecta qualitatibꝰ disponenti-
bus per alteratione inclinatur nāliter in formam ignis
ideo ista actio nō est violenta:sed physica ⁊ nālis. ¶Ad
auctoritatē in.7.metaphysi.tex.Cōmē.19.rñdeṫ ꝙ Arꝫ.
nō itelligit per partem forme:partem formalem:sed tm̄
virtualē pro quāto in materia ꝓcedit aliqua forma:que
ꝯtinet virtualiter effectiue:vel saltē dispositiue ipsaꝫ for
mā generādā:⁊ diciṫ forma ista precedens esse pars:q̄
forte secū cōcurrit alia causa partialis secum coagēs ad
generationem forme:sicut quādo calor efficit sanitateꝫ:
cū quo concurrit dissolutio humoꝝ:⁊ multa alia. ¶Ad
duas rōnes que hic formabanṫ.vꝫ.ꝙ productio forme
nālis esset creatio:⁊ ꝙ esset violēta. Quātū ad primū pꝫ
respōsio ex dictis in determinatione pncipali.q.conclu
sione 4ᵃ.Quātū ad scḋm pꝫ ex hoc ꝙ imediate ꝓmissuꝫ
est:exponēdo ſnīam Arist.in 3° ethicorum.de violento.
¶Ad alias auctēs que addebātur exponēdo modum po-
sitionis istoꝝ:qui ponit inchoationes formaꝝ:⁊ primo
ad illā que sumitur ex pmo physi.vbi dicitur. Oportet
principia semper manere ⁊c. ¶Ad hanc auctoritatē da-
tur multe expositiones:vna est ꝙ in omni trāsmutatiōe
substātiali opꝫ esse principia.s.materiā:formā ⁊ ꝓuatio
neꝫ:semꝑ eni priuatio in qualibet trāsmutatione est ter
minus a quo:⁊ forma est terminus ad quem.⁊ mā sbiēt
¶Alia expositio huius auctīs est ꝙ principia opꝫ semꝑ
manere q̄ꝫdiu manet illud cuius sunt per se principia:⁊
ideo mā ⁊ forma que sunt principia q̄ntū ad esse semper
manēt pro quolibet tēpore:in quo verū est dicere ꝙ pn-
cipiatū est.priuatio vō que est per se principiū transmu
tationis semꝑ manet pro quolibet tempore:pro quo ve
rū est dicere ꝙ trāsmutatio est:⁊ sic eo modo quo aliqḋ
est pnᵐ.eo modo manet. ¶Sed est alia expositio magis
ad mentē Arꝫ.⁊ Cōmē.dicendo ꝙ māle principiū semꝑ
manet:cū sit incorruptibile prima aūt pncipia ꝯͣria sem
per manēt:nō q̄ semꝑ existāt:ſꝫ q̄ semꝑ sunt termini cu
iuscūq̄ꝫ trāsmutationis.vnus enim terminus est priua-
tio.⁊ alius est forma.nō sic autem de contrarijs posterio
ribus.⁊ hoc est qḋ subdit Arꝫ.vbi hꝫ ꝙ alia contraria nō
sunt principia.nō quideꝫ absoluta:⁊ quocūq̄ꝫ modo.q̄
quum inter contraria posteriora possit esse transmuta-
tio:sequitur ꝙ ipsa possunt esse pn. Sed intelligendum
est ꝙ contraria posteriora nō possunt esse principia pri-
ma.⁊ hoc est verum:nā licet album ⁊ nigruꝫ possint esse
termini alicuius transmutationis.⁊ ita principia:non
tamen cuiuslibet. ¶Potest etiam dici ad auctoritatem
in se:ꝙ ipsa est ad oppositum istius positionis:que po-
nit omnes formas inchoari in forma corporeitatis per-
petua in materia:q̄ si sic.nūquaꝫ priuatio opposita isti
forme corporeitatis inerit materie:que est pnᵐ:aut dꝫ cē
in quacūq̄ꝫ trāsmutatiōe si poniṫ ista forma corporeita-
tis esse alterum pnᵐ pmū:nec valet dicere ꝙ ꝓuatio cō-
comitaṫ istā formā:q̄ ista deficit a suo esse purissimo cō
pleto:⁊ q̄ tēdit in nihil:naꝫ forma ⁊ ꝓuatio vt sunt pnᵃ
sunt ꝯͣria ⁊ oīno opposita:⁊ vnū excludit reliquū:ſꝫ ista
ipuritas manet cū forma corporeitatis.ḡ sibi non oppo
niṫ.aliogn opposita essent simul. ¶Cꝯ̄.ꝓuatio opposita
negat qcqḋ ponit positiuū oppositū:sed ꝓuatio cōcomi
tans formā corporeitatis nō negat ⁊ ꝓuat formā corpo
reitatis.igiṫ expositio ista stare nō pōt. ¶Ad aliā auctē.
de pmo meta.rñdeṫ ꝙ mā pma ꝓus recipit formas vles
q̄ꝫ pticulares:q̄ ꝓus recipit formas ipfectas q̄ꝫ pfectas
Nō aūt forme impfecte in pluribꝰ repiṫ q̄ꝫ pfecte:sicut
rō corporis q̄ꝫ viuētis:⁊ ꝓus viuētis q̄ꝫ aialis:⁊ dato ꝙ
sit vna forma recepta in mā cōpositi ſbalis.illa ꝓus pfi-
cit māꝫ sub rōne corporis q̄ꝫ sub rōne viuentis:⁊ sic de-
inceps.nō tm̄ aliqua rō istaꝝ formaꝝ est coeua materie.
Auctas ē etiā cōtra opinantē:q̄ si mā recipit oēs formas
vt dicit Cōmen.quū omne recipiēs sit in potentia ad il-
lud qḋ recipit:aut ista potētia est simul cū actu aut ante
actum:nō pmo mō.ḡ scḋo mō.⁊ quum hoc nō sit ordi-

ne nature precise: erit ordine temporis: qđ declarat̃ i q̃a
quecūq3 sunt ordinata ſm nām: ⁊ sunt opposita ⁊ incō-
pōssibilia illud qđ est prius ſm nām est ēt pri us duratio
ne ⁊ tpe aliogn duo opposita simul eēnt: esse in poᵃ ⁊ in
actu ſm aliquā formā sunt duo opposita. ḡ in eadē mē-
sura tēporis nō potest mā simul esse in poᵃ ⁊ in actu for-
me: recipiēs recipit formā iquātū est in poᵃ. igit̃ ⁊c̃. Hec
ratio maxime ɔcludit de ordinatis ſm nām ordine nāe
positiue: sicut esset forte in proposito. ¶ Ad auc̃tes ⁊ rō
nes alterius modi ponēdi respectu cuiuscūq3 forme pro
priā ichoationē. Rñdet̃. ⁊ p̃mo ad p̃mā. de scđo phys.
vbi dr̃ q̃ priuatio est spēs ⁊ nā. Rñdet̃ q̃ priuatio q̃dam
mō dr̃ nā vel forma: q2 semp cōiūgit̃ cū3 forma ⁊ cū pri-
uatiōe vni⁹ forme semp ɔiūgit̃ alia forma. Uel pōt di-
ci q̃ priuatio in suo itellectu icludit formā: nā in nō face
re videt̃ facere: vt dicit Ar. p̃mo elēchoꝝ. vel ēt q2 ē quo
dāmodo forma māe: nā priuatio denoiat mām ad mo-
dū fore. vñ sicut mā dr̃ formata: ita dr̃ p̃uata. ¶ Uel me
lius ad itētionē Cōmē. nā dicit̃ de p̃uatione exñte in mā
prima: itelligēdo priuationē formā sbalē imperfectiorē.
⁊ sic forma terre pōt dici priuatio respectu forme ignis.
talis eni nō est priuatio simplr: vt dicit Cōmē. imo est vt
forma māe. vñ ſm ipm. nā dicit̃ de forma duob⁹ modis.
vno mō dr̃ de formis q̄bus nō cōiūgit̃ priuatio: sicut de
albedie. albedo eni est forma cū qua nō ɔiūgit̃ priuatio
oino. Alio mō dr̃ nā de formis diminutis: cū quibus cō
iungit̃ priuatio: cuiusmodi est nigredo. nigredo enim est
forma cū qua cōiūgit̃ priuatio albedinis. Et si arguat̃
q̃ sicut nigredini ɔiūgit̃ p̃uatio albedis: sic albedini p̃-
uatio nigredis. Rñdet̃ q̃ nō est sile: q2 nigredini sic cōiū
git̃ p̃uatio albedis: q̃ i ipsa: nec est albedo formalr: nec
virtualr: sed sic nō cōiūgit̃ albedini priuatio nigredis:
nam in albedie virtualr est nigredo eo mō quo minus p
fectuȝ est virtualr i magis perfecto. ¶ Uel vltimo modo
potest dici ad itētionē Cōmē. q̃ priuatio magis coniun-
git̃ cū forma impfectiori: q2 cū imperfectiori cōiūgit̃ pri
uatio maioris perfectionis: q̃3 cū cōtrario talis forme:
sed nō est sic de forma pfectiori. ¶ Ex his nō sequit̃ for-
mam generādam precedere in mām ſm esse impfectum
etiā q̃ eius priuatio p̄cedat in mā: vt p3 ex dictis. ¶ Ad
aliam auctoritatem Cōmē. primo phys. cōmē. 79. vide-
tur: q̃ sicut si in materia esset aliqua forma cōnaturalis
māe: vt multi ponunt generatio esset ex ente simplici-
ter i q2 ex ente in actu: ita si materia esset pura p̃uatio vt
posuit plato: generatio esset ex nihilo q2 ex pura priua-
tione: sed nos nō ponimus mām esse purā priuationē3:
sed esse ens positiuum realiter distinctum a priuatione:
vel saltem nō idem realiter. Et quum dicit̃ Cōmen. vel-
le priuationē nō importare purum nō esse. Rñdetur. ve-
rum est q̃3tum ad suum māle significatū ⁊ ɔnotatū: sed
quātū ad formale significatū iportat solum negationē3.
¶ Ad aliud cōmēti. 81. in p̃mo phy. Ex hoc cōmento ha
bet̃ q̃ vnūquodq3 impfectum appetit similari perfecto
q̃3tum pōt: ⁊ quū perfectissimū ens in nā sit primū p̃n-
cipium qđ est deus ⁊ deus sit ens actualissimum: vnū-
quodq3 suo modo appetit esse in actu. Ex quo sequit̃ q̃
quum mā sub priuatione forme sit ens in pura potentia
primo diuersū ab actu formali: quē non habet ex se: sed
pōt recipere per actionem agētis nālis. ideo mā vt stat
sub priuatione forme nāliter appetit ipsam. priuatio ta-
men quem accidit māe nō est materia: neq3 est eius ap-
petitus. quē pono esse eūdē essentialr cū materia: ⁊ ita
priuatio nihil positiuū dicit formaliter: sed bene cōno-
tatiue. ¶ Et ad illud qđ ifert̃: q̃ materia habet de motu
⁊ motus est forma imperfecta ⁊c̃. Rñdet̃: q̃ in mā ante
gñationē forme forma nō est in mā: neq3 sub gradu imp
fecto: neq3 pfecto: s3 postmodū dum fit ⁊ gñat̃ si fit diui
sibilis ſm gradus: vt tenet Cōmē. de formis elemētarib⁹
prius itroducit̃ ſm gradū impfectū q̃3 perfectū. ¶ S3 ɔ
q2 Cōmē. loquit̃ de forma vlr accepta: ⁊ nō soluȝ de for-
ma elemētari. ¶ Dicēdū3 igit̃ q̃ quādo forma est fieri p
trāsmutationē māe que alterat̃ ad dispositiōes ɔuenien
tes illi forme. hđ forma pōt dici esse aliquo mō i mā sub
eē impfecto: q2 h3 ibi esse dispositiue ⁊ i fieri: nō tamē h3
esse: aut essentiā eius: ita q̃ nulla realitas forme ē in mā
in tota alteratiōe p̄cedēte gñationē forme i qua postmo
dū forma itroducit̃ tā h3 eē q̃3 h3 essentiā: ⁊ ita tota gña-
tur seu iducit̃ ab agēte nāli. ¶ Sed adhuc ista t̃: q2 mot⁹
māliter sumpt⁹ qui est forma fluēs: est etiā in p̄dicamēto
sbe. Rñdeo q̃ vel vna tm̃ forma sbalis simplex iducitur
ab agēte nāli: vl plures. si vna tm̃: q̃3uis ista sit simplex ſ3
rē: tm̃ virtualr est plures: sicut exēpli gratia fora elemēti ē
vna simplex fora. cōtinet tm̃ i virtute gradū entitatiuū
sbe: ⁊ gradū corporeitatis. ⁊ prius ordie nāe iformat ma
teriā ſ3 gradū sbe q̃3 corporis: s3 i eodē istāti tēporis fora
adueniat ſ3 vtrūq3 graduȝ: ⁊ tūc forma sub gradu priori
est motus māliter sumptus respectu suiipsius sub gradu
posteriori ⁊ pfecto: ⁊ q2 prior gradus ordiat̃ ad posterio
rē: p tāto sub isto gradu forma appellat̃ fluēs: nō quide3
q̃ mā nō maneat sub illo gradu forme. sed soluȝ sub illo
gradu p̄cise mā nō quiescit: s3 tēdit ad vlteriorē pfectio
nē: ⁊ tūc forma fluēs nō dicit̃ per desitionē sui: s3 p tēdē-
tiā ad vlteriorē perfectionē. ⁊ hoc quo ad gñationē for-
me que gñatur per formas itermediatas. sicut in aiali-
bus que gñantur ex semine: q̃ si sit sermo de istis i tunc
mā est sub multis formis fluētib⁹ per desitionē sui ante
q̃3 deueniat ad formā vltimate itētā ab agēte: ⁊ q̃3tum
ad istas: quelibet gñatur aut corrūpit̃ totalr ſm eē. ⁊ ſm
essentiā. ¶ Ad auctoritatē Cōmē. cōmēto. 63. in eodē pri
mo phys. rñdet̃ q̃ Cōmē. nō plus vult ibi: nisi q̃ sicē i ge
neratiōe accidētiū que est motus cōcurrit sbm: ⁊ aliqđ
oppositū ei qđ gñatur: qđ oppositū desinit eē cū forma
vltimate itēta sit ⁊ gñatur: ita est in gñatione sbali vbi
cōcurrit sbm deferens trāsmutationē: qđ prius est sb3 for
ma opposita anteq̃3 sit sub forma gñanda. que p̃mo in-
tendit̃ ab agente: ⁊ in hoc exemplificat in generatione
animaliū ex spermate: q2 eni forma spermatis nō est itē-
ta a nā pp̄ter se: sed pp̄ter alterū in huiusmodi genera-
tione vt sit via ad formā aialis: vt dictum est in corpore
questionis. pp̄terea sperma corrumpit̃ ⁊ alie forme que
sunt opposite forme animalis: quousq3 deuentū fuerit
ad formā vltimā introducēdaȝ: neq3 ex hoc habet̃ q̃ for
ma introducēda sit partibilis ſm esse ⁊ essentiā: ⁊ vt sic
generet̃: sed solū est partibilis rōne accidētiū ppriorꝝ: q̄
successiue acquirunt̃: ⁊ opposite deperduntur. Et sic ſ3
Cōmentatorem: forma substantialis perficit̃. ⁊ diuisibi-
liter acquirit̃ rōne accidētiū nō per se. Sed contra. quia
dicit. si forma humana sit partibilis. sed ista additio nō
fuisset ponēda. si intelligeret̃ esse partibilis rōne accidē-
tium. ¶ Rñdēdo q̃ Commē. dixit hoc: q2 aliqua forma
substantialis ſm ipsum est diuisibilis ⁊ diuisibiliter ac-
quiritur: q2 forme imperfecte vt forme elemētares: ⁊ in
his verum est quod dicit: q2. i. ſm ipsuȝ introducuntur
in materia per partē post partē3. ⁊ quia diuisibilitas ge-
nerationis formaꝝ substantialiuȝ potest esse: vel ex parte
forme: vel ex parte accidentiuȝ. Exemplificādo de for-
ma animalis voluit declarare diuisibilitatē gñatiōis for
me ex his que sunt per se: ⁊ non ex his que sunt per acci
dēs si forma est ptibilis est per se diuisibiliter acquisibi-
lis. si indiuisibilis: solū per accidens. ¶ Ad aliud de p̃ua
tione: quū dr̃. p̃uatio icludit formalr aliquod positiuū.
¶ Rñdet̃ p ea que dicta sunt imediate post solutionē. q.
p̃ncipalē. vñ negat̃: q̃ p̃uatio vt priuatio est: iportet for-
maliter aliquod positiuū: sed solū cōnotatiue: ⁊ tale est
sbm seu mā in gñatione sbali. ¶ S3 cōtra dicebat̃: quia
Ar. reprehēdit Pla. qui nō distinxit inter mā3 ⁊ priua-
tionē: volēs q̃ mā ⁊ priuatio essent vnū. ¶ Rñdetur q̃
Ar. recte reprehēdit Pla. q̃3tū ad hoc: q̃ posuit p̃uatio
nē esse in sba māe ⁊ q̃ oino essent vnū ſm diffonem: mā
⁊ priuatio ⁊ hoc est falsum ēt ſm nos ponimus eni p̃ua
tionē non

tionem nõ importare mãm in suo intellectu formali: sed solũ ɔnotãdo ⁊ ĩportãdo secundario. ⁊ ex ɔñtis ⁊ quasi p accidẽs: qḋ est ɔ̃ ĩtẽtionẽ Pla. vt apparet in preallegatis cõmẽtis. ⁊ ꝙ posuerit plato ꝓuationem in sba ⁊ eẽntia mãe prime pꝫ ex Cõmen. cõmen. 79. primi phi. Ponimus ẽt nõ identitatẽ realẽ nõ solũ formalẽ inter materiã ⁊ priuationẽ. Plato aũt ponebat ista esse omnino indistincta. ¶ Ad aliud ꝙ nõ quodlibet fit ex quolibet: ſꝫ determinatuꝫ ex determinato. videtᷣ ꝙ pro tanto verũ est: qꝛ nulla forma generatᷣ nisi preuijs dispositionib⁹ existẽtibus in mã: que determinãt mãm magis ad vnam formã ꝙ̃ꝫ ad aliã. Et hoc est qḋ dicit Cõmẽ. 12. meta. cõmẽ. 18. ꝙ in mã ꝓcedũt ꝓportiones ⁊ habilitates quedã. ex qbus determinata forma generatᷣ. Et per hoc pꝫ ad confirmationẽ. ¶ Ad aliud: quũ dicitur. Forma ante sui generationẽ habet aliqḋ esse distictũ a materia ⁊c̃. Respõdetᷣ vno modo ꝙ forma ante sui generationeꝫ est ens: ⁊ nõ purũ nihil: maxime ſm illos qui tenẽt ens vniuoce dici de ente in actu: ⁊ de ente in potentia obiectiua: qꝛ actus ⁊ potẽtia quũ sint modi entis nõ variãt rationeꝫ eius formalẽ. Et ɔceditᷣ ꝙ ens in potentia obiectiua est ens simplr: vt esse dicit 3ᵐ adiacens in ꝓpositione. ¶ Et si dicatᷣ ſm qd: hoc nõ est ex cõparatione ei⁹ ad cõmune de vtroqꝫ. s. tam de ente in actu ꝙ̃ꝫ ẽt de ente in potẽtia: ſꝫ ꝓcise vt ens in potẽtia cõparatᷣ ad ens ĩ actu. ⁊ nõ vt ambo cõparantᷣ ad 3ᵐ ⁊ ſm hoc facilis est riñso. ¶ Sed cõtra: qꝛ ex hoc videretᷣ ɔcedẽdũ formã ante sui gñationeꝫ habere aliqḋ esse essentie. ⁊ hoc cõcederet Frãciscus de Mayronis. ⁊ Hẽricus de gãdauo. Ideo alio mõ põt dici: negata vniuocatiõe entis ad ens in actu ⁊ in potẽtia. Tũc conceditᷣ ꝙ tale ens in po.ᵃ est ens ſm qd: vt ambo cõparãtur ad ens in cõi: nõ tamẽ est purũ nihil: ⁊ ens in potentia obiectiua isto mõ distinguitᷣ a nihilo simplr: ⁊ figmẽtis: penes hoc. vꝫ. ꝙ sibi nõ repugnat esse existere: ꝙ̃uis sit nõ ens: vt nõ ens opponitᷣ enti simplr in actu: ſꝫ vt ens accipitᷣ pro ente ſm qd sic ens in po.ᵃ nõ est ens: ſꝫ ens isto mõ acceptũ. nõ tñ ex hoc ɔceditᷣ ꝙ forma in potẽtia habeat aliqḋ verũ esse essentie: aut existẽtie. de esse existẽtie pꝫ: qꝛ hoc est termin⁹ actionis agẽtis: de eẽ eẽntie idẽ: qꝛ est idẽ realr cũ esse exñtie. ⁊ nõ separatᷣ ab ipso in re. Cõceditᷣ tñ ꝙ forma ante sui gñationẽ hꝫ esse eẽntie in po.ᵃ ⁊ silr esse exñtie nec icõuenit eẽ exñtie eẽ in po.ᵃ: ⁊ determinari p ipsaꝫ potẽtiã: vt dicit Scot⁹ in 2° sniarũ. di. 3. q. vltima. vbi ɔcedit actũ ⁊ potẽtiã cognosci abstractiue: ⁊ actus exñtie ⁊ potẽtie nõ sunt opposita: nisi ista accipiantᷣ in suis realitatib⁹. ⁊ in re qcqd dicat Frãcisc⁹ de hoc. ¶ Uel aliter põt dici: sequendo dicta Cõmen. 9. meta. cõmẽ. 7. qui negat ens in po.ᵃ esse ens simplr: dicitᷣ ꝙ adhuc ex ista positione nõ sequitᷣ formã ante sui gñationẽ esse nihil sed mediũ inter ens ⁊ nihil. Nõ enim est ens simpliciter: vt dicit ibi Cõmen. de ente in po.ᵃ: neqꝫ nihil opponitᷣ cõtradictorie enti: qꝛ tale nihil negat qḋcũqꝫ ens: non solum quo ad ens in se: sed etiam quo ad modos entis: ⁊ cũ ɔcedatᷣ ꝙ forma ante sui generationẽ sit ens in potentia: ens ⁊ modi eius nõ negantᷣ a tali forma. ⁊ sic inter ens simpliciter: qḋ est ens perfectũ ⁊ purum nihil: datur medium qḋ est forma in po.ᵃ ⁊ ꝙ detᷣ tale medium apparet per illud qḋ dicit Ar. 2° meta. tex. cõmẽ. vij. vbi hꝫ inter esse ⁊ nõ esse est mediũ ipsa gñatio: ⁊ illud qḋ fit: ⁊ esse ⁊ nõ esse: vt sunt termini gñationis nõ sunt cõtradictorij: vt ostẽditᷣ in 4° meta. ¶ Per hoc rñdetᷣ ad ɔfirmationẽ: quũ dicitᷣ ꝙ forma fieret ex nihilo simplr: negatᷣ ꝙ hoc sequatᷣ ſm positionem nostram: sed bene cõpositione Platonis: qꝛ ponebat plato priuationem esse de essentia mãe: ⁊ ex ɔñti materiaꝫ esse purũ nihil: qꝛ priuatio ꝙ̃tũ ad suũ formale significatũ est purũ nihil. Ex quo sequitᷣ ſm ipsum generationẽ esse ex nihilo initiatiue ⁊ subiectiue: qꝛ tam terminus a quo: ꝙ̃ꝫ mã que ponitᷣ sbm gñationis est nõ ens ſm ipm: sed ſm positionẽ quã tenemus: gñatiõis nõ ẽ ex nõ ente simplr.

subiectiue: qꝛ ponim⁹ mãm esse ens realr positiuũ ⁊ ꝓuationẽ ꝙ̃tũ ad cõnotatũ esse aliqd positiuũ: vt dictũ est. ¶ Et cũ additᷣ in argumẽto ꝙ forma fieret ex nihilo sin: ɔceditᷣ vt nihil opponitᷣ eẽ eẽntie ⁊ existẽtie forme: qḋ ẽ eius verum ⁊ reale esse: ſꝫ nõ vt opponitᷣ esse in potẽtia: qḋ est ei⁹ esse ſm qd. ⁊ isto mõ forma vt est in potẽtia nõ est purũ nihil: vt dictũ est: imo ẽ ens: ſꝫ nõ simplr ens ĩ ſꝫ vt ly ens determinatᷣ per ly potẽtiã aut p ly ſm qd. ¶ Et si arguas. nõ est simplr ens: ergo est simplr nõ ens. ex 2° perhiermenias. Negatᷣ ɔña in terminis cõpositis. In simplicibus ɔceditᷣ: sic est in ꝓposito. vñ ista ɔñtia est bona. nõ est ens. ergo nõ est ens cũ ɔstãtia subiecti: sed cum ly simplr: ꝓut determinat ly ens a parte ꝓdicati non valet. ¶ Ad vltimũ pro ista opinione videtᷣ ꝙ duplex est distãtia infinita: quedã est positiua: que nihil aliud est: nisi excessus infinite ꝑfectionis in aliquo vno sup alterũ extremũ a quo dicitᷣ distare: ⁊ talis distãtia est ĩter deũ ⁊ creaturam. Alia est distantia negatiua que est p negationeꝫ cõueniẽtie extremorum: aut saltẽ p ꝓuationẽ ꝑfectionis in vno extremoꝝ: q̃ ponitᷣ in alio. ꝓ.ᵃ negatiua est ĩter cõtradictoria. scḋa inter ꝓuatiue opposita extrema cõtradictionis: nullũ hñt mediũ: neqꝫ ſm formã neqꝫ ſm sbꝫ. vt dicitᷣ ꝓmo posterioꝝ. ⁊ 4° meta. tex. cõmẽ. xxvij. Extrema ꝓuatõis: siue ꝓuatiue opposita: ſꝫ nõ habeãt mediũ ſm formã: qꝛ sunt cõtradictoria circa sbm aptũ natũ: tñ bñ hñt mediũ ſm sbm: circa qḋ neutrũ hꝫ fieri vt lapis respectu cecitatis: ⁊ visus. ¶ Ex hoc ad propositũ dico ꝙ distãtia positiua inter deũ ⁊ creaturã est ĩfinita: ⁊ sup istã nullũ agẽs finitũ põt: sicut nullũ tale agẽs põt creare. Si loq̃mur de distãtia negatiua. ista nõ ẽ ĩfinita: qꝛ ista distãtia nõ est nisi excessus extremi positiui supra aliud negatiuũ: aut priuatiuũ: qñ eñi excedẽs est imediatũ excesso: ꝙ̃titas excessus erit ſm ꝙ̃titatem excedẽtis. quũ ãt cõtradictoria ⁊ ꝓuatiue opposita sint imediata: ⁊ extremũ positiuũ ɔ̃dictionis nõ ponat ꝑfectionẽ infinitã super aliud: nisi illud sit ens ĩcreatũ. igitᷣ distãtia sola que erit inter ens increatũ ⁊ nõ ens erit ĩfinita: ⁊ nulla alia. ¶ Q. si dicas negationẽ: seu nihil qḋ est extremũ cõtradictionis hr̃e infinitatẽ in se: qꝛ negat entia infinita: ⁊ ipꝫ deũ. ¶ Cõtra. qꝛ nihil nõ distat ab ente: nisi ĩ deficiẽdo nõ plus aũt deficit nihil ab ente: ꝙ̃ꝫ ens illud ponat: ſꝫ ens causabile sup qḋ põt agẽs nãle ⁊ finitũ nõ ponit ens ĩfinitũ. ergo neqꝫ nihil qḋ opponitᷣ ei erit infinitum. ¶ Ex his respõdetᷣ ad formã argumẽti: ꝙ loquẽdo de distãtia ĩter cõtradictoria nullũ agẽs finitũ põt supra talem distãtiã in qua nullũ est mediũ simplr ⁊ oĩno. Si loq̃mur de distãtia priuatiue oppositoꝝ: quum ista hẽat mediũ ſꝫ sbꝫ sup istã põt agens nãle ⁊ creatũ cui⁹ actio semp ꝓsupponit subiectũ circa qḋ agit. Negatᷣ vlterius ꝙ aliq̃ istaꝝ sit infinita: ⁊ si alicubi repitᷣ ꝙ distãtia contradictoꝝ sit infinita: hoc hꝫ itelligi infinita. i. ĩdeterminata: qꝛ cõtradictio saluatur. imo sequitᷣ ad quamcũqꝫ paruam ⁊ maximã distãtiã: ⁊ in omni ente respectu alterius põt fundari cõtradictio. Hec dicta sint ad .q.

Ad argumenta ꝓncipalia. Ad ꝓmũ: qḋ sumitᷣ a Cõmen. 8. meta. vꝫ. ex actu ⁊ potẽtia nõ fit vnũ ⁊c̃. ¶ Rñdetᷣ ꝙ auctes Cõmẽ. nõ sũt ɔ̃ ꝓpositũ nostrũ. loquitᷣ eniꝫ de actu exñtie: ⁊ de potẽtia obiectiua sibi correspõdẽte. que po.ᵃ obiectiua ẽ respcũ possibilis: qḋ põt esse termin⁹ potẽtie actiue: qḋ est in po.ᵃ tali est idẽ cũ eo qḋ est actu tale: sicut sor. ĩ po.ᵃ ẽ idẽ cũ sorte in actu: ꝙ̃uis sor. actu existẽs sit ꝑfectius ens seipso: vt ẽ ĩ po.ᵃ ⁊ sic agẽs deducẽs sortẽ ď po.ᵃ ad actum existẽtie nõ largitᷣ multitudinẽ: sed perfectionem. Et ad formã argumẽti: quum dicitᷣ. agẽs qḋ producit aliqd ſꝫ totũ suuꝫ esse ⁊c̃. negatᷣ maior: si producat extrahẽdo de po.ᵃ obiectiua ad actũ: ſꝫ si ꝓducat de po.ᵃ subiectiua. sic agẽs largitᷣ multitudinẽ: ⁊ sic maior est vera: sed Cõmen. primo mõ itelligit. ¶ Per hoc apparet ad scḋaꝫ auctẽ ꝙ illḋ qḋ est in actu: nõ est aliḋ ab eo qḋ ẽ ĩ põa obiectiua

q quũ actꝰ exñtie ⁊ po^a obiectiua sint modi entis: non variãt rõnẽ illiꝰ cui aduenĩũt: ⁊ ita nõ variãt: neq̧ genꝰ t neq̧ spẽm: neq̧ idi uiduũ. ¶ Et h dicta sint ad totã. q.

¶ Dubitabit aũt vtriq̧ aliqs vtꝝ altera aut eadẽ sint principia et elemẽta sbarũ. Textu cõmenti. xix. Q̃ õ. vij.

QUeritur Utrum sba possit imediate fundare relationem potẽtie actiue. Et est sensus. Utrum sba possit esse imediatum pn^m actiuũ respcũ alicuius effectus. ¶ Et arguit̃ p ꝙ nõ: q sba nõ acq rit summã eius pfectionẽ ⁊ vltimã: nisi mediãte pfectione minori: sꝫ summa pfectio sbe est eiꝰ opatio: dicẽte Ar. p ⁊. 10. ethi. ꝙ actꝰ ⁊ opationes sunt fines vltimi potẽtiaꝝ: ⁊ pfectiões agẽtiũ. minor aũt pfectio q̃ȝ sit sba pfecta p suã ꝓpriã opationẽ ẽ aliqd accidẽs. g̃ sba nõ põt pfici sua ꝓpria opatione: nisi mediãte aliquo accidẽte. ¶ 2° arguit̃ sic. Ar. in pñtis ponit nãlẽ potẽtiam in pñto q̃litatis in 2ª spẽ. g̃ omnis nãlis po^a est q̃litas. g̃ nõ sba. ¶ Itẽ 3° po^a ⁊ actꝰ sunt eiusdẽ gñis. ex. 9. meta. sꝫ ois opatio ⁊ actus scds in istis inferioribus est accñs. ergo po^a ipsius actus ⁊ opationis erit accidẽs. Ultimo arguit̃. Ar. in. de sensu ⁊ sensato. Ignis nõ agit inq̃tum ignis: sed iq̃ȝtũ calidus. ergo caliditas est sibi precise ratio agendi: ⁊ non substantia.

Ad oppositũ tñ arguo sic. Sicut po^a passiua se hꝫ ad sbam: ita po^a actiua: cũ potẽtia actiua dicat̃ eẽ pfectiõ passiua: ⁊ magis de itẽtione nãe: sed po^a passiua pmo ⁊ simplr est ad sbaȝ imediate: ⁊ fundat̃ imediate in sba. s. i mã pma: ergo po^a actiua poterit immediate fundari in sba. ⁊ per ꝯsequẽs substãtia poterit immediate agere ⁊ producere.

In ista. q. primo ponetur conclusio respõsiua. 2° respõdebitur ad argumẽta in pncipio.

Quantũ ad pmã ptẽ tenet̃ ps affirmatiua q̃õnis q pbat̃ p a posteriori 2° pp qd. Et 3° auctẽ.

¶ Quantum ad pmũ pmo argr̃ sic. Effectus per se nõ põt esse nobilior: sua per se cã efficiẽte: sꝫ sba est nobilior quolibet accñte. g̃ nõ poterit eẽ ab aliquo accñte. g̃ erit imediate a sba. maior pbat̃: q effectus est vniuocꝰ: vel equiuocus. Si ẽ vniuocꝰ: est eque pfectꝰ cũ sua cã. Si equiuocus: nõ põt dari ꝙ sit eq̃ pfectꝰ cũ cã: q nõ eẽt equocꝰ: sꝫ vniuocꝰ: ⁊ eiusdẽ rõnis cũ cã: g̃ talis effectꝰ ẽ impfectior pbat̃ (intelligẽdo ipsam ꝓpositionẽ de cã totali equoca i suo ordine: ⁊ i rõne cãe prime: ꝙ nõ possit eẽ impfectior effectu: ⁊ breuiter de q̃cũq̧ gñatiua: ꝙ nõ possit sic eẽ ipfectior effectu: dũmõ sit cã totalis in suo ordine:) tũ q oẽȝ pfectionẽ quã hꝫ effectꝰ hꝫ a sua cã. g̃ ois pfectio effectꝰ ṽtualr ꝯtinet̃ in cã: sed nõ põt dari ꝙ cã sit eque pfecta cũ effectu si sit equoca: vt de se pꝫ. g̃ erit maioris pfectiõis q̃ȝ sit effectꝰ. Tũ ẽt q si effectꝰ excedit suã cãȝ: q̃ȝtũcũq̧ sit simplex in te: põt tñ diuidi in duo p itellꝫ: i quorũ vno adequat̃ sue cãe: ⁊ in altero excedit. sit illud in q adequat̃ sue cãe. A. illud in quo excedit sit B. Isto stãte arguit̃ sic. Cã p se nõ põt vltra effcm̃ sibi adeq̃tuȝ: q̃t dect oppositũ. g̃ talis effectꝰ nõ adeq̃ret ṽtuteȝ cãe. Ex q cã posset vltra talẽ effectũ: ⁊ ita effectꝰ eẽt adeq̃tꝰ: ⁊ nõ adeq̃tus: qd iplicat ꝯdictionẽ. Pꝫ igit̃ ista maior. sꝫ effectus hꝫ A. est adeq̃tꝰ sue cãe. g̃ pcise talis effectꝰ hꝫ A. poterit eẽ a sua cã sed effectꝰ talis hꝫ B. excedit. g̃ talis effectꝰ hꝫ B. nõ poterit eẽ a sua cã: ⁊ ita hꝫ B. vel erit a se: vl a nullo. quoꝝ vtrũq̧ est ipossibile. ¶ Cõfirmat̃ eadẽ maior ꝓpositio. Forma dãs eẽ formale vbi dat formalr eẽ nõ dat pfectꝰ eẽ q̃ȝ sit ꝓpriũ esse forale. g̃ vbi dat esse ipfectiori mõ q̃ȝ sit dare eẽ formalr: nõ dabit pfectꝰ eẽ q̃ȝ sit ꝓpriũ eẽ. Ista ꝯña pꝫ. q si cã se hñs mõ pfecto i cãndo: nõ cãt aliqd pfectꝰ ẽt ñ cãbit pfectꝰ: vbi idẽ cãet mõ ipfectiori. Sꝫ dare eẽ formalr ẽ pfectꝰ dare eẽ: q̃ȝ dare eẽ effectiue: ⁊ in gñe cãe efficiẽtis: q p^m dare eẽ: est dare eẽ itrinsece: ⁊ in rõne forme cõicãtis suã pfectionẽ alicui cui talis forma nata est dare eẽ. Dare eẽ effectiue est dare eẽ extrinsece. g̃ vbi forma dãs eẽ formalr: nõ dat pfectꝰ esse suo ꝓprio eẽ. ita ẽt nec vbi dat esse effectiue. ¶ Et ꝯfirmat̃: q̃ȝtũ ad h: ꝙ dare eẽ formalr sit pfectꝰ dare eẽ: q̃ȝ dare eẽ effectiue (⁊ hoc sm theologos) q ipsi ponũt: ꝙ nã diuina cõicata tribus suppositis dat eis eẽ formale diuinũ. Extrinsece aũt ⁊ respectu creaturaꝝ nã diuina dat eẽ effectiue. Nõ certũ est ꝙ nã diuina pfectiori mõ dat eẽ suis suppositis q̃ȝ alicui creature. g̃ sequit̃ ꝓpositũ: ꝙ dare eẽ foralr sit pfectꝰ dare eẽ: q̃ȝ dare eẽ effectiue. ¶ Ex his infert̃ ꝓpo^m: ꝙ efficiẽs pducẽs aliquẽ effectũ nõ cãbit aliqd eẽ pfectꝰ q̃ȝ sit ꝓpriũ eẽ. ⁊ ita accñs nullo mõ poterit gñare substãtiã. ¶ Ad hoc rñdet̃: ꝙ accidẽs ṽtute ꝓpria nõ põt gñare substãtiã: sed bñ ṽtute alteriꝰ: ⁊ ita nullum impfectꝰ põt ṽtute ꝓpria i aliqd pfectꝰ: sꝫ bñ ṽtute alteriꝰ. ¶ Sꝫ ꝯ arĩ: q q̃ro de illo in cuiꝰ ṽtute agit: aut eñi ẽ cã efficiẽs termini gñationis: aut nõ. Si tu dicas ꝙ sic: ⁊ illud tale est sba: ⁊ per formã suã sbalẽ ẽ p se gñans. igit̃ po^a actiua respcũ gñationis imediate fundabit̃ in sba. ¶ Qd si tu dicas: ꝙ agit p ipꝫ accñs: ⁊ nõ p formã ꝓpriã. ¶ Cõtra hoc q̃ttuor. Qd eñi agit p formã alteriꝰ que est accñs in ipo: p accñs agit. g̃ sba solũ p accñs gñaret: ⁊ ita p se gñans aut efficiẽs excederet̃ a ꝓprio effectu. qd est iprobatũ. ¶ Itẽ 2° cõtra h ar̃ ex fundamẽtis san. Tho. hꝫ eñi ꝙ istr̃m nõ agit: nisi q motũ a pncipaliori agẽte: sed accñs est cã istr̃alis respcũ sbe. g̃ nõ agit accñs nisi p q̃ȝto mouet̃ a sba. g̃ sba p se erit mouẽs efficiẽs. ¶ Itẽ 3° ꝯtra idẽ arguit̃. Incõueniẽs est aliqd eẽ illud: i cuiꝰ ṽtu e alterũ agit in aliq gñe cãe: nisi sit pncipaliꝰ agẽs ⁊ idepẽdẽsꝰ in eodẽ gñe cãe: sed sba est illud: in cuiꝰ ṽtute accñs agit i gñe cãe efficiẽtis. g̃ ⁊ sba imediate agit in gñe cãe efficiẽtis. ¶ Itẽ. 4° cõtra idẽ. Accñs agere in ṽtute sbe: aut ipoztat aliqd absolutũ: aut respectiuũ. Si absolutũ aut ẽ sba: aut accñs. Si sba. ergo sba agit. Et pterea hoc est falsũ. q accñs nõ agit tanq̃ȝ p rõnẽ formalẽ agẽdi: nisi talis rõ formalis sit in ipso formalr: sꝫ nihil est formalr in accñte nisi accñs. ergo pcise aget iquãtũ accñs. Si ẽt des 2^m mẽbrũ. vꝫ. ꝙ illd absolutũ ipoztatũ p agere in virtute alteriꝰ sit accñs: sequit̃ idẽ qd priꝰ. Si aũt dicas ꝙ illud ipoztatũ sit respectiuũ: nõ est nisi ordo accidentis ad substantiam in agẽdo. Sed qd hꝫ talem ordinẽ ad alterum in agendo non excludit quin illud alterũ agat ergo adhuc habebit̃ ꝙ sba aget: sicut appet in causis eẽntialr ordinatis: quarũ vna alteri subordinatur in agẽdo. 2° declat̃ eadẽ ꝓpositio a pori: ⁊ pp qd. Et arguitur sic.

¶ Oẽ agẽs agit sm ꝙ est in actu: ita ꝙ illud qd est pfectꝰ i actu: pfectꝰ agit. Hec ꝓpõ colligit̃ d mẽte Ar. 9. meta. ⁊ 3° phy. tex. cõmẽ. 17. Probat̃ ẽt rõne. si eñi rõ agẽdi est actꝰ. g̃ vbi pfectior actus: ibi pfectior rõ agẽdi. Probat̃ ẽt alio mõ: q rõ actꝰ vel est pfectionis simplr: vel sequit̃ ad perfectionẽ simplr. sed qd est pfectionis simpliciter magis sequitur illud qd est perfectius ⁊ maxime: qd est maxime pfectũ. Ergo cuȝ actus sit pfectio simplr: q reperit̃ in deo: cum sũmitate ⁊ eminẽtia. vbi erit pfectior actus: illud pfectius aget. ¶ Cõfirmat̃ h: q intelliᵉ que sunt pfectiores i actu dicunt̃ pfectꝰ ⁊ pncipaliꝰ agere. pꝫ g̃ ista maior. Sꝫ ita est ꝙ fora sbalis est pfectior actꝰ q̃ȝ forma accñtalis. g̃ pfectꝰ poterit agere q̃ȝ fora accñtalis: ⁊ ita poterit sibi imediate cõpeter̃ actio: ⁊ po^a actiua. ¶ Ad h rñdet̃ dicẽdo: ꝙ accñtia ordine quodã isunt ipsi sbe: ⁊ qd est pfectꝰ: imediatiꝰ inest: ⁊ illd qd est impfectius remotiꝰ iest. Actio aũt est ens diminutũ. g̃ remotiꝰ iest ipsi sbe: q̃ȝ q̃litas aut q̃ñtitas. Ui nõ põt aliqd eẽ primũ actiõi: nisi sit ipfectũ: q qd ẽ primũ ipfectiori ẽ impfectius. g̃ si sba esset ens primũ actioni eẽt ens impfectum. ¶ Et confirmat̃ ista ratio. Quia certũ est ꝙ ꝓpõ vna preassumpta est falsa: que erat maior: q certũ est ꝙ

q̃ñtitas est

ꝗ̃uis est ꝑfectior q̄litate. ⁊ tñ q̄ntitas nõ est forma actiua sed q̄litas. ¶ Cõtra hoc multipl̄r arguit̄ supponẽdo: ꝙ lꝫ ꝑdicamenta sint ordinata ordine ꝑdicamẽtali: nõ tñ hñt talẽ ordinẽ in eẽ: q: talia ꝑdicamẽta sic se hñt: ꝙ res vnius ꝑdicamẽti põt imediate ꝯsequi esse alteri⁹ predicamẽti: ⁊ illud qd̄ est iperfectius põt imediate ꝯsequi illud qd̄ est ꝑfectius. Sicut relatio ⁊ actio imediate pñt ꝯsequi sbaꝫ ⁊ reꝫ de pñto sbe. Nã certũ est ꝙ sup sbam põt imediate fundari relo identitatis vel sĩlitudinis eẽntialis. Tum q: duo idiuidua eiusdẽ spẽi in pñto sbe circũscripto: ad imaginationẽ oĩ alio pñto a relone ⁊ a sba sunt ideꝫ in spẽ. ergo talis identitas fundat̄ in istis idiuiduis: vt sunt idiuidua sbe. Tũ q: (quũ habeãt eãdem drĩam essentialeꝫ) dr̄ esse sĩlia similitudine essentiali que fundat̄ tanq̄ in fundamento primo in drĩa specifica ipsoꝝ. ergo ꝓpositũ. ¶ 2° ꝯ idẽ: q: si talis est ordo accñtiuꝫ q̄ntũ ad inesse: ⁊ ad ꝯsecutionẽ sui sbti: q̄lis est ordo ipsoꝝ predicamẽtoꝝ (quũ relatio ordinet̄ ante actionẽ) nõ posset qualitas agere: aut esse imediatũ receptiuũ actionis sine relone: ⁊ ita q̄litas nõ posset imediate agere: sed mediãte relone: qd̄ vr̄ esse ꝯ Arꝫ. 5. phy. tex. cõmẽ. 10. vbi vult: ꝙ relatio nõ possit ꝑ se terminare motum. ergo multo magis negabit̄ ab ipso: ꝙ possit per se ꝑncipiare motuꝫ. ¶ 3° arguit̄ sic. Aristo. 4. physi. tractatu de loco. vult: ꝙ accidit locato in q̄ntũ locatum est: ꝙ habeat q̄litates nãles: vt pꝫ in exemplo suo de cubo: q: si cubũ esset separatũ ab oĩbus q̄litatib⁹ nãlibus: ⁊ eẽt in aq̄: adhuc hr̄et vbi. ergo vbi põt cõpetere imediate ipsi q̄nto: sub rõne q̄nti: secludendo per intellm etiã oẽm q̄litate nãlẽ: ⁊ tñ certũ est: ꝙ ordine ꝑdicamẽtali q̄litas mediat inter vbi ⁊ q̄ntitatẽ. ¶ Et in ꝯfirmatiõe: quũ tu dicis: ꝙ q̄ntitas est ꝑfectior q̄litate. Contra arguit̄ sic. Illud nõ est ꝑfectius qd̄ ꝯsequit̄ cõpositũ rõne mãe eo qd̄ ꝯsequit̄ cõpositũ rõne forme: q: sicut forma est ꝑfectior mã: ita omne ꝯño formã in q̄ntũ tale est perfectius ꝯñte mãm: vt mã est: sed ita est ꝙ qualitas sequit̄ cõpositum rõne forme. q̄ntitas aũt ꝯsequit̄ ipm rõne mãe. ergo ⁊c. ¶ Itẽ 4° arguit̄ sic. Illud qd̄ debet̄ substãtijs nobilioribus: ⁊ eis attribuit̄ est perfectius eo qd̄ nõ attribuit̄ talibus substãtijs: sed ita est ꝙ q̄litates ꝑfectiores attribuũtur substantijs nobilioribus: sicut apparet de celo: ⁊ de istis inferioribus. Quãtitas aũt perfectior nõ attribuit̄ sbe ꝑfectiori: q: q̄ntitas maior nõ cõpetit semꝑ corporibus nobilioribus. Elemẽta. n. sunt imꝑfectissima corꝑa respectu mixtoꝝ: ⁊ tñ hñt maiorem q̄ntitatem. quare ⁊c. ¶ 5° ⁊ vltimo arguit̄ sic. Illud qd̄ est rõ sbe attingendi suũ vltimũ finem: est ꝑfectius eo qd̄ nõ est rõ attingendi ꝯsilem finẽ: sed qualitates sunt rõnes tales respectu sbe (q: sba ꝑfecta: sicut est hõ per ea que sunt q̄litates attingit vltimũ finem. Naꝫ certũ est ꝙ intelligere ⁊ velle sunt qualitates in homie: ⁊ per intelligere ⁊ velle hõ attingit sbas separatas: deũ ⁊ intelligẽtias: in q̄bus ꝯsistit sua vltima ꝑfectio) ergo ꝓpositũ. ¶ Et ꝯfirmat̄: q: illud est maioris ꝑfectionis qd̄ ꝯuenit cũ perfectione simpl̄r in deo q̄ illud qd̄ nõ sic conuenit. Sed q̄litates in nobis ꝯueniunt cũ ꝑfectionibus simpl̄r in deo. Probat̄: q: sapientia in nobis intelligere ⁊ velle sunt qualitates: ⁊ magis ꝯueniunt siue vniuoce: siue analogice: cuꝫ his que sunt in deo. s. sapia diuina intelligere ⁊ velle in deo: q̄ q̄ntitates. ergo qualitates sunt perfectiores q̄ntitatibus. ¶ Ad illud qd̄ tu dicis: ꝙ q̄ntitas nõ est ꝑncipiũ actiuum imediatum. Contra: lꝫ non sit ꝑncipiũ actiuũ actione transmutatiua ⁊ corruptiua. est tñ ꝑncipiũ actiuũ actione intentionali in sensuꝫ: sic ꝙ mouet ipm sensuꝫ: ⁊ ẽt intellm: q: de se põt causare actũ intelligendi. ergo vt sic q̄ntitas est ꝑncipiũ actiuũ qd̄ nullo mõ cõpetit relationi sm se. ¶ Sed arguit̄ ꝯ rõnem ꝑncipalem. Per te ista est vera Omne ens ꝑfectius in actu põt esse ꝑncipium ꝑfectius actiuũ. Sub ista ꝓpositione assumo istam minoreꝫ. Sed mixtũ est ens ꝑfectius in actu q̄ elementũ. s. ignis. ergo mixtuꝫ erit ꝑfectius actiuũ: qd̄ cõiter negat̄. ¶ Rũdeo ꝯcessa illa maiore: dico ad minorẽ: ꝙ mixtũ est perfecti⁹ actiuũ: ⁊ hꝫ aliquã opõnem ꝑfectiorẽ q̄ ignis: aut aliqd̄ aliud elm respcũ cui⁹ est ꝑmũ ꝑfectius actiuũ: q: qd̄ põt in ꝑfectiorẽ opõnẽ est ꝑn^m ꝑfecti⁹ actiuũ. Dr̄ tñ ꝙ elm. s. ignis est ꝑfectius actiuũ sm actionẽ trãsmutatiuã ⁊ corruptiuã: sꝫ q̄ntũ ad actionẽ ꝑfectiuã: q̄ est respcũ alicuius ꝑfectiõis ꝑficiẽtis sbꝫ. mixtũ est ꝑfectius actiuũ: q̄ elm.

¶ Probat̄ 3° ꝑncipalr̄ ꝯ ꝑncipalis: auc̄te Arꝫ. 7. meta. tex. cõmẽ. 32. vbi hꝫ Arꝫ. ꝙ ꝓpriũ sbe ex his accipe est: ꝙ necẽ est aliquã aliã sbam ꝑexistere que facit actu animal si sit actu aĩal. Sed si sit q̄ntũ: aut q̄le nõ est necesse ꝑexistere q̄ntum aut quale: nisi ptãte. Ex qua auc̄te hr̄: ꝙ si sit in actu q̄ntũ: aut q̄le. non est necesse ꝑexistere q̄ntuꝫ aut q̄le. Ex hoc arguit̄ sic. Impole est ꝙ aliqd capiat esse: postq̄ nõ fuit: nisi a cã per se efficiẽte: que necessario ꝑexigit̄ ad hoc: ꝙ talis effectus capiat esse. Sꝫ q̄ntũ aut q̄le ad hoc ꝙ fit nõ necessario ꝑexigit q̄ntũ aut q̄le: imo tali nõ existe potent cãri q̄ntũ aut q̄le. ergo causabit̄ a sba. ¶ Et ꝯfirmat̄ q: si non est necium ꝑexistere ad gn̄ationem q̄nti ⁊ q̄lis: q̄ntũ aut q̄le. multo min⁹ erit necessariũ ꝑexistere ad gn̄ationẽ sbe. q: si de quo magis. ergo de quo min⁹. minus. n. vr̄ ꝙ sba dependeat a q̄nto: ⁊ a q̄li: q̄ ipm q̄ntuꝫ ⁊ q̄le. Sed ipm q̄ntũ: aut q̄le non sic depẽdet eẽntialr̄ a q̄nto ⁊ q̄li ꝙ necessario ꝑexigat ipm. ergo multo minus sba: ⁊ ita sba poterit gn̄ari a sba: nõ ꝑexiñte q̄ntitate: aut qualitate. ¶ Ad hanc auc̄teꝫ Arꝫ. rñdet̄ ꝙ sba gn̄at̄ a sba tanq̄ a ꝑn° remoto: sꝫ nõ q̄ntũ ⁊ q̄le gn̄at̄ a q̄nto ⁊ q̄li tanq̄ a ꝑn° remoto: sꝫ ꝓpinquo. ¶ Cõtra Arꝫ. intendit ibi ꝓbare. quo sba est cã oĩuꝫ accñtiuꝫ: q: ꝑmisit ibi: ꝙ accñtia nõ sunt entia nisi q: entis: sed si ad gn̄ationẽ q̄nti ⁊ q̄lis necessario ꝑexigit̄ q̄ntũ ⁊c. tanq̄ ꝑncipiũ ꝓpinquũ. ergo nõ ꝓbaret intẽtuꝫ: sꝫ magis oppositũ. ¶ Rñ. arguit̄: ꝙ accñs nõ attingit terminũ sbalem: q: accñs nõ corrũpit sbam. ergo non gn̄at: ꝯña pꝫ: ⁊ añs ꝓbat̄: q: nihil corrũpit nisi habeat maiorẽ ꝓportioneꝫ supra corrũpendũ: sed hoc non hꝫ accñs: q: resistit sba corrũpenda cũ q̄litate sibi ꝯueniente: mõ qd̄ est ꝑfectius in entitate est ꝑfectius in virtute: sba est hꝫ. igr̄ ⁊c. ¶ Et ꝯfirmat̄: q: qd̄ nõ põt corrũpere qualitateꝫ ꝯñtem formã sbalẽ: nõ pot corrũpere sbam: sed accñs ꝯrium nõ põt corrumpere talẽ qualitatẽ: q: sba hꝫ virtutẽ ꝯseruatiuã illius qualitatis. igr̄ resistit agẽti corrũpenti: mõ cõparãdo actiuũ ad actiuum simpl̄r ꝑfectius sm entitateꝫ est simpl̄r ꝑfectius sm ṽtutẽ. igit̄ ⁊c. ¶ Rñ. alterãs nõ inducit gradũ incõpossibilẽ alterabili. ⁊ ꝓbat̄ hoc ex rõne terminoꝝ: q: nõ põt mouẽs iducere gradũ icõpossibilem suo mobili. cuius ꝓbatio est: q: mobile manet in toto motu. ergo sub oĩ gradu ꝑ motũ iducto: sꝫ nihil manet sub aliquo sibi icõpossibili. ¶ Hoc ẽt ꝓbat̄ ꝑ aliã rõnẽ a priori. prius nãlr̄ non põt corrũpi ꝑ aliqd̄ posterius nãlr̄ quicquid est inductũ ab alterãte vt alterans est. est posterius nãlr̄ forma sbali rei alterabilis. ergo ꝑ nihil tale inductum ab alterante corrumpitur substantia alterabilis.

Quantum ad 3^m ꝑncipale. Ad argumẽta principalia rñdet̄: ꝑmittendo ꝙ duplex est actio. est enim actio ꝓductiua: ⁊ est actio acta. Actio ꝓductiua est de gñe actionis. Actio acta est de gñe qualitatis: aut q̄ntitatis: aut alioꝝ predicamentoꝝ. Actio productiua quãdoq̄ est ad terminum intrinsecũ agẽtis: qui est perfectio ipsius agentis: q̃nq̄ ad terminũ extrinsecũ: qui nõ est ꝑfectio agentis: sed facti ⁊ producti. ¶ Tunc rñdet̄ dicendo. si loquamur de ipsa actione productiua illa non est perfectio sba. q: talis actio est respectus: ⁊ forma respectiua nõ est perfectio sbe: ⁊ loquendo de ipsa actione: nõ opꝫ ꝙ sba aliquo alio ꝑficiat̄ anteq̄ sibi cõpetat talis actio. Sed loquendo de actione acta que est terminus intrinsecus: ⁊ perfectio ipsius sbe. põt concedi maior: ⁊ ad minorem dr̄: ꝙ summa ꝑfectio sbe est operatio: que est terminus ipsius actionis prouenientis a potentia actiua: ⁊ concedit̄ ꝙ ad perfectissimam istam operationeꝫ non deuenit ipsa sba. nisi prius ordine nãe:

vel tpis recipiat aliquam pfectionem minorē: ꝛ ex hoc nihil mali sequitur. ¶ Posset ēt dici: q̄ cū sba sit pfectior omni actione acta ꝛ oi factione: non opꝫ q̄ ꝑ ꝗ̄ ꝑficiat alio q̄ȝ hēat actionē vel factionē: ꝛ ita lȝ sba qualis: vt est vnū aggregatū ex sba ꝛ q̄litate sit qd pfecti⁹ saltē ſm qd q̄ȝ sba in se: tñ sba q̄lis vt includit pfectionē formalē ꝛ ꝑpriā sbe distinctā ꝯ pfectionē qualitatis: nō est pfectior intrinsece q̄ȝtū ad ꝓpriā pfectionē: q̄ȝ sba qualis: vt q̄lis est: ꝛ ita in recipiēdo ipsam q̄litatē: vel in ꝓducendo ipaȝ nō opꝫ q̄ pficiat pfectione alteri⁹ gñis a se: cuȝ nullum tale possit esse pfectio ei⁹ intrinseca ꝛ sbalis. ¶ Ad 2ᵐ rñdet: q̄ si auctās cōcluderet: nulla spēs de 3ᵃ spē q̄litatis esset imediatū ſpn̄ᵐ ꝓductiuū: qḋ est euidēter falsum: ꝛ ꝯ Ar. in ꝑdicamētis. ꝛ in 2° de aīa. de obiectis sensuū. ꝯña est euidēs: q: per te ois nālis pōa est in scḋa spē q̄litatis. Dōm est igr: q̄ nālis pōa: vel accipit ꝑ eo qḋ sigt: vel ꝑ eo qḋ denoiat. ꝑ mō nālis pōa nō est aliud q̄ȝ respectus pōalitatis de pñto resonis: vel alterius ꝑdicamēti respectiui. 2° mō accipit ꝑ fundamēto istius respectus ꝛ pōa isto mō dicta pōt repiri in pluribus ꝑdicamētis: ꝛ maxie absolutis. Pōt ēt accipi nālis pōa 3° mō: ꝑ facilitate vel agilitate vtēdi pōa scḋo mō dicta: ꝛ ista agilitas seu facilitas in vtēdo pōa scḋo mō: est q̄litas de gñe q̄litatis: ꝛ ē in scḋa spē. ꝛ ad hoc facit exēpluȝ Ar. in pñto q̄litatis: q exēplificat de pugillatore ꝛ cursore: quo ad illā pōaȝ nālē: q̄re argᵐ nō est ꝯ ꝓpoᵐ. ¶ Ad 3ᵐ rñdet q̄ duplex est pōa. vna est pōa subtiua. altera est pōa obiectiua. Pōa subiectiua est ſpnᵐ passiuū receptiuū alicui⁹ forme. Pōa obiectiua est pōa ſm quā aliqḋ vnum pōt ꝓduci in esse. Potentie subiectiue opponit actus formalis. pōe obtiue opponit actus exñtie. Si loquamur de pōa subtiua: ꝛ actu sibi corñdente: negat q̄ pōa ꝛ actus sint eiusdeȝ gñis: q: data veritate istius: sequeret q̄ ois pōa subtiua esset de gñe actionis. Naȝ certū est: q̄ actio que recipit in agēte: aut in passo: est de gñe actiōis. ḡ omne illud in quo recipet actio: eēt de gñe actiōis per illā auctēm. Sȝ loquendo de pōa obiectiua ꝛ actu sibi corñdēte: verum est q̄ pōa ꝛ actus sunt eiusdē gñis eiusdē spēi: ꝛ eiusdem indiuidui: q: idē numero qḋ pfuit in pōa est postmoduȝ in actu ꝛ ita equocat de pōa. Nō pōa actiua nō est pōa obtiua: sed reducit ad pōaȝ subiectiuā. ꝑꝑ hoc: q: vel in ipsa recipit actio: vel per ipsam actio recipit in subto: ꝛ ita (quā non sit pōa obiectiua) argᵐ nihil ꝯcludit. ¶ Ad vltimuȝ rñdet: q̄ Ar. ibi loquit de actione intentionali in sensum: ꝛ q: sensus nō se ꝓfundat vsq̄ȝ ad sbam rei. iō ignis actione in sensum nō agit inq̄ȝtuȝ ignis sed inq̄ȝtū calidus. ꝑpterea q: dcm̄ est: q̄ sba non est de se sensibilis sed bene accidens consequens substantiam ꝛc.

¶ Ampli⁹. si itell's sit sua sba sine itelligētia qd itelligit. Tex. cō. li. Q̄ō. viij.

Queritur Utrū intell's diuin⁹ intelligat aliud ab essentia sua. ¶ Et arguit q̄ nō. Nā data veritate istius: sequeret q̄ intell's diuinus perficeret per aliud ab essentia sua. ꝯñs est falsum. ḡ ꝛ añs ꝯña pȝ: qm̄ intell's per itelligere dignificat ꝛ perficit: vt hȝ Ar. 12. meta. tex. cōmen. 51. ¶ Item scḋo argnit: q: si sic. sequeret q̄ intell's diuinus itelligeret cōposita: ꝛ ptes eius: ꝛ cuȝ partes sint priores toto ordine nāe: intell's diuinus prius intelligeret partes q̄ȝ totuȝ. ꝛ per ꝯñs in tali intellectu esset ordo successionis. Et vlterius sequit: q̄ intell's intelligeret discursiue: cū ex cognitione partium que prima ordine nāe cognoscerent deueniret in cognitionem totius. ¶ 3° arguit sic. qm̄ dato q̄ intell's diuinus intelligat aliud a se: sequit q̄ intellectio sua sit respectu infinitoruȝ simul ꝯña probat: q: intelligibilia sunt infinita saltem successiue. que possunt intelligi ab intellectu nostro: sȝ quecunq̄ȝ sunt successiue intelligibilia ab intellectu nr̄o: simul actu intelligunt ab intellectu diuino: cū intelligant vnico actu. ergo itelligibilia īfinita sunt simul actu itellecta ab intellu diuino. ¶ Et ꝯfirmat: q: si itell's diuinus itelligit oia itelligibilia alia a se: aut itelligit illa sub rōne cōi: aut sub rōne ꝓpria. nō sub rōne cōi: q: intellectio sua esset ꝯfusa. Si sub rōne ꝓpria aut hoc erit successiue: aut simul si successiue. ergo itell's diuinus intellecto vno erit in pōa ad intelligendum alterum. si simul. ergo simul intelligit infinita. Quo dato sequitur q̄ infinita multitudo erit per transita simul ab aliquo intellectu: quod sapit heresim in pħia.

Ad oppositū tñ arguit. Si intell's diuinus non intelligit alia a se. Ista ipossibilitas itelligēdi: aut est ex defectu intell's (q: s. itelligibile est adeo pfectū q̄ intell's ex sua virtute nō possit illud itelligere: sicut dr̄ 2° meta. q̄ intell's noster se hȝ ad manifestissima in nā. sicut oculus noctue ad lucē solis.) Sed h̄ non pōt dici de itellu diuino: cū sit pfectissimus ꝛ īfinitus: aut ista ipossibilitas est ex defectu rei cognite (sic vt res sit minime entitatis ꝛ ex ꝯñti minime cognoscibilitatis) sȝ hoc ēt nō pōt dici de itellu dīno: q: defectus in cognoscibili arguit maiorē nobilitateȝ ꝛ pfectionē in cognoscēte: quia vbi est talis defectus in cognoscibili. si pōa est itensior sȝ proportionē: pōt illud cognoscere. vñ Ar. in li. de sensu ꝛ sensa. vult q̄ si visibile diminueret in īfinitū: opꝫ visum q ōȝ ꝯ ſpm visibile pcipe augeri in īfinitū. puitas ḡ cognoscibilis reqrit maiorem virtutē pōe cognitiue: sed nulla pōa cognitiua pōt esse itensior ꝛ pfectior q̄ȝ pōa intellectiua dei. igr̄ defectus cognoscibilis nō ipedit: quin pfecte cognoscat ab intellu diuino q̄ȝtū est cognoscibile: nō solum quodlibet a deo est cognoscibile ħñs esse in intellu eius obiectiue: sed quodlibet distincte ꝛ sub propria rōne cognoscit ab ipso: q: cognitio ꝯfusa est impfecta: nihil aūt impfectiōis est in deo: q̄re ꝛc. ¶ 2° argr̄ sic. quecunq̄ȝ pōa cognoscit aliquā rōneȝ formalē de se: pōt intelligere illā in quocūq̄ȝ ꝑ se icludit: sed itell's diuinus cognoscit rōnem formalē entis. igr̄ ꝛc. maior vr̄ nota: q: cognoscens distincte aliquā rōneȝ. cognoscit quodlibet cui inest formalr̄ illa rō: vt eadē sibi: q: non stat aliq̄ duo esse idē realr̄: ꝛ quodlibet cognoscat distincte: qn cognito vno cognoscat ꝛ reliquū. minor ēt pȝ: q: itell's diuinus cognoscit se esse formalr̄ ens formalr̄ sbam ꝛ spm̄: ꝛ quecūq̄ȝ in eo includunt qditatiue. ¶ Ad idē 3° argr̄ sic. si ꝑ hoc q̄ itell's diuinus itelligit creaturā: diceret impfecti⁹ multo magis ex hoc q̄ producit creaturas. q: sicut ꝓducere creaturas nō est aliud: nisi eius ꝓductionē terminari ad creaturas. Ita itelligere creaturas nō est aliud: nisi eius itellectionē terminari ad ipsas: sȝ maior impfectio vr̄ ꝓductionē terminari ad creaturas: q̄ȝ itellectionē: q: ꝓductio necio reqrit terminū in actu: nō aūt itellectio: q: siue res existat: siue nō: semꝑ pōt intelligi igr̄ ꝛc. ¶ Cōfirmat si impfectionis esset in pōa supiori attingere vilia obta: multo magis esset imperfectior itell's q̄ȝ sensus: q: sensus nō cognoscit nisi q̄litates: itell's cognoscit multo viliora q̄litatibus. ¶ Ad idē 4° qm̄ aliqḋ oīm hȝ verius esse in aliquo repñtatiuo q̄ȝ in seipso. verius cognoscit in illo q̄ȝ in seipso: sȝ res create verius hñt esse in essentia diuina q̄ȝ in seipsis. ergo veri⁹ cognoscunt in eēntia repñtante q̄ȝ in seipsis. sȝ eēntia diuina est repñtans itellectui diuino. ergo itell's oia repñtata itelligit ꝛ cognoscit in re ꝛ intuet. ergo ꝛc. ¶ Ad ideȝ 5° qm̄ aliqd ꝯtinet eminēter in aliquo ipole est vt cognoscat pfecte ꝯtinēs vt ꝯtinēs nisi cognoscat ꝯtentū: sȝ deus ꝯtinet eminēter oia alia a se ꝛ cognoscit se pfecte vt ꝯtinēs. ergo ꝛc. ¶ Et ꝯfirmat: q: qm̄ aliqs itell's cognoscit pfecte aliqd cognoscit omne illud qḋ in eo ꝯtinet (pȝ ex rōne perfecte cognitionis: q: cognitio pfecta est de aliquo: qm̄ nihil eius latet itellm̄) sed intell's diuinus cognoscit essentiā suā perfectissime in qua oia eminēter ꝯtinent: igit ꝛc. ¶ Iteȝ sexto omnis intellectus cognoscens cām: vt causa est cognoscit effectum illius cause. Intellectus diuinus est hō respectu sui. igitur ꝛc.

fini. igit̃ ec. Maior est nota: quia cognitio cāe vt cā est ↄsistat in q̃dā habitudine cāusatis terminate ad effectum: sed ipossibile est cognoscere habitudinē: nisi terminꝰ aliquo mō cognoscat̃: q2 reſo in esse ⁊ in cognosci depēdet a termino: minor declarat̃: q2 deus cognoscit se sub oi rōne que est in eo formalr̃: sed deus lz causationē non hēat actualē: tñ hz in se vim cātiuā. Ois aūt vis cātiua est necessaria vt vis causatiua ipoꝛtat aptitudinē ad cāndum respectu creature. g̃ ec. Silr̃ pz minor: q2 deus cognoscit se esse cām finalē oiuz: cālitas aūt cause finalis est formaliter in deo. g̃ deus ipsam cognoscit: sed non est cā finalis sui. g̃ respectu aliorū a se. ¶ Et ↄfirmat̃ h̃: q2 itellc̃s cognoscēs aliquā nām pfecte ⁊ distincte cognoscit q̃cqd est idē realr̃ illi nāe. ⁊ h̃ est verū de oi intellc̃u: vbi illud qd̃ est sic idē est absolutū vel respectiuū terminatuz ad limitatū: sz esse cātiuū creature est quedā aptitudo nālis ipsius dei eadē realr̃ cū essentia sua. g̃ cognoscēs essentiā cognoscet istā aptitudinē nālē: sz nō pōt cog̃sci talis aptitudo nālis nisi cognoscat̃ terminus ad quez ipsa terminat̃. ergo ec. ¶ Itē 7° arguit̃. q̃cūqz aliqd est demonstrabile de aliq̃ cognoscēs sōm distincte: cognoscit illud qd̃ est sic demōstrabile: sed ita est ꝙ est demōstrabile de deo: ꝙ ē melior oi creatura: g̃ cognoscit essentiā diuinā esse meliorem oi creatura: sed hoc nō est possibile: nisi cognoscēdo creaturas. g̃ necessario cognoscit ipsam. Naz habitudo q̄ est in cōparatiuo nō cognoscit̃ sine termino. ¶ Confirmat̃: q2 ipossibile est cōplonē ex terminis cognoscere: nisi termini cognoscant̃: sed istā cōplonez deus cognoscit. vz. Deꝰ est melior oi creatura. g̃ cognoscit terminos ⁊ p ↄñs creaturā que est alter terminoꝝ. ¶ Cōfirmat̃ iteruz: q2 de oibus ↄdictorijs alterum de deo verificat̃. Deus. n. vel est ex tpe: vel nō. Silr̃. deꝰ est corpus: vel nō. Alterū. n. dcm̃ de deo ipse cognoscit: sed impossibile est: ꝙ deus cognoscat se nō esse ex tpe: nisi cognoscat tps. Silr̃ ipole est cognoscere se nō esse corpus: vel incorporeū: nisi cognoscat ipm corpus. g̃ relinqt̃ ꝙ deus itelligit alia a se. ¶ Ultio omne agens p cognitionē cognoscit effcm̃ q̄ ē pducit: sz deus est agens per cognitionē: ⁊ causat motū in celo. igr̃ cognoscit motū: ⁊ ipm celū qd̃ mouet. ¶ Rñdetur ꝙ cognoscit motū ⁊ celū sub rōne cōi nō particulari. ¶ Cōtra certum est ꝙ deus si cognoscit celū sub aliqua rōne: non cognoscit ipm sub rōne sibi incōpossibili ⁊ repugnāte: sz ita est ꝙ rō cōis ⁊ vlis repugnat pmo mobili qd̃ mouet: q2 tale vt vult ipse. 12. meta. tex. cōmē. 49. est simplr̃ implurificabile. ergo non cognoscit ipm sub rōne cōi ⁊ vli: q2 tunc cognosceret ipm falso: ⁊ sub rōne repugnante: ⁊ ↄdicente rei ↄceptibili. sicut si aliquis intellc̃s itelligeret hominem sub ratione irrationalis. quare ec.

In ista. q. pmo ponetur duplex distinctio de obiecto. secūdo loco ponentur conclusiones responsiue ad questionez 3° ⁊ vltimo soluentur rationes in principio pro via Aristo.

Quantum ad pmū articulū pma distō est talis. Obm est duplex. quoddā est motiuū quoddā terminatiuū. Obm motiuū est illud qd̃ mouet vel ipamit aliquā formā in pōa. Obm terminatiuuz est illud circa qd̃ terminat̃ actio ⁊ opō potentie. Ex quo sequit̃ ꝙ quoddā obm ad potentiā hz rōnem mouētis ad motū: quoddā hz rōnez terminātis ad terminū: qd̃ nihil aliud est: nisi potentiā habere relōnē tendētie ⁊ attingētie in ipm obm: vt in terminū. De rōne obiecti inq̃ntum obm est: nō est mouere potentiā: neqz agere in ipsam: q2 multa sunt obta que nullā actionē hñt in potentiā: sicut pz de pōa augmētatiua ⁊ nutritiua: que sunt potētie mere actiue: ⁊ nullo mō passiue ab obiectis. Silr̃ aliqd pōt mouere potentiā: qd̃ nō est obm circa qd̃ versat̃ actus: ⁊ opō potentie. Sicut si deus infunderet spēm lapidis in intellc̃u socrtis: deus moueret potentiā intellectiuā soz. nō tñ esset obm ipsius itellectionis: sz lapis repñtatus p talē spēm ifusaz. ¶ Scd̃a distō est ista. obm terminatiuū est duplex. quoddā. n. per se pmo terminat: quoddaz vo scd̃ario ⁊ per se nō pmo. Obm pmo terminans est illud qd̃ sm rōnē suā ppriā terminat actū potētie. obm terminans neqz p se: neqz p est qd̃ terminat per rōnez alterius. Exemplū pōt poni aliquo mō sile: q2 sensibile ppriū p ⁊ p se terminat actū visus. Cōe aūt sensibile vt q̃ntitas nō sic terminat: tñ nō est oino sile: q2 sensibile cōe est per se sensibile. lz nō pmo. Unde nō est ita scd̃ario sensibile q̄n terminet per se: ⁊ non solum virtute alterius.

Quantū ad scd̃m pncipale. His positis pono tres ↄnes: q̃rū pma est ista. Actus intelligēdi dependet realr̃ ab obiecto motiuo: ⁊ mensurat̃ ab ipso. Ista ↄclusio pbat̃: q2 effectus dependet realr̃ a sua cā: sz actus intelligēdi est effectus obti motiui. q2 ab eo causat̃ ⁊ imprimit̃: in pōa cuius est actus. g̃ dependet ab eo realiter: ⁊ mensurat̃. Ex hac ↄne sequit̃ vnū correlariuz. vz. ꝙ actus intelligēdi diuinus nō respicit aliqd ex̃ essentiā diuinā. tanq̃ obm motiuū cū ipsa intellectio diuina nō depēdeat: neqz mēsuret̃ ab aliquo ex̃ se. ¶ Scd̃a ↄclusio est ista. Actus intelligendi coexigit necessario ad sui esse obm per se pmo terminatiuū. Quia nihil pōt poni in eē in rōne terminati: nisi psupponat̃ terminus. Si. n. aliqd terminat̃ ad aliquid per se primo nō pōt esse sine ipso terminante. Ex ista maiore sic pbata. accipio istā minorez. Sed ois actus intelligendi terminat̃ ad aliqd̃ obm p se pmo: ⁊ ad ipm hz respectū tendentie ⁊ attingentie: vt in terminū. igr̃ nullus actus itelligēdi poterit esse: nisi psupposito termino p se pmo terminante. ¶ Ex qua ↄclusione sequit̃ hoc correlariū: ꝙ actus itelligendi diuinus ad nihil per se primo terminat̃: nisi ad diuinam essentiam. ¶ Tertia ↄclusio. Actus itelligēdi qui terminat̃ ad obm vtute alterius: non dependet essentialr̃ ab ipso: neqz coexigit ipm ad suū esse: imo obm tale psupponit actum: ⁊ mensurat̃ ab ipso. Probat̃ ista ↄclusio sic. Qñ aliqd̃ obiectū nō est actu obm potētie: nisi p hoc ꝙ pōa pducit ipz in esse obiectiuo vtute obti pmi. qd̃ pmo respicit̃ a tali pōa: actus illius potētie nō dependet ab illo obiecto: sz magis econtra. Sz ita est: ꝙ quelibet creatura q̄ est obm scd̃ariū. itellc̃s diuini est hmõi. g̃ ec. maior pbat̃: q2 vnūqdqz pductū ⁊ causatū in suo esse depēdet a sua cā. g̃ si actus alicuius potētie est rō pducēdi aliquā q̃ditatē in eē obiectiuo: aut itelligibili: ⁊ solū est tale per actū potētie: dependet tale obm essentialr̃ ab actu potentie. minor pbat̃: q2 vnaqueqz q̃ditas creata. pducit̃ in esse itelligibili per actuz itellc̃s diuini. iō lapis est itelligibilis: q2 itellc̃s diuinus ipm itelligat. Naz q2 vnūquodqz ens vtualr̃ ⁊ eminenter ↄtinet̃ in essentia diuina: sicut in cā ex sola pñtia essentie diuine ad itellc̃m diuinū tendētē in ipsaz essentiā ⁊ cognoscētē ipsam: vt obm ifinitū: itellc̃s diuinus est sufficienter in actu pmo: habita intellectione essentie diuine: vt obiecti primi ad producēdū quodlibet ens creatū in esse intelligibili: ⁊ ita sequitur ꝙ quodlibet ens creatum dependet in suo esse obiectiuo ab actu intelligendi diuino: ⁊ mensuratur ab ipso.

His habitis q̃stuz ad vltimū articulū rñdetur ad rōnes Ar. ⁊ Cōmē. in pnº qōnis. Et pmo ad pmaz dicendo ꝙ itellectio dignificat̃ ab obiecto motiuo: vel pmo terminatiuo. nō aūt ab eo qd̃ terminat vtute alterius. Ista aūt obiecta iferiora terminant rōne obiecti pmarij. s. essentie diuine: vt dcm̃ est. quare ec. ¶ Sz ↄ: q2 Ar. dicit in tex. ꝙ melius est aliq̃ nō intelligere q̃ itelligere: ⁊ exemplificat de visibilibus: sicut melius est aliq̃ nō videre: q̃ videre. Ex isto arguo sic. sicut se hz visus ad visibilia: ita se hz itellc̃s ad itelligibilia: sed ita est ꝙ maioris pfectionis est aliq̃ nō videre q̃ videre. igr̃ ec. ¶ Ad hoc rñdetur ꝙ propositio Ar. sic hz intelligi: ꝙ meliꝰ est aliq̃ nō itelligere motiue: vel terminatiue pmo. q̃ intelligere aliquo istoꝝ modoꝝ. Sed secundario ⁊ ex ↄñti intelligere non est verum. rō primi est. q2 qd̃ intelligitur motiue vel terminatiue primo: intellectio ex

necessitate dependet ab illo: ⁊ ita intellectio ordine nāe est posterior illo intelligibili: qr cā p se est prior causato. ⁊ pncipiū pncipiato. ⁊ hoc est quod dicit Sco. in pma ppositione theorematū. Intelligibile nāq pcedit itellectionem si mouet ⁊ causat intellectionez: ⁊ ita si intellectus diuinus ita intelligeret ista inferiora intellectio diuina dependeret ab istis inferioribus essentialr: ⁊ esset posterior ipsis: ⁊ vlterius mēsuraret ab eis. Et cū itellectio diuina sit eadē cū sba dei sequeret idē de ipsa qd infert de intellectiōe diuina. Silr melius est nō itelligere terminatiue pmo aliqd q̄z illud intelligere: qr tale terminans est sil cū intellectiōe: ⁊ quodāmō coexactū ad illā: qd repugnat deo: ⁊ cuilibet qd est formalr in deo: sz qd terminat actū intelligēdi: vt in alio (hoc est virtute alteri⁹) nō ē aliqd prius actu intelligendi: neq̄z coexactū ab ipo. ⁊ hoc si nullo mō p se terminat: sz solū per accns: qr aliud terminat. Et ad hoc facit exēplū Ar. de visibilib⁹: qr cū visio sit pfectio videntis: qdcunq̄z mouet ipm visum: aut p se primo terminat: pficit pōam visiuā. ¶ Ad scdam rōnem Ar. cū dr. q itells diuinus itelligeret cōposita ⁊c. ¶ Rndet premittēdo duo dicta. Primū q ad discursuz nō requritur ordo ⁊ successio tpis: q vnū. vz. prius tpe itelligat: ⁊ aliud posterius: ⁊ rō est ista. Quia sm Sco. in angelis ⁊ in beatis in patria pōt esse discursus: ⁊ tamē ibi nō est ordo tpis: neq̄z successio: qr in eodem istāti tpis possunt syllogizare. Scdm dctū est: q ordo nāe: ⁊ successio nāe requirit ad discursum: q aliqd. vz. prius nā itelligat: q̄z reliquum: processus tn̄ ab vno ad reliquum nō ɔcludit actū discursiuum. Ut exempli grā. Esto q intelligā prius hominem: ⁊ postea risibilitatem. ex hoc nō ɔcludit discursus sed requirit: q nō tm̄ sit ordo nāe inter ipsa itellecta vt intellecta sunt: sed q ex notitia vnius deueniat in notitiam alterius. Reqrunt ergo duo ad discursum. vz. q vnū post alterū itelligat ordine nāe ⁊ q ex notitia vnius deueniat in notitiā alterius. ⁊ iō premisse in syllogismo prius intel'igunt q̄z ɔclusio: ⁊ ex notitia premissar deuenitur in notitiā ɔclusionis. ¶ Ad argᵐ ergo cū dicis. Si deus intelligeret extra se composita: sequeret ⁊c. Nego ɔnām. Et quū pbatur q prius in isto casu intelligat vnū q̄z aliud. ɔcedo: qr intelligit ea eo ordine quo nata sunt itelligi ab itellectu qui oia itelligit: sicut ipsa sunt itelligibilia: q̄lis est itellectus diuinus. Unde modus itelligēdi itells diuini est oppositus mō itelligēdi itellectus nostri. Intells noster pcedit via originis a posterioribus ad priora: intells diuinus ecōtra. Intellectus noster prius itelligit composita q̄z simplicia: itellectus diuinus econtra. Rō pmi est: qr itells noster in itelligēdo dependet a sensu: itells diuinus cū sit pfectus: sequit ordinē itelligibilium sm esse: ⁊ ita prius itelligit cās q̄z causata: simplicia q̄z composita. ⁊ hoc loquendo de prioritate nature.

¶ Et cū tu infers postmodū. ergo discurrit. Negat ɔnā: qr ex notitia partiū nō deuenit in notitiā compositi: sed ex sola presentia essentie diuine ad suū intellm. itells diuinus prius intelligit partes q̄z totū: ita q est ordo in itellectione diuina: q vnū intelligit post aliud: ⁊ nō ex alio seu ex notitia alterius virtute essentie diuine mouentis. Unde alius est ordo: q B. itelligat post A. alius est ordo q B. itelligat p A. Imaginor. n. tria istātia nāe. in quor pmo est essentia diuina pns itellectui diuino que mouet ipm itellectum diuinū ad itellectionez sui in. scdo istanti nature essentia diuina sic pns sub rōne actu intelligibilis representat oēs qditates creatas: qr oēs ɔtinent in ipsa virtualr ⁊ eminenter: ⁊ ipsa vt sic: mouet itellm diuinuz ad notitiam qditatum creaturar: ita q ex sola presentia essentie: itellectus diuinus itelligit quiditates creatas: non q ex notitia essentie deueniat in notitiā illar. Non enim est ordo essentie diuine in priori instanti ad quiditates cognitas in secundo instanti. vt cogniti sub rōne qua cognitum est ad alterum obiectum vt cognitum: sz tm̄ est ordo obiecti vt repntatiui ad aliqd vt repntatum. Ita q dato q essentia diuina (per ipossibile) nō itelligeretur in priori istanti sm ppriam rōnez: posset tn̄ repntare in scdo instāti qditates creatas: ⁊ ear intellectionē cāre in itellectu diuino. ¶ Et si dicatur. Intelligendo partes intells est in pōa ad itellectionez totius: ⁊ ita intells erit potentialis ⁊ perfectibilis. ¶ Rndet: q aliqua est pōa distans ab actu. aliqua est ɔiuncta cū actu prima est physica ⁊ realis: ⁊ talis ponit imperfectionez in re pōali. sed secunda non ponit aliquaz impfectionē. Un̄ in itellectu diuino est pōa hoc mō: q hoc ordine nāe psupponit ad cognitionē alterius: sed non q intells diuinus itelligat hoc: ⁊ nō illud: qr vnico actu itelligit taz essentiā: q̄z oēs quiditates creatas. Est. n. tm̄ ordo nāe ⁊ psuppositionis: sed non potentialitatis: sic q habendo vnū non habeat aliud. Dico ergo. q quotienscunq̄z aliqd est in pōa que est distans ab actu: tale est iperfectū: sz nō capiēdo pōam alio modo. ¶ Ad vltimū cum arguebat sic: aut intelligit sub rōne cōi: aut sub rōne ppria: dico q vnico actu ⁊ sil intelligit infinita: ⁊ qdlibet sub rōne ppria terminatiue ⁊ virtualr: non pmo ⁊ per se: sed secundario. ¶ Et cū infert: q infinita multitudo erit comprehensa ab intellu diuino. Concedo ɔns ⁊ ɔnam. ¶ Et si dicat: q illud qd est comprehensum ab aliquo itellectu finit ⁊ terminat scia eius: ⁊ ita sequeret: q infinitū intellectione diuina finiret. ¶ Rndet: q totam illam multitudinē terminari dupl'r pōt intelligi. vno mō sm se. alio mō p actū cōprehensiuū ipsius dei. Si itelligas pmo mō nego istā ɔnaz. Deus intelligit scia comprehensiua totā multitudinē. g ista multitudo est finita in se. si aūt itelligis 2° mō. vz. in ordine ad actū cōprehensiuū diuinū: sic q extr illuz nihil sit istius multitudinis: ɔcedo. Naz sicut dr 3° phy. q totum est illud extr qd nihil est. Ita dico q tota multitudo ē cōprehensa: ita q extr illū actū nihil est istius multitudis. Modo si arguas. est finita in actu comprehensiue: g est finita. Nego ɔnaz: qr arguis a. sm qd ad simplr. ¶ Et sic pz solutio ad rōnes Ar. ⁊ cōmē. ¶ Sed tn̄ vlterius ad intentionē Ar. adducit alia rō sic. Si deus itelligit aliqd extr se. ergo opz illū intelligere ifinita numero. ⁊ sic itelligit aliquā spēm numeri distantē ab vnitate in ifinitū. qr numerus causat per additionē vnitatis. Tunc sequeret: q posset itelligere aliquā spēm in ifinitū pfectiorem alia specie data: puta in numeris: sed talis spēs est ens pfectissimū simplr: ⁊ quodlibet tale est deus. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc rndetur pmittendo vnā regulā: q nunq̄z ad summū in iferiori: sequit summū in superiori: nisi illud inferius sit pfectissimū ɔtentū sub supiori. Exemplū. si a. sit summus ⁊ pfectissimus asinus: nō valet ista ɔnā. A. est perfectissimus asinus. ergo est pfectissimū aial: sed bene valet A. est pfectissimus hō. ergo est pfectissimum aial (si p A. intelligat hō) qm̄ hō est species pfectissima cōtenta sub aiali. ¶ Ad ppositum. Ens est quoddā cōe ad oia entia: ⁊ nunq̄z aliquid est pfectissimū ens: nisi sit pfectissimuz ɔtentū sub ente: q̄le nō est q̄titas. Nam sba est pfectior q̄titate. iō non valet. est perfectissima spēs numeri. ergo pfectissimū ens. ¶ Sed alr 2° rndet negādo: q si daret aliqua multitudo distans in ifinituz ab vnitate: q talis multitudo esset numerus infinitus. Unde ɔcedo: q est multitudo infinita. nō tn̄ numerus ifinitus: qr 3° phys. ois nūerus est mēsurabilis vno: sz nūerus ifinitus nō est sic mensurabilis: qr omne mēsurabile est finitū: ergo nūerus ifinitus esset finitus: ⁊ vlterius sequeret q esset nūerus: ⁊ non numerus. ¶ Uel tertio ad hoc rndet q talis multitudo data esset numerus. ¶ Et cū tu infers: q esset mensurabilis: ɔcedo. Et cum infert: q quodlibet tale est finitū. Rndet q illud qd mensurat vno finities sumpto est finitū. sed si mensurat vno infinities sumpto: tale mēsuratum non est finitum: qr vnum infinities sumptum potest reddere numerum infinituz. De hoc latius dicet in. q. de futuris contingentibus statim. arti. 4. rndendo ad quartam rationem phi. quare ibi vide.

¶ Eximꝫ

¶ Eximij theologie pfessoris. M. Antonij Trombete patauini ordinis minoꝝ: in preclaro Patauino studio metaphysicā publice legentis: ad Augustinū barbadico illustrissimū Venetiaꝝ ducem qō de diuina prescientia futurorum contingentium sequitur.

Q Ueritur vtrū deus pcognoscat futura ꝯtingētia. Et argr̄ ꝙ nō. Si deus scit me lecturū cras. ḡ istud futurū necessario eueniet: ꝯñs est falsuꝫ: qr sicut de isto: ita de quolibet alio futuro ꝯtingenti. ⁊ ita oīa ex necessitate euenirent quo dato: sequit̄ ꝙ nō oporteret negociari: aut ꝯsiliari circa agēda a nobis. ꝯña pbat̄. Illud necessario euenit cuius oppositū est impossibile aduenire. Sed oppositū huius futuri ꝯtingentis est hꝰ. Qō pbatur: qr vel est possibile aduenire: vel nō. si nō: habeo ppositū. si sic: ponat̄ in eē. ⁊ tunc deus decipiet̄ in sua cognitione quū deus cognosceret ab eterno oppositum.

Ad oppositum est hieronym⁹ sup hieremiā futuroꝝ scia soli deo cōpetit: sꝫ si de⁹ posset falli circa ista: nō eēt scia ipsoꝝ: qr scia est cognitio certa: ⁊ euidens. ex primo posteriorum. ⁊ 7. metaphysice. tex. cōmen. 53.

Quoniam inquisitio de diuina prescia futuroꝝ psupponit notitiā quō futuruꝫ ꝯtingens se hꝫ ad esse: qr sicut se hꝫ ad eē: sic ad cognosci ex. 2. meta. tex. cōmen. 4. iō pro determinatione qōnis quattuor pncipalr̄ faciemus. ¶ Primo videndum est quō capit̄ a phis ꝯtingens. ¶ Secundo an futurum ꝯtingens sit ad alteram partem ꝯtradictionis determinatum. ¶ Tertio an ꝯtingentia habeant aliquā causaꝫ sui esse. ¶ Quarto de quesito videbitur.

Quantum ad pmū articulū sunt tres distīctōnes. ¶ Prima distinctio est ista. Contingens vno mō accipit̄ vt distinguit̄ ꝯtra necīuꝫ. Alio mō vt distinguit̄ ꝯtra ens vt in pluribus. Primo mō est illō in cuius nā est possibilitas ad deficiendū. vt est de mēte Auer. 2° physicoꝝ. cōmē. 48. ꝯtra Auic. ⁊ tale ꝯtingens est illud qō est possibile esse vel nō esse: de quo loquitur Arist. 9. meta. tex. cōmē. 17. vbi hꝫ hoc. Est aūt pōa nihil sempiternū: oīs nāqꝫ potētia ꝯdictionis est: pole omne ꝯtingit nō actu esse. Ex quibus verbis ꝯcludit Aristo. ꝙ oīs pōa passiua est ꝯdictionis: ⁊ ita (quū possibile qō distinguit̄ ꝯtra necessarium sit in pōa passiua ad esse post nō esse: qr est terminus potētie actiue que agit p motū) sequitur ꝙ tale ꝯtingens hꝫ possibilitatem ad deficiendum: ⁊ ita nullo mō est necessariū. Et ex hoc hꝫ euidētiā snia Auic. ponētis differentiaꝫ inter ꝯtingens vt in pluribus ⁊ necessarium. Naꝫ ꝯtingens vt in pluribus fm ipꝫ hꝫ impedimentum. necessariū vero nullum hꝫ ipedimētum. Unde primo sue physice. ca. 13. dicit ꝙ hec est dr̄ia inter semper ⁊ sepe. qr ei qō semper: nō aduersat̄ ꝯrium impediens. sed bene ei qō est sepe. nam si ab eo qō est sepe: remoueantur ꝯria impedientia: tale contingens erit necessarium. Neqꝫ h snia Auic. ꝯdicit snie Auer. qr licet Auic. ponat possibilitatem ad deficienduꝫ extrinsecā. s. ex parte impedientis extrinseci nō tamē negauit intrinsecam: sed vna presupposita. vꝫ. intrinseca: alteram explicuit. Quare rō Auer. quam adducit in preallegato cōmēto ꝯtra Auic. nulla est. Alio modo capitur ꝯtingens vt distinguit̄ ꝯtra ens vt in pluribus. ⁊ tale est ens ꝯtingēs equaliter: aut in minori parte quod est ens casuale ⁊ fortuitum. ⁊ hoc sequendo viam Auic. tenentis dari casum tam in possibilibus equaliter q̄ꝫ in minori parte. Nec rationes Auer. aut Themistij militant contra hanc viaꝫ vt postea declarabitur. ¶ Secunda distinctio. ꝯtingens equaliter quoddam est ex parte effectus tm̄. Quoddam ex parte cause agentis. Ex parte effectus illud est contingens equaliter quod ab aliqua potentia actiua sic prouenit: ꝙ de natura sua nō natū est ab hmōi potentia actiua magis prouenire q̄ꝫ nō ꝓuenire: sꝫ indifferenter se hꝫ ad vtrūlibet. Sed ꝯtingens ex parte cause agentis: est agēs qō ex nā sua deducto ipedimento est indifferens ad agēdum ⁊ non agendum. ¶ Tertia distinctio. ꝙ duplex est ꝯtingentia. Quedam per se. Quedam per accidens. Cōtingentia per se est fm quam aliquid est possibile aliter se habere non ex impedimento alicuius cause: sꝫ solum ex plenitudine perfectionis ⁊ potentie potentis ponere in esse ipsum effectum vel oppositū ipsius. Et hec ꝯtingentia attribuitur voluntati. Propter quam ei attribuit dn̄tum ⁊ principatum. phs. vij. poli. c. 5. dicens. Anime potentia qua eligimus pncipans est: ⁊ qō liberuꝫ ab hac potentia existit: ab omnibus est inuincibile. Et. 10. ethi. Felicitas est operatio optima: ⁊ optimi: siue intellectus: siue alicuius alterius qō fm nām vr̄ principari ⁊ dn̄ari. Et. 8. meta. tex. cōmē. 10. distinguit potentias rōnales ab irrationalibus. volens ꝙ rōnalis valet ad opposita. irrōnalis est tm̄modo vnius oppositorum. Et vlterius vult ꝙ potentie rōnales sicut sunt scie ⁊ artes (quum equalr̄ respiciant opposita ⁊ non magis sint vnius q̄ꝫ alterius) si sint determinate vnius: hoc est ex appetitu ⁊ phereси determinante. Et cōmentator psequit̄ ibi ꝙ appetitus determinans est voluntas: que lꝫ (vt inquit ipse) sit ab intellectu. s. vt ostendente ⁊ ꝯsiliante: itellectus tamē ⁊ alie potentie rōnales sunt a voluntate iperante ⁊ regulante: alias potentias per modū imperij: sꝫ ipsa regulet̄ ab intellectu per modū ꝯsilij. Neqꝫ sic regulari arguit maiorē dignitatem in itellectu. Certū est enim ꝙ Iuriscōsultus regulat regem per modū ꝯsilij. Iste tn̄ iuriscōsultus non est dignior rege: qr rex ipm iuriscōsultū ⁊ alios regulat p modum imperij: qō regulare arguit pncipalitatē ⁊ nobilitatem. ¶ Q, si tu diceres ꝙ intellectus ⁊ scia nō ꝯnumerantur inter potentias rōnales. ¶ Hoc est ꝯtra tex. pallegatum: ⁊ etiam ꝯtra tex. cōmen. 3. vbi enumerat artem medicatiuaꝫ inter potentias rōnales: que potentia inquit ipse est infirmitatis ⁊ sanitatis. Contingentia per accidens est illa fm quā aliqd est possibile aliter se hr̄e ex ipedimento alicuius cause siue efficientis siue materialis siue finalis. Et hec ꝯtingentia est: qr cause nō pn̄t agere vel pati. vñ effectus est ꝯtingens seu ꝯtingēter euenit ex ordine ad causas accidentales comitantes causas p se ⁊ impedientes ipsas. Et ista ꝯtingentia est ipsoꝝ nāliū generabiliū ⁊ corruptibiliū. ¶ Huiusmodi eniꝫ effectus causaꝝ nālium q̄ꝫtum est ex causis per se ipsoruꝫ: necessario ꝓueniunt. ꝙ aūt ꝯtingenter eueniant: hoc est ex causis per accidens ꝯcomitātibus causas per se ⁊ ipsas impedientes. Cause enim nāles per se disposite remoto ipedimento nō pn̄t nō agere. quare nec̄io agunt. Et hoc est qō dicit Arist. 9. meta. tex. cōmen. allegati. Necesse est inquit qn̄ vt pn̄t actiuū ⁊ passiuū appropinquāt. hoc quidem facere: illud vero pati.

Ex his que dicta sunt sequitur ꝙ ꝯtingentia effect⁹ causarum nālium hꝫ quattuor conditiones. ¶ Prima conditio est ꝙ est contingentia per accidens non per se. Est enim hmōi ꝯtingentia ex parte indispositionis materie aut alterius cause accidentalis aut per accidens. non aut ex ordine effectuum ad causas per se. ¶ Secunda conditio est ꝙ talis contingentia est contingentia fm quid nō simpliciter: qr est in ordine ad aliquā vnam causam vt impedibilem per aliam. non est aūt in ordine ad totum ordinem causaꝝ ꝯuertentiū ad effcm̄. ¶ Tertia conditio est ꝙ est contingentia priuatiua. non positiua. Prouenit enim ꝯtingentia hmōi ex priuatiōe seu ex defectu alicuius dispositionis causaꝝ. Cause eniꝫ vltima dispositione priuate: nō agunt. ¶ Quarta conditio est ꝙ est contingentia extrinseca non intrinseca: quū non est ex aliquo impedimento intrinseco: sed ex aliquo extrinseco accidente. Licet etiam posset dici ꝙ esset intrinseca ex parte possibilitatis effectuum ad deficiendum vt dictum est.

Per oppositum possumus dicere in p̄ma. contingētia supius posita quatuor esse ɔditiones. ¶ Prima est ꝙ est ɔtingētia per se nō ex aliquo accñti ɔcomitante sicut p̄cedens. ¶ Secunda est ꝙ est ɔtingētia simplr̄ i q̄m nō est in ordine ad vnā cām vt ipeditam ꝑ aliā: sed est in cōparatione ad totum ordinē causaꝝ reqͥtaꝝ. ¶ Tertia est ꝙ est ɔtingētia positiua nō priuatiua: q̄m nō est ex priuatione alicuius debite dispōnis: ꝫ ex plenitudine ꝑfectionis ipsi⁹ cause. ¶ Quarta est ꝙ est ɔtingētia itrinseca nō extrinseca: q̄m nō ex aliquo ipedimēto. extrinseco: ꝫ ex ꝑfecto dn̄io cāe respcu sui effectus ɔtingentis: ⁊ ista est ꝑfecta ɔtingētia. Q aūt detur ista ɔtingentia per se distincta a ɔtingētia per accn̄s pꝫ de mēte Arist. 2. phy. q distinxit agens ꝑ se in agēs ꝯm nām ⁊ in agēs a ꝓposito q̄ duo agētia hn̄t oppositos modos agēdi: q̄m vnū agit necīo. s. nāle: aliud ɔtingenter. s. agens a ꝓposito: ⁊ vtrūqꝫ est agens per se.

Contra istas distōnes arguit̄. Et p̄mo cōtra hoc ꝙ in ɔtingētibus equalr̄ reperit̄ casus arguit̄ sic: a ɔtingēti equalr̄ nō ꝓuenit aliqua actio: sed effectus casualis ꝓuenit a sua cā quecūqꝫ sit: igr̄ ⁊c. maior ꝓbat̄. Nam sic cā a qua ꝓuenit effectus nō determinat̄ ad alterum oppositoꝝ: neutra actio est dignior vt sit. Sic arguit cōmē. 2. phy. cōmento p̄allega. Et. 9. meta. tex. commen. 10. hꝫ ꝙ si pōa rōnalis que est ad opposita non determinaret̄ ad alterum (cū ipsa nō magis sit vnius oppositi q̄ꝫ alterius) simul q̄ꝫtuꝫ est ex se exiret in vtrūqꝫ. ¶ Et hoc ɔcludit ꝓpositū ꝙ effectus ɔtingēs casualis nō ꝓuenit nisi a ɔtingenti in minori p̄te sic. Actio nō inuenit̄ ex ɔtingenti equalr̄ nisi ex aliqua cā extrinseca ɔiuncta cū eo: ⁊ illa cā extrinseca non est cā vt in pluribus illius causationis: qꝛ tūc nō ageret a casu. neqꝫ est cā ɔtingens equalr̄: qꝛ a cā ɔtingente equalr̄ (manēte equalitate) nulla ꝓuenit actio. igr̄ quecūqꝫ ꝓueniunt a casu: ꝓueniunt ab illo in minori parte. ¶ Confirmat̄. nam cā totalis a q̄ ꝓducit̄ effectus casualis aut ꝓducit semꝑ illū effcm̄ aut frequenter: aut nec semꝑ nec frequēter. nō est dandū p̄ᵐ aut scd̄m: qꝛ qd̄ fit ab aliquo semꝑ aut frequēter: nō fit ab eo casualr̄. igr̄ cā ꝓducēs casualē effcm̄ aut est equalr̄ indifferens ad ꝓducendum ⁊ non producendum illum effcm̄: aut est nata ꝓducere illū effcm̄ raro ⁊ in paucioribus. nō est dandū p̄mū: qꝛ si cā sit indifferens ad ꝓducēdum: si ex se sic sit idifferēs ad opꝫ ꝙ determinet̄ aliūde q̄ꝫ ex se ad hoc ꝙ sit alterius: ⁊ ꝑ ɔn̄s nō fuit cā totalis. Relinquit̄ igr̄ ꝙ cā totalis a qua ꝓuenit effectus casualis ꝓducat ipm in minori p̄te: qd̄ erat probandū. ¶ Cꝫ. si ɔtingētia equalr̄ essent a casu cū motus ⁊ quies sint ɔtingentia equalr̄ respcū p̄oe motiue; sequeret̄ ꝙ ambulare aut moueri esset a pōa motiua a casu: qd̄ nō ɔcedit̄. ¶ 2ᵒ p̄ncipalr̄ arguit̄ ꝙ casus ⁊ ɔtingentia nō sit in ɔtingentibus in minori parte sic. Si de quo magis vr̄ iesse ⁊ nō inest: ergo nec de quo minus. 2. thopi. ca. 17. ꝫ magis vr̄ ꝙ aliqd natū sit prouenire a sua causa: que respcū ipsius equalr̄ se hꝫ ad ipsum ⁊ ad oppositum q̄ꝫ illud qd̄ natuꝫ est euenire in minori parte ⁊ in paucioribus: ⁊ tamē tale ɔtingens equalr̄ nō potest prouenire a sua causa stante equalitate vt argutum est. ergo ⁊c. ¶ Et confirmat̄: qꝛ si in his que fiunt raro reperit̄ ɔtingens ⁊ casuale: sequitur ꝙ quanto effectus rarius ɔtinget: posita etiam cā a qua prouenit: tanto magis erit casualis. ¶ Tertio p̄ncipalr̄ arguit̄ ɔtra secundam distōnem ⁊ presertim cōtra illud qd̄ dictum est: ꝙ contingens equalr̄ ex parte effectus est quādo effectus est indifferens ad esse: ⁊ ad nō esse vt producitur a sua causa. Contra effectus qui producit̄ aut ꝓducitur a causa naturali aut libera. pꝫ si causa est naturalis naturaliter producit ⁊ necessario suum effectum: ⁊ talis causa est ex se determinata ad vnum oppositoꝝ. ex. 2. physi. ⁊. 9. meta. ergo effectus in comparatione ad suam causam tantum natus est esse. igr̄ ⁊c. Si vero causa est libera; contra causa prima necessario agente: ⁊ quelibet alia necessario agit: sed ꝯm viā ph̄oꝝ causa prima necessario agit. ergo ⁊c. ⁊ ita sequitur idem qd̄ prius. ¶ Quarto arguit̄ ɔtra tertiam distōnē probando ꝙ effectus casualis proueniens ab aliqua cā impedita: prouenit a causa vt in pluribus ⁊ a cā ꝑ se: ⁊ ita ɔtingentia eius per Arꝫ. 6. meta. t. cō. 5. dicit ꝙ ens per accn̄s casualr̄ est ens in paucioribus proueniens a causa vt in pluribus. ex hoc argr̄. Causa impediēs cām nālem ⁊ agentē vt in pluribus: ita per se ordinat̄ ad effcm̄ casualē producendū: sicut cā a q̄ effectus natus est prouenire vt in pluribus: sed ɔtingentia que est a cā per se: ⁊ essentialr̄ ordinata nō videt̄ ɔtingentia per accidens. igit̄ ⁊c. ¶ Et ɔfirmat̄. nā sol ita per se in rōne cause ordinat̄ ad gn̄andum aīal nō ex semine concurrente calore putredinali aut aliquo alio: sicut propagans ordinat̄ ad gn̄andum illud ex semine. igitur ⁊c. ¶ Itē ɔtra illud ꝙ ɔtingētia volūtatis est ɔtingētia ꝑ se. Quod est per se ⁊ itrinsece tale non pōt per aliqd̄ sibi adueniens fieri nō tale. ista pꝫ: qꝛ qd̄ est intrinsece tale ⁊ per nām suā: est necessario tale. Sed a volūtate per aliquid sibi adueniēs tollit̄ eius libertas ⁊ ɔtingētia. ergo ⁊c. minor probat̄. quicqd iducit difficultatē in volūtate (quiꝫ in maiori gradu induceret maiorem difficultatē) poterit tm̄ intendi ꝙ inducet impossibilitatem. Sed aliquis habitus aggn̄atus in volūtate inducit difficultatem in ea resiliendi ab actu ⁊ in maiori gradu facit maiorē difficultatem: igit̄ poterit esse in tali gradu ꝙ inducet impossibilitatem resiliendi ab actu: quū conatus volūtatis sit finitus. maior pro sylli pōt ꝓbari exemplo ⁊ rōne. p̄mo in ponderibus si quid impediat v̓tuteꝫ ambulandi: tm̄ poterit itendi quod simplr̄ impediet. ¶ Scd̄o rōne sic. s. n. in volūtate est habitus inclinans ad vnum actum (sicut exempli gr̄a intemꝑantia) ex aliq̄ parte voluntas resistit. Et quū conatus voluntatis resistens sit finitus ⁊ finite virtutis in resistendo: necessario volūtas vincet̄ ab habitu vltra suā virtutem intenso. minor prosylli probat̄ quadruplr̄. ¶ Primo: qꝛ intemperatus ante habitū abstinet sine difficultate: ⁊ acquisito habitu cum difficultate: ⁊ tm̄ posset intēdi ꝙ esset sibi impossibile abstinere. ¶ Cꝫ. scd̄o si volūtas velit ɔ'ra habitū aut cū conatu finito: ⁊ tunc tm̄ posset intendi habitus ꝙ vinceret eam. aut cuꝫ conatu infinito: ⁊ hoc non. ¶ Cꝫ. 3ᵒ per ph̄m. 3. ethi. c. 8. sicut in p̄tāte ꝓijcientis lapidem est ꝓijcere ipm: sed nō est in eius p̄tāte reuocare postq̄ꝫ ꝓiectus est. ita in p̄tāte nostra sunt operationes nostre ante habitū: sed non pōt habitū. ergo ⁊c. ¶ Cꝫ. quarto ⁊ vltimo ꝓbatur eadeꝫ minor. 7ᵒ ethicoꝝ ɔsuetudo est altera nā ⁊ hoc hꝫ cōmen. primo phy. cōmen. 71. igit̄ habitus ɔsuetudinalis est altera nā. sed cuꝫ due nature trahunt ad opposita que erit potentior magis vincet conatum alterius. igitur tm̄ poterit habitus intendi ꝙ vincet omnem resistentiam voluntatis seu conatus ipsius.

Respondet ad ista: ⁊ primo ad p̄muꝫ dicēdo ꝙ effectus casualis non reperit̄ in cōtingentibus equalr̄ vt ɔtingētia equalis se tenet ex p̄te potentie actiue aut agentis. ⁊ hoc ɔcludit rō. Sed cum hoc stat ꝙ possit reperiri in ɔtingentibus equalr̄ ex p̄te effectus. ¶ Pro quo notandum est ꝙ agens est duplex. quoddam cum rōne. quoddam sine rōne. hec distō pꝫ. 9. meta. ⁊. 2. phy. Si loquamur de agēte sine rōne sic dico ꝙ cōtingens equalr̄ reperiri in potentijs actiuis potest itelligi duplr̄: vt p̄tulimus. vno mō ꝙ ipm agēs sit ɔtingens equalr̄: ita ꝙ ipꝫ approximatū passo nō ipeditū sit equalr̄ idifferēs ad agēdū ⁊ nō agēdū: ⁊ sic ɔtingēs eq̄lr̄ nō repit̄ in potētijs actiuis sine rōne: qꝛ agēs nāle hꝫ oppositū modū agēdi cū agēte libero. (vt pꝫ. 2ᵒ phy. vbi distinguit̄ agēs a ꝓposito ɔtra agēs ꝯm naturam propter oppositū modū p̄ncipiandi. Et hec eadem sn̄ia habetur expressius. 9. meta. tex. cōmen. 3. ⁊. 10.) Agens naturale est ex se respectu vnius oppositi tantum i ita ꝙ est ex se determinatū ad vnū. Agēs liberū (qd̄ distinguit̄ ɔ nāle)

quantum

q̄ƺtū ex se est oppositoꝝ vt supi⁹ pmissuƺ ē. Alio mō ƺtingens eq̄lr pōt itelligi ex pte effect⁹. sic q̄ effect⁹ pueniēs a pōa sit talis q̄ de nā sua nō magis natus sit puenire q̄ȝ nō puenire. ꝛ illo mō ē ƺtingēs ad vtrūlibet i cāis nālib⁹ alr nō. Et ita ƺtingēs ad vtrūlibȝ est effect⁹ casualis. aut pōt eē. Nūq̄ȝ tñ ƺcedit q̄ sit casus. Et sic pōt saluari op. Aui. quā ipugnat Auer. vn̄ effect⁹ q nō euenit sp vel frequēter (q̄cūq̄ȝ alio mō eueniat a sua cā nō itēdēte p seipȝ effcm̄ neq̄ȝ ad ipm p se ordiata) sp erit casualis ꝛ cā appellabit casus vel fortuna. Un̄ raro euenire simplr ꝛ absolute sumptū nō facit effcm̄ eē casualē: qr si sic: fractio capitis respcū lapidis descēdētis nō eēt casualis: qr nō raro: ſȝ frequēter euenit talis effect⁹: ꝛ p oppo^m eclypsis solis eēt casualis: qr raro euenit. H̄ aūt est falsuȝ: qr talis effect⁹ puenit a cā p se itendēte ipm. Ex quo ƺcludit q̄ cū effectus cōparat ad aliq̄ȝ cām effectiuā ex qua nō est natus euenire p se nec semp: nec frequēter: nec ab illa cā itēdit est effectus p accñs siue sit res ƺtingēs ad vtrūlibet siue raro. Et sic itellexit Aui. Et ad h̄ facit qđ dic̄ Doc. subti. in p̄ sen. di. 2. q. 4. q̄ nō dr̄ aliqd fieri raro vel vt in plib⁹ qr ipȝ in se ƺtingat frequēter vel raro: qr frequētius lapis descēdens frāgit caput q̄ȝ luna eclypset: ſȝ dr̄ia ista dȝ intelligi p cōparationē alicui⁹ ad suā cām: vt dicat ille effectus eueniēs in maiori pte q hȝ cām determinatā ad suū euentū q̄ vt in plibus pducit illū effcm̄. Raro dr̄ euenire qñ nō hȝ certaȝ cām determinatā ad suū euentū: ſȝ tñ puenit ex aliqua cā ordinata ad aliū effcm̄ ipedita tñ ab illo effectu ad quē ordinat: ex tali ipeditiōe puenit istud raro. Accipit ēt raro vel vt in pluribus put disiungit inter opposita ƺdictorie non put iter disperata disiungit. Effectus. n. qui est casualis cōparatus ad suā cām a qua puenit: euenit vt in pluribus ab illa cā q̄ȝ nō eueniat: ꝛ ƺcedit q̄ nō raro put sit tñ disiunctio inter ƺdictoria. Hec aūt disiunctio fit qñ effectus equocus comparat ad cāȝ equocā sub disiunctiōe ad ƺdictoria. Exēpli grā. aial genitū p putrefactionē cōparatū ad cām equocaȝ: puta ad solem. aut gnāt a tali cā vt in pluribus aut nō. ƺcedit q̄ vt in pluribus. Ita. n. p se est sol cā ordinata ad gnānduȝ nō ex semine sicut ppagans est cā ordinata ad gnāndum illud ex semine. Sȝ iste determinatiōes vt in pluribus aut raro: accipiunt sub disiunctiōe ad dispata: qñ. s. effectus casualis cōparat ad cāȝ equocā vel vniuocā sub disiunctione cū ista determinatiōe vt in plibus aut raro sic dicēdo aial genitū equoce aut gnāt a cā equoca vt in plurib⁹ aut raro. silr de cā vniuoca. Et tūc ridet q̄ raro ꝛ nō vt in pluribus gnāt equoce: ſȝ solū vniuoce. ¶ Ex quibus pȝ q̄ esse raro simplr ꝛ absolute nō facerē eē casualr ꝛ sic est exposita itentio Aui. ¶ Alij aūt attēdētes ad supficieȝ vboꝝ dixerūt q̄ raro vel frequēter euenire nō facit aliqd euenire vt in plibus vel vt in paucioib⁹. Naȝ raro euenit eclypsis: ꝛ tñ vt in pluribus. ꝛ h̄ qr ly vt in plibus denotat cām determinatā talis effectus. Silr frequēter euenit q̄ lapis descēdēs frāgit caput: ꝛ tñ ƺcedit q̄ talis effect⁹ est effect⁹ pueniēs vt in paucioib⁹. Et dr̄ia istoꝝ terminoꝝ est: qr frequēter ꝛ raro determināt effcm̄ acceptū in se ꝛ absolute. Sȝ isti termini vt in plib⁹ a paucioribus determinant eundē effcm̄ in cōparatione ad cāȝ determinatā q̄ posita nata est semp pducere talē effcm̄ nisi ipediat. Hucusq̄ȝ dcm̄ fit de agente sine rōne. ¶ Sȝ si loquamur de agēte cū rōne. sic effcūs casualis aut fortuit⁹ repit in ƺtingentib⁹ eq̄lr ex pte pōe actiue: qr tale agēs. quū sit liberū est idr̄ns ad vtrūlibȝ oppositoꝝ nō solū ex pte obtoꝝ: ſȝ ēt ex pte actuū: ꝛ si sic nō solū oppositoꝝ ƺrie (sicut est velle ꝛ nolle vel amare ꝛ odire: q actus sunt ambo positiui ƺrij respcū eiusdē ad quos actus agēs liberū est in pōa) ſȝ ēt est oppositoꝝ ƺdictorie qr hō p volūtatem potest velle ꝛ non velle aliqđ vnum ꝛ idem obm.

His premissis ad argumentorum formam respondet ꝛ ad singulas pbationes. ¶ Ad pmū ridet ad maiorē ƺcedēdo ipsaȝ in nālib⁹ ꝛ negādo in liberis: qr nālr agēs semp est determinatum ad vnū oppositoꝝ. Et q̄ƺtuȝ ad hoc: argumentū ƺcludit q̄ in ƺtingentib⁹ eq̄lr ex pte pōe actiue nō repit casus in nālibus. ¶ Et si dicas q̄ neq̄ȝ ēt in liberis. Negat. Et cū dicis q̄ pōa ƺtingēs eq̄lr opȝ q̄ determinet. Cōcedit ſȝ ipm determinans est ipsa volūtas: q̄ determinat alias pōas rōnales: vt hȝ Ar. ꝛ cōmenta. 9. meta. tex. cōmē. 10. ¶ Et si dicas. volūtas determinat alias pōas ad alterū oppositoꝝ (quū ipsa idifferēs ad vtrūlibet) per qđ ipsa determinabit ad alterū? ¶ Rñdet q̄ seipsaȝ determinat. hȝ enim ex plenitudine sue pfectionis ꝛ libertatis q̄ sibi cōpetit p [illegible]: q̄ possit se psaȝ determinare ad actuȝ [illegible]: que determinatio nō est potā q̄ȝ sit [illegible] vt est de mente Doc. in p̄. di. 39. ¶ Ex his ridet ad ƺfirmationē ƺcedēdo q̄ effectus casualis nō semp ꝛ necio pducit a tali cā totali: qr nūq̄ȝ pduceret pter q̄ȝ ab ipsa aut a ƺsili. pducit tñ ab ipa in maiori pte ꝛ frequēter. vt iste determinationes frequēter aut in maiori pte disiungūt iter ƺdictoria: nō tñ iter dispata: vt dictū est supius. Et cū dicis qđ euenit semp aut in maiori pte nālr euenit ꝛ nō a casu: vt dicit Ar. 3. phy. Rñdet q̄ Ar. itelligit illud euenire nālr qđ euenit semp vel frequēter in cōparatiōe ad aliq̄ȝ cām p se ordinatā ꝛ itendenteȝ effcm̄ cātū a qua effectus natus est frequēter euenire p se ꝛ nō ex aliq̄ cā accñtalr ƺiuncta. Et p oppositū. Illud fit a casu qđ euenit raro ꝛ vt in paucioribus. sic q̄ euenit pter itentionē cāe aliud itendētis. Sȝ si effectus cōparet ad aliq̄ȝ cām nō p se ordinatā ad effcm̄: q̄ tñ cū multis cōcurrētibus nata sit pducere effcm̄ vt in pluribus: nō minus effectus erit casualis: ꝛ qđ euenit sic vt in plurib⁹ nō nālr euenit. Silr qđ fit raro ꝛ vt in paucioribus fit a casu vt ista disiungūt iter dispata nō iter ƺdictoria: cōparādo effcm̄ ad cām a q̄ puenit. Et cū dr̄ q̄ Ar. ponit casum in his q̄ sunt ex semp ꝛ frequēter verū est accipiēdo semp ꝛ frequēter vt disiūgūt iter dispata ꝛ nō iter ƺdictoria: vt expositū est. Et ad totū pcessum q fit in ista ƺfirmatiōe pȝ ex dictis. ¶ Ad aliud de motu ꝛ gēte ridet q̄ motus surgēs vel cōparant ad pōaȝ motiuā solū: vel cōparant ad pōaȝ motiuā determinatā p appetitū ꝛ volūtatē. Si p̄ mō: sic gēs aut motus est effectus p accñs pōe motiue ꝛ est effectus ƺtingēs ad vtrūlibet. Si 2° mō sic est effectus p se pueniēs in maiori pte. ¶ Et si dicas. in aialib⁹ brutis qcqd est pncipiū mouēs ē nālr agēs: igr si pōa motiua est indr̄ns ad mouēdū ꝛ nō mouēdū: seqt q̄ in potētijs actiuis nālr est ƺtingēs equalr ꝛ ad vtrūlibet. ¶ Rñdet q̄ pōa motiua nō est sola cā sufficiēs respcū motus: sed pōa motiua cū appetitu vt est de mēte Ar. 3. de aia. ca. de mouēte. mō in potētijs actiuis nālib⁹ ꝛ sufficiētib⁹ nō repit ƺtingens eq̄lr. ¶ Ad scđm pncipale ridet ƺcedendo maiorē: ꝛ ad minorē dr̄ q̄ veꝝ est q̄ illud ad qđ se hȝ agens equalr: est dignius euenire q̄ȝ illud qđ natū est euenire in minori pte respcū alteri⁹: nisi cā ƺtingēs eq̄lr ipediat. Sed vbi ipedit: qđ est magis dignū puenire fit minus dignū. vnde qđ est minus dignū puenire nō puenit a cā nisi illa ipediat a pducendo magis dignū. Naȝ q̄ƺtū est ex pte talis cāe: nunq̄ȝ pducet effectus minus dignus euenire: ſȝ pp ipedimentū: possibile est q̄ illud qđ est minus dignū prius: fiat postea magis dignū vt pueniat. Nec sequit pp hoc: q̄ nihil pueniat nālr ab agente in paucioribus: qr lȝ oē agens extrīs in pōa pfecta sit natuȝ agere vt in pluribus q̄ƺtū est ex pte sui: qr tñ in nā talis agētis est ptās vt ipediat: iō nālr aliqd puenit ab agēte in paucioribus: nō tñ ita nālr sicut ab agente in pluribus. ¶ Ad tertiū pncipale ridet ƺcedendo q̄ effectus casualis vel fortuitus pōt puenire taȝ a cā nāli q̄ȝ libera. Et quum dicit q̄ cā nālis naturaliter ꝛ necessario agit. Dicitur q̄ duplex est necessitas. Una simplr absoluta. Alia conditionata. Necessitas in actione agentis naturalis est conditionata non absoluta. Nam p̄supposito q̄ agens naturale sit ꝛ nō impediatur: de necessitate agit

sꝫ: qꝛ pōt nō esse: aut si sit: pōt īpediri: iō ꝯtingēter simplr ꝑducit. ¶ Ad aliā ꝓbationē ꝙ si effectus casualis est a cā libera: cū ꝑma necͤio agēte: ⁊ ipa volūtas necessario agit. ¶ Rūdet ꝯcedēdo ꝯ̄ assumptū si cā ꝑma necessario agit qlꝫ alia necessario agit: ⁊ ita stāte hoc ꝑsupposito nō pōt saluari ꝯtingētia q̄ ꝓuenit ex libertate agētis: vt tale agēs distinguit ꝯ̄ nāle: q̄uis ꝯtingētia q̄ ꝓuenit ex īpedimēto passi: aut ēt agentis: possit sufficiēter saluari stāte ista hy potesi. Ponit.n. Ar. cām ꝑmā necessario ⁊ nālr cā remotuꝫ in celo. Et rō sua est: qꝛ qōcūqꝫ ꝑmanēs ⁊ sempiternū ad qōcūqꝫ ꝑmanēs ⁊ sempiternū sꝑ ⁊ necessario hꝫ eādē hītudinē: qꝛ hītudo nō pōt īter aliq̄ variari: nisi ex variatione alteri⁹ extremi. Extrema aūt sempiterna sūt īuariabilia. igr̄ ⁊ hītudo īter ipsa: sꝫ ꝑma īteligētia mouēs: est q̄daꝫ sba sempiterna. ⁊ sīlr ꝑmū mobile. g̊ sempiternū sībi hꝫ eandem hītudinem ad illud sicut mouēs ad motum. ¶ Et si q̄rat vn̄ ergo ꝓueniet ꝯtingētia ⁊ nouitas in reb⁹? ¶ Rūdet sm̄ Ari. ꝑma difformitas est in ꝑtibus alicui⁹ sempiterni vniformis sm̄ totū. Qꝛ.n. motus ille est vniformis ex vniformi hītudine mobilis ad mouens: iō hꝫ ꝑtēnouā difformē. ⁊ ex hac difformitate ꝑtiū pōt vlterius sequi alia difformitas: vel varietas in substantijs generatis isto modo: ⁊ sic a causis vniformibus. s. itelligētia ⁊ celo. ⁊ se vniformiter adinuicē hn̄tib⁹ causat ꝑ aliq̄d vniforme ꝯstās ex ꝑtibus difformibus vt motus: ⁊ mediāte illo alia difformitas simplr. ¶ Rūdeo igr̄ ad formā argumenti neganda est ista ꝓpō ꝙ cā ꝑma agat ex necessitate nāe. Sequēdo tn̄ ꝑncipia sua. vꝫ. ꝙ mundus fuerit ab eterno ⁊ celū sempiternū hec ꝯ̄ sequit ꝙ deus necessario se hꝫ ad celū in rōne mouētis: cuius rō est: qꝛ ꝑncipiū necessariū ⁊ oīno ꝑfectū ad nihil īmediate ꝯtingēter se hꝫ. hoc ꝓbat sm̄ ipm̄. Qꝛ nulla nouitas seu ꝯtingentia pōt saluari in ꝑncipiato īmediate a tali principio. Non.n. qꝛ illud ꝑncipiū alr se hꝫ quiꝫ sit simplr necessariū. Nec qꝛ illo vniformiter se hn̄te: aliq̄d aliud reqrit vel īpedit: qꝛ nō est ꝑncipiū impꝑfectū: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs nec īpedibile: nec īsufficiens: siue aliud reqrens. Et ita si ista ꝓpō esset sufficiēter probata: nihil posset esse īmediate ⁊ ꝯtingēter a ꝑncipio necessario ⁊ sufficiēte. Et ita de nouo nō posset īmediate creare qōcūqꝫ creabile: sꝫ solū illud posset de nouo ꝑducere qō dependet ab aliq̄ cā media siue esset actiua: siue passiua: qꝛ nouitas ⁊ ꝯtingentia effectus reduceret ad cām mediā. qō nō posset esse: si talis effectus esset īmediate a deo per ꝑuationeꝫ cuiuscunqꝫ medij. ¶ Sꝫ scḋm theologos a ꝑncipio simplr necessario ⁊ ꝑfecte libere ⁊ per voluntateꝫ agente pōt ꝑduci effectus nouus ⁊ ꝯtingens nouitate ⁊ ꝯtingentia solū tenente se ex parte effectus, vt declarat Sco. ꝑmo sen. di. 8. q. vlti. ⁊ li. 2. di. 1. q. 2. ¶ Ex his rūdet ad aliud de voluntate ꝙ (qꝛ volūtas nr̄a est pōa intrinsece ⁊ formalr libera cuius modus agendi est agere libere ⁊ ꝯtingenter) lꝫ ꝑma cā se hr̄et ad volūtatem talē creatā necessario: nunq̄ꝫ tn̄ volūtas se habebit necessario ad ꝓpriū velle respcū obti volibilis: ⁊ hoc qꝛ modus agendi necessario necessitate nāli repugnat ꝑncipio itrinseco ⁊ formalr libero. Et hoc est qō ingt Aug. Deus res q̄s ꝯdidit: sic administrat vt eas ꝓprios motus agere sinat. 7. de ciui. dei. c. 3. Et ad formā argumēti cū tu dicis. Voluntas eo mō mouet quo mouet a ꝑma. Rūdeo si volūtas mouet ad actū volendi ꝑ aliquē īfluxum receptū in ipsa a ꝑma cā in recipiēdo illū influxum mere nālr se hꝫ. qꝛ in ꝑtāte patiēdi nō est nō pati. sꝫ tūc nō mouet eo mō quo mouet. Vñ volūtas creata pōt ꝯsiderari duobus modis. Uno mō inq̄ꝫtum passiua ⁊ receptiua. Alio mō inq̄ꝫtuꝫ actiua ⁊ oꝑatiua. ꝑmo mō mere nālr se hꝫ ⁊ necessario. scḋo mō libere ⁊ ꝯtingenter. Sed si voluntas moueat ad actū non per aliquem influxum recepto a ꝑmo (vt existimo esse de mēte doc. subti. in 4° snia. di. 1. q. 1. in fini de cā ꝑma ⁊ scḋa ⁊ in. 2. sen. ⁊ alibi frequenter) tunc dicendum est ꝙ ꝯcursus cause ꝑme ⁊ scḋe in cāndo non est nisi determinatus ordo causaꝫ ꝙ vna cā ꝑncipalius ꝯcurrit q̄ꝫ reliq̄. ⁊ tūc volūtas dr̄ moueri ad actū volēdi a supiori ꝑ q̄ꝫto volūtas creata min⁹ ꝑncipalr ꝯcurrit ⁊ hꝫ causalitatē īsufficiētē: deus aūt cōcurrit ꝑncipalr ꝑficiēs ⁊ cōplens causalitateꝫ volūtatis create respcū actus volēdi. Et si sic dicat: tūc dōm est: ꝙ sicut in mixtionib⁹ syllogisticis ex vna ꝓpōne de necͤio ⁊ altera ꝯtingēte nō seqt nisi ꝯ̄ ꝯtingens (qꝛ effectus seqt semꝑ debiliorē ꝑtē ⁊ ꝯditionē cāe īpꝑfectioris vt pꝫ in oībus) sic in proposito cū cā ꝑma nālr ⁊ necͤio ꝯcurrat ad actū volēdi: volūtas āt libere ⁊ ꝯtingēter: qꝛ talis modus agēdi sibi cōpetit: effect⁹ ꝓueniēs ab istis erit ꝯtingēs ⁊ ꝯtingēter. ¶ Et ꝯfirmat hoc. Qꝛ certū est ꝙ ista duo ꝑn⁹ ꝯcurrūt in diuis ad ꝑducēduꝫ sꝑm scīm. vꝫ. eēntia diuina ⁊ voluntas diuina: ⁊ eēntia ꝑncipali⁹ ꝯcurrit q̄ꝫ volūtas: ⁊ tn̄ nō obstante ꝙ eēntia nālr ꝯcurrat: ⁊ volūtas libere ꝑductuꝫ qō est spūs. s. libere ꝑducit ⁊ non nālr. Sic dōm erit in ꝓposito. Vel diceret ad mentē ꝑhi ꝙ de⁹ nō ꝯcurrit effectiue in cāīone alicui⁹ effect⁹: sꝫ solū in rōne finis. Sꝫ ꝑma rn̄sio ē melior. ¶ Ad 4ᵐ rūdet ꝙ effect⁹ ꝑ accn̄s est a cā: vt in plib⁹ nō q̄dē respcū effect⁹ ꝑ accn̄s: sꝫ respcū effect⁹ q est ꝑ se: ita ꝙ lr vt in plib⁹ dicē hītudinē ad effcm̄ ad quē eēntialr ordinat. Sꝫ nō incōueniēs vnā ⁊ eandem cām esse vt in plib⁹ respcū vni⁹: ⁊ vt in paucioꝛib⁹ respcū alterius. Et cuꝫ dr̄ ꝙ talis cā ꝑducēs effcm̄ casualē: ita ꝑ se ordinat ad illuꝫ effcm̄ sicut qlꝫ alia cā ꝑ se. Cōcedit lꝫ sꝫ tn̄ in cā totali ꝯcurrit aliq̄ ꝑtialis ꝑter cui⁹ itētionē effectus casualis euenit q̄ respcū euisdē effectus est ꝑ accn̄s. ¶ Et ꝑ hoc pꝫ ad ꝯfirmationē: qꝛ lꝫ sol sit ꝑ se cā ordinata ad gn̄andū aīal ex corꝑe putrefacto in rōne cāe vlis. tn̄ si talis effect⁹ referat ad cām ꝑticularē. s. ad caloꝛē putredinalē: est effect⁹ ꝑ accn̄s: nā caloꝛ q est in putrefacto: non itendit nālr gn̄ationē talis aīalis: quēadmoduꝫ itendit v̓tus que est in spermate: vn̄ non incōueniēs effcm̄ esse per se respcū vnius cāe: ⁊ per accn̄s respcū alterius. Si referat effectus ad cām vleꝫ (q̄ est v̓tus celi regitiua oīuꝫ que fiunt ꝯ̄ īferius nālr) nō euenit a casu: sꝫ est ꝑ se itent⁹ qꝛ de itentiōe vlis cāe est vt oēs forme q̄ sunt in pōa māe deducant ad actū. Si v̓o effect⁹ equocus referat ad cāꝫ ꝑticularē. s. ad caloꝛē putredinalē: est effect⁹ casualis: ⁊ ꝑ accn̄s vt dcm̄ est. ¶ Ad 5ᵐ ⁊ vlti. rūdet ꝑ ꝑmittēdo ꝙ voluntas hꝫ pro obto totuꝫ ens sm̄ oēm ambituꝫ entis qō ꝓbat. Tum qꝛ ꝑ Aug. 10. de tri. c. 7. ꝑtes imaginis sunt eq̄les. s. itells voluntas ⁊ memoria: sic ꝙ q̄cq̄d itells pōt itelligere: voluntas pōt velle: ⁊ memoria recordari. Tum qꝛ qōlꝫ ens aut est finis: aut ens qō est ad finē: ⁊ volūtas est vtriusqꝫ. Tuꝫ ēt qꝛ voluntatē nō effugiunt īpolia. ex. 3. ethi. vbi vult ꝑhs ꝙ lꝫ voluntas sit aut possit eē īpoliuꝫ nō tn̄ electio: ex quo sequit ꝙ cuꝫ pōa potens īpolia ⁊ in īpolia possit pluſq̄ꝫ in totum ens: ⁊ volūtas sit hōi: sequit ꝓpoᵐ. Nam ens ⁊ totum ens ꝯtinet sub possibili: qꝛ impossibile est non ens. ¶ Scḋo ꝑmittit ꝙ qñ voluntas ⁊ habitus ꝯcurrunt ad eliciendum actuꝫ: ꝑncipalior cā est pōa: scḋaria habitus: ꝓbat. Quia illa cā est ꝑncipalior q̄ vtit alia ⁊ non econuerso. Tum qꝛ est vlior. Tum qꝛ est libera in actione libera: alia aūt nālis. Sic est voluntas respectu habitus. ergo ⁊c. Et minor ꝓbat. Qꝛ volūtas vtit hītu ⁊ nō econuerso dicēte Auer. 3. de aīa. cō. 18. Hec.n. ē diffō habitus. s. vt hn̄s habitū itelligat per ipm̄ illud qō est sibi ꝓpriuꝫ ex se: ⁊ qñ voluerit absqꝫ hoc ꝙ idigeat aliquo extrinseco. Ex qua snia accipit hec diffinitio hitusꝫ ꝙ est illud quo hn̄s vtit cuꝫ voluerit. Silr voluntas est vlior. qꝛ nullus habitus respicit totum obiectuꝫ adequatum voluntatis: qꝛ nullus habitus est qui respiciat totū ens: ⁊ quodlibet contentum sub ente. Voluntas autem sic. ¶ Habitus etiam inclinat per modum nature cum sit qualitas quedam. igitur ⁊c.

Ex istis ꝑmissis ꝯcludo ꝓpositū ꝑ rōnes. ¶ Pria. pōa ꝯtinens totū ens ꝓ obto ⁊ qōlibet ꝯtētuꝫ sub ente: ex maioꝛ ⁊ maiori gradu in obto vel in habitu nō argi ītensio conatus ipsi⁹ hītus sup conatū potētie in infinitum

tie in infinitũ. volũtas est hõ.ĝ q̃tuis crescat obm vel habitus in volũtate:nõ arguẽt excrescẽtiã ifinitã hitus sup conatũ ipsius volũtatis. minor pz ex dictis: ⁊ maior pbatur exẽplo. Si põa mea motiua eẽt respcũ ois ponderis mouẽdi in ifinitũ: crescẽte pondere in ifim nõ imobilitaret põa mea motiua: q2 p id qd ẽ: põt ifim põdus mouẽ: ⁊ qlz põdus appom alteri põderi bz rõnẽ mobilis ab ista põa. Probat ẽt eadẽ maior rõne. Exq. n. põa p id qd est: põt in totũ ens: ⁊ in qlz ipsi⁹: qcqd facit crescẽ obz vel habitũ: ⁊ q̃tũcũqz itẽdat: adhuc ẽ sub põa. Et ita nõ seqtur q aliq̃ itẽsio in hitu volũtatis vincat facultatẽ põe aut imobiliter ipsaz. ¶ Scda rõ. Cã ptialis necessario coaccipiẽs aliã ptialez finitã in sua opatione: si crescat in ifim: nõ tollit id qd cõpetit alteri cãe ptiali coaccepte: sz hitus in opando necessario coaccipit conatũ põe finitũ in opando. ĝ nõ tollit a conatu id qd sibi competit ex se. maior pz exẽplo si duo traherent nauiz. si põa vnius supponat alteri necessario in trahendo nõ ecõuerso. posito q põa istius q̃ alteri supponit necessario crescat in ifim: nõ tollet motũ alteri⁹ nec modũ trahendi. Nõ est q2 posterius psupponẽs prius nõ tollit eius opationẽ nec moduz opandi. Sz ois hitus psupponit necessario conatuz volũtatis finitũ in sua opatione. nõ ẽz. si. ĝ hit⁹ itẽdat i ifinitũ: nihil tollit a conatu põe. ¶ Cõfirmat. q2 ois infinitas ptẽta in aliq̃ finitate ex sui multiplicatiõe nõ reddit ptinẽs ifinitũ: nec ipm supat: q2 nõ ptineret in ei⁹ finitate. Exẽplũ. ifinita puncta ptinent in linea finita: q̃tquot puncta in linea numerent: nõ crescet linea neqz exceditur ab eis: q2 ifra lineã finitã ois sunt signabilia. nõ ifra finitũ conatũ põe ptinet ois hit⁹ ei⁹: pz. q2 nõ posset exire in actũ sine conatu põe: sz ecõuerso: igit q̃tũcũqz itẽdat. nõ excedet potẽtiã nec modũ ei⁹ opandi q est libere agere: ⁊ ita sp erit libera in opando. ¶ Tertia rõ. Hit⁹ circa obm põe vel ptẽtuz sub eo: seqtur põaz in opando nõ ecõuerso. Sz ois habitus volũtatis est circa obm volũtatis: vel circa aliqd cõtentum sub eo. igr minor pz ex dictis; ⁊ maior pbatur: q2 circa obz põe habitus nõ põt sine potentia. ois enim actus circa obm adequatuz magis in potentiam reducitur q̃z in habitum.

Ex his apparet rnsio ad rõnẽ qntã pncipalẽ. Nã minor assumpta est falsa. ¶ Ad eni⁹ pbationem silr dicim⁹ q maior psylli est falsa: qm illa oia iducentia difficultatẽ sũt sub finito conatu põe: ⁊ iducũt actũ finitum: sicut dicimus de põa motiua q̃ si posset in põdera i ifinituz p id qd ẽ finitũ: crescẽte pondere nõ vinceret põa. Et ita habitus q̃tũcũqz itensus (q2 est de aliq̃ obto ptẽto sub aspectu põe: ⁊ ptinetur sub finito conatu ipsius: cũ regrat ipsaz vt exeat in actũ: nõ ecõuerso: cũ etiaz non iducat actũ ifinituz: sicut nec obz ifinitum iducit in volũtate creata actũ ifinitũ. ois ẽt act⁹. finit⁹ ẽ sub põa: q2 põt in aliũ actũ. Et postremo cũ ois hitus se habeat vt causa scdaria ad potẽtiã vt pncipalẽ) semp erit sub finito conatu po⁹ sicut ifinitas pũctor ifra linee finitatẽ. Per h pz ad pmã pbationem minoris psylli que pari modo negat. ¶ Ad scdaz pbationẽ dicte minoris psylli rndet q voluntas põt resilire ptra habitũ per suã libertatẽ: ⁊ cũ conatu finito. Nec habit⁹ posset tm̃ crescere q vinceret illũ conatuz: etiã si fieret ifinitus: q2 eius ifinitas ptineret sub finitate conatus potẽtie. ¶ Ad 3m. Nõ vult Arist. q hñs habitũ necessario ferat in actum: sicut lapis piectus nõ põt reuocari: cũ ipse ponat q quoscũqz habitus possumus in nobis corrũpere maxime morales: per oppositos actus. Sz exẽplum Ari. est pp difficultatẽ: q2 volũtas sequit habitum ⁊ iclinationez habitus. nisi cũ maximo conatu se retraheret. qd non est impole. ¶ Ad quartã ⁊ vltimã probationez dicitur q psueto est altera nã nõ simpliciter: q2 absolute non mutat naturaz: sed tm̃ iclinat ⁊ procedit in actum per modũ nature: est tñ psuetudo sub conatu potentie si potentia nitat resistere. Unde in quocũqz gradu intendat cõsuetudo. liberie

tamen semp iperio voluntatis. Et appetitus seu inclinatio habitus psuetudinalis erit sub conatu potentie. Ex his apparet determinatio pmi articuli.

Circa scdm articuluz vbi vidẽduz est de determinatione ptingentis. Notanduz est q duplex est idetermiatio opposita duplici determinationi. q̃dã est de iesse: q̃dã de possibili. ⁊ ista duplex idetermniatio repit: tã ex pte cãe q̃z ex pte effect⁹. Indeterminatio de iesse ex pte cãe est qua cã ẽ idetermiata ad agere ⁊ nõ agere: sed idetermmatio de poli est qua cã est indeterminata ad posse agere ⁊ posse nõ agere. ⁊ dr pma de iee: q2 respicit extrema de iesse. scda vo de poli q2 respicit extrema de poli. Ista etiã duplex indeterminatio repit silr ex pte ipsi⁹ effect⁹ ptingẽtis. vñ ex pte effect⁹ illa dr de iesse qua effectus est idetermiatus ad pduci ⁊ nõ pduci: sed dr de poli qua effect⁹ est idetermiat⁹ ad posse pduci ⁊ nõ pduci. vnde illa de iesse est posterior illa de possibili sicut agere est posterius ad posse agere.

His premissis ponunt due pnes quar pma ẽ ista. Effect⁹ ptingẽs q̃cũqz cõtingẽtia anteq̃z ponat in eẽ determiat⁹ ad alterã ptẽ pdictionis determinatiõe de iesse. ita q ista est vera. antixpo erit: q2 sua opposita est falsa. Ista pclusio pbat sic. Illud qd nõ est determiate ver vel falsuz: nõ est ab aliquo intellectu determiate cognoscibile: sed qlz futur ptingẽs est determinate cognoscibile a deo. ĝ ⁊c. maior pz. q2 cognitio seqt rẽ. si ergo est determinate cogscibilis. ĝ erit inesse determinate. mior pz p Aug. sup Gen. dicẽtẽ. De⁹ nõ nouit alr facta q̃z fiẽda: sz certuz est q cogscit facta determinate sicut fuerũt. ĝ ⁊ fiẽda. ¶ Et pfirmat. q2 nisi deus oia futura ptingẽtia determinate cogsceret: sz tm̃ idetermiate ⁊ sub disiunctiõe: seqret q eque certã notitiaz hõ hret de futuris ptingẽtib⁹: sicut deus. De quocunqz. n. scit ab hoie sub disiunctione. s. q erit vel nõ erit. ¶ Sõ. illud qd hõ agit p electionẽ: prius determinat q̃z ponat in esse. ⁊ h ondit. 9. meta. cõmen. 10. vt supi⁹ allegatuz fuit. Inqt. n. de potẽtijs rõnalib⁹. Necesse est vt in istis sit aliqd pnm prius potẽtijs mouẽtibus qd sit cã in h q agunt alter pñriorũz qñqz ⁊ alter qñqz ⁊ vlr neċe est vt aliqd sit qd faciat magis agere alterũ pñiuz q̃z alter. ⁊ h est verũ pnm. ⁊ post moduz subdit. Et hoc pnm. qd facit magis agẽ alter pñiorũz est appetitus ⁊ voluntas: ex quo pcludit q põa rõnalis prius determinat ad alter oppositor a volũtate anteq̃z agat alter oppositor. Ista maiore sic declarata: assumitur minor. Illud qd agit hõ per electionẽ est ptingẽs: qm electio est actus elicit⁹ voluntatis. ⁊ qcqd est a voluntate ptingẽter est: cũ volũtas sit pncipiũ ptingẽter opandi. igit ⁊c. ¶ Scda pclusio. Quãuis futur ptingẽs sit determinatuz determinatione de in esse ab aliq̃ cã extrinseca vt declarabit inferius: ex se tñ formalr ⁊ intrinsece nõ est determinatuz ad alteram partem: ptradictionis. Ista pclusio probat sic. Quod ex sua rõne formali nõ plus respicit esse q̃z nõ esse: nõ est determinatuz ad alteram partez ptradictionis ex se: futuruz ptingens est huiusmodi. ergo ⁊c. maior pz. minor probat: q2 eo futur contingens est tale quatenus p indifferentiã põt eẽ ⁊ nõ esse. ¶ Sõ. si futur ptingens esset prius determinate aut hoc eẽ in instanti preterito: ⁊ hoc nõ: q2 qd preterijt: est necessarium aut in pñti instanti: ⁊ hoc nõ: q2 tũc nõ esset futur in cõtingentia. aut hoc esset in futuro instanti: ⁊ hoc nõ: q2 p tunc põt esse ⁊ nõ esse. ¶ Ex his duabus pclusionibus seqt hoc correlariuz: q lz futur contingens sit determinatuz determinatione de inesse ad alteram partẽ ptradictionis. nõ est tñ determinatuz determinatione de possibili. Istud correlariũ pz ex dictis q̃rum ad vtrãqz partẽ. ¶ Probat etiam. q2 iste due indeterminationes. s. de inesse ⁊ de possibili sunt subordinate sm prius ⁊ posterius: q2 qualis est ordo inter extrema: talis est inter habitudines que sunt ipse indeterminationes. Sed extrema istarũ indeterminationuz sunt posse agere: ⁊ posse nõ agere:

agere ꝛ nõ agere q̃ sunt subordinata ſm ꝑus ꝛ posterius: ꝑius.n.est posse agere. vl' posse nõ agẽ: q̃z agere ꝛ nõ agẽ. igiť ipse indeterminatiões sic erũt distincte ꝛ subordinate. igiť stat effectũ ɔtingẽtẽ eẽ determinatũ determiatione de ineẽ. saltẽ extrinsece ꝛ indeterminatũ indeterminatione de poñ. ¶ Et cõfirmať h̃. qꝛ qñcũqz aliq̃ due idetermi natiões sunt distincte ꝛ vna est ꝑor altera: nõ est ɔtradictio: q̃ ꝑma sepeť a scd̃a. nã ꝑus põt eẽ: vel saltẽ sibi nõ repugnat eẽ sine posteriori. testante Ari.5. meta.c. de ꝑori. vbi inducit modũ ꝑoritatis ſm sbm ꝛ nãm dicẽs q̃ ꝑora ſm sbaz ꝛ nãz sunt q̃cũqz ɔtingũt esse sine alijs: ꝛ alia nõ sine ipsis. Sz idetermiatio de poñ est ꝑor idetermīatiõe de inesse vt ɔñsuz ẽ. igiť nõ ẽ ɔdictio q̃ aliqd sic idetermi natuz ad posse agere ꝛ posse nõ agere: ꝛ tñ sit determinatuz ad agere. Nã qñ volũtas vult. ꝛ h̃z in se actualẽ volutionẽ: tũc in eo istãti in q̃ h̃z actuale velle: est determiata ad velle ꝛ ad agere: ꝛ ita determiata determiatiõe de inesse: sz in eo instãti est idetermiata idetermiatiõe de poñ qꝛ in eo istãti quo vult a. põt nõ velle. a. Qd̃ declarať. nã ponať q̃ volũtas creata tñ h̃eat eẽ in vno istãti: ꝛ in illo h̃eat actuale velle: tũc nõ nec̃io h̃ret actualẽ volutionẽ. qd̃ ꝓbať. Si in illo istãti h̃ret cã nec̃io (cũ nõ sit cã nisi in illo istãti qñ cãret eã) ḡ simplr volũtas qñ cãret eã: nec̃io cãret. nõ eni mõ est ɔtingẽs cã: qꝛ ꝑexistebat ante illud instans in quo cãt. ꝛ tũc vt ꝑexñs potuit cãre vel nõ cãre: qꝛ sicut h̃ ens: qñ est: est nec̃iuz vel ɔtingẽs: ita cã qñ cãt: tũc cãt nec̃io vl' ɔtingẽter. Ex quo igiť in h̃ istãti cãt hoc velle: ꝛ nõ nec̃io. iõ ɔtingẽter. Un̄ est põa hui' cãe ad oppositũ eius qd̃ cãt. Et ista põa est ꝑoꝛ nãliter vt act' ꝑmi ad opposita que sunt posteriora nãliter vt actus secũdus act' eni ꝑm' ɔsideratus in ꝑmo istãti in quo est ꝑor nãliter actu 2°. ita ponit illũ in eẽ vt effectũ suũ ɔtingẽtẽ q̃ vt ꝑor nãlr posset eque ponere aliõ oppositũ in eẽ: ita q̃ cã ɔtingẽter cãns nõ solũ qñ causat est in põa ad opposita successiue vez ẽt ad opposita ꝓ eodẽ istãti: ꝛ ista põa est realis: quaz ẽt ɔcomitať põa logica: q̃ est nõ repugnãtia terminoꝝ. Uolũtati.n. vt est actus ꝑm' ẽt qñ ꝓducit h̃ velle: nõ repugnat oppoᵐ velle. tñ qꝛ cã ɔtingẽs est respectu sui effect'. ꝛ iõ nõ repugnat sibi oppoᵐ i rõne effect'. tñ qꝛ vt sbiz est ɔtingẽter se h̃z ad istũ actũ vt iformat: qꝛ sbto nõ repugnat oppᵐ sui accñtis ꝑ accñs. ¶ Ex his cõcludiť q̃ ista ꝑpõ. Uolens. a. põt nõ velle. a. est ɔcedenda in sensu diuiso negãda ãt in sensu cõposito. In sensu diuiso denotať q̃ pro quocũqz istãti iest velle. a. volũtati: põt sibi inesse nõ velle. a. ꝛ tunc nõ sequiť q̃ possit simul velle. a. ꝛ non velle. a. In sensu cõposito significať q̃ h̃ ꝑpõ est possibilis volũtas volens. a. nõ vult. a. vñ in sensu cõposito est vna cathegorica: cui' sbm est hoc totuz. volũtas volens. a. ꝛ ꝑdicatũ nõ volens. a. ꝛ tũc attribuiť hoc ꝑdicatũ possibiliter (hoc est cũ mõ possibilitatis) sbto cui oĩno hoc ꝑdicatũ repugnat: ꝛ per ɔñs ipossibilr sibi ɔuenit quod notať possibiliter ɔuenire. In sensu diuisionis sunt due cathegorice enũciantes de volũtate duo ꝑdicata in vna ꝑpõne de iesse enũciať de volũtate h̃ ꝑdicatuz: velle. a. que cathegorica intelligiť ꝑ cõpositiõez iplicitã. In alia aũt cathegorica de possibili enũciať possibilr nõ velle. a. ꝛ istaꝝ ꝑpõnũ vna nõ repugnat alteri ꝓ eodẽ istãti. Nã volũtati uñ in eodẽ instãti ɔuenit velle. a. cũ possibilitate ad oppositũ pro eodẽ instãti. ¶ Sz ɔtra ꝑdicata arguiť ostẽdẽdo q̃ in volũtate ꝛ vlr i nulla re sit cõtingẽtia. Primo sic. oẽ qd̃ est: qñ est necẽ est esse. sz nunq̃z aliqd est nisi qñ est. igiť semꝑ necẽ est eẽ. ergo in rebus nihil est ɔtingenter. ¶ Cõfirmať. illud qd̃ est nec̃io vl' ɔtingenter est: qꝛ illud qd̃ nullo mõ est: nõ est nec̃io: nec cõtingẽter. Ois.n. modificatio ꝑsupponit suũ modificabile: cũ modificatio sit alicuius: modificatiua. Contingentia aũt est q̃daz modificatio alicuius effectus. igiť res anteq̃z sit nõ est ɔtingẽter. ergo dum est h̃z esse talez. vz. necessario vel ɔtingẽter: sed dum est: nec̃io est. igiť ꝛc. ¶ Sꝫ. 2° oẽ futuꝝ de necessitate est futuꝝ: cũ idez de seipso ꝑdiceť cum mõ nec̃itatis: sz oẽ qd̃ ẽ de nec̃itate futuꝝ nec̃io eueniet. igiť ꝛc. ¶ Sꝫ. 3° ɔ illõ qd̃ dr̃ q̃ volũtati in eodẽ istãti ɔuenit velle. a. cũ posibilitate ad oppoᵐ: arguiť sic. Si ꝓ aliq̃ instãti sit põa ad aliqd cui' opᵐ iest: aut ista est põa cũ actu: aut añ actũ. nõ cũ actu. pz: nec añ actũ: qꝛ tũc eẽt ad actũ ꝓ alio istãti q̃z ꝓ q̃ iest ista põa. ¶ Ad ꝑᵐ rñr q̃ ista ꝑpõ. oẽ qd̃ ẽ ꝛc. est distinguẽda. s. q̃ põt eẽ vel cathe^ca vel hypothetica ṫpalis. sic ẽt ista. aĩal currere si hõ currit ẽ nec̃iũ. Hec.n. põt accipi vt ɔditiõalis est. ꝛ tũc ly necesse: aut dicit necessitatẽ ɔñtie. aut necessitatẽ ɔñtis. Si ꝑ° vã est. 2° ẽ falsa. ꝑ° ẽ sensus q̃ si hõ currit: nec̃io sequiť q̃ aĩal currit. vel sensus est: q̃ ista ɔña est nec̃ia hõ currit. ḡ aĩal currit. Sz si ly necẽ dicat nec̃itatẽ ɔñtis. tũc est sensus. si hõ currit: h̃ ɔñs est necessariũ aĩal currit. iste sensus est falsus. qꝛ sꝑ h̃ ɔñs est ɔtigẽs. s. aĩal currit. vñ stat aliq̃z ɔñaz esse necessariã: cui' añs ꝛ ɔñs sunt ipossibilia ḡ multo fortius añs ꝛ ɔñs pñt eẽ ɔtigẽtia: ɔña exñte nec̃ia. Si ãt h̃ ꝑpõ est cathe^ca: tũc sensus est. h̃ totũ. vz. currere: si hõ currit ꝑdicať de aĩali cũ mõ nec̃itatis. ꝛ cathe^ca tũc est vera. vñ h̃ ꝑdicatũ currere nõ simplr sumptũ: sz cũ hac determinatione si hõ currit: nec̃io iest sbto. nã lz nõ insit currere absolute ꝛ simplr nec̃io aĩali: tñ inest nec̃io vt determinať ꝑ ly si hõ currit: ꝛ iõ qñ ꝑdicatũ sic determinať: necessario iest sbto: ꝛ significat vt est cathe^ca: q̃ aĩali necessario iest currere si hõ currit. ꝛ ista ẽ vera de nec̃io: nõ tñ seqť. ḡ aĩal currere ẽ necessariũ: qꝛ arguiť. a. h̃z qd ad simplr. ¶ Applicãdo h̃ ad ꝑpoᵐ. ista ꝑpõ. oẽ qd̃ ẽ ꝛc. põt eẽ hypothetica ṫpalis sic. oẽ qd̃ ẽ: qñ ẽ: necessario est. Si sic accipiať tũc aut ly necessario dicẽ nec̃itatẽ ɔñe aut ɔñtis ꝑ° est vã: qꝛ est sensus oẽ qd̃ ẽ: qñ est: necessario seqť ipm eẽ: ꝛ i isto sensu est vã. Si 2° accipiať ly necessario. sic est falsa: qꝛ est sensus. oẽ qd̃ est: qñ ẽ: ẽ necessario. Nã certũ ẽ q̃ ɔtingẽs est aliqd qd̃ ẽ: ꝛ tñ nõ necessario ẽ: sz in q̃cũqz istãti est: ɔtingẽter est. Si võ ista ꝑpõ accipiať vt est vna cathe^ca: tũc est vera: qñ ista detinatio qñ est: detinat ꝑdicatũ. alr nõ. Un̄ h̃ ꝑdicatũ eẽ determinatũ ꝑ ly qñ est: dr̃ de sbto cũ mõ necessitatis. ꝛ tũc est sensus. oẽ qd̃ est: qñ est necesse est esse: ita q̃ h̃ totũ. qñ est necẽ est eẽ: dr̃ necessario de eo qd̃ est. ꝛ talis nec̃itas est nec̃itas ſm qd. Ex q̃ postmodũ nõ seqť. ḡ oẽ qd̃ est: est necesse eẽ: sz est falsa h̃z qd: ꝛ simplr: qꝛ iste termin' eẽ. simplr sumpt': ꝑdicať de sbto cũ mõ necessitatis: ꝛ ꝑpõ isto mõ est falsa. null' igiť sensus verus hui' ꝑpõnis denotat q̃ aliqd esse in instãti in quo est: sit simplr necessariũ: sz tñ q̃ sit necessariũ ſm qd. s. qñ est: ꝛ vt eẽ. determinať ꝑ ly qñ est: ꝛ cũ h̃ stat q̃ i illo istãti in quo est. sit simplr ɔtingẽs: ꝛ ꝑ ɔñs q̃ in illo istãti posset oppoᵐ illius iesse. ¶ Alr rñdet alij dicẽdo q̃ ista ꝑpõ. oẽ qd̃ est ꝛc. vel est cõposita vel diuisa. si cõposita: sic est vera: si diuisa: sic est falsa. Unõ oẽ qd̃ est qñ est in sensu cõposito: necessario est. In sensu diuiso: cõtingenter est. ¶ Ad cui' euidẽtiã est sciendũ q̃ accñs ꝛ q̃cũqz actus accñtalis alr cõparať ad sbz cui accidit: alr ad aggregatũ ex sbto ꝛ accñte. exẽpli grã. iste actus q̃ est currere alr cõparať ad hominẽ absolute: alr ad aggregatũ ex sbto ꝛ accidẽte. s. ad hoiez currẽtẽ: accñs cõparať ad sbz absolute tanq̃z ad illud cui ɔtigẽter inest nõ necessario: sz cõparať ad aggregatũ tanq̃z ad illõ cui nec̃io iest. ipose est enim hoiez currere sine cursu ꝛ hominẽ esse albũ sine albedine. Ad ꝑpositũ dr̃ q̃ qñ ista ꝑpõ. oẽ qd̃ est ꝛc. ẽ cõposita: tũc cõparať act' exñtie ad aggregatuz ex sbto ꝛ actu. ꝛ sic necessario talis actus inest sbto. ꝛ vt sic ꝑpõ ẽ nec̃ia: qñ ãt est diuisa: tũc act' existẽtie cõparať ad sbm ꝑcise eo mõ quo est diuisum ab actu: ꝛ vt sic dictũ est: q̃ inest sibi ɔtigẽter. ꝛ per h̃ pz ad ɔfirmationẽ. ¶ Ad scd̃z. Rñdeť q̃ omne futuꝝ necessario erit vel necessitate ɔñtie: vel nec̃itate ɔñtis: ꝑpositio ꝑmo mõ est vera: qꝛ posito q̃. a. sit futurũ: sequiť necessario q̃. a. erit. ita q̃ h̃ ɔñs. a. erit necessario seqť ad hoc añs positũ qd̃ est. a. est futuruz. scd̃o mõ capiẽdo necessario: ꝑpositio est falsa. qꝛ dato q̃ hoc ɔñs necessario sequatur ex ante posito: semper

tamen in

tñ in se erit ꝯtingēs ⁊ ꝯtingēter eueniet. ¶ Ad 3ᵐ rñdet ꝙ est poᵃ ante actū ordine nāe: nō duratiōis ⁊ tpis: qꝛ illud qḋ pcedit nāliter istū actū: vt pcedit actū nālit posset eē cū opposito ifiius actus: ⁊ tūc negādū ē ꝙ ois poᵃ ē cū actu: vel ante actū: intelligēdo ante pro prioritate durationis. vera aūt est itelligēdo. ante. pro prioritate nāe.

Quantū ad 3ᵐ articulū ponunt qnqꝫ ꝯclusiones ¶ Prima est ista. futuꝝ ꝯtingēs ad hoc ꝙ sit determinate partis ꝯdictionis opꝫ ꝙ hēat aliquaꝫ cāꝫ aliam a se. Probat sic: oē illud qḋ ex sua rōne formali est indñs ad esse ⁊ nō esse: necesse est vt habeat aliquā cām determinātē ipsiꝫ ad esse vel ad nō esse. futuꝝ ꝯtingens est hṁ. igit ⁊c. maior pbat: qꝛ ex quo est ideterminatū ad eē ⁊ nō esse: si seipso determinaret ad alterū (cū eq̄liter se hꝫ ad vtrūlibet) simul exiret in vtrumqꝫ. per rōnem Ari. ⁊ ꝯmē. 9. meta. in simili de potētijs rōnalibꝫ. minor pꝫ. ¶ Scḋa ꝯclusio est ista. Intelligere futuꝝ ꝯtigēs sub ideterminatiōe oino: est nihil intelligere. Probat. Ari. ⁊ cōmē. 4. meta. t. c. 10. Qui nō intelligit aliqḋ esse vnū: nihil itelligit: sed qḋ cōplectit vtrāqꝫ partē cōtradictionis: nō est vnū neqꝫ intelligit esse vnū. futuꝝ ꝯtingēs sub indeterminatione ad vtrāqꝫ partē cōtradictiōis est hṁōi. ergo qui futuꝝ ꝯtingēs oino indeterminatū itelligit: nihil intelligit. ¶ Hoc idē ꝯfirmat doc. sub. in quolꝫ. q. 3. vbi hꝫ: ꝙ illud qḋ iplicat cōtradictionē est verissime nihil ⁊ solum illud: qꝛ illud excludit oē esse extra intellectū ⁊ in intellectu. qḋ enīꝫ est sic includens ꝯtradictionem: sicut nō pōt esse extra aīaꝫ ita nō pōt esse aliqḋ intelligibile vel ens aliqḋ in aīa: qꝛ nūqꝫ ꝯtradictoriū cū ꝯtradictorio ꝯstituit vnū itelligibile: nec sicut obm cū obtō: neqꝫ sicut modus cū obto. Ista tñ ppositio ꝙ implicās ꝯtradictionē nō est itelligibile hꝫ sane intelligi: qꝛ si dicatur ꝙ ꝯtradictoria nō simul apphēdunt ab intellectu q̄cunqꝫ apprehēsione ⁊ intellectiōe simplici: hoc est falsuꝫ sm eundē doc. in. 2. di. 1. q. 3. qꝛ certū est ꝙ intellectus apphendit repugnātiā ⁊ ꝯtradictionē inter duo ꝯtradictoria. Sed repugnātia ⁊ ꝯtradictio est relō que nō pōt apprehēdi ab intellectu nisi apprehendant extrema a quibus inesse ⁊ in cognosci depēdet ipa relō. eo mō quo arguit Ar. 2ᵒ de anima. de sensu cōi. tex. c. 145. vbi arguit ꝙ (qꝛ est aliqs sensus pcipiēs drīam inter sonū ⁊ colorē) aliqs sensus pcipit sonū ⁊ colorē. Ita in pposito. Dicenduꝫ est igit ꝙ implicās ꝯtradictionē nō intelligit certitudinalr: ⁊ cū assensu seu tanqꝫ vnuꝫ obm: vt dicit doc. sub. ibidē: ⁊ vt sic nō est vnū intelligibile: ſꝫ forte posset intelligi ideterminate ⁊ sine assensu: ⁊ vt repugnās in se. pᵒ mō itelligit ppositio. 2ᵒ mō nō. ¶ Uel pōt dici ꝙ si ꝯdictoria intelligunt: nō inqꝫtuꝫ ꝯdictoria. qꝛ vt sic vnū excludit reliquuꝫ in quocūqꝫ esse siue in intellectu siue extra intellectū; ſꝫ bene pñt intelligi sub rōne oppōnis ⁊ repugnātie: ⁊ breuiter sub aliq̄ rōne intentionali que est respectus rationis ⁊ cōmunis vtriqꝫ extremo cōtradictionis. Sed intelligre cōtradictoria isto modo non est intelligere ipsa: vt cōtradictoria simul ⁊ fundamentaliter. pᵒ mo verior. 2ᵒ est realior. ¶ 3ᵃ cōclusio determinatio futuri ꝯtingētis ad partē vnā siue ꝯtingentie per cām contingenter determinantē non tollit ab ipso futuro ꝯtingentiam ⁊ indeterminationē que cōpetit sibi ex se formalr. Ista ꝯclusio probat. Illa cā nō tollit ab aliquo rōnē formalē sibi ꝯpetentē: que nō dat sibi ꝯditionē repugnātē: ſꝫ cā libere determinās nō dat ꝯditionē repugnātē formali rōni futuri ꝯtingētis. igit nō tollit eiꝫ rōnē foralēꝫ maior pꝫ: ⁊ minor pbat: qꝛ ꝯditio repugnās futuro ꝯtingēti est ita determinari ad vnā pteꝫ ꝙ nō remaneat indeterminatū ad aliā: ſꝫ hō nō facit cā libere determinās: qꝛ ex q̄ facta determinatiōe pt in oppᵐ determiatiōis: nullo mō tollit idetermiatio ad cōtingētiā nec foralis ideterminatio cōtigētis. Exēᵐ si determinauero me lecturū cras p volūtatē meā libere determinātē (qꝫuis hō. vꝫ. me legere: sit determiate ptis cōtradictōis. tñ qꝛ ista determiatio est in ptāte determinātis volūtatis (nō tollit ꝯtigētia a futura lectiōe: sed remanet idetermiatio sibi foralr dbita: qꝛ possuꝫ velle legere ⁊ nō legere. ¶ 4ᵃ ꝯclusio. Cā pᵃ ⁊ principalis determinās futuꝝ ꝯtingēs ad eē est diuia voluntas. Ista ꝯclusio pbat: qꝛ illa cā est p determinās futuꝝ ꝯtingēs ad eē in q̄ ē pᵃ efficiētia ⁊ pᵃ radix ꝯtigētie in rebꝫ. Diuia volūtas est hṁ. g̃ ⁊c. maior pꝫ: qꝛ efficiētis est determiare effectū ad eē ⁊ ab efficiēte p ꝯtingēter agēte ꝯtingēs p determinat ad eē. minor pbat. Tum qꝛ sm Aris. 3. de aia. tex. c. 50. appetitꝫ est pnᵐ motꝫ ⁊ opatiōis in aīalibꝫ determinās poᵐ ad motū vel getē respcū qꝛ ipsa poᵃ motiua se hꝫ indifferēter ad vtrūqꝫ oppositorū. ⁊ hō idē vult in. 9. meta. de potētijs rōnalibꝫ. vt sup dcm̄ est. Si igit appetitꝫ est determinare ꝯtingēs ad vtrūlibꝫ ad eē: mlto magis pnꝫ appetitꝫ simplr idepēdēs cuiusmodi est volūtas dina. Tū ēt qꝛ pᵃ ꝯtingētia libertatis ē in ipsa volūtate dina saltēꝫ respectu eoꝝ q̄ sunt ad ex̄ sm Theologos. Qḋ pꝫ ēt rōne: qꝛ volūtate dina nec̄io cāte (cū ipsa sit pᵃ oiuꝫ cā ⁊ pfectissima) qlꝫ alia nec̄io cāret. Agēs. n. qḋ nō agit nisi motū ab alio: eo mō mouet: quo mouet ab illo. g̃ si nec̄io moueret: nec̄io mouēt. Si hec pbatio valeat: iprobare oporteret rñsionē datā ad ipsaꝫ supꝫ. Sꝫ gcqd sit. si idēa ad vtrūlibet ⁊ determinatio ad alterū oppositoꝝ repit in aliq̄ pōa dina: rōnabile ē ipsaꝫ repiri in volūtate potꝫ q̄ꝫ in itellectu. gcqd. n. i deo precedit actū volūtatis dine: illud mere nālr ⁊ nec̄io se hꝫ i eētia ⁊ i itellectu dino. nā quū sm Ari. scia ⁊ itellectus sint cōtrarioꝝ. ⁊ vtrulqꝫ respectu nec̄io se hēant: si exirent in actū sine aliquo determināte: simul exirēt in opposita. ꝙ aūt magis agant vnū oppositoꝝ q̄ꝫ reliquū: hō est: qꝛ determinat a pherēsi vel appetitu. Sꝫ cū ex his q̄ sunt in nobis cognoscamus ea q̄ sunt in deo: dicimꝫ volūtatē diuinā determinare intellectū diuinū: ⁊ ea q̄ sunt in ipso: ad alterū oppositoꝝ in creaturis. ¶ Sꝫ hic insurgit vna difficultas. si voluntas diuina est pma radix. cōtingētie in creaturis ⁊ determinat itellectū ad alteꝝ oppositoꝝ: vñ est ꝙ ad itra non agit ꝯtingenter. ſꝫ necessario? ¶ Itē si volūtas determinat intellectū ad alteꝝ oppositoꝝ: p qḋ determinat volūtas ad alteruꝫ vt magis agat vnū q̄ꝫ reliquū? ¶ Ad pmū rñdent aliq ꝙ volūtas cū ex se ⁊ formalr sit pnᵐ libeꝝ: voluntas etiā diuina q̄ꝫtū est ex se: libere ⁊ ꝯtingēter agit ad intra. Quia ille modus qui dat necessitatē essentie diuine in essendo: tollit a qualibet pōa libertatē in operando cū aūt determinari ad vnū oppositoꝝ sic ꝙ sit ipossē aliter se hr̄e det essentie diuine necessitatē in essendo. igit tollit a volūtate libertatem in operādo. maior videt nota: qꝛ omnes ꝯcedunt ꝙ esse eētie diuine nō est liberū: sed necessariū: qꝛ est necesse esse. Si igit talis modus cōpetit potentie in operando: nō erit libera. minor pbat per phm. 5. meta. ca. de necessario: qui cū dixisset: ꝙ necessarium est illud qḋ ipossibile est aliter se hr̄e: ꝯcludit in fine. ꝙ si ē aliqḋ sempiternū ⁊ imobile: erit necessariū isto modo. ¶ Confirmat. Nam ideo deus necesse esse: qꝛ sic se determinat ad esse ꝙ nullo mō pōt nō esse. igit si volūtas ita operaretur: ꝙ nullo modo posset nō operari: nō esset libera in operando sicut diuina essentia nō est libera in essendo. ¶ Itē. potētie rōnales ideo distinguunt a nālibus: qꝛ valent ad opposita. ex. 9. meta. vt superius allegatum est. tunc sic. potentia ista determinata circa vnū oppositorū ꝙ nō pōt in reliquū nō est potētia rōnalis nec libera: sed nālis. Sed voluntas per tenta determinat ad vnuꝫ oppositum ꝙ nō pōt in reliquū. ergo nō erit potētia rōnalis nec libera. ¶ Confirmat: qꝛ illud qḋ de se determinat ad vnū oppositū nō est dñans determinatiuū respectu alicuiꝫ indifferentie respiciētis indifferenter opposita. ex q̄. n. respiceret tm̄ vnū oppositū nō posset dominari ad iducēdū alteꝝ oppoᵐ: qꝛ tūc nō respiceret totā indr̄ntiā. ſꝫ volūtas determinat indr̄iaꝫ poᵉ rōnalis ad opposita (vt pbat ex sepe dicto tex. 9. meta. ab Ari. ⁊ cōmē

tatore qui postq̄3 cū pħo ōn̄dit φ potētia rōnalis valet ad opposita: dicit φ q̄uis po' rōnalis sit ad opposita sit in po'. nō est tñ simul in actu respectu oppositoꝝ: sed determinat' ab appetitu vł (phereti.) Ex qb' isti ꝯcludūt φ volūtas etiā diuina q̄ztū est ex pte sui nō libere ⁊ necessario agit circa obm̄ q̄lecūq3 sit: sed solū libere: φ aūt necessario agat: hoc ē ex pte obiecti vel nāe circa quā agit que forte determinat sibi talē modū nec̄itatis: ita φ necessitas est: ex parte obti nō ex pte po'. ¶ Sz gcquid sit de ista opinione: videt' posse dici ad mentē doc. subti. φ duplex est libertas: q̄dam simplr: quedā ꝯdictōis. libertas simplr h3 quā ṗncipiū liberꝫ sic agit φ ei repugnat determinari ad actū per aliqđ prius: sed si determinat' hoc ex se: ⁊ ex plenitudine sue ꝑfectionis. ⁊ per opp'm ṗn'm nāle sic agit φ determinat' ad actū per aliqd prius vel si ei repugnat determinari per pri': hoc est: qꝛ tale ṗn'm est simplr ṗ'm: sic φ nō h3 prius: ita φ nō repugnat ei inquātū nāle est. sed inquātū ṗ'm. qđ nō est de libero. qꝛ dato φ sit ṗn'm posteri'. adhuc repugnat: determinari ꝑ ṗus. Ista declarant' in exēplis. Ignis. n. est ṗn'm ⁊ cā nālis: ⁊ silr celu3: sed ignis determinat' ad actū caliditatis vel ad calefacere a dante sibi esse: sic φ statim φ a cāūte h3 esse: statim determinat' ad calefacere: sicut graue determinat' ad descensum a dante sibi grauitatē. similiter celū determinat' ad rotūditatē a causante nā3 ipsi'. ⁊ ista determinatio per prius cōpetit omni ṗncipio nāli vbi nō sit ṗncipiū simplr ṗmū. quēadmodū est intellectus diuin'. aūt nā diuina: qbus repugnat ista determinatio ꝑ prius rōne primitatis nō rōne nālitatis. Exēplū de volūtate. voluntas in quocūq3 est ṗncipiū posterius: qꝛ presupponit itellectū in essendo ⁊ in operādo. volūtas aūt est indifferēs ad agēdū. ⁊ nō agendu3 aut si determinat' ad agere: hoc est ex se ⁊ ex ṗpria ꝑfectione. ita φ si voluntas velit aliqd necessario nō determinat' ad aliud velle a causante volūtate3 (posito φ hec volūtas esset causata) sed tñ a causante hr̄et ṗncipiū determinatu3 sui ad hoc velle. ¶ Ex quo ꝯcluditur φ necessitas nālis est maior necessitas determinationis ad actū q̄3 necessitas libertatis. ṗma necessitas excludit indeterminationē ex parte ṗncipij ⁊ ex parte cāntis ṗncipium. Et per oppositū ponit duplicē determinationē ex pte vtriusq3. Scđa necessitas tñ excludit determinationem ex parte cāntis: sed nō ex parte principij qđ seipsum determinat ex sui perfectione: ita φ si volūtas est ꝑfecta nō pōt nō agere circa debitū obm. ¶ Ex qbus sequitur φ libertas simplr stat cum necessitate. Sed alia libertas que est cōtradictionis est libertas ꝯtingentie sm quā aliqđ principium est indifferens ad agendum ⁊ non agendū sicut est voluntas creata: ⁊ hec libertas non stat cum necessitate: sed solum prima est in volūtate diuina respectu eoꝝ que sunt ad intra. scđa est in eadē volūtate respcū eoꝝ q̄ sunt ad extra.

Per hoc pōt rnderi. ad rōnes alterius opinionis dicendo φ concludunt φ nec̄iū ⁊ liberꝫ libertate arbitrij: non stant simul: sed nō concludunt de libero libertate simplr: vt p3 discurrenti per singulas rationes. ¶ Ex his apparet solō ṗme difficultatis dicendo φ voluntas diuina respiciens obiectum primarium summe necessarium ⁊ perfectum: nullam pōt habere cōtingentiam in se aut in actu suo. Neq3 ex pte sui: cum sit principium summe perfectum: ⁊ necessarium q̄uis etiā sit liberum. Neq3 ex parte obiecti per idem. Sed in volūtate diuina respiciēte obm scđariū. s. creaturā pōt esse ꝯtingētia: qꝛ operat' seu agit circa obm simplr ꝯtingēs: ita φ q̄uis volūtas ex parte sui: aut act' sit determinaret sibi modū necessitatis: iñ qꝛ ꝯtigētia cōpetit obto q̄ repugnat necessitati act' diñe volūtatis est ꝯtingēs circa creaturā. Uñ aliqs actus volūtatis pōt dici ꝯtingēs simplr. qdā ex pte sui ⁊ nō obti: ⁊ est act' volūtatis nr̄e tendēs in deū: in quo tota ꝯtingētia est ex pte po' vel actus ipsi'. Quidā ꝯtingēs ex pte obti: ⁊ non ex parte po' aut act': sicut actus volūtatis diuine circa creaturā vbi nulla ꝯtingētia cōpetit ex pte potētie: ⁊ iste actus appellat' cōtingēs obiectiue. Aliqs postremo act' ꝯtingēs ex pte vtriusq3 sicut qñ volūtas creata diligit creaturā. ¶ Ex qbus apparet solutio difficultatis que primo mota est: φ cū sit idē velle quo deus opat' circa eēntiā: ⁊ creaturā: ⁊ ipsum velle respectu eēntie est necessariū. vñ est φ nō est necessariū respectu creature? Patet rñsio: qꝛ l3 tale velle sit necessariū formalr ⁊ itrīsece: nō tñ obiectiue ⁊ terminatiue. nā sic ꝯcedit' φ velle diuinū est ꝯtingēs: ⁊ icipit esse obiectiue: ⁊ ꝑ respectū rōnis quē3 h3 ad creaturam. ¶ Ad aliā difficultatē videt' φ volūtas seipsa determinat se ad actu3: ita φ nō per aliud in rōne actus ṗmi aut scđi: neq3 est imaginandū φ volūtas prius nā seipsa3 determinet: q̄3 velit sed ṗma eius determinatio est in positione act' volēdi. sic φ in quocūq3 instāti vult obiectū: pro eodē istāti se determinat. ¶ S' ꝯ ⁊ vltima istius articuli est ista. In quocūq3 istāti volūtas diuina determinauit futurū ꝯtingēs ad alterā ptē ꝯdictionis: sic libere determinauit φ potuit determinare oppositū. ita in quocūq3 istāti pñt pōt determinare positū illi' qđ determinauit. Exēpli gratia. ab eterno determinauit deus petrū saluari: ⁊ potuit determinare ipsu3 dānari: sicut vtrūq3 oppositoꝝ eo instāti quo determinauit fuit in ptāte sua: ita ⁊ mō: ista ꝯ sic itellecta pbat'. Agēs in mēsura simplicissima: ⁊ nō successiua eodē mō se h3 ad suā determinationē. eternitas est talis mēsura: qꝛ ibi nulla est successio. igit' sicut ꝯcipim' mō φ deus ab eterno ita determinauit futurū ꝯtingens ad alteram ptē φ potuit determinare oppositū: sic ⁊ mō. cū sit eodē mō ⁊ eadē mēsura simplicissima ⁊ iuariabili carēte q̄cūq3 successione maior hui' rōnis vł nota: qꝛ ex opposito ṗdicati ifert' opp'm subiecti. da eni φ agēs nō eodē mō se hēat in mensura qua opat'. ergo alio ⁊ alio mō. ꝯ sua opatio eēt variabilis. igit' ⁊ mēsura: cū mēsura ⁊ mēsuratū sint vnigenea ⁊ eiusdē rōnis: vt vult cōmē. 4. phy. 129. cōmē. minor aūt pbat' ꝑ illud Boetij. 5. de conso. psa. 6. vbi ait. Eternitas est iterminabilis vite i se tota simul ⁊ ꝑfecta possessio. Et Ricardus 2° de tri. 9. ca. Carere inqt initio ⁊ fine: ⁊ oī mutabilitate dat eternu3 esse. Probat' ēt rōne: qꝛ quecūq3 opatio dei siue ad itra siue ad ex̄ ē simplex ⁊ idiuisibil. igit' ⁊ mēsura q̄ sibi ṗportionat'. igit' ⁊c. ¶ Declarat' ēt ṗpositū. Si. n. ꝑ ipossibile itelligerem' deū adhuc non determinasse volūtatē suā ad alterā ptē cōtradictionis. sed quasi deliberare vtrū vellet istū ṗdestinare: vel nō. itellect' nr̄ bñ cape posset: φ ꝯtingēter ip3 ṗdestinaret vel nō ṗdestinaret: sicut p3 in actu volūtatis nr̄e: s3 qꝛ semꝑ imaginamur actum volūtatis diuine q̄si ṗteritū: iō nō ꝯcipim' libertate3 in volūtate illa ad actū: q̄si iam sit positus absolute ab illa volūtate. S3 ista imaginatio est falsa. illud. n. nūc eternitatis in quo ē iste act' semꝑ pñs est. Uñ itelligēdū est de volūtate diuina siue volitione ei': vt est istius obiecti sicut si ꝑ impossibile nūc icipet deus hr̄e velle in istāti isto: ⁊ ita libere pōt de' in nūc eternitatis velle qđ vult: sicut si ad nihil eē volūtas sua determinata. vñ predestinatio cuiuscūq3 nō trāsit in ṗteritū: l3 ipsa coexititerit ṗteritis q̄ trāsierūt: nō tñ ipsa ṗterijt: si alia ṗterierūt que coextiterūt sibi. ¶ Et si dicas verba ṗteriti tpis dicunt' de deo ⁊ verificant' igit' est aliqd in deo qđ ṗterijt. ¶ Rñdet' φ ṽba diuersoꝝ tēpoꝝ dicta de deo ṗut verissime cōpetūt deo: nō significāt ptes tpis mēsurās actū aliquē in ipso: sed ꝯsignificāt nūc eternitatis q̄si mēsurās actū diuinū: inquātū est coexistēs pluribus partibus tpis: ⁊ iō idem est deū ṗdestinare, ⁊ ṗdestinasse ⁊ ṗdestinaturū esse: ⁊ ita cōtingēs vnū sicut aliud. qꝛ nihil est nisi nūc eternitatis meusurans actum diuine ṗdestinationis qui nec est presens nec preteritus: nec futurus: sed coexis omnibus illis. ¶ Sed ꝯ istā ꝯclusionē instat'. tu dixisti φ eternitas ⁊ instās ipsius est mēsura sine successione. Cōtra. in quocunq3 mēsura est cōtingens: ibi est possibilis successiue

vtraq3 pars

vtraq3 p9 ɔ̃dictionis. Sz in instãti entitatis determinat
futuꝝ ɔtingẽs a diua volũtate. igit in instãti eternitatis
est posita successio. qḋ negatũ est. ℭ Sc̃o. ꝙ ista positio po
nat mutatione in diuia volũtate. arguit sic. Actus diui-
ne volũtatis determinans cõtingens põt cadere ind ffe
renter sup vtrũq3 oppositũ. igit (si se determinat ad vnũ
sic ꝙ nõ ad aliḋ) fit necessario mutatio i tali actu. ℭ Ad
ista rñdet ⁊ primo ad pmũ dicẽdo ꝙ instãs eternitatis:
lz i se sit simplex ⁊ idiuisibile: hñs esse pmanẽs ⁊ simulta
neũ: cõparat tñ secũ vtrãq3 ptẽ cõtradictionis. Nã sicut
cõtinet in se aut secũ cõparat totũ tpis fluxũ: ita etiam
cõtradictoria que sunt in diuersis ptibus tpis. Non tñ
imaginãduz est ꝙ ex ista ɔtinẽtia: vel potius coassistẽtia
ad successiuũ sequat aliq̃ diuisio vel successio in instãti
eternitatis: aut in ipsa eternitate: quia successiuũ est oĩo
extrinsecum ab eternitate. ℭ Et si tu arguas cõtradicto
ria pñt esse vera in istãti eternitatis: qḋ est idiuisibile. ẽ
vel erunt sil̃ vã vel dabit successio in eternitate: qḋ est p
positũ. ℭ Ad hoc dr̃ ꝙ cõtradictoria dici pñt esse simul
vera vbi cõparant ad aliqd idiuisibile limitatum: qḋ sit
mẽsura ipsoꝝ: lz nõ est sic in ꝓposito. istãs. n. eternitatis
est simplr illimitatũ ⁊ imẽsuz: quẽadmodũ existia diuia
respectu cui9 mẽsura. Mõ q̃ sunt in eadẽ mẽsura idiuisi-
bili illimitata nõ sunt sil. ℭ Ex hoc pz ad scḋam partem
ɔñtis cũ iferẽ ꝙ dabit successio i eternitate. Negat ɔña
lz tñ seqtur ꝙ dabit successio vl in eternitate vel in aliq
cui assistit eternitas. ℭ Ad scḋam istãtiã factã rñr negã-
do ɔñaz. mutatio. n. est trãsitus de opposito i opp^m: vt ly
de. ĩportat ordinẽ nãe vel tpis. qḋ nõ est in volũtate dina
determinãte vel i eius actu. ℭ Q; si dicas. puis nã volũ
tas diuina est nõ determinãs q̃ȝ itelligat determinans:
igitur ḃ mutatio. Rñr ad hoc ꝙ si ordo nãe oppositi ad
oppositũ sufficit ad mutatione (qḋ negat Scotus in. 4.
sen. di. 43. q. 5. arti. 3.) ordo nãe puatiuus nõ sufficit. sed
positiu9. Utꝝ aut talis ordo puatiue sũptus possit cõpe
tere volũtati dĩne aut alicui existẽti in deo. Teneo ꝙ non
Quis ãt sit talis ordo puatiu9 vl positiu9 iḋclarat Doc.
sub. in. 2. sen. di. 1. q. 2. ⁊ in. 3. distin. 3. q. 1. ⁊ alibi frequen-
ter. ℭ Sz insurgit vna alia difficultas ex dictis. Dictuz
est ꝙ deus in istãti eternitatis libere. ⁊ cõtingẽter deter-
minat futuꝝ ɔtigẽs ad alterã ptẽ ɔ̃dictionis. s. petrũ sal
uari. ⁊ cõcedit ꝙ mutabilr determinat hoc futuꝝ igitur
vĩ ꝙ necio determinet ⁊ necio velit ḃ futuꝝ ɔtingẽs: ⁊
ita necio ⁊ ɔtigẽter determinat. qḋ ẽ iplicatio ɔ̃dictõis.
ℭ Ad ḃ rñr ꝙ duplex est necessitas vna imutabilitatis
que excludit oppositũ posse succedere ei qḋ inest alicui.
Alia est necessitas ieuitabilitatis siue determinationis
que nõ solũ excludit oppo^m posse succedere alteri oppo
sito: sed oĩo excludit ipsum posse in esse: quẽadmodũ di-
cimus ꝙ ignis sic est necessario calidus. aut determinat
sibi gradũ caliditatis igr nõ põt sibi determinare gradũ
friditatis. Loq̃ndo de sola pª necitate: de9 necio vult qc
qd vult: q: nõ põt succedẽ oppositũ eius qḋ inest. neq3
ex pte actus. neq3 ex pte obiecti: q: hoc nõ posset esse si-
ne aliq̃ mutatione in deo: cũ obiectũ esse volitũ nõ po-
nat aliqd extra ipm deũ. ⁊ nõ põt de nõ volito fieri voli
tũ vel ecõtra: qn fit mutatio in aliquo. nõ. n. est trãsitus
de cõtradictorio in cõtradictoriũ nullo aliter se hñte: q:
tũc nõ esset rõ q̃re illud cõtradictoriũ magis esset modo
veꝝ q̃ȝ prius: ⁊ q̃re illud falsuz. Sed de scḋa necessitate
posset dici ꝙ lz volũtas diuina necio habeat aptũ cõpla
cẽtie respectu cuiuscũq3 itelligibilis (iquãtũ in illo vidit
q̃dã pticipatiõ bõnitatis ppriẽ) tamẽ nõ necessario vult
qḋcũq3 creatũ volitiõe efficaci siue determinatiua illius
ad existẽdũ. Immo sic vult ɔtigẽter creaturã fore. sicut cõ
tingẽter eã creat: q: si necio hac 2ª necessitate vellet eaz
fore: necessario etiam (necessitate ineuitabilitatis) eam
crearet. saltẽ pro nũc pro qñ vult eã fore. qḋ nõ tenemus
Cõtingẽter igit de9 determinat futuꝝ ɔtingẽs ɔtingẽtia
opposita a necitati ieuitabilitatis: lz nõ imutabilitatis.

hec sꝫ Sco. in quolz. q. 16. Sed forte posset alr dici ꝙ in
instanti eternitatis ɔtingẽter determinat futuꝝ ɔtingẽs
exclusa vtraq3 necessitate nõ solũ ineuitabilitatis: sz etiã
imutabilitatis: ⁊ hoc sm Docto. subti. in quolibet. 7. q.
ℭ Et hoc de tertio articulo.

Quantum ad 4^m arti. Dicẽdũ est ꝙ alr iste arti
culus determinandus est sm viam
phoꝝ. Aliter sm viam Theolo.

Quantum ad pᵐ est aduertẽdũ ꝙ phi ex duob9
fundamẽtis negarent de pſciam fu-
turoꝝ. ℭ Primũ est. q: cuz pſcia dei nõ stat vã ɔtingẽtia
futuroꝝ. Si eni deus pſciret fetura ac ipsa determinaret
ad esse: frustra ẽẽnt ɔsilia: leges: pene: pmia: laudatiões et
de vituperationes: q̃ oĩa deducit phs 3° ethicoꝝ. ℭ Se
cundũ fundamentum est: q: deus: aut nihil intelligit ex
tra se. aut si aliquid intelligit solum intelligit in vli vt ex
ponit Cõmẽ. 12. metaph. cõmẽ. 37. ⁊ in de somno ⁊ vigi-
lia inquit cõmẽ. Declaratũ est in pma phia ꝙ iste intel-
ligentie abstracte intelligunt nãm vlez ⁊ nõ dant nisi si-
mile eius qḋ habent. impossibile est qḋ dent intentionẽ
indiuidualem oĩno cum nõ habeant nãz cõprehendẽdi
intentionẽ particularẽ: ⁊ ille forme indiuiduales nõ idi-
uiduant nisi per mãm ⁊c̃. ℭ Quinq3 rõnes ad istam con
clusionem adducunt. ℭ Prima si deus intelligeret sin-
gularia contingentia: aut intelligere ipsa in vli: aut in
particulari. nõ in vniuersali: q: ista cognitio est confusa:
que nõ ɔuenit deo. si in particulari (cum ista sint infini-
ta) tunc daretur infinitũ in actu: qḋ negat phylosophus
in phylosophi. ⁊ etiam deus intelligeret infinita. vtrũq3
ɔñs est falsuz. de pmo pz. de secundo vero ꝓbatur: q: qḋ
scitur i sciẽtis sciẽtia cõprehẽditur: quod autem sic com-
prehendit finitur: igitur infinitũ esset finitũ: qḋ cõtradi
ctio. ℭ Secũda ratio si deus itelligit singularia aut hoc
erit per receptionem a biphis: ⁊ hoc nõ: q: vilesceret in-
tellectus diuinus. Aut hoc esset per motionem essentie.
⁊ hoc etiã nõ põt esse. q: (cũ ipsa sit indiuiduum cõtinẽs
totam perfectionem sue quiditatis eminenter subsistẽs:
excedens in infinituz quodcũq3 aliud indiuiduũ cuius-
cunq3 alterius speciei) nõ potest representare (vt simili-
tudo) singulare creatuz. ℭ Tertia ratio. si deus intelligit
omnia singularia: intelligit omnes partes continui: quo
dato: sequit ꝙ ɔtinuum erit actu diuisum completa di
uisione: sic ꝙ nõ erit vlterius diuisibile. ɔñs est falsum.
igr añs ɔña ꝓbat. signet aliqḋ ɔtinuuz. tunc arguit. aut
intelligit oẽs partes ꝓportionales ipsius. si sic. igit pter
ptes quas deus itelligit non sunt alie ptes in quas. aut
nõ posset fieri diuisio ɔtinui. ⁊ sic diuidẽdo ɔtinuũ in ta
les ptes tandez terminabit ipsa diuisio. Si võ dicas ꝙ
deus nõ itelligit oẽs ptes ꝓportionales: igit nõ itelligit
oĩa singularia. ℭ Quarta ⁊ penultima rõ. qm̃ sequit ex
ista positione ꝙ nõ dabit ꝓcessus in ĩfinitũ in numeris.
ɔñs est falsuz. ⁊ ꝓbatur ɔña. signet numerus distãs in in
finitũ a binario: quẽ de9 itelligit. iste numer9 ɔtinet ĩfini
tas vnitates. ⁊ ex ɔñti ẽ ĩfinitus: sz numero ĩfinito nõ da
tur maior. ẽ iste est maxim9: sz vbi dat maximũ: vbi non
est ꝓcessus in ĩfinitũ. igit ⁊c̃. ℭ Ultimo arguit. Si deus
intelligit ex se. ẽ itelligit oĩa puncta q̃ sunt in linea. aut ẽ:
inter pmũ punctũ quẽ deus videt. ⁊ quẽlibet aliũ cogni
tũ a deo est dare mediũ. aut nõ. si sic: ⁊ i illo medio ẽ pũ-
ctus: idem pũctus mediabit iter pmũ pũctum ⁊ seipsuz.
vt de se patet. si nõ est mediũ: ergo pũctus erit immedia
tus pũcto. qḋ est improbatum. 6° physicoꝝ. ℭ Sed his
nõ obstãtibus teneo ɔ̃nem istã tãquã certã ⁊ indubita-
bilem. ꝙ deus oĩa itelligit sm oẽm modũ sue itelligibili
tatis. ⁊ rõnes pro ista ɔclusione adducte sunt in. q. 8. 12.
met. de itelligere ɔuino. q̃re. Et ideo ꝓ nũc tñ sufficiat
rñdere ad obta ɔ̃ ɔnẽ. ℭ Et p rñdet ad pᵐ fundamẽtum
phoꝝ ꝙ pſcia dei de futuro ɔtingẽti nõ tollit ab ipo cõ-
tingẽtiã: q: scia ista est ex determinatiõe dine volũtatis.
vt dicet: que est libera ⁊ ɔtingens. qḋ aũt est cõtingens

ex suppositione alicui' simplr ptingētis:est simplr ptin
gēs. sic qd ē necessariū ex suppone simplr necessarij:ē ne
cessariū simplr. De' ēt cognoscit futur ptingēs nō solū
ex determinatiōe ptingēti volūtatis diuine:sz cognoscit
futur ptigēs sic euenire:qd pōt nō euenire:qz cognoscit
tpm inquātū ptingēs est. Cōtingēs aūt vt ptingēs:ē illd
qd pōt altr se hre. Ex quo seqtur (cū cognitio diuina non
sit altr de obto:qz obm sit aptū natū sm suā entitatē) itel
ligi ipsa de ptingēti nō pōt esse necia ex pditione obti. &
ita neqz ex pte volūtatis diuine:neqz ex pte scie dei in se
neqz ex pte obti cogniti (sub q rōne cognoscit) tollit con
tingētia a reb'. Phs aūt qui ponit pmā cāz necessario se
hre circa res creatas:si ponat psciaz ipsi' respcū ptingē
tiū:pñter hz ponere ex pscia dei & ex ei' volūtate oia eue
nire de necessitate:sz qi discordamus ab ipso in pn° di
scordam' ēt in pne. C Ad 2m eoz fundamētū. Rndet qp
si dicat phs deū nihil itelligere ex se h hz itelligi motiue
& terminatiue ab ipsis reb'. sic qp ipse res moueāt itelle
ctū diuinū:& p se terminēt itellectionē diuinā vt dictuz
est i.q. palle. de itelligere dino. C Et p h rndet ad pm mē
brū pme rōnis phoz qp cognito in vli est pfusa:verū est
vbi itellectio fit p motionē ipsaz rez:aut eaz p se termi
nationem. Sz sm theologos de' itelligit vnūqdqz disti
cte & in pticulari p essentiā ppriā. C Et ad iprobationē
scdi mebri dcē rōnes qp deus intelligeret ifinita:pcedit
pñs & pña. Et vlterius qp ifinita itelligibilia sunt actu in
itellectu diuino. Nec rōnes p vtrūqz pñs pcludunt. Nō
rōnes iprobantes infim in actu & psertim in multitudie:
quas nō iduxi supius:sz hz Ar. 3. phy. qz nō sunt demon
stratiue. vt ipsemet fatet. tex. c. 40. Ingt enim rōnabilr
qdem igit hīs speculātibus ex hmōi videbit &c. quē mo
dū loquēdi hz qñ facit tm pbabiles rōnes. C Et psertim
rō de numero infinito nō pcludit: que assumit qp ois nu
merus est numerabilis:q rō eque bñ pcludit qp ifinitas
in pōa nō est polis in numeris sic. Ois numerus in po
est numerabilis in po. oē numerabile in po est pertrāsi
bile in po. & oē ptrāsibile in po est finitū in po. igit ois
numerus infinitus in po est finitus in po. C Dōm est
igit qp in rōne Ari. sm quā pbat nō dari numerū infini
tū in actu. vz. in ista. ois numerus est numerabilis:oē nu
merabile est ptrāsibile. igit &c. Altera pmissarum est ne
gāda. vz. minor:qz numerus ifinitus (sm modū sue ifini
tatis in re) est qp accipiēdo de ipso ptē post ptē:nunqz sit
totus actu acceptus:& ita repugnat ifinitati numeri qp
sit ptrāsibilis. C Et si dicas qp ifinitas actualis in nume
ro:oino repugnat numero. C Tū p. q. 5. meta. c. de qtita
tate. & est tex. c. 18. multitudo si sit infinita:numerus est.
igit ois numerus est multitudo finita. C Tum 2°. q. 10.
meta. tex. c. 2. pluralitas & multitudo mēsurant vno: sed
nulla multitudo ifinita pōt mensurari aliquo finito. ex
6° phy. t. c. 19. igit nō est dare multitudinē ifinitā. C Tū
3° numerus causat ex diuisiōe ptinui. 3. phy. t. c. 68. Sz
cōtinuum nō pōt esse actu diuisum in ifinita:qz illa aut
essent indiuisibilia aut diuisibilia. nō pmo mō:qz tūc cō
poneret ex iduisibilibus. Si 2° modo:tūc pōt vlterius
diuidi:& tūc nō est diuisum actu infim:sic arguit Ar. 6.
phy. t. c. 3. C Rndet ad ista & pmo ad pmū dr. qp in isto
rōne cōmittit falsa pñtia: qz sequit multitudo:est fini
ta. ergo numerus. sicut arguit Ari. sz destruendo añs nō
valet. C Ad 2m dr qp nūer' ifinitus nō pōt mēsurari vno
aut qcūqz alio finito finities sūpto:sz bñ si ifinities suma
tur. vñ numero ifinito nō repugnat vno ifinities sumpto
mensurari. C Ad 3m dr qp numerus alr causat qz ex diui
sione ptinui. causat. n. ex distictiōe eētiaz quā cāt pdi
ctio. vñ sic aliud est vnū:qd est synonomū enti (h ē puer
tit cū ente. p cōmē. 10. meta. cōmē. 5. & 8.) & aliud est vnū
de gñe quātitatis. pm vnū est pn° nūeri trāscēdēns. 2m
est pn° nūeri de gñe quātitatis. Et 5° meta. tex. c. 12. di
stigunt vnū nūero ab vno qd est pn° numeroz:i volēs qp
vnū numero reqrit ī mā. Vnū qd ē pncipiū nūeroz sine

mā. Innuēs p h qp numerus alr cātur qz ex diuisiōe māe
seu cōtinui:cui' pncipiū ē vnū qd ē synonomū enti. Ex
qbus oibus cōcludimus qp ex rōnib' Ari. non cōuinci
mur negare multitudinē ifinitā in actu in intellectu di
uino. C Nec ēt rō p scdm pñs pme rōnis pncipalis cō
cludit. cū dr a phis qp oē scitū:scientis scia finit. C Dōz
est qp finit quātū ad actū sciendi nō sz se vt dcm fuit. in.
q. de intelligere dino. Scdm hoc dicit Aug. 12. de ci. dei
c. 18. pfecto ois ifinitas qdā ineffabili mō deo finita est:
qz scia eius ipsi incōprehensibilis nō est. quare infinitas
numeroz scie dei q cōprehendit esse nō pōt ifinita &c.
Ex q pcludit qp qcqd scia dei cōprehēdit siue finitū siue
ifinitū respcū scie dei finit:nō tñ in se. C Et si arguas. ta
le vnūqdqz est. qle est in itellectu vere cogscētis: aliogn
cogscēs deciperet. igit si respcū cōprehensionis diuine
oia sunt finita (q scia seu cōprehēsio ifinita est) igit oia
ifinita sunt finita ī se. C Rñr qp illd qd est realr & simplr
finitū:ē i se finitū:sz nō qd est finitū i actu cōprehēsiois
aut sm quādam pportionē ac actū cōprehēsiuū ipsius.
Nā nūeri:ifiniti pceduntur eē finiti respectu scie dei:nō i
se & simplr:sed sm quādā pportionē ad sciaz cōprehēdē
tē ipsos. Nec icōuenit in vno actu cōprehēsiuo infinito
pcludi & ptineri infinita:qñ qdē iter duo pūcta finita in
linea assignata cōtinent ifinita puncta. Silr iter qcūqz
duo instantia sunt ifinita intermedia. Inter qscūqz du
as lineas:sunt infinite linee. iter quascūqz duas suphci
es sunt ifinite suphcies medie. Sic in proposito. C Ad
formā rōnis dr cōcedēdo añs. & negādo pñam. Nā pro
tāto ifinitū pcedit esse finitum in scia dei:qi hz talē pro
portionē ad ipam qp eaz nō excedit. & hoc mō pōt dici
hre modū finiti:qz ifra ambitū talis scie finit & termina
tur. realr tñ sz qp pcipit a deo:aut in se cōsideratū est in
finitū. C Sz adhuc isurgit vna difficultas: qz ifinitū sm
qp ifinitū:ē icognitū. ex p phy. t. c. 35. Et. 2. met. t. c. 11. vñ
cō. ibi. Impole est. n. nos itelligere lineā ifinitā: nisi qñ
accipim' eā finitā. igit si ifinitas repugnat cognoscibi
litati:a nullo itellectu erit cogscibilis. & ita nō ab itelle
ctu diuino. C Ista difficultas regreret plurā determina
tionē quō ifinitū possit cogsci. p nunc tñ breuiter dicen
dū est qp ifinitū accipit duob' modis. Pmo sz mōz sue
entitatis:vt. s. po accipit post ptē:eo mō quo ifinitū hz
esse in reb':& sic a nullo itellectu nec creato nec icreato
pōt cognosci:qz dū intells qcūqz itelligeret ptē post ptē
nūquā oia itelligeret. & sic nō itelligeret vt ifinitū:sz fini
tū. 2° pōt accipi infinitū vt omnes ptes que sunt in pō
in ifinito simul accipiant vt quoddam totum simul in
actu:& sic pōt cognosci ab intellectu ifinito cōprehēdē
te oēs tales partes. cuiusmodi est itellectus diuinus. Et
saluat dcm phi quo ad itellm nrz:q itelligit discurrēdo
ab vno in aliud. & vnū post aliud. Et sic verū est illd scdi
meta. qp si cause essent ifinite:nihil intelligeret a nobis:
qz oporteret eas oēs cognosci. Hoc aūt nō posset itellect'
noster sigillatim discurrēdo ab vno in aliud:& post vnuz
intelligēdo aliud. C Sed p istā rñsionē istatur dupl. p:qz
rō infiniti cōsistit in actu pmixto po vt vult Ari. 3. phy.
tex. c. 58. Vñ se hz sicut dies & agon vt ingt Ari. & Cōme.
ingt. nō opz intelligere de eēntia ifiniti actū demonstra
tū:vt hoiem aut domū:sed actū cōpositū cū po. igit si
multas oium ptium infiniti. repugnat entitati infiniti.
Sed qp repugnat entitati alicuius:repugnat ei' cogno
scibilitati. qz vnūquodqz sic se hz ad esse:sic ad cogsci. 2.
meta. t. c. 4. igit a nullo intellectu poterit itelligi qtitz
ad oēs ptes sit. C Itē 2° infinitum sz qp accipit po post
ptē in ipso:est finitū: qz qd est actu acceptū semp est fi
nitū. igit si ifinitū accipit sm ppriuz modū infinitatis
nō accipit vt pars post partē. igit sic cognoscere ifinitū:
nō est cognitio eius sm modū sue ifinitatis. C Ad pmū
rndet qp qcquid repugnat entitati simpliciter alicuius
repugnat eius cognoscibilitati:non tamen opz qp qcqd
repugnat entitati sm aliquem modū essendi:repugnet
cognoscibilitati.

cognoscibilitati. Exẽplũ. albedini ⁊ nigredini repugnat eẽ sil' in subiecto eodẽ (lz nõ repugnet eis eẽ in eodẽ subiecto absolute) tñ nõ repugnat eis sil' cognosci. vñ qcqd repugnat entitati eaꝝ absolute ⁊ simplr: repugnat cognoscibilitati eaꝝ. nõ tñ qcqd repugnat entitati eaꝝ ſm istũ modũ silitatis: repugnat cognoscibilitati eaꝝ ẜz istũ modũ. Sic i ꝓposito. numeri infiniti sũt i põa ite ꝙ nõ repugnat entitati alicui⁹ numeri eẽ simplr q: ꝗcũqꝫ numero dato põt dari ali⁹ ⁊ ali⁹ in infinitũ nullꝫ ḡ numero infinitoꝝ repugnat eẽ simplr (⁊ tñ sil' eẽ repugnat eis.) põt tñ sil' intelligi ab intellectu infinita cõprehẽdẽte totã multitudinẽ infinitoꝝ numeroꝝ. ¶ Per h̃ rñdeṫ ad formã p̃me rõnis negãdo maiorẽ ꝙ qcqd repugnat entitati ẜz aliquẽ modũ: repugnat eius cognoscibilitati. Et minor ꝯcediṫ. ¶ Sꝫ si arguas. qcqd repugnat entitati: repugnat cognoscibilitati: infinitas repugnat entitati. ḡ ⁊c̃. ¶ Maior ⁊ minor ꝯceduṫ. Sꝫ negaṫ argu. q: cõmittit fallaciã figure dictiõis. nã ly qcqd in maiore dicit eẽntiã. ly infinitas. dicit modũ. Et ita cõmutat rẽ in modũ. ¶ Pro declaratione tñ minoris est aduertẽdũ ꝙ cũ dr̃ infinitũ repugnat entitati. si accipiaṫ infĩm ẜz entitates iportatas p ptes infiniti: sic falsa est. Nulla eni eaꝝ: nec aliq̃ entitas ipsi⁹ infiniti: repugnat infinitati. Si aũt accipiaṫ infinitũ ẜz modũ infiniti. qui est simultas illaꝝ entitatũ (q: alr nõ ẽ ꝓp̃e infĩm: ẜz finitũ) tũc nõ sequiṫ ꝯ: ẜz est figura dictiõis cõmutãdo rẽ in modũ. ¶ Ad 2m rñdeṫ ꝙ modus cognoscẽdi infĩm ab intellectu finito ⁊ potẽtiali est in accipiẽdo partẽ post ptẽ: q: iste modus cognoscẽdi cõpetit tali intellectui ex nã suantia q̃ntũcũqꝫ actu acceptũ sit finitũ: tñ restat aliud ⁊ aliud accipiẽdũ i infĩm: ⁊ ita cognoscit infĩm sincathegoṫ nõ cathegoremati ce ꝙ totũ infĩm ⁊ q̃libet ipsi⁹ sit actu acceptũ ⁊ ꝑtransitũ. Et cũ tu dicis ꝙ modus infinitatis nõ ẽ i accipiẽdo ptẽ post ptẽ. negaṫ h̃. imo eẽ infiniti (siue in ꝯtinuis siue discretis) ẽ i fieri ⁊ i successiõe vt sup:⁹ allegatũ est ex. 3. physico. ¶ Sꝫ adhuc instaṫ ꝯ rñsionẽ ad h̃m sic. Sicut impõle est ꝙ aliqd sit sub mõ sibi repugnãte: ita ipõle ẽ ꝙ sub illo mõ intelligaṫ eẽ intellectu võ. sicut in exẽplo dato. sicut simultas essendi repugnat albedini ⁊ nigredini respectu eiusdẽ subiecti: ita eis repugnat sic intelligi. ḡ stat maior. ꝙ qcqd repugnat entitati ſm aliquẽ modũ essendi: repugnat cognoscibilitati ſm eũdẽ modũ essendi. ⁊ tũc accipiaṫ ista minor. infĩm ẜz oẽs ptes simul acceptas repugnat entitati. ḡ infĩm ſm oẽs ptes sil' acceptas repugnat cognoscibilitati: ẜz deus nõ cognoscit nisi q̃ est cognoscibile. ḡ deus nõ cognoscit infĩm ſm oẽs suas ptes. sil'. Sꝫ ẜz rñsionẽ. infĩm nõ accipiṫ ẜz ꝓpũ modũ infiniti nisi accipiaṫ ẜz silitatẽ ptiũ. ḡ deus nõ cognoscit infĩm ẜz ꝙ infĩm: aut infinita ẜz ꝙ ĩ finita. ¶ Rñdeṫ ꝙ qñ dr̃. qcqd repugnat entitati ⁊c̃. vel modus accipiṫ ꝓ mõ eẽndi. ⁊ tũc cõcediṫ ꝙ qcqd repugnat entitati ſm aliquẽ modũ eẽndi illõ ẽt repugnat cognoscibilitati ẜz eũdẽ modũ. sic arguebaṫ i exẽplo de albedine ⁊ nigredine: q: repugnat cognoscibilitati vtriusqꝫ ꝙ intelligantṫ sil' eẽ in eodẽ subto. Sꝫ si modus accipiatur. vt ẽ modus cognoscẽdi aut cognitõis: sic negaṫ ista. qcqd repugnat alicui entitati ẜz aliquẽ modũ eẽndi. repugnat cognoscibilitati rei ſm modũ intelligẽdi. q: aliquis modus repugnat rei qui tñ nõ repugnat ei⁹ cognitioni. sic silitas repugnat albedini ⁊ nigredini i eẽ: q̃ tñ nõ repugnat eaꝝ cognitõi. cũ possint sil' intelligi silitate se tenẽte ex pte cognitõis. Ad ꝓpõm applicãdo repugnat infinito h̃re oẽs suas ptes sil'. ⁊ tñ ista silitas nõ repugnat cognitioni: sic ꝙ silitate cognitõis intelliguntṫ ab intellectu diuino: q̃ simultas ẽ modus cognitõis nõ cognoscibiliũ: vñ sic deus actu nouit infinita i põ: siue sint i põ actiua dei: siue sint i põ actiua ⁊ passiua creature: ita ꝙ infinita i põ sũt actu cognita a dõ: sic dõꝫ ꝙ deus sil' nouit infinita: ita ꝙ sit silitas cognitis infinitoꝝ: nõ tñ deus nouit infinita sil': ita ꝙ sit cognitio silitatis infinitoꝝ: q: si sic falsũ intelligeret. nã lꝫ infinita sint a deo sil' cognita: nõ tñ infinita ẜz silitatẽ suã i eẽndo cognoscuṫ a deo. ¶ Põt ẽt alr dici ꝙ secus ẽ aliqd intelligere intelligẽtia simplici: sec⁹ intelligẽtia ꝯpositiua: aut diuisiua. p̃ mõ deus intelligit infinitũ in quo intellectu nõ est falsitas. 2°. mõ nõ. ¶ Sꝫ adhuc instaṫ. q: saltẽ intellect⁹ diuinus simul intelligit infinita vel infinitos numeros. igiṫ ds sil' poterit intelligere vnũ infinitũ: q: ex illis infinitis numeris intellectis: põt intelligi fieri vnũ infĩm. Sic arguit ph̃s. 7. phy. tex. c. 4. 5. ⁊ 6. de infinitis. si eẽnt i re ex. si igiṫ intelligit sil' infinita. igiṫ sil' intelligit infĩm. quo dato seqṫ ꝙ deus infĩm posset ꝓducẽ: q: q̃ sil' intelligit: ẽ factibile ab eo: q: si sil' intelligit infĩm: rõ cognoscẽdi ipsi⁹ h̃z vnã ideã. ⁊ p ꝯñs posset ꝓduci vt vnum. ¶ Rñdeo ꝙ cognoscit infinita sil'. ⁊ infĩm sil'. ẜz nõ seqṫ cognoscit infĩm vno actu ⁊ sil'. igiṫ infĩm ẽ sil' factibile ab eo. Vñ hec ẽ falsa. oẽ cognoscibile a dõ vnico actu: ⁊ sil' ẽ sil' factibile ab eo. pꝫ. n. h̃ eẽ falsũ ꝺ tpe. sil'. n. cognoscit tps ⁊ oẽs ptes tpis: nec tñ põt sil' totũ tps ꝓducẽ. Et iõ nec oẽ cognitum a deo vnica idea: põt sil' ꝓduci a deo. q: vt dcm̃ ẽ: successiuũ (queadmodũ est mot⁹ ⁊ tps) vnã ideaꝫ h̃nt in deo: ⁊ tñ repugnat eis ex nã eoꝝ ꝙ sint ſm se tota sil'. Hoc idẽ pꝫ in nobis. q̃ enim vno actu ꝯcipimus nõ possum⁹ sil' i effectu ꝓducere. ¶ Ad rõnẽ scd̃aꝫ ph̃oꝝ p̃ncipalẽ rñdeṫ ꝙ deus intelligit singularia p motionẽ essentie. ⁊ ad iprobationẽ rñdeṫ ꝙ (q: eẽntia diuina ꝯtinet v̈tualr ⁊ eminẽter vnũ q̃dqꝫ ens) pt ipꝫ rep̃ntare intellectui suo. Neqꝫ obstat ꝙ sit rep̃ntatiuũ: excedẽs singulare intelligibile. q: si aliq̃ limitatũ põt eẽ rõ cognoscẽdi disticta respectu vni⁹ obti: multo magis illimitatũ ad illõ ⁊ ad aliud. Sꝫ si eẽntia eẽt limitata respectu alicui⁹ vni⁹ determinati cognoscibilis: ipa eẽt determinate rõ cognoscẽdi illud. igiṫ (si ipa sit illimitata respcũ pluriũ cognoscibiliũ) pt eẽ ex se rõ cognoscẽdi q̃cũqꝫ illoꝝ. Illimitatio. n. nõ aufert ab aliq̃ aliq̃ꝫ pfectionẽ. Sꝫ stãte pfectione q̃ erat ad aliqd q̃si ponit pfectionẽ silẽꝫ ad aliud. ⁊ ꝯcediṫ ꝙ tale illimitatũ eque pfecte ⁊ eque disticte rep̃ntat q̃cũqꝫ cognoscibile ac si rep̃ntareṫ p ꝓpũ ⁊ forale rep̃ntatiuũ ipsi⁹. ¶ Et cũ tu dicis ꝙ nõ ẽ eẽntia ꝓpa silitudo hui⁹ obti aut illi⁹. ¶ Rñdeṫ ꝙ nõ ẽ ꝓp̃a. sic ꝙ ita sit hui⁹ q̃ nõ alteri⁹: ẜz bñ ẽ ꝓp̃a q: pfecte ⁊ disticte rep̃ntãs ipꝫ sub ꝓp̃a rõne. ¶ Sꝫ instaṫ ꝯ rñsionẽ: q: Auer. loco ꝑalleg. de som. ⁊ vigi. arguit ꝙ intelligẽtie abstracte nõ intelligũt idiuidua q: si sic. eẽnt mãles ⁊ agerẽt p ꝯtactũ. ḡ ẜz ipm nulla intelligẽtia põt intelligere iduiduũ ⁊ singulare. ¶ Ad h̃ rñdeṫ ꝙ ꝯñs cõmẽ. innitiṫ huic ꝓpõni. Oẽ agẽs ⁊ patiẽs in quocũqꝫ gñe entiũ ẽ eiusdẽ rõnis. ⁊ pp hoc ẜz ipꝫ i. 3. de aia. in cõmẽ. 18. itẽnõẽs imaginate nõ pñt mouere intellectũ possibilẽ sine aliq̃ q̃ est intellꝰ in actu: q̃ trãsferat eas de ordiei ordinẽ: h̃ est de ordie mãlis ⁊ extẽsi ad ordinẽ spũalis ⁊ iextẽsi: q̃ v̈tus sic trãsferẽs ẽ intellꝰ agẽs. q facit põa intellecta: actu intellecta: ⁊ ita cũ singulare sensibile sit mãle ⁊ extẽsum: nõ poterit mouere intelligẽtiam abstractã: q̃ est oĩno imãlis ⁊ iextẽsa: ⁊ ita seqṫ (stãte ista hypotesi) ꝙ cũ agẽs ⁊ patiẽs sint ꝓportionata in quocũqꝫ gñe entiũ: q̃ntũ ad eẽ mãle vel imãle: intelligẽtia abstracta nõ põt intelligere singulare sensibile recipiẽdo imediate spẽm ab ipso vel per ei⁹ motionẽ. Sꝫ cũ h̃ stat ꝙ possit intelligere singulare sensibile p essentiã ꝓpriã: q̃ v̈tualr ⁊ eminẽter ꝯtinet ipsiuꝫ singulare. vt dcm̃ est. Et ita sequẽdo hãc rñsionẽ negãda esset ꝯñs cõmẽ. q: negãda ẽ ꝓpõ cui innitiṫ. nõ eni opꝫ ꝙ agẽs ⁊ patiẽs oĩm ⁊ põa sint eiusdẽ rõnis: ẜz sufficit ꝙ sint ꝓportionata. que relatio ꝓportiõis magis reqrit dissimilitudinẽ q̃ꝫ silitudinẽ ꝓportionabiliũ sicut alꝰ dcm̃ est. vñ h̃ resp semp ẽ iter diuersas nãs ⁊ alterius rõnis quẽadm̃ ẽ iter totũ ⁊ ptes: iter mãꝫ ⁊ formãliter actũ ⁊ poãm. ¶ Q, si tu arguas. Inter poãm cognoscẽteꝫ ⁊ ipꝫ cognitũ reqriṫ maior silitudo q̃ꝫ sit ꝓportio: q: oĩs cognitio fit p assilationẽ cognoscẽtis ad cognitum. ex p̃ de aia. t. cõ. 32. 2. de aia. ⁊ alibi frequẽter. ¶ Ad h̃ rñdeṫ ꝙ ista assimilatio po⁹ cognoscẽtis ad cognitũ nõ est ẜz esse nãe aut ẜz modũ eẽndi nãlẽ vtriusqꝫ: ẜz est p solã receptionẽ spẽi ⁊ similitudinis a re sicuti est spẽs intelligibilis aut actus intelligendi: ⁊ ita per speciem aut silitudinẽ aliq̃ꝫ

receptã ab obiecto:potẽtia assimilaꝛ obto ⁊ nõ ſm mo
dũ eſſendi nãlẽ. ⁊ hoc eſt qd̾ hꝫ Arı.ın.3.de aia.ꝙ nõ opꝫ
ĩtellectũ eſſe terrã realr ad hoc ꝙ terrã cognoſcat:ſꝫ ſuf-
ficit:ꝙ ſit tale ĩtẽtionalr:qle eſt illud qd̾ cognoſcit ⁊ in
telligit.vnde tex.cõ.38.lapis nõ eſt in aia:ſꝫ ſpẽs lapidis.
Hec rñſio eſt ad hoc ꝙ ĩtelligẽtia abſtracta nõ eſt mãlis:
ſi mãle ĩtelligat. ¶Sꝫ ꝯ rñſionẽ inſtaꝛ: qꝛ ſi cõmenꝰꝛ hꝫ
ꝑ fundamẽto ſue ꝯñe:ꝙ agẽs ⁊ patiens ſunt ꝓportiona
ta(hoc eſt eiuſdẽ rõnis in quocũqꝫ gñe entiũ qꝫtũ ad eſſe
mãle ⁊ imãle)ſequiꝛ ꝙ ſingulare ſenſibile nõ poterit mo
uere ĩtellectũ nr̃m.ꝯñs eſt ſlꝫ ſꝫ Arı.3.de aia.tex.cõ.10.
igiꝛ ⁊c.⁊ ꝯña pꝫ:qꝛ ĩtellectus nr̃ ẽ imãlis ⁊ ſingulare eſt
ſenſibile ⁊ mãle. ¶Ad hoc rñdeꝛ.ꝙ aliud eſt loqui de in
tellectu nr̃o cuiꝰ intelligere depẽdet a corpore aut ab ali
quo exñte in corpore(cũ ĩtellectus polis recipiat ab ima
ginatiõe ĩtẽtionẽ intellectã.ex 3° de aia.)aliud eſt loqui
de ĩtelligẽtia abſtracta cuiꝰ intelligere nullo mõ depen-
det ab aliq̃ exñte in corpore. Sed eſt ſimplr abſtractum
a corpore tanq̃ꝫ ab obto ⁊ tanq̃ꝫ a ſbto.ĩtellectus igiꝛ nr̃
poterit ĩtelligere ſingulare per reflexionẽ ad fantaſmata
a qbꝰ mouet̃ ĩtellectꝰ polis recipiẽdo ſpẽm ĩtelligibileꝫ.
Sed directe ⁊ per ſe nõ põt moueri ĩtellectus a ſingula-
ri ſenſibili neqꝫ a ſpẽ imediata cãta ab ipſo ſicut eſt fan-
taſma cum ſit ſpẽs extẽſa ⁊ mãlis. Sꝫ hoc dici nõ põt de
intelligẽtia abſtracta: cũ ſm eſſe ⁊ ſm eiꝰ opõnẽ ꝓpriã
(que ẽ ĩtelligere)nullo modo depẽdeat a mã ⁊ a corpe.
¶Sꝫ adhuc inſtaꝛ qꝛ ſi intelligẽtia ĩtelligit ſingulare ꝑ
eſſentiam ꝓpriã(que eminẽter ꝯtinet ipm ſingulare)opꝫ
ꝙ eſſentia eius moueat talẽ intellectũ vt eſt aliq̃ modo
ſilitudo eius ⁊ forma imitatiua ipſius. Sed ita eſt ꝙ eẽn
tia intelligentie nõ põt eſſe ſimilitudo ipſius ſingularis
cũ ſit imãlis.ergo nõ poterit eſſe rõ cognoſcẽdi reſpectu
eiuſdẽ. ¶Ad hoc rñdeꝛ.ꝙ aliud eſt formale repñtatiuũ
alicuiꝰ:⁊ aliud eſt virtuale repñtatiuũ illiꝰ.Exẽplum.po
namus ꝙ vniuerſale ⁊ particulare intelligant̃ per eãdeꝫ
ſpẽm.ſic ꝙ vle intelligaꝛ per ſpẽm minus vlis. Species
minus vlis eſt formale repñtatiuũ minus vlis: ⁊ repre
ſentatiuũ virtuale reſpectu magis vlis:⁊ ita qd̾ eſt for-
male repreſentatiuũ vnius eſt reſpectu alterius virtuale.
ſic eſſentia intelligentie virtualr ⁊ eminẽter ꝯtinens ſin
gulare ſenſibile poterit eſſe virtuale repreſentatiuum:⁊
ita imago virtualr repñtans ſingulare ſenſibile ex ꝯtinẽ
tia virtuali ſingularis in eſſentia intelligẽtie:qꝛ ꝯtinens
aliqd in entitate:ꝯtinet etiã in cognoſcibilitate. ¶Et ſi
ꝓteruiendo dicas ꝙ eſſentia iſtius ſingularis ſenſibilis
nõ põt repñtari per eſſentiã oĩno imãlem. ¶Negaꝛ hoc
qꝛ inter rõnẽ cognoſcendi ⁊ obm cognitũ nõ reqriꝛ ſili-
tudo:ſed ꝓportio.ſicut nec iter poᵃᵐ ⁊ obm cognitũ.vt
dictum eſt. ¶Ad 3ᵃᵐ rõnẽ ꝑncipalẽ pro via phoꝝ cũ:dꝛ
ſi deus intelligit ſingularia:ĩtelligit oẽs ptes ꝯtinui ⁊c.
Rñdeꝛ ꝯcedẽdo ꝯñaꝫ.Et cũ ĩfert.ꝙ ꝯtinuũ erit actu di
uiſuꝫ ꝯpleta diuiſiõe:negaꝛ ꝯña. ¶Pro q̃ ẽ notãᵐ ꝙ ds
ĩtelligit diuiſionẽ ꝯtinui eo mõ q̃ poſe eſt ipſam fieri aut
eſſe.ſꝫ ꝯtinuũ ſic eſt poſe diuidi ꝙ vna diuiſiõe exñte in
actu nec̃io ſtat poᵃ ad aliã.⁊ cũ reductione poᵉ nõ tñ ad
ſcm̃ eſſe:ſꝫ ẽt ad fieri ſtat alia poᵃ nõ reducta ad actum:
neqꝫ ſꝫ fieri.neqꝫ ſm ſcm̃ eſſe. ¶Et h̾ põt ꝯfirmari ꝑ illd̾
Auer.3.phy.cõmẽ.69.vbi aſſignat rõnẽ.qꝛ ẽ ꝙ q̃ꝫta ma
gnitudo eſt in poᵃ:tãta ꝯtingit eſſe in actu.nõ ſic nume-
ris.rõ eſt ſm ipꝫ:qꝛ oẽs poᵉ que ſunt ad ptes magnitudi
nis:ſunt poᵉ eiuſdẽ potẽtialitatis ⁊ eiuſdeꝫ rõnis. nõ ſic
in numeris.ſic etiã in ꝓpoſito.poᵉ q̃ ſunt ad diuiſioneꝫ:
nõ ſunt vnius potentialitatis totalis queadmodũ ſunt
poᵉ ad augmẽtũ.⁊ rõ:qꝛ poᵃ que eſt ad diuiſionẽ:eſt poᵃ
ad mãꝫ:poᵃ ad augmẽtũ:eſt ad forᵐᵃ ſm Auer.loco ꝑalle
gato cõmẽ.67.mã aũt eſt terminata ⁊ nõ terminans.for
ma ꝑ oppoſitũ terminat:⁊ nõ terminaꝛ ab aliq̃:⁊ iõ(ſꝫ
ipm)ĩfinitas accidit rei ex mã ⁊ finitas ex forma.⁊ iõ po
tentie que ſunt ad augmentuꝫ magnitudinis(cum ſint
potentie ad formã vnaꝫ)ſunt poᵉ ꝑtiales vnius potẽtia

litatis totalis:⁊ per oppoſitũ(cũ potẽtie que ſunt ad di-
minutionẽ ſeu diuiſionẽ magnitudinis ſint potentie ad
mãꝫ ex ꝑte cuius nõ eſt ſtatꝰ ⁊ terminꝰ)tales poᵉ nõ ſunt
vnius potẽtialitatis totalis:⁊ ideo nõ pñt ſil oẽs reduci
ad actum: ſed cũ poᵃ reducta ad actũ fieri vel facti eſſe:
ſtat alia poᵃ nõ reducta ad actũ fieri vel facti eſſe. deus
igiꝛ ĩtelligẽs tales potẽtias ad diuiſionẽ:ſic ĩtelligit:ꝙ ĩ
tellecta vna diuiſione in actu:ĩtelligit potẽtiã ad alterã:
⁊ ĩtelligit quãlibet diuiſionẽ ſeorſum terminari ꝑ ꝯtinu
um. ¶Et ſi dicas.deus ſil ĩtelligit oẽs diuiſiones cõti-
nui.igiꝛ ꝯtinuuꝫ ſimul erit actu diuiſum ſm oẽs ptes in
ĩtellectu diuino. ¶Rñdeꝛ ꝙ diuiſiones ſil actu ĩtelligi
ab ĩtellectu diuino põt eſſe dupliciter vel ſimultate ſe te
nẽte ex ꝑte actus cõꝑhẽdẽtis oẽs actuales diuiſiones:
vel 2° mõ ſimultate ſe tenente ex ꝑte ꝑtiũ diuiſaꝝ.p̄ mõ
deus ſil intelligit oẽs diuiſiones ꝯtinui:qꝛ nulla eſt diui
ſio que nõ cadat ſub actu ĩtelligẽdi diuino.2° mõ deus nõ
ſil ĩtelligit tales diuiſiones:qꝛ talis ĩtellectio iplicat ꝯdi
ctionẽ:qꝛ eſſet ĩtelligere diuiſionẽ ꝯtinui ſub mõ ſibi diui-
ſioni repugnãte.⁊ talis ĩtellectꝰ eẽt falſus.Et hoc eſt qd̾ dꝛ
a nõ nullis ꝙ iſta ꝓpoſitio.deus ſil ĩtelligit oẽs diuiſio-
nes ꝯtinui ẽ diſtiguẽda ꝓpt ly oẽs.põt teneri ꝑtitiue ⁊ di
uiſiue.vel 2° mõ collectiue p̄ mõ ẽ vã.2° mõ falſa. p̄ mõ
eſt ſenſus ꝙ q̃cũqꝫ diuiſione continui aſſignata:illa ĩtel
ligiꝛ a deo.2° mõ eſt ſenſus.ꝙ oẽs diuiſiões ꝯtinui ſunt
viſe a deo ⁊ ĩtellecte ſic ꝙ ipſis ſignatis:nõ ſunt plẽs ſi-
gnabiles:⁊ iſte ſenſus eſt falſus:quia quãlibet diuiſionẽ
intellectã a deo ꝯcomitant̃ poᵉ infinite ad infinitas di-
uiſiones potẽtiales:⁊ nõ pñt quotcũqꝫ ſignari: qn plẽs
ſint ſignabiles cum ſit ĩfinite:quelibet tñ eſt viſa a deo.
vnde nõ põt aliqua aſſignari:quin ſit viſa a deo. ¶Ad
penultimã phoꝝ rõnẽ rñdeꝛ vno mõ ꝯcedẽdo ꝙ deus vi
det ĩfinitos numeros dicẽte Augꝰ.12.de ci.dei.c.18.Ab
ſit vt dubitemus ꝙ ei..ſ.deo ſit ignotus aliqs numerus.
deus eni oẽs numeros nouit quos ĩfinitos eſſe certum
eſt.⁊ negaꝛ ꝙ deꝛ aliqs numerꝰ ĩfinitꝰ dicẽte Aug.vbi ꝓ
us.ĩfinitoꝝ numeroꝝ nõ ẽ numerꝰ. ¶Et ad ꝓbationẽ ꝙ
deꝛ numerꝰ ĩfinitꝰ.Cũ aꝛ ſi deus videt ĩfinitas ſpẽs nu-
meroꝝ.ḡ videt aliq̃ꝫ ſpẽꝫ numeri i ĩfinitũ diſtãtẽ ab vni-
tate. ¶Rñdeꝛ ꝙ numerũ aliquẽ eẽ ĩfinitũ aut diſtare in
ĩfinitũ ab vnitate iplicat ꝯdictionẽ.qꝛ ꝑ Arꝫ.3° phy. ois
numerus ẽ numeratus.oẽ numeratũ ẽ finitũ.ḡ ⁊c. ¶Itẽ
nihil eſt mẽſurabile ꝑ aliqd̾:qd̾ aliquotiẽs ſumptũ eiꝰ q̃ꝫ
titatẽ nõ attingat.numerꝰ aũt eſt multitudo mẽſurata ꝑ
vnũ:ſed vnitas quotiẽſcũqꝫ ſumpta nõ attingit numeꝝ
ĩfinitũ:(ſi dareꝛ)igiꝛ vnitas nõ mẽſuraret talẽ numeꝝ:⁊
ꝑ ꝯñs nõ eſſet numerꝰ. ¶Sꝫ hec rõ paꝝ ꝯuincit aduerſa
riũ vt ſupius dcm̃ ẽ. ¶Quicqd ſit de iſta rõne. ſequẽdo
rñſionẽ cõcediꝛ ꝙ deus videt multitudinẽ ĩfinitã nume
roꝝ.nõ tñ videt numerũ ĩfinitũ.neqꝫ ois multitudo ẽ nu
merus:ſed ſolũ finita:ſꝫ bñ ecõtra.ois numerus eſt mul
titudo.Diffiniꝛ enim numerus per multitudineꝫ tanq̃ꝫ
per genus:⁊ ita eſt dare multitudinẽ maiorem quocũqꝫ
numero aſſignato vel aſſignabili.qꝛ tota multitudo nu
meroꝝ(cũ ſit ĩfinita)excedit quẽlibet numeꝝ datũ.quã
qlibet talis ſit finitꝰ. ¶Aliter põt dici negãdo iſtã ꝯñaꝫ.
vꝫ.deus videt ĩfinitos numeros:ḡ in numeris nõ erit ꝓ
ceſſus in ĩfinitũ.Et ad ꝓbationẽ concediꝛ ꝙ deus videt
numerum in ĩfinitũ diſtãtẽ ab vnitate ſeu habentẽ ĩfini
tas vnitates:⁊ ꝯcediꝛ ꝙ iſte ẽ maximus numerus q̃ ma-
ior dari nõ põt.Et cũ dꝛ.ḡ nõ erit ꝓceſſus in ĩfinitũ i nu
meris. Rñdeꝛ ꝙ ĩfinitũ capiꝛ duplr.ſ.cathegorematice
⁊ ſincathegorematice.cathegorematice idẽ ẽ qd̾ ꝯſtãſ ex
ꝑtibus ĩfinitis nõ hñs terminũ ⁊ finẽ. Uel põt deſcribi
queadmodũ deſcribit doc.ſub.in quolibet.q.5.ꝙ eſt illd̾
cui nihil entitatis deeſt in nã in qua eſt infinituꝫ.eo mõ
quo eſt poſſibile oẽm entitatẽ talis nãe cõtineri in aliq̃
vno:qd̾ addiꝛ:qꝛ forte nõ eſt poſſibile tale ĩfinitũ ꝯtine-
re per identitatem ſeu formaliter omnem entitatem na-
ture ⁊ eſſentie in qua eſt ĩfinituꝫ:ſed ſufficit ꝙ contineat
omnem

oẽm illá nãm virtualr ⁊ eminẽter. ⁊ isto mõ si dareť nũs infinit⁹ hñs in se infinitas vnitates: contineret quẽlibet aliũ numeꝝ finitũ i se realr ⁊ per idẽtitatẽ aut saltẽ v̓tualiter ⁊ eminẽter: ⁊ ita ꝯtineret oẽm numeꝝ q̃tũ pose est ꝯtineri in aliq̇ vno. vel põt describi isinitũ tale ꝑ excessum ad qd̓cũqꝫ aliud finitũ in nã in qua est isinitum sic. isinitũ est qd̓ excedit qd̓cũqꝫ finitũ nõ ſm aliq̃ꝫ determinatá ꝓportionẽ: sed vltra oẽm determinatã ꝓportionem vel determinabilẽ: ⁊ ita numer⁹ isinit⁹ in se vl̃ itellu diuino (si dareť) excedit quẽcũqꝫ aliũ numeꝝ finitũ vltra oẽꝫ ꝓportionẽ determinatá assignabilẽ. Sed isinitũ capiť 2ᵒᵒ sincathegorematice: ⁊ ẽ illd̓ qd̓ nõ sic ẽ aliq̃ꝫ quin maius illo dari posset. ⁊ isto mõ ponim⁹ isinitatẽ i numeris successiue. nã cũ numer⁹ causeť ex diuisione ꝯtinui. ex. 3. phy. ⁊ ꝯtinuũ diuidi possit in isinitas ptes successiue: seq̇ť nũeꝝ posse multiplicari in isinitũ successiue. Capiẽdo isinitum sincathegorematice. Applicãdo hoc ad ꝓpositũ si assigneť numer⁹ isinit⁹ cathegorematice in intellu diuino iste nũerus erit maxim⁹ ⁊ maior isto dari nõ põt: ⁊ ꝯcedo h̓ statũ. sic ꝙ ad maiorẽ nũeꝝ ꝓcedi nõ põt. Sed si signeť nũerus isinit⁹ sincathegorematice in se vel in itellu diuino sic in tali nũero isinito sincathegorematice signato: non dať stat⁹ sic nec dať in diuisione ꝯtinui. ¶ Et si arguas ꝙ tũc deť stat⁹ accipiẽdo nũeros isinitos sincathegorematice: q2 si de⁹ videt istos nũeros: videt aliquẽ nũerũ i isinitũ distãtẽ a ꝑ⁹ spẽ nũeri. ḡ talis ꝯtinet isinitas vnitates: ⁊ ex ꝯñti ẽ isinit⁹ cathe^{ce}. ¶ Rñdeť ꝙ distãtia ista infinita vel accipiť cathego^{ce} vel sincathe^{ce} si ꝑmõ ꝯcediť ꝯña si 2ᵒᵒ negať. q̇cũqꝫ. n. nũer⁹ distat in isinitũ cathegore^{ce} hꝫ isinitas vnitates: sꝫ si sincathegore^{ce} nõ ẽ veꝝ. ¶ Ad vlt^m cũ dr̃ iter þ^m pũctũ q̇ est in linea ⁊ quẽlibꝫ aliũ ⁊c. ¶ Rñdeť ab aliq̇b⁹. ꝙ ista distributiua oẽ ⁊ qd̓libet: pñt teneri collectiue vel diuisiue. Si ꝑ mõ: nõ est mediũ iter ꝑmuꝫ pũctũ a deo cognitũ: ⁊ quẽlibet aliũ exñteꝫ in linea. Si 2ᵒᵒ ꝯcediť. Et ista rñdeo põt ꝯfirmari ꝑ illd̓ Ar. 6. phys. tex. cõ. 54. ante oẽm moueri ꝓcedit mutatũ eẽ: ⁊ ẽ ꝯ ly oẽ nõ põt teneri nisi diuisiue: q2 si tenereť collectiue: ista eẽt falsa: añ oẽ mutatũ eẽ ꝓcedit moueri: q2 cũ moueri nõ sit sine mutato esse. añ oẽ mutatũ esse collectiue sũptuꝫ ꝓcederet mutatuꝫ esse. Silr̃ ꝯcediť a pħo. ꝙ ante oẽ tps fuit tps q̇ ꝓpõ nõ põt eẽ vera nisi capiẽdo ly oẽ diuisiue ⁊ ꝑ h̓ facilis ẽ rñdeo ad arg^m. ¶ Alr̃ põt dici ꝙ modus iste arguendi nõ tꝫ: qd̓ põt declari in multis exẽplis. Nam arguo de nũeris quẽadmodũ arᷣ de pũctis. Quero vtrũ inter þ^m nũeꝝ: ⁊ quẽlibꝫ aliũ nũeꝝ cognitũ a deo possit eẽ nũerus maior. si sic i ḡ dabiť nũerus maior ꝑ nũero ⁊ q̇cũqꝫ alio a deo cognito. ⁊ ꝑ ꝯñs iste nũerus maior nõ ẽ cognit⁹ a deo qd̓ est falsuꝫ. si nõ i ḡ nũeri nõ crescũt i isi^m. Est etiá alia instãtia. q̃ro eni vtrũ ꝑ⁹ pte ꝯtinui ⁊ oi alia pte ꝯtinui a deo cognita: sit ps minor in ipso: aut nõ. Si sic ḡ dabiť ps minor ꝓter ꝑmá ptẽ ꝯtinui: ⁊ oẽꝫ aliá a deo cognitaꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs ista ps nõ est a deo cognita. Si nõ dať mior pᷣ i ꝯtinuo: ḡ ꝯtinuũ nõ diuidiť isi^m. ¶ Ad oia q̇ hñt ꝯsileꝫ modũ arguẽdi dať vnica rñdeo. ꝑ q̃ꝯmitiť ꝙ iste ꝓpõnes nõ sũt eedẽ. s. iter þ^m pũctũ i linea ⁊ quẽcũqꝫ aliũ a deo visuꝫ: ẽ pũct⁹ medius ⁊ dicẽ ꝙ ẽ aliqs pũct⁹ medi⁹ iter ꝑmũ pũctũ in linea ⁊ quẽcũqꝫ aliũ a deo visuꝫ. Naꝫ ꝑma ẽ v̓a vt ꝑt iduci ꝑ oia singularia: q2 iter ꝑmũ pũctũ ⁊ hũc aliũ a deo cognitũ ẽ pũct⁹ medi⁹ ⁊ sic de singulis i isinitũ: ḡ ista ẽ falsa. iter ꝑmũ pũctũ linee ⁊ quẽlibꝫ aliũ pũctũ a deo cognitũ nõ ẽ pũctus medius. Ex ista. n. seq̇ť: ꝙ ꝑm⁹ pũct⁹: ⁊ q̇libꝫ ali⁹ a deo cognit⁹ sũt imediata: qd̓ ẽ ꝯ pħm. scd̓a m̃ ꝓpõ ẽ falsa: hec. vꝫ. aliqs est pũct⁹ medius iter ꝑmũ pũctũ ⁊ quẽlꝫ aliũ cognitũ a deo: q2 ꝓpõ ꝑticularis ⁊ idefinita ẽ falsa: cui⁹ q̇lꝫ singularis est falsa. Sꝫ q̇lꝫ singularis ꝑdicte ꝑticularis ⁊ idefinite est falsa: vt pꝫ intuẽti. nõ eni est dare aliquẽ pũctũ singularẽ qui sit medi⁹ iter ꝑmũ pũctũ ⁊ quẽlꝫ aliũ visuꝫ a deo. ¶ Itẽ si est aliqs pũct⁹ medi⁹ iter pũctũ ꝑmũ ⁊ quẽlꝫ aliũ visuꝫ a deo: ⁊ iste pũct⁹ medi⁹ (q̇cũqꝫ deť) ẽ ali⁹ pũct⁹ a ꝑ pũcto. ḡ ẽ aliqs pũctus medi⁹ iter ꝑmũ pũctũ ⁊ seipm. qd̓ est ipoẽ: q2 sic eẽt mediũ ⁊ extremũ respectu eiusdẽ. Quia igr̃ ex v̓o nõ seq̇ť falsuꝫ: iõ nõ seq̇ť. iter þ^m pũctũ linee ⁊ quecũqꝫ aliũ punctũ a deo visuꝫ est pũct⁹ medi⁹. ḡ ẽ aliqs pũct⁹ medi⁹ iter þ^m pũctũ linee ⁊ quecũqꝫ aliũ pũctuꝫ a deo visuꝫ: sꝫ h̓ est fallatia ꝯñtis. ⁊ figure dictiõis: q2 i ꝑma ꝓpõne: pũctus medi⁹ i ꝑdicato stat ꝯfuse tñ: eo ꝙ seq̇ť signũ vl̓e affirmatiuũ. mediate. In scd̓a pũct⁹ medius stat determinate in subto: q2 sine oi sig° vli ꝓcedente. Arguiť ḡ affirmatiue a supiori ad suũ iferius sine sig° vli. ⁊ ꝑ ꝯñs est fallatia ꝯñtis. Cõmutať ẽt q̇le q̇d in h̓ aliq̇d. sine termin⁹ supponẽs ꝯfuse i terminuꝫ supponẽtẽ determinate. ¶ Per h̓ rñdeť ad formá argu. cũ arᷣ. inter þ^m punctũ ⁊c. pꝫ ꝙ nõ seq̇ť sicut nõ seq̇ť. de⁹ oi nũero viso videt maiorẽ. ḡ de⁹ videt nũerũ maiorẽ oi nũero viso: añs est veꝝ: q2 q̇lꝫ ei⁹ singularis est v̓a: ⁊ ꝯñs ẽ falsuꝫ: q2 ex ipso seq̇ť ꝙ ẽ possibilis aliqs nũer⁹ maior oi nũero viso a deo. ⁊ sic seq̇reť ꝙ aliqs nũerus nõ videreť a deo. ¶ Eodẽ mõ rñdeť cũ arᷣ. iter. ꝑmũ pũctũ ⁊ quẽlibet aliũ visuꝫ a deo ẽ linea media aut nõ. ¶ Rñdeť ꝯcedẽdo ptẽ affirmatiuá q̇ v̓a est. Et cũ arg̃. si sic cũ i illa linea media possint assignari pũcta: illa pũcta media nõ erũt visa a deo. Dõm ẽ ꝙ nõ seq̇ť. ꝑꝑ cãꝫ ꝑdictá: q2 i maiore linea media stat ꝯfuse: ⁊ i miore sit descensus ad lineá determinataꝫ siue determinate supponẽtẽ: sicut nõ seq̇ť. Oi pte ꝯtinui cognita a deo ẽ ps minor i põa ⁊ i illa pte miori sũt miores ptes i põa: ḡ sũt ptes miores in ꝯtinuo oi pte cognita a deo. ꝑmisse sũt v̓e ⁊ ꝯ ẽ falsa. q̃re nõ tenet modus arguẽdi ꝑꝑ cãꝫ ꝑdictá. ¶ Et ad ꝓbationẽ cuꝫ capis (ꝑ positũ) linea cadit iter þ^m pũctũ ⁊ quecũqꝫ alium eiusdẽ linee visuꝫ a deo. ¶ Dico ꝙ nõ ẽ h̓ po^m ⁊ ꝯcessuꝫ i sꝫ ꝯcessuꝫ ẽ ponẽdo lineá i ꝑdicato. s. ꝙ iter ꝑmũ pũctũ ⁊ quẽlꝫ aliũ visuꝫ a deo ẽ linea me^a ex q̃ nõ seq̇ť alia vt pꝫ ex ꝓcedẽtib⁹. ¶ Sꝫ arᷣ. ꝯ ꝑdictá rñsionẽ. Cõcessuꝫ est. ꝙ hec ẽ falsa. aliqs ẽ pũct⁹ medi⁹ iter þ^m pũctũ ⁊ quẽlꝫ aliũ a deo visuꝫ sua igr̃ ꝯdictoria ẽ v̓a: h̓. s. nihil siue nullus pũct⁹ est medi⁹ iter þ^m pũctũ linee ⁊ quẽlꝫ aliũ visũ a deo. Tũc arᷣ sic. In q̇cũqꝫ q̃ꝫto nullũ ẽ mediũ iter aliq̃: illa sũt imediata: sꝫ pte i linea nullũ ẽ mediũ iter ꝑmũ pũctũ ⁊c. igr̃ ꝑm⁹ pũct⁹ i linea ⁊ q̇lꝫ ali⁹ a deo visus: sũt imediata. maior pꝫ ex opposito. si. n. aliq̃ sũt mediata: ⁊ tñ sũt in eodẽ q̃ꝫto. ḡ est mediũ iter illa. ḡ ꝑ oppositũ. si nullũ ẽ mediũ: illa sunt imediata. ⁊ mior ẽ data ⁊ ꝯcessa. ḡ ⁊c. ¶ Ad hoc rñdeť ꝙ hec ẽ v̓a. nullus ẽ pũct⁹ medi⁹ iter ꝑmũ pũctũ ⁊ quẽlꝫ pũctũ linee visuꝫ a deo. Tũ q2 nec ꝑmi⁹ pũct⁹ ẽ medi⁹ iter ꝑmuꝫ pũctũ ⁊ quẽlꝫ aliũ eiusdẽ linee visuꝫ a deo. nec alius punct⁹ a ꝑ puncto ẽ medi⁹ iter ꝑmũ pũctuꝫ linee ⁊ quẽlꝫ aliũ eiusdẽ linee. ḡ nullus pũct⁹ ẽ medi⁹ sic. Tuꝫ q2 q̇lꝫ singularis isti⁹ vlis ẽ v̓a: vt pꝫ inducẽti: q2 nõ h̓. hic punctus hui⁹ linee est sic medius. neqꝫ h̓ pũctus alio signato. ⁊ sic de singulis. Tuꝫ q2 ei⁹ ꝯdictoria est falsa vt ꝑus ꝓbatũ ẽ: hec. s. aliqs punct⁹ ẽ medi⁹ iter ꝑmũ punctuꝫ ⁊c. Cõcedo ergo ꝙ nullus punct⁹ ẽ medi⁹ iter ꝑmuꝫ punctuꝫ: ⁊ quẽlꝫ aliũ eiusdẽ linee. ¶ Ad formá argumẽti dico ꝙ modus arguẽdi nõ valet: sꝫ ẽ fallatia ꝯñtis cui⁹ rõ ẽ: q2 si ista forma valeret: teneret v̓tute isti⁹ medij: q̇cq̇d seq̇ť ad ꝯñs: seq̇ť ⁊ ad añs: iõ cũ seq̃tur: si nullũ ẽ mediũ iter aliq̃ puncta alicui⁹ linee: illa sũt imediata: vĩ ꝙ sequať: nullũ ẽ mediũ iter ꝑmuꝫ punctũ ⁊ quẽlꝫ aliuꝫ pũctũ eiusdẽ linee. ḡ ꝑm⁹ pũct⁹ ⁊ q̇lꝫ alius sũt imediati. Sꝫ h̓ fallit: q2 ista. nulluꝫ ẽ mediũ iter aliq̃ pũcta alicui⁹ linee: nõ est ꝯñs ad istá: nullũ ẽ mediuꝫ iter ꝑmuꝫ pũctuꝫ ⁊ quẽlꝫ aliũ eiusdẽ linee: q2 nõ sequtur. nõ nihil ẽ mediũ iter ꝑmuꝫ pũctuꝫ ⁊ quẽlꝫ aliũ eiusdẽ linee. igr̃ nullũ ẽ mediuꝫ iter aliq̃ puncta eiusdẽ linee: añs est veꝝ: ⁊ ꝯñs falsuꝫ: sꝫ eꝯ tꝫ ꝯñtia q2 i ista. nulluꝫ ẽ mediũ iter aliq̃ puncta alicui⁹ linee negant pũcta vlr̃. nõ sic aũt in ista. nullũ est mediuꝫ iter þ^m punctuꝫ linee: ⁊ quẽlꝫ alium: q2 negatio ꝓcedẽs signuꝫ vniuersale affirmatiuũ nõ negat vlr̃ terminuꝫ: cui illud signuꝫ vl̓e affirmatiuuꝫ additur. de quibus modis arguendi pꝫ in sũmulis. si sic argui tur. si nihil põt esse minus ꝑtibus continui ille ptes sunt

minime: sȝ nihil pōt eē mīn⁹ vna pte ꝯtinui ⁊ qlibet alia
pte eiusdē ꝯtinui: ḡ vna ps ꝯtinui: ⁊ q̄libȝ alia ps sūt mi
nime: hic est silis defect⁹ qui pri⁹: qꝛ hec. s. nihil est min⁹
ptib⁹ ꝯtinui: nō est ꝯn̄s ad istā. nihil est min⁹ vna pte cō-
tinui ⁊ q̄libet alia pte ꝯtinui: qd̄ tñ oporteret ad h̄ ꝙ for
ma arguēdi valeret. hic tñ est bonus modus arguēdi. in-
ter quecūq; pūcta in linea nullū est mediū: illa sunt ime
diata: sed iter p̄muȝ punctū linee ⁊ quēlibet aliuȝ: nulluȝ
est mediū. ḡ ⁊c̄. Sed minor est falsa vt supra probatuȝ ē.

Dimissa opi. p̄hoꝝ q̄stum ad istuȝ articuluȝ ponit ꝯ̄
catholica theologoꝝ que est. Deus ifallibi
liter nouit qd̄libet futuꝝ ꝯtingens ex determinatione
diuine voluntatis. ¶ Hec ꝯ̄ p̄baꝫ sic. Aliqd̄ est futuꝝ ꝯtin
gens: vel ḡ a se vel ab alio. nō a se: ꝙ nihil ꝑducit seipsuȝ
ad esse. ex primo de trini. Aug. ⁊ 2° de aia. tex. cōmē. 47.
igiꝫ ab alio: ⁊ cuȝ nō sit ꝓcessus in infinituȝ est deuenire
ad vnū p̄muȝ qd̄ est cā futuri ꝯtingentis: tale est de⁹. Sȝ
quuȝ in deo s̄m oēs sint due rōnes cāndi: videlicet itellc̄s
⁊ volūtas. cābit ḡ futuꝝ ꝯtingens aut per itellectuȝ aut
per voluntatē. nō per itellc̄m: qa itellc̄s vt p̄cedit volunta
tem est p̄ncipiū agēdi mere nālīter ⁊ necessario vt osten-
sum est superi⁹ ēt de mente Arꝫ. igiꝫ voluntas diuina erit
p̄ncipiuȝ futuri ꝯtingentis s̄m ꝙ tale est. Sed cuȝ itellc̄s
diuin⁹ natus sit itelligē qcq̄d est a voluntate diuina. aut
determinat ipsa voluntas ad eē: seqt̄ur ꝙ itellc̄s diuinus
itelliget futuꝝ ꝯtingēs ⁊ certificabiꝫ de ipso s̄m moduȝ
qui post diceꝫ. ¶ Itē. omnis cognitio respectu alicui⁹ de
terminati effectus vel est a cā ad effectum vel ab effectu
ad causam cognitio futuri cōtingentis diuina nō est ab
effectu: qꝛ vt sic vilesceret itellc̄s diuinus ergo est a cā. vel
ergo erit a causa que est ipsemet deus: vel ab alia: nō ab
alia. qꝛ per rationē priorē vilesceret intellectus diuinus.
ergo talem effectū deus cognoscit per se inq̄ntuȝ est cāns
h̄⁹ effectuȝ: sed nō inq̄ntuȝ est cāns necessario. Alioquin
omnis effectus eueniret necessario. igitur cognoscit tale
ꝯtingens per hoc ꝙ est ꝯtingenter cāns: sed deus nō cō
tingenter causat per intellectuȝ ante omnem actuȝ volū
tatis diuine. igiꝫ causat per voluntatē que est p̄ncipium
primuȝ simplr̄ ꝯtingēter operādi. Et ita per hoc ꝙ intel-
lectus diuin⁹ ituet diuinā voluntatē determinantē futu
rum ꝯtingēs ad esse aut eius determinationē ifallibilem
intellectus diuinus nouit ifallibiliter talē effectum futu
rum. Est ergo modus cognoscendi futuꝝ cōtingens hoc
modo. Intellectus diuin⁹ itelligit futuꝝ ꝯtingens ex de
terminatione diuine voluntatis determinantis tale fu-
turuȝ ad alteram ptem ꝯ̄dictiōis: qd̄ prius erat neutrum
qꝛ indifferēs: ⁊ qꝛ determinatio diuine voluntatis est im
mutabilis ⁊ nullo modo ipedibilis: ideo itellectus diui-
nus intelligens talem determinationem: ⁊ hoc vel ex in
tuitione ipsius determinatiōis in se: vel ex hoc ꝙ ista de
terminatio repr̄esentaꝫ in essentia cōcurrente voluntate
determinante: nouit itellectus diuinus tale contingens
ifallibiliter futuꝝ. qd̄ prius erat in intellectu diuino neu
truȝ ⁊ ideterminatum respectu vtriusq; ptis ꝯ̄dictionis.
¶ Unde imaginanda sunt. 4. instantia nature. in primo
istāti in eēntia diuina p̄ntantur itellectui diuino termini
simplices quoꝝ vnio est ꝯtingēs. sic ꝙ eēntia diuina est
itellectui diuino rō itelligendi simplicia. In scd̄o istanti
itellect⁹ diuin⁹ itelligēs terminos simplices componit ip
sos adinuiceȝ: ⁊ tunc cōplexio est neutra in intellectu sic
ꝙ neutra pars ꝯ̄dictionis in tali istāti est determinate v̄a
s. iudas dānabiꝫ vel nō dānabiꝫ. In 3° istāti voluntas di
uina eligit alterā ptē. s. istā. iudas dānabiꝫ. ⁊ tūc ꝯplexio
ꝯtingēs fit determinate v̄a. Hac aūt ꝯplexione exn̄te de
terminate v̄a ex acceptiōe diuine volūtatis. in 4° istan
ti eēntia diuina repr̄esentat istā cōplexionē determinate
verā itellectui diuino: ⁊ tūc itellect⁹ istā cōplonē itelligit
eē verā: ita ꝙ sicut eēntia rep̄ntat cōplones nec̄ias intel
lectui dīno: ⁊ ē sibi rō itelligendi ipsas: ita ēt sibi rep̄sen-
tat cōplones ꝯtingētes: ⁊ ē itellectui dīno respectu ipaꝝ
rō itelligēdi. Differēter tñ qꝛ respcū nec̄iaꝝ ē rō itelligēdi
añ oēȝ actū volūtatis dine ipa dina volūtate nō ꝯcurrēte
ad v̄itatē ipaꝝ seu ad eaꝝ itellectionē. sȝ respcū ꝯtigētiuȝ
sic ē rō itelligēdi: ꝙ tales cōplones nō p̄cise cognoscūꝫ vt
rep̄ntate in dina eēntia: imo vt determinate a dina voli-
tiōe: ⁊ sic essentia dina nō est rō intelligēdi sine volūtate.

Cōtra istaȝ ꝯn̄ē instaꝫ tripl̄r. p̄ sic. q̄ncūq; aliquid de-
terminaꝫ ꝯtingēter: sic ꝙ possibile est ipȝ nun-
q̄ȝ fuisse determinatū: p talē determinationeȝ nō pōt h̄ri
euidētia certa ⁊ ifallibilis de ipso. Sed voluntas diuina
ita determinat ꝙ possibile est ipsaȝ nunq̄ȝ fuisse determi
nataȝ. igiꝫ ⁊c. ¶ Itē. 2° vel dina volūtas ē determinata re
spectu oium vel nō: si nō habeꝫ ꝓpositū ꝙ p h̄⁹ determi-
nationē nō cognosceret oia ꝯtingētia. si sic seqꝫ ꝙ est de-
terminata respectu act⁹ volūtatis create: sȝ h̄ vr̄ falsuȝ. ḡ
⁊ añs. falsitas ꝯn̄tis p̄baꝫ. nā q̄ro aut determinationē vo
luntatis dine seqꝫ necessario determiatio volūtatis crea
te aut nō. si non ḡ p visionē talis determinatiōis non co
gnosciꝫ ifallibiliter tale futuꝝ ꝯtigēs. si sic. ḡ sicut non est
in ptāte volūtatis talis determinatio diuina sic nō est in
ptāte ei⁹ determiari ad actū ꝓpriū p volūtatē dinā: ⁊ sic
ita nālīter agit talis volūtas sicut quecūq; alia cā nālis:
qꝛ sicut posita determiatione dine volūtatis non ē oppo
sitū i ptāte agētis nālis: in ꝓposito. ¶ Itē. 3° q̄tūcūq; vo-
lūtas nr̄a sit determiata ad alterā ptē ꝯ̄dictionis: ⁊ itelle
ctus noster clare videat determiationē: non seqꝫ ꝙ ifalli
bilr̄ talē ptē futuram cognoscat ex eo ꝙ volūtas nr̄a pōt
oppositā velle. igiꝫ visio talis determiationis nihil facit
ad h̄ ꝙ aliqd̄ ifallibilr̄ cognoscaꝫ. cū enim voluntas diui
na non nec̄io: sȝ ꝯtingenter determinet. sequiꝫ ꝙ intelle-
ctus diuin⁹ p hoc ꝙ respicit talē determinationeȝ in eēn
tia sua nō infallibiliter cognoscat tale futurum.

Ad hec r̄ndeꝫ. ⁊ p̄ ad p̄mū dicendo ꝙ istud arg^m h̄ȝ
solui a quocūq; catholico. naȝ oēs ponūt ꝙ
de⁹ cognoscit futura ꝯtigētia. vel ḡ ꝯtigēter vl̄ nec̄io: nō
necessario. hoc eniȝ tanq̄ȝ iconueniēs oēs nituꝫ euitare.
Si ꝯtigēter tūc arguiꝫ ꝓbādo ꝙ nō ifallibilr̄ cog̃scit. naȝ
quādocūq; aliqd̄ sic sciꝫ qd̄ pōt nūq̄ȝ fuisse illud scitū: nō
infallibilr̄ sciꝫ: sed quodcūq; futuruȝ sic sciꝫ ꝙ pōt nunq̄ȝ
fuisse scitū. ḡ nunq̄ȝ futuꝝ infallibilr̄ sciꝫ: ꝯn̄ia pȝ. ⁊ ꝯ̄ est
falsa. ergo aliq̄ p̄missaꝝ: non minor vt pȝ s̄m oēs. ḡ maior
cui inītiꝫ tota vis rōnis. nam vbi positio nostra ponit de
terminationē diuine volūtatis: arg^m a sili ponit sciam in
tellect⁹. Dico igiꝫ ꝙ illa ꝓpositio est falsa que assumiꝫ p
maiori. ¶ Pro quo aduertēduȝ est ꝙ lȝ determinatio vo
luntatis diuine ad alterā ptē ꝯtradictionis possit nō fie-
ri ⁊ eē: ⁊ sic ꝯn̄ter deus posset nō scire tale vel tale futuꝝ.
Ex hoc tñ non sequiꝫ ꝙ talis notitia de futuro determi-
nato nō sit ifallibilis. ⁊ rō est qꝛ nō diciꝫ ifallibilis p eo
qd̄ nō pōt alr̄ eē q̄n sic sciat. Sȝ p h̄ ꝙ ē ipossibile talē de-
terminationē eē: ⁊ intellectū diuinū nō scire talē determi
nationē: sicut ipossibile est aliqd̄ futuꝝ eē ⁊ diuinū itelle-
ctuȝ nō cog̃scere illud. ¶ Sȝ instaꝫ qꝛ eq̄ bñ cog̃sceremus
certitudinalr̄ effect⁹ futuros q̄ sūt a volūtate nr̄a sic deus
nouit futura ꝯtingētia ab ipso ꝓueniētia. ¶ R̄ndeꝫ ꝙ di
uinus intellectus cognoscit ꝙ quicq̄d determinat. diui-
na voluntas infallibiliter determinat. nā lȝ volūtati dine
in eo istāti quo determiat ꝯtigēs ad alteꝝ oppositoꝝ (cō-
siderādo ipaȝ vt est p̄or nālr̄ actu determinatiōis q̄ nō so
luȝ ipsa volitione p̄or ē nālr̄) sȝ ēt in q̄ntū ē volēs: possit in
eē alteꝝ oppositū: ifallibilr̄ tñ determinat futuꝝ ꝯtigēs:
qꝛ ē simplr̄ inobliq̄bilis: cū sit p̄ma regula respcū oiuȝ cō
tigētiū. ¶ Ex h̄ ꝯcludiꝫ ꝙ cū itellc̄s din⁹ illd̄ infallibiliter
cog̃scat qd̄ volūtas dina ifallibilr̄ determiat: cū volūtas
dina ifallibilr̄ determinet futuꝝ ꝯtigēs ad eē: relinqꝫ ꝙ i
tellc̄s din⁹ ifallibilr̄ cog̃scit ipm. ¶ Ex duob⁹ igiꝫ ꝓuenit
ifallibilitas scie dei. p̄ ex hoc ꝙ qcq̄d diuina volūtas de-
terminat itellc̄s diuin⁹ determiate apph̄endit. scd̄o qꝛ scit
itellc̄s diuin⁹ volūtatē dinā eē imutabilē: ⁊ nō ipedibileȝ.
p̄^m ꝯcurrit in volūtate nostra: scd̄m nō. ¶ Ex hoc inferꝫ
ꝙ lȝ futurum

q̄ lȝ futuruȝ ↄtingens determinatum a diuina volũtate q̄ntũ est ex pte sui simplr ⁊ absolute possit eē ⁊ non esse. ⁊ ex ↄñti sciri aut nõ sciri ab itellectu diuino: tñ stãte determinatione diuina tale futuȝ nõ põt non esse: ⁊ ex ↄñti ēt nõ põt nõ sciri: ita q̄ vt dictũ est superi⁹ ista ꝓpositio. futurũ ↄtingens determinatũ a volũtate diuina põt nõ eē est vera in sensu diuiso: in sensu cõpõnis est falsa: ⁊ tunc necessitas futuri ↄtingẽtis ad eē est necessitas ex suppositione sue ↄñtie. nõ aũt simplr aut ↄñtis. vñ ols ↄditiõalis vã est necessaria necessitate ↄñtie: lȝ tã añs q̄ȝ ↄñs sint simplr ↄtingẽtia: sicut in ista. si tu curris tu moueris: ita in ista: si de⁹ determiat antichristuȝ fore: antixp̄s necio erit necessitate ↄñtie: ⁊ tñ vtrũqȝ tã añs q̄ȝ ↄñs sunt ↄtingentia. ¶ Ad 2m cũ dr volũtas diuina aut est determinata respectu oĩuȝ aut nõ: ↄ̄dicit q̄ sic. Et cũ dr. vel talẽ determinationẽ sequit necessario determinatio volũtatis create vel nõ. Dico q̄ ly necio. põt esse determinatio ↄñtie. vel ↄñtis. si p̄mo mõ veꝝ est q̄ determinationẽ volũtatis diuine necessario seqt determiatio volũtatis create. nã ista ↄñtia ẽ necessaria. de⁹ vult volũtatẽ creatã ꝓducere. b. p. a. instãti. g̃ volũtas creata in. a. istãti ꝓducet. b. Et cũ dr q̄ ageret mere nãlr. hoc negat: qz ista determinatio diuine volũtatis nõ est necessaria. nec nãlis. ⁊ iõ nec determinatio volũtatis create. qd̾ eni agit ex suppõne alicui⁹ p̄ncipij simplr liberi ↄtingẽter agẽtis est simplr liberũ ⁊ ↄtingenter agens. ¶ Vñ si p impossibile volũtas diuina nõ ageret ⁊ volũtas creata ageret: libere ⁊ ↄtingẽter ageret. g̃ sicut in casu volũtas creata eẽt libera: ita sic nũc vbi ei cooperat volũtas diuina erit libera ⁊ ↄtingẽter agẽs. vñ hoc argumẽtũ militat ↄtra oẽs doctores catholicos. nã arguit de scia infallibili respectu nr̃e volũtatis: quẽadmodũ arguitũ est de determinatione diuine volũtatis. nã q̄ro aut talez sciaȝ infallibilẽ respectu nr̃e volũtatis seqt necessario determinatio volũtatis nr̃e vel nõ. si sic: seqt idẽ incõueniẽs qd̾ prius: si nõ: seqt q̄ talis notitia nõ est euidẽs ⁊ infallibilis notitia de futuro: ⁊ ita ista rõ parum cõcludit. ¶ Ad 3m ↄ̄dicit q̄ silitudo nõ est bona: qz ex determinatione volũtatis nr̃e ad a fore vel nõ fore: nõ sequit ita eē cãlr. Sed ad determinationẽ diuine volũtatis bñ sequit. a. eẽ pro instãti ꝓ quo determinat ipsa volũtas. cuȝ diuina determinatio sit rõ cãtiua ad extra. ⁊ ideo deus vidẽs suã determinationẽ que est imutabilis: certitudinalr videt futuꝝ cõtingẽs. Sed volũtas nostra cuȝ nõ sit efficax ad ponendũ volitũ in eẽ. nõ opȝ q̄ eo ipso q̄ intellectus determinationẽ nr̃e volũtatis intelligit q̄ statim infallibilr cognoscat talẽ determinationẽ. ¶ Sed adhuc istat. illud qd̾ non causat sub diuina acceptione nõ hȝ q̄ sit cognoscibile p diuinam determinationeȝ: qz determinatio diuina nõ vr̃ nisi q̄dã acceptatio rei ꝓducibilis: lȝ pctm̃ volũtatis create nõ cadit sub diuina acceptatõe. igr̃ ⁊c. ↄñtia est nota cũ maiori ⁊ minor ꝓbat. tũ qz ſm oẽs de⁹ nõ põt eẽ cã pcti dicente Aug. auctore deo hõ nõ fit deterior: tum ẽt: qz odit peccatũ: igit non põt ipsum velle ⁊ acceptare. ¶ Ad hoc ↄ̄dicit q̄ voluntas diuina nõ habet actum volendi respectu peccati: qz pctm̃ velle nõ põt: lȝ bene hȝ actũ p̄missionis respectu ipsius que p̄missio nõ est aliquis actus positiu⁹ volũtatis diuine: sed soluȝ negatiu⁹. s. nõ velle ꝓhibere actuȝ peccati: ⁊ hoc ſm doc. in p̄mo senté. di. 47. q. vnica. ⁊ tunc deus hȝ certitudinẽ de peccato futuro: qz scit se cooperatuꝝ volũtati create ad substratum peccati si voluntas creata operabit ad ipm̃. ⁊ hoc si fuerit peccatuȝ cõmissionis. vel deus scit se non cooperatuꝝ ad tale substratum si fuerit peccatũ omissionis. ⁊ cõcedit q̄ deus operat ad substratuȝ. vel mãle peccati: sed nõ ad formale qd̾ est carẽtia rectitudinis debite: que solũ attribuit volũtati create. de hoc i 2° sen. di. 37. ¶ Unde pro declaratiõe huius ponat regula q̄ quando aliqs effect⁹ est a plib⁹ causis gñe diuersis vel eiusdẽ gñis causantibus: tñ vt cã pticularis ⁊ vlis vel ẽt cãntibus vt cãe ptiales in oĩbus istis põt ↄtingere q̄ positiuuȝ illius effect⁹ est ab oĩb⁹ illis cãis: lȝ aliq̄ p̄uatio vel deformitas poterit in eẽ ex rõne vni⁹ cãe tm̃ ⁊ nõ aliaꝝ. Probat hoc exẽplo. Ad ꝓducẽdũ hoiẽȝ ↄcurrit sol ⁊ hõ. ex 2° phy. tex. cõmẽ. 26. ponam⁹ q̄ defect⁹ seminis faciat monstrũ: certũ est q̄ non inducet ista deformitas a sole: sed a defectu seminis tm̃: tñ totuȝ est ab vtraqȝ cã. Silr in cãto a q̄tuor causis aliq̄ deformitas inest ex pte efficiẽtis q̃ nõ inest ex pte mãe vel econuerso: ⁊ tñ positiuũ ꝓducit ab oĩb⁹ causis. Silr si pater ⁊ mater sint cãe ptiales fetus q̄uis positiuũ sit ab vtroqȝ: tñ aliq̄ deformitas poterit inesse ex pte seminis patris ⁊ non matris vel econuerso. Hoc est ẽt pȝ rõne: qz cãe cãntes distinctis rõnibus sic se hñt q̄ vna pfecte cãnte poterit alia nõ pfecte cãre: lȝ impfecte: ⁊ tũc lȝ effect⁹ positiu⁹ sit ab eis: tñ aliqs defect⁹ in eo erit ex cã ipfecte cãnte q̃ nõ ierit ex cã pfecte cãnte. ¶ Applicãdo hãc regulã ad ꝓpositum entitas positiua peccati ẽ a volũtate diuina ⁊ creata: ⁊ deformitas rectitudĩs vel carentia iustitie q̃ deberet ineẽ ipsi actui: que est rõ formalis peccati: ẽ a voluntate creata ⁊ iputabilis ei: non autem diuine.

Sed tamẽ

instat sex medijs ↄ̄missionẽ: ꝓbãdo. vȝ. q̄ talis actus nõ sit volũtati create imputabilis. Et p̄ qz si volũtas diuina determiauit tale positiuũ futuꝝ (qd̾ est ab vtraqȝ volũtate) nõ poterit volũtas creata nõ elicere ⁊ cãre tale positiuũ. ⁊ tale nõ erit ↄtingẽter: qd̾ aliqui supi⁹ tactũ est. ¶ Sc̄ʒ. 2° si volũtas diuina sil ↄcurrit ad actũ positiuuȝ peccati: aut ↄcurret in rõne cãe p̄oris cãntis: aut in rõne posterioris cãe: aut vtraqȝ voluntas sit ex equo ↄcurreret ad tale positiuum. pȝ ista ꝑ sufficientẽ diuisionẽ cãrũ: que ordine quodã ẽẽntiali causant. Nõ est dãdũ 3m qz volũtas diuina est p̄ma cã ⁊ idepẽdẽs. volũtas creata secũdaria ⁊ dependens. g̃ ista duo nõ ex equo ↄcurrũt. Tũ ẽt qz cã p̄ma p̄us nã agit ad effectũ q̄ȝ cã secũdaria. nã dr̃ oppositũ: cã scḋa nõ erit mouens mota. Nõ ẽt est dandũ 2m. qz tunc volũtas creata in aliq̄ priori ageret ad talẽ actũ positiuũ: in quo nõ ageret volũtas diuina. ⁊ tũc ipsa determinaret per volũtatẽ creatã: qd̾ est absurdũ. Neqȝ est dandũ p̄m: qz volũtas diuina in aliquo p̄ori nã ageret ad actũ peccati: q̄ȝ volũtas creata: ⁊ in illo p̄ori nãe: aut de⁹ ageret ad rectitudinẽ act⁹: aut nõ si agit in scḋo signo nãe volũtas creata nõ poterit nõ agere ad rectitudinẽ. Et ita nõ poterit peccare. Si v̾o voluntas diuina in illo priori nõ agit ad rectitudineȝ. ergo deus erit cã peccati. ⁊ volũtas creata nõ poterit agere ad talẽ rectitudinẽ: qz deus nõ agit. ¶ Sc̄ʒ. 3° cãns aliqd̾ ſm ad quod necessario sequit aliqua priuatio: causat necessario illam priuationẽ. sed deformitas in actu peccati est priuatio cõsequẽs ad positiuũ substratum. ergo deus cãndo actũ peccati: cãret deformitatẽ eius. ¶ Itẽ 4° actus qui est malus ex genere. s. ex obiecto: non põt separari a sua deformitate: qz ↄtrahit ipsam: ⁊ ex eo q̄ est per se cã ipsi⁹: igit (si deus sit per se cã illius actus) esset causa deformitatis. quicquid enim est causa cãe (. s. actus) est cã cãti. s. deformitatis consequentis. ¶ Confirmat qz agens quãtum dat de forma: tm̃ dat de consequentibus ad formaȝ: ex scientia cõmentatoris. cõmen. 32. 8° phys. (⁊ hoc est verum in priuatiuis ⁊ positiuis) igit deus causans actũ cãbit deformitatem que est priuatio ↄñs. ¶ Item 5° de⁹ nõ tm̃ ꝓhibet deformitateȝ in actu sed etiam actum substratũ: vt ibi: nõ concupisces ⁊c. ¶ Itẽ 6° ⁊ vltimo. si de⁹ cõcurrit ad actũ peccati aut cãt totũ actũ illũ aut ptem. non totum: qz tunc totus ille actus bis causaret ⁊ a duabus causis. s. a deo: ⁊ a volũtate creata: quiȝ illi actui nõ repugnet esse totaliter ⁊ immediate a deo. Si detur secũdum: tunc quicquid in actu causabit a voluntate creata (quantũcunqȝ modicum sit) non causabitur a deo: ⁊ ita sequitur propositum.

Ad hec

respondet premittendo sex suppositiones. ¶ Quaꝝ prima est q̄ vlitas ⁊ pticularitas. in causando semp attendunt in ordine ad ideȝ gen⁹ cãe (sicut logt pho 2° phy. q̄ sol ⁊ hõ generãt hominẽ. vnde

distinguēs q̄tuor gn̄a causaꝝ: nō distinguit vnum genus cāe ꝯtra aliud penes rōnes vlis ꝛ pticularis in cāndo:ꝗꝫ semꝑ idē gen⁹ cāe sic distinguit. Agēs vle est illud qd̾ per gn̄alē influxū agit: ꝛ agēs pticulare qd̾ agit per pticularē influxū. Et differūt tripl̓r. Prīo q2 vle agēs pōt in plures effect⁹: q̄ꝫ pticulare nō solū nūero: s꜓ spē distinctos. Scd̾o q2 penes actionē cāe vlis p̄cise: nunq̄ꝫ effectus specificaꝭ: nisi sil̓ ꝯcurrat actio agentis pticularis. Nam sol nunq̄ꝫ ꝑduceret hoīem: nisi ꝯcurrēte actione hoīs. Tertia dn̄a q2 ista agentia sunt spē distincta: al̓r deficerēt ꝯditiones p̄dicte: nec vnū alteri subordinareꝭ. ¶ Secunda suppositio p̄mittenda est ꝙ agens vle ꝛ pticulare sic se hn̄t ad effectum ꝙ (q̄ꝫuis vle habeat esse prius nā q̄ꝫ pticulare: ꝛ hoc vel q2 est pfectius in esse: vel q2 in aliquo priori suum esse h꜓: q2 nō est ꝯtradictio vle esse sine pticulari) tn̄ nullo mō cā vlis causat prius q̄ꝫ pticularis: imo simul in eodeꝫ instanti nāe causant. Est ḡ p̄oritas iter cām vniuersalē: ꝛ particularē ꝺm se acceptas. non tn̄ respectu tertij. s. effectus. ¶ Hoc ꝓbaꝭ tripl̓r. Primo q2 nō maiori siltate ꝯcurrūt cāe diuersorū generꝫ respcū tertij: q̄ꝫ cāe eiusdem generis: sed cāe diuersoꝝ generꝝ sic ꝯcurrūt ꝙ q̄ꝫuis habeant p̄oritateꝫ nature in esse: nō tn̄ in causando. igiꭥ ꝛc. Maior ꝓbaꭥ. q2 minor ꝯnexio ꝛ ꝯcursus: vel non maior: est iter genera diuersa in causando: q̄ꝫ iter ea que sunt vnū genere. Minor ꝓbaꭥ. q2 mā ꝛ forma (que genere differūt in causando) q̄ꝫuis in essendo hn̄t ordinem p̄oritatis ꝛ posterioritatis nāe: nō tn̄ in causando. contradictio est. n. mā꜓ dare esse māle effectui in quocunq̄ꝫ signo nāe: nisi in eodem esset ipsa forma q2 compositū in nullo signo causaꭥ. nisi ꝯcurrāt ambe sue ptes essentiales. Secūdo. si in aliquo p̄ori nā causa vlis causaret: ꝛ non particularis: quero quid p̄cise inducit in illo p̄ori nā. aut aliquid. aut nihil. si secundo mō. nulla est causatio: si aliquid quod ꝑductū est in ꝑmo signo a cā vli: nō potest ꝑduci in secundo a causa pticulari. ergo istud nō ꝑduceꭥ a causa particulari in scd̾o signo nāe: q2 habuit esse in p̄mo. 3° sic. effectus qui nō pōt ꝑduci nisi in specifico esse: in quocunq̄ꝫ signo causatur: non pōt ꝑduci nisi concurrat cā dans specificum esse. ista p꜓: q2 sine causa dante eē nō induciꭥ effectus: sed cā particularis dat specificū esse ꝺm oēs. igiꭥ ꝛc. ¶ Tertia suppositio p̄mittenda est: ꝙ ordo causaꝝ eēntial̓r ordinatarū in genere cause efficientis nō pōt attendi per hoc ꝙ vna cā causet aliam (ita ꝙ causa sup̄ior nihil faciat in effectu cause inferioris: nisi solū꜓ ꝙ causet causam inferioreꝫ). Sed dico ꝙ nisi cā sup̄ior ꝯcurrat effectiue in genere cause sup̄ioris efficientis ad causandū effectū simul cū cā iferiori tolliꭥ ordo cārū essentialisi ab vniuerso. ¶ Probaꭥ hec suppositio p̄mo ductibus Arist. scd̾o phy. vt allegatū꜓ est. Sol ꝛ hō generant hoīem. Quero quō sol concurrit ad hoīs generationeꝫ: aut p̄cise vt causans hoīem generantem. aut concausans hoī gn̄anti ad ꝑducēdum hoīem genitū. Si secundo modo: habeo ꝓpositū. Si ꝑmo modo. Contra. q2 sol non creat hoīem gn̄antem: q2 ille fuit ab alio hoīe total̓r (per positū.) ergo respcū ipsius sol nullā habuit causalitateꝫ. igiꭥ neq̄ꝫ respcū hoīs geniti pōt poni cā. ¶ Itē. 12. meta. ꝛ 8°. phy. ponit Aris. ꝙ itelligentia mouet celū. aut. ḡ ꝑ istū motuꝫ (ꝑ quē ꝺm pħm mediāte celo intelligētie agunt in hec inferiora) causat aliquid coagendo causis pticularibus: aut non. si p̄mo modo: habeꭥ ꝓpositū. si secūdo mō: igiꭥ nihil aget ad eē specificū effectuū particularū: q2 istud esse nō potest causari sine causis particularibus. ¶ Confirmaꭥ hoc ex auctore de causis. causa p̄ma plus influit in effectum q̄ꝫ cā secunda. hoc nō potest intelligi: q2 cā ꝑma ꝑducat secundā: ꝛ nō effectum eius: quia non plus influeret. ita. n. causa secunda total̓r ꝑduceret effectū suum: sicut ipsa total̓r ꝑduceꭥ a causa p̄ma. ¶ Probaꭥ secundo hec suppositio ꝑmissa etiā quadruplici rōne. Tum p̄mo q2 ꝺm Aristo. intelligentia ꝛ sol: pōa cognitiua ꝛ obiectum sunt cause essential̓r ordinate: ꝛ tn̄ itelligentia non ꝑducit solē: neq̄ꝫ pōa obiectū. Tū secūdo q2 cā p̄ma nō existēte: posset cā secūda cāre effectuū suū quē haberet total̓r in sua ptāte. Hoc ꝯn̄s est falsum q2 ex hoc tolleret ois ordo eēntialis: quia non est talis ordo vbi vnū posset eē aut cāre sine reliquo. aut etiā ipso nō existēte. Tū 3° q2 sequereꭥ ꝙ in entib⁹ eiusdē spēi dareꭥ ordo eēntialis: qd̾ negat Ar. 3. meta. cōmendando Platonē. tex. cōmē. 11. Et ꝯn̄tia est euidēs: q2 vnū pōt eē sine reliquo. ac ēt cāre. Tū 4° q2 tolleret ois ꝯnexio cārū iter se ꝛ ad vnuꝫ ꝑmū efficiēs. ꝯn̄s est falsum: q2. 12. meta. tex. cōmē. 52. Unitas vniuersi est in ordine ptiū ad se inuicē. ꝛ ad ꝑm: sicut vnitas exercit⁹. igiꭥ nō est dicēdū incōnexā esse vniuersi substātiā quo ad aliquā entitatem siue cālitatē. Consequētia ꝑncipalis p꜓. q2 efficiētia particularia nullā ꝯnexionē hn̄t cū efficientibus vniuersalibus. nec q̄ꝫtum ad esse nec quantū ad causalitatē. non quo ad esse. q2 homo pticularis generās non est a sole sicut a totali cā: sed est ab alio homie (nec quo ad cālitatē ex hypotesi) ꝛ tamē subordinaꭥ soli eēntial̓r ad ꝑducēdū aliū hominē. igiꭥ hoc est q2 ꝯcurrūt ad eundē effectū. ¶ 4ª p̄mittenda suppositio est ꝙ a quacūq̄ꝫ cā effectiua duo p̄cedūt. vnū quod est actio seu productio: ꝛ originatio qd̾ est ipsuꝫ cāre. Alteꝝ est terminus product⁹: siue ista. productione causatus. Quo stāte dr̄ ꝙ cuꝫ cā vlis ꝛ pticularis simul ꝯcurrūt ad eundē effectū: nō est intelligēdū de effectu qui est agere seu causare: sed de effectu q est ipsuꝫ productū: siue cātū. Q2 autē istaꝝ distinctaruꝫ cāruꝫ sint distincte actiones ꝛ non terminari: pōt probari per illud cōmē. 5. phy. cōmen. 38. Si forma alia: ꝛ actio alia. vnde non est eadē causatio qua pōa cognitiua causat: cū illa q̄ obm causat: l꜓ sit vnus actus cātus. ¶ Quinta p̄ambula suppositio est ꝙ volūtas diciꭥ libere operari penes ipm agere seu cāre actum: qd̾ probaꭥ: q2 respcū illius volūtas libere se h꜓: quo remoto tolliꭥ eius libertas in operādo: remoto aūt agere a voluntate tolliꭥ libertas eius in operando ꝺm actuꝫ volitionis. Nā volūtas si est pōa libera: est p̄cise inquantum actiua ꝛ productiua actus volendi ꝛ nō vt passiua aut receptiua: q2 in potestate patientis nō est nō pati. Unde si deus causaret total̓r actuꝫ volendi in me: non esset mihi actus voluntarius. ¶ Ex hoc inferunꭥ tria correlaria. ꝑmuꝫ quorum est ꝙ in volūtate est duplex act⁹ malus: sed vnus est tm̄ imputabilis. Primus est ipsa productio qua voluntas producit malū velle qd̾ est quiditas. Scd̾s actus malus est ipsuꝫ maluꝫ velle. Et ꝑm⁹ imputabilis est voluntati. Et scd̾s est ꝑꝑ ꝑmū solū. qd̾ probaꭥ. q2 remoto ꝑmo actu quo voluntas elicit ipm velle nunq̄ꝫ sibi iputabiꭥ. Nā si deus ip̄rimeret mihi (total̓r recipiēti) actū odij circa p̄ximuꝫ: nō eēt mihi imputabilis: q2 nō hr̄et rōnē volūtarij. nec esset in ptāte mea. ꝛ tale nō est imputabile. ex 3° ethi. ¶ Sequiꭥ scd̾m correlarium quod est. Actus in voluntate qui de se non est imputabilis. sed solū ꝑꝑ causationē qua libere eliciꭥ ab eo cui est nat⁹ imputari. iste in q̄ꝫ actus q̄ꝫtūcūq̄ꝫ causeꭥ ab alia cā causante alia causatione: distincta a causatione voluntatis create: nō imputabiꭥ ei. Exempluꝫ. mala volitio ideo imputabiꭥ. voluntati: q2 voluntas libere elicit ipsam: ꝛ vt malum sibi: sed licet idem actus sit ab obiecto: nō imputabiꭥ obiecto: q2 nō causat causatione qua iste actus debeat sibi imputari. ¶ Ex hoc inferꭥ 3m correlariuꝫ ꝙ actus malus quātūcunq̄ꝫ sit a deo causal̓r: non est deo imputabilis q2 non elicitus cum causatione: qua actus iste imputaꭥ. imo indebite faceret: si non causaret istum actuꝫ: q2 ex generali mundi constitutione est ꝙ cause p̄marie coagant causis secundarijs agentib⁹. Al̓r hec cessatio aut suspensio causalitatis esset miraculosa. ꝛ ideo sicut obiecto non imputabiꭥ actus: q2 nō causat causatione faciente imputabilitatem: nec etiam ipsi habitui: si concurreret ad agenduꝫ: ita etiā nec ipsi deo. q2 agit per generalem influxuꝫ: quo coagit omnibus agētibus particularibus. Et hoc quod dicitur: intelligiꭥ de

positiuo: q2

positiuo:qꝛ istud hꝫ per se causaꝫ efficientē. Nō de priua tiuo cuius nō est per se causa efficiēs. ¶ Sexta ꝛ vltima premittenda suppositio est ꝙ voluntas nō est totalis cā sue operationis excludēdo deuꝫ. Nam actus volitionis causatus in voluntate est a voluntate ꝛ obīo. sicut a cau sis particularib᷒:sed a deo sicut a causa vlī coagēte tam potētie ꝗꝫ obiecto. vnde est vnus actus cātus in volun te creata ad quem terminātur tres distincte causatiōes. ¶ Probant autem Doc. hanc premissam suppositiōeꝫ quadrupl'r. Primo quia aliter deus non esset omnipo tens nisi violentando voluntatem creatam. qꝛ ponatur ꝙ deus velit ꝙ sit mea volitio. tunc quero: aut voluntas mea potest illam volitionem nolle: aut non. si sic (cuꝫ sit eius totalis cā ex posito) faciet ipsaꝫ nō esse: ꝛ sic de᷒ nō poterit ipsam facere. Si nō pōt illam volitioneꝫ nolle. er go nō est eius cā totalis: ꝛ sic ipedief: ꝛ violentabif ipsa voluntas ne exeat in actum qui pōt sibi cōpetere. Et ite rum (si volūtas est totalis cā sue volitionis ꝛ ipsa est libe ra ꝛ indeterminata ad vtrūqꝫ partē ꝯtradictionis ipsius volitionis. s. ꝓducendū ipsaꝫ ꝛ nō producēdum) nō pote rit deus ipsam voluntatem determinare ad alteram par tem: nisi violentando ipsam. ¶ Et si dicas. ꝙ hoc idem sequitur ponēdo deū coagere voluntati ad volitionē: qꝛ ponif ꝙ volitio sit in potestate voluntatis. ergo vel de᷒ non poterit ponere eam in esse si voluntas creata nolit ipsam: vel si ponat: violētabit voluntatē. ¶ Rñdef ꝙ nō est simile. Nam aduersarius ponit voluntatē esse cām to taleꝫ ꝛ deuꝫ nihil agere. ꝛ ideo nō pōt impedire quin exe at in actuꝫ: nisi violentando vel tollendo libertateꝫ ipsi us voluntatis. Sed ego pono voluntatē esse cām secūda riam que nō pōt agere: nisi coagente sibi cā ꝑmaria. Id circo si deus subtraheret suū influxū gnāle ipsa nō ca͂ret nō tn̄ ex hoc voluntas creata violentaref: qꝛ etiaꝫ nunc subtracto obiecto voluntas nō pōt agere: ꝛ tn̄ nō est vio lentatio ꝙ voluntas nō possit agere sine obiecto. Et mul to plus sine influxu cause prime cui subordinaf. ¶ Scđo probaf premissa sup. ꝙ deus coagat volūtati. Quia ali ter nō esset ꝑscius futuro℞ ꝓueniētiū a volūtate creata: qꝛ nō ponif sic ꝑscius: nisi qꝛ nouit determinationeꝫ sue volūtatis circa futura ꝯtingentia. Si aūt voluntas esset totalis cā sui actus: hñs ipsuꝫ in sua libertate posset ꝯtra determinationeꝫ diuine voluntatis. ¶ Sed ꝯtra hoc: qꝛ tu ponis voluntatē esse primo liberaꝫ in eliciendo ipsam actionem: lꝫ nō respectu actus qui est qualitas. s. volitio nis. cū ergo dicis voluntateꝫ esse totalē cām illius actio nis per quā ꝑmo ꝛ eēntialiter libere se hꝫ: poterit ꝑ istaꝫ in ꝯtrarium diuine determinationis. ¶ Rñdef. volun tas non pōt hr̄e actionem quin per istā aliqd ꝓducaf. s. ipm̄ velle vel nolle: qꝛ voluntas nunqꝫ opaf hꝫ ipm̄ velle vel nolle: nisi ipꝫ sit ꝓductū in ipsa: sed cū velle aut nolle nō possit causari: nisi ꝯcurrente causatione diuine volū tatis: deus sciens suaꝫ determinationem respectu actus ꝓducēdi. scit certitudinal'r volūtatē creatam sibi debere coagere: qꝛ scit determinate se nunqꝫ producere volitio nem ad quā nō ꝯcurrat voluntas creata vt causa. Et ita deus non scit determinate actionem voluntatis create: que est causare per hoc: qꝛ cōcurrat ad eandem cātioneꝫ effectiue: sed qꝛ deus scit se ꝯcurrere ad actum ipsum ꝓ ductum sequentem ipsam actionem. Modo si tu ponis ꝙ sicut ad actionem: ita ꝛ ad terminū ipsum productuꝫ per actionem: voluntas creata est totalis causa: sequif ꝙ ipsa poterit facere ꝯtra determinationem diuine volun tatis. ¶ Tertio principaliter probatur ꝙ deus cōcurrat ad volitionem in nobis: qꝛ sicut terminaf ad deuꝫ totus ordo causa℞ finaliuꝫ: sic pariformiter dꝫ terminari totus ordo cārum efficientium. Tum qꝛ efficientia ꝛ indepen dentia nullam ponit imperfectionem ex parte efficien tis: qꝛ sic efficientia non competeret nobilissimis causis quales sunt intelligentie. Tuꝫ etiam: qꝛ cuius nō est per se efficiens: eius nō est per se finis. vt in secūda dis. primi sen. Doc. subti. declarat. igif nisi deus esset per se cā effi ciens omnium: nō esset etiam finis. Ad nihil enim crea tum rōnabile est tātam primitatē oīmode efficientie sub sistere ꝛ terminari. ¶ 4° ꝛ vltimo ꝓbaf ideꝫ ꝓpositūꝫ ꝙ deus ꝯcurrat ad volitionem nostrā sic. Deus ꝯcurrit ad cātionem effectuꝫ nāliuꝫ. ergo ad effectus voluntarios: ꝯñtia ꝓbaf dupl'r. Primo qꝛ minus videf ꝙ causatuꝫ a causis necessarijs: subordinef agenti nō necessario: sicut deo: ꝗꝫ cātū volūtarie. Scđo qꝛ in deum reducendus est vterqꝫ ordo: qui infra nām nō potest in vno ꝛ codeꝫ ꝯcur rere: ad hoc ꝙ sit oīmoda ꝯnexio in vniuerso. ordo enim agentiū a proposito ꝛ necessario in nihil vnum in natura videf posse reduci. Antecedēs ꝑncipale pꝫ: qꝛ nisi ꝯcur reret actio dei in calefactione ignis: ignis ita necessario ageret ꝑñte passo: sicut deus (ꝯm phm̄.) necessario produ cit intelligentiam secundam. non enim eius actio respe ctu intelligentie esset independētior ꝗꝫ esset actio ignis: ꝛ ita actio ignis eque necessaria.

His premissis rñdef ad obiecta. ¶ Et ad pri mū negaf ꝯñtia. nā lꝫ volūtas creata stante determinatione diuine volūtatis nō possit nō elicere actū suuꝫ (ꝛ sic necessario necessitate ꝯsequen tie) nō tn̄ necessitate ꝯñtis: sed libere ꝛ ꝯtingēter simpli citer elicit. Et hoc qꝛ volūtas diuina nunqꝫ determiauit debere coagere: nisi qñ volūtas nostra vult actū suū libe re ꝛ ꝯtingēter elicere. Idō nō est imaginandū. ꝙ volūtas velit: eo ꝙ ab alio determinef ad volēduꝫ: sed ipsa libere se determinat ad volendū. ꝛ deus semꝑ coagit sibi ꝑ gnā lem influxum. ¶ Et si dicas. Actio diuina qua deus agit ad actū volēdi volūtatis nostre: nō est in potestate volun tatis. Et sine ista actiōe nō pōt act᷒ volēdi ꝓduci. igif vo luntas nostra non poterit libere elicere ipm̄ velle. ¶ Ad hoc rñdef ꝙ non obstante: ꝙ actio diuina respectu voli tionis nō sit in ptāte nostra: qꝛ tn̄ deus regulariter pepi git coagere cāe secūde in tota nā. ideo volūtas nr̄a hꝫ in sua potestate actū volēdi. vnde si argumētū tuū esset bo num: sequeref ꝙ hō nō posset homineꝫ gnāre: qꝛ ad ipm̄ requirif creatio que nō est in potestate hominis. ideo sic deus pepigit cū nā ꝙ organizato corpe regulariter creet aiam ꝛ infundat corpori: ita regulariter omni cāe secun de coagit. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ ex dictis in 2ᵃ suppositiōe ꝑmissa. nā lꝫ volūtas diuina sit ꝑor in cē volūtate creata: non tn̄ prius nā cāt. vnde nec deus determinat volūtatē ad vo lēdū: nec volūtas deuꝫ: sed ambo cōcurrūt simul deus ꝑ gnālē influxū: ꝛ volūtas vt cā particularis. Et quū dicif ꝙ volūtas creata est mouēs mota: ꝛ vīr quelibet cā scđa. Rñdef ꝙ pro tāto cā scđa est mouens mota qꝛ est depen dēter agēs: ꝛ alteri subordinata: nō tn̄ ꝙ recipiat aliquaꝫ motionem a cā supiore: aut aliquam formam per quam agat: ꝛ dato ꝙ reciperet aliqd a cā superiori: ex hoc nō se queref: ꝙ cā vlis ꝑus nā ageret ad effectū: nisi disponen do cām ꝑticularē. ¶ Pōt et̄ dici ꝙ 2ᵃ cā est mouēs mota: qꝛ in omni actione physica agēs physicū. in agendo pati tur ex quo agit cū aliquali resistētia. ¶ Ad tertium rñdef negādo istā. Omne cāns ꝯm: causat ꝑuationē ꝯñtē: qñ plures cause cōcurrūt ad eundē effectū. Nā talis ꝑuatio pōt ꝓuenire ex deformitate vnius solius cāe vt declara tum est superius: ꝛ ita in ꝓposito ex defectu voluntatis create ꝓuenit ista ꝑuatio: nō ex defectu dei: qui (quātuꝫ est de se) coagit volūtati ad omne positiuū: ad quod ipsa vult agere. vnde ageret ad decorē seu rectitudinē actus: si ipsa se disponeret: aut vellet. Naꝫ volūtas creata posset dare rectitudinē actui quam tenef dare: ꝛ tn̄ nō dat: vo luntas diuina (lꝫ nō teneatur: tamen ꝗꝫtū est ex se) daret: si voluntas creata cooperaref. vīr eniꝫ deus quicqd dat antecedēter: daret ꝯñter (ꝗꝫtū est ex se) nisi esset ipedimē tuꝫ. Dādo aūt volūtatem: dedit antecedenter opa recta que sunt in ptāte volūtatis. ꝛ iō ꝗꝫtū est ex pte sui dedit rectitudineꝫ omni actui voluntatis: ꝛ voluntati ex ꝯñti daret: si ipsa voluntas quemcunqꝫ actum elicitum recte

ageret ex parte sui. Est igitur defectus in effectu duarū causarū non propter defectum cause superioris sed inferioris: nō q₂ causa superior causet rectitudinē in effectu ꝛ inferior obliquitatē: sed q₂ causa superior q̄ntū ex se. cāret ꝗ causa inferior ſm suam causalitatē cāret. ꝛ ideo rectitudinē nō cāri est propter hoc: q₂ causa secūda (q̄ntum ad se ptinet) nō causat. ¶ Sed adhuc instat ſiciaut deus vult dare rectitudinem actui: aut nō. ſi ſic. igitur volūtas creata nō poterit deficere: ꝛ ita peccare. ſi nō: sequitur ꝙ voluntas creata non poterit dare talē rectitudinē actui suo. ꝛ ita necessario deficeret: ꝛ nō libere. quo dato: sequitur ꝙ nō demereret neq₃ peccaret. ¶ Ad hoc respondet per quattuor notāda. Primū: ꝙ licet in deo sit vnus actus simplex voluntatis: in ipsa tamē possumus imaginari duplicem actū. s. velle antecedens: ꝛ velle ꝯsequens: velle antecedens est velle simplex: velle ꝯsequens est velle efficax: quod alio nomine appellatur velle beneplaciti. Si loquamur de primo velle: istud respicit media sufficientia ad aliquid operandum vel agendum. secundum est velle determinatiuū rei ad esse ꝛ respicit rei existentiā. ¶ Secundū notandū. ꝙ sicut in nobis velle ꝛ nolle sunt duo actus positiui: qui important idem q̄d amare ꝛ odire: inter quos est mediū. s. nō velle: sic possumus imaginari in deo. vnde velle ꝛ nolle sunt act' oppositi ꝯtrarij: sed velle ꝛ nō velle: sunt oppositi ꝯtradictorij: inter quos nō est mediū. ¶ Tertiū notādū. ꝙ nō velle pōt sumi duobus modis. Uno mō negatiue. Alio modo positiue ꝛ cōtrarie. primo modo tm̄ dicit negationē actus volendi. secundo modo vltra hoc ponit aliquid repugnans. Exemplū in alijs. Non rationale alio modo competit animali in cōmuni. alio modo irrationali quod est differētia bruti. primo modo tm̄ accipitur negatiue. scđo modo positiue ꝛ ꝯtrarie. sic ꝙ nō tm̄ negat rationalitatē: sed etiam ponit repugnāe. sic in ꝓposito. ¶ Quartū notandum. ꝙ voluntas que h₃ tm̄ nō velle negatiue: non excludit quin in eodem instanti: ꝛ pro eodē instanti possit habere velle respectu eiusdem obiecti. saltē in sensu diuiso. vt aliqualiter tactum est superius. Exemplū esto ꝙ sortes nō cogitet de aliquo diligibili: aut ipsum penitus ignoret. tunc habebit non velle tm̄ negatiue respectu ipsius: nō tamen sibi repugnabit in eodem instanti habere actū volendi respectu ipsius diligibilis. ſi fuerit actu cognitum ꝛ apprehensū ab ipso. ¶ Ex quibus respondet ad argumentum ꝛ ad formam: ꝙ in peccato cōmissionis: deus vult dare rectitudinē illi actui voluntate antecedēte: q₂ vult voluntatē creatam habere sufficientia media ad hoc vt possit dare talem rectitudinem. vt dictū est supra. Sed difficultas est de voluntate beneplaciti ꝛ consequente. Et de ista dico ꝙ deus nō vult dare rectitudinē illi actui substrato. vt non velle tantum accipitur negatiue: ſ₃ non contrarie: quia sic importaret idem quod nolle. Et cum infertur ꝙ voluntas creata necessario deficeret: negatur consequentia. bene enim sequeretur. ſi nollet deus dare rectitudinem: aut non vellet talem rectitudinem positiue ꝛ contrarie quod non est in proposito. q₂ respectu rectitudinis voluntas diuina tantūmodo suspendit ipsū velle: ꝛ quasi remanet indifferens ad velle ꝛ ad nolle. Eo modo quo dicitur a doc. subti. di. 41. primi sen. ꝙ deus in primo signo ꝛ secundo circa Judam habet non velle gloriam ꝛ gratiam. Ex hoc tamen non sequitur ꝙ neget illi simpliciter gloriam ꝛ gratiam. sic in proposito. vnde cum ista nō volitione que intelligitur quasi precedere in voluntate diuina: stat ꝙ deus habeat: aut saltem sibi nō repugnat velle respectu rectitudinis que actui inesse deberet. Unde ſi arguatur: deus non vult istā rectitudinē. ergo voluntas non poterit dare istam rectitudinem. Negatur argumentū. q₂ actus in deo qui excludit istā potētiam a creatura: non est non velle: seu negatio simplex actus volendi: sed nō velle ꝯtrarie: aut ipm̄ nolle. ¶ Sed adhuc instat: q₂ ſi (cum hoc ꝙ de' nō vult dare rectitudinē actui) possit volūtas dare rectitudinem. ergo intellectus diuinus nō certitudinaliter sciret voluntatem defecturam. ¶ Respondet. deus non volendo istam rectitudinem (vt dictum est) habet vnum actum reflexū volitionis quo vult se non velle istam rectitudinem: ꝛ hoc est velle sinere ꝛ permittere voluntatem deficere: ꝛ peccare: ꝛ ita per hoc ꝙ intellectus diuinus preuidet voluntatem diuinā velle sinere ꝛ voluntarie permittere: ac ēt nō prohibere certificatur intellectus hanc voluntatem peccaturam. Ita ꝙ velle sinere voluntatem peccare nō terminat ad aliquid circa creaturam sed tm̄ ad actū negatiuum volitionis diuine: ꝛ ita non tollit creature libertatem: neq₃ in ipsa ponit necessitatē aliq̄₃ ad peccandū. Quod dictum est de deformitate in actu: dicatur idē de peccato omissionis. ¶ Ad 4m principale cum dr̄. actus qui est malus ex gn̄e ꝛc. ¶ Respondet ꝙ in actu peccati accipit triplex deformitas: seu malitia prima est in actu malo ex genere quam trahit ex indebito obiecto vt accipere alienum: vel quia actus transit in obiectum indebito modo vt odire proximum. Secunda deformitas est in actu malo ex circunstantijs moralibus: sicut dare elemosynam non debito fine: nec cui oportet: nec quando oportet. Tertia deformitas est in actu ex carentia actus meritorij qui est formalis ratio acceptationis diuine ex aliqua bonitate intrinseca actus. Ex hoc respondetur ꝙ dato ꝙ malitia ex genere nō possit nō inesse actui transeunti super indebitum obiectum ista tamen deformitas non peruenit ex omni causa concurrente ad positiuum peccati: sed ex altera tantum: scilicet ipsa voluntate creata que libere determinat se ad agere circa indebitū obiectum: ex hoc actus est sibi culpabilis. vnde ſi deus per se causaret eum sine voluntate: non esset culpabilis voluntati. ¶ Ad confirmationē respondetur. ꝙ agens dat formam ꝛ consequentia ipsam: non tamen omne agens: sed solum aliquod partiale concurrens: sicut dicimus ꝙ proles trahit pulchritudinem a matre: ꝛ non a patre vel econtrario. In proposito ab agente quod est voluntas nostra: contrahitur ista deformitas: non a deo. ¶ Ad quintum dico ꝙ deus non prohibet actum peccati. pro positiuo illo quod includit peccatum: sed actum cū deformitate annexum: sicut non occides. sic enim est actus culpabilis: ꝛ sic prohibetur. ¶ Ad vltimum respondet. ꝙ totum positiuum in peccato est a deo ꝛ voluntate creata: nec sequitur ꝙ idem bis producatur: quia simul ꝛ in eodem instanti concurrit vtraq₃ causa vt premissum est superius. ¶ Et ſi dicas ꝙ idem ſm idem dependeret a pluribus causis. ¶ Respondetur ꝙ idem ſ₃ idem potest dependere a pluribus causis etiam eiusdē generis. ſi modo sint alterius ordinis ꝛ rationis: sed a pluribus causis eiusdem generis: ꝛ ordinis: bene est inconueniens vt alibi declaratur. Et hec sint ad questionem.

Ad argumentum in principio respondetur negando istam consequentiam. Deus scit me lecturum cras. ergo istud futurum necessario eueniet: sic ꝙ consequens erit necessarium esse: quia diuina scientia nō imponit necessitatem rebus: sed dico ꝙ consequens ꝯtingenter eueniet. Cōcedo tamen ꝙ necessario euenit necessitate ꝯsequentie: nō consequentis. vt est dictum in corpore questionis. Et cū dicis ſi ꝯtingenter euenit: poterit euenire cōcedo. Et cū dicis ponatur in esse Respondeo ꝙ non debet admitti: quia repugnat posito: huic videlicet antecedenti ꝙ de' sciat me lecturū cras. Unde l₃ possibili inesse posito absolute nullum sequatur inconueniens: ꝛ (vt sic) sit admittendum: non tamen quando repugnat posito. Et hec de ista questione dicta sufficiant.

Finis.

¶ Laus Omnipotentissimo Enti: ꝛ quicq̄d est melius laude.

¶Questio magistri Antonij Trombete sup articulos impositos domino Gabrieli sacerdoti.

VTrum libellus intitulatus: Ricordo editus a presbytero Gabriele Biundo sit hereticus: aut suspectus de heresi: vel eius auctor. ¶Et arguit͛ ꝙ sic Et pmo. Quicunqꝫ falsam de fide inuenit opinionem: vel inuentam sequit͛ est hereticus. Auctor libri talem opinionem inuenit: ⁊ medicus incarceratus sequitur eam. Igitur ambo: nisi eos peniteat censent͛ heretici. maior habetur. 24. q. 1. Hec est fides pater beatissime. Et. q. 3. Hereticus. ⁊ alibi pluries. minor quantum ad primam partem: de auctore pꝫ. Namqꝫ in. 19. articulo sui libri dat consilia contra consilia Iesu christi ⁊ matris ecclesie: ⁊ si consilia nõ sint de necessitate salutis: tñ hereticum est ꝯsulere contra consilia: quia hoc est impugnare spiritum sanctum. Et fuit error Uigilantij ⁊ sequẽtium: qui dãnantes consilia dicebant se esse legis doctores: non intelligentes: neqꝫ que loquunt͛: neqꝫ de quibus affirmant: vt refert sanctus Thomas in 3° ꝯtra Gentiles. Iste discipulus Uigilãtij habet in articulo dicto hec verba formalia. Conseglio che neli di nõ festiui lassi studiosamente la audition de la messa. Et infert correlarie. Et simelmente ogni perdonança oratiõe vocale: pater nostri: e qualũche altra opera quantũche sancta. ¶Et si dicatur faciendo excusationem eius in peccato: ⁊ secũ peccando. Iste omnino pretendit ad charitatem ſm quam suadet hominibus operari: cõsolando miseros: ꝑbendo proximo patrocinium: ⁊ alia huiusmodi faciendo. ¶Contra. Iste prefert in eodem articulo opera nõ meritoria etiam indifferentia ⁊ minima auditioni missarum: orationi: indulgentijs ⁊ ceteris. Inquit eni: nele cose etiam non meritorie vbi ly nõ. distribuit ad oĩa opera particularia indifferẽtia ⁊ minima: hoc est que nõ sunt merita: neqꝫ peccata. Et ita ꝑ ista verba loqui curiose ⁊ sine vtilitate de bello nauali vel nouitatibus prefertur operibus de consilio christi. que iste per sua verba destruit: imo vt inquã dat studiose consilia ꝯtra consilia. Et si christus nos orare doceat Math. 6. hic docet nos nõ orare. Et si ecclesia inspirata a spiritu sancto faciat nos participes de thesauro Xpi: ⁊ sanctorum: ⁊ inuitet nos ad indulgẽtias Iste indulgentijs omnibus etiam plenarijs prefert opera indifferentia: ⁊ ꝙ de plenarijs etiam loquatur per ista verba pꝫ. Quel che dico de la messa: dico de ogni indulgentia. ly de omni. distribuit ad plenarias: ⁊ que nõ habent plenitudinem: quare auctor hereticus. minor quantum ad partem secundam de incarcerato ꝙ fuerit hereticus patet: quia inuentam opinionem falsam sequitur. Et intãtum ꝙ propter istum medicum iuit discipula sua ad mulieres nobiles: ⁊ ad monasteria: vt primo in morem serpentis peccatum induceret in sexu fragili. postea in sexu virili mediate. Et legebat ⁊ legi faciebat librũ istum mulieribus mirifice cõmendans opus: vt rem singularem ⁊ preciosam intitulatam. Ricordo: quasi non fuerit nobis sufficienter tradita scriptura de nostra salute nisi per nouam huius heretici traditionẽ: hec omnia in processu sine aliquo eius martyrio patent. Neqꝫ per ignorantiam excusatur: cum profiteatur se doctorem artium ⁊ medicine. quare ⁊c.

¶Secundo sic. Quicunqꝫ male sentit de ecclesie sacramentis est hereticus: vt habetur extra de hereticis. cap. Ad abolendam. Auctor huius libri male sentit de sacramento penitentie. igitur ⁊c. minor probatur: quia dicit hec verba formaliter. Lhomo poterse saluare sença compunctione: deuotione: lachryme: feruore ⁊c. Sed cum homo post lapsum nõ possit saluari sine penitentia. igitur non potest saluari sine attritione: sine cõpunctione que est pars penitentie ſm omnem theologorum scholam: ꝙ non possint saluari sine penitẽtia patet per Xpm dicentẽ Luc. 13°. Nisi penitẽtiã egeritis oẽs simul peribitis. Ad quam requirunt͛ lachryme contra istum hereticum: vt notat Magister sen. in 4° dist. 14. Est autem penitẽtia mala ꝑterita plangere. Et intitulat͛ Ambro. Item Gregorius. Penitere est ante acta peccata deflere. Et inqt Magister. Penitentia est virtus mẽtis: ⁊ causa salutis ⁊ iustificationis: ⁊ loquit͛ de parte penitẽtie que est in anima. propterea Scotus in eadẽ distin. dicit penitẽtiã eẽ penetẽtionẽ. ⁊ penitere penam in se tenere: que est displicẽtia: seu detestatio peccatorum continuata vsqꝫ ad aliquod instans acceptatiõis diuine volũtatis: ſm ꝙ acceptauerit ipsam pro sufficiente merito de congruo: ⁊ ita relinquit͛ ꝙ est hereticum. ⁊ male sentire de penitentia: dicere ꝙ sine compunctione ⁊ lachrymis possit homo saluari: imo dicit iste ꝙ sine deuotione: ⁊ ita indeuotus consequẽter saluabitur: quod falsum est.

¶Tertio sic. Quicunqꝫ agit contra dignitatẽ ecclesie: ⁊ eam a domino datam auferre conatur est hereticus. Iste auctor est talis igit͛ ⁊c. maior patet. 22. distin. cap. Omnes circa medium capituli. minor probat͛: quia aufert dignitatem Pontificis: Cardinalium: patriarcharũ: episcoporum: ⁊ omnium sacerdotum: dicens vniuersaliter in 4° eius articulo. Tutti li spirituali hodierni sono de hauer suspecti: como messi de antichristo. Etiam loquitur contra determinationem ecclesie. De penitẽtia. dist. 6. Querere sacerdotem scientem: ⁊ iste dicit: de minori litteratura. Contra etiam textum Augustini. de peniten. dist. 6. Caueat spiritualis iudex vt sicut non commisit crimen nequitie: ita nec careat munere scientie. oportet enim ꝙ sciat cognoscere quicquid debeat iudicare. Iudiciaria nãqꝫ potestas hoc expostulat: vt que debet iudicare discernat. diligens igitur inquisitor: subtilisqꝫ inuestigator sapienter ⁊ quasi astute interroget a peccatore quod forsitan ignorat: vel verecundia velit occultare. Et propter hoc multi theologi voluerunt ꝙ vnus penitens posset duobus vel quatuor simul sua peccata detergere in foro penitentie: ⁊ hoc solum vt in causa anime magis scientifice posset fieri iudicium: vt puta a duobus theologis ⁊ a duobus iurisperitis simul soluentes argumenta in contrarium. Ego non teneo sic: quia sacerdos repñsentat Christum. Christus autem vnus est: sed sufficit quod ad minus pretendebant tales theologi scientiam excellentem confessoris: quam iste non cõsulunt: sed potius damnat. dicit ⁊ ꝙ confessor nõ sit vite sancte. Sed quomodo quis in ceno pannum lauabit. ⁊ quomodo quis in sordibus existens: aliorum sordes mundabit. Ideo ẏ saie primo. Mũdamini qui offertis vasa domini. Ad hoc sunt text⁹: quos gratia breuitatis omitto. Augusti. de penitentia. distin. 6. cap. primo: circa mediũ. Et tertia. q. 7ª cap. Qui sine peccato est vestrum primus in illam ⁊c. ⁊ cap. sequenti. ⁊ ponuntur dicta Ambrosij sup. Beati immaculati. ⁊ cap. sequẽti. in grauibus. Et prima. q. ꝑma. ca. Necesse. Necesse est vt munda sit manus que diluere sordes curat. ne tacta quoqꝫ deterius inquinet. Et vigesimatertia. q. 4. cap. Nabuchodonosor. ⁊ 22. q. 5. Si Paulus. Et ponuntur verba Gregorij in registro. Et prima. q. prima. ca. Fertur. circa finem. Sed quid plura? Confessor representat Christum. optimum pastorem animarum nostrarum. igit͛ confessor debet queri vt sit optimus.

¶Quarto sic. Qui vult determinate loqui de occultis iudicijs. que dependẽt a mera diuina voluntate est hereticus. Iste auctor sic facit. igitur, maior patet per Augustinum contra. Pelagium. Inscrutabilia ⁊ incomprehensibilia nullus interroget. Ego quod lego credo ⁊ veneror non autem discutio. Est enim in mera ꝑtãte figuli facere vnum vas in cõtumeliam. Aliud in honorem. Et ista incomprehensibilia dei nemo nouit nisi cui voluerit filius reuelare. Minor probatur: quia formaliter dicit. Dio ha hogidi variamente chi in substantia: e chi in segno abãdonado permesso o lassata o fato tuto il mun-

do cadere: siche e adimpito el dicto del psalmo. Non est qui faciat bonũ nõ est vsq3 ad vnũ. Et ita per istũ preter xp̃m totus iste hodiernus mũdus periret: qd̃ tñ non constat de reuelatiõe facta sibi per sp̃m sanctũ: neq3 per bullam super hoc descendentez de celo. Neq3 obstat auctas que h3 intelligi de peccato originali contracto de cõmuni lege preter q̃3 a christo. & eius matre per gratiam.

¶ Quinto sic. sentiens assertiue aliter q̃3 sacri theologi precipiant errat: vel est de errore suspectus: iste auctor est talis. igitur &c̃. Maior p3. minor probatur: q2 iste dicit formaliter in vno cor°. 19. arti. a vesperi & alteri diuini officij consegli andar li laici per fuga de male compagnie & altri vani exercitij: & altra periculosa conuersatione el di de le feste: & nõ per dilecto de la orechia: immo per dilecto de la orechia. Ut audientes conforment suam intentionẽ ministris pro populo orantibus & laudantibus deum: & sunt verba sancti Tho. 4°. in. dist. 15. articu. primo Et subdit. tenentur seculares diebus festiuis pp̃ter hãc causam diuinis officijs interesse. vbi ly tenentur. est verbum obligationis. Et hanc eãdem sententiam prius annotauerat Alexãder de Ales Doc. irrefragabilis in quarta parte summe. Et iste auctor precipit aliter vt apparet & assignat pro causa non causam: quare suspectus &c̃.

¶ Sexto sic. Dicere deum peccare est hereticuz. Iste virtualiter: l3 nõ formaliter ex verbis suis dicit hoc. igitur &c̃. Maior patet. Namq3 habetur deutronomij. 32. Deus fidelis & absq3 vlla iniquitate. Et per hoc computatur error iudeorum dicentium in thamult: q deus quandoq3 peccat: quandoq3 a peccato purgatur: & luciferianorum dicentium deum peccasse in luciferi delectione. Minor probatur: q2 iste formaliter dicit in scd̃o articu. Lequale gratie naturale o spirituale a loro da dio date in premio & in laqueo: in laqueo & premio & replicat idem. articulo 21. Et nõ guardino ad alchune gratie te desgratiate quale dio li concede in laço & premio: in premio & laço. Si deus concedit gratiam in laqueum concedit gratiaz ad peccanduz: & qui est causa peccati peccat. Igitur per talem auctorem peccaret deus: quod est hereticum iudaicum: & luciferianum. sicut enim summe calidum nõ permittit aliquid frigiditatis: ita in summo bono quod est deus nõ permittitur aliquid mali in sua essentia neq3 in sua voluntate. Etiam gratia niuna he disgratiata: neq3 genera gratum faciens: q2 s̃m doctores: talis non potest abutiquia sic gratia nõ esset gratia sed verteretur in culpam: neq3 gratia gratis data: q2 in se est bona. similiter & in alijs. Data est enim s̃m apostolum loquentem de ea vnicuiq3 manifestatio sp̃us ad vtilitatem aliorum: & ita apparet q impium est dicere che dio concede gratie disgratiate & gratie in laqueum. Et si dicatur: sicut de scientia qua homo quandoq3 male vtitur. Ex hoc non habet inferri che dio conceda desgratiate gratie: & gratie in laqueo. Et si hec ratio non ostendit heresim ostendit saltẽ suspitionem de heresi.

¶ Septimo sic arguitur. Sentire expresse ꝯtra doctores ecclesie est hereticum. Iste auctor sentit ꝯ totum librũ Augu. de meditatione: quilibet est approbatus: nec per ipsum reprobatus in suo libro retractationum. ergo hereticus. Minor probat: q2 in sexto arti. docet fugere predicatores sicut diabolos: quãdo persuadẽt de meditatiõe & ꝯtemplatione. Neq3 persuaderet p̃dicator nisi s̃m modum Augusti. q2 omnis modus meditãdi ponitur ab eo. in libro dicto meditationum per diuersas orones ad patrem per se: ad filiuz per se: ad sp̃ũm sc̃tũm per se: ad totã trinitatem simul. Docet etiã holez offerre xp̃o deo patri pro remissiõe peccatoꝝ. Docet ꝯtemplari mãdata: quibus veluti scalis ad p̃riaz tendimus. Docet meditari q peccatũ est offensiuũ dei: impedimẽtuz gratie & glorie. Inductiuũ finalis supplicij & miserie: quã ꝯtẽplationez docet & Scotus. in 4° dist. 14. Et tñ has meditatiões predicatoruz iste docet fugere. Etiã destruit totã vitam cõntemplatiuã: & reprobat: quaz tñ Xp̃o laudauit in Maria dicẽs. optimã partẽ elegit: que nõ auferet ab ea. Quare ex hoc apparet hunc auctorez formaliter eẽ inimicũ xp̃i.

¶ Octauo arguit. Qui male sentit de Christo: eius passione: & eius misterijs est hereticus. Iste est h°. igitur. Maior patet. ex eo enim q male senserunt de xp̃o Macharius: Theodorus: Modestinus: Apolinaris: Ualentin°: Manichei: Fotiniani & alij: dãnant. minor p̃batur. Est enim male sentire de passione xp̃i & mysterijs misse dicere formaliter. sença altra venenata meditatione deli mysterij dela messa e passione de Christo cõsigliata dal spirito de la rapina. in. 18. articu. Et dicit iste etiã in 3° arti. Quãto aspecta ala deuotione & specialissimamente quanto cõcerne la corrupta & idolatra hogi di facta meditatiõe de la passion de xp̃o: que verba sunt heretica & scandalosa: perche di sopra: dedit ꝯfiliũ suuz: postea a suo ꝯfilio particulariter excludit meditationẽ passiõis xp̃i: quã appellat venenatã: corruptã: & idolatraz: que verba nullo mõ sunt toleranda. Quibus si posset dari aliquis sensus bonus in apparentia: attamẽ semp scandaliçat pusillos. Et maxime appellat venenatã meditationẽ mysterioꝝ misse pro tanto: q2 dicit: alia necessaria dimittẽdo & misse vacando idolum faciunt: sentendo. vt inquit. in. 19. articu. hauerli tanto affecto che nõ la lassaria volentieri per seruir a vna p̃pria necessita. Ex hoc secludit frequentiã misse tanq̃3 idolum: & sic per istum hereticũ sacrificium corporis & sanguinis xp̃i idolum est: qd̃ impium & crudele. Quare expedit ei: vt cum suo libro suspendatur mola asinaria: & demergatur in profundum ignis.

Pro determinatione huius quesiti premittuntur quedam distinctiones. Secundo loco ex his elicientur conclusiones responsiue ad questionem. 3° respõdebitur ad argumenta in oppositum.

Prima distinctio est q aliud est aliquid eẽ temerarium in fide: aliud erroneũ: aliud hereticum. Temerariuz est qd̃ asserit tanq̃3 certũ: qd̃ neq3 auctoritate: neq3 ratione efficaciter probari põt. vt q mundus est finiendus post centum annos: qd̃ etiã posset eẽ veruz: si sic disposuisset diuina prouidentia. Erroneũ vero est: qd̃ est difforme rõni: & alienuz a rectitudine veritatis. & tale est simpl̃r falsum in fide: q2 omne difforme rõni est falsuz sicut qd̃ est conforme est verum: & ita erroneum supra temerarium addit falsitatem. Hereticuz v̊o erroneũ est in fide ꝑtinaciter defensum q addit duo ad erroneum. primũ q falsitas sit notoria: & quod illi ꝑtinaciter adhereatur: & hoc vt aliquis dicat proprie hereticus. Primũ videtur posse probari per illud qd̃ habetur in caplo. Accusatus. §. sane. lib. 6. quã sniam approbat dominus archieps Florentinus. in 2° sũme. titu. de infidelitate capitulo quito. Ex quo infertur q crimẽ heresis & falsitas eius d3 esse notoria & manifesta circa aliquod determinatum in fide. Ex hoc sequitur hoc correlarium q cum quis aliqd asserit vel committit quod absq3 errore circa fidem affirmari potest: aut etiã cõmitti adhuc non est vt hereticus iudicandus. Exemplum est de illo qui addorat demonẽ & baptiçat imaginem: non tñ credendo q demon habet aliquid diuinitatis in se: sed solum vt demoni complaceat: & ab ipso aliqd̃ cõmodum consequat: & sil̃r non credẽdo: q imagines suscipiant effectus sacramẽtales: sed ex pacto aliquo q habet cũ demone: iste sic faciens nõ est hereticus censendus ex nã rei. scd̃a cõditio que est pertinax adhesio p3: q2 hoc est vltimum & formale complectiuum heresis. Nam vt habetur in decretis. 24. q. 3. cap̃. Dixit aplus. Qui sniam suam: q̃uis falsam ac peruersaz in fide: nulla pertinaci aiositate defendũt nequaq̃3 inter hereticos sunt computandi: &. 24. q. 3. cap. Inter sisma habet. Inter sisma & heresiz hoc interest: q2 sisma ab ecclesia recedit: heresis ꝑuersum dogma defendit. Huic ꝯcordat Bonauẽ. 13. di. 4. in dubitationib° circa lr̃az: vbi h3

hereticus

hereticus ꝓprie est: qui diuine legis cōtemptu aut igno-
rantia: pertinax ꝓprij erroris inuentor: aut alieni secta-
tor veritati catholice mauult aduersari q̄ȝ subijci. Hanc
eandem sniam hȝ glo° pma ad corinth. xi. sup illud. Au-
dio inter vos eē scissuras. glo. inquit. Qui in ecclesia dei
morbidū aliquid prauumq̄ȝ sapiunt: ꝛ resistunt ptinaci-
ter: prauaq̄ȝ sua dogmata emendare nolunt: ſȝ defensare
persistunt: heretici sunt. Hoc etiam dicit Alexander de
Ales. in 2ª sum. q. 81. arti°. 2°. ¶ Scdo principaliter pmit
tiť φ heretic° multiplr diciť vt hȝ videri. 24. q. 3. in glo.
sup ca. Illi q̄ peregrinos: ex quibus modis tantum tres
accipio. Primo° aliquis dř hereticus. Methaphorice ꝛ
similitudinarie: quō diciť hereticus simoniacus. vt pma.
q. i. capitulo simoniacus: qui nō diciť hereticus i nisi per
q̄ȝdam similitudinem: q꞉ vř φ emat sacra existimādo sa-
cra ꝛ dona gratie pecunia posse possideri quāuis talis si
moniacus nō habeat hⁿ existimationē: aut ꝓbabilr pos-
sit nō habere: ꝛ talis diciť hereticus ꝓsumptione iuris:
sed nō ex nā rei. Scdo hereticus diciť qui dubius est in fi-
de: qi talis diciť infidelis. vt habeť extra de hereticis. ca
pitulo. ad abolendaȝ: q̄uis Doctor subti. dicat in 3° snia
ruȝ. distin. 24. q. vnica. fides nō excludit oēm dubitatio
neȝ: sed dubitationeȝ vincentem ꝛ trahentē in oppositū
credibilis. Tertio modo diciť ꝓprie hereticus etiā ex nā
rei: quicūq̄ȝ falsam opinionem in fide ꝛ notoriaȝ inuenit
ꝛ inuentā ptinaciter sequiť. Et i. isto tertio mō intelliguntꝰ
oēs diffinitiones que danť a theologis ꝛ canonistis. vt
ꝓbatū est supra. ¶ Ex hoc sequiť hoc correlariū. vȝ. si qs
erret circa fidē ꝛ ignoret se errare nō est ꝓprie hereticus.
probatur heresis est ab electione qua quis eligit volunta
tie errorē circa aliquod determinatū in fide: aut in sacra
scriptura ptinaciter defendere. igiť si intellectus nō co-
gnoscit se sentire ꝯtra aliquod determinatū in fide volū
tas nō pertinaciter eliget defendere hⁿ errorem cōtra fi-
dem. Sed vbi nulla est pertinacia defendendi erroreȝ su
um quē nō soluȝ nō cognoscit esse errorem contra fidem.
sed etiam ignorat illum esse errorē in se: ibi nulla est here-
sis. igiť ꝛc. Probať hoc etiā sic. sicut fides est habitus in
intellectu gn̄atus ex actibus credendi qui sunt concomi
tanter a voluntate imperante hⁿ actus: dicente August.
sup Ioānem. omel. 26. Cetera pōt hō nolens: sed credere
nō nisi volens: ita actus infidelitatis qui sunt hereses: sūt
etiam a voluntate impante: q꞉ oppositoꝝ eadē est ratio ꝛ
disciplina. Igitur sicut intellectus catholici ex determi-
natione voluntatis elicit actus ꝯformes veritati fidei ca
tholice: ita per oppositum hereticus ex determinatione
voluntatis elicit actus difformes eideȝ veritati catholi-
ce: sed voluntas nō pōt imperare istos actus difformes:
nisi intellectus intelligat hos actus habere aliquaȝ dif-
formitatem ad aliquod determinatum in fide. igiť si nō
intelligit intellectus istos actus habere taleȝ difformita
tem ad illud quod determinatur in fide: voluntas nō de
terminate ꝛ ptinaciter eliget defendere tales actus dif-
formes: ꝛ sub ea rōne sub qua sunt difformes ad veritates
fidei seu ad ea que determinantur in fide. ¶ Ex quibus
oibus ꝯcludendum est duo pncipalia requiri ad heresiȝ:
quorum: vnum est error in intellectu circa fidem: ꝛ re-
liquum est error in voluntate: φ. vȝ. voluntas pertina-
ci ꝛ obstinata quadam firma adhesione adhereat opinio
ni ꝛ erronee ꝛ sequatur ipsam. Ex quo inferť: φ vnus er
ror sine alio nō facit heresim. hoc ꝯñs probať sic. Quicū-
q̄ȝ duo necessaria ꝯcurrunt ad constitutionem alicuius
deficiente altero ipsorum impossibile est illud esse. patet
ista: sed hec duo ꝯcurrunt ad heresim. vȝ. error in intelle-
ctu circa fidem ꝛ ptinacia adhesionis in voluntate. igiť
ꝛc. Maior est manifesta. maior autem pȝ. ex dictis diffini
tionibus superius positis. Tum q꞉ Hieronymus dicit:
φ heresis dř ab electiōe: ꝛ notať in caplo heresis. 24. q.
3. Et hoc q꞉ hereticus elegit defensare errorē suū. Tuȝ ēt:
quia Augusti. de baptismo ꝯtra donatuȝ hoc idem dicit

Inquit. n. siquis sentiat. de xpo. qd̄ fotinus opinatus est
ꝛ baptiçeť in ecclesia. ꝛ hāc credat eē fideȝ catholicaȝ: nō
dico eū eē hereticū: nisi manifesta doctrina fidei catholi
ce resistere maluerit: ꝛ illud quod tenebat elegerit. ¶ Ex
his oibus sequiť aliud corre^m φ siquis parat° sit se corri-
gere de quocūq̄ȝ errore dicto vel facto: ꝛ in sua opinione
se remittit: vel ad iudiciuȝ sancte Romane ecclesie: vel
ad iudicium dei: qui cuiuscunq̄ȝ erroris ꝛ falsitatis est co
gnitor: hereticus minime censendus est. hoc pȝ per illud
quod habetur. 24. q. 3. ca° dicit apostolus. Et ad hoc for
te dř: etiaȝ sine ipsa remissione seu ꝓtestatione dānať ali
quis ab ecclesia pro heretico: q꞉ ecclesia nō habet iudica
re de secretis ꝛ occultis: ſȝ de manifestis: q꞉ de occultis
tantūmō iudicat deus: ꝛ ex ꝯñti de intentione cordis. vt
dř. 33. dis. caplo erubescant. i. igiť vbi est euidētia facti qd̄
sit erroneū in fide: sicut est adorare demoneȝ ꝛc. ab eccle
sia iudicabiť hereticus qui hmōi cōmittit. ¶ Et ꝯfirma
tur per illud qd̄ dř de hereticis. caplo quicunq̄ȝ ꝛ caplo
accusatus. lib. 6. vbi habetur φ adorans hereticuȝ est he
reticus. ¶ Itē impossibile est φ agēs aliqd̄ erroneū in fi-
de nō male sentiat de fide: q꞉ impoīe est esse malitiam in
voluntate agētis: nisi sit error in intellectu: q꞉ oīs malus
est ignorās seu errans. 3° ethicoꝝ. Si igiť aliquis operať
malum in fide: aut pertinens ad fidem etiam male sentit
de fide. ¶ Ad hoc ndeť: φ de istis male opatis que vidē
tur eē contra fidem duplex est iudicium. s. dei ꝛ ecclesie.
Iudicium dei est sm interiora hominum: q꞉ eius est in-
teriora cognoscere: aliud iudiciuȝ est ex his que apparēt
ex euidētia facti: quicūq̄ȝ iudicatur iudicio dei hereticus
vere est hereticus ex nā rei: qui vō iudicať iudicio eccle
sie dř hereticus ex presumptiōe facti ꝛ cōiecturalr: ꝛ sic
presumptiōe iuris: qi operatur tale factum per qd̄ appa-
ret ipm male sentire de fide: sed tñ iste nō est semper: ꝛ ex
nā rei hereticus: ꝛ ad discernendum hoc magis pertinet
ad theologum q̄ȝ ad canonistas: dicet theologus φ quic
qd sit de iuris ꝓsumptione: iste sic operans non pōt: aut
debet dici vere extra nā rei ꝛ determinate hereticus: ꝛ ra
tio apud ipm est. Quia qn̄ aliquis effectus depēdet a dua
bus causis nunq̄ȝ ex natura rei ex illo effectu potest iudi-
cari ꝓcise altera causa. Cum igiť operās erroneuȝ in fide.
vȝ. adorans demonem possit hoc facere: vel q꞉ credat in
demone esse aliquid diuinitatis que sit causa adoratio-
nis: vel vt facilius aliquid obtineat ab ipso nullaȝ credēs
esse diuinitateȝ in eo. igiť ex hoc inferre alteram cām. vȝ.
φ hoc faciat. q꞉ credat demonem fore adorandū est falla
cia ꝯñtis: ꝛ ꝯña nulla. vnde inquirēdum est vtrū ex erro-
re fidei hoc fecerit quod vtiq̄ȝ facile est videre. naȝ sicut
habitus fidei cognosciť per actuȝ fidei qui est credere ꝛ
confiteri ea que sunt fidei i ꝛ habitus castitatis per caste
viuere: ita cū heresis sit habitus infidelitatis: q꞉ est spe-
cies eius pōt cognosci per actus sibi correspondentes: ꝛ
tunc ecclesia pōt iudicare aliquem esse hereticum inqui
rendo de vita: de moribus ꝛ de actibus eius credendi
aut discredendi. ¶ Ex his ndeť ad instantias suprapositas: ꝛ ad pmam pȝ ex dictis. ¶ Ad confirmationem etiā
pȝ: φ adorans hereticum est hereticus presumptione iu-
ris: sed nō ex nā rei ꝛ sm reȝ: dř etiam hereticus talis ado
rās similitudinarie: q꞉ hmōi agit ac si male sentiret de fi-
de. ¶ Ad aliud dico φ presupponit vnum falsum φ quis
nō possit operari aliquod erroneuȝ in fide seu peccatum
absq̄ȝ hoc φ male sentiat ꝛ peruersitatem fidei habeat:
q꞉ tale agens pōt cōmittere aliquod enorme sciēs se pec
care ꝛ credens firmiter quod facit esse enorme. Et lȝ oīs
malus erret. non tamen errore intellectus qui est heresis
seu errore male sentiens de his que sunt fidei: sed bene
errat omnis malus errore alicuius virtutis: cuius ꝯtra-
rium in vitijs operať. ¶ Itē. male allegať auctoritas. oīs
ignorans malus est non econuerso.

Ex quibus oibus ꝓmissis ponunť ꝯnes. Prima.
auctor isti° libelli nō ē here^{cꝯ}: neq̄ȝ li-

bellus in se quocunqꝫ modo censeatur hereticus probatur. Ille nō est hereticus quoquo modo: cuius opera aut scripta non attestantur de dubietate fidei: aut irrationabilitate ꝯtra contenta in scriptura sacra: aut determinationes ecclesie: sed auctor istius libelli est huiusmodi: atqꝫ etiam libellus ipse. igitur ꝛc. Maior pꝫ: qꝛ sentire aliquid indignum de proximo suo sine sufficienti causa est offendere charitatem ꝛ proximo iniuriari ꝛ ꝓpterea. extra. de scrutinio faciendo. caplo vnico. illum quem infirmitas humana indignū non nouit dignum debem⁹ existimare. Minor autē pꝫ. primo ex vita ipsius auctoris: qui vt fertur sacerdos est spiritualiter viuit semot⁹ a mūdanis ꝛ ab omni ambitiōe dignitatis: cuius gratia. vt dicit August. de vtilitate credendi. heretici adinueniunt nouas ꝛ falsas opiniones in fide. nā inquit ipse. Hereticus est qui alicui⁹ tēporalis cōmodi ꝛ maxime vane glie principatusqꝫ sui gratia falsas ac nouas opiniones vł gignit vel sequit: que snia habetur in decretis. 24. q. 3. ca. hereticus. scdo qꝛ hic auctor damnat hypocresim. i. simulatam sanctitatē hypocritaꝝ ꝛ superstitiosam quēadmodum erat illa fratris hieronymi: cōtra quem in hoc libello inuehitur: que hypocresis est species heresis. iuxta illud Pauli. In nouissimis diebus recedent quidā a fide attendentes spiritibus erroris ꝛ doctrinis demonioꝝ loquentium in hypocresi mendacium. fingunt. n. heretici magnam austeritatē vite ꝛ mortificationē ꝛ detestationē vitiorū. vt videntes deuotione afficiātur ad eū: ꝛ sic disseminare valeant errores. ¶ Confirmat ista ratio: qꝛ impugnans hereticum nō debet vti ꝯtra ipsiꝫ doctrina heretica. qꝛ in demonstratione: aut ratione ostensiua vteretur falsis ad ꝯclusionem falsam quaꝫ ipse intenderet: qđ nō est probabile. ¶ Secūda pars conclusionis premisse que est ꝙ libellus nō est hereticus. pꝫ: qꝛ nō continet aliquid quod sit difforme a rectitudine fidei ꝛ principijs eius: imo quodlibet contentum in ipso est maxime cōsonum rōni ꝛ veritati catholice fidei. vt patet ex responsionibus que fient ad argumenta. ¶ Secunda cōclusio ꝑncipalis est. dato ꝙ libellus cōtineret aliquid quod min⁹ probatum videretur in fide: nisi illud sit damnatum ab ecclesia: aut notorium contra fidem: non est censendus hereticus. hec probatur: nam heresis ab electione erronea dicitur. vbi nulla est electio erronea voluntatis seqn̄tis errorem: ibi nulla est heresis proprie: sed ex snia que non est notoria contra fidem: neqꝫ est contra determinationem ecclesie nulla est electio erronea: qꝛ neqꝫ ex precepto dei: nec ex precepto ecclesie. igitur cum sit huiusmodi in tali libello. sequit ꝙ libellus nō est hereticus. ¶ Ultima conclusio. dato ꝙ auctor dixisset in libello aliquod erroneum in fide: protestans se nolle disentire a veritate fidei: accusans ignorantiam suam: ꝛ remittens se ad sapientum iudicium: nullam cōtrahit heresim. hoc pꝫ ex dictis: ꝛ presertim ex caplo. dixit apostolus. 24. q. 3.

Quibus premissis rūdet ad argumēta ꝛ ad ꝑmū ꝯcessa maior negatur minor nō dicit libellus. che studiosamente se lasse la messa i gorni non festiui: sed siquis gerat curaꝫ familie: aut alicuius reipublice prius agat ea ad que siue ex charitate: siue ex iustitia legali tenetur q̄ꝫ audiat missam ad quam non tenetur: eo maxime ꝙ siquis deesset sibi ipsi ac proximis quo ad necessaria que sunt ad sustentationem vite: ꝛ etiam quātum ad ea que minus faciunt ad hoc peccaret dummodo ille ad ea teneatur ex charitate: que etiam si nō essent meritoria ex natura propria: sed indifferentia ad meritū ꝛ demeritū: quēadmodū est datio elemosyne paupi: datore existēte in pctō mortali ad hō. iure nāe ac ēt diuino magis hō tenet ꝛ iustitie: quaꝫ qsqꝫ dꝫ proximo suo. magis satisfacit q̄ꝫ ex auditione misse. De actibus indifferētibus ad bonitateꝫ moralē ꝛ gratuitam ꝛ malitiam eius oppositā videat Scotus ꝛ Landulfus. 2° sniaꝝ. dist. 40. ꝙ autē sic intelligat quemadmodum dictum est preferendo opera iustitie legalis simul ꝛ misericordie in ꝓximuꝫ auditioni misse: quando iure nature his magis tenemur: apparet per illud qđ dixit. non se socia idolo de la messa. i. nō habeat aliquā existimationem superstitiosam de auditione misse que existimatio superstitiosa esset cum quis tanti faceret eius auditionem vt deesset alijs operibus secularibus in se ꝛ in ꝓximuꝫ. cum xp̄s in euangelio preferat misericordiam faciendam proximo cultui latrie qui debet deo. Matth. 15. vbi reprehendit superstitiosaꝫ ac perniciosaꝫ doctrinā phariseoꝝ: qui docebant vt derelicto patre in miseria ꝛ necessitate munera offerrent ad altare cuꝫ dicebant. Munus quodcūqꝫ est ex me tibi proderit: ꝛ saluator ad hec ait. honora patrē tuum ꝛ matreꝫ tuam ꝛc. Sed addit ꝙ ly nō meritorie. distribuit pro omnibus operibus indifferentibus. negatur hoc: si ly non. determinaret ly esse. qđ nō est in ꝓposito: ¶ Et ad illud qđ dicit de indulgētijs. Respondeo ꝙ melius est vnicuiqꝫ accipere indulgētiaꝫ ꝛ orare q̄ꝫ alia operari. si cetera sunt paria. Sed vbi ex aliqua circunstantia aliquid iustius ꝛ rectius est agendum q̄ꝫ accipere indulgentiam magis ex cōmuni iustitia ꝛ rationabilitate tenemur ad illud q̄ꝫ ad indulgētiaꝫ. Nec obstat qđ dr̄. S. canticoruꝫ. Ordinauit in me charitatem: qꝛ iste ordo debet seruari ceteris paribus si sit equalis equietas ꝛ rectitudo iustitie: quod nō esset in proposito siquis omitteret charitateꝫ proximi: aut aliquid aliud cōgruentius agenduꝫ. ¶ Ad secūduꝫ respondet similiter negando minoreꝫ. nō enim dicit in libello. ꝙ quis possit saluari si sit adultus sine ꝯtritione simpliciter. Sed bene sine cōtritione que sit dolor in parte sensitiua qui est per signa sensibilia. s. ꝑ effusionem lachrymaruꝫ: per suspiria ꝛ hō. qꝛ ista nō sunt frequenter in potestate hominis: ꝛ deus non exigit a nobis quod est nobis impossibile. ¶ Uel dicendum est ꝙ quecunqꝫ contritio precedens confessionem non necessario requiritur ad delectionem peccati: sed sufficit attritio aliqualis cum intentione faciendi quod ꝑcipit ecclesia. si modo non ponatur obex virtute sacramenti confessionis: cui assistit virtus diuina: deletur peccatum. videatur Scotus in quarto sententiarum. distin. 14. q. 4. ꝛ eodem. distin. 17. q. prima: neqꝫ est verum quod infertur ꝙ tunc dimitteretur peccatum sine penitentia: imo dimitteretur cum maxima penitentia: quia confessio est maxima pars ꝛ potissima penitentia. Unde Scotus. in. 17. distin. 4. q. prima. hꝫ. ꝙ hoc sacramentum confessionis est maxime penale. est enim confusio adducens gratiam ꝛ gloriam. vt dicitur ecclesiastici. capitulo. 4. ¶ Ad tertium respondetur. silr negat minor. nō eniꝫ inter spirituales de quibus loquit cōnumerat pontifex maximus: aut prelati maiores ecclesie: loquit enim de hypocritis qui simulant vite sanctitatem cū vestib⁹ hispidis ꝛ grossis. vt decipiant sub nomine sanctitatis: de quibus inqt ille poeta in metamorphoseos. Multi nomine diuorum talamos iniere pudicos. Et de his precipue loquitur. vt denunciet persecutionem quam nunc patit ecclesia ab hypocritis: quam predixit Daniel capitulo. 7. qui ꝓphetauit de quatuor ꝑsecutionibus quas passura erat ecclesia xp̄i prefigurando in quatuor bestijs quas vidit: quaꝝ prima leena que significat persecutionem tyrānoꝝ ꝛ imperatoꝝ: quam pertulit primitiua ecclesia: qui vt leena deseuierunt per varios cruciatus in xp̄ianos ꝛ ecclesiā xp̄i. secunda bestia quam vidit erat similis vrso. ꝛ hec significabat persecutioneꝫ hereticoꝝ: qui varijs ꝛ falsis doctrinis fideles vexauerunt: ꝛ multos perdiderunt erroribus suis. 3ª erat similis pardo: qui habet colorem varium: ꝛ significat persecutioneꝫ que nunc est hypocritarum: qui sub vario colore sanctitatis multos decipiunt: ꝛ ad vitia inducunt: ac deniqꝫ in interitum: ꝛ hanc sequetur persecutio antichristi que significatur per quartam feraꝫ: qui precipue cum hypocritis pugnabit contra veros fideles. Et quia h auctor libelli intendebat dānare hypocrisim

fratris

fratris Hieronymi. ex qua hypocrisi ecclesia patiebatur. qui supra aurum se ostendebat: quia hypo interpretatur supra: et crisim aurum: quasi desuper aurum. Ideo auctor istius libelli inuehitur contra spiritualeis hypocritas: et non contra veros catholicos: quia presertim hypocrisis videatur complementum heresis. vnde super illud Isaie. 9. Disperdet dominus ab israel caput et caudam. Glosa. Omnis hereticus hypocrita est. et Bernardus super cantica. Non sufficit hereticos esse: nisi cum hypocrite sint. ¶ Et confirmatur ratione: quia hereticus nititur palliare peccatum suum: sicut hypocrita etc. ¶ Et ad illud quod dicitur. sacerdotem confessorem debere mediocri litteratura esse instructum. hoc dicit: quia non oportet confessorem esse tante doctrine quante debet esse qui predicat publice: et populum instruit: vt est de mente Doctoris subtilis in tertio sententiarum. distin. 24. q. vnica. Henrici de gandauo: et aliorum. Et in hoc libello reprehenditur imprudentia aliquorum confessorum: qui interrogando confitentes sunt nimium exquisiti et scrupulosi: docentes suis interrogationibus penitentes vitia que ipsi ignorant: de quibus dicitur. 38. di. cap. Quisquis quia melius est ea in sacerdote et alio quocunque ignorare quam scire. ¶ Ad 4m videtur quod homo coniecturaliter potest arguere ab effectibus visibilibus ad occulta inuisibilia dei. et iudicare. iuxta illud Pauli ad Roma. cap. primo. Inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur: non quod certitudinaliter cognoscatur voluntas diuina: sed coniecturaliter. Ex his que in sacra scriptura promittitur in premium et penam. Et ad illud: quod totus mundus periret: respondet Ioannes in sua canonica. cum dicit. Totus mundus positus est in maligno. et psalmus vt allegatum est. Non est qui faciat bonum non est vsque ad vnum. Et hec habent intelligi non tantum de peccato originali: sed etiam actuali. vt est de mente Augustini in lib. de natura et gratia. ¶ Iste omnes auctoritates habent solum in proposito. et quicquid dicetur pro istis: dicetur ad expositionem libelli. ¶ Ad 5m respondetur quod capit auctorem libelli in verbis. intendit auctor: quod quis non debet accedere ad diuina. vt cantibus et sonis aures delectet. sed vt interna meditatione contempletur sacra mysteria. nam vt habetur. 92. dist. cap. In sancta. Dum blanda vox queritur in sacro ministerio congrua vita negligitur et cantor minister deum moribus stimulat: cum populum vocibus delectat Et quod hec intendat is auctor apparet: quia hunc libellum edidit contra florentinos qui vtuntur istis cantilenis in sacris. ¶ Ad 6m negatur. quod libellus asserat deum peccare: aut posse peccare formaliter aut virtualiter. Et ad probationem: quod si deus dat alicui gratiam in laqueum: dat illam ad peccandum. Dico quod dare gratiam in laqueum potest intelligi duobus modis. vno modo ex parte dantis. alio modo ex parte vtentis. Primo modo non datur gratia a deo alicui in laqueum: quia non dat deus gratiam gratis datam ad malum operandum: sed vt ea vtatur ad bonum: aut possit vti: constituendo tamen ipsum in libertate arbitrii: vt sit liber ad vtrunque. s. malum et bonum. et hoc propter meritum suum consequendum ex libertate ad vtrunque. alioquin homo non mereretur: quia necessitaretur ad alterum. Et hoc est quod sapientie ecclesiastici dicitur. Deus ab initio constituit hominem: et posuit eum in manu consilij sui etc. Si secundo modo intelligatur dari gratia quo ad vsum. sic deus denominatur dare gratiam in habitudine: et relatione ad effectum malum eo modo quo denominatur ex aliqua relatione in creatura ex tempore talis: vel talis: precipue ex denominatione extrinseca. Ad hoc facit quod dicit propheta in psalmo. 65. Igne nos deus examinasti: sicut examinatur argentum. Induxisti nos in laqueum. Et paulus ad Roma. primo. Tradidit illos deus in reprobum sensum: vt faciant ea que non conueniunt etc. Et ezechielis 3°. Si conuersus iustus a iustitia sua fuerit: et fecerit iniquitatem: ponam offendiculum coram eo: ipse morietur. Hoc idem dicunt sancti: Augustinus. 23. q. 4. Nabuchodonosor: et sunt verba Aug. in lib. de libero arbitrio. inquit. Cur medicamentum vnius medici manu confectum: alij ad interitum. alij valuerit ad salutem: nisi quia bonus odor Christi alijs est odor vite in vitam. alijs est odor mortis in mortem etc. Et Hieronymus. Heretici comedunt panem pollutum: que sententia habetur dist. 50. cap. Sacerdotes: que omnia intelliguntur: non ex parte rei in se: sed ex parte vtentis. ¶ Ad septimum. de meditatione dicitur quod non est ad propositum: quia libellus non loquitur de meditatione quantum ad substantiam meditationis: eo modo quo loquitur. Aug. et quantum ad hoc ipse tradidit omnes modos adorationis ex parte adorati: et etiam adorantis quantum ad substantiam adorationis. Sed loquitur liber de quibusdam superstitiosis allicimentis que exurgunt ex spiritu inanis glorie: aut rapine. vt conuocata multitudine populi pecunias predicatores extorqueant: aut populum ad aliquid sibi commodum alliciant: cum talibus fictis meditationibus pretendunt isti hypocrite sanctitatem maximam: et multas habere diuinas reuelationes: vt fidem et auctoritatem apud populos acquirant: et iste meditationes sunt venenate: quia ex mala et venenata intentione proficiscuntur. ¶ Ad vltimum patet ex dictis. Opera enim moralia et gratuita seu meritoria sortiuntur suam bonitatem a fine: propter quem intenduntur: cum circunstantia finis sit prima circunstantia inter omnes circunstantias morales: et nullum bonum opus potest esse bonum bonitate meritoria: nisi sit moraliter bonum.

¶ Articuli extracti ex libello presbyteri Gabrielis Biondi: quorum aliquid putantur scandalosi: et auribus pusillorum offendentes: aliqui vero erronei atque heretici creduntur. Arti. i.

PEr quale occulto desiderio: gola: et appetito desordiato: essa natura in grande multitudine de subiecti se acosta: o vero al viuere Clericale et ecclesiastico: o vero al viuer religioso: o vero neli acti perfecti extrinseci: o vero intrinseci: de charita: o ver deuotione. Se acosta dico al suo dio molto vanamente non tirata da lui: ne electa: ne chiamata: ne inuitata se non in genere cum la multitudine reproba da la paucita de li electi separata: e non cum quella chiamata. Arti. ij.

¶ Le qual gratie o naturale: o ver supranaturale a lhoro da dio date in premio et lacio: in lacio et premio: a loro sono materia et occasione de sominare de hauere: et quello che hanno hauerlo in magiore grado assai. Arti. iij.

¶ Il londimeno per questo al presente me occorre: li trouo assai bene expressi in cinque idoli piu celebri e notabili. de quali el primo e la statua de Nabuchodonosor. El secundo de Bel. el 3° Baal. el 4° Moloch. el 5° e lo idolo del Zelo posto da Ezechiele. di quali tri primi sono generali e particulari: particulari e generali: tutti in perho variamente spectano: principalmente a lo acto extrinseco. El 4° e 5° come sono principalmente demonstratiui del acto vniuersale: cosi sono manifestatiui de quelle particularmente quanto aspecta ala deuotione: et specialissimamente quanto concerne ala corropta et idolatra hoggi di facta meditatione dala passion de Christo. quali tutti insieme ciascaduno per se constituiscono la nephanda abhominatione casone de la desolatione de ogni virtude e gratia de la natura humana. Arti. iiij.

¶ E per tanto de meritare per la sua dispositione e sufficientia quello che lui non merita: et successiuamente de esser obligato de communicarsi ad altri: et como bono e sauio per non esser ingrato e inutile seruo: ma fare fructuoso el suo talento: dandolo ad vsura per el suo signore: sominando hauer quello che lui non ha receuuto da dio: ne e per hauer mai per che tali doni excellenti et sopra naturali nel acto: o nelo effecto: o ne luno e laltro: non sono ne dati ne dabili a quelle persone le quale sono permesse cadere nel lacio de la lucifera na presumptione da essi doni. Ex hoc. Arti. v.

¶ El qual effecto molto piu chiaramente e totalmente ha loco in ogni temporale ouer spiritual dignita: prelatione administratione: ⁊ cura: o vero gouerno de altri quando sono apertamente: o vero occultamente desiderati: non che cercati o procurati sotto qualunche perfectissimo apparente: ⁊ laudatissimo fine. etiam de la salute de tutta la humana natura: e de la corte celestiale e gloria diuina. Ex hoc. Arti. vj.

¶ Et ceco facto da la ppria cẽtrale luminosa e chiara malitia: quale e la sagitta de la perfecta nequitia che procede da larcho sempre teso de la spasmata volunta de esser simile a dio ne la sua substantia ⁊ acti bona e bella: forte e grande: sauia e cõmunicabile: e como cosa diuina vola nel di de la consumata ⁊ excecante notitia. Arti. vij.

¶ Po perho essere in specie da esso medemo dio acceptato quello che e stato refutato ⁊ reprobato in genere: ⁊ similmẽte refutato in specie. ⁊ reprobato quello che e acceptato: electo: ⁊ chiamato in genere: acto: persona: o stato per molti modi a la humana presumptrice cecita incogniti. Articulus. viij.

¶ Dio ha hogidi variamente chi in substantia: ⁊ chi in segni abandonãdo: facto: permesso: ⁊ lasciato tutto el mõdo cadere. siche singularmente ⁊ ppriamente: como per nui dicto se adempie quello che se dice nel psalmo. Nõ e chi facia bene: nõ e persina ad vno. Arti. ix.

¶ Perche la diuina iustitia ⁊ electrice bõta: como li sui electi nel tempo: ⁊ nela eternita per segni manifesti bene intesi da chi e chiamato: gratificando a se quelli. Chiama prima non solo in genere: ma in specie a li stati a lor conformi ⁊ opportuni. Poi li iustifica in essi nela identita del spirito deli fundatori dateli gratia de piena cognitione e perfecta volunta dele cose: secundo il diuino da loro in tutto: o parte cognosciuto de se beneplacito: obseruabile: ⁊ obseruande in quelli. Arti. x.

¶ Et per tanto dapoi la perdonanza de peccati per gratia sença merito sperata: sobriamente desiderata: ⁊ desiderãdo domãdera ⁊ sperara quelle gratie che serãno necessarie al proprio stato. per adempimẽto in se del diuino beneplacito in quello. Arti. xj.

¶ Misura aduncha ogniuno bene il suo stato: ⁊ consideri il fine de quello: ⁊ li meçi per quali ha a puenire ad esso: ⁊ inteso quello se forci di caminare quanto po instantemente per li meçi intesi piu diritti ⁊ pportionati ad esso. Et fine dixi: non temporale: ma intẽtionale: el quale depende da la intentione ⁊ mente ⁊ spirito de li fundatori de quello: se e vero ⁊ substantiale: ⁊ non chimerico stato: quali sono sempre quelli che hãno hauuto initio da hominu quantũq3 acostumati: nõ perho euidentemente da spirito sancto guidati: per che tali nõ se possono chiamare stati: ma ruine. Articulus. xij.

¶ Per tãto auiso che lo vero acostamẽto a dio preso in proprio significato strettamente per altro acto che de sperare in lui: o vero per fede verso lui caminare in effecto de charitade: cioe per altro acto proprio dela creatura: per quale ella da se mossa: non tirata verso dio camina volẽdo a lui peruenire: ⁊ a suo de lei modo con lui vnirse: e acto de presumptione ⁊ rapina: ⁊ de lo angelo apostata. Et perho e securo hogidi di non passar la certeça dela diuina vocatione. Arti. xiij.

¶ Le persone ali quali e cõcessa gratia de posersi guardare dal peccato mortale: Laudo ch se ꝯfessano tre ouer quatro volte infra lanno al piu: Laltre persone laudaria che se confesassino dapoi le caduto nel peccato mortale piu presto che posesseno: per che saria optimo remedio a cõseruarli sença peccato mortale. Arti. xiiij.

¶ Confessori siano electi piu presto grossi che scrupulosi: cioe piu presto de minor litteratura ⁊ sufficientia che de magiore: doue e segno de scrupuli. Et questo dico quando li scrupuli sono nela via del spirito, ⁊ che altramente non sono da me extimati scrupulosi ⁊ digni da esser schiuati: per che li scrupulosi quali temo: ⁊ hanno natura de venenare altrui: como sono in se venenosi: siano cercati aduncha de mediocre vita: non de molto sancta: de mediocre diligentia nelo examinare la via del spirito: non de suttile inuestigatione de altre parte che de le circũstãtie di peccati: per che tutti li spirituali hodierni sono da hauer suspecti: como messi de Antichristo. Arti. xv.

¶ Li peccati di dio quali confessano li spirituali de lucifero sono de questa natura per exemplo. Quando lhomo se accusa non hauer deuotione: contritiõe: compunctione: lachryme: feruori: ⁊ altre cose de questa natura: le quale nõ sono i posança de alchuna creatura: ma solo el creatore le po dare: ⁊ da a chi vole: ⁊ como a lui pare: ⁊ etiã de ordinaria iustitia non e obligato a darle ad alchuna persona. per che sença tutte queste cose se po lhomo saluare. Arti. xvj.

¶ Ma como sente el pdicatore persuaderli ala meditatione: contemplatione: o via de gusti ⁊ sentimenti supernaturali: fuga da quello como dal diauolo o da lucifero de quali colui e ministro. Arti. xvij.

¶ Chi nõ se sente tracto dal desiderio: e fuse in loco, nel q̃le e vsança a suoi simili communicarsi piu volte con molto timore vada a la cõmunicatiõe nele feste piu pncipale per fina al numero de tre o q̃tro volte: ma si nõ e stretto da tale vsança: ⁊ vedi non sequir scandalo alchuno de suo cessare dala cõmunione cessi piu presto che sequir tale exemplo. Arti. xviij.

¶ La messa sia audita da ciaschuno cõ grande attentiõe ⁊ quella deuotione che sera cõcessa nel chiedere perdono di peccati passati: ⁊ gratia de vera emendatiõe di quelli cõ altre simile petitione: quale serãno da dio spirate ptinẽte a questa natura: cioe ouer ala perdonãça de peccati ouer ala impetratione dela virtu necessaria a la obseruatione deli peccati. nel pprio stato: ⁊ secondo la ppria vocatiõe: o vero la speciale misericordia e salute: ⁊ vita eterna sença altra venenata meditatione de li misterij de la messa o passione de Christo: consigliati dal spirito de rapina: ⁊ sença altri segni extrinseci de deuotiõe ⁊ particulare reuerentia inusitati vniuersalmente da le commune costumate persone. Arti. xix.

¶ Li di non festiui chi po oda la messa: similmente chi nõ po: non se curi niẽte: ma attenda a la obedientia del spirito de dio nel ordine de la charita ⁊ obseruatione de li diuini precepti: non se facendo idolo: ne de la auditione de la messa: ne de altro acto spirituale o virtuoso apparentemente: immo si hauesse ogni commodita e liberta de audir la messa: ⁊ sentisse hauerli tanta affectiõe che nõ la lassaria volentiera per seruire ad vna propria necessitato del proximo: ⁊ piu presto lassaria venir alchun scandalo: etiam minimo ne la propria famiglia: o non lasseria de consolare o adiutare el proximo: etiam nele cose minime. Conseglio a tal persona che ne li di non festiui lassi studiosamente la auditione de la messa. ⁊ attenda a qualche opera de charita: o de subuentione: o de consolatione del proximo adaptandosi ale altrui voglie nele cose etiam non meritorie de sua natura: pur che non siano de peccado. Cor.

¶ Quel che dico dela messa: dico de degiuni: perdonançe: oratione vocali: cioe pater nostri: officio sença obligatione dicti. ⁊ di qualunche altra opera: quantunche sancta e meritoria apparente. Et si fusse pertinente a la subuentione del proximo: sia lasciati neli casi non necessarij: cioe importanti ne scandalo: ne damno notabile del proximo da chi se sente hauere posto affectione a tale opera ⁊ acto virtuoso o meritorio apparente: ⁊ restringasi la persona solo ala vera necessita. nela quale non bisogna hauere respecto. se non ala obedientia deli diuini precepti e bisogno del proximo. Cor.

¶ Ad vesperi

¶ A vesperi & altri officij divini conseglio andare laici per fuga de male cōpagnie: o altri vani exercitij: o periculose conversatione el di dele feste: non per dilecto dela oēchia: che oltra el pagamēto in tal dilecto receuuto portano cō seco molto dāno non cognosciuto. A chi e datto spender utilmēte tale tempo in casa sua in bone e laudabile operatione: o vero in subuētione temporale o spūale de proximi: non laudo molto hogidi tali andamenti: & de questo & de molte altre cose. a questo aricordo le rasone non pono: per che hanno altre radice: & non cadeno in questo loco. Articulus. xx.

¶ La oratione vocale non necessaria per obligatione semp̄ deue dare luogo in quelle persone che a dio: non a se medesime seruono: como fanno le presumptuose de gran facti & golose de meriti: quale sono vere figliole de lucifero. Articulus. xxj.

¶ Et nō guardano ad alchune gratiette disgratiate: i quale dio li concede in laccio & premio: in premio & laccio: retributione & materia & occasione de ruina: & ruina eterna. per che se auederano poi finalmēte che seranno stati non ucelli cioe spūali: ma serpenti & diauoli. Arti. xxij.

¶ Lasciati molti in vera necessita: & nō adiutati robarano donando al diauolo quello che era de Jesu xp̄o: molto piu si murera muri superflui o curiosi: o picture: o fara calici o planeti oltra la necessita: o altra cosa vana & superflua per comparatione de la vera necessita de poueri sotto q̄lunche colore di pieta. Arti. xxiij.

¶ Fugano le femine le conuersatione e frequentia de confessione: & altri colloquij cum patri spirituali non necessarij ala confessione nel tempo dela confessione: & molto piu neli altri tempi: per che altramēte facēdo li anuncio che caderāno nel laccio de occulto o manifesto inamoramēto: ēt si fuseno decrepite e frigide naturalmēte in q̄sto tēpo che el diauolo e segnore de la compagnia: cioe de la carne neli piu: & nel resto del senso & parte sensitiue & dela rasone inferiore dela humana natura. & pho non e chi resister li possa in queste parte: & perho e da fugarlo e star nele roche cō molta guardia & circūspectiōe. Cor[m].

¶ Li maschi lassino anchora loro le conuersatione de homini spirituali de ogni sorte: guardādosi da peccati: e da le vie iductiue a quello: e nō farano pocho. E taglieno a le sue dōne le vie dela spiritualita in loro apparēte reducēdole e relegnēdole a li acti virtuosi e laudabili de natura del suo stato: & a quello solo conuenienti &c.

Finis.

¶ Frater Philippus Albricius Mant. Seruorū ordi. obseruantie: ad Reuerendum in xp̄o patrem Magistrum Antonium Trombettam.

Mole grauis frugum liber expectatus ab omni.
Exierat: domino verbera nulla petens:
At opus aeternos pater hoc quo curras in annos
Sparsa prius gressus ordine ferre iubes.
En modo compta simul: summūq̧ per aera sacro
Afflatu: & scotico personat aere tuba:
Quare ratione facite ontraria castra reuoluens
Quem sequitur: cunctis iam superesse ducem:
Esse quid est rerum patet hic: atq̧ vbere largo
Luxuriant sophie dogmata sancta dei.
Grande sophis precium: tibi: nostro & nomina saeclo
Parturis: et quot erunt spicula marsq̧ tibi?
Condita nam rabido tibi genis inimica sequetur.
Dente: tamen palmam non mala marte dabunt.
Cum tua percutiet: tibi tunc dabit hostis honores
Invidus: armato quid nocet vmbra duci?

¶ Jacobus Philippus Ex pellib[9] nigris Troianus in laudem magistri Antonij Trombette Patauini.

Pythagoras: si vera refers: animaeq̧ resumunt
Functa sepulchrali corpora nostra face.
Meonio fabium grauis Ennius ore morantem:
Et canit aemilia fortia gesta manu:
Et male successum populo cānensibus armis:
Et Curios fratres: Hānibalisq̧ fugam.
Ec quis Trombettam: librat dum singula: Scoti
Joannis sacro non putet ore loqui?
Hoc duce nūc sanctas superum cognoscimus arces
Et pia naturae nunc adaperta via est.
Ergo non poterit quāuis cariosa vetustas
Antoni aegregium perdere fratris opus.

Tabula

¶ Index totius operis. ⁊ primi libri queſtiones.

Q̃ō.pᵒ **V**trum ens pᵒ diuiſiōe diuidat̃ p finitū ⁊ infinitū

2ᵒ Utrū demōſtratiōes quas facit. S. Thomas ad demrandā ppoſitionē 2x. a priori. ſ. oēs hoīes nā ſcire deſiderant ſint virtualiter vna.

3ᵒ Utrum eodem appetitu intellectus appetat ſcientiam ⁊ ipſum intelligere.

4ᵒ Utrū ſenſus viſus ſit nobilior ſenſus oībus alijs.

5ᵒ Utrū cogitatiua diſtinguat̃ ab extimatiua: ⁊ vtrū imaginatiua ⁊ memoratiua ſint poᵉ apphenſiue.

6ᵒ Utrum natura obiecti ſenſibilis ſit obiectum primum ⁊ formale ſenſus.

7ᵒ Utrum ſingularitas ſit cauſa ſine qua non in actione ſenſus.

8ᵒ Utrū ab hoc moueri ⁊ ab illo poſſit abſtrahi vnū cōmune qđ competat alicui vniuerſali primo.

9ᵒ Utrum de mente doctoris ſubtilis ſit φ metaphyſicus cōſideret quiditates ſolum in vniuerſali.

10ᵒ Utrum magis vniuerſalia ſint nobis notiora minus vniuerſalibus.

11ᵒ Utr̄ inferiꝰ dicat̃ eſſe pfectiꝰ q̄ ſupius ⁊ magis vle.

¶ Queſtiones ſecundi libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum prima principia complexa ſint p ſe nota aut dependeant a ſenſu.

2ᵒ Utrū difficultas intelligendi ſit ex parte intellectꝰ aut ex parte rerum.

3ᵒ Utr̄ ſi demrat̃ cā per effectū poſſit dari regreſſus.

4ᵒ Utrum detur ſtatus in cauſis.

5ᵒ Utr̄ gñatio ſubſtātialis diſtinguatur a termino.

6ᵒ Utrum difficilius ſit corrumpere q̄ generare.

¶ Queſtiones tertij libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum in intelligentijs poſſit eſſe motus ſubiectiue.

2ᵒ Utrum propoſitio per ſe conuertatur in per ſe.

¶ Queſtiones quarti libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum ens inquantum ens habeat principia loquendo de principijs incōplexis: ⁊ vt inquantum tenetur ſpecificatiue.

2ᵒ Utr̄ ens qđ eſt cōmune deo ⁊ creature ſit vniuocū ſic φ habeat aliq̄ vnam rationem formalē communem deo ⁊ creature.

3ᵒ Utrum ens tranſcendenter ſumptum: ⁊ vt ſubiectū metaphyſice habeat veras ⁊ proprias paſſiones de ſe demonſtrabiles.

4ᵒ Utrum paſſio ſit eadem realiter cum ſubiecto.

5ᵒ Utrum opiniones contradictoriorū ſint contrarie

¶ Queſtiones quinti libri.

q̃rūt q̄tuor de ſine. Primo vtrum ſit pnᵐ. 2ᵒ vtrū ſit per ſe. 3ᵒ vtrū ſit cauſa efficientis. 4ᵒ vtrū ſit nobiliſſima cauſarum.

5ᵒ Utrum indiuiduatio nature fiat per hecheitatem ſeu proprietatem indiuidualem: vel per materiā ⁊ q̄titatem.

6ᵒ Utrum eſſe ⁊ eſſentia diſtinguantur realiter.

7ᵒ Utr̄ plura accidentia poſſint eē in eodē ſbto vno ſm numerū que preciſe diſtinguant̃ numeralr.

¶ Queſtiones ſexti libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum mediū in demōſtratiōe potiſſima ſit qđ qd eſt ſubiecti vel paſſionis.

2ᵒ Utrū ſubſtantia naturalis poſſit eſſe ſubiectū primum philoſophie naturalis.

3ᵒ Utrum ſi eſſet tm̄ ſubſtantia natura cōſiſtens: phyſica eſſet prima philoſophia.

¶ Queſtiones ſeptimi libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum inherentia ſit de eſſentia accidentis.

2ᵒ Utrum intentio non ſenſata recipiatur cum intentione ſenſata in ſenſu exteriori.

3ᵒ Utrū ſit ſeparabilis a quolibet accidente.

4ᵒ Utrum predicata pertinentia ad qđ quid eſt ſint preciſe per opus intellectus.

5ᵒ Utrum genita per putrefactionem ⁊ genita ex ſemine eiuſdem ſpeciei.

6ᵒ Utrū materia poſſit eſſe hec ⁊ ſingularis propria ſingularitate: ⁊ non ſingularitate compoſiti: cuiꝰ eſt materia.

7ᵒ Utr̄ ſingulare p ſe ⁊ directe intelligat̃ ab intellu.

8ᵒ Utr̄ pter vnitatē ſingularē ſit dare aliquā vnitatē realem minorem vnitate numerali.

9ᵒ Utrū vniuerſale ſit aliqd reale exiſtēs extra aīam.

¶ Queſtiones octaui libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum materia poſſit ſeparari a forma.

2ᵒ Utrum in compoſito ſubſtantiali ſint plures forme ſubſtantiales realiter diuerſe.

3ᵒ Utr̄ materia ſit eadem numero omniū generabilium ⁊ corruptibilium.

4ᵒ Utrum idem numero per potentiam diuinā poſſit reparari quod eſt corruptum.

¶ Queſtiones noni libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum actio poſſit diuidi in actionē imanentem ⁊ tranſeuntem.

2ᵒ Utrū actio fundetur in agente tanq̄ in ſubiecto.

¶ Queſtiones decimi libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum pluralitas ⁊ diuiſibile ſit prius indiuiſibili.

2ᵒ Utrum idem terminus poſſit acquiri per diuerſos motus ſpecifice diſtinctos.

¶ Queſtiones vndecimi libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum metaphyſica ſubalternet ſibi omnes alias ſcientias.

2ᵒ Utrū ſciētie medie: ſicut pſpectiua: muſica: ⁊ aſtronomia ſint magis phyſice q̄ mathematice.

¶ Queſtiones duodecimi libri.

Q̃ō.pᵒ Utrum ens ſit genus.

2ᵒ Utrum metaphyſicus poſſit pbare primas ſubſtantias ſeparatas eſſe.

3ᵒ Utrū media q̄rarioꝝ ſint compoſita ex contrarijs.

4ᵒ Utrū metaphyſicus conſideret de duabus cauſis que ſunt materia ⁊ efficiens.

5ᵒ Utrum compoſitū ſubſtantiale per ſe vnum ſit perfectius forma.

6ᵒ Utr̄ in mā rer̄ nāliū aliqd forme preexiſtat in mā ante ſui pductionē coagēs ad cōpoſiti gñationē.

7ᵒ Utrū ſubſtantia poſſit immediate fundare relationem potentie actiue.

8ᵒ Utr̄ intellꝰ diuinꝰ intelligat aliud ab eſſentia ſua.

¶ Queſtio de pſcientia dei futuroꝝ contingentiū.

Q̃ō Utrum deus precognoſcat futura contingentia.

Q̃ō Utrum libellus intitulatus: Ricordo: editus a pſbytero Gabriele Bundo ſit hereticus: aut ſuſpectus de hereſi: vel eius auctor.

¶ Expliciunt queſtiones Eximij ſacre theologie Doctoris Magiſtri Antonij Trombette ordinis Minorum.
¶ Venetijs: anno ab icarnati verbi. M.ccccc.iiij.

Regiſtrum huius operis.

A B C D E F G H I K L M N O

Omnes ſunt quaterni.